سالنامهٔ افغانستان

د افغانستان کالنی

د اطلاعاتو او کلتور وزارت

گڼه ۴۳

۱۳۵۶-۵۵

د افغانستان کالنی

د اطلاعاتو او کلتور وزارت

ګڼه ۴۳

مسئول مدیر: علی ذکی

کال ۵۵-۱۳۵۶

اعضای مسلکی :

غلام سخی «سپیلنی» نوراحمد «نور» محمد آصف «خرمی» ذبیح الله «ذبیح»

رهبر انقلاب و موسس جمهوریت ښاغلی محمد داؤد
رئیس جمهور افغانستان

فهرست

عکس روی جلد: بناغلی محمد داؤد رئیس‌جمهور حین تو شیح اولین قانـون اساسی دولت جمهوری افغانستان .

سریزه

خوښ یم چې دجمهوري انقلاب دځلورم تلین په ویاړدافغانستان کالنۍ چې داطلاعاتو اوکلتور دوزارت له خوا خپره شوي علاقه لرونکوته وړاندې کوو .

دجمهوري نظام په نیکمرغه دوره کې دافغانستان کالنۍ ځلورمه ګڼه دیوشمیر هغو بریالیتوبونو هینداره ده چې دیوه کال په اوږدوکې دافغانستان ددولت او نجیب اولس په برخه شوي دي .

دجمهوري دولت داساسي قانون دځېړنې، کتنې اوتصویب اودجمهوري دولت ددریکلنو اجراآتو دکتنې له پاره چې د۱۳۵۲ کال دچنګاښ د۲٦ دانقلاب داهدافو او دانقلاب دلاربښود د «خلکوته خطاب» وینا په رڼاکې دافغاني ټولنې داکثریت په ګټه سرته رسیدلي دجمهوري دولت دلومړنۍ لويې جرګې جوړیدل اوپه بریالیتوب سره سرته رسیدل اوهم دخلکو داکثریت دودې اوپرمختیا له پاره دهیواد داووه کلن اقتصادي اواجتماعي پلان پیلیدل له هغوګامونو څخه دي چې دخلکو داقتصاد دراتلونکي پیاوړتیا له پاره پورته شوي اوددې لرغوني هیواد او دهغه دخلکو دروښانه اونیکمرغه سبازیری راکوي .

پوهاند دکتورنوین

داطلاعاتو اوکلتوروزیر

بیانیه ښاغلی محمد داؤد رئیس جمهور بمناسبت چهارمین جشن فرخنده جمهوری

هموطنان عزیز وگرامی !

امروزکه چهارمین سالگرد انقلاب ملی واستقرارنظام جمهوری درکشور رادر پرتو مندرجات قانون اساسی دولت جمهوری در یك مرحله حساس وتاریخی تجلیل میکنیم صمیمی ترین تبریکات خودرا بدین مناسبت بهمه شما خواهران و برادران هم وطنم میرسانم وسعادت واعتلای وطن عزیز ، سرفرازی وموفقیت روزافزون ملت نجیب افغانستان رااز بارگاه خداوند بزرگ مسئلت مینمایم .

از بدواستقرار نظام جمهوری تاکنون گامهای مفیدواساسی درجهات مختلف حیات اقتصادی واجتماعی جامعه افغانی برداشته شده وپروگرام های جامع وعام المنفعه درزمینه طرح گردیده است . روی این منظور دولت از آغاز سال گذشته تطبیق پلان هفت ساله انکشاف اقتصادی واجتماعی کشور رابمرحله اجرا قرار دادکه کارآن طبق پلان پیش میرود .

ازاینکه درظرف این مدت یعنی ازآغازپلان تاکنون چه اجراآتی بعمل آمده تفصیلات لازمه آن ازطرف ښاغلی وزیر پلان باطلاع هموطنان رسانیده خواهد شد . تنها آنچه را میخواهم تذکر دهم این است که کار هاطبق پروگرام پیش بینی شده بصورت نورمال جریان دارد.

هموطنان گرامی میدانند که کشور های درحال رشد دراین جهان پرشوروخاصه درین موقعیکه بحران عمومی اقتصادی اکثر ممالك جهان را بمشکلات بزرگی روبرو ساخته است. برای رفع عقب ماندگیهای شان به مساعی خسته گی ناپذیروبه انجام کار های زیادی نیاز دارند که نمیشود همه رادر یك وقت برآورده ساخت چه دراینجاسوال قدامت ها وضرورت های اساسی یك جامعه بیشترمطرح میشود پیشرفت وارتقای یك کشور طوریکه بارها گفته ام از عهده عده معدودی برآورده نیست بلکه این امرایجاب آنرا مینماید تاهمه افراد کشور درهرجا وبهرسویه که قراردارند درجهت ارتقاء واعتلای کشور شان آنطوریکه لازم وشائسته یك فرد وطن دوست است مساعی همه جانبه بخرج دهند .

هدف وغایه یك انقلاب ملی ومترقی حرکت بسوی پیشرفت است . چنین حرکت نوآوری وتحولات عمیقی را ایجاب میکند که تحقق آن بذات خودکار بسیطی نیست که بتوان به سادگی ودرمدت کوتاهی تمام ارمانهای ملی رابرآورده ساخت .

هرحرکت ملی ومترقی که هدف آن تامین مصالح ملی، عدالت اجتماعی وخدمت بهاکثریت مردم میباشد قهراً بانارضایتی های گروه های مرتجع وافراطی برمیخورد زیرا چنین روشی راآنهامغایر آرزوهای شخصی ومنافع مادی و سیاسی خود میدانند برای مغشوش ساختن اذهان عامه بمنظور متوقف ساختن نهضت های مترقی آن حاضر میشوندبهرگونه تبلیغات سؤ، دسایس وتوطئه هاوحتی به تخریب دست بزنند، وبدین وسیله جلواین حرکت رابگیرند .

اماعناصریکه منافع وخواسته های غرض آلود خویش رابر منافع وآسایش ملی ترجیح

میدهند ثمراعمال شان درنتیجه ، جز ناکامی چیزدیگری نخواهد بود .

تطبیق اهداف انقلاب ۲۶ سرطان ۱۳۵۲ نه تنها مستلزم همکاری واز خود گـذری مسئولین اداری کشور میباشد بلکه کلیـه افرادا‌ین سرزمین درزمینه مکلفیت هاووجایبی دربرآورده شدن این ماٌمول به عهده دارند که نباید از هیچگونه مساعی و فداکاری در تحقق آن دریغ نمایند .

سیاست خارجی افغانستان که براصل های عمده حفظ استقلال ، حاکمیت ومنافـع ملی، عدم‌انسلاك وقضاوت آزاددرمسایل بین‌المللی، دوستی واحترام متقابل باهمه مـردم وملـل صلح دوست جهان واحترام به منشور ملل متحداستوار است، درطول سالیکـه گـذشت باجدیت کامل تعقیب گردیده است .

ایجادیك فضای صلح، تفاهم وهمکاری در جهان خاصه بین کشورهای منطقهٔ ماآرزومندی افغانستان میباشدتادرچنین فضائی‌همه‌کشورها بتوانند به مساعی خویش درراه پیشرفت و ترقی جوامع شان دوام دهند . درظرف سال تماسها، مسافرتها تبادل نظربسویه هـای مختلف بارهبران وزعمای کشورهای دوسـت موجبات حسن تفاهم وانکشاف مزید روابـط دوستانه رابین افغانستان و کشـور هـای موصوف فراهم نمود .

انکشاف وقایع اخیر پاکستان یك مسئله داخلی آن کشور میباشد، امیدوارم شرایـط واوضاع‌طوری‌عیارگرددکه روزی‌بتوانیم درفضای دوستی و صمیمیت یگـانـه اختلاف سیاسی خودرابه‌منفعت مردمان ماوصلح منطقه بصورت عادلانه وشرافت مندانه حل نمائیم .

دراین موقع لازم میدانم تشکرات مـردم وحکومت افغانستان راازکمك های اقتصادی وتخنیکی جمله کشور های دوست وموسسات بین المللی اظهار نمایم .

اساس نامه حزب انقلاب ملی که قبلاازطرف کمیسیون مشخص تهیه شده بود بعدازانفاذ قانون اساسی بغرض تدقیق وتلفیق مواد آن با مندرجات قانون اساسی بیـك کمیسیون منتخب دیگری سپرده شدکه پس ازتدقیق اینك بمنظور انعکاس خواسته های اجتماعی وتربیت سیاسی مردم کشوروبه منظور بسط وگسترش وتعمیم اصل های انقلاب ۲۶سرطان ۵۲ مطابق بحکم ماده (۱۳۰) قانون اساسی انفاذ آنرااعلام مینمایم .

انکشاف کشور واعمار یك افغانستان نوین فقط درنتیجه فعالیت قدرت های اکثریت مردم یعنی دهقانان، کارگران، جوانان و منورین درچوکات یك جنبش وسیع تحت رهنمائـی یك حزب مترقی وملی به وجهه بهتر میسر شده میتواند .

طوریکه قبلا نیز اظهار نموده بودم باردیگر تکرار میکنم‌که انقلاب ملی بهمه نیرو هـای وطن پرست وظیفه میدهدکه نیرو های خویش رادرخدمت ورهنمائی مردم خـود بمصـرف رسانند وباوحدت فکر وعمل درهرجا وهـر سویه ایکه قراردارند یکسان وهم آهنگ در راه پیشبرد اهداف انقلاب که جزاعتلای وطن وسر بلندی ملت افغانستان چیـز دیگـری نمیباشد ازصمیم قلب بکوشند .

درخاتمه یك باردیگر بهترین احساسات وتمنیات نیك خودرا بهمه خواهران وبرادران گرامی ازصمیم قلب اظهار مینمایم واعتلای وطن عزیزوسعادت ملت نجیب افغانستان را ازدرگاه خداوند متعال تمنادارم .

زنـده بـاد افغانستان

پاینده بـاد جمهوریت

مصاحبه بناغلی رئیس دولت وصدراعظم با روزنامه نگار مصری

۱٤ـاسد ٥٥

بناغلی رئیس دولت و صدراعظم در آغاز خطاب به روز نامه نگار مصری فر مودند، بسیار خوشحالم که شما بهوطن ما تشریف آوردید و از نزدیك با مردم ما آشنامیشوید. و بناغلی جمیل عارف در پاسخ گفت ، که بدون شك و تردید در کشور شما احساس بیگانگی نمیکنم تصور می کنم دروطن خود هستم و با هموطنان خودم حرف میزنم •

من به بازدیدم ازافغانستان اهمیت بسیاری قایلم چه بحیث یك ژور نالست عرب اطلاعاتم در بارهٔ سرزمین شما عمیقتر و افزو نتر میشود •

من بیست ویك سال پیشس به همراهی جمال عبدالناصر فقید سی وشش ساعت از افغا نستان دیدن کردم ازآن تاریخ تاحال چنان تحولات چشمگیر در کشور شما رونما شده که یقین دارم سیمای همه چیز رادگر گون کرده است باالمشاهده درك می کنم که بین انقلاب مصر و انقلاب افغا نستان نقاط مشترکی وجود دارد هردو به تجهیز یك اردوی قوی و آشنا به تکنا لوژی سلاح های جدید اقدام کردند و هردو تطبیق اصلاحات ارضی، عملی کردن برخی ازتاسیسات غیر دولتی و تعقیب سیاست بیطرفی مثبت وفعال را روی دست گرفتند • همچنین پیروی از آئین مقدس اسلام نیزوجه مشترك دیگری بین انقلا بهای ماست •

من بخود می بالم که هنگام عزیمت بمصر دربارهٔ انقلاب افغانستان به رهبری جناب شما مطالبی در اختیار هموطنانم میگذارم.

بناغلی رئیس دولت و صد راعظم در جواب فرمودند : از سخنان و احساسات دوستانه شما در بارهٔ مردم افغا نستان و شخص خودم متشکرم . همانطوریکه گفتید واقعا ملتهای ما باهم برادرانـد . مردم افغانستان نسبت به مردم عرب و از جمله مردم مصر احساسات عمیق و بی شائبه یی دارند هرچند ازنظر جغرافیایی سرزمین های ما ازهم خیلی دور اند اماوجوه مشترك معنوی فراوانی بین ماوجود داردکه همه عامل اتحاد نظر ویگانگی مامی باشد بنابرین بدون شك عربها دروطن ما بیگانه نیستند •

سپس بناغلی جمیل عارف با کلمات گرمی انقلاب ۲٦ سرطان ۱۳٥۲ را به بناغلی رئیس دولت و صد راعظم تبریك گفت و چنین سوالاتش را عنوان نمود :

سوال : پیام شما دربارهٔ انقلاب ۲٦ سرطان ۱۳٥۲ به مردم مصرچه می باشد؟

جواب : چیزی راکه بەملت مصر می‌توانم بگویم اینست که همان ضرورتها و احتیاجی که چندین سال قبل وطن پرستان مصررابه انجام انقلاب مجبور کرد مارا نیز نا گزیـر ساخت که انقلاب ۲٦ سرطان ۱۳۵۲ را در افغانستان عملی نمائیم •

علت العلل انقلاب ما ضرورت مبرم مردم مابه حرکت بود، به حرکتیکه بتواند کشـور مارا از بنیاد تغییر دهد. بنابرین مقصـــد انقلاب افغانستان انتقال قدرت از دستـــی بدست دیگر وتغییر نظامی به نظام دیگـــر نبود بلکه مقصد اصلی آن خدمت بەاکثریت وطبقات محروم جامعه بود، بوده ومیباشد .

یقیناً این‌ارزو فقط با حرکت اولی برآورده نمیشود ،باید مادر عمل برای آنچه تمنـــا داریم مجاهدت ورزیم ،بهمین اساس‌پروگرام های اساسی ما را هدف های ذیل تشکیـــل میداد •

استحکام نظام نوین، توجه به مسایـــل اقتصادی که زیر بنای هرحرکت ارتقـــایی است و داشتن یك ایدیا لوژی ملی مطابق به روحیهٔ عنعنات و ضرورت های مردم ما•

ما برای انجام این اهداف از آغاز انقلاب تاحال قدمهای برداشته ایم که نتایجش را آینده پاسخ خواهد داد •

ولی چیزی راکه باجرئت می توانم بگویم اینست که تنها راه موفقیت وحدت و ایمان کامل یك ملت برای رسیدن به سعـــادت است که آنهم بدون فداکاری و قبول زحمت و محرومیت میسر نمیشود •

سوال :من بتاریخ ۱٤ جولای بەافغانستان آمدم و دیدم کەشخصیت های چون (آدم‌مالك و اندرا گاندی) از افغانستان بازدید نمودند این دو کشور از قطب های مهم جهان‌سوم اند، آیا علت مسافرت آنها استحکام بیشتر جهان بیطرف نبود و ایا مذاکراتیکه ایـن دو زعیم انجام دادند باین منظور نبود که بـــه بیطرفی چهرهٔ عمیق تری بدهند ؟

جواب : معنی بیطرفی همواره یکیست ، نمیدانم نزد شما چهرهٔ عمیق بیطرفی چه‌می باشد اما بعقیده من به تعقیب کنفرانـــس باندونگ تعریف عدم انسلاك در کنفـرانس بلگراد بکلی روشن است •

ما بامیرمن اندرا گاندی و بناغلی آدم‌مالك مذاکرات سودمندی انجام دادیم‌و خوشبختانه نظریات ما باهم شبیه بود و امید وارم که کشور های ما همیشه به پرنسیپ های عدم انسلاك وفادار بمانند، آرزودارم درکنفرانس کولمبو یکبار دیگر وحدت نظر و هدفهـای ممالك غیرمنسلك روشن گردد .

سوال : تصور میکنم رومانیا مایل است به کشور های غیر منسلك بپیوندد دراعلامیه مشترك شما و اندرا گاندی برروی حفـــظ اساسات و مبادی عدم انسلاك پا فشـــاری صورت گرفته بود آیا معنی آن برضدکشور های چون رومانیا است که میخواهنـد وارد نهضت عدم‌انسلاك گردند ، چه یکی ازشرایط بیطرفی عدم شرکت درپیمان های نظامی‌است در صورتیکه رومانیا عضو یکی ازین پیمانها

است ؟

جواب : باحفظ احترام به دوستی تمام کشور های دوست باید دانست که تعریف عدم انسلاك بعد از کنفرانس بلگراد کاملا واضح و روشن گردیده است •

سوال :مصر بحیث یك کشور اسلامی و بیطرف از مسافرت جناب بوتو به افغانستان خوشحال شد و این سفر را حادثهٔ مهمیدر جهان سوم شمرد ، ما ازهمان وقت احساس خوشی کردیم کهمذاکراتی برای حل اختلافات دو کشور انجام شد، تبصره هایی موجود است که میگویند جناب شمابعد از برگشت از کولمبو به پاکستان میروید آیاباموجودیت حساسیت پرو بلمهای مردم پښتون و بلوچ مذاکرات شما در آینده چگونه خواهد بود ؟

جواب : در کنفرانس کولمبو در صورت فرصت شرکت خواهم کرد البته دولت پاکستان ازمن دعوت بعمل آورده که بآن کشور مسافرت کنم ومناین دعوت راپذیرفته ام و بعید نیست که هنگام برگشت ازکولمبو اگر فضای مساعدی موجود بود به پاکستان مسافرت نمایم •

سوال : آیا احتمال پرواز طیارات بین افغانستان و پاکستان موجود است یاخیر؟

جواب : درین باره هنوز مذاکراتی صورت نگرفته است •

سپس ښاغلی جمیل عارف گفت :

به اجازه شما سیاست راکنار میگذاریم و در بارهٔ علایق کلتوری افغا نستان ومصر صحبت میکنیم ، قرار است بمناسبتصدمین سال مسافرت سید جمالالدین افغانفیلسوف بزرگ جهان اسلام به مصر سیمینار بسیار بزرگ بین المللی در کشور ما تشکیلشود آیاامکان آن وجود داردکه احتفالات مشابهی درعین وقت وزمان در افغانستان نیز صورت بگیرد چه سید در افغانستان تولد شده ودر همین جادفن گردیده است .

جواب :ـ شکی نیستکه سید جمالالدین افغان یکی از فرزندان نام آور و بزرگ سر زمین ماست ما اقدام دولت مصر رادرین باره ستایش میکنیم .

افغانستان همیشه از مقام ارجمند فرزندان و شخصیت های بزرگ خود تجلیل نموده و مینماید چنانچه افغانستان هیئتی را برای اشتراك در این سیمینار بمصر اعزاممیکند•

سوال :ـ با اینکه موقف دو ستانه افغانستان از ۱۹٤۸ تاحال نسبت به ملل عرب کاملا روشن بوده است ولی باکمال احترام آرزو دارم نظر جناب شمارا در بارهٔ حوادث شرق میانه عربی بدانم ؟

جواب: چیزی راکه گفته می توانیماینست که آرزو دارم تمام سؤ تفاهمات و مناقشات فعلی بین ممالك عربی هرچه زودتر حلشود و جهان عرب بار دیگر متحد و متفق گردد من از جریا نات موجود در برخی از کشور های عربی بینهایت متاثرومتاسف هستم و آرزو دارم که این حوادث بخیر ملت های عربی پایان یابد •

پیام بمناسبت صدمین سال ورود سیدجمال الدین افغانی به مصر

۳۰اسد ۵۵

برای من وهموطنانم مایهٔ امتنان زیاداست که دولت دوست و برادر مصرصدمین سال ورود مجاهد وفیلسوف بزرگ سیدجمال‌الدین افغانی را به آنکشور تجلیل می نمایند وبنیاد علایق برادرانه دوملت رابیش ازپیش استوار می سازد .

اکنون که صدسال ازآن فرصت تاریخی می‌گذرد یادنامهٔ آن شخصیت بصیر دانشمند وخدمتگار عالم اسلام وبشریت خاطره روزهای رازنده میسازد که پیام ملت های ما برای بشریت پیامی مشترک بودوسیدجمال الدین فرزند افغانستان چون قاصدی دلیر آزاده و روشنفکراین پیام رابه جهانیان ابلاغ میکرد وبرضدجهل، نابرابری، استبداد و استعمار می جنگید .

آرزودارم خداوند «ج» چراغی راکه آن‌مرد بزرگ برافروخته‌است همواره روشن ونورانی بدارد و عالم اسلام رابرای انجام رسالتهای انسانی، اخلاقی واجتماعیش توفیق بیشتر عنایت کند .

پیام بمناسبت روز جهانی سواد
وروز ملی مطبوعات

۱۷ سنبله ۵۵

هموطنان عزیز !

خرسندم روزبین المللی سواد وروز ملی مطبوعات درطلیعه‌چهارمین سال تاسیس نظام جمهوری درکشور تجلیل می گردد .

نقش اساسی سواد ومطبوعات در تامین انکشاف واعتلای کشورها نه تنها امروز مشهود است، بلکه باپیشرفت ساینس و تکنالوژی باهمیت خویش روز بروز میافزاید.

گسترش سواد بر شد مطبوعات ورشد مطبوعات به تعمیم سواد نیازمبرم داردوهردو عنصرزمینه رابرای افهام وتفهیم بین مردم وتوسعه معلومات جدید علمی مساعدمیسازد ازهمین لحاظ میتوان‌گفت سواد ومطبوعات لازم وملزوم یکدیگربوده باهم ارتباط مستقیم دارند .

بیسوادی ازجملهٔ موانع رشد اقتصادی و اجتماعی کشور های روبانکشاف شناخته شده وبنابران مبارزه بان یك وجیبه ملی وهمگانی تلقی می گردد.

بادرك همین ضرورت علاوه برآنکه‌درچوکات تعلیمات رسمی فعالیت های لازم جریان دارد درساحهٔ تعلیمات خارج مدرسه پروگرام های مربوط به تعمیم سواداز طریق اداره ملی مبارزه بابیسوادی طرح، تنظیم وتطبیق‌میگردد که برای تقویه مهارت های مسلکی وفنی کتله های مختلف نفوس در ساحات زراعت، کوپراتیف، تعلیمات مدنی وتعلیمات نسوان قدم های مثبتی برداشته خواهد شد.

درعین حال مطبوعات درجهت تنویر اذهان عامه بابکار انداختن وسایل دست داشته ازطریق‌موسسات‌نشراتی، تبلیغاتی ومعلوماتی کوشان است‌که باآغاز پروژه تلویزیون افغانستان ساحه همچو فعالیت هاتوسعه‌بیشتر یافته فرصت بهتر ی برای پخش پروگرام های عام المنفعه تعلیمی وتربیوی مساعد می شود .

توقع اینست تاوزارت‌های اطلاعات وکلتور ومعارف بنابر وظایف مشابهی که به‌منظور تعمیم وتنویراذهان عامه وتربیه نسل جوان دارند بر اساس پالیسی دولت جمهوری با اشتراك مساعی وکوششهای لازمه مو فقیت های بیشتری رادرین راه حاصل دارند .

پیام بمناسبت عید سعید فطر

۱۰ قوس ۵۵

هموطنان عزیز !

عیدسعید فطر را که مظهر سرور باطنی وآرامش روحی هرفرد مسلمان دربرابر توفیق ادای فریضه‌اسلامی‌است بشماوهمه مسلمانان جهان تبریك میگویم .

اگربانظر عمیق درآداب ومراسم دینی و عرفی عیددقیق شویم، به آسانی درك خواهیم کردکه مفهوم واقعی آن تحکیم اساسات وحدت جامعه وایجاد رشته های استوار همفکری همکاری وهمنوایی درمیان افراد می باشد که برای تحقق بخشیدن آن باصفای‌نیت وخلوص عقیدت بسیاری ازمشکلات اجتماعی رامیتوان حل‌کردودرزمینه خدمت به جامعه موفق‌گردید.

کشور عزیزماکه درحال حاضر در صدد رفع پسمانیهای گذشته خویش می باشد ، به همفکری، همکاری وهمنوایی تمام فرزندان خودسخت نیازمند است وازهمه انتظار داردکه وحدت فکروعمل راباصفای نیت خلوص عقیدت شعارخودقرار داده وبه پیروی ازاهداف نظام جمهوری برای خدمت به جامعه و تامین سعادت وطن درمقابل دشمنان واقعی جامعه‌که عبارت ازفقروبیسوادی وبیماری واندیشه های منفی است، مبارزه کنند ومطمئن باشند که دراین مبارزه انشاء الله پیروز خواهند شد.

درخاتمه یك باردیگر این روزهای فرخنده رابه هموطنان عزیز وبرادران پشتونستانی وکافه مسلمانان جهان تهنیت گفته، سعادت افغانستان عزیزرادر پرتو نظام جمهوری از درگاه خداوند بزرگ تمنادارم .

پیام بمناسبت عیدسعید اضحی

۷ قوس ۵۵

خواهران وبرادران گرامی !

عید سعید اضحی راکه یکی ازمقدس‌ترین خاطره های‌فداکاری‌درراه ایمان وعقیده‌راستین است بشما هموطنان عزیز وبرادران پشتون وبلوچ وکافهٔ مسلمانان جهان ازصمیم قلب تبریک می گویم .

درین موقعیکه این ایام فرخنده راتجلیل میکنیم بایدمتوجه باشیم که احترام بی‌شائبه به مقدسات اسلامی وشعایر ملی سعی وتلاش مداوم برای تامین سعادت واعتلای کشور ، کاروکوشش همه جانبه برای رفع پسمانی‌ها ایثار وازخودگذری خالصانه برای آسوده حالی ورفاه هموطنان که ازجمله ارمانهای حقیقی انقلاب ملی مامیباشد درراس وظایف اساسی ماقرار دارد .

تمنای قلبی من‌اینست‌که هرفرد خداپرست ووطن دوست قدسیت این وظایف رادر همه اوقات وتحت هرگونه شرایط همواره درنظر داشته باشد .

توجه بحال بینوایانیکه فقر یابیماری آنان رابه کمك وامداد هموطنان بااستطاعت شان نیازمند ساخته است بخصوص درین فصل سرما نیز ازجمله مکلفیت های انسانی همه ماست ویقین است که هیچ فردی بااحساس درروزهای فرخنده عید، این مکلفیت انسانی رااز یاد نخواهد برد .

درخاتمه یك بار دیگر عیدسعید اضحی رابه همهٔ شما تبریك میگویم وشادمانی و سعادت وموفقیت همه رااز خدای بی نیازتمنا دارم .

پیام به مناسبت روز جهانی حقوق بشر

۱۹ قوس ۵۵

مسرورم بنام مردم و حکومت افغانستان پشتیبانی کامل خودرا از اساسات اعلامیه جهانی حقوق بشر،دراین موقعی که کشور و سایر دول جهان بیست وهشتمین سالگرد آنرا تجلیل مینمایند یکباردیگر تائیدنمایم .

افغانستان بحیث یك عضو وفادار سازمان ملل متحد باعقیده راسخ به پرنسیپ های مندرجه منشور آن واعلامیه جهانی حقوق‌بشر همواره درامور وفعالیت هاییکه منظور آ ن تامین صلح جهانی و تحقق پرنسیپ های حقوق بشر می باشد سهم فعال داشته از حقوق مردمان، ازحق تعیین سرنوشت، ازبین بردن استعمار، خاتمه دادن به سلطهٔ اجنبی رفع اپارتاید واشکال مختلف تبعیض نژادی طرفداری کامل نموده ومی نماید .

امروزکه درسراسر جهان سالگرد حقوق بشر تجلیل می‌گردد، ناگزیر افکار مابسوی آن‌کتله های بشری معطوف می‌گرددکه جهت نیل به حق تعیین سرنوشت واحقاق حقوق حقهٔ شان درمبارزه ومجادله دایمی میباشند، مسلماًنیل باین هدف مستلزم‌جستجوی طرق عملی می باشد تااین کتلهٔ های محروم درراه بدست آوردن حق مسلم شان معاونت وکمك اخلاقی گردند .

وآنانیکه درراه امحای هرنوع تبعیض وتامین احقاق حقوق حقه خویش درمبارزه‌اند اطمینان داریم که دیر یازود این مساعی شان بـا موفقیت می انجامد وراه برای یك جهان سالم ومصئون هموار می‌گردد .

آرزومندیم سازمان ملل متحد که خود را پشتیبان واقعی حقوق اساسی بشر وحافظ نوامیس وکرامت انسانی می داند ومیباشد بیش ازپیش درزمینه تدابیر عملی ومؤثـر اتخاذ نماید ودرراه تامین این مامول همکاری صادقانه همه‌کشور های عضو راکه شـرط اساسی می باشد جداً جلب نماید درغیر آن دنیای ماغیر مصئون باقی خواهد ماند .

هنگامیکه سخن ازاین پرنسیپ های عالی جهت تحقق حقوق بشروامحای تبعیض نژادی وحقوق کتله های محروم میزنیم، نمیتوانیم تافقر، بیسوادی، بیماری ، آلام ومصایبـی راکه کتله های بشری به‌آن مواجه بوده و جهان رابه دسته داراونادار تقسیم مینمایـد ویك نوع بیعدالتی وعدم توازن اقتصادی واجتماعی راامروزبه بارآورده نادیده بگیریم فلهذامجادله مداوم جهت ازبین بـردن ایـن مصایب وتامین عدالت واقعی‌درجهان ورسیدن باهداف عالی اعلامیهٔ جهانی حقوق بشروصلح دایمی درراس وظایف سازمان ملل متحـد

باپشتیبانی‌کامل ازجنبش های آزادی‌خواهی

قرار میگیردومسلم است که برای بدست آوردن چنین اهداف عالی همکاری صمیمانه ودسته جمعی همه کشور هاچه کوچك وچه بزرگ یك امراخلاقی ولازمی میباشد .

درخاتمه به نمایندگی ازمردم وحکومت افغانستان ازمساعی سازمان ملل متحددرراه تطبیق این پرنسیپ هاخصوصا پرنسیپ های اعلامیه جهانی حقوق بشر وموفقیت هایی که دراین ساحه تحت سرپرستی آن سازمان تاحدی میسر گردیده، ابراز قدردانی کرده موفقیت بیشتر آن مؤسسه رادر پیشبرد وانجام این وظایف سترگ که به آن محول شده است تمنا مینمایم .

پیام بمناسبت اشاعه متن اولین پلان هفت ساله اقتصادی دولت جمهوری افغانستان

۶ دلو ۱۳۵۵

هموطنان گرامی !

موجب مسرت است که متن اولین پلان هفت سالهٔ انکشاف اقتصادی واجتماعی دولت جمهوری افغانستان بهموطنان گرامی تقدیم می‌گردد وتعهد دولت درانجام این مامول برآورده می شود .

پلان هفت سالهٔ دولت جمهوری متکی برخواسته هاوتمنیات مردم مابوده وهدف آن استفاده اعظمی ازمنابع مالی وانسانی وسوق آنهابمقصد نیل به استقلال اقتصادی وتشکل یك جامعه مرفه ومترقی می باشد .

افغانستان ازنگاه سویهٔ زندگی فی نفرو سایر خصوصیات درگروپ کشور های کمترین انکشاف یافته قرار دارد. درسرتاسر قرن نزدهم موقعیکه یك عده کشور ها از نتایج انقلاب صنعتی بهره مندمیگردیدندوطنپرستان کشور ما بااستفاده ازتمام منابع ملی بانیروی استعمار درپیکاربودند تاهویت ملی وسیاسی خویش راحفظ وحراست نمایند .

باآرامش اوضاع قسمتی ازوقت گرانمایهٔ فرزندان کشور مصروف تنظیم امور اداری و ایجاد موسسات اجتماعی واقتصادی گردید . روی این ملاحظه کشور مادیرتر به امرطرح وتطبیق یك روش سیستماتیك رشدوانکشاف آغاز نمود .

روش منسجم انکشاف بمقصدبهره برداری ازمنابع طبیعی کشور درچوکات نخستین پلان پنجساله انکشاف اقتصادی واجتماعی تجسم نمود در پلانهای اول ودوم متکی برسیاست اقتصاد مختلط ورهنمایی شده بطرح زیربنا های رشد اقدام شد امامتاسفانه طی چندین سال متعاقب نسبت عدم استقرار نظام‌اداری واقتصادی کشور اهداف طویل‌المدت انکشاف همانطوریکه انتظار میرفت تعقیب وتطبیق نگردید .

موانع عمده درراه انکشاف عقب ماندگی موسسات اداری وتولیدی وبالاتر ازهمه عدم موجودیت یك تعهد اصولی وایدیالوژیك درامر انکشاف تلقی‌می‌گردد .

ستراتیژی انکشاف درپلان هفت سالهٔ اقتصادی واجتماعی دولت جمهوری بادرنظر داشت موانع متذکره ومتکی برایدیالوژی ملی وامکانات منابع طبیعی طرح گردیده وترکیب آن مبین تعهد عمیق دولت جمهوری برای انکشاف وبهره برداری ازمنابع طبیعی وتجهیز نیروی انسانی کشوراست .

اصل های طرح شده پلان هفت سالهٔ متکی براهداف انقلاب ملی وواقعیت ساختمان جامعهٔ افغانی درین مرحله تاریخی میباشد .

مادرعصر تحولات عمیق تکنالوژی وعصر عدم تساوی فرصت ها وامکانات اقتصادی درساحه بین المللی زندگی داریم. حوادث

ناگوار ونوسانات شدیداقتصاد بین المللی وادامهٔ آن ازامکانات انکشاف سریع کشور های کم رشد میکاهدو وفاصلهٔ اقتصادی را وسیعتر میسازد که این عوامل درپیش بینی های این پلان بی تاثیر نخواهد بود .

روی این ملاحظه ایجاد واستقرار یک نظم جدید اقتصادی درساحهٔ بین المللی حتمی بوده وتحقق این امربه افغانستان و سایر کشورهای روبانکشاف درکوتاه ساختن این فاصله مساعدت خواهد کرد . همچنان تنظیم روابط اقتصاد بین المللی روی اساسات عدالت وتوزیع متساوی فرصت ها وامکانات اقتصادی موقع خواهد داد تاکشور ها ی روبانکشاف منابع خودرا طور مؤثر جهت ارتقای سویهٔ زندگی مردم کشور های خویش بکار برند .

طوریکه دیده میشود درپلان هفت سالهٔ سهمگیری کشور های دوست و موسسات بین المللی درزمینهٔ تمویل پلان قابل ملاحظه می باشد .

ماازتمام این مساعدت ها درین مرحله انکشاف به قدردانی یادآور میشویم ومتوقع هستیم که باتطبیق این پلان وادامه آن شرایطی ایجاد گرددکه افغانستان بتواند بیشتر به منابع مالی وبشری خویش اتکاء نموده وآهنگ رشد اقتصادی راسریعترسازد.

خواهران وبرادران عزیز !

هرنظام اجتماعی ازخود روحیهٔ خاص دارد روحیهٔ نظام ملی ومترقی ما براصالت مردم متکی بوده وپایه هایش بردوش توانای ملت افغانستان وسهمگیری همه جانبه‌شان دراعمار ملی استوار است . تاریخ اجرای آرمانهای سترگ رابعهده دولت های ملی ومترقی نهاده است آرمانهاییکه ازاعماق اراده اکثریت ملت نشأت می کند .

امروز دولت جمهوری افغانستان به‌تاسی ازاهداف انقلاب درآستانه تطبیق اولین پلان هفت سالهٔ انکشافی قرار دارد. تطبیق این پلان البته به منابع پولی ومالی دانش‌تخنیکی وتدارک کدرهای فنی نیاز دارد واما عنصر مهمتر ومهمترین عامل دربه ثمر رسانیدن اهداف پلان دیگر طرح های گوناگون‌بنیادی دولت همانا سهمگیری خستگی نا پذیر وصادقانه همه افراد ملت است وبس .

روحیهٔ نظام مابراصل زحمتکشی، صداقت وراستی استوار است وامروز به سهمگیری کسانی نیازمند است‌که این روحیهٔ رادرک‌کرده باشندوخودرا مطابق به آن عیار سازند . هردلی که برای سربلندی میهن اش می‌تپد وهردماغی که درین راه می اندیشد این ضرورت رادرک کرده که تاوقتی عملادرتطبیق پلانهای بنیادی دولت که انعکاسی است از ارمانهای اکثریت مردم صادقانه سهم نگیرد آن پلانها مثمر ثمری نخواهد گردید .

یقین کامل دارم‌که مردم وطن پرست این کشوربادرک عمیق وجایب ملی خویش بمنظور رفاه وسعادت نسلهای آینده همانطور یکه اصول ملی ایجاب میکند قربانی دهند وبه یاری خداوند بزرگ راه رابطرف یک جامعه مرفه همواره سازند .

متن بیانیه ښاغلی محمدداود رئیس دولت وصدراعظم بمناسبت افتتاح اولین لویه جرگه دولت جمهوری افغانستان

دلوی اوتوانا خدای په نامه !

دافغانستان دملت محترمو نمایندګانو !

زمونږ دملت په عنعنو کښی دیموکراسی ژوری ریښی لری اولکه چی تاسی ټولوته معلومه ده لویه جرګه زمونږ ددی ملی خصوصیت یوه څرګنده نمونه ده .

پدی مهم اوتاریخی وخت‌کښی چی تاسی محترم هیوادوال دملت په وکالت سره دافغانستان دجمهوری دوری دلمړنی جرګی دنمایندګانوپه‌حیث نن‌ورځ پدی‌تالارکښی‌راټول شوی یاست اودهیواددنوی جمهوری نظام داساسی قانون په مسودی باندی دغور کولو وروسته تصمیم نیسی خپله وظیفه بولم چی دځان اوخپلو ملګرو اوهمکارانو له خواکابل ته ستاسی تشریف راوړلوته دزړه له‌کومی ښه راغلاست ووایم اوپدی مسوده باندی دپوره غورکولو دپاره دګران افغانستان په سرنوشت او راتلونکی نیکمرغی کښی به ښکاره اغیزه وکړی دخدای له درباره ستاسی دموفقیت هیله‌کوم .

نمایندګان محترم !

ملتهاوجوامع درتلاش وجستجوی آرزوهای تازه ومقاصد نوهستند وتاریخ در حقیقت

۱۰ دلو ۵۵

عبارت از داستان ارتقای بشر از یک مرحله به مرحله دیگرمی باشد بنا بران طبیعت، نیرو، ظرفیت واستعداد بشر بحیث یك موجود تاریخی، باطرح های ثابت وساکن سازگار نیست و بشر اصلا تحول پسند وارتقا پذیر است .

وقتی این پدیده مواجه به‌رکود ودرنتیجه متوقف می‌گردد قهراً عکس العملی را بار می آوردکه شدت انعکاس آن مربوط بدرجه فساد، فقر وبی عدالتی اجتماعی واقتصادی جامعه وضع نابسامان مردم وبسا عوامل دیگر درکشور می باشد .

انقلاب عملیهٔ تغییر، اصلاح وتحول در اوضاع اجتماعی، اقتصادی وسیاسی جامعه است، به نحویکه منافع اکثریت مردم رابه شیوه‌های مثبت ومترقی آن مطابق به‌شرایط وقانون تکامل جامعه علماً وعملا تامین نماید.

۲۶ سرطان ۱۳۵۲ ، این تاریخ بزرگ وفراموش ناشدنی نقطهٔ حرکت ملت مابه‌سوی پیروزی، نقطهٔ درست واصولی حرکت ما و تاریخ شکوهمند انقلاب مابود .

انقلاب درهرجامعه ، مولود شرایط وعوامل ناهمگون وغیر عادلانه اجتماعی ، اقتصادی

وسیاسی می باشدکه استمرار دوام وبقـای آن ملت رابه ادبار، انحطاط وچنان خطرات جبران ناپذیری می کشاند که بی علاقه گی عناصر ملی وطن پرست رادر برابر آن‌میتوان گناه عظیم شمرد .

راجع به جامعه قبل ازانقلاب ۲٦ سرطان دربیانیهٔ های سابق خود توضیحاتی به اطلاع عموم هموطنان عزیز رسانیده ام‌که دو باره توضیح مفصل آنرا تکرار میدانم وبه خلاصه آن اکتفاء می کنم :

ارگان های دولت استفاده های ناجائـز رامسابقه‌کنان ازمال بیت المال وجیب مـردم حق مسلم خود میدانستند ، استفاده ازنفوذ ومقام رسمی شکل قانون رابخود اختیارنموده بود. پاکی، تقوی واحساس وطن پـرستـی مورد استهزاء وتمسخر قرار می گـرفـت . اکثر مواد واحکام قانون اساسی نافذ وقـت ودیگر قوانین متعلق به‌آن عملابه تعویق‌والغا درآمده بود واجراآت خودسرانه وبی باکانه زیرعنوان دیموکراسی قلابی صورت میگرفت که حقایق آن البته ازخاطره های هموطنـان فراموش نگردیده است .

ازلحاظ اقتصادی، وضع کشور بحالـــت آشفته ورقت باروقابل تأسف درآمده بـود . رشد وتوسعه اقتصادی که باتطبیق دو پلان پنجساله اول ودوم نسبتا سروصورتی‌گرفته بود، به رکود وقهقرا مواجه شد وپلانگذاری کشور تابـع آثار شی و مربـوط تصـامیـم آنی وعاجل قرارگرفت ودر نتیجه این‌وضع، درعاید ملی کشور افزایش قابل مـلاحظـهٔ بوجود نیامد وازآنهم قسمت عمدهٔ آن همـه ساله به عوض اینکه سرمایه‌گذاری گردد به راه های غیرمثمرحیف ومیل گردید ، خلاصه اینکه طی آن چندسال نابسامانی ها وبـی بندوباری های عام وتام ازلحاظ اقتصـاد ، درجامعه ماحکمفرما بود و ایـن امر اقتصاد کشور رادر آستانه ورشکست قرار دادوموجب کندی کامل رشد اقتصادی واجتماعی مملکت گردید .

ازلحاظ اجتماعی، علاوه ازفقر، بیسـوادی، وبیماری که متاسفانه نصیب اکثر کشورهای درحال رشد می باشد، بیکاری وعطالت ناشی ازعدم هم آهنگی درسکتور های مختلف‌دولت، یأس وناامیدی راپیش ازپیش دردل ودمـاغ مردم، خاصه جوانان بشدت جاگزین ساخت، اندیشه ها، نظریات وافکار افراطی وتفریطی کورکورانه به نسل جوان استیـلا یافـت، تناقضات وتضاد هادر فکر وعمل ریشه‌دواند.

قوهٔ تقنینیه کشور، خصلت وماهیت‌اصلی خودراازدست داده بودوبه عوض دفـاع ا ز منافع وحقوق واقعی مردم واحترام به‌قانون، عدهٔ آنهاخودقانون شکن گشته وبه اعمال ضد مردمی آغشته وآلوده شدند وبامنتهای‌بیباکی ازهمه انواع فساد، بی نظمی هاوخلال گری ها. باپشتیبانی نمودند وباچشم پوشیدند .

فقر، تنگدستی وفشار ، نصیب اکثریـت محروم جامعه بود ومانندمال ومتاع موروثی. همواره ازاسلاف به اخلاف آنها منتقل میشد.

برعکس دارایی، نفوذ، راحت واسباب تنعم مادی نصیب عدهٔ محدودی بود که درواقعیت

امر، می توانستند همهٔ اجراآت ومقــررات دولت رابه سودودفاع ازمنافع شخصي خود چرخ دهند، وبه‌اشکال مرئــی و نامرئــی در سایر تشکیلات دولت نفوذخودرا تقویه، بسط وتوسعه بخشند .

قوه قضا، یعنی رکن مهم دیگر دولت، در تحت چنین شرایط وفضا، ممکن نبود تحــت تاثیرقرار نگیرد وبه راستی بتواند، طوریکه شاید وباید عدالت رابه مفهوم حقیقی آن در کشور برقرار نگهدارد .

شگاف عمیق درشیرازه وحدت ملی، تشتت وتلاش فکر وعمل، ایجاد وایزاد تضاد هــا وعقده ها، قانون شکنی ولگــام گسیختگی، انارشی وفقدان نظم ودسپلین ملی جــامعهٔ مارابدرجه علیل، مریض وناتوان ساخته بود که به اندك ترین لامبالاتی وبی تفاوتی، دیگر قریب بودمحکوم به‌سقوط ونیستی گردد .

چنین محیط تیره وتار وفضای آشفته و رقت بار موجبات وعلل عمده رافراهم نمــود تابمنظور دفاع ازهستی وبقای جامعه وبمنظور نجات کشور ازفساد وادبار، بحکم ضمیــرو ندای وجدان، عملی راانجام دهیم کــه غایه وهدف اصلی‌آن جزسعادت واعتلای حقیقــی وطن وخدمت به‌اکثریت مردم نجیب‌افغانستان چیزدیگر نباشد .

نتایج تلخ وناگوار آن دوره، امروز نصیب ماگردید، وسالیانی بکار است تااین همــه انارشی وتفرقه، فساد اجتماعی واداری، رکود اقتصادی وبیعدالتی های اجتماعی یکی بعــد دیگری اصلاح‌گردد، وضع اقتصادی واجتماعی کشوربه منفعت اکثریت مردم بهبود یابد، که این عملیه به‌ذات خود، تغییر ذهنی افراد این‌کشور راازسوابق کهنه وفاسد گذشتــه ایجاب میکند وآنرا موافق باروحیه ملی‌اصول اخلاقی وانسانی یك جامعه مترقی، موافــق باعصروزمان حتمی ولازمی میسازد .

متکی بشرح مختصر فوق انقلاب ۲۶سرطان یك ضرورت حیاتی ورسالت تاریخی و ملی بود، این انقلاب درواقعیت وحقیقت، دفــا ع ازمصالح ومنافع ملی وترجمــان راستین از افکار ونظریات مردم نجیب افغانستان بود .

منظور نظرآن تنها تغییر رژیم به رژیــم دیگر ویا انتقال قدرت ازدست بدستی نبود بلکه پاسخ راستین به نیازهای مبرم‌داخلی، خواسته های عصر وزمان ماست واز آغــاز خودبه اعادهٔ حیثیت برای ملت واحیای مجدد نیروهای مردم‌که دراثردسیسه‌های استعماری، مفاسد ونارسایی های داخلی، درهم و برهم شده بود مساعی دامنه دار وهمه جانبهٔ خود رابراه انداخت وازهمان آغازاز یکطرف پلان های بنیادی واصلاحات اساسی رادر زمینــهٔ اقتصاد ونیروی تولید سردست گرفت، و از جهتی هم درهربخش قوانین وریفورم هــای راکه محتوی وماهیت آن براساس ایدیالوژی وهم آهنگ باشرایط عینی وذهنــی جامعــه ومتناسب باواقعیت های تاریخ است نافــذ ساخت .

سوسیالیزمی راکه ما بحیث روش‌اقتصادی بمنظور سازماندهی جامعه نوین افغا نــــی برگزیده ایم در حقیقت امر، راه توصل‌بــه

عدالت اجتماعی وازبین بردن تفاوت وتضاد طبقاتی بشیوه های مثبت ومترقی به طرق مسالمت آمیزآنست وایـن همـان روش و راهیست که منابع آنرا واقعیت های‌تاریخی فرهنگ ملی وشرایط عینی وذهنی حاکـم برجامعه ماوروحیه حقیقی وواقعی اسلام‌تشکیل میدهد وازاصول عمده واساسات مترقی آ ن درجهت تامین حق وعدالت، آزادی ومساوات برادری وبرابری ومحکـوم نمـودن تبعیض وریشه‌کن ساختن استثمار وازبین بردن هر نوع بهره‌کشی انسان ازانسان‌استفاده میکند.

نمایندگان محترم !

در این دورۀ حساس وتاریخی کشور ودر این فرصتیکه همه وطن پرستان واقعـی وشیفته اعتلای این خاك باتمام امکانات‌بشری خودبه امیدساختمان یك افغانستان نـوین نیرومند وسر فراز وبمنظور خدمت به‌اکثریت مردم خودازصمیم قلب میکوشند و می طپند، یك اقلیت مرتجع، ضدملی وضد انقـلاب وجودداردکه زیرافکاروعناوین مختلف وشعار های ظاهرأمترقی اماکاذب وفریبنده میخواهند بین طبقات مختلف ملت ازیکطرف وبین‌ملت ودولت ازطرف دیگربدبینی تفرقه ونفاق تولید نمایندودرنتیجۀ ازمقاصدشوم خودبهره‌برداری ناجایز نمایند، امابه شهادت تاریخ اطمینان کامل دارم‌که‌دربرابر شعور طبیعی ملـت افغانستان وتجارب‌گذشته آنها، اغراض شوم ضدمردمی وضدملی همچو عناصر مثل همیش به شکست مواجه خواهد شد .

دراین ظرف سه ونیم سال دولت جمهوری بادل فراخ وباکمال حوصله و خـونسردی پروپاگند وتبلیغات سؤواتهامات غرض‌آلودی که برمابستند شنیدیم ومی شنویم، ازاهداف ومقاصد شوم آنها آگاه هستیم، تخریشات و تخریباتیکه برضد انقلاب وسلامت ملی بعمل آوردند ویابیاورند بی‌اطلاع نیستیم ونخواهیم بود، لذابه آنها خاطرنشان می سازیم کـه هیچگونه تبلیغات سؤ، تخریشات وتخریبات آنهامانع حرکت مابسوی پیشرفت وبه ثمر رساندن اهداف انقلاب ملی ماکه خدمت بـه اکثریت مردم افغانستان است نخواهدگردید وبه لطف خداوند بزرگ وباپشتیبانی قاطبۀ ملت افغانستان باین راه حق، مترقی ومردمی یکجادست بدست ملت خویش به‌پیش‌خواهیم رفـت .

تحلیل وارزیابی وضع اقتصادی واجتماعی کشورمخصوصا بعد ازختم دورۀ اول و دوم پلان پنجساله الی آغازانقلاب ۲۶ سرطـان اجرآت مساعی‌که درظرف سه‌سال جمهوریت یعنی الی ختم ۱۳۵٤ بعمل آمده وهمچنـان توضیح اولین پلان هفت ساله جمهـوریـت که ازحمل هذاسنه شروع گردیده باتحلیل وارزیابی آن دروضع اقتصادی واجتماعـی کشور درختم پلان ازطرف من ووزرای مسئول وقتافوقتا توسط رادیو وجراید به اطلاع‌عموم هموطنان رسانیده شده وروشنی کـافی در موضوعات فوق انداخته‌است‌که نمی خواهـم وقت وکلای محترم رابه تکـرار دوبـاره آن صرف کنم .

آنچه می خواهم بصورت مختصر تذکردهم، خطوط عمده ایستکه باتحقق اهداف پروگرام ومعیارهای سیاست اقتصادی درختم پلان‌هفت ساله چه تغییراتی درساحـــات اقتصادی و اجتماعی کشور بمیان می آید .

رشد عواید داخلی ۱۴۴٫۶ فیصد، رشـــد مصارف سرمایه گذاری ۴۹۷ فیصد ورشـــد مصارف عادی به اندازه ۱۰۶ فیصد تخمین شده استکه این امرمنتج به تشکل بیشتر سرمایه جهت تمویل مصـــارف انـکشافـــی می گردد .

ارزش صادرات به اندازه ۷۳٫۸ فیصد ، ازدیاد وارزش واردات درحدود ۵۵ فیصـــد پیشبینی شده است .

ارزش خا لص تولیدات صنعتی از ۵۶٫۵ ملیارد افغانی به ۱۰٫۲۰ ملیا رد افغانـــی افزایش می یابد که یك رشد۲۰٫۸۳ فیصد رااحتوامی کند .

ارزش تولیدات زراعتی از ۵۳٫۸ ملیـــارد افغانی به ۷۳٫۹ ملیارد افغانی یا ۳۷فیصد افزایش خواهد یافت .

تولید مجموعی انرژی برق از ۷۰۰ ملیون کیلووات ساعت به ۱۶۰۰ ملیون کیلو وات ساعت بلندخواهدرفت یعنی ۱۲۸٫۶ فیصد .

وضع آبیاری زمین های فاقد آب کـــافی ساحهٔ ۱٫۶۷۵٫۰۰۰ جریب زمین و زمینهای بائرکه جدیداًتحت آبیاری می آید عبارت از ۳۱۰٫۰۰۰ جریب خواهد بود .

طول مجموعی سرکهای موتررو از ۹۲۰۰ کیلومتربه ۱۱۰۰۶ کیلومتر یا ۱۹٫۶ فیصد افزایش خواهد یافت.

طی پلان هفت ساله منجمله طول مجموع ۱۸۱۰ کیلومتر خط آهن ۱۱۸۶ کیلومتر آن تحت ساختمان گرفته میشود .

طول عمومی لین های چینـــل سیستم از ۲۷۰۰ کیلومتر به ۴۷۰۰ کیلومتر یعنی ۷۴٫۱ فیصدو وتعداد تیلفون از ۲۱٫۰۰۰ پایه بـــه ۴۰٫۰۰۰ پایه افزایش می یابد یعنی ۹۰٫۵ فیصد وسیستم میکروویف به ظرفیت ۳۰۰ کانال مخابره تیلفونی تلویزیونـــی تکمیـــل خواهدگردید .

تعدادمکاتب ابتدایی اساسی از ۱۳۴۵باب به ۲۳۵۵ باب تعدادمکاتب مسلکی از۲۹ باب به ۸۴ باب یعنی بالترتیب ۷۵ فیصدو ۱۲۸ فیصد افزوده خواهد شد .

فیصدی جذب شاگردان دارای سن شمول به مکتب از ٤٤ فیصدبه بیش از ۷۰ فیصد بلند خواهدرفت وتعداد شاگردان دوره‌ابتدایی از ۷۹۰هزار به ۱٫۳ ملیون نفربا ٦٤٫٦فیصد دراخیرپلان خواهد رسید .

تعداد بستر در شفاخانه های ملکـــی از ۵۲۰۰ بستریعنی ۵۸فیصدافزودخواهد گردید ودراخیر پلان درتعداد داکتر ۸۹ فیصـــد افزایش بعمل خواهد آمد .

درنتیجهٔ این همه تحـــولات در ساحـــات اقتصادی واجتماعی اوسط رشد سالانه عاید غیرخالص ملی از٤٫۲فیصد به ٦٫۳ فیصـــد ارتقاء وهمچنان رشد وسطی سالانه عایـــد فی نفر درپلان هفت سالانه از ۰٫۱فیصد به ٤ فیصدنسبت به هفت سال گذشته بلند

برده خواهدشد با تطبیق پروگرام هـای انکشافی و توسعهٔ فعالیت های اقتصـادی اجتماعی‌وادری درپلان هفت ساله برای ۲۰۸ هزار نفربسویهٔ عالی متوسط وکارگر ماهـر زمینه استخدام فراهم خواهدشد .

باید دانست‌که تطبیق اهداف فوق وتامین انکشاف اقتصادی تنها وتنها وابسته به‌حجم سرمایه گذاری ومنابع مالی‌نبوده ایجاب‌میکند همزمان قدم های استواری درراه ایجاد یك اداره سالم اقتصادی، طرح اساسات قانونی وتربیه کادرهای فنی برداشته شود .

برای آنکه عملیهٔ پلانگذاری بـه صـورت منسجم ادامه یابد دولت به‌طرح پلان های طویل المدت دربعضی سکتور های مهم‌اقدام خواهد کرد وواحد های پلانگذاری وتطبیـق پلان رادرتمام سطوح تقویه خواهد نمود .

انکشاف سالم اقتصادی بدون تـردیـد ایجاب‌میکند تااصول اداری کشور بانیازمندی ها هم آهنگ گردد .

درپلان هفت ساله دولت جمهوری سعـی خواهدنمود بعداز تشخیص پرابلم ها روش های اداری رامرحله بمرحله اصلاح‌وتشکیلات لازمه برای تطبیق ریفورم اداری ایجادنماید.

طی مدت هفت سال ممکن در بعضـــی ازپیشبینی هاتغییراتی وارد گردد ونوسانات اقتصاد بین المللی مخصوصا اهداف پـلان رامتاثر سازد، بنابران تغییراتی ناشـی ا ز تحولات اقتصادی واجتماعی درچوکات پلانهای سالانه رعایت می‌گردد .

نظراندازی به تاریخ کشور خود ماایـــن واقعیت راثابت می سازد، هروقتیکه آرزوهای مشترك ملت وزعامت ملی افغانستان بـرای حفظ هویت ملی استقلال کشور ترقی‌وتعالی افغانستان متجلی بود. به‌همان درجـه مـا برمشکلات فایق میشدیم راه خودرا بـرای رسیدن به هدف می یافتیم، اماتاریخ ایـن راهم نشان داده‌که بی تصمیمی وبی اتفاقی وپراگندگی آرزوهای ماراکشته ومارا از راه مابرای نیل به‌هدف دورکرده وسیرپیشرفت مارابعضا بطی وگاهی متوقف ساخته است .

امروزنیز ازهمان لحظات تاریخ افغانستان است‌که ملت با یك مشکل بزرگ مواجـه می باشد این مشکل عبارت است ازمشکل پسماندگی .

درجهان امروز هیچ مشکل مشکــلتر از مشکل پسماندگی نیست .

نمایندگان محترم !

حقایق وواقعیت ها، هرقدرکه تلخ وناگوار هم باشد نمیتوان بهیچصورت آنها رانادیده گرفت ویاازآن انکار نمود. باقبول این حقیقت باید کاملا ملتفت باشیم‌که یك ملت درحال رشد باهزاران مشکلات وپروبلم های متعدد اقتصادی، اجتماعی وسیاسی داخلی وخارجی باامکانات محدود دست داشته خود بــدون حوصله وقبول محرومیت هاوزحمات دوامدار وخستگی ناپذیراقلایك نسل، امید رسیدن به فردای بهترخیلی مشکل به نظر می رسدآن هاییکه تنهابه سخنان وکلمات میان خـالـی بخواهند خودومردم خودرا فریب دهند د ر

حقیقت دربرابر تاریخ ومردم خود مرتکب گناه بزرگی شده خواهند بود .

انقلاب جمهوریت ماباید هیجان ملت مارا برای جبران این مشکل برانگیزد.

ضرورت این مرحلهٔ تاریخ بما حکم‌میکند که باید همه افرادملت ماکلیه اختلافات ومنافع شخصی راازبین خوددورکنندوبرادروار جهت منفعت بزرگ ملی حرکت نمایند .

نمایندگان محترم ملت !

تهداب واساس سیاست خارجی دولت جمهوری افغانستان بردواصل عمده ومهم ذیل استوار است :

اولا برحفظ استقلال، منافع وحاکمیت ملی که براساس روحیهٔ ناسیونالیزم وآزادمنشی مردم ماکه مقدس ترین میراث پرافتخار و حماسه های درخشان خاطره های ملی ما میباشد، استوار است وخواهد بود .

ثانیاً بربنای بیطرفی مثبت وبر اساس عدم انسلاك قضاوت آزاددرمسایل بین‌المللی همزیستی مسالمت آمیز واحترام متقابله با همه‌مردم وملل صلح دوست جهان واحترام به‌منشور ملل‌متحد .

دراین آرزومندی، هیچگونه تبعیض، درمورد هیچ‌کشور صلح دوست جهان چه خورد وچه بزرگ چه دوروچه نزدیك نزدماوجود ندارد واین آرزومندی ازتمنیات نیك وصلح‌جویانه مردم افغانستان الهام وسرچشمه میگیرد .

بمنظور تحقق بخشیدن این سیاست خارجی کشورازآغازتاسیس رژیم نوین کشور بمنظور معرفی بهتر افغانستان وتوضیح‌اهداف انقلاب ونظام جمهوری، ما مسافرت های رسمی ودوستانه دربسا کشورهای دوست صورت گرفت‌که نتایج بسیار مفیدو مؤثری ازهمه این مسافرت هاوتماسها حاصل شده ومنتج به تحکیم بیشترروابط دوستانه‌وتوسعه همکاری های اقتصادی وتخنیکی ما باکشور های مذکور گردیده است .

باتوضیح مختصر فوق میخواهم راجع به انکشاف روابط افغانستان بابعضی ازکشور های جهان ومنطقه بصورت خاص تذکراتی بدهم .

روابط دوستانه جمهوریت افغانستان با کشور دوست وهمسایهٔ بزرگ ما اتحاد جماهیر شوروی، بصورت خلل ناپذیر ادامه دارد، این دوکشور براساس همزیستی مسالمت آمیز همسایگی نیك وعدم مداخله درامور داخلی یکدیگر، همکاریهای مثمر و متقابله خودرایك باردیگر باامضای پروتوکول تمدید معاهده عدم تجاوزمتقابله تقویت مزید بخشیده‌اند .

مناسبات جمهوریت افغانستان با کشور همسایه ماایران، متکی‌برعلایق دیرین دوستی وبرادری استوار می باشد یگا نه اختلاف تکنیکی سرموضوع آب دلتای هلمند که چندین سال تاحدی سبب سردی روابط دوستانه ماگردیده بود، باقراردادیکه پس از طی مراحل قانونی خودبه پیشنها د حکومت تصویب شورای ملی وتوشیح پادشاه وقت، بین مملکتین منعقد گردید باتبادله اسناد مصدقه آن دلیل دیگری بین‌کشور های ما

وجود نداردکه مانع گسترش وتوسعه بیشتر روابط دوستانه ماگردد .

علایق ماباهمسایه بزرگ ماجمهوریت مردم چین همیشه دوستانه بوده و این دوستی براصول همزیستی مسالمت آمیز و حسن همجواری استوار می باشد امیدوارم این علایق دوستانه که به منفعت ملت های ماست هرچه بیشتر گسترش وتقویت یابد .

راجع به مناسبات افغانستان باپاکستان باید گفت که، افغانستان بحیث یك کشور صلحدوست ، همواره طرفدار حل شرافتمندانه یگانه اختلاف سیاسی خود باپاکستان باساس مذاکرات مستقیم ومسالمت آمیز بوده است .

مسافرت شاغلی ذوالفقارعلی بوتوصدراعظم پاکستان به افغانستان ومسافرت اینجانب به پاکستان درسال جاری به طرفین موقع دادتاروی موضوع اختلاف سیاسی که ازسالیان درازبین دوکشورموجودبوده وهست مذاکره وتبادل نظر بعمل آید .

درنتیجه این تماس های مستقیم وتبادل افکارکه دریك فضای صمیمیت وتفاهم صورت گرفت، فضایی پدیدآمده که ماراامیدوار می سازد، که اختلاف سیاسی ما در آینده راه حل شرافتمندانه را بیابد ونتیجتادوکشور بتوانند مانند دوستان باهم زندگی کنند .

تاکنون قدم مثبتی که درنتیجه این تماس های مستقیم ومسافرت های زعمای هر دو کشوربه ممالك یکدیگر شان برداشته شده تارسیدن یانرسیدن بیك حل نهائی وشرافتمندانه قضیهٔ پشتونستان عبارت از موافقه طرفین برخودداری ازتبلیغات مخاصمانه علیه یکدیگرشان می باشد، که این قدم بذات خود، نمایانگر آرزومندی جانبین برای رفع این اختلاف اصلی شمرده شده بتواند .

افغانستان همیشه بطور مداوم از احقاق حقوق حقه برادران پښتون وبلوچ خود پشتیبانی نموده ومینماید. نقطه اساسی که اختلاف سیاسی دوکشور راطی سالیان متمادی بوجود آورده تنها وتنها همین پروبلم بوده که امیدوارم جوانب ذیعلاقه بتوانند روزی به حل شرافتمندانه این اختلاف سیاسی نایل گردند .

مناسبات دوستانه وعنعنوی افغانستان و هند، بارویکار آمدن رژیم جمهوری درکشور وارد مرحله جدیدی گردیده وزمینه همکاری های وسیع تری رابین دوکشور دوست وغیر منسلك منطقه فراهم کرده است .

امیدوارم باتوسعه مزید روابط دوستی و همکاری بین کشورهای مابرای تامین صلح وثبات درمنطقه مفید ومؤثر باشد .

روابط افغانستان باایالات متحده امریکا ازشروع تاسیس خود، بربنای دوستی و تفاهم برقرار بوده وازآغاز استقرار نظام جمهوری درکشور توسعه وتشدید مزید یافته است .

مسافرت های دوستانه رجال طرفین درکشور های همدیگر شان، موجبات دوستی وتفاهم بیشتر رابین کشور ها ی مابه میان آورده است.

دراین موقع وجدانا خودرا مکلف می دانم

تاازطرف مردم وحکومت افغانستان وشخص خودم نسبت به‌کمکهای دوستانه اقتصادی وتخنیکی جمله کشور های دوست وسایر مؤسسات بین المللی که در پلان انکشاف اقتصادی واجتماعی کشور ماسهم بارز و مؤثری گرفته اند ازصمیم قلب اظهارشکران وسپاس‌گذاری نمایم .

نمایندگان محترم ملت !

افغانستان ازجمله کشور های غیرمنسلك ومنسوب به جهان سوم میباشد، جهانی که سالیان دراز تحت تاثیراستعمار وامپریالیزم جهانی صدمات وخسارات بزرگی را متحمل شده بود امروز ازخواب غفلت بیدار شده است. احتیاج مبرم وحتمی این جهان بغرض تحول وانکشاف، آنها رابه جنبش وحرکت جدید دینامیکی واداشته که دراین عصر نمیتوان آنرابی تاثیر ونادیده تلقی کرد وشکی نیست‌که این مرحله مهم تاریخ‌است.

موفقیت این جنبش عظیم ازهمه بیشتر بسته به‌وحدت فکر وعمل کامل آنها خواهد بودباید شرایط عینی وذهنی هریك از این کشور هادقیقا تحلیل شود تادرروشنی آن به شکل یك جبهه واحد حرکت بسوی ارتقاء مؤثر وسریع گردد .

ارمان های جهان سوم بمنظور ترقی اجتماعی وایجاد یك جامعه متوازن ومرفه‌متکی برعدالت اجتماعی، ازطریق ایثار و زحمات فراوان به‌نتیجه مطلوب خواهند رسید .

افغانستان بحیث یك کشو ر اسلامی باعتقاد خاصی‌که به ارزش های عالی و ارشادات مقدس اسلامی دارد وتعمیل آنهارا متضمن سعادت جامعه اسلامی میداند مساعی صادقانه خودرا درراه تامین نزدیکی و همبستگی بیشتر وهمکاری های وسیع تر بین کشور های اسلامی ادامه داده است .

افغانستان همواره خواهان اعاده کامل‌حقوق مشروع مردم فلسطین بوده وبه پشتیبانی همیشگی خود ازمجادلات قهرمانانه ملت دلیر فلسطین ادامه میدهد وعقیده دارد تازمانیکه اراضی اشغالی عربی ازتسلط قوای اشغالگر اسرائیل تخلیه نگردد وحقوق عرب فلسطین برای تاسیس یك دولت فلسطین تحقق‌نیابد، معضله شرقمیانه حل نگردیده وصلح عادلانه ودوامدار دراین منطقه حساس ومهم جهانی تامین شده نمی تواند .

سیاست ماسیاست صلح ودوستی واحترام کامل به حقوق ومنافع دیگران است درعین زمان بایدبگویم‌که ملت افغانستان، تحت هیچگونه شرایطی به‌عدم مراعات منافع ملی خود وادار نخواهد شد وبرپرنسیپ های اساسی خودمعامله وسازش نخواهد کرد .

وکلای محترم لویه جرگه !

باختم گذارشات مختصر فوق از وضع سه ونیم سالیکه ازانقلاب ملی ونظام فرخنده جمهوری ماگذشت، حال اجازه می خواهم برسر موضوعیکه امروز به آن منظوردراینجا، یعنی مرکزکشور خویش دورهم گرد آمده‌ایم چندکلمه به عرض رسانم .

به تاسی ازاحساس مسؤولیت بزرگ در برابر مردم که افتخار خدمت گذاری آنها را

به عهده دارم، وفابه پرنسیپ های انقـــلاب ماخود رامکلف میدانم تاوجایب خویش رابه کمال امانتداری درحدودتوانم دربرابر ملـت حق دار ونجیب افغانستان ایفاء نمایم.

باپیروی ازهمین احساس صادقانه وبا در نظرداشت این واقعیت مسلم‌که در طـــول تاریخ معاصر وطن خودما وبسا از کشورهای دیگر مماثل آنچه تجارب تلـــخ نشان داده وبرهمگان آشکاراست نه‌استبدادومطلق‌العنانی ونه لجام گسیختگی و انارشـی هیچکـــدام نتوانسته ونمی تواند دردهای حقیقی یـــک ملت روبه انکشاف رامداوا سازد .

من معتقد هستم مردم افغانستان دروضـع کنونی، هرچه بیشتربه همبستگی کامل وحدت فکروعمل، کاروزحمت خستگی ناپذیردرمحیط برابری وبرادری وآمیخته بایك احساس قوی دسپلین ملی ضرورت دارد .

لذاازتجارب گذشته باید آموخت و بـــرای سعادت آینده وطن درجهت رشدطبیعی راهی رابایدجستجو کردکه درشرایط فعلی وملی خالی ازافراط وتفریط وتقلید ناآگاهانه بوده برای انکشاف سریع وسالم‌کشور مفید ومؤثر واقع گردد .

طوریکه سالها قبل گفته بـــودم وایـــن عقیده خودراتکرار میکنم، هدف نهایی هـــر تحول جزقایم ساختن یك دیموکراسی واقعی ومعقول که‌بنای آن برتامین حقوق اکثریـــت مردم واصل حاکمیت ملی استوار باشـــد چیزی دیگری بوده نمی‌تواند .

به تاسی ازاین مفکوره بعداز تحقق ثبـات انقلاب باتوفیق خداوند وباهمکاری کمیسیون هاییکه باین منظور تعیین شده بودند مسوده قانون اساسی جمهوریت افغانستان تـرتیب واینك آنرا حسب وعده به حضورشماوکلای محترم لوی جرگه افغانستان تقدیم میکنم ، صرف آنچه رامن ازاعضای محترم این‌مجلس بزرگ ملی آرزو وتمنادارم این است کـــه مسوده قانون اساسی به‌شیوه‌کاملادیموکراتیك وآزاد مورد غوروماناقه قرار گیرد.

امیدوارم قانون اساسی دولت جمهـو ری بحیث مشعل فروزان انقلاب ٢٦ سرطـــان، رهنما ودستورالعمل شایسته ای برای دولت بشمار آید ودرپرتوهدایات آن ملت نجیـــب افغان بتواند شالوده یك افغانستان قــو ی ومستحکم مترقی وآبرومند را بنیان گـذاری کنـد .

ملت غیور وباشهامت افغانستان ! دیگـر فرصت آن نیست تانیروهای ملی در بـــرابر مصالح ملی و اهداف انقلاب شکـل انـزوا وبی تفاوتی رااختیار نمایندوبه شکل عناصر پسیف وغیرفعال جامعه، بصورت اعضـــای طفیلی بحیث یك‌قشر مستهلك وفاقدرسالت باقی بمانند زیرا انقلاب ملی‌به همه نیروهای وطن پرست وظیفه میدهدتااصول واساسات انقلاب راازسطح به عمق وازعمق به سطـح تعمیم وگسترش دهند ودرراه بسر رسانیدن اهداف انقلاب، نیروهای خویش رادرخدمت

ورهنمایی مردم خودازشهر به شهر وازقریه بهقریه بمصرف رسانند وباوحدت فکر وعمل درمزرعه وکارگاه دردفتروپشت جبهه یکسان وهماهنگ درراه پیشبرد انقلاب‌که جز اعتلای وطن وسربلندی ملت افغانستان چیز دیگری بوده نمی‌تواند ازصمیم قلب بکوشند.

این رسالت تاریخی وانسانی انقلاب عظیم جمهوریت ماست واین هم وجدان های خبیر وآگاه نیروهای ملی‌که بایدبآن لبیك بگویند.

اینهامحض حماسه ومجـرد شعار نیست، واقعیت تاریخ است. رسالت است وبالاخره آینـده روشــن و تابنــاك و راه نجـا ت است وبدون یك تعهد انقــلابی مجهزبــه ایدیالوژی ومترقی، تحقق بخشیدن هر نوع عدالت اجتماعی درکشور از حدودیك شعـار تجاوزنخواهد کرد .

ای ملتی‌که درسخت ترین پیکار های‌تاریخ پرافتخار خودهمت عالی وغرورملی خودرااز دست ندادید، چراامروز بخود احساس‌ضعف وناتوانی می نمائید .

قبای زندگانی چاك تا کـی
چوموران زیستن درخاك‌تاکی
بپرواز آ و شاهینی بیاموز
تلاش دانه در خاشاك تاکی

تل دی وی افغانستان
پاینده باد ملت
ژوندی دی وی جمهوریت

دښاغلی جمهور رئیس وینا
دوسله وال پوځ دښار ګی د منلو په مناسبت

۲ر۱۲ر۱۳۵۵

په هغه ټولنه کې‌چې د حربي‌پو هنتون د جمهوریت په تالارکی د جمهوری‌دولت دوسله وا ل پوځ دبیلا بیلوقطعاتود منصب دارانو له خوا د (۱۳۵۵) کال دکب په دویمه نیټه د انقلاب د مشر ښاغلی‌محمد داود د افغانستان د لومړی جمهور رئیس په توګه د دوی د ټاکل کیدوله‌امله د مبارکیو دعرض کولو په مناسبت جوړه شــوی وه جمهور رئیس ښاغلی‌محمد داود منصبدارانو ته په خطاب کی وویل :

مونږ ټول باید هغو درندووظیفو اوستر مسئوولیتونو ته چی راپه غاړه دی پام وساتو اوپه دی‌وپوهیږو چی دغه وظیفی ډیری‌درندی اوستری دی نوهمدا وجه ده چی په خدای (ج) باندی ایمان له‌وطن سره‌مینه اوپه‌وظیفه کی صداقت کولی شی ټولی هغه هیلی ترسره کړی چی د افغانستان له نجیب‌ملت اووسله وال پوځ سره دهیوادآبادی او لوړ تیاپه برخه کی‌شته .

له‌دی‌امله چی تاسی‌ګران ورونه دافغانستان دوسله وال پوځ دټولو قطعاتو په نمایندګی کابل‌ته راغلی یاست ا واوی‌درستیز ستاسی په نمایندګی د جمهوری ریاست په ډیره درنه‌وظیفه باندی زما د ټاکل کیدو له‌امله ماته مبارکی‌راکړه تاسوته دزړه له کومی ډیر زیات‌تشکرات څرګند وم او امیدلرم تاسوهریو خپلو مربوطو قطعاتوته زمانیکی هیلی او دزړه دکومی تشکرات ستاسو ټولو وروڼویعنی دهیواد عسکرو هر یوه وګړی ته ورسوی .

نه غواړم بیاهم هغه څه چی دانقلاب څخه مخکی دوری او ورو ستنه‌له‌هغه اوزمونږ دوطن دراتلونکی پس منظر په‌باب چی دلویی جرګی ډیرانستلوپه‌وخت کی می ویلی دی

تکرار کړم خوهغه څه چې نن یې غواړم تاسو
ګرانوورو ته یې ووایم دادی چې څنګه چې
دزیاتی مودی دپاره یعنی له دیرشو کالو
زیات د افغانستان په میړنی اوزړه وراردوکی
می دخدمت ویاړ درلود نوله دی املهٔ زمونږ
ترمینځ پوره تفاهم شته زما ستر ویاړ دادی چې
د افغانستان داردو د یوه قوماندان په توګه
وماویم زما د پاره دخوښی ځای دی چې دخپل
ژوند زه دیری ښی ورځی می چې دځوانی ورځی
وی په عسکری خدمت کښی تیری کړیدی
او دغه یاد ګار ته تل په درنده سترګه ګورم
اوتل دپاره به زما ویاړ وی .

دخپل ځان او ټولو هغو کسانو دپاره چې وطن
او دافغانستان نجیب ملت ته د خدمت کولو
سپیڅلی وظیفه په غاړه لری له لوی خدای(ج)
څخه توفیق غواړم چې په پوره ایمان او
خلوټه منونکی عزم سره خپل وطن یوی هوسا
اوسرلوړی ټولنی ته داسی اوړ کړی چې نه
یوازی داوسنی نسل ویاړ وی بلکه دهیواد
دراتلونکو نسلونو دویاړ سبب هم وی .

لکه څنګه چې ترنن ورځی پوری دهیواددوسله وال
پوځ ستاسو منسوبینو وظیفه درنده او ستره
وه نن هم ډیره درنده اومهمه وظیفه ستاسو په
غاړه ده اوپه تاسو ده چې د افغانستان ملی
ګټی شرافت اوملی نوامیس نه یوازی وساتی
بلکه هغه دهیواد د پرمختګ اوهراړخیزی
پرمختیا دپاره پیاوړی کړی اوپه دغه لاره کی
لافعاله ونډه ولری .

بناغلی محمد داؤد رئیس جمهور از طرف
صاحبمنصبان قوای مسلح استقبال میشوند .

بشاغلی محمد داؤد رئیس جمهور دردعوتی‌اشتراک نمودند که از طرف صاحب منصبان‌قوای مسلح به افتخار شان ترتیب شده بود.

د جمهور رئیس ښاغلی محمد داؤد پیغام

د سید جمال الدین افغانی د سیمینار په مناسبت

۱۸ر۱۲ر۵۵

دختیزی خاوری دستر تولنیز شخصیت سید جمال الدین افغانی له مړینی څخه د اتیاکلونو د تریدو له امله دزیاتی خوښی ځای دی دهغه سترمصلح دزیږیدنی په هیواد کی دکورنیو اوبهرنیو پوهانو په ګډون علمی سیمینار جوړ یږی

سید جمال الدین افغانی له‌هغو مبارزو اوجګړه ماروڅیرو‌نو څخه دی چه دخپل ژوند محتوای یی دختیزی خاوری رنځورو اوځپلو اولسونوته په خدمت کولوکی لټاوه.

په هغه تکه توره زمانه کی چه مسلمان ولسونه له‌خپلی هستی اوطاقت څخه غافل او دځپلو نیکونو له پرتمنی اوياړ ونو څخه لری پاتی اود ژوندله شور څخه وتلی د استعمار په منګولوکی ایسار وه سید جمال الدین افغانی په ایمان اوهغه شور سره‌چی دتیروپیړیو مسلمانان راپه‌زړه کوی راپورته شواودناپوهی، نفاق، له تیاروواله استبداد او استعمارسره یی مبارزه‌وکړه .

د دغه افغانی نابغه مبارزی‌او جګړی‌دهغو آزادی غوښتونکو او وطنپالو دپاره چه په بیلابیلو اسلامی هیوادو کښی یی داستعمار او ظلم په خلاف ،یا دمبارزی بیرغ اوچت کړ، وړبښه سرمشق شو .

د دغه نومیالی آزادګی او دهغه آزادی دهغه له‌اعمالو اوکردارونوڅخه ځرګندیږی .

ده له ویاړنه په ډګ خپل ټول ژوندانه کی دحق او حقیقت څخه پرته هیڅ شی ته‌زړه ښه‌نه کړ، دهغه‌همت ،او میړانی ملا نه پیسواو زرو تیته کړه اونه جاه او مقام په همدغی آزادګی او آزادی سره ؤ چه دنړی دسترو استعماری قدرتونو او دختیزی خاوری د ظالمو او مستبدو دستګاو ویره وړاندی یی جګړه وکړه .

سید جمال الدین له یوی خواد مسلمانو ولسونو د زړو اونویومادی او معنوی فرهنګ او ارزښتونو په متن کی ورزول شو اوله بلی خوایی لویدیزه نړی دهغی له ټولو خصلتونو سره وپیژندله ،په‌یوه دغه شان حالت کی افغانی سید حتی د باختر خاورو په‌زړه‌کښی دخپل هیواد افغانستان دخلکو اونورو مسلمانو هیوادو دآزادی اونیکمرغی دپاره مبارزه وکړه په عین‌حال کښی دی هغه دختیز لمری سړی ؤ چه ختیزه خاوره او دهغی دخلکو د ژوندانه‌شرایط، اوپرتمنه سابقه یی اروپایی ولسونو ته وروپیژندله او د بشریت ، وجدان یی هغو ظلمونوته متوجه کړچه استعمارپه اسلامی هیوادو کی کول .

افغان سیدجمال الدین نفاق اودمسلمانانو وروسته پاتی کیدو او دهغوی غفلت ،زښت زیات زور او د مسلمانانو د بدبختی عوامل دده په نظرداستعمــــار دسیسی ، د ختیزو واکدارانو دظلم کوونکو دستگاه و وتــــور کارونه اوله هغه حکمت څخه د مسلمانانــو لری کیدل ؤ چه په تیرو وختونو کښــــی دهغوی د سرلوړی او بری دساتنی ضامــن بلل کیده .

افغان سید جمال الدین د مسلمانــــو ولسونو دتیرو پر تموو وختونو او هغــــو پیریو په یادونی سره چه مسلمانان دنړی دتمدن او فرهنګ تر ټولو مخکښی تلــونکی وو او په ټولسمه پیړی کـی د هغـــوی لــه بدحالت سره دهغه ویاړنموك حالت دپرتلی له امله ډیرزیات زوریده همداوجه وه چه سید افغانی عقیده در لوده مسلمانانو د خپـــل راتلونکی ژوند د جوړښت دپاره بایدخپـل تیروخت ښهوبولی پوهه زده کړی ، د زمانی په غوښتنو و پوهیږی اوله استبداد ، او استعمار سره ډغری ووهی .

دسید جمال الدین افغانی وینی او کړنی زمونږ په پیړی کی هم خپل انسانی پیغام ساتلی دی، هغه پیغام چه پههغه کښـــــی انسانانو ستی ، او دسترو انسانی ټولنـــو سره مینه ،ورور گلوی او برابر تیادتـــل دپاره پرته ده .

امیدلرم افغانی څیړونکی او میلمانه پوهان چه په دغه علمیغونډه کییی برخه اخیستی ده دسید جمال الدین افغانی دعقایدوراپـــو اوژوندانه پهشاوخواکی په خپلو، څیړنوکی بریالی شی .

له ښاغلی جمهور رئیس سره دفنلنډی ژورنالیستی مرکه

۲۴ر۱۲ر۵۵

دجمهور رئیس ښاغلی محمد داود دغه مرکی متن چه په کابل کی د۱۳۵۵ کال دکب په ۲٤ نیټه له فنلند ی ژورنالیستی میرمن ایرماسوی نیوسره شوی ده .

لمړی ښاغلی جمهوررئیس وویل : دفنلند نه تاسی لومړی ژورنالیستی میرمنی سره دکتنوله امله خوشحاله یم .

میرمن سوی نیو. داچی ښا غلی جمهور رئیس ماته وخت راکړ دمطبوعاتی مرکی دپاره ددوی حضورته ورسیږم ډیره خوشحاله یم. دوه کاله پخوادښاغلی یوکوهاواپه نامه یوه‌بل فنلندی ژورنالیست هم له تاسو جناب سره مرکه کړی وه اوله ماڅخه یی وغوښتل دهغه تاوده سلامونه ستاسو خدمت ته ورسوم .

پوښتنه : هیله لرم دځپلی سوانح او بیوگرافی په باب یوڅه مطالب ووایاست ؟

ځواب : کوچنی ماشوم وم، ځوان شوم دسپاهی گری شغل می وټاکه اومنصبدارشوم وروسته بیاوزیراوپه پای کی می دافغانستان دصدراعظم په توگه دځپل هیواد دپاره خدمت وکړ اودادی اوس چی په‌کوم کاربوخت یم، البته تاسی‌یی په ځپله وینیء خووطن ته دخدمت په‌ټوله‌موده‌کی زمایوازینی لاربنوونکی دیوه هیواد اودافغانستان خلکوته خدمت‌کول اوددغی خاوری دځمکی دتمامیت دساتنی‌دپاره خدمت کول دی .

پوښتنه : زه په (۱۹۷۳)کی هم افغانستان ته راغلی وم له هغه وخت څخه تراوسه‌پوری زیات اوښتون وینم خونه پوهیږم چی دغه اوښتون یوازی ظاهری دی اویاپه رښتیا ژوروالی اوحقیقت لری نوپه دغه باره کی دښاغلی جمهوررئیس نظرڅه دی ؟

ځواب : که ووایم ډیرکارونه سرته‌رسیدلی مبالغه ده اوکه چیری ووایم هیڅ‌کار ندی‌شوی البته سمه نده هغه څه‌چه تراوسه پوری یی عملا تحقق موندلی دی اوزموږ دوستان یی وینی هغه پرمختگونه دی چی داوسنیوامکاناتو په چوکاټ‌کی شوی دی . په تیرودری نیمو کلونوکی‌دکورنی امنیت‌اوثبات تامین اقتصادی اوټولنیز ریفورمونه اوله بهرنیو هیوادو سره دافغانستان په اړیکوکی دنژدی والی پیدا کیدل اودسیمی له هیوادوسره د مناسبات ښه والی زمادحکومت له اساسی اقداماتوڅخه بلل کیږی زموږ داهدافونوله جملی څخه اوس اوس دهیواد اقتصادی او ټولنیزی پرمختیاته تحقق ورکول دی او داکار امکان نلری مگرداچی په دغه لاره کی ددولت‌اقدامات په معقوله توگه پلانیزه شی .

زمونږ زيات وخت دنوی اوه‌کلن پرمختيائی پلان په ترتيب اوتدوين تيرشو .

ترڅوچی دتطبيق دپاره چمتوشو. ددغه پلان عملی کيدل د۱۳۵۵ کال له سرخخه پيل شويدی دغه پلان په خپله زمونږ په منابعواو ددوستو هيوادو په مرسته تمويليږی . البته دپلان پرمختگ ستونزی نلری زمونږ ستره ستونزه ددريمی نړۍ دزياترو هيوادو په شان دکدرونواوفنی اواداری پرسونل کموالی دی چه بايد گرارگرار وروزل شی اوپه خدمت وگمارل شی .

په نوی پلان کی پدغه برخه کی پوره‌پاملرنه شويده اواميدلرم دا دارتياوړ پرسونل په راتولونکی وخت کی دهيوادله پرمختيا سره برابراو دارتياوپه نظرکی نيولو سره لاسته راشی .

پوښتنه : مهربانی وکړی د۱۳۵۲ کال دانقلاب دليلونه بيان کړی څه‌عوامل اونقايص پدغه تاريخی قيام کی ستاسو انگيزه شول ؟

ځواب : هغه علتونه چی زه يی انقلاب ته راوبللم پخوادافغانستان دجمهوريت په لمړی اعلاميه اونوروويناووکی په تفصيل‌سره ويل شوی دی همدغه رازيوه مياشت مخکښی دافغانستان په لويه جرگه کی هم دچنگابن د۲٦ انقلاب دليلونه په ډاگه بيان شويدی تاسی کولی شی ددغواعلاميو اووينااو متن ته په مراجعه کولوسره لازم معلومات تر لاسه کړیء .

پوښتنه : هيله لرم له پاکستان سره دافغانستان دمناسباتو په باب نظر ځرگند کړیء ؟

ځواب : له بهرنيو ژورناليستانوسره زماپه تيرومرکوکی پدغه باره‌کی دافغانستان دريځ پوره‌ ځرگندگړی شويدی .

سره ددی هم غواړم لنډه يادونه وکړم چی له پاکستان سره زمونږ يواځنی پرابلم زمونږ دپښتنواوبلوڅو ورونو دحقه حقوقو تأمين دی اوهمدغی مسئلی چه تراوسه پوری نده حل شوی ددواړو هيوادو په روابطو باندی ناوړه اغيزه کړی ده .

مونږ له پاکستان سره يواځی يوسياسی اختلاف لرو اوزمونږ ترمنځ بل اختلاف نشته دکابل اواسلام آباد په کتوونکی چی ددواړو هيوادودمشرانوترمنځ وشوی مونږوکولی شول په‌ښه توگه يودبل په‌دريځونوباندی وپوهيږو ددواړه خواوخبری گټوری اودوستانه وی او اميدی يوه ورځ ددغی لانجی په شرافتمندانه حل باندی بريالی شوکه څه هم دحل دغه لاره تراوسه پوری لاس ته نده راغلی خو يوه ورځ ممکنه ده پدی بريالی شو چی خپله ستونزه ليری کړو .

خواوس اوس په پاکستان کی حالات‌داسی دی چی حقيقتانه پوهيږوددواړو هيوادو په راتلونکوروابطوبه څه اغيزه ولری .

پوښتنه : لکه څنگه چی ليدل کيږی په افغانستان گی زيات شميرهندوان ژوند کوی آياستاسی په هيوادگی دمذهبی اقليتونو دزړه ساتنه گيږی ؟

ځواب : له نیکه مرغه دغه ساتنه داسلامی دیانت له منل شوی اصول څخه بلل کیږی اوزموږددین جزدی هندوان له پیړیو پیړیو راهیسی په افغانستان کی اوسیږی اوزموږ دهیواد داتباعو له جملی څخه دی دغه رازپه افغانستان کی سکهه خلك هم میشته د ی دهیڅ مذهبی اقلیت په وړاندی توپیر نشته زموږ په هیوادکی هرڅوك چی د افغانستـان تابعیت ولری زموږ په نزدافغان بلل‌کیږی .

پوښتنه : دافغانستان دجمهوریت اساسی قانون څه وخت نافذیږی ؟

ځواب : نوی اساسی قانون همـدا اوس نافذدی څکه لومړی دافغانستان دلوی جرګی له خواتصویب شو اووروسته له هغه چـی دهیواد جمهوررئیس وټاکل شو جمهور رئیس توشیح کړی اودهغه انفاذ اعلام شویدی نو قانونی اواجرائی قدرت لری .

پوښتنه : په افغانستان کی راتلونکـــی انتخابات څه وخت کیږی ؟

ځواب : داساسی قانون له مخی راتلونکی جمهوررئیس به له شپږوکلونو وروسته وټاکل شی خودملی جرګی داستازو دټاکلو د پـاره انتخابات څه‌کم دری کـــاله وروسته کیږی اوراتلونکی حکومت به دانتقالی دوری پـــه اوږدوکی چی څه کم دری‌کالـــه به وی لازم قوانین برابر اوترتطبیق لاندی ونیسی .

پوښتنه : جناب جمهور رئیس دفنلنددملت دپاره څه پیغام لریء ؟

ځواب: ډیربه‌خوشحاله شم چی‌دفنلندزړوراو میړنی ملت دپاره خپل تاوده سلامونه ورسوم که څه هم دجغرافیی له نظره زموږ هیوادونه یوله بل څخه لیری پراته دی خود فنلنـــد تحولات اوپرمختیاوی موتل په دقت ســـره لیدلی دی مونږډیرښه پوهیږوچی دفنلندمیړنی اووطن پال ملت دخپلی خپلواکی اودځمکی دتمامیت دساتنی په لاره‌کښی زیاتی فداکاری کړیدی زه دزړه له‌کومی دفنلنـــد د ملـــت دهوساینی اونیك مرغی . اوترقی د پـــاره خپلی هیلی څرګندوم .

میرمن سوی نیوداچی ښاغلی جمهور رئیس له درندو مصروفیتونوسره سره اجازه راکړه دغه مرکه وشی دزړه له‌کومی مننه کوم .

و ښاغلي نوي کال په مناسبت

۱ر۱ر۱۳۵٦

دوطن دنیکمرغی ، اولوړتیا په امیــد . تاسی ټولو وطنوالو خویندو اووروڼو ته دزړه له کومی دنوی کال مبارکی وایـم او هیلـه لرم چه نوی کال د نعمتونود زیاتوالی کال دنیکمرغی کال او د وروروولی او برابری کال او دافغـانستان نجیـب ملـت تـه دمهمـو پرمختګونو کال وی .

پدغه ښه وخت کی چه مونږ دخپلـــو نیکونو په دود دنوروز نمانځه ګوو لازمــه بولم چه یوځل بیاتیر وخت ته وګورو او دخپلو کړواونه کړ ونتیجی وسنجوو.

زما په عقیده ۱۳۵۵ کال دافغا نستـان دخلکو د پاره ډیر حساس کال ؤ په دغه کال کښی لوی‌خدای دافغا نستان ملت او دولت ته توفیق ورکړچه دخپل نوی ژونـد لومړنی پړاوچه د امنیت او دجمهوری‌نظام ورځ په‌ورځ زیاتیدونکی ټینګښت ؤ په بری سره تیرکړی اویو ډیر نوی پړاو تـــه ورسیږی .

تیرکال چه دافغان نجیب ملت له‌برمه‌ډک تاریخ کی‌به بی‌له شکه په‌غښو تورو ولیکـل شی زمونږخلکو اوهیوادو ته له عظمت نه‌ډک او دوران جوړونکی کال ؤ پدغه کـال کـی په‌هغو یولړ ډیر و مهمو اوبنیادی ګامونو سر بیره چه داقتصادی ، ټولنیزی سیاسی او فرهنګی پرمختیاپه لاره کښی واخستـل شول یوشمیر ډیر مهم قوانین تدوین‌اونافذ شول چه هریوبه په خپل ذات کی دقانون د حکومت په ټینګښت او دټولنیز عدالت په تامین‌کی مهمه اغیزه ولری. دغه رازداجتماعی ژوند په بیلا بیلو برخوکی یولړ ګټــــور پروژی بشپړی شـــوی او داستفـــادی وړ وګر ځیدلی اوهم د اقتصادی او ټولنیـــزی پرمختیا داوه کلن پلان د تطبیق‌کارچه پـــه یقینی ډول دټولنیز پر مختـګ لـه پـــاره ټینګ اودوامدار بنسټ دی پیل شو .

دتیرکال ډیره مهمه پیښه دجمهـــوری دولت دلومړی لوییجرګی جوړیدل ؤچه په هغی‌کی د افغانستان میړنی‌ملت د افغانستان د جمهوری اساسی قانون په مسوده باندی دنظر او قضاوت دڅرګندولو په غــرض پــه پوره دیموکـراتیکــو او آزادو شرایطو کــی خپل استازی وټاکل اوله غور اوخبرو او په هغی‌کی دځینو مندرجه موادو د تعدیـل نــه وروسته یــی دغه مسوده چی دافغـانستان ملی ، مترقی او تاریخی وثیقه ده‌تصویب کړه .

اوس چه دجمهوری دولت اساســـــی قانون نافذ اواعلام شویدی لوی او ستـــر خدای دی مونږټولوته‌توفیق راپه برخه کړی او پدی ستره او تاریخی ازموینه کی‌مونـږ په خپل حضور او د افغانستان دخلکـو او تاریخ په وړاندی بریالی اوکامیاب کړی .

گرانو خویندو او ورونو !

هغه کال چه په مخکی مودی ډیر گران اوله نویو مسؤلیتونو څخه ډک کـال دی داسی کال د ی‌چه‌باید ستومانی هیره کړو زمونږ پرو گرامونه پراخ دی مونږ له بل هرڅه‌زیات‌د خپل‌ملی شخصیت‌بیا جوړ ولـو دهماغه جوهرجوړ ولو ته‌چه د نجات،یووالی او پیاوړ تیا یوازنی عامل دی اړیو د دغه مقصدله پاره مونږ‌دافغانستان ملـت دملـی او وگړنی انقلاب د تیوری تسوید او تدوین ته ضرورت لرواوباید دغه‌کار دټولنی دتکامل دقانون پربنسټ زمونږ دخلکـو د ټولنیـز شعور ددرجی سره سم وشی مونږ بـا یـد ټول یالږ ترلږه زیاتره خلك په عملی‌ډول دخپل هیواد دودانی عملی ته ورسوو هغـه کال چه‌په مخکی مودی بایدقدم په قـدم دخپلی ټولنی‌او ملت د طبیعت دپیژند لوله لاری دافغانستان د انقلاب تیـوری تشخیص کړو اوپه تطبیق کی‌یی هڅه وکړو .

د دغو ټولو پیښو اومهمو وقایعو ا وپراخ پروگرام په وړاندی زماهیله داده چه باید د جمهوری نظام‌بنسټونه په رښتیا هم‌دقانون له‌مخی ټینگ شی څکه دیوانسانی نظم اویو رښتیانی او واقعی دیموکراسی د ټینگښـت له‌پاره دابس ندی‌چه زمونږ قوانین یـوازی دکاغذ پرمخ یادمترقی او انسانی الفاظولـه مخی‌وی بلکه باید دغه ترقی زمونږ په عمل اوکارکی څرگنده اوښکاره وی که چیری یوه ضابطه یاقانونی حکم دخلکو په ژوندکی‌یوه لاره خلاصه نکړی په‌واقعیت کی به دکاغذ‌په مخ دکرښو څخه زیات‌څه نه‌وی .

گرانو وطنوالو !

یوه ملت هغه وخت کولی‌شی یوټولنیـز انقلاب دتکامل پړاوته ورسوی چه د هغـه زیات خلك په اساسی توگه د انقلاب حقیقی هدفونو په‌باب خبراوپه هغه پوهیدلی وی. پدی پیری کی چه له بل هروخت نه زیات د دیموکراسی خبری کیږی په هماغه انـدازه یی حقیقی او رښتیانی تعبیر ،تفسیراوتطبیق خړپړ شویدی څکه داسی نظام له‌دی به تیر شوچه کیږ دی اوکه ښی لږلیدل کیږی چـه د دیمو کراسی‌دعوا ونکړی اوځان دیموکرات اومترقی ونه‌بولی‌له دی خبری څخه‌معلومیږی چی انسانی ټولنیزی تیوری گانی دنوروټولو شیانو په شان ابدی او ثابتی نشی پاتـی کیدی اوزمانی له مخی دمحیطی پوهی سویه دایدیالوژی طرزدټولنی لوړی گټی او ډیـر نورعوامل تعبیر او تفسیر کیږی .

جمهوری دولت دهیواد دنیکمرغی له پاره دپرنسیب اوپاکلی لاری اوچال چلندپه توگه دیوی معقولی او رښتیانی دیمو کراسـی د ټینگولو څخه پرته بله لارنه وینی .ددغـه رازیو ټولنیز حالت اصلی بنسټ بایددخلکو د حقوقو پوره تامین اودملی حاکمیت اصل‌ته احترام وبولوچه باید دغو دوو اصلونو ته په ښکاره یاپه پټه زیان ونه‌رسیږی .

دودی په حال‌کی یوی ټولنی له‌پاره چـه په‌ډیره خواشینی سره د ډیرو دلایلوله‌مخی دتمدن له‌کاروان‌نه‌بیرته‌پاتی‌شوی اوباید کیدل په ډیره هڅه خپل‌دغه بیرته پاتی کیـدل

تلافی کړی دغه راز سپیخلی هدف تەرسیدل ساده او آسان کارندی په هرصورت باید تصمیم ونیول شیچه پەکار پیلوکړ و اودغه سختنه لارپړاوپه پړاو ووهو .

په بشری ټولنوکی پرته له دیچه په کومه سویه دی او دکوم نظام لاندیژوندکوی امکان نلری په ښکاره یاپه پټه دبیلا بیلو ډرگنوتر مینځ توپیر اوتضادونه په طبیعی توگه موجود نەوی.

تراوسه پوری په عملی توگه هیڅ ډول ایډیالوژی په رښتیانی ډول اوپه حقیقیمعنی ددغی ستونزی او تشی په لری کولو ندی بریالی شوی باید زیاتەکړوچه په قهر آمیزه ډول د دغو تضاد ونو حلنه یوازی نشی کولی د دغی بشری ستونزی اساسلریکړی بلکه بر خلافدیوی ټولنی دډرگنو تر مینځ دکرکی ،بدبینیاونفاق حس زیاتوی خپله کول پیداکوی اوپه نتیجه کی انسانیکرامت ته احترام په عملی ډول بی مفهومه کوی.

دیموکراسی په اساس کی آزادی، ورورولی اوبرابری ده خوپه هیڅ ډول بایددیموکراسی ازارشی ،خپل سری ځان ځانی توپیر، درز اچول او ورانکاری تعبیر او تفسیر نکړواوله هغه نەدملی یووالی امنیت او گټوپه ضد ناجایزه گټه وانخستل شی له دیموکراسی نه مقصد دادی چه ملت دهغو قوانینو او اساساتو چه په خپله یيوضع کړی دخپل هیواد په سرنوشت کی د اختیار خاوند اوهر وگړی یی له ځان سره مصئو نیست احساس کړی .

زه له ټولوهیوادپالونه په ټینگه او دزړه له کومیغواړم چه په عملی او ورځنیژوندنه کیږ قوانینو د ترویج او تامین سمی لاری زده کړی اوپه صادقانه ډول هڅه وکړی چه د اساسی قانوناودهغه دنور وبشپړونکو قوانینو دمحتویاتو لەلاری دملی او مترقی ایدیالوژی داساساتو په لارەکی ددی خاوری دبی برخی اکثریت ډیره لږ او ډیره زیاته ستونزه حل کړی .

برسیره پردی پدی برخەکی زما خبری په خاصډول د دولت اوحکومت اراکینو تەهم متوجه دی .

دلوړی لەمراسمونه وروسته دکابینی په اوړی غونډه کیپه خپل منځ کیمی پەډیر دوستانه او صمیمانه ډول هغه څه چیباید دیو مسؤل شخص په توگه او دهغیلوړی لەمخی چی دافغانستان دملت د نمایندگانو په وړاندی میکړی او دهغی محتویات د جمهوری دولت د اساسی قانون او د هیواد دنورو قوانینو او مقرراتوته پوره احترام او دچنگابس د (۲٦) انقلاب دهدفونو احترام او پیروی ده چی دهغه اساسی اولنەی کرښی وخت پەوخت څرگندی شوی دی او د ملی انقلاب دگوند اساساتو باندی دپابندی له مخی چی تفصیل بەیی په راتلونکی وخت کی اعلام شیپەیونوی دوره کی پەکارباندی دبیل نه مخکی هریوه ملگری تەمی پەډیر روښان اوڅرگند ډول توضیح کړیدی ماخپلو ملگروته وویل چی مونږ دخپلی ټولنی دعینی او ذهنی شرایطو سره سم دهیڅ مترقی

سلوك له‌منلو نه وړه نه‌کوو خوهر ټولنیز انقلاب ته اقتصادی ، ټولنیز سیاسی او تخنیکی ټاکلی شرطونه لازم دی چی له‌هغو پرته هدف ته نشورسیدلی اوهم می زیاته کړیده چی باید زمونږ تحلیلونه زمونږ دتاریخی مشخص حالت نه جلانه وی مونږ په پټوسترګو دهیڅ ډول لیاری او دودتقلید ونکړو .

د افغانستان جمهوری انقلاب په داسی اصولو ولاړ دی چی افغانستان دټولنی له‌تل او زمونږ دټولنی له تجربو څخه مینځ ته راغلی دی .

افغانستان داسی هیواد دی چی پخوانی اوستر تاریخ اوخپل‌خاص دو دونه، فرهنګ او مشخصات اری. دی ټولو زمونږ دټولنی دربنتیانیو اوعینی شرایطو څخه سر چینه اخیستی ده ،څکه یوملی جنبش ترهغه‌وخته پوری چی په خپله ددی خاوری د زامنو دافکارو او عقیدونه سرچینه وانخلی ندی بریالی شوی اونه‌به شی‌لکه څنګ، چی مونږ او تاسو ټول پری پوهیږو دهیواد د تاریخ پاڼی ددی ګواهی ور کوی. دخلکو اکثریت ته خدمت دافغانستان د انقلابی جمهوریت شعار دی اوپه نظر اوعمل کی دټولوتیوریو یووالی دافغانستان د خلکو اکثریت ته د خدمت لپاره دی .

هغه‌توك چی مونږته خاص اهمیت او ارزښت لری اومونږ د انقلاب او دجمهوری نظام اصلی او اساسی هدف دی دخپلواکی او ملی حاکمیت ساتنه ، دنیکمرغی تامین او زمونږ دخلکو اکثریت ته خدمت دی‌نسبه یو خاص شمیر ته .

ماهغه څه‌چی‌ویل می‌وویل‌ټول په دوستانه لوورورولی په فضاکی له ټولو همکارانوا نه می بی استثنا هیله وکړه چی دوجدان لرونکو ورونو او برابرو ملګرو په توګه په قلبی صمیمیت نه‌په ظاهری ډول یواځی بل سره‌په لوی خدای باندی په‌ایمان، وطن او وطنوالوته د خدمت لپاره او دهیواد دویری ژرلو ړتیا اوپر مختګ په‌غرض په پوره تقوا اوپاکی دزړه له‌کومی څه چی مو‌په وس‌کښی وی‌هغه وکړو او دخپلوملی سپیځلو وظیفو دسرته رسولو په لاره کی هیڅ ډول ستومانی په ځان کی احساس نه کړو دخپل ګران‌وطن افغانستان دسر لوړی او نیکمرغی په لاره‌کی ټول خپل ځان لکه په‌یوه بیړی کی دیسوی سربښندونکی ډلی په شان داسی بیړی چی زمونږ وطن دی وبولو دخپل هر ملګری بد نامی‌اوناکامی دخپل هیواد بدنامی اوپاتی کیدل وبولو دهغوی ښه نوم اوبریا لیتوب خپل وبولو او د ورور ولی او ګوندپه‌همدی ستره روحیه په ربښتیا هم دیوه ربښتیانی متحد ټیم په توګه له ځانه تیرویدو نکی او فداکار دلوی خدای په‌فضل پرمخ لاړشو .

ماملګروته زیاته کړه بله مهمه وظیفه به داوی چی هغه تیاره پردی چی له‌کلونو کلونو راهیسی د دولت اوملت تر مینځ دفاسدو ماموریڼو او مرتجعو استفاده کونکو اوافراطی عناصر ولخوا پیدا شویدی یوپه بل پسی لری او د دغو دواړو ترمیڅ مستقیم تماس

پیدا کړوچی خلك په رښتیا سره دولـت اوګوند ته نژدی شی اوپدغه ډول دخپل‌ملی یووالی په ټینګښت کی اساسی ګام واخلی البته داهغه وخت کیدی شی‌چی غروراوځان ځانی او دخلکو په مقابل کـی شخصیات او کرکجن حالت له ځان څخه لری‌کړو اوتـل اوله هره پلوه‌په عمل ئوکارکی ایمان‌لرونکی اوباتقوا اووطن پال او رښتیانی وطندوستان انسانان واو سونه په وړیناکی اوپه خپلـه دنورو لپاره مثال‌اونمونه شو .

دادی دیو افغان مسلمان او انقلابی میړه حقیقی صفت او داداسی لاره چـی کـولـی شی مونږ داوی خدای په مهربانی دمقصـد پړاوته چی دهیواد داوړتیا اوخلکوته دخدمت نه‌پرته بل‌شی ندی ورسوی. له‌هغو ټـولـو کسانونه چی له ماسره همکاردی زما هیله او ارزوهمداوه .

ماپه خپل وارځه چی ویلی دی په هغـه ټینګ ولاړیم او دژوند تر وروستی، ګړی به د افغا نستان د جمهوری اساسی اصولـــو پیروی وکړم او ترهغی ورځی پوری چـــی مسئولیت لرم پری‌به نږدم چی عدالت‌دقدرت دخاوندانو دلوبو وسیله او دیوبـل د زور زیاتی ډګرشی .

د افغا نستان جمهوریت تر ټولو زیـات د افغانستان دزیار کښو او محروم اکثریت جمهوریت دی ترهغه وخته پوری چی توپیر نابرابری او تفاوتونه پوره له مینځه لاړنشی زه‌به هیڅ ډول زیاروته سپموم .

باید مونږ داوی کال راتګ یوازی دزمانی ساده بدلون اوتحول ونه بولو زماپه نظـــر نوروز دهغو سترو هیلودنوی کیدو اومیوی نیولو پړاودی چی یوه ورځ زمونږ دتاریخی ستونزو علاج وکړی او د افغا نستان‌له‌ملت نه یوه سرلوړی نیکمرغی او دپرمختګ او ترقی په‌ره‌وز باندی پوه ملت جوړوی .

په پای کی دلوی خدای له دربار څـخه د افغانستان د ملت او پښتنو او بلوڅـــو نجیبو خلکو او داسلامی نړی دنورو ملتونو اونړیوالو دپاره دنیکمرغی ،سولی اوټولنیزی ترقی هیله کوم .

و من الله التوفیق

دجمهور رئیس ښاغلي محمد داؤد مطبوعاتي سرکه

۲۱ر۱ر۵۶

جمهور رئیس ښاغلی محمد داؤد دده۱۳۵۵ کال دوری په ۲۱ نیټه دمطبوعاتوله داخلي نماینده ګانوسره په یوه مرکه کی دعامه ذهنیت په روښانه ولو او د ۱۳۵۲ کال د چنګابښ د ۲۶ ملي او مترقي انقلاب هدفونو په تحقق کی د ژور نالستانو دنقش ټینګار وکړ.

ښاغلي جمهور رئیس دغرمي د مخه په لسو بجو د مطبوعاتو نمایندګان په داسي حال کی چه‌داطلاعاتو او کلتور وزیرپوهاند ډاکټر زوین‌حاضر و ،دمرکی‌دپاره دجمهوری ریاست په ماڼۍ کی ومنل .

لومړی د اطلاعاتو او کلتور وزیر وویل: دډیری خوښۍ ځای دی چی دجمهوریت‌مؤسسس دمطبوعاتو نمایندګان ومنل اووخت یی ورکړ هغه پوښتنی چی په عامه ذهنونو کی شته مطرح کړی ، اوپدی توګه دخلکو دافکارو په روښانتیا کی خدمت وکړی شی اوله دولت‌سره د خلکو په‌نژدی کولوکی اغیزمن رول سرته ورسوی .

پدی کی شك نشته دغه مرکه چی دلومړی جمهور رئیس په توګه دښاغلی محمد داؤد له پاکل کیدو اود هیواد د اساسی قانون له نافذیدو وروسته په‌خپل ډول کی‌لومړی مرکه ده،دعامه‌اطلاعاتو دوسایلو دلاری دعامه ذهنونودروښانتیادپاره ښه پیل بلل کیږی .

وروسته بیا ښاغلی محمد داؤد د هیواد مطبوعاتوله نمایندګانو سره ، دګتنی اومرکی له امله د خوښی د څرګندولوپه ترڅ کی وویل:

زه هم عقیده لرم‌چی مطبوعاتی مرکی‌دناوړو تفاهمونو په لیری کولو او دعامه ذهنیت په روښانتیا کی مهم رول لری نوله دی امله خوشحال یم چی دهیواد اساسی قانون له نافذیدو وروسته دهمدغه شان ګړبړ لاره او اریږی امیدی په راتلونکی وخت کی‌هم ددغه شان مرکو لړۍ دوام وکړی که چیری ملګری پوښتنه لری حاضریم ځواب ووایم.

وروسته بیا دباختر آژانس د ریاست وکیل ښاغلی غلام رسول یوسفی داسی پوښتنه وکړه :

ښاغلی‌جمهور رئیس دملی وثیقی‌دیوسلو دیرشمی مادی له مخی د انتقال په دوره‌کی د ملی انقلاب‌دګوند اساسنامه د هغه لومړی ګوند په توګه چی دافغانستان دخلکود ۱۳۵۲ کال دچنګابښ‌د ۲۶ ملی او مترقی انقلاب بانی اوپیشاهنګ‌دی د ښاغلی‌جمهور رئیس له خوانافذه ا و اعلامیږی .

ښاغلی جمهور رئیس به په دغه برخه کښی‌چه دملی انقلاب ګوند د اساسنامی

دتدوین کار څومره پرمخ تللی اوڅه وخت به اعلام شی رښا واچوی ؟

ښاغلی جمهور رئیس په ځواب کی وویل:

دملی انقلاب ګوند د اساسنامی د تدویـــن کارله ډیری‌مودی راهیسی سرته رسیدلی‌دی، طبعاً د اساسی قانون له نافذیدو پرته‌دیوه ګوند جوړیدل ممکن ندی ، نو لومړی لازمه وه‌اساسی‌قانون منځ ته راشی او وروسته‌بیا دګوند اساسنامه اعلام شـــوی وای اوس دغه اساسنامه چمتو شوی چی له‌نوی کتنی او د اساسی قانون‌له مواد وسره دهغـی د محتویاتو له تطبیق څخه به وروسته ډیـــر ژراعلام شی .

هغه څه‌چی غواړم وی وایم دادی چی‌پدغو دریوکلونو او اتومیا شتوکی په تیره بیاپه وروستی‌کال کی له لویی جرګی دمخه امکان شته څینو کسانو دښه نیت او د افغانستان دانقلاب په‌مرام باندی دباور له‌مخی‌دجمهوری دولت دهدفونو دځرګندولو په مقصدتشبث دړ لود چه‌یو مجاز کاروو خو یـــوشمیـــر اپرچونیستانو د ګټـی اخیستو په مقصـــد اوبوشمیر ورانکارو دورانکاری پـه مقصـــد په‌ګوند کی دنوم دثبتولواوتعهدپانی په څپله شخصی غوښتنه و ویشلی چی په هیڅ‌توګه هغوی ته‌کوم هدایت نه و، ورګړ شوی خو دګوند په باره‌کی زما عقیده داده چه هروطن پال‌توك او عنصر باید یوهدف لفظاً تائیـــد نکړی بلکی اساسی وظیفه داده چی‌دانقلاب په اصول اوخلکوته‌په خدمت باندی‌دعقیـــدی اوقوی باور له مخی‌ذمه واری په‌غاړه واخلی.

زموږ دهیواد په‌خاصو شرایط کی‌ګونـدی او سیاسی کار آیجابوی چه مونږ‌منځنی لاره دښوئیدو او کین اوښی له افراط څخه‌پرته غوره کړو چی زمونږ‌له ملی اوټولنیزو دو-دونو او عنعناتو او دزمانی له شرایط سره سمه‌وی اودایوه مترقی لاره‌ده چی‌دافغانستان دپر مختګ دپاره له دغه سلوك څخه پرته بل سلوك نه‌وینم .

زمونږ ملت له ټولو وروسته‌پاتی کیـــدو سره طبیعی شعور لری چی‌خپل ملی‌شرافت او غرور یی‌تل ساتلی د ی .

دزمانی پیښواو ستونزو زمونږ خلکو تــه طبیعی شعور ورکړیدی چی په خپل خیر او شر ډیرښه پوهیدی شی او دتاریـخ پـــه اوږدوکی یی دپردیـو دهـر ډول تیـری او د زمانی دستری امپرا توری په وړاندی پـه میړانه له خپل شرافت څخه دفاع کړیـــده او تاریخ شاهد دی اچی مـونږ هیڅکلـــه د استعماری قدرتونـو دلـوبـوشیـان نــه یوګر ځیدلی .

دجمهوری دولت لومړی لویی جرګی چــه زمونږ د ټولو خلکواستازی پکی وه، ثابتــه کړه چی زمونږ د ملت اکثریت دحق اوباطل دپیژندنی او دملی مصلحت په کارکی‌طبیعی شعور لری اوپه حساسو وختونوکی دوطـن په وړاندی خپل رسالت او ذمه واری‌پیژنی.

مونږ په جمهوری لویه جرگه کی ولیدل دملت استازی د تحصیل له درجی څخه بهیی تیرشو په څومره زور نظر د ملی مسئلـــو په باب وغږیدل اودغه کار د دی ښکارندوی دی چی افغان ملت په رښتیا د ملی‌هدفونو په باب ښه ۱ حساس او شعور لری.

وروسی د جمهوریت د ورځپاڼی مرستیال ښاغلی محمود فارانی څپله پوښتنه داســـی مطرح کړه :

ایا دملی انقلاب دگوند د اساسنامی پــه تدوین کی ترټولو زیات په کومو معیارونــو اواساساتو باندی ټینگار کیږی او دهغه په چوکاټ کی زیات کوم هدفونه شته ؟

ښاغلی محمد داودپه ځواب کی وویل : معیارونه روښانه دی هر سیاسی‌گوند بایــد د ایثار اوله ځان څخه تیرېدو دروحیی پــــه اساس دتاریخ دملی فرهـنگ ، کـلتور او معتقداتو او وطن ته دخدمت په اساس‌عمل وکړی اوله ځان غوښتنی څخه ډ ډه وکړی. دملی انقلاب گوند د مرام اساسی ټکــی د افغانستان خلکوته د خطاب په وینا اونور ویناؤکی څرگند شوی دی.

البته دکل په توگه دملی انقلاب گونـــد څخه مقصد دیوی فداکاری وطن پالی اووطن دوستی کتلی منځ ته راتلل د ی‌چی دافغانی ټولنی ډیر مختگ اوپرمختیا دپاره په پوره صداقت او ایمانداری لههر ډول توپیــــــر اوځان غوښتنی پرته زیار وباسی .

د انیس د نشراتی‌موسسی وکیل ښاغلی سرشار روشنی داسی پوښتنه وکړه .

دملی انقلاب په گوندکی دبرخی اخیستو شرایط څنگه دی ، آیاپه لومړی گام کی به کوم کسان په‌کومو شرایطو سره ومنی ؟

ښاغلی جمهور رئیس وویل : : ملــی انقلاب په گوند کی دغړیتوب شرط د ۱۳۵۲ کــال دچنگاښ ۲۶ انقلاب په اصول بــانــدی بشپړ ایمان اوعقیده ده البته دغه گوندلـــه انقلاب څخه مخکی هم وه اود خپلو هدفونو او مقصد دتطبیق دپاره یی زیارویست چـی له‌نیکه مرغه اوس د اساسی قانون پـــه رڼاکی‌دگونداساسنامه طرحه اودهغه‌هدفونه په ډاگه تعقیب او تطبیق کیږی خوباید وویــل شــی چی دملی انقــلاب په گوند کــی بــه داپرچونیستانو او ورانکـارو د پاره ځای نه وی .

وروسته بیا دراډیو افغانستان د ریاست وکیل ښاغلی سید یعقوب وثیق پوښتنـه وکړه آیادملی انقلاب گـوند بـه دگـونـدی دسپلین له نظره څه ډول وی ؟

ښاغلی جمهوررئیس په ځواب کی‌وویل: په هرگـــوند کی د غړیتوب لـومړنی شرط د انضباطرعایت دی ،خوباید هیڅکله دگوندی دسپلین منل د کور کورانه اطاعت منل ونه بولو هغه گوند چی زه دهغه په باب خبری کوم، دکاردننه والی لپاره بهپه ځان انتقـاد اوپه اجتماعی معایبو باندی انتقادمراعات‌کړی دغه گوند پههیڅکله دعقیدو دتفتیش‌دمحکمی په شان چی په منځنی پیړیوکی موجود وو

عمل ونکړی او د دیمو کراتیك مرکزیـــت متابعت بهپکی مراعات شی .

د هیواد د نشراتی موسسی وکیل ښاغلی محمد ولی زلمی خپل سوال داسی مطـــرح کړ :

دگوند له مرامنه تیری کول اودصلاحیت نه ناوړه استفاده به آبادیوی گوندی مرجـع له خوا پوښتنه وشی ؟

ښاغلی جمهور رئیس و فرمایل :بیلـه تردید نه دگوندی مرامونونه دتیری کولـــو پوښتنه به دگوندی مسؤلو اورگانو لهخـوا وشی خوکه دگوند غړی د دولتمامور هموی په هغه صورت کیبه تری دولت همپوښتنه وکړی .

د کابلتایمـــز د نشراتی موسسیوکیل ښاغلی نور محمد رحیمی پوښتنه وکړه :

ښاغلی جمهور رئیس شوروی اتحـاد تـه د سفر په درشل کی دی ایا غواړیدد دغـه سفر د هدف په باره کی رڼا واچوی ؟

ښاغلی محمد داود په ځواب کی وویل: هغه وخت چی د شوروی اتحاد عالی شورا درئیسه هیأت صدر ښاغلی پـود گـورنـی افغانستان ته راغلی ؤماته یی دغهشان بلنه راکړچی دزیاتی بوختیا له امله می ونشـــو کړای تردی دمخه زمونږ دوست هیـــواد شوروی اتحاد ته سفر وکړم کوم تردیـــد نشته چی د دواړو هیوادو د مشرانو ترمنځ دغه شان تماسونه زمونږ دوستانه مناسباتو

په لاټینګتیا اوپیاوړتیاکـی اغیزمن ؤ اودی او دغه شان خبری اتری دهغو پیښوپه وړاندی چی په نړۍ کی پیښیږی گټوری دی امیـد لرم د غهمسافرت د دواړو هیوادو د دوستی په زیاتی تقویی کی یوگټور او اغیزمن گام وی .

جمهور رئیسښاغلیمحمد داود دمطبوعاتو د نمایند گانو دپوښتنو له پا ی ته رسیدو وروسته وویل:

ورځپانه لیکونکی تل درندی وظیفی پهغاړه لری ،دهغوی رسالت دادی چی دعامه ارتباط دوسایلو له لاری دخلکو او دولت ترمنـځ لاټینگی رابطی ټینگی کړی او خلـك د هغو واقعیتونو په جریان کی پریږ دی چی پـه محیط کی په هغو باندی پوهیدل او تفسیـر ضروریدی.

خپل وطن ته میدخدمت په اوږدوکلونوکی په خپلی تجربی کی پدی وپوهیدم چـــی دهیواد دترقیاولوړتیاد پاره لازمه دهچیتول ځوانان او دهیواد وگړی په خدای بانـدی په ایمان او خلکو ته په خدمت باندی پـه عقیدی سره تصمیم ونیسی چی هیوادپـــه خپله آباد کړی او هغه دترقی په لویه لاره روانکړی ځکه یواځی ددی خاوری اولاد دی چی کولی شی په خپل ځانباندی د متکـــی نوی افغانستان دودانولو دپاره زیاروباسی .

د مطبوعاتو له اهل ځخه زماهیله دادهچی

تل‌په آزادانه اوبی غرضه توگه دزړه لــه کومی پدغه شان وختونوکی هغه پوښتنــی چی وی لری، مطرح کړی او دعامه اطلاعاتو دوسایلو دلاری زمونږ دخلکو ذهنیت‌روښانه کړی ستاسو لیکوالو او ورځپاڼه لیکونکــو ستره وظیفه دا ده هغــه وږمی او نــاوړه تفاهمو نه‌چی په محیط کی پیدا‌شوی اولـه یوی بڼی څخه په بلی بڼی ښودل کیږی ، روښانه کړی او بالوسیله ټولنی ته‌دحقایقو د ځرګند ولو اود هغوی د روښانولو، دپاره زیار وباسی .

دژور نالستانو اصلی وظیفه داده چــی ګډووډذهنونه روښانه‌کړی اوناوړه‌تفاهمونه لری کړی ، ګــام په‌ګام دټولنی دترقی ، او سر لوړی دپاره زیار وباسی .

زماپه عقیده دورځپاڼه لیکو نو کارله ټولو زیات یوانسانی کاردی‌او تاسو باید دخاوری دسر لوړی او پر مختګ دپــاره خپــل استعدادونه په کار واچوی چی د ټولنی‌پــه مقابل کی خپله ګټنده لګه چی لازمه‌ده سرته ورسوی هغه‌وخت هیڅ شك نشته چی‌دټولو ربنتینو وطن پالونکو په همت به یوه ورځ خپل مقصد پړاوته ورسیږو، بدمرغی ، فقر اوبی عدالتی لیری کړو .

له لوی خدای (ج) څخه تاسو ټولوتــه ستاسو په ټولودرندو وظیفوکی چی خلکــوته خدمت دی ،دتوفیق او بری هیله کوم .

په پای کی د انیس دنشراتی موسسی وکیل ښاغلی سرشار روشنی دمطبوعاتــی همکارانو په نمایندګی خلکوته د خدمت او دعامه ذهنونو د روښانه کولو په لاره‌کښــی د مطبوعاتی داهل‌همکاری ځرګنده‌کړه.

د ښاغلي جمهور رئيس وينا د پوهنې
د سيمينار په مناسبت

۲۲ر۲ر۱۳۵۶

جمهور رئیس ښاغلی محمد داؤد په هیواد کی د پوهنی د هراړخیزی پرمختیا په سیمینار کی له برخه والو کسانو سره د غږیدو په ترځ کی وویل :

پدی کی شك نشته چی زمونږ هیواد د نړی رو ودی په حال کی هیوادو په شان له ډیرو ستونزو سره مخامخ دی چی هغه په لنډه موده کی نشی حل کیدی او دډی غوښتنه کوی چی د هیواد ټول وگړی د نظر او عمل په یووالی سره د دغو ستونزو د لیری کیدو د پاره پرله پسی مبارزه وکړی .

که څه هم د دغه سیمینار موده لنډه وه خو سیمینار د دی لاری اواره کړه چی د هیواد د پوهنی د کروندگرو استازی د علاقمندو موسسو له ماموړینو سره راټول شی او د خپلو ستونزو د لیری کولو د پاره سره وغږیږی او خبری اتری وکړی .

امیدلی په بیلابیلو برخو کی د ستونزو د حل د پاره وخت په وخت د هیواد په هر گوټ کی نور سیمینارونه جوړ شی او خلك له نژدی څخه د چارو له مسئولو کسانو سره تماس ونیسی او د هغوی د ستونزو په لیری کولو کښی زیار وباسی .

دودی په حال کی د یوی ټولنی ستونزی هغه وخت لیری کیدی شی چی د هغه وگړی په ډیره صمیمی فضا کی او ښه تفاهم او د عمل او نظر په یووالی سره د هغو د لیری کولو د پاره زیار وباسی او په خدای باندی په ایمان او کلك عزم د خپل هیواد د آبادی او ودانی په لاره کښی زیاته ونډه واخلی .

گرانو ورونو د پوهنی د هراړخیزی پرمختیا په سیمینار کی چی تاسو په هغه کی برخه دراوده د پوهنی د پرمختیا او کرنی په لاره کی د هیواد اقتصادی مسئلو په یوی برخی با ندی غور او څیړنه وشوه پداسی حال کښی چی مونږ په خپل چاپیر یال کی له بی شمیره مسئلو او ستونزو سره مخامخ یو چی هغه یوازی د خولی په خبرونه حل کیږی بلکه د هیواد دوگړو هر اړخیز گډ زیار غواړی .

د مسئلو د حل د پاره لازمه ده چی د ستونزو د پیژندلو په څنگ کی د هغو د حل لاری هم ولټول اوڅرگندی شی او پدغه کار کی باید هیڅ ډول شخصیات او فردی غرضونه نه وی څکه په هره برخه کی انتقاد آسانه کار دی خو د ستونزو د حل د پاره د معقول نظر څرگندول ډیر سخت کار دی.

امیدلرم د هیواد ټول وگړی په ښه تفاهم سره د ستونزو د حل په برخه کی د هیڅ ډول ښه نظر څرگندول ونه سپموی .

اوږدو تجربو مونږته راښودلی دی چې ــ ی نفاق اوبدبینی هیڅکله کوم کارپرمخ ندی بیولی بلکه بدبختی اومصیبتونه یی پیداکړیدی اوپه مونږده چی دخپلی ټولنی دپرمختیا دپاره لــه پخوانه زیات په خپلوایمانی او وجــدانی مسئولیتونو باندی خبروا وسودجمهوری بختور نظام پەرڼاکی دملی یووالی دساتنی اوټینګښتیا په لاره کی عملا زیار وباسو .

جمهوری دولت دجوړیدو راهیسی دخپــل توان اووس په اندازه دیوه نوی اوهوسا ـ افغانستان دجوړواوپه لاره کی اقدامات تر لاس لاندی نیولی اوپدغه برخه کی به خپل زیار ته دوام ورکړی .

امیدی دخدای په توفیق وکولی شو،وه ورغ به خپل ګان باندی دیوه متکی هیوادپه توګه شو او تر وسه وسه پوری په داخل کی خپلی اړتیاوی پوره کړی شو .

دهیواد پرمختګ اولوړتیا دوګړوپه تیــره بیادځوان نسل هراړخیزه زیار غواړی چــی هرڅوك په خپل واردهیواد بنسټ په ایښودو کی اساسی اوسمی تیری کیږدی اوراتلونکی نسل ته خدمت وکړی .

دښاغلي جمهور رئيس پیغام دښوونکي دورځې په مناسبت

۳۱ر۲ر۵٦

دلوی اوتوانا خدای په نامه. گرانواستادانو اوښوونکو !

خوشحاله یم چې بیاهم دښوونکي دبختوری ورځې له امله دغه ورځ زمونږ دحق پیژندونکي ټولنې له خوازمونږ په هیوادکي داستادانو او ښونکو معنوی مقام نمانځل کیږی . زه دزړه له کومې ټولواستادانو، ښوونکو دپوهې او معرفت خاوندانو ته ددغې بختوری ورځې مبارکي ورکوم . دښوونکي نمانځنه اوداستادانو او ښوونکو زیاراو خدمتونو ته په درنده سترگه کتل اومننه په حقیقت کښې دپوهې اومعرفت نمانځنه ده چه په خپله زمونږ یودیني سنت اوزمونږ دملي فرهنگ له هغوارزښتونو څخه ده چې په پیړیو، پیړیوکي له یوه نسل څخه بل نسل ته پاتې شوی اوزمونږ دخاوری تاریخ دهغو صادق گواه دی .

دپوهې اوفضیلت دمننې دهمدغې روحیې له امله ؤچې زمونږ دتیرو پوهانو اومتفکرینو ارزښتناك خدمتونه دپوهې اوروزنې او دیوه اصیل اوانساني تمدن دبنسټ ایښودودپرمختگ په لاره کې دنړیوال تاریخ اوکلتور څلانده پاڼې گڼلې کیږی اوځرگنده ده چې مونږ ندبـل هروخت په پرتله ددغه شان روحیې پیاوړتیا ته زیات ضرورت لرو. دایوځرگند او داسې حقیقت دی چې انکارتری نشی کیدی چـې دیوی ټولنې دربښتیانی نیکمرغی اوسوکالي تامین هغت وخت ترسره کیدی شی چې دهغې ټولووگړو دسالمې پوهې اوروزنې څخه پـه خبرتیاسره گټه اخیستې وی اوداهغه وظیفه ده چې دتاریخ په اوږدوکی د ښوونکي په غاړه ده اوننن چې دبشریت نړۍ له راز، رازاو ډول، ډول سترو تحولاتو سره مخامخ شوی البته دغه کار دښوونکي ډیره مهمه وظیفه بلله کیږی .

توکیدی شی، ښوونکي د یوی ټـولنـې راتلونکي تمدن اونیکمرغی بنسټ ایښودونکي وبلل شی اودغه شان شخصیت دنمانځلـو اودرناوی وړدی .

دپوهنې بنیادی ریفورم زمونږپه هیواد کی دخلکو دمادی او معنوی اړتیا ؤ په نظرکی نیواوسره دهغه بنسټ ایښودل شوی اوپړاؤ په پړاؤ دتطبیق پهحال کی دی، داستادانو ښوونکو اوټولو هغوکسانو جدی همکاری چې له پوهې اوفضیلت سره مینه لری اوامیددی چې دهغه په پوره تطبیق سره پدی برپالی شوهغه نیکمرغی اوسوکالي چې زمونږدټولنې هیلهده بیخې تامین کړو دافغانستان جمهوریت له استادانو، ښوونکو اودپوهې او فـرهنگ له ټولو خاوندانوڅخه چې دعلم اوعرفان پـه پراختیااوخپرولو اودهیواد دځوان نسل پــه روزنه کی یی خپلې وظیفې پهښه توگه سرتـه رسولې . تشکرکوم اوټولوته یوځل بیاددغې بختوری ورځې مبارکي وایم .

له ښاغلي جمهور رئيس سره مرکه

۱۳۵۶ر۲ر۳۱

دجمهور رئيس ښاغلي محمد داؤد دهغې مرکې متن چې په کابل کي دبزنس ټايمز د جريدې له مدير اودلندن دفاينشل ټايمز دورځپاڼې له استازي ښاغلي کيون رافيرټي سره يې کړيده .

لومړی ښاغلي جمهور رئيس وويل : تاسو سره دکتنې له امله خوښ يم .

آيادافغانستان ته ستالومړی سفردی ؟

ښاغلي کيون رافيرټي وويل وياړم چې ماته له ښاغلي جمهوررئيس سره دکتنې وخت راکړشو اوله دې امله متشکريم چه تاسو جلالتمآب زه دمرکې دپاره ومنلم اوبايدستاسې په خدمت کې عرض وکړم چې زه په ۱۹٦۹ کال کې هم دلنډې مودې د پاره افغانستان ته راغلی وم وروسته بيابناغلي کيون رافيرټي خپلې پوښتنې داسې طرحه کړې .

پوښتنه : ستاسې له خوادجمهوری نظام داعلان څخه څه ناڅه څلورکاله تيرشول ، تاسې په دغه موده کې دجمهوری د ولت داساسې قانون اودپرمختيايې اووه کلن پلان دلارې دافغانستان دخلکو دپاره دښه ژوندانه دپرمختيا چوکاټ طرحه کړيدی آيا تاسې جلالتمآب به څرگنده کړی چې ستاسې دنظره به افغانستان په راتلونکې وخت کې څنگه پرمختياوکړي ؟

ځواب : دجمهوری دولت اساسی قانون په باب بايدوويل شی چې په حقيقت کې له هغه څخه هدف اومقصد دوخت او زمانې دضرورتونو سره سم دهوسا ژوندانه يوه پړاؤته رسيدل دی البته په هغه کې ددرج شويو ارزښتونو پوره تطبيق اوتحقق چې ددې هيواد وگړو داکثريت دهوساينې او سوکالۍ متضمن دی د يولړ نورو قوانينو بشپړتيا هم غواړي . دقانون او دهغه داساساتو دتطبيق څرنگوالی به دولت ناداری دستگاه په ښواجراآتو او دافغانستان دولس دزړه له کومې همکاری پوری اړه ولری چې بايدهغه دخلکودگټو اودهيواد دلوړو ښيگڼو په لاره کې عملی کړی. دپرمختيايي اوه کلن پلان په باب بايدووايو دافغانستان ستونزو دټولو پرمختياهيوادوپه شان يوه اقتصادی ستونزه ده چې په ټولوټولنيزو مسئلوباندی اغيزه کوی نوداقتصادی پرمختياموضوع زمونږ دپاره يوه حياتی موضوع ده دهرپرمختيايي هيوادپه شان دخپلوگټوودپيو او وروسته پاتې کيدودليری کولو دپاره دخپل وس او توان په اندازه زيارباسو چې دپرمختيايي اوه کلن پلان په چوکاټ کې په بيلابيلوبرخوکې يولړ داسې پروژې چې داقتصادی ودی عمليه گړندی کوی اوله دغې لاری څخه دهيواد دخلکو د هوساينې په لاره کې اغيزمن گام اخيستل کيدی شی تطبيق کړو .

پوښتنه : داقتصادی پرمختیادموضوع په ارتباط اوددغه کارپه نظرکی نیولوسره چی له ټولوهغو اقداماتو سره سره چی تراوسه پوری تاسو داقتصادی ودی په لاره‌کی کړیدی افغانستان اوس هم یوفقیرهیواددی ښاغلی جمهوررئیس ویلی شی چی دخپل هیواد د پرمختیاپه لاره‌کی‌کوم شی خپله ستره ستونزه بولی یاداچی دجلالتمآب په نظردافغانی‌ټولنی دپرمختیاپه کارکی به مثبت او منفی عوامل څه وی ؟

ځواب : دافغانی ټولنی داقتصادی پرمختیا په لاره‌کی مثبت عوامـــل په حقیقت کـــی دافغانستان دحکومت اوولس ایمان او عقیده ده چی ترکومی اندازی پوری کولی شی دوطن دآبادی په لاره‌کی دښوخدمتونو مصدر شـــی.
دافغانستان په اقتصادی پرمختیاکی منفی عوامل البته اوسنی مالی حالت درسیدلـــی پرسونل دکار کمبود اوددغه جغر افیایـــی موقعیت دی .

پوښتنه : آیاښاغلی جمهوررئیس له هغو مرستو څخه چه شتمن هیوادونه یی له دغه هیوادسره کوی راضی دی اویاخوتصور کوی چه دغه هیوادونه ددی توان لری چی زیاتی مرستی وکړی ؟

ځواب : فکرکوم د افغانستان په خیـــر هیوادونه داقتصادی ودی دپاره په کـــورنیو منابعو سربیره بهرنیو مرستوته هم اړ دی چی وکولی شی له‌دغی لاری دخپل اقتصادی بنسټ آبادولوته ورسیږی . پدی کی شـــک نشته شتمن هیوادونه‌که چیری وغواړی‌کولی شی زیاتی مرستی وکړی په هرحال تراوسه پوری له هغومرستوڅخه چه‌دوستوهیوادوکړی دی تشکر کوو .

پوښتنه : ښاغلی جمهور رئیس به البته دافغانستان داقتصادی پرمختیاپه‌کارکی یـــو موډل په نظرکی ولری ستاسی په نظربه‌دغه موډل ترټولوزیات دلویدیځی اروپـــا پـــه خصوصیات باندی ولاړوی اویادختیځی اروپا مقصد دادی چی ستاسی په عقیده کوم شیان په لویدیځ کی اوکوم شیان په ختیځه اروپا کی ښه اویاخراب دی ؟

ځواب : سخته به‌وی حساب وکړوچی کوم شیان په لویدیځ کی اوکوم شیان په ختیځ کی ښه اوخراب دی البته مونږ هرښه شی که دلویدیځ وی اوکه دختیځ‌که چیری ګټور او زمونږله ملی ښیګڼوسره سم وی منو .

پوښتنه : آیاتاسی جلالتمآب کوم‌ځانګړی څیزپه‌کوم لویدیځ شتمن هیوادکی خوښوی اویاکوم شی‌یی نه غواړی مقصد دادی ځینی شکایت لری چی لویدیځه ټولنه په کراری سره ډیره مخ په مادی‌کیدوروانه ده داسی چی ددغه‌کارپه نتیجه‌کی په کورنی ټولنیـــزو ارزښتونو اومذهب باندی سترګی پټیږی دغه رازځینی بیاله دغه‌کارڅخه شاکی دی چـــی په ختیځه اروپاکی دمذهبی اعتقادخپ ځپانده شوی اوالحادمخ په زیاتیدو دی ؟

ځواب : لومړی بایله ووایم چی هـم پـه لویدیځ اوهم په ختیځ کی شتمن هیوادونه

شته البته ستاسی دپوښتنی په برخه کی زمونږسلوك داقتصادی مسئلوپه باب یسوه منځنی لاره ده چی زمونږدټولنی له فرهنگ کلتور اوملی گټوسره سمون وخوری .

پوښتنه : په بهرنی نړی کی افغانستان کله ناکله دشوروی دیوی سپوږمی په توگه بلل کیږی خوکله چی انسان کابل ته راځی دغه نظرسم نه بریښی آیاښاغلی جمهوررئیس سره ددی چی دناپیلتوب په سیاست باندی کلکه عقیده لری له دی څخه اندیښنه لرو چی کله ناکله پری شوروی ته دتمایل له امله انتقاد کیږی ؟

ځواب : پدی کی شك نشته چی دغه شان انتقادونه په دځواشینی سبب وی البته هر هغه نظام چی په خپلوخلکواوملی مسئلوباندی متکی وی کله ناکله دهغه په باب دغه شان ناوړه تبلیغات کیږی خوهغه څه چی غواړم وی وایم دادی چی افغانستان ولس تل اوترهرڅه دمخه افغان دی اوباورلرم چی تل به همدغه شان وی زمونږ پالیسی له ټولو هیوادو سره دوستی ده اوداددی معنی نلری چی مونږ پدغه دوستی کی په خپلو ملی گټو او شخصیت باندی سترگی پټوو .

پوښتنه: دافغانستان اوپاکستان مناسبات دتیر وخت په پرتله اوس ښه دی دپاکستان صدراعظم ښاغلی ذوالفقارعلی بوټوپه کابل کی خبری وکړی اوښاغلی جمهور رئیس هم اسلام آباد ته سفروکړاوخبری وشوی آیاجلالتماب جمهور رئیس ویلی شی چی دافغانستان اوپاکستان ترمینځ دانږیکودغه ښه والی به څه ډول وده وکړی اولاتراوسه پوری څه اختلافونه شته ؟

ځواب : له پاکستان سره دافغانستان یوازنی سیاسی اختلاف تل څرگندی اوهغه دپښتنو اوبلوڅو ورونو دروا حقوقو پلوی او تائید دی مونږله ښاغلی بوټوسره په کابل اواسلام آبادکی خبری وکړی اوپدغه خبروکی زمونږدریځونه یوبل ته روښانه شویدی .

زمونږخبری په دوستانه فضاکی وشوی که چیری ښه نیت موجودوی اوامیدلرم چی یوه ورځ به په عادلانه اوشرافتمندانه توگه له سوله ایزی لاری څخه ددغی مسئلی حل ته ورسیږو.

پوښتنه : دافغانستان او پاکستان ترمنځ دخبروبل پړاوبه څه وخت وی ؟

ځواب : په غوڅه توگه به دراتلونکی خبرودوخت ټاکل اوڅرنگوالی سخت وی لـه بده مرغه په پاکستان کی اوس داسی پیښی پیداشوی چی حالت یی گډوډ کړیدی په هر حال اوس داپه پاکستان پوری اړه لری چی دراتلونکی پړاو دپاره څه ابتکار اوحرکت ښیی چی دراتلونکو خبرولاره خلاصه شی. که نه پدغه برخه کی به خبری درکودپه حال کی پاتی شی .

پوښتنه : آیاتاسو پدغه برخه کی دپاکستان له خوا دڅه ډول اقدام هیله لریء .

ځواب : مقصد روښانه دی مونږپه مخکنیو خبروکی په خپلو دریځونو باندی پوهیدلی یووځوپداسی شرایطو کی چی دپښتنو ا و بلوڅو گڼ شمیر مشران په جیل کی پراته وی

راتلونکی خبری بهځنګه ممکنی وی اوترهغه وخت پوری چی په خپله له پښتنو اوبلوڅو سره مفاهمه ونشی ځنګه امکان شته پدغه لاره‌کی عملی ګام واخیستل شی .

پوښتنه : آیادپښتنو اوبلوڅو له مشرانو څخه ستاسو مقصدهغه مشران دی چی پدی وروستیو وختوکی له انتخاباتو وروسته‌توقیف شویدی اویاخوهغه کسان دی چی پخوا جیل ته بیول شویدی ؟

ځواب : دهغوبندی کیدو موضوع چی په دی وروستیو وختوکی شوی اویا کیږی نوی موضوع ده البته زموږمقصد هغه مشران دی چی پخوابندی شویدی اوموږتل دهغوی دحقوقو ملاتړ کړیدی .

خبریال : دملی عوامی منع شوی ګوند دمشر عبدالولی خان په ګډون ؟

ځواب : هو! خبریال‌که چیری له ښاغلی بوټوڅخه پدغه باره‌کی پوښتنه وشی وبه‌وایی چی خان عبدالولی خان دمحکمی دحکم وروسته بندی شوی دی .

ښاغلی جمهور رئیس : تاسی ګولای‌شیء به خپله وپوهیږی چی دده په باره کی دمحکمی حکم څه ډول شویدی .

پوښتنه : که چیری دپاکستان له خوانه نیت موجودوی اودپښتنو او بلوڅو بندیان شوی مشران پریښول شی آیادافغانستان او پاکستان ترمینځ به حالات عادی شی او په دغه صورت‌کی به‌کوم سیاسی اختلاف په‌مینځ کی نه وی ؟

ځواب : له پاکستان سره زموږسیاسی اختلاف یوازی دپښتنو اوبلوڅودمشرانو دبند اویادهغوی دپرېښودو موضوع نده بلکه دهغوی دحقه حقوقوتامین دی دموضوع سوابق له هرچاڅخه تاسو انګلیسانوته ښه معلومدی.

پوښتنه : آیادخان عبدالولی خان او نورو پښتنواوبلوڅو مشرانو پرېښودل کیدلای‌شی دتفاهم په لوریوګام وبلل شی ؟

ځواب : البته یوښه ګام بلل‌کیدی شی .

پوښتنه : آیادپښتنواوبلوڅو دبندیانو له پرېښودلو پرته ددواړو مملکتونو تر مینځ‌ښه تفاهم مینځ ته راتلای شی ؟

ځواب: فکرکوم له دغه‌کارڅخه به پرته هر ډول ښه فوق العاده تفاهم ته رسیدل سخت وی .

پوښتنه: آیاښاغلی جمهوررئیس وایی چی دافغانستان اوپاکستان ترمینځ اړیکو دعادی کیدوله پاره شرایط دپښتونستان جوړیدل اودشمال لویدیځی پولی دایالت اوبلوچستان دراتلونکی په باب دریفراندم تطبیق دی چی ددغو دوو ایالاتو خلك وایی‌له‌کوم هیوادسره یوځای کیږی ؟

ځواب: موږبه ټاکلی شرایط پیشنهادنکړو بلکه زموږ پیشنهاد به داوی چی زموږ پښتنواوبلوڅو وروڼو ته وخت په لاس‌ورکړی شی‌چی پخپله ووایی چی څه غواړی اوڅه هیله لری موږدهغوی دغوښتنو ملاتړ کوواو غواړوچی هغوی په‌خپله دخپل سرنوشت په باره‌کی تصمیم ونیسی .

خبریال وویل : ښاغلی جمهوررئیس پدغه باره‌کی فوق العاده څرگنددریغ وړاندی کړی دی .

ښاغلی جمهوررئیس‌وفرمایل: هوافغانستان له خپل روښانه دریځ څخه په پیروی تل د خپلوپښتنواوبلوڅو وروڼو دحقه حقوقو ملاتړ کړی اوکوی یی .

پوښتنه : آیادپښتنو اوبلوڅو ولسونو به دخپل سرنوشت دټاکلو په باره کی خپـل تصمیم په‌څه ډول ونیسی ؟

ځواب : دخلکو دنظریومعلومول آسان دی په هرشکل چی پخپله وغواړی کولی شـی پدغه باره‌کی خپلی غوښتنی څرگندی کـړی

پوښتنه : ښاغلی جمهوررئیس ایران یوبل گاونډی دی چی له تاسی سره دوستی لری ایران له افغانستان سره داورگاوی دپټلی دجوړولوپه باره‌کی مالی مرستی منلی دی آیا ښاغلی جمهور ر ئس غواړی داورگاوی دپټلی دپروژی دبشپړیدو دپړاوړو اودهغی دلگښت په باب څه ووایی ؟

ځواب: پدی‌کی شك نشته چی له ایران سره زمونږاړیکی دوستانه‌دی ایران زمونـږ په اوه‌کلن پلان‌کی دځینوشاملو پروژودتمویل په باره‌کی ژبه‌کړیده چی داورگاوی دپټلی جوړیدل هم پدی جمله‌کی دی .

باید ووایم چی داورگاوی دپټلی پـروژه تر سروی لاندی ده اوډیر ژربه دهغی نتیجی بشپړی اوحکومت ته وسپارلی شی .

پوښتنه : اوریدل کیږی چی ایران دهلمند دسیند داوبودموضـوع په ارتباط داورگاوی د پټلی دتمویل په برخه‌کی دخپلومالی ژمنوپه سرته رسولوکی پلمی کوی گواکی دهلمنـد سیند داوبوموضوع پدغه برخه کی ستونزی راپیداکړی البته افغانستان دهلمندداوبوتړون ندی نقص کړی بلکه ویل‌کیږی چی په‌ځینو پروژوکی له ایران سره سلامشوره نده‌شوی دغه رازدښاغلی جمهـور رئیس وروروپـــدی وروستیووختوکی ایران ته تللی‌دی اوپدغه‌باره کی‌یی خبری‌کړی دی ښاغلی جمهوررئیس‌پدی باب اودخپل خاص استازی ښاغلی محمدنعیم دسفردنتیجوپه باب څه نظرڅرگند وی ؟

ځواب : دهلمند داوبو موضوع په تیرنظام کی فیصله شوی اوپدغه باره‌کی تړون‌لاسلیك شویدی اوله دی امله ناوړه تفاهم په منځ کی ندی پاتی له افغانستان سره دایران د اقتصادی مرستو دتړون په باب باید ووایم چی ایران پدغه باره‌کی مرستی منلی چـــی هیله لرم پرهغوباندی عمل وکړی .

دخاص استازی ښاغلی محمد نعیم سفـر ددوستانه بلنی له‌امله‌شوی وُچی له‌هغه څخه گټوری نتیجی لاس ته‌راغلی دی. اوس زمونږ په‌وړاندی پدی باره‌کی کوم دلیل نشته چی ایران په خپلومالی مرستو کی پلمی کـوی اوددواړو هیوادوگډکمیسیون به ډیرژرخبـری وکړی .

پوښتنه : آیادایران په مالی مرستو کی داورگاوی دپټلی جوړول هم شامل دی ؟

ځواب: هودهغه پروتوکول په چوکاټ کی

چې دایران دمرستو په باب دواړو خواؤ دهیاتونو ترمنځ لاسلیك شوی دی دایران له خواددغې پروژی دتخنیکی او اقتصادی نتیجوپه اساس دمالی آسانتیاؤ دبرابرولوژبه په نظرکی نیول شویده .

پوښتنه : په تجویز شوی پلان کی داورګاډی دپټلی جوړول دایرن له پولی څخه ترکابل پوری په نظرکی نیول شوی خو دحاجی ګك کان دهغی له مسیرڅخه لری پروت دی آیادغه‌کارپه لوی لاس داسی شوی اویاداچی دحاجی‌ګك کان هیرشویدی ؟

ځواب: دحاجی‌ګك کان هیرشوی نه دی‌بلکه له‌هغه څخه دګټی اخستلودځرنګوالی موضوع به ترڅیړنی لاندی ونیول شی‌که چیری‌غواړی پوره اوزیات معلومات پدغه باره‌کی دپلان له وزیرڅخه اخیستلی شی .

پوښتنه : ښاغلی جمهوررئیس اجازه‌غواړم چی دیوی شخصی پوښتنی ځواب له تاسی څخه وغواړم تاسی تر۱۹٦۳ کال پوری په خپل هیوادکی له حرکت څخه ډك یوه صدراعظم په توګه خدمت‌کړی دی اوبیادلسو کالولپاره په کورکی ناست واست وروسته موپه ۱۹۷۳ کال‌کی دچارروواګی ترلاسه‌کړی دقدرت له مخی پدغودووپړاونوکی ستاسی احساس څه دی ؟

ځواب: دژوندانه تجربوهغه مهم ټکی چی ماته رازده‌کړی دادی چی اصلی قدرت په‌هره ټولنه‌کی ملت دی اوهره هغه وسیله چی حاکمیت ملت ته ورسوی مشروع او معقوله ده له‌دی امله زماپه نظرکښی دخلکو اکثریت اودهغوی هیلی دی نه لږکی اوکم شمیر .

پوښتنه : آیاښاغلی جمهوررئیس له دی کارڅخه خواشینی دی چی په لسوکالوکی ګوښه اوله قدرت څخه لری ؤ؟

ځواب : له صدارت څخه زماګوښه کیدل خلکوته دقدرت دورکولودتکامل اودغی عملیی دچټکوالی لپاره ؤ خولس کلنی تجربی ماته وښودل چی دغه کاریوه بی ځایه هیله وه له‌دی امله‌می یوځل بیادخلکو داکثریت په‌ګټه دجمهوری نظام دټینګولو لپاره هڅه وکړه ؟

پوښتنه : ښاغلی جمهوررئیس دقدرت په لیږدولوکی ګټوراقدام ترسره کړی او دغه کارښتیانی ښه غوره کړیده خویوشمیر په اندیښنه کی دی که چیری تاسی جلالتماب نه یاست دغه عملیه به څرنګه بشپړه شی ؟

ځواب : په هره شیبه‌کی ددی احتمالی تصورکیدی شی چی انسان وی اوکه نه وی اونشوکولای چی دراتلونکوپه باب اټکل وکړو په هرډول پدی ایمان لرم چی یو ملت به‌په پای‌کی خپله لارپیداکړی اوخپل مشران به بیامومی .

پوښتنه : آیاښاغلی جمهوررئیس دخپل جمهوری ریاست لپاره وخت ټاکلی دی اوکوم بل څوك په راتلونکی وخت‌کی ددغی څوکی

لپاره په نظرکی لری ؟

ځواب : دغه موضوع دجمهوری دولت په اساسی قانون کی څرگنده شوی اوداچی په راتلونکی وخت‌کی څوك دجمهوررئیس په‌توگه ټاکل کیږی په خلکوپوری اړه لری .

پوښتنه : په اساسی قانون‌کی دجمهـور رئیس دمرستیا لانو دټاکلو لپاره څینی مواد ذکرشوی دی آیا ښاغلـی جمهـــور رئیس دمرستیال اویامرستیالانو دراودل په نظرکی لری ؟

ځواب: هویوجمهور رئیس یواځی نشـی کولای ټول کارونه سرته ورسوی .

پوښتنه : آیادجمهوری ریاست مرستیـال اویادمرستیالانو ټاکل په‌نژدی راتلونکی‌وخت کی په نظرکی دی ؟

ځواب: نشی‌کیدی چی ددغی موضوع پـه باره‌کی دقیقاځه ووایو خوپه نژدی راتلونکی وخت‌کی دمرستیال اویا مرستیالانو دټاکلـو احتمال شته . ښاغلی کیون رافیرتی ده‌رکی په پای‌کی دښاغلی جمهوررئیس په حضورد شرفیابی له امله خوښی وکړه او وی ویل له دی امله خوښ‌یم چی ښاغلی جمهوررئیس زمامفصلوپوښتنوته په سړه سینه ځواب‌ووایه :وله ځوابونو څخه یی خوښ شوم .

دخپلواکۍ د ۵۹ کالیزې په مناسبت
دبناغلي جمهور رئیس وینا

۱۳۵۶/۳/۲۶

ګرانو خویندو او وروڼو !

تاسو درندو وطنوالوته دزړه له کومې دګران وطن دخپلواکۍ دبیرته اخیستلو دنهه پنځوسمې کالیزې مبارکي وایم او ددغې ستري تاریخي بختوري ورځې له امله دهغو جنګیانو او سرښندونکو میړونو پاك روح ته چې دګران هیواد دآزادۍ دبیرته اخیستلو په لارکې یې مبارزه کړیده او سرېي ورکړیدی زیات درود اوتحیات لیږم .

ددغې ورځې منڅه اونمانځنه د افغانستان دقهرمان ولس دفداکارۍ اوسرښندنې خاطره چې تل په‌خپل ځلانده تاریخ کې دپردیو د تسلط په خلاف جنګیدلې راپه زړه‌کوي، البته هغه کسان چې‌دهیواد دآزادۍ‌دګټلو په‌لاره‌کې په ډیرو سختو شیبوکې دخپلې خاورې او د وطن دناموس څخه یې ددفاع دپاره دزړورو وطن پالو میړونو په لارښوونه هیڅ ډول فداکارۍ اوسرښندنه نده سپمولې زمونږ دارغونې خاورې په تاریخ کې لوړاو ځلانده مقام لري اودافغانستان حق پیژندونکې خلك تل دهغوی مجاهدو ته په درنده سترګه ګوري .

دګران هیواد دخپلواکۍ دبیر ته اخیستو نهه پنځوسمه کالیزه په داسې حال کې نمانځو چې زمونږ دخلکودهوساینې اوسوکالۍ په لاره کې دملي ارمانونودترسره کیدودپاره دبنیادي تحولاتو په لاره‌کې مهم ګامونه اخیستل شوي اواخیستل کیږي .

دجمهوري دولت اساسي قانون یوه بلبه پاڼه ده چې دافغانستان دولس دویاړنه ډك تاریخ کې راوښتې ده اوزمونږ ټولنه دهیواد دخپلواکۍ اودتیرو لرغونو ویاړونو ساتنې‌او صیانت اودامید بخښونکې راتلونکې په لور دحرکت دپاره چې دهغې اساسي هدف زمونږ دخلکو اکثریت ته خدمت کول دي زیاتــه مکلفه کوي .

پدې کې شك نشته چې داستعمار پــه خلاف په بیلابیلو دوروکې دافغانستان دخلکو مجاهدې او دوخت دډیر ستر استعماري طاقت په خلاف ددوی د۱۲۹۸ ش‌کال راپورته‌کیدل اودهیواد دخپلواکۍ ګټل دآسیا په وچه کې دآزادۍ غوښتنې دنهضتونو سریزه شوه او دزړورو وچو په زیاترو هیوادو کې دآزادۍ غوښتنې دنهضتونو سبب شوه اوهغه یـــې زړور او پیاوړې کړل .

ددغې خاورې دمیړونوله مجاهـــدو او د خپلواکۍ دمعرکې دقهرمانانو له مبارزو څخه هغه‌څه‌چې ډیره زیاته لارښوونه کوي اوبیابیا

ودهغه یادونه کړی دادی چی دافغانستان زړورولس دخپل تاریخ په ډیرو سختوشیبو کی دتیری کوونکو اودوخت دډیرو ستـــرو استعماری قدرتونو په وړاندی در یــدلی مصیبتونه اوقربانی ېیزغملی دی خو هیڅکله یی دافغان په توګه خپل ملی غرور اوکرهووه اوآزادمنشی لهلاسه ندی ورکړی اوانشاء الله چی وربه یی نکړی .

دهیواد دملی قهرمانانو دځلاندو کارنامـــو اومجاهدو یادونه ډیرپه ځای اوحتمی کار دی خوپه مونږده چی یوازی په تیرو ویاړونـــو اکتفا ونکړو بلکه دهیواد د اساسی قانـــون دارزښتونو په رڼاکی اودجمهوری نظام لــه مترقی هدفونو سره سم دخپلواکی اودتیرو ویاړونو دساتنی په لاره کی په لازم زیـار سربیره، دافغانستان دنوی ټولنی په ودانولو اودهیواد په زیات پرمختګ اولوړتیا کـــی دښوخدمتونو مصدر وګرځو چی حقیقتا مونږ یوی مترقی هوسا او ډاډه راتلونکی تـــه ورسوی .

ګرانو وطنوالو!

مونږ اوس په داسی وخت کی ژوندکوو چی دهغی شرایط له تیروخت سره ډیـــر زیات توپیرلری پدی وخت کی چی ټـــول پرمختیایی هیوادونه له زیاتو ستونزو ســره مخامخ دی اوغواړی ډیر ژرهغه تشه چیلدغه پلـو ، د دوی او پر مخ تللـــو هیوا دو تـــر منـــځ شتـــه کمـه کړ ی ، مونږ هم نا چاره یو چی د ضرورت پـه حکــم له پخوانه زیات خپلودرندو ټولنیزو مسئولیتونو ته پام وساتو دتمدن له قافلی سره لاپوګام شواو د هیواد دآبادی او دوخت او زما نی دغوښتنو سره سم دیوه ښه ژوندانه پهلاره چټك روان شو، دغه‌کاربه هغه وخت ترسره شیچی د۱۳۵۲ کال دچنګابن د۲۶ انقـــلاب ټول هدفونه اواساسات په ډیرغور سره یوپه بل پسی دافغانستان د جمهـــوری دولـــت دارګانونو دملی انقلاب دګوند دغړیو اووطن پال ولس له خواتطبیق او دهغو ملاتړوشی .

داهغه یوازنی لارهده چی ګولیشی زمونږ ملت دخپل مقصود سرمنزل ته ورسوی او باید دغه حقیقت سرسری اوباېیزه ونه بلل شی .

پهپایکی یوځل بیاګرانو وطنوالوته ددغی بختوری ورځی مبارکی وایم او داعلیحضرت امان الله غازی اواعلیحضرت غازی محمد نادر شاه شهید اودوطن دخپواکی دبیرته اخیستو دمعرکی دنورو قهرمانانواوسر ښندونکو پاك روح ته درود استوم اوله لوی خدای څخـه دافغانستان دولس دنیکمرغی اوپر له پسی سرلوړی هیله کوم .

تل دی وی خپلواکی
تل دی وی جمهوریت

دسور د ورځې په مناسبت دنباغلي جمهور ئیس پیغام

گرانو اودرندو میندو !

دموردېرلوړاو غوره مقام په درناوی سره دوطن ټولومیندوته دمور دورځې مبارکی وایم. دموردمقام لمانځنه زمونږیوغوره ملی دوددی چی داسلام دپاك دین په تعالیمو او زمونږ دخلکوپه خوزره کلن ځلانده فرهنگ باندی ولاړ دی .

افغانومیندودزمانی په اوږدوکی ددغی‌خاوری له طبیعت څخه په الهام دانسانی، ټولنیزو، اوملی لوړوهیلوپه پیروی اودعصر دغوښتنو اودورځی دربښتیانو ایجاباتو له مخی دخپلی ډیری ستری وظیفی‌یعنی دوطن دزامنودروزنی په سرته رسولوکی دزړه له‌کومی او بریالی توگه خپل تاریخی اوارزښتناك رول پرمخ بیولی . سربیره پردی دکورنی دچارو پـــه سمبالتیا، دکورپه اقتصاد کی اودهیواد پـــه تولیدی چارو اوملی اقتصادکی په مستقیمی اوغیرمستقیمی ونډې اخیستوکی ددغی خاوری دمیندورول تل زیات دی .

دغه زمانه چی اوس مونږ پکی ژوندوکوو په بیلابیلوملی اوبین‌المللی سویو دډول ډول مجادلوزمانه‌ده پدغومجادلوکی بری دهغه چاپه برخه‌دی‌چی‌دشخصیت دنظرمزیاتهوړتیااوپیاوړتیا ورپه برخه وی اووکولی شی په ځانگړو او ټولنیزوملی اوبین‌المللی سویوخپلی وظیفی په ښه توگه سرته ورسوی اودخپل ځان اوخپلی ټولنی اوخپل ملت دسرلوړی سبب شی .

له لوړی اوبی وزلی سره مجادله او دیوه آبرومنده ژوندانه دتامین دپاره زیارپه تیربیا په پرمختیایی هیوادوکی نن دولسونو یوستر شعار دی .

دغه رازپه ټولوبشری ټولنوکی د ښځــو دحقوقوتامین ددغو مجادلویوه برخه بلله‌کیږی چی له نیکه مرغه افغانستان دیوه اسلامـی هیواد په توگه پدغه لاره‌کی ترټولودمخه دی.

پرهغواقداماتوچه پدغه‌برخه‌کی عملی شوی اوپه هغوپرله پسی مجاهدو سربیره چـــی دعمومی اقتصاددښه والی په لاره‌کی کیـږی دافغانستان دجمهوریت په اساسی قانون کی دبرابروحقوقو تامین اوپه هغه مدنی قانون‌کی

چی تیرکال نافذشو دښځو دحقوقو تضمیـن، هغه اساسي گامونه دي چي دښځینه برگني دبشري کرامت دساتنی‌اوددغي خاوري دمیندو ددرناوي په لاره‌کي اخیستل شویدي کولی شي دغه قانوني تضمینات دهغووظیفوپه سرته رسولوکي چی‌ورپه غاړه‌دي دښځوپه‌بري اورول کي ارزښتناکه اغیزه ولري .

دجمهوري نظام دارزښتونوپه رڼاکي چـي زمونږدټولوخلکو دملي اوعمومي گټومتضمن او دزماني د غوښتنو سره سم دي دافغانستان دنوي ټولني په جوړولوکي دگرانومینـدو او ښځووته اخیستل له دغووظیفو څخه یـوه ده چي میندي ترټولوزیات کولی شي ددغي وظیفي په سرته رسولوکي دخپل ځان او د خپلی ټولني اوخلکودلوړتیا اوسرلوړي وسیله وگرځي اودخپل هیواداوخلکو پخواني ویاړونه لاپسي زیات کړي .

دټولودرندو میندوورځ په ورځ زیاتیدونکي نیکمرغي‌په‌هیله، دوطن پالو، وظیفه‌پیژندونکو اوفداکارومیندو دبري دپاره چي خپل ژونـد دخپلوزامنو دخدمت اودخپل وطن دسرلـوړي اولوړتیادپاره وقفوي خپلی ډیري ښي هیلی څرگندوم .

مسافرت بناغلی محمد داؤد رئیس دولت وصدراعظم به سریلانکا

بناغلی محمدداؤد رئیس دولت وصدراعظم برای اشتراك در کنفرانس سران دول و حکومات کشور های غیر منسلك در کولمبو مرکز سریلانکا قبل از ظهر ۲۴ ـ اسد ۱۳۵۵ عازم آنکشور گرد یدند •

زعیم ملی ما در حالیکه موتر حامل شان را یکدسته موتر سایکل سواران بدرقه مینمود در حوالی ساعت هشت و نیم صبح وارد میدان هوایی گردیده و متعاقباً باشاغلی محمد نعیم ،دوکتور محمد حسن شرق معاون اول صدارت‌عظمی ،بناغلی سید عبد الاله معاون دوم ووزیر مالیه ، اعضای کابینه و کیمته مرکزی ، جنرال های اردوی جمهوری و رؤسای کور دیپلو ماتیك مقیم کابل که برای وداع در میدان هوایی بین المللی‌کابل حضور بهمرسا نیده بودند ، خدا حافظی کردند •

سپس بناغلی رئیس دولت و صدراعظم در حالیکه موزیك سرود ملی جمهوری را مینواخت مراتب‌سلام و احترام گاردتشریفاتی را قبول و آنرا معاینه کردند •

رهبر انقلاب بعداً بداخل طیاره تشریف برده وتانزدیك طیاره بناغلی محمدنعیم، معاونین صدارت عظمی ، وزیر داخله ،لوی درستیز، رئیس عمومی هوانوردی ملکی و توریزم ، روسای دفتر جمهوری و دفتر وزیر امور خارجه وکابل ښاروال ، بناغلی رئیس دولت وصدراعظم را همراهی نمودند •

اعضای هیأت افغانی که بریاست بناغلی محمد داؤد رئیس دولت وصدراعظم در کنفرانس سران‌دول و حکومات کشور های غیر منسلك اشتراك نمودند عبارتند از:

رئیس دولت وصدراعظم بناغلی محمد داؤد هنگام عزیمت جانب کولمبو بـا دکتورحسن شرق معاول اول صدارت عظمی در میدان بین المللی کابل خدا حافظی می‌نمایند .   ۲۴ر۵ر۱۳۵۵

بناغلی محمد خان جلالر وزیر تجارت ، بناغلی وحید عبد الله معین وزارت امور خارجه ، بناغلی عبد الرحمن پژواک سفیر کبیر جمهوریت افغانستان در دهلی جدید بناغلی حمید الله طرزی معین وزارت تجارت بناغلی وفی‌الله سمیعی معین دوم وزارت معارف، بناغلی عبدالصمدغوث مدیر عمومی سیاسی ، دوکتور عبدالفرید رشید مدیر روابط اقتصادی ، بناغلی احمد ضیاءیوسف معاون شعبه کنفرانس های‌مدیریت ملل‌متحد بناغلی عبد الاحد ناصر ضیائی معاون دفتر مخصوص وزیر امور خارجه ، بناغلی محمد یحیی معاون مدیریت ملل متحد، بناغلی محمد انور نوروز معاون تشریفات‌و بناغلی همایون انور عضو ریاست تشریفات وزارت امور خارجه

همچنان دگرمن احمدشاه، جگرن‌عنایت‌الله و تریدمن‌عبد المجید یاوران بناغلی رئیس دولت و صدراعظم در این مسافرت باایشان همراه بودند .

همچنان یک هیات مطبوعاتی مشتمل بر خبر نگاران فوتوراپور تران و فلمبر داران وزارت اطلاعات و کلتور ،بناغلی رئیس دولت و صدراعظم را در مسافرت به‌کولمبو همرائی نمودند .

بناغلی محمد داؤد رئیس دولت وصدراعظم باهمرا هان شان درراه عزیمت جانب کولمبو، ادرحوالی ساعت ده ونیم صبح ۲۴ اسد بوقت افغانستان به دهلی جدید مواصلت کرده بعد از توقف یک ساعته در میدان هوایی آن شهر بمنظور شرکت درکنفرانس سران دول وحکومات کشور های غیرمنسلک در کولمبو مرکز جمهوریت سریلانکا عازم آنکشور گردیدند .

بناغلی رئیس دولت وصدراعظم طی مصاحبه در میدان هوایی دهلی جدید به خبرنگاران گفتند که یگانه موفقیت کنفرانس سران کشورهای غیر منسلک درکولمبو موجودیت

یك روحیهٔ اتحاد و همبستگی بین این کشور ها خواهد بود و این کنفرانس وقتی موفق خواهد بود که این روحیهٔ موجود باشد.

مؤسس جمهوریت در پاسخ سوالی راجع به توسعهٔ عضویت در نهضت عدم انسلاك گفتند :

جمهوریت افغانستان طور واضح و کاملا روشن، پیوسته اساسات عدم‌انسلاك رامحترم شمرده و همواره از آن پیروی خواهد کرد، ماعلیه هر گونه تضعیف اصول عدم انسلاك میباشیم اگر مابه نحوی از انحا این اصول را تضعیف بخشیم و آنرا نادیده بگیریم فلسفهٔ اساسی عدم انسلاك نیز بذات خود ضعیف شده ما دارای عقیده عدم انسلاك، آنطوریکه هست نخواهیم بود .

ښا غلی رئیس دولت و صد راعظم افزودند: نهضت عدم انسلاك وقتی بهترین مفهوم را دارد که از اساسات آن پیروی و مطابق به آنها عمل شود و افغانستان همواره طور محکم بر اساسات این نهضت، استوار است .

ښاغلی محمدداؤد درمورد روابط افغانستان و هند گفتند : افغانستان و هند همواره دوست صمیمی بودند ودوست باقی خواهند ماند .

موسس جمهو ریت ضمن پرسشی به‌سفر اخیر میرمن اندرا گاندی صد راعظم هند به افغانستان گفتند : سفر ایشان این اطمینان را تقویت نمود که روابط افغانستان و هند بر اساسات محکم دوستی استوار است.

ښاغلی رئیس دولت و صد راعظم در پاسخ سوالی راجع به سفر به هند گفتند ایشان خود را درهندبیگانه احساس نه نموده و در موقع مناسب به هند سفرخواهند کرد .

عزیمت از هند جانب کولمبو :

طیاره حامل ښاغلی رئیس دولت وصدراعظم ساعت سه ونیم بعد ازظهر ٢٤ ـ اسدبوقت افغا نستان به میدان هوایی کولمبو فـرود امد .

از رهبر انقلاب در نزدیك طیاره ښاغلی ویلیم گوپالاوا رئیس جمهـور سـریـلانکـا وزرای معارف ، آبیاری ، مواصلات ،مخابرات رئیس تشر یفات و دیگر اعضای حکومتی آنکشور استقبال نمودند .

مؤسس جمهوریت مابعد ازمصافحه هیـات معیتی شانرا به رئیس جمهور سریلانکـا معرفی کردند .

متعاقباً ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صد راعظم باتفاق ښاغلی گوپالا وارئیس جمهور سریلا نکا مراتب سلام گاردتشریفاتی را قبول و آنرا معاینه کردند درین وقت موزیك سرود ملی افغا نستان و سریلانکا را نواخت .

ښاغلی محمد داؤد بعدازصرف قهـوه بـا رئیس جمهورسریلانکاعازم اقامتگاه شان‌شدند.

بناغلی محمد داؤد رئیس دولت وصدراعظم هنگام ایراد بیانیهٔ شان درکنفرانس سران دول وحکومات کشورهای غیرمنسلک منعقدهٔ کولمبو.

بناغلی محمد داؤد هنگام مواصلت به کولمبو به خبر نگاران گفتند: موجودیت همکاری در کنفرانس سران برای موفقیت آن لازمی میباشد .

همچنان بناغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم بتاریخ ۲۵ - اسد در جلسه اول کنفرانس سران دول و حکومات کشور های غیرمنسلک بیانیه شانرا ایراد فرمودند.

بیانیه بناغلی محمد داؤد رئیس دولت وصدراعظم در کنفرانس کولمبو

جناب رئیس !

خیلی مسرورم که درپنجمین کنفرانس کشورهای غیرمنسلک اشتراک میکنم. موجب مسرت مزید است که این کنفرانس بار نخست در آسیا ویکی از کشور های زیبای آن (سریلانکا) انعقاد می یابد .

تجارب وسیع جلالتمآب شما د رساحهٔ امور سیاسی و مناسبات بین المللی براعتماد و اطمینان ما می افزاید که این کنفرانس باموفقیت انجام یافته از عهدهٔ مسؤلیت های بزرگ خود کامیاب بیرون آید .

با اظهار این اعتماد، تشکرات خودوهیئت خویشرا از حسن استقبال ومهمان نوازی جلالتمآبی و حکومت و مردم شما تقدیم نموده پیام و تمنیات نیک وصمیمی مردم افغانستان را به مردم سریلانکا میرسانم .

جناب رئیس !

پیش از همه چیز میخواهم بگویم ، که افغانستان صمیمانه آرزو دارد در پایان کار اجتماع کولمبو در تاریخ جهان ، بنام اجتماع یک جهتی و وحدت و تساند ثبت گردد. ازینرو همکاری کامل هیئت افغانستان را با وفد های کشور های این کنفرانس به همه سویه ها با روحیه ملهم از احساسات عدم

انسلاک که به آن همیشه و عمیقا وابسته بوده وخواهیم بود ابلاغ میدارم .

جناب رئیس :

در جریان جنگ عمومی اول علی الرغم فشارهای مختلف، افغانستان‌توانست بانیروی ارادهٔ مردم خود بیطرفی خویشرا حفظ نماید و این بیطرفی در جنگ عمومی دوم نیــز محفوظ ماند . ازینرو عدم انسـلاک در نزد مانه تنها یك سیاست قابل تغییر نبوده‌بلکه یك عقیدهٔ لایتغیر هم هست .

این بار اول است که من شخصا بعد از کنفرانس بلگراد در کنفرانس سران کشور های غیر منسلك اشتراك میکنم شمـار روز افزون کشور های غیر منسلك و رول عمده ایکه از آن تاریخ باینسو برای حفظ صلح وامن جهانی بازی کرده اند برای من‌موجب رضای خاص است .

این اجتماع ما رابه یاد نخستین اجتـماع سران کشور های غیر منسلك که پانزده‌سال قبل در بلگراد برگزار شده بود میاندازد. در آن اجتماع کشور های غیــر منسلــك این ضرورت را احساس نمودند که برای نجات بشریت از تباهی ، باید بین دو بلاك راه آشتی وسازش جستجو گردد این آرزو- مندی ها و این احساس ضرورت بود کــه مارا برای نخستین بار در بلگراد دور هــم جمع نمود و ازآن وقت‌است که‌نه‌تنها نهضت عدم انسلاك بحیث یك گروپ عرض وجــود نمود بلکه بصفت یك نیروی معنوی بمنظور حفظ صلح و سلم گیتی پدید آمد.

لهذا باید اصالت این جنبش حفظ شود و کشور های غیر منسلك باید جلو هرگونه حرکاتی را بگیرند که منجربه ضعف ایــن نهضت گردد درجهان متغیر امــروز نهضت عدم انسلاك میتواند و باید با شرایط جدید خودرا وفق دهد . اما نباید کشور های غیر منسلك اهداف ومعیار های این نهضــت را فراموش گرداند ـ انعطاف پذیری و آزادی انفرادی کشور های عضو نباید بآن حــدی جلو رود که مفهوم عدم انسلاك را بیــك مفکوره بیشکل مبدل سازد ، چوکات معیــن معیار های عدم انسلاك سالها قبل دربلگراد پیریزی شده وهنوز این معیارها با وجــود تغییراتیکه در چهرهٔ سیاسی جهان پدیدآمده تازه است و هنوز لازمی میباشد .

به کشور های غیر منسلك مربوط است‌که تاچه اندازه متوجه نگهداری این معیار هــا میگردند .

جنبش عدم انسلاك نباید رسالت خود را انجام یافته تلقی کند، این رسالت هنوز در حال آغازمیباشد و تنها پیروی ازیك‌سیاست واقعی عدم انسلاك ، که بتواند نقش خودرا در تحقق حفظ صلح وامنیت جهان ایفــا کند میتواند آنرا موفقانه به پایان رساند .

وقتی در بارهٔ پرنسیپهای اساســی عدم انسلاك وتمسك به‌آن فکر میکنیم تنها اتحاد نظر برگریتر پای عدم انسلاك نظامی برای دفاع ازانسلاك کفایت نمی‌کند در موافقه‌های کشور های غیر منسلك میان خود شان در نظرگرفتن منافع عمومی اهمیت دارد ونیـز

اگر کشور های منکشف بایکی یا بعضی از کشور های غیر منسلك از راهی پیش بیایند که در مقابل عـدم انسلاك روحیه تبعیض داشته باشد تسلیم شدن گروهای منسلك به آن باید منافی پرنسیپ عدم انسلاك شناخته شود •

جناب رئیس :

این کنفرانس در تحت شرایط وحـالاتی منعقد گردیده که تغییرات مهمی در اوضاع جهان رو داده و جهان در آستانه تغییـرات بیشتری قرار دارد ، اما رول آینده ایکه می باید این کشور ها بازی کنند باید پیشتر ازهمه چیز تذکر داده شود ، در حالیکـــه استعمار کلاسیك هنوز بطور کامل فنانشده است ریشه استعمار نوین قویتر میگـــردد اراده استثمار بانواع بیشتر در همه قــاره هاییکه مستعمره بودند مسلط است – عـدم توازن اقتصادی و اجتماعی بر مردم و ملل بصورت روز افزون تحمیل میگردد اینهمـــه منافی صلح و امن جهانی است •

آزادیهای سیاسی که در آسیا، افریقـا، و امریکای لاتین بدست آمده است محکـوم بیعدالتی و عدم مساوات اقتصادی است جنگ با این بی عدالتی اکثرا به مراتب سخت تر از جنگ در مقابل استعمار کلاسیـــك است •

یگانه امیدیکه کم و بیش میتوان پرورد ایجاد روحیه و حدت همبستگی و همکـاری است اما موانعی که در راه ایجاد روحیـــه وحدت همبستگی و همکاری موجود اســـت سراسر جهان غیر منکشف را فرا گرفتـــه است بر اختلافات سیاسی که اکثرآن زاده استعمار قدیم است اختلافات ناشی از استعمار جدید درین قاره ها افزوده شده است •

همچنان کشور های جهان سوم به تسلیحات خویش ادامه میدهند • اما در اکثر احوال این امر از یکطرف دراثر فضای عدم اعتماد و ناشی از تشنجات ،رقابتها و منازعـــات ایدیا لوژیکی بین آنها و از طرف دیگر در نتیجه مسابقه تسلیحاتی که بین قوای بزرگ بصورت لاینقطع دوام دارد برایشان تحمیل شده است •

جناب رئیس :

درین اواخر از دیتانت می شنویم ناگزیر میگویم خوب است اما نمیتوان ازحقیقتی به تجاهل گذشت که دیتانت که محصـــول احتـــرام اساس زیست باهمی باشد با دیتانت ناشی ازخوف فرق دارد • آنچه بیشتراهمیت دارد اینست که دیتانت باید جهان شمول باشد• آنچه مهمترین عامل صلح و امن جهانی شده می تواند زیست باهمی جهانی است که از روحیه همکاری صمیمی برای بهبود متوازن نفوس انسانی در همه نقـاط جهان به نفع صلح وامن دایمی دنیاسر چشمه گرفتـــه باشد •

بزرگترین خطر های که دنیا را تهدیـد میکند هنوز از میان نرفته ، وسعـی در راه رفع گردن آن هرروز بطی تری میگردد،اوضاع شرقمیانه وپالیسی های نژاد پـرستـی دد افریقا مثال بر جسته این حقیقت اســـت،

سیاست توسعه جویـانهٔ اسرائیــل و دوام اشغال خاکهای عرب ونشناختن حقوق مشروع فلسطینی ها روش اپارتاید در افــریقــای جنوبی و حکومت جابرانه اقلیت در رودیشیا و غصب حقوق مردم نامیبیا نه تنهــا دوام کرده بلکه فعالیت خطرناکی برای ایجاد یك محور افریقای جنوبی و رودیشیا بااسرائیل جریان دارد. نزد افغانستان مـوضوع شرق میانه و اوضاع افریقا نه تنها معضله عرب و اسرائیل و مسالــه سیــاه وسپید نیسـت بلکه وضع بسیار خطرناك برای صلح جهانی میباشد این کنفرانس در تحت شرایــط و اوضاع کنونی جهان باید براین مـوضوعات بیشتر از پیش غور کند و یك سیاســت مجموعی روشن را در زمینه تثبیت نماید .

جناب رئیس :

افغانستان بیشتر از همه چیز بحیث یك عقیده سیاسی آرزو مندحل قضایا و معضلات ازطریق مسالمت آمیز می باشد .

سیاست افغا نستان بــر اساس روش عدم انسلاك بر پایه دوستی باهمه کشــور های صلح دوست جهان استوار است حرکت عدم انسلاك در نزدما استغفی از مسایــل جهانی نه بلکه یك سیاست فعال و مثبــت است . این سیاست آشتی باتجاوز، الحاق و اشغال سر زمین ها، پامال نمودن حقوق و آزادی های بشری و مخالفت باحق تعیین سر نوشت و حاکمیت ملی رابه هیچ‌صورت و در هیچ نقطهٔ دنیا قبول کرده نمیتواند. ساختن و گذشتن از اصول پسندیـــدهٔ دیپلو ماسی است ، اما در همه موارد قابل قبول نیست . چگونه میتوان باتجاوز والحاق خاك یك کشور نژاد پرستی ، صهیو نیت، فاشیزم و هر سیاست دیگری که مخالــف حقوق انفرادی و مجموعی مردم و ملل باشد ساختن کرد ٠

درینجا میخواهم یکبا ردیگر پشتیبانـــی کامل افغانستان را از حرکت آزاد یخواهی مردم فلسطین، استرداد حقوق غصب شده ی این‌مردم و اعادهٔ حاکمیت‌عربی بربیت‌المقدس و ضرورت مطلق تخلیه کامل قوای اسرائیل از سر زمین های اشغال شده عربی اظهار نمایم ٠

همچنان پشتیبانی‌کامل خویشرا از استقلال نامیبیا ،امحای اپار تاید و حکومت اقلیــت و غیر قانونی در رودیشیا ابراز میکنم ٠

متأسفانه هنوز موفق نشده ایم به‌کسانیکه شاید نه می خواهند بفهمند ، بفهمانیم کــه گروه‌کشورهای غیر منسلك یك گروه کشور های هم عقیده و همفکر است ، و به هیچ صورت باید یك بلاك تصور نشود و نیــز اجازه داده نشود که بنوعی ازانواع شکــل یك بلاك را بخود بگیرد لازم است دریــن کنفرانس نه تنها در ابلاغیه مشترك آن‌بلکه دریك ابلاغیه‌خاص اعلام‌گرددکه کشور های غیر منسلك خواهان دوستی با شرق و غرب اند ٠

جناب رئیس :

وسایل بسیار قوی تبلیغات ، اذهان‌عامه

را در بعضی‌قاره ها مغشوش ساخته وافکار عمومی آنجا را علیه کشور های غیر منسلك و بطور عمومی علیهٔ جهان سوم بر انگیخته است ، باید افکار عامه را طوری بیدارکنیم که حکومت هارا مجبور سازد تاپالیسی های خودرا به نفع ممالك در حال انکشاف تغییر دهند و مردمان این قاره ها مصیبت هـــای عظیم سیاسی اقتصادی و اجتماعی آسیـــا، افریقا و امریکای لاتین را درك نموده ،باآنها همدردی پیدا کنند .

باید بطور روشن‌توضیح‌گردد که ماآرزومند تصادم نیستیم و نباید بر ما تحمیل گردد. باید آگاه باشیم که در تهدید هاییکه به آن مواجه میشویم ،غرض تحریك کردن موجود است این تحریك را نباید اجازه داد ازجانب دیگرافغانستان سیاسی‌ساختن همه موضوعات را برای جهان سوم مفید ونافع نمی داند، این ملاحظه بیشتر متوجه ساحه اقتصـادی است وبه روابط ما بادنیای انکشاف یافتـه اشاره میکند .

تأسیس نظام نوین اقتصادی جهانی‌حتمی است ومشکـلات ما درین راه بایـد از راه مفاهمه حل گردد ، تانتیجه عملی داده‌بتواند. پیش از آنکه این نظام به طور جهانی قایم گردد و دو دنیای دیگر با دنیای سوم به موافقه برسند و طوریکه منافع همگانـی دران مضمر باشد ، لازمی است که گـروه کشور های غیر منسلك آن را میان خـود بنیا نگذاری کنند و مدار همکاری دنیـــای سوم بسازند ، در حالیکه یکی از اهـداف بزرگ ما اتکا بخود است رسیدن باین‌هدف به طور انفرادی کافی نبوده وباید بـه آن شکل عمومی تری داده شود .

ما بانظام جدید اقتصادی جهان بشرطـی موافقه نموده ایم ، که اساس آن حاکمیت با مساوات میان دول و ملل بدون در نظـر گرفتن فرق سیستم های اقتصادی واجتماعی شان بوده وبیعدالتی های مـوجـوده رامیان کشور های غیر منکشف و منکشف بردارد. طوریکه گفته ایم راه عملی بر اوردن این مأمول اول یك جهتی و همکاری میان کشور های غیر منسلك و توسیع این همکاری به دنیای سوم وبعد ازآن مفاهمه با کشور های منکشف است .

درکنفرانس لیماگفته شد، که منظور عبـارت ازانکشاف سریع همکاری اقتصادی، مالـی ، علمی، تخنیکی وفرهنگی نزدیك بین کشـور های غیرمنسلك وکشور های درراه انکشاف ازطریق میکانیزم مشخص که به منظور قیام همکاری واقعی بین ایشان ایجاد گرددمیباشد. امامشکلات اقتصادی خاصه درساحهٔ تجارت در میان کشور های غیرمنسلك شاهد پیشرفت عملی درتطبیق این کلمات بسیار عـا لـی نمی باشد، این کنفرانس وهرکنفرانس دیگر باید درقدم اول آجندای خود را ارزیابـی وتطبیق موافقات گذشته راجادهد .

درمفاهمه اقتصادی جهانی یگانه عامــل مؤثر حرکت عدم انسلاك است زیـرا تنهـا کشور های غیرمنسلك می تواندباشرق وغرب هردوهمکاری نمایند وایشان رابرای تـأمیـن

منافع بشری دعوت کنند .

دوچیز بنابر اهمیتی که دارند باید مورد ملاحظهٔ جدی باشد اول اینکه پالیسی های خودرا از ساحهٔ احساسات به ساحهٔ حقیقت پسندی انتقال بدهیم ودوم آنکه آنچه محض مقاولات روی کاغذ باشد، نه درروابط بین خودماونه درروابط ماباکشور های دیگر جهان فایده عملی داشته می تواند، شاید عدم موفقیت کامل مادردهٔ انکشاف تاحد زیادی به عدم توجه یاتوجه کمتر باین دواصل‌مهم بوده باشد .

این کنفرانس نمی تواند این حقیقت رااز نظردور کند که فاصلهٔ که روز افزون است تنها میان کشور های رو به انکشاف و کشور های منکشف وجود ندارد . کشور های روبه انکشاف بادقت وجدیت در بارهٔ این فاصله میان خودشان فکر کنند، اگرما نتوانیم نظام جدیدی در میان خوداحداث کنیم‌که ازتوسیع فاصله بین خود ماجلوگیری کند، چگونه می توانیم فاصلهٔ مجموعی خودرا باکشورهای منکشف ازبین ببریم ویاآن را توقع داشته باشیم .

افغانستان نه تنها درساحهٔ بین ا لمللی جلوگیری اززیاد شدن این فاصله را لازم میداند بلکه درساحه ملی وانفرادی هرکشور آنرادارای اهمیت پنداشته رکن عمدهٔ انکشاف ملی میداند، که آنهم به همکاری بین المللی منوط است .

کنفرانس باید به مطالعه وارزیابی روابط طویل المدت بین کشور های درراه انکشاف وکشور های انکشاف یافته اهمیت خاص قایل گردد، این دودسته کشور ها بایدیکجا نوعیت روابط مذکور راتعیین کرده در عملی ساختن آن بایکدیگر همکاری نمایند .

جناب رئیس !

آگاه هستیم که قوه هایی درجهان هستند که آرزوهای بخش بزرگ بشریت رابامنافع خویش موافق نمی دانند، ولهذا سعی میکنند دروحدت مار خنه کنند .

این خطریست‌که همه‌کشورهای غیرمنکشف به آن معروض می باشند، یگانه وسیله دفع خطری‌که ماراتهدید میکند این است‌که ارادهٔ سیاسی محکم داشته باشیم تا همبستگی خویش رامحافظت‌کنیم وباین ترتیب درمقابل یکی ازخطرناك ترین سلاح استعمار جدید مقا ومت نمائیم .

جناب رئیس !

درخاتمه می خواهم توجه‌کنفرانس را به یك موضوع که برای کشور های محاط بـه خشکه اهمیت حیاتی دارد جلب نمایم. این کشور هایابه حکم طبیعت ویا در نتیجهٔ استعمار ازفواید راه به ابحار آزاد محروم هستند. استعمارنه تنهادرزمان سلطه‌خودمانع انکشاف آنها گردیده است بلکه بعدازانحلال استعمار درموقعیتی گذاشته شده اند که مانع انکشاف آنها بوده واگربه آن توجه مبذول نگردد بحیث یك مانع باقی خواهد ماند، کشورهای محاط به خشکه‌گاهی معروض به فشار های اقتصادی می گردندکه حتی به محاصره اقتصادی نیزمی انجامد .

باید کشورهای غیرمنسلك بحری تعهد نمایند که ازموقف کشور های غیر منسلك دراین کنفرانس وکنفرانس بین المللی دیگر جانبداری کنند منتظر هستیم که این کنفرانس درین باره به جلسه آینده ملل متحد وهمه اجتماعات بین المللی رسما سفارش ها ی اکیدنموده برای تطبیق آن درآن اجتماعات باکشور های محاط به خشکه همکاری وسعی تمام مبذول دارند، نظام جدید جهانی رابدون توجه باین امرنمیتوان کامل خواند .

می‌خواهم بااستفاده ازموقع تشکرات خودو حکومت خودرابه جناب بومدین رئیس دولت الجزایر ورئیس‌کنفرانس چهارم سران کشور های غیرمنسلك به مناسبت مساعی شان‌که دردورهٔ سه سال ریاست خودبرای تقویت نهضت عدم انسلاك مبذول داشته اند، اظهار کنم .

موفقیت شمارا میخواهم

بازدید ها وملاقا ت هادرسیریلانکا

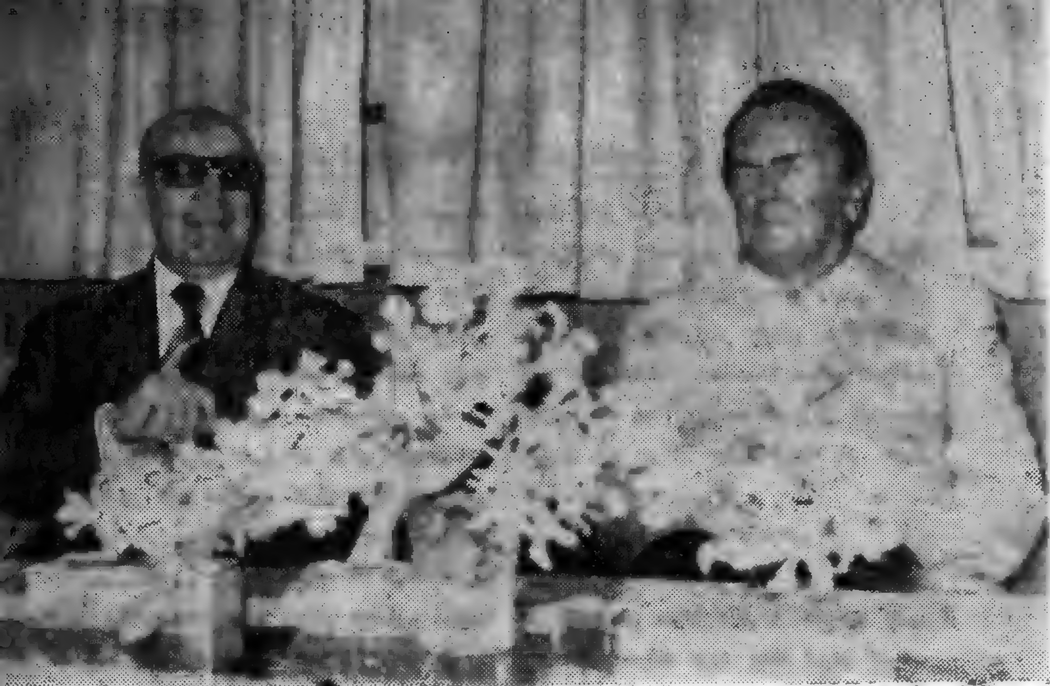
ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت‌وصدراعظم شب ۲۵ ـ اسد ۱۳۵۵ ښاغلی طه‌محی‌الدین معروف معاون رئیس جمهور عـراق را در اقا متگاه شان در هوتل انتر کانتی ننتال کولمبو پذیر فتند .

طی این ملاقات ښاغلی محمدداؤدبامعاون رئیس جمهور عراق در مورد مو ضو عاتیکه در کنفرانس سران دول و حکومات کشور های غیر منسلك مورد بحث قـرار گـرفت و همچنان مو ضوعات مورد علاقه دو کشور تبادل افکار کردند .

همچنان ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت وصدراعظم در ضیافتی اشتراك نمودند که ازطرف حکومت سریلا نکا با نتخاب رؤسای

ددولت‌رئیس اوصدراعظم ښاغلی محمدداؤد کله چه په‌کولمبوکښی دسریلانکا جمهوررئیس سره خبری کوی .

د دولت رئیس او صدراعظم ښاغلی محمد داؤد کله چه په کولمبو کښې د یوګوسلاویا له جمهور رئیس ښاغلی تیتو سره خبری کوی . ۲۷ر۵ر۵۵

دول و حکومات کشور های غیرمنسلک در پنجمین کنفرانس سران کشور های مذکور در کولمبو داده شده بود .

ښاغلی محمدداؤد رئیس دولت وصدراعظم ساعت یك ونیم بعد از ظهر ۲۶ ـ اسد ۱۳۵۵ بوقت محلی سریلانکا در ضیافتی اشتراك نمودند که ازطرف میرمن اندراگاندی صدراعظم هند بافتخار روسای دول یاحکومات کشورهای غیرمنسلك در هوتل (لانکااوبی ـ روی) کولمبو ترتیب داده بود .

همچنان ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت وصدراعظم با مارشال تیتو رئیس جمهور یوگوسلاویا در کولمبو ملاقات نمودند .

ښاغلی رئیس دولت وصدراعظم ضمن این ملاقات با مارشال تیتو روی مسایل مربوط به پنجمین کنفرانس سران دول ویا حکومات کشور های غیر منسلك بشمول موضوعات مورد علاقه دو کشور تبادل نظر کردند .

همچنان ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم شب ۲۷ ـ اسد ۱۳۵۵ باښاغلی ابو سادات محمد صایم رئیس جمهوربنگله دیش در هوتل انترکانتی ننتال آن شهر ملاقات نموده و در مورد مسایل مربوط به کنفرانس سران کشور های غیر منسلك و سایر موضوعات مورد علاقه مذاکره کردند.

همینطور ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت وصدراعظم در ضیافتی اشتراك کردندکه از طرف مارشال تیتورئیس جمهور یوگوسلاویا به افتخاررؤسای دول ویاحکومات کشورهای غیرمنسلك در کنفرانس پنجم کشور های غیرمنسلك درکولمبو ترتیب داده شده بود .

... کودولت رئیس اوصدراعظم ښاغلی محمدداؤد په کولمبو کښی دناپیيلو هیوادونو دمشرانو به پنځمه جرګه کښی ... ۲۶ر۵ر۵۵

ښاغلی رئیس دولت و صد راعظم صبح ۲۸ــ اسد ۱۳۵۵ با ښاغلی مختار الــداد رئیس جمهور موریتانیا ، در اقامتگاه شان د رهوټل سیلون انتر کانتی ننتال ملاقات وباوی درباره جنبه های مختلف کنفرانس سران کشور های غیر منسلک در کولمبو وسایر مسایل مورد علاقه مذاکره کردند .

ښاغلی رئیس‌دولت و صدر اعظم همچنان وزیر امورخارجه کویت پالهوټل اقامتگاه شان پذیر فته و باوی در مورد موضوعات جلسه سران کشور های غیر منسلک وسایر موضوعات موردعلاقه دو کشور مذاکره‌کردند.

ښاغلی محمدداؤد رئیس دولت وصدراعظم شام ۲۸ــاسد ۱۳۵۵ ښاغلی پلك لبونګ ... چل صدر اعظم جمهوریت دیمو کراتیك کوریا و رئیس هیات‌آن کشوردر کنفرانس سران کشور های غیر منسلک در کولمبو را پذیر فتند و باوی مذاکراتی انجام‌دادند.

در این ملاقات زعمای دو کشور برمسایل مربوط به نهضت عدم انسلاك و بعضی موضوعات مورد علاقه دیگر نیز بحث کردند.

همچنان ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت وصدراعظم نماینده خاص اعلیحضرت ملك خالد پادشاه عربستان سعودی و رئیس هیأت آنکشور در کنفرانس سران ویاحکومات کشور های غیر منسلك را در اقامتگاه شان در کولمبو پذیرفته و در مورد مسایل‌مربوط به کنفرانس و موضوعات مورد علاقه دو کشور مذاکره کردند.

مسافرت شاغلی رئیس دولت وصدراعظم به پاکستان

شاغلی محمد داؤد رئیس دولت‌وصدراعظم بعد از اشتراك در کنفرانس سران دول‌ویا حکومات کشور های غیر منسلك منعقده‌کولمبو بتاریخ ۲۹ ـ اسد ۱۳۵۵ بنا بدعوت‌شاغلی فضل الهی چودری رئیس جمهور و شاغلی ذوالفقار علی بوتو صدراعظم پاکستان برای یك مسافرت رسمی از کولمبو عازم‌پاکستان گردیدند .

در میدان هوایی کولمبو شاغلی ویلیم گوپالا رئیس جمهور ، وزیر کشتی رانی و توریزم و عده دیگر از شخصیتهای دولتی سریلانکا و سفیر کبیر پاکستان درآنکشور با شاغلی رئیس دولت و صد راعظم وداع کردند .

قبل ازعزیمت شاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صد راعظم از کولمبو به پاکستان طی مصاحبه با نماینده روزنامه مساوات چاپ کراچی گفتند :

در پرتو مذاکرات کابل که اخیرا بین ایشان و شاغلی بوتو صدراعظم پاکستان صورت گرفت امید واری برای بهبود روابط بین دوکشور ایجاد شده است .

مؤسس جمهوریت ما در جواب این سوال که هنگام سفرشان به پاکستان روی چه موضوعات با شاغلی بوتو بحث خواهندکرد، گفتند ، که موضوع بحث جستجوی راه حل شرافتمندانه‌برای یگانه اختلاف سیاسی مابا پاکستان است .

رهبر انقلاب در جواب سوالی راجع به نتایج مذاکرات شان در پاکستان گفتند:قبل از وقت است تا در مورد،چیزی گفته شود معهذا چنانکه قبلا گفتم فضای بهتری برای بهبود روابط بوجود آمده است .

شاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صد راعظم عصر ۲۹ ـ اسد بعد از ختم کنفرانس سران کشور های غیر منسلك برای یك مسافرت رسمی وارد اسلام اباد شده و از طرف زعمای پاکستان با گرمی استقبال شدند .

طیاره حامل مؤسس جمهوریت شاغلی محمد داؤد در حالیکه توسط یکدستهٔ از طیارات جت پاکستانی بدرقه میشد ساعت پنج عصر بوقت‌محلی‌به میدان هوایی اسلام اباد مواصلت کرد .

هنگا میکه شاغلی رئیس دولت‌وصدراعظم از طیاره فرود آمدند شاغلی فضل الهی چودری‌رئیس جمهور، شاغلی ذوالفقارعلی‌بوتو صدراعظم، وزیردولت، رئیس لوی درستیز- های مشترك ، دو کتور محمد رحیم‌شیرزوی شار ژدافیر سفارت کبرای دولت جمهوری

س جمهوریت بناغلی محمد داؤدوبناغلی فضل الهی چودری رئیس جمهوروبناغلی بوتو صدراعظم پاکستان
ینگا میکه مراتب احترام تشریفاتی رادر میدان هوایی اسلام آبادقبول می نمایند .

افغانستان دراسلام آباد وبناغلی علی ارشد سفیر کبیرپاکستان مقیم کابل در نزدیک طیارهٔ از مؤسس جمهوریت و هیأت همرا هانش پذیرایی نمودند .

سپس بناغلی رئیس دولت و صدراعظم ذوات معیتی‌شان رابه رئیس جمهورپاکستان و بناغلی رئیس جمهور پاکستان همراهان خود رابه بناغلی رئیس دولت و صدراعظم معرفی نمودند .

درین وقت بیست ویك فیر توپ برسم احترام شلیك گردید .

بعداً ، زعمای هردو کشور پس ازآنکه موزیك سرودملی جمهوریت افغانستان و سرود ملی پاکستان را نواخت مراتب سلام و احترام گارد تشریفاتی را قبول وآنرا معاینه کردند .

متعا قباً رهبر ملی ما بناغلی محمد داؤد باتفاق بناغلی فضل الهی چودری جانب صفوف مستقبلین رفته و درین‌موقع یکدسته ازاطفال به نمایندگی شهریان اسلام آباد به بناغلی رئیس دولت وصدراعظم دسته های گل اهدا کردند .

بناغلی محمد داؤد رئیس دولت وصدراعظم باروسای مجلسین نمایندگان وسنا واعضای کابینه بامورین عالی رتبه عسکری و ملکی رؤسای کور دیپلو ماتیك مقیم اسلام آباد و اعضای سفارت کبرای دولت جمهوری افغانستان در پاکستان مصافحه نمودند .

بعد از مراسم میدان هوایی بناغلی رئیس دولت و صدراعظم و بناغلی فضل الهی چودری به سواری موتر درحالیکه از طرف یکدستهٔ موتر سایکل سواران بدرقه میشدند رهسپار اقامتگاه شان گردیدند .

در مسیر راه هزا ران نفر از اهالی با

ابراز احساسات وکف زدنها از بناغلی رئیس دولت و صد راعظم با گرمی زاید الوصفی استقبال کردند .

میدان هوایی اسلام آباد با بیرق های ملی دو کشور و فوتو های رهبر انقلاب مزین گردیده و شعار های خوش آمدید وبه راغلاست جلب نظرمینمود .

رهبر انقلاب بناغلی محمد داؤد و هیات همراهان شان شام ۲۹ـ اسد در ضیافتی شرکت نمودند که از طرف بناغلی ذوالفقار علی بوتو صد راعظم پاکستان به افتخار شان ترتیب شده بود .

درین مسافرت بناغلی وحید عبد الله معین وزارت امور خارجه ، بناغلی عبدالصمد غوث‌مدیر عمومی سیاسی وزارت خارجه و یکعدهٔ دیگر ازمامورین عالی رتبه آ ن وزارت با بناغلی رئیس دولت و صد راعظم همراه بودند .

همچنان یك هیات مطبوعاتی دومسافرت به پاکستان بناغلی رئیس دولت وصدراعظم را همراهی نمودند .

بناغلی محمدداؤدرئیس دولت وصدراعظم وبناغلی ذوالفقار علی بوتو صدراعظم پاکستان ساعت ده و چهل و پنج دقیقه‌قبل از ظهر ۳۰ـاسد ۱۳۵۵بوقت محلی مذاکرات شان را در عمارت صدارت آنکشور آغاز کردند .

همچنان بناغلی رئیس دولت و صدراعظم و همرا هانشان ازیك نمایش کلتوری نیز دیدن کردند .

این نمایش که تا ساعت ۱۲ شب دوام نمودشامل پارچه های‌مختلف موسیقی بود که توسط خوانند گان و نوازندگان مشهور پاکستان اجرا گردید .

بناغلی محمد داؤد رئیس دولت‌وصدراعظم ساعت ۸ر۱۵ دقیقه ۲۹ اسد ۱۳۵۵ بوقت محلی بابناغلی ذوالفقارعلی بوتو صدراعظم و ساعت ۸ر۳۰ دقیقه بـا بناغلی فضل الهی چو دری رئیس جمهور پاکستان ملاقات تعارفی بعمل آوردند .

همچنان بناغلی رئیس دولت و صدراعظم و همرا هانشان در ضیافتی اشتراك نمودند که بافتخار شان ازطرف بوتو صدراعظم پاکستان در مهما نخانه دولتی ترتیب‌گردیده بود .

بناغلی‌رئیس دولت و صد راعظم ساعت ۹بوقت محلی در حالیکه بناغلی فضل الهی چودری و بناغلی ذوالفقارعلی بوتوبا ایشان همراه بودند وارد مهما نخانهٔ دولتی شدمواز طرف مد عوین استقبال گردیدند .

درین دعوت رؤسای مجلسین نمایند گان و سنا، وزرای کابینه و وزرای دولت شارژدافیر سفارت کبرای افغانستان مقیم اسلام اباد مامورین عالی رتبه و یکعده دیگر از شخصیتهای دولتی ،سفیر کبیر پاکستان مقیم کابل و شیخ السفراء اشتراك نموده بودند .

دور اول مذاکرات بناغلی محمد داؤد

ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم هنگام صحبت با ښاغلی بوتو در دعوتیکه به افتخار صدراعظم پاکستان ازطرف ایشان ترتیب یافته بود. ۱ر۶ر۵۵

رئیس دولت وصدراعظم باښاغلی ذوالفقار علی بوتو صدراعظم پاکستان بعد از ظهر ۳۰ اسد در عمارت صدارت پاکستان طی این مذاکرات که دریك فضای دوستانه خاتمه یافت.

آغاز یافت و دونیم ساعت را در بر گرفت راجع به مسایل مورد علاقه بحث و مذاکره بعمل آمد.

در مذاکرات از طرف افغانستان ښاغلی وحید عبد الله معین وزارت خارجه ښاغلی عبد الصمد غوث مدیر عمومی سیاسی آن وزارت دوکتور محمد رحیم شیرزوی شارژدفیر سفارت کبرای افغانستان در اسلام آباد، ښاغلی محمد گل جهانگیری مدیر شعبه اول سیاسی و ښاغلی عبدالاحد ناصر ضیائی معاون دفتر وزیر امور خارجه و از جانب پاکستان ښاغلی عزیز احمد وزیر دولت برای امور خارجه و دفاع ، ښاغلی آغا شاهی سکرتری دو وزارت خارجه پاکستان ښاغلی علی ارشد سفیر کبیر پاکستان در کابل ښاغلی شهنواز ادشنل سکر تری در وزارت خارجه و ښاغلی فاروق مدیر عمومی در آن وزارت نیز حصه داشتند.

ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم با هیأت همراهان شان ساعت شش عصر ۳۰ اسد ۱۳۵۵ به وقت محلی در دعوتی اشتراك نمودند که از طرف ښاغلی ذوالفقار علی بوتو صدراعظم پاکستان در سالون وزارت خارجه آن کشور ترتیب شده بود.

در این دعوت که تا ساعت یک و نیم دوام نمود ښاغلی رئیس دولت و صدراعظم رؤسای کور دیپلوماتیك مقیم اسلام آباد را پذیرفته و با آنها مصافحه نمودند.

ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم ساعت ۹ ۳۰ اسد ۱۳۵۵

به وقت محلی به افتخار بناغلی ذوالفقار علی بوتو صدراعظم پاکستان ضیافتی د ر هوتل انتر کانتی ننتال اسلام آباد ترتیب داده بودند •

درین ضیافت بناغلی فضل الهی چودری رئیس جمهور ، بناغلی ذوالفقارعلی بوتو صدراعظم ، اعضای کابینه فدرال وزرای دولت ،رؤ سای مجلسین ، سنا و نمایندگان مامورین عالیر تبه عسکری و ملکی ، بناغلی علی ارشد سفیر کبیر پاکستان مقیم کابل،

دو کتور محمد رحیم شیر زوی شاروژ دافیر افغا نستان در اسلام آباد ، رؤسای کور دیپلو ماتیک‌مقیم اسلام آباد و هیات‌همراهان بناغلی رئیس دولت و صد راعظم شرکت داشتند .

درین دعوت که تاحوالی ساعت یازده شب دوام کرد بیا ناتی نیز بین بناغلی رئیس دولت و صد راعظم و بناغلی صد راعظم پاکستان تعاطی گردید •

بیانیهٔ بناغلی محمد داودرئیس‌دولت وصدراعظم در ضیافتی که به افتخار بناغلی بوتو ترتیب‌یافته‌بود

جناب رئیس جمهور !

جناب صد راعظم !

جلالتمآبان ، میرمنها وبناغلو !

از اینکه امروز به اثر دعوت جناب صد راعظم پا کستان بناغلی بوتوبه‌پاکستان دوست وبرادر آمده ام تشکرات قلبی ام را ابراز میکنم ، مذاکرات ماباهمان روحیهٔ مذکرات کابل با همان حسن نیتی که خو شبختانه دربین ما بوجود آمده وانشاالله موجود است با همان اساس امروز مذاکرات خود را در پاکستان ادامه میدهیم •

امیدواریم که بالاخره حسن نیت‌طرفین روزی بتواند مشکل سیاسی مارا حل کند وروزی به حیث برادران بسیار نزدیک وصمیمی باهم زندگی کنیم .

برادران پا کستانی ! من بشما اطمینان داده میتوانم‌که امروز ماباکمال حسن نیت وصمیمیت دروطن شما آمده ایم آنچه مربوط بما باشد حتی المقدور کوشش خواهیم کرد که این مشکل بخود را رفع نمائیم . خداوندبه همه توفیق عنایت کند تادرین راه موفق شویم •

خواهش میکنم جام های خود رابه صحت جناب رئیس جمهوروصحت جناب صدراعظم وبه سلامتی وسعادت ملت برادر پاکستان بلند نمائید .

متن بیانیه‌بناغلی بوتو صدراعظم‌پاکستان

بناغلی محمدداؤد رئیس دولت وصدراعظم بناغلی فضل الهی چو دری رئیس جمهور! بناغلو رؤسای کوردیپلوماتیك ورفقا !

افتخار داریم که امشب بناغلی محمدداؤد رئیس دولت وصدراعظم افغانستان را با هیات همراهان شان در اینجا بمنظور ادامه

مذاکراتی که دوماه قبل درکابل آغاز نمـوده بودیم می بینیم •

مذا کرات‌مذکور طوری که بناغلی رئیس دولت و صد راعظم فر مودند باحسن نیت کامل طرفین آغاز شد، ما خواهیم کـوشید تانه تنها این حسن نیت راحفظ کنیم بلکه آنرا انکشاف نیز دهیم تا دریك مرحله ویا مراحل دیگر درحل این مسایل خود ویـــا مسالهٔ هرچه آنرا تعبیر مینمایید ، مـــوفق گردیم •

اما درعین حال بناغلی رئیس دولت بـه شما اطمینان میدهم که روابط افغا نستـــان و پاکستان درطول تاریخ چنین ماهیتی‌داشته است •

صرف نظر از اینکه تاچه حد دریك وقت معینه اختلافات متذکره متشنج بوده اسـت صرف نظر از ینکه اختلافات دریك مرحلـه حساس ممکن چقدر عمیق گردد •

صرف نظر از اینکه اختلافات تاچه اندازه آزردگی بین هم ایجاد کند وصرف نظـــر از اینکه تاچه حدما در برابر همدیگر خشن باشیم با تمام این امر می‌توان گفت کـه در بین افغا نستان و پاکستان دشمنی نبـوده است. کشور های مختلف روش های مختلف خود را اتخاذ می نمایند، کشور های‌همجوار هم‌روشهای مختلف راشیوه قرار میدهند،مگر کشور های همجوار باوجودیکه روش مختلف درپیش میگیرند بعضا در طول تاریخ آنها مقابل همدیگر قرار میگیرند ولی نمیتواننـد ازیکدیگر دوری گزینند ، حتی اگر آنهـــا رو شهای مختلف رانیز پیروی کنند • مـا باید باهم مواجه باشیم ماباید همدیگــــررا ملاقات نمائیم در حقیقت موقعیت جغرافیایی مارادر تماس روزمره قرار داده ست •

تمام این اجبارت مارابه یك کـوشش جدی دعوت میکند تاهردو طرف روابط رابین خود انکشاف دهیم •

میخواهم یکبار دیگر تکرار کنم لطفاصدق مارا قبول نمائید ولطفا در کوششی کـه می نمائیم عقیده داشته باشید تا یکجا باشمـا بیك راه حل برسیم، زیرا وقتیکه اختـــلاف یااختلافات هرچه آنرا می نامید حـل شـد، آنگاه میدانیم که تعداد زیادی روزنـه هـادر بهبود مناسبات باز خواهد شد، که مـردم افغانستان و پاکستان هردو ازآن بهـــره خواهند برد •

ازمشاهدات محدودی که دراثر مسافـرت خویش بکابل ، مسافرت شما در پـاکستان بعمل آورده ام دریافتم که یك آرزو باحرارت نزد مردم هردو کشور برای‌نیل دریك حل و فصل موجود است وبالاتر از این‌رضائیت و اعتماد نخواهد بود که می بینیم همچویك عامل مهم و قاطع وجود دارد •

دراخیر بناغلی رئیس دولت ، پذیرایـی که از شما در پاکستان بعمل آوردیم قلبی‌و بدون انگیزه است این پذیرایی از احتـرام عالی است که برای کشورشما، مردم شماو برای شخص شماموجود است •

حال از رفقا خواهش میکنم تاجام هـای خود را برای صحت و خوشی پریز یدنـت داؤد، سعادت مردم افغانستان و دوستی بین دو کشور های ما بلند نمایند •

بازدید ښاغلی رئیس دولت وصدراعظم ازلاهور

ښاغلی محمدداؤد رئیس دولت وصدراعظم در حالیکه ښاغلی ذوالفقار علی بوتو صد راعظم پاکستان با ایشان همراه بود ساعت ۱۱ قبل ازظهر ۳۱ اسد بوقت محلی برای مشاهده آثار تاریخی لاهور توسط طیاره وارد آن شهر شدند .

ښاغلی رئیس دولت و صدراعظم وهیات همراهان شان هنگام مواصلت به میدان هوایی لاهور از طرف ښاغلی محمد عباس عباسی گورنر، ښاغلی نواب صادق حسین قریشی صدراعظم ایالتی ، وزرای ایالت پنجاب، مامورین عالیرتبه ایالتی و اهالی انجا با گرمی استقبال شدند .

ښاغلی محمدداؤد رئیس دولت وصدراعظم پس از آنکه با مستقبلین مصافحه نمودند یك دسته از اطفال به نمایندگی ازشهریان لاهور دسته های گل به مؤسس جمهوریت تقدیم نموده و مورد نوازش ښاغلی رئیس دولت وصدراعظم قرار گرفتند .

درین موقع اهالی لاهور با پاشیدن گل وشعار های خوش آمدید باهتزاز در آوردن بیر قهای جمهوریت افغانستان ابراز احساسات میکردند .

میدان هوایی لاهور با بیر قهای ملی افغانستان و پاکستان و فوتو های بزرگ رهبر انقلاب ښاغلی محمد داؤد و همچنان رئیس جمهور و صدراعظم پاکستان مزین شده بود .

ښاغلی رئیس دولت و صدراعظم بعداز مراسم میدان هوایی به سواری موتر در حالیکه یکدسته از موتر سایکل سواران موتر حامل شان را بدرقه می نمودند عازم مهمان خانه دولتی لاهور شدند .

درین سفر علاوه بر هیات همراهان ښاغلی رئیس دولت و صدراعظم ښاغلی ذوالفقار علی بوتو صدراعظم پاکستان ، ښاغلی عزیز احمد وزیر دولت برای امور خارجه ودفاع ، ښاغلی آغا شاهی سکرتر در وزارت خارجه ، ښاغلی شهنواز اډیشنل سکرتری در وزارت خارجه ، ښاغلی علی ارشد سفیر کبیر پاکستان مقیم کابل و دوکتور محمد رحیم شیرزوی شارژدافیر سفارت کبرای افغانستان در اسلام آباد با ښاغلی رئیس دولت و صد راعظم همراه بودند .

ښاغلی رئیس دولت و صد راعظم ساعت دوازده و پانزده دقیقه ظهر به وقت محلی از مسجد باد شاهی و قلعه تاریخی لاهور دیدن نموده ودر کتب مخصوص این بناها امضا کردند .

در ینموقع ښاغلی معراج خالد وزیر مهماندار در کابینه فدرال پاکستان ویکعده مامورین عالیرتبه دولتی آنکشور با ښاغلی رئیس دولت و صد راظم همراه بودند .

بازدید ښاغلی رئیس دولت و صدراعظم

از باغ شالیمار لاهور

رهبر انقلاب ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم در حالیکه ښاغلی ذوالفقارعلی بوتو صدراعظم پاکستان با ایشان همراه بود عصر روز ۳۱ ـ اسد از باغ تاریخی شالیمار دیدن کردند •

مؤسس جمهوریت درمدخل باغ ازطرف ښاغلی نواب صادق حسین قریشی وزیر اعلای ایالت پنجاب و یکعده از مامورین عالی رتبهٔ انجا استقبال شدند •

هنگامیکه ښاغلی رئیس دولت وصدراعظم به محل مخصوص قرار گرفتند شهریان لاهور باکف زدنهای ممتد ونعره های زنده بادمحمد داؤد و خوش آمدید از ایشان پذیرایی نموده و ابراز احساسات نمودند•

همچنان دسته های اطفال ورود ښاغلی رئیس دولت و صدراعظم رادر باغ شالیمار با پاشیدن دسته های گل خیرمقدم گفتند •

باغ شالیمار که ښاغلی رئیس دولت و صدراعظم از آن بازدید نمودند در حومهٔ شهر لاهور موقعیت داشته به مناسبت تشریف آوری مؤسس جمهوریت با بیرق های ملی هردو کشور مزین و چراغان شده بود •

همچنان ښاغلی صادق حسین قریشی صد راعظم ایالتی پنجاب ضمن بیانیهٔ تشریف آوری ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم وهمراهان شان راخوش آمدید گفته اظهار داشت. شهریان لاهور از صمیم قلب ورود جلالتمآب شما رابابین شهرگرامی میدارند •

وی افزود جای افتخار است که جلالتماب شما به لاهور تشریف آورده و اکنون‌ازباغ شالیمار که قدامت تاریخی دارد دیدن می نمائید •

سپس ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صد رعظم خطاب به اجتماع غفیر مردم‌که برای استقبال از ایشان قبلا در مواضع مختلف این باغ گرد آمده بودند فرمودند•

خطابیه ښاغلی محمد داود رئیس‌دولت و صدراعظم به شهریان‌لاهور

خواهران وبرادران پاکستانی اسلام‌علیکم!

پیش از همه چیز ازاینکه موقع یافته ام باشما ازنزدیك صحبت کنم مسرت صمیمانه و قلبی خود را اظهار میدارم زیرا این فرصتی‌است‌که میتوانم‌آرزومندی‌مردم‌افغانستان رابه مردم پاکستان که همیشه ایشانرابرادر دانسته و میدانند • برای سعادت هر فرد شما ترقی‌کشور شما و آرامش مادی‌ومعنوی شما اظهار نمایم •

آری ، مردم افغانستان و مردم پاکستان

باهم برادر هستند این برادری تنها برادری دنیایی ازنقطهٔ نظر قرابت وبرحسب ایجاب زندگانی عصر و زمان نیست بلکه پایهٔ آن بر معنویت و علاقهٔ به دوستی و برادری استوار است که ازدستور اخوت اسلامی وارشادات دین مبین‌اسلام سرچشمه میگیرد این حس برادری رانباید زاده احساسات تصور نمود بلکه باید آنرا میان مردم دو کشور مانند افغانستان و پاکستان چنان‌یك امر طبیعی دانست‌که هراحساس مخالف آنرا میتوان غیر طبیعی شمرد •

من درین موقع بطور خاص نمیخواهم‌باشما در بارهٔ روابط میان حکومت افغانستان و حکومت پاکستان صحبت‌کنم ، من نمیخواهم تذکر بدهم که روابط ما چگونه بوده ویادر حال موجوده به چه منوال است امامیخواهم در باره اینکه روابط ما باید چگونه باشد تذکر مختصر بدهم •

طوریکه گفتم مردم افغانستان شمارابرادر میدانند و یقین دارم که شمانیز ایشانرا برادر میدانید •

به نمایندگی از ایشان می توانم علاوه‌کنم که مردم افغانستان این حس برادری راقدر میکنند وبه آن احترام میگذارند .

تا جائیکه به حکومت افغانستان مربوط است وامروز من مسئول آنهستم به شما اطمینان میدهم که به پیروی از اساسات حقیقت پسندی که آن نیزاز ایجابات حیاتی سرچشمه نگرفته ، بلکه از ارشادات دین مقدس اسلام شمرده میشود بهتر ساختن روابط را وظیفه خود میدانم زیرا بهتر ساختن روابط وظیفه نخستین هر حکومت و اشخاص مسئول آن میباشد آرزومندی قلبی حکومت افغانستان وشخص من همین است که اختلاف سیاسی مارفع گردد و روابط ما برادرانه و دوستانه و بطور جاودان برپایه حسن نیت استوار گردیده واستوار بماند .

یکبار دیگر به حکم حقیقت پسندی‌میگویم که اختلاف در امور حیاتی و دنیوی طوریکه میان دو برادر عینی بسویه انفرادی ممکن است میان دوکشور نیز امکان دارد. ازظهور این گونه اختلاف نمیتوان جلوگیری کرد، زیرا ورای سعی بشری است. اماسعی برای رفع کردن آن فرض نخستین ووظیفه اولین همگان میباشد اینرا برای تان میگویم که طوریکه برای ماودنیا معلوم است متاسفانه میان حکومت افغانستان و حکومت پاکستان یك اختلاف سیاسی موجود است من عقیده دارم که ما میتوانستیم این اختلاف را رفع سازیم وحتی اکنون بعداز سپری شدن سالیان متمادی اگر خدا خواسته باشدوخود خواسته باشیم رفع آن ناممکن نیست اکنون حکومت افغانستان و حکومت‌پاکستان وسایل رفع این اختلاف رادر دست دارند •

خواهران وبرادران عزیز پاکستانی ! میدانم که میخواهید جواب حقیقی‌این سوال راکه آیا راه و وسیله رفع اختلاف چیست بدانید من امروز در مقابل مردم افغانستان

بحیث یك خد متگار مسؤل شان و هم‌بحیث یك برادر خیر خواه مردم پاکستان خود را موظف میدانم که‌به صراحت کامل و صـدق تمام به‌این سوال جواب‌بگویم . اجازه بدهید که پیشس از دادن این جواب از جلالتمـاب صد راعظم‌پاکستان اظهار امتنان نمایم کـه این فرصت نیك رابمن بخشیده اند .

جواب این سوال آنست ، طوریکه گفتیم باداشتن وسایل برای رفع این اختلاف کـه حل نگردیدن آن نه برای افغانستان ونـه برای پاکستان کدام فایده ای دارد بلکـه برای هردو مملکت و حتی تمام منطقه ایکه درآن زندگی میکنیم مضر است مطالبـی را اظهار کنم ·

اول : چشم حقیقت پسندی را بـــروی دنیا کشودن وبا مشاهده حقایق حال‌مردمان خودونفع وضرر شانرا تمیز نمودن .

دوم : حسن نیت، آنگونه حسـن نیـت که مرام آن بطور حقیقی و هدف آن بطـور قطع مطابق باچنان تدبیر و عمل باشد که‌نه تنها اختلاف‌را از میان بردارد ،بلکه‌هماهنگی و رویه حقیقی برادر انه را بار اورد ·

این تنها از ایجابات بهتر ساختن حالـت مردمان مانیست ، بلکه از مهمترین‌ضروریات ونیازمندی های ماست . آیا کسـی پیـدا خواهد شدکه اگردوست و خیر خواه ماباشد گفته بتواند که‌این چنین نیست ، آیاخداوند بـزرگ به انسان ایـن نعمـت را ارزانـی نفرموده است‌که تمیزخیر وشرکند، شـر را دفع کند و خیر را جلب نماید ·

آیا حسن نیت وظیفـه انسانـــی و از ارشادات دینی مانیست · من باصدق تـمام بشما میگویم که این حسن نیت در نزدمـا موجود است و بازهم تکرار میکنم که یگانه منظور حسن نیت باید عمل باشـــد، نیت افغا نستان انست که روابط بسیار دوستانه و برادرانه با پاکستان داشته باشیم ·

ما برای عملی کردن اینگونه حسن نیت‌و بر آوردن اینگونه آرزو مندی راهی دیگری بجز مفاهمه و مذاکره جدی و مستقیـم از طریق مسالمت سراغ نداریم ·

ما آرزو داریم که دست پاکستان راگرفته واین راه را باهم در روشنایـی صمیمیت طی نمائیم ، من یقین و عقیده دارم که‌درین راه توفیق خداوندی باما همراه خواهد بود.

من بحیث شخص مسؤل افغانستـان در اولین موقع این دست را بدست گرفته و درین راه قدم خواهم بر داشت ·

خواهران و برادران عزیز !به همین‌اساس بود و قتیکه در نزدما محسوس گردید که حسن نیتی موجود است جلالتماب بوتـــو صد راعظم‌پاکستان را برای مذاکرات‌دوستانه دعوت نمودیم و با صمیمیت و جدیت کامل از ایشان استقبال کردیم و بعد از آن‌وقتیکه مرا دعوت فرمودند به اولین فرصت ایـن دعوت دوستانه را پذیرفتم .

من عقیده دارم که در فضای حسن نیـت باهم صمیمانه دست داده و در راهیکه خیر

و سعادت ماست قدم برداریم •

من امیدوارم که این راه را، هرقــــدر سخت هم باشد میتوانیم به لطف خداوبه‌پای همت و شجاعت اخلاقی و دانش سیاســی ودر پرتو حقیقت پسندی طی نمائیم . همه مشکلات را نمیتوان دریك یاچند مذاکره حل نمود، اماهر مذاکره اگر باحســن نیـــت و جدیت باشد میتوان توقع داشت کــه مارایك قدم بهدف ما نزدیکتر بسازد • من به شما اطمینان میدهم که این موقع را از لحـــاظ خاطره مهمان نوازی کریمانه شما و بیشتر از لحاظ آنچه به صمیمیت کامل بشماگفته‌ام هرگز فراموش نخواهم کرد •

خواهران وبرادران عزیز !

تشکرات صمیمی مرابه مناسبت این موقع قبول فرمائید •

به امید دوستی ملت های افغـانستان و صد راعظم بوتو نیز امتنان من و رفقای مرا از مهمان نوازی ای که ازایشان دیده ایـم قبول نمایند •

میخواهم با استفاده از فرصت مراتــب تاثرات عمیق خود رایك بار دیگر نسبت به وقایع اخیر سیلاب ها و تلفات ناشی‌از آن اظهار نمایم •

به امید دوستی ملــت های افغـانستان و پاکستان •

دعوت ازطرف گورنر پنجاب بـــه‌افتخـــار ښاغلی محمد داود رئیس دولت وصدراعظم

ښاغلی محمدداؤد رئیس دولت وصدراعظم وهمراها نشان ساعت ۸ و ۱۵ دقیقــــه ۳۱ اسد ۱۳۵۵ بوقت محلی در دعوتی اشتــراك کردند که از طرف ښاغلـــی محمـــد عباس عباسی گورنرپنجاب به افتخار شان درگورنر هوسں ترتیب شده بود •

در این دعوت ښاغلی ذولفقار علی بوتـو صد راعظم پاکستان ښاغلی صادق حسیـــن قریشی صدراعظم ایالتی عدهٔ ازوزرای‌کابینه فدرال و کابینه ایالتی ښاغلی عزیز احمـد وزیر دولت در امور خارجه ودفاع شرکـــت داشتند •

طی این ضیافت که تا حوالی ساعـت ۱۲ دوام کرد ښاغلی‌گورنر پنجاب‌گفت :مسرورم ازاینکه ښاغلی رئیس دولـت وصدراعظـــم افغا نستان موقع یافتند تا ازشهر تاریخی لاهور دیدن نمایند •

وی از مدعوین خواست تا جامهای خود رابه صحت و سلامتی ښاغلی رئیس دولت و صد راعظم افغا نستان ، سعادت ملـــت افغان و دوستی بین افغا نستان و پاکستان بردارند •

متعاقباً ښاغلی رئیس دولت و صدراعظـم فرمودند : مسرورم از اینکه موقع میسرشد تا خود را در لاهور بین دوستان پاکستانی می یابم •

بناغلی محمد داؤد رئیس دولـت و صد راعظم گفتند : یك بار دیگر از مهمان نوازی گرمیکه ازمن و همراهانم در لاهـور بعمل آمد تشکر مینمایم •

بناغلی رئیس دولت او صد راعظـم از مدعوین خواهش نمودندتا جامهای خود رابه صحت بناغلی صد راعظم و گورنر پنجـاب و سعادت ملت پاکستان بلند نمایند •

بناغلی رئیس دولت و صد رعظـم در حالیکه بناغلی بوتو صد راعظم پا کستان بایشان همراه بودازیك نمایش‌کلتوری دیدن کردند •

مذاکرات بین‌هیأت های‌افغانستان و پاکستان

مذاکرات بین هیات هـای افغانستان و پاکستان بتاریخ ۳۱ ـ اسد ۱۳۵۵ درعمارت گورنر هاوس لاهور صورت گرفت •

ریاست هیأت افغانی را درین مـذاکرات بناغلی و حید عبدالله معین وزارت امـور خارجه و ریاست هیأت پاکستان را بناغلی عزیز احمد وزیر دولت برای امور خارجه و دفاع آنکشور بعهده داشتند •

همچنان درین مذاکرات ا زطرف افغانستان بناغلی عبد الصمد غوث مدیر عمومی‌سیاسی وزارت امورخارجه ، دوکتور محمد رحیـم شیرزوی شارژدافیر سفارت کبـرای افغانی در اسلام آباد ، بناغلی محمدگل جهانگیری مدیر شعبه اول سیاسی ، بناغلی عبد الاحد ناصر ضیائی معاون دفتر وزیر امور خارجه و از جانب پاکستان بناغلی اغا شاهی‌سکرتر در وزارت خارجه ، بناغلی شهنواز ادشنل سکر تری در وزارت خارجه ، بناغلی علـی ارشد سفیر کبیر پاکستان در کابل ،بناغلی فاروق مدیر عمومی در وزرت خارجه‌وبناغلی کرامت الله غوری مدیر شعبه افغانستان‌دران وزارت اشتراك داشتند •

بازدید بناغلی محمد داود رئیس‌دولت وصدراعظم ازمری

مؤسس جمهوریت و همرا هانشان صبح اول سنبله ۱۳۵۵ بعد از اقامت یـك روزه در لاهور از انجا عازم مری گردید ند •

در میدان هوایی لاهور در حالیکه بناغلی بوتو صد راعظم پاکستان حاضر بود بناغلی محمد عباس عباسي والـی ، بناغلی صـادق حسین قریشي صد راعظم ایالتي پنجاب وزرا و مامورین عالیرتبه ایالتی برای وداع بـا بناغلی رئیس دولت وصدزاعظم حاضر شده بودند •

قبل از عزیمت بناغلی محمد داؤدرئیس دولت وصدراعظم جانب مری البسوم عـکس های رنگه مناظر مسافرت شان در لاهـور توسط صد راعظم ایالت پنجاب به رهبـر

انقلاب تقدیم شد. درمسافرت بناغلی رئیس دولت و صد راعظم به مری علاوه ازصدراعظم پاکستان بناغلی عزیز احمد وزیر دولت برای امور خارجه و دفاع بناغلی علی ارشد سفیر کبیر پاکستان در کابل دو کتور محمد رحیم شیر زوی شارژ دافیر سفارت کبرای افغانستان دراسلام آباد نیز با مؤسس جمهوریت همراه بودند .

بنا غلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم و هیأت همراهانشان در حالیکه بناغلی ذولفقار علی بوتو صد راعظم پاکستان با ایشان همراه بود واردناحیه مری گردیدند.

از بناغلی رئیس دولت و صد راعظم هنگام مواصلت دران ناحیه از ایشان استقبال گرم بعمل آمد .

شاگردان مکاتب در حالیکه بیرق های ملی افغانستان و پاکستان را باخود داشتند و همچنان جمعیت غفیری از اهالی در جاده های خط السیر موتر حامل بناغلی رئیس دولت و صد راعظم صف بسته و ابراز احساسات می کردند .

همچنان شعار های خوش آمدید بمناسبت تشریف اوری بناغلی رئیس دولت و صد راعظم در هرقسمت جلب نظر میکرد.

مذاکرات بین هیأت های افغانستان و پاکستان درمهمانخانه مری

مذاکرات بین هیات های افغانستان و پاکستان بعد از ظهر اول سنبله ۱۳۵۵ در مهمانخانه دولتی در مری صورت گرفت .

مذاکرات که دریك فضای دوستانه دو ـ ونیم ساعت را در بر گرفت ریاست هیأت افغانی را بناغلی وحیدعبد الله معین وزارت امور خارجه و ریاست هیات پاکستانی را بناغلی عزیز احمد وزیر دولت برای امور خارجه و دفاع پاکستان بعهده داشتند.

از جانب افغانستان بناغلی عبد الصمد غوث مدیر عمومی سیاسی ، بناغلی محمدگل جهانگیری مدیر شعبه اول سیاسی وزارت امور خارجه ،دو کتور محمد رحیم شیرزوی شارژ دافیر سفارت کبرای افغانی در اسلام آباد و بناغلی عبد الاحد ناصر ضیائی معاون دفتر وزیر امور خارجه و از طرف پاکستان بناغلی آغاشاهی سکرتردروزارت خارجه، بناغلی شهنواز اضشنل سکرتری در وزارت خارجه، بناغلی فاروق مدیر عمومی در وزارت خارجه وبناغلی علی ارشد سفیرکبیر پاکستان در کابل درین مذاکرات حصه داشتند.

ضیافت به افتخار بناغلی رئیس دولت و صدراعظم از طرف بناغلی بوتو در مهمانخانهٔ دولتی مری

بناغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم ساعت هشت و نیم شام بوقت محلی درضیافتی اشتراک کردندکه از طرف بناغلی ذوالفقار علی بوتو صدراعظم پاکستان بافتخار شان در مهمانخانه دولتی مری ترتیب شده بود .

درین دعوت بناغلی وحیدعبدالله معین وزارت امور خارجه ، بناغلی عبد الصمدغوث مدیرعمومی سیاسی آن وزارت ، دوکتور محمد رحیم شیرزوی شارژ دافیر سفارت کبرای افغانی در اسلام آباد، و سایراعضای هیأتمعیتی مؤسس جمهوریت و همچنان بناغلی معراج خالد وزیر مهما ندار، بناغلی عزیز احمد وزیر دولت برای امور خارجه و دفاع ، بناغلی اغا شاهی سکرتری دروزارت خارجه پاکستان و بناغلی علی ارشد سفیر کبیر پاکستان در کابل اشتراک داشتند.

بناغلی رئیس دولت و صد راعظم در ختم ضیافت از یک نمایش کلتوری که در مهما نخانه دولتی مری اجراشد نیزدیدن نمودند .

همچنان رهبر انقلاب بناغلی محمد داؤد عصر اول سنبله مناظر نزدیك به اقامتگاه شانرا واقع در دامنهٔ یك تپه مشاهده‌کردند.

مؤسس جمهوریت مسافهٔ تقریباً دو ونیم‌کیلومتر راپیاده از اقامتگاه‌ومراجعت طی نموده و در هر قسمت باستقبال گرم اهالی انجا اعم از مرد و زن و اطفال مواجه گردیده با آنها مصافحه و احوالپرسی‌کردند.

بناغلی رئیس دولت و صد راعظم اطفال راکه احساسات شانرا نسبت به تشریف فرمایی بناغلی رئیس دولت و صد راعظم‌به مری تبارز میدادند مورد الطاف ونوازش شان قرار دادند .

همچنان درهر قسمت اهالی اعم اززن ومرد و اطفال بابناغلی رئیس دولت و صدراعظم عکس های یادگاری نیز می گرفتند .

گوشه ای ازمذاکرات هیات های افغانستان وپاکستان درمری ۳ر۶ر۱۳۵۶

مذاکره بین هیأت‌های افغانستان وپاکستان درمری

بین هیات های افغانستان و پاکستان بتاریخ دوم سنبله مذاکراتی در مری صورت گرفت .

ریاست هیات افغانی را درین مذاکرات که دریک فضای دوستانه انجام یافت و دونیم ساعت طول دربر گرفت، بناغلی وحید عبد الله معین وزارت خارجه و ریاست هیات پاکستانی را بناغلی عزیز احمد وزیردولت برای امور خارجه و دفاع بعهده داشتند.

بناغلی عبد الصمد غوث مدیرعمومی سیاسی ، بناغلی محمد گل جهانگیری مدیر شعبه اول سیاسی وزارت امور خارجه ، دوکتور محمد رحیم شیرزوی شارژ دافیر سفارت کبرای افغانی در اسلام آباد وبناغلی عبد الاحد ناصر ضیائی معاون دفترمخصوص وزیر خارجه از جانب افغانستان و بناغلی اغا شاهی سکرتر در وزارت خارجه بناغلی شهنواز ادشنل سکر تری بناغلی فاروق مدیر عمومی در وزارت خارجه پاکستان و بناغلی علی ارشد سفیر کبیر پاکستان در کابل از جانب پاکستان در ین مذاکرات شرکت داشتند .

همچنان بناغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم و هیأت همراهان شان درحالیکه بناغلی ذولفقار علی بوتو صدراعظم پاکستان با ایشان همراه بود ساعت چهار ونیم بعد ازظهر بوقت محلی توسط هلیکوپتر از مری به میدان هوایی اسلام آباد مواصلت نموده و در انجا از طرف بناغلی فضل الهی چودری رئیس جمهور پاکستان استقبال گردیدند.

متعاقباً رهبر انقلاب در حالیکه بناغلی فضل الهی چودری رئیس جمهور و بناغلی ذوالفقارعلی بوتو صدراعظم پاکستان با ایشان همراه بودند جانب گارد تشر یفاتی

رفته و پس از آنکه موزیك سرود ملـــی افغا نستان و سرود ملی پاکستان رانواخت مراتب سلام و احترام گارد تشر یفاتی را قبول و آنرا معاینه کردند •

درین موقع بیست ویك فیر توپ برسم احترام شلیك شد •

هنگامیکه مؤسس جمهوریت جانب طیاره حامل تشریف می بردند یکعده از اطفـال دسته های گل را به بناغلی رئیس دولت و صد راعظم تقدیم کردند •

در میدان هوایی اسلام آباد که با بیرق های افغا نستان و پاکستان مزین بود، برای و داع با بناغلی رئیس دولت و صدراعظم روسای مجلسین نمایندگان و سنا بناغلی معراج خالدوزیر مهماندار، بناغلی عزیزاحمد وزیر دولت برای امور خارجه و دفاع،بناغلی اغا شاهی سکرتر در وزارت امور خارجـــه اعضای‌کابینه ، اعضای پارلمان ، رؤسای‌کور- دیپلو ماتیك مقیم اسلام آباد، بناغلی علی ارشد سفیر کبیر پاکستان در کابل دوکتور محمد و حیم شیرزوی شارژ دافیر سفـارت کبرای افغانی در اسلام اباد و جمعیت غفیری از مردم حاضر بودند •

مؤسس جمهوریت [illegible] ذواتیکه در میدان هوایی حاضر بودند خدا حافظی نموده و بعدا جانب طیاره تشریف بردند •

بناغلی فضل الهی چودهری [illegible] ذوالفقار علی بوتو بناغلی [illegible] صد راعظم را تا نزدیك طیاره [illegible] وبا ایشان خدا حافظی کردند •

درین موقع البوم مناظر مسافرت بناغلی رئیس دولت و صد راعظم توسط بناغلـــی ذولفقار علی بوتو صد راعظم پاکستان بـه ایشان تقدیم گردید •

طیاره حامل بناغلی رئیس دولـــت و صد راعظم و همرا هان شان در حوالی‌ساعت پنج بوقت محلی از میدان هوایی اســلام آباد در حالیکه یکدسته از طیارات جـــت پا کستانی آنرا بدرقه می نمود ،جانب‌وطن پرواز کرد و بعد ازسی وپنج دقیقه‌به میدان هوایی بین المللی کابل فرود امد •

مؤسس جمهوریت پس‌از مسافرت رسمی به‌پا کستان واشتـراك در کنفرانس کو لمبو بوطن مراجعت‌کردند.

مؤسس جمهوریت بناغلی محمد داؤدبعد از انجام مسافرت رسمی به‌پاکستان واشتراك در کنفرانس سران دول ویا حکومات‌کشور های غیرمنسلك منعقده‌کولمبو مرکزسیریلانکا بتاریخ دوم سنبله بوطن مراجعت کردند.

طیاره حامل بناغلی رئیس‌دولت وصدراعظم و هیأت معیتی شان در حوالی ساعت ۳۰ر۵ عصر دوم سنبله ۱۳۵۵ به میدان هوایـــی بین المللی کابل فرود آمد.

در نزدیك طیارة بناغلی محمد نعیم،دوکتور

مؤسس جمهوریت هنگام مواصلت از کولمبو و پاکستان بمیدان هوایی بین المللی کابل از طرف بناغلی محمدنعیم ومعاونین صدارت عظمی استقبال شدند ۲۳ر۶ر۱۳۵۵

محمد حسن شرق معاون اول صدارت عظمی بناغلی سید عبد الاله معاون دوم صدارت و وزیر مالیه ،بناغلی عبد القدیر وزیــــر داخله، اوی درستیز دگر جنرال غلام حیدر رسولی ، بناغلی محمد اکبـــر رئیس دفتـــر جمهوری، بناغلی سلطان محمود غازی رئیس عمومی هوایی ملکی و توریزم ،رئیس دفتر وزیر امور خارجه و رئیس تشریفات وزارت امور خارجه وکابل ښاروال وشارژ دافیـــر سفارت کبرای پاکستان در کابل رهبرانقلاب را خیر مقدم گفتند .

متعاقباً بناغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم پس از آنکه موزیک سرود ملی جمهوری را نواخت مراتب سلام واحترام گارد تشر یفاتی را قبول و آنرا معاینـــه کردند .

سپس بناغلی رئیس دولت و صدراعظم باسایر اعضای کابینه، اعضای کمیته مرکزی، جنرال های اردوی جمهوری، مامورین عالیرتبه ملکی و رؤسای کور دیپلو ماتیک که برای استقبال از رهبر ملی ما در میدان هوایـــی بین المللی کابل حاضر شده بودند مصافحه و احوال پرسی کردند .

مخابره تیلگرام عنوانی زعمای پاکستان

بناغلی محمدداؤد رئیس دولت وصدراعظم هنگام مراجعت بوطن طی تیلگرام هائیکه از طیاره حامل شان عنوانی بناغلی فضل الهی چودری رئیس جمهورو بناغلی ذوالفقارعلی بوتو صدراعظم پاکستان به اسلام آباد مخابره گردید از پذیرایی های گرم و مهمان نوازی های صمیمانه که هنگام بازدید شـــان از پاکستان از ایشان وهمراهان شـان بعمـل آمده تشکرات و امتنان قلبی خویشرا بـــه زعمای حکومت و مردم پاکستان اظهارفرموده اند .

اعلامیه مشترک افغانستان و پاکستان

این علامیه در ختم مسافرت رسمی بناغلی محمد داؤد رئیس دولت و صد راعظم به پاکستان به تاریخ ۲ سنبله ۱۳۵۵ درکابل و اسلام آباد نشر شده است .

بنا بد عوت بناغلی فضل الهی چودری رئیس جمهورو بناغلی ذوالفقار علی بوتو صد راعظم پاکستان بناغلی محمد داؤد رئیس دولت و صد راعظم جمهوریت افغانستان از تاریخ ۲۹- اسد تا دوم سنبله ۱۳۵۵ از پاکستان بازدید چار روزه رسمی بعمل آوردند .

ایشان به هر جائیکه تشریف بردند از طرف مردم پاکستان مورد پذیرایی بسیار گرم قرار گرفتند .

مذاکرات بین دو زعیم و هیات های شان در اسلام آباد ، لاهور و مری دریک فضای صراحت و تفاهم صورت گرفت مذاکرات قسمتی از گفتگو های دوا مداری راتشکیل میداد که قبلا درکابل آغاز شده ودو زعیم درنظر دارند توسط آن راه حل شرافتمندانه برای اختلاف سیاسی و سایر اختلافات خویش بیابند .

طی این مذاکرات هیأت های افغانی بناغلی وحید عبدالله معین سیاسی، بناغلی عبدالصمد غوث مدیر عمومی سیاسی وزارت امورخارجه افغانستان ، دو کتور محمد رحیم شیر زوی شارژ دافیرافغا نستان در اسلام آباد، بناغلی محمد گل جها نگیری مدیر شعبه اول سیاسی و بناغلی عبد الاحد ناصر ضیائی معاون دفتر وزیر امور خارجه افغانستان و هیات پاکستان شامل بناغلی عزیزاحمد وزیر دولت برای امور دفاع خارجه ، بناغلی آغا شاهی سکرتری در وزارت امور خارجه ، بناغلی شهنواز ادشنل سکرتری در وزارت امور خارجه پاکستان ، بناغلی علی ارشد سفیر کبیر پاکستان در افغانستان و بناغلی فاروق مدیر عمومی دروزارت امورخارجه پاکستان بود .

هردو طرف برروابط دوجانبه خودمباحثات صمیمانه بعمل آوردند .

ایشان اعلامیة مشترک خود راکه درختم مسافرت بناغلی ذوالفقار علی بوتوصدراعظم پاکستان به تاریخ ۲۱ جوزای ۱۳۵۵ درکابل صادر شده بود، یکبار دیگر تائید نموده و فیصله کردند تا مباحثات خود را مطابق به روحیة کابل به منظور رسیدن بیک حل و فصل نهایی ادامه بدهند .

بناغلی محمد داؤد رئیس دولت و صد راعظم افغانستان ، ازبناغلی فضل الهی چودری رئیس جمهور وبناغلی ذوالفقار علی بوتو صد راعظم پاکستان دعوت دو ستانه بعمل آوردند تادرآینده نزدیک از افغانستان بازدید رسمی نمایند این دعوتها با مسرت پذیرفته شد .

مزارشریف ته دښاغلی جمهور رئیس مسافرت

دکب ۲۹ـ۱۳۵۵

جمهور رئیس ښاغلی محمدداؤد د حضرت علی کرم الله وجهه دروضې دزیارت او د شاه ولایت مآب دروضې دمبارکې جنډې د پورته کولوپه لرغونو مراسمو کې دبرخې اخیستوپه مقصد د۱۳۵۵ کال دکب په ۲۹ نیټه مازدیګر دباختر په الوتکه کښې دبلخ ولایت مرکز، مزارشریف ته ورسید.

دمزارشریف په هوایی ډګرکې والی ښاغلی محمدعالم نوابی، د بلخ ولایت عسکری قوماندان بریدجنرال فرح الدین ، ددایرو رئیسانو ، سپین ایز و مامورینو او د هغه ولایت مخورو دانقلاب دمشر هرکلی وکړ .

جمهور رئیس ښاغلی محمد داؤد هغه وخت چه له الوتکې څخه راکوزشویوی ولی‌ماشومانو دمزارشریف دښاریانو په نمایندګی دانقلاب مشرته دګلوګیډی وړاندی کړی .

بیاوروسته دجمهوریت مؤسس په داسی حال کی چی دبلخ والی اوهغه ولایت عسکری قوماندان ورسره ملګری وودتشریفاتی قطعی سلام قبول اوهغه یی معاینه کړه.

دجمهور رئیس ښاغلی محمدداؤد دسپرلی دموټرودتیریدوپه وخت کی په داسی حال کی چی دیوی ولی موټرسایکل سپرو له خوابدرګه کیده زمونږ په زرګونو هیوادوالواودبلخ‌ولایت خلکو، ښځو، نارینه‌واودښوونځیو زده‌کوونکو دزیاتواحساساتو په څرګندولو، چکچکو ا و ژوندی دی‌وی دجمهوریت مؤسس، تل دی‌وی افغانستان اوهمیشه دی وی جمهوری نظام په شعارونو اودګلو په شیندلو دانقلاب دمشر هرکلی وکړ .

ښاغلی محمد داؤدله هرکلی کوونکو سره له روغبړ څخه و روسته په موټر کښی ددوی استوګنځی ته لاړ .

زمونږ دملی مشرښاغلی محمد داؤد سره دبلخ ولایت ته پدغه سفرکی ددولت وزیر ډاکتر عبدالمجید، داطلاعات اوکلتور وزیر پوهاند ډاکترنوین ، دکانو اوصنایعو وزیر انجنیر عبدالتواب آصفی ، اودتجارت وزیر ښاغلی محمدخان جلالر ملګری وو .

دانقلاب مشر ښاغلی محمد داؤد په‌داسی حال‌کی چی له‌ده سره په سفرکی ملګری وزیران اودغه راز دبلخ والی اوددغه ولایت دعسکری قواوقوماندان له دوی سره ملګری‌وو دسهار داتوبجوپه ښاوخواکی دحضرت علی کرم الله وجهه مبارکی روضی ته تشریف

راوړ. اودخلکو چکچکو، شعارونو اووطن‌پالنې په احساساتو سره يې ډېرزيات تودهرکلی وشو، کله‌چې دجمهور رئیس ښاغلي محمدداؤد دسپرلي موټر داستوګنځي اوډشاه ولايت مآب پاکي روضې په واټ اوخط السيرکې تيريده دمزارشريف ښاريانو اودهيواد دنوروولاياتوپه زرګونوخلکوپه‌شعارونواودګلانوپه شيندلوسره احساسات څرګندکړل .

دحضرت شاه ولايتمآب مبارکه‌جنډه پور ته کړای شوه

۱ر۱ر۱۳۵٦

دحضرت شاه ولايتمآب دپاکې روضې‌مبارکه جنډه سهار دقرآن عظيم الشان دځو آياتونو له لوستل کيدو وروسته په داسې حال‌کې چې دجمهوريت مؤسس ښاغلي محمد داؤدپه دغو عنعنوي مراسمو کــې برخــه درلوده دافغانستان دجمهوري دولت دزياتې ترقــې اونيکمرغۍ په دعادجمهوري ملي سرود لــه خپريدو اودتوپ له ډزوسره يوځای زمونــږ دوطن والوپه زرګونو تنو دځينو اسلامــــې هيوادو دزيارت‌کوونکو او ګڼ شميــر بهرنيو سيلانيانو داحساساتو په څرګنديدو خوښــې اواوړدو چکچکو سره په خاص درنښت‌پورته کړای شوه. اوله هغې سره جوخت دمزار ـ شريف دګل سرخ لرغوني ميله پيل شوه .

دشاه ولايتمآب دمبارکې جنډې‌دپورته کيدو په مناسبت دښاغلي جمهور رئيس وينا

ګرانو خويندواووروڼو دمزارشريف ګرانو ښاريانو! له‌لوی‌خدای (ج) څخه شکر کــوم چې نن يې‌ماته وخت راکړ چې له ځوکالــو وروسته دغه تاريخي ښارته راشم اوله‌تاسې سره وګورم ستاسوله فوق العاده تودو اوله مهربانۍ ډکواحساساتو اومننې څخه دزړه له کومې دخپل ځان اوهغوملګروله خواکوروداني وايم چې له ماسره ملګري دي .

زمادپاره بله خوښي داده چې نن په دغه سپيڅلي ځای‌کې چې داسلام دستر خليفــه آرامګاه ده دنوی‌کال دپيل کيدوپه مراسموکې چې دافغانستان دملت يولرغوني دود دی‌برخه واخلم‌او دزړه له‌کومی‌خپلو ګرانو خويندواو وروڼوته خوکلمې څرګندې کړم .

په دريوکلونو او اتومياشتوکې يعنــې د ۱۳۵۲ کال دچنګاښ دشپږ و يشتمې نيټــې دانقلاب دلومړۍ ورځې څخه دورې ترلومړې دهدفونو د مينځ ته راتلو دعلت پــه باب‌او دغه باره کې چې زمونږ راتلونکې به‌څه ډې

اوهم مونږ دخلکودپاره او دافغانستان دملت دپاره بهٔزمونږ هیلیٔخهوی له همهغه پیــل څخه وخت پهوخت دگرانو وطنوالوپه خدمت کی مطالب څرگند کړی اوهیڅ شی موپټندی پرینبی.

تل می دزړه لهکومی اوپه څرگنده لهجه د افغانستاننجیب خلك دخپل ځاندافغانستان د دولت اوحکومت اوخپلوتو لوملگرو پــه ښوهیلواوارزوگانو باندی خبر کړیدی .

زمادرندو خویندو او وروڼو اّنهٔغواړم نوی کال پدیوږخ ستاسی قیمتداره وخت چــی دحضرتعلی کرم الله وجهه دسپیڅلی روضی دزیارت او مبارکی جنډی دپورته کیدودپاره پدی ځایکی راټول شوی یاست د خپلــو خبروپه تکرار سره تیرکړم ،یوائحی دومـره غواړم ووایم باید وپوهیږو چی د افغانستان ملت په خپله لهٔویاړ نهٔوك تاریخی اوستــر اولرغونی دو دونه لری .

همدغه ځایچی نن‌مونږ اوتاسی پکیراټول شوی یوددی ملت دلرغونی تاریخ ډیر ښه اوستره نمونه ده • یعنی زوړ باختر هــــغه باختر چیپه‌هغه باندی یی‌ام‌البلاد نوم ایښی دی .

دادنیا چی مونږ اوتاسی په کښی ژونـد کووو دخوب اوخیال دنیانده داسی دنیانــده چیمونږ هرڅه پهٔتصوراتو اوخوب او خیال کییی ووینودهر مسلمان اوهرایمان لرونکی انسان وظیفه ده چی تل دخپل لوی خدای په حضورکی دعاوکړی او دهغه لهٔدربار څخــه تل مرسته اوپایداری وغواړی لههم هغهلوی خدای څخه چیخپل بندهٔته یی‌امر کړیدیٔته باید حرکت وکړیچیله ماڅخه برکتووینی.

کهٔڅه هم حقیقت ویل ډیرترخه دی خــو شریف‌انسانان او ملتونه تل هغه کسان‌دی چی پهٔخپلونواقصو، خطاگانو، وروسته پاتـی کیدو اوکډو دیوباندی اعتراف وکړی. هغـه کسانچی پهٔحقایقواو واقعیتونو باندیاعتراف نهٔکوی په حقیقت کی خپل ځان غولوینهٔدنیا مونږبایدٔ اعترافوکړوچیلهٔبده مرغهٔدافغانستان نجیب ملت چی دبدبختیو یوه او بډه دوره یی تیرهٔکړیده اوپه تیره بیا دامپریالیزم او استعمار دوری د دغه هیوادپهٔبدن درانــــده داغونه پریښی دی. چی دنړی لـه نـــورو ملتونو څخه دکلونو او کلونو وروسته پاتی کیدوسبب شویدی، لاکن دافغانستان ملتتل یو ویاړ درلوده اودغهٔافتخاریی داو او وی‌به چی هرډول قربانی اوټولی بدبختــی ومنــی خوهیڅ وخت خپل ملی شرافت ،ملیخپلواکی اوملی کرامت لهٔلاسه ورنکړی .

گرانو د وستانو اّدتاریخ دغه دوری دغه لوړی ژوری تلدملتونو په ژوندانه کیشتـه اوتل‌بهٔوی خودملتونو قوی ایمان او لـــوړ همت کولی شیدغه وروسته پاتی کیــدل تلافی کړی .

دگران افغا نستان دپرمختگ ، نیکمرغـی اولوړتیا دپاره یوائحی دقوی ایمان درلـودل دربښتیانی فکر اوعمل یووالی او دزړهٔدکومی هیله پهٔکارده .

گرانو دوستانو! نن په سحراوجادو باندی دباوروخت ندی‌چه‌گمان وشی ټول شیان په یو وار سره بدلیږی او کـولی شـو ټولـی وچی اوشاړی دښتی په‌یوی تازگی سره په کښت زار بدل کړو حقیقت دادی چـی نـن ټولو دمخه زمونږ ملت یووالی اوقوی ایمان ته اړدی . خکه ددی خاوری دښمنانو په پیړیو پیړیو زیاروپستلی دی دنفاق تخم وشیندی، ناوړه تفاهمونه پیداکړی چی په خپله تـری گټه واخلی او دافغانستان نجیب ملت لـه زرگونو ستونزو سره مخامخ کړی او زمونږ دننیو وروسته پاتی کیدو سبب شی .

ښه‌به داوی چی یوځل خپل تاریخ وینو اوداپکی ولټوو چی کومه ورځ زمونږدبدبختی ورځ وه اوکومه ورځ هغه‌ورځ وه‌چی مونږ یو حرکت اوعمل‌ترسره کړیده چه زمونږ دنـن ورځی اوراتلونکی نسلونو دویاړ سبب دی.
گرانو خویندواو وروڼواگه‌چیری خپل تاریخ ته‌ښه ځیرشو وینو هروخت چی دافغانستان ملت په رښتیانی یووالی سره یوعمل سرته رسولی دی هغه وخت زمونږ دهیواد دتاریخ ډیره ځلانده دوره ده زمونږملت په یووالی اوقوی ایمان اویوه ملی حرکت سره ددی‌چی توان یی نه درلود وکولی شول دوخـــت دامپراطوری دوډیرستر قـدرت پـه وړانـــدی ودریږی .

ډیروگرانو دوستانو! مونږ باید دخپلـو وروسته پاتی کیدواوبدبختیو دلری کولودپاره دوخت اوزمانی له غوښتنوسره سم خپل ځان عیارکړو یوه ټولنه نشی‌کولی دنړیوال حرکت دتگ لوری په خلاف یوه جلالاره ووهی اویا ددنیادطبیعی حرکت اوجریان خنډشی زویوملت هغه وخت کولی شی خپل وروسته پاتی‌کیدل تلافی کړی چی دزمانی له جریان سره جوخت گام واخلی اوداسی لیاقت وکړی چی دیـو شریف اوآبرومند ملت په توگه دنړی دولسو ترمینځ شرافتمندانه ژوند وکړی .

یوځل بیادمزاردښاریانو اوډټولوهغوخویندو اوروڼوله فوق العاده احساساتو ځخه چـی نن دهیواد له هرگوټ ځخه داسلام د سترخلیفه دسپیځلی روضی دزیارت دپاره دی ځای ته راغلی دی دزړه له‌کومی تشکرکوم اودوطـن دیوه خدمتگار په توگه دیوی شپږ کلنی دوری دپاره زماپه ټاکلوکی دافغانستان دنجیب‌ملت قدردانی اوباورځخه ستاسی هریو وگړی ته دزړه له‌کومی خپل تشکرات ځرگندوم دهغـه لوی خدای له درباره ځخه چی زه اوتاسی یی پیداکړی یواوپه پای‌کی به مونیست کــړی اوداسلام دستر خلیفه دروح په برکت توفیق غواړوچی په پوره صداقت اوایمان پـه ټول بشری قدرت اوتوان سره دگران افغانستان دسرلوړی ، نیکمرغی او پرمختگ په لاره‌کی خدمت وکړای شم .

جوزجان ته د ښاغلي جمهوررئيس مسافرت

ښاغلي جمهور رئيس او ددوی ملگــرو دحضرت علي کرم الله وجهه دمبارکې جنډې دپورته کيدوپه مراسموکې له برخې اخيستو ددغه نومیالي روح ته له دعا کولو وروسته دخلکودتودواوله شوراوزوږنه ډکو احساساتو ترمينځ دجوزجان دولايتدنفت اوگازدتأسيساتو دکتنې دپاره په هليکوپترکې دجوزجان ولايت ته تشريف يوړ .

دجمهوريت دمؤسس اودوی دملگرودسپرلۍ هليکوپترونه دسپاردلسو بجو اولسو دقيقــو په شاوخواکې دخواجه گوگردك ساحې ته‌نژدې ځمکې ته راکوزشول اوکله چې زموږملي‌مشر له هليکوپترڅخه راښکته شودجوزجان والــي ښاغلي محمدگل نجيب له‌خوايي هرکلي وشو.
وروسته بياښاغلي جمهور رئيس او ددوی ملگروپه خواجه‌گوگردك کښې دگاز دچــاڼولو بيلابيلې برخې په داسې حال‌کښې دافغانــي ماهرانو او مربوطو موظفينوله خوا تو ضيحات وړاندې کيدل وليدلې .

ښاغلي محمد داؤد ددغو سيمو دکتنې پـه پای کښې په داسې حال کښې چه دخواجـه گوگردك دچان خاني له هريوکارکوونکو سره روغبړکوه پدغه برخه‌کښې کورنيو اوبهرنيــو کارکوونکو ته دخپل رضايت مراتب څرگنـد کړل اوهمغوی دورسپارل شويو وظيفودسرته رسولو دپاره له پخوانڅه زيــات تشويــق کړل اومهربانۍ‌يې پرې وکړه .
ښاغلي جمهوررئيس اوددوی ملگروروسته بياپه هيلکوپتر کښې دقشقرې ساحــې تــه تشريف يوړ اوپدغه ځای کښې دتيلو لوړې اوددوم هم نمبر څاگانې وليدلې .
کله چې دانقلاب مشر پـه قشقرې کښــې دتيلو دبرمه کارۍ دساحې بيلابيلې برخــې ليدلې د مربوطو موظفينو له خوا تو ضيحات ورکول کيدل .

ښاغلي جمهوررئيس دغرمې ډوډۍ دقشقرې دساحې دپروژې له کاريگرو سره چه‌دلومړۍ اودوهم لمبر څاه دبرمه کارۍ اوپلټنې په‌کار گمارل شوي وخوړه .

جمهور رئيس ښاغلي محمدداؤد تر غرمــې وروسته په دووبجو دشبرغان له ښاريانوسره ددغه ښارپه ورزشي ستديوم کښې وکتل .
زموږملي مشرووروسته له هغه چه‌جمهوري ملي سرود خپورشو دشبرغان ښاريانو ته په خطاب کښې وفرمايل :
گرانوخوينډو اووروڼو !
تر ټولو دمخه تاسې ته دنوی‌کال مبارکي‌وايم اوله لوی خدای څخه زموږدوطن دنيکمرغۍ اودگران افغانستان لوړتيا اوسرلوړی دپــاره دښوکلونو هيله کوم .
گرانو دوستانو ستاسو له تودواودوستانه

احساساتو اوله‌هغه تاوده هرکلي څخه‌چي‌خپل يوه خدمتګارته ايل ياست دزړه له‌کومي خوښ اوخوشحاله يم لوی خدای‌دی تاسو او مونږټولوته توفيق راپه برخه کړی چه‌دخپل وطن دنيکمرغی او لوړتيا دپاره چه زمونږ او ستاسو دټولوګوردی په صداقت اوايمانداری ټينګ عزم اوپوره يوالي سره‌کاروکړو، زيار وګالو ،وکوشش وکړوچه يوه ورځ خپل وطن لاآبادلاسمسور اولاپرمختللي ووينو .

داچي نن زمادپاره لنډوخت پيداشو چه‌له تاسودوستانوسره وګورم ، زمادپاره ددېرې خوښی اوخوشحالی ځای دی زه تاسوته وعده درکوم چه په يومساعد وخت‌کښي بياهم له‌تاسوسره اوږده کتنه اوليدنه وکړم .

ستاسی ددولت هدف‌اوزحکومت اودهغوکسانو هدف‌چه‌نن‌يی مسئوليت‌په غاړه اخيستي د ی دافغانستان دخلکو اکثريت ته خدمت‌دی .

باوروکړیء ترکومه ځايه پوری چه زمونږ په‌وس اوقدرت پوری‌وی خپل وطن اووطنوالو ته موخدمت‌کول نه‌دی سپمولی اونه به يي وسپموو لاکن بايد تاسي ته‌ووايم که‌چيری يوملت وغواړی پرمخ لاړشي او خپل ځان پرمختللی نړی سره جوخت‌کاندی بايدايثار اوله‌ځان څخه تيريدل ومني اوکه نه امکان نشته نورخلك زمونږوطن چه زمونږ اوستاسو ګډکوردی‌آباد کړی .

دوطن آبادول په خدای باندی ايمان، لوړ همت اودملت دهرو‌کړی نه‌ستړی کيدونکی زيارغواړی .

له لوی خدای څخه هيله‌کوم‌چه دافغانستان ملت ته توفيق ورپه برخه‌کړی چه دخپل وطن دلوړتيااوسرلوړی دپاره دزړه دکومي دهيڅ ډول دځان ځانی اوشخصی اغراضو پرتـه خدمت وکړی اووطن دمقصدمنزل ته‌ورسوی.

پدی پيړی کښي ديوه ملت دپاره ژوندله کاراوزيار څخه پرته امکان نلری اوکه چيری بياهم ژوندی پاتی کيدل ممکن وی نـولـه مصيبتونو اوبدبختيو څخه به يوډك ژوندوی.

زماګرانو خويندو اووروڼو! په مونـږ او تاسی ده چه ټول يوبل ته سره لاس ورکړو اويوموټی اويولاس په پوره ايمان اويووالی سره دخپل وطن دخدمت دپاره د لوی‌خدای په توکل پرلامخ لاړشو. خدای‌دی دغه ملت لکه څنګه چه دتاريخ په ټولو دوروکښي يي تل له وياړنه ډك ژونددراوده تل سرلـوړی اونيك‌نامه ولری .

دجمهوريت مـؤسس د شبرغـان دښار اوسيدونکو داحساساتو ځپو کـی په داسـی حال‌کی چه‌په اوږدو چکچکو دګلانوپه شيندلو اوژوندی دی وی دانقلاب مشر اوسر لـوړی دی‌وی‌افغانستان جمهوريت په شعارونو سره بدرګه‌کيده دشبرغان له ورزشي لوبغالی څخه ووت . کله چه دجمهوريت مؤسس دستديوم څخه دهليکوپتر لورته تشريف يووړ دسيمی دخلکوله خوايي تودهرکلي وشو اوله هريوه سره يی روغبړ اوداحوال پوښتنه وکړه .

ښاغلي جمهوررئيس اوددوی ملګری تـر غرمی وروسته دخلورو بجوپـه شاوخواکښي

مزارشریف ته ستانه شول اوهغه ستره وزلو په‌یې ولیدله چه‌دبلخ، مزارشریف، دولت‌آباد چاربولك، چمتال اوشولگری دټیمونو ترمینځ دشادیانو دبنته کښی وشوه . کله چه ښاغلی جمهوررئیس دوزلوبی دننداری دپاره دشادیانو دبنتی ته تشریف یووړ زمونږ په زرگونو تنووطنوالوچه دگل سرخ په میله‌کی دبرخی اخیستو دپاره مزارشریف ته تللی‌وو ددوی دپیرزیات تودهرکلی وکړ .

ښاغلی محمد داؤد اوددوی ملگرو بیگاشپه په مزارشریف‌کی اقامت درلود .

دجمهوریت مؤسس ښاغلی محمدداؤدمازدیگر په‌پنځه نیموبجو دحضرت علی کرم الله‌وجهه مزارته تشریف یوړاودهغه حضرت روح ته‌یی درود ولیږه اودعایی وکړه .

جمهوررئیس ښاغلی محمدداؤداووروسره ملگرو یی دماښام په شپږنیموبجو دسری اوحرارتی برښنادفابریکو بیلابیلی برخی وکتلی .

پدغه وخت کښی اړوندو ماهرانو دانقلاب دمشر حضورته لازم توضیحات عرض‌کول .

ښاغلی محمدداود په هغه میلمستیا کی برخه اخیستی وه چه دبلخ دوالی له خوا ددوی په‌وياړ شوی وه .

دجمهوریت موسس ترغرمی دمخه دبلخ دولایت دعسکری قواووله منصبدارانوسره وغږید اودغه رازددغه ولایت دجن او پرس اونساجی فابریکی یی ولیدلی .

کله چه زمونږملی مشر ښاغلی محمدداؤد دبلخ دولایت عسکری قواوو د گارنیزیون دروازی ته ورسید موزیك جمهوری ملی‌سرود وغږاوه اودجمهوریت مؤسس دتشریفاتی‌قطعی دسلام اواحترام مراتب ومنل اوهغه یی‌معاینه کړل .

هغه وخت چه زمونږملی مشردبلخ‌دعسکری قواؤدسینما تالارته ورسیدل ټول منصبداران اوقوماندانان ودریدل داحساساتوپه خرگندولو چکچکو او زیاتی خوشحالی سره یی ددوی هرکلی وکړ. وروسته بیادبلخ دعسکری قواؤ قوماندان بریدجنرال فرح الدین دانقلاب دمشرورتگ ته ښه راغلاست ووایه .

دانقلاب مشر، وروسته بیا دعسکری قواوو، دسینماپه تالارکی، له منصبدارانو سره دکتنی په ترځ‌کی هغوی ته‌په خطاب‌کی وویل :

ډیروگرانو ورونو !

دافغانستان دمیړنی اردوباشرفو منصبدارانو اوقوماندانانو !

نن ستاسی له لیدواوله تاسوگرانو ورونو سره دکتنی له امله ډیرزیات خوښ او خوشحاله یم .

گرانومنصبدارانو! تاسی په‌حقیقت‌کی ددغی خاوری دخپلواکۍ ، شرافت، همت اوناموس ساتوونکی یاست .

لوی خدای ته شکرکوم چه دافغانستان قهرمان اردو، حقیقتادیوه بنیادی او مترقی تحول دمینځ ته راوستو دپاره رادمخه شوی اودغه‌ویاړ دافغانستان اردوته ورپه برخه دی.

گرانووروڼو! باورلرم چه دافغانستان داردو دغه خدمتونه به هیڅ وخت دهیوادپه تاریخ کی هیرنه شی او افغان ملت به‌هیڅ‌وخت خپل

دغه شان یوقهرمان اوزړه وراردودخپل احترام له نظرڅخه لیری نه‌کړی .

تل دگران هیوادپه میړنی اوزړورارډوباندی باورلرم اودهغه احترام اومینی ته‌می په‌زړه‌کی ځای ورکړی دی .

لوی خدای دی مونږاوتاسوټولو او ټولـو هغوکسانوته‌چه نن دخپل هیواد دوظیفو دسرته رسولو مسئول یوتوفیق راکړی چه حقیقتـا هغه احترام اوباورچه دافغانستان نجیب ملت زمونږپه غاړه اچولی، هغه‌په‌سمه اوفوق‌العاده توګه په‌ایمان‌اوامانت‌داری سره‌سرته‌ورسوواو وکولی شویوه ورځ خپل دغه وطن هغه وطن چه نن له‌بل هروخت نه‌زیات دهیواد دټولـو وګړونه ستړی کیدونکی زیاراوکوښښ ته‌اړ دی دترقی اوپرمختیاپه لویه لارروان کړوچه البته دغه‌کارله ایثاراوځان ځخه تیریدو پرته نشی کیدی .

له نیکه مرغه اوس په خپل مخکی داسی خوانان وینم چی ټول په‌لوړزده‌کړو او ښـو علمی پانګو سمبال دی .

پدی‌کی شك نشته تاسی اوس په هغـه پړاوکی یاست چه‌ښه اوبدسره پیژندلی‌شی اوخپل هیوادله نوری نړۍ ســره ډیرښـه پرتله کولی شی، نوتاسی بایـد خپلـو مسئولیتونو ته له ځنګه چه ښایی له پخوانه زیات پام‌وساتی .

ګرانوورونو! لکه چه بیابیامی ویلی دی، یوځل بیاغواړم پدغه ټکی ټینګار وکړم چـه دهیواددګټوډیو اووروسته پاتی‌کیدودلری‌کیدو دپاره بایدکارته ملاوتړواووخت له لاسه ورنه کړوځکه دافغانی نوی ټولنی بیاودانول دهیواد دټولووګړو عسکری وی اوکه ملکی، پرله‌پسی زیارته اړدی، البته دوطن په آبادی‌کی دهر وګړی ونډه‌کوچنی وی‌که لوی، په خپله‌اهمیت لری، اوبایدپه درنده سترګه ورته وکتل شی.

دیوی ټولنی پرمختیا اوپرمختګ په تیـره بیاانقلاب دهدفونو اوملی ارمانونو پوره‌کیدو دپاره یوازی کوچنی ګامونه نه بس کیـږی بلکه پرله‌پسی هلی ځلی کولی شی هو نږ مقصدته ورسوی .

ګرانوورونو! که ربښتیاغواړی چه زمـونږ هیوادآباد شی اوپه ربښتیا زمونږ اردو یـو عصری اوسمبال اردووی تاسی ته بایدووایم چه ترټولودمخه دملی انقلاب په هدفونوباندی پوهیدل ضروری دی اوپس له هغی کولی‌شو دلوی خدای (ج) په توفیق دخپلوسپیڅلواو ملی هدفونو په سرته رسیدویوپه بل پسی بریالی شو.

پوره ایمان‌لرم چه‌افغان میړنی اردوتل په ورسپارل شویو چاروکی مخکی دی اووی به او امیدلرم‌چه بیاهم‌فداکاراردودوطن دپرمختګ اولوړتیادهغه دزیاتو ترقیو دپاره نه یـوازی ددغی خاوری ساتنه اوپالنه خپله وظیفه‌وبولی بلکه باید دصادقو فداکارو اوایمان لرونکو زامنو په توګه دهیواد په‌ریفورم اوآبادی‌کی زیات کوښښ وکړو .

ګرانوورونو ! لکه ځنګه چی‌می ویلی دی له ډیروکلونو راهیسی دهیواد له اردو سره مینه‌لرم، زمادپاره ډیرښه ویاړدادی چه دیوی

سرباز اوديوه قوماندان په توگه دافغانستان په اردوکی‌می خدمت‌کړی اوترپایه پوری به دغه وياړته په‌درنده سترگه گورم .

دافغانستان دنجیب قهرمان اوفداکار اردو افرادله هغی ثانیی څخه چه دانقلاب غږاو د جمهوری نوی رژیم اعلام یی واورید، دهیواد په هره سیمه اوهره وظیفه کی چه وو پــه پوره ایمان اوصداقت سره دجمهوری نظـام په ټینگتیا اوټینگښت کی یی زیارووېست .

یوشمیر غیرملی عناصــروپه دسیسو سره غوښتل چی دافغانستان دملی انقلاب او رژیم په ضدعمل وکړی خوبیا هم دافغـــانستـــان دفداکاراردوپه جدیت اوبیداری سره دهغوی منفی حرکات شنډشول او دهغـــوی دسیسی کشفی شوی .

وروسته له‌هغه زموږملی مشرپه داســی حال‌کی چه دبلخ والی ښاغلی محمد عالــم نوابی دهوایی اوهوایی مدافع لوی قوماندان ډگرجنرال محمدموسی، دبلخ دولایت دعسکری قواؤ قوماندان بریدجنرال فرح الدین له‌دوی سره ملگری وو، دبلخ دعسکری قومانداني بیلابیلی برخی ولیدلی .

جمهور رئیس ښاغلی محمد داؤد ترغرمــی دمخه دلسوبجوپه‌شاوخواکی پداسی حال کی چی دکانواوصنایعو وزیر ا نجنیر عبدالتواب آصفی له دوی سره ؤ دبلخ دجن او پـرس دتصدی دریاست مربوط دنباتی غوړیوفابریکه ولیدله، دفابریکی دروازی ته دانقلاب دمشر درسیدوپه وخت کښی کارگراٖو ژوندی د ی وی‌ملی مشر، تل‌دی‌وی جمهوریت، په‌شعارونو اوچکچکو اودگلانوپه شیندلوسره دملی مشر ډیرزیات تودهرکلی وکړ .

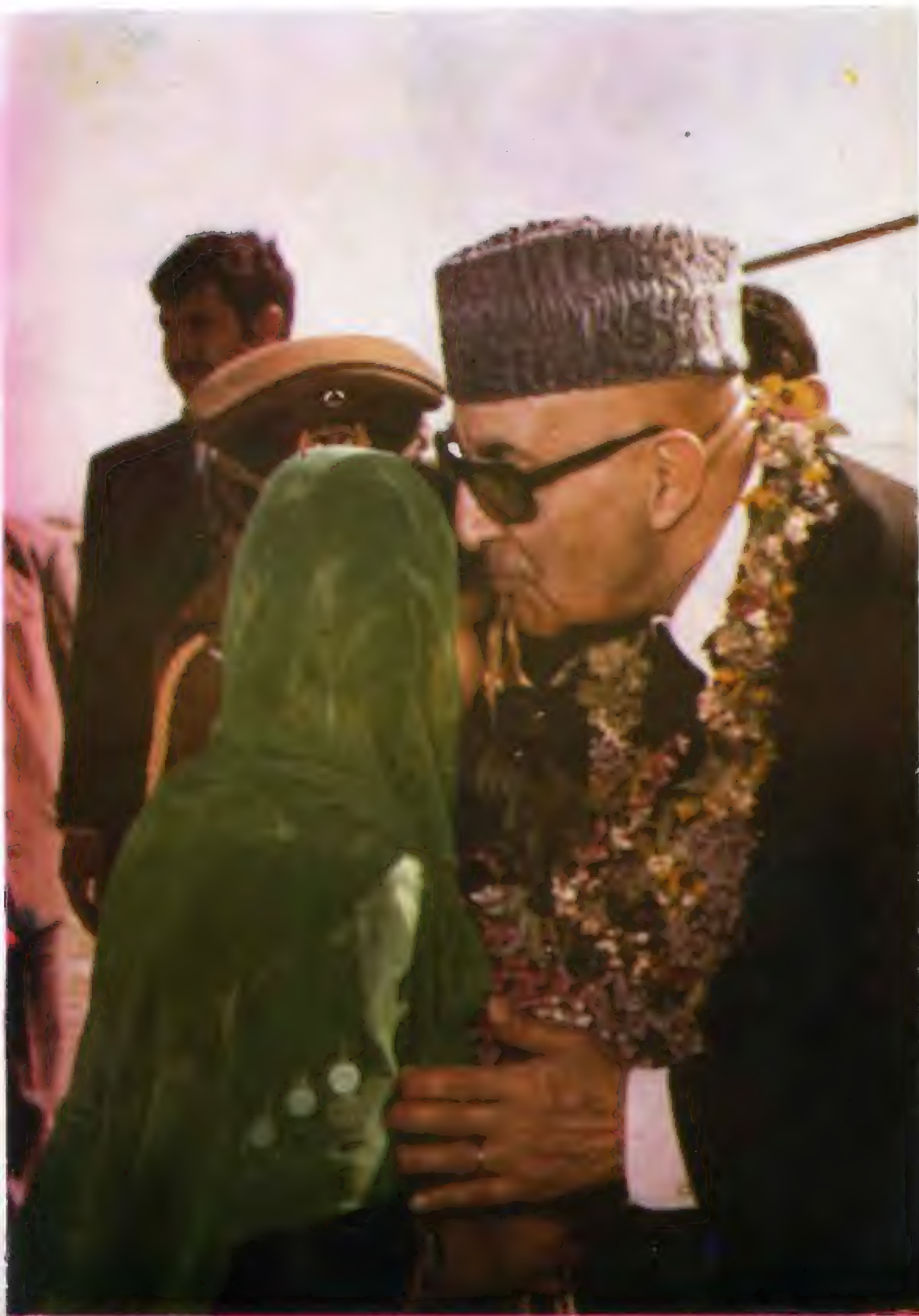
ښاغلی جمهوررئیس په هریوه‌کاریگرباندی مهربانی وکړه اودهغوی احوال یی وپوښــت کله چه ښاغلی جمهوررئیس دبلخ دنباتـــی غوړیوفابریکه ولیدله دجن اوپرس دتصــدی درئیس اومربوطو موظفینو له خواتوضیحــات ورکول کیدل .

وروسته بیا دجمهوریت مــؤسس د بلــخ دنساجی دفابریکی پراختیایی او تــولیـــدی دستگاوی ولیدلی . دبلخ دنساجی فابریکــی کارگرانو اومنسوبینو دملی مشر درانگ پــه وخت‌کی په خوښی او خوشحــالی اواوږدو چکچکو سره ددوی، هرکلی وکړاو فابریکــی ته‌یی ددوی ورتگ ته ښه راغلی ووایاست، ښاغلی جمهوررئیس ددغی فابریکی بیلا بیلی برخی په‌خاصه مینه ولیدلی او د فابریکـــی درئیس اوموظفینو توضیحات یی واورید .

تصاویری از خاطره های مسافرت

ښاغلی محمّد داود رئیس جمهور

به ولایات بلخ و جوزجان

د جمهور رئیس ښاغلي محمد داؤد مسافرتونه

ښاغلي محمدداؤد اوددوی ملګرو پــه مزارشریف کښې دغرمې دوډۍ له خوړلـو وروسته دماسپښین په دریوبجو کله چه ددوی دسپرلۍ موټردکابل لورته دراتګ په مقصد دمزارشریف دهوایي ډګرپه لاره روان ؤدلاری په سریې دجن اوپرس فابریکه هم ولیدله.

فابریکې ته دانقلاب دمشر، درسیدوپه وخت کې کارګرانو زمونږ دملي مشرډیر زیات تود هرکلی وکړ .

ښاغلي جمهوررئیس دکارګرانو له تود او وطن پالنې له تودواحساساتو څخه دزړه لــه کومې تشکر وکړ اودهغوی دوظیفوپه پرمختګ کې یې دهغوی دزیات برې هیله وکړه .

پدغه وخت کې دجن اوپرس دفابریکې یوه کاریګر ښاغلي وفانجفي هغه یوه ټوټه شعر چه دافغانستان دجمهوری انقلاب، په بـاره کښې یې ویلیؤ ولوست چه دهر کلــی وړ وګرزید .

کله چه ښاغلي جمهوررئیس اوددوی پـه سفرکښې ورسره وزیران دمزار شریف لــه ښارڅخه کابل ته روانیدل دمزار شریف او زمونږدهغووطنوالوپه زرګونوتنه چه دګل سرخ په میله کښې یې برخه اخیستې وه دوا‌ړونوپه دوډوغاړوکښې لیکه ولاړوو اوله شور اوزوږ څخه په ډکــو احساساتو اوږوندی دی وی دجمهوریت مؤسس په ناروســره یې دوی بدرګه کړل .

جمهور رئیس ښاغلي محمد داؤ او ددوی ملګری دحضرت شاه ولایتمآب حضرت علی کرم الله وجهه دپاکې روضې دمبارکې جنډې دپورته کیدوپه عنعنوی مراسمو کې له‌برخې اخیستلو دبلخ اوجوزجان دولایاتودځینوپروژو دکتنې وروسته مازدیګر دپنځو بجوپه شاوخوا کې په‌الوتکه کې له مزارشریف نه‌کابل تــه راستانه شول .

دکابل په بین المللي هوایي ډګر کــې ښاغلي محمدنعیم، دکابینې‌غړیو، سترو‌عسکری اوملکي مامورینو زمونږ دملي مشر هرکلــی وکړ .

شوروی اتحاد ته د ښاغلي جمهور رئيس مسافرت

۲۳ر۱ر۱۳۵٦

جمهور رئيس ښاغلي محمد داود دشوروی سوسیالستي جماهيرو د اتحاد دعالي شورا درئيسه هيات او حکومت په بلنه د يوه رسمي او دوستانه سفردپاره د ۱۳۵٦ کال دوری په ۲۳ د(۱۹۷۷) کال داپریل په ۱۲ نيټه ترغرمی دمخه دآريانا افغان هوايي شرکت په الوتکه کی مسکوته روان شو.

د جمهوريت موسس ښاغلي محمد داؤد دنوی بجواوپنځه خلويښتو دقيقوپه شاوخواکی دکابل بين المللي هوايي ډګرته ورسيد اوله ښاغلي محمدنعيم ،دکابينی له غړيو،دجمهوری دولت دوسله وال پوځ، لوی درستيز، جنرالانو او منصبدارانو ،سترو ملکی مامورينو اوپه کابل کی دشوروی اتحاد دلوی سفارت له شارژدافير سره چی ژمونږ له ملي مشرسره دمخه ښی دپاره ورغلی ووخدای په اماني وکړه.

وروسته بيا ښاغلي جمهور رئيس پسرله هغه چی موزيك ملی سرود وغږ اوه دجمهوری تشريفاتو دګارد داحترام مراتب ومنلی او هغه يې معاينه کړه .

جمهور رئيس ښاغلي محمد داؤد کله چه دجمهوری تشريفاتی ګارد احترام منی

وریسې ښاغلی محمدداؤد د الوتکې لورته لاړ او د الوتکې پوړې ښاغلی محمد نعیم. د ملي دفاع وزیر ډګر جنرال غلام حیدر رسولي، د مالیې وزیر ښاغلی سید عبدالله د دولت وزیر ډاکټر عبدالمجید، د کورنیو چارو وزیر ښاغلی عبدالقدیر، کابل ښاروال ډاکټر غلام سخي نورزاد، د جمهوري دفتر رئیس ښاغلی محمد اکبر او په کابل کې د شوروی اتحاد د لوی سفارت شارژ دافیر زمونږ له ملي مشر سره ملګری وو او د دوی د پاره یې د ښه سفر هیله وکړه .

د جمهور رئیس ښاغلی محمد داؤد د زولنه هغوی سره د ملګری هیات د سپرلي الوتکه تر غرمې دمخه په لسو بجو د کابل له بین المللی هوایی ډګرڅخه د مسکو په لور والوتله .

په دغه سفر کې له جمهور رئیس ښاغلي محمد داؤد سره دغه کسان ملګری وو .

د تجارت وزیر ښاغلی محمد خان جلالر د پلان وزیر ښاغلی علی احمد خرم، د اوبو او برېښنا وزیر انجنیر جمعه محمد محمدی د بهرنیو چارو د وزارت د سیاسي څانګې مدیر ښاغلي وحید عبدالله د سیاسي نوی مدیر ښاغلی عبد الصمد غوث، د بهرنیو چارو د وزارت د تشریفاتو رئیس ښاغلی میر شمس الدین د بهرنیو چارو د وزیر د دفتر امر ډاکټر محبوب رفیق، پوځي مشاور برید جنرال بابه جان د بهرنیو چارو د وزارت د اقتصادي اړیکو د لوی مدیریت وکیل ډاکټر عبدالفرید رشید، د بهرنیو چارو د وزارت د دریمې سیاسي څانګې مدیر ډاکټر محمد رفیق شمریز . یاوران ډګرمن مرتضی قل او لومړی بریدمن عبدالمجید او د بهرنیو چارو د وزارت یو شمېر نور مامورین.

دغه راز د باختر آژانس د ریاست وکیل

جمهور رئیس ښاغلی محمد داؤد د تاشکند هوایی ډګر ته د رسېدلو پر وخت کښې د شوروی ازبکستان د عالي شورا رئیسه هیات د صدر له خوا تود هرکلی وویل شو .

ښاغلی غلام رسول یوسفی په مشری دخبر یالانو، فوتوراپور ترانو ، او دفلم اخیستلو دیونت په ګډون یومطبوعاتی هیات شوروی اتحادته په سفرکی زمونږ له ملی مشر سره ملګری وؤ .

د جمهور رئیس ښاغلی محمد داؤد اوله دوی سره ملګری هیات دسپرلی الوتکه دافغانستان په وخت ترغرمی مخکی دیوولس نیمو بجو پهشاوخواکی دلنډی مودی دتم کیدو دپاره په تاشکندکی راکوزه شوه.

دتاشکندپه هوایی ډګرکی ښاغلی جمهور رئیس ته دشوروی ازبکستان دعالی شورا درئیسه هیات صدر ښاغلی نظر متچانوف د صدراعظم ښاغلی خدای بردی یوفدبهرنیو چارو دوزیر ښاغلی تورسونوف او ددغه جمهوریت دیوشمیر نورو شخصیتونو اوپه تاشکند کی داوسیدونکو افغانانو له خواتود هرکلی وویل شو .

زمونږ ملی مشر په تاشکند کی د غرمی ددوډی له خوړلو وروسته دافغانستان پهوخت په دولس نیمو بجو دمسکو په لور خپل سفرته دوام ورکړ .

جمهور رئیس ښاغلی محمد داؤد ته مسکوته درسیدو پهوخت کی د شوروی سوسیالیستی جماهیرو داتحاد دمشرانو له خواتود هرکلی وویل شو. دجمهور رئیس ښاغلی محمد داؤد اوله دوی سره دملګری هیات دسپرلی الوتکه د افغانستان په وخت دخلورنیمو بجو په شاخواکی دونوکوا هوایی ډګرته ورسید .

کله چه د جمهوریت موسس ښاغلی محمدداؤد له الوتکی څخه ښکته شول . د شوروی سو سیالستی جماهیرو اتحاد دعالی شورا رئیسه هیات صدر ښاغلی نیکولای پود ګورنی ،صدراعظم ښا غلی الکسی کاسګین، دبهرنیو چارو وزیر ښاغلی اندری ګرومیکو دوزیرانو دشورا نورو غړیو او ددغه هیواد څینو نورو سترو شخصیتونو اودغه رازپه مسکو کی د افغانستان دجمهوری دولت لوی سفیر ډاکتر علی احمد اوپه کابل

جمهور رئیس ښاغلی محمد داؤدداودشوروی اتحاد دعالی شورا درئیسه هیات صدر نیکولای پودګورنیدونوکوا پههوایی ډګر کی دهرکلی کوونکـواحساساتو تهځواب وایی .

کی دشوروی اتحاد لوی سفیـــر ښاغلـــی الکساندر میخائیلو ویچ پوزانـوف دښـاغلی جمهور رئیس هرکلی وکړ اومسکوته یـــی د دوی دورتگ له امله ښه راغلی ووایه .

ورو سته ښیا جمهور رئـیس ښاغلـــی محمد داؤد له‌دوی سره ملگری هیات‌دشوروی اتحاد د عالی شورا درئیسه هیات صدر تـه ورو پیژانده اوپس له‌هغه یی د ښا غلـــی پودگورنی په ملگرتیا پداسی حـال کی چی موزیك د افغانستان د جمهوریت ملی سرود او دشوروی اتحاد ملی سـرود وغــــږاوه د تشرفاتی گارد د احترام مراتب وملل اوهغـه یی معاینه کړ.

وروسته ښیاجمهور رئیس ښاغلی‌محمدداؤد له نورو هرکلی کوونکو ،د افغانی سفارت‌له غړیو اوپه مسکوکی د اوسیدونکو افغانـــی محصیلنو سره‌روغبړ وکړ اودمسکو دښاریانو دیوی ټولنی له خوایی چی دغی ستر ښـــار د اوسیدونکو په نمایندگی دونوکوا هوایی

پرته‌ورغلی وُ دتودواحساساتوپه خرگندویدو چکچکو اود دواړو هیوادو دملی بیرغـونوپه رپولو ا ودښه راغلاست په شعارونو سـره هرکلی وشو.

پدغه وخت‌کی یوشمیر ماشو ماتودگلانـــو گیډی دښاغلی محمد داؤد حضورته وړانـدی کړی .دهوایی ډگر له مراسمو ورو ستـــه دجمهوریت موســـس او د شوروی اتحاددعالی شورا د رئیسه هیات صدر پداسی حال‌کی چی ددوی دسپرلی موټر دیوی ډلی مـوټـر سایکل‌سپرواله خوابدرگه‌کیده دکریملین پـه ماڼی کی خپل استوگنځی ته روان شو .

دونوکوا دهوایی ډگر سیمه ددواړو هیوادو په‌ملی بیرغونو ښکلی کـړی شـوی وه اود افغانستان ددوست هیوادجمهور رئیس‌ښاغلی محمد داؤد ته سلام اوښه راغلاست شعارونه دهوایی ډگر په ترمینل کښی لیدل کیدل .

دغه رازکله چی زموږ دملی مشردسپرلی موټر دهوایی ډگراودکریملین دماڼی تر مینځ

جمهور رئیس ښاغلی محمد داؤد مسکوته درسیدلو په‌وخت‌کی‌په هوایی ډگرکی دشوروی اتحاد دمشرانو له خواتود هرکلـی‌ویل شو .

واټونو کی تیر یده په هره برخه کی د مسکو ښاریانو د واټونو په دواړو غاړو کی په چکچکو سره شوروی اتحاد ته دافغانستان دجمهوریت د موسسس و رتګ ښه راغلی ووایه .

جمهور رئیس ښاغلی امحمدوٌد دافغانستان په وخت د ۱۳۵۶کال دوری په ۲۳ د(۱۹۷۷) کال داپریل په ۱۲ نیټه مازدیګر په شپږو نیمو بجو د شوروی سوسیالستی جماهیـــر د اتحاد له مشرانو سره دخپلو خبرو لومړی پړاو پیل کړ .

پدغه خبروکی له افغانی لوری د تجــارت وزیر ښاغلی محمد خان جلالر ، دپلان وزیر ښاغلی علی احمد خرم، او دابواو برښنـــا وزیر انجنیر محمدی ، دبهرنیو چارودوزارت مرستیال ښاغلی وحید عبدالله، په مسکوکی دافغانستان لوی‌سفیرډاکتر علی احمد،سیاسی لوی مدیرښاغلی عبدالصمد غوث دبهرنیوچارو دوزارت داقتصادی‌لوی‌مدیروکیل‌ډاکترعبدالفرید رشید .د سیاسی دریمی څانګی مدیر ډاکتر محمد رفیق شمریز اودبهرنیو چارو دوزارت دمخصوص دفتر مرستیال ښاغلی عبدالاحـد ناصر ضیایی برخه درلوده .

دغه رازله‌شوروی لوری څخه پدغوخبروکی دکمونست ګوند دمرکزی جرګه ګی عمومـی منشی ښاغلی لیونید بریژنیف ، د شوروی اتحاد دعالی شورا درئیسه هیئت صدرښاغلی نیکولای پود ګورنی ،صد راعظم ښا غلـــی الکسی کاسګین د بهرنیو چارو وزیرښاغلی اندری ګرومیکو ، د اقتصادی روابطو دجرګه ګی رئیس ښاغلی سکـاچکـــوف د بهرنیو چارو دوزارت دسیاسی څانګی رئیس ښاغلی ویکتورمین په کابل کی د شوروی اتحادلوی سفیر اودهغه هیواد یوشمیر نورو ستــــرو شخصیتونو برخه اخیستی وه .

دغه خبری په یوه دوستانه او صمیمانـــه فضاکی وشوی .

دمسکو تلویزیون او ورځپاڼو دجمهوریت د موسسس ښاغلی محمد داؤدعکسونه خپاره کړی‌او د افغانستان او شوروی اتحادترمینځ د ښو مناسباتو او علایقو په‌باب دمضمونونو دخپرو لوپه ترڅ کی‌یی شوروی اتحاد تــه د جمهوریت د موسسس دور تګ هرکلـــی کړیدی .

جمهور رئیسس ښاغلی محمد داؤد دوری‌په په ۲۴ ترغرمی دمخه د شوروی سوسیالستی جماهیرو داتحــاد دولت د بنسټ ایښودونکی ولادیمیر ایلیچ لینن په ابــدی اودغــه راز دکریملین دماڼی ددیوال پــه څنګ‌کی دورك نومی سپاهی په ابدی باندی دګــلانو ګیډۍ کیښودی .

د ګلانو د ایښودو په وخت کی دجمهور رئیس ښاغلی محمد داؤد په ملګـرو ســـر بیره په‌مسکوکی افغانی لوی‌سفیر اودسفارت ځینی غړی د شوروی اتحاد دعالی شورا د رئیسه هیات دصدر مرستیال ښاغلی پاویل ګلیشس ویلی د بهرنیوچارو دوزارت‌مرستیال ښاغلی کوزنیتسوف او دهغه هیواد ځینی نورستر دولتی‌شخصیتونه له دوی سره‌ملګری وو .

د جمهور رئیس ښاغلي محمد داؤد مسافر تو نه

جمهور رئیس ښاغلی محمـد داؤد د افغانستان په وخت دوری په ۲٤ له غرمې وروسته په د ولسي‌نیموبجو د سوسیالیستي جماهیرو د اتحاد له مشرانو سره دکریملین په ماڼۍ کې ددوهم پړاو خبرې وکړې پدغو خبروکې چه‌په دوستانه او صمیمانه فضاکې وشوې او دوه ساعته روانې وې د افغانستان او شوروي اتحاد د دوه اړخیزو روابطو او همکاري او د دواړو هیوادو دعلاقې وړمسالو په باب خبرې اترې وشو .

د افغانستان له‌پلوه پدغو خبروکې‌دتجارت وزیر ښاغلی محمد خان جلالر، دپلان وزیر ښاغلی علی احمد خرم، داوبو اوبرېښناوزیر انجنیر محمدی،دبهرنیو چارو دوزارت‌مرستیال ښاغلی وحیدعبدالله ،په مسکوکې دافغانستان دجمهوري دولت لوی سفیر ډاکتر علی احمد سیاسي لوی مدیر ښاغلی عبدالصمد غوث د اقتصادي لوی‌مدیریت وکیل ډاکترعبدالفرید رشید، د سیاسي دریمې څانگې مدیر ډاکتر محمد رفیق شمریز او دبهرنیو چارو وزیر دمخصوص دفتر مرستیال ښاغلی عبدالاحد ناصر ضیایي برخه درلوده دغه راز دشوروي اتحاد له خوا د شوروي اتحاد د کمونست گوند دمرکزي جرگه گې عمومي منشي ښاغلی لئونید بریژنف ، دعالي شورا درئیسه هیات صدر ښاغلی نیکولاي پود گور نـی ، صدراعظم ښاغلی الکسی کاسگین، دبهر نیو چارو وزیر ښاغلی اندری گرومیگو ،دوزیرانو دشورا اقتصادي اړیکو دجرگه گې رئیس ښاغلی سکاچکوف د هغه هیواد د بهرنیوچارو په وزارت‌کې دسیاسي څانگې رئیس ښاغلی ویکتور مینن یوشمیرنورو د ولتي شخصیتونو اوپه کابل کې دشوروي اتحاد لوی سفیر ښاغلی پوزانوف پدغو خبروکې برخه‌اخیستې

جمهور رئیس ښاغلی محمد داؤد اودافغاني‌هیأت غړي له شوروي مشرانوسره دکریملین په ماڼۍ کښې دخبرواتروپه وخت‌کښې .

د جمهوریت مؤسس ښاغلی محمد داؤد د افغانستان په وخت مازدیگر په پنځوبجو په مسکوکی دسیاسی نمایند گیو مشران د شوروی اتحاد دبهرنیو چارو د وزارت د هرکلیو په ماڼی کی حضورته ومنل . پدغه وخت کی د شوروی اتحاد دبهرنیو چارو د وزارت د تشریفاتو رئیس ،په مسکوکی اوسیدونکی، لوی سفیران ښاغلی محمد داؤد ته وروپیژندل دغه راز جمهور رئیس ښاغلی محمد داؤد د افغانستان په وخت بیگا په اووبجو دمسکوپه ښارکی دشوروی اتحاد د اقتصادی او زراعتی پرمختگو او نندار تون ولید اوپه مخصوص کتاب کښی لا سلیک وکړ .

کله چه ښاغلی محمد داؤد دکاز میکسی خیرنو دپیل څخه چه تراوسه پوری په هغه هیوادکی شوی دفضائی بیړ یو نندارتون او دغه رازدکرنی او باغوالی دتولیداتو نندارتون وکوت دنندارتون د رئیس ښاغلی میخایلوف لخوا توضیحات ور کول کیدل .

ښاغلی جمهور رئیس د دغه نندار تون دکتنوپه پایکی په گردی سینماکی دهغه فلم ننداره وکړه چه دمسکو دښار د اقتصادی اوټولنیزو پرمختگونو اوپرمختیاو ښکارندوی دی .

د جمهوریت د موسس سره د نندار تون دکتنی پهوخت کی د دوی دملگرو هیات هم حاضر وو .

جمهور رئیس ښاغلی محمد داؤد دوری په ۲٤ شپه پههغه میلمستیا کښی برخه واخیسته چی دشوروی سوسیا لستیجماهیرو د اتحاد دعالی شورا د رئیسه هیاتاوحکومت له خوادکریملین ماڼی په سترتالارکی ددوی په ویاړ شوی وه.

جمهور رئیس ښاغلی محمدداؤد کله چیپهمسکوکی دکیهانی اوفضایی چارودپرمختگونو دنندارتون دلیدلوپهوختکی دنوموړی نندارتوندرئیس له خواتوضیحات ورکول کیږی .

پدغی میلمستیا کښی د ښاغلی جمهور رئیس ملګرو د شوروی اتحاد د کمونست ګوند، دمرکزی جرګه‌ګی، عمومی منشی‌ښاغلی لیئونید بریژنف، د عالی شورا د رئیسه هیات صدر ښاغلی نیکولای پود ګورنی صد راعظم ښاغلی‌الکسی کا سیګین ،دبهرنیو چارو وزیرښاغلی اندری ګرومیکو اویوشمیر نورو سترو شخصیتونو اوپه مسکو او کابل کی د افغانستان او شوروی اتحاد لویـــو سفیرانو برخه اخیستی وه .

پدغی میلمستیاکی د جمهور رئیس‌ښاغلی محمد داؤد او د شوروی اتحاد دعالی شورا درئیسه هیات دصدر نیکولای پود ګورنی‌لخوا ویناوی وشوی .

دښاغلی جمهور رئیس‌دوینا متن

په هغه میلمستیاکښی دجمهوررئیس‌ښاغلی محمدداؤد دوینامتن چی دشوروی سوسیالستی جماهیرداتحاد دعالی شورا درئیسه هیـــأت اوحکومت له خوادنوی په ویاړد ۱۳۵٦ کـال دوری په (٢٤) شپه شوی وه .

دشوروی سوسیالستی جماهیرو داتحـــاد ګرانو مشرانو !

پوره خوښ یم چی دشوروی سوسیالستی جماهیرو داتحاددعالی شورا درئیسه هیأت او حکومت په دوستانه بلنه څوادپاره دغه‌بختور وخت پیداشوچی یوځل بیاستاسی ستر ا و ښکلی هیوادته راشم اودهغه له درندومشرانو سره شخصی او دوستانه تماسو نه نیولی اود علائق ورمسئلوپه باره‌کی وغږیږم .

خوشحاله یم چی پدی تولنه‌کی یوځل بیا وخت پیداکوم چی د شـــوروی سوسیالیستی جمهوریتونو داتحاد ددولتی مقاماتو او خلکو دتودهرکلیو له امله دځیل ځان اودخپلوملګرو دزړه له‌کومی خوښی څرګنده کړم .

هرځل چی ستاسی سترهیوادته راځم دهغو پرمختګونو اوبریوله امله چی دژوندانه پـه بیلوبیلوبرخوکښی شوروی خلکوته ورپه برخه شوی ستاسی افغانی دوستان خوشحالیږی .

یودبل هیوادوته ددواړودولتونو دمشرانو سفرونه، تماسونه، خبری اودهغوی تر مینځ مخامخ خبری اتری چی تل ددوستی دزړه د کومی تفاهم اومتقابل درناوی په فضا کـــی کیږی دیوی داسی عنعنی بڼه غوره کړی چی په هغی‌کی دافغانستان اوشوروی اتحاد ترو ګاونډیودښمه ګاونډیتوب خلل نه مینډونکـــی اساسات پکښی شته .

دداوړو هیوادو دمشرانو دغـــه شخصی تماسونه اومخامخ خبـری نه یـوازی ددواړو دوستودولتونو ترمینځ دښی دوستی دښتګښید اوتفاهم په تامین‌کی اغیزه لری بلکه ددواړو ګاونډیوهیوادو ترمنځ دزیاتو همکاریو دپاره دښولاروپه اوارولوکی هم د ډیرارزښتناکه رول لوبولی دی . دافغانستان دجمهوری دولت او

دشوروی سوسیالستی جمهوریتونو داتحاد. دوستانه اودېمه ګاونډیتوب اړیکی چېددوستی اوښه ګاونډیتوب دصراحت او صمیمیت اود بې شائبه اوګټورو همکاریو په ټینګو او ارزښتناکو بنیادونو بانـدی ولاړدی خپلـه پرمختیایی اوارتقایی لاره بې ددواړو هیوادو دخلکودهیلو اوګټو سره سمه وهلی ده .

ددواړوهیوادودغه دوستانه اړیکی زمونږ په سیمه کښی دسولی اوامنیت دتضمین یو مهم عامل بلل کیږی . له دی امله چې پـه افغانستان کښی دجمهوری نظام له جوړیدو وروسته دشوروی اتحاد دعالیقدرو مشرانوپه دوستانه بلنه راته مناسب وخت پیداشـو د۱۳۵۳ کال په غبرګولی کې می دشـوروی سوسیالستی جمهوریتونو داتحاد ، دوسـت هیوادته سفروکړدغه ښه خاطره تل راسره ملګری ده .

دافغانستان جمهوریت ته د۱۳۵٤ کـال دلیندی په میاشت کښی دشوروی سوسیالستی جماهیرو داتحاد دعالی شوراء درئیسه هیـات دصدرښاغلی پودګورنی دوستانه سفر او په کابل کښی دنور ولسو کـلونو دپاره ددواړو هیوادو د۱۹۳۰ کال دبیطرفی وتیری نه کولو دتړون داوږدیدودپروتوکول لاس لیك دواړو دولتونو دمناسباتو په ټینګتیا اوپراختیا کـی یوبل ارزښتناك پړاودی .

امیدلرم چې دشوروی اتحاد دوست هیوادته به څمادغه دوستانه سفرهغه په زړه پـوری اواغیزه منی همکاری چې له نیکه مرغه پـه رضائیت بخښوونکی اندازه ددواړو دولتونو ترمینځ شته لاپسی پراخه کاندی .

جلالتمآبانو ، ګرانوحاضرینو !

لکه څنګه‌چې پوهیږئ دافغانستان‌جمهوری دولت دخپلو بهرنیواوبین المللی اړیکو پـه ساحه‌کی په صداقت سره دناپیلتوب فعالی او مثبتی بیطرفـی د سیاست پیروی کـوی زمونږ ددغه سیاست ستر او اساسی هـدف ترتولوزیات دافغانستان دخپلواکی دحاکمیت اوملی تمامیت ساتنه اودخلکو دهوسایني او نیکمرغی تامین دی .

همداوجه ده چې دجمهوری دولت دناپیلتوب سیاست دسوله غوښتنی په روغه جوړه کی دګډژوند دمتقابل احترام اودنوروپه کورنیو چاروکی دلاس نه وهلو په سیاسی ډلوټپلو اوپوځی تړونونوکی دبرخی نه اخیستوله هر ډول استعمار اواستثمارسره دمخالفت دملګرو ملتومنشور اواساساتوته داحترام په ټینګو بنیادونو باندی ولاړدی .

افغانستان عقیده لری چې ددوستی، سولی اوهمکاری دغه سیاست دبین المللی کړکیچونو دکموالی اواری ګډواودنړی دولتونو ترمینځ دښه تفاهم اوزیاتوهمکاریو دتامین په لاره‌کی اغیزه مـن رول لـری اودنړیوال سولـی او سلامتیاپه تضمین کښی فعاله رول لوبوی .

دناپیلو هیوادو دولتونو او حکو متونـو دمشرانو جرګی چې په تیراوړی‌کی په کولمبو کی وشوه اودهغی نتیجی دنړی دسوله دوستو هیوادوله خواتائید اوهرکلی بې وشویو ځل

بیادسولې اوبین المللي عدالت په ټینګتیاکې دیوه سالم ـقدرت پهتوګه دناپییلتوب دنهضت ارزښت څرګند کړي .

افغانستان دهغې زیاتې مینې له امله چې لهخپلې خپلواکۍ اوملي شتهوالي سره یې لري دنړۍ دولسونواوخلکو دآزاد سر نوشت دټاکلواوآزادۍ دحق‌کلك ملاتړکړی او دهغو خپلواکۍ غوښتوونکو نهضتونو ملاتړکوي چې دخپلې خپلواکۍ اوملي حاکمیت دتامین دپاره مبارزه‌کوي اودپردیودهرډول‌استعمار، استثمار اوتسلط غوښتنې په وړاندې خپل پراخ پسې مخالفت ته دوام ورکوي .

افغانستان دفلسطین مسئله دمنځني ختیځ دلانجې اصلي عامل بولي اودنړۍ پدغه مهمه اوحساسه سیمه‌کې دپایداري سولې دټینګیدو په مقصد غواړي چې داسرائیلوتیري کوونکې اواشغالګرقوتونه دیر ژرله ټیول شویو عربي خاوروڅخه ووځي اودیوه خپلواك فلسطیني دولت دجوړیدوپه ګډون دفلسطین دعربي‌ولس حقه حقوق رښتیاني ښه غوره‌کړي اوپه زړنیو کې دمنځني ختیځ د سولې په راتلونکې جرګه‌ګۍ کې دفلسطین ولس داستازیو دآزاد ګډون لاره آواره شي .

دافغانستان جمهوری‌دولت ددیتانت دعملي دټینګښت اوپراختیا ښه هرکلی کوي اوهیله لري چې دسولې اوهمکاري دغه عملیه په‌ټولو وچواونړۍ دټولو هیوادو ترمینځ دهغوی‌دملي ګټواوحقه هیلوپه نظرکښې نیولو سره دټولې نړیوالې پدیدې په توګه دتطبیق لاره پیدا کړي . پدې ځای‌کې غواړم ووایم چې دديتانت عملیه بایدپه سیاسي ساحې پورې محدوده پاتې نشي بلکه لازمه ده چې په‌پوځی ا و اقتصادي برخه‌کې هم د هغې عملي اغیزې څرګندې شي . داندیښنې اوویرې څخه لرې اودپرمختیایي نړۍ سره پریوې مثبتې‌همکارۍ باندې ولاړې دیوې همیشنۍ سولې رښتیني عوامل مینځ ته راوړي چې پهدې ډول دیتانت له تعصبونو اوتنګ نظریوڅخه لرې دیـوې دوامداري سولې رښتیني ضامن شي. ننني ستونزې چې‌زموږنړۍ په تیره بیادغیرعادلانه اوسني اقتصادي نظام دشته والي له امله له هغوسره مخامخ ده له مینځه یوسي .

دلته به بې ځایه نهوي زیاته‌کړم چې دیو نوي عادلانه اقتصادي نظام مینځ ته راوړل اوپه عملي ډول دهغه تطبیق بهنه یــوازې دنړیوالې سولې ساتوونکې شي بلکه دژوند دیوه ښه چاپیریال اوهیوادو ترمینځ بـــه دهمکاري دمینځ ته راتلوله پاره هم دنړیوال تفاهم لاره اواره کړي .

دافغانستان حکومت دغې موضوع ته خاص اهمیت ورکوي چې دهغه پهوسیله دشتمنـو هیوادواونیستمنو هیوادو ترمینځ اوسني زیاته تشه له مینځه لاړه شي اوپه نړۍ‌کې دکړکیچ دغه دایمي عنصرله مینځه لاړشي .

افغانستان دتسلیحاتي اوپوځي مسابقوکلك مخالف دی ځکه دغه تهدیدآمیزه مسابقـــې نهیوازې دهیوادو ترمینځ دباور دنشتوالـــی دروحیې دټینګښت سبب ګیږي او دملي‌شتابغو

اوانسانی قوتونو زیاته برخه د هیوادو داقتصادی پرمختیا اوټولنیزی هوساینی په عملیه کی له ونډی اخیستوڅخه لری ساتی بلکه دنړیوالی سولی او امنیت په مقابل کی دایمی تهدیدهم مینځ ته راوړی . نونن هیله لروچی دشوروی اتحاد اوامریکا دمتحدوایالاتو ترمینځ دوه اړخیزه خبری په نړیوالو ټولنو کښی خواړخیز تماس اوخبری د تسلیحاتی مسابقاتو دله مینځه وړلواوپه نتیجه کی بهنړی کښی دامنیت دټینګښت په لارکی مثبتی او عملی نتیجی منځ ته راوړی .

افغانستان دملګروملتو دسازمان د یوه وفادار غړی په توګه هیله لری چی دغهستره نړیواله موسسه زیات ټینګښت اوګټورتوب پیداکړی اوپه ټولو برخوکی اودنړی دټولو هیوادوله خوادهغی دمنشور عالی بنسټونه دغه رازددغی نړیوالیموسسی تصمیمونه اوپریکړه تطبیق شی .

دافغانستان جمهوری دولت عقیده لری چی دنړیوالو لانجو دحل ډیره ښه لار، مخامخ خبری اودنورو سوله ایزووسایلو څخه کار اخیستل دی . افغانستان داغواړی چیدآسیایی هیوادو اودسیمی ددولتونو ترمینځ لانجی او اختلافونه که داستعمار دزاړه میراث نه پاتی شوی وی اوکه دنوروعواملو له مخی مینځ ته راغلی وی باید دمخامخ خبرواویا دنوروسوله ایزووسایلو په وسیله دعلاقه لرونکو اړخونو پهدوه اړخیزښه نظراوتفاهم سره حل اوفصل شی .

خوښ یم لهدی املهچی ووایم افغانستان دنړی له ټولوسوله دوستو هیوادونو سره دوستانه اړیکی لری اوهمیشه دهغو دزیاتی پراختیاپه لټهکی دی . مونږدخپلی سیمی له یوه هیوادپاکستان سره، دیوازینیسیاسی اختلاف دشته والی له امله چی داستعمار د شومی دوری محصول دی تراوسه پوریونشو کړای دپورتنی اختلاف له مخی دوستانه عادی مناسبات ولرو.

افغانستان دیوه سوله دوست هیواد په توګه همیشه له پاکستان سره دمخامخ اوسوله ایزوخبروپه اساس دخپل یوازینی سیاسی اختلاف دشرافتمندانه حل طرفداردی.

که وکړای شوهغه فضاچی ددواړوهیوادو دمشرانو ترمینځ دلیدوکتنو له امله مینځ ته راغلی وه وساتوکولی شو هیله ولروچی دغه سیاسی اختلاف بهپه راتلونکی وخت کی داواروالو شرافتمندانه لاره پیدا کړی او په نتیجهکښی افغانستان اوپاکستان وکړای شی ددواړو هیوادو دهیلو اودخلکو دګټو سرهسم په خپلومینځوکښی دوستانه اړیکی ټینګی کړی .

جلالتمآبانو ، ګرانوحاضرینو !

افغانستان هیله لری داسیا اوافریقالهستر وچواوله لاتینی امریکا څخه دتل له پاره دیردیوداستعمار اوسلطی آثارورك شی اوهغو خلکوته چی داوږدوکلونو په موده کښی دخپلواکی له نعمت څخه بیبرخی دی ددی امکان پیداشی چی خپل سرنوشت په خپله وټاکی اودسولی، خپلواکیاوعدالتپهچاپیریال کښی دخپلواقتصادی اوټولنیزو نیمګړتیاو په

لری کولولاس پوری کړی . افغانستان دنامیبیا دخلکو دسرنوشت دټاکلو اوخپلواکی دحق ننګه کوی اوهیله لری چی دنامیبیا هیواد دافریقایی خپلواکو هیوادو په لیکه کی خپل ځای ونیسی .

دافغانستان جمهوری دولت دنژادی توپیر اواپارتایدله سیاستونو سره تل تر تله خپل سخت مخالفت تهدوام ورکوی اوهغه ظالمانه اودبشری کرامت خلاف سلوکونه غندی چی دروډیشیا اوجنوبی افریقادلږو سپین پوستو نژاد پالوونکو له خوادهغوخاورو دتورپوستو اونوروبومی اواصلی کتلوپه ستر اکثریت باندی تحمیل کیږی اوانتظار لری ژر ترژره دغه دتوپیر غوښتنی سیاستونه چی دبشری وجدان اودنړۍ‌لواخلاقی منشورونو خلاف دی پای ته ورسول شی .

دافغانستان خلك پهکلکه زیارباسی چی دخپل ملی ژوندله بیلابیلوبرخوڅخه دوروسته پاتی کیدو ناوړه آثارله مینځه یوسی اوپر هغو ستونزوباندی بریالی شی چی دبهرنیو اوکورنیو نامساعد دعواملوله امله په ډیرو کلونوکښی پری تحمیل شویدی اودافغانی نوی اومترقی ټولنی ودانول چی ددوی دهوسایني اونیکمرغی ضمانت کوی په بیړه بشپړکړی.

په افغانستان کښی دجمهوری نردهی او مترقی رژیم جوړولوچی اصلی هدف یی دافغانستان خلکوپه تیره بیادهیواد اکثریت ته وږی وزلوته خدمت دی دافغانستان ملت دژوندهرابرخیزو برخودودی اوپرمختیاله پاره ښه لاره اواره کړیده .

دافغانستان جمهوری دولت دجمهوری دولت دلومړی لویی جرګی پهجوړولو سره چی په هغی کی دافغانستان دنوی رژیم اساسی قانون تصویب شواو ددغه مترقی قانون په نافذیدوسره چی دهیواددخلکو دهر اړخیزو حقوقو ضامن او داقتصادی ټولنیزی‌او سیاسی چټکی پرمختیا تائید وونکی دی په خپل ملی ژوندکی نوی اوډیر پر مختللی پړاوته ورسید .

دافغانستان دجمهوری نوی اومترقی ټولنی ودانول دافغانستان دحکومت او خلکو دهر اړخیزواوکلکو زیارونو اوکوښښونو متضمن دی. پدی لاره کی به ددوستو دولتونو او هیوادودوستانه اوخالص همکاری او مرستی ګټوره اغیزه ولری .

دافغانستان حکومت اوخلك دهغو مرستواو همکاریوڅخه چی په افغانستان کی دجمهوری رژیم دجوړیدوله سره اوله هغهڅخه دمخه ددوست هیواد شوروی جمهوریتونو داتحادله خوادپرمختیا اواقتصادی لوړتیاپه برخه پهتیره بیادافغانستان دجمهوری دولت دلومړی اووه کلن پلان په برخهکی شوی دزړه لهکومی مننه کوی .

ګرانو دوستانو اوګرانو میلمنو !

یوځل بیاغواړم دشوروی اتحاد دمشرانو، حکومت اوخلکوددوستانه میلمه پالنی اوله‌مینی ډك هرکلیوله امله خپل دزړه لهکومی خوښی څرګنده کړم اوله خپلومحترمو دوستانو څخه

هیله‌کوم چې خپل جامونه له ماسره یوځای پورته کړی دشوروی اتحـاد دعالیقـدرو او ښاغلو مشرانو دمرکزی کمیټې دعمومی منشی لیونید بریژنف دعالی شورا درئیسه هیـأت دصدر نیکولای پودگورنی او صدراعظم الکسی کاسیگین په روغتیااوبری دشوروی اتحـاد ددوست ولس په‌زیاتی‌نیکمرغی اوبریالیتوبونو دافغانستان اوشوروی اتحاد ترمینځ دورځ په ورځ زیاتیدونکی ګټوری دوستی اوهمکاری په پراختیااوپیاوړتیادنړی په سوله اونیکمرغی.

دښاغلی پودگورنی دویناً متن

په هغه میلمستیاکښی دشوروی اتحـاد دعالی شورارئیسه هیات دصدر ښاغلی‌نیکولای پودگورنی‌دوینامتن‌چه د۱۳۵۶کال‌دوری‌په (۲٤) شپه په مسکوکښی دافغانستان دجمهوررئیس ښاغلی محمدداؤد په ویاړ شوی وه .

لدی امله خوشحاله یم چه دشوروی اتحـاد دمشرتابه په نمایندگی اودخپل خان له خوا دافغانستان دجمهوررئیس ښاغلی محمد داؤد اوددوی ملګرودزړه له‌کومی هرکلی وکړم .

تاسو ښاغلی جمهوررئیس زمونږ په هیواد کی دیوه داسی ستر شخصیت په توګـه پیژندل شوی یاست چه دشوروی اتحـاد او افغانستان ترمینځ دوستی دپرمختیا په لاره کی ستره برخه لرئ .

طبیعی ده چه ددغه دلیل له‌مخی په‌شوروی اتحادکی دیوه‌درانده میلمه په توګه ستاسی هرکلی کیږی په تیروخت کی زمونږ کتنـی اوخبری په‌نه بدلیدونکی ډول دښه نیت په یوه فضاکی شویدی اوددواړوګاونډو هیوادو دخلکو ترمینځ په متقابله اوښه تفاهم کی‌یی مرسته کړیده اودشوروی اتحاد اوافغانستان ترمینځ ددوستانه اړیکو پرمختیایی تحـریك کړیده دزړه په زیات رضائیت سره ویلـی شوهغه خبری هم چه‌ نن پیل شوی دهمدغونو عنعنو په‌روحیی سره تعقیب کیږی .

له‌تاسو سره زمونږله کتنوڅخه چه د۱۹۷٤ کال دجون په میاشت‌کی په مسکوکـی اود ۱۹۷٥ کال په دسامبر کښی په‌کابل‌کی‌وشوی زیاته موده نده تیره سره ددی هم پدغه‌موده کی زمونږددواړوهیوادوپه ژوندانه‌اوبین‌المللی چاروکی مهمی پیښی لیدل شویدی دشوروی اتحاد خلکوته دشوروی اتحاد دکمونست‌ګوند دمرکزی جرګه‌ګی د پنځه ویشتم کـانګرس دتاریخی فیصلو دتطبیق اودهغو وظیفو داجراء په لاره‌کی چه ددغه کانګرس له خوادعامـه تولیداتو دپراختی پرمختیا دهغو دښی اغیزی اودتولیداتو دښه کیفیت په اساس دخلکـو دهوسماینی دسطحی دلوړیدو دپاره‌ټاکل شوی ستر بریالیتو بونه ورته برخه شـوی دی په دوست افغانستان کښی مهمی پرمختیاوی شوی دی .

ستری غونډی لویی جرګـــی روان کال د فبروری په میاشت کی دافغانستان دجمهوریت اساسی قانون تصویب کړیدی دهیواد داقتصادی اوټولنیزی پرمختیا داوه کلن پـلان پر اساس دمترقی ، ملی اقتصاد دمینځ ته راتلو او د افغانستان دخلکو دمادی او کلتوری سطحی دښه والی دپاره اقدامات شویدی .

مونږ دخپلو تجربو له مخی ویریښه پوهیږو چه دټولنیز اواقتصادی اوښتون دپلان اجـرا دټولو مادی منابعو سمبالښت اودټولو خلکـو کلک زیار غواړی دایوه سخته خونجیبه وظیفه ده اومونږ دافغانستان دجمهوریت دپاره پدغـه لاره کښی دزړه داخلاصه ستر بری غــواړو دشوروی اتحادخلك په روان کال کښی داکتوبر دستر سوسیالیستی انقلاب شپیتمه کـــالیزه نمانځی اوپه دووکلونوکی به دافغانستان خلك دخپلی خپلواکی دبیرته اخیستو شپیتمه کالیزه ونمانځی په هغوکلونوکی چه دشوروی اتحاد دهیواددمینځ ته راتلو اودملی آزادی د پاره دافغانستان دمبارزو شاهد ؤ دشوروی اتحاد اوافغانستان ترمینځ دروغی جوړی او دښـه ګاونډی توب داړیکو دپاره ټینګ بنســټ کیښودل شو.

په خولسیزوکی دغو اساساتو په پرله پسی توګه دهمکاری او دوستی په روحیی ســـره ځانګړی پرمختیاوکړه .

لینن لیکلی دی چه «دافغانستان هیواد هغه لوړی هیوادو چه په مسکوکی مونږ دهغـــه داستازو یوډیرښه هرکلی وکړ اوخوشحاله یو وواویوچه ددوستی هغه تړون چه دافغانستان خلکوله روسیی سره لاسلیك کړی لومـــړی تړون دی .»

په ۱۹۲۱ کال کی ددوستی لاسلیك شوی تړون اودغه راز د ۱۹۳۱ کال دبیطرفی او د متقابله نه تیری مربوط تړون اودهغه داوږدیدلو مربوط شوروی تړون اودهغه داوږدیدو مربـــوط پروتوکول چه مونږ اوښاغلی جمهـــور رئیس یونیم کال پخوا په کابل کښی لاسلیك کـــړ دشوروی اتحاد اوافغانستان ددوستانه اړیکو دپاره ټینګ بنیادا یښی دی اوددواړو هیوادو دخلکوله ګټو اودسولی اوامنیت له ګټوسره سم دی .

په افغانستان کی دجمهوریت په اعـــلام سره دشوروی اتحاد اوافغانستان اړیکی نوی پړاوته ورسیدی اوتل یی خپل پرمختګ ته دوام ورکړی دی .

هغه موافقی چه زمونږ دمخکنیو کتنو پـــه جریان کښی شویدی په بریالی توګه دعملی کیدو په حال کی دی اودخپل مینځی اقتصادی اوتجارتی همکاریو په باب نوی مهمی موافقی لاسلیك شویدی .

دهیأتونو منظم لیږل رالیږل روان دی او کلتوری اړیکی دپرمختیا په حال کی دی .

زمونږ اوسنی خبری تائیدوی چه په سیاسی اقتصادی، کلتوری برخوکی اوپه نورو برخو کی زمونږ دهمکاریو دزیاتی پرمختیااوښه والی اوپه نوی ټینګ ماهیت سره ددغو همکاریو دپه کارلویدو دپاره وختونه شته .

دنړۍ دسولی‌اوامنیت دپاره په مجادله کی دشوروی اتحاد اوافغانستان داړیکو پیاوړتیا زیات اهمیت لری .

ددایمی سولی دداعیی دبری دپاره زیار او هلی ځلی دشوروی اتحاداودسوسیالستی‌ټولنی دنورو هیوادو دبهرنی سیاست مهم هدف‌دی.

ددغه سلوك دپرله پسی تطبیق له امله اودهغه گټوزیارپه نتیجه کی چه ټولوسولــه غوښتونکو هیوادوویستلی دی په خووروستیو کلونوکی داټومی جگړی دخطرپه کموالی کـی ډیرزیات پرمختگ شویدی .

دخوښی ځای دی چه دهغوهیوادو ترمینځ چی بیلابیل ټولنیزسیستمونه لری په روغــه جوړه‌کی دگډژوند مینځ ته‌راتگ، په‌بین‌المللی ژوندانه کی دیوه نورم حیثیت غـوره کړیدی اودیتانت په اوسنۍ پیړۍ باندی مسلــط تمایل گرځیدلی دی .

ددایمی سولی اوبین المللی امنیـت لاره طبعایوه آسانه لاره نده پدغه لاره‌کی هرگـام اوهربری دنړۍ دسیاسی فضا دښه والــی دمخالفینوپه لجوجانه مقاومت باندی دبــری په‌کارکی له بریالیتوب څخه زیږیږی .

مخالفو عناصرو وسله پرځمکه باندی نده ایښی اودهیوادوترمیڅ اړیکوکی دتعصبونــواو بی باورۍ څخه ډه‌کوی دهغوی دغه‌چال چلند دسړی‌جگړی په‌وختونوکی روزل‌شویدی خولکه چه‌په افغانستان کی وایی غرچه هرڅومــره لوړهم وی هغه‌ته دختلوله پاره لاره شته .

ښاغلی رئیس جمهورا مونږکلکه عقیده لرو چی ددیتانت دلاری په‌تعقیبولوسره به وکړای شونوی زیات پرمختگونه وکړو اودنړیوالـی سولی اوهمکاری دولسونوداآزادۍ او خپلواکۍ له پاره به‌په شریفانه کوښښ کـی نـوی بریالیتوبونه وگټو . پرته له‌شکه دلانجــو دکمښت تگ لوری دټولوهیوادو دولسونــو دژوندانه له‌گټوسره سمون خوری اودکړکیــچ دکمښت پرپالیسی باندی هیڅ ډول انتقـاد اودهغی دهدفونو اوغایی دله مینځه وړلو له پاره هیڅ ډول کوښښ دغه ښکاره حقیقـت تراغیزی لاندی نشی راوستلی .

لکه چی دشوروی اتحاد دکمونست گـوند عمومی منشی لئونیدبریژنف ویلی دیتانــت له ټولوزیات اوله ټولونه مخکی پرسړی‌جگړی باندی وروستی بری اودهیوادو ترمینځ ټینگو عادی اړیکوته دهغه لیږدول دی .

کمښت دځبروپرمیزپه سوله ایزووسایلــو سره داختلافونو اولانجو دحل له پاره چمتوالی دی نه دزورتهدید اویاوسلی ته دلاس اچولو له لاری .

دیتانت په حقیقت‌کی ددوه اړخیزباور لرل اودیوبل دقانونی گټودپیژندلو تــوان دی . دسولی له پاره دتضمینونو دتامین کار طبعا دینه اړدی چی لانجی یوازی په‌یوه وچه کی کمی نشی بلکه ددیتانت لمن دځمکی دکری ټولووچوته خوره شی ترڅوله‌دی امله داسیا په‌گډون دټولی نړۍ ولسونه وکولی شی چی دهغه له‌گټوڅخه فایده واخلی .

په ټوله نړۍ کی په بری سره دسولـی

اوامنیت دټینګښت دمسئلي حل یوزیاتهاندازه پرداسي ایخ ولاړدی چي په هغهکي داسیا حالات پرمخ ځی .

مونږغواړو داسیایي هیوادو ترمینځ سوله اوهمکاری ټینګه شي‌چي دهغوکار کوښښ‌داسیا په وچه‌کي امنیت ټینګ کړی .

داسیاپه بیلابیلو برخوکښي ستراو ګټور بدلونونه دمینځ ته راتلو په حال کـــي دی دویتنام، لاوس اوکمبودیاولسونو د خپلـــو آزادی اوخپلواکۍ دګټلوپه مقصد دامپریالیزم په‌خلاف په‌خپله مجادله‌کي تاریخی بریالیتوبونه ترلاسه کړیدی. دغه کاردځمکي پرمخ دجګړي دیری خطرناکي برخی له مینځه وړی اودایې ثابته کړه چي زمونږپه وخت کي پرولسونو باندی دپردیودارادی اوخارجي تسلط دتحمیل له پاره هرډول زیارپه اجتناب ناپذیر ډول په ناکامۍ محکوم دی .

مونږحتی په ځرګندډول ورځ په ورځ ډیر وینوچي داسیادجنوب دهیوادو داړیکو دعادی کیدوتمایل شته .

دهند اوپاکستان په اړیکوکي ډیر کارونه شوی [illegible] اوپاکستان دسوله ایزو خبرو له لاری په خپلواړیکوکي دستونزو دلری‌کولو په لاره‌کي سترګامونه پورته کړیدی .

دغه څیر مثبتو اقدامونو هرکلی کـــوو غوښتونکي سترګي [illegible] چي دسری جګړي پلویان په اسیاکي [illegible] په ځایګی [illegible] په [illegible] هرډول زیارباسی چي داسیایی هیوادو [illegible]

وساتي .

دوګړو ترمینځ دبی باوری تخم‌کری چـــی هیوادو نه یودبل پرخلاف راپور ته کړی او ددوی ترمینځ لانجي ولمسوی دپوځی پالیسی غوښتو نکی‌قدرتونه په‌ډلوټپلواو هڅو جنګی اډولاس پوری‌کوی چي په‌خپله یې‌په آسیاکي جوړي‌کړیدی په منځنی ختیځ کي دامپریالستي ارتجاع زیارهم روان دی .

دسوله غوښتوونکو هیوادو دارادی ،وزیار قدرت بایددغه دسیسی بی اغیـــزه کـــړی دافغانستان جمهوریت اغیزه چي دآسیاپه زړه کي پورت‌دی اودآسیادوچي دستونزوپه‌آرارولو کي دهغه ښه ونډه ډیره مهمه ده .

شوروی اتحاداوافغانستان په‌آسیا اوپه‌نوره نړۍ‌کي درواټوحالاتوپه مربوطوډیروسملاسی مسئالوکي ګډنژدیوالی لری . زمونږ هیو دونو دنړیوالوسملاسی مسئالو څخه دیو زیـــات شمیرپه اوارولوکي ګټوره همکاری کړیـــده مونږباورلروچي زمونږهمکاری به دبین الملی سولي اوامنیت له‌پاره لاپسی پراخه شـــی . اودغه همکاری به دشوروی اتحاد اوافغانستان دخلکوترمینځ دوستي اومتقابله باور لاپســـی زیات اوټینګ‌کړی . له حاضرینوڅخه هیلـــه کوم څپل جام دافغانستان دجمهوریت درئیس ښاغلی محمد داؤد اوافغاني میلمنوپه سلامتی دشوروی اتحاد او دافغانستان دجمهوریت دخلکوترمینځ ددوستي اوهمکاری دیرله پــی پرمختیااوټینګښت اودغه رازدنړۍ په سوله له ناسره پوځای پورته کړی .

ښاغلی محمد داؤد دوری په ۲۵ ترغرمې دمخه پداسې حال کښې چې د شوروی سوسیالیستی د اتحاد د عالي شورا د رئیسه هیات دصدر مرستیال له دوی سره ملګری ؤ دمسکوپه ښارکښې دزیل موټر جوړلو فابریکه ولیدله .

کله چې ښاغلی جمهور رئیس دفابریکې دروازې ته ورسید د دغې فابریکې د رئیس ښاغلی پولا کوف اویو شمیر نورو کارکوونکو له خوایې تود هرکلی وشو

مخکې تردې چه زمونږ ملی مشر دغې فابریکې څانګې ووینې د فابریکې رئیس ددغې فابریکې دکار دځرنګوالی اوتولیداتوپه باب توضیحات عرض کړل .

وروسته بیا ښاغلی محمد داؤد ددغې فابریکې بیلابیلې څانګې په تفصیل سره ولیدلې .

کله چې ښاغلی محمد داؤد دفابریکې څانګې لیدلې کار کوونکو او کارګرو په چکچکو او د جمهوریت موسس ته دګلانو دګیډیو په ورکولو سره ددوی هرکلی وکړ .

ښاغلی جمهور رئیس د خپلی کتنې په پای کښې دفابریکې دتولیداتو دپرمختګ له امله دخپلې خوښې مراتب څرګند کړل . د فابریکې په کتنه کې له ښاغلی جمهور رئیس سره دتجارت او اوبو او برښنا وزیرانو د بهرنیو چارو دوزارت د تشریفاتو رئیس د افغانستان او شوروی اتحاد دلوی سفیرانو او یو شمیر نورو افغاني او شوروی مقامات ملګری وو .

جمهور رئیس ښاغلی محمد داؤد دمسکو په وخت د ورځې په ۲۵ ترغرمې وروسته په بوه بجه د شوروی سوسیالستی جماهیرو اتحاد دمشرانو په ویاړ دمسکو د دولتی میلمستون دهر کلیو په تالار کې غرمنی میلمستیا کړې وه چې په هغې کې د شوروی

جمهور رئیس ښاغلی محمد داؤدپه هغه میلمستیاکی د شوروی اتحاد دمشرانو سره دخبرو په حال کی چې د ... په دولتی میلمستون کی شوی وه .

اتحاد دعالي شورا د رئیسه هیات صدر ښاغلي نیکولای پود گورني، صدر اعظم ښاغلي الکسي کاسگین، دبهرنیو چارو وزیر ښاغلي اندري گرومیکو له بهرنیو هیوادوسره دوزیرانو دشورا داقتصادي روابطو د دولتي جرگه‌گی رئیس ښاغلي سکا چکوف او د شوروی سوسیالستي جماهیرو اتحاد یوشمیر نورو مشرو کسانو او شخصیتونو له ښاغلي جمهور رئیس سره ملگری هیات په مسکو اوکابل کې د افغانستان او شوروی اتحاد لویو سفیرانو او د افغاني لوی سفارت یوشمیر غړیو برخه اخیستی وه.

د افغانستان د جمهوري دولت او شوروی اتحاد ترمنځ د اقتصادي همکاری موافقه لیک پداسي حال کې چې جمهور رئیس ښاغلي محمد داؤد او شوروی اتحاد دعالي شورا د رئیسه هیات صدر ښاغلي نیکولای پودگورني حاضر و د ۱۳۵٦ کال دوري په (۲۵) نیټه په مسکو کې لاس لیک شوه، موافقه د محلي وخت په دولس نیمو بجو د افغانستان له خوا د پلان وزیر ښاغلي علي احمد خرم او د شوروی اتحاد د پلوه له بهرنیو هیوادو سره د شوروی اتحاد د وزیرانو دشورا داقتصادي روابطو د جرگه گی رئیس سکاچکوف په دولتي میلمستون کې لاسلیک کړه.

پدغه مرستوکی د تجارت وزیر ښاغلي محمد خان جلالر، د اوبو او برښنا وزیر انجنیر محمدی، د بهرنیو چارو د وزارت مرستیال ښاغلي وحید عبدالله، د بهرنیو چارو وزارت سیاسي لوی مدیر ښاغلي عبد الصمد غوث او نوره راز دشوروی اتحاد صدر اعظم ښاغلي الکسي کاسیگین د بهرنیو چارو وزیر ښاغلي اندري گرومیکو او یو شمیر نورو دولتي کسانو په مسکو کې افغاني لوی سفیر ډاکټر علي احمد او په کابل کې د شوروی اتحاد لوی سفیر ښاغلي پوزانوف هم برخه در لوده.

جمهوررئیس د مسکو په هوایي ډگرکی کابل ته د روانیدو څخه دمخه له ښاغلي پودگورني سره لیدل کیږي.

ښاغلی محمد داؤد د اوورسره هیات یی د افغانستان په وخت دوری په ۲۶ نیټه له غرمی مخکی پهیو ولس نیمویجو د هیواد په نیت له مسکوڅخه را روان شو.دشوروی اتحاد دعالی شورا د رئیسههیات صدرښاغلی پود گورنی ،صدراعظم ښاغلی الکسی کاسگین ، دعالیشورا د رئیسه هیات دصدر مرستیال ښاغلی کلیش ویلی ، دصدراعظم مرستیال ښاغلی ار خیپوف دبهرنیو اچارو وزیر ښاغلی اندری گرومیکو او د شوروی اتحاد یوشمیر نور مشران او عسکری اوملکی ستر شخصیتو نه اوپه مسکو اوکابل کی د افغانستان د جمهوریت او شوروی اتحاد لوی سفیران د افغانی سفارت غړی اودمسکو یوزیات شمیر ښاریان د جمهور رئیس ښاغلی محمد داؤد سره د مخه ښیله پاره دونوکوا هوایی ډگرته ورغلی ؤ .

ښاغلی محمد داؤد دمسکو هوایی ډگرته درسیدو په وخت کی د ښاغلی پود گورنی پهملگرتیا وروسته له هغی چی ،وزیک د افغانستان د جمهوریت ملی سرود او د شوروی اتحاد ملی سرود وغږاوه دتشریفاتی گارد د احترام مراتب و منل ا وهغه یی وکوت .

وروسته د جمهوریت موسس د شوروی اتحادله شخصیتونو ، په مسکوکی دافغانی لوی سفارت لهغړیو سرهچی مخه ښیلپاره هوایی ډگرته حاضر شوی ؤ خدای په اماني وکړه .

د شوروی اتحاد مشرانو ښاغلیپودگورنی ښاغلی کاسیگین او ښاغلی گرومیکو زمونږ دملی مشر سره د الوتکی تر اړدی پوری ملگری ؤ او دده لهپاره یی دباعافیت سفر هیله وکړه .

پدی وخت کی ښاغلی محمد داؤد دشوروی اتحاد د حکومت اوخلکو دښی میلمه پالنی څخه مننه وکړ اووپی ویل :

خوښیږم داچی وخت پیداشو یوځل بیا دوست هیواد شوروی اتحادته سفر وکړم او دواړو هیوادو دعلاقی وړ مسئلو پهباب دشوروی اتحاد له مشرانو سره ووینم اوخبری ورسره وکړم .

په مقابل کی ښاغلی پود گورنی وویل: هغه خبری چی د ښاغلی جمهور رئیسسره وشوی ډیریپهزړه پوری اوبی له شکهد دواړو هیوادو ترمینځ دلرغونی دوستی په پرمختیا کی یو بل گام گڼل کیږی .

ستاسو جلالتماب سفر د دواړو هیوادو دخلکو لپاره ډیر زیات گټور دی . ښاغلی جمهور رئیس دسلامتیا او د دوست هیواد افغانستان دخلکو دهوسایني هیله کوم .

ښاغلی محمد داؤد دسپرلی موټر د دوی له ا ستوگنځی څخه دونوکواتر هوایی ډگر پوری د یوی ډلی موټر سایکل سپرو لخوا بدرگه شو .

دواړو هیوادو دمشرانو دسپرلی د موټر دلیږلو لاره او هوایی ډگر د دواړو هیوادو په ملیبیرغونو ښکلی گړی شوی وو .

کله چی دښاغلی جمهور رئیس دسپرلی الوتکی دشوروی اتحادله فضا څخه وتلـه

د افغانستان او شوروی اتحاد گډه اعلامیه

د هغی گډی اعلامیی متن چی په شوروی اتحادکی دافغانستان دجمهوری دولت دجمهور رئیس ښاغلی محمدداؤد درسمی اودوستانه سفرپه پای‌کی د۱۳۵٦ کال دوری په شپږ ویشتمه نیټه دجمعی په ورځ د۱۹۷۷ کـال داپریل په پنځلسمه نیټه په‌کابل او مسکو کی خپره شوه .

دشوروی سوسیالیستی جماهیرو داتحـاد دعالی شورا درئیسه هیأت اوشوروی اتحاد دحکومت په بلنه دافغانستان دجمهوری دولت جمهوررئیس ښاغلی محمدداؤد د۱۳۵٦ کال دوری له دروېشتمی نیټی نه ترشپږ ویشتمی پوری شوروی اتحادته رسمی او دوستانـه سفروکړ .

پدغه سفرکی دافغانستان له خوا جمهـور رئیس ښاغلی محمد داؤد، دتجارت وزیـر ښاغلی محمدخان جلالر، دپلان وزیر ښاغلی علی احمدخرم، داوبواوبرښنا وزیر ښا غلی جمعه‌محمدمحمدی دبهرنیوچارودوزارت‌مرستیال ښاغلی وحیدعبدالله اوپه شوروی اتحادکښی دافغانستان دجمهوریت اوی سفیر ښـاغلـی علی احمد اوشوروی له پلوه دشوروی اتحاد کمونست گوند دمرکزی جرگه‌گی عمومی‌منشی ښاغلی لئونډبریژنف، دشوروی اتحادکمونست گوند دمرکزی جرگه‌گی دسیاسی دفتر غـړی اودشوروی سوسیالیستی جماهیرو اتحاددعالی شورا درئیسه هیأت صدر ښـاغلی نیکولای پودگورنی، دشوروی اتحاد د کمونست گوند دمرکزی جرگه‌گی دسیاسی دفتر غړی او د شوروی سوسیالیستی جماهیروداتحادد وزیرانو دشورا رئیس ښاغلی الکسی کـا سیگین، دشوروی اتحاد دکمونست گوند د مرکـزی جرگه‌گی دسیاسی دفترغـــړی او دشوروی سوسیالیستی جماهیرو داتحاد دبهرنیو چارو وزیرښاغلی اندری گرومیکو ، د اقتصـادی همکاریو دپاره دولتی جرگه‌گی رئیس ښاغلی سیمون اسکاچکوف او په افغـانستان کـی دشوروی سوسیالیستی جماهیرو داتحاد اوی سفیرښاغلی الکساندر پوزانوف خبری وکړی.

دخبرواترو په وخت‌کی چی ددوستی ، باور اوښه تفاهم په فضاکی وشوی دپرمختیایی مسئلو اوددوه اړخیزوروابطو دلاپینگتیا په‌باب ژورغورروشو اوددواړو هیوادو دعـلاقی وړ بین المللی مهمو موضوع گانوپه باره کـی مفصلی خبری اتری وشوی . دافغانستان دملی خپلواکی دبیرته اخیستلو داته پنځوسم‌کال اوداکتوبر دسوسیالیستی سترانقلاب دشپیتمی کالیزی په درشل کی دواړو خواو مشرانوپه ابتکاردمتقابله په رسمیت پیژنـدلی او د

د جمهور رئیس ښاغلي محمد داؤد مسافرتونه

دجمهور رئیس ښاغلي محمد داؤد لخوا دشوروی اتحاد دمشرانو په نامه د دوستی ټیلگرام مسکوته مخابره شوی اوپه هغه کی په مسکو کی دخپلی استوگنی په وخت کی دشوروی اتحاد د حکومت اوخلکو دښی میلمه پالنی اوتود هرکلی څخه مننه څرگنده شوېده.

جمهور رئیس ښاغلي محمد داؤد اودهغو ملگری هیات د شوروی سوسیالستی جمهوریتونو اتحاد ته ددری ورځنی رسمی اودوستانه سفرله پای ته رسولو وروسته دوری په ۲۶ نیټه مازدیگر کابل ته راغی.

زمونږ ملی مشر ښاغلی محمد داود دسپرلی الوتکه ترغرمی وروسته په څلورو بجو دکابل بین المللی هوایی ډگرته راورسیدله اوهغه وخت چی د جمهوریت موسس له الوتکی څخه راکوز شو ښاغلی محمد نعیم، دملی دفاع وزیر ډگر جنرال غلام حیدر رسولی دمالیی وزیر ښاغلی سید عبدالاله ،د دولت وزیر ډاکتر عبدالمجید ،دکورنیو چارو وزیر ښاغلی عبدالقدیر ،د جمهوری دفتر رئیس ښاغلی محمداکبر ،کابل ښاروال ډاکتر غلام سخی نورزاد، اوپه کابل کی دشوروی دلوی سفارت شارژ دافیر د انقلاب دمشر هرکلی وکړ.

ور پسی زمونږ ملی مشر وروسته له هغه چی موزیك جمهوری ملی سرود وغږاوه د تشریفاتی گارد سلام او احترام مراتب ومنل اوهغه یی وکوت.

وروسته جمهور رئیس ښاغلی محمدداؤد دکابینی له غړیو، لوی درستیز ،جنرالانو او دجمهوری دولت وسله والو قواوو له منصبدارانو ،ملی ستړو مامورینو سره چی زمونږ دملی مشر دهرکلی له پاره په هوایی ډگر کی حاضر شوی وو داحوال پوښتنه وکړه.

جمهور رئیس ښاغلی محمد داؤد کابل ته درارسیدلو په وخت کی جمهوری تشریفاتی گارد معاینه کوی

افغانستان اوشوروی دولت ترمنځ ددوستی دروابطو دټینګیدو تاریخی اهمیت دخپل‌هیواد دخپلواکی په خاطرافغانستان دولس دمبارزو مشرانو اوولادیمیرایلیچ لینین یادونه وکړه .

دواړو خواو څرګنده کړه چی د۱۹۲۱ کال ددوستی تړون ددواړو هیوادو ترمنځ د۱۹۲۱ کال دبیطرفی اومتقابله نه‌تیری تړون نن هم دافغانستان اوشوروی اتحاد داړیکو بنسټ بلل کیږی اودغه رازپه پوره ډاډ سره دافغانستان دجمهوریت اوشوروی اتحاد په ګټوخدمت کوی .

دافغانستان دجمهوری دولت جمهور رئیس اوشوروی مشرانو ددوستانه اړیکواو د افغانستان اوشوروی اتحاد تر مینځ دبرابرو حقوقو حاکمیت اودخپلواکی حق ته دمتقابله احترام اویودبل په‌کورنیو چاروکی دلاس نه وهلوپه بنیاددښه ګاونډی توب د بریالی پرمختیاله امله خپل زیات‌رضایت څرګندکړ.

افغانستان اوشوروی اتحاد کلك عزم لری چی په راتلونکی وخت‌کی هم ددواړو خواو ترمنځ ددوستی‌اړیکی همکاری‌اوښه‌ګاونډیتوب له پخوانه زیات ټینګ کړی اودغه کار دافغانستان اوشوروی اتحاد دخلکوله ګټو سره پوره سمون خوری .

دبین المللی سولی اوامنیت دټینګښت دپاره خدمت کوی . دواړو خواوهغه سلا مشوری چی ددواړوهیوادو ترمینځ دافغانستان اوشوروی اتحاددخپل مینځی‌مسالواوبین‌المللی مسالو په باب کیږی ډیری ګټوری بللی او عقیده یی څرګنده کړه دغه سلامشوری چی عنعنوی بڼه یی غوره‌کړی باید په‌راتلونکی وخت‌کی هم دوام وکړی .

دواړو خواو درضایت په څرګندولو سره وویل :

چی ددواړو هیوادو تر مینځ اقتصادی همکاری چی دبرابرو حقوقو له مخی اومتقابله ګټه‌وده اوپراختیامومی له پخوانه زیات‌داوړدی مودی بڼه غوره کوی .

دغه‌کار پدغه برخه‌کی داقتصادی علایقو دزیاتی پرمختیااودعملی مسئلو دحل دپاره‌هم شرایط برابروی .

ددواړو خواوپه عقیده داقتصادی همکاریو دپاره دافغانستان اوشوروی اتحاد دګډی جرګه‌ګی دکارپیل پدغه لاره‌کی مهم ګام بلل کیږی .

په اقتصادی برخه‌کی ددواړوهیوادوترمینځ دعلایقو دلاټینګتیا دپاره دهیلی په پیسروی دواړوخواو د۱۳۵٦کال دوری په پنځمویشتمه نیټه دافغانستان دجمهوری دولت دحکومت اودشوروی سوسیالیستی جماهیرو د اتحاد دحکومت ترمینځ په مسکو کښی داقتصادی همکاری په باب یوه موافقه لاسلیك کړه .

دواړو خواودافغانستان دجمهوری دولت او د شوروی سوسیالیستی جماهیرو د اتحاد ترمینځ دتجارتی اړیکو پرمختیایی د۱۹۷٦کال دجون په میاشت‌کی د۱۹۷٦-۱۹۸۰ کلیو نو دپاره دشیانو دراکړی ورکړی دموافقی له مخی مینځ ته راغی بریالی بللی نوواو یی

څرګند کړچې دشیانو متقابله سپارنې اندازه به زیاته اوداقلامو فهرست به پراخه شي .

دواړو خواودغه رازپه فرهنګي او صحي برخوکې دهمکارۍ مثبته پرمختیا یاده کړې دغو همکاریو دپراختیا دپاره یې خپل عزم اعلام کړ .

دواړوخواو بیاټینګار وکړچې دوی دخپل مینځې علایقو سویه چې په بیلابیلو برخوکې حاصله شوې ده ددواړو هیوادو خلکو داروښتناکې پاڅګې اودهغو دولتونو تر مینځ چې بیلابیل ټولنیزنظامونه لرې، په روغه‌جوړه کې دګډژوند ستر ښکارندوی بولي .

دواړو خواو دبین المللي روانو مهمومسألو په باب دخبروپه وخت په مسکوکې د۱۳۵٤ کال دغبرګولي داتلسمې نیټې دافغانستان او شوروي اتحادپه ګډه ویناوپه کابل کې د۱۳۵٤ کال دلیندۍ د(۱۹) نیټې دافغانستان اوشوروي اتحادپه ګډه اعلامیه‌کې اصلي مندرجاتو تائیداودهغو ټینګار وکړ .

دواړو خواوهغه مثبتې پرمختیاوې چې په اروپاکې دامنیت اوهمکارۍ دعمومي جرګې له جوړېدووروسته په بین المللي حالاتو کې مینځ ته راغلي څرګندې کړې اوپه بین المللي اړیکوکې دیوې داوامداري‌عملي‌اونه اوښتونکې عملیې په توګه دډیتانت دبدلیدو دضرورت اوډېرې ټولو سیمو‌ته ددغې عملیې دلمنې دزسیدوپه باب دخپلې ګلکې عقیدې یادونه وکړه .

ددواړوخواوپه عقیده دهغواضافي تدبیرونو نیول چې دملګروملتو دموسسې له منشور سره سم دبین المللي اړیکودنه بدلیدونکې قانون په نامه له زورڅخه داستفادې په برخه کې له زوراویاګواښ څخه دکار داخیستوڅخه دډډه‌کولو داصل له تثبیت سره مرسته کوي ضروري دي پدې مناسبت په بین المللي اړیکوکې دزورڅخه دکارنه اخیستو دنړیوال تړون دډیرژرلاسلیك کیدو اهمیت څرګندکړې شواودنظر اتفاق وښودل شو چې دغه شان تړون په نړیوالوحالاتو باندې په زړه پورې اغیزه لرې اودټولوهیوادوله پاره به دامنیت دزیات تامین سبب شي .

دواړه خواوې عقیده لرې چې ددغه تړون مسوده چې اوس اوس دملګرو ملتو دموسسې ترغورلاوخیړنې لاندې ده دنړۍ دټولو ذیعلاقه هیوادو ترمینځ موافقې ته درسیدو دپاره ډیر ښه بنسټ بلل کیږي .

دواړوخواو دبین المللي او سنیو روابطو دډیرې مهمې مسالې یعنې دتسلیحاتي مسابقو دبندیدو دمسالې پوره اوعمومي بې وسلې‌کولو ته درسیدواو دجګړې له خطرڅخه دبشریت دژغورنې اوترټولودمخه له اټومي جګړې څخه دژغورنې دمسالې د حل اوفصل له پاره دلاغیزمنو تدبیرونو دنیول کیدوپه باب خپل نظرڅرګند کړ .

داټومي وسلې دنه خپریدو دتړون دټولو مقرراتو اوله دغه تړون سره دټولوهیوادودډیرو ځای‌کیدوداټومي وسلې دټولوازمویښو دمنع‌کیدو دبین المللي تړون دلاسلیك اود کیمیاوي

وسلی دمنع کیدو اوله مینځه وړلودمقابلی ژور اجراله پورتنیومقصدونو سره به سمون ولری په اوسنیوشرایطو کنبی دولیزه له مینځه وړلو دوول دول نویو وسلو او سیستمونو برابرولو اوتولیدد منع کیدو دموافقی دلاسلیك ضرورت ډیرمهم اړخ لری .

ددی ټکی په نظرکی نیولوسره چی په اروپا کی دامنیت اوهمکاری مسالی بریالی حل او فصل نه یوازی داروپا دپاره بلکی دټولـــی نړۍ دپاره ستر اهمیت لری .

دواړو خواو پدغه باره کی داروپا دعمومـــی جرگی دوروستی سند دلاسلیکوونکو هیـوادو له خوادیوه تړون دلاس لیك کیدو دمفکـوری ملاتړوکړچی هیڅ یولوړی هیواد دی دبـل هیواد په خلاف له اتومی وسلی څخه کار وانه اخلی .

دافغانستان جمهوری دولت او شـــوروی اتحاد دبی وسلی کولو دپاره دملگرو ملتـــو دموسسی دعمومی ټولنی دځانگړی غونـــډی دجوړیدو په گټه نظرڅرگندکړدغه شان غونډه دبی وسلی کولو دنړیوالی جرگی دجوړیدو په لاره کی دمهم گام په توگه بولی .

دواړوخواوپه منځنی ختیځ کی دلانجو ددوام له امله خپله ژورهاندیښنه څرگنده کړه دوی یوشان عقیده لری چی په منځنی ختیځ کـــی دعادلانه اودوامداری سولی ټینگیدل له ټولو هغوعربی ځمکو څخه چی په ۱۹٦۷ کال کی نیول شوی ډیرژراوپه بشپړه توگه داسرائیلی پوځ وتل غواړی اودیوه ملی دولت دجوړیدو له پاره دفلسطین دخلکـــو دحق په کړون دفلسطین دعربو خلکو درواحقوقو تأمین دی.

دواړه خواوی دفلسطین دآزادی د موسسی په کړون دټولو علاقه لرونکو اړخونوپه گډون دمنځنی ختیزپه باب دژنیودجرگی دسمـلاسی بیاجوړیدو ملاتړ کوی . داسیادوچی په مسالو باندی دغوراوڅیړنی په ترڅ کی یوځل بیایی ددغی وچی دټولو هیوادوپه گټزیار سره داسما دسولی اوثبات دټینگښت دپاره خپله زیاتـه علاقه څرگنده کړه او د افغانستان او شوروی اتحادپه گډوسندونو کی یی پدغی مسالـــی پوری مربوط مندرجات تائید اودهغو ټینگـار وکړ .

دافغانستان جمهوریت اوشوروی اتحـاد د هندونیمی وچی دهیوادوترمینځ دښه گاونډیتوب دروابطو او همکاریو دټینگیدو طرفداردی او عقیده لری چی داختلاف وړهغه مسالی چه په دغه سیمه کی شته بایددخبرودلاری اودبهرنیو قواودهیڅ دول لاس وهنی پرته حل وفصل شی .

دواړوخواوی امیدڅرگندوی چی دافغانستان اوپاکستان ترمینځ سیاسی اختلاف دروغـــی جوړی اودخبرو دلاری حل کیدای شی اوهمغه تماسونه چی ددواړو هیوادو دمشرانو ترمینځ پیل شوی، له دغه کارسره به مرسته وکړی .

دواړوخواو دناپیلتوب دنهضت داستعمار ضد اوامپریالیستی ضد خصوصیت په مثبته توگه څیړلی اودغه نهضت یی په بین المللی سیاست کی دمهم عامل په توگه بللی دواړی

څرګندکړچي ناپېیلي هیوادونه په راتلونکي وختکې هم دبین المللي سولې او امنیت دتقویې دپاره داستعمار اوامپریالیزم دتیری دسیاست په خلاف دخلکواوولسونو په عمومي مجادله کې زیاته ونډه سرته رسولې شي .

دافغانستان جمهوریت او شوروي اتحاد داستعمار دله مینځه وړلواودهغه دوروستیو بقایاودله مینځه وړلواودنژادي توپیردلرې کولو دعملي چټکتیا غوښتونکي دوی دخپلې آزادۍ او خپلواکۍ دپاره دزمبابوې او نامیبیا دخلکو دعادلانه مبارزوله امله خپل ملاتړ څرګندوي .

دواړو خواو داپارتاید سیاست چې دجنوبي افریقا دنژادپال رژیم له خواتعقیبیږي سخت غندلې اودجنوبي افریقا دخلکو دهغو حقوقو دترلاسه کیدوله پاره چې انکارتری نشي کیدای ددغه ځای دخلکوداکثریت دمبارزو له امله یې خپل ملاتړ څرګند کړ .

دواړو خواو هغه اهمیت چې ددوی هیوادونه یې دبین المللي سولې اوامنیت په ټینګتیاکې دملګرو ملتو دموسسې درول له پاره ورکوي څرګند کړاوویې ویل :

دی ته چمتودي دملګرو ملتو دموسسې دمنشور ژورتطبیق په اساس ددغې موسسې داغیزمنتوب دسویې دلوړیدوپه مقصد خپلې همکارۍ ته دوام ورکړي .

دواړوخواو داڅرګند کړچې دشوروي سوسیالستي جماهیرو اتحادته به دافغانستان دجمهوري دولت دجمهور رئیس سفر اوهغه خبرې چې ددواړوخواو تر مینځ وشوې دافغانستان دجمهوري دولت اودشوروي اتحاد ترمینځ ددوستي دعلایقواودهراړخیزې همکارۍ دلاپراختیا دپیاوړتیاپه کال کې نوی او مهم سهم وبلل شي .

دافغانستان جمهوررئیس ښاغلی محمدداؤد دشوروي اتحاد دکمونست ګوند د مرکزي جرګې عمومي منشي ښاغلي لئونیدبریژنف دشوروي سوسیالیستي جماهیرو داتحاد دعالي شورا درئیسه هیأت صدر ښاغلي نیکولای پودګورني اودشوروي سوسیالیستي جماهیرو داتحاد دوزیرانو دشورا رئیس ښاغلي الکسي کاسیګین ته بلنه ورکړه چې افغانستان ته رسمي اودوستانه سفرونه وکړي چې په تشکر سره ومنل شوه .

دافغانستا ن او شوروی اتحا دداقتصا دی همکار ی دموافقی متن

په هغه کړه اعلامیه کې چه د شـوروی سوسیا لستی جماهیرو اتحاد دوست هیواد ته جمهور رئیس ښاغلی محمد داود له رسمی سفر څخه وروسته خپره شوه په هغې کې د افغانستان اوشوروی اتحاد ترمینځ داقتصادی همکاری دیوی موافقی دلاسلیک یادونه هم شوی وه داده د دغې موافقې بشپړ متن چـه د افغانستان دپلان وزیر ښاغلی علی احمـد خرم اوشوروی اتحاد د پلوه د شوروی اتحاد د اقتصادی همکاریو دپاره د دولتی جرګـه ګی رئیس ښاغلی سکاچکوف د ۱۳۵٦ کال دوری پر ۲۵ نیټه دمسکو په ښارکـی لاسلیک کړه یدی ډول وړاندی کیږی :

د افغانستان د جمهوری دولت د حکومت او شوروی سوسیالستی جمهوریتونو د اتحاد حکومت ترمینځ داقتصادی همکاری په باب موافقه .

د افغانستان د جمهوری دولت د حکومت او شوروی سوسیا لستی جمهوریتو نیو د اتحاد د حکومت د دوستانه اړیکو اوښـیـه ګاونډیتوب په مخې اود ۱۹۲۱ کال دفبروری دمیاشتې د ۲۸ نیټې د دوستی دترون اود ۱۹۳۱ کال دجون دمیاشتې ۲٤ نیټی دبیطرفۍ او دوه اړخیزنه تیری کولو دترون داصولو په اتکا اود ملګرو ملتو د موسسی دمنشـور دمقرراتو په اساس اود برابرو حقوقودیوبل په کورنیوچاروکی لاس نه وهلو اوپه راتلونکی وخت کی د اقتصادی تجارتي اوتخنیکی اړیکو دپرمختیا لپاره له تمایل څخه په الهام اخیستو سره حاکمیت ملی خپلواکی اودخـاوری د تمامیت ته ددوه اړخیز احترام دپـرنسیپونو

دافغانستان اوشوروی اتحاد ترمنځ داقتصادی همکاری دموافقت نامه په داسی حال کی چـی جمهور رئیس ښاغلی محمد داؤد اوشوروی اتحاد دعالی شورا درئیسه هیأت صدر ښاغلی نیکولای پودګورنی حاضر دی دپلان وزیر ښاغلی علی احمدخرم اوښاغلی سکاچکوف له خوا لاسلیک کیږی .

لەمخی ویتیبله دلاندنیو مراتبوپه باره کـــی دغه موافقه لاسس لیك کړی .

لومړی ماده :

دواړه ذمه واری خواوی په بیلا بیلـــو اقتصادی او تخنیکی برخوکی د دوه اړخیزو او داوږدی مودی دګټوله مخی د اقتصـا دی تخنیکی اوتجارتی دزیاتی همکاری د پراختیا اولاتینګښت په مقصد خپله هیله څرګندوی.

دویمه ماده :ـ

ددواړو هیوادو ترمینځ اقتصادی او تخنیکی همکاری بەپه لاندی برخوکی د دواړو خـواؤ موافقی وړبەمشخصو پروژو پوری‌دمربوطو موافقو او تړونونو لەمخی انکشاف اوپرا ختیا وکړی لکه دګاز، تیلو، پتروشیمی دصنایعو پراختیا اوکیمیا وی صنایع کرنه او اوبـــه لګول اونوری اقتصادی روغتیایی او دبیطاری څانګی دتیلوګاز اونورو وچوکانی موادودمیند لوپه مقصد دجیولوجی دپلټنو دکاروتو اجـرا کول او دهغو صنعتی ویستل .

دبرېښنا د انرژی پروژه جـوړول او د تاسیساتو ساختمان د ترانسپورت‌او مخابراتو پراختیا حرفه‌وی ښوونه او تخنیکی پرسونل دژوندانه دماحول اوچاپیریال اونوروساتنه .

دریمه ماده :ـ

دواړه ذمه واری خواوی‌په ټولو مسایلـو سره دافغانستان د جمهوری دولت اوشوروی اتحاد د ډیلاقه موسسو ترمینځ د اقتصادی تجارتی ،تخنیکی اړیکو په برخوکی دهمکاری دپرمختیا اوډله پلا دغی موافقی او ددواړو هیوادو درواتو قوانینو په اساس د موافقـو اوتړونونو دلاسلیك پەبرخه کی‌مرسته وکړی.

څلور مه ماده :ـ

ددوی اړخیزی اقتصادی، تخنیکی اوتجارتی همکاری دعملی اجرا پـه مسئلـو بانـــدی د اقتصادی همکاری په باب د افغانستان او شوروی اتحاد د حکـومتونو ترمینځ دایمـــی جرګه‌ګی کی‌غور اوخبری کیږی .

اومربوط پیشنهادونه به ددواړو هیـــوادو دحکو متونو دخیرنی د پاره وړانده شی.

پنځمه ماده :ـ

دغه موافقه په هرڅل دپنځو راتلو نکـو وړده اود دولسو کلونو دپاره اعتبار لری.

دغه موافقه په هرڅل دپنځو راتلونکـــه کلونودپاره بەپه اتوماتیك ډول اوږدەشی‌پدی شرط چه دموافقی د اعتبار او دمربوطی‌مودی دتیریدو څخه یوکال مخکی له دواړو خـواوه څخه هیڅ یوبل ذمه واروری دهغی داعتبار دفسخی په نسبت دخپل تمایل پەباب دلیك پەوسیله خبر نکړی .

دغه موافقه دمسکوپه ښارکی د ۱۳۵۶کال دوری په ۲۵ نیټه چه د ۱۹۷۷ عیسوی کال داپریل خوارلسمه نیټه کیږی په دوو اصلی نسخوکی هر یوەپەدری او روسی ژبوچـــه دواړه متنونه یوبرابر اعتبار لری لاسلیـــك شویده .

علی احمد خرم د افغانستان د جمهور ی دولت دحکومت له خوا .

سکا چکوف د شوروی سو سیالستـــــی جماهیرو داتحاد دحکومت له خوا .

البوم خاطرات

اولین لویه جرگه

دولت جمهوری افغانستان

کال

لومړی

د افغانستان د جمهوري دولت
لومړۍ لويه جرګه

دافغانستان دجمهوري دولت لومړۍ

لويه جرگه

دافغانستان دجمهوري دولت لومړۍ لويه جرگه، لومړی دقرآن عظيم الشان دځومبارکو آيتونو په لوستلو کيدو اودملي سرود له خپريدو، وروسته زمونږ دملي مشرددولت درئيس او صدراعظم ښاغلي محمد داؤد په وينا د ۱۳۵۵ کال دسلواغې دمياشتې په لسمه نيټه دکابل په انصاري واټ کې دلويې جرگې په تالار کې پرانستله شوه .

«محترم لوستونکي به دملي لار ښود هغه وينا چې دلويې جرگې دپرانستلو په مناسبت يې کړې دملي مشر دويناگانو په برخه کې ولولي » .

ددولت ښاغلي رئيس اوصدراعظم دخپلې وينا په پای کې ، استاد عبدالکريم (حقاني) دلويې جرگې درئيس ټاکلو په مقصد دغونډې دموقت رئيس په توگه معرفي کړ .

استاد حقاني دلويې جرگې درياست دځوکۍ دمؤقتي نيولو نه وروسته په آزاده اوديموکراتيکه فضاکې دلويې جرگې درئيس ټاکلو لپاره رايې گيرې وکړه، چه درايې له اخستلو وروسته ښاغلي عزيزالله واصفي درايو په اکثريت دلويې جرگې دغړوځخه درئيس په توگه وټاکل شواودرياست ځوکۍ يې ونيوله .

وروسته بيا ښاغلي واصفي ، ښاغلي محمد علي فيض اوميرحبيب سهيلي دلويې جرگې له غړوځخه دمنشيانو په توگه پيشنهادکړل، چې درايو اخيستوپه نتيجه کې ، درايو په اکثريت ښاغلي محمدعلي فيض اومير حبيب سهيلي دغونډې دمنشيانوپه توگه وټاکل شول.

دجمهوري دولت دلومړۍ لويې جرگې غونډې چې دلويې جرگې درئيس ښاغلي واصفي په مشرۍ دمعمول سره سم هره ورځ دسهارله خواشروع او ترمازديگره يې دوام درلود، په ډيره ديموکراتيکه اوآزاده فضاکې دملي وثيقې په موادوباندې يې غوراوخبرې کولې .

دجمهوري دولت دلومړۍ لويې جرگې دغونډې گذارشات په لاندې ډول وړاندې کيږي .

دسلواغې ۱۰ر۵۵ :

دافغانستان دجمهوري دولت دلمړۍ لويې جرگې په ماسپښيني غونډه کې چه دلويې جرگې درئيس ښاغلي عزيزالله واصفي په مشرۍ وشوه، دسترملي غونډې دغونډو دطرزالعمل په باب خبرې وشوې .

پدغه غونډه‌کې چې دمازديگر تر پنځه‌نيمو بجو پورې روانه وه دلويې جرگې دغونډو دطرزالعمل مسوده چه‌په ديارلسو مادو کښې تدوين شوې ؤ دلويې جرگې داستازو اوغړيو

داوړدو خبرو اترووروسته دځینو تعدیلاتو سره تصویب شوه .

دلویې جرګې راتلونکی عادی غونډه دستر ملی غونډې دطرزالعمل دلسمې مادی سره سم هره ورځ دسهارله نهو بجو څخه دغرمې تر دوولسو بجوپورې اوله دوه بجوڅخه دمازدیګر ترځلورو نیموبجو پورې جوړیږي .

دسلواغې ۱۱ره ۵۵ :

دجمهوری دولت په لومړی لویه جرګه‌کی دملت استازو په خپلو غونډوکی دهیواد داساسی قانون دمسودی په لومړی فصل څخه شپږمادی درایو په اکثریت تصویب کړی .

دسهار په غونډه‌کی داساسی قانوندمسودی دموادو په مندرجه فهرست باندی اوږدی‌خبری وشوی اوله ځینوتعدیلاتو وروسته تصویب شو .

دلویې جرګې ترغرمی دمخه او وروسته غونډوکی دمندرجه موادو فهرست او دمسودی له لومړی فصل څخه شپږتصویب شوی مادی دلویې جرګې دمنشیانو له خوا ولوستل شوی اوله دغومادو څخه په هریوی باندی په‌آزاده اودیموکراتیکه توګه بحث اوخبری وشوی .

دلویې جرګې دیوشمیر استازو په پیشنهاد درایو په اکثریت فیصله وشوه چی داساسی قانون په مسوده باندی دغور او څیړنې دجرګه‌ګی له خوا دی دهیواد داساسی قانون دپاره یوه مقدمه جوړه شی اودلویې جرګې دوروستنی تصویب دپاره دی دارالانشاء ته وسپارله شی .

دسلواغې ۱۲ره ۵۵ :

دجمهوری دولت داساسی قانون دمسودی دلومړی فصل، لس‌مادی په‌لویه‌جرګه‌کی‌دملت استازوپه دوه ورځنیو خبرواترو کی دځینو سمونو سره تصویب شوی .

دلویې جرګې دسهارپه غونډه‌کی دملی وثیقی دمسودی دلومړی فصل په اوومی،اتمی اونهمی مادی باندی دملت داستازو اودلویې جرګې دغړیو له خوااوږدی خبری اتری‌وشوی اودځینو سمونو سره تصویب شوی .

دغه راز ترغرمی وروسته غونډه کی ددغی مسودی په لسمی اویوولسمی مادی باندی خبری وشوی . چه په نتیجه‌کی دلسمی‌مادی متن تعدیل اودزوی متن په تنظیم سره‌درایو په اکثریت تصویب اویوولسمه ماده چه دغونډې دطرزالعمل سره سم یی زیاتی خبری غوښتی دسباورځی غونډې ته‌پاتی شوه .

دلویې جرګې غونډې په ډیره دیموکراتیکه اوآزاده فضاکی وشوی اواستازو خپلی‌نظریی په غورسره څرګندی کړی .

دغونډوپه جریان کی دکابینی او داساسی قانون په‌مسوده باندی‌دغوراوڅیړنې دجرګه‌ګی یوشمیر غړیودمربوطو موادو دموضوعاتو په باره‌کښی د استازو پوښتنوته توضیحات ورکړل .

دسلواغې ۱۳ره ۵۵ :

دجمهوری دولت داساسی قانون دمسودی ددوهم فصل شلمه ماده دلویې جرګې دغړیو

دمفصلو خبرواو بحثونو نه وروسته دغه‌فصل پەدیارلسمه مادەکی مدغم اودرایو په اکثریت تصویب شوه .

لویی جرگی دورځی له غرمی نه پەمخکی اووروسته غونډوکی دملی وثیقی ددوهم او دریم فصل له یولسمی نه ترخلیرویشتمی مادی پوری خبری اتری وشوی اودغه مواد دځینوسمونو سره دلویی جرگی دغړیو لەخوا تایید اوتصویب شول .

دسلواغی ۱٤ر٥٥ :

دافغانستان دجمهوری دولت داساسی قانون دمسودی ددریم اوخلورم فصل پرشپږو مادو باندی دلویی جرگی دورځی ترغرمی دمخه غونډەکی خبری وشوی اودځینوسمونووروسته درایوپه اکثریت تصویب شوی .

تراوسه پوری چه دلویی جرگی غونډی خپل پنځمی ورځی ته ورسیدی ، دجمهوری دولت داساسی قانون مسودی ټولی دیرش مادی دلویی جرگی دغړیوله خواتاییدی ا و تصویب شویدی .

دسلواغی ۱٥ر٥٥ :

دافغانستان دجمهوری دولت لویی جرگی دهیواد داساسی قانون دمسودی دخلورم فصل په دیارلسومادو باندی چه دخلکو دحقوقو او وجیبوپه باره کښی دی غوروکړ. دجمهوری دولت لویی‌جرگی‌غړیودورځی ترغرمی دمخه او وروسته غونډەکی دهری مادی په باره کی چه دمنشیانو له خوا دغوراوځیړنی د پاره لوستل کیدی په پوره آزاده او دیموکراتیکه فضاکی خپلی نظریی اوعقیدی څرگندی کړی.

دلویی جرگی غړیوداساسی قانون دمسودی دیودیرشمی مادی نه تردری خلویشتمی مادی پوری دهغه په بیلوبیلو اړخونو باندی دخبرو وروسته درایو په مطلق اکثریت دغه مادی له ځینوسمونو سره تصویب کړی .

دغونډو په جریان‌کی داساسی قانون په مسوده باندی دغوراوځیړنی دجرگەگی غړیو پەلازموبرخوکی دلویی جرگی دغړیوپوښتنوته توضیحات ورکړل .

دسلواغی ۱۷ر٥٥ :

دجمهوری دولت داساسی قانون دمسودی یوویشت نوری مادی دخلورپنځوسمی مادی په پای‌کښی دیوه پراگراف اوپه پنځم‌فصل کی دیوی جلامادی په زیاتوالی له ځینو سمونو سره دلویی جرگی په غونډو کی تایید اوتصویب شوی .

ترغرمی مخکی اووروسته غونډوکی دهیواد دملی وثیقی دخلورم اوپنځم فصل له څلور څلو یښتمی مادی څخه ترخلورشپیتمی مادی پوری دلویی جرگی دغړیوله خوا مفصل‌خبری وشوی اوله ځینو سمونوسره دغه مادی تصویب شوی .

داساسی قانون دمسودی پرمادو باندی دزیات غورپه مقصد دجمهوری دولت دلویی جرگی غړیودرایوپه اتفاق فیصله وکړه چی دمجلس سهارنی غونډی دی چه دطرزالعمل سره سم دسهارپه نهوبجوپیل‌کیږی دسلواغی په اتلسمه په اتوبجوجوړی شی .

لویی جرگی ترغرمی دمخه اووروسته غونډو کی دلویی جرگی غړیوداساسی قانون‌دمسودی

دهری یوی هغی مادی په باب چه غورېږی وشوخپل نظریات اوپیشنهاد ونه په ډیــره آزاده اودیموکراتیکه فضاکی څرګند کړل .

ترغرمی دمخه‌غونډی په جریان کی دجمهوری دولت دلومړی‌لویی‌جرګی دپرانستلوپه‌مراسمو کی دجمهوریت دمؤسس ښاغلی محمد داؤد دوینامتن چه دعامه اطلاعاتو دخپرونو په لړ کی په مصوره توګه داطلاعات اوکلتوردوزارت له خواچاپ شویدی دلویی جرګی په غړیو او حاضرینوباندی وویشل شو .

دسلواغی ۱۸ر۵۵ :

دهیواد داساسی قانون دمسودی پنځه‌اتیا مادی دجمهوری دولت دلویی جرګی له خــوا تصویب شویدی . دملی وثیقی د مســودی دشپږم فصل اواووم فصل یوویشت مــادی چه دلویی جرګی دمنشیانوله خواغونډی تــه ولوستل شوی په پوره دیموکراتیکه فضاکی له اوږدوخبرو وروسته له ځینو سمونو سره تصویب شوی .

په غونډو کښی داساسی قانون په‌مسودی باندی دغوراوخیړنی دجرګه‌ګی یوشمیر غړیو دخبرو وړموادو په ارتباط په لازموبرخو رڼا واچوله اوغونډی ته یی توضیحات ورکړل .

دسلواغی ۱۹ر۵۵ :

دجمهوری دولت لویی جرګی دهیواداداساسی قانون دمسودی له اووم ـاتم ـاونهم فصــل څخه پنځلس مادی داتم فصل په یونوی یمه ماده‌کی دیوه پاراګراف په زیاتولو او ځینو نورسمونو سره درایوپه اکثریت تصویــب کړی .

دلویی جرګی ترغرمی دمخه اووروسته‌غونډو کښی داساسی قانون دمسودی له شپږاتیایمی مادی نه ترسلمی مادی پوری په وار ســره دلویی جرګی دمنشیانو له خواولوستل شوی. چه له اوږدو خبرواتراو پدغه برخه کښــی دغونډی دغړیودپیشنهادو اونظریوله وړاندی کیدووروسته چه‌په آزاده اودیموکراتیکه فضا کښی وشول دغه مادی تصویب شوی .

ترغرمی دمخه غونډه‌کښی داساسی قانون په مسوده باندی دغوراوخیړنی دجرګه ګــی ځینوغړیوپه مربوطو برخوکی دلویی جرګــی دیوشمیرغړیو پوښتنوته توضیحات ورکړل .

دجمهوری دولت دلویی جرګی غــونــډی دملی وثیقی سل مادی دلویی جرګی دغړیوله خواپه آزاده فضاکښی له ځینو سمونو سره تایید اوتصویب شوی . دلویی جرګی دخبرو دجریان داوریدودپاره یو شمیر داخلــی او بهرنی رابلل شوی‌کسان هم ورغلی وو .

دسلواغی ۲۰ر۵۵ :

دجمهوری دولت دلویی جرګی غړیوپه خپلو غونډوکی دملی وثیقی دمسودی په شپږو نورو مادوباندی غوراوخیړنه وکړه اودیو سلویوی اویوسلودوهمی مادی دمتن په بیاتنظیمولواو ځینو نورو سمونو سره یی دغه مادی تایید اوتصویب کړی .

ترغرمی دمخه اووروسته غونډوکی داساسی قانون دمسودی دنهم فصل له یوسلو یو ی مادی څخه تریوسلو شپږمی مادی پــوری دغونډی دمنشیانو له خوا ولوستل شوی اوپه هری یوی مادی باندی په آزاده او پــوره

دیموکراتیکه توگه اوږدی خبری اتری وشوی.

دهیواددملی وثیقی یوسلوشپږمادی دلویی جرگی په غونډوکی له ځینوسمونو، زیاتوالی اوکموالی سره تصویب شوی. دغوغونډودجریان داوریدو دپاره هم یوشمیر داخلـــی کسان ورغلی وو .

دسلواغی ۲۰ر۵۵ :

ددولت رئیس اوصدراعظم ښاغلی محمدداؤد دجمهوری دولت لومړی لویی جرگی دغونډی جریان چه پهزړه پوری آزاده اودیموکراتیکه فضاکی وشوه ولیداو واورید .

کله چهدجمهوریت مؤسس ښاغلی محمدداؤد دلویی جرگی تالارته ورسید دلویی جرگـــی غړی اوحاضرین ودریدل په اوږدوچکچکو او تودواوله خوښی اوخوشحالۍ دکو احساساتو په ښرگندولو سره یی دانقلاب دمشر هرکلی وکــړ .

ترغرمی دمخهپه غونډهکی دهیوادداساســی قانون پهمسوده باندیدغوراوخیړنی دجرگهگۍ په پیشنهاد دقضاپه نهم فصل کی دوه نوی مادی شامل کړی شوی چه دمنشیانوله خــوا دلوستل کیدو آوازدوخبرو اترووروسته دلویی جرگی غړیو تائید کړی .

په غونډهکی دملی وثیقی نوری څوارلس مادی دقضا په نهم فصل کښی ددوونورمادو په زیاتوالی له ځینوسمونو سره درایو پـــه اکثریت تصویب شوی .

دمعمول سره سم یوشمیر داخلی اوخارجی کسان دلویی‌جرگی تالارته ورغلی اودغونډی جریان یی واورید .

دغه راز داساسی قانون په مسودی باندی دغور اوخیړنی دجرگی غړیو مطروحه موادوپه باب دلویی جرگی دغړیو پوښتنوته ځـــواب ووایه اوپه بیلابیلوبرخو باندی‌یی رڼاواچوله.

غونډی ترغرمی وروسته تردولس نیموبجو پوری دوام وکړ .

زموږ ملی مشرښاغلی محمد داؤدسهار له نهوبجو اوخلویښتو دقیقو څخه ترپایه پوری دغونډو جریان ولیداو واوریداوکله چه دتالار څخه ووت په خوښی اوخوشحالــــی اواوږدو چکچکو شعارونو سره بدرگه شو .

دسلواغی ۲۳ر۵۵ :

دجمهوری دولت لویی جرگی په څلوغونډو کی دهیوادو دملی وثیقی دمسودی دانتقالـی احکامو اوعمومی احکامو له فصلونو څخهلس مادی تصویب کړی.

دجمهوری دولت دلویی جرگی غړیوترغرمی دمخه غونډی په پیل‌کی دهند دفقید جمهور رئیس‌اروانښاد فخرالدین علی احمد دمړینـــی له امله یوه دقیقه سکوت وکړ .

دلویی جرگی ترغرمی دمخه او وروستـــه غونډوکی چی ښرگندی وشوی داساسی قانون دمسودی له وروستیوفصلونو څخه لس مادی دمجلس دمنشیانو له خواولوستل شوی چـی په دیموکراتیکه فضاکی له اوږدو خبرو اواترو وروسته دغهمادی له ځینوسمونو سره تصویب شوی .

دغه رازپه غونډوکی یوه نوی ماده اویوه سریزه چی دمجلس دتصویب له مخی داساسی قانون پهمسودهباندی دغوراوخیړنی دجرگهگۍ

له خوابرابره شوی پدغه برخه‌کی له خبرواو دلویی جرگی دغړیوله خوا دنظرله څرگندیدو وروسته دراپوپه اکثریت تائید شوه .

دسلواغی ۲۴ـ۵۵

دهیواد داساسی قانون مسوده دکل په توگه درایو په اتفاق‌تصویب شوه ـ

دافغانستان دجمهوری دولت داساسی قانون مسوده‌دپنځونویومادویوی سریزی‌په زیاتوالی اوپه څینو نورو موادوکی له یوځه سمونوسره دجمهوری‌مو دولت دلوړی لویی جرگی له‌خوا تصویب شوه .

دجمهوری دولت‌لوړی‌لویی جرگی وروسته له‌هغه چه دسلواغی په لسمه نیټه دجمهوریت دموسس ښاغلی محمد داود په ویناپرانستل شوه په خلیرویشتو غونډو وکی چه‌په پنځلسو ورځوکی وشوی دلویی‌جرگی‌غړیودهیوادپه‌ملی وثیقه کی په‌مندرج شویو موادو باندی په آزاده دیموکراتیکه فضاکی اوپه دقیقه توگه او دهمکاری په روحیی سره غوروکړ او له اوږدوخبرو اترو وروسته یی هغه تصویب کړل .

ترغرمی دمخه اووروسته غونډوکی چه د معمول سره سم دلویی جرگی درئیس ښاغلی عزیزالله واصفی په مشری څرگندی وشوی دهیواد داساسی قانون مسوده دنویو مادوپه زیاتوالی چه یوه سریزه فهرست اودیارلس فصلونه پکی شامل دی دکل په توگه مجلس ته ولوستل شواودرایو په اتفاق یوځل بیا تایید اوتصویب شو .

پدغه وخت‌کی دهیواد داساسی قانون دمسودی، وروستی تصویب دجمهوری دولت دلویی جرگی دغړیوداحساساتو په څرگندیدو اواوږدوچکچکوسره بدرگه شو .

دمعمول سره سم یوشمیر داخلی اوخارجی کسان هم دغونډو دجریان داوریدو دپاره ورغلی ؤ.

دسلواغی ۲۵ر۵۵

دافغانستان دجمهوریت مؤسس ښاغلی محمد داؤد درایو په اتفاق دملت د استازو له خوا دافغانستان دلومړی جمهور رئیس په توگه وټاکل شو .

لکه چه دسلواغی د۲۴ نیټی په دوهمه غونډه کښی فیصله شوی وه د افغانستان دجمهوری دولت لویی جرگی ترغرمی دمخه په لسوبجودښاغلی‌عزیزالله واصفی په‌مشری دافغانستان دلومړی جمهور رئیس دټاکلو په مقصد غونډه وکړه .

ښاغلی واصفی دغونډی په پیل‌کی دملی ستری غونډی غړیوته بلنه ورکړه چی پخپله اویاخپل کاندید دمجلس غړی وی اوگه له مجلس څخه بهردجمهوری ریاست دمقام دنیولو دپاره معرفی کړی .

پداسی حال‌کښی دلویی جرگی زیاتروغړیو دوینا کولو هیله درلوده له هغوی څخه څو تنوله احساساتو اودوطن دوستی څخه ډکی ویناوی وکړی اوټولو غړیوپه یوه غږدغونډی له رئیس څخه وغوښتل دانقلاب له مشرڅخه هیله وکړی چی په خپله دهیواد دلومړی جمهوررئیس په توگه خپل ځان کاندید کړی اوبیاهم دغه سترملی مسئولیت په غاړه

واخلي .

دلویي جرگې رئیس دغونډې دغړیو دبیا تینگار له امله له‌ښاغلي محمد داؤد څخه هیله وکړه چې دافغانستان دملت داستازو دغـــي غوښتنې ته ځواب ورکړي .

دانقلاب مشر ښاغلي محمدداؤد دملت استازوته‌په خطاب کې وویل:

دلویي جرگې دجناب رئیس په اجازه ځما ډیرودرندو اوگرانو خویندو اووروڼو ستاسې دزړه له‌کومې احساساتو او قدر پیژندنې څخه ډیرزیات خوښ یم اوخپل دزړه له کومـــې تشکرات تاسې ته وړاندې کوم .

هیله لرم ددغې لویې جرگې دیوه غـــړي په توگه په خپل وارخپل نظرپه خولکیوکې ستاسې په خدمت کې څرگندکړم. باور لرم په یادبه مووي چې ما په لومړي جمهــوري اعلامیه‌کې داسې‌ویلي وُدخپل وطن په خدمت کې دبیلابیلو مسئولیتونو د مودې په اوږدو کښې دیوه داسې هدف په لټه‌کښې وم چې دافغانستان دخلکوپه تیره بیادهیواد دمحرومو طبقو اوځوان نسل دپاره دمادي او معنـوي روزنې اوودې یومثبت اوربنتیاني چاپیریال پیداشي اوپه هغه‌کې دوطن ټول وگړي لـــه توپیراوامتیازه څخه پرته دخپل وطن دآبادۍ اولوړتیا په لارکې برخه واخلي اودمسئولیت احساس وکړي.

داهغه‌خبره وه چې ما‌دافغانستان دجمهوریت په لومړي اعلامیه‌کې گرانو وطنوالوته کـړې وه، اُن یوځل بیا تاسې ته عرض‌کوم چې په خپلې همغې خبرې باندې ایمان لرم اوهغه مې دزړه له‌کومې کړیده .

هغه ملي حرکت چې وشوددې دپاره نهٔ چې زه نن یوه څوکۍ اویایومقام ولرم.

ډیروگرانو وطنوالو! خپل وطن ته دخدمت کـولودمودې په اوږدوکښې ځمادپاره ټـول امکانات میسرؤ اوخپلو اجراآتو په لاره‌کښې مې هیڅ خنډنه لیده زماحقیقي هیله هغه‌ټکیؤ چې دجمهوریت په لومړنې اعلامیه‌کې مـــې څرگند کړې ؤ اونن مې هغه ستاسې په‌خدمت کښې عرض کړ.

ددریو کلو اواتومیاشتو په موده‌کې چـې دجمهوري نظام له دورې څخه تیریږي ځماد ملي وظیفې دلومړي پړاو یوه برخه ځما په عقیده اجراشویده خوباید له یاده ونه باسو چې ملي وظیفه دومره مهمه اوستره ده چې ددې هیواد له‌افرادوڅخه هیڅ یووگړي حـق نلري ووایي چې خپله ملي وظیفه مې ترسره کړیده . ملي وظیفه له دغوټولوځیزونونه‌ډیره ستراودرنده ده چې نن مونږسرته رسولې ده اویایې په راتلونکي وخت‌کې سرته رسوو .

دغه وطن زمونږوطن دی، دغه خاوره زمونږ خاوره ده، دغه وطن پرمونږباندې حق لـري اودوطن دهروگړي اوبچې ملي وظیفه ده چې دهغه دنیکمرغۍ ، دهغه دلوړتیااوسر لوړې دپاره هرهغه څه چې په‌وس یې پوره وي. دخدمت کولوپه لاره‌کښې ونه سپموي .

دافغانستان دجمهوریت لومړي پړاوتر نن پورې دوام وکړهغه څه چې مې وکړې شول اویامې ونشوکړې ښه وه اوکه خراب داالبته دملت اودافغانستان دتاریخ‌قضاوت ته‌پریږدم.

اوس دافغانستان دجمهوری نظام نــوی پراوپیل کیږی هغه پراوچی په ربنتیا ډیر جدی پرله پسی اونه ستړی کیدونکی زیار غواړی .

زه ستاسی دوروریه توګه ستاسی د یوه خیرغوښتونکی په توګه اودخپل وطن دیــوه خیرغوښتونکی په توګه فکرکوم او مشــوره ورکوم چه ددغه سخت پړاو دپاره نور هغه کسان که چیری پهخپل ځانکی خپل وطن ته دخدمت کولوپه لارهکی زیات وس او طاقت ویني دافغانستان دجمهوری دریاست دپــاره خپل ځان کاندید کړی .

هرهغه خوك چه ددغه مقام په سر کــی ځای ونیسی اوترهغی ورځی پوری چهداساسی قانون پیرواود افغانستان د ملــی انقــلاب دهدفونو پیرووی باوردی ولری چه دیــوه سرښندونکی په توګــه ددغه وطن د یــوه فداکاروګړی په توګه اوپه پوره ویاړ سره له هغه سره مرسته کوم .

داوه ځما عقیده چه داوبی جرګی دیــوه غړی په توګه می څرګنده کړه هر څنګه چه دافغانستان ملت تصمیم ولری کهٔ څــه هــم ځمادځان اوبچیانو په قربانۍ تمام شی په باورسره وپوهیږی چه دهغه پیروی بهوکړم .

ښاغلی محمد داؤد دافغانستان دلومــړی جمهوررئیس په توګه دخپلی کاندیدی دمنلوپه باب دملت داستازو دبیابیا اوله احساساتو ډکه دډکی غوښتنی په اثردځواب په تــرخ کښی وویل :

ستاسی درندو وکیلانو له احساساتــو او قدردانۍ څخه خوښی یم زه خپل وطن تــه دخدمت کولوپه لارهکــی حاضریم ستاســو محترمو وکیلانو غوښتنه ومنم خو زیاتــوم چی دغه ملی درنده وظیفه به ترهغه وختـه پوری په غاړه واخلم چی روحاًاوجسماً، دهغی دسرته رسولووس ولرم اوترهغه وخته پوری چی وپوهیږم دافغانستانملت دخپلیتګلاری، ددولت دتګ لاری اودهغه څه چیپه خپلهیی تصویب کړی، پیروی کوی اوترهغه وختــه پوریچی دافغانستان دنجیبو خلکو همکــاری میسره وی دوروستنی توان اوقدرت سره به ددغی ملی وظیفی له سرته رسولو څخهغاړه ونهغړوم خوکله چی وپوهیږم چی جسماً او فکراً ددغی ستری ملی وظیفی دسرته رسولو توان نلرم نوخپل معذرت به دافغانستانملت ته وړاندی کړم .

لهلوی خدای (ج) څخه دخپل ځان اوټولو هغو کسانو دپاره چی دافغانستان دسرلوړۍ پهلارهکښی دخدمت کولوهیله لری دپورهبری هیله کوم .

پدغه وختکی ټولو حاضرینو دجمهوریــت دموسس لهدغه مثبت ځواب څخه داحساساتو په څرګندولو چکچکو اوشعارونو سره دخپلی پرله پسی خوشحالۍ مراتــب څرګند کــړل اودګلانوپه شیندلو سره یی ددوی هرکلــی وکړ .

بیاوروسته دملت دوشمیر استازو دوددغی برمه دکی غونډی اوجمهوری نیکمرغه نظـام

په ارتباط چې دانقلاب دلاربښودپه مشر تابه دافغانستان دلرغوني هيواد په برخه شوي وېناوي اوشعرونه يې ولوستل وروسته بيا دلويې جرگې رئيس غونډې ته دهيواددلومړي جمهور رئيس په توگه دښاغلي محمد داؤد دټاکلوپه باب چې دده کانديديدل دلويې ملي جرگې له خواپرله پسې وغوښتل شول ورايو دخرگندواو بلنه ورکړه . دپرله پسې هلهلو، خوښۍ اوچکچکو اودژوندي دې وي محمدداؤد تل دې دې جمهوريت شعارونه په منځ کې دلويې جرگې غړيودرايوپه اتفاق دشپږکلونو له پاره دانقلاب مشر دهيواد دلومړي جمهور رئيس په توگه وټاکه .

هغه وخت چې دلويې جرگې رئيس درايو په اتفاق دافغانستان دجمهوري دولت دلومړي جمهور رئيس په توگه دښاغلي محمد داؤد ټاکل کيدل اعلان کړل يوځل بيادلويې جرگې غړي اوحاضرين ودريدل اوپدغه برخه کې يې خپل زيات احساسات اوخوښي خرگنده اودهيواد دلومړي جمهور رئيس په توگه يې دده دټاکل کيدو هرکلي وکړ .

دغه راز دملت استازواو دلويې جرگې غړيو دلوی خدای (ج)څخه دخلکوپه لاربښوونه اودهيوادپه زيات پر مختگ کې دښاغلي محمدداؤد دزياتو بريالیتوبو غوښتنه وکړه .

دلويې جرگې رئيس ښاغلي عزيزالله واصفي هم دجمهوري دولت دلويې جرگې په نمايندگی دستري ملي وظيفي اود جمهوري انقلاب دهدفونوپه پرمخ بيولوکی دملي مشر ښاغلي محمد داؤد دروغتياوبرى هيله وکړه اوله دې امله چې دملت داستازيو دغوښتنې له مخې يې بياهم دافغانستان دنجيب ملت داحساساتو اونجيب هيواد مشر توب په غاړه اخيستې دې مننه اوخوښي خرگنده کړه .

دافغانستان منتخب جمهور رئيس ښاغلي محمد داؤد په پای کښې وويل : تاسې دافغانستان نجيب ملت داحساساتو اوقدرداني څخه خوښي اومننه کوم اووعده درکوم هغه څه چې زماپه قدرت اوتوان کې وي خپل هيواد اوهيوادوالوته يې دخدمت په لار کې ونه سپموم .

وروسته بيادافغانستان منتخب جمهوررئيس ښاغلي محمد داؤد له خوښي او خوشحالي څخه دډکو احساساتو په مينځ کې دلويې جرگې له تالارڅخه ووت اوترغرمې مخکې غونډه د(۱۲) بجوپه شاوخواکي پای ته ووسيده.

دلويې جرگې دغونډې دجريان داوريدو او کتلو لپاره چې په هغې کښې دجمهوري دولت لومړي جمهور رئيس وټاکل شو د ښاغلي منتخب جمهور رئيس مانديني محترمې ميرمن زينب داؤد دکابينې دغړونوغړيو ميرمنې، ځينې عاليرتبه مامورين اوپه کابل کې اوسيدونکو کورديپلوماتيك رئيسان ورغلي ؤ .

همدارنگه يوزيات شمير کورنيو اوبهرنيو خبريا لانو د غونډې جر يان چې له داديو افغانستان څخه په مستقيمه توگه خپور شوو واوريد اوويې کاته .

هغه وخت چې دانقلاب لاربښود دافغانستان

دجمهوری دولت دلومړۍ لویې جرگې دغړیو دپرله پسې هغې غوښتنې له مخې چې دافغانستان ملت مشرتوب دی بیاهم په‌غاړه واخلې دملت استازوته ځواب ورکړاوه . زیات شمیروطن پرستو اوجمهوری غوښتونکو خلکو دلویې جرگې دتالار څنگ ته ټولنه کړې وه اوپه‌چکچکواوژوندی‌دی‌وی محمدداؤد تل دی وی جمهوریت په شعارونو سره خپل‌احساسات څرگندول اودملی مشردانتخاب اوڅرگندونوپه نسبت یې زیاته خوښې او خوشحالي څرگندوله .

دافغانستان اومړی منتخب جمهور رئیس هغه وخت چې دلویې جرگې له تالارڅخه‌ووت دزرگونو خلکو په منځ کې چې دلویې جرگې دودانۍ ترشاییي ټولنه‌کړې وه ، په چکچکو شعارونو اواحساساتو په څرگندواو سره بدرگه شو .

دهیواد ولایاتو چې زمونږوطن پرستو او جمهور یت غوښتونکو خلکو د افغانستان دلومړی جمهوررئیس په‌توگه دښاغلی‌محمدداؤد انتخاب چې دلویې جرگې له خواغوره کړی شوی په خوشحالۍ سره هرکلی کړیدی .

په زرگونوخلکوکه ښځې وی اوکه نران، ځوا نان وُ او که زاړه د غرمې دمځه دلویې جرگې جریان چې دراډیودڅپوله لاری خپور شود لوډسپیکرونو اوراډیوگانوپه څنگ کې په ډیره مینه سره واوریده .

وروسته له هغه‌چې اویې جرگې دجمهور رئیس په توگه درایوپه اتفاق زمونږ دملي لاربښود ښاغلی محمد داؤد ټاکل اعلام کړل، خلکوپه چکچکو اودژوندی دی وی محمد داؤد تل دی وی جمهوریت او لوړ دی وی دافغانستان بیرغ په شعارونو سره دهغې هرکلی وکړاود هیواد دغه رښتین بچې دټاکلو مبارکی یې یوبل ته په خوښۍ سره ورکولی.

دسلواغې ۲٦ر۵۵

دافغا نستان دجمهوری دو لت دلومړی لویې جر گې اعلا میه

زمونږ دملت نمایندگانو چه‌په لومړنۍ لویه جرگه‌کی ددولت د ریاست دمقام په فرمان د۱۳۵۵ هجری لمریزکال دسلواغې دلسمې نیټې څخه تر۲٦ نیټې پوری دافغانستان په مرکز دکابل ښارکی دافغانستان دجمهوری دولت داساسی قانون پرمسوده باندی د غور اودهغې په برخه کې دتصمیم نیولو د پاره راغونډ شوی وو ددولت درئیس اوصدراعظم ښاغلی محمدداؤد هغه افتتاحیه ویناواوریدله چه په هغه‌کی د۱۳۵۲ کال دچنگاښ د ۲٦ نیټې دانقلاب علتونه اودجمهوریت ددروکالو اواوومیاشتو دوری عمده اجراآت اوپه کورنیو چاروپوری مربوط مسایل او دافغانستان اقتصادی سیاست اوخارجی سیاست او د هیواد دراتلونکی‌اقتصادی اواجتماعی‌پرمختیایی پلان داساسی کرښو راتلونکی بڼه پکښې څرگنده شوی وه .

څرنگه چه دغه پالیسی په بشپړه توگه دافغانستان دملت له هیلوسره سمه ده نوهغه

تاييدوواوملاتړ يي کوو .

دپښتونستان دموضوع پهارتباط لهپاکستان سره د افغانستان دمناسباتو په هکله داسې څرگندونه کووچه : افغانستان ديوه سوله خوښونکي هيواد په توگه تل زيار ايستلی دی چه له پاکستان سره خپل سياسی اختلاف په شرافتمندانه ډول حل کړی . څرنگه چه دداړو خواو مشرانو ترمينځ دصميميت او تفاهم په فضاکښې دافکاروتبادله او مخامخ کتني شويدی او ديوازينی سياسی اختلاف دلری کيدودهيلی ښکارندوی گڼل کيږی مونږ دهغوتودو هرکلی کوو .

مونږ دټولو ذيعلاقه خواو ترمينځ ددغسی کتنواوافکارو دتبادلی ادامه گټوره او اغيزه ناکه گڼوددوستی اوشرافتمندانهحل تهدرسيدو تروخته مونږ دافغانستان دملت نمايندگان دحکومت دتگ لاری په تائيد يوځل بياپهدی برخهکی پهمداوم اوسوله ايزډول دپښتنو او بلوڅو ورونو دحقه حقوقو داحقاق ملاتړکړی اوکوويي هيله لروچه دغه سياسی اختلا ف ددوی دخلکو اومشرانو دغوښتنوسره سم حل شی .

ښاغلی جمهور رئيس دلوړی مراسم په ځای کړل

دانقلاب مشرښاغلی محمد داؤد دافغانستان دجمهوری دولت دلومړی جمهور رئيس په توگه دجمهوری دولت دلومړۍ لويی جرگی دغړيو په وړاندی دلوړی مراسم په ځای کړل .

دجمهوريت مؤسس چی دملت داستازو له خوا دراپو په اتفاق دافغانستان د لومړی جمهور رئيس په توگه ټاکل شوی ؤ دلوړی دمراسمو له سرته رسيدو وروسته دلويی جرگی ړنگيدل اعلام کړل .

کله چی دهيواد دنوميالی بچی ښاغلی محمدداؤد دسپرلی موټر دچنگابنی د (۲۶) نيټي په واټ اوانصاری واټکی تيريده دکابل دښاراوشاوخواپه زرگونو تنو چی دواټونوپه غاړوکی ددغی تاريخی ورځی دنمانځلو دپاره راټول شوی وو اوپه زرگونو عکسونه او شعارونه ورسره ووژوندی دیوی دافغانستان گران بچی ښاغلی محمد داؤد تل دی وی جمهوريت په شعارونو چکچکو او دهغوی په موټرباندی دگلانوپه شيندلو سره دجمهوريت دموسس ډير تودهرکلی چی زمونږ دوطنپالو اوجمهوری غوښتونکو خلکو ميزه ده وشو.

ښاغلی محمدداؤد ترغرمی دمخه دلسنيمو بجوپه شاوخواکی دلوړی دمراسمو دسرته رسولو دپاره دلويی جرگی تالارته تشريف راوړاوکلهچی دتالار په دروازهگی وليدل شو دملی ستری غونډی غړی ودريدل اولهچکچکو اوله خوښی او خوشحالی څخه ډکواحساساتو دڅرگنديدو سره مخامخ شو .

وروسته له هغه چی زمونږملی دمشردلويی جرگی تالارته تشريف راوړ دلويی جرگی رئيس ښاغلی عزيزالله واصفی غونډه دلوی خدای په نامه پرانستله دلويی جرگی رئيس دلويی جرگی دغونډوهغو تصويبونو په باره کی چیدنمايندگانولهخوادهغوی پهشپړويشتو

غونډوکې شوې اوپه هغوکې دیوې سریـزې په زیاتوالي فهرست اویوسلو شپږ دیـرش مادوکې دجمهوري دولت داساسي قـانـون دمسودې تصویب اودغه راز ددولت داساسي کرښو اوپالیسي په باب یوه اعــلامیه او د اساسي قانون دنافذیدو دمصوبې په نامه یوه فقره چې دافغانستان لومړی جمهو ر رئیس دغه قانون لاسلیك کوي اودهغه نافـذیـدل اعلاموي شامل دي رڼاواچــوله اوسریزه او اعلامیه یې ولوستله اوپس له هغې یې ښاغلي محمد داؤد ته بلنه ورکړه چې دجمهوري‌دولت دلومړي لویي جرګې دغړیوپه وړاندې دلوړې مراسم په ځای‌کړل .

وروسته بیاښاغلي محمد داؤد دلویې جرګې دریاست دمېزتر شا پداسې حال‌کې چې یوه اړخ ته‌یې دلویې جرګې رئیس ښاغلي‌واصفي اوبل اړخ ته‌یې عدلیه وزیر ډاکترعبدالمجید ولاړوؤ کښیناست اودکلام الله مجیدپه وړاندې دافغانستان دجمهوري دولت دلومـړي جمهور رئیس په توګه دلوړې مراسم داسې په ځای کړل .

«دافغانستان دملت تاسو نمایند ګانو پــه وړاندې زه محمد داؤد دلوی خدای په نامــه سوګندیادوم چې داسلام د سپیڅلي دیــن داساساتو ملاتړ وکړم .

دافغانستان اساسي قانون اونور قوانینوته په درنه سترګه وګورم اودهغوی پیروي‌وکړم. دملي خپلواکۍ اودساحې دتمامیت ساتنــه وکړم اوخپل ټول طاقت دخلکو له حقوقواو

ګټواود ۱۳۵۲ کال دچنګابښ د شپږویشتــم انقلاب هدفونواود افغانستان دجمهوریت دفاع ته وقف کړم» .

وروسته له هغه چې ښاغلي محمد داؤد دافغانستان دلومړي جمهور رئیس په توګـه دلوړې مراسم په ځای کړل بیا هم دملـت دنمایندګانو حاضرینو دتودواوزوړ خخه ډکو احساساتوپه څرګندیدو اواوږدو چکچکو سره بدرګه شو .

دافغا نستان اومړي جمهور رئیس ښاغلي محمد داؤد دیوی وینا په‌ترڅ کې‌وویل:

دافغانستان دنجیب ملت ښاغلو استازو !

زمااودټولو هغو کسانو دپاره چې له خپل وطن سره مینه‌اوعلاقه‌لري دخوښۍ‌اوامیدواري ځای دی چې دملت تاسې استازي دافغانستان دجمهوري دولت په لومړۍ لویه جرګه کې دافغانستان د اساسي قانـون په مسودې او پخپلو مهمو ملـي مسئلو بـانـدې دغـور د پاره خاصې علاقې او دلچسپۍ سره په یوه آزاده اوپه زړه پورې فضاکې اودورور ګلوۍ اوبرابرۍ په احساس برخه واخسته او نـن موخپل وروستی تصمیم دافغانستان خلکو ته ابلاغ کړ .

داچې دملت تاسو نمایندګانو نن زه دخپل وطن دیوه خدمتګارپه توګه‌دافغانستان دلومړي جمهور رئیس په توګه وټاکلم زما د پـاره ویاړنه ده اودزړه له کومې ستاسې ددغه ښه باورله امله خوښي څرګندوم .

ګرانو خویندو اوورونړواووطنوالو !

په همدی ساعت‌که ددغه ستر مسئولیت درونډوالی چه زه یی احساسوم امکان شته چی ستاسی هیڅ یووګړی نه یوازی داچه هغه درك نه‌کړی بلکه دهغه تصورهم ونشی کړی .

ددغه ستر اودرانده مسئولیت د سرته رسولو دپاره زمااتکاء به‌په ستر اوتواناخدای دافغانستان دټول نجیب ملت په مرسته او ملاترزمادګرانو ملګرو په صادقانه او دزړه له کومی اودافغانستان ددولت دټولو کار کوونکو اوموظفینو په همکاری په هره سویه اوپه هر مقام په هرځای کی‌چی دی اوپه پای کـی زمونږ دملی انقلاب دطاقتونو اوزمونږ دټولو صدیقواووطن پالوزامنوپه فداکاری سربښندنه اوله ځان څخه تیریدو باندی وی .

زمادپاره به حقیقی خوښی هوویاړبه دهغه وخت وی چه خپل وطن اوخلکوته په صداقت سره دخدمت ددوری دشپږوکلونو له تیریدو وروسته بیاهم پدغه شان ټولنه کـی اود افغانستان دملت داستازوپه وړاندی په‌بریالی اوشرافت مندانه توګه دغه امانت چی ماتـه راسپارل شوی خپل خلف ته وسپارم .

پدغه وخت‌کی خپله وجدانی وظیفه بولم چی دانقلاب له ټولوملګروڅخه چه د۱۳۵۲کال دچنګابښ په شپږویشتمه شپه یی له ماسره برخه اخیستی وه دافغانستان له زړه ور او فداکار اردو دمرکزی کمیتی له غړیـو او د حکومت له غړیواوپه پای کی له ټولو هغـو مامورینو څخه چی په صداقت اوایمان داری سره یی پدغو دریوکلونو اواوومیاشتو کی خپلی وظیفی سرته رسولی دی تشکر وکړم.

اودهغو کسانو روح ته درود استوم جی‌پدغه تاریخی شپه یی وطن ته دخدمت په لاره‌کی خپل سرونه ښندلی دی .دغونډی په پای کی دجمهوری ملی سرودترانه خپره شـوه او د جمهوریت مؤسس دلویی جرګـی دغړیو او حاضرینو دزیاتو احساساتو ترمینځ دلویـی جرګی دغونډو له تالارڅخه ووت .

په دی مراسمو کی ښاغلی جمهور رئیس ماندینی محترمی میرمن زینب داؤد ، ښاغلی محمدنعیم له خپلی محترمی ماندینی ســره دکابینی دغړینو غړیوماندینو اوپه کابل کـی داوسیدونکو کوردیپلوماتیکو رئیسانو هم‌برخه اخیستی وه .

دغه راز په دی ټولنه کی د‌برخی‌اخیستو دپاره یوشمیر ستر عسکری او ملکی مامورین هم رابلل شوی ؤ .

دکابل ښاراودهغه دشاوخواپه زرګونوخلکو چی دبزګرانو، منورینو، کارګرانو، ځوانانوپه ګډون ښځی وی اوکه نارینه وروسته له هغه چی دجمهوریت مؤسس ښاغلی محمـد داؤد دافغانستان دلومړی جمهور رئیس په توګـه دلویی جرګی په تالارکی دلوړی مراسم پـه ځای‌کړل په انصاری واټ‌کی ستر مارش پیل کړاوپداسی حال‌کی چی دانقلاب دمشرښاغلی محمدداؤد عکسونه اوجمهوری شعارونه ورسره ووپه ډیری زیاتی خوښی اوخوشحالی سره

په عمومي ډول ټولو ښارونو کې جشنونه ونیول شول. نوموړې بهیر اود افغانستان تاریخي او زیات شمیر ... د ولسمشر لپاره ... نامتو ... دغه ورځ یې ونمانځله .

ددغه ستر ملي مارش په مخکې دجمهوري گارددتشریفاتو قطعي په انصاري واټ کښې پداسې حال کې چې دافغانستان دجمهوریت دوسله وال پوځ علم مبارك ورسره و له موزیك سره یوځای دمارش ملگرتیاکوله پدغه ستره ټولنه کې زیات شمیرځوانانو نجونۍ وی که هلکان ملی جامي اغوستي وی په ملـي اتڼونواوملي موسیقي سره یې ددغې بختوري ورځې له امله خپله خوښي اوخوشحالي څرگندوله همدارنگه خلکو دهیواد دولایاتوپه مرکزونو ولسوالیواوسیموکې ټولنې کړي وی اوپه خاصه مینه یې دخپل سترمشردلوړي دمراسمو جریان چې دافغانستان دملت له خوادهیواد دلومړي جمهور رئیس په توگه ټاکـل شوی دی او دلویې جرگې په وړاندی په ځای شول واوریدل.

پدغوټولنوکښي زمونږ دملي مشرپه وړاندی دملت داستازواودلویی جرگـې دغړیو دزوړ څخه دکواحساساتو سره یوځای چه دلویې جرگې له تالارڅخه مستقیما په ټول هیوادکې دراډیو افغانستان له خوا خپریدل په اوږدو چکچکو اوملي اتڼونو اومحلی سـازونـو او سندروسره ددغې پرتمنې ورځې هرکلي وکړ.

زمونږ په زرگونو وطنوالو ښځې وی که نارینه زاړه ووکه ځوانان وروسته لدهغه چې یې دراډیوافغانستان څخه یې دلومړي جمهوررئیس په توگه دملي مشردټاکلوکیدو زیري واوريد دملت داستازو اودجمهوری دولت د لو یی جرگی دغړیو له زیاتی خوښی اوخوشحالـی سره یوځای چې جریان یې دراډیوله خـوا خپریده په چکچکو شعارونو اوملي اتڼ سره ددغه کارهرکلی وکړ .

دهیواد دولایاتو په مـرکـزونو ، لو یـو ولسوالیو اوولسوالیو اوپه نوروگوټونو کـی پدغه مناسبت ستری ټولنی وشوی پداسی حال کی چې والیانو دجمهوري وسله وال پوځ قوماندانانو، مامورینو، دپوهنی زده کوونکو او په زرگونوتنوخلکوپه دغوټولنوکی برخه درلوده دښارونوپه واټونو اودخپلو ولسوالیو پـه مرکزونو اوسیموکی مارش وکړ اوبوځل بیایی دلومړي جمهوررئیس په توگه دهیواد دانقلاب دمشراوصدیق زوی ښاغلی محمد داؤددټاکل کیدوپه مناسبت خپل وطن پال او جمهوري غوښتونکي احساسات څرگند کړل .

په دغوټولنوکی په هرگوټ کی جمهوري انقلاب دصفت په برخه کی په سلگونوشعارونه لیدل کیدل . یوشمیر منورینو ، ځوانانـو بزگرانو اوکارگرانو دوینا وپه ترڅ کی دلويي جرگی له خوادهیواد دملی وثیقی دتصویـب اودغه راز دافغانستان دجمهور رئیس په توگه زمونږ دملی مشر دټاکل کیدوپه مناسبت خپل پاك اوبی الایشه احساسات وښودل اوله لوی خدای څخه یی دافغانستان دجمهوری رئیس ښاغلی محمد داؤد په مشری دگـران هیواد دترقی اولوړتیااودملت دهوسایني اوسوکالی هیله وکړه .

دافغانستان دجمهوري دولت په لومړۍ لويه جرگه کې دملت استازي

دغه لاندې کسان دجمهوري دولت په لومړۍ لويه جرگه کې دګډون لپاره دخلکو داستازو په توگه ټاکل شویدي .

دارزگان ولایت :

دتیرین کوټ له ښار څخه ښاغلی
عیدمحمد دمحمدایوب زوی .

ددایکندی له ولسوالی څخه ښاغلی
محمدقاسم دمحمدجان زوی .

دشهرستان له ولسوالی څخه ښاغلی
سهراب علی دقمبرعلی زوی .

د گیزاب له ولسوالی څخه ښاغلی
حاجی محمد حنیف دمحمد شریف زوی .

داجرستان له ولسوالی څخه ښاغلی
لاهور داشرف خان زوی .

دچوری له ولسوالی څخه ښاغلی
حاجی نظرمحمد دپورمحمد زوی .

دکجران له ولسوالی څخه ښاغلی
غلام حیدردمحمدکریم زوی .

ددهراوودله ولسوالی څخه ښاغلی
حاجی عبدالقیوم دحاجی عبدالرحمن زوی .

دخاص ارزگان له ولسوالی څخه ښاغلی
حاجی عبدالرحمن دعبدالله زوی

دبامیانو ولایت :

دبامیانو مرکز څخه ښاغلی عبدالمالک
دعبدالصمد زوی

دپنجاب له ولسوالی څخه ښاغلی
محمد یوسف داحمدعلی زوی .

دورث له ولسوالی څخه ښاغلی
شیخ محسن دعبدالحسین زوی .

دیکاولنگ له ولسوالی څخه ښاغلی
سیدحبیب الله دسیدمحمدمحسن زوی .

دسیغان اوکهمردله ولسوالی څخه
ښاغلی سیدشاه دسیدم شاه زوی .

دبادغیس ولایت :

دکلای نو له مرکزڅخه ښاغلی
محمدابوبکر دزال بیگ زوی .

دقادس له ولسوالی څخه ښاغلی
محمدظاهر دجمعه خان زوی .

دجوند له ولسوالی څخه ښاغلی
محمدالف دحاجی محمدرحیم زوی .

دغورماچ له ولسوالی څخه ښاغلی
بازمحمد دبلال زوی .

دمرغاب له ولسوالی څخه ښاغلی
غلام جیلانی دحاجی محمدامین زوی .

دبدخشان ولایت :

دفیض آبادله مرکزڅخه ښاغلی
حاجی عبدالحفیظ دعبدالعزیز زوی

ددرواز له ولسوالی څخه ښاغلی
سیدمحمد اکبردسیدمحمود زوی .

د جرم له ولسوالی څخه ښاغلی
عبدالواسع دمولوی خاکسار زوی .

داشکاشم له ولسوالی څخه ښاغلی
میرزامحمد دمحمد نسیم زوی .

دکشم له ولسوالی څخه ښاغلی
برکات احمدتاج محمد زوی .
دواخان له ولسوالی څخه ښاغلی
خواجم بردی دحاجی آدینه بیگ زوی .

دبغلان ولایت :

دبغلان له ښارڅخه ښاغلی محمدسالم
دعبدالدیان زوی .

دپلخمری له ولسوالی څخه ښاغلی
سلطان احمد رؤفی دعبدالرؤف زوی .
ددوشی له ولسوالی څخه ښاغلی
حاجی خیرالدین دغلام رسول زوی .
داندراب له ولسوالی څخه ښاغلی
عیدی محمدخورسند دآدینه زوی .
دخوست اوفرنگ له ولسوالی څخه
ښاغلی عبدالغفار بای دمحمدرستم زوی
دنهرین له ولسوالی څخه ښاغلی
حاجی محمدشریف دمحمداکرم زوی .

دبلخ ولایت :

دمزارشریف له ښارڅخه ښاغلی
غلام محمد اوزبې دحاجی امرالله زوی .
دمزارشریف له ښار څخه ښاغلی
حاجی فیض الله دحبیب الله زوی .
ددولت آباد له ولسوالی څخه ښاغلی
حاجی فیض الله دچاری زوی .
دچمتال له ولسوالی څخه ښاغلی
امیرمحمد دمحمودخان زوی .
دچاربولك له ولسوالی څخه ښاغلی
عبدالرحیم دعبدالکریم زوی .
دشولگری له ولسوالی څخه ښاغلی
نورمحمد دجمعه خان زوی .
دبلخ له ولسوالی څخه ښاغلی
جلادخان دنیازمحمد زوی .
دنهرشاهی له ولسوالی څخه ښاغلی
سیدداود دسیداقبال زوی
دشورتیپی له ولسوالی څخه ښاغلی
مولوی رحمن بردی دحاجی محمدعمرزوی

دپروان ولایت :

دپروان له مرکزڅخه ښاغلی میرغوث الدین
دمیرنظام الدین زوی .
دغوربند له ولسوالی څخه ښاغلی
سیدمحمداصغر دمیرعلی گوهر زوی .
دپنجشیرله ولسوالی څخه ښاغلی
عبدالقیوم عطائی دعطامحمدخان زوی .
د جبل السراج له ولسوالی څخه
ښاغلی یارمحمد دمیرمحمدخان زوی .
دبگرام له ولسوالی څخه ښاغلی
حاجی عبدالرحمن دمحمدنادر زوی .
دسرخ پارسا له ولسوالی څخه ښاغلی
فرامورز دمحمد اکبرزوی .
دکاپیسا دلویی ولسوالی له مرکز څخه
ښاغلی محمدآصف دمحمد صدیق زوی .
دتگاب له ولسوالی څخه ښاغلی
سعدالله دمحمدقاسم زوی .
دکوهستان له ولسوالی څخه ښاغلی
عبدالواحد دعبدالقادر زوی
د نجراب له ولسوالی څخه ښاغلی
مولوی ابوالقاسم دعبدالمجید زوی

دپکتیا ولایت :

دگردیز له ښارڅخه ښاغلی حاجی‌فیض‌محمد دجلادخان زوی .

دگردیز له ښارڅخه ښاغلی‌گل احمد دحاجی نیك محمد زوی .

دسیدکرم له ولسوالی څخه ښاغلی عبدالغنی دپیردوست زوی .

دزرمت له ولسوالی څخه ښاغلی محمدانور دمحمد اکبرزوی .

دځمکنیو له ولسوالی څخه ښاغلی حاجی سلطان محمد دحاجی گل زوی .

دځاځیو له ولسوالی څخه ښاغلی محمدعمر دگلاجان زوی .

دجانی خیلوله ولسوالی څخه ښاغلی ملاخواجه دشیرمحمدخان زوی .

دوزی ځدرانو له ولسوالی څخه‌ښاغلی میراجان دغلام محمدزوی .

دخوست دلویی ولسوالی له مرکزڅخه ښاغلی وزیرشمین دپادشاه‌گل زوی

دمیدان ځاځیوله ولسوالی څخه‌ښاغلی برکت الله دحاجی رحیم الله زوی

دموسی خیلو له ولسوالی څخه ښاغلی موسی جان دصاحب زوی .

دتڼیو خوست له ولسوالی څخه ښاغلی میرزاشازار دسلیمی زوی .

دارگون دلویی ولسوالی له مرکزڅخه ښاغلی شیرمحمد دعیسی خان زوی .

دسپیری ځدران له ولسوالی څخه ښاغلی قطب خان دمیروخان زوی .

دگوملی له ولسوالی څخه ښاغلی نعمت خان دشیرخان زوی .

دتخار ولایت :

دتالقانوله مرکزڅخه ښاغلی‌عبدالمبین دعبدالکریم زوی .

درستاق له ولسوالی څخه ښاغلی کریم الله دحبیب الله زوی .

دینگی قلعه له ولسوالی څخه ښاغلی نائب جمعه خان دمحمدشفیع زوی .

داشکمش له ولسوالی څخه ښاغلی محمد سرور دمحمدحسن زوی

دفرخار له ولسوالی څخه ښاغلی مولوی عبدالواحد دعاشور محمدزوی

دچاه آب له ولسوالی څخه ښاغلی میرغلام حیدر دمیرحبیب الله زوی .

دخواجه غارله ولسوالی څخه ښاغلی عبدالرشید دحاجی خدایقل زوی .

دجوزجان ولایت :

دشبرغان له ښار څخه ښاغلی ایکم بردی دمحمد قل زوی .

دسنگچارك له ولسوالی څخه ښاغلی وصال الدین دمحمد اقبال زوی .

دسرپل له ولسوالی څخه ښاغلی سیدمحمد دغلام رسول زوی .

دآقچی له ولسوالی څخه ښاغلی محبت دجمعه گلدی زوی .

دقرقین له ولسوالی څخه ښاغلی حاجی خضر محمد دمخم زوی .

دمنگجك له ولسوالی څخه ښاغلی

رحمن نظردحاجی ملانوبت زوی .

دزابل ولایت :

دکلات له ښارڅخه ښاغلی عبدالقادر دغلام حسن زوی

دارغنداوله ولسوالی څخه ښاغلی عبدالجلیل دنیک محمد زوی

د شینکی له ولسوالی څخه ښاغلی حاجی کمال دعبدالغنی زوی .

دجلدك له ولسوالی څخه ښاغلی حاجی دلبردحاجی عبدالواحد زوی .

ددایه چوپان له ولسوالی څخه ښاغلی منگل خان دحاجی ارسلاح زوی .

دکوچیانو استازی ښاغلی محمدایوب دصاحب جان خان زوی .

دشاجوی له ولسوالی څخه ښاغلی محمدکریم دحاجی محمدخان زوی .

دسمنگانو ولایت :

دایبکو له مرکزڅخه ښاغلی غلام صدیق دحاجی سورگل زوی .

دره صوف له ولسوالی څخه‌ښاغلی جهانگیر دجهانمیر زوی .

دخلم له ولسوالی څخه محترمه نجیبه دمحمد سهیل اوز .

داوبی دوآب له ولسوالی څخه‌ښاغلی حاجی نورمحمد درحمت بای زوی

دغزنی ولایت :

دغزنی له ښارڅخه ښاغلی حاجی حبیب الله دشیراحمد زوی

دغزنی له ښارڅخه ښاغلی عبدالله شمیمی دجمعه گل زوی .

داندړوله ولسوالی څخه ښاغلی سیدجعفر دسید جیلانی زوی .

دناهورله ولسوالی څخه ښاغلی غلام علی عبدی دجمعه خان زوی .

د جغتو له ولسوالی څخه ښاغلی شجاع محمد دحاجی سلطان محمدزوی .

دقره باغ له ولسوالی څخه ښاغلی اخترمحمد دشیرجان زوی .

دجاغوری له ولسوالی څخه ښاغلی غلام علی دمحب علی زوی .

دکټوازدلویی ولسوالی له مرکز څخه ښاغلی نیازمحمد دگل محمدزوی .

دوازی خواله ولسوالی څخه ښاغلی محمدخان دختك زوی .

دشرنی له ولسوالی څخه ښاغلی محمد رفیق دحاجی نظرمحمد زوی

دکټواز دمرکز دکوچیانو استازی ښاغلی حاجی محمدسرور دمیرگل زوی .

دمرکز دکوچیانو استازی ښاغلی بخت پور دشیرعلی زوی .

دمقرله ولسوالی څخه فضل احمد دحاجی حبیب الله زوی .

دناوی له ولسوالی څخه ښاغلی عبدالسلام دحبیب الله زوی .

دمالستان له ولسوالی څخه ښاغلی محمدجعفر دمحمد باقرزوی .

دغور ولایت :

دچغچران له مرکزڅخه ښاغلی خلیم

نوراحمد دخلیفه علی شاه زوی .

دلعل اوسرجنګل له ولسوالی ښځه ښاغلی محمدامین‌بیګ دغلام حیدربیګ زوی .

د تولک له ولسوالی ښځه ښاغلی حاجی عبدالستار ددوست محمد زوی .

دشهرک له ولسوالی ښځه ښاغلی حاجی سیدانور دسیدتاج محمدزوی .

د تیوری له ولسوالی ښځه ښاغلی محمدحسین دحاجی محمد ابراهیم زوی

دپسابندله ولسوالی ښځه ښاغلی امرالدین دشادی خان زوی

دفاریاب ولایت :

دمیمنی له مرکز ښځه ښاغلی محمد عمر دمحمدعلی زوی .

داندخوی له ولسوالی ښځه ښاغلی عبدالرسول دنادرنیاز زوی .

د پښتون کوټ له ولسوالی ښځه ښاغلی غلام سخی لارمل .

دبلچراغ له ولسوالی ښځه ښاغلی کشمیردحاجی عبدالله زوی .

دشیرین تګاب له ولسوالی ښځه ښاغلی محمدعظیم دآدم خان زوی .

دقیصار له ولسوالی ښځه ښاغلی عبدالقادر دسیدمراد زوی .

د دولت آباد له ولسوالی ښځه ښاغلی حاجی جمعه ایشان دقربان سعیدزوی .

ددرزآب له ولسوالی ښځه ښاغلی نصرالله دبهرام زوی .

دفراه ولایت :

دفراه له ښارښځه ښاغلی عبدالرزاق دعبدالقدوس زوی

دبکواه له ولسوالی ښځه ښاغلی عبدالرشید دتاج محمد زوی

دشینډنډ له ولسوالی ښځه ښاغلی محمداسمعیل دروح الله زوی .

داناردری له ولسوالی ښځه ښاغلی میرمحمدایوب دمیرمحمد مرتضی زوی .

دپرچمن له ولسوالی ښځه ښاغلی حاجی عبدالغفار دفیض محمد زوی .

دګلستان له ولسوالی ښځه ښاغلی صبغة الله دعبدالله زوی .

دګلای کاه له ولسوالی ښځه ښاغلی سیدمقیم الدین دسیدشرف الدین زوی .

دلاش جوین له ولسوالی ښځه‌ښاغلی غلام محمد دجمعه خان زوی .

دبالابلوک له ولسوالی ښځه ښاغلی محمد عمر دمحمد صدیق زوی .

دکابل ولایت :

دکابل له ښارښځه محترمه کبرا دبسم الله خان لور .

دکابل له ښارښځه پوهاند دوکتور عبدالفتاح همراه دګل علیخان زوی .

دکابل له‌ښارښځه‌ښاغلی محمدشریف دحاجی غلام رضازوی .

دمیربچه‌کوټ له ولسوالی ښځه پوهنوال حبیب الرحمن هاله دعبدالمحمد زوی.

دچهاردهی له ولسوالی ښځه ښاغلی غلام نبی باهر دغلام قادرزوی .

دیغمان له ولسوالی څخه ښاغلی
محمدعلی فیض درمضان زوی .
دبگرامیو له ولسوالی څخه ښاغلی
محمدانور دحاجی سیداحمد زوی .
دسروبی له ولسوالی څخه ښاغلی
عصمت الله دمحمدشریف زوی .
دده سبزله ولسوالی څخه پوهاند
میرشرف‌الدین انصاری دمیرفیض الدین زوی.
دشکردری له ولسوالی څخه ښاغلی
عبدالله نیك دامرالله زوی .
دقره باغ له ولسوالی څخه ښاغلی
محمد داود ددل محمد زوی .

دکندهار ولایت :

دکندهار له ښار څخه ښاغلی
محمد داود دمحمد عثمان زوی .
دکندهار له ښار څخه ښاغلی خیرمحمد
دمحمداعظم زوی .
دپنجوایی ولسوالی څخه ښاغلی عبدالله
دحاجی خیرمحمد زوی .
دسپین بولدك له ولسوالی څخه ښاغلی
حاجی عبدالکریم دحاجی داروخان زوی .
دارغستان له ولسوالی څخه ښاغلی
امان الله ددلبرخان زوی .
دخاك ریزله‌ولسوالی څخه ښاغلی‌محمدعثمان
دنیازمحمد زوی .
د پنجوائی له ولسوالی څخه ښاغلی
عبدالحلیم دشیرمحمد زوی .
دمیوند له ولسوالی څخه ښاغلی
عبدالوهاب دعبدالله زوی .

دشاولیکوټ له ولسوالی څخه‌ښاغلی
لعل محمدددوست محمد زوی .
دشورابك له ولسوالی څخه ښاغلی
نظرمحمد دسیدمحمد زوی .
دمعروف له ولسوالی څخه ښاغلی
غلام علی دعبدالسلام زوی .
دشینکی له ولسوالی څخه ښاغلی
غلام رسول دغلام محمد زوی .
دارغنداوله ولسوالی څخه ښاغلی
حیات الله دمحمد رفیق زوی .

دکندز ولایت :

دکندزله ښارڅخه محترمه عزیزه
دمحمدامان لور .
دکندزله ښارڅخه ښاغلی محمدانور
رسولی دعبدالرسول زوی .
دامام صاحب له ولسوالی څخه
ښاغلی عبدالحکیم دمحکم تاش زوی .
دخان آباده ولسوالی څخه ښاغلی
نعمت الله دخان ملازوی .
ددشت ارچی له ولسوالی څخه
ښاغلی مولوی قلندر دمحمد حسین زوی .
دکلای زال له ولسوالی څخه ښاغلی
صفرمحمد دنظرمحمد زوی .
دچاردری له ولسوالی څخه ښاغلی
محمدگلاب درحمت گل زوی .

دلغمان ولایت :

دمهترلام له ښارڅخه ډاکتر جانان
دتاج محمد زوی .
دنورستان له ولسوالی څخه ښاغلی

عبدالقدیر دمحمد دین زوی .

دعلیشمینګ له ولسوالی څخه ښا غلی
حاجی عبدالرزاق دحاجی محمدافضل زوی .

دقرغیوله ولسوالی څخه ښاغلی
سیدعباس دسیدغلام حسین زوی .

دعلینګار له ولسوالی څخه ښاغلی
ملک عبدالحی دملاګل تور زوی .

دلوګر ولایت :

دپل علم له ښارڅخه ښاغلی
محمدآصف دمحمد سرورزوی .

دمحمدآغی له ولسوالی څخه ښاغلی
حاجی کریمداد دعبدالرحمن زوی .

دبرکی برک له ولسوالی څخه‌ښاغلی
سیداحمد دسیدګلاب زوی .

دازرو له ولسوالی څخه ښا غلی
شاه محمود دمحمدعلی زوی .

دکوچیانو استازی ښاغلی ملک نور
احمد دمحمدجان زوی .

دننګرهار ولایت :

دکوچیانو استازی حاجی محمددین
دباغوان زوی .

دجلال آبادله ښارڅخه ښاغلی
جان محمد دجهانګیر زوی .

دجلال آبادله ښارڅخه ډاکټر
تاراسنګ دپیارام سنګ زوی .

دکونړ د لویی ولسوالی له مرکز څخه
ښاغلی محمدهاشم زماتی دمیرزمان خان زوی.

دخوګی له ولسوالی څخه ښاغلی
محمدطاهر وطنیار دعبدالحکیم خان زوی .

دکامدیش له ولسوالی څخه ښاغلی
عبدالجبار دحاجی عبدالله زوی .

دبرکونړ له ولسوالی څخه ښاغلی
عبدالله غمخوردحاجی عبدالودود زوی .

دسرکانو له ولسوالی څخه ښا غلی
نورستان خان دعبدالستار خان زوی .

دخاص کونړله ولسوالی څخه‌ښاغلی
محمدجان دمیرزامحمدحلیم زوی .

دپیچ له ولسوالی څخه ښاغلی حاجی
محمدصدیق دمحمد موسی زوی .

دشینوارو د لویی ولسوالی له مرکز
څخه ښاغلی‌سیدبهرام‌شاه دسیدمحمدشاه‌زوی.

دده بالا (عسکه مینه) ښاغلی مامور
سرداردخاځی زوی .

داچین له ولسوالی څخه ښاغلی
ګل محمد دمحمد عمرزوی .

دنازیانوله ولسوالی څخه ښاغلی
فولاددزرمت خان زوی .

دمهمنددری له ولسوالی څخه‌ښاغلی
حاجی سردارمحمد داصغر زوی .

دګوشتی له ولسوالی څخه ښاغلی
سیدکریم خان دسیداکبرخان زوی .

دکامی له ولسوالی څخه ښا غلی
ملک شیریندل دکندل زوی .

دکوزکونړله ولسوالی څخه ښاغلی
محمدامان دشیرمحمد زوی .

درودانوله ولسوالی څخه ښاغلی حاجی
مطیع الله دحاجی محمد سعیدزوی .

دسره رودله ولسوالی څخه ښاغلی

عبدالله دشبیراحمد زوی .

دخو گیانو له ولسوالی شخه بنساغلی جرنیل والاخان دمحمدجان زوی .

دحصارك له ولسوالی شخه بنساغلی عبدالوهاب داحمدخان زوی .

دنیمروز ولایت :

دزرنج له مرکزشخه بناغلی فیض محمد دمحمد علم زوی .

دچاربرجك له ولسوالی شخه بناغلی محمدجان داحمدجن زوی .

دچخانسور له ولسوالی شخه بناغلی محمدشریف دسخی ملاحسن زوی .

دکنگ له ولسوالی شخه بناغلی محمدحسین دجمعه خان زوی .

دوردگو ولایت :

له میدانښارشخه بناغلی حیات الله دعبدالقادر زوی .

دبهسود دلومړی برخی له ولسوالی شخه بناغلی محمداسحق دغلام حسین زوی .

دبهسود دمرکز له ولسوالی شخه بناغلی محمدناصردمحمد حسن زوی .

دسیدآباد له ولسوالی شخه بناغلی حاجی سلطان محمددفضل محمد زوی .

دچك وردك له ولسوالی شخه بناغلی محمدمحسن دمحمدطاهر زوی .

دهلمند ولایت :

دبست له ښار شخه بناغلی سلطان سکندر دعیسی خان زوی .

دنهرسراج له ولسوالی شخه بناغلی حاجی پیرمحمد دعبدالحبیب زوی .

دنوزاد له ولسوالی شخه بناغلی آقامحمد ددوست محمد زوی .

دموسی کلاله ولسوالی شخه بناغلی حاجی فیض الله ددوست محمدزوی .

دگرمسیر له ولسوالی بناغلی حاجی محمدنعیم دمحمدکریم زوی .

دناوعلی له ولسوالی شخه بناغلی حاجی خدایداد دخزان زوی .

دباغران له ولسوالی شخه بناغلی غلام سرور دعبدالله زوی .

دبارکزیو د ناوی له ولسوالی شخه بناغلی حاجی ظریف دحاجی نیك محمد زوی.

ددیشوله ولسوالی شخه بناغلی حاجی محمدزمان دحاجی محمدکریم زوی .

دهرات ولایت :

دهرات له ښار شخه محترمه نجیبه دعبدالرحیم لور .

دهرات له ښارشخه بناغلی علی‌آقا دعبدالحسین زوی .

دغوریانو له ولسوالی شخه بناغلی قاری محمدابوبکر دمحمد سرورزوی .

دانجیل له ولسوالی شخه بناغلی غلام رسول حقیقی دعبدالحمید زوی .

داوبی له ولسوالی شخه بناغلی اخترمحمد دمحمدابراهیم زوی .

دزنده جان له ولسوالی شخه‌بناغلی محمدامین شکیبادداحمدقلی زوی .

دادرسکن له ولسوالی څخه ښاغلی
عبدالباقی بهواز دمحمد سرورزوی .
دکرخ له ولسوالی څخه ښاغلی
امین الله دسیدمحمد زوی .
دپښتون زرغون له ولسوالی څخه
ښاغلی عبدالهادی فایق دنورمحمد زوی .
دګلران له ولسوالی څخه ښاغلی

عبدالکریم تمنادخداداد زوی .
دکشک له ولسوالی څخه ښاغلی
عبدالرحیم زنجور دملاعبدالرحمن زوی .
دګذری له ولسوالی څخه ښاغلی
صالح محمد دمحمد سرورزوی .
د کهسان له ولسوالی څخه ښاغلی حاجی
اعظم دسیداحمد زوی .

دافغانستان دجمهوری دو لت دلويي جرګي انتصابي غړي.

ددولت درئیس اوصدراعظم ښاغلی محمدداود دفرمان په صادریدلو سره یوسلو دیرش تنه دافغانستان دجمهوری دولت دلومړنی لويي جرګي دانتصابي غړوپه توګه وټاکل شول .

دحکومت دپخوانی ابلاغیې په اساس دیو سلو دیرشو تنوله جملې څخه دجمهوری اردو پنځلس تنه صاحب منصبان اونور دبزګرو، کارګرو، منورينو اوځوانانو له جملې څخه دلويي جرګي دانتصابي غړوپه توګه ټاکل شويدي چه نومونه يي په لاندې ډول وړاندې کيږي .

دجمهوری اردو دمنصبدارانو نومونه چې دجمهوری دولت دلومړنی لويي جرګي دانتصابي غړيوپه توګه ټاکل شويدي .

ډګرجنرال عبدالعزيز دعظیم الدين زوی .

ډګرجنرال محمد موسی خان دحاجی خيرالدين خان زوی .

تورن جنرال عبدالله روکی د محمدسلیمان خان زوی .

تورن جنرال عبدالغنی دعبدالواحد زوی .

بریدجنرال محمد طاهردعبدالغفار خان‌زوی.

بریدجنرال بابه‌جان دعبدالواحد زوی .

بریدجنرال غلام دستګیردحاجی قلندرزوی .

بریدجنرال نورمحمد دخیرمحمد زوی .

ډګروال نیک محمد عزیزی دعزیزمحمدزوی.

ډګروال دوکتورسرورګل دریدی ګل زوی .

ډګروال محمدنعیم دمحمد اسلم زوی .

ډګروال غلام صدیق دطره باز زوی .

ډګرمن مرتضی قل دروزی قل زوی .

ډګرمن سیدسکندرشاه دسیدنذرالدين‌زوی .

جګړن عبدالستار دمحمدیوسف زوی .

دهغو کسانو نومونه چې دبزګرانو کارګرو منورينو اوځوانانو څخه دجمهوری دولت په لومړۍ لويه جرګه‌کی دانتصابي غړیوپه توګه ټاکل شویدي .

ښاغلی محمدیعقوب دمحمدامیرزوی بزګر .

ښاغلی زمری ددولت محمدزوی بزگر .
ښاغلی آدم خان دگل علم زوی بزگر.
ښاغلی عبدالغفوردمحمدجان زوی بزگر .
ښاغلی فتح الله دخان محمدزوی بزگر.
ښاغلی میراسلم دیارمحمد زوی بزگر .
ښاغلی عبدالصمد دعبدالصمدزوی بزگر .
ښاغلی ملاجان دمحمدجان زوی بزگر .
ښاغلی عبدالمجید دشیرمحمدزوی بزگر .
ښا غلی عبد الوا سع دمیرعلم زوی بزگر.
ښاغلی محمدظاهردخان شرین زوی بزگر.
ښاغلی علیجان دمیراجان زوی بزگر .
ښاغلی غلام رسول دمحمداعظم زوی بزگر.
ښاغلی حضرت محمدگل محمدزوی بزگر.
ښاغلی نواب دزندی زوی بزگر.
ښاغلی عبدالجبار دعبدالغفارزوی بزگر .
ښاغلی صوفی رمضان دمیرزاعلی زوی بزگر.
ښاغلی محمدعظیم دمحمدحسین زوی بزگر.
ښاغلی امیر الله دعزیزالله زوی بزگر.
ښاغلی رجب علی دیوسف علی زوی بزگر.
ښاغلی غلام رؤف دغلام رسول زوی بزگر.
ښاغلی عبدالباقی دجان دل زوی بزگر .
ښاغلی خواجه فیض محمدخواجه جلال زوی بزگر .
ښاغلی عبدالصمد دشاه محمدزوی کارگر .
ښاغلی عبدالوهاب دعبدالاحدزوی کارگر .
ښاغلی عبدالروف دعبدالغفورزوی کارگر .
ښاغلی عبدالله دمحمدصدیق زوی کارگر .
ښاغلی شیرمحمد دسیدمحمدزوی کارگر .
ښاغلی فیض الله دمحمدجان زوی کارگر.

ښاغلی غلام حیدر دعبدالرحیم زوی کارگر.
ښاغلی محمدعیسی دمحمدیاسین زوی کارگر.
ښاغلی محمدسروردغلام جان زوی کارگر .
ښاغلی اسدالله دغلام غوث زوی کارگر .
ښاغلی بازمحمد دسلطان محمدزوی کارگر.
ښاغلی محمداسحق دمحمد اسماعیل زوی کارگر .
ښاغلی محمدطاهردعبدالرزاق زوی کارگر .
ښاغلی عبدالقدیر دعبدالقیوم زوی کارگر .
ښاغلی غلام ربانی دمیرافغان زوی کارگر.
ښاغلی شاه دل دمسافرصادق زوی کارگر.
ښاغلی محمدابراهیم دشهنواززوی کارگر .
ښاغلی محمدسلیمان دخدای دادزوی کارگر.
ښاغلی محمدقسیم دعبدالغنی زوی کارگر .
ښاغلی نیازمحمد دبازمحمد زوی کارگر .
ښاغلی شجاع الدین دامیرالدین زوی کارگر.
ښاغلی عجب گل دمحمدرسول زوی کارگر.
ښاغلی محمدامان دمحمدحسین زوی کارگر.
ښاغلی باشی زرین دپښتون زوی کارگر.
ښاغلی محمدعلی دسیدمحمدزوی کارگر .
ښاغلی محسن دعبدالرزاق زوی کارگر .
محترمه خالده دمحمدزمان لور دادبیاتو دخانگی لیسانسه .
محترمه حمیرادغلام غوث لوردادبیاتودخانگی لیسانسه .
محترمه ثریاخادم دقیام الدین لوردطب په خانگه کی ډاکتره .
محترمه ذکیه دمحمدرسول لور دساینس په خانگه کښی لیسانسه .
محترمه زینب دمحمدامین لوربکلوریا .

محترمه محبوبه دنورمحمد لور دحقوقو او سياسي علومو په څانگه کي مافوق ليسانس .

محترمه خديجه‌دعبدالحق لورمافوق‌بکلوريا.

محترمه عزيزه دعبدالعزيزلوردحقوقو په څانگه کښي ليسانسه .

ښاغلی عبدالکريم حقاني دعبدالله زوی .

ښاغلی محمدکبير دمدد خان زوی ډيپلوم انجنير .

ښاغلی محمدامين قربت دعبدالغيات زوی .

ښاغلی عبدالله واحدی د عبدالسلام زوی دطب ډاکتر .

ښاغلی محمدبشيردوست محمدزوی ډيپلوم انجنير .

ښاغلی محمديونس دمحمد عيسی زوی د اقتصاد په څانگه‌کي ليسانسه .

ښاغلی ميرعبدالصمد دسيدعلي زوی‌دتخنيک په څانگه ماستر .

ښاغلی عبدالعلي مهرزاددمهرعلي زوی دطب ډاکتر .

ښاغلی ميرحسين سادات دشيرمحمد زوی ډيپلوم انجنير .

ښاغلی جلال نوراني دمحمد سالم زوی دحقوقو اوسياسي علومو ليسانسه .

ښاغلی محمدطاهر سيفي دمحمد حسن‌زوی دحقوقواوسياسي علومو په څانگه‌کي ډاکتر .

ښاغلی عزيزاحمددفضل احمدزوی انجنير.

ښاغلی روشن دل داحمدشاه زوی .

ښاغلی محمدياسين عظيم دمحمدعظيم زوی دښوونی اوروزني په څانگه‌کي دکتور .

ښاغلی سيدکريم حايزدملتان زوی دښوونی اوروزني په څانگه کي ليسانس .

ښاغلی ميرمحمد يوسف دميرمحمد عيسی زوی مافوق بکلوريا .

ښاغلی خان آقاخاشع دمحمداسلم زوی دطب ډاکتر .

ښاغلی مولوی عبدالمجيد دمدرسي استاد.

ښاغلی محمدلطيف وهاب‌زاده دمحمداسحاق زوی دحقوقو اوسياسي علومو په څانگه‌کي ليسانسه .

ښاغلی غلام شاه سرشارروشني دبابه خان زوی بکلوريا .

ښاغلی محمدافضل د عبدالکريم زوی دسوسيولوژی په څانگه‌کي ماستر .

ښاغلی قيام الدين راعي دمحمد اسماعيل زوی دادبياتو په څانگه‌کي دکتور .

ښاغلی عبدالاحد دغلام محمدزوی انجنير .

ښاغلی غلام حضرت دوجيه زوی دليسانس معادل .

ښاغلی محمد حسن فروتن دشربت زوی دفارمسي په څانگه‌کي ليسانس .

ښاغلی محراب الدين دمقبل زوی داقتصاد ډاکتر .

ښاغلی محمدمبين همراز دمحمدمقيم زوی دغاښونو ډاکتر .

ښاغلی محمداقبال‌دغلام‌صديق زوی دحقوقو اوسياسي علومو په څانگه کي ليسانسه .

ښاغلی عبدالغفار متوکل دمحمدرستم زوی دطب ډاکتر .

ښاغلی عبدالله نقشبندی دغلام نقشبندزوی داقتصاددپلان جوړولو په څانګه‌کی ډاکتر .

ښاغلی حمیدالله دعبدالله زوی لیسانسه .

ښاغلی محمدطاهر دفدامحمد زوی انجنیر .

ښاغلی محمدصدیق روهی دمحمدحسین‌زوی دروان شناسی په څانګه‌کی ماسټر .

ښاغلی مړ حبیب سهیلی دمحمدایوب زوی دساینس په څانګه‌کی لیسانسه .

ښاغلی محمد سعید دمحمدیوســف زوی دحقوقواوسیاسی علوموپه څانګه‌کی لیسانسه.

ښاغلی شیوسرن دطب ډاکتر .

ښاغلی عبدالحبیب حمیدی دعبدالحمید زوی لیسانسه .

ښاغلی محمدحسن نیردسخی داد زوی دژورنالیزم لیسانسه .

ښاغلی محمدظفردسردارمحمد زوی انجنیر.

ښاغلی محمدقاسم یاردمحمد اسمعیل زوی دژورنالیزم په څانګه کی لیسانسه .

ښاغلی عبدالتواب د شمس الدیـــن زوی لیسانسه .

ښاغلی فتح محمددغلام حسن زوی متقاعد جنرال .

ښاغلی امین‌الله درحمت الله زوی دیپلوم انجنیر .

ښاغلی سیدرسول فکور دسید حسین‌زوی لیسانسه .

ښاغلی عنایت شریف دمحمد شریف زوی داقتصاد لیسانسه .

ښاغلی سیدیوسف واعظی دسید اسماعیل زوی دحقوقو اوسیاسی علومو لیسانسه .

ښاغلی عمادالدین غیاثی دجمال الدین زوی دنباتاتو دساتنی په څانګه ډاکتر .

ښاغلی سیدعمرضیاء دمیر ضیاالدین زوی دبرینښنا دانجنیری په څانګه‌کی لیسانسه .

ښاغلی عین الدین دضیاالدین زوی انجنیر.

ښاغلی عطامحمد دمحمدعمرزوی دحقوقو او سیاسی علومو په څانګه کی لیسانسه .

ښاغلی غلام نبی دسلام جیلانی زوی‌دښوونی اوروزنی په څانګه‌کی لیسانسه .

ښاغلی لعل محمددمحمدایوب زوی داقتصاد لیسانسه .

ښاغلی میرعلی احمدهاشمی دمیرمحمدحسن زوی دطب ډاکتر .

ښاغلی عبدالستاردمحمدافضل زوی‌لیسانسه.

ښاغلی وحیداحمد دعلی احمدزوی دتخنیک په څانګه کی ماسټر .

ښاغلی سرورغنچه دحاجی توره زوی‌دکرنی اومالداری په څانګه‌کی ماسټر .

ښاغلی محمدکبیر دمحمدیونس زوی‌داقتصاد ډاکتر .

اعضای کمیته تسوید اولین قانون‌اساسی
دولت جمهوری افغانستان

دوکتور محمد حسن شرق معاون اول صدارت عظمی .

ښاغلی سید عبدالاله معاون دوم صدارت عظمی .

ښاغلی عبدالقدیر وزیر داخله .

دوکتور عبدالمجید وزیر عدلیه .

انجنیرغوث الدین فایق وزیرفواید عامه .

ښاغلی عبدالتواب آصفی وزیر معادن و صنایع .

ښاغلی محمدخان جلالر وزیر تجارت .

دوکتور عبدالله عمر وزیر صحت عامه .

انجنیرعبدالکریم عطائی وزیر مخابرات .

پوهاند عبدالقیوم وزیر معارف .

پوهاند دوکتور عبدالرحیم نوین وزیر اطلاعات وکلتور .

ښاغلی عزیزالله واصفی وزیر زراعت .

ښاغلی فیض محمد وزیرسرحدات .

انجنیرجمعه محمدمحمدی وزیرآب وبرق .

ښاغلی وحیدعبدالله معین وزارت خارجه .

ښاغلی علی احمدخرم وزیر پلان .

دگرجنرال غلام حیدررسولی لوی درستیز.

ښاغلی محمد سرور قوماندان قوای چهار زرهدار .

ښاغلی مولا داد .

ښاغلی محمد یوسف .

ښاغلی خلیل الله .

مولوی عبدالبصیررئیس عالی تمیز .

ښاغلی غلام علی کریمی .

مولینا عنایت الله ابلاغ .

دکتور سعید افغانی .

ښاغلی عبدالهادی هدایت .

دوکتور محمدآصف سهیل .

پوهاند وفی الله سمیعی .

دکتور غلام صدیق محبی .

برید جنرال شاه پور .

برید جنرال محمد یحیی نوروز .

ښاغلی محمداکبر عبقری .

بناغلی محمداسمعیل قاسمیار .

دکتور ضامن علی .

بناغلی یارمحمد دلیلی .

دکتور سیدمخدوم رهین .

دکتور محمد بشیر وهابزاده .

پوهنمل عالیه حفیظ .

پوهنمل فاطمه کیفی .

پوهنمل محمداعظم وهابزاده .

بناغلی سیدناصر .

د افغانستان د جمهوري دولت
لومړی اساسي قانون

ښاغلی محمد داؤد رئیس جمهور موقع توشیح نخستین قانون اساسی دولت جمهوری

ښا غلی محمد داود رئیس جمهور بارئیس واعضای کمیسیون غورومداقه برمسوده قانون اساسی دولت جمهوری دیده میشوند.

بسم الله الرحمن الرحیم

دلوی خدای په نامه اودافغانستان دنجیبوخلکو دنیکمرغی په هیله زه محمدداؤد دافغانستان لوړنی جمهور رئیس دهغی وظیفی په اساس چه دجمهوری دولت دلوړنی لویی جرگی نمایندگانو د(۱۳۵۵) هجری لمریزکال دسلواغی دمیاشتی دپنځه ویشتمی نیټی دمصوبی به استناد درایو په اتفاق ماته راسپارلی ده نن دپنجشنبی په ورځ د۵ ۱۳۵۵ هجری لمریزکال دکب دمیاشتی په پنځمه نیټه دافغانستان په مرکزکابل کښی دااساسی قانون توشیح کوم اوانفاذیی اعلاموم.

دافغانستان دجمهوری دولت لوړنی جمهوررئیس محمد داؤد. (۱۳۵۵کال دکب پنځمه)

سریزه

له هغه ځایه چه ملتونه اوټولنی دتاریخ په اوږدوکښی تل دتحول اوتکامل په حال کښی دی اوله هغه ځایه چه داواقعیت زمونږ په تاریخی ژوندکی دیوملت اودبشری ټولنی دیوجزپه حیث ښکاره شویدی له دی کبله:

دیوداسی پتمن ژونددتامینولودپاره چه دعدالت اوکفایت په متینو بنسټونو ولاړوی اونیکمرغی اوهوسایني اواطمینان ځخه ډک وی.

د۱۳۵۲ کال دچنگاښ دشپږویشتمی نیټی دملی، اجتماعی، اقتصادی،سیاسی، اوفرهنگی سپیڅلوارمانونو دتامینولو دپاره ....

دملی یووالی دوړخ په ورځ زیاتیدونکی ټینگښت اوپیاوړتیا تضامن او تساند او د اجتماعی عدالت دتامینولو اوزمونږ په ټولنه باندی دحاکموعینی اوذهنی شرایطو ملی فرهنگ اوتاریخی واقعیتونو سره سم په مترقی اومثبته توگه دتضادونو دمحو کولو دپاره زمونږ دهیواد دخلکو پرتمینی ماضی اوبرمیال تاریخ ته دژوری درناوی اودهیواد دخپلواکی اوملی هویت دساتنی په لاره کښی ددوی پرله پسی مبارزی اوددوی د تاریخی اوانسانی رسالت دپرځای کولو دپاره.

په لوی خدای (جل جلاله) باندی دایمان درلودلو اوداسلام دسپیڅلی دین داساسونو په پیروی.

اوپه پای کښی ددی ټولوهدفونواومقصدونو دتحقق دپاره.

مونږ دافغانستان خلکو دعصر دغوښتنو او شرایطو په درککولو سره تصمیم نیولی دی چه خپل ملی ژوند دآزادی، ترقی، حق، عدالت اوسولی پربنسټ دوروور گډلوی او سمسمی داصولو سره سم اوډژوند فلسفه اودهیواد دنن اوسباورځی دنسلونو سرنوشت دافغانستان د۱۳۵۲کال دچنگاښ دشپږویشتمی نیټی دملی اومترقی انقلاب داساسی اواقتصادی هدفونو پربنااټینگ کړو.

ددی حقایقو په درک کولوسره مودغه ملی وثیقه دجمهوری دولت داساسی قانون په حیث دافغانستان دنجیبو خلکودمادی اومعنوی نیکمرغی، هوسایني اوپرمختگ دپاره دخپل ځان اوراتلونکو نسلونو دلارښودنی د پاره وضع کړه.

فهرست

لمړی فصل
اساسي هدفونه
لمړی ماده :

دخپلواکی، ملی‌حاکمیت اودخاوری دتمامیت څخه دفاع کول .

دوهمه ماده

دقدرت اجراکول دخلکو له خواچه اکثریی بزگران، کارگران، منورین اوځوانان دی .

دریمه ماده

دفکراوعمل ترمنځ دیووالی ټینګښت دخلکو دپوره وندی اخیستلو په تکل دهیواد دمادی اومعنوی جوړښت اوپراختیا دپاره .

څلورمه ماده

دیوی داسی دیموکراسی تامین چی په اجتماعی عدالت اودخلکو په‌گټوولاړه وی .

پنځمه ماده

دآزادی اوانسانی کرامت درناوی او دهر رنګه کړاواوتوپیر دمنځه وړل .

شپږمه ماده

دجمهوری نظام ورځ په ورځ زیاتیدونکی ټینګښت اوپیاوړتوب .

اوومه ماده

دافغانستان دخلکوداکثریت په گټه ددی اساسی قانون درارزښتونو اوبنسټونوسره‌سم دژوروبنیادی اوپرله پسی اقتصادی اواجتماعی اوښتونو منځ ته راوستل .

اتمه ماده

دهر ډول استثمار له مینځه وړل .

نهمه ماده

دکار دحق تضمینول .

لسمه ماده .

دخلکو دخدمت دپاره په اجباری توگـه دلمړنیوښوونو تامین اوتعمیم اودعلمی اوفنی کادرونو دروزنی اوبشپړتیاپه منظورډیاډول دثانوی، عمومی، مسلکی اوعالی‌زده‌کړوپراختیا اوپرمختیا .

یوو لسمه ماده

دعامی روغتیا دښه والی اوساتنی دپـاره دوقایوی اومعالجوی طب پراختیا .

دوو لسمه ماده

دملگروملتونو دمنشور داساسونو اودبشر دحقوقو دجهانی اعلامیی درناوی اودعادلانـه سولی ملاتړ په نتیجه کښی دیوی هوسا او پرمخ تللی ټولنی جوړول چــه د ورورۍ، سمسمی ،مرستی اودانسانی کرامت دساتنی په بنسټ ولاړه وی .

دوهم فصل : ـ
اقتصادی بنسټونه ،

دیار لسمه ماده

منابع لکه‌کانونه، ځنگلونه اوانرژی لـوی صنایع، مخابرات دهوایی‌اوځمکنی ترانسپورت مهم تاسیسات ، بندرونه، بیمی، بانکونـه ، دخوراکی موادو دبرابرولو مهــم تاسیسات لرغونی اوتاریخی آثاردقانون دحکمونوسره‌سم دملت شتمنی ده اواداره یی په دولت پوری اړه لری.

څوار لسمه ماده

دزراعتی ملکیت‌لوړه اندازه دځمکواصلاحاتو

دقانون له پلوه تثبیت اوټاکل کیږی .

پنځلسمه ماده

ځانګړی ملکیتونه او تشبثـــات داستثمار دمنځه وړلو داصل په ملاتړدقانون په وسیله تنظیمیږی .

شپاړ سمه ماده

حکومت دلګښت او پیدایښت تعاونـــی شرکتونه اوکوپراتیفونه دخلکو په ګډون او دخلکو داکثریت په‌ګټه دقانون دحکمـــونـــو سره‌سم تشویقوی . ملاتړیی‌کوی اولارښوونه ورته کوی .

اوو لسمه ماده

دمنځنیو، وړواولاسی صنایعو په ساحه‌کی ځانګړی تشبثونه اوپانګی اچـــول د قانون دحکمونو سره سم تشویق کیږی ملاتړیـــی کیږی اولارښوونه ورته کیږی .

اتلسمه ماده

دهیوادسوداګری دلارښودل شوی سوداګری په اساس چه دخلکوداکثریت په‌ګټو ولاړه‌ده دقانون دحکمونو سره سم تنظیمیږی .

نولسمه ماده

مالیه داجتماعی عدالت په بنسټ دقانون دحکمونو سره سمه اخیستل کیږی .

دریم فصل :

دولت

شلمه ماده

افغانستان یوجمهوری‌دیموکراتیک، خپلواک، یوموټی اونه بیلیدونکی دولت دی .

یو ویشتمه ماده

ملی حاکمیت په افغانستان کښی په‌خلکو پوری اړه لری . دافغانستان ملت ټول هغه افراددی چه دقانون له حکمونوسره ســـم دافغانستان ددولت تابعیت لری .

دافغانستان دملت دافرادو په هریو فرد باندی دافغان دکلمی اطلاق کیږی .

دوه ویشتمه ماده

دافغانستان دین داسلام مقدس دین دی .

دملت هغه‌کسان چه مسلمانان نه دی په هغوحدودونوکښی دننه چه دآدابو اوعـامـی هوساینی په هکله یی قوانین ټاکلی آزادی چه خپل مذهبی مراسم په ځای‌کړی .

در ویشتمه ماده

دافغانستان دژبوله جملی څخه پښتو او دری رسمی ژبی دی .

څلیر ویشتمه ماده

دافغانستان دبیرغ رنګ تور، سور، او زرغون دی چه دارنګونه په افقی ډول په‌ټاکل شووانداز وله پورته مخ په ښکته واقع دی او دکیڼی خواپه پاسنی برخه کښی یی ددولت ملی نښان لګیدلی دی دبیرغ اوملی نښـــان تعریف اواندازه دقانون له خوابښودل‌کیږی .

پنځه ویشتمه ماده

دافغانستان دجمهوری دولت وسله والـــی قواووی چه دملی انقلاب هدفونوته وفـاداری اوپه خپلوملی عنعناتو ټینګی ولاړی‌دی دخلکو دخدمت له‌پاره دحکومت داوامروتابع دی .

دافغانستان دقلمرونه دفاع دوسله والـــو قواووپه غاړه ده اودوسله والوقواوو دعالی شوری دلاری په ملی فعالیتونو کښی برخه اخلـــی .

شپږ ویشتمه ماده

دافغانستان اداره دقانون دحکمونوسره سم دمرکزیت په اصل ولاړه ده .

دافغانستان مرکزدکابل ښاردی .

څلورم فصل :

د خلکو حقونه او وجیبې .

او ویشتمه ماده

دافغانستان ټول خلك ښځې وی‌که نــر بی له تبعیض اوامتیاز دقانون په وړانــدی یوشان حقونه اووجیبې لری .

اته ویشتمه ماده

آزادی دانسان طبیعی حق دی پرته له‌هغو حالاتوچه دنورو آزادی، شرافت یاعمــومــی ښیګړوامنیت اوملی مصلحتونو ته وګه یازیان ورسوی، داحق دقانون له خوابنودل کیږی .

نهه ویشته ماده

هرافغان چه دعمراتلس کاله یی پوره‌کړی وی دقانون دحکمونو سره سم درای ورکولو حق لری .

دیر شمه ماده

دذمی برائت اصلی حالت دی. ترڅوپوری چه تورن دواکمنی محکمی له خواپه قطعــی حکم‌سره په جزامحکوم نشی بیګناه ګـــڼل کیږی .

هیڅ عمل بی دقانون له حکمه جرم نه‌ګڼل کیږی . هیچاته جزانشی ورکول کیدی مګر دواکمنی محکمی دحکمه سره سم . هیچاته جزانشی ورکول کیدی مګردیوداسی قــانون دحکمه سره سم چه دڅغه تهمتی کارله‌کولو نه ړومبی نافذشوی وی .

هیڅوك تعقیب‌کیدلی، نیول‌کیدلی یاتوقیف کیدلی نه شی مګر دقانون دحکمونوسره سم.

یو دیر شمه ماده

جرم دهرچاڅپل ځانی شی دی .

دتورن تعقیبول، نیول‌توقیفول‌اوسزاورکول بل هیچاته نه ورغځیږی .

ګړول اوله انسانی کرامت نه مخالفه سزا ټاکل نارواده .

هرڅوك حق لری چه دهغه تورډلری‌کولوپه غرض چه دقانون له مخه پری لګول شوی‌وی ځان ددفاع دپاره وکیل ونیسی .

دوه دیر شمه ماده

دچاپوره وړی‌کیــدل د پــوروړی دآزادی دسلبیدویاکمیدوسبب کیدای نه شی .

دپورویستلو لاری چاری دقانون له خــوا ښودلی کیږی .

دری دیر شمه ماده

هرافغان حق لری چه دڅپل هیواد سیمی هرځای ته ولاړشی اوهلته استوګنه غــوره کړی پرته له هغوځایو څخه چه قانون منع کړی وی .

همدارنګه هرافغان حق لری چه دقـانون دحکمونو سره سم دافغانستان نه د بانــدی سفروکړی اوبیرته افغانستان ته راشی .

څلور دیر شمه ماده

هیڅ افغان په افغانستان کی دننه اوباد افغانستان نه دباندی په ښرلومحکومیدلــی نه شی .

هیڅوك په یوه ځای کی له میشته کیدلو اویااله‌هغه‌ځای‌نه‌بل ځای ته دلیږدیدلو څخــه

منع‌کیدای نه شی مگر پداسی حالاتو کښی چه دقانون دامنیت اوعامه گټودتأمین په‌منظور اجازه ورکړی وی .

هیڅ افغان دیوجرم په توربېرنی دولت ته سپارل کیدای نشی .

پنځه دیر شمه ماده

دهرچاکور دبلوسی نه په امن دی هیڅوك حتی دولت هم داوسیدونکی داجازی یادیوی واکمنی محکمی له حکمه پرته اوبی دهغو حالاتو اولاروچارو‌چه په قانون کی څرگندی ښودل شویدی دچاکورته ننوتلی او هغه لټولی نشی .

دمشهود جرم په وخت‌کښی مسئول مامور دیوچاکورته بی دهغه داجازی یا دمحکمی دمحکمی اجازی څخه په خپل مسئولیت ننوتلی شی اوهغه لټولی شی . خو دغه مامورپدی مکلف دی چه دننوتلو اولټولو نه وروسته دقانون دخواپه ښودل شوی موده‌کی دننه دمحکمی حکم ترلاسه کړی .

شپږ دیر شمه ماده

ملکیت دبلوسی نه‌په امن دی دهیچاملکیت دقانون دحکم اودیوی واکمنی محکمی دفیصلی نه پرته مصادره‌کیدلای‌نه شی .

دخصوصی ملکیت استملاك یوازی دعمومی ښیگړودپاره دعالادنه عوض په بدل کښی دقانون دحکمونو سره سم جواز لری .

هیڅوك دملکیت له لاس ته راوړلواوتصرف څخه منع‌کیدای نشی مگردقانون په پولوکی.

دملکیت داستعمال لاری چاری دعامه‌ښیگړو دپاره دقانون دپلوه تنظیم اوښودل کیږی .

اوه دیر شمه ماده

دهرچا دمخابری آزادی اوپټوالی په لیك سره وی‌که په تیلفون که په تیلگراف اویاپه گومه بله وسیله دبلوسی نه‌په‌امن دی .

دولت دچاد مخابری د پلټنی حق نلری مگر دقانون دحکمونو سره سم په سملاسی حالاتو کښی‌چه‌قانون‌ښودلی دی‌مسئول‌مامور بی‌لدی‌چه لومړی له محکمی څخه اجازه‌واخلی په خپل مسئولیت سره کولی شی چه‌مخابری وپلټی . دغه مامورپدی مکلف‌دی چه‌دپلټنی څخه وروسته په هغه موده کښی چه قانون ښودلی دی‌د محکمی‌حکم تر لاسه کړی .

اته دیر شمه ماده

دفکر اوبیان آزادی د بلوسی نه په امن ده .

هر افغان حق لری چه د قانون دحکمونو سره سم په وینا لیکنه ،تصویر اویاداسی نورو وسیلو سره‌خپل فکر څرگند کړی .

دچاپخانو د تاسیس او د مطبوعاتو دخپرولو اجازه او امتیاز د قانون دحکمونو سره سم یواځی د افغانستان اتباعوته ور کول کیږی .

دلویو چاپخانو ،درادیو او تلویزیون. دعاو خپرونکو کارځیو تاسیس او چلول یواځی په دولت پوری اړه لری .

نهه دیر شمه ماده

د افغانستان اتباع حق لری چه‌درروا او سوله ناکو مقصدونود پوره کولو دپاره دقانون د حکمونو سره سم‌بی وسلی ټولنه و کاندی.

څلو یشتمه ماده

د افغا نستان د خلکو دسیاسی روزنـــی اواجتماعی غوښتنو د څرګندو لوپه منظـــور تر هغه وخته چه دا آرزو تر سره کیـــږی او طبیعـــی و د ی تـــه ر سیـــږ ی په هیوادکی د ملی انقلاب د ګوند په لارښودنه کوم چه دافغانستان دخلکو د (۱۳۵۲) کـال دچنګاښ دشپږویشتمی نیټی دمترقی اوولسی انقلاب بنسټ ایښودونکی اومخکښی ګوندی یواځی یوګوندیز سیستم ټینګ وی .

یو څلو یشتمه ماده .

کار د هرافغان چه دکولووس یی ولری حق، شرف اودغاړی فرض دی .

دکار دتنظیم دپاره چه کوم قوانین جوړیږی دهغوی لوی هدف یوی داسی مرحلی تـــه رسیدل دی چه په هغی کی دټولوزیارکښانو کروندګرو، کاریګرواواصنافو حقونه اوښیګړی وساتلی شی دکار مناسب حالات راپیداشی اودکاریګرو اوکار فرمایانو ترمینځ روابـــط په عادلانه اوپرمخ تللی ډول تنظیم شی .

دکسب اوکارغوره کول په هغوشرایطوکښی دننه چه قانون ټاکلی دی آزاد دی .

دوه څلو یشتمه ماده

دافغانستان اتباع داهلیت له مخـــی او د قانون دحکمونو سره سم ددولت دخدمـــت دپاره منل کیږی .

دری څلو یشتمه ماده

بیګارکه ددولت لپاره هم وی ناروادی .

دبیګار بندیز دهغو قوانینو دعملی کولو په لاره کښی چه دعمومی ښیګړو په نیت دیوځایی کارد سمښت دپاره جوړیږی کوم څخه نه راپورته کـوی .

څلور څلو یشتمه ماده

هرافغان مکلف دی چه دولت ته مالیه او محصول ورکړی .

هیڅ رازمالیه اومحصول بی دقانون لـــه حکمه نشی ټول کیدی .

دمالیی اومحصول اندازی اودهغو ورکـولو لاری چاری یی داجتماعی عدالت سر ه سم دقانون له خواټاکل کیږی داحکم په خارجی اشخاصو باندی هم چلیږی .

پنځه څلو یشتمه ماده

دهیواد څخه دفاع دافغانستان دټولواتباعو سپیڅلی وظیفه ده .

دافغانستان ټول اتباع دقانون د حکمونو سره سم دعسکری خدمت په کولومکلف دی .

شپږ څلو یشتمه ماده

داساسی قانون په حکمونو سره سم چلیدل دجمهوری نظام اود ۱۳۵۲ کال د چنګاښ د۲۶ نیټی دانقلاب دهدفونو سره وفاداری دجمهور رئیس درناوی کول، قوانینوته غاړه ایښودل، عمومی نظم اوامن ته پاملرنه دهیواد دښیګړو ساتل اوپه ملی ژوندکښی ګډون کـــول دافغانستان دټولوخلکو وظیفه ده .

اووه څلو یشتمه ماده

هیڅوک نه شی کولی چه ددی اساسی قانون دمندرجه حقونو اوآزادیو څخه په استفـادی سره ملی خپلواکی دخاوری تمامیت، ملـــی وحدت اوهغه غوښتنونه چه دخلکو داکثریت په ښیګړوولاړی وی اوپاد ۱۳۵۲ کال دچنګاښ

د ۲۶ نیتی دانقلاب نوروهدفونوته چکه اوزیان ورسوی .

پنځم فصل :
ملی جرگه
اته څلویښتمه ماده

ملی جرگه دافغانستان د خلکـــو دارادی څرگندویه ده اوډټول ملت څخه نمایندگـــی کوی .

نهه څلویښتمه ماده

دملی جرگی غړی چه پنځوس په سلوکی یی کروندگر اوکاریگر تشکیلوی دگـوند له پلوه پیشنهادااو دآزادو، عامو،پټو اوسماسمو انتخاباتو دلاری دقانون دحکمونو سره سـم دیوی څلورکلنی مودی دپاره دخلکو له خوا غوره کیږی .

ددی مقصد دپاره افغانستان په انتخـــابی ونډونو ویشل کیږی .

دونډونو شمیراوسمیه دقانون له مخه ټاکل کیږی .

پنځو سمه ماده

دملی جرگی دوکیلانو دغوره کیـدو لاری چاری شرطونه او دهوی وظیفی دقـانـون د حکمونو سره سمی تنظیمیږی .

دیووکیل دانتخاب په قانونی والی باندی داعتراض اووده دغړیتوب دوثیقی کـره کتنه دملی جرگی دداخلی وظایفو داصولوسره سم تراجرالاندی نیول کیږی .

یو پنځو سمه ماده

دوکیل څخه دوکالت دامتیاز سلبول دملی جرگی دغړوددوی برخوڅخه ددووبرخو پـــه موافقی سره کیدی شی .

دوه پنځو سمه ماده

دانتخاب کوونکوشرطونه دانتخاباتو پـــه قانون کی ښول کیږی .

هغه خوك چه دملی جرگی دغړیتوب دپاره غوره کیږی په‌کاردی چه دانتخاب کوونکو په شرطونو سر بیره دغه صفتونه هم ولری .

۱ـ باید دملی جرگی په غړیتوب بانـدی دغوره کیدونه لمړی یی لږترلږه لس کـاله پخوادافغانستان ددولت‌تابعیت حاصل‌کړی‌وی.

۲ـ دمحکمی له خوا دسیاسی حقونو څخه په محرومی محکوم شوی نه وی .

۳ـ دانتخاب په وخت‌کښی یی دخپل عمر پنځه ویشتم کال پوره کړی وی .

دری پنځو سمه ماده

دملی جرگی هریوغړی حق لری چه دجرگی دننه دهغه موضوع په باب چه خبری پـری روانی وی خپله نظریه دداخلی وظایفو پـــه اصولو برابر څرگنده کړی .

څلور پنځو سمه ماده

دملی جرگی هیڅ یوغړی د هغی نظریـــی له‌کبله چه دخپلی وظیفی دپرخای کولو پـــه وخت کښی ښکاره کوی دعدلی تعقیب لاندی نه راځی .

که چیری دملی جرگی په یوغړی باندی توروپوری شی نومسئول مامور ددغی پیښــی خبرملی جرگی ته ورکوی اوپس له هغــه چه دجرگی غړی په اکثریت سر ه اجـــازه ورکاندی تورن دعدلی تعقیب لانـدی راځـی دڅرگند جرم په باب مسئول ماموروکولی شی

چه تورن بی دجرگی داجازی نه دعدلی تعقیب لاندی راوړی اوویی نیسی .

که چیری عدلی تعقیب دقانون له مخی دتوقیف غوښتنه کوله نومسئول مامورمکلف دی چه سملاسی جرگی ته خبرورکړی .

که چیری تورپه داسی وخت‌کښی پیښ شوی وی چه جرگه تعطیل وی نودتوقیف خبردجرگی اداری هیات ته ورکول کیږي .

اداری هیات مکلف دی چه ملی جرگه دراتلونکی اجلاس په‌لمړی غونډه‌کی دموضوع څخه خبره کړی .

پنځه پنځو سمه ماده

حکومت کولی شی چه دملی جرگی په غونډوکی گډون وکړی . ملی جرگه کولی شی چه دحکومت غړی خپلی غونډی ته وغواړی اودهغوی نه څرگند تیا وغواړی .

په غونډوکی به دملی جرگی مباحثی ښکاره وی مگر کله چه جمهور رئیس دغونډی پټوالی اعلام کړی همدارنگه کله چه دملی جرگی مشراویادحکومت هرغړی اویالږ ترلږه دملی جرگی لس تنه غړی داغوښتنه وکړی چه جرگه دی پټه وشی اوجرگه دا غوښتنه ومنی .

هیڅوک په سرزوری سره دملی جرگی دیره ځای ته ننوتلای نشی اوکه څوک ددی حکم نه مخالفت‌وکړی دقانون دحکمونوله‌مخه به سزاورکول کیږی .

شپږ پنځو سمه ماده

بی له هغوحالاتو چه حکم یی پدی اساسی قانون کښی په‌صراحت ښودل شوی دی دملی جرگی فیصله دحاضروغړو درایو په اکثریت کیږی .

اوه پنځو سمه ماده

ملی جرگه په‌هرکال کښی څلورمیاشتی پرله پسی عادی غونډه چه دلیندی په اوله نیټه پیل‌کیږی دایروی .

اته پنځو سمه ماده

ملی جرگه دتقنینی دوری په اول وخت کښی دخپلو غړوله منځه یوکس دمشر په توگه غوره کوی .

جرگه دخپلو غړوله منځه دوه تنه دلومړی نائب اودوهم نائب په حیث اوبیوه تنه نور دمنشی اودمنشی دنائب په حیث دکلنی‌غونډی په اول سرکی دیوکال دپاره غوره‌کوی .

دغه پورتنی کسان دجرگی اداری هیات تشکیلوی اوپه‌اعظمی ډول دغونډی دپیل‌کیدو نه وروسته دپنځلس ورځوپه موده کی غوره کیږی .

نهه پنځو سمه ماده

ملی جرگه دبحث لاندی موضوعاتو باندی دکره اوپراخی کتنی دپاره دداخلی وظیفو داصولو دحکمونو سره سمی جرگه‌گی جوړوی.

شپیتمه ماده

ملی جرگه دخپلوداخلی وظایفو اصول جوړوی .

یو شپیتمه ماده

دملی جرگی دغړودپاره دقانون دحکم سره سم مناسب معاش ټاکل کیږی .

دوه شپیتمه ماده

ملی جرگه دافغانستان دحیاتی چاروډسمون

دپاره ددې اساسي قانون په حکمونو برابر دقوانینو په هغومسودو باندې چه دحکومت اویاقضائیه قوې له خواورته پیشنهادشوې وي وروسته دمطالعې اوغورنه لازم تصمیم نیسي .

په بودجې باندې تصمیم نیول دبین الدول معاهدو تصدیقول خارج ته د افغانستان دجمهوري دولت دوسله والوقواؤ دتولګولیږل دملي جرګې په واک کې دي .

دملي جرګې دتعطیل یاانحلال په وخت کښې حکومت کولی شي دعاجلو چارودسمون دپاره تقنیني فرمانونه تسوید اوترتیب کړي، دافرمانونه دجمهور رئیس ښکلو او اعلامولو څخه وروسته نافذګڼل کیږي . دغه فرمانونه دملي جرګې دلومړني غونډې له نیټې نه تر دیرشو ورځو پورې ملي جرګې ته دتصمیم نیولودپاره وړاندې کیږي .

دري شپیتمه ماده .

قانون هغې مصوبې ته وایي چه ملي‌جرګې منلي اوجمهور رئیس ښکلې وي .

څلور شپیتمه ماده

هیڅ قانون نشي کولی چه داسلام‌دسپیڅلي دین اساسونو، جمهوري نظام اونورو هغو ارزښتونو څخه مناقض وي چه پدې اساسي قانون کښې راغلي دي .

شپږم فصل :
لویه جرګه
پنځه شپیتمه ماده

په افغانستان کښې لویه جرګه دافغانستان دخلکو دسترقدرت، واک اوارادې ښکارندویه ده .

لویه جرګه ددې لاندې کسانوڅخه جوړه‌ده:

دملي جرګې غړي .

دګوند دمرکزي شورې غړي .

دحکومت اووسله والوقواوو دعالي شورې غړي .

دسترې محکمې غړي .

دهرولایت دپنځوتنوڅخه تر اتوتنو پورې نمایندګان .

دیرش تنه غړي چه دفرمان په وسیله دجمهور رئیس له خوانټاکل کیږي .

شپږ شپیتمه ماده :

لویه جرګه ددې اساسي قانون دحکمونو سره سم په جمهوري فرمان دایریږي .

جمهوررئیس دلویې جرګې رئیس دی .

دجمهور رئیس دمړینې یااستعفې په‌صورت کې لویه جرګه دمړینې یااستعفا دورځې له تاریخ نه په شلو ورځوکې دننه دجمهوري ریاست دمقام له خوابرابریږي .

اوه شپیتمه ماده

لویه جرګه دلاندې مقصدونو اوحالاتودپاره دجمهور رئیس اویادلویې جرګې دنائب‌رئیس په مشرې دایریږي .

۱ـ داساسي قانون تعدیل .

۲ـ دجمهور رئیس انتخابول اویا دهغه داستعفې منل .

۳ـ دجنګ اواوربند داعلان تصویبول .

٤ـ دبلې هرې مهمې پیښې په مقصد چه دلویې جرګې دتصویب غوښتنه وکړي .

اته شپیتمه ماده

په داسی‌حال کښی چه لویه جرگه دایره دهغی دغړوپه هکله ددی اساسی قانـــون دځلورپنځوسمی مادی حکم عملی‌کیږی .

نهه شپیتمه ماده

دلویی جرگی مباحثی به ښکاره وی مگـر کله چه دحکومت ددووبرخونه زیات غـړی یادگوند مرکزی شوری اویادجرگی دیرش‌تنه غړی وغواړی چه غونډه دی پټه وی اولویه جرگه داغوښتنه ومنی .

اویا ومه ماده

لویه جرگه دپرانستلو وروسته په‌نوم‌رنی غونډه‌کی دخپلوغړوله مینځه یوتن درئیس د نائب په‌توگه اودوه تنه دمنشیانوپه توگـــه دخپلو غړوددرایوپه اکثریت سره غوره‌کوی .

یو اویا ومه ماده

پرته له هغوحالاتوڅخه چه احکام یی پدی اساسی قانون‌کی په څرگندډول راغلی د ی دلویی جرگی تصمیم دهغی دحاضروغړو پــــه اکثریت سره نیول کیږی .

دوه اویا ومه ماده

ددی اساسی قانون دحکمونو سره ســـــم دلویی جرگی تگ لاره دقانون له خوابڼودل کیږی .

دری اویا ومه ماده

لویه جرگه هغه واکونه لری چه پـــدی اساسی قانون‌کی تاکل شویدی .

خلور اویا ومه ماده

دملی جرگی دړنگیدوپه حالت کی دهغــی غړی دلویی جرگی دغړوپه توگه خپل حیثیت دلوی ملی جرگی ترداپریدوپوری ساتی .

په داسی حالت‌کی چه دلویی جرگی‌غونډی روانی‌وی دهغی ټول غړی پرته لدی چه مقام رتبه، اووظیفه‌یی په‌نظرکی ونیول شی‌مساوی حقونه لری .

اووم فصل :

جمهور رئیس

پنځه اویاومه ماده

جمهور رئیس دافغانستان ددولت مشر دی اوداجرائیه قوی اوگوند وظیفی ددی اساسی قانون اوډگوند داساسنامی له‌حکمونو سره‌سم په مستقیمه توگه په غاړه لری اودمربوطـو اورگانونو دلاری یی اداره اولارښودنه کوی.

شپږ اویا ومه ماده

جمهور رئیس لومړی دگوند له خوانومول کیږی اوډیوی شپږکلنی مودی له پاره دلوی جرگی له خوادهغی دغړوددریو برخو څخـــه ددووبرخو ددرایوپه اکثریت انتخابیږی .

اوه اویا ومه ماده

جمهور رئیس باید دافغانستان داتباعـــو څخه وی مسلمان وی اوهغه او همسریـــــی دافغانی موراوافغان پلاره زیږیدلی وی او د مدنی اوسیاسی حقونو څخه گټه من اوعمریی دڅلویښتوکالوڅخه کم نه وی .

اته اویا ومه ماده

دجمهور رئیس صلاحیتونه اووظیفی دادی:

۱ـ دافغانستان دوسله والو قواؤلـــویـــه مشری .

۲ـ دلوی جرگی په سلادجنگ اواوربند اعلان .

جمهور رئیس کولی شی چه دسملاسی او څرگند خطرپه حالت‌کی چی‌خپلواکی‌اودخاوری تمامیت تهدید کړی اویاپه نورو سملاسی حالاتوکی استثنایی تصمیم ونیسی او لویه جرگه دایره کړی .

۳ـ داضطرار دحالت اعلامول اوختمول .

٤ـ دلویی جرگی دایرول اوپرانستل .

٥ـ دملی جرگی دعادی غونډی پرانیستل اودهغی دفوق العاده غونډی دایرول او پرانیستل .

٦ـ دملی جرگی ړنگول اودنوروانتخاباتو دفرمان ایستل نوی انتخابات دملی جرگی دړنگولو دنیټی نه‌په دریو میاشتوکی دننه سرته رسیږی .

۷ـ دملی یووالی ټینگښت او دافغانستان دخلکو دښیگړو ملاتړ .

۸ـ ددی اساسی قانون دحکمونو سره سم دهیواد دکورنی اوبهرنی سیاست لارښودنه اویوشان کول .

۹ـ دجزاکمول اوبښل .

۱۰ـ دقانون دحکمونو سره سم دنښان ورکول .

۱۱ـ دگوند دغړوڅخه دجمهوری ریاست دمرستیال یامرستیالانو اودگوند دغړو او له گونده بهرکسانوڅخه دوزیرانوټاکل، معزولول اودهغوی داستعفی منل .

۱۲ـ دستری محکمی دغړواودقاضی القضات ټاکل .

۱۳ـ دقانون دحکمونو سره سم دقاضیانو، دوسله والو قواؤ منصبدارانو او عالیرتبه مامورینوټاکل متقاعدکول، معزولول اودهغوی داستعفی منل .

١٤ـ په بهرنیو ملکونوکی دافغانستان دسیاسی نماینده گیو، مشرانواوپه بین المللی موسسه کی دافغانستان ددایمی نمایندگانو ټاکل اودبهرنیو ملکونو دسیاسی نمایندگانو باورلیك منل .

۱٥ـ دقوانینو اوتقنینی فرمانونو ښکلل اودهغو دجاری‌کولو اعلام اودبین الدول‌معاهدو ښکلل اودقانون دحکمونوسره سم دبین‌الدول معاهدو دتړون دپاره داعتبارلیك ورکول .

نه اویا ومه ماده

جمهور رئیس کولای شی چه په مهوملی مسایلوکښی دافغانستان دخلکو عمومی رایوته مراجعه وکړی .

اتیا ومه ماده

جمهور رئیس په وظیفی دبوختیدوونه‌دمخه دلوی جرگی په وړاندی داسی لوړه په ځای کوی .

ستاسی دافغانستان دملت دنمایندگانو په وړاندی زه .... دلوی‌خدای په نامه‌لوړه کوم چه داسلام دسپیڅلی دین داساسونوملاتړ به کوم دی اساسی قانون اودافغانستان نور قوانینو ته به‌په درنه سترگه گورم اوهغوی ته به غاړه ږدم دملی خپلواکی او دسیمی دتمامیت خارنه به‌کوم اوخپل ټول قوت ا و طاقت به دافغانستان دخلکو دحقونواوښیگړو د۱۳٥۲ کال دچنگاښ د۲٦ نیټی د انقلاب دهدفونو اوجمهوریت دملاتړپه لارکی وقفوم.

یو اتیا ومه ماده

پرته له هغوحالاتوچه ددی اساسی قانــون پەشپږدیرشمه مادەکښی ځرګندشویدیجمهور رئیس دخپلی وظیفی دچلولو په موده کښــی ددولت سره دهیڅ رازګټی وتی معامله نشی کولی .

دوه اتیا ومه ماده

جمهور رئیس دناروغی اودسفرپه وخت‌کی دجمهوری ریاست مرستیال اویامرستیالانو ته وظیفه ورکوی چه دهغو لاربنودنو سره سم چه دوی ته یی صادرکړی دده په عوض‌کار وکاندی .

دری اتیا ومه ماده

دجمهور رئیس معاش او لګښت د قانون خواټاکل کیږی .

خلور اتیا ومه ماده

دجمهور رئیس دانتخابولو دپاره دجمهوری ریاست ددوری دپای ته رسیدو نه پنځـــه خلویښت ورځی وړاندی باید ددی اساســی قانون اودګوند داساسنامی دحکمونوسره سم لازم چلند وکړی شی .

پنځه اتیا ومه ماده

که چیری جمهوررئیس داستعفا تکل وکړی لویه جرګه دایروی اوخپل استعفا لیک‌مستقیماً هغی ته وړاندی کوی . په داسی حالت کــی چه لویه جرګه دااستعفاء قبوله‌کړی دتـــوی جمهوررئیس انتخاب ددی اساسی قانون دشپږ اتیاومی مادی سره سم صورت نیسی .

شپږ اتیا ومه ماده

که چیری جمهور رئیس مړشی اویااستعفاء وکړی دجمهوری ریاست وظیفه په موقتـــی ډول دملی جرګی رئیس ته سپارله کیږی پدی حالت کښی دملی جرګی رئیس په انتخاباتو کی دجمهوری ریاست دنوموړلی په توګه ټاکل کیدی نشی .

پدغه موده‌کی چه دملـی جرګـی رئیس دجمهوری ریاست وظیفه په موقتی ډول چلوی دااساسی قانون تعدیلیدی نه شی .

نوی جمهور رئیس دجمهوری ریاســـت دکرسی دتشیدنی له ورځی څخه په دیرشو ورځوکی دننه دقانون دحکمـــونوسره ســـم انتخابیږی .

دهغوعاجلو اوملی مهمو پیښو درابرسیره کیدوپه حالت کی چه موقتی جمهور رئیس دی ته اړکړی چه ددی اساسی قانون (۷۸) ماده‌کی دراغلو صلاحیتونو څخه کار رواخلی مؤقتی جمهور رئیس کولای شی چه ددغـی مادی دحکمونو په رعایت دحکومت اودګوند دمرکزی شوری دغړودموافقی سره سم ددی اساسی قانون داته اویاومی مادی دمندرجه صلاحیتونوڅخه استفاده وکړی .

اوه اتیا ومه ماده

په جمهور رئیس باندی دملی خیانت تور دملی جرګی ددریو برخو څخه ددوبرخوغړو درایو په اکثریت لګول کیدی شی داغوښتنه دګوند دمرکزی شوری ددریو برخو څخه ددو برخو غړو درایـــو داکثریـــت دمنلو وروسته لوی جرګی ته وړاندی کیږی .

پدی حالت‌کی جمهوررئیس مکلف دی چه لویه جرګه دایره کړی .

دملی جرگی رئیس دلویی جرگی دغونډی مشری کوی. کله چه لویه جرگه لګول شوی توردوړاندی شوودلایلو سره سره ددریوبرخو څخه دخپلودووبرخو غړودرایو په اکثریت تصویب کړی دجمهور رئیس لاس دکساره ایستل کیږی .

دمحکمی جوړښت اودمحاکمی لاری چاری په بیل ډول د خاص قانون له پلوه ښودل کیږی .

پدی حالت کی دجمهوری ریاست چاری په موقتی توګه دملی جرگی رئیس تهسپارلی کیږی . مؤقت جمهوررئیس ددی اساسی قانون دشپږاتیاومی مادی دحکمونو تابع‌دی

اتم فصل : —

حکومت .

اته اتیا ومه ماده

حکومت ددولت ستراداری او اجرائیوی اورگان دی چه دجمهوری ریاست دمرستیال یامرستیالانو اووزیرانو څخه جوړوی او د جمهوررئیس ترمشری لاندی خپله وظیفه سرته رسوی .

نه اتیا ومه ماده

دجمهوری ریاست مرستیال یا مرستیالان اووزیران باید دافغانستان له اتباعو څخه وی هغوی اوهمسرانی یی دافغانی مور او افغان پلاره زیږیدلی وی ټول مدنی اوسیاسی حقونه یی پهځای وی .

نوی یمه ماده

دجمهوری ریاست مرستیال یا مرستیالان اووزیران په وظیفودبوختیدونه مخکی دجمهور رئیس په وړاندی داسی لوړه کوی .

دلوی خدای (ج) په نامه لوړه کوم چه دافغانستان اساسی قانون اونوروقوانینو ته به په درنه سترگه گورم اوهغوی ته به غاړه ږدم اوخپل ټول قوت اوطاقت به د ملی ښیگړواوحقوقو دملاتړ په لارکی وقفوم او د ۱۳۵۲ کال دچنگابښ دشپږویشتمی نیټی دانقلاب دهدفونو او دافغانستان دجمهوریت ساتنه به کوم .

یو نویمه ماده

حکومت دلاندی واکونه اووظیفی لری .

۱— دقانون دحکمونو اودگوند داساسونو سره سم دهیواد دکورنی اوبهرنی سیاست په ځای کول .

۲— دمربوطه وزارتونو ددائرواوپه هغوی پوری دمتعلقوموسسو دچارو اداره او څارنه اودهغوی داجراآتو یوشانته کول .

۳— په اجرائیوی اواداری چاروکی دقوانینو اوجمهوری فرمانونو سره سم تصمیم نیول اودهغوی‌عملی کیدو څارنه .

٤— دقوانینودمسودو جوړول او دمقرراتو وضع‌کول .

٥— ددولت دبودجی دسمبښت او جوړښت اودواقتصادی ملی اوپولی سیستم دټینگښت دپاره دلارو چارو دپیدا کول .

٦— ددولت دپرمختیایی پلانونو طرح او د هغوی دعملی کیدو اواجراآتو دپاره دلاروچارو سنجول .

۷— دبهرنیو اوکورنیو پوروتو د راکړی ورکړی په هکله مفاهمه اوخبری .

۸ـ دعمومي نظم اوامن دساتلـو دپـاره دلاروچارو سنجول

۹ـ دهرډول اداري فساد دمنځه وړلولپاره دقانون دحكمونو سره سم لازم اواغيزه ناكه تدبيرونه غوره كول

۱۰ـ دبهرنيو هيوادواو موسسو سـره د قانون دحكمونوسره سم دقراردادونو تړون .

۱۱ـ دنورلو هغووظيفو په ځاى كړه چه‌دى اساسي قانون اونورقوانينو حكومت ته‌سپارلي وي .

دوه نوى يمه ماده

حكومت دخپلو وظيفودسمون دپاره دقانون پربنياد مقررات جوړوي .

دامقررات بايد چه دهيڅ قانون دعبـارت اوروح سره تناقض ونه لري .

درى نوى يمه ماده

دهغو حالاتوپرته چه ددى اساسي قـانون په شپږ ديرشمه ماده‌كي څرګند شويــدي دجمهوري رياست مرستيال يا مرستيالان او وزيران دوظيفوداجراكولوپه وخت‌كي د ګټـي وټي هيڅ ډول معامله ددولت سره نشـي كولي .

خلور نوى يمه ماده

دجمهوري رياست مرستيال يا مرستيالان اووزيران دخپلو اجراآتو له بابته جمهـور رئيس دګوند مركزي شوري اوملي جرګـي ته مسئول دي .

پنځه نوى يمه ماده

دجمهوري رياست مرستيال يا مرستيالانو اودحكومت دهريوغړي په هكله دګناه تړلـو تور دملي جرګي دغړوددريمي برخي په‌غوښتنه كيدى شي .

ملي جرګه د.غوښتنه دخپلو دووبرخو غړو درايو په اكثريت تصويبوي .

تورن غړي دملي جرګي دپريكړي وروسته سملاسي دخپلي وظيفي څخه لرى كيږي .

دتورن غړي محاكمه ديوى خاصي محكمي په وړاندى دايريږي .

دمحكمي جوړښت اودكار لاري چاري يـي اوهمدارنګه دحكومت دتورنو غړو سزاګـاني په ځانګړي ډول ديوځاص قانون له پلــوه څرګند يږي .

نهم فصل :

قضـــاء .

شپږ نوى يمه ماده

قضايه قوه ددولت يوركن دى چه ديوى ستري محكمي اونورو محكمو څخه جوړيـږي چه شميريي په قانون‌كي ښودل كيږي .

ددى قوانينولوى هدف دقضايي موافقـو يووالى دمحاكمو دتشكيلاتو واك اود محاكمي دتګ لارى تنظيمول دي .

اوه نوى يمه ماده

دقضاء واك اواختيار دټولو هغو دعووغوراو پريكړي ته غځيږي چه‌په هغوكي حقيقي يـا حكمي اشخاص كه څه هم دولت وى دمدعي يامدعى عليه حيثيت لري اودقضاء په‌وړاندى دقانون دحكمونو سره سم دايري شي .

اته نوى يمه ماده

پرته دجنګ له حالته بل هيڅ يو حالـت نشي‌كولي چه يوه قضيه يايوه ساحه ددولت

دقضایي قوي دواك اواختیار له دایرې څخه په هغه ډول چه پدې فصل‌کښې یې بریدونه ښودل شویدي وباسي اوبل مقام ته یې وسپاري .

داحکم دعسکري محکمو دجوړیدو مخه نه نیسي خودامحکمې به یوازې دهغو جرمونو په ساحه‌کښې وي چه دافغانستان دوسله‌والو قواووپورې اړه لري .

دعسکري محکمو تشکیل واك اواختیار په قانون کښې ښودل کیږي .

نه نوی یمه ماده

محکمې چه په‌کوموپیښوباندې غور کوي په هغوی کښې ددې اساسي قانون اوددولت دنوروقوانینو حکمونو پرځای کوي .

که دغورلاندې پیښو څخه دیوې پیښې په باب په اساسي قانون اوددولت په قوانینو کښې کوم حکم نه‌وي نو محکمې داسلامي شریعت دحنفي مذهب دکلي اساسونوله مخه په هغه چوکاټ کښې دننه چه دی اساسي قانون ښودلی دی پدې حالاتوکښې یوداسې حکم راباسي چه ددوی په نظرکښې څومره چه ممکنه وي عدالت ترټولوپه ښه توګه ترسره کړي .

سلمه ماده

قاضیان دقاضي القضات په غوښتنه دجمهور رئیس په مننه ټاکل کیږي .

یو سلو یومه ماده

دقاضیانو عزل دقاضي دجرم دکولوپه‌حالت کښې دستري محکمې په غوښتنه اود جمهور رئیس په مننه صورت نیسي .

که چیرې په قاضي باندې دجرم کولوتور ولګول شي ستره محکمه دقانون دحکمونو سره سم دده په حال غورکوي اود تورن‌ددفاع داوریدوڅخه وروسته که ستره محکمه په قاضي باندې لګول شوی توروارد وګڼي‌دتورن قاضي دعزل پیشنهاد جمهور رئیس ته‌وړاندې کوي هرکله چه دجمهور رئیس له خوا دغه غوښتنه ومنل شي قاضي د وظیفې څخه معزولیږي اودقانون دحکمونو سره سم په سزارسیږي .

یو سلو دویمه ماده

دقاضیانوترفیع، بدلول، تقاعد، استعفاء او دهغوی مؤاخذه دقانون دحکمونو سره سم دستري محکمې له پلوه سرته رسیږي .

یو سلو دریمه ماده

دقاضیانو دپاره دقانون له پلوه مناسب معاش ټاکل کیږي .

یو سلو څلورمه ماده

پرته له هغو حالاتو چه ددې اساسي‌قانون په شپږدیرشمه ماده‌کښې څرګند شوي دي دستري محکمې غړي اوقاضي القضات دخپلو وظیفو چلولو په موده کښې دګټې وټې هیڅ ډول معامله ددولت سره نشي کولی .

یو سلو پنځمه ماده

دافغانستان په محکمو کښې محاکمه په ښکاره ډول کیږي اودقانون دحکمونو سره‌سم هرڅوك دورتلو حق لري .

دمحکمو دټولو قطعي پریکړو عملي کول واجب دي خودچادمرګ دحکم په حالت کښې دآخرني محکمې دپریکړې دعملي کولود پاره

دجمهوررئیس بشکلل شرط دی .

محکمه کولی‌شی چه‌په هغه گوښو حالاتـو کښی چه قانون څرګندکړی دی پټه غونډه وکړی ولی دحکم اورول به هرومروښکاره‌وی.

محکمی مکلفی دی چه دورکړی حکم سره یوځای په څپلو پریکړو کښی دحکم سببونه څرګند کړی .

یو سلو شپږمه ماده

دجرمونو کشف دپولیسوله‌خوااو دجرمونو تحقیق تعقیب اوددعوی سورول دقانون‌دحکمونو سره سم دڅارنوال له خواچه ددولت پـه اجرائیه قوی پوری تړلی دی کیږی .

دهغو جرمونو کشف اوتحقیق چه‌دافغانستان په وسله والوقواووپوری اړه لری دخـاص قانون له خواتنظیمیږی .

یو سلو اوومه ماده

ستره محکمه (۹) غړی لری چه دجمهـور رئیس له خواټاکل کیږی .

دستری محکمی غړی بایددالاندی صفتونه ولری .

۱ـ دعمرپنځه دیرش کاله یی پـوره کړی وی .

۲ـ دټاکل‌کیدو دنیټی څخه مخکی یی باید لږترلږه لس کاله پخوا دافغانستان ددولـت تابعیت حاصل کړی وی .

۳ـ دمحکمی له خوادسیاسی حقونو څخـه په محرومی محکوم شوی نه وی .

٤ـ دحقوقو په علم ، ملی هـدفـونو اود افغانستان په حقوقی نظام باندی په پـوره اندازه پوه وی .

جمهور رئیس دستری محکمی دغړوله‌جملی څخه یوغړی چه عمریی له څلویښتو کـالو څخه‌کم نه وی دقاضی القضات په‌توګه ټاکی.

جمهور رئیس کولای شی چه د ستـری محکمی په غړواودقاضی القضات په مقـرری باندی دټاکنی له وخته هرپنځه کاله‌وروسته نوی کتنه وکړی .

ددی حکم اوددی اساسی قانون د (۱۱۱) مادی دحکم څخه پرته په‌بل هیڅ ډول‌دستری محکمی غړی اوقاضی القضات دخپلو وظیفـو څخه لری کیدلی نشی .

یو سلو اتمه ماده

دستر محکمی غړی اوقاضی القضات پـه وظیفودپوختیدو څخه مخکی دجمهور رئیس په وړاندی داسی لوړه په ځای کوی .

داوی خدای (جل جلاله) په نامه لوړه‌کوم چه دقضاوظیفه په پوره امانت او شرافـت سره په ځای‌کوم حق اوعدالت به داسـلام دسپیڅلی دین داساساتو داساسی قانون د نورو حکمونو ارزښتونو او د افغـانستان دجمهوری دولت دقوانینو په نظرکښی نیولو سره سم تامینوم اوپه حپلوټولواجراآتوکښی به خدای (جل جلاله) حاضر ګنم اودعدالت په ګټه به دهیواد اودخلکو دحقونو ساتنـه کوم

یو سلو نهمه ماده

دهغه حالت نه پرته چه ددی اساسی‌قانون په یوسلویوولسمه ماده کښی ښودل شویدی دستری محکمی غړی اوقاضی القضات په‌قانونی ډول دخدمت ددوری له‌ختمیدونه وروسته‌دپاتی

عمرژوله موده دخدمت ددوری له ټولو مالـی بنیگړونه گټه اخلی .

دخدمت ددوری له ختمیدونه وروسته‌دستری محکمی غړی اوقاضی القضات دملی جرگـــی اوحکومت غړیتوب اوددولت ماموریت نشـــی کولای .

یو سلو لسمه ماده

دستری محکمی هرغړی اوقاضی القضـات کولی شی دقانون دحکمونو سره سم دخپلی وظیفی څخه استعفاء وکړی . دستری محکمی دغړواودقاضی القضات استعفاء دجمهور رئیس دمننی له نیټی وروسته نافذیږی .

مستعفی غړی اوقاضی القضات دهغومالـی بنیگړوڅخه چه‌په یوسلونهمه مـاده کښـی راغلی دی استفاده نشی کولای .

ټول هغه قیودچه دیوسلو نهمی مادی په آخری فقری‌کښی راغلی دی په مستعفی غړی اوقاضی القضات باندی تطبیقیږی .

یو سلو یوو لسمه ماده

که چیری دملی جرگی دریمه برخه غـړی دوظیفی له اجرانه دراپورته شوی جرم پـه توردقاضی القضات یادستری محکمی دیـــوه یاڅوتنوغړو دمحاکمی غوښتنه وکړی او ملی جرگی له دریوبرخو څخه ددوو برخو غـړو درایوپه اکثریت داغوښتنه ومنی نو دتـورن لاس دکاره ایستل کیږی .

ملی جرگه دغړوله منځه یوغړی ددعـوی دسورولو اوداتوغړوڅخه جوړه یـوه دلگـــی دمحاکمی چلولودپاره ټاکی .

دادلگی دملی جرگی درئیس په مشـری دجزایی محکمی دتگ لاری سره سم تـــورن محاکمه کوی اوکه چیری په تورن باندی جرم ثابت شی نودی دوظیفی نه معزولیږی اوسزا ورکوی .

یو سلو دوو لسمه ماده

ستره محکمه ددی اساسی قانون او نورو قوانینو دحکمونو سره سم دمحکمو اجـراآت تشکیلات اوددولت قضایی چاری سموی .

پرته له هغوموارد و څخه چه پدی اساسی قانون کښی څرگندشوی دی دستری محکمی اداری اوقضایی صلاحیتونه دقانون لـه پلوه ښودل کیږی .

ستره محکمه دمحکمو داداری چارو دسمون دپاره ضروری لاری چاری برابروی .

دقضایی قوی بودجه دقاضی القضات له‌خوا دحکومت په سلاجوړیږی اوددولت دبودجـی دیوی برخی په څیر‌حکومت له خواملی‌جرگی ته وړاندی کیږی .

دقضاء دبودجی دلگولوواک دستری محکمی په لاس کښی دی .

ستره محکمه کولی شی دقضایی چارو د سمون په برخه کښی دقوانینو مسودی جوړی اوددی اساسی قانون ددوه ویشتمی‌مادی‌دحکم سره سم یی ملی جرگی ته وړاندی‌کړی .

یو سلو دیارلسمه ماده

دقضائی قوی دمامورینو اوټولـــو اداری کارکوونکوپه هکله‌دولت‌دمامورینواوټولواداری کارکوونکو دقوانینو حکمونه نافذدی خوددوی ټاکل، ترفیع، استعفاء منل، موآخذه اوهغوی ته تقاعد ورکول دقانون سره سم دستـــری

محکمې له پلوه سرته رسيږي .

لسم فصل :
اضطـــرار .
يو سلو خلوار لسمه ماده

كه چيرې دجنګ، دجنګ دخطر دالي‌ګولې يابل دغسې حالت له‌كبله چه هيواد دخطـره سره مخامخ کړي اودخپلواکۍ امنيت اوملـي ژوند ساتنه په هغه لارچه دی اساسي قانون ښودلې ده ناممکنه شي نودجمهور رئيس له خوااضطرار حالت اعلاميږي .

كه داضطرارحالت دخلورو مياشتونه زيات دوام وکړي نودهغې داوږدوالي دپاره دملـي جرګې منته شرط ده .

يو سلو پنځه لسمه ماده

داضطرار په حالت‌کښې جمهور رئيس‌کولې شي چه دملي جرګې ټـول ياځينې واکـونه دحکومت په لاس‌کښې ورکړي .

يو سلو شپاړسمه ماده

داضطرار په حالت‌کښې جمهور رئيس‌کولې شي چه ددې اساسي قانون دنه نوی يمـې مادې دحکم په‌نظرکښې نيولوسره دقضاء ځينې واکونه عسکري محاکموته په لاس کښـــې ورکړي .

يو سلو اوو لسمه ماده

داضطرار په حالت کښې حکومت کولی‌شي چه دسترې محکمې په موافقې داساسي قانون دلاندنيو حکمونو چلند دجمهوري فرمانونو له مخې وځنډوي اويابې بنديزونه ولګوي .

۱ـ ددېرشمې مادې دپنځمې فقرې حکم .

۲ـ دپنځه دېرشمې‌مادې دلومړې فقرې‌حکم.

۳ـ دشپږدېرشمې مادې ددريمې اوځلورمې فقرې حکم .

٤ـ داوه دېرشمې مادې ددوهمې فقرې‌حکم.

٥ـ دنهه دېرشمې مادې حکم .

يو سلو اتلسمه ماده

داضطرار په حالت‌کښې جمهور رئيس‌کولې شي دافغانستان مرکزدکابل دښارنه بل ځای ته ولیږدوي .

يو سلو نو لسمه ماده

كه چيرې دملي جرګې دغړو دوکالت دوره دضطرار دحالت په موده‌کښې سرته ورسيږي جمهوررئيس کولی شي چه نوی انتخابـــات وځنډوي اودملي جرګې دغړودوکـــالت دوره داضطراردحالت ترپايه پورې اوږده کاندي .

نوی انتخابات داضطرار دحالت په ختـــم پسې سملاسي اجراکيږي .

يو سلو شلمه ماده

داضطرار په حالت کښې اساسي قـانون نه تعديليږي .

يوو لسم فصل : ـ
تعـديـــل .
يو سلو يو ويشتمه ماده

ددې اساسي قانون دحکمونو سره ســـم داسلام داساسونو دپيروی اصل او جمهوري نظام تعديل‌کيدلی نه شي .

داساسي قانون نوري برخې دتجربــواو د عصر دايجاباتو په اساس دحکومت يادګونــد دمرکزي شوری يادملي جرګې ددريمې برخې غړو په پيشنهاد ددې فصل دحکمونوسره سم تعديل کيدای شي .

یو سلو دوه ویشتمه ماده

دتعدیل پرپیشنهاد لویه جرگه غور کوی اوکه چیری دلویی جرگی دغړو اکثریت دتعدیل ضرورت ومنی نودخپلو غړوله منځه یوه دلگی دتعدیل دطرحی دتیارولو د پاره ټاکی .

دادلگی دحکومت اوستری محکمی په سلا دتعدیل طرحه جوړوی او لویی جرگی ته یی وړاندی کوی .

که چیری لویه جرگه دغړوپه اکثریت دتعدیل طرحه ومنی نودجمهوررئیس دتشکیل اواعلامولو وروسته نافذه گڼل کیږی .

دوولسم فصل :ـ

انتقالی حکمونه

یو سلو در ویشتمه ماده

ددی اساسی قانون دنفاذسره سم جمهور رئیس دحکومت دټنگولوفرمان صادروی اونوی حکومت دجمهوری دولت ددی اساسی قانون دروحیی سره سم تشکیلوی .

یو سلو څلیر ویشتمه ماده

ددی اساسی قانون دحکمونو سره سم ملی جرگه د۱۳۵۸ هجری لمریزکال دلیندی دمیاشتی په لومړی ورځ دجمهوررئیس لهخوا پرانستله کیږی .

ددی اساسی قانون دنفاذاودملی جرگی دپرانستلو ترمینځ موده دانتقال دوره گڼل کیږی .

دانتقال په دوره‌کښی دملی جرگی واک اختیار په حکومت پوری اړه نیسی .

یو سلو پنځه ویشتمه ماده .

که چیری دانتقالی دوری په موده کښی یوداسی حالت رابرسیره شی چه ددی‌اساسی قانون د۶۷ مادی دحکمونو سره سم دلویی جرگی دایریدل وغواړی جمهور رئیس دلویی جرگی ددایریدواعلامیه صادروی .

پدی حالاتوکښی جمهور رئیس دلویی‌جرگی ددایریدو تروخته پوری دلویی جرگی دټولو واکونوڅخه استفاده کوی . جمهور رئیس دلویی جرگی دپرانستلو وروسته بی له ځنډه هغه اجراآت چه ددی مادی دحکم سره سم یی په‌ځای‌کړی وی دلویی جرگی په‌استحضار رسوی اولویه جرگه دهغی په‌هکله تصمیم نیسی .

که دنوموړوحالاتو دراپیداکیدو په وخت کښی لادگوند مرکزی شوری یادوسلو وال او قواؤعالی شوری یاستره محکمه ددی اساسی قانون دحکمونو سره سم نه‌وی جوړی شوی لویه جرگه دهغوی دجوړیدوپرته په عنعنوی ډول دائریږی .

یو سلو شپږ ویستمه ماده

ددی اساسی قانون دیوسلواوومی مادی دحکم سره سم ستره محکمه د۱۳۵۷ هجری کال دچنگاښ دمیاشتی په‌لومړی ورځ‌دجمهور رئیس له خوااعلامیږی .

ددی اساسی قانون دنافذکیدو او دستری محکمی دجوړیدوترمنځ موده‌کښی جمهوررئیس صلاحیت لری چه دستری محکمی دوظیفو داجراء دتامین دپاره لازم تدبیرونه غوره‌کړی .

يو سلو اوه ويشتمه ماده .

هغه تقنيني فرمانونه چه دانتقال په دوره کښې نافذشوي وي دملي جرگې دپرانيستلو وروسته دهغې په لومړني اجلا س کښـــې دېرشو ورځوپه ودهکښې دننه ملي جرگې ته دتصميم نيولودپاره وړاندې کيږي .

يو سلو اته ويشتمه ماده .

په انتقالي دوره کښې حکومت مؤظف دیچه: دملي جرگې دانتخاباتو مطبوعاتو، اجتماعاتو اوددولت داساسي تشکيلاتو تقنيني فـرمانونه جوړاو دجمهور رئيس په تشکللو يې ورسوي.

يو سلو نهه ويشتمه ماده .

په انتقالي دوره کښې حکومت داجراآتـــو ديوشمانته ولي اوددولت دکړنلارو دعملي‌کيدو اوتطبيق په منظوري ددې اساسي قـــانون دحکمونو سره سم لازمي لارې چارې غــوره کوي .

يو سلو دير شمه ماده

په انتقالي دوره کښې ددې اساسي قانون دځلويښتمې مادې دحکمه سره سم دملـي انقلاب دگوند اساسنامه چه افغانستان دخلکو د۱۳۵۲ کال دچنگابښ د۲٦ نيټې دمترقي او ولسي انقلاب بنسټ ايښو دونکي او مخکښـي گونددي دلومړني گوند په توگه دجمهوررئيس له خواناقذ اواعلاميږي .

يو سلو يو دير شمه ماده

په انتقالي دوره کښې دوسله والو قـواؤ عالي شوراد جمهور رئيس له خـوا تاسيس اواعلاميږي .

يو سلو دوه دير شمه ماده

دانتقال په دوره‌کښې جمهور رئيس واك لري چه ددوه دوفات په حالت‌کښې دجمهوري رياست دوظايفو دپه ځای‌کولودپاره دجمهوري رياست يوه موقته شورى دفرمان په وسيله په نظرکښې ونيسي .

دجمهوري رياست مؤ قته شوري مکـلفه ده چه دوفات دنيټې څخه دلسو ورځوپه‌موده کښې دنوي جمهوررئيس د انتخابولو د پاره لويه جرگه په عنعنوي توگه دايره کړي .

ديارلسم فصل : ــ

عمومي حکمو نه .

يو سلو درې دير شمه ماده

دجمهوري نظام لومړني لويه جرگه بـــه چه د۱۳۵۵ هجري لمريزکال دسلـواغــــي دمياشتې په لسمه نيټه دکابل په ښار کي چه دافغانستان مرکزدي دايريږي دافغانستان دجمهوري دولت لومړني جمهور رئيس به د خپلو غړوددووثلثو دراوپه اکثريت سره د يوي شپږکلنې مودې دپاره انتخابوي .

يو سلو څلور دير شمه ماده

دوسله والوقواؤ صاحب منصبان، پوليس اودبهرنيو چارو دوزارت مامورين خپلــه او همسران يې بايد دافغاني موراوافغان پـلاره

زیریدلی وی .

یو سلو پنځه دیرشمه ماده .

ددی اساسی قانون د تفسیر واکداره مرجع ستره محکمه ده .

یو سلو شپږ دیرشمه ماده .

ددی اساسی قانون دنافذکیدو سره سم پخوانی اساسی قانون او د ۱۳۵۲ هجری لمریز کال د زمری د میاشتی د خلورمی نیټی لـومړی کته دوهمه کته اودریمه کته جمهوری فرمانونه لغوګڼل کیږی .

دټولوهغو قوانینواحکام چه ددی اساسـی قانون دنافذکیدونه مخکښی صادرشوی دی پدی شرط نافذګڼل کیږی . چه ددی اساســـی قانون دحکمونو اوارزښتونو سره تنـا قض ونلری .

بسم الله الرحمن الرحيم

قانون اساسی دولت جمهوری افغانستان

توشیح رئیس جمهور افغانستان :

بنام خداوند بزرگ وبه آرزوی سعادت مردم نجیب افغانستان من محمدداؤد اولین رئیس جمهور افغانستان به تأسی ازوظیفه‌ای که نمایندگان نخستین لویه جرگه دولت جمهوری به استناد مصوبهٔ تاریخی ۲۵ دلو ۱۳۵۵ هجری شمسی به اتفاق آرا بمن سپرده است این قانون اساسی راالیوم پنجشنبه (۵) حوت ۱۳۵۵ هجری شمسی درکابل مرکزافغانستان توشیح وانفاذ آنرااعلام مینمایم .

محمد داؤد اولین رئیس جمهور دولت جمهوری افغانستان . ۵ حوت ۱۳۵۵

دیباچه

ازآنجائیکه ملل وجوامع پیوسته درمسیر تاریخ درحال تحول وتکامل می باشند و از آنجائیکه این واقعیت درزندگی تاریخی مابحیث یك ملت وجزء جامعه بشری پدیدار گشته، بناءً جهت تامین یك زندگی آبرومند، استوار برپایه های متین عدالت وکفایت وممملو از سعادت ، رفاه واطمینان، جهت تأمین ارمانهای مقدس ملی، اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی انقلاب ۲٦ سرطان سال ۱۳۵۲ جهت تقویه واستحکام روز افزون وحدت ملـــی، تضامن وتساند، تأمین عدالت اجتماعی، امحای تضاد هابه شیوه مثبت ومترقی مطابق بـــه واقعیتهای تاریخ، فرهنگ ملی و شرایـــط عینی وذهنی حاکم برجامعه ما، بمنظور احترام عمیق به تاریخ باشکوه وگذشته پر عظمت مردم کشورما، ومبارزات مستدام شان د ر راه حفظ هویت ملی واستقلال کشور وایفای رسالت تاریخی وانسانی آنها، باایمان بـــه خداوندبزرگ (جل جلاله) وپیروی ازاساسات دین مقدس اسلام، وبالاخره جهت تحقق این همه مقاصد وغایه ها، مامردم افغانستان بـــا درك شرایط وایجابات عصر تصمیم گرفته ایم تازندگی ملی خودرا براساس آزادی، ترقی، حق، عدالت وصلح روی اصول بـــرادری و برابری استقرار بخشیم، وفلسفـــه حیـــات وسرنوشت نسل های امروز وفردای کشوررا مطابق به اهداف اساسی واقتصادی انقلاب ملی ومترقی ۲٦ سرطـــان ۱۳۵۲ افغانستان بنیان گذاری نمائیم .

بادرك این حقایق، این وثیقه ملی رابحیث قانون اساسی دولت جمهوری جهت تامیـــن سعادت، رفاه وارتقای مادی ومعنوی مـــردم نجیب افغانستان برای خود ورهنمایی نسل های آینده وضع نمودیم .

فهرست

فصل اول :
هدف های اساسی
ماده اول

دفاع ازاستقلال ، حاکمیت ملی وتمامیت ارضی .

ماده دوم

اجرای قدرت توسط مردم‌که اکثریت آنرا دهقانان، کارگران، منورین وجوانان تشکیل میدهند .

ماده سوم

تحکیم اتحاد فکر وعمل بمنظورسهم‌گرفتن کامل مردم برای ساختمان وانکشاف مادی ومعنوی کشور .

ماده چارم

تأمین دیموکراسی متکی برعدالت اجتماعی ومنافع مردم .

ماده پنجم

احترام به آزادی وکرامت انسانی وازبین بردن هرگونه تعذیب وتبعیض .

ماده ششم :

استقرار واستحکام روز افزون نظـــام جمهوری .

ماده هفتم

ایجاد تحولات دوامدار، عمیق وبنـیادی اقتصادی واجتماعی متکی براساسات وارزش های مندرج این قانون اساسی بمنظورتأمین منافع اکثریت مردم افغانستان .

ماده هشتم

ازبین بردن استثمار بهرنوع وشکلی کـه باشد .

ماده نهم

تضمین حق کار .

ماده دهم

تأمین وتعمیم تعلیمات ابتدایی، اجبـاری، توسعه ورشد تعلیمات ثانوی عمومی، مسلکی وعالی به‌صورت مجانی بمنظورپرورش واکمال کادرهای علمی وفنی جهت خدمت به مردم .

ماده یازدهم

بسط وتوسعه طب وقایوی ومعالجوی بـه منظور حفظ وبهبود صحت عامه .

ماده دوازدهم

احترام به اساسات منشور ملل متحــد ، اعلامیه‌جهانی حقوق بشر، وپشتیبانی ازصلح عادلانه .

درنهایت تشکیل یك جامعه مرفه ومترقی براساس برادری، برابری تعاون وحفظکرامت انسانی .

فصل دوم
اساسات اقتصادی :
ماده سیزدهم

منابع ازقبیل معادن، جنگلات وانــرژی، صنایع بزرگ، مخابـرات، تاسیسات مهـم ترانسپورت هوایی، وزمینی بنادر، بانك ها، بیمه ها، تاسیسات مهم، تهیه ارزاق، آثـار باستانی وتاریخی، مطابق به احکام قانون‌جزء دارایی ملت واداره آن متعلق به دولت‌است.

ماده چاردهم

حد نهایی ملکیت زراعتی توسط قـانون اصلاحات ارضی تعیین وتثبیت میگردد .

ماده پانزدهم

ملکیت وتشبثات خصوصی متکی به اصل عدم استثمار توسط قانون تنظیم میشود .

ماده شانزدهم

کوپراتیف ها و شرکت های تعاونی تولید ومصرف بااشتراك مردم بمنظور تامین منافع اکثریت مردم مطابق باحکام قانون از طرف حکومت تشویق ، حمایه رهنمایی میشود .

ماده هفدهم

سرمایه گذاری هاوتشبثات خصوصی در ساحه صنایع متوسط ، کوچك ودستی مطابق به احکام قانون تشویق، حمایه و رهنمایی میشود .

ماده هجدهم

تجارت کشوربه اساس تجارت رهبری‌شده بروی منافع اکثریت مردم مطابق به احکام قانون تنظیم میشود .

ماده نزدهم

مالیات براساس عدالت اجتماعی مطابق به احکام قانون اخذ میگردد .

فصل سوم

دولت

ماده بیستم

افغانستان دولت جمهوری دیموکراتیك ، مستقل واحد وغیرقابل تجزیه می باشد .

ماده بیست و یکم

حاکمیت ملی درافغانستان بمردم تعلق دارد .

ملت افغانستان عبارتست ازتمام افرادیکه تابعیت دولت افغانستان رامطابق به احکام قانون دارا باشند .

برهرفردازافراد ملت افغانستان کلمهٔافغان اطلاق میشود .

ماده بیست ودوم

دین افغانستان دین مقدس اسلام است .

آن افراد ملت که پیرودین اسلام نیستند، درإجرای مراسم مذهبی خوددرداخل حدودیکه قوانین مربوط به آداب وآسایش عامه تعیین میکند آزاد می باشند .

ماده بیست و سوم

ازجمله زبان های افغانستان پښتو ودری زبان های رسمی می‌باشد .

ماده بیست وچارم

بیرق‌افغانستان دارای رنگهای سیاه، سرخ، وسبز می باشدکه بصورت افقی به اندازه‌های معین ازبالابه پائین واقع شده ودر قسمت چپ بالائی آن نشان ملی دولت نصب میباشد. تعریف واندازه بیرق ونشان ملی توسط قانون تنظیم می گردد .

ماده بیست و پنجم

قوای مسلح دولت جمهوری افغانستان که به هدف های انقلاب ملی وفادار وبه عنعنات ملی خودپابند می باشد درخدمت مردم تحت اوامر حکومت قرار دارد .

قوای مسلح دفاع قلمرو افغانستان را به عهده داشته ازطریق شورای عالی قوای‌مسلح درفعالیت های ملی سهم میگیرد .

ماده بیست وششم .

اداره افغانستان براصل مرکزیت مطابق به احکام قانون استواراست . مرکزافغانستان

شهرکابل می باشد .

فصل چهارم :

حقوق ووجایب مردم :

ماده بیست و هفتم

تمام مردم افغانستان اعم اززن ومردبدون تبعیض امتیاز دربرابر قانون، حقوق ووجایب مساوی دارند .

ماده بیست و هشتم

آزادی حق طبیعی انسان است مگر اینکه به آزادی وشرافت دیگران یابه منفعت‌وامنیت عامه ومصالح ملی صدمه یالطمه وارد کند.

این حق توسط قانون تنظیم میگردد .

ماده بیست ونهم

هرافغان که سن هژده سالگی راتکمیل کند مطابق به احکام قانون حق رای دادن را دارد .

ماده سی‌ام

برائت ذمه حالت اصلی است . متهم تاوقتیکه به حکم قطعی محکمهٔ باصلاحیت محکوم علیه قرار نگیرد بی‌گناه شناخته میشود . هیچ عملی رانمیتوان جرم شمرد، مگربموجب قانون، هیچکس را نمی تـوان مجازات نمودمگربرطبق حکم محکمهٔ باصلاحیت.

هیچکس رانمی توان مجازات نمودمگرمطابق به احکام قانونیکه قبل ازارتکاب فعل مورد اتهام، نافذگردیده باشد .

هیچکس رانمیتوان تعقیب، گرفتار یاتوقیف نمود، مگر مطابق باحکام قانون .

ماده سی ویکم

جرم یك امر شخصی است تعقیب ، گرفتاری، یاتوقیف متهم وتطبیق جزا براوبه شخصی دیگری سرایت نمیکند. تعذیب و تعیین جزائیکه مخالف‌کرامت انسانی باشد جوازندارد .

هرشخص حق دارد برای دفع اتهامیکه قانوناًعلیه اووارد گردیده وکیل مدافع تعیین کند .

ماده سی ودوم

مدیون بودن شخص دربرابر شخص دیگر موجب سلب یامحدود شدن آزادی وی شده نمی تواند .

طرزووسایل تحصیل دین توسط قانون تنظیم می گردد .

ماده سی وسوم

هرافغان حق دارد درهرنقطهٔ ازساحهٔ کشور خود سفر نماید ومسکن اختیار کند، مگر در مناطقیکه قانون ممنوع قرار داده است .

همچنین هرافغان حق دارد مطابق به احکام قانون بخارج سفرنماید وبوطن عودت کند .

ماده سی وچارم

هیچ افغان به تبعیددرداخل ویا خارج افغانستان محکوم شده نمیتواند .

هیچ شخص به منع اقامت در محل معین یاانتقال ازآن محکوم شده نمی تواند، مگردر حالاتیکه قانون بمنظور تأمین امنیت ومنافع عامه اجازه داده باشد .

هیچ افغان بعلت اتهام جرم به دولت خارجی سپرده نمیشود .

ماده سی وپنجم

مسکن شخص ازتعرض مصئون است .

هیچ شخص بشمول دولت نمی تواند بدون اجازهٔ ساکن، یاحکم محکمه باصلاحیت وبغیر ازحالات وطرزیکه درقانون تصریح شده به مسکن کسی داخل شود، یاآنرا تفتیش کند. درموردجرم مشهودمامورمسئول میتواندبمسکن شخص بدون اجازه ویااجازهٔ قبلی محکمه به مسئولیت خود داخل شود ویاآنرا تفتیش کند. مامور مکلف است بعدازداخل شدن یااجرای تفتیش درخلال مدتیکه قانون تعیین می کند حکم محکمه راحاصل نماید.

ماده سی وششم

ملکیت ازتعرض مصئون است. ملکیت هیچ شخص بدون حکم قانون وفیصلهٔ محکمه باصلاحیت مصادره نمی شود استملاك ملکیت خصوصی تنهابه مقصد تامین منافع عامه دربدل تعویض عادلانه بموجب قانون مجاز میباشد.

هیچ شخص ازکسب ملکیت وتصرف درآن منع نمیشود مگردر حدود قانون.

طرزاستعمال ملکیت بمنظور تا مین منافع عامه توسط قانون تنظیم ورهنمایی میشود.

ماده سی و هفتم

آزادی ومحرمیت مخابرات اشخاص چه بصورت مکتوب وچه بوسیله‌تیلفون وتیلگراف ویاوسایل دیگر باشد ازتعرض مصئون‌است. دولت حق تفتیش مخابرات اشخاص را ندارد، مگربموجب حکم قانون.

درحالات عاجل‌که درقانون تعریف میگردد مامورمسئول می تواند بدون اجازه قبلی محکمه به مسئولیت خودبه تفتیش مخابرات اقدام کند. مامور مکلف است بعداز اجرای تفتیش درخلال مدتیکه قانون تعیین میکند حکم محکمه راحاصل نماید.

ماده سی وهشتم

آزادی فکر وبیان ازتعرض مصئون است. هرافغان حق دارد فکر خودرا بوسیله‌گفتار، نوشته تصویر یاامثال آن مطابق به احکام قانون اظهار کند. اجازه وامتیاز تاسیس مطابع ونشر مطبوعات تنهابه اتباع افغانستان مطابق باحکام قانون داده میشود.

تاسیس مطابع بزرگ وتاسیس وتدویر دستگاه عامه فرستندهٔ رادیو وتلویزیون مختص بدولت است.

ماده سی ونهم

اتباع افغانستان حق دارند برای تامین مقاصد جایز وصلح آمیزبدون حمل سلاح مطابق باحکام قانون اجتماع نمایند.

ماده چهلم

برای انعکاس خواسته های اجتماعی وتربیت سیاسی مردم افغانستان تازمانیکه این آرزوبرآورده گردد وبه رشد طبیعی خود برسد سیستم یك حزبی درکشور برهبری حزب انقلاب ملی‌که بانی وپیشاهنگ انقلاب مردمی ومترقی ۲٦ سرطان سال ۱۳۵۵ مردم افغانستان است برقرار خواهد بود.

ماده چهل ویکم

کارحق، شرف وفریضهٔ هرافغانیست که قدرت اجرای آنراداشته باشد. هدف عمدهٔ قوانینیکه برای تنظیم‌کار وضع می گردد رسیدن به‌مرحله ایست‌که درآن حقوق ومنافع تمام زحمت کشان، دهقانان، کارگران

واصناف حمایت شود، شرایط مساعد کـار فراهم گردد، روابط بین کارگر وکارفرما به صورت عادلانه ومترقی تنظیم گردد.

انتخاب شغل وحرفه درداخل شرایطی که قانون تعیین مینماید آزاد میباشد .

ماده چهل ودوم

اتباع افغانستان به اساس اهلیت وبموجب احکام قانون به خدمت دولت پذیرفته میشوند.

ماده چهل وسوم

تحمیل کار اجباری اگرچه برای دولـت باشد جواز ندارد .

تحریم کار اجباری مانع تطبیق قوانینـی نمیشودکه بمنظورتنظیم فعالیت دسته جمعی برای تأمین منافع عامه وضع میگردد .

ماده چهل وچارم

هرافغان مکلف است بدولت مالیه ومحصول تادیه کند. هیچ محصول ومالیه بدون حکـم قانون وضع نمیشود .

اندازهٔ مالیه ومحصول وطرز تادیهٔ آن بـا رعایت عدالت اجتماعی توسط قانون تعییـن میگردد .

این حکم درمورد اشخاص خارجی نیزتطبیق می شود .

ماده چهل وپنجم

دفاع ازوطن وظیفهٔ مقدس تمام اتبـاع افغانستان است .

کافهٔ اتباع افغانستان به اجرای خدمت زیربیرق مطابق باحکام قانون مکلف میباشند.

ماده چهل وششم

پیروی ازاحکام قانون اساسی، وفاداری به اهداف انقلاب ۲٦ سرطان ۱۳۵۲ ونظـام جمهوری، احترام به رئیس جمهور، اطاعـت به قوانین، رعایت نظم وامن عامه، صیانـت منافع وطن واشتراك درحیات ملی وظیفهٔتمام مردم افغانستان است .

ماده چهل و هفتم

هیچکس نمی تواند بااستفاده از حقـوق وآزادی های مندرج این قانون اساسی بـه استقلال ملی، تمامیت ارضی، وحدت ملی وبه خواسته های منافع اکثریت مردم ویابه هدف انقلاب ۲٦ سرطان ۱۵۳۲ صدمهٔ وارد کند .

فصل پنجم

ملی جرگه

ماده چهل و هشتم

ملی جرگه افغانستان مظهر اراده مـردم آنست وازقاطبهٔ ملت نمایندگی میکند .

ماده چهل ونهم

اعضای ملی جرگه که پنجاه فیصد آنرا دهقانان وکارگران تشکیل میدهد از جانـب حزب پیشنهاد واز طریق انتخا بات آزاد . عمومی، سری ومستقیم مطابق باحکام قانون برای مدت چهارسال ازطرف مردم انتخـاب میشوند .

باین منظور افغانستان بهحوزههایانتخاباتی تقسیم می گردد .

تعداد وساحه حوزه هاتوسط قانون تعیین میشود .

ماده پنجاهم

طرزوشرایط انتخاب وکلای ملی جرگـه ووظایف شان مطابق باحکام قانون تنظیـم

میگردد .

طرز تدقیق وثایق ورسیدگی به اعتراض برقانونی بودن انتخاب یك وکیل مطابق به اصول وظایف داخلی ملی جرگه صورت میگیرد .

ماده پنجاه و یکم

سلب امتیاز وکالت ازوکیل تنهابه موافقه دوثلث اعضای ملی جرگه صورت میگیرد .

ماده پنجاه ودوم

شرایط انتخاب کنندگان درقانون انتخابات تعیین میگردد. شخصیکه به عضویت ملی جرگه انتخاب میشود باید علاوه بر تکمیل شرایط انتخاب کنند گان واجد اوصاف آتی باشد :

۱ـ اقلا ده سال قبل ازتاریخ انتخاب تابعیت دولت افغانستان راکسب کرده باشد.

۲ـ ازطرف محکمه به حرمان از حقوق سیاسی محکوم نشده باشد .

۳ـ سن بیست وپنج سالگی رادر موقع انتخاب تکمیل‌کرده باشد .

ماده پنجاه وسوم

هرعضو ملی جرگه حق دارددرداخل جرگه درموضوع مورد مباحثه نظریهٔ خودرا مطابق به اصول وظایف داخلی اظهار نماید .

ماده پنجاه وچارم

هیچ عضوملی جرگه بعلت رای یانظریه‌ایکه هنگام اجرای وظیفه ابراز میدارد مورد تعقیب عدلی قرار نمی‌گیرد .

هرگاه یك عضو ملی جرگه بجرمی متهم شود مامور مسئول ازموضوع به ملی جرگه اطلاع میدهد وبعداز آنکه جرگه مذکور به اکثریت آراء اجازه بدهد متهم تحت تعقیب عدلی قرار میگیرد .

درموارد جرم مشهود مامور مسئول میتواند متهم رابدون اجازه جرگه تحت تعقیب عدلی قراردهد وگرفتار نماید. هرگاه تعقیب عدلی قانوناتوقیف راایجاب کند مامور مسئول‌مکلف است موضوع را بلا فاصله به جرگه و درهنگام تعطیل به اطلاع هیأت اداری جرگه برساند هیأت اداری مکلف است موضوع را باطلاع اولین جلسه ملی جرگه که بعداز تعطیل صورت میگیرد، برساند .

ماده پنجاه وپنجم

حکومت می تواند درجلسات ملی جرگه اشتراك ورزد. جرگه می تواندحضوراعضای حکومت رادرجلسه مطالبه وازآنها استیضاح نماید .

مباحثات جلسات ملی جرگه علنی میباشد مگراینکه رئیس جمهور سری بودن جلسه را اعلام بدارد . همچنان رئیس ملی جرگه هرعضو حکومت ویااقلاده نفرازاعضای ملی جرگه می تواند سری بودن آنرا درخواست نمایند وجرگه این درخواست راببذیرد .

هیچکس نمیتواند عنفاء به مقرملی جرگه داخل شود متخلفین مطابق باحکام قانون مجازات میشوند

ماده پنجاه و ششم

جزء درمواردیکه حکم آن صریحاً در این قانون اساسی ذکرگردیده تصمیم ملی جرگه باکثریت آرای اعضای حاضر اتخاذمیگردد.

ماده پنجاه وهفتم

ملی جرگه درهرسال یك اجلاس عادی برای مدت چهارماه مسلسل که به تاریخ اول قوس آغاز میشود دایر میکند .

ماده پنجاه وهشتم

ملی جرگه درآغاز دورهٔ تقنینیه ازبین اعضای خود یکنفر رابحیث رئیس انتخاب میکند .

جرگه ازبین اعضای خود دونفر را بحیث نایب اول ودوم رئیس ودونفر دیگر رابحیث منشی ونایب منشی درآغاز اجلاس سالانه برای مدت یك سال انتخاب میکند .

اشخاص فوق هیأت اداری ملی جرگه را تشکیل میدهند ودرظرف مدت اعظمی پانزده روزآغاز اجلاس باید انتخاب گردند .

ماده پنجاه و نهم

ملی جرگه برای مطالعه دقیق ومفصل موضوعات موردبحث برطبق احکام اصول وظایف داخلی انجمن هاتعیین میکند .

ماده شصتم

ملی جرگه اصول وظایف داخلی خودرا وضع مینماید .

ماده شصت و یکم

برای اعضای ملی جرگه معاش مناسب مطابق باحکام قانون تعیین میگردد .

ماده شصت ودوم

ملیجرگه برای تنظیم امورحیاتیافغانستان مطابق باحکام این قانون اساسی بر مسودهٔ قوانینیکه ازطرف حکومتقوهٔ قضائیهپیشنهاد میگردد بعداز مطالعه وغورتصمیم لازمه اتخاذ مینماید .

اتخاذ تصمیم بربودجه تصدیق معاهدات بین الدول فرستادن قطعات قوای مسلحدولت جمهوری افغانستان به خارج ازصلاحیت های ملی جرگه میباشد .

درهنگام تعطیل یاانحلال ملی جرگه حکومت میتواند برای تنظیم امورعاجل فرامین تقنینی تسوید وترتیبکنداین فرامین بعداز توشیح واعلام رئیس جمهور نافذ میگردد. اینفرامین تقنینی جهت اتخاذ تصمیم به ملی جرگه در خلال مدت سی روزازتاریخ انعقاد اولین جلسه آن ارائه میشود .

ماده شصت وسوم

قانون عبارتست ازمصوبهٔ ملی جرگه که به توشیح رئیس جمهور رسیده باشد .

ماده شصت وچارم

هیچ قانون نمی تواند مناقض اساسات دین مقدس اسلام نظام جمهوری ودیگرارزش های مندرج این قانون اساسی باشد .

فصل ششم :

لویه جرگه

ماده شصت و پنجم

درافغانستان لویه جرگه عالیترین مظهر قدرت وارادهٔ مردم آنست .

لویه جرگه مرکب است از: اعضای ملی جرگه ، اعضای شورای مرکزی حزب،اعضای حکومت وشورایعالی قوای مسلح ، اعضای ستره محکمه .

پنج الی هشت نفرنماینده ازهرولایت .

سی نفراعضاء که بوسیله فرمان از طرف

رئیس جمهور تعیین میشود .

ماده شصت و ششم

لویه جرگه مطابق باحکام این قانون اساسی توسط فرمان رئیس جمهور دایر میشود .

رئیس جمهور رئیس لویه جرگه میباشد . درصورت وفات یااستعفای رئیس جمهور در خلال مدت بیست روزازتاریخ وفات یااستعفاء لویه جرگه ازطرف مقام ریاست جمهوری دایر میگردد .

ماده شصت وهفتم

لویه جرگه درحالات آتی تحت ریاست رئیس جمهور ویانایب رئیس لویه جرگه‌دایر می‌گردد .

۱- تعدیل قانون اساسی .

۲- انتخاب وقبول استعفای رئیس جمهور.

۳- تصویب اعلان حرب ومتارکه .

٤- هرواقعهٔ مهمی که تصویب لویه جرگه راایجاب کند .

ماده شصت وهشتم

درهنگام دایربودن لویه جرگه حکم ماده پنجاه وچارم این قانون اساسی در مورد اعضاء آن تطبیق میگردد .

ماده شصت ونهم

مباحثات لویه جرگه علنی می باشد مگر اینکه بیش ازدوثلث اعضای حکومت ویا شورای مرکز حزب ویاسی نفرازاعضاء سری بودن آنرادرخواست نمایند ولویه جرگه این درخواست راپذیرد .

ماده هفتادم .

لویه جرگه بعدازافتتاح دراولین جلسه‌خود نایب رئیس ودونفرمنشی راازبین اعضای خودبه اکثریت آراء اعضاء انتخاب میکند .

ماده هفتاد ویکم

جز درمواردیکه احکام آن صریحاً در این قانون اساسی ذکرگردیده تصمیم لویه جرگه به اکثریت آراء اعضاء حاضر اتخاذمیگردد.

ماده هفتاد ودوم

بارعایت‌احکام این قانون اساسی طرزالعمل لویه جرگه توسط قانون تنظیم میگردد .

ماده هفتاد وسوم

لویه جرگه دارای صلاحیت هایی میباشد که دراین قانون اساسی تعیین گردیده است.

ماده هفتاد وچهارم .

درحالات انحلال ملی جرگه اعضای آن حیثیت خودرا به صفت اعضای لویه جرگه تادایرشدن ملی جرگهٔ جدید حفظ می کنند، درحالت دایر بودن اجلاس لویه جرگه همه اعضای آن بدون درنظرداشت مقام، رتبه ووظیفه حق مساوی دارند .

فصل هفتم :

رئیس جمهور

ماده هفتاد وپنجم

رئیس جمهور درراس دولت افغانستان قرارداشته ، وظایف قوهٔ اجرائیه وحزبی راکه مطابق باحکام این قانون اساسی واساسنامه حزب مستقما بعهده دارد توسط اورگانهای مربوط اداره ورهنمایی میکند .

ماده هفتاد وششم

رئیس جمهور پس ازنامزد شدن از طرف حزب ازطریق لویه جرگه باکثریت دو ثلث

آراء اعضاء برای مدت شش سال انتخـاب میگردد .

ماده هفتاد وهفتم

رئیس جمهور بایدتبعهٔ افغانستان ومسلمان بوده، خودوهمسروی ازوالدین افغان متولد ، ازحقوق مدنی وسیاسی برخوردار وسن و ی ازچهل سالکم نباشد .

ماده هفتاد وهشتم

رئیس جمهور دارای صلاحیتها ووظایــف آتی میباشد :

۱ـ قیادت اعلی قوای مسلح کشور.

۲ـ با مشـوره لویه جـرگـه اعـلان حرب ومتارکه .

درصورت خطر فوری وآشکاری که استقلال وتمامیت ارضی راتهدید کند ویادرحالاتعاجل دیگر، رئیس جمهو ر میتوانــد تصمیمـات استثنایی اتخاذ نمایدولویه جرگه رادایر کند.

۳ـ اعلان حالت اضطراروخاتمه دادن بهآن.

٤ـ دایرکردن وافتتاح لویه جرگه .

٥ـ افتتاح اجلاس عادی ملی جرگه ودایر نمودن وافتتاح اجلاس فوقالعادهٔ آن .

٦ـ منحل ساختن ملی جرگه واصدارفرمان انتخابات مجدد در خلال مدت سه ماه ازتاریخ انحلال ملی جرگه صورت میگیرد .

۷ـ تحکیم وحدت ملی وپشتیبانی ازمنافع مردم افغانستان .

۸ـ رهبری وهمآهنگ ساختن سیاســت داخلی وخارجی کشور مطابق باحکام ایــن قانون اساسی .

۹ـ تخفیف وعفو مجازات .

۱۰ـ اعطای نشان مطابق باحکام قانون .

۱۱ـ تعیین معاون یا معاونین ریاســـت جمهوری زجمله اعضای حزب وهمچنان تعیین وزراء ازداخل وخارج حزب، عزل وقبــول استعفای آنها .

۱۲ـ تعیین اعضـــاء ستــره محکمـه و قاضی القضات .

۱۳ـ تعیین ، تقاعد، قبول استعفاء وعزل قضات، صاحب منصبان قوای مسلح ومامورین عالیرتبه مطابق باحکام قانون .

۱٤ـ تعیین سران نمایندگی های سیاسی افغانستان نزددول خارجی، تعیین نمایندگان دایمی افغانستان نزدموسسات بین المللــی وقبول اعتمادنامه های نمایندگان سیاســی خارجی .

۱٥ـ توشیح قوانین وفرامین تقنینی واعلام انفاذ آنها اعطای اعتبارنامه بغرض عقدمعاهدات بین الدول مطابق باحکام قانون وتوشیــح معاهدات بین الدول .

ماده هفتاد ونهم

رئیس جمهور میتواند درموضوعات مهــم ملی به آراء عمومی مردم افغانستان مراجعه نماید .

ماده هشتادم

رئیس جمهور قبل ازاشغال وظیفه درمحضر اعضای لویه جرگه حلف آتی رابجامی آورد: بحضور شمانمایندگان ملت افغانستان من ...

بنام خداوند بزرگ سوگند یادمیکنم کـه اساسات دین مقدس اسلام راحمایت کنم ، قانون اساسی ودیگر قوانین افغانستــان را

محترم شمارم وازآنها پیروی کنم. ازاستقلال ملی وتمامیت ساحه حراست وتمام نیــروی خودراوقف دفاع ازحقوق ومنافع مردم‌واهداف انقلاب ۲٦ سرطان سال ۱۳۵۲ وجمهوریــت افغانستان نمایم .

ماده هشتاد ویکم

به استثنای حالاتیکه درمادهٔ سی وششم این قانون اساسی تصریح گردیــده رئیس جمهور درمدت تصدی وظیفه هیچ معاملــهٔ انتفاعی راباددولت انجام نمیدهد .

ماده هشتاد ودوم

رئیس جمهور درحالت مریضی ویا سفــر معاون یامعاونین ریاست جمهوری را موظــف میسازد تاطبق هدایاتیکه صادر میکند عــوض وی‌کار نماید .

ماده هشتاد وسوم

معاش ومصارف رئیس جمهور توسط قانون تعیین میگردد .

ماده هشتاد وچهارم

برای انتخاب رئیس جمهور بایدچهل وپنج روزقبل ازختم دورهٔ ریاست جمهوری مطابق به‌احکام این قانون اساسی واساسنامه حزب اقدامات لازمه بعمل آید .

ماده هشتاد وپنجم

هرگاه رئیس جمهور ارادهٔ استعفاء بنماید لویه جرگه رادایر واستعفا نامه خــود را مستقیما به لویه جرگه تقدیم میدارد .

درصورتیکه لویه جرگه این استعفاء ر ا قبول نماید انتخاب رئیس جمهور جدیدطبق ماده هشتادوششم این قانون اساسی صورت می گیرد .

ماده هشتاد وششم

هرگاه رئیس جمهور وفات نماید یااستعفاء دهد وظیفهٔ ریاست جمهوری موقتاً برئیس‌ملی جرگه سپرده میشود. دراین حالت رئیس ملی جرگه بحیث نامزد ریاســت جمهــوری در انتخابات تعیین شده نمی تواند .

درزمان تصدی رئیس ملی جرگه بحیــث رئیس جمهور مؤقت ، این قانون اساســی تعدیل شده نمی‌تواند .

رئیس جمهور جدید باید درظرف سی روز بعدازتاریخ خالی‌شدن‌کرسی ریاست جمهوری مطابق باحکام این قانون اساسی انتخاب‌گردد.

درصورت بروز حالات عاجل ومهم ملی‌ایکه رئیس جمهورمؤقت رابه اعمال صلاحیت های مندرج مادهٔ هفتادو هشتم این قانون اساسی مجبور سازد .

رئیس جمهور مؤقت میتواند با موافقــهٔ اعضای حکومت وشورای مرکزی حزب بــا رعایت احکام مندرج این ماده از صلاحیــت های متذکرهٔ ماده هفتادوهشتم این قانــون اساسی استفاده نماید .

ماده هشتاد وهفتم

اتهام به جرم خیانت ملی علیــه رئیس جمهور ازطرف دوثلث اعضای ملی جرگــه تقاضا شده می تواند. این تقاضا بعدازموافقهٔ دوثلث آراء اعضای شورای مرکزی حــزب به لویه جرگه ارائه میشود .

دراین حالت رئیس جمهور مکلف اســت لویه جرگه رادایر نماید .

رئیس ملی جرگه ازجلسات لویه جرگه ریاست مینماید .

هرگاه لویه جرگه اتهام منسوبه رابادلایل ارائه شدهٔ آن به اکثریت دوثلث آراء اعضای خودتصویب نماید رئیس جمهور از وظیفه سبکدوش می گردد .

ترکیب محکمه وطرزالعمل محاکمه طور جداگانه توسط قانون خاص تنظیم میشود .

دراین حالت وظیفهٔ ریاست جمهوری موقتا به‌رئیس ملی جرگه سپرده میشود .

رئیس جمهور مؤقت تابع احکام مندرج مادهٔ هشتادوششم این قانون اساسی میباشد .

فصل هشتم :

حکومت :

ماده هشتاد وهشتم

حکومت اورگان عالی اجرائیوی واداری‌دولت ومتشکل ازمعاون یامعاونین ریاست جمهوری ووزراء میباشدکه تحت رهبری رئیس جمهور ایفای وظیفه مینماید .

ماده هشتاد ونهم

معاون یامعاونین رئیس جمهور ووزراء باید تبعهٔ افغانستان بوده خود وهمسران شان ازوالدین افغان متولد وواجد تمام حقوق‌مدنی وسیاسی باشند .

ماده نودم

معاون یامعاونین رئیس جمهور ووزراء قبل ازاشتغال وظیفه حلف آتی رابحضور رئیس جمهور بجامی آورند :

بنام خداوند بزرگ (ج) سوگند یادمیکنم که قانون اساسی ودیگر قوانین افغانستان رامحترم شمارم وازآن پیروی کنم وتمام‌نیروی خودرا وقف دفاع ازحقوق ومنافع ملی نموده ازاهداف انقلاب ۲٦ سرطان سال ۱۳۵۲ و جمهوریت افغانستان حمایت نمایم .

ماده نود ویکم

حکومت دارای وظایف وصلاحیت های ذیل می باشد :

۱ـ تطبیق سیاست داخلی وخارجی کشور مطابق به احکام قانون واساسات حزب .

۲ـ اداره . انسجام ومراقبت امور وزارت هاوسایر دوایر ومؤسسات عامه .

۳ـ صدور تصامیم اجرائیوی واداری طبق قوانین وفرامین صادره ونظارت برتطبیق‌آنها.

٤ـ تسوید قوانین ووضع مقررات .

٥ـ ترتیب وتنظیم بودجهٔ دولت واتخاذ تدابیربرای استحکام وضع اقتصادی وسیستم پولی ومالی .

٦ـ طرح پلانهای انکشافی دولت واتخاذ تدابیر برای تطبیق واجرای آن .

۷ـ مفاهمه ومذاکره راجع به گرفتن ودادن قروض داخلی وخارجی .

۸ـ اتخاذ تدابیر برای تأمین نظم وامن‌عامه.

۹ـ اتخاذتدابیر ومؤثر جهت ازبین بردن هرنوع فساد اداری مطابق به احکام قانون .

۱۰ـ عقد قرارداد هابامما لک وموسسات خارجی مطابق به احکام قانون .

۱۱ـ اجرای سایر وظایفیکه این قانون اساسی وقوانین به حکومت سپرده باشد .

ماده نود ودوم

حکومت برای تنظیم امور براساس قوانین، مقررات وضع میکند .

این مقررات مناقض نص یاروح قانون بوده نمیتواند .

ماده نود وسوم

به استثنای حالاتیکه درماه سی وششم این قانون اساسی تصریح گردیده معاون یامعاونین رئیس جمهور ووزراء در مسدت تصدی وظیفه هیچ معاملهٔ انتفاعی رابا دولت انجام داده نمی توانند .

ماده نود وچهارم

معاون یامعاونین رئیس جمهور ووزراء در برابررئیس جمهور، شورای مرکزی حزب وملی جرگه درقسمت اجراآت خود مسئول میباشند .

ماده نود وپنجم

اتهام جرم علیه معاون یا معاونین رئیس جمهور یاهریکی ازوزراء ازطرف یك ثلث اعضای ملی جرگه تقاضا شده میتواند .

این تقاضا صرف به اکثریت دوثلث آراء اعضای ملی جرگه تصویب میگردد .

متهم پس از تصویب از وظیفه منفصل میشود.

محاکمه متهم درمحضر محکمه خاص دایر میشود .

ترکیب محکمه، وطرزالعمل محاکمهٔ آن و همچنان مجازات طور جداگانه توسط قانون خاص تنظیم میگردد .

فصل نهم :

قضــــاء :

ماده نود وششم

قوهٔ قضائیه یك رکن دولت ومرکب است ازستره محکمه ومحاکم دیگریکه تعداد آن توسط قانون تعیین میگردد .

هدف عمدهٔ این قوانین توحید مرافق‌قضایی وتنظیم تشکیلات صلاحیت محاکم وطرزالعمل محاکمه می باشد .

ماده نود وهفتم

صلاحیت قضاء شامل رسیدگی به تمام دعاوی ایستکه درآن اشخاص حقیقی یاحکمی بشمول دولت بصفت مدعی یامدعی علیه‌قرار گرفته وبه پیشگاه آن مطابق به احکام قانون اقامه شود .

ماده نود وهشتم

درهیچ حالت به استثنای حرب نمی توان قضیه یاساحه راازدایره صلاحیت قوه قضائیه دولت به نحویکه دراین فصل تحدید شده خارج ساخت وبه مقام دیگری تفویض نمود.

این حکم مانع تشکیل محاکم عسکری نمیگردد ولی ساحه این نوع محاکم به جرایم مربوطه به‌قوای مسلح افغانستان منحصر میباشد .

تشکیل وصلاحیت محاکم عسکری توسط قانون تنظیم میگردد .

ماده نود ونهم

محاکم درقضایای مورد رسیدگی خود احکام این قانون اساسی وقوانین دولت را تطبیق میکند .

هرگاه برای قضیه‌ای ازقضایای موردرسیدگی درقانون اساسی وقوانین دولت حکمی موجود نباشد محاکم به پیروی ازاساسات کلی فقه حنفی شریعت اسلام درداخل حدودیکه این قانون اساسی وضع نموده درچنین احوال حکمی صادر میکنند که درنظرشان عدالت رابه بهترین صورت ممکن تأمین نماید .

ماده صدم

قضات به پیشنهاد قاضی القضات ومنظوری رئیس جمهور تعیین میگردند .

ماده یکصدو یکم

عزل قضات باثرارتکاب جرم به پیشنهاد ستره محکمه ومنظوری رئیس جمهور صورت میگیرد. هرگاه قاضی به ارتکاب جرمی متهم شود ستره محکمه مطابق به احکام قانون بحالت قاضی رسیدگی نموده پس از استماع دفاع اودر صورتیکه ستره محکمه اتهام را وارد بداند پیشنهاد عزلش رابه رئیس جمهور تقدیم وبامنظوری آن از طرف رئیس جمهور قاضی ازوظیفه عزل ومطابق به احکام قانون مجازات میشود .

ماده یکصدودوم

تبدیلی، ترفیع ، تقاعد ، استعفاء مواخذه قضات توسط ستره محکمه مطابق باحکام قانون صورت می گیرد .

ماده یکصد وسوم

برای قضات معاش مناسب توسط قانون تعیین میگردد .

ماده یکصد و چهارم

به استثنای حالاتیکه درماده سی وششم این قانون اساسی تصریح گردیده اعضای ستره محکمه وقاضی القضات درمدت تصدی وظیفه هیچ معامله انتفاعی رابادولت انجام داده نمی توانند .

ماده یکصدو پنجم

درمحاکم افغانستان محاکمه بصورت علنی اجرا میشود، وهرکس حق حضوررادرآن مطابق باحکام قانون دارد .

فیصله های قطعی محاکم واجب التعمیل است ، مگردرحالت حکم به مرگ شخص که تعمیل حکم محکمه نهایی مشروط به توشیح رئیس جمهور میباشد .

محکمه میتواند درحالت استثنایی که در قانون تصریح گردیده باشد، جلسات سری رادایرکند، ولی اعلام حکم باید بهر حال علناً صورت بگیرد .

محاکم مکلف اند اسباب حکمی راکه صادر میکنند درفیصله خود ذکرنمایند .

ماده یکصدو ششم

کشف جرایم ازطرف پولیس، تحقیق ، تعقیب واقامهٔ دعوی آن ازطرف څارنوال که جزء قوه اجرائیه هستند مطابق به احکام قانون صورت میگیرد .

کشف وتحقیق جرایم مربوط به قوای مسلح افغانستان توسط قانون خاص تنظیم می گردد .

ماده یکصدو هفتم

ستره محکمه مرکب است از(۹) عضو که ازطرف رئیس جمهور تعیین میشوند .

عضو ستره محکمه باید دارای اوصاف

ذیل باشد :

۱ـ سن سی وپنج سالگی را تکمیل نموده باشد .

۲ـ اقلاده سال قبل ازتاریخ تعیین تابعیت دولت افغانستان راکسب کرده باشد .

۳ـ ازطرف محکمه بحرمان ازحقوق‌سیاسی محکوم نشده باشد .

٤ـ ازاهداف ملی، علم حقوق ونظام‌حقوقی افغانستان آگاهی کافی داشته باشد .

رئیس جمهور یکنفر ازجمله اعضای ستره محکمه راکه سن اوازچهل سال‌کمتر نباشد به‌حیث قاضی القضات تعیین مینماید. رئیس جمهور می تواند برتعیین اعضای ستره محکمه وقاضی القضات بعدازمرور هرپنج سال از تاریخ تعیین شان به وظایف مذکور تجدید نظربنماید .

بارعایت این حکم اعضای ستره محکمه وقاضی القضات بهیچ وسیله دیگربه‌استثنای حالت مندرج ماده (۱۱۱) این قانون اساسی ازوظایف شان برطرف نمیشوند .

ماده یکصدو هشتم

اعضای ستره محکمه وقاضی القضات قبل ازاشغال وظیفه حلف آتی رابحضور رئیس جمهور بجا می آورند :

«بنام خداوند بزرگ (ج) سوگند یادمیکنم که وظیفه قضارا باکمال امانت وشرافت اجراء نموده حق وعدالت رابارعایت اساسات دین مقدس اسلام وسایر احکام وارزش های قانون اساسی وقوانین دولت جمهوری افغانستان تأمین نمایم ودرهمه اجراآت خود، خداوند(ج) راحاضر دانسته حقوق مردم ووطن رابه نفع عدالت حمایت نمایم .»

ماده یکصدونهم

به استثنای حالت مندرج ماده (۱۱۱)این قانون اساسی اعضای ستره محکمه وقاضی‌القضات بعدازختم قانونی دورهٔ خدمت برای بقیه مدت حیات ازتمام امتیازات مالی دوره خدمت شان مستفید میشوند .

اعضای ستره محکمه وقاضی القضات نمی‌توانندبعدازختم دوره خدمت عضوحکومت، عضوملی جرگه، ومامورِدولت باشند .

ماده یکصد ودهم

هرعضو ستره محکمه وقاضی‌القضات‌میتواند طبق احکام قانون استعفاء بدهد، استعفای اعضای ستره محکمه وقاضی القضات ازتاریخ منظوری آن ازطرف رئیس جمهور نافذمیگردد قاضی‌القضات وعضو مستعفی از امتیازات مالی مندرج ماده یکصدونهم این قانون‌اساسی مستفیدشده نمی تواند .

قیود متذکرهٔ فقره اخیرماده یکصدو نهم بالای عضو مستعفی وقاضی القضات قابل تطبیق می باشد .

ماده یکصدو یازدهم

هرگاه یك ثلث اعضای ملی جرگه محاکمه قاضی القضات یك یاچند عضو ستره محکمه رابراساس اتهام بجرم ناشی ازاجرای وظیفه تقاضا نمایند وملی جرگه این تقاضا را به اکثریت دوثلث اعضاء تصویب کند، متهم ازوظیفه سبکدوش میشود .

ملی جرگه ازبین اعضاء یکنفررا جهت

اقامه دعوا وهیأتی رامرکب ازهشت نفربرای اجرای محاکمه تعیین میکند . این هیات‌تحت ریاست رئیس ملی جرگه متهم رامطابق بـه طرزالعمل محکمه جزایی محا کمه مینمایـد ودرصورتیکه جرم متهم ثابت شود اورا از وظیفه عزل وبجزا محکوم میسازد .

ماده یکصد ودوازدهم

ستره محکمه تشکیلات واجراآت محاکـم وامورقضایی دولت رامطابق به احکام ایـن قانون اساسی وقوانین تنظیم مینماید. جزدر مواردیکه درین قانون اساسی تصریح گردیده صلاحیت های قضایی واداری ستره محکمـه توسط قانون تنظیم میشود .

ستره محکمه تدابیرلازم راجهت نظم امور اداری محاکم اتخاذ میکند .

بودجه قوه قضائیه ازطرف قاضی القضات به مشوره حکومت ترتیب گردیده بحیـث یك جزء بودجه دولت توسط حکومت به ملی جرگه تقدیم میشود .تطبیق بودجه قضا از صلاحیت ستره محکمه میباشد .

ستره محکمه میتواند درساحه تنظیم امور قضایی قوانین راتسوید وآنرا مطابق بحکـم مندرج ماده شصت ودواین قانون اساسـی به ملی جرگه پیشنهاد نماید .

ماده یکصد و سیزدهم

درمورد مامورین وسایر کارکنان اداری‌قوه قضائیه احکام قوانین مربوط به مامورین و سایر کارکنان اداری دولت نافذمی باشـد، ولی تعیین، ترفیع، قبول استعفاء ، مواخـذه وتقاعد شان توسط ستره محکمه بروفق‌قانون صورت میگیرد .

فصل دهم :

اضطرار :

ماده یکصدوچهاردهم

هرگاه حرب، خطرحرب، اغتشاش یاحالت مماثلیکه‌کشورراباخطرمواجه‌سازدحفظ استقلال وحیات ملی یاامنیت رابرهم زندبه نحویکـه تأمین آن ازمجرائیکه دراین قانون اساسـی تعیین شده ناممکن گردد، حالت اضطـراراز طرف رئیس جمهور اعلان میشود .

هرگاه حالت اضطرار بیش ازچهارمـــاه دوام نماید برای تمدید آن موافقت ملی‌جرگه شرط است .

ماده یکصد وپانزدهم

درحالت اضطرار رئیس جمهور می تواند تمام یابعضی صلاحیت های ملی جرگه رابه حکومت انتقال دهد .

ماده یکصدوشانزدهم

درحالت اضطرار رئیس جمهور می تواند بارعایت حکم مندرج ماده نودوهشتم این‌قانون اساسی قسمتی ازصلاحیت قضارا به محاکم عسکری انتقال دهد .

ماده یکصد وهفدهم

درحالت اضطرار حکومت می تواند باموافقه ستره محکمه احکام ذیل این قانون اساسـی راتوسط فرامین جمهوری معطل بسازد، ویـا برآن قیودی وضع نماید :

۱ـ حکم فقره پنجم ماده سی ام .

۲ـ حکم فقره اول ماده سی وپنجم .

۳ـ حکم فقرات سوم وچارم ماده‌سی‌وششم.

٤ـ حکم فقره دوم ماده سی وهفتم .
٥ـ حکم ماده سی ونهم .

ماده یکصد وهژدهم

درحالت اضطرار رئیس جمهور میتوانـد مرکز افغانستان رابمحل دیگری غیر از شهر کابل انتقال دهد .

ماده یکصدونزدهم

هرگاه دوره وکالت اعضای ملی جرگـه دراثنای حالت اضطرار ختم شـود، رئیس جمهور می تواند اجرای انتخابات جدید را ملتوی بسازد ودورهٔ وکالت ملی جرگه راتا ختم حالت اضطرار تمدید دهد .

بعداز ختم دوره اضطرار بلافاصله‌انتخابات اجرا میگردد .

ماده یکصد وبیستم

درحالت اضطرار قانون اساسی تعدیـل نمیشود .

فصل یازدهم :

تـعدیـل :

ماده یکصدو بیست ویکم

اصل پیروی ازاساسات اسلام ونظـا م جمهوری مطابق به احکام این قانون اساسی تعدیل نمیشود .

تعدیل دیگر محتویات قانون اساسی نظربه تجارب وایجابات عصربه پیشنهاد حکـو مت ویاشورای مرکزی حزب ویایك ثلث اعضای ملی جرگه مطابق به احکام این فصل‌صورت میگیرد .

ماده یکصد وبیست ودوم

پیشنهاد تعدیل رالویه جرگه غور نموده، درصورتیکه اکثریت اعضای آن ضـرورت تعدیل راتصویب کند هیأتی راازبین اعضاء جهت تهیهٔ طرح تعدیل تعیین مینماید .

این هیات طرح تعدیل رابه مشوره حکومت وستره محکمه تهیه نموده به لویه جرگـه تقدیم میکند .

هرگاه لویه جرگه به اکثریت اعضاء طرح تعدیل راتصویب کندبعداز توشیح واعـلام رئیس جمهور نافذمی گردد .

فصل دوازدهم:

احکام انتقالی

ماده یکصدوبیست وسوم

باانفاذ این قانون اساسی رئیس جمهور فرمان انحلال حکومت راصادر میکند وحکومت جدید رابرطبق روحیه این قانون اساسی دولت جمهوری تشکیل مینماید .

ماده یکصد وبیست و چهارم

رئیس جمهور مطابق‌به احکام این قانـون اساسی ملی جرگه رابتاریخ اول قوس سال ۱۳۵۸ هجری شمسی دایر مینماید .

مدت بین انفاذاین این قانون اساسـی وافتتاح ملی جرگه دوره انتقال شمرده‌میشود.

دردوره انتقال صلاحیت های ملی جرگه‌به حکومت تعلق می گیرد .

ماده یکصدو بیست وپنجم

هرگا دردوره انتقال حالتی ازحالات ظهور نمایدکه مطابق حکم ماده (٦٧) این قانـون

اساسی وجود لویه جرگه راایجاب کند رئیس جمهور اعلامیه‌ای مبنی بردایرشدن لویه‌جرگه راصادر میکند .

درچنین حالات تازمان دایرشدن لویه جرگه رئیس جمهور تمام صلاحیت های لویه جرگه رادارا می باشد. رئیس جمهور بلافاصله بعد ازافتتاح لویه جرگه اجراآتی راکه مطابق به حکم این ماده بعمل آورده به استحضارلویه جرگه میرساند، ولویه جرگه درمورد آن تصمیم اتخاذ میکند .

هرگاه درموقع ظهوریکی ازحالات مذکور هنوز شورای مرکزی حزب ویاشورایعالی‌قوای مسلح ویاستره محکمه مطابق باحکام این قانون اساسی تشکیل نشده باشد، لویه‌جرگه بدون موجودیت آن به شکل عنعنوی دایر می گردد .

ماده یکصد وبیست وششم.

رئیس جمهور مطابق بحکم مندرج ماده یکصدوهفتم این قانون اساسی تشکیل ستره محکمه رابتاریخ اول سرطان ۱۳۵۷ هجری شمسی اعلام مینماید .

رئیس جمهور ازتاریخ انفاذ این قانون اساسی الی زمان تشکیل ستره محکمه به منظورتأمین اجرای وظایف آن تدابیر لازم رااتخاذ مینماید .

ماده یکصد وبیست وهفتم

فرامین تقنینی ایکه دردوره انتقال نافذ می‌گردد بعدازدایرشدن ملی جرگه در اولین اجلاس آن درظرف سی روزبه ملی جرگه جهت اخذتصمیم تقدیم میشود .

ماده یکصدو بیست وهشتم

دردوره انتقال، حکومت موظف است‌که :

فرامین تقنینی مربوط به‌انتخابات ملی‌جرگه مطبوعات ، اجتماعات وتشکیلات اساسی‌دولت راترتیب نموده وبه توشیح رئیس جمهور برساند .

ماده یکصد وبیست ونهم

دردوره انتقال، حکومت تدابیر لازم راجهت هم آهنگ ساختن اجراآت، تطبیق وعملی نمودن پروگرامهای دولت برطبق احکام این قانون اساسی اتخاذ مینماید .

ماده یکصدوسی‌ام

دردوره انتقال مطابق به حکم ماده چهلم این قانون اساسی اساسنامه حزب انقلاب ملی بحیث اولین حزب که بانی وپیش‌آهنگ انقلاب ملی ومترقی ۲۶ سرطان سال ۱۳۵۲ مردم افغانستان است ازطرف رئیس جمهور نافذ واعلام می‌گردد .

ماده یکصد وسی ویکم

دردوره انتقال رئیس جمهور شورایعالی قوای مسلح راتاسیس واعلام مینماید .

ماده یکصدو سی ودوم

دردوره انتقال ، رئیس جمهور صلاحیت

داري تابه منظور اجرای وظایف مقام ریاست جمهوری درحالت وفات وی شورای مؤقت ریاست جمهوری راباساس فرمانیکه درمورد صادر مینماید، پیش بینی کند .

شورای مؤقت ریاست جمهوری مکلف‌است که درظرف ده روزازتاریخ وفات، لویه جرگه رابرای انتخاب رئیس جمهور جدید به شکل عنعنوی دایر نماید .

فصل سیزدهم :

احکام عمومی :

ماده یکصدو سی وسوم .

نخستین لویه جرگه ایکه درنظام جمهوری به تاریخ دهم دلو ۱۳۵۵ هجری شمسی در کابل مرکزافغانستان دایر میشود اولین رئیس جمهور دولت جمهوری افغانستان رابه اکثریت دوثلث آراء اعضاء برای مدت شش سال انتخاب مینماید .

ماده یکصدو سی وچهارم

صاحب منصبان قوای مسلح، پولیس و مامورین وزارت امورخارجه بایدخود وهمسر شان ازوالدین افغان متولد باشند .

ماده یکصد و سی وپنجم

مرجع باصلاحیت تفسیر این قانون اساسی ستره محکمه میباشد .

ماده یکصد وسی وششم

بانفاذ این قانون اساسی قانون اساسی سابق وفرامین جمهوری شماره اول، دوم، و سوم مورخ چارم اسد سال ۱۳۵۲ ملغی شناخته مشود .

احکام قوانینیکه قبل ازانفاذ این قانون اساسی صادر گردیده به شرطی نافذشمرده میشودکه مناقض‌احکام وارزشهای این قانون اساسی نباشد .

دافغانستان دجمهوري دولت
دکابینې غړي

دښوونې اوروزنې وزیر پوهاند دکتــور محمدابراهیم مجید سراج کله چه دښوونکې دورځې په مناسبت خپله پرانیستوونکې وینا دکابل ننداری په تالارکې آوروی .
۵۶ر۲ر۳۱

بناغلی عبدالمجیدرئیس پلان وزارت زراعت وبناغلی تیتوف مستشاراقتصادی سفارت کبرای اتحاد شوروی هنگام امضاء قرارداد خریداری وسامان آلات دستگاه جدیدپروسس زیتون .
۲۱ر۳ر۵۶

بناغلی حفیظ الله رئیس پلان وزارت معادن وصنایع وبناغلی بورس تیتوف مستشار اقتصادی سفارت کبرای اتحاد شوروی هنگام امضاء قرارداد ومطالعه تخنیکی و اقتصادی فابریکه ذوب مس .
۲۴ر۳ر ۵۶

فعالیت ها و اجراات دولت جمهوری افغانستان

۲۶ سرطان ۵۵-۱۳۵۶

دافغانستان دجمهوري دولت

دکابینې غړي

دگر جنرال غلام حیدر رسولی
وزیر دفاع ملی

بناغلی سید عبدالاله
وزیر مالیه

دکتور عبدالمجید
وزیر دولت

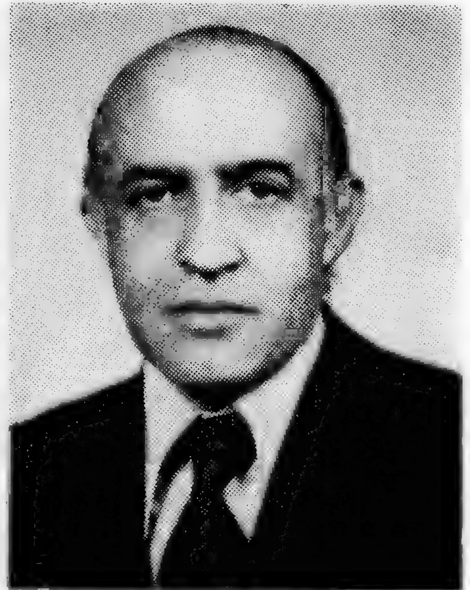
پوهاند وفی الله سمیعی
وزیر عدلیه

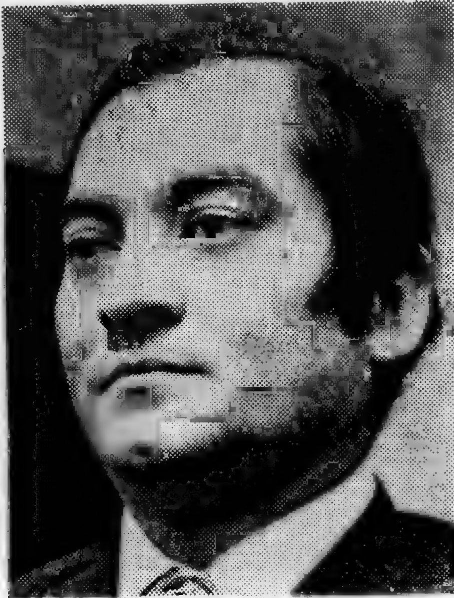
ښاغلي عبدالقدير
وزيرداخله

پوهاند دکتور غلام صديق محبی
وزير تعليمات عالی

پوهاند دکتور محمدابراهيم مجيدسراج
وزير تعليم وتربيه

ښاغلی محمد خان جلالر
وزير تجارت

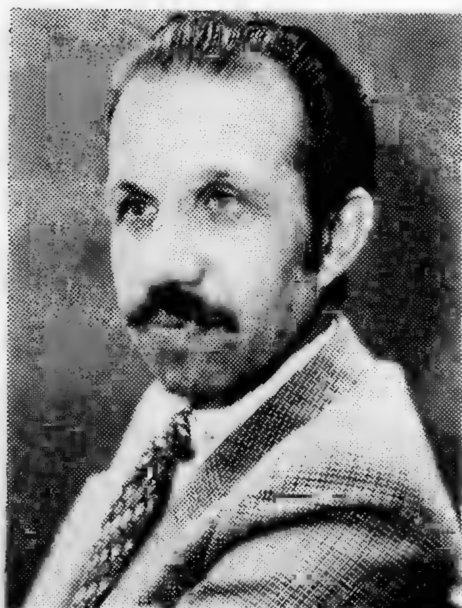
بناغلی عزیزالله واصفی
وزیر زراعت

انجنیر عبدالتواب آصفی
وزیر معادن وصنایع

بناغلی غوث الدین فایق
وزیر فواید عامه

پوهاند دکتور عبدالرحیم نوین
وزیر اطلاعات وکلتور

ښاغلی علی احمد خرم
وزیر پلان

انجنیر عبدالکریم عطایی
وزیر مخابرات

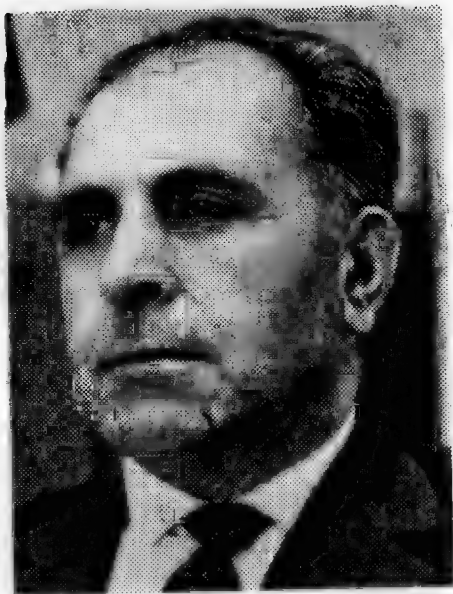
پوهاند دکتور عبدالله عمر
وزیر صحت عامه

انجنیرجمعه محمد محمدی
وزیر آب وبرق

نباغلی وحید عبدالله
معاون وزارت امور خارجه

پوهاند عبدالقیوم
وزیر امورسرحدات

مصور خبرونه

دانقلاب مشر د دولت رئیس او صدراعظم ښاغلی محمدداود په غازي‌لوبغالی کښې دفټبال دلوبې ننداری کوی په اودکابینې ځینې غړی هم ګډون کړی .

عکس کښې ښاغلی محمدنعیم

۲ره‌ره۵۵

د دولت رئیس اوصدراعظم ښاغلی محمد داؤد کله چه په افغانستان کښې یی داتریش ناستوګن لوی سفیردباور لیک وړاندی کولو دپاره دجمهوری ریاست په ماڼی کښې منلی دی.
٤ ر ٥ ر ٥٥

ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم هنګامیکه دوکتور هنری کیسنجر وزیر امور خارجه امریکا رادر قصر ریاست جمهوری پذیرفته وباوی ملاقات مینمایند.
١٧ ر ٥ ر ٥٥

ددولت‌ښاغلی رئیس اوصدراعظم کله چه دجمهوری ارگ په ماڼی کښی دسعودی عربستان دنوی لوی سفیر باورلیک منی.
۲۰ر۶ر۵۵

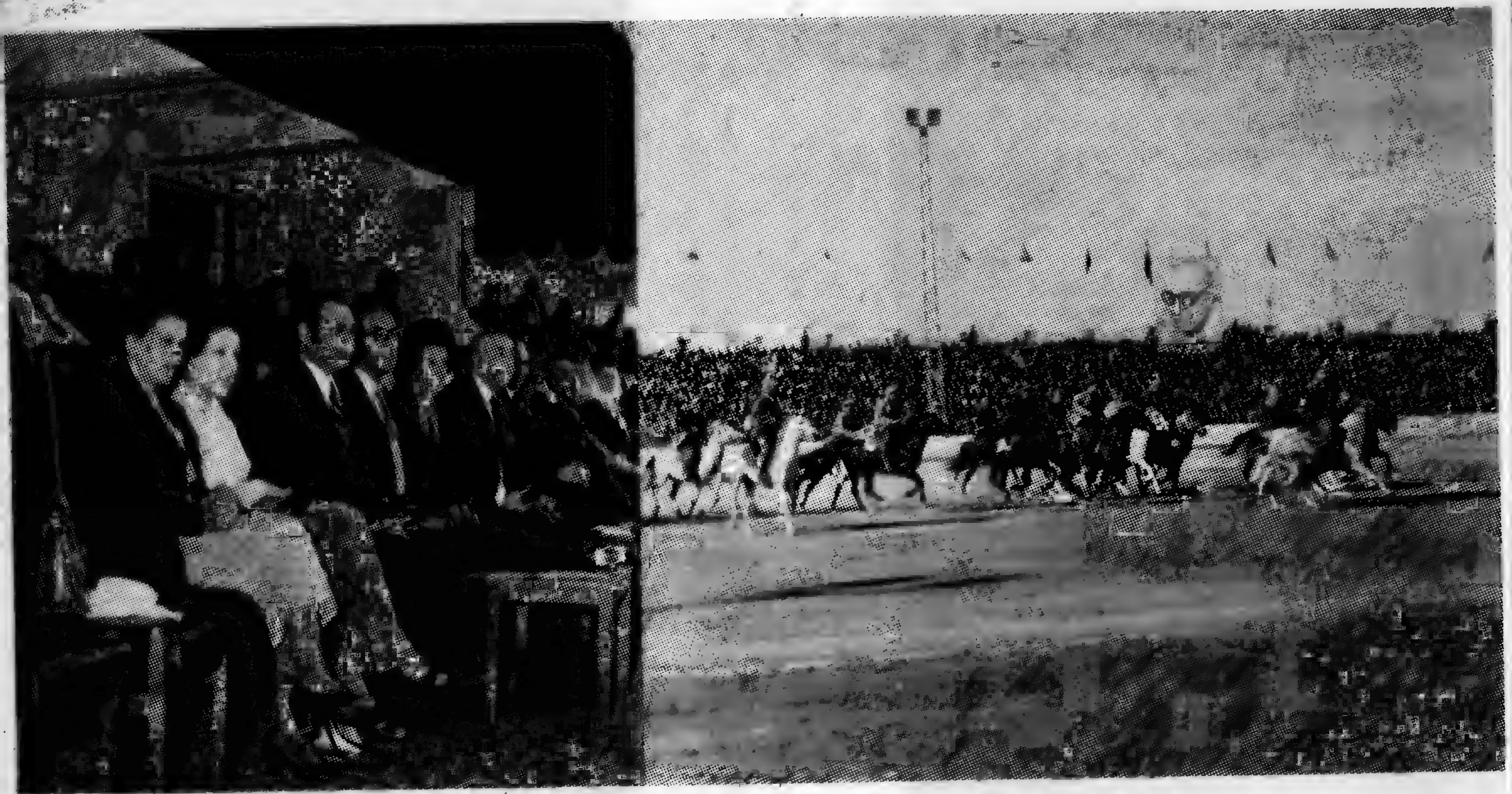
ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت وصدراعظم بعدازادای نمازعیدسعید فطرحین خروج از مسجد ارگ جمهوری
۲ر۷ر۵۵

د دولت رئیس اوصدراعظم ښاغلی محمد داؤدکله چې دتایلنډدنااستوګن لوی سفیر باور لیک منی .

۱۷ر۷ر۵۵

ددولت رئیس او صدراعظم ښاغلی محمد داؤدکله چه دبلخ ولایت دبزکشی دټیم مشرته ورزشی بیرغ اوداتلوالی ستر جام ورکوی .

۱۲ر۸ر۵۵

بناغلی محمد داود رئیس دولت و صدراعظم هنگامیکه مسابقات بزکشی‌را تماشا مینمایند .

۲ر۸ر۵۵

د دولت رئیس اوصدراعظم ښاغلی محمدداؤد کله چه د مصر د عربي جمهوریت نوی لــوی سفیر ښاغلی عبدالمبدی ئی دباور لیکدوړاندی کولولپاره دجمهوری ریاست په‌ماڼی کی ومانــه . ۱۷ر۹ر۵۵

ددولت ښاغلی رئیس اوصدراعظم کله چه په افغانستان‌کی دهنگری نااستوګن لوی‌سفیر یې دباورلیك دوړاندی کولودپاره منلی دی . ۲۲ر۹ر۵۵

بناغلی محمد داؤد رئیس دولـت‌و صدراعظم بعدازادای‌نماز عیدسعیداضحی‌حین خروج از مسجد ارگ جمهوری دیده میشود . ۱۷ر۹ر۵۵

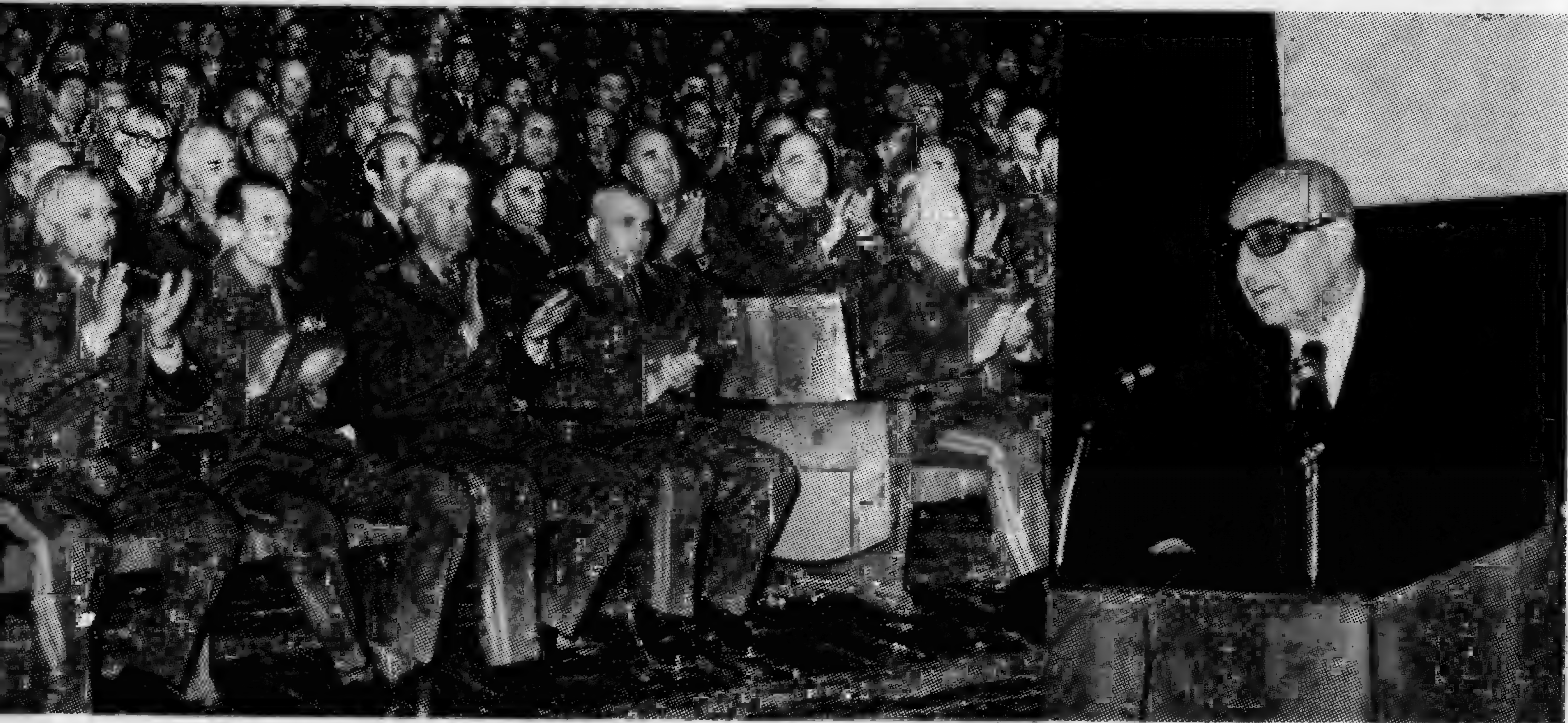
دولت رئیس اوصدراعظم بناغلـی محمد داؤدپه‌داسی‌حال‌کښی چه‌ښاغلی مرامیس‌یی دکتنی لپاره دجمهوری ریاست په ماڼۍ کښی منلی دی. ۱۷ر۹ر۵۵

ښاغلی محمد داؤد جمهور رئیس پــه هغه میلمستیاکی چی په انترکانتی ننتال هوټل کی دلویی جرگی دغړیو په ویاړ شوی وه دیوشمیر رابلل شوی کسانوسره لیدل کیږی .

۲۶ر۱۱ر۵۵

دنوی نظام مؤسس اوجمهور رئیس ښاغلی محمد داؤد کله چه دجمهوری دولت دوسله وال پوځ د منصبدارانو لخوا استقبالیږی.

۲ر۱۲ر۵۵

دانقلاب لارښود او جمهور رئیس ښاغلی محمد داؤد کله چه‌دوسله وال پوځ دجنرالانو او منصبدارانو په غونډه‌کی دخپلی مننی مراتب خرگندوی .   ۲ر۱۲ر۵۵

جمهور رئیس ښاغلی محمد داؤدکله‌چه‌د ویتنام دسوسیالیستی جمهوریت‌دبهرنیو چارو دوزارت معین اودحکومت خاص استازی ښاغلی فان هی‌ین سره‌خبری کوی. ۵۵ر۱۲ر٤

ښاغلی محمد داؤد رئیس جمهور هنگامیکه اعتمادنامه‌ښاغلی‌منظور مرشدسفیرکبیر جمهوریت بنگله دیش رادر قصرریاست جمهوری می پذیرند . ۵۵ر۱۲ر۸

جمهور رئیس ښاغلی محمد داؤدهغه وخت چه‌دهند دجمهوریت دلوی‌سفیر ښاغلی شلندر کماز باورلیك دجمهوری ریاست په ماڼۍ کي مني . ۱٦ر۱۲ر۵۵

ښاغلی محمد داود رئیس جمهورموقعیکه ښاغلی توفیق عویضه نمایندهٔ خاص ښاغلی انور السادات رئیس جمهور جمهوریت عربی مصر ورئیس‌مجلس اعلای شئون اسلامی آنکشوررا برای ملاقات درقصر ریاست جمهوری پذیرفتند . ۱۷حوت ۱۳۵۵

په افغانستان کښی د ډنمارک ناستوګنی لوی سفیر ښاغلی ترولس مونکسګار دمونګ د جمهوری ریاست
په ماڼی کښی جمهور رئیس ښاغلی محمدداؤد ته خپل باور لیك وړاندی کوی. ۲۱ر۱۲ر۵۵

یکی از اطفال به نمایندگی شهریان مزار شریف ، موسس جمهوریت را به ولایت بلخ خیر مقدم میگوید.
اول حمل ۵۶

دنوی کابینې غړی د جمهور رئیس ښاغلی محمد داود په حضور کې دلوړې د راسمو د په ځای کولو نه وروسته د جمهوري ریاست په ماڼۍ کښې . ۱۳۵۵ر۱۲ر۲۸

ښاغلی محمد داود رئیس جمهور هنگامیکه اعتماد نامه سفیر کبیر غیرمقیم یونان درافغانستان راقبول ی نمایند . ۱۴-۱-۱۳۵۶

ښاغلی محمد داؤد ر ئیس جمهور هنگام مصاحبه بانمایندگان مطبو عات کشور درقصر ریاست جمهو ر ي ۰
۲۱-۱-۱۳۵٦

ښاغلی محمد داود رئیس جمهورموقعیکه سفیر کبیر غیر مقیم کیو با را درافغانستان برای تقدیم ا عتماد نامه اش پذیرفتند۰
۱۳-۲-۱۳۵٦

بناغلی محمد داؤد ر ئیس جمهور هنگامیکه سفیر کبیر جمهوریت دیموکراتیک کوریا رابرای تقدیم
عتماد نامه اش درقصر ریاست جمهوری پذیرفتند. ۱۸-۲-۱۳۵٦

بناغلی محمد داؤد رئیس جمهور موقعیکه شاملان سیمینار انکشاف همه جانبه پخته رادرقصر ریاست جمهوری
ذیرفته و بـا ایشان صحبت مینمایند. ۲۲-۲-۱۳۵٦

ښاغلی محمدنعیم نماینده خاص ښاغلی محمد داؤد رئیس جمهور هنگام مواصلت به میدان هوایی بین المللی کابل از تهران با جگر جنرال غلام حیدر رسولی وزیر دفاع ملی مصافحه می نمایند.

۱۸-۲-۱۳۵۶

ښاغلی محمدنعیم دالمان دا تحادی جمهوریت د پخوانی صدراعظم پروفیسر لودویک ایرهارد دمړینی له امله د همدردی او خواخوږی مراتب په هغه مخصوص کتاب کی لاسلیک کوی چی په همدی مناسبت په نوموړی سفارت کی پرانستل شوی وُ.

۲۱-۲-۱۳۵۶

جمهور رئیس ښاغلی محمد داؤد کله چه دهیواد دیوشمیر استادانو او ښوونکو داستازوسره دجمهوری
ریاست دمانۍ په بڼ کی خبری کوی .   ۵۶ر۲ر۳۱

ښاغلی محمدنعیم د جمهور رئیس ښاغلی محمد داؤد خاص استازی رومانیی تهدروانیدو
په وخت‌کی د کابل په بین المللی هوایی ډگرکی   ۵۶ر۳ر۷

ښاغلی محمدنعیم نماینده خاص ښاغلی محمد داؤد رئیس جمهور هنگام ملاقات باعلیحضرت شاهنشاه ایران .
۵۶ر۲ر۲۱

ښاغلی محمدنعیم نماینده خاص ښاغلی محمد داؤد رئیس جمهور و هنگام مذاکره با ښاغلی نیکولای چایسسکو رئیس جمهور جمهوریت سوسیالستی رومانیادربخارست .
۵۶ر۳ر۱۳

دولت درئیس اوصدراعظم ښاغلی محمد داؤد خاص استازی ښاغلی محمد نعیم هندته دتګ نه مخکښې دکابل په
ین المللی هوایی ډګر کښې . ۲۳ر۱۱ر۵۵

اغلی محمدنعیم نماینده خاص ښاغلی محمد داؤد رئیس جمهور دولت جمهوری افغانستان هنگام باز گشت از
لی جدید به میدان هوایی بین المللی کابل . ۲۵ر۱۱ر۵۵

ښاغلی محمد نعیم دایران پهلوی‌سفارت کښی پهغی میلمستیا کښی‌ګډون وکړچه دهغه هیواد دلوی سفیر لهخوا دایران‌داوسنی‌دولت دپنځوسمی‌کالیزی دتاسیس په مناسبت شوی وه . ۳۰ر۴ر۵۵

ښاغلی محمد نعیم هنګام ملاقات یادوکتورهنری کیسنجر وزیرامور خارجه امریکادر وزارت امور خارجه .
۱۷ر۵ر۵۵

ښاغلی غلام سخی نور زادکابل ښاروال هنگام ایراد بیانیه اش بمناسبت روز ملی پښتونستان ؛ ۹ر۶ر۱۳۵۵

بناغلی محمد نعیم هنگامیکه سالگره انقلاب اکتوبر رابه سفیرکبیر اتحاد شوروی مقیم کابل تبریك میگویند .

۲۳ر۸ر۵

بناغلی محمد نعیم هنگام ملاقات باهیات نمایندگان کانگرس ایالات متحده امریکا در وزارت امور خارجه

۲۳ عقرب ۵۵

ښاغلی محمد نعیم و والاحضرت شهزاده فلیپ دوک آف ادنبره هنگام صحبت در ضیافتیکه به افتخار شان در
نغلو ترتیب شده بود. ۱۲ر۱ر۵٦

دوکتور محمدحسن شرق معاون اول صدارت عظمی موقعیکه دومین جام جمهوریت را به رئیس تیم پهلوانان
ایرانی اهدا می نمایند .

دعظمى صدارت لمړى مرستيال ډاکترمحمدحسن شرق کله چه دچين د ولسي جمهوريت په لوى سفارت کې دفقيد ماوتسي تونګ دمړينې پهمناسبت پهپرانستل شوى کتاب کښې خپل تاثرات ليکي.
۲۰ر۶ر۵۵

دعظمى صدرات لمړى مرستيال ډاکترمحمد حسن شرق کله چه د پټې په پريکولو سره دنرسنګ تربيوى مرکز پرانيزى .
۳ر۸ر۵۵

عظمی صدارت لمړی مرستیال دکتورمحمدحسن شرق کله چه دوزلو بی دتیمونودرئیسانواومرستیالانو څخه یوه ته دالمپیک دملی جرگی لخوا تیار شوی سوغات ورکوی . ۱۲ر۸ر۵۵

دکتور محمد حسن شرق معاون اول صدارت عظمی مراتب تسلیت خویشرا به مناسبت وفات رئیس جمهور هند درکتابیکه درسفارت کبرای آنکشوربار شده است درج وامضاء مینماید. ۲۴دلو ۵۵

ښاغلی سید عبدالاله معاون دوم صدارت عظمی ووزیرمالیه هنگامیکه تاثرات خویشرا بمناسبت مرگ ماؤتسی تونگ درکتاب مخصوص در سفارت کبرای جمهوریت مردم چین می نویسند . ۲۱ر۶ر۵۵

ښاغلی سیدعبدالاله معاون دوم صدارت عظمی ووزیر مالیه هنگام افتتاح پروژه توسعوی فابریکه نساجی بگرامی.
۱۸ میزان ۵۵

لی سیدعبدالاله معاون‌دوم‌صدارت‌عظمی و وزیر مالیه هنگامیکه با قطع‌نوار مرحله اول‌پروژه آب وبرق‌پروان
تتاح مینماید . ۹ر۱۰ر۵۵

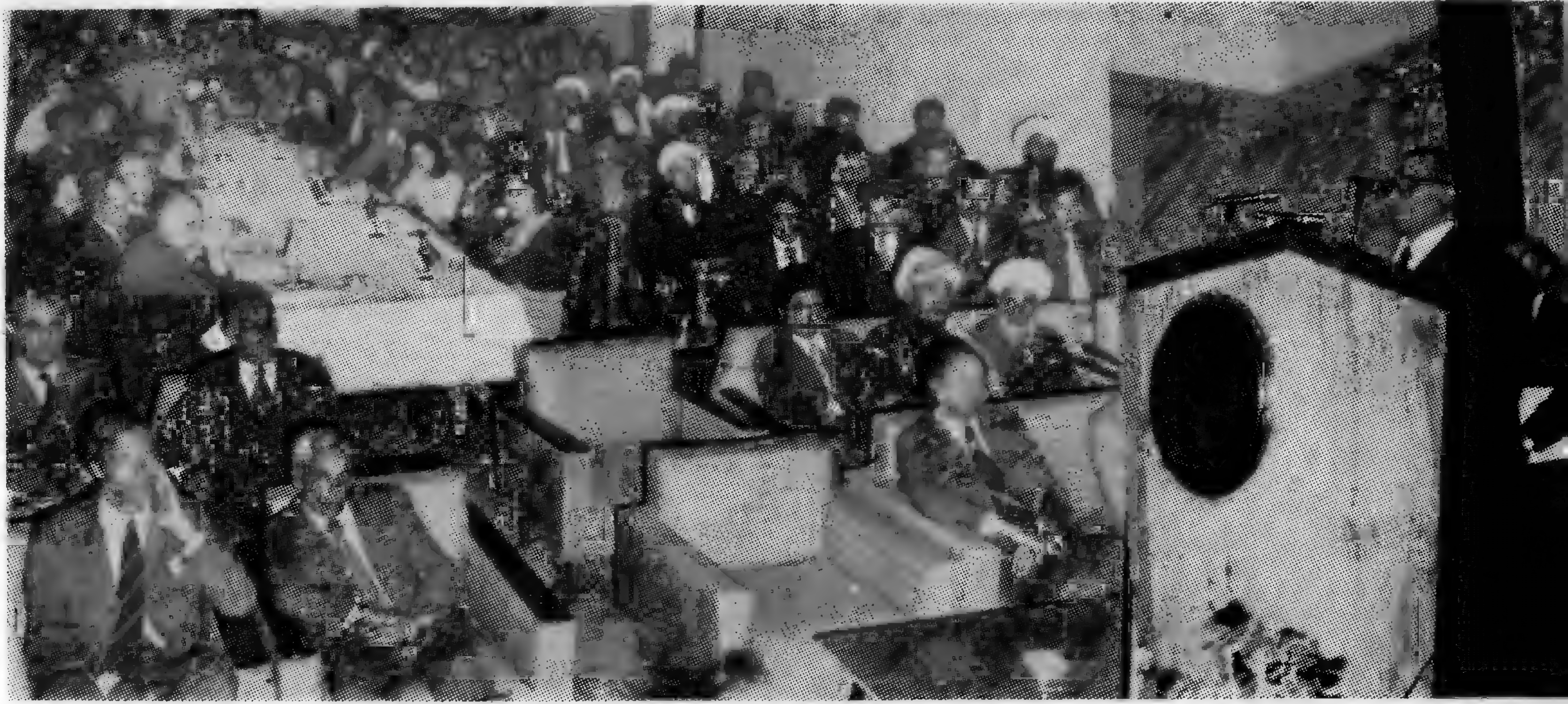
ه‌وری ددولت دلوه‌ری لویی‌جرگی غړی په‌جلال آبادکښې دهډې ده‌میکانیزه فارم دکتلو په وخت‌کی .
۱۷ر۱۱ر ۱۳۵۵

گوشه ای ازبرگزاری محفل دمیرمنو د-و لنـه بـه مناسبت سالگره نهضت نوین زنان افغان در تالارنمایشات عرفانی دمیرمنو ټولنه ۲ر۶ر۱۳۵۵

دعامې روغتیا وزیر پوهاند ډاکتر عبدالله عمرپه کندزکی دکورنی روغتیا دنړیوال ورکشاپ دپرانستلوپه وخت کی . ۱۰ر۷ر۵۵

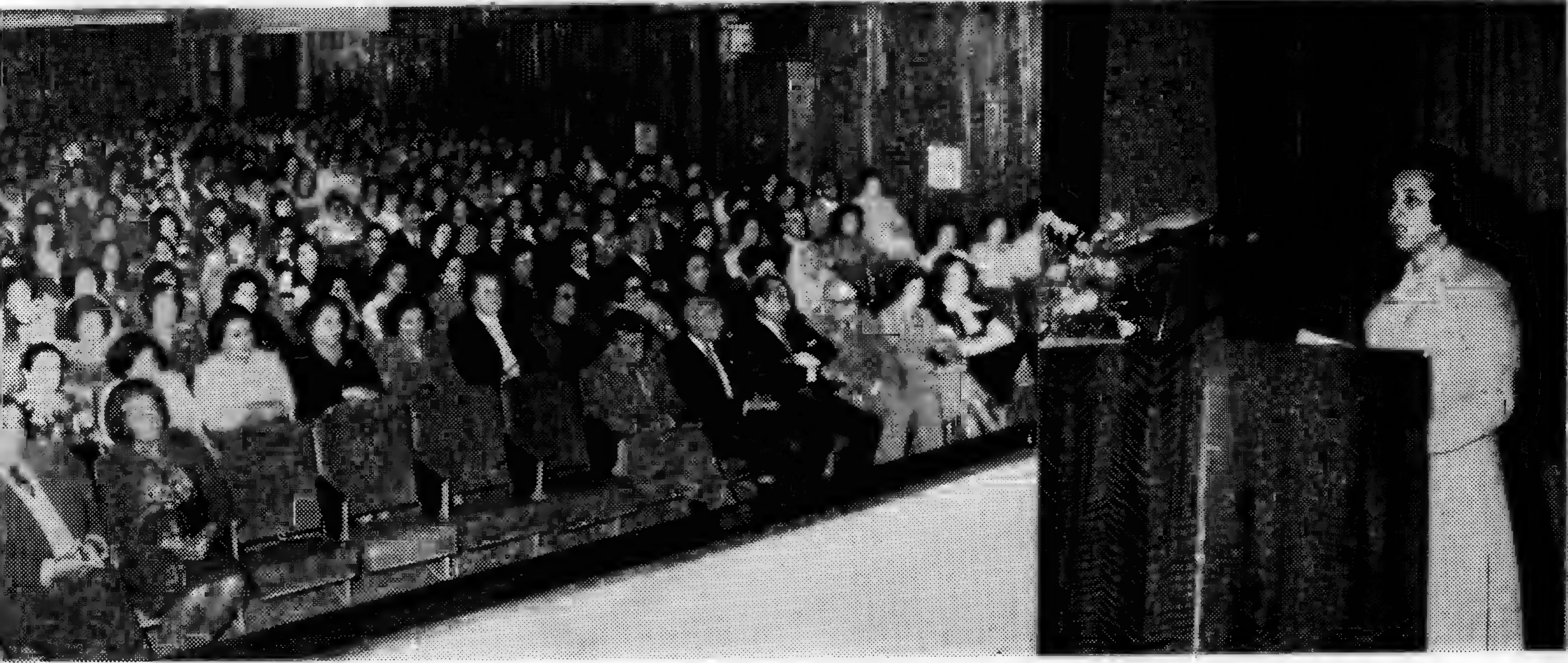
دپوهنی وزیر پوهاند عبدالقیوم‌دلویانو دتعلیماتو او دحیاتی سواددفعالیتونودطرحې په سیمینارکښی چه‌دپلخمری دنساجی‌په‌سالون کښی دایر شوی ؤدوینا په حال کښی .

۱۰ر۷ر۵۵

دکانـــو او صنایعو وزیر انجنیر عبدالتواب آصفی کله چه دتکنالوژی دانتقال په غونډه کی وینا کوی.

۱۲ر۷ر۵۵

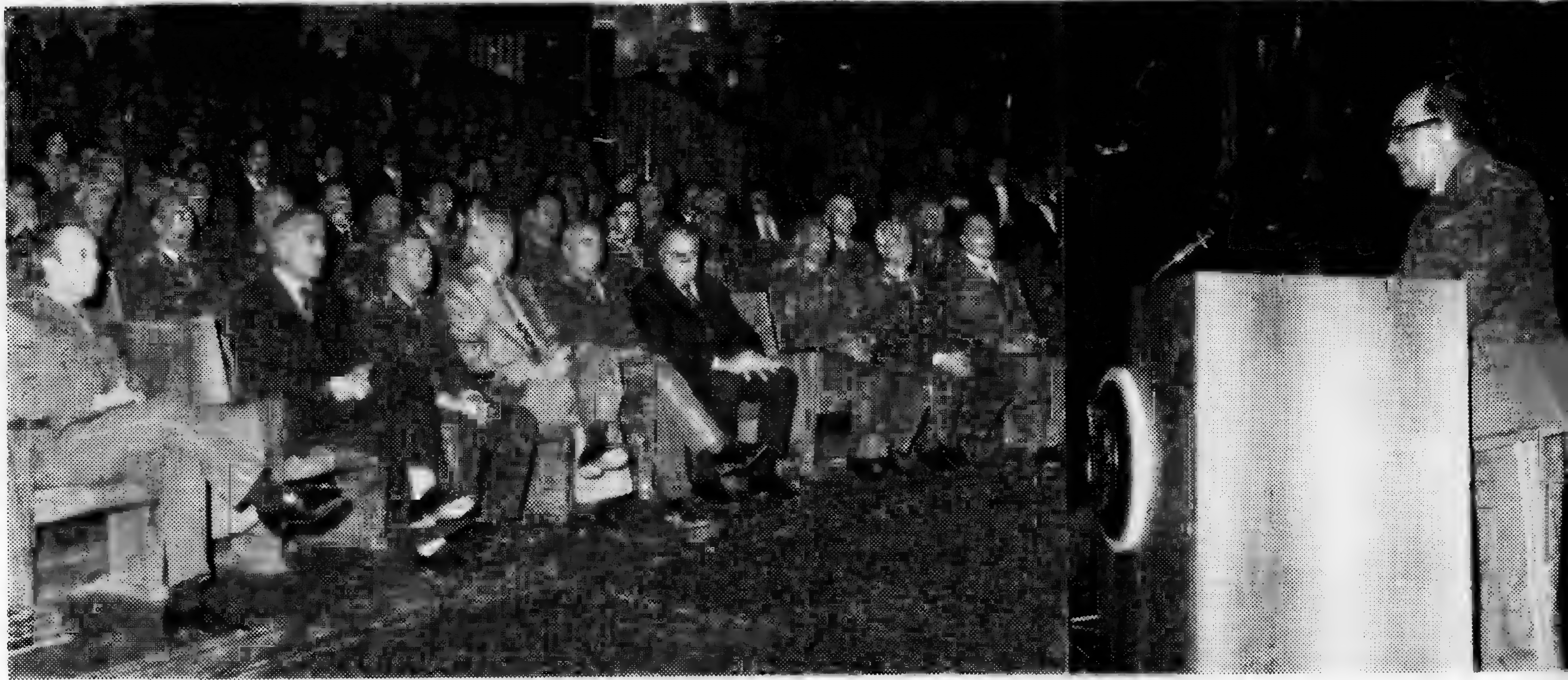

رئیسه میرمنو تولنه هنگام ایراد بیانیه درمراسم افتتاح دومین سیمینار نهضت نوین زنان افغانستان درتالارآن موسسه ۰ ۱۸ر۷ر۵۵

عدلیه وزیر دکتور عبدالمجید گله‌چه دستاژ اوقضایی خیرنو دکورس نهمی دوری دپرانستلو په‌غونډه کښې وینا کوی .

۱۰ر۸ر ۵۵

دحربي پوهنتون قوماندان تورن‌جنرال شاهپور کله چه‌د دغه پوهنتون‌دجمهوریت په تالارکښي دسري میاشتي دمخصوصي هفتي دنمانځني په‌غونډه کښي وینا کوي .
۲۶ر۷ر۵۵

لوی دستیز دگر جنرال غلام حیدر رسولی حین صحبت در مورد سرک تلویزیون وابراز قدردانی از مساعی یونت سرک پروژه تلویزیون ۰

۵۵ر۷ر۲۷

انجنیر عبدالتواب آصفی وزیر معادن و صنایع هنگام سخنرانی در مراسم تهداب گذاری فابریکه نساجی نخی هرات. ۲۰ر۸ر۵۵

پوهاند دوکتور نوین وزیر اطلاعات وکلتور هنگامیکه از نمایشگاه کتب اسلامی منتشره ایتالیا درسفارت کبرای
کشور دیدن میکند .

دامریکا متحده ایالاتو دولسی جرگی خلور کمیزهیات تر بنغلی وحیدعبدالله سره دباندنیو چارو پهوزارت کی خبری
ـــوی .
۱۳۵۵ر۸ر۲۲

یکتن از اهالی شکردره هنگام ایراد بیانیه درمراسم انتخابات وکیل آن ولسوالی درلویه جرگه .

۲۵ر۱۰ر۵۵

نباغلی وحید عبدالله معین وزارت امور خارجه هنگام ایرادبیانیه درمحفل تجلیل روز میلادباسعادت حضرت هادی بشریت محمد مصطفی (ص) در قصر دلکشا ارگ جمهوری ۰ ۱۱ر۱۲ر۵۵

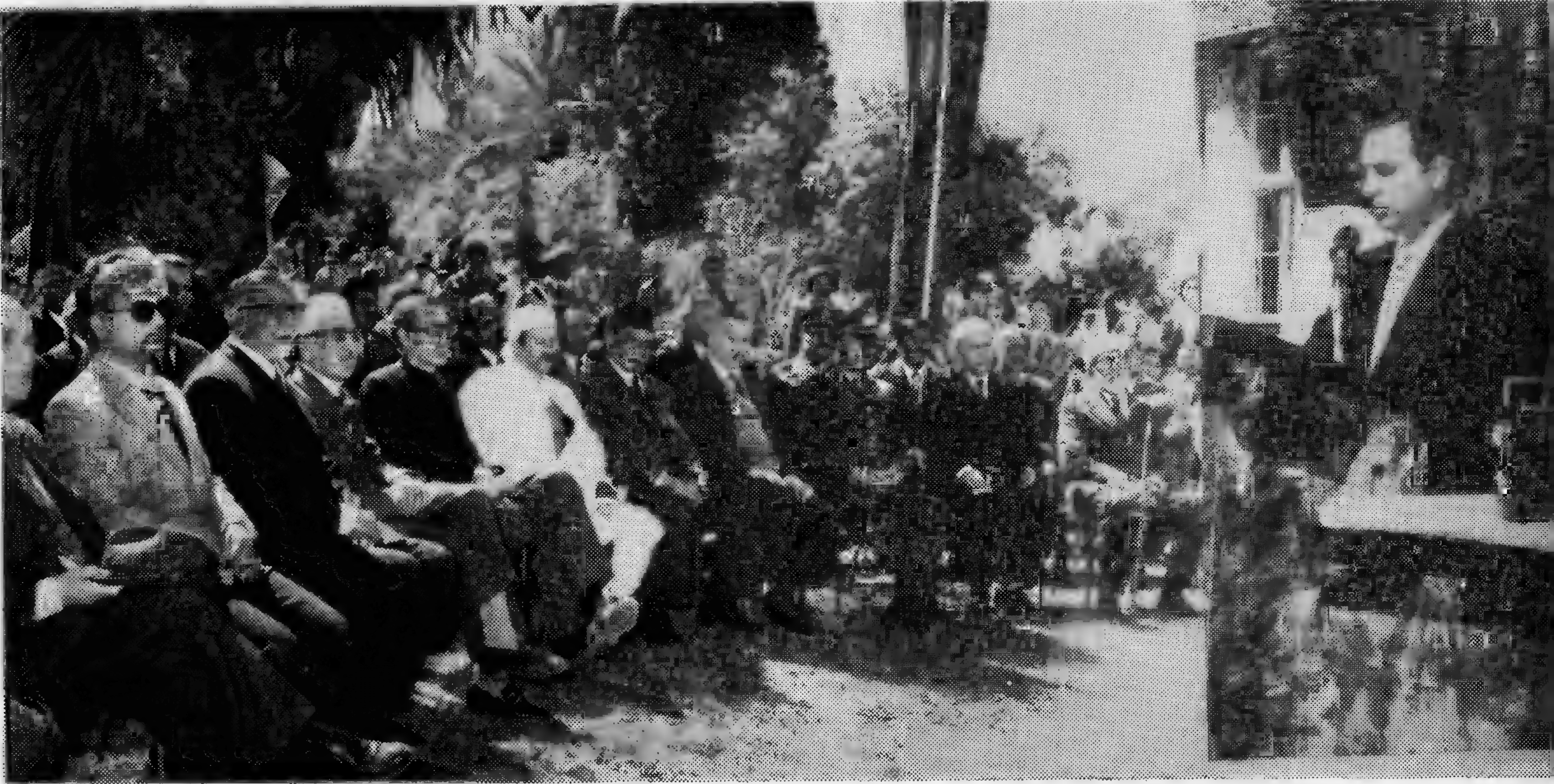
دپلان وزیر ښاغلي علي احمدخرم هغه وخت چه دولسي جرګې استازو تــه د پراختیایي فعالیتونوپه نندارتون کښې
دجمهوري دولت دپراختیایي پلانونو په باب توضیحات ورکړي .   ۲۶ر۱۱ر۱۳۵۵

په کابل کښې دامریکا نوی سفیر ښاغلي تیودور ایلیوټ په داسې حــال کښې چه دکابل دپوهنتون رئیس پوهاند
داکتر غلام صدیق محبي ته کتابونه ورکوي .   ۱۶ر۱۲ر۱۳۵۵

علامه سید جمال الدین افغاني دمړانځی په ونړانو کنبی برخه وال وپسه هغه میلمستیا کي گډون وکړچې د اطلاعات
وکلتور دوزارت لخوا دهوی په ویاړ په انټر کانټیننټل هوټل کې ترتیب شوې وه.

۱۸ر۱۲ر۵۵

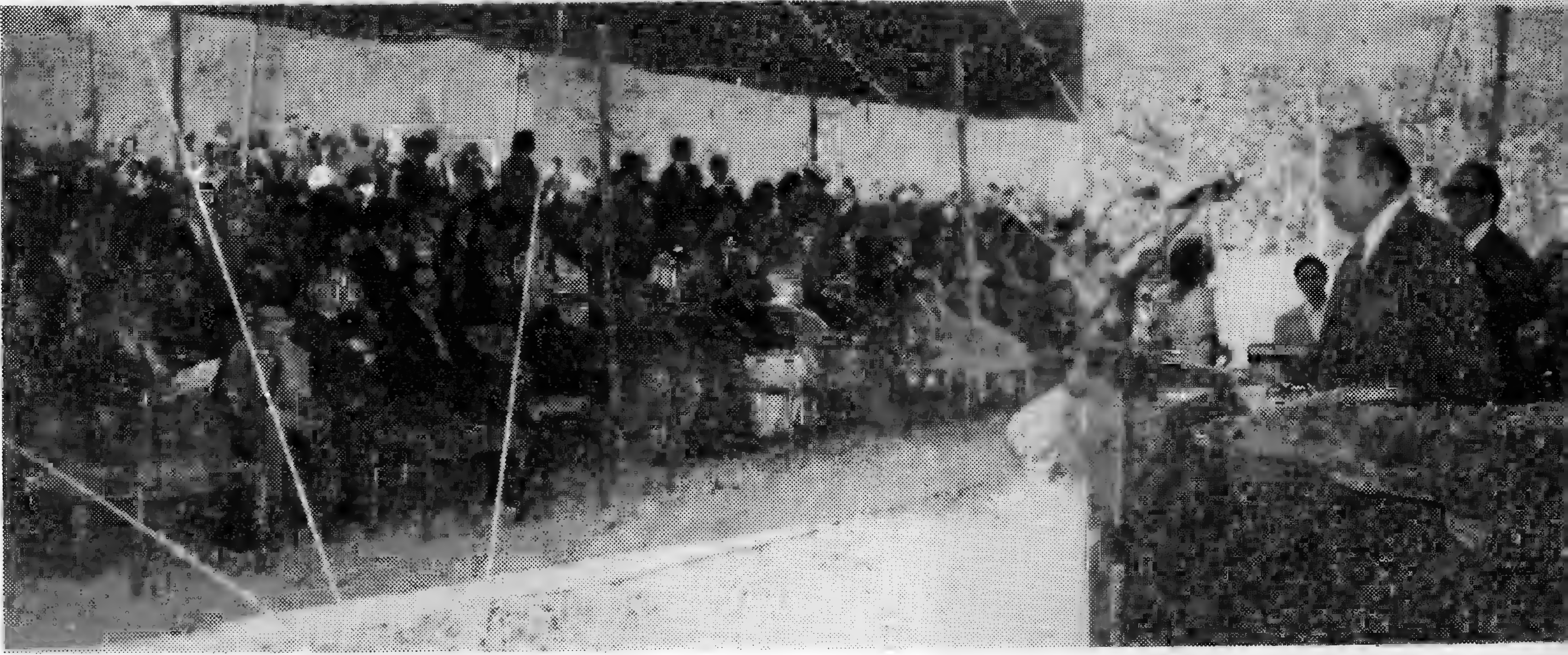
یستو هیوادونو او افغاني پوهانو هیات د سید په قبر باندې د گلونو د ایښودلو نه وروسته د سید جمال الدین افغاني
اح ته درناوی
۱۸ر۱۲ر۱۳۵۵

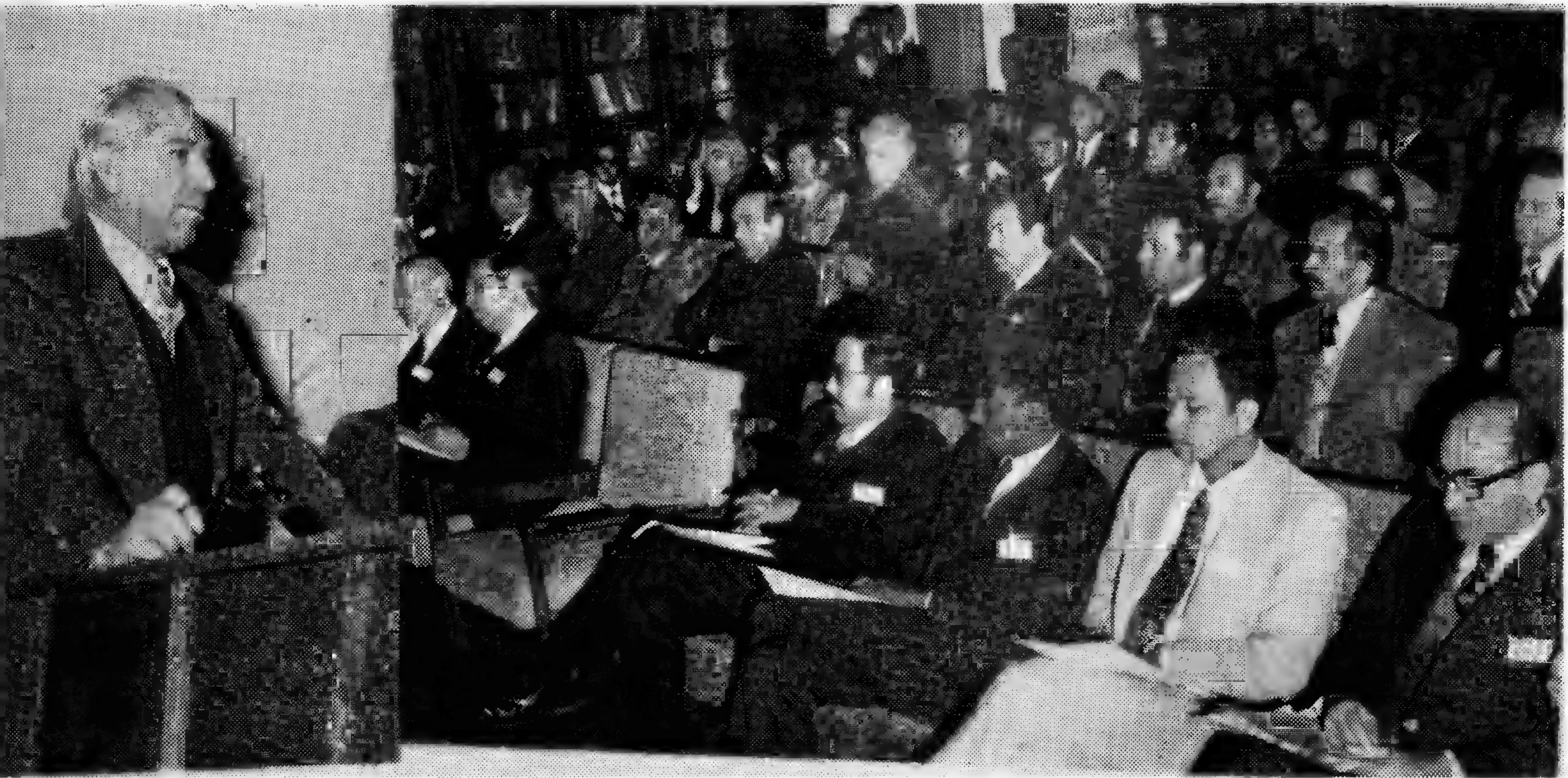
پوهاند دکتور شیرزادیعقوبی رئیس پوهنځی طب پوهنتون ننگرهار هنگام بیانیه درمحفل بزرگداشت علامه سید جمال الدین افغانی ۰ ۲۰ر۱۲ر۵۵

اعضای سیمینار علمی بین المللی علامه سید جمال‌الدین افغانی درهوتل انتر کانتیننتال ،
۵۵ر۱۲ر۲۴

دبهرنیو چارو دوزارت معین ښاغلی وحید عبدالله دپوهنتون په کتابتون کی دعلامه سید جمال‌الدین افغانی دتالار
پرانستلو په وخت کښی .
۵۵ر۱۲ر۲۵

د کرنی وزیر ښاغلی عزیز الله واصفی هغه وخت چه په خیرخانه مینه کی ددهقان ورځی د لمانځنی په مراسمو کی وینا کوی . ٢١ر١ر٥٦

دعامې روغتیا وزیر پوهاند ډاکتر عبدالله عمر کله چه په افغانستان کښې دکوی دله منځه وړلو دخیړنې دبین المللې کمیسیون دکارپه غونډه کښې وینا کوی .

۱ر۹ر

پوهاند دوکتور عبدالله عمر وزیر صحت عامه درمحفلی‌که بمناسبت‌اعلام امحای کامل چیچك درکشور در مرکز صحت عامه ترتیب شده بـــود بیانیه میدهـــــد .

۸ر۹ر۵۵

داوبو اوبرښنا دواحد دپلان رئیس انجنیر احمد فرید اسحق اودآسیایی بانک واکمن استازی بناغلی و یــن دیرون دلاسلیک کولو په حال کښې ۱۳۵۵-۵-۱۳

پوهاند دکتور عظیم معیــن وزارت صحت عامه ونمایندهٔ موسسه حمایت اطفال انگلستان هنــگام امضا ی موافقتنامه ۱۳۵۵-۵-۲٤

دجرقدوق دپروژې دتړون دلاسليک کولو دمراسمو يوڅنډه ٠ ۱۳۵۵-۸-۵

دکرنی دوزارت معین اودشوروی اتحاد دلوی سفارت اقتصادي مستشار کله چه په کندهار کښی دحیوانی ناروغیو دتشخیص دلابراتوار دسمبالولو دتړون اسناد یوبل ته ورکوی٠ ۱۹ – ۸ ر ۱۳۵۵

امضای قرارداد دو میلیون دالر کریدت چکوسلواکیا برای پروژه‌معدن ذغال سنگ سبزک هرات.
۲۳ر۸ر۱۳۵۵

داوبو اوبربښنا دوزارت دپلان رئیس اودهند دواپکوس کمپنی رئیس دقرارداد دلاسلیك کولوپه وخت کی .
۲۶-۸-۱۳۵۵

رئیس میخانیکی وزارت فوایدعا مه‌وه‌مستشار تجارتی چکوسلواکیا هنگام امضای قرار داد ماشین آلات سرک
معدن ذغال دره‌صوف.
۱۳۵۵-۹-۲

دبلـخ دولایت دجن اوپرس رئیس اودوستوک انتورک نمایـنده شوروی‌اتحاد ته دنهه زره تنه پنبی‌دصادرولو
دپروتوکول دلاسلیک په‌وخت کښی.
۱۳۵۵-۹-۱۷

گوشه ای ازمارش عظیم مردم کـه بمناسبت انتخاب بناغـلی محمد داؤد بحیث اولین رئیس جمهور دولـت جمهوری افغانستان برگزار نمودند . ۲٦ر۱۱ر۵۵

منظرهٔ ازانتخاب وکـلای لویه جرگه .

عده ازشهریان کابل پس ازمارش که بعمل آوردند دریکی ازجاده‌های شهردرحال شعار دیده میشوند.
۲۵ر۱۰ر ۵۵

گوشه دیگری ازمارش شهریان کابل دریکی ازجاده های شهر . ۲۵ر۱۰ر۵۵

اهالی کابل درحالیکه فوتوی های زعیم ملی وشعارهائیرا بدست دارندبانمارش ازیك جاده شهر میگذرند .
۱۳۵۵ر۱۱ر۲۳

گوشه ازاجتماع اهالی دهسبز ولایت کابل به مناسبت انتخاب نماینده شان درلویه جرگه .
۲۵ جدی ۵۵

گوشه دیگری از مارش شهریان کابل دریکی ازجاده های شهر .   ۲۵ جدی۵۵

گوشه ازاجتماع اهالی ده سبزولایت کابل به‌مناسبت انتخاب نماینده شان درلویه‌جرگه . ۲۵ر۱۰ر۵۵

دراډيو افغانستان دړئيس و كيـل اودجاپان دكاسـتو گوشو كمپنۍعمومي منيجر كله‌چه دتلويزيون دپروژې د برابرو لو او خدمتو نودلګښت تړون لاسليك كوى.
۱۳۵۵-۹-۲٤

رئيس خـــانه سازى ومعـــا ون مستشاريت اقتصادى سفارت كبـراى‌شوروى هنگا مامضاى قرار دادمربوط به‌ترتيب اسناد تخنيـكى تعديـــل و اصلاح فابريكه خانه‌سازى‌دركابل.
۱۳۵۵-۱۰-۱۲

دکانو اوصنایعو دوزارت د کانو د جیالوجی دسروی رئیس اودشوروی اتحاد دلوی سفارت داقتصادی مستشاریت مر ستیال دترونونود تکمیلی لاسلیک پهوخت‌کښی. ۲ر۱۱ر ۱۳۵۵

آمرفابریکه نساجی بگرامی و سر متخصص چینایی آن موسسه هنگام امضاء اسناد تخنیکی پروژه‌توسعوی فابریکه وملحقات آن . ۱۳۵۵-۱۱-۷

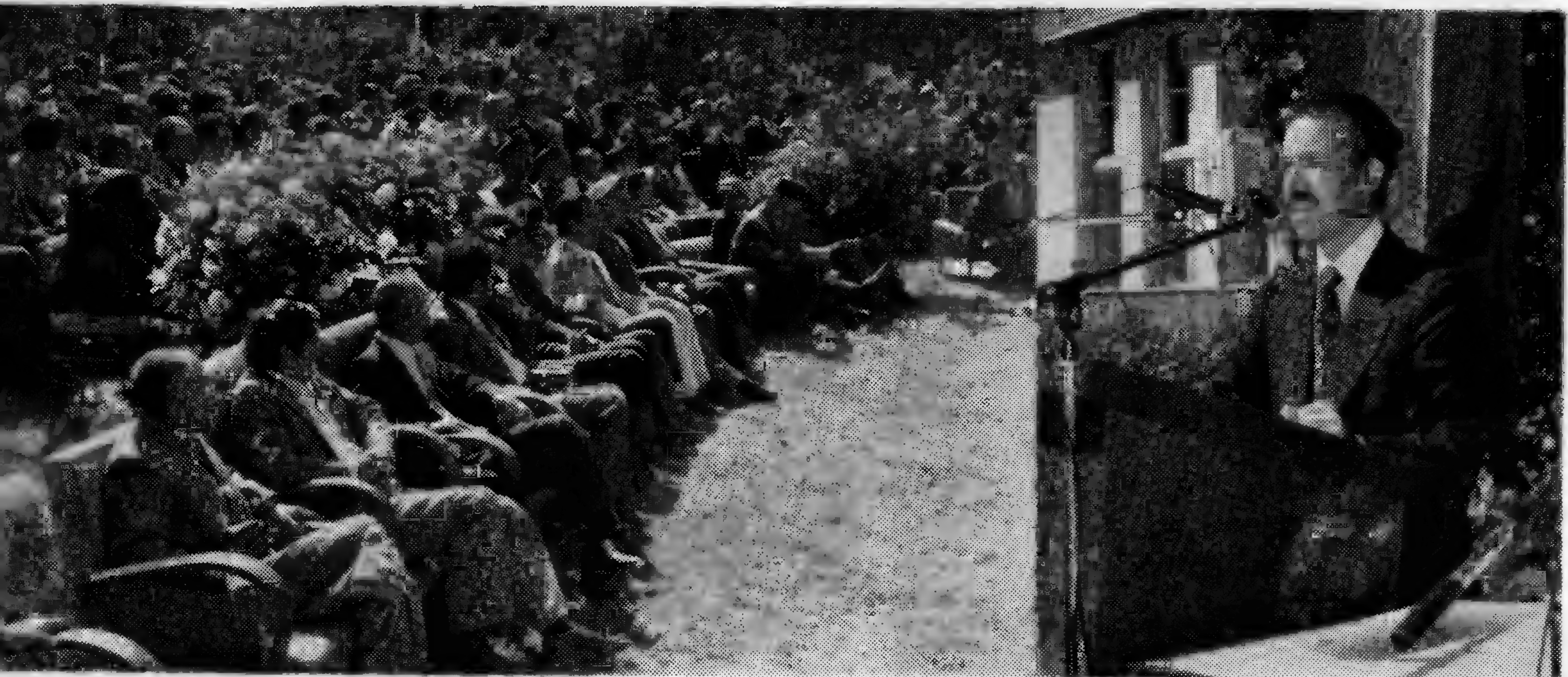
دتیلو موسسی دپلان در یاست کفیل اودشوروی لوی سفارت داقتصادی مستشاریت مرستیال کله
چه‌دگازی جنریتور ونودپرزودبرابرولو تړون لاسلیك کوی. ۹-۱۲-۱۳۵۵

بناغلی علی احمد خرم وزیرپلان وبناغلی الکساندر فرا رئیس هیا ت عالی اقتصادی یوگوسلا ویا هنگا م
امضای پروتوکول تا سیس کمپنی مشترك همکاری های اقتصادی تخنیکی وعملی بین دوکشور.

۶-۱-۱۳۵۶

دکانو او صنایعو وزیر انجنیر عبدالتواب آصفی په‌گرشک کی‌دپومبی‌دحلاجی او انـډی کولو د فابریکـي دتاسیساتو دبنسټ ډبری دکیښودلو په‌حال کي۰
۱۳۵٦-۱-۳۱

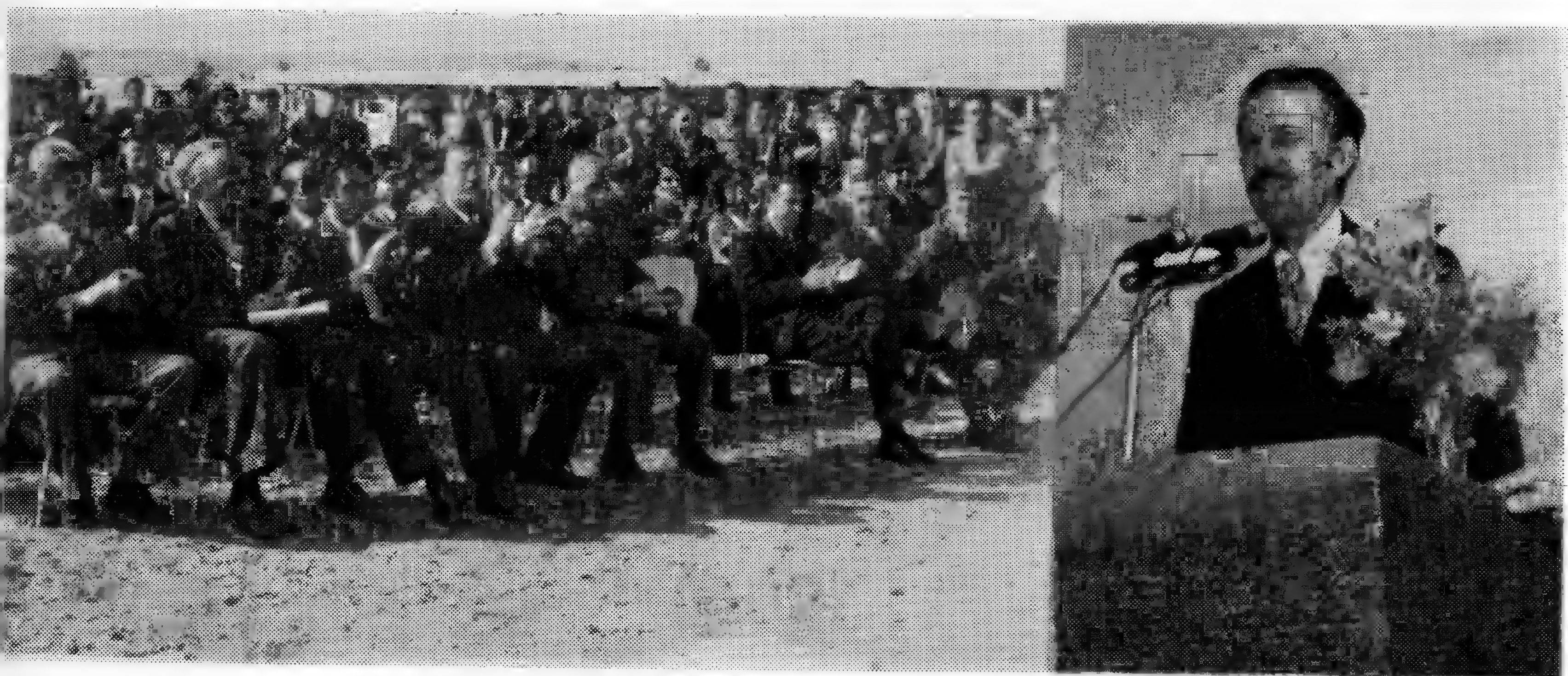
دتجارت دوزارت دصادراتودپراختیارئیس د هالند دقنسل سره دګـله‌ترانسپور تی سهامی شر کت دترون دلاسلیک په‌وخت۰
۱۳۵٦-۱-۲۲

پوهاند دکتور نوین وزیر اطلاعات وکلتور هنگام ایراد بیانیه در مراسم میله عنعنوی گل نارنج درشهر جلال آباد ۱۹ر۱ر۱۳۵۶

انجنیر عبدالتواب آصفی وزیر معادن وصنایع هنگام مذاکره باهیأت اقتصادی جمهوریت فدرال یوگوسلاویا
٤ر١ر١٣٥٦

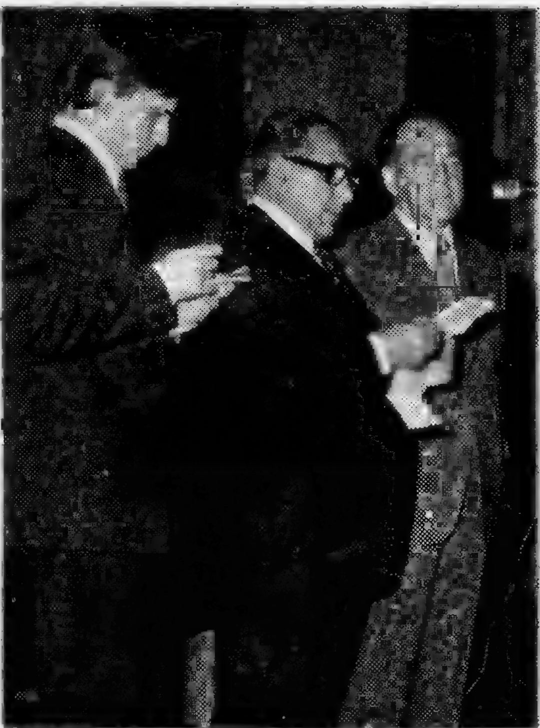
ښاغلی وحید عبدالله معاون وزارت امور خارجه هنگامیکه باښاغلی مورارجی دیسای صدراعظم هند صحبت میکند.

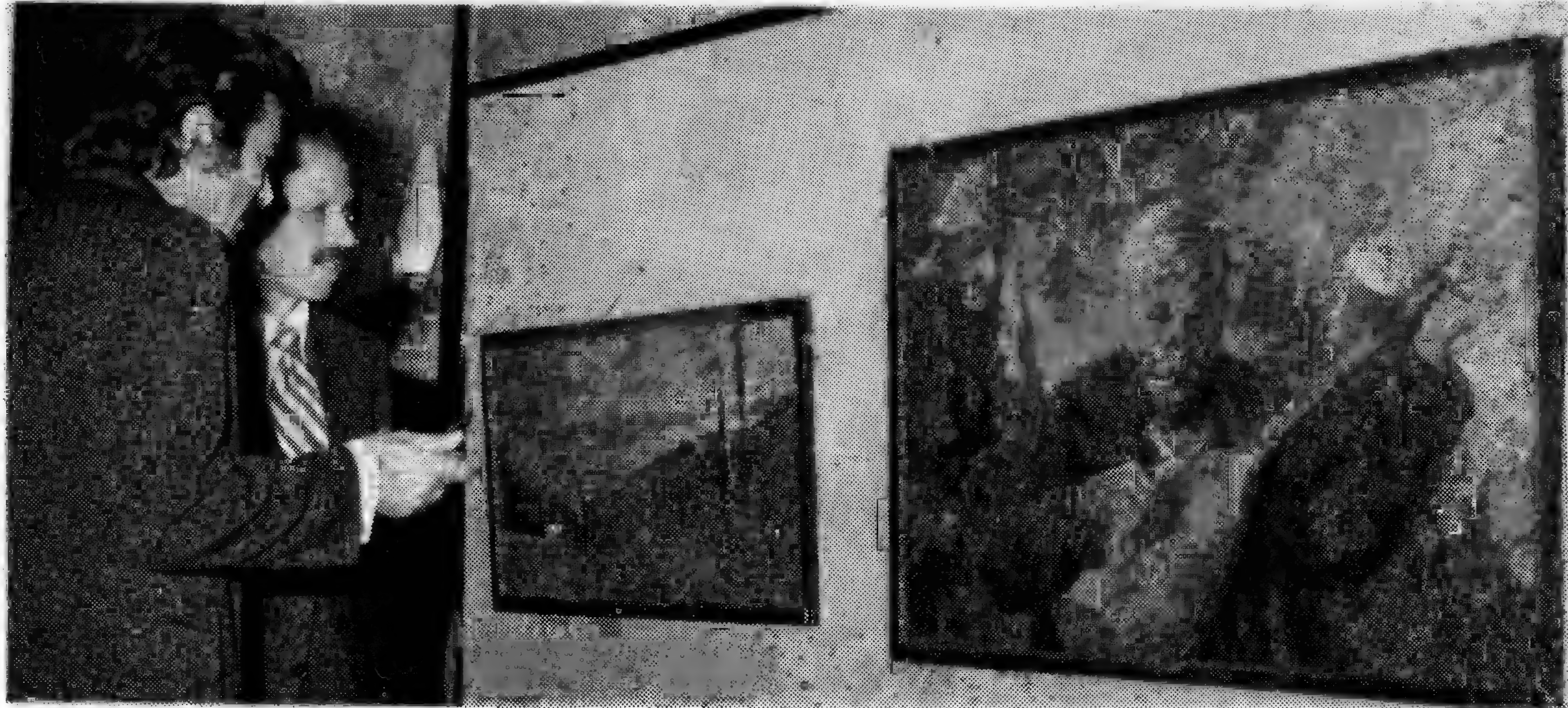
پوهاند دکتورنوین وزیر اطلاعات وکلتور هنگام ایراد بیانیه در مراسم تهداب گذاری عمارت تلویـــزیـــون ۹ر۱ر۱۳۵۶

گوشه ای از مراسم تجلیل روز صحت جهانی. دراکادمی طبی قوای مسلح ۱۸ر۱ر۱۳۵۶

دسرحدو نودچارو وزیر اودافغاناوشوروي ددوستی دټولنی رئیس پوهاند عبدالقیوم دشوروی اتحادپه‌لوی‌سفارت‌کی دولادیمیر ایلیچ‌لینن دزیږ یدنی
دیو سلو اوومی کالیزی دنمانځنی په‌غونډه کی دوینا کولو په‌حال کـــی
۱۳۵٦-۱-۳۱

پوهاند دکتور نوین وزیر اطلاعات وکلتور هنگام مشاهده آثار رسا می هنرمند ترکی در کابل ننداری ۰

۶–۲–۱۳۵۶

دباندنیو چارو دوزارت مر ستیال کله چه دجاپان لوی سفیر ته دهغه هیواد دامپراتور اعلیحضرت هیروهیتو دزیږیدنی دنمانځنی مبارکی وایی.
۱۳۵٦-۲-۱۰

رئیس انکشاف مالداری هرات و نماینده چیز هو م استرالیایی هنگام امضای قرار داد منجمنت مر حله دوم انکشاف مالداری ولایات غور ، بادغیس وفراه •
۱۳۵٦-۲-٦

دکتور غلام سخی نورزاد ښاروال کابل هنگام ایراد بیانیه درمحفلیکه بمناسبت روز کاروکارگر ترتیب یافته بود .

۱۱-۲-۱۳۵۶

د کانو اوصنایعو وزیر انجنیر عبدالتواب آصفی کله‌چه دیومبی دهرا د خیزی پرمختیا په‌سیمینارکی
دپای ته رسیدوپه غونډه‌کی برخه لری.   ۱۳۵۶-۲-۲۱

بناغلی خرم وزیر پلان ودکتور هافن سفیر کبیر جمهوریت اتحادی المان اسناد موافقتنامه قرضه ۲۰
ملیون مارک رابعدازامضاء مبادله مینمایند.   ۱۳۵۶-۲-۲۹

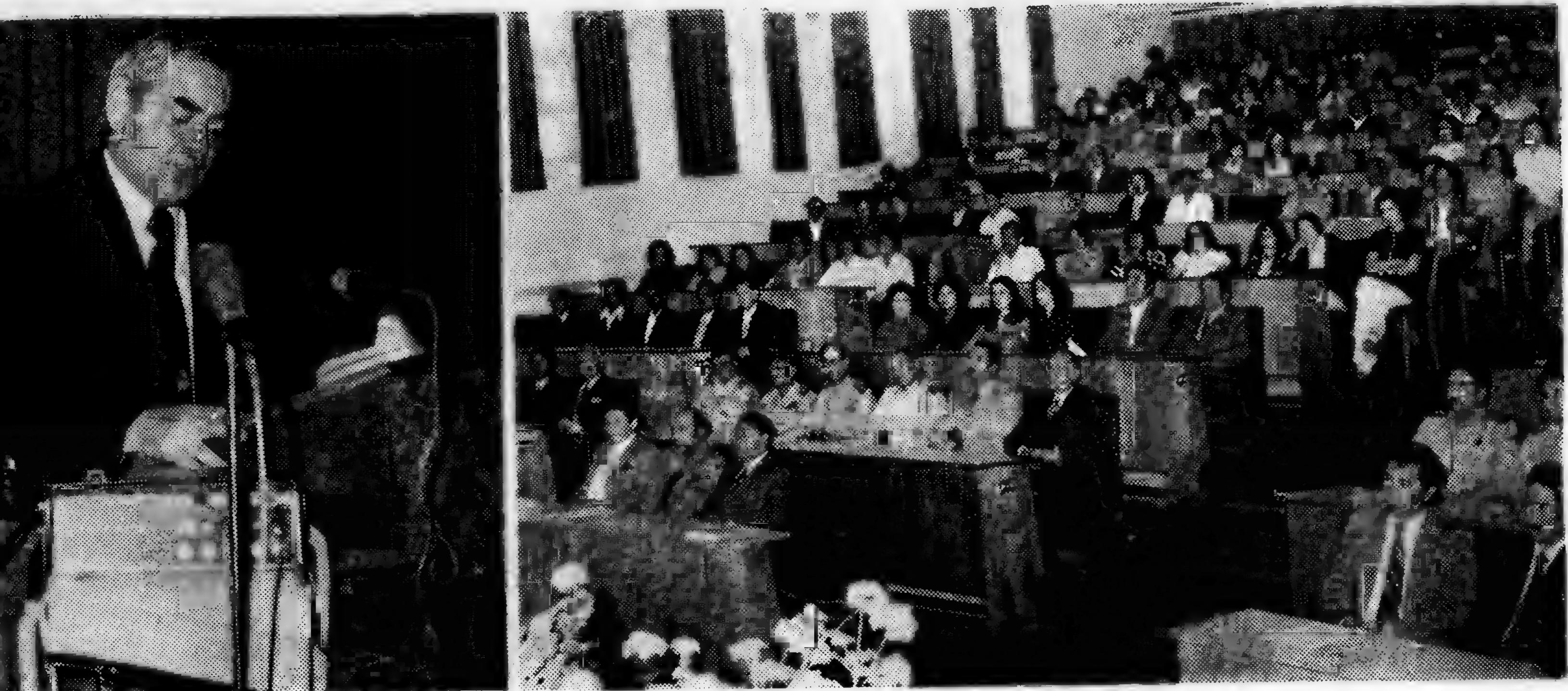
گوشه ای از سیمینا ر علمی بین المللی بزرگداشت سیدجمال الدین افغانی در هوتل انترکانتی نینتال . ۲۴_۱۲_۱۳۵۵

دکانو اوصنایعو وزیر انجنیر عبدالتواب آصفی دهغه وزارت دکنفرانس په تالار کښی دهیوادد پوهی دانکشاف دسیمینار دپرانستلو پهحال کښی • ۱۷-۲-۱۳۵٦

ښاغلی محمد آصف رئیس ارزاق واحتیاجات عامه ومستشار اقتصادی سفارت کبرای اتحاد شوروی هنگام امضای موافقت نامه . ۱۸ر۲ر٥٦

دښوونې اوروزنې دوزارت‌دتدریساتو دریاست مرستیال ، د خیرخانې مینې‌دښوونځي دپرانستلو په ترځ کې‌دوینا په حال‌کې.   ۷ر۲ر۵۶

دکتور وهابزاده رئیس امور صحی وزارت صحت عامه هنگام ایراد بیانیه در محفل تجلیل روز جهانی سر میاشت.

١٨ـ٢ـ١٣٥٦

منظره ای ازتجلیل روز جهانـــی‌سره‌میاشت ازطرف میرمنو ټولنه•

۱۸-۲-۱۳۵٦

افغانی هیات دښاغلی وحیدعبدالله دبهرنیو چارودوزارت دمرستیال ترمشرتابه لاندی په طرابلس کښی داسلامی هیوادو دبهرنیوچارو دوزیرانو په اتمه غونډه کښی .   ۲ر۳ر۵٦

ښاغلی خالق یار معین وزارت مالیه حین صحبت درسیمینار اداره مالي .   ۱ر۳ر۵٦

انجنیر عبدالتواب آصفی وزیرمعادن وصنایع موقع افتتاح پروژه توسعوی فابریکه نساجی گلبهار .
۸ر۳ر۵٦

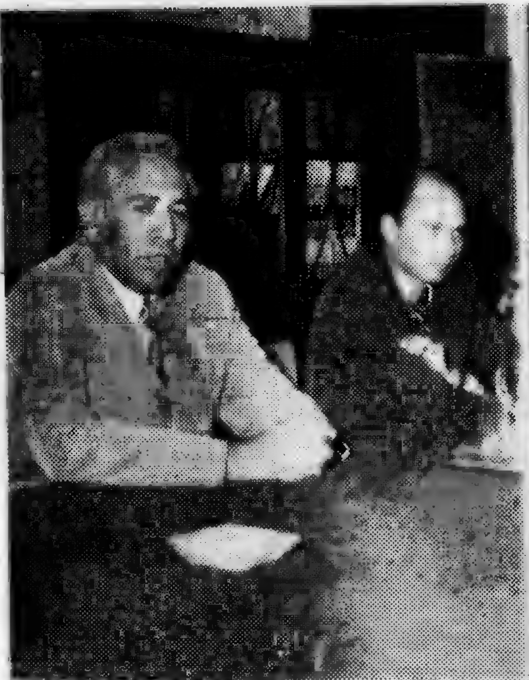
پوهاند وفی الله سمعی وزیر عدلیه هنگام توزیع تصدیقنامه به یکتن ازقضات آنوزارت که‌پروگرام‌لیگل ترینتگ راتعقیب نموده‌است.
۸ر۳ر۵٦

انجنیر عبدالتواب آصفی وزیر معــادن و صنایع هنگام صحبت باشاملین کمیته عالــی نورم وستندرد ۱۵ر۳ر۵۶

گوشه ای ازاسامبله عمومی مؤسسه صحی جهانی درصف اول ازطرف راست نفــر دوم پوهاند عبدالله عمروزیر صحت عامه دیـده میشود . ۱۰ر۳ر۵۶

محترمه میرمن زینب داؤد خانم ښاغلی رئیس جمهور هنگام صحبت بامادران ممتاز سال.
۵۶ر۳ر۲۴

ښاغلی عزیزالله واصفی وزیر زراعت و دیگر مدعوین هنگام مشاهده نمایشگاه عکاسی بلغاریا درسالون ښاروالی کابل .
۵۶ر۳ر۱۵

دعامی روغتیا وزیرپوهاند داکتر عبدالله عمر دعامی روغتیا په مؤسسه کی دتغذی سیمینار دپرانستلو په وخت کی ۔ ۲۱ر۳ر۵٦

ښاغلی غلام نقشبند دشتی معین وزارت داخله‌هنگام ایرادبیانیه‌درمحفل افتتاح سیمینار ښاروالهای مراکز وولسوالیهای ولایات .   ۲۹ر۳ر۵٦

د ښوونې او روزنې وزیر پوهاند ډاکتـــور محمدابراهیم مجید سراج کله چه د ښوونکې دورځې په مناسبت خپله پرانیستوونکې وینا
دکابل ننداری په تالارکې آوروی .
۵۶ر۲ر۳۱

بناغلی عبدالمجیدرئیس پلان وزارت زراعت وبناغلی تیتوف مستشاراقتصادی سفارت‌کبرای اتحاد شوروی هنگام امضاء قرارداد خریداری وسامان آلات دستگاه جدیدپروسس زیتون ۔
۲۱ر۳ر۵۶

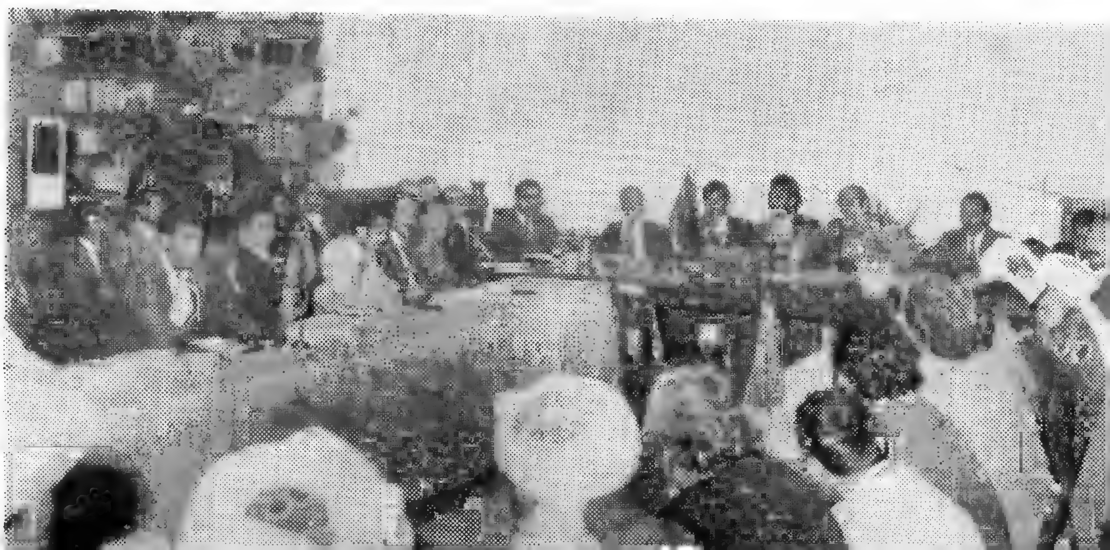
بناغلی حفیظ الله رئیس پلان وزارت معادن وصنایع وبناغلی بورس تیتوف مستشار اقتصادی سفارت کبرای اتحاد شوروی هنگام امضاء قرارداد ومطالعه تخنیکی و اقتصادی فابریکه ذوب مس ۔
۲۴ر۳ر۵۶

د بهرنیو چارو د وزارت مرستیال ښاغلي وحید عبدالله کله چې په کابل کې د چکوسلواکیا د سوسیالیستي جمهوریت لوی سفیر ته د هغه هیواد د ملي ورځې د نمانځلو په مناسبت مبارکي وایي.

۱۳۵٦-۲-۱۹

کله چې د کرنې وزیر ښاغلي عزیزالله واصفي او د کانو او صنایعو وزیر انجنیر عبدالتواب آصفي د یوه بې دهرا پرخیزې راټیا د سیمینار په غونډه کې گډون کړی وو.
۱۳۵٦-۲-۱۹

دکانو اوصنایعو دوزارت دجیالوجی اوسروی رئیس ډاکتر نوراحمد عظیمی او په کابل کی دشوروی اتحاد دلوی سفارت اقتصادی مستشار بناغلی تیتوف دکانی موادو دشیمی لابراتوار دودانی دپروژی جوړولو دتړون دلاس لیک کولو په حال کی.

۱۳۵۶-۲-۲۱

دمالداری دپراختیا سهامی شرکت رئیس انجنیر عبدالحبیب سراج اودرومانیا داتو داچیاذ کمپنی استازی ددوه خلویښت موټرونو دپیرو دلودتړون دلاسلیک کولو په وخت کی .

۱۳۵۶-۲-۲۱

فعالیت ها و اجراات دولت جمهوری افغانستان

۲۶ سرطان ۵۶-۱۳۵۵

وزارت امورخارجه

کرو نولوژی روابطخارجی افغانستان

۲۶ سرطان ۵۵

متن بیانیه ښاغلی رئیس دولت وصدراعظم بمناسبت سومین جشن جمهوری :

درمورد سیاست خارجی افغانستان اظهار داشتند :

بنای سیاست خارجی جمهوریت افغانستان براساس عدم انسلاك وقضاوت آزاددرمسایل بین المللی همزیستی مسالمت آمیز ودوستی واحترام متقابله عدم مداخله درامور داخلی وهمکاری مثمر وبیشایبه باهمه کشور های صلح دوست جهان استوار است .

تعقیب چنین سیاست که موافق باعنعنات ومنافع ملیماست باواقعیت های عصرهمآهنگ وعنصر امتیاز دهنده آن صراحت و صمیمیت آشکار آنستکه استقلال واراده ملی مردم افغانستان راتمثیل مینماید .

این سیاستدرطول سالیکه گذشت صادقانه وجدی تعقیب گردید .

درساحه روابط دوجانبه موقع تماس های شخصی بازعمای یکعده کشور های دوست میسرگردیدکه پیش ازپیش درتوسعه وتقویه این مناسبات موثرافتاد که یقینابه نفع مردمان کشور های ماومنفعت صلح ورفاه منطقه وجهان خواهد بود .

ښاغلی نیکولای پودگورنی صدر هیأت رئیسه شورای عالی اتحاد جماهیر شوروی درماه قوس سال گذشته بهافغانستان مسافرت رسمی ودوستانه ای بعمل آوردند وطی این مسافرت پروتوکول تمدید معاهده مودت وعدم تجاوزمتقابله بین دوکشور امضاء شد .

امیدوارم این مسافرت ومذاکراتیکه طی آن تبادل نظرمفید ومثمری صورت گرفت وتمدید معاهده متذکره درتحکیم مزید روابط دوستی وحسن همجواری وهمکاری های بیشایبه بین دوکشور وتقویت صلح وامنیت درمنطقه و در جهان بسیار مفید وموثر باشد .

چنانکه هموطنان مامطلع اند یك ونیم ماه قبل ښاغلی ذوالفقارعلی بوتو صدراعظم پاکستان بنا بدعوت اینجانب به افغانستان مسافرت نمود. درین جای شك نیستکه بین افغانستان وپاکستان ازسالیان درازیك اختلاف سیاسی موجود بودوموجود است وطبعاً این اختلاف به یکبارگی درچندمذاکره محدود رفع شده نمی تواند . اماطی مسافرت ښاغلی صدراعظم پاکستان فضائیکه بدید آمده ودر نتیجه مذاکرات دوستانه ایکه بین دو جانب دریك فضای صمیمیت وتفاهم صورت گرفته مارااميدوار میسازدکه اختلاف سیاسی ما در مذاکرات آینده یك راه حل شرافتمندانه را بیابد وکشورهای ماامانند دوستان باهمزندگی کنند .

میرمن اندراگاندی صدراعظم هند در اواسط

این ماه ازافغانستان بازدیدرسمی ودوستانه‌ای بعمل آوردند .

مذاکرات وتبادل افکار سودمند ودوستانه مابه تعقیب مذاکراتیکه هنگام مسافرتم دردهلی جدیدصورت گرفته بود یقیناً در تحکیم و توسعه مزید روابط دوستی وهمکاری بین دوکشور دوست وحفظ ثبات وصلح درمنطقه وجهان مفیدواقع خواهد شد .

همچنین درطول سالیکه گذشت وزراء وعده‌ای ازنمایندگان خاص ومامورین عالی رتبه کشور های دوست بافغانستان مسافرت های دوستانه ورسمی بعمل آورده وبارجال افغانی مذاکرات وتبادل افکار مفیدی انجام دادکه درامر تقویه وتشئید مناسبات مابه آن کشورها ممد وموثر واقع گردید . بههمین صورت عده از رجال مهم ومامورین عالیرتبه افغانی به اثر دعوت رسمی بعضی ازممالك دوست به آنکشور ها مسافرت نمودند ومذاکرات سودمندودوستانه انجام دادند که برای تشئید روابط طرفین مؤثر واقع گردید .

هیئت های افغانستان درجلسات موسسات اختصاصی ملل متحد وسازمانهای مربوط به آن وجلسات بین‌المللی دیگری که افغانستان به آنهاعلاقه داردنیزسهم فعال گرفته اند که جریان هریك درموقعش نشرشده‌است .

دراین اواخرنماینده خاص اینجانب ښاغلی محمدنعیم باثردعوت رسمی حکومات امریکا وفرانسه مسافرتی به‌کشورهای مذکور انجام دادوطی آن مذاکرات مفید وسودمندی بارجال مهم وسایرشخصیت های برجسته ممالک متذکره بعمل‌آوردندکه امیدوارم‌درتقویه‌وتشئید بیشتر روابط طرفین مفید وموثر واقع گردد.

افغانستان ازجمله کشور های غیر منسلك ومنسوب به جهان سوم می باشد جهانیکه سالیان درازتحت تاثیر استعمار وامپریالیزم جهانی صدمات وخسارات بزرگی را متحمل شده بود امروز ازخواب غفلت بیدار شده‌است احتیاج مبرم وحتمی این جهان به غرض تحول وانکشاف آنهارابه جنبش‌وحرکت ودیدی واداشته که دراین عصر نمیتوان آنرابی تاثیر ونادیده تلقی کردوشکی نیست که این مرحله مهم تاریخ‌است .

آرمانهای جهان سوم بمنظور ترقی اجتماعی وایجادیك جامعه متوازن ومرفه ومتکی برعدالت اجتماعی ازطریق ایثار وزحمات فراوان به نتیجه مطلوب خواهد رسید .

بایدشرایط عینی وذهنی‌هریك ازین کشور هادقیقاً تحلیل شود تادر روشنی آن حرکت بسوی ارتقاء موثروسریع گردد .

۳۰ سرطان ۵۵

ازطرف ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت وصدراعظم تیلگرام تبریکیه بمناسبت روزملی بلژیك عنوانی اعلیحضرت بودوان اول پادشاه آنکشور به بروسل مخابره شده است .

* ازطرف ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت وصدراعظم اگریمان دکتور خوزه لوبیزسانچیز که بحیث سفیرکبیرغیرمقیم کیوبا درافغانستان

ازطرف حکومت آن کشور مطالبه شده بود صادر گردیده‌است .

* ښاغلی تران وان تن مدیر عمومی ارتباط امورخارجی جامعه اقتصادی اروپا در راس یك هیأت بنابدعوت وزارت تجارت وارد کابل شده ودرمیدان هوایی ازطرف نمایندگان آن وزارت استقبال گردید .

هیأت مذکورطی اقامت خویش درافغانستان پیرامون ترجیحات گمرکی بازار مشترك برای دوروزسیمیناری درکابل دایر نمود .

مقصدازسیمینار مذکور استفاده ازترجیحات گمرکی بازار مشترك اروپا برای اموال صادراتی کشور های روبه انکشاف ومحاط بخشکه می‌باشد.

هیأت جامعه اقتصادی اروپا بعداز ختم سیمینار بامقامات مربوط وزارت تجارت راجع به امکانات همکاری‌اقتصادی وتجارتی‌مذاکراتی انجام خواهد داد .

۱ـ اسد ۵۵

ازطرف ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت وصدراعظم تیلگرام تبریکیه بمناسبت سالگره انقلاب جمهوریت عربی مصرعنوانی ښاغلی انورالسادات رئیس جمهور آنکشور به قاهره مخابره گردیده است.

ښاغلی رئیس دولت وصدراعظم طی این تیلگرام تمنیات وتبریکات صمیمانه خویش حکومت ومردم افغانستان را به ښاغلی انورالسادات حکومت ومردم کشور دوست وبرادر ماجمهوریت عربی مصر ابراز نموده سعادت وترقیات مزید ملت برادرمصرراتحت رهبری خردمندانه رئیس جمهور سادات واستحکام مزید روابط دوستانه وبرادرانه بین دوکشوررا آرزو نموده اند .

* پوهاند دکتورنوین وزیراطلاعات وکلتور بنابدعوت حکومت جمهوریت‌اتحادی آلمان‌عازم آنکشور شد .

پوهاند دکتورنوین طی سفر دو هفته ای بامقامات مربوط جمهوریت اتحادی آلمان‌ملاقات وروی مسایل موردعلاقه مذاکره خواهدکرد .

پوهاند دکتورنوین طی این سفرازموسسات کلتوری وفرهنگی آنکشورنیزدیدن مینماید .

برای وداع باوزیر اطلاعات وکلتور اراکین آن وزارت وسفیرکبیر جمهوریت اتحادی آلمان مقیم‌کابل بمیدان هوایی بین المللی کابل حاضر بودند .

۵ـ اسد ۵۵

دکتور کریستوف‌کورنارو سفیرکبیرغیرمقیم اتریش درافغانستان اعتمادنامه اش را به ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت وصدراعظم مطابق مراسم معمول درقصر ریاست جمهوری تقدیم نمود .

دراین موقع ښاغلی وحیدعبدالله معین وزارت امورخارجه وښاغلی محمد اکبر رئیس دفتر جمهوری نیز حاضر بودند .

۹ــ اسد ۵۵

ازطرف بناغلی محمد داؤد رئیس دولـــت وصدراعظم تیلگرام تسلیت وهمدردی عنوانی بناغلی هواکوفنگ صدراعظم جمهوریت مردم چین نسبت وقوع زلزله های اخیر درآنکشور وتلفات جانی وخسارات مالی ناشی ازآن به پیکنگ مخابره شده است.

* دکتوراحمدمحمد علی رئیس بانك انکشاف اسلامی درراس یك هیأت واردکابل شدو در میدان هوایی بین‌المللی کابل ازطرف نمایندگان وزارت های امور خارجه ومالیه وشارژدافیـر سفارت‌کبرای عربستان سعودی مقیم کـابـل استقبال گردید .

رئیس بانك انکشاف اسلامی طی اقامـت درافغانستان پیرامون موضوعات طرف علاقه بامقامات افغانی مذاکره خواهد کرد.

۱۰ــ اسد ۵۵

ازطرف بناغلی محمد داؤد رئیس دولـت وصدراعظم تیلگرام تبریکیه به مناسبت روز ملی سویس عنوانی بناغلی رودلف گنایگی رئیس کنفدراسیون آنکشور به برن مخابـره گردیده است .

* بمنظور انکشاف بیشتر روابط حسنه بین جمهوریت افغانستان وجمهوریت اسلامی موریتانیا حکومات دوکشور تصمیم گرفته اند که ازتاریخ ۹ــاسد مطابق ۳۱ جـولای ۷۶ روابط سیاسی بسویه سفارت کبرای غیرمقیم بین دوکشور تاسیس نمایند .

* بناغلی سلطان محمود غازی رئیس‌عمومی هوانوردی ملکی وتوریزم و رئیس انجمـــن دوستی افغانستان وجمهوریت مردم چین طی تیلگرامی‌که عنوانی رئیس انجمن دوستـــی افغانستان وچین به‌پیکنگ مخابره نموده‌است مراتب همدردی وتسلیت اعضـــای انجمن را نسبت وقوع زلزله اخیردرآن کشور وتلفات جانی وخسارات مالی ناشی ازآن ابرازداشته است .

۱۱ــ اسد ۵۵

جمعیت افغانی سره میاشت مراتب‌همدردی خویش رابه مناسبت وقوع زلز له اخیـــر جمهوریت مردم چین وتلفات جانی وخسارات مالی ناشی ازآن طی تیلگرامی عنوانی صلیب احمر آنکشور به پیکنگ مخابره کرده است

* دکتور احمد محمد علی رئیس بانـــك انکشاف اسلامی که درراس یك هیأت آ ن بانك برای مذاکره پیرامون موضوعات طرف علاقه بامقامات افغانی بکابل آمده بود ازکابل عزیمت کرد .

درمیدان هوایی بین المللی کابل نمایندگان وزارت های امورخارجـه ومـالیه وبعضـــی از اعضای سفارت کبرای عربستان سعودی مقیم کابل باهیأت بانك انکشاف اسلامـــی وداع کردند .

۱۲ـ اسد ۵۵

ازطرف بناغلی محمد داؤد رئیس دولـت وصدراعظم تیلگرام همدردی وتسلیت بـه مناسبت هلاك شدن بناغلی راکوتومالاصدراعظم جمهوریت دیموکراتیک ملغاسی ویك عـده دیگر ازاراکین حکومتی آنکشور در حادثه سقوط هلیکوپتر عنوانی بناغلی دی. دی. ای رادسراکاررئیس دولت آنکشوربه تاناتاریف مخابره گردیده است .

۱۳ـ اسد ۵۵

ازطرف بناغلی محمد داؤد رئیس دولـت وصدراعظم تیلگرام همدردی وتسلیت بـه مناسبت سیلاب های اخیردر پنجاب وبعضی حصص دیگر پاکستان وتلفات جانی وخسارات مالی ناشی ازآن عنوانی بناغلی فضل الهی چودری رئیس جمهوروبناغلی ذوالفقارعلی بوتو صدراعظم آنکشوربه اسلام آباد مخابره شده است .

همچنان جمعیت افغانی سره میاشت طـی تیلگرامی مراتب همدردی وتسلیت خویش را باین مناسبت عنوانی هلال احمر پاکستـان ابراز نموده است .

* جمعیت افغانی سره میاشت مـراتـب همدردی وتسلیت خویش رابمناسبت وقـوع زلزله های اخیردرجنوب ایران وتلفات جانی وخسارات مالی ناشی ازآن طی تیلگرامـی عنوانی جمعیت شیروخورشید سرخ ایران به تهران مخابره کرده است .

۱٤ـ اسد ۵۵

ازطرف بناغلی محمد داؤد رئیس دولـت وصدراعظم تیلگرام همدردی‌وتسلیت بمناسبت سرازیرشدن سیلاب دربعضی مناطق هند و تلفات جانی وخسارات مالی ناشی ازآن‌عنوانی بناغلی فخرالدین علـی احمد رئیس جمهور میرمن اندراگاندی صدراعظم آنکشور به دهلی جدید مخابره گردیده است .

* جمعیت افغانی سره میاشت طی تیلگرامی عنوانی صلیب احمر ایالات متحده امـریکـا مراتب همدردی وتسلیت خودرا نسبت بـه طغیان دریای‌کلورادوی شمالی وسرازیرشدن سیلاب وتلفات جانی وخسارات مالی ناشـی ازآن به واشنگتن مخابره کرده است .

اداره اطلاعات وارتباط عامه جمعیت‌افغانی سره میاشت گفت: همچنان مراتب همدردی جمعیت افغانی بمناسبت بارانهای متواتر در دهلی وسرازیرشدن سیلاب ناشی ازآن کـه خسارات جانی ومالی رابارآورده است عنوانی صلیب احمرهندبه دهلی جدید مخابره شده است .

۱۷ـ اسد ۵۵

رهبرانقلاب بناغلی محمد داؤد رئیس‌دولت وصدراعظم دکتور هنری کیسنجر وزیر امور خارجه ایالات متحده امریکا رابرای مـلاقـات درقصر ریاست جمهوری پذیرفتند .

رهبرانقلاب بادکتور کیسنجر روی مسایل جهانی موردعلاقه دوکشور به شمول انکشاف

اوضاع درمنطقه روابط وهمکاری‌های افغانستان وامریکا مذاکره نمودند .

متعاقب این ملاقات دکتور هنری کیسنجر طعام چاشت رابانباغلی رئیس دولت وصدراعظم درقصر گلخانه ارگ جمهوری صرف کرد .

هنگام ملاقات وصرف طعام ښاغلی وحید عبدالله معین وزارت امورخارجه و ښاغلی عبدالصمد غوث مدیرعمومی سیاسی آن وزارت بعضی ازهمراهان دکتور کیسنجر و ښاغلی تیودورایلیوت جونیر سفیرکبیرایالات متحده امریکامقیم کابل نیزحاضر بودند .

دکتور هنری کیسنجر بانباغلی محمد نعیم دروزارت امور خارجه ملاقات تعارفی نمود .

سپس وزیر خارجه ایالات متحده امریکا بایك هیأت افغانی‌راجع به‌همکاری های‌موجوده درساحات مختلف بین افغانستان و ایالات متحده امریکا وطرق توسعه مزید آن مذاکره کرد .

درمذاکرات ازجانب افغانستان پوهاند عبدالقیوم وزیرمعارف ، ښاغلی علی احمدخرم وزیرپلان ، انجنیر عبدالتواب آصفی وزیر معادن وصنایع، پوهاند دکتور عبدالله عمر وزیر صحیه ، ښاغلی وحیدعبدالله معین‌وزارت امورخارجه وبعضی دیگر ازمامورین آن وزارت وازجانب ایالات متحده امریکا ښاغلی تیودور ایلیوت سفیرکبیر آنکشور مقیم کابل وبعضی ازهمراهان دکتور کیسنجر اشتراك داشتند .

موافقت نامه خریداری یك مقدار روغن‌نباتی ازایالات متحده امریکا تحت شرایط مساعده درحالیکه دکتور هنری کیسنجر وښاغلی وحیدعبدالله حضور داشتند بین دو کشور عقد گردید .

موافقت نامه راازجانب افغانی ښاغلی علی احمدخرم وزیرپلان وازجانب امریکا ښاغلی ایلیوت سفیرکبیر آنکشور درکابل امضاء کردند .

دکتور هنری کیسنجر وزیر خارجه ایالات متحده امریکا بعدازانجام مسافرت رسمی به افغانستان ازکابل عازم پاکستان گردید .

دکتورکیسنجر میرمن کیسنجر وبعضی از مامورین وزارت خارجه ایالات متحده امریکا بنابدعوت حکومت افغانستان ظهر همانروزوارد کابل گردیده ودرمیدان هوایی بین المللی کابل ازطرف ښاغلی علی‌احمدخرم وزیرپلان ښاغلی وحیدعبدالله معین وزارت امور خارجه استقبال شدند .

همچنان ښاغلی عبدالصمدغوث مدیرعمومی سیاسی، ښاغلی میرشمس الدین رئیس تشریفات وبعضی‌ازمامورین وزارت امورخارجه سفیرکبیر وبعضی ازاعضای سفارت کبرای امریکا، آمرومنسوبین‌اداره انکشاف بین‌المللی امریکا در افغانستان برای استقبال ازدکتور کیسنجر وهمراهانش حاضر بودند .

هنگام عزیمت وزیر امورخارجه ایالات‌متحده امریکا ازکابل نیزذوات متذکره با دکتور کیسنجر وهمراهانش وداع کردند .

قبل ازعزیمت البوم مناظر مسافرت رسمی دکتور کیسنجر که از طرف ریاست آژانس

باختر تهیه شده بود توسط معین وزارت امور خارجه به مشارالیه اهدا گردید .

میرمن کیسنجر ظهر همانروز نان چاشت رادرباغ تپه پغمان صرف نمود.

هنگام صرف طعام خانم های بعضی از اعضای کابینه، رئیس میرمنوتولنه وبعضی از میرمن های منورکابل خانم سفیرکبیر ایالات متحده امریکا وبعضی ازاعضای آن سفارت در کابل بامیرمن کیسنجر شرکت داشتند .

میرمن کیسنجر بعدازظهر ازبعضی قسمت های شهرکابل نیزدیدن نمود .

دکتورهنری کیسنجر، خانم و همراهانش پیش ازآنکه ازکابل عزیمت نمایند بهسفارت کبرای امریکارفته وبااعضای سفارت وامریکایی های مقیم کابل ملاقات نمودند .

* پوهاند دکتور نوین وزیر اطلاعات وکلتور ازجمهوریت اتحادی آلمان به کابل مراجعت کرد .

* پوهاند دکتورنوین طی اقامت خویش در آنکشور باښاغلی ایگن باروزیر همکاری های اقتصادی ښاغلی کارل مارش وزیر دولت دروزارت امورخارجه ودیگر شخصیت های اطلاعاتی وکلتوری جمهوریت اتحادی آلمان راجع به توسعه وهمکاری های اطلاعاتی و کلتوری بین دوکشور مذاکرات سودمندی انجام داده است .

وزیر اطلاعات وکلتورکه بنابدعوت حکومت جمهوریت اتحادی آلمان به آنکشور مسافرت نموده بود ازیکتعداد موسسات کلتوری وفرهنگی جمهوریت اتحادی آلمان نیز دیدن کرده است .

عده ازاراکین وزارت اطلاعات وکلتور وسفیر کبیر جمهوریت اتحادی آلمان مقیم کابل هنگام مواصلت در میدان هوائی بین المللی کابل از پوهاند دکتور نوین استقبال نمودند.

وزیر اطلاعات ازمهمان نوازی گرمیکه هنگام اقامت در جمهوریت اتحادی المان ازوی بعمل آمده ابراز تشکر کرد .

۱۸ـ اسد ۵۵

بیانیه مشترک افغانستان وایالات متحده امریکا:

نظربدعوت حکومت افغانستان دکتور هنری کیسنجر وزیر امورخارجه ایالات متحده امریکا بتاریخ ۱۷ اسد ۱۳۵۵ـ۸ گست ۱۹۷۶ بـه افغانستان مسافرت رسمی بعمل آورد ښاغلی محمد داود رئیس دولت وصدراعظم دکتور کیسنجر راپذیرفته باوی مذاکره نمودند .

طی این مذاکرات که در یك فضای گرم ودوستانه که ممیزه روابط افغانستان وامریکا میباشد صورت گرفت طرفین راجع بهمسایل عمده بین المللی مورد علاقه دوکشور خاصتا انکشافات اوضاع شرق میانه وجنوب اسیا همچنان راجع به روابط وهمکاری های دوجانبه درساحات مختلف تبادل افکار مفیدودوستانه بعمل آوردند .

طرفین اهمیت توسعه وتحکیم دوستی و همکاری بین کشورهارادر حفظ واستحکام صلح منطقوی وجهانی یك باردیگر تائید کرده اظهار

عقیده نمودندکه بایداختلافات کشور ها بـا وسایل مسالمت آمیز واز طریق مذاکـرات جامع وواقعبینانه حل گردد .

وزیر امور خارجه ایالات متحده حمایـت کامل امریکا راازابتکار واقدامات اخیریکـه مناسبات بین کشور های منطقه را بهبـود بخشیده اظهار نمود .

حکومت افغانستان تصریح کردکه سیاست عنعنوی‌افغانستان متکی بربیطرفی مثبت، عدم انسلاك دوستی وهمکاری باتمام کشور های صلح دوست، استقلال ملی افغانستان تضمین میکند. ایالات متحده امریکا تفاهم خودرابااین موقف افغانستان اظهار کرد .

جانبین ازمشابهت نظریات وقصد رهبران ومردمان افغانستان وامریکا درمورد استقلال وتمامیت ملی یادآوری کردند .

بعدازظهر ۱۷ـاسد ۱۳۵۵ وزیر خارجـه ایالات متحده امریکا باښاغلی محمد نعیـم ملاقات تعارفی نمود .

بعدازین ملاقات ښاغلی کیسنجر وزیرامور خارجه ایالات متحده امریکا با هیأت افغانی راجع به‌همکاری وروابط دوجانبه افغانستان وامریکا مذاکرات بعمل آورد، ازجانب‌افغانی درین مذاکرات ذوات آتی شرکت داشتند :

ښاغلی علی احمدخرم وزیرپلان ، پوهاند عبدالقیوم وزیرمعارف، انجنیر عبدالتواب‌آصفی وزیرمعادن وصنایع، پوهاند دکتور عبدالله‌عمر وزیرصحیه ، ښاغلی وحیدعبدالله معین‌وزارت امورخارجه وښاغلی عبدالصمد غوث مدیـر عمومی سیاسی وزارت خارجه وازجانب امریکا علاوه بردکتور کیسنجرښاغلی تئودورایلیوت سفیرکبیر امریکادرکابل ، ښاغلی الفرداترین معاون وزارت خارجه برای شرق نزدیـك و جنوب آسیا، ښاغلی وینستت براون آمراداره انکشاف بین‌المللی امریکا در افغانستان و ښاغلی پیتررادمن عضو شورای امنیت ملـی امریکا اشتراك داشتند .

دراول این مذاکرات ښاغلی‌کیسنجردلچسپی امریکاراجهت سهمگیری نزدیك در انکشافات اقتصادی واجتماعی افغانستان یکبار دیگـر تاکید نمود وازپروگرام های موجوده در وادی هلمند، انکشاف دهات، امور مربوط به‌معارف وصحت دردهات تذکر بعمل آورد. جانـب افغانی از سهمگیری آنکشور در سـاحـات اقتصادی ، تخنیکی وتعلیمی که از طریـق همکاری های دوجانبه بعمل آمده ومی آیـد اظهار مسرت نمود .

طرفین آرزومندی خودرا جهت توسعه مزید همکاری موجوده مخصوصا درساحات تخنیکی واقتصادی اظهار داشتند .

دکتور کیسنجر درمراسم امضای‌موافقتنامه بین افغانستان وایالات متحده امریکا جهـت فروش روغن نباتی به افغانستان با شرایط سهل حضوربهمرسانید این موافقتنامه ازطرف افغانستان توسط ښاغلی علی احمدخرم وزیر پلان وازطرف امریکاتوسط ښاغلی تئودور ـ ایلیوت جونیرسفیرکبیر ایالات متحده امریکا به امضاء رسید .

۱۸ـ اسد ۵۵

بناغلی وحید عبدالله معین وزارت امور خارجه ورئیس هیأت افغانی درکنفرانس‌وزرای خارجه کشور های غیرمنسلك که ازتاریخ ۱۸ تا ۲۳ اسد درکولمبومرکز سریلانکادایر گردید عازم آنکشور شد .

سایراعضای هیأت‌افغانی درکنفرانس وزرای خارجه کشورهای غیرمنسلك قبلا عازم کولمبو شده‌اند .

بناغلی وحید عبدالله درراه عزیمت به سریلانکا به دهلی جدید مواصلت نموده ودر میدان هوایی آن شهرازطرف شارژدافیر اعضای سفارت‌کبرای دولت جمهوری‌افغانستان دردهلی جدید معین وزارت امورخارجه ، معاون تشریفات وآمرشعبه افغانستان در وزارت خارجه هند استقبال گردید

بناغلی وحیدعبدالله وهمراهانش دردعوتی اشتراك نمودند که ازطرف بناغلی چاوان‌وزیر امورخارجه هند بافتخار شان ترتیب شده بود.

درین ضیافت عده‌ازمامورین عالیرتبه وزارت خارجه هند، همراهان بناغلی وحید عبدالله شارژدافیر وبعضی از اعضای سفارت کبرای افغانی دردهلی جدید اشتراك داشتند .

بناغلی وحیدعبدالله وبناغلی چاوان روی موضوعات مورد علاقه دوکشور مذاکراتی نیز انجام دادند .

بناغلی وحیدعبدالله معین وزارت خارجه درراه عزیمت به سریلانکا عازم بمبئی شد .

بناغلی وحید عبدالله معین وزارت امور خارجه ورئیس هیأت افغانی درکنفرانس‌وزرای خارجه کشور های غیر منسلك وارد کولمبو گردیده ودرمیدان هوایی بین المللی آنشهر ازطرف وزیرمعارف سریلانکا وعده ازاراکین وزارت خارجه آنکشور پذیرایی گردید .

بناغلی وحید عبدالله وهمراهانش در جلسات کنفرانس وزرای خارجه کشور های غیرمنسلك که تابیست وسوم ماه اسد در کولمبو دوام میکند اشتراك مینمایند .

۲۲ـ اسد ۵۵

بناغلی کی‌کی هووادارئیس عامل موسسه انکشاف زراعتی جاپان ورئیس هیأت مدیره آنموسسه که چندی قبل درراس یك هیأت متخصصین جاپانی به کابل آمده بود عازم کشورش گردید .

بناغلی فضل الرحیم معین وزارت زراعت وبناغلی جی‌جی یاماداسفیرکبیر جاپان مقیم کابل برای وداع باهیأت جاپانی در میدان هوایی کابل حاضر بودند .

بناغلی هووادا وهمراهانش طی اقامت درافغانستان از یکعده پروژه های زراعتی دیدن‌نموده وبامقامات مربوط افغانی پیرامون موضوعات طرف علاقه مذاکراتی انجام داده است .

۲۳ـ اسد ۵۵

بناغلی محمد داؤد رئیس دولت وصدراعظم درکنفرانس پنجم سران دول وحکومات کشور های غیرمنسلك که ازتاریخ ۲۵ تا۲۸ اسد امسال درکولمبو مرکز سریلانکا دایر خواهد

شد اشتراك منمایند .

بناغلی محمد داؤد رئیس دولت وصدراعظم بنا بدعوت بناغلی فضل الهی چودری رئیس جمهور وبناغلی ذوالفقار علی بوتو صدراعظم پاکستان به تاریخ ۲۹ اسد سال ٥٥ برای سه روزبه پاکستان مسافرت رسمی بعمـل خواهند آورد .

۲٤ـ اسد ٥٥

بناغلی محمدداؤد رئیس دولت وصدراعظم برای اشتراك درکنفرانس سران دول وحکومات کشور های غیرمنسلك که قراراست در کولمبو مرکز سریلانکا دایر گـردد عازم آنکشـور گردیدند .

زعیم ملی درحالیکه موتر حامل شان را یکدسته موتر سایکل سواران بدرقه مینمود وارد میدان هوایی گردیده ومتعاقبا باښاغلی محمدنعیم ، دکتور محمدحسن شرق معـاون اول صدارت عظمی، ښاغلی سیدعبدالاله معاون دوم صدارت ووزیرمالیه ، اعضای کابینه و کمیته مرکزی، جنرال های اردوی جمهوری و رؤسای کوردیپلوماتیك مقیم کابل که برای وداع درمیدان هوایی بین المللی کابل حضور بهمرسانیده بودند خداحافظی کردند .

* بناغلی محمدداؤد رئیس دولت وصدراعظم بناغلی سنگهه سفیر کبیر جمهوریت هندرا برای ملاقات تودیعی درقصر ریاست جمهوری پذیرفتند.

دوره ماموریت بناغلی سنگهه درافغانستان اخیرا پایان یافته است .

* نماینده افغانستان درکمیسیون سیاسی کنفرانس وزرای خارجه کشور های غیرمنسلك درسریلانکا به حیث راپورتر کمیسیون مذکور انتخاب گردیده است .

همچنان نماینده افغانـــی در کمیسیـون اقتصادی کنفرانس متذکره بحیث عضو کمیته تسوید آن کمیسیون تعیین شده است .

۲٥ـ اسد ٥٥

بناغلی محمدداؤد رئیس دولت وصدراعظم برای اشتراك درکنفرانس سران دول وحکومات کشور های غیرمنسلك وارد کولمبو گردیده ورود استقبال گرم قرارگرفتند .

حینیکه طیاره حامل بناغلی رئیس دولت وصدراعظم بهمیدان هوایی کولمبوفرود آمد. ازرهبر انقلاب درنـزدیـك طیاره بنـا غلـی ویلیم گوپالاوا رئیس جمهور سریلانکا، وزرای معارف، آبیاری ، مواصلات ، مخابرات رئیس تشریفات وديگر اعضای حکومتی آن کشـور استقبال نمودند .

مؤسس جمهوریت مابعد از مصافحـه هیات معیتی شانرابه رئیس جمهور سریلانکا معرفی کردند .

متعاقبا بناغلی محمد داؤد رئیس دولـت وصدراعظم باتفاق بناغلی گوپالاوارئیس جمهور سریلانکا مراتب سلام گارد تشریفاتی راقبول وآنرا معاینه کردند . درین وقت موزیك سرود ملی افغانستان وسریلانکا رانواخت .

بناغلی محمد داؤد رئیس دولت وصدراعظم

بعدازصرف قهوه بارئیس جمهور سریلانکا عازم اقامتگاه شان شدند .

بناغلی محمدداؤد هنگام مواصلت به‌کولمبو به خبرنگاران گفتند: موجودیت همکاری در کنفرانس سران برای موفقیت آن لازمی میباشد .

بناغلی صدراعظم و همراهانشان در راه عزیمت جانب کولمبو به دهلی جدیدمواصلت کرده بعدازتوقف یك ساعته در میدان‌هوایی آن شهربمنظور شرکت در کنفرانس سران دول وحکومات کشورهای غیرمنسلك درکولمبو مرکزجمهوریت سریلانکاعازم آنکشورگردیدند.

بناغلی رئیس دولت وصدراعظم طی‌مصاحبه در میدان هوایی دهلی جدید به خبرنگاران گفتند :

یگانه موفقیت کنفرانس سران کشور های غیرمنسلك در کولمبو موجودیت یك روحیه اتحاد وهمبستگی بین این کشورها خواهدبود واین کنفرانس وقتی موفق خواهد بودکه این روحیه موجود باشد .

مؤسس جمهوریت درپاسخ سوالی راجع به‌توسعه عضویت درنهضت عدم انسلاك گفتند: جمهوریت افغانستان طور واضح و روشن پیوسته اساسات عدم انسلاك رامحترم شمرده همواره ازآن پیروی خواهد کرد ماعلیه هرگونه تضعیف اصول عدم انسلاك میباشیم، اگرمابه نحوی ازانحااین اصول را تضعیف بخشیم وازنظر نادیده بگیریم فلسفه اساسی عدم انسلاك نیزبذات خود تضعیف شده و مادارای عقیده عدم انسلاك آنطوریکه هست نخواهیم بود .

بناغلی رئیس دولت وصدراعظم افزودند : نهضت عدم انسلاك وقتی بهترین مفهوم را داردکه ازاساسات‌آن پیروی‌ومطابق به‌آنهاعمل شود وافغانستان همواره طورمحکم براساسات این نهضت استوار است .

بناغلی محمدداؤد درمورد روابط افغانستان وهندگفتند: افغانستان وهند همواره دوست صمیمی بودند ودوست باقی خواهند ماند .

مؤسس جمهوریت ضمن پرسش به سفر اخیرمیرمن اندرا گاندی صدراعظم هند به افغانستان گفتند سفر ایشان این امکان را تقویت نمودکه روابط افغانستان وهند بر اساسات محکم دوستی استوار است .

بناغلی رئیس دولت وصدراعظم درپاسخ سوالی راجع به سفرهندگفتند: ایشان خودرا درهندبیگانه احساس ننموده ودر موقع‌مناسب به هندسفر خواهند کرد .

* ازطرف بناغلی محمد داؤدرئیس دولت وصدراعظم تیلگرام تبریکیه بمناسبت سالگره استقلال اندونیزیا عنوانی جنرال سوهارتو رئیس جمهور آنکشو ر به جاکارتا مخابره گردیده است .

* یك هیأت افغانی بریاست بناغلی عبدالغنی کریمی مامور عالیرتبه وزارت امور خارجه عازم اتحاد شوروی شد .

هیأت افغانی طی اقامت درآن کشور بایك هیأت شوروی مشترکا سواحل دریا های

سرحدی بین افغانستان واتحاد شوروی را معاینه وموضوع تحکیم آنهارا مطالعه خواهند کرد .

۲۶ـ اسد ۵۵

ښاغلی محمدداؤد رئیس دولت وصدراعظم ښاغلی طه محی الدین معروف معاون رئیس جمهور عراق رادراقامتگاه شان در هوتل انترکانتی ننتال کولمبو پذیرفتند .

طی این ملاقات ښاغلی محمدداؤد بامعاون رئیس جمهور عراق درمورد موضوعاتیکه در کنفرانس سران دول وحکومات کشور های غیرمنسلك مورد بحث قرار میگیرد وهمچنان موضوعات مورد علاقه دوکشور تبادل افکار کردند .

* ښاغلی محمدداؤدرئیس دولت وصدراعظم درضیافتی اشتراك نمودندکه ازطرف حکومت سریلانکا بافتخار رؤسای دول وحکومات کشور های غیرمنسلك درپنجمین کنفرانس سران کشورهای مذکور درکولمبو داده شده بود .

* ښاغلی محمدداؤدرئیس دولت وصدراعظم در ضیافتی اشتراك نمودندکه ازطرف میرمن اندرا گاندی صدراعظم هند بافتخار روسای دول یاحکومات کشور های غیر منسلك در هوتل سریلانکا اوبی روی کولمبو ترتیب داده بود .

* ښاغلی محمدداؤدرئیس‌دولت وصدراعظم با مارشل تیتو رئیس جمهور یوگوسلاویا در کولمبو ملاقات نمودند .

ښاغلی رئیس دولت وصدراعظم ضمن این ملاقات بامارشال تیتوروی مسایل مربوط به پنجمین کنفرانس سران دول ویاحکومات کشور های غیرمنسلك بشمول موضوعات مورد علاقه دوکشور تبادل نظر کردند .

* دکتور هوشنگ نهاوندی رئیس پوهنتون تهران بنابدعوت پوهنتون کابل برای مشاهده موسسات عالی تعلیمی وفرهنگی کشور وارد کابل گردید .

پوهاند دکتور غلام صدیق محببی رئیس پوهنتون کابل، بعضی از اراکین پوهنتون وسفیر کبیر ایران مقیم‌کابل از دکتورنهاوندی وهمراهانش استقبال نمودند .

* دکتور محمدرحیم شیرزوی شارژدافیر سفارت کبرای افغانستان در اسلام آباد چك حاوی مبلغ پنجاه هزار دالر رااز طرف‌حکومت افغانستان بمنظور کمك به آسیب رسیدگان سیلاب های اخیرپاکستان طی‌ملاقات به‌ښاغلی عزیزاحمد وزیردولت برای امور خارجه ودفاع پاکستان تسلیم نمود .

ښاغلی عزیزاحمدمقابلتامراتب سپاسگزاری خود وحکومت پاکستان رااز همدردی حکومت افغانستان به شارژدافیر سفارت افغانستان اظهار کرد .

۲۸ـ اسد ۵۵

ښاغلی محمدداؤد رئیس دولت وصدراعظم باښاغلی ابوسادات محمد صایم رئیس‌جمهور بنگله‌دیش درهوتل انترکانتی ننتال کولمبو ملاقات نموده ودرمورد مسایل مربوط به کنفرانس سران کشور های غیر منسلك و

سایر موضوعات موردعلاقه مذاکره کردند .

ښاغلی عبدالصمد غوث مدیر عمومی سیاسی وزارت امور خارجه نیز حاضر بود .

* ښاغلی محمدداؤدرئیس دولت وصدراعظم درضیافتی اشتراك کردندکه ازطرف مارشال تیتو رئیس جمهور یوگوسلاویا به افتخار رؤسای دول ویا حکومات در کنفرانس پنجم کشور های غیرمنسلك درکولمبو ترتیب داده شده بود .

* ښاغلی رئیس دولت وصدراعظم باښاغلی مختاراولدادا رئیس جمهورموریتانیا دراقامتگاه شان درهوتل انترکانتی ننتال ملاقات وباوی درباره جنبه های مختلف کنفرانس فعلی سران کشورهای غیرمنسلك درکولمبو وسایر مسایل مورد علاقه مذاکره کردند .

طی این ملاقات ښاغلی وحیدعبدالله معین وزارت امورخارجه ، ښاغلی وفی الله سمیعی معین دوم وزارت معارف وښاغلی عبدالصمد غوث مدیرعمومی سیاسی وزارت امور خارجه نیز حاضر بودند .

ښاغلی رئیس دولت وصدراعظم همچنان وزیرامورخارجه کویت رادر هوتل اقامتگاه شان پذیرفته وباوی درمورد موضوعات جلسه سران کشور های غیرمنسلك وسایرموضوعات موردعلاقه دوکشور مذاکره کردند .

درین ملاقات ښاغلی وحیدعبدالله معین وزارت امورخارجه وښاغلی وفی الله سمیعی معین دوم وزارت معارف نیزحاضر بودند .

* * *

* ازطرف ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت وصدراعظم اگریمان ښاغلی عبدالقادرالشاوی بحیث سفیر کبیر جمهوریت عراق در افغانستان که ازجانب حکومت آنکشور مطالبه شده بود صادر شده است . همچنان ازطرف ښاغلی محمدداؤد رئیس دولت وصدراعظم اگریمان ښاغلی ویلس مونکس گاردمونگك که بحیث سفیرکبیر غیر مقیم کشور دنمارك بافغانستان ازطرف حکومت آنکشور مطالبه شده بود صادر شده است .

* نماینده افغانستان در کمیته سیاسی وزرای خارجه کشور های غیرمنسلك متن شناخت حق دسترسی کشور های محاط به خشکه رابه بحروازبحربه کمیته مذکور تقدیم کرد .

این متن ازطرف یکعده کشور های محاط به خشکه دیگر بشمول نیپال و زمبیا پشتیبانی شد .

انتظار میرود که متن پیشنهاد افغانستان بعداز بحث درکمیته مذکور به جلسه کامله وزرای خارجه کشور های غیر منسلك در کولمبو برای تصویب نهائی ارائه شود .

۳۰_اسد ۵۵

ښاغلی محمدداؤد رئیس دولت وصدراعظم ښاغلی پاك سونگ چل صدراعظم جمهوریت دیموکراتیك کوریا ورئیس هیأت آن کشوردر کنفرانس سران کشور های غیر منسلك در

کولمبوراپذیرفته وباوی مذاکراتی انجام‌دادند.

درین ملاقات زعمای دوکشور بر مسایل مربوط بـــه نهضت عـدم انسلاک وبعضـی موضوعات مورد علاقه دیگر نیز بحث‌کردند. هنگام این ملاقات بناغلی عبدالصمد غـوث مدیرعمومی سیاسی وزارت خارجه نیز حاضر بود.

* بناغلی محمدداؤدرئیس دولت وصدراعظم بعداز ظهر۲۸ـاسد نماینده خاص اعلیحضرت ملك خالد پادشاه عربستان سعودی و رئیس هیأت آنکشور رادرکنفرانس سران وياحکومات کشور های غیرمنسلك در اقامتگاه شان در کولمبو پذیرفته ودرمورد مسایل مربوط بـه کنفرانس وموضوعات مورد علاقه دوکشـــور مذاکره کردند .

جلسه وزرای خارجه کشور های آسیایی درکنفرانس کولمبو موضوع انتخاب اعضـــای سیاسی کمیته انسجام کشور های غیرمنسلك رامطالعه کرد .

چون برای حوزه جنوب آسیا، افغانستان وبنگله دیش نامزد عضویت بودند، بعدازبحث لازمه درموضوع جلسه وزرای خارجه کشور های آسیایی بنگله دیش رابحیث عضو مرحله دوم‌کمیته انسجام انتخاب نمود .

۳ سنبله ۰۰

بناغلی محمدداؤد رئیس دولت وصدراعظم هنگام مراجعت بوطن طی تیلگرام هائیکـه ازطیاره حامل شان عنوانی بناغلی فضل‌الهی چودری رئیس جمهوروبناغلی ذوالفقارعلی‌بوتو صدراعظم پاکستان به‌اسلام آبادمخابره گردید ازپذیرایی های‌گرم و مهمان نوازی هـــا ی صمیمانه که هنگام بازدید شان ازپاکستان از ایشان وهمراهان شان بعمل آمده تشکرات وامتنان قلبی خویشرابه زعمای حکومت ومردم پاکستان اظهار فرموده اند .

۷ سنبله ۰۰

بناغلی محمد داؤدرئیس دولت وصدراعظم دعوت بناغلی محمدانور السادات رئیس‌جمهور جمهوریت عربی مصر رابرای مسافرت رسمی ودوستانه به آنکشور پذیرفتند .

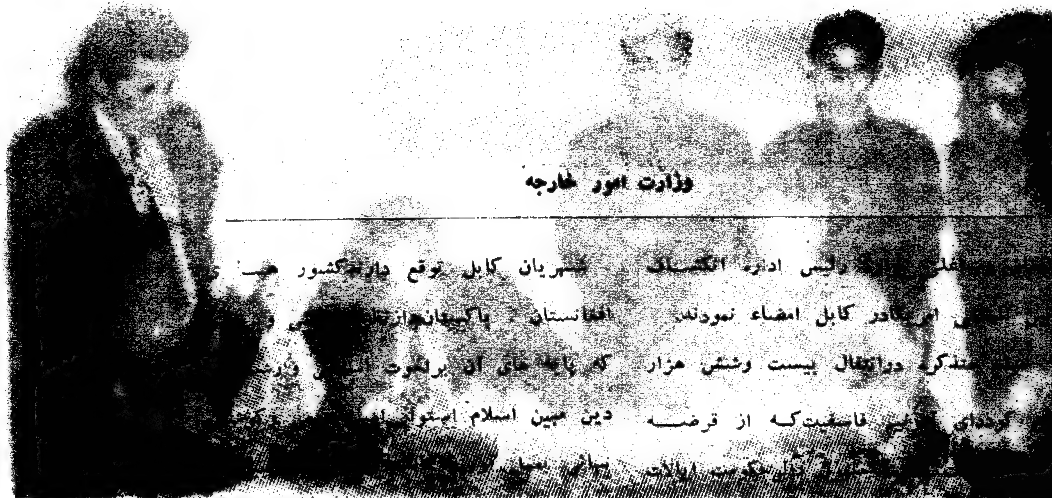
بناغلی رئیس جمهور مصر طی ملاقاتیکه باپوهاند دکتور نوین وزیر اطلاعات وکلتور هنگام اقامتش درآن کشور باایشان بعمـــل آورد دعوتنامه رابه وی سپرده بودتابه‌بناغلی رئیس دولت وصدراعظم تقدیم نماید .

پوهاند دکتورنوین حین مواصلت ازقاهره بکابل حضوربناغلی رئیس دولت وصدراعظم رفته دعوتنامهٔ بناغلی انورالسادات را بـــه ایشان تقدیم کرد .

بناغلی رئیس دولت وصدراعظم این دعوت رابامسرت پذیرفته ودرفرصت مناسبی بـــه جمهوریت عربی مصر مسافرت خواهندنمود.

* سه ملیون وهشتصد هزارکلدارپاکستانی رااداره انکشاف بین المللی امریکا به‌مقصد انتقال کودبه افغانستان کمك بلاعوض نموده است.

موافقتنامه مربوط باین کمك را بناغلـــی محمداسلم هلالی رئیس شرکت کود کیمیاوی

وزارت امور خارجه

[illegible] رئیس اداره انکشاف [illegible] امریکا در کابل امضاء نمودند. [illegible] تذکره دراتقال بیست وشش هزار [illegible] گردای [illegible] فاسفیت که از قرضه [illegible] حکومت ایالات متحده امریکا قبلاخریداری شده ازبندرکراچی تاچمن وپشاور صرف خواهد شد .

۹ سنبله ۵۵

ازطرف ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت وصدراعظم تیلگرام تبریکیه بناسبت روز ملی مالیزیا عنوانی اعلیحضرت توانکویحیی پترا ابن المرحوم سلطان ابراهیم پادشاه آنکشور به کوالالمپور مخابره شده است .

همچنان ښاغلی رئیس دولت وصدراعظم روزملی مالیزیا رابه ښاغلی داتوك سین بی اون صدراعظم آنکشور تبریك گفته اند .

۹ سنبله ۵۵

روزملی پشتونستان درکابل ومراکزولایات کشور طی مراسم خاصی تجلیل گردید .

مراسم روز پشتونستان درکابل با قرائت آیاتی ازقرآن عظیم الشان د ر پشتونستان میدان آغاز شده متعاقبا دکتورغلام سخی‌نورزاد کابل ښاروال بیانیه پیرامون این روزتاریخی برادران پشتونستانی ماایراد کرده گفت :

شهریان کابل توقع دارندکشور هی[illegible] افغانستان و پاکستان [illegible] که پایه های آن برشوت [illegible] دین مبین اسلام استوار [illegible] [illegible] کشور به طریق عادلانه وشرافتمندانه حل گردد .

درمراسم تجلیل ازروز ملی پشتونستان ښاغلی محمدنعیم، دکتورمحمد حسن شر ق معاون اول صدارت ، ښاغلی سید عبدالاله معاون دوم صدارت ووزیرمالیه، اعضای کابینه وکمیته مرکزی، مامورین عالیرتبه عسکری و ملکی، ښاغلی اجمل ختك وعده دیگر ازمشران وپشتونستانی های مقیم کابل، متعلمین لیسه های خوشحال خان ورحمن بابا ومحصلین حربی پوهنتون وجمعیت کثیری از شهریان کابل اعم ازمردوزن حاضربودند .

پس ازآنکه بیرق ملی پشتونستان درمیان ابراز احساسات وکف زدنهای ممتد حضار توسط کابل ښاروال دراهتزاز درآورده شد ښاغلی اجمل ختك بیانیه مفصلی در مورد مبارزات مردم پشتون وبلوچ ایراد نمودکه ازطرف حاضرین باکف زدنهای ممتد بدرقه شد .

درمراسم پشتونستان میدان فوتو هـای مؤسس جمهوریت ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت وصدراعظم وشعارهای مربوط باین روز تاریخی توسط یکعده ازپشتونستانی های مقیم کابل حمل میشد.

۱۰ سنبله ۵۵

ازطرف ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت وصدراعظم تیلگرام تبریکیه بمناسبت روزملی لیبیاعنوانی ښاغلی معمرالقذافی رئیس شورای انقلابی آنکشوربه طرابلس مخابره گردیده

۱۳ سنبله ۵۵

ازطرف ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت وصدراعظم تیلگرام تبریکیه بمناسبت سالگره استقلال دولت قطرعنوانی والاحضرت خلیفه بن جمادالثانی امیرقطربه الدوحه مخابره شده است

همچنان ازطرف ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت وصدراعظم به مناسبت روز ملی جمهوریت سوسیالستی ویتنام تیلگرام های تبریکیه عنوانی ښاغلی تون دکتانگ رئیس جمهور وښاغلی فام وان دکتانگ رئیس آنکشور به هانوی مخابره گردیده است.

اسناد مربوط به موافقتنامه مصارف احداث یك فابریکه نساجی به ظرفیت تولیدی درحدود بیست ملیون مترپارچه درسال توام بادستگاه های تاپه کاری ورنگ آمیزی ویك فابریکه تولیدکاغذ به ظرفیت روزانه هشت تن کاغذدرچوکات کریدت جمهوریت مردم چین درکابل امضاء شد.

اسناد مربوط باین موافقتنامه را از طرف دولت جمهوری افغانستان ښاغلی علی احمد خرم وزیرپلان وازجانب جمهوریت مردم چین ښاغلی کان یه تلوسفیرکبیر آنکشور مقیم کابل درعمارت وزارت پلان امضاء وتعاطی نمودند.

۱٤ سنبله ۵۵

ازطرف ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت

وصدراعظم تیلگرام تبریکیه به مناسبت تقرر بناغلی ریموندبار بحیث صدراعظم فرانسه عنوانی موصوف به پاریس مخابره شده است .

* بناغلی عبدالله ملکیار سفیر کبیر دولت جمهوری افغانستان درواشنگتن برای اجرای پاره اموروارد کابل گردید .

* بناغلی زلمی‌محمودغازی سفیرکبیردولت جمهوری افغانستان درتهران برای اجرای پاره اموروارد کابل شد .

۱۶ سنبله ۵۵

ازطرف بناغلی محمد داؤد رئیس دولت وصدراعظم تیلگرام تبریکیه بمناسبت روزملی برازیل عنوانی بناغلی ارنستوگیزیل رئیس جمهور جمهوریت فدراتیف برازیل به ریودوژنیرو مخابره شده است .

* ازطرف بناغلی محمدداؤد رئیس دولت وصدراعظم تیلگرام تبریکیه بمناسبت روزملی جمهوریت دیموکراتیک مردم کوریا عنوانی بناغلی کیم ایل سونگ رئیس جمهورآنکشور به پیونگ یانگ مخابره گردیده است

همچنان ازطرف بناغلی محمد داؤد رئیس دولت وصدراعظم تیلگرام های تبریکیه بمناسبت روزملی جمهوریت بلغاریا عنوانی بناغلی تیودورژیکوف رئیس شورای دولتی وبناغلی ستانکو تودوروف رئیس شورای وزیران آن کشور به صوفیه مخابره گردیده است .

۲۰ سنبله ۵۵

بناغلی محمد داؤد رئیس دولت وصدراعظم بمناسبت درگذشت بناغلی ماوتسی تونگ زعیم حزبی جمهوریت مردم چین مراتب تاثر وتاسف عمیق شانرا طی تیلگرامی عنوانی هواکوفنگ صدراعظم حکومت‌ومردم جمهوریت چین ابراز داشته اند .

بناغلی رئیس دولت وصدراعظم طی این تیلگرام که به پیکنگ مخابره شده است علاوه‌کرده‌اندکه رهبرفقیدجمهوریت مردم چین بناغلی ماوتسی تونگ نه تنهایکی ازبرازنده ترین شخصیت های بین المللی ویکی از سیاستمداران بزرگ آسیابود بلکه نقش‌فعال ومثبت‌این زعیم‌ازتاسیس نظام جدیدونوسازی جمهوریت مردم چین همواره درتاریخ‌آنکشور حفظ بوده نزدمردم آن‌گرامی وقابل قدرخواهد بود .

بناغلی محمد داؤد رئیس دولت وصدراعظم ضمنا ازخاطرات ملاقات وشناسائی شان بنا بناغلی ماوتسی تونگ فقید دردوران مسافرت به آنکشور نیزدراین تیلگرام متذکرشده اند.

همچنان بناغلی رئیس دولت وصدراعظم‌طی تیلگرام دیگری مراتب تسلیت وتاثرات‌شانرا بمناسبت درگذشت بناغلی ماوتسی تونگ زعیم حزبی جمهوریت مردم چین به چیرمن چیانگ بلنگ کمیتهٔ ملی تونگه ابراز داشته‌اند .

بمناسبت درگذشت بناغلی ماوتسی تونگ

رهبرفقید جمهوریت مردم چین بیرقهای دولتی افغانستان بروزهای ۲۰و۲۱سنبله نیمه افراشته بود .

ښاغلی الشیخ عبدالله جبابی سفیر کبیر عربستان سعودی درکابل اعتمادنامه اش رابه ښاغلی محمدداؤد رئیس دولت و صدراعظم مطابق مراسم معمول درقصر ریاست جمهوری تقدیم نمود .

درین موقع ښاغلی وحیدعبدالله معین وزارت امورخارجه وښاغلی محمداکبر رئیس دفتر جمهوری نیزحاضر بودند .

* ازطرف ښاغلی محمدداؤد رئیس دولت و صدراعظم اگریمان ښاغلی محمد فواد که بحیث سفیرکبیر جمهوریت عربی مصر در افغانستان ازطرف حکومت آن کشور مطالبه شده بود صادر گردیده است .

* ښاغلی محمد نعیم به سفارت کبرای جمهوریت مردم چین رفته مراتب همدردی وتسلیت خویشرا نسبت به درگذشت ښاغلی ماوتسی تونگ رهبرفقید جمهوریت مردم چین درکتابی که باین مناسبت درآن سفارت بازشده است درج وامضاء نمودند .

همچنان دکتور محمدحسن شرق معاون اول صدارت عظمی، بعضی ازاعضای کابینه، اوی درستیزوعده ازمامورین عالیرتبه دولتی و کوردیپلوماتیک مقیم کابل مراتب تسلیت شانرا باین مناسبت درکتاب مذکور درج وامضاء کردند .

* پروتوکول پروگرام همکاری فرهنگی ، تعلیمی وعلمی بین دولت جمهوری افغانستان وجمهوریت سوسیالستی چکوسلواکیه درکابل عقد گردید .

اسناد مربوط به این پروتوکول راازجانب افغانستان پوهاند دکتورنوین وزیر اطلاعات وکلتور وازطرف چکوسلواکیا ښاغلی رئیسک کارمیلتاسفیرکبیر آنکشور مقیم کابل دروزارت امورخارجه امضاء وتعاطی نمودند .

بموجب این پروتوکول افغانستان و چکوسلواکیا درساحات کلتوری وفرهنگی در سال ۱۳۵۵ و۱۳۵٦ همکاری خواهد داشت هنگام امضای پروتوکول بعضی از اراکین وزارت های اطلاعات وکلتوروخارجه نیزحاضر بودند .

* بناغلی زلمی محمودغازی سفیرکبیردولت جمهوری افغانستان درتهران‌که برای اجرای پاره اموربکابل‌آمده بودعازم ماموریتش‌گردید.

* هیأت تجارتی هندکه بمنظور ارزیابی معاملات تجارتی باساس موافقت نامه تجارت وتادیات سال ٥٤ بین افغانستان وهند وارد کابل شده بود عازم‌کشورش شد .

درمذاکراتیکه بین هیأت های تجارتی افغانی وهندی درکابل صورت گرفت موافقه بعمل آمد تاروابط تجارتی بین دوکشورنسبت به سالهای گذشته توسعه وگسترش بیشتر یابد .

طی این مذاکرات طرفین موافقه کردند تا حجم تجارت بین افغانستان وهند با مقایسه سالهای ۱۳۵۳ ـ ۱۳۵٤ هژده فیصد افزایش یابد و تعداد موسسات تجارتی افغانی مساویانه باتعداد موسسات تجارتی هند در امورتجارتی دوکشور فعالیت نمایند .

علاوتا در این مذاکرات موافقه گردید تسهیلات مزید درامور بانکی مملکتین فراهم گردد تااین تسهیلات توسعه تجارت را بین طرفین سرعت بخشد .

ریاست هیأت افغانی رادر این مذاکرات بناغلی غلام حسین بیات رئیس تجارت خارجی وزارت تجارت وازطرف هندبناغلی ورماجاینت سکرتر دروزارت تجارت هند بعهده داشتند .

* قرار داد خریداری سی وسه هزارتن شکر برای ضرورت کشور با کمپنی ویست زوکر جمهوریت اتحادی آلمان امضاء گردید .

قرارداد راازجانب افغانستان رئیس انحصار دولتی وازجانب کمپنی مذکورنماینده آن‌کمپنی درکابل امضاء نمودند .

شکرخریداری شده دراواسط سال ۱۹۷۷ در بندر کراچی تسلیم داده و متدرجاً واردکشور می گردد .

۲۱ سنبله ••

بناغلی محمد داؤدرئیس دولت وصدراعظم بناغلی احمدمحمدابوزید سفیرکبیر جمهوریت عربی مصررابرای ملاقات تودیعی در قصر ریاست جمهوری پذیرفتند .

دورهٔ ماموریت ابوزید درافغانستان به‌پایان رسیده است .

۲۲ سنبله ••

قراردادمربوط به تهیه نقشه های جیالوجی وموادمفیده افغانستان به‌مقیاس یك برپنجصد هزاربین وزارت معادن وصنایع وموسسه تخنواکسپورت اتحاد شوروی عقد شد .

قراردادرا ازطرف وزارت معادن وصنایع انجنیر زمان رئیس پلان آن وزارت وبناغلی بریس تیتوف اتشه اقتصادی سفارت کبرای شوروی درکابل امضاء نمودند .

یك منبع وزارت معادن وصنایع گفت به موجب این قرارداد نقشه های جیالوجی ومواد مفیده باتشریحات لازمه آن به السنه های مختلف دراتحادشوروی تهیه وچاپ خواهدشد

این نقشه هاکه درظرف دوسال تهیه وبه دسترس وزارت معادن و صنایع قرار داده خواهد شدبرای پیشبرد امور سروی سایر معادن کشور واستفاده درامور تدریسی نقش ارزنده خواهد داشت .

* هیأت افغانی بعدازاشتراك در جلسات کمیسیون های ملی یو نسکو کشور های آسیایی منعقده دهلی جدید بکابل مراجعت کرد .

درکنفرانس که بتاریخ ۱۶ سنبله دایرشده بود موضوعات مربوط به فعالیت های کمیسیون های ملی یونسکو وسایر موضوعات یونسکو مورد مطالعه قرارگرفته وهمچنان جهت آمادگی قبلی برای کنفرانس عمومی یونسکو که قراراست درماه عقرب سال ۵۵ درنایروبی دایر گردد مذاکره ومطالعاتی صورت گرفت .

ریاست هیأت افغانی رادر این کنفرانس پوهاند عبدالعظیم ضیایی عضو پوهنتون کابل بعهده داشت .

* ازطرف ښاغلی محمدداؤدرئیس دولت و صدراعظم ، تیلگرام تبریکیه به مناسبت روزملی ایالات متحده مکسیکو عنوانی ښاغلی لویی ایچی ویریارئیس جمهور آنکشوربه مکسیکو سیتی مخابره گردیده است .

۲۹ سنبله ۵۵

ازطرف ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم تیلگرام تبریکیه بمناسبت انتخاب مجدد ښاغلی محمدانور السادات بحیث رئیس جمهور جمهوریت عربی مصر عنوانی ښاغلی موصوف به قاهره مخابره گردیده است

* قرارداد احداث فابریکه سمنت کندهار بین وزارت معادن وصنایع وشرکت امریکا فولرفیش باخ واومان انترنشنل درکابل عقد گردید .

این فابریکه درنواحی مرکز ولایت کندهار بظرفیت تولیدی روزانه یکهزارو ششصد تن سمنت باصرف پنجاه وپنج ملیون دالردرمدت سی ماه که کارسروی آن سه ماه رادر بر میگیرد اعمار میشود .

اعمار این فابریکه مطابق بهمشی دولت جمهوری وبرطبق پلان هفت سالهدولت، قدم عمده دیگریستکه درراه انکشاف اقتصادی کشور برداشته میشود .

فابریکه چه درزمان اعمار وچه درزمان تولید فرصت کاررابرای یکعده زیادمردم کشورمیسر خواهد ساخت .

مصارف پروژه فابریکه سمنتکندهار ازقرضه حکومت ایران تمویل میگردد .

هنگام امضای قرارداد انجنیر عبدالتواب آصفی وزرمعادن وصنایع و ښاغلی تیودورـ ایلیون سفیرکبیر ایالات متحده امریکا مقیم

کلبل عزیز حاضر بودند.

قرارداد را انجنیر محمد هاشم توفیقی رئیس صنایع وانجنیر عبدالله علومی مدیر عمومی مقاولات وزارت معادن وصنایع واز جانب شرکت مذکور بناغلی گل کسانیبلس رئیس کمپنی فیش بلیخ بناغلی روزیان آمر کمپنی تعمیراتی اومان وبناغلی کرسیکاریورآمر کمپنی فروشات فولر کاریوپش امضاء کردند.

* بناغلی سلطان محمود غازی رئیس عمومی هوانوردی ملکی وتوریزم بنا بدعوت کمیته توریزم جمهوریت مردم بلغاریا برای بازدید ازموسسات توریزم ومناطق تورستیک آنکشور عازم صوفیه گردید.

بعضی ازاراکین ریاست عمومی هوانوردی وتوریزم ملکی وسفیرکبیر بلغاریا مقیم کابل درمیدان هوایی بین‌المللی کابل با بناغلی سلطان محمود غازی وداع کردند.

۳۱ سنبله ۵۵

بناغلی محمدداود رئیس دولت وصدراعظم بناغلی اول برناردآولسن سفیرکبیر غیر مقیم دنمارک در افغانستان را برای ملاقات تودیعی در قصر ریاست جمهوری پذیرفتند.

دوره ماموریت بناغلی اولسن بحیث سفیر کبیر غیرمقیم کشورش در افغانستان به پایان رسیده است.

* درسی‌ویکمین دوره اجلاسیه مجمع عمومی موسسه ملل متحد که درنیویارک افتتاح گردید. هیأت افغانی بریاست بناغلی وحید عبدالله معین وزارت امورخارجه اشتراک مینماید.

* قرارداد سروی جیولوجیکی بلاک فراه در غرب افغانستان بین دافغانستان دتیلوملی موسسه وکمپنی ترای سنترل انگلستان در وزارت معادن وصنایع عقد شد.

بموجب قرارداد کمپنی ترای سنترل ساحه سی وسه هزارکیلو متررادر دوقسمت طی چارماه بمقصد تفحص نفت وگاز دربلاک فراه سروی ومطالعه نموده و راپور کار خویشرا بدسترس دافغانستان دتیلوملی موسسه قرار میدهد.

قراردادرا ازطرف دافغانستان دتیلو ملی موسسه دکتور محمد رجب حیدری نماینده‌آن موسسه وازجانب کمپنی ترای سنترل بناغلی دیویدملز آمرتفحص پترول شـرق آسیا در آستراليا امضاء نمودند .

هنگام امضای قرارداد بعضی از رؤسـای وزارت معادن وصنایـع ومستشار اقتصـادی سفارت کبرای انگلستان در کابل حاضـر بودند .

اول میزان ۰۰

ازطرف بناغلی‌محمدداؤدرئیس دولت‌وصدراعظم تیلگرام تبریکیه بمناسبت روزملی عربستان سعودی عنوانی اعلیحضرت خالدبن عبدالعزیز پادشاه آنکشوربه ریاض مخابره گـردیده است .

* ازطرف بناغلی محمد داؤدرئیس دولت وصدراعظم تیلگرام تبریکیه به مناسبت احراز کرسی ریاست جمهوری لبنان توسط بناغلی الیاس سرکیس رئیس جمهور جدید آنکشور عنوانی بناغلی موصوف به بیروت مخابره‌شده است .

* ازطرف بناغلی محمدداؤدرئیس دولت وصدراعظم تیلگرام تعزیت بمناسبت درگذشت مارشال‌چوی‌ینگ‌گی‌معاون رئیس جمهوررئیس اسامبلی‌شورای‌عالی‌مردم‌جمهوریت دیموکراتیك کوریاعنوانی‌بناغلی‌کیم‌ال سونگ‌رئیس جمهور انکشور به پیونگ یانگ مخابره شده است.

* بناغلی وحیدعبدالله معین وزارت امور خارجه بنابدعوت حکومت اتحاد شوروی برای یك مسافرت رسمی ودوستانه وارد مسکـو گردید .

بناغلی کوزیروف معین وزارت خارجـه اتحاد شوروی وبعضی دیگر از اراکین انوزارت بناغلی نور احمد اعتمادی سفیر کبیر واعضای سفارت کبرای دولت جمهوری افـغـانستان در مسکو از بناغلی وحید عبدالله درمیدان هوائی مسکو استقبال کردند .

بناغلی وحیدعبدالله معین‌وزارت امور خارجه بابناغلی واسیلی واسیلو ویـچ کوزنتسیف معاون اول وزارت خارجه اتحاد شوروی کـه فعلا درغیاب وزیر خارجه آنکشور کفـالـت مینماید روی موضوعات مورد علاقه ومسایل بین‌المللی درفضای دوستانه‌مذاکره‌بعمل آورد.

* بناغلی‌وحیدعبداللهمعین وزارت‌امورخارجه بعد از انجام مسافرت رسمی و دوستانه به اتحاد شوروی برای اشتراك در جلسات جاری مجمع عمومی موسسه ملـل متحـد ازمسکـو عازم نیویارك گردید .

در میدان هوایی بین المللی مسکو معین وزارت امور خارجه اتحاد شوروی وبعضی دیگر از اراکین آن وزارت سفیرکبیر واعضای سفارت کبرای افغانی بابناغلی وحیدعبدالله وداع نمودند .

بناغلی وحیدعبدالله معین وزارت امورخارجه هنگام اقامت درمسکوبابناغلی نظرماتاجونوف معـاون صـدر هیـأ ت رئیسه شورای عالی

جمهوریت سوسیالیستی ازبکستان اتحاد شوروی در قصر کسر یملین ملاقات نموده وروی موضوع ذات البینی مورد علاقه مذاکره نموده است .

همچنان معین وزارت امورخارجه با ښاغلی واسیلی واسیلویچ کوزنیتسوف معاون اول وزارت امورخارجه اتحاد شوروی پیرامون یك سلسله موضوعات مورد علاقه ومسایل بین المللی مذاکره کرده است .

هنگام این ملاقات هاښاغلی نوراحمداعتمادی سفیرکبیر افغانی درمسکو نیزاشتراك داشت .

۵ میزان ۵۵

ازطرف ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت وصدراعظم تیلگرام تبریکیه به مناسبت عید سعید فطر عنوانی روسای دول وحکومات کشور های اسلامی مخابره گردیده است .

همچنان تیلگرام های تبریکیه باین مناسبت ازطرف سران دول وصدراعظمان کشور های اسلامی عنوانی ښاغلی رئیس دولت وصدراعظم مواصلت کرده است .

* مشران پشتون وبلوچ طی پیام هایی عیدسعیدفطررابه ښاغلی محمدداؤد رئیس دولت وصدراعظم، حکومت و کافه ملت افغانستان تبریك گفته ترقی وتعالی کشور وآسایش مزیدمردم افغانستان راتحت رهنمایی های مؤسس جمهوریت ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت وصدراعظم آرزو نموده اند .

۸ میزان ۵۵

ازطرف ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت وصدراعظم به مناسبت بیست وهفتمین سالگرد تاسیس جمهوریت مردم چین تیلگرام تبریکیه عنوانی ښاغلی هواکوفنگ معاون اول رئیس کمیته مرکزی حزب کمونیست جمهوریت مردم چین وصدراعظم آن کشور به پیکنگ مخابره گردیده است .

ښاغلی رئیس دولت وصدراعظم طی این تیلگرام ازطرف خود، حکومت ومردم افغانستان برای توسعه واستحکام مزید علایق دوستی میان مردمان دوکشور وترقی ورفاه مزیدمردم دوست چین اظهار آرزومندی نموده اند .

* داکترشعیب آمرخدمات صحی حوزه مدیترانه شرقی موسسه صحی جهان بسرای اشتراك درمراسم افتتاح ورکشاپ صحت خانواده وارد کابل شد .

درمیدان هوایی بین المللی کابل ښاغلی روف روشان رئیس ارتباط خارجه وزارت صحت عامه ازوی استقبال کرد .

یك منبع وزارت صحت عامه گفت : داکترشعیب درمدت اقامتش درکابل بامقامات مربوط وزارت صحت عامه پیرامون پروگرام های موسسه صحی جهان نیزمذاکراتی انجام داده وازبعضی پروژه های صحت عامه دیدن کرد .

ورکشاپ صحت خانواده درشهرکندز دایر گردید .

۱۰ میزان ۵۵

ازطرف بناغلی محمد داؤد رئیس دولت وصدراعظم تیلگرام تبریکیه بمناسبت روزملی جمهوریت قبرس عنوانی سرباسقف میکاریوس رئیس جمهور آنکشور به نیکوسیا مخابره گردیده است .

* بناغلی علی‌احمدخرم وزیرپلان بنابدعوت مقامات مربوط اتحاد شوروی درراس یک هیأت عازم مسکوگردید .

وزیر پلان طی اقامت درآنکشور پیرامون قراردادهای مربوط به آنعده پروژه های انکشافی شامل پلان هفت ساله کشور که تمویل آن به همکاری اتحاد شوروی صورت میگیردبامقامات مربوط اتحاد شوروی مذاکراتی انجام داد .

عدهٔ ازاراکین‌وزارت پلان، سفیرکبیروبعضی ازاعضای سفارت کبرای شوروی مقیم کابل درمیدان هوایی بین المللی باهیأت افغانی وداع کردند .

* اگریمان بناغلی نوراحمداعتمادی‌که بحیث سفیر کبیر دولت جمهوری افغانستان در پاکستان ازحکومت آنکشور مطالبه شده بود اخیرا مواصلت کرده است .

۱۱ میزان ۵۵

ازطرف بناغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم تیلگرام تبریکیه بمناسبت روزملی جمهوریت کوریا عنوانی بناغلی باراچونگ‌هی رئیس جمهور آنکشور به سیول مخابره‌گردیده است .

۱۲ میزان ۵۵

بناغلی عبدالحمید عضو هیأت افغانی درسی ویکمین اجلاس مجمع عمومی ملل‌متحد به اتفاق آراء بحیث راپورتر کمیته چارم آن مجمع انتخاب گردیده است .

۱۳ میزان ۵۵

متن بیانیه بناغلی وحیدعبدالله معین‌وزارت امورخارجه ورئیس هیأت افغانی‌درسی ویکمین اجلاس عمومی موسسه ملل متحد :

بناغلی رئیس !

موجب مسرت هیات جمهوری افغانستان است‌که تبریکات صمیمی وتمنیات نیك خودرا به مناسبت انتخاب جلالتماب شمابه کرسی ریاست سی ویکمین اسامبلی عمومی ملل متحدابراز دارم، واقعا جای مسرت است که ازتجارب وسیع واستعداد عالی ورهنمایی خردمندانه تان درپیشبرد جلسات اسامبلی استفاده مینمائیم یقین دارم این جلسات به بهترین وجهه پیش برده خواهد شد .

بناغلی رئیس !

میخواهم بااستفاده ازفرصت به نمایندگی ازهیأت افغانی قدردانی بی شائبه خویش را به سلف شما جلالتمآب صدراعظم ووزیر امور خارجه لوکسمبورگ که بوجهه نهایت شایستهٔ جلسات اسامبلی‌گذشته مارارهنمائی نموده اند اظهار نمایم .

همچنان می خواهم نامراتب قدردانی دارا به بناغلی سرمنشی موسسه ملل متحد به نسبت مساعی دوامدار شان درتطبیق اصول

ورسیدن باهداف منشور ملل متحدوزحمات خستگی ناپذیر شان برای جلب توجه اعضای این موسسه به پروبلمهای مهمی که بشریت به آن مواجه اند تقدیم دارم .

هیأت من مانند همیش بایشان ازپشتیبانی مداوم خویش بمنظور ایفای وظایف مهمی که برای تامین صلح وسلامت بین‌المللی بایشان تفویض گردیده اطمینان داده آرزوی موفقیت شانرا مینماید .

ښاغلی رئیس !

اگر ازیك طرف صحبت ازصلح جهانی وتحکیم آن میکنیم ومساعی کسانی راکه برای حفظ وتقویه آن سعی میورزند تمجید مینمائیم از جانب دیگر ملا حظه مسی نمائیم که دنیای ماباچلنج های خطیری مواجه‌میباشد باکمال تاسف باید اظهار نمایم‌که نمایندگان محترم تمام‌کشورهای عضواین سازمان‌که‌درزیر این سقف هرسال گسترد هم جمع میشوند تاامکانات تامین این ایدآل های عالی راکه ازبدوتاسیس این سازمان جهانی وپس از یك سلسله تجربه های دشوار وتلخ جنگ جهانی اول وبالخصوص جنگ دوم حاصل گردیده بود جستجو کنیم تاکنون به آن توفیق نیافته‌ایم پس بیائید منحیث اعضای این جامعه جهانی به‌اتفاق هم وبدون تبعیض وارزیابی دقیق عوامل وعناصری راکه این چلنج ها خلق نموده ازبین برداشته ودنیای خودرا مصئون وبری ازآنهاگردانیم. این ایدهٔ سترگ این سازمان جهانی وهریك ازاعضای آن میباشد.

ښاغلی رئیس !

تضاد هاییکه امروز درجهان مادیده میشود کاملامخالف آن توقعاتی‌است‌که ماانتظارداشتیم وقتی براوضاع رقت باردرافریقای جنوب و جنوب غربی نظرمیاندازیم ومیبینیم‌که یکدسته اقلیت تبعیض طلب وبدون کدام حق مخالف تمام اساسات قبول شده احترام به حقوق فردی وسیاسی مردمانیکه ازهیچکدام ماقطعا متفاوت نبوده ونیست بنام های تبعیض و سیاست اپرتاید از تمام این حقوق محروم نگهداشته‌میشوندآنهم درکدام عصر، عصریکه ذهنیت های انسانی احترام به کرامت بشری وحقوق فردی رایکی ازوجایب اولی واساسی خودمیدانند وقتی‌که بدین اوضاع تأسف انگیز مینگریم آن صحنه های قرون وسطائی واستثمار آن طبقاتی که خودرا ممتاز ومتمایز ازدیگران میشمارند جلونظر مامجسم میگردد ویاس وناامیدی رادربرابر ماقرار میدهد که این جامعه ازکشورهاتا هنوز قادر نگردیده‌اند که دست این اقلیت های تبعیض طلب راکاملا کوتاه نمایند. به‌همه حال امیدواریم‌که هرچه زودتربراین وضع پایانی باشد وآن مردمانیکه تحت سلطه بیگانه بسر میبرند به آرزو هاو حقوق حقه خویش نایل گردند .

ازجانب دیگر بحران اوضاع اقتصادی‌جهان امروز مارابه تشویش واندیشه میاندازد که اگریك راه حل معقول یعنی بوجود آوردن یك نظام جدید اقتصادی به میان نیایداین چلنج هاوتضاد هابین کشور های داراونادار دنیای

مارابین دودسته متخاصم قرار خواهد داد که درذات خودبزرگترین خطربرای صلح وسلامت آینده جهان خواهد بود .

بناغلی رئیس !

بااین تذکرمختصردرباره عمومیات، میخواهم حالانظر هیأت خودرا درمورد موضوعی کــه شامل آجندای امسال ماميباشد اظهارنمایم .

بناغلی رئیس !

برای افغانستان همیشه موجب‌اطمینان‌است هنگامیکه یك مبارزه ملی برای استقلال منجر به بوجود آمدن يك دولت آزاد میگردد جای خوشی است‌کــه هیأت افغانستان شمــول جمهوریت مستقل سیشل رابحیث عضو جدید این سازمان جهانی خیرمقدم گفته ومنتظرادامه همکاری بایشان میباشدمابا‌علاقه خاص‌انکشاف جدید رادرمورد حل عادلانه ونهائی پروبلم‌های افریقای جنوبی تعقیب مینمائیم، کشور مــن همیشه اهمیت زیادی برای حل این پروبلم هاقایل بوده‌است. بحیث حامی‌وفادارپرنسیپ های‌آزادی، نشنلزم واحترام حقــوق ملــل ، افغانستان آرزومند است که این مجاهــدات مردم افریقای‌جنوبی‌راکه ازظلم طبقات ممتاز رنج دیده‌اند. به اهداف ملی شان برساند .

بناغلی رئیس !

جمهوریت افغانستان باپیروی از سیاست خارجی خویش‌که براصول های عدم انسلاك استوار است توانسته است تامناسبات بسیار صمیمی راباتمام ممالك صلح دوست جهـان منجمله کشور های منطقه خود برقرارنماید.

باکشور پاکستان طوریکه سال گذشته وسال های ماقبل درین مجمع عالی ذکرگردیده‌است افغانستان یك اختلاف قدیم سیاسی داشته ودارد. مسرورم به اطلاع میرسانم‌که درروابط ماباپاکستان تغییرمثبتی رونما گــردیده است ومذاکرات بین زعمای دوکشور درزمینه آغاز یافت، آرزومندیم‌که این تماس هاومذاکراتیکه درآینده بین دوزعیم صورت میگیرد منتــج به دریافت یك راه حل شرافتمندانه برای‌این اختلاف گردد .

من ازشنیدن مطالبی‌که بناغلی عزیز احمد وزیردولت برای دفاع وامور خارجه پاکستان دراینجا درمورد روابط بین دوکشور اظهـار نموده تشویق شدم. میخواهم بااستفاده ازاین فرصت اظهار آرزومندی نمایم‌که یگانه پروبلم سیاسی که بین ماوجود دارد یك راه حــل شرافتمندانه بخود بیابد .

نمایندگان محترم !

یگانه طریقی که همه ماميتوانیم اختــلاف خودرا بکلی حل نمائیم مذاکرات مسالمت آمیز می باشد من باین موسسه جهانــی اطمینان میدهم‌که مادر انتظار یك راه حل شرافتمندانه برای یگانه اختلاف سیاسی بین افغــانستان وپاکستان که متکی برواقعیت وازراه مسالمت آمیز باشد میباشیم .

بناغلی رئیس !

بااطمینان مشاهده میکنیم‌که از کنفرانس تاریخی سران درالجزیره تاکنون موفقیت‌های چشمگیر نهضت های آزادی، نیروی دیــنی

برای مبارزات استقلال طلبی وعدالت خواهی درافریقا ودیگر حصص جهان بخشیده است.

افغانستان به صورت مداوم ازامحای کامل سلطه‌خارجی استعمار، اپارتایدوتبعیض نژادی حمایت نموده است . هیأت من جداً حقوق انتقال‌ناپذیرمردم نامیبیارابرای حق‌خوداراديت واستقلال تائید مینماید .

ښاغلی رئیس !

ماهمچنان ازادعاهای مشروع وحقوق ثابت مردم زمبابوی برای حق خوداراديت استقلال که بالای حکومت اکثریت استوار باشدحمایت میکنیم ماازمجادله مشروع نهضت های آزادی طلبی (افریقای جنوبی) به منظور امحای اپارتایدونیل به حق انتقال ناپذیرخوداراديت پشتیبانی مینمائیم .

ښاغلی رئیس !

اوضاع موجوده درشرقمیانه بحیث محور اختلاف تاکنون باقی میباشدکه خطر بزرگی رابرای صلح وامنیت جهانی بار می آورد این حالت بنابراسرارویپیروی اسرائیل ازسیاست تجاوزکارانه توسعه جویانه واشغال گرانه و انکار آشکار ازحقوق ملی مردم فلسطین که ازطرف ملل متحد برسمیت شناخته شده‌است سرپیچی این کشور ازپرنسیب های منشور ملل متحد وفیصله نامه ها واعلامیه های‌جهانی حقوق بشر می باشد .

طوریکه حکومت افغانستان مکرراً اظهار نموده است قضیه فلسطین هسته معضله شرقمیانه‌راتشکیل میدهد، تازمانیکه تمام‌حقوق مشروع فلسطین اعاده نگردد .

مخصوصاً حق بازگشت شان بوطن مطابق به‌فیصله نامه های ملل متحد وهمچنان حق تعیین سرنوشت شان بشمول حق تشکیل یك‌دولت آبادتامین نشودصلح دوامداروعادلانه درشرقمیانه بوجود آمده نخواهد توانست .

دراینموردهیأت من جداً ازتوصیه های‌کمیته حقوق‌مردم فلسطین‌که متاسفانه‌شورای امنیت نتوانست‌آنرابتصویب برساندحمایت مینماید.

ښاغلی رئیس !

هیأت افغانی ازوضع رقت بارورنج های بشری درلبنان وخسارات مادی وارده به آن کشور عمیقاًنگران بوده ازتمام جوانب مربوط درخواست مینماید تاهرچه زودتر اختلافات خودرابه صورت مسالمت آمیزحل کنند و شرایط صلح دایمی راباحترام به تمامیت ارضی حاکمیت ملی وعدم انسلاك این کشور احیاء نمایند .

ښاغلی رئیس !

درمورد موضوع قبرس افغانستان از اصل تمامیت ارضی حاکمیت ملی‌وعدم انسلاك این کشور حمایت نموده وپرنسیب های مندرجه فیصله نامه شماره (۳۲۱۲) مجمع عمومی بیست ونهم ملل متحد رادرمورد حل معضله قبرس عامل اساسی میپندارد. مامعتقدیم که مذاکرات بین هردوکتله باشندگان قبرس در تحت نظارت سرمنشی ملل متحد باعث بوجود آمدن یك موافقه قابل قبول و نیل بیك راه حل دوامدار وعادلانه خواهد گردید تا هر دو

کتله بتواند باهم درصلح وهم آهنگی بسر برند .

ښاغلی رئیس !

اظهارات متعددی در باره دیتانت صورت گرفته وهمه مااتفاق نظرداریم که بسا امکانات جهت بسط وتوسعه دیتانت به همه اکناف جهان موجود است به همه حال بایست بین دیتانت ناشی ازخوف وهراس ودیتانت متکی برپرنسیب زیست با همی تمیز کرد. زیرااولی محکوم به فناوآخری ماهیت دایمی داشته وزمینه مستحکم را برای صلح وسلامت جهان مهیا میسازد. این اعتقاد همه روزه قویترشده میرودکه بدون تطبیق فعالانه وصلح جویانه پرنسیب های زیست با همی votoروحیه همکاری بیشائبه بوجود آمدن دیتانت یك امرناممکن وسرنوشت بشر مجهول‌خواهد بود .

ښاغلی رئیس ! اجازه بدهید تادراین مورد ازمتن بیانیه ښاغلی رئیس دولت وصدراعظم افغانستان که اخیرا درکنفرانس کشور های غیرمنسلك درکولمبو ایراد فرموده اندااقتباس نمایم .

«دراین اواخر ازدیتانت میشنویم تا گزیر میگویم خوب است امانمیتوان ازحقیقتی به تجاهل گذشت‌که دیتانت که محصول احترام اساس زیست باهمی باشد بادیتانت ناشی ازخوف فرق دارد. آنچه بیشتر اهمیت دارد اینست که دیتانت بایدجهان شمول باشد. آنچه مهمترین عامل صلح وامن جهانی شده میتواند زیست باهمی جهانی است‌که ازروحیه همکاری برای بهبودمتوازن نفوس انسانی در همه مناطق جهان به نفع صلح وامن دایمی دنیاسرچشمه گرفته باشد .»

ښاغلی رئیس !

درمورد مسایل مربوط به خلع سلاح هیأت افغانی سیاست خودرامبنی بر تامین خلع سلاح عام وتام مخصوصا درساحه تسلیحات ذروی مکرراً تائید مینماید .

باین منظورماباسرع فرصت از انعقاد یك کنفرانس خلع سلاح جهانی ویا تدویر مجمع عمومی خاص ملل متحددرزمینه پشتیبانی مینمائیم، دروضع بحران اقتصادی موجوده بابوجود آمدن یك موافقتنامه بین المللی‌جهت کاهش مصارف گزاف تسلیحاتی یك منبع مهم مالی رابرای انکشاف اقتصادی واجتماعی جامعه بشری مخصوصا ممالك درحال انکشاف وکمترین انکشاف یافته مهیاخواهد ساخت .

همچنان ماکاملا ازدوام مذاکراتی که درداخل ملل متحد به منظور خاتمه بخشیدن به مسابقات تسلیحاتی منع تولید سلاح تخریب دسته جمعی سلاح کیمیاوی وآزمایشهای‌ذروی به مقاصد نظامی وانکشاف قدرت ذروی واستفاده ازآن به مقاصد صلح آمیز برای پیشرفت تمام‌ملل مخصوصاممالك روبانکشاف آغاز گردیده پشتیبانی مینماییم .

ښاغلی رئیس !

هیأت افغانی ازاعلامیه ایکه بحر هند رابه حیث یك منطقه صلح اعلام مینماید حمایت نموده وتطبیق محتویات آنراازطرف تمام دول

خواهان است بدون شبهه تطبیق این اعلامیه به صلح بین المللی وامنیت منطقه کمک خواهد کرد .

باین منظور وبه تعقیب فیصله نامه های کنفرانس سران کشور های غیر منسلک هیأت افغانی ازمفکوره مشوره های لازم جهت انعقاد یك کنفرانس باشتراك تمام کشور ها درباره بحرهند به منظور اتخاذ تصامیم جهت تطبیق اعلامیه مذکور پشتیبانی مینماید .

بناغلی رئیس !

بیشتر محسوس میگردد که یك ارتباط غیر قابل انکاربین انکشاف اقتصادی وحفظ صلح وامن جهانی وجود دارد مبرهن است که مجادله جهت بدست آوردن استقلال سیاسی وحاکمیت ومساوات بامجادله به منظور نیل به استقلال اقتصادی ازهم جداشده نمیتواند .

فیصله نامه های تاریخی مجامع عمومی خاص ششم وهفتم ملل متحد درمورد پرنسیپ های اساسی حاکمیت دول بالای منابع طبیعی شان تعیین قیمت عادلانه برای مواداولیه و خام ریفورم سیستم پولی جهانی توجه به موضوع قروض مخصوصا برای ممالك درحال انکشاف وکمترین انکشاف یافته مژده دهنده آغازیك سیستم عمومی جدید ونظام نوین اقتصادی می باشد .

باوصف این وقایع مهم وپیشرفت چشمگیر دربعضی ساحات ازنظرارزیابی عمومی پیشرفت های محدودی تاکنون صورت گرفته است .

بناغلی رئیس !

مشکل مشخص موقعیت نامساعد جغرافیائی کشور های محاط به خشکه توأم با پروبلم های انکشاف وموانع دیگر که محدودیت های طبیعی رادر انکشاف اقتصادی این کشور ها بوجو آورده است مخصوصا عدم دسترسی آزادبه بحروازبحر آنقدر واضح است که ایجاب تکرار وتفصیلات مزید را نمینماید حل اساسی ترانزیت آزاد که برای انکشاف اقتصادی واجتماعی ممالك محاط به خشکه اهمیت حیاتی دارد درمجامع مختلف بین‌المللی واخیرا درپنجمین کنفرانس سران دول ویا حکومات کشورهای غیرمنسلك مجدداً تائید گردیده است، بادرنظرداشت ارتباط مستقیم حق دسترسی آزادبه بحروازبحر و انکشاف اقتصادی هیأت افغانی جداً آرزومند است که جامعه بین المللی تصامیم عملی در مورد تطبیق این حق اتخاذ نماید .

مجمع خاص ششم، مجمع‌عمومی درپروگرام عمل خود پروبلم های مختلف ممالك روبه انکشاف ومحاط به خشکه راتشخیص نموده و تصامیمی راکه جهت جبران مصارف اضافی حمل ونقل وترانزیت توسط تاسیس یك صندوق مخصوص اتخاذ گردد تائید نموده است . درجریان مجمع خاص هفتم ومجمع عمومی سی ام بامشکلات زیادوبه ابتکار هیأت افغانستان توسط فیصله نامه شماره (۳۵۰٤) صندوق مخصوص جهت جبران مصارف‌اضافی ممالك محاط به خشکه که درساحه حمل ونقل

وترانزیت تاسیس گردید .

به تاسی ازاین فیصله ومحتویات اعلامیه مانیلا وانکتادچارم بایست درزمینه اقدامات لازمه جهت فعال شدن صندوق مذکور هرچه زودتر اتخاذ گردد .

هیأت افغانی ازتصامیم خاصی که بەنفع ممالك کمترین انکشاف یافته ومحاط بەخشکه درحال انکشاف‌که بااحتیاجات عاجل ومشکلات عظیم اقتصادی مواجه اند واین وضع یك فشارآلی مهمی رابالای آنهاوارد میسازد وبه صورت مستقیم وغیرمستقیم تاثیرمنفی بالای انکشاف آنها دارد، حمایت‌کامل مینماید .
امیدواریم این مجمع عمومی به صورت جدی سعی ورزد تاتمام توصیه نامه وفیصله نامه هادرزمینه بشمول فیصله نامه‌که از طرف پنجمین کنفرانس سران کشور های بیطرف درین موردبه تصویب رسیده عملی گردد .

ښاغلی رئیس !

نظام پولی جهانی بیك تجدید نظروریفورم بنیادی احتیاج مبرم دارد تانقش حق برداشت مخصوص رادرذخایر بین المللی زیادتر گردانیده ومساوات رادر بین ممالك انکشاف یافته ودرحال انکشاف درمورد اتخاذ تصامیم تامین نماید .

علاوتاً بایست صندوق وجهی بین المللی عملیات خودرا تنهابه مسایل پولی محدود نساخته وحمایت بیلانس تادیات وامدادجهت انکشاف ممالك درحال رشدوکمترین انکشاف یافته رانیزیکی ازوظایف خود بشمارد .

ښاغلی رئیس !

درمورد انتقال تکنالوژی هیأت مسن از پیشنهادات فیصله نامه های مندرجه اعلامیه مانیلاحمایت‌کامل نموده وآرزومندیم تاتصامیم لازم ازطرف ارگان های ملل متحد مخصوصا کنفرانس ملل متحدبرای تجارت وانکشاف و موسسه انکشاف صناعتی ملل متحد بمنظور دست یابی ممالك درحال رشد و کمترین انکشاف یافته به تکنالوجی جدیدبه اساس یك قیمت مناسب باقدرت مالی واهداف اقتصادی شان اتخاذ گردد .

ښاغلی رئیس !

تنهاچندهفته محدودسپری میگرددکه‌اکثریت مادرکشور زیبای شماجهت بررسی مسایل عاجل اجتماعی واقتصادی وسیاسی جهان دور هم جمع گردیده بودیم .

فیصله‌هاییکه درساحه‌اقتصادی درکنفرانس سران کولمبو اتخاذ گردید زمینه مستحکم رابرای همکاری بین المللی استوار ساخته‌راه های حل مشخص رابرای پروبلم ها ارائه میدارد . ماخیلی هاآرزومندیم که این‌تصامیم ازحمایت این مجمع بزرگ برخوردارگردد .

ښاغلی رئیس !

ماچلنج هاوسرنوشت مشترك رادرپیشرو داریم‌بیائیم بەعزم راسخ راه های حل رابرای اختلافاتی که به آنمواجه هستیم‌وطریق تامین صلح وپیشرفت که جهان مشکل دیده مابه‌آن احتیاج مبرم دارد جستجو نمائیم عدم‌مساوات باکشورهای دارا‌توسط برقرار نمودن یك

نظام واقعی وجدید اقتصادی محو نمائیم . وبامساعی خستگی ناپذیر برای ازبین بردن بقایای استعمار وجهت تامین حقوق بشر و حق تعیین سرنوشت برای همه مردمان جهان مبارزه نمائیم .

بیائید باهم یکجادرصلح وهم آهنگی بسر بریم وبرای نیل بهاهدافی‌که برای سرنوشت مشترك خود داریم به فیصله های خویش مطابق به پرنسیب های مندرجه منشور ملل متحد جنبه عملی واقعی وحقیقی دهیم تابدین وسیله بتوانیم فضای‌صلح‌رابه منظورپیشرفت وانکشاف جهان‌که به دشواری های گوناگون مبتلامی باشد مهیا سازیم .

۱۴ میزان ٥٥

ازطرف بناغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم تیلگرام تبریکیه به مناسبت سالگرد پیروزی ششم اکتوبر جمهوریت عربی مصر عنوانی بناغلی محمدانورالسادات رئیس‌جمهور آنکشور به قاهره مخابره شده است .

بناغلی رئیس دولت وصدراعظم طی این تیلگرام تمنیات نیك خودومردم افغانستان را برای مساعی شجیعانه کشوردوست جمهوریت عربی مصر وسایر کشور های برادر عرب جهت پیروزی نهائی اظهار نموده، موفقیتهای مزید ملت دوست وبرادر مصر رادر راه‌تحقق آمال ملی شان وهمچنان تحکیم وتوسعه مزید روابط دوستی بین دوکشور راآرزونموده‌اند .

۱۵ میزان ٥٥

ازطرف بناغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم تیلگرام تبریکیه به‌مناسبت روزملی جمهوریت دیموکراتیك آلمان عنوانی بناغلی ویلی شتوف رئیس شورای دولتی وبناغلی هورست سوندرمن رئیس شورای وزیران آن کشور به برلین مخابره گردیده است .

* بناغلی ایوان لواردمعین پارلمانی در وزارت امورخارجه وکشور های مشترك‌المنافع برتانیه وارد کابل شد و در هوتل انترکانتی ننتال ازطرف بناغلی محمد انورنوروز معاون ریاست تشریفات وزارت امور خارجه پذیرائی گردید متعاقبا بناغلی عبدالصمد غوث مدیرعمومی سیاسی وزارت امور خارجه باوی ملاقات تعارفی بعمل‌آورد .

۱۸ میزان ٥٥

ازطرف بناغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم تیلگرام تبریکیه بمناسبت تقرر بناغلی توربی یورن فالدین بحیث صدراعظم سویدن عنوانی صدراعظم موصوف بهستکهلم مخابره گردیده است .

* بناغلی سوچاتی چوتهاسمیت سفیرکبیر غیرمقیم تایلند درافغانستان اعتماد نامه اش رابه بناغلی محمدداؤدرئیس دولت وصدراعظم مطابق مراسم معمول درقصر ریاست جمهوری تقدیم نمود .

* بناغلی وحیدعبدالله معین وزارت امور خارجه بادکتور کورت والدهایم سر منشی موسسه ملل متحددرنیویارك ملاقات نمود.

همچنان ښاغلی معین وزارت امور خارجه باوزرای خارجه ایران، پاکستان، کویت،هند ورئیس هیات بنگله دیش که جهت سهمگیری دراجلاس جاری مجمع عمومی ملل متحد به نیویارك آمده‌اند، ملاقات های جداگانه بعمل آورده است .

* ښاغلی علی احمدخرم وزیرپلان ازاتحاد شوروی بکابل مراجعت کرد .

وزیرپلان درراس یك هیأت بدعوت مقامات اتحادشوروی برای مذاکره پیرامون قرار داد های یکعده پروژه های انکشافی شامل پلان هفت ساله کشور که تمویل آنها‌به همکاری اتحاد شوروی درنظر است به آنکشور رفته بود .

ښاغلی خرم هنگام مراجعت به خبر نگار باختر درمیدان هوایی بین المللی کابل‌نتایج مذاکراتش رابامقامات مربوط شوروی مثبت ومفید خوانده ونیز از مهمان نوازی مقامات متذکره نسبت به هیأت افغانی اظهار قدردانی کرد .

بعضی ازاراکین‌وزارت پلان برخی ازاعضای سفارت کبرای اتحاد شوروی مقیم کابل از ښاغلی خرم واعضای هیأت افغانی در میدان هوائی استقبال کردند .

۱۹ میزان ۵۵

ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت وصدراعظم ښاغلی ایوان لوارد معین پارلمانی در وزارت امورخارجه وکشورهای مشترك المنافع برتانیا رابرای ملاقات درقصر ریاست جمهوری پذیرفتند .

درین موقع ښاغلی محمداکبررئیس دفتر جمهوری ښاغلی عبدالصمد غوث مدیر عمومی سیاسی وزارت امورخارجه وسفیرکبیر برتانیا مقیم کابل حاضر بودند .

ښاغلی ایوان لوارد باښاغلی محمد نعیم دروزارت امورخارجه ملاقات تعارفی بعمل‌آورد.

هنگام این ملاقات سفیر کبیر برتانیا نیز حاضر بود .

۲۰ میزان ۵۵

ښاغلی وحیدعبدالله معین‌وزارت امورخارجه ورئیس هیأت افغانی درسی ویکمین اجلاس مجمع عمومی ملل متحدپس ازسهمگیری در جلسات آن مجمع ازنیویارك بکابل مراجعت کرد .

ښاغلی وحیدعبدالله قبل ازعزیمت جانب کابل باوزرای خارجه ترکیه، چکوسلواکیا ، مغلستان وهم چنان باښاغلی فاروق قدومی رئیس اداره سیاسی موسسه آزادی فلسطین درنیویارك ملاقات نموده است .

۲۲ میزان ۵۵

ازطرف ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم تیلگرام تبریکیه بمناسبت روزملی جمهوریت دیمو کراتیك مردم یمن عنوانی ښاغلی سالم رباعی علی رئیس جمهورآنکشور به عدن مخابره گردیده است .

* هیأت رئیسه شورای عالی اتحادشوروی به عنوان قدردانی ازخدمات ښاغلی نوراحمد اعتمادی سفیر کبیر دولت جمهوری‌افغانستان

درمسکو، درراه تحکیم روابط دوستانه بین دو کشور مدال دوستی ملل را بـه وی اهـــدا نموده است .

دوره ماموریت بناغلی اعتمادی بحیث سفیر کبیرافغانستان درمسکوخاتمه یافته است

* هیأت اتحادشوروی بریاست بنـا غلـی سفیرکبیر زایکین جهت اشتراك دور سـوم مذاکرات باهیأت افغانی راجع به تحکیم سواحل دریاهای سرحدی بین افغانستان واتحادشوروی واردکابل گردید .

درمیدان هوائی بین المللی بناغلی عبدالغنی کریمی مامور عالیرتبه وزارت امورخارجـه و رئیس هیأت افغانی وسفیر کبیر اتحادشوروی درکابل ازهیأت استقبال نمودند .

هیأت های هردوکشور قسمتی از سواحل دریاهای سرحدی بین افغانستـــان واتحـاد جماهیرشوروی را مشترکاً معاینه و در مورد تحکیم جلوگیری ازتخریبات ناشی ازآبخیزی دریاهای مذکور مذاکراتی انجام دهند .

* بناغلی حمیدالله طرزی معین وزارت تجارت جهت سهمگیری در سیمینار اول شانزدهمین اجلاس بورد تجارت وانکشاف (انکتاد) عازم ژنیو گردید .

ریاست هیأت افغانی رادر بورد متذکـره محمداکرم سفیرکبیر افغانی درپاریس بعهده دارد .

افغانستان اخیرا عضویـت بورد تجارت و انکشاف کنفرانس ملل متحد برای تجـارت وانکشاف راحاصل نموده است .

* بناغلی اندری گرومیکو وزیر خارجه اتحاد جماهیرشوروی سوسیالیستی دعوتی به افتخار بناغلی نوراحمداعتمادی سفیر کبیر جمهوریت افغانستان که دوره ماموریتش در آنکشـور خاتمه یافته است ترتیب داده بود .

وی ضمن این ضیافت ازروابط دوستانـه وهمسایگی نیکی که خوشبختانه بین افغانستان واتحادشوروی موجود است تذکر داد .

* اعضای کمیسیون فرعی مخدرات ملـل متحد برای شرقمیانه ونزدیك بعداز جلسه خویش درپاکستان وارد افغانستان شدند .

کمیسیون مذکورکه مر کب از نمایندگان کشورهای افغانستان، ایران، ترکیه، پاکستان وسویدن ونماینده منشی عمومی ملل متحد ، مشاهدین شعبات مربوط آن موسسه، انترپول وشورای همکاری گمرك هامیباشد طی جلسات خوددرکابل راپور فعالیت های مقامات مربوط افغانی رادرساحه کنترول قاچاق مخدرات که بامساعدت صندوق کنترول مخـــدره موسسه ملل متحد صورت میگیرد مطالعه وسفارشاتی درزمینه توسعه امداد های مالی وتخنیکی آن موسسه درین ساحه به کمیسون بین المللی مخدرات ملل متحدخواهد نمود .

کمیسون فرعی مخدرات ملل متحد بـرای شرقمیانه ونزدیك درجلسه ترتیباتی خویش بناغلی محمد یحیی معروفی معاون مدیریت ملل متحدوروابط بین المللی وزارت امـــور

خارجه رابحیث معاون رئیس کمیسون انتخاب نمود .

ریاست این کمیسون رانماینده ترکیه بعهده دارد .

قرار است کمیسون فرعی بعداز ختم مشاهدات خویش درافغانستان جلسات مشابه درایران وترکیه نیزدایرکند .

۲۹ میزان ۵۵

اگریمان دوکتور علی احمدکه بحیث سفیر کبیردولت جمهوری افغانستان در مسکو از حکومت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی مطالبه شده بوداخیرا مواصلت کرده است .

همچنان اگریمان بناغلی عبدالرحمن پژواك سفیرکبیر دولت جمهوری افغانستان در لندن ازحکومت انگلستان مطالبه شده بود اخیرا مواصلت کرده است .

* بناغلی نور احمد اعتمادی سفیر کبیر منتخب دولت جمهوری افغانستان دراسلام آباد ازمسکو بکابل مواصلت نمود .

همچنان دکتورعبدالواحدکریم سفیرکبیردولت جمهوری افغانستان در قاهره که برای اجرای پاره اموربکابل آمده بودعازم ماموریتش شد.

* به مناسبت سی ویکمین سالگرد تاسیس موسسه ملل متحدازطرف بناغلی وحیدعبدالله معین وزارت امورخارجه تیلگرامی عنوانی دکتورکورت والدهایم سرمنشی ملل متحد به نیویارك مخابره وطی آن مراتب تبریك وتهنیت بناغلی محمد داؤد رئیس دولت وصدراعظم باین مناسبت به نامبرده ابلاغ گردیده است .

علاوتاطی این تیلگرام بناغلی وحیدعبدالله اعتقادراسخ حکومت ومردم افغانستان را به اساسات وارزش های منشور ملل متحدیکبار دیگر تائید واظهار آرزومندی نموده است که مساعی موسسه ملل متحدجهت نیل به اهداف عالی آن موسسه همواره قرین موفقیت باشد .

کمیسیون عمومی یونسکوکه قرار است د ر نایروبی دایر شود عازم کینیا گردید .

* پوهاند عبدالقیوم وزیر معارف درراس هیأت افغانی برای اشتراك درنزدهمین جلسات کمیسیون عمومی یونسکوکه قرار است از نایروبی دایرشود عازم کینیاگردید .

کنفرانس عمومی یونسکو که درهردوسال دایرمیگردداامسال برای اولین باردریك کشور افریقایی منعقد میشود. درجملهٔ هیأت افغانی درکنفرانس عمومی یونسکو دکتور محمداکرم سفیرکبیر افغانی درپاریس ونماینده دایمی افغانستان دریونسکو. پوهاندد کتورعبدالعظیم ضیایی استاد پوهنتون کابل. بناغلی فیض محمدخیرزاده رئیس کلتور و هنر وزارت اطلاعات وکلتور ، بناغلی عبدالاحمد صدیقی سکرتر کمیسیون ملی یونسکو افغانستان و محترمه حمیرا معاونه مدیریت عمومی یونسکو وزارت معارف عضویت دارند .

* یك هیأت اقتصادی امارات متحده عرب برای مذاکره پیرامون پروژه جدیدشکر بغلان که تمویل آن قسمااز همکاری اقتصادی ابوظبی

درنظراست واردکابل شد .

درمیدان هوایی بین المللی کابل نمایندهٔ وزارت پلان ازهیأت مذکور استقبال کرد .

٤ عقرب ٥٥

ازطرف بناغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم تیلگرام تبریکیه بمناسبت سالگره تولد اعلیحضرت محمد رضا پهلوی شاهنشاه ایران عنوانی اعلیحضرت موصوف به تهران مخابره شده است .

بناغلی رئیس دولت وصدراعظم طی این تیلگرام برای صحت وسلامت آن اعلیحضرت ورفاه وترقی روزافزون ملت برادر ودوست ایران اظهار آرزومندی نموده اند .

همچنان ازطرف بناغلی محمدداؤدرئیس دولت وصدراعظم بمناسبت روزملی اتریش تیلگرام تبریکیه عنوانی بناغلی رودولف کریشلسکر رئیس جمهور آنکشور به ویانا مخابره گردیده است .

* بناغلی سلطان محمود غازی رئیس عمومی هوانوردی ملکی وتوریزم و رئیس انجمن دوستی جمهوریت افغانستان وجمهوریت مردم چین درراس یك هیأت آن انجمن بنابدعوت انجمن دوستی جمهوریت مردم‌چین وافغانستان عازم پیکنگ گردید .

درمیدان هوایی بین المللی کابل بعضی از اراکین ریاست عمومی‌هوانوردی ملکی‌وتوریزم وبناغلی کانیه ناوسفیرکبیر جمهوریت مردم چین مقیم‌کابل باهیأت افغانی وداع نمودند .

٥ عقرب ٥٥

موافقتنامه قرضه ١٤ ملیون دالر بانک انکشاف آسیائی باشرایط مساعدجهت تمویل مصارف احداث پروژه تولیدتخم بذری که مذاکرات آن قبلا درکابل انجام یافته بود ازطرف هیأت مدیره بانك انکشاف آسیایی اخیرا تصویب گردید .

یك منبع وزارت پلان گفت باساس پروژه متذکره سالانه به اندازه بیست هزارتن تخم اصلاح شده گندم وششهزار تن تخم اصلاح شده پخته تولیدوبه زارعان کشور توزیع می‌گردد .

٨ عقرب ٥٥

ازطرف بناغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم تیلگرام تبریکیه بمناسبت سالگره اعلام جمهوریت ترکیه عنوانی بناغلی فخرو کوروترك رئیس جمهور آنکشور به انقره مخابره شده است .

همچنان ازطرف بناغلی محمدداؤدرئیس دولت وصدراعظم تیلگرام تبریکیه بمناسبت انتخاب بناغلی هواکوفنگ صدراعظم جمهوریت مردم چین بحیث رئیس کمیته مرکزی حزب‌کمونست جمهوریت مردم چین ورئیس کمیسون نظامی کمیته مرکزی حزب‌کمونست آن کشور عنوانی بناغلی موصوف به پیکنگ مخابره گردیده است .

بناغلی محمد داؤد طی این تیلگرام‌تمنیات نیك خود، مردم وحکومت افغانستان را برای صحت وموفقیت بناغلی هواکوفنگ وهمچنان پیشرفت ورفاه مزیدمردم چین ابرازنموده‌اند

۸ عقرب ۵۵

* موافقت نامه توأمیت پوهنتون کابل باپوهنتون های بن، بوخوم وکولن جمهوریت اتحادی آلمان اخیرا بامضاء رسید .

موافقت نامه رادکتور غلام فاروق سفیرکبیر دولت جمهوری افغانستان در بن بامقامات مربوط پوهنتون های متذکره امضاء نموده است .

* هیأت اتحادشوروی بریاست‌ښاغلی‌سفیر کبیر زایکین‌که جهت سهمگیری دردور سوم مذاکرات هیأت های دوکشور روی موضوع تحکیم‌سواحل دریاهای سرحدی بین‌افغانستان واتحاد شوروی وارد کابل شده بود عازم کشورش گردید .

* بافتخارښاغلی سلطان محمودغازی رئیس عمومی هوانوردی ملکی وتوریزم ورئیس‌انجمن دوستی افغانستان وجمهوریت مردم چین و هیأت انجمن دعوتی‌ازطرف‌رئیس‌انجمن دوستی جمهوریت مردم چین باکشورهای خارجی در پیکنگ ترتیب شده بود .

درین ضیافت معاون وزارت امور خارجه سفیرکبیر وماموورین عالیرتبه جمهوریت مردم چین وشارژ دافیر سفارت کبرای افغانستان درپیکنگ اشتراك داشتند .

۱۳ عقرب ۵۵

ازطرف ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت وصدراعظم تیلگرام تبریکیه بمناسبت انتخاب ښاغلی کارتر جونیر به حیث رئیس جمهور منتخب ایالات متحدهٔ امریکا عنوانی ښاغلی موصوف به جورجیا مخابره گردیده است .

ښاغلی رئیس دولت وصدراعظم طی این تیلگرام تمنیات نیك خودرابرای صحت و موفقیت ښاغلی کارتروهمچنین تحکیم مزید عمیق دوستانه بین افغانستان وایالات متحده امریکا ورفاه بیشترمردم دوست امریکا اظهار داشته اند .

* ازطرف ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت وصدراعظم اگریمان ښاغلی چودری منظور مرشد که بحیث سفیرکبیر جمهوریت مردم بنگله دیش درکابل ازجانب حکومت آنکشور مطالبه شده بودصادر گردیده است .

* بمقصد سهمگیری درپروژه تلو یزیون افغانستان حکومت جاپان نهصدوپنجاه ملیون ین به افغانستان کمك بلاعوض مینماید .

موافقتنامه را ازطرف دولت جمهوری افغانستان ښاغلی علی احمدخرم وزیر پلان وازجانب کشورجاپان ښاغلی جین جی یامادا سفیرکبیر آنکشور مقیم کابل امضاء نمودند.

هنگام امضای موافقتنامه نمایندگان وزارت امورخارجه واطلاعات وکلتور برخی از اراکین وزارت پلان وبعضی ازاعضای سفارت کبرای جاپان حاضر بودند .

۱۴ عقرب ۵۵

پیشنهاد هیأت افغانی مبنی برحق مسلم کشورهای محاط به خشکه درمورد دسترسی آزادبه بحر وازبحرشامل راپور نهائی جلسه بورد تجارت انکشاف ملل متحد انکتاد منعقده ژنیو گردیده وازانکتاد خواهش بعمل آمده تادرتکمیل این حق مسلم مربوط به کشورهای محاط به خشکه اقدامات مقتضی ومناسب صورت بگیرد .

این مطالب راشاغلی حمیدالله طرزی معین وزارت تجارت هنگام مواصلت به کابل از اجتماع متذکره بخبرنگار باختر ابرازداشت .

شانزدهمین جلسه بورد تجارت وانکشاف به اشتراک نمایندگان بیش ازیکصدوده کشور که بتاریخ ۲۳ میزان درژنیو دایرگردیده بود اخیرا خاتمه یافته ودرآن موضوعات مهم تجارتی واقتصادی مطرح گردیده است .

ښاغلی معین وزارت تجارت گفت: درجمله آجندای این جلسه حل معضله قروض کشور های روبه انکشاف مخصوصا کشورهای کمترین انکشاف یافته وهمچنان کشور های محاط به خشکه وکشور های که تحت شرایط نامساعد اقتصادی قراردارند وبه اساس فیصله کنفرانس نایروبی به بوردتجارتی و انکشاف محول گردیده بود وهم شناخته شدن حق مسلم کشور های محاط به خشکه درمورد حل دسترسی آزادبه بحروازبحر مطرح گردیده که بنابر پیشنهاد هیأت افغانی شامل راپورنهائی گردید وازانکتاد خواهش شدتادر تعمیل این حق مسلم اقدامات مقتضی ومناسب صورت بگیرد .

ښاغلی طرزی علاوه کرد همچنان در این جلسه راجع به عملی شدن اساسنامه صندوق خاصی به منظور جبران مصارف اضافی ترانسپورتی وترانزیتی کشور های محاط به خشکه که آنهم دراثر تثبیت نمایندگان افغانی درسی ویکمین مجمع عمومی ملل متحد تصویب گردیدوتوجه فوری انکتاد درتعمیل آن طی مراحل وارائه این اساسنامه به مجمع عمومی سی ویکم ملل متحدکه درنیویارک دایراست

معطوف گردید .

معین وزارت تجارت اضافه کردکه درجلسه بورد تجارت وانکشاف تصمیم اتخاذ گردید تایک کمیته جداگانه موظف شودکه فیصله نامه ها وتجاویز کنفرانس گروه هفتادوهفت مبنی بر همکاری میان کشور های روبه انکشاف منعقده مکسیکو وهمچنان فیصله نامه وتدابیر کنفرانس انکتاد چهارم درنایروبی رابادرنظر داشت تصاویب وفیصله های جلسه خاص هفتم موسسه ملل متحدتعقیب وبررسی نماید .

بناغلی طرزی گفت که نظر به پیشنهادات هیأت افغانی جلسه تصویب نمود تادراجتماع آینده بوردتجارت وانکشاف که در آینده قریب بسویه وزرا دایر خواهد شد موضوع کشورهای کمتر انکشاف یافته بشمول کشور های محاط به خشکه وسایر ممالک دارای شرایط نامساعد اقتصادی بطور جداگانه در آجندای کنفرانس مذکور شامل ساخته شود.

وی علاوه نموددرمورد پروگرام منضمه برای امتعه فیصله بعمل آمدتایک کمیته بین الحکومتی باصلاحیت برای رسیدگی وتعمیل اهداف فیصله های شماره ۹۳ کنفرانس نایروبی تشکیل شود تاموضوعات عمده درساحه پالیسی احتوای امتعه رادنبال نماید .

بناغلی طرزی گفت موضوعات دیگراین جلسه رامنابع مالی وبودجه انکتاد کشتیرانی وترانسپورت انتقال منابع حقیقی وتزئیدسهمیه آن برای کشور های روبه انکشاف مخصوصا کشورهای کمتر انکشاف یافته بمنظور بهبود انتقال میکانیزم وپاماشینری تشکیل میدادکه درزمینه ازطرف بورد تجارت وانکشاف تجاویز وتصامیم لازم اتخاذ گردید .

* سی ومین سالگره تاسیس یونسکو در کشور تجلیل گردید .

درمحفلیکه باین مناسبت در ادیتوریم پوهنتون کابل برگزار شد بعداز تلاوت چند آیت ازقرآن عظیم الشان وپخش سرود ملی بیانیه پوهاند عبدالقیوم وزیر معارف ورئیس کمیسون ملی یونسکوی افغانستان توسط پوهاند وفی الله سمیعی معین دوم وزارت معارف قرائت گردید .

وزیرمعارف دربیانیه اش ازخدمات نهایت سودمند وارزشناك یونسکو درراه تعمیم ودوام صلح واحترام کرامت انسانی یادآوری نموده وگفته است که جای افتخاراست که سی ومین سالگره موسسه تربیتی علمی وثقافتی ملل متحد (یونسکو) درکشورعزیزماتجلیل میگردد.

وزیر معارف متذکرشده است که افغانستان هم مانند سایرکشورهای صلح دوست که درانکشاف امور اجتماعی عرفانی واقتصادی کشور توجه خاصی داشته ودارد عضویت این موسسه جهانی راحاصل وازکمك های آن در ساحات مختلف ثقافتی استفاده نموده است.

* موافقه تجارتی درمورد انکشاف وتوسعه تجارت بین دولت جمهوری افغانستان و جمهوریت عراق درکابل عقد شد .

بموجب این موافقه که به تاسی ازموافقتنامه تجارتی منعقده سال ۱۹۷۲ بین دوکشور در نتیجه مذاکرات بین هیأت های تجارتی و ترانزیتی افغانستان وعراق عقد شد . تسهیلات لازم درتوسعه وانکشاف تجارت جانبین بعمل می آید

۱۶ عقرب ۵۵

ازطرف ښاغلی ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت وصدراعظم به مناسبت پنجاه ونهمین سالگرد انقلاب کبیر اکتوبر تیلگرام تبریکیه عنوانی ښاغلی لیونید بریژنیف منشی عمومی حزب کمونست ، ښاغلی نیکولای پودګورنی صدر هیأت رئیسهٔ شورای عالی و ښاغلی الکسی کاسیگین رئیس شورای وزیران اتحاد شوروی سوسیالستی به مسکو مخابره گردیده است .

ښاغلی رئیس دولت وصدراعظم طی این تیلگرام تبریکات خود مردم وحکومت افغانستان رابه مردم دوست اتحاد جماهیر شوروی ابرازداشته واظهار آرزومندی نموده اند که روابط نیک، حسن تفاهم وهمکاری های همه جانبه فی مابین به نفع مردمان هردو کشور ودرراه استحکام علایق دوستانه مداوم بین افغانستان واتحاد جماهیرشوروی سوسیالستی وتقویت صلح و آرامش مردمان سراسر گیتی بیش ازپیش مفیدوموثر واقع گردد .

* ښاغلی عبدالرحمن پژواک سفیر کبیر دولت جمهوری افغانستان دردهلی جدید که دوره ماموریتش در هند خاتمه یافته است باښاغلی فخرالدین علی احمد رئیس جمهور ومیرمن اندراگاندی صدراعظم آنکشور ملاقات های تودیعی بعمل آورد .

ښاغلی چاوان وزیر امور خارجه هنددعوت نهاری بافتخار ښاغلی پژواک درهوتل آشوکا ترتیب داده بود.

* سفارت کبرای اتحاد شوروی مقیم کابل پنجاه ونهمین سالگرد انقلاب اکتوبر آنکشور راضمن ضیافتی تجلیل نمود .

دراین ضیافت ښاغلی محمدنعیم ، دکتور محمدحسن شرق معاون اول صدارت عظمی ، ښاغلی سیدعبدالاله معاون دوم صدارت ووزیر مالیه، بعضی ازاعضای کابینه، دگر جنرال غلام حیدررسولی لوی درستیز، برخی از مامورین عالیرتبه عسکری وملکی ، رئیس و اعضای انجمن دوستی افغانستان و اتحاد شوروی، کوردیپلوماتیك مقیم کابل باخانم های شان بدعوت ښاغلی الکساندرمیخائیلویچ پوزانوف سفیرکبیر اتحاد شوروی مقیم کابل وخانمش اشتراك ورزیده بودند .

* سفیرکبیرښاغلی شلدن وانس آمرکمیته اجرائیه کنترول مخدرات امریکا باښاغلی وحیدعبدالله معین وزارت امورخارجه ملاقات نمود .

طی این ملاقات پیرامون اقدامات وفعالیت های بین المللی درساحه کنترول مواد مخدره مذاکره وتبادل افکار بعمل آمد .

۲۰ عقرب ۵۵

اگریمان ښاغلی حمیدالله عنایت سراج که بحیث سفیرکبیر دولت جمهوری افغانستان دردهلی جدید ازحکومت هند مطالبه شده بود اخیرا مواصلت کرده است .

* باتاسف اطلاع گرفته ایم که ښاغلی خان محمدایوب خان اچکزی یکتن ازمجاهدین بزرگ پشتون دراثرمریضی طولانی که عاید حالش بود روز۲۰ عقرب بعمر شصت وچار سالگی درشفاخانه چشم ازجهان پوشید .

جنازه مرحوم خان محمدایوب خان اچکزی مجاهد بزرگ پشتون قبل ازظهرروز ۲۱عقرب ازمنزل اش برداشته شده وپس ازادای نماز جنازه درشهرقلعه صالحین محترمانه به خاك سپرده شد .

* مذاکرات هیأت افغانی با مقامات بانك جهانی درباره تادیه شش ملیون دالر قرضه ازطرف بانك مذکور برای پروژه های انکشاف زراعت افغانستان درواشنگتن انجام یافت .

موافقتنامه مربوط به این قرضه بعد ازطی مراتب بهامضاء خواهد رسید. ریاست هیأت افغانی رادرین مذاکرات ښاغلی عبدالله ملکیار سفیر کبیردولت جمهوری افغانستان درایالات متحده امریکا بعهده داشت .

* دوکتورعلی احمد سفیرکبیر منتخب دولت جمهوری افغانستان در مسکو از جاپان بکابل مواصلت نمود .

۲۴ عقرب ۵۵

ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت وصدراعظم ښاغلی لیسترولف رئیس واعضای هیأت مجلس نمایندگان ایالات متحده امریکا رابرای ملاقات درقصر ریاست جمهوری پذیرفتند .

دراین موقع ښاغلی وحیدعبدالله معین وزارت امور خارجه، ښاغلی محمداکبر رئیس دفتر جمهوری وښاغلی رابرت کن شارژدافیر سفارت کبرای امریکا مقیم کابل نیز حضور داشتند.

* هیأت مجلس نمایندگان امریکا بریاست بناغلی ولسف رئیس کمیته پلانگ مجلس مذکور برای یك مسافرت دوستانه بکابل آمده است.

هیئت مذکور بابناغلی محمد نعیم در عمارت وزارت امورخارجه ملاقات بعمل آورد. هنگام این ملاقات شارژدافیر سفارت کبرای امریکا نیزحاضر بود.

۲۷ عقرب ۵۵

اعلیحضرت بیرنده رابیر بیکرام شاه دیوا پادشاه نیپال هنگامیکه طیاره حامل شان فضای افغانستان راعبور میکرد پیام دوستانه‌ای عنوانی بناغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم مخابره نموده وتمنیات نیك خویش رابرای رفاه وسعادت مردم افغانستان ابراز نمودند.

مقابلتا بناغلی محمدداؤد رئیس دولت و صدراعظم طی تیلگرام جوابیه‌ازپیام اعلیحضرت موصوف تشکر نموده آرزومندی شانرا برای ترقی وتعالی مردم نیپال ابراز فرمودند.

* هیأت کانادایی بریاست بناغلی ون اپ آمراداره کمکهای آنکشور بابناغلی علی احمد خرم وزیر پلان ملاقات نمود.

یك منبع وزارت پلان گفت که طی این ملاقات درباره کمکهای کانادادرتمویل پروژه ساختمان مطبعه معارف تهیه کاغذ موردضرورت برای وزارت معارف وهمچنان مطالعه تخنیکی واقتصادی وادی دریای کسایل و پروژه کانالیزاسیون شهر کابل ویکتعداد پروژه‌های انکشافی دیگر شامل پلان هفت ساله کشور مذاکره وتبادل افکاربعمل آمد.

هیأت کانادایی درنتیجه مذاکرات آمادگی حکومت خویشرا برای کمك در پروژه های موردنظر افغانستان ابراز داشت.

قراریك خبر دیگر بناغلی حسین داودی سفیرکبیر ایران مقیم کابل نیز باوزیرپلان ملاقات نموده ودرمورد تسریع قرارداد های احداث پروژه هاییکه به همکاری اقتصادی ایران صورت میگیرد مذاکره کرد.

* حکومت چکوسلواکیا بمقصدتهیه ماشین آلات جهت استفاده ازمعدن زغال سنگ‌سبزك هرات اضافه ازدوملیون دالربه افغانستان قرضه میدهد.

قرارداد مربوط به‌این همکاری را درحالیکه انجنیر عبدالصمد صلاح معین سرپرست و

بعضی ازاراکین وزارت معادن وصنایع بناغلی زنیك کارمیلتا سفیر کبیر چکوسلواکیا وبرخی ازاعضای آن سفارت مقیم کابل حاضر بودند.

دوکتور میراکبر رئیس استخراج معادن از طرف افغانستان وازجانب چکوسلواکیابناغلی سوبود مستشار تجارتی سفارت کبرای آ ن کشور درکابل امضاء وتبادله کردند .

* بناغلی لیسترولف عضومجلس نمایندگان ایالات متحده امریکا ورئیس کمیته پلاننگ روابط خارجی آن مجلس که درراس یك هیأت برای بازدید دوستانه به کابل آمده بودکابل رابقصد قاهره ترك گفت . در میدان هوایی بین المللی کابل نماینده وزارت امورخارجه و شارژدافیرسفارت کبرای امریکا باهیأت وداع کردند .

۲۶ عقرب ۵۵

بناغلی نوراحمد اعتمادی سفیر کبیر دولت جمهوری افغانستان دراسلام آباد اعتمادنامه اش رامطابق مراسم معمول به بناغلی فضل الهی چودری رئیس جمهور پاکستان تقدیم نمود .

* دهمین سالگرد تاسیس موسسه انکشاف صنایع موسسه ملل متحد (یونیدو) درکابل تجلیل گردید .

درمحفلی که باین مناسبت در سالون کنفرانسهای وزارت معادن وصنایع برگزارشد بناغلی حفیظ الله رئیس پلان آنوزارت دراطراف خدمات موسسه ملل متحد وشعبات اختصاصی آن روشنی انداخته وضمن شرح تاریخچه موسسه انکشاف صنایع درجوکات ملل متحد گفت هدف ازبوجود آمدن این موسسه پیشرفت انکشاف مزید صنایع در کشور های صنعتی وممالك روبانکشاف بوده چنانچه این موسسه ازبدوتاسیس تاکنون به مقصد انکشاف وزشد صنایع درکشور هیای جهان خدمات مفید وارزشمندی انجام داده است .

وی گفت افغانستان نیزبحیث یك عضو وفادار موسسه ملل متحد مساعی دو جانبه موسسه انکشاف صنایع را در پیشبرد وانکشاف صنایع درافغانستان وسایر ممالك عضوبه نظرقدر نگریسته وهم از تجارب نظریات وکمکهای تخنیکی وفنی این موسسه مستفید گردیده است .

* یك هیأت متخصصین اتحاد جما هیر شوروی بریاست بناغلی ملوك معین وزارت جیالوجی آنکشور وارد کابل شد ودر میدان هوایی بین المللی ازطرف انجنیر عبدالصمد صلاح معین سرپرست وبعضی دیگر ازاراکین وزارت معادن وصنایع وبرخی از اعضای سفارت کبرای شوروی مقیم کابل استقبال گردید .

هیأت متخصصین شوروی طی اقامت د ر افغانستان راجع به همکاری کشورش درپروژه های استخراج معادن که پروژه معدن مس عینك نیزدرآن شامل است بامقامات مربوط افغانی مذاکراتی انجام خواهند داد .

۱ قوس ۵۵

* ازطرف بناغلی محمدداؤد رئیس دولت

وصدراعظم تیلگرام تبریکیه بمناسبت روزملی لبنان عنوانی بناغلی الیاس سرکیس رئیس جمهور آنکشور به بیروت مخابره گسردیده است .

۲ قوس ۵۵

اعلیحضرت بیرندرا بیر بیکرا شاه دیوا پادشاه نیپال هنگامیکه طیاره حامل شان در راه بازگشت ازاتحاد شوروی به کتمندو، فضای افغانستان راعبور می کرد پیام دوستانه عنوانی بناغلی محمدداؤد رئیس دولت وصدراعظم مخابره نموده که ازطرف بناغلی رئیس دولت وصدراعظم طی تیلگرام جوابیه به کتمندو از وصول پیام موصوف اظهار تشکر شده است.

٤ قوس ۵۵

بناغلی محمد فواد عبدالمبدای سفیر کبیر منتخب جمهوریت عربی مصر درکابل برای اشغال ماموریتش واردکابل شد.

درمیدان هوایی بین المللی کابل بناغلی محمدانور نوروز معاون ریاست تشریفات وزارت امورخارجه ازوی استقبال کرد .

* موافقتنامه فرهنگی وعلمی بین دولت جمهوری افغانستان وجمهوریت سوسیالستی رومانیا درکابل عقد گردید.

اسناد این موافقتنامه راپوهاند دکتورنوین وزیراطلاعات وکلتور وبناغلی الکساندربوواباسفیر کبیرغیرمقیم رومانیا در افغانستان در وزارت امور خارجه امضاء ومبادله نمودند .

بعداز امضای موافقت نامه پوهاند دکتور نوین وبناغلی الکساندر بووابابطی بیانیه های ازروابط حسنه دوکشور تذکر داده وتشنیه مزیدآنرا آرزو نمودند .

هنگام امضای موافقتنامه عده ازاراکین وزارت اطلاعات وکلتور ووزارت امور خارجه وبعضی ازاعضای سفارت کبرای رومانیا حاضربودند.

٤ قوس ٥٥

یك هیأت تجارتی چکو سلواکیا برای مذاکره درباره پروتوکول تجارتی وتبادل اموال قیمت هابین دوکشوربرای سال ۱۹۷۷ واردکابل شد .

قرار است مذاکرات هیأت چکوسلواکیابا هیأت افغانی دروزارت تجارت آغازشود .

درمیدان هوایی بین المللی کابل رئیس انکشاف صادرات وزارت تجارت وسفیر کبیر چکوسلواکیا درکابل ازهیأت استقبال کردند.

ریاست این هیأت راښاغلی‌کادیرابك‌رئیس تجارت خارجی آنکشور بعهده دارد .

٦ قوس ٥٥

ازطرف ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت وصدراعظم تیلگرام همدردی به منا سبت حدوث زلزله اخیردرترکیه وتلفات جانی و خسارات مالی زیادناشی ازآن عنوانی ښاغلی فخری کوروترك رئیس جمهور آنکشور بهانقره مخابره شده است .

طی این تیلگرام ښاغلی رئیس دولت و صدراعظم مراتب همدردی وتسلیت خویش حکومت ومردم افغانستان رابه رئیس جمهور حکومت وبرادران ترکی بمناسبت این حادثه ابراز نموده اند .

* پیشنهاد افغانستان درمورد تقویت مرکز بین المللی تتبعات پشتود افغانستان د ر چوکات بودجه علمی یونسکو به تصویب رسید .

هیأت افغانی اخیرا پیشنهاد تقویت مرکز بین المللی تتبعات پشتودر افغانستان راکه اساس آن توسط سیمینار بین المللی پشتو که بههمکاری یونسکو در کابل انعقاد مییابد گذاشته شده بودبه کنفرانس عمومی یونسکو درنایروبی ارائه کرده است .

در مصوبه که درین مورد بعمل آمدیونسکو موظف گردیده است تادرتقویه هرچه بیشتر مرکز بین المللی مزبور بذل مساعی نموده و درچوکات بودجه علمی خودامداد های علمی ومالی نماید .

* هیأت افغانستان مسوده مصوبه را در مورد تطبیق پروژه آبدات وحفظ آثار باستانی هرات بحیث مرکزاسلامی درچوکات پروگرام های دوسا‌ل آینده یونسکو پیشنهادکرد که بدون مراجعه به رای‌گیری باتفاق آراء به تصویب رسید .

علاوتا پیشنهاد دیگر حکومت افغانستان در مورد اعمار یك موزیم بسویه عالی در کابل مورد تصویب اکثریت قرار گرفت .

بموجب این مصوبه موسسه یونسکو در تطبیق یك طرح بین المللی برای سهمگیری ممالك حفریات کننده دراعمار موزیم متذکره بذل مساعی خواهند کرد .

تطبیق تصاویب مذکور ازجهت تقویه لسان ملی پشتو وحفظ آثار وآبدات تاریخی افغانی بهمساعدت یونسکو حایز اهمیت خاص است .

* موافقتنامه فرهنگی بین دولت جمهوری افغانستان وجمهوریت کوریا درکابل عقد گردید .

اسناد مربوط به این موافقتنامه راازجانب

افغانستان پوهاند دکتور نوین وزیر اطلاعات وکلتور وازطرف جمهوریت کوریا ښاغلی میونگ چون چوی سفیرکبیر آنکشورمقیم کابل دروزارت امورخارجه امضاوتعاطی نمودند.

* ښاغلی یارملوک معین وزارت جیالوجی اتحاد شوروی باښاغلی سید عبدالاله معاون دوم صدارت‌عظمی ووزیر مالیه ملاقات نمود .

طی‌این ملاقات در حالیکه ښاغلی الکساندر میخائیلوویچ پوزانوف سفیر کبیر اتحاد شوروی مقیم‌کابل ومستشار اقتصادی آنکشور نیزحاضر بوگ را جع به پروژه استخراج بهره برداری وتاسیسات ذوب‌مس معدن عینك ویکعده پروژه های دیگر جیالوجی واستخراج معادن درافغانستان که در چوکات همکاری تخنیکی واقتصادی اتحاد شوروی تحت اولین پلان هفت ساله انکشافی کشور درنظر است مذاکره بعمل آمد .

معین وزارت جیالوجی اتحادشوروی درراس یك هیئت متخصصین آنکشوربه منظورمذاکره بامقامات افغانی درزمینه بهره برداری ازمعادن وپروژه های جیالوجی اخیراً بکابل آمده است.

* انجنیر یاروسلاویاکوبتس معین وزارت تجارت خارجی چکوسلواکیا وارد کابل شد .

درمیدان هوایی بین المللی کابل ښاغلی حمیدالله طرزی معین وزارت تجارت وسفیر کبیرآنکشور درکابل ازوی استقبال کردند .

قرار است ښاغلی یاکوبتس در مذاکرات تجارتی که بین جمهوریت افغانستان و چکوسلواکیا فعلا درکابل جریان دارد شرکت کند .

ښاغلی یاکوبتس بعدازختم مذاکرات‌تجارتی پروتوکول مربوط راتیز بامقامات افغانی امضاء خواهد کرد .

۸ قوس ۵۵

از طرف ښاغلی محمد داود رئیس دولت وصدراعظم تیلگرام تبریکیه به مناسبت روز ملی جمهوریت فدرالی سوسیالستی یوگوسلاویا عنوانی مارشال بروز تیتورئیس جمهور آنکشور به بلگراد مخابره گردیده است .

* قرارداد مطالعات تخنیکی واقتصادی وترتیب نمودن پروژه تخنیکی بمنظوراحداث

بندذخیره ودستگاه برق آبی چشمه شفا بالای دریای بلخ به قیمت سه ملیون وششصد و بیست ویکهزار وهشتصدو پنجاه وسه روبل بین مقامات مربوطهٔ افغانی وشوروی درکابل عقد شد .

قرار دادراانجنیر احمد فرید اسحق رئیس پلان وزارت آب وبرق وبناغلی بریس تیتوف مستشار اقتصادی سفارت‌کبرای اتحادشوروی امضاء نمودند .

باحداث بندذخیره چشمه شفا بالای دریای بلخ وتنظیم جریان آب دریای مذکور زمینه آبیاری بهتر ساحه‌ای درحدود هفتاد و شش هزار هکتار زمین موجوده مربوط شبکه های هژده نهرکه فعلا قسمت های پایین آب آن به قلت آب مواجه می باشدمیسر می گردد .

علاوه برآبیاری اراضی متذکره در پروژه مذکور امکان تولیدانرژی برق نیزدر نظرگرفته شده است .

قرار است مطالعات تخنیکی واقتصادی وترتیب پروژه تخنیکی بند ذخیره ودستگاه برق چشمه شفا ازطرف متخصصین شوروی باسهمگیری فعال انجنیران افغانی در ظرف دوسال وهفت ماه تکمیل وراپورآن بدسترس مقامات افغانی گذاشته شود .

مصارف اسعاری این پروژه که شامل اعزام متخصصین ، سامان وآلات وترتیب راپورتخنیکی می باشد ازکریدت اتحادشوروی تمویل می گردد ..

* ازطرف بناغلی محمد داؤدرئیس دولت وصدراعظم تیلگرام تبریکیه به مناسبت روز ملی اتحادیهٔ امارات عربی عنوانی بنا غلی زیدبن سلطان رئیس اتحادیه مذکوربه ابوظبی مخابره گردیده‌است .

* ازطرف بناغلی محمدداؤد رئیس دولت وصدراعظم تیلگرام تبریکیه به مناسبت‌اشغال کرسی مقام ریاست جمهوری مکسیکو توسط دکتور خوزی لوبیزپره تیلوعنوانی‌رئیس‌جمهور مذکوربه شهر مکسیکو مخابره گردیده‌است

بناغلی عبدالله ملکیار سفیر کبیر دولت جمهوری افغانستان درواشنگتن که درعین زمان سفیر کبیر غیرمقیم افغانی در مکسیکو میباشد، بحیث نماینده حکومت جمهوریت افغانستان درمراسمی که به مناسبت اشغال کرسی ریاست جمهوری مکسیکو توسط دکتور پره تیلوبرگزار میشود اشتراك مینماید .

* رؤسای دول وصدراعظمان ممالك اسلامی طی پیام ها یی که عنوانی بناغلی محمد داؤد رئیس دو لت و صدراعظم بکابل مخابره کرده‌اند عیدسعید اضحی رابه بناغلی رئیس دولت و صدراعظم تهنیت گفته اند .

همچنان ازطرف بناغلی محمد داؤد رئیس دولت وصدراعظم پیام های تبریکیه بمناسبت عید سعید اضحی عنوانی رؤسای دول و صدراعظمان کشورهای اسلامی مخابره‌گردیده است .

* تمام مشران پشتون وبلوچ طی پیام هایی عیدسعید اضحی رابه بناغلی محمدداؤد

رئیس دولت وصدراعظم ، حکومت وکافۀ ملت افغانستان تهنیت گفته ترقی وتعالی کشور ورفاه مزید مردم افغانستان راتحت رهنمایی های مؤسس جمهوریت ښاغلی محمد داؤدآرزو نموده اند .

* موافقتنامه های تجارتی وتادیات برای پنج سال وپروتوکول تبادل اموال برای سال های ۱۹۷۶ و۱۹۷۷ بین افغانستان و چکوسلواکیا در وزارت تجارت عقد شد.

موافقتنامه های متذکره رادرحالیکه ښاغلی محمدخان جلالر وزیر تجارت وښاغلی زنیك کارمیلیتا سفیرکبیر چکوسلواکیا در کابل حاضر بودند ښاغلی حمیدالله طرزی معین وزارت تجارت وانجنیر یارو سلاویا کوبتس معین وزارت تجارت خارجی چکوسلواکیاامضاء نمودند.

یك منبع وزارت تجارت گفت قرار است برای سالهای ۱۹۷٦ و ۱۹۷۷ بین دوکشور جمعاً بیست وهفت ملیون دالر اجناس تجارتی مشتر کا مبادله شود که بمقایسه پروتوکول تبادل اموال سال گذشته یازده ونیم فیصد زیاد می باشد . هنگام امضاء موافقتنامه بعضی ازاراکین وزارت تجارت نمایندگان وزارت امور خارجه و دافغانستان بانك وبعضی از اعضای سفارت کبرای چکوسلواکیا درکابل نیزحاضر بودند .

* قرار داد فروش هشت هزارتن پخته محلوج بین سپین زرشرکت ونمایندگی تجارتی وستوگ انتورگ درکابل عقدگردید .

بموجب این قرارداد سپین زرشرکت ا ز فروش پخته متذکره سیزده ملیون وششصد هزار دالر بدست می آورد .

یك منبع سپین زرشرکت گفت هشت هزار تن پخته محلوج درظرف پنج ونیم ماه آینده بطرف اتحادشوروی درشیرخان بندرتحویل داده میشود .

۱۵ قوس ۵۵

ازطرف ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم تیلگرام تبریکیه بمناسبت روزملی فنلندعنوانی ښاغلی اورهوکی کو نین رئیس جمهور آنکشور به هلسنگی مخابره گردیده است .

* ازطرف ښاغلی وحیدعبدالله معین وزارت امورخارجه تیلگرام تبریکیه بمناسبت تقرر ښاغلی هوانگ هوابحیث وزیر امور خارجه جدید جمهوریت مردم چین عنوانی ښاغلی موصوف به پیکنگ مخابره گردیده است .

۲۰ قوس ۵۵

ازطرف ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم پیام تبریکیه بمناسبت بیست و هشتمین سالگرد اعلامیه جهانی حقوق بشر عنوانی دوکتورکورت والدهایم‌سرمنشی عمومی موسسه ملل متحدبه نیویارك مخابره گردیده است .

درپیام ښاغلی رئیس دولت و صدراعظم یکباردیگر اعتقاد راسخ مردم و حکومت افغانستان به اساسات حقوق بشر تائید گردیده وتذکار بعمل آمده است که تحقق

چنین اصول یگانه ضامن احترام به حقوق اساسی بشرکه شرط اصلی تامین صلح وامنیت جهانی بشمار میرود میباشد .

همچنان دراین پیام ضمن قدردانی از مساعی ملل متحد برای تامین حقوق بشر خاصتا برای دفاع ازآزادی های اساسی‌مردم وامحای تبعیض نژادی سلطه اجنبی واپارتاید اظهارامیدواری گردیده است تا دریــن راه تدابیربیشترجهت تأمین حقوق خود ارادیت مردمان محروم ازاستقلال وحقوق اساسی شان اتخاذگردد .

* ازطرف ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت وصدراعظم تیلگرام تبریکیه بمناسبت انتخاب ښاغلی کورت فورلگربحیث رئیس‌کنفدراسیون سویس عنوانی ښا غلی موصوف به بــرن مخابره گردیده است .

* ازطرف ښاغلی وحیدعبدالله معین وزارت امورخارجه تیلگرام تبریکیه بمناسبت انتخاب مجدددکتورکورت والدهایم‌بحیث منشی عمومی موسسه ملل متحدعنوانی ښاغلی موصوف به نیویارك مخابره گردیده است .

* ښاغلی محمدفواد عبدالمبدی سفیر کبیر جمهوریت عربی مصر درکابل اعتماد نامه‌اش رامطابق مراسم معمول به ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت وصدراعظم در قصر ریاســت جمهوری تقدیم نمود .

ښاغلی وحیدعبدالله معین وزارت امــور خارجه وښاغلی محمداکبررئیس دفترجمهوری نیزحاضر بودند .

* ښاغلی محمدداؤدرئیس دولت وصدراعظم ښاغلی مرامیش منشی اجر ائیه کمیسیو ن اقتصادی واجتماعی موسسه ملل متحد برای آسیاوحوزهٔ پاسیفیك راجهت ملاقات درقصر ریاست جمهوری پذیرفتند .

درین موقع ښاغلی وحیدعبداللهٔ‌معین‌وزارت امورخارجه وښاغلی عبدالصمد غوث مدیــر عمومی سیاسی آن وزارت نیز حاضر بودند.

* هیأت افغانی بریاست ښاغلی عبدالغنی کریمی مامور عالی رتبه وزارت امور خارجه جهت سهمگیری درمذاکرات کمیسیون مشترك امورسرحدی بین افغانستان و اتحاد شوروی عازم ترکمنستان گردید .

چهارمین دور مذاکرات کمیسیون مشتر ك دوکشور درشهر عشق آباد آغاز میشود .

قرار است هیأت های دوکشور سواحــل بعضی دریاهای سرحدی رامشترکاًمعاینه ودر موضوعات تخنیکی مربوط به تحکیم سواحل دریاهای مزبور مطالعات وتبادل افکار بعمل آورند .

* دوکتور ژوزف میکوسفیرکبیرمنتخب غیر مقیم جمهوریت مردم هنگری درافغانستان‌برای تقدیم اعتمادنامه اش وارد کابل گردید .

ښاغلی محمد انورنوروز معاون ریاست تشریفات وزارت امور خارجه درمیدان هوایی بین‌المللی ازښاغلی میکواستقبال نمود .

* ښاغلی مرامیس منشی اجرائیه کمیسیون منطقوی اقتصادی واجتماعی موسسه ملل متحد برای آسیا وحوزه پاسیفیک ازکابل عازم تهران شد .

ښاغلی عبدالصمدغوث مدیرعمومی سیاسی وزارت امورخارجه درمیدان هوایی بین‌المللی کابل باوی وداع کرد .

* ازطرف ښاغلی محمدداؤد رئیس دولت وصدراعظم تیلگرام تبریکیه بمناسبت‌انتخاب مجدد ښاغلی زایدبن سلطان النهیان بحیث رئیس اتحادیه امارات عربی عنوانی ښاغلی موصوف به ابوظبی مخابره گردیده است .

۲۱ قوس ۵۵

ازطرف ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت وصدراعظم تیلگرام تبریکیه‌بمناسبت انتخاب ښاغلی هواری بومیدین بحیث رئیس جمهور جمهوریت دیموکراتیك مردم الجزایر عنوانی ښاغلی موصوف به الجزایر مخابره گردیده است .

۲۳ قوس ۵۵

دکتور ژوزف میکو سفیر کبیر غیر مقیم جمهوریت مردم هنگری درافغانستان اعتماد نامه خودرا مطابق مراسم معمول به ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت وصدراعظم درقصر ریاست جمهوری تقدیم نمود .

ښاغلی وحید عبدالله معین وزارت امور خارجه وښاغلی محمد اکبر رئیس دفتر جمهوری نیز حاضر بودند .

* ښاغلی پال‌لوشونچی رئیس‌شورای دولتی جمهوریت مردم هنگری ی هنگا میکه طیاره حامل شان در راه مراجعت به‌کشورش فضای افغانستان راعبور میکرد پیام دوستانه عنوانی ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم مخابره نمود .

متقابلاښاغلی رئیس دولت وصدراعظم طی تیلگرام جوابیه که به بوداپست مخابره شد از پیام دوستانه ای رئیس شورای دولتی جمهوریت مردم هنگری ابرازتشکر نموده‌اند.

۲۵ قوس ۵۵

ښاغلی حمیدالله عنایت سراج سفیر کبیر منتخب دولت جمهوری افغانستان در دهلی جدید ازلندن وارد کابل شد .

* ازطرف ښاغلی محمدداؤد رئیس دولت‌و صدراعظم تیلگرام تبریکیه بمناسبت روزملی بحرین عنوانی والاحضرت عیسی بن سلمان الخلیفه امیر دولت بحرین به منا مه مخابره گردیده است .

*دوکتور ژوزف میکوسفیر کبیر غیرمقیم جمهوریت مردم هنگری در افغانستان با دوکتور محمد حسن شرق‌معاون اول صدارت عظمی درعمارت صدارت ملاقات تعارفی بعمل آوردند .

همچنان دوکتورژوزف میکوسفیرکبیر غیرمقیم جمهوریت مردم هنگری د ر افغانستان

باپوهاند دکتور نوین وزیراطلاعات وکلتور ملاقات نمود .

طی این ملاقات راجع به تطبیق مواد پروتوکول همکاری کلتوری و فرهنگی بین جمهوریت افغانستان وجمهوریت‌مردم هنگری مذاکره وتبادل افکار بعمل آمد .

طبق یك‌خبر دیگر دوکتور ژوزف میکوبا بناغلی علی احمدخرم‌وزیر پلان ملاقات‌نموده وطی‌آن راجع به‌امکانات همکاری کشورش در بعضی پروژه های انکشافی‌افغانستان مذاکره وتبادل افکار نمود .

۲۶قوس ۵۵

میرمن ماریا مارینو معین وزارت کلتور کشور کوستاریکا برای یك بازدید غیررسمی از افغانستان به کابل وارد شد . در میدان هوایی کابل نماینده وزارت اطلاعات‌و کلتور ازموصوفه استقبال نمود .

۲۸ قوس ۵۵

ازطرف بناغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم تیلگرام تبریکیه به مناسبت هفتاد مین سالگرد تولد بناغلی لیونید بریژنیف منشی عمومی کمیته مرکزی حزب کمونست اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی عنوانی بناغلی موصوف به مسکو مخابره گردیده است .

* ازطرف بناغلی محمدداؤدرئیس دولت و صدراعظم تیلگرام تبریکیه به مناسبت تقرر مجدد بناغلی هلموت شمیت‌بحیث صدراعظم جمهوریت اتحادی آلمان عنوانی صدراعظم موصوف به‌بن مخابره گردیده است .

۲۹ قوس ۵۵

پوهاند دوکتور عبدالله عمر وزیر صحت عامه‌که درراس یك هیات مصروف بازدید از عراق میباشد ازطرف‌بناغلی‌احمد حسن البکر رئیس جمهور عراق پذیرفته شد. ضمن این ملاقات پوهاند عمر تمنیات‌نیك بناغلی محمد داؤد رئیس دولت وصدراعظم را به رئیس جمهور عراق رسانید .

وزیرصحت عامه‌ضیافتی‌به‌افتخاروزیرصحیه‌عراق ترتیب‌داده بودکه‌درآن استادخلیل الله خلیلی سفیر کبیر افغانی‌دربغداد بعضی از مامورین عالی رتبه وزارتهای خارجه وصحیه عراق اشتراك نموده بودند .

اول جدی ۵۵

دوکتور علی احمد سفیر کبیر دولت‌جمهوری افغانستان درمسکو مطابق‌مراسم معمول‌اعتماد نامه خویش رابه بناغلی نیکولای پود گورنی صدرهیات رئیسه شورای عالی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی درقصر کریملن تقدیم نمود .

* هیات افغانی‌پس‌ازاشتراك درچهارمین دور مذاکرات کمیسیون‌مشترك امور سرحدی بین افغانستان واتحاد شوروی منعقده عشق آباد،مرکز جمهوریت ترکمستان به کابل مراجعت کرد .هیات افغانی که ریاست آنرا

ښاغلی عبدالغنی کریمی مامور عالیرتبه وزارت امور خارجه بعهده داشت طی اقامت درعشق آباد روی موضوعات تخنیکی مربوط به تحکیم سواحل دریاهای سرحدی بین دوکشور با هیات شوروی مذاکره وتبادل افکار نموده و بعضی قسمت های این دریا ها رامعاینه نمودند .

دوم جدی ۵۵

بـه مناسبت دو صدمین سال استقلال ایالات متحده امریکا ښاغلی عبدالله ملکیار سفیر کبیر دولـت جمهوری افغانستان در واشنگتن تحفه مردم وحکومت افغانستان راکه عبارت از سمبول مجسمه آزادی امریکا بصورت موزائیك میباشد طی مراسم در قصر سفید به ښاغلی نلسن راکفلر معاون رئیس جمهور امریکا درغیاب ښاغلی فورد اهدا نمود .

معاون رئیس جمهـور امریکـا متقابلا از دریافت این تحفه اظهار قدردانی نموده وبه نمایندگی ازرئیس جمهور مراتب امتنان و سپاسگذاری مردم وحکومت امریکا رابه مردم افغانستان وښاغلی محمد داود رئیس دولت وصدراعظم ابراز نمود.

دوم جدی ۵۵

ښاغلی عبدالرحمن پژواك سفیر کبیر منتخب دولت جمهوری افغانستان در لندن برای اشغال ماموریتش عازم انگلستان گردید.

۵جدی ۵۵

ازطرف ښاغلی محمد داود رئیس دولت و صدراعظم تلگرام تبریکیه به مناسبت تقرر ښاغلی تاکیوفوکودا بحیث صدراعظم جدید جاپان عنوانی ښاغلی موصوف بـه توکیـو مخابره گردیده است .

۷جدی ۵۵

نخستین لویه جـرگـه دولت جمهوری افغانستان بروز ۱۰ دلو دایر میگردد .

مطابق بهارزش های اصیل انقلاب ۲۶ سرطان ۱۳۵۲ که متکی برقدرت ملی ومردمی افغانستان میباشد .رئیس دولت جمهوری با درك مسئولیت های خود مبنی برایفای وعده که بتاریخ ۲۶ سرطان ۱۳۵۲ بـه ملت نجیب افغانستان داده بودتصمیم گرفت اولین لویه جرگه دولت جمهوری را درکابل دایر نماید.

دولت جمهوری متکی به ارزش های انقلابی ومترقی خودبادرنظرداشت شرایط عینی تکاملی جامعه افغانی که جدا به اصالت مردم متکـی بوده وبه استناد این فلسفه انقلابی واصیل ملی که ملت را سر چشمه همه قدرت ها و منبع حاکمیت ملی میداند تشکیل لویه جرگه رایك اصل مسلم دانسته وبه وسیله این فرمان جمهوری انعقاد لویه جرگه رابتاریخ ده دلو ۱۳۵۵ـ اعلام میدارد

خواهران وبرادران عزیز !

مطابق عرف جامعه مالویه جرگه هـادر فغانستان درمواقـع حساس ومهم تشکیل گردیده وموضوعات حیاتی ملی رامورد غور ومداقه قرارداده اند ولی لویه جرگه آینده افغانستان خاصیت ممتازدیگری رانیز داراست

وآن اینکه : این اولین لویه‌جرگه ایست‌که بعداز الغای نظام شاهی تشکیل میشود.لذا علاوه برآنکه مسوده قانون اساسی دولت جمهوری به‌غرض غور وتصویب به پیشگاه مجلس کبیر ملی ارائه‌خواهد گردید پالیسی واجراآت عمده دولت‌جمهوری نیز درآن‌جرگه ملی گذارش خواهد یافت .

باتوجه به‌نکات‌فوق آرزومندم ملت‌نجیب‌افغان مطابق به‌تعاملی که ترکیب وطرزالعمل آن‌به حکومت هدایت داده میشوددرانتخاب‌نمایندگان خود اقدام خواهد کرد باتوجه به این امانت بزرگ ملی ازخدای توانا نیازمندم‌تا ملت‌نجیب افغان رادر انتخاب نمایندگان‌شان که‌حیات مستقل وآبرومند افغانستان باطرز اجرای آنها پیوندناگسستنی‌دارد موفق وکامران گرداند

۸ جدی ۵۵

ښاغلی ذوالفقار علی بوتو صدراعظم پاکستان هنگامیکه‌طیاره حاملش‌در راه مراجعت به‌پاکستان فضای افغانستان را عبور میکرد پیام دوستانه عنوانی‌ښاغلی محمد داودرئیس دولت وصدراعظم مخابره نموده است .

ښاغلی رئیس دولت وصدراعظم متقابلا طی‌تلگرامی ازپیام دوستانه‌ښاغلی صدراعظم پاکستان ابراز تشکر نموده اند .

* فیصله نامه مربوط به تثبیت اساسنامه صندوق کشورهای محاط به خشکه‌که ازطرف افغانستان وچندکشور دیگر پیشنهاد گردیده بود از طرف مجمع عمومی سی ویکم ملل متحد به‌تصویب رسید .

این صندوق برای جبران مصارف اضافی ترانسپورت کشورهای‌محاط به‌خشکه تاسیس گردیده است. همچنان فیصله نامه دیگر افغانستان وبعضی کشور های دیگر درمورد تدابیر خاص به‌نفع‌کشور های محاط به‌خشکه وفیصله‌نامه پیشنهادی‌افغانستان ویکعده‌کشور های دیگردرموردحق دسترسی آزادکشورهای محاط به‌خشکه به بحروازبحرکه طی‌آن ازکشور های‌عضو تقاضا شده این حق‌راه محترم بشمارند درجلسه کامله مجمع عمومی ملل متحد مورد تصویب قرار گرفت .

طبق یك‌خبر دیگر فیصله نامه افغانستان درمورد سهمیه کشور های کمترین انکشاف یافته دربودجه عادی ملل‌متحد ازطرف جلسه عمومی به‌تصویب رسید .بموجب این فیصله نامه در سهمیه کشور های کمترین انکشاف یافته سراز سال آینده ازسی‌الی پنجاه‌فیصد تنقیص بعمل خواهد آمد .

۹جدی ۵۵

ازطرف ښاغلی محمدداود رئیس دولت‌و صدراعظم تیلگرام تبریکیه‌به‌مناسبت سالگره تولداعلیحضرت بیراندرابیر بیکر امشاه دیوا پادشاه نیپال به‌اعلیحضرت موصوف به‌کتمندو مخابره گردیده است .

۱۲ جدی ۵۵

ازطرف ښاغلی محمد داود رئیس دولت‌و

صدراعظم تیلگرام تبریکیه به‌مناسبت سالگرهٔ استقلال جمهوریت د یموکراتیک سودان عنوانی ښاغلی جعفرالنمیری رئیس جمهور آنکشور به خرطوم مخابره شده است .

* ازطرف ښاغلی رئیس‌دولت وصدراعظم به‌مناسبت روزملی جمهوریت کیوبا تیلگرام تبریکیه عنوانی دکتور اوسوالدودورتی کوس تورادو رئیس جمهورآنکشور به هاوانامخابره شده است .

* ازطرف ښاغلی رئیس دولت وصدراعظم بمناسبت حلول سال نوعیسوی پیام های تبریکیه عنوانی روسای دول وسران حکومات کشور های متحابه صادر شده است .

۱۳ جدی ۵۵

انجنیر عبدالتواب اصفی وزیر معادن‌و صنایع درراس هیأت‌برای‌اشتراك درکنفرانس میز مدوروزرای صنایع کشورهای روبانکشاف عازم دهلی جدید گردید .

درین کنفرانس که‌از طرف حکومت هندبه همکاری موسسه انکشاف صنایع ملل متحد در دهلی دایر میگردد وزرای صنایع بیست ودوکشور روبانکشاف‌اشتراك نموده وموضوع عمده اجندای آنرا همکاری های اقتصادی و تخنیکی بین کشور های مشمول در ساحه انکشاف صنایع‌تشکیل می دهد .

* ازطرف ښاغلی محمدداؤد رئیس دولت وصدراعظم اگریمان ښاغلی شلندرا کمار سنگ که‌به‌حیث سفیر کبیر جدید هند در کابل ازجانب حکومت‌آنکشور مطالبه گردیده بود صادر شده است .

* از طرف ښاغلی محمد داودرئیس دولت وصدراعظم تیلگرام تبریکیه‌بمناسبت سالگره استقلال جمهوریت سوسیالستی برما عنوانی جنرال نیوین رئیس جمهور آنکشور به‌رنگون مخابره گردیده است .

۱۶ جدی ۵۵

ښاغلی محمد نعیم برای انجام معاینات طبی وتداوی عازم اتحاد شوروی گردیدند. برای وداع باښاغلی محمد نعیم دکتور محمد حسن شرق معاون اول صدارت ښاغلی سید عبدالاله معاون‌دوم‌صدارت‌و وزیر مالیه‌اعضای کابینه، لوی درستیز وشارژدافیر سفارت کبرای اتحاد شوروی مقیم کابل در میدان هوایی بین المللی کابل حاضر بودند .

۱۷ جدی ۵۵

ښاغلی عبدالصمد غوث مدیر عمومی

سیاسی وزارت امور خارجه برای اشتراك در کنفرانس فوق‌العاده‌راجع‌به‌تدوین کنوانسیون پناهگزینی عازم ژنیوگردید .

*بناغلی فضل الحق خالقیار معین وزارت مالیه در راس یك‌هیات عازم ویانا شد .

هیات افغانی طی‌اقامت درویانا موافقتنامه مربوط به سه میلیون وهفتصد وپنجاه هزار دالر کمك صندوق همکاری اوپك را بــرای افغانستان بامقامات صندوق مذکـور امضامی نمایـــد .

۱۸جدی ۵۵

یك هیات میرمن‌های‌افغانی برای اشتراك در کنفرانس زن ازنگاه قانون که بتاریخ ۱۹ جدی دردهلی‌جدیددایرمیگرددعازم هندشدند .

هیات افغانی درین کنفرانس پیرامــون تدابیر موثریکه برای سهم گیری همه جانبه زن‌در حیات اقتصادی واجتماعی‌کشور ازطرف دولت جمهوری اتخاذ شده تشریحات خواهد داد.

اعضای هیات عبارت‌ازمحترمه کبرانرئیسه دمیرمنو تولنه، محترمه حمیراحمیدی مدیره و محترمه معصومه عصمتی معلمه لیسه ملالی و محترمه حمیرا اعتمادی معاون کمسیون ملی یونسکوی افغانستان می باشند .

کنفرانس زن ازنگاه قانون ازطرف انجمن مشورتی‌زنان هند به‌اشتراك نمایندگان کشور های آسیایی پنج روزدوام می نماید .

۱۹ حمل ۵۵

حکومت ایالات متحده امریکا بیست‌میلیون دالر برای پروژه حفرزابر وازبین‌بردن شوره اراضی وادی هیر مند طی سه سال آینده‌به افغانستان کمك بلاعوض میدهد .

این مطلب رابناغلی تئود وراليوت جونیر سفیر کبیر ایالات متحده امریکا مقیم کابل ضمن ملاقاتی باښاغلی علی احمد خرم‌وزیر پلان اظهار داشت .طبق اظهار یــك منبع وزارت پلان باکمال پروژه حفر زابر وازبین بردن شوره اراضی وادی هلمند که‌از کمك بلاعوض ایالات متحده امــریکا روی دست گرفته میشود دوهزاروپنجصد وهشتاد فامیل ازاراضی صالح الزراعه مستفید خواهند شد. ازجمله کمك متذکره نه ونیم میلیون دالرآن درسال ۱۳۵٦ بافغانستان تادیه خواهد شد.

۲۰ جدی ۵۵

موافقت نامه فــرهنگی بین افغانستان و

جمهورت دیموکراتیک مردم کوریا درکابل عقد گردید .

اسناد مربوط به این موافقتنامه را ازجانب افغانستان بناغلی فیض محمدخیر زاده رئیس کلتور و هنر وزارت اطلاعات و کلتور و ازجانب جمهوریت دیموکراتیک مردم کوریا بناغلی جونگ سونگ لیول شارژدافیر سفارت کبرای آنکشور مقیم کابل در وزارت امور خارجه امضا وتعاطي کردند

۲۱ـ جدی ۵۵

بقرارداد تهیه سامان دوجوره لین تیلفون چینل سیستم. موافقتنامه بین نماینده گان وزارت مخابرات و مستشاریت اقتصادی سفارت کبرای اتحاد شوروی مقیم کابل عقد گردید .

بموجب این قرارداد جانب شوروی سامان دوجوره لین تیلفون چینل سیستم رابه فاصله هشتاد کیلو متر به قیمت مجموعی هفتاد ویک هزار ونهصد روبل که از قرضه اتحاد شوروی تمویل می شود تهیه مینماید .

* محترمه کبرا رئیسه دمیرمنو تولنه پس ازاشتراك در جلسات زن از نگاه قانون منعقده دهلی بوطن باز گشت .

وی دراین جلسات که ۱۹جدی افتتاح شد موقف زن رادرکشور تشریح کرده وپروگرامهای دولت جمهوری را برای ارتقای موقف زن بسویه ملي وبین المللی توضیح نموده است .

سایر اعضای هیات افغانی درجلسات فرعی کنفرانس که در دهلي جریان دارد اشتراك مینمایند .

۲۲ جدی ۵۵

حکومت انگلستان شش میلیون پوند استرلنگ به افغانستان کمك بلاعوض میدهد بناغلی رای کروی سفیر کبیر آنکشور مقیم

کابل باښاغلی علی احمد خرم وزیر پلان ملاقات نموده وطی آن راجع به‌متن موافقتنامه مربوط به‌این کمک کشورش مذاکره وتبادل افکار نمود .

در چوکات شش میلیون پوند استرلنگ مساعدت بلاعوض انگلستان در احداث یک دستگاه جدیدروغن‌نباتی درهلمندویك دستگاه درهرات بعداز ازآنکه مطالعات اقتصادی این دستگاه هاتکمیل شود استفاده خواهد شد.

همچنان مصارف‌مطالعات‌اقتصادی وتخنیکی بمقصد ذخایر غله ومارکیتینگ تامین خدمات درساحه‌منجمنت‌تعلیم وتربیه‌دربعضی ازپروژه های انکشافی کشور از این کمك درنظرمی باشد .

۲۳ جدی ۵۵

ښاغلی حمیدالله عنایت سراج سفیر کبیر منتخب دولت جمهوری افغانستان در دهلی جدید برای اشغال ماموریتش عازم هند گردید

* انجنیر عبدالتواب اصفی وزیر معادن‌و صنایع پس از اشتراك درکنفرانس میزمدور وزرای صنایع کشورهای‌روبه انکشاف منعقده دهلی جدید به‌کابل مراجعت کرد .

وزیر معادن وصنایع حین مراجعت بکشور گفت هیأت افغانی در این کنفرانس سهم فعال گرفته وپیشنهاد افغانستان در مورد تاسیس یك مرکز امداد تکنالوژی از طرف موسسه انکشاف صنایع ملل متحد «یونیدو» درافغانستان مورد غور قرار گرفته وتائید خواهد شد . همچنان پیشنهاد دیگر هیات افغانی درمورد تهیه پرسونل صناعتی‌وتبادل معلومات تکنالوژی بین کشور های در حال رشد از طرف‌کنفرانس تائید وتصویب‌شد.

۲۵ جدی ۵۵

ښاغلی فضل الحق خالقیار معین وزارت مالیه پس‌از امضای موافقتنامه قرضه سه میلیون وهفتصدو پنجاه هزار دالر صندوق مخصوص اوپك بامقامات صندوق مذکور در ویانابکابل مراجعت کرد .

ښاغلی خالقیار گفت این قرضه بدون‌ربح بوده میعادپرداخت‌آن‌بشمول پنج‌سال معافیت ۲۵سال میباشد .

معین وزارت مالیه توضیح کرد که‌از این قرضه مواد طرف‌ضرورت‌استهلاکی خریداری شده واز ماحصل فروش آن‌درتمویل مصارف محلی پروژه های انکشافی کشور استفاده خواهد شد .

۲۷جدی ۵۵

ښاغلی زلمی محمود غازی سفیر کبیر دولت جمهوری افغانستان‌درتهران‌برای اجرای پاره امور وارد کابل گردید .

* قرار داد فروش سه هزار وپنجاه تن پخته مخلوج پین‌سپین زر شرکت ونمایندگی تجارتی چکوسلواکیا به امضا رسید بموجب این قرار داد سپین‌زر شرکت ازفروش پخته مذکور پنج ملیون ودوصد وهفتادوشش هزار

وپنجصد دالر بدست می آورد .

* ازطرف بناغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم تیلگرام تعزیت بمناسبت درگذشت بناغلی جمال بی یدیچ رئیس شورای اجرائیه فدرال جمهوریت سوسیالستی فدرال یوگوسلاوی وخانمش در حادثه سقوط طیاره عنوانی بناغلی جوزف بروزتیتورئیس جمهور آنکشور به بلگراد مخابره گردیده است .

بناغلی رئیس دولت وصدراعظم طی این تیلگرام مراتب همدردی وتسلیت عمیق خود را نسبت باین حادثه به رئیس جمهور یوگوسلاویا ابراز نموده اند .

* ازطرف بناغلی محمدداؤد رئیس دولت وصدراعظم تیلگرام تبریکیه بمناسبت حلف وفاداری و اشغال کرسی ریاست جمهوری ایالات متحده امریکا به بناغلی جیمی کارتر عنوانی بناغلی موصوف به واشنگتن مخابره گردیده است .

بناغلی رئیس دولت وصدراعظم دراین تیلگرام تبریکات پرحرارت خودحکومت ومردم افغانستان رابه بناغلی جیمی کارتر رئیس جمهور جدید امریکا اظهار وتوفیق وی رادر رهبری ملت امریکا درجهت صلح وپیشرفت آرزو نموده اند .

همچنان بناغلی رئیس دولت و صدراعظم طی این تیلگرام آرزومندی شانرا برای انکشاف وتوسعه بیشتر علایق دوستی و همکاری مثمربین دوکشور و به نفع ملل افغانستان و ایالات متحده امریکا ابراز وتمنیات نیک شانرابرای صحت وسلامت بناغلی جیمی کارتر ورفاه وسعادت مزیدمردم دوست امریکا اظهار فرمودند .

* ازطرف بناغلی وحید عبدالله معین وزارت امور خارجه تیلگرام تبریکیه به مناسبت تقرر بناغلی سایروس وانس به حیث وزیر امور خارجه جدید ایالات متحده امریکا عنوانی بناغلی موصوف به واشنگتن مخابره گردیده است .

* قرار داد سامان الات مواد تجهیزات و ماشینری ساختمانی ساحه مسکونی متخصصین

وکارگران پروژه استخراج وانتقال گاز وتصفیه خانه های آن به ارزش بیش ازیکملیون هفت صدو هفتادو هشت د ا لـر بیـن دافغانستان دتیلو ملی موسسه وزارت معادن وصنایع ومستشاریت اقتصادی سفارت کبرای شوروی عقد شد .

۲۶ دلو ۵۵

قراز داد توزید دستگاه برق حرارتی کابل به ارزش اضافه ازبیست وهفت ملیون فرانك سویسی بین وزارت آب وبرق و کمپنی بی بی سی سویسی عقد گردید .

یك منبع وزارت آب وبرق ضمن ارائه این مطلب گفت بادر نظرداشت احتیاج روزافزون برق درشهر کابل وتوسعه شبکه های برق برای تدویر مؤسسات صناعتی وهمچنان جلوگیری ازقلت برق در مواقع خشکسالی تجویز بعمل آمد تابه همکاری بانك جهانی دستگاه برق حرارتی از نوع توربین گازدر کابل نصب وبکار انداخته شود .

دستگاه برق حرارتی مورد نظر متشکل از دوتوربین گاز هریك به ظرفیت بیشتر از بیست ویکهزار کیلووات است که مواد محترقه آنرا نفت داخلی تشکیل میدهد .

بیش از هشتصد فیصد مصارف این دستگاه که قرار است تا اواخر سال ۱۳۵۶ درکابل نصب گردد از قرضه بانك جهانی و متباقی آن از بودجه انکشافی دولت تمویل میگردد .

* قرار داد های فروش یکهزار تن پخته محلوج ویکهزار تن پخته للتر به ارزش دو میلیون وبیست هزار دالر اخیرا بین شرکت ودوکمپنی خارجی در کندز عقد شد .

* قرار داد سامان الات تجهیزات ومواد طرف ضرورت برمه کاری امور تفحصاتی نفت وگاز حوزه شمال به ارزش مجموعی نه ملیون

وسه صد هزارروبل بین دافغانستان دتیلوملی موسسه وزارت معادن وصنایع و موسسه تخنواکسپورت اتحاد شوروی در کابل عقد گردید .

به موجب اینقرارداد موسسه تخنواکسپوت شوروی بیش‌از سیزده هزار تن سامان الات وموادمورد ضرورت تفحصاتی نفت وگاز وامور برمه کاری حوزه شمال را تهیه وتادو سال آینده بهدافغانستان دتیلو موسسه تسلیم میدهد .

قیمت سامان الات وتجهیزات متذکره‌در چوکات کریدت اتحادشوروی تمویل میگردد.

* بناغلی حمیدالله عنایت سراج سفیر کبیر دولت جمهوری افغانستان‌در دهلی‌جدید مطابق مراسم معمول اعتماد نامه اش رابه بناغلی فخرالدین احمد رئیس جمهور هند تقدیم نمود .

* تکمیلی قرار داد تمدید معیاد خدمت متخصصین وتکمیلی دوقرار داد دیگر مبنی برخریداری سامان الات تفحصی واکتشافی معادن جامد بهارزش چارملیون وهفتاد وشش هزار روبل ازقرضه‌اتحاد شوروی بین وزارت معادن وصنایع ومستشاریت اقتصادی سفارت کبرای آنکشور اخیرا در کابل عقد شد .

٥ دلو ٥٥

قانون مدنی کشور در شماره نزد هم مورخه پانزدهم جدی ١٣٥٥ جریده رسمی نشر شد. این قانون که‌مشتمل بر چارجلدو دوهزار چار صدو شانزده ماده میباشد اخیرا درمجلس عالی وزرا تصویب‌واز طرف بناغلی رئیس دولت وصدراعظم‌منظور گردیده است.

٦ دلو ٥٥

ازطرف بناغلی محمد داود رئیس دولت‌و صدراعظم تیلگرام های به مناسبت سالگرد جمهوریت هند عنوانی بناغلی فخرالدین‌علی احمد رئیس جمهور ومیرمن اندیراگاندی صدراعظم آنکشور بهدهلی‌جدید مخابره شده است .

بناغلی رئیس دولت وصدراعظم طی این تیلگرام هاتبریکات صمیمانه خود حکومت‌و مردم جمهوریت افغانستان‌را به‌زعمای حکومت ومردم هند ابراز نموده‌وبهترین تمنیات شانرا برای رفاه وسعادت مردم دوست هند ابراز کرده اند .

بناغلی رئیس دولت و صدراعظم اظهار آرزومندی نموده اند که علایق حسنه موجود بین دوکشور در آینده بیش ازپیش توسعه واستحکام یابد .

* ازطرف بناغلی محمد داود رئیس‌دولت وصدراعظم تیلگرام تبریکیه به مناسبت روز ملی استرالیا عنوانی بناغلی‌سرجان‌کار گورنر جنرال آنکشور به کانبیرا مخابره گردیده است .

* بناغلی محمد نعیم در مسکو با بناغلی لیوبند بریژنف سر منشی حزب کمونست اتحاد شوروی ملاقات دوستانه بعمل آورد.

* قرار داد تورید توربین چهارم دستگاه حرارتی مزار شریف بین وزارت معادن و صنایع و مستشاریت اقتصادی سفارتکبرای شوروی در کابل عقد گردید .

یك منبع وزارت معادن وصنایع گفت که قیمت مجموعی پروژه سازی وسامان والات توربین چهارم برق حرارتی مزار شریف که به دوملیون هشتصد هزار روبل بالغ میشود ازکریدت اتحاد شوروی تمویل میگردد .

۷ دلو ۵۵

ښاغلی محمد نعیم از اتحاد شوروی به وطن مراجعت کردند .

دوکتور محمد حسن شرق معاون اول صدارت عظمی ښاغلی عبدالاله معاون دوم صدارت عظمی ووزیر مالیه اعضای کابینه لوی درستیز عده از مامورین عالیرتبه عسکری و ملکی وشارژدافیر سفارت کبرای اتحاد شوروی مقیم کابل درمیدان هوایی از ښاغلی محمد نعیم استقبال نمودند .

ښاغلی محمد نعیم حین مواصلت به میدان هوایی بین المللی کابل به نمایندهٔ باختر اظهار داشتند که هنگام اقامت شان در مسکو باښاغلی لیونید بریژینف منشی عمومی کمیته مرکزی حزب کمونست اتحاد شوروی درقصر کریملین ملاقات دوستانه نمودند .

طی این ملاقات که درفضای حسن تفاهم صورت گرفت طرفین راجع به موضوعات مورد علاقه دوکشور مذاکرات وتبادل افکار سودمند بعمل آوردند .

ښاغلی محمدنعیم چندی قبل برای انجام معاینات طبی وتداوی به آنکشور رفته بودند.

* ښاغلی عبدالصمد غوث مدیر عمومی سیاسی وزارت امور خارجه ورئیس هیات افغانی درکنفرانس فوق العاده میثاق پناه گزینی ازژینوبه کابل مراجعت کرد .

۱۸ دلو ۵۵

رهبر انقلاب ښاغلی محمد داؤد با ایراد خطابه شان اولین لویه جرگه دولت جمهوری افغانستان رابنام خداوند بزرگ و توانادر تالار لویه جرگه واقع انصاری وات افتتاح فرمودند :

دلوی اوتوانا خدای په نامه

دافغانستان دملت محترمو نمایندگانو !

تهداب واساس سیاست خارجی دولت جمهوری افغانستان بردو اصل عمده و مهم ذیل استوار است :

اولا برحفظ استقلال ، منافع وحاکمیت ملی که براساس روحیه ناسیونالیزم وآزادمنشی مردم ماکه مقدس ترین میراث پر افتخار وحماسه های درخشان خاطره های ملی ماميباشد استوار است وخواهد بود .

ثانیا بربنای بیطرفی مثبت و بر اساس عدم انسلاك قضاوت آزاد درمسایل بین المللی همزیستی مسالمت آمیز واحترام متقابله باهمه مردم ملل صلح دوست جهان و احترام به منشور ملل متحد .

دراین آرزومندی هیچگونه تبعیض درمورد

هیچ کشور صلح دوست جهان چه خورد وچه بزرگ چه دور وچه نزدیك ماوجود نداردو این آرزومندی از تمنیات نیك وصلح جویانه مردم افغانستان الهام وسر چشمه میگیرد.

بمنظور تحقق بخشیدن این سیاست خارجی کشور از آغاز تاسیس رژیم نوین کشور به منظور معرفی بهتر افغانستان وتوضیح اهداف انقلاب و نظام جمهوری ما مسافرتهای رسمیودوستانه دربساکشور های دوستصورت گرفت که نتایج بسیار مفیدو موثری ازهمه اینمسافرتهاو تماسها حاصل شده ومنتج به تحکیم بیشتر روابط دوستانه وتوسعه همکاریهای اقتصادی وتخنیکی ماباکشور های مذکور گردیده است .

باتوضیح مختصر فوق میخواهم راجع به انکشاف روابط افغانستان با بعضی از کشور های جهان ومنطقه به صورت خاص تذکراتی بدهم .روابط دوستانه جمهوریت افغانستان باکشور دوست وهمسایه بزرگ ما اتحاد جماهیر شوروی بصورت خلل ناپذیر ادامه دارد این دوکشور بر اساس همزیستی مسالمت آمیز همسایگی نیك وعدم مداخله درامورداخلی یکدیگرهمکاری هایمثمر ومتقابله خودرایکباردیگر باامضای پروتوکول تمدید معاهده عدم تجاوز متقابله تقویت مزید بخشیده اند .

مناسبات جمهوریت افغانستان با کشور همسایه ما ایران متکی برعلایق دیرین‌دوستی وبرادری استوار میباشدیگانه اختلاف تکتیکی سرموضوع آب دلتای هلمند که چندین سال تاحدی سبب سردی روابط دوستانه ما گردیده بود با قراردادیکه پس ازطی مراحل قانونی خودبه پیشنهادحکومت تصویب‌شورای ملی وتوشیح پادشاه وقت بین‌مملکتین منعقد گردید باتبادله اسناد مصدقه آن دلیل‌دیگری بین‌کشور های ماوجودندارد که مانع گسترش وتوسعه بیشترروابط دوستانه ماگردد .

علایق‌ما باهمسایه بزرگ دیگرماجمهوریت مردم چین‌همیشه‌دوستانه‌بوده واین‌دوستی براصول همزیستی مسالمت‌آمیزوحسن همجواری‌استوار میباشدامیدوارم اینعلایق دوستانه‌که به‌منفعت ملت های ماست هرچه بیشترگسترش‌وتقویت یابد .

راجع به مناسبات افغانستان با پاکستان باید گفت‌که‌افغانستان‌به‌حیث یك کشورصلح دوست همواره طرفدار حل شرافتمندانه‌یگانه اختلاف سیاسی خود با پاکستان باساس مذاکرات مستقیم ومسالمت آمیز بوده است. مسافرت بشاغلی ذوالفقارعلی بوتو صدراعظم پاکستان به افغانستان ومسافرت اینجانب‌به پاکستان درسال جاری به طرفین موقع دادتا روی موضوع اختلاف سیاسی که ازسالیان دراز بین دوکشورموجودبوده وهست مذاکره وتبادل نظر بعمل آید .

درنتیجه این تماسهای مستقیم و تبادل افکار که‌در یك فضای‌صمیمیت‌و تفاهم‌صورت گرفت‌فضائی‌پدیدآمده‌که ماراامیدوارمیسازد که اختلاف سیاسی مادرآینده راه‌حل شرافتمندانه رابیابد ونتیجتا دوکشور بتواندمانند دوستان باهم زندگی کنند .

تاکنون قدم مثبتی که درنتیجه‌این تماسها ی مستقیم مسافرتهای زعمای هر دو کشور به ممالك یکدیگر شان برداشته شده تارسیدن یا نرسیدن بیك حل نهائی وشرافتمندانه قضیه پښتونستان عبارت‌ازموافقه‌طرفین‌برخوردداری ازتبلیغات مخاصمانه علیه یك دیگر شان میباشد، که این‌قدم‌بذات‌خود، نمایانگرآرزومندی جانبین برای رفع این اختلاف اصلی شمرده شده میتواند .

افغانستان همیشه وبطور مداوم از احقاق حقوق حقه برادران پشتون‌وبلوچ خودپشتیبانی نموده ومینماید. نقطه اساسی که اختلاف سیاسی دوکشور راطی سالیان‌متمادی بوجود آورده تنهاو تنها همین پروبلم بوده که امید واریم جوانب ذیعلاقه بتوانند روزی به حل شرافتمندانه این اختلاف سیاسی نایل گردند .

مناسبات دوستانه و عنعنوی افغانستان‌و هند باروبکار آمدن رژیم جمهوری در کشور واردمرحله جدیدی‌گردیده و زمینه همکاری های‌وسیعتری رابین دوکشور دوست وغیر منسلك منطقه فراهم کرده است .

امیدواریم باتوسعه مزید روابط دوستی‌و همکاری بین کشور های مابرای تامین صلح و ثبات در منطقه مفید ومؤثر با شد روابط افغانستان با ایالات متحده امریکا ازشروع تاسیس خود بربنای دوستی وحسن تفاهم برقرار بوده واز آغاز استقرار نظام جمهوری درکشور توسعه‌وتشدید مزید یافته است .

مسافرت های دوستانهٔ رجال طرفین در کشور های همدیگر شان موجبات دوستی‌و تفاهم بیشتر رابین‌کشورهای‌مابه میان آورده است .

دراین موقع وجدانا خود را مکلف میدانم تاازطرف مردم وحکومت افغانستان وشخص خودم نسبت بکمکهای دوستانه‌اقتصادی وتخنیکی جمله کشور های دوست وسایر موسسات بین المللی که درپلان انکشاف اقتصادی و اجتماعی کشور ما سهم بارز وموثری گرفته اند ازصمیم‌قلب‌اظهارشکران وسپاس گذاری نمایم .

نمایندگان محترم ملت !

افغانستان از جمله‌کشورهای غیر منسلك ومنسوب به جهان سوم میباشد. جهانی که سالیان درازتحت تاثیر استعمار وامپریالیزم جهانی صدمات وخسارات بزرگی را متحمل شده بود امروز ازخواب غفلت بیدار شده است .احتیاج مبرم وحتمی‌این جهان بەغرض تحول وانکشاف آنها رابه جنبش وحرکت جدید دینامیکی واداشته که‌در این عصر نمیتوان آنرابی تاثیر ونادیده تلقی کرد و شکی نیست‌که این مرحله مهم تاریخ است. موفقیت این جنبش عظیم ازهمه‌بیشتربسته به وحدت فکر وعمل کامل آنها خواهد بود باید شرایط عینی‌وذهنی هریك از این کشور ها دقیقاتحلیل شود .تادر روشنی آن به شکل

یك جبهه واحد حرکت به‌سوی ارتقا مؤثر وسریع گردد.

ارمانهای جهان سوم به منظور ترقی اجتماعی وایجاد یك‌جامعه‌متوازن ومرفه متکی برعدالت اجتماعی از طریق ایثار وزحمات فراوان به نتیجه مطلوب خواهد رسید .

افغانستان به حیث یك‌کشور اسلامی با اعتقاد خاصی که‌به‌ارزش‌های عالی وارشادات مقدس اسلامی داردو تعمیل‌آنرا متضمن سعادت جامعه اسلامی میداند مساعی صادقانه خودرا در راه‌تامین‌نزدیکی‌وهمبستگی‌بیشتر وهمکاری های وسیع تربین کشور های اسلامی ادامه داده است .

افغانستان همواره خواهان اعاده کامل حقوق مشروع مردم فلسطین بوده و به پشتیبانی همیشگی‌خود از مجادلات قهرمانانه ملت دلیر فلسطین ادامه میدهد وعقیده دارد تازمانیکه اراضی اشغالی عربی ازتسلط قوای اشغالگر اسرائیل تخلیه نگردد وحقوق عرب فلسطین برای‌تاسیس یك‌دولت‌فلسطین تحقق نیابد معضله شرق میانه حل‌نگردیده وصلح عادلانه ودوامدار دراین منطقه حساس ومهم جهانی تامین شده نمی‌تواند .

سیاست ما سیاست صلح و دوستی و احترام کامل به حقوق ومنافع دیگران است درعین زمان‌بایدبگویم‌که ملت‌افغانستان تحت هیچگونه شرایطی به عدم مراعات منافع ملی خود وادار نخواهد شد و بر پرنسیپ های اساسی خود معامله وسازش نخواهد کرد.

۱۷ دلو ۵۵

ښاغلی چودری منظور مرشد سفیر کبیر منتخب جمهوریت مردم بنگله دیش در افغانستان برای اشغال ماموریتش واردکابل شد .

درمیدان هوایی کابل ښاغلی محمد انور نوروز معاون ریاست تشریفات وزارت‌امور خارجه ازښاغلی مرشد استقبال نمود .

* جمعیت افغانی‌سره‌میاشت مراتب‌همدردی وتسلیت‌خویشرا‌نسبت برودت‌وسرمای شدید وبیسابقه هوادراکثر‌مناطق‌ایالات‌متحده امریکاو تلفات جانی ومالی ناشی ازآن طی تیلگرامی عنوانی صلیب احمر آنکشور به واشنگتن مخابره نموده است .

* ازطرف ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت وصدراعظم تیلگرام‌تبریکیه به‌مناسبت انتخاب مجدد ښاغلی محمدجعفرالنمیری بحیث رئیس جمهور جمهوریت دیموکراتیك سودان عنوانی ښاغلی موصوف به خرطوم مخابره گردیده است .

* ازطرف ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت وصدراعظم تیلگرامهای تعزیت وهمدردی بمناسبت وفات مرحوم فخرالدین علی احمد رئیس‌جمهور هندعنوانی ښاغلی بی. دی . جاتی وکیل ریاست جمهوری ومیرمن‌اندراگاندی صدراعظم هندبه دهلی جدید مخابره گردیده است .

ښاغلی رئیس دولت وصدراعظم طی این تیلگرام هامراتب تسلیت وهمدردی عمیق خود، مردم وحکومت افغانستان رابه مناسبت وفات رئیس جمهور هندبه حکومت ومردم کشور دوست هند ابراز نموده اند .

ښاغلی رئیس دولت وصدراعظم در ین تیلگرام هابه خاطرهٔ مسافرت رسمی شان درحوت سال ۱۳۵۳ به‌کشور هند وملاقات بامرحوم فخرالدین علی احمد اشاره نموده از مساعی رئیس جمهور هند در امر صلح بین المللی وانکشاف مزیدروابط بین کشور های افغانستان وهند یادآور شده ومرگ وی رایك ضایعه بزرگ خوانده اند .

۲۰ دلو ۵۵

ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم طی تیلگرام جداگانهٔ ای که عنوانی میرمن عابده احمد خانم رئیس جمهورفقید هندبه دهلی جدید مخابره شده است همدردی وتسلیت شانرا باین مناسبت ابراز کرده اند .

بیرق های دولتی افغانستان به مناسبت وفات رئیس جمهور هند به‌روز های ۲۲_۲۳ و۲٤ دلونیمه افراشته میباشد .

* ازطرف ښاغلی محمدداؤد رئیس دولت وصدراعظم تیلگرام تعزیت وتسلیت بمناسبت وفات علیاحضرت عالیه ملکهٔ اردن در حادثهٔ سقوط هیلیکوپترعنوانی‌اعلیحضرت ملك‌حسین پادشاه آنکشور به عمان مخابره گردیده

* ښاغلی محمد نعیم بحیث نماینده خاص ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت وصدراعظم جهت شرکت درمراسم تدفین رئیس جمهور فقید هندکه روزیکشنبه برگزار می گردد عازم دهلی جدید گردید .

* ښاغلی محمدنعیم نمایندهٔ خاص ښاغلی محمد داود رئیس دولتو صدراعظم بامیرمن اندراگاندی صدراعظم هند در منزل شخصی شان در دهلی جدید ملاقات نموده پیام ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم و مراتب تعزیت و تسلیت ایشان مردم وحکومت افغانستان را نسبت وفات مرحوم فخر الدین علی احمد رئیس جمهور هندبه مشارالیها رساندند .

درین موقع ښاغلی عنایت سراج سفیر کبیر دولت جمهوری افغانستان د ردهلی‌جدید ښاغلی عبد الصمد غوث مدیر عمومی سیاسی و ښاغلی میر شمس الدین رئیس‌تشریفات وزارت امورخارجه نیزحاضر بودند .

* ښاغلی محمدنعیم نماینده خاص ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم در ادای نماز جنازه ومراسم تدفین مرحوم فخرالدین علی احمد رئیس جمهور متوفای هنداشتراك نمودند .

همراهان ښاغلی محمد نعیم سفیر کبیر و اعضای سفارت کبرای دولت جمهوری افغانستان د ردهلی جدید نیز درین مراسم حضور داشتند .

*_ ښاغلی محمدنعیم نماینده خاص ښاغلی محمد داود رئیس دولت و صدراعظم

در محفلی اشتراک کردند که ازطرف بناغلی بی‌دی جاتی وکیل ریاست جمهوری هند برای ملاقات با رؤسای هیئتهای کشور های متحابه که در مراسم تدفین مرحوم فخرالدین علی احمد رئیس جمهور فقید هند به دهلی جدید آمده . ترتیب داده شده بود .

همراهان بناغلی محمد نعیم -سفیر کبیرو مستشار سفارت کبرای افغانی در دهلی جدید نیز بانماینده خاص بناغلی رئیس دولت و صدراعظم در این محفل اشتراک ورزیده بودند .

* دوکتور محمد حسن شرق معاون اول صدارت عظمی ، بناغلی سیدعبدالاله معاون دوم صدارت و وزیر مالیه، عده‌ای از اعضای کابینه، لوی درستیز و جمعی از مامورین عالیرتبه عسکری و ملکی به‌سفارت کبرای هند رفته مراتب همدردی و تسلیت شانرا نسبت وفات مرحوم فخر ا لدین علی احمد رئیس جمهور فقیدهنددر کتابی که در آن سفارت به این مناسبت بازشده است د رج و امضاء کردند

همچنان سفراء و ا عضای کور دیپلوماتیك مقیم‌کابل بالترتیب بسفارت کبرای هند آمده ودرکتاب مذکور همدردی شانرا درج وامضاء نمودند .

*- بناغلی محمد نعیم نمایندۀ خاص بناغلی محمد داؤد رئیس دولت وصدراعظم در محفلی اشتراك کردندکه از طرف بناغلی بی‌دی جاتی وکیل ریاست جمهوری هندبرای ملاقات باروساای هیات های کشور های‌متحابه که درمراسم تدفین مرحوم فخر الدین علی احمد رئیس جمهور فقید هندبه دهلی جدید آمده اند ترتیب داده شده بود.

همرا هان بناغلی محمد نعیم ،سفیر کبیر ومستشار سفارت کبرای افغانی در دهلی جدیدنیز بانماینده خاص بناغلی رئیس‌دولت و صد راعظم دراین محفل اشتراك ورزیده بودند .

*-بناغلی محمد نعیم نماینده خاص‌بناغلی محمد داود رئیس دولت و صدراعظم درادای نماز جنازه ومراسم تدفین مرحوم فخرالدین علی احمد رئیس جمهور متوفا هند اشتراك نمودند .

همرا هان بناغلی محمد نعیم ،سفیر کبیر واعضای سفارت کبرای دولت جمهوری افغانستان در دهلی جدید نیز درین مراسم حضور داشتند .

۲۷ دلو ۵۵

تمام مشران پښتون و بلوچ انتخاب بناغلی محمد داود رابحیث اولین رئیس جمهور دولت جمهوری افغانستان از طرف لویه جرگه دولت جمهوری طی پیام‌های‌تبریك گفته، ترقی وتعالی کشور و رفاه مزیدمردم افغانستان را تحت رهنمایی ها ی موسس جمهوریت بناغلی محمد داؤد آرزو نمودند .

*- بناغلی محمد نعیم نمایندۀ خاص بناغلی محمد داؤد رئیس جمهور دولت

جمهوری افغانستان ساعت سه ونیم ازدهلی جدید بکابل مراجعت کردند .

دکتور محمد حسن شرق معاون اول صدارت عظمی .بناغلی سیدعبدالاله معاون دوم صدارت عظمی .بعضی از اعضای کابینه .لوی درستیز رئیس دفتر جمهوری، رئیس عمومی هوا نوردی ملکی و توریزم کابل بناروال مستوفی و وکیل ولایت کابل و شارژ دافیر سفارتکبرای هند درکابل ازبناغلی محمدنعیم درمیدان هوایی کابل استقبال نمودند .

۳۰ دلو ۵۵

بمناسبت انتخاب بناغلی محمد داؤد بحیث اولین رئیس جمهور افغانستان پیام های تبریکیه ازطرف بعضی از رؤسای دول و صدراعظمان کشور های متحابه عنوانی شان تاکنون بکابل مواصلت کرده است .

* بناغلی جیمی کارتر رئیس جمهور امریکا طی پیام خود عنوانی بناغلی محمد داود رئیس جمهور افغانستان نگاشته اند .

«میخواهم تبریکات خودرا بمناسبت انتخاب شما بحیث رئیس جمهور افغانستان تقدیم نموده وبهترین ارزو های مردم امریکا رابه مناسبت تصویب قانون اساسی جدید افغانستان ابرازنمایم» بناغلی کارتر در پیام خود افزوده اند «مشتاقانه ارزو مندم که سالهای آینده صلح دوامدار جهانی وهمکاری مزید بین المللی به بار اورد و ارزو دارم برای رسیدن باین اهدافی که کشور های مادران سهیم میباشند باشما همکاری نزدیك بنمایم و میخواهم علایق دوستی بین مردمان افغانستان و امریکا را تحکیم بیشتر بخشم.»

بناغلی لیونید بریژنف منشی عمومی حزب کمونیست، بناغلی نیکولای پودگورنی صدر هیات رئیسه شورای عالی و بناغلی الکسی کاسیگین صدراعظم اتحاد شوروی در پیام شان عنوانی بناغلی محمد داود رئیس جمهور افغانستان گفته اند که :

«تبریکات صمیمانه خود رابه جلالتمآب شما اظهار نموده وبرای مساعی شما درین مقام عالی به نفع مردم دوست افغانستان توفیق ارزو میکنیم». زعمای اتحاد شوروی درپیام شان افزوده اند «ما بانظر شما دربیانیه ایکه در لویه جرگه راجع به خلل ناپذیر بودن روابط دوستی افغانستان و اتحادشوروی ابراز نموده اید شریك بوده اطمینان داریم که این روابط دوستی وهمکاری همه جانبه ثمر بخش به نفع مردمان ماو تقویه صلح وامنیت بین المللی تحکیم و انکشاف مزید خواهد یافت .»

* اعلیحضرت محمدرضاشاه پهلوی‌شاهنشاه ایران ‌دپیام خود اظهار کرده اند: برای من موجب کمال خوشی وقتی است که بمناسبت انتخاب جلالتماب شمابه مقام اعلای ریاست جمهوری افغانستان صمیمانه ترین تبریکات خود را ابراز دارم .

«از خداوند متعال برای آن برادر گرامی سعادت و توفیق روز افزون در رهبری ملت برادر وهمکیشس ا فغانستان بسوی رفاوترقی بیشس ازپیشس مسئلت می نمایم و یقین‌دارم روابط مودت وهمکاری ثمر بخش فیما بین دو کشور همچنان در سالیان آینده به نفع دوملت ماتوسعه وتحکیم خواهد یافت .

همچنان بناغلی امیر عباس هویداصدراعظم ایران طی پیامی مراتب تبریکات و تمنیات صمیمانه خود را بحضور بناغلی محمد داود رئیس جمهور تقدیم کرده اند .

* پیام های تبریکیه به‌این‌مناسبت ازطرف بناغلی فضل الهی چودری رئیس جمهورو بناغلی ذوالفقار علی بوتو صدراعظم پاکستان نیز مواصلت کرده است .

بناغلی ذو الفقار علی بوتو درپیام خود بعد ازتقدیم تبریکات صمیمانه اظهار داشته اند که :

«قیام دیموکراسی و آغاز عصر جدید اصلاحات انقلابی وساختمان مجدد افغانستان اقدام مهمی‌است‌که توسط آن شما، رفاه نسل های امروز وفردای ملت نجیب افغانستان را تامین کرده اید واین امر برای شما در تاریخ افغانستان مقام شامخی خواهد دادما از این اقداماتیکه برای مردمان مافرصت های بزرگتر مساعی مشترك رادر راه رسیدن باهداف مشترك وتقویت صلح واستقرار در منطقه میسر میسازد بسیار خرسندیم» .

بناغلی بی دی جاتی وکیل ریاست‌جمهوری هند در پیام خودگفته اندکه: به جلالتماب،شما آرزو مندیهای صمیمانه خود راجهت ترقیات و رفاه دوامدار مردم دوست افغانستان وهم چنان صحت و سعادت شخصی شما ابراز میدارم .

«من یقین دارم که‌علایق دیرینه دوستی و همکاری بین کشور های ماتحت زعامت مدبرانه شما بیشس از پیشس تقویت خواهد یافت» .

* بناغلی تودور ژیفکوف رئیس شورای دولتی جمهوریت مردم بلغاریا در پیام خود ضمن اظهار تبریکات وتمنیات صمیمانه گفته اند :

«اطمینان واثق دارم‌که روابط دوستی و همکاری موجوده بین افغانستان و بلغاریا به نفع مردمان‌دوکشور و صلح و تفاهم‌وهمکاری بین المللی انکشاف و تحکیم دوامدار خواهد یافت».

* بناغلی پارك چونگ هی رئیس جمهور جمهوریت کوریا درپیام خود اظهار داشته اند :

«به‌شما ومردم شما تبریکات قلبی‌وبهترین تمنیات مردم جمهوریت‌کوریا را بمناسبت

انتخاب شما بحیث اولین رئیس جمهـــور جمهوریت افغانستان تقدیم میدارم وصمیمانه آرزومندم که در دوره زعامت شما مـــردم افغانستان به ترقیات ورفاه دوام دار دست یابند.»

ښاغلی هواگو فنگ رئیس حزب کمونست و صدراعظم جمهوریت مردم چین طی پیامی عنوانی ښاغلی محمد داود رئیس جمهوراظهار نموده است که می خواهم ازجانب حکومت و مردم جمهوریت مردم چیـن و از طرف خودم تبریکات گرم وتمنیات نیك خـــویش را به جلالتماب شما به مناسبت انتـخاب شمـــا بحیث اولین رئیس جمهور افغانستان تقدیـم نمایم .

ارزو مندم که روابط وهمکاری دو ستانه بین مردمان‌افغانستان و چین درآینده محکمتر و وسیع تر گردد .

همچنان ښاغلی فخری کورو ترك رئیس جمهور ترکیه طی پیامش عنوانی ښاغلـــی محمد داود اظهار داشته است. که کمـــال مسرت دارم به مناسبت انتخاب جـلالتمـآب شمابه مقام عالی ریاست جمهوری افغانستان تبریکات قلبی و بهترین تمنیات خویش را برای سعادت و موفقیت های مزید شما در خدمت مردم کشور برادر ما افغانستان ابراز نمایم .

* ښاغلی سلیمان دیمیریل صـدراعظـــم ترکیه نیز طی پیامی تبریکات و تمنیات‌نیك خودرابه مناسبت انتخاب ښاغلی محمـد داود بحیث اولین رئیس جمهور افغا نستان ابراز نموده است .

*ـ کنفرانس جهانی اتحادیه بین المللـی مخابراتی استفاده از اقمار مصنوعی یك‌مدار دوبیم و هشت کانال را بمقصد نشـــرات پروگرام های تلویزیونی از طـریق اقمـار مصنوعی برای افغا نستان تعیین و تثبیت‌کرده است .

انجنیر خالقداد کامران امر تخنیکی رادیو افغانستان پس از اشتراك د رکنفرا نس جهانی اتحادیه بین ا لمللی مخابراتی که‌از بیست جدی تابیست وچارم دلو در ژنیـــو برگزار شده بود حین مواصلت به‌کابل ضمن توضیح این مطلب گفت درین کنفرانس که نمایندگان یکصدوچارده‌کشوراشتراك‌ورزیده‌بود در باره تثبیت موقعیت مداربیم ها وکانـال ها بامشخصـات تخنیکی برای‌کشور های‌عضو از طریق یك پلان عمومی و منسجم غـور و مباحثه بعمل آمدوبرای هریك ازکشور هـای عضو حق استفاده ازطریق اقمار مصنوعی به مقصد نشرات تلویز یون د رمدار و کانال های معین تثبیت گردید .

اول حوت ۵۵

به سلسله پیام های تبریکه از طرف‌سران دول وحکومات کشورهای متحابه به مناسبت انتخاب ښاغلی محمد داود بحیث رئیـــس جمهور افغانستان پیام های اتی عنوانی شان بکابل مواصلت نموده‌است .

ـ ښاغلی انور السادات رئیس جمهورمصر

طی پیام خود ضمن ابراز تبریکات قلبی از طرف خود و مردم وحکومت مصر اظهارداشته اندکه :

«ازخداوند متعال استدعا می نمایم به شما صحت و سعادت نصیب کرده و مساعی شما در راه خدمت به‌ملت مسلمان افغانستان باشد ومردم کشور برادر افغانستان تحت زعامت مدبرانه شما به ترقیات و رفاه مزید نایل ایند.»

* ښاغلی معمرالقذافی رئیس‌شورای انقلابی لیبیا درپیام‌خود عنوانی ښاغلی محمد داود رئیس جمهور افغانستان گفتند اند.

«مسرت دارم به جلا لتماب شما بهترین تبریکات و ارزو مندی های‌صمیمانه خود رابه مناسبت انتخاب شما بحیث رئیس جمهور افغانستان ابراز نموده از بارگاه خداوند توانا التجا دارم ملت دوست افغانستان تحت رهنمایی های مدبرانه شمابه پیشرفتها و سعادت مزید نایل شده و روابط دو جانبه کشور های مابیش ازپیش توسعه یابد »

ـمارشال جوزف بروز تیتو رئیس جمهور یوگوسلاویاطی پیام اظهار داشته اند که :

«بمناسبت انتخاب شما بحیث رئیس جمهور ا فغانستان تبریکات قلبی و بهترین تمنیات خویش رابرای کامیابی شما دراجرای این مسئولیت بزرگ برای سعادت و رفاه مزید ملت دوست افغانستان ابراز مینمایم.

ـښاغلی والری ژیسکار دستن رئیس جمهور فرانسه طی پیامی اظهار کرده اند که :

«تبریکات وتمنیات صمیمانه خود را به مناسبت ا نتخاب شما باین عهده عالی‌تقدیم نموده خواهشمندم ا حساسات قلبی‌واحترامات مرا بپذیرید.»

ـښاغلی یوم جاگین تسنبال صدر هیات رئیسه شورای عالی مغلستان در پیام خود عنوانی ښاغلی محمد داود رئیس جمهور ضمن اظهار تبریکات و تمنیات نیک نگاشته اند :

«اطمینان دارم‌که روابط دوستانه بین‌کشور های مابه نفع مردمان افغانستان و مغلستان و تحکیم صلح و امنیت ا نکشاف مزیدخواهد یافت.»

میرمن اندراگاندی صدراعظم هند در پیام خوداظهار کرده اند که :

«انتخاب شمارا ازطرف لویه جرگه بحیث رئیس جمهور افغانستان تبریك میگویم واطمینان کامل دارم که تحت زعامت شما مردم افغانستان به ترقیات ورفاه مزید نایل گردیده وعلایق نزدیك دوستی وهمکاری بین کشورهای مابیش ازپیش تحکیم خواهد یافت .»

* اعلیحضرت خوان کار لوس پادشاه هسپانیه طی پیامی انتخاب ښاغلی محمدداؤد رابحیث رئیس جمهور افغانستان تبریك‌گفته تمنیات نیك خویشرا برای صحت وسعادت ایشان وپیشرفت های مزید ملت افغانستان

اظهار کرده اند .

* ښاغلی سی اوساگوررام گولام صدراعظم موریشس درپیامی عنوانی ښاغلی محمد داؤد انتخاب ایشان را بحیـــث رئیس جمهـــور افغانستان تبریک گفته اظهار اطمینان کرده‌اند که : تحت ز عامت مدبرانه ایشان ملـــت افغانستان موقع خواهد یافت آمال‌ملی خویش رابیش ازپیش تحقق بخشیده وروابط دوستی بین افغانستان وموریشس مستحکمتر گردد .

* ښاغلی ابوسادات محمد صا یم رئیس جمهور بنگله دیش طی پیامی انتخاب‌ښاغلی محمد داؤد رابحیث رئیس جمهور افغانستان تبریک گفته اظهار داشته‌اند اطمینان دارم‌که دوستی وهمکاری موجوده بین دوکشوردرآینده مستحکمتر خواهد گردید وآرزومندم که ملت دوست افغانستان به ترقیات ورفاه مزیدنایل آیـد .

* ښاغلی رودولف کرشلیگر رئیس جمهور اتریش درپیام خودتبریکات صمیمانه خودرابه مناسبت انتخاب ښاغلی محمد داؤد بحیـث رئیس جمهور افغانستان ابراز داشته وتمنیات نیک خویش رابرای صحت وسعادت ایشـان وتوفیقات مزید درعهده عالی شان اظهـــار کرده اند .

* ښاغلی حبیب بورقیبه رئیس جمهـو ر تونس طی پیامی عنوانی ښاغلی محمد داؤد رئیس جمهور تبریکات گرم خودمردم وحکومت تونس رابه مناسبت انتخاب ایشان بحیـث رئیس جمهور افغانستان اظهار نموده وبرای صحت وسعادت ایشان ورفاه وپیشرفت های مزیدمردم افغانستان ابراز آرزومندی‌کرده‌اند.

۳ حوت ۵۵

ښاغلی احمد حسن البکر رئیس جمهـور عراق طی پیامی عنوانی ښاغلی محمـــدداود رئیس جمهور اظهار داشته ا ست که‌مسرت دارم تبریکات صمیمانه خویشرا بمناسبـــت انتخاب شما بحیث رئیس جمهور افغانستان تقدیم نموده آرزو های نیك خـودرا بــرای صحت و سلامت شما وموفقیت های مزیـــد مردم افغانستان ابراز دارم .

* ښاغلی کان یه تاو سفیرکبیر جمهوریت مردم چین درکابل و وکیل شیخ السفرا بـه نمایندگی ازکور دیپلو ماتیك طی پیامی به حضور ښاغلی محمد داود رئیس جمهـــور انتخاب ایشانرا بحیث اولین رئیس جمهـور افغانستان به گرمی تبریك گفته اظهارداشـه است که‌طی‌سه سال وچند ماه اخیرجمهوریت افغانستان تحت رهنمایی های مدبرانه‌ښاغلی محمد داود سیاست خارجی متکی بر صلـــح بیطرفی عدم انسلاك حفظ استقلال ملـی و توسعه روابط د وستی را باهمه کشور های صلح دوست جهان تعقیب نموده و در داخل کشور نیز باپیروی از سیاست انکشـــاف اقتصاد ملی و ا صلاحات عمده موفقیت های چشمگیری بدست اورده است .

ـښاغلی کان یه‌تاو درین پیام تمنیات‌نیك کور دیپلو ماتیك کابل رابرای ترقیـــات و موفقیت های مزید جمهوریت افغانستان‌تحت

رهنمایی های خرد مندانه بناغلی محمد داود ابراز کرده است .

-بناغلی رابرت بارتویك آمر اداره پروگرام انکشافی ملل متحد در افغانستان به نمایندگی از کارکنان ملل متحدوموسسات وابسته به ملل متحد در افغانستان تبریکات گرم خویش رابه مناسبت انتخاب بناغلی محمد داؤد بحیث رئیس جمهور طی پیامی به حضور شان تقدیم نموده آرزو های صمیمانه خود و کارکنان ملل متحد و موسسات مربوطه ملل متحد رابرای صحت وسعادت ایشان و رفاه و ترقیات مزید مردم افغانستان ابراز کرده است .

-جنرال سوهار تو رئیس جمهور اندونیزیا طی پیامی عنوانی بناغلی محمد داؤد تبریکات گرم و صمیمانه خویش رابمناسبت انتخاب ایشان بحیث رئیس جمهور افغانستان تقدیم نموده و ارزو مندی های نیك خویش را برای توسعه روابط دوستانه بین دو کشور ابراز کرده اند .

* بناغلی فان هی ین معین وزارت امور خارجه و نماینده خاص حکومت جمهوریت سو سیا لیستی ویتنام به سلسله مسافرت به یکعده ازکشور ها واردکابل گردیده واز طرف بناغلی وحید عبدالله معین وزارت امور خارجه استقبال شد .

همچنان مدیر شعبه اول سیاسی ومعاون ریاست تشریفات امور خارجه برای استقبال ازهیات ویتنام حاضر بودند .

بناغلی فان هی ین طی اقامت درکابل روی موضوعات ذیعلاقه با مقامات افغانی مذاکره و تبادل افکار خواهد کرد .

* بناغلی فرانسیس بلانشار مدیر عمومی دفتر بین المللی کارطی پیامی انتخاب بناغلی محمد داود را بحیث اولین رئیس جمهور افغانستان تبریك گفته اظهار ارزو مندی نموده است که روابط و همکاری های حسنه موجوده بین افغانستان و موسسه مذکور دوام کرده باحکومت افغانستان درراه بهبود مزید شرایط کار مردم افغانستان همکاری نماید .

-بناغلی ادوارد سااوما مدیر عمومی موسسه خوراکه وزراعت جهان طی پیام خود عنوانی بناغلی محمد داود انتخاب ایشان را بحیث اولین رئیس جمهور افغانستان تبریك گفته با اظهار تمنیات نیك برای صحت و سعادت ایشان و مردم افغانستان امادگی خود وموسسه خوراکه و زراعت ملل متحد راجهت همکاری ومساعدت به افغانستان ابرازکرده است .

* بناغلی امادومختار امبو مدیر عمومی یونسکو در پیامی که بحضور بناغلی محمد داود فرستاده انتخاب ایشان را بحیث رئیس جمهور افغانستان تبریك گفته برای صحت و سعادت ایشان و رفاه و ترقیات مزید مردم افغانستان تمنیات نیك خویش راابراز کرده است .

* ښاغلی عبدالرحمن (خین) مدیر اجرائیه موسسه ملل متحد برای انکشاف صنعتی در پیامی عنوانی ښاغلی محمد داود رئیس جمهور تبریکات بسیارگرم خود و یونیدورا تقدیم نموده برای ایشان توقعات مزید د ر خدمت مردم افغانستان در این عهده مهم ارزو کرده است .

* ښاغلی صدرالدین آغاخان کمشنر عالی ملل متحد برای پناهگزینان طی پیامی انتخاب ښاغلی محمد داود رابحیث رئیس جمهور افغانستان به گرمی تبریک گفته تمنیات نیک خویش را تقدیم کرده است .

* ښاغلی هدی نویراصدراعظم تونس نیز پیامی حاوی تبریکات و تمنیات نیک ارسال کرده است .

* ښاغلی اریش خونیکر رئیس شورای دولتی جمهوریت دیمو کراتیک آلمان طی پیامی بحضور ښاغلی محمد داود اظهارداشته اند که میخواهم به‌نمایندگی ا زشورای‌دولتی و مردم جمهوریت دیمو کراتیک آلمان‌بهترین تبریکات خودرا به مناسبت انتخاب شمابحیث اولین رئیس جمهور افغا نستان از طرف لویه جرگه ابراز نموده و تمنیات صمیمانه خویش را برای توفیق مزید درین عهده عالی به نفع مردم افغانستان بیان کنم .

* ښاغلی‌پال لوشوونچی رئیس‌شورای‌ریاست جمهوری جمهوریت مردم مجارستان درپیامی عنوانی ښاغلی محمد داود انتخاب ایشان را بحیث رئیس جمهور افغانستان تبریک گفته آرزومندی خودرا برای موفقیت های مزید شان در جهت پیشرفت افغانستان اظهار کرده اند .

* اعلیحضرت صباح السالم الصباح امیر کویت طی پیامی بحظور ښاغلی محمد داؤد رئیس جمهور اظهار داشته‌اندکه میخواهم به نمایندگی از مردم کویت و ازطرف خودم گرمترین تبریکات رابمناسبت انتخاب شما بحیث رئیس جمهور افغانستان با تمنیات نیک ما برای صحت وسعادت شما و ترقیات مداوم مردم‌کشور برادر ما افغانستان ابراز نمایم .

* والاحضرت جابر الاحمد الصباح نایب امیر و ولیعهد کویت تبریکات صمیمانه و ارزو مندی های نیک خویش را باین‌مناسبت بحضور ښاغلی محمد داود رئیس جمهور افغانستان تقدیم کرده اند .

* علیاحضرت الیزابت دوم ملکه انگلستان طی پیامی عنوانی ښاغلی محمد داود رئیس جمهور انتخاب ایشانرا ازطرف‌خود حکومت انگلستان و به نمایندگی ازجامعه اقتصا دی اروپا تبریک گفته ارزو مندی های‌نیک شانرا برای‌سعادت و صحت ښاغلی رئیس جمهور و ترقی و رفاه مزید مردم افغانستان ابراز کرده اند .

* ښاغلی کیم ال سونگ رئیس جمهور جمهو ریت دیموکراتیک مردم کوریا درپیامی که باین مناسبت بحضور ښاغلی محمدداود ارسال کرده اند بعد ازتقدیم تبریکات گرم

بمناسبت انتخاب ایشان بحیث رئیس جمهور افغانستان تمنیات نیک خویش را برای تحکیم و توسعه مزید روابط دو کشور و انکشاف مستقل افغانستان تحت رهنمایی های مدبرانه ښاغلی محمد داؤد رئیس جمهور ابراز داشته اند .

* ازطرف ښاغلی وحید عبدالله معین وزارت امور خارجه تیلگرام تعزیت و همدردی بمناسبت در گذشت ښاغلی انتونی کراسلند وزیر امور خارجه انگلستان عنوانی ښاغلی دیوید اوون وزیر دولت برای امور خارجه انگلستان به لندن مخابره گردیده است .

۵ حوت ۵۵

ښاغلی محمد داؤد رئیس جمهور ښاغلی فانهی ین معین وزارت امور خارجه ونماینده خاص حکومت جمهوریت سوسیالستی ویتنام را در قصر ریاست جمهوری پذیر فتند .

طی این ملاقات ښاغلی فان هی ین تبریکات گرم و صمیمانه ښاغلی تون دك تانگ رئیس جمهور و ښاغلی فام وان دونگ صدراعظم جمهوریت سو سیالستی ویتنام را به مناسبت انتخاب ښاغلی محمد داود بحیث رئیس جمهور افغانستان بحضور شان تقدیم نموده و ارزو مندی صمیمانه رئیس جمهور و صد راعظم کشورش را برای صحت و سلامت ښاغلی رئیس جمهور و رفاه و ترقی مزید مرد افغانستان تحت رهنمایی های مدبرانه شان اظهار کرد .

متعاقبا نماینده خاص حکومت جمهوریت ویتنام پیام خاص ښاغلی فا وان دونگ را به ښاغلی محمد داود تقدیم نمود .

درین موقع ښاغلی وحید عبدالله معین وزارت امور خارجه ښاغلی محمد اکبر رئیس دفتر جمهوری و ښاغلی عبد الصمد غوث مدیر عمومی سیاسی وزارت امور خارجه نیز حاضر بودند .

* ښاغلی گوستاف هوساك رئیس جمهور جمهوریت سو سیالستی چکو سلواکیا طی پیامی عنوانی ښاغلی محمد داؤد انتخاب ایشان را بحیث رئیس جمهور افغانستان صمیمانه تهنیت گفته علاوه کرده است . اطمینان دارم روابط دوستی و همکاری های بین دو کشور به نفع مردمان آن انکشاف و توسعه مزید خواهد یافت .

ښاغلی هوساك برای صحت و سعادت ښاغلی محمد داود و ترقیات مزید و درخشان افغانستان برای رفاه مردم کشور ما اظهار ارزو مندی کرده است .

* ښاغلی جیوانی لیوتی رئیس جمهور ایتالیا طی پیامی عنوانی ښاغلی محمد داود انتخاب ایشان را بحیث رئیس جمهور افغانستان تبریك گفته و ا رزو های نیك خود و مردم ایتالیا را برای صحت و موفقیت های مزید ښاغلی محمد داود در تامین رفاه مردم افغانستان ابراز کرده است .

* ښاغلی نیکولای چا یسسکو رئیس جمهوریت سوسیالستی رومانیا نیز طی تلگرامی انتخاب ښاغلی محمد داود را بحیث رئیس جمهور افغانستان به ایشان تبریك گفته و

اظهار امید کرده است که روابط دوستی بین افغانستان ورومانیا به نفع مردمان دوکشور صلح و همکاری بین المللی بیش از پیش توسعه یابد .

* والاحضرت فهدبن عبدالعزیز وکیل سلطنت و ولیعهد عربستان سعودی طی پیامی بحضور بناغلی محمد داود رئیس جمهور اظهار داشته اندکه تبریکات گرم اعلیحضرت پادشاه و مردم عربستان سعودی وشخص خود رابه مناسبت اعتماد یکه ملت برادر افغانستان به انتخاب برادر عزیزم بحیث رئیس جمهور افغانستان نشان داده اند به شما ابراز کرده از درگاه خداوند متعال برای شما صحت و سعادت و توفیقات بیش از پیش در راه تامین مزید کرامت و رفاه مردم برادر ما افغانستان استدعا مینمایم .

* بناغلی هنر یك پابلونسکی رئیس شورای دولتی جمهوریت مردم پولیند در پیامیکه عنوانی بناغلی محمد داود ارسال کرده اند تبریکات صمیمانه شورای دولتی مردم پولند و شخص خودرا به مناسبت انتخاب ایشان بحیث رئیس جمهورافغانستان اظهار کرده و تمنیات نیك خویش را برای موفقیت های مزید شان به نفع مردم افغانستان ابراز نموده اند .

* ازطرف بناغلی وحید عبدالله معین وزارت خارجه تیلگرام تبریکیه به مناسبت تقرر بناغلی دیوید اوون بحیث وزیر خارجه انگلستان عنوانی بناغلی موصوف به لندن مخابره شده است .

* بناغلی عبدالقیوم منصور مدیر شعبه سوم سیاسی آنوزارت بحیث مستشار و وزیر مختار سفارت کبرای افغانستان در اسلام آباد مقرر گردیده .

* بناغلی والتر شیل رئیس جمهور جمهوریت فدرالی آلمان طی پیامی عنوانی بناغلی محمد داؤد تبریکات خود ومردم جمهوریت فد رالی المان رابه مناسبت انتخاب ایشان بحیث رئیس جمهورافغانستان تقدیم نموده وتمنیات نیك خویش رابرای موفقیتهای مزید شان به نفع مردم افغانستان ابراز کرده اند .

رئیس جمهور جمهوریت فدرالی آلمان همچنان طی پیامش اظهار ارزو مندی کرده است تا روابط دوستی عنعنوی بین دوکشور توسعه مزید یابد .

* بناغلی جعفر النمیری رئیس جمهور جمهوریت دیموکراتیك سودان طی پیامی بحضور بنا غلی محمد داؤد رئیس جمهور گرمترین تبریکات مردم سودان حکومت و شخص خود رابه مناسبت انتخاب ایشان بحیث اولین رئیس جمهور افغانستان تقدیم نموده برای موفقیت های مزید بناغلی محمد داود در راه رفاه و سعادت روز افزون مردم افغانستان اظهار ارزو مندی کرده اند .

* اعلیحضرت بیراندرا بیر بیکرام شاه پادشاه نیپال نیزطی پیامی بحضور بناغلی محمد داود ازطرف خود ،حکومت و مردم نیپال

انتخاب ایشانرا بحیث رئیس جمهورافغانستان به گرمی تهنیت گفته ارزو نموده اند تا روابط دوستی بین افغانستان و نیپال استحکام بیشتر یابد .

۹ حوت ۵۵

بناغلی چودری منظور مرشد سفیر کبیر جمهوریت بنگله دیش درکابل اعتمادنامه خود رابحضوربناغلی محمدداؤدرئیس جمهوردرقصر ریاست جمهوری تقدیم نمود .

بناغلی وحید عبدالله معین وزارت امور خارجه و بناغلی محمد اکبر رئیس دفتر جمهوری نیزحاضر بودند .

* جمعیت افغانی سره میاشت طی تیلگرامی که عنوانی صلیب احمر اتحاد شوروی به مسکو مخابره نموده است مراتب تسلیت و همدردی خویشرا نسبت حادثه حریق هوتل رسیه درمسکو و تلفات جانی و خسارات مالی ناشی ازآن ابراز داشته است .

* قرارداد تهیه چهل ونه قلم پرزه جنریتر های گازی معدن خواجه گو گردك آمریت استخراج ا نتقال گاز حوزه شمال دتیلو ملی موسسه به ارزش یکصدو نزده هزار دالر بین آن موسسه ومستشاریت اقتصادی سفارت کبرای اتحادشوروی در کابل عقد گردید .

به موجب ا ین قرار داد پرزه جات متذکره جهت بهره برداری پایپ لاین ها ومرکز تاسیسات گاز در بندر حیرتان بطرف افغانی تحویل داده می شود .

همچنان قرار داد تمدید گاز متخصصین شوروی درترتیب پروژه‌سازی ساحه رهایشی شبرغان برای یکهزار فا میل عقد شد .

قرار دادهارا کفیل ریاست پلان دتیلو ملی موسسه و معاون مستشاریت ا قتصادی سفارت کبرای شوروی در وزارت معادن و صنایع امضا کردند .

* بناغلی فان هی ین معین وزارت امور خارجه ونماینده خاص حکومت جمهوریت سوسیالستی ویتنام با بناغلی وحید عبدالله معین وزارت امورخارجه ملاقات نموده وراجع به موضوعات موردعلاقه مذاکره و تبادل افکار بعمل اورد .

هنگام ملاقات و مذاکرات بناغلی عبدالصمد غوث مدیر عمومی سیاسی و بعضی د یگر ازاراکین وزارت امور خارجه وبرخی از همراهان بناغلی‌فان هی‌ین نیزحضورداشتند.

نماینده خاص جمهوریت سو سیالستی ویتنام و همراهانش در دعوت چاشتی اشتراك نمودند که ا زطرف معین وزارت‌امور خارجه بافتخار آنها درآن وزارت ترتیب شده بود .

بناغلی فان هی‌ین معین وزارت امورخارجه و نماینده خاص حکومت جمهوریت‌سوسیالیستی ویتنام که در راس هیاتی به کابل آمده بودعازم کشورش گردید .

گردید .

درمیدان هوایی بین المللی کابل بناغلی وحید عبدالله معین وزارت‌امور خارجه با بناغلی فان هی ین وداع نمود .

همچنان مدیر شعبه اول سیاسی ومعاون ریاست تشریفات وزارت امور خارجه برای وداع باهیت ویتنام درمیدان هوایی کابل حاضر بودند .

* ښاغلی حمیدالله طرزی معین وزارت تجارت درراس هیأتی برای مذاکره بامقامات مربوط بنگله دیشس راجع به انکشاف تجارت بین جمهوریت افغانستان و آنکشور عازمداکه شد.

یک‌منبع وزارت تجارت گفت : در سال ۱۹۷٤ موافقت نامه تجارتی بین د و کشور بامضا رسیده بود که‌به اساس آن جانبین‌در باره عقد پروتوکول های تبادله اموال بامقامات مربوط آنکشور مذاکره ومفاهمه خواهندکرد.

* از طرف ښاغلی محمد داود رئیس جمهوربمناسبت روزملی کویت تلگرام‌تبریکیه عنوانی اعلیحضرت صباح السالم الصباح‌امیر کویت به‌کویت مخابره شده است .

* ښاغلی شلندرا کمار سنگهه سفیر کبیر منتخب جمهوریت هند در افغانستان برای اشغال ماموریتش واردکابل شد ودر میدان هوایی بین المللی ازطرف ښاغلی محمد انور نوروز معاون ریاست تشریفات وزارت امور خارجه استقبال گردید.

۱٤ حوت ٥٥

از طرف ښاغلی محمد داؤد رئیس جمهور بمناسبت روز ملی المغرب تلگرام تبریکیه عنوانی اعلیحضرت ملک‌حسن دوم پاد شاه المغرب به‌رباط مخابره شده است .

* ښاغلی حمیدالله طرزی معین وزارت تجارت که در راس یک هیأت برای امضای پروتوکول تجارتی به بنگله دیشس‌رفته بود بوطن مراجعت کرد .

پرو توکول‌تجارتی سالهای ۱۳٥٦ و۱۳٥۷ را ازطرف افغانستان ښاغلی حمید اللهطرزی معین وزارت تجارت و ازطرف بنگله دیشس ښاغلی مطیع الرحمن معین‌وزارت تجارت آن کشور امضاء نموده اند .

بموجب‌ا ین پرو توکول حجم تجارت‌بین افغانستان و بنگله دیشس در سالهای ۱۳٥٦ و ۱۳٥۷ بصورت دو طرفه پنج ملیون دالردر نظر گرفته شده است .

* ازطرف ښاغلی محمدداؤد رئیس جمهور تلگرام تبریکه بمناسبت روز ملی‌گاناعنوانی جنرال اکنانیوس ایم پونگ رئیس دولت آنکشور به اکره مخابره گردیده است .

۱٥ حوت ٥٥

اعلیحضرت هیروهیتو امپراطور جاپان طی پیامی عنوانی ښا غلی محمد داؤد انتخاب ایشانرا بحیث رئیس جمهو ر افغانستان صمیمانه تبریک گفته وتمنیات نیک خودرابرای صحت وسعادت ښاغلی محمد داؤد ورفاه مردم افغانستان اظهار کرده اند .

همچنان ښاغلی تاکیو فوکودا صدراعظم جاپان طی تیلگرامی بحضورښاغلی محمدداؤد رئیس جمهور تبریکات صمیمانه خود را به

مناسبت انتخاب ایشان بحیث رئیس جمهور افغانستان تهنیت گفته اظهار اطمینان کرده است که روابط دوستانه وهمکاری های موجود بین دوکشور تقویه وانکشاف مزید خواهد یافت .

* بناغلی زایدبن سلطان النهیان رئیس اتحادیه امارات عربی طی تیلگرامی عنوانی بناغلی محمد داؤد تبریکات گرم وصمیمانه خویش رابمناسبت انتخاب ایشان به حیث رئیس جمهور افغانستان ابراز نموده موفقیت مستدام وسعادت بناغلی محمد داؤد رئیس جمهور رادرراه رفاه مردم برادر افغانستان وترقی کشور آرزو برده است .

* ازطرف بناغلی محمد داؤد رئیس جمهور تیلگرام همدردی بمناسبت زلزله اخیر در رومانیا وتلفات جانی وخسارات مالی ناشی ازآن عنوانی بناغلی نیکولای چایسسکو رئیس جمهور جمهوریت سوسیالیستی رومانیا به بخارست مخابره شده است .

* بناغلی توفیق عویضه رئیس مجلس اعلای شئون اسلامی جمهوریت عربی مصر برای اشتراك درمجلس بزرگداشت هشتادمین سال وفات علامه سید جمال الدین افغانی بحیث نماینده خاص بناغلی انورالسادات رئیس جمهوریت عربی مصر واردکابل گردیده ودرمیدان هوایی بین المللی ازطرف بناغلی وحیدعبدالله معین وزارت امورخارجه ، بناغلی وفی الله سمیعی معین دوم وزارت معارف، دوکتور محمداکرم عثمان وکیل ریاست نشرات وزارت اطلاعات وکلتور و بعضی دیگر ازاراکین آن وزارت، سفیرکبیر وبعضی اعضای سفارت کبرای جمهوریت عربی مصر استقبال گردید .

* استاد عبدالحمید العلوجی رئیس تحریر مجله المورد در وزارت اطلاعات عراق برای اشتراك درین احتفال وارد کابل شده و در میدان هوایی ازطرف وکیل ریاست نشرات وزارت اطلاعات وکلتور استقبال گردید .

۱۷ حوت ۵۵

بناغلی شلندراکمار سنگهه سفیر کبیر جدیدجمهوریت هنددرافغانستان اعتمادنامه‌اش رابه بناغلی محمد داؤد رئیس جمهورمطابق مراسم معمول درقصر ریاست جمهوری تقدیم نمود .

دراینموقع بناغلی وحیدعبداللهمعین وزارت‌امور خارجه وبناغلی محمداکبر رئیس دفترجمهوری نیزحاضر بودند .

* هیأت دانشمندان جمهوریت ترکیه مشتمل بر پروفیسر عبدالقادر قره خان، پروفیسرنظیف خواجه و پروفیسر ناظیف شاهین اوغلوبرای شرکت درمجلس بزرگداشت هشتادمین سال وفات فیلسوف نامور کشور علامه سیدجمال الدین افغان وارد کابل‌شد.

* هیأت دانشمندان پاکستانی مشتمل بر دکتور حسام‌الدین‌رشیدی، دوکتوروزیرالحسن ودکتور ضیاء الله برای شرکت در مجلس بزرگداشت هشتادمین سال وفات علامه سیدجمال الدین افغانی واردکابل شد و از

طرف نمایندگان وزارت اطلاعات و کـلتور استقبال گردید .

۱۸ حوت ۵۵

پیام ښاغلی محمد انور السادات رئیس جمهور جمهوریت عربی مصر توسط استاد توفیق عویضه نماینده خاص شان و همچنان پیام ښاغلی احمد حسن البکـر رئیس جمهور عراق توسط استاد ناصـر عبد القادر الحدیثی سفیر کبیر عراق مقیم کابل قرائت گردید.

ښاغلی انور السادات رئیس جمهور مصر در پیام شان بمناسبت مجلس بزر گداشت حضرت سید افغانی گفته‌اند:

برادران و خواهران :

السلام علیکم و رحمت الله وبرکاته :

با اغتنام این مناسبت خجسته که‌شما یاد بود مصلح پیشقدم بزرگ سید جمال الدین افغانی را تجلیل میکنید به بـرادرم ښاغلی محمد داؤد رئیس جمهورجمهوریت افغانستان وبمن‌درین‌مقام‌که قدردانی‌خودوقدر- دانی مصر را ازآثار سید جمال الدین‌افغانی اعلام میدارم تحیات و ارزوی نیك خویـش را برای اعتلا وترقی روز افزون وسرافرازی و شگوفانی بحضور ښاغلی محترم بـرا درم رئیس جمهور و ملت دوست افغـان بـار دیگر تکرارمیکنم .

و السلا علیکم و رحمت الله وبرکاته .

ښاغلی احمد حسن البکر رئیس جمهور عراقی پیام شان بمناسبت این مجلس باعظمت علمی ویاد بود از خاطرات مجاهد بزرگ افغانی علامه سید جمال الدین اظهار داشته اند :

بنام خداوند بخشایندهٔ مهربان !

پس ازحمد وثنای خداوند توانا و درود و تحیات بر پیشوای انبیا وپیامبران بنـام ملت عراق و رهبران نیکوکار آن بـایـن مجلس باعظمت که بدین مناسبت مبارك برپا گردیده سلام و تحیات می فرستم .

از مساعی جمیله شما بخاطر یاد بـودآن دشمن سرسخت استبداد واستعمارویکی از بزرگترین رهبران تفکر اسلامی و شجاعترین داعیان اصلاح و تجدد و آزادی وعـدالـت اجتماعی یعنی سیدجمال الدین افغانی‌اظهار شکران وسپاس مینمایم .

استقبال و تجلیل گرم وپر حرارت بایـن مناسبت تاریخی ، تعبیر راستین و صادقـی از اعتراف به عملی نیکو شمرده میشود که افغانستان دوست به جهان اسلام و سـر زمین عرب، روزی نابغهٔ شرق مصلح زندگی راتقدم داشت ،هدیه گرانبها برای ملـل اسلامی و ملت عرب تاعقل مارابه زندگانی آزاد وشریفانه رهنمونی بنماید به چنان‌حیاتی که استعمار در اواخر قرن نزده از مردمـان شرق پنهان داشته بود.

وجیبه ما مسلمانان و عرب است نادرین فرصتی که در استانهٔ قرن بیست ویکم‌قرار داریم برمعیار های عزم وتصمیم سید جمال

الدین افغانی علیه سلطه جویی مبارزه نمائیم و چون پایداری وثبات سید افغانی پیکار خودرا در مقابل صهیونیست ، نژاد پرستی ادامه دهیم وبه دانش و عقل به قوتی همانند نیروی سید افغانی منهمك گردیم .

او رهنمای نیکویی بود مرکسانیراکه دلی داشتند و نمونهٔ مثال و اعجاب انگیز بود برای انانیکه ازعقل وخرد بهره مند بودند... و این امریست که هیچ مسلمان و هیچ عربی از آن انکار نمی تواند .

ملت عراق بمناسبت این مجلس بزرگداشت مردی سترك چون سید جمال الدین افغانی در این احتفال پر شکوه باسایر اشتراك کنند گان شرکت میجوید .

ملت عراق پیش از این ، روزیکه در سال ۱۸۹۱ سید بحیث مهمان گرامی در خانقین و بغداد وکاظمیه و بصره وارد شد در زندگی ازوی تجلیل بعمل اورد و همچنان در سال ۱۹٤٤ هنگامیکه تابوت سیدازموصل و بغداد و بصره بسوی کابل انتقال می یافت ازآن استقبال شاندارنمود ومخصوصا در این روز باتجدید تذکار ازآن دو احتفال عهد پیشین بملت افغان ارزوی پیشرفت و ترقی مینماییم که سید جمال الدین رابه‌جهان هدیه آورد و برای آن برادر خویش رئیس جمهور محمد داود صحت و طول عمردرخدمت افغانستان تمنا می‌کنم .

وبه شما اجتماع کنندگان محترم دراین مجلس بزرگ ، در قبال یادبود آن مصلح جاویدان پیروزی و موفقیت ارزو میبریم .

و اسلام علیکم و رحمت الله و برکاته .

بعدازقرائت پیامهای مؤسس‌جمهوریت‌ښاغلی محمدداود و ښاغلو روسای جمهور جمهوریت عربی مصر و جمهوری عراق ښاغلی وحید عبدالله معین وزارت امور خارجه بیانیهٔایراد کرد .

همچنان پوهاند دوکتور غلام صدیق محبی رئیس پوهنتون کابل و خیرنوال محمد صدیق روهی رئیس پشتو تولنه اونیز دوکتور کندلونمایندهٔ یونسکو بیانیه هایی در اطراف زندگانی ، آثار و تفکر این شخصیت بصیر ونامی کشورایراد کردند .

سپس ښاغلی عبدالوهاب طرزی دانشمند افغانی به نمایندگی ازدانشمندان کشور بیانیه ای ایراد نمودو طی آن اظهار داشت برگزاری مجلس بزرگداشت علامه سید جمال الدین افغانی که باتجویز و ارادهٔ فرزند گرامی وطن ونخستین رئیس جمهور ښاغلی محمد داؤد درکابل صورت می‌گیرد نشانهٔ از علاقه مندی و افتخاری است که ملت افغانستان در بارهٔ این فرزند برومند وطن خدمتگار جهان اسلام ،خدمتگار جهان شرق وخدمتگار بشریت بدل میپرورانند .

همچنان ښاغلی توفیق عویضه رئیس

مجلس اعلای شئون اسلامی مصر به نمایندگی از دانشمندان مهمان د ربیانیه خود راجع به مبارزات سید جمال الدین افغانی در شرق گفت ، بدون شک جمال الدین افغانی مردی بود که علیه استعمار و سلطه جویی بهر وسیله ممکن مبارزه میکرد .

وی با نکوهش از رژیم استبدادی عقیده داشت که باید مردم از طریق شورا بامور کشورخود دست یابند .

جمال الدین افغانی در هند مردم آن سر زمین راعلیه استعمار آن وقت برانگیخت . سیدجمال الدین افغانی مردم مصررابرای ایجاد حکومت ملی تشویق کرد .

در پایان بیانات خویش ښاغلی عویضه گفت مردمان شرق مدیون چنین مردمی میباشند که بحیث پیشوای نهضت وانقلاب تمدن شرق و اسلام ملل اسلامی رابه اتحاد و همبستگی دعوت نمود .

استاد عویضه گفت همانطوریکه جهان عرب و اسلام به شخصیت این مبارز راه حق وعدالت افتخار مینماید بدون شک افغانستان برادر بنام این فرزند بزرگ و مصلح برجسته خود که در همین سرزمین چشم بدنیا کشوده و در همین جاپرورش یافته و منسوب به افغانستان است مباهات نماید .

ښاغلی عویضه د رختم بیانات خویش مراتب قدردانی خویش رابحضور رهبر ملی و رئیس جمهور افغانستان ښاغلی محمدداود وملت برادر افغان تقدیم کرد و پیشرفت و ترقی روز افزون افغانستان راازخداوند توانا آرزو نمود .

ښاغلی محمد داود رئیس جمهور ښاغلی توفیق عویضه نماینده خاص ښاغلی محمد انور السادات رئیس جمهور جمهوریت عربی مصر و رئیس مجلس اعلای شئون اسلامی آن کشور را برای ملاقات در قصر ریاست جمهوری پذیر فتند .

ښاغلی عویضه طی این ملاقات پیام دوستانه ښاغلی سادات رابحضور ښاغلی محمد داود تقدیم نمود .

در این موقع ښاغلی وحید عبدالله معین وزارت امورخارجه ، ښاغلی وفی الله سمیعی معین دوم وزارت معارف و ښاغلی محمد فواد عبد المبدی سفیر کبیر جمهوریت عربی مصر مقیم کابل حاضر بودند .

ښاغلی عویضه رئیس مجلس اعلای شئون اسلامی جمهوریت عربی مصر ونماینده خاص ښاغلی انور السادات برای اشتراک درمجلس بزر گداشت هشتاد مین سال وفات فیلسوف نامدار کشور علامه سید جمال الدین افغانی بکابل آمده است .

متن بیانیه ښاغلی وحیدعبدالله معین وزارت امور خارجه در محفل افتتاح بزرگداشت علامه سیدجمال الدین افغانی :

دانشمندان محترم

حضار گرامی

خانم ها، آقایان !

برای وزارت اطلاعات وکلتور مایه کمال شادمانی است‌که دردوره فرخنده جمهوریت با دایر کردن سیمینار علمی از مقام شامخ مصلح بزرگ اجتماعی و شخصیت‌عالیقدر سیاسی مشرق زمین علامه سید جمال‌الدین افغانی تجلیل بعمل می آورد .

مردان بزرگ همانطور یکه درچار چوب حدود جغرافیایی نمی گنجند پای بند سده ها وقرن هانیز نیستند. عقاید وآراء آنان سرزمین های فراخ و قرون متوالی را طی میکند و پیام آنان درپیچ وخم زمانه ها همچنان به گوش نسل هاطنین می افکند .

سید جمال الدین افغانی ازین‌گونه مردان است . وی سراسر زندگی پر افتخار خویش را وقف خدمت به اهل مشرق زمین و مسلمانان کرد ، وقف خدمت به انبوه عظیم توده های انسانی که درفضای غبار آلود سیاسی و اجتماعی قرن نزد هم دست وپابسته در زنجیر استبداد واستعمار بسر می بردند .

سیدجمال الدین افغانی بادرایت کامل خویش در یافت که‌چه دردهای‌ملل‌مسلمان رارنجورودرمانده ساخته‌است . غفلت، وجهل ودورشدن ازحکمت دینی وایمانی‌اینهاازعوامل عمده انحطاط اجتماعی و عقلی مسلمانان‌بودند استعمار نیز ازغفلت و جهل ونفاق‌مسلمانان بکام خویش سودمیبرد. قرن‌نزدهم تاریکترین دوره حیات عقلی و اجتماعی مسلمانان واهل مشرق زمین بود .

سید جمال الدین افغانی از دیدن شرایط نا بهنجار وخفت آور زندگی مسلمانان بشدت رنج میبرد .

او در جستجوی راهی بود که مسلمانان رابه عظمت دیرین آنان برساند شکوه فرهنگی و اجتماعی مسلمانان در قرن های پیش زادۀ عواملی بود که سید جمال‌الدین افغانی درپی احیای آنها شد. همچنان با ایجابات قرن نزدهم که دگر گونی های‌علمی و تکنالوژی آینده حیرت انگیزی را برای اروپا نوید می داد مسلمانان شوکت‌پیشین خود راباز یابند. نبرد با استبداد واستعمار ورهایی بخشیدن مسلمانان ازجهل و نفاق واستثمار آنان ازدسیسه های دستگاه های ستمگر استبداد و استعمار نخستین مراحلی بود که می بایست مسلمانان به پای‌ایمان و همت طی کنند .

سید جمال الدین افغانی مبارزات خودرا منحصر به زاد گاهش افغانستان نکرده درپی آن شد تا رسالت مقدس استقلال طلبی و آزادیخواهی خودرا عالم شمول بسازد ،سید افغانی برای تامین این مامول به‌هند ایران ، مصر ،ترکیه، و روسیه سفر کرد وزروغ اصلاحی و نهضت آزاد یخواهی خودرا محدود ومربوط به‌ملت مردم و قوم

خاص نگردانید، بهرکشورشاگــردان ممتا ز دانشمند مبارزه وطن پروز و قهرمان رامانند سعد زغلول وشیخ محمد عبــده مصــری و عبد القادر مغربی تربیت نمود که تاریخ نام نامی شانرا به کمال افتخار درسینه خــود حفظ وثبت نموده است :

این فرزند نامی افغانستان نخستین زعیم آزادی و اولین علمبردار نهضت های آزادی بخش و جنبش های رهایی بخش ملی از یوغ استعمار واستثمار درقرن نزده بود .

سید جمال الدین افغانی حکیم، فیلسوف زعیم سیاسی و مصلح دینی بود .

از لحاظدینی اصلاح وتجددی را پدیداورد بدین معنی که برملل اسلامی نعره زد تابه حیثیت وکنه اسلام پی ببرند وپــرده ازروی مبادی صحیح ووالای این‌دین‌بردارند وچهرهٔ تابناك این‌آئین حق ومنشورعدالت، مساوات حریت و کرامت را ازغبار و گرد اوهام و خرافاتی که موجب عقب ماندگی مسلمانان‌شده است بیرون ارند .

از لحاظ فکر واندیشه وظیفه را انجــام دادکه فلاسفه ومفکرین چون ژان ژاك روسو و مونتسکیو وغیره در اروپا ایفا نمودند باین معنی که ذهن مردم راتنویر وافکار جامعــه اسلامی رابه جستجو وکاوش حقایق متوجه ساخت وعقل و اندیشه را ازقید جمودورکود و تقلید کور کورانه و ناآگاهانه بیگانگــان آزاد گردانید .

ازلحاظ سیاسی روح همــت ومبارزه را در مردم بر انگیخت کرامت نفس ، عــزت مناعت ،شجاعت‌و بزرگ منشی را در دل و دماغ آنها جاگزین ساخت ، دل ها رادر راه بدست آوردن حریت و آزادی به تپش در آورد وتخم نهضت های ملی را درکشورهای مختلف شرقی بذرنمود وکارنامه های‌تاریخی وانسانی را انجام داد که زعمای جنبشهای سیاسی مانند جوزج واشنگتن گاریبــالدی و امثال شان در غرب ایفا کرده اند .

تجلیل و بزرگداشت از مقــام اجتماعــی و علمی سید جمال الدین افغانی بمنا سبت مرور هشتاد سال از وفات آن شخصیت‌نامور ادای دینی است در برابر خدمات آن معلم بزرگ که حق فراوان بگردن همه ملل‌اسلامی و مشرق زمین دارد .

با اظهار صمیمانه ترین خیر مقدم بــه دانشمندان محترمی که رنج سفر را بر خود هموار نموده ازکشور های دور و نــزدیــك به مملکت ماتشریف اورده اند امید وارم مجلس علمی که به اشتراك دانشمند ا ن داخلی وخارجی دایر میشود در کار تحقیــق بر ا فکار و عقاید و آثار سیداین فرزنــد نابغه ونامور ا فغانی توفیق یابند .

* بناغلــی ژان پــول شفنــی دانشمند فرانسوی برای‌اشتراك در مجلس بزرگداشت هشتاد مین سال وفات علامه سیدجمال‌الدین افغانی واردکابل شد .

درمیدان هوایی بین المللی‌کابل نماینده

وزارت اطلاعات وکلتور ازوی استقبال کرد .

* پروفیسر دور یانکنوف وپروفیسر غفار اوف دانشمندان اتحاد شوروی برای اشتراك در مجلس بزر گداشت علامه سید جمال الدین افغانی وارد کابل شدند .

در میدان هوایی کابل ځیرنوال محمد صدیق روهی رئیس پشتو تولنه ونماینده وزارت اطلاعات و کلتور از آنها استقبال کردند .

۱۹ حوت ۵۵

بناغلی حنفی بن یحیی و بناغلی احمد امانی دانشمندان الجزایر نیز برای اشتراك درین مجلس واردکابل شده وازطرف نماینده وزارت اطلاعات و کلتور استقبال شدند.

بافتخار بناغلی توفیق عویضه رئیس مجلس اعلای شئون اسلامی جمهوریت عربی مصر و نماینده خاص بناغلی محمد انور السادات رئیس جمهور آنکشور ضیافتی ازطرف بناغلی وحید عبدالله معین وزارت امور خارجه در تالار آن وزارت ترتیب شده بود .

در این ضیافت بعضی از مامورین عالی رتبه وزارت های معارف و اطلاعات و کلتور و برخی از اراکین وزارت امور خارجه سفیر کبیر جمهوریت عربی مصر وهمراهان بناغلی عویضه اشتراك داشتند .

* بناغلی حمیدالله طرزی معین وزارت تجارت برای اشتراك در جلسه خاصیکه به اساس یکی از تصامیم کنفرانس چهارم تجارت و انکشاف ملل متحد جهت بحث بر پروبلم های امداد به کشور های کمترین انکشاف یافته در ژنیو دایرمیگرددعازم ژنیو شد .

بناغلی طرزی همچنان دریك جلسه دیگر یکه جهت تاسیس یك صندوق مشترك به منظور استقرار قیم موادخام صادراتی کشور های روبه انکشاف که آنهم در ژنیو دایر میشود بحیث نماینده افغانی سهم خواهد گرفت .

*بناغلی توفیق عویضه رئیس مجلس اعلای شئون اسلامی جمهوریت عربی مصرکه برای اشتراك در مجلس بزر گداشت هشتاد مین سال وفات علامه سید جمال الدین افغانی بحیث نماینده خاص بناغلی محمد انور السادات رئیس جمهور جمهوریت عربی مصر بکابل آمده بود عازم کشورش گردید .

در میدان هوایی بین المللی کابل بناغلی وحید عبدالله معین وزارت امور خارجه بناغلی وفی الله سمیعی معین دوم وزارت معارف بناغلی میر شمس الدین رئیس تشریفات وزارت امور خارجه و سفیر کبیر جمهوریت عربی مصر مقیم کابل برای وداع بابناغلی عویضه حاضر بودند .

۲۲ حوت ۵۵

بناغلی ترولس مو نکسگارد مونك سفیر کبیر غیر مقیم کشور دنمارك در افغا نستان

اعتماد نامه اش را مطابق مراسم معمول بحضور ښاغلی محمد داود رئیس جمهور در قصر ریاست جمهوری تقدیم نمود.

درین موقع ښاغلی وحید عبدالله معین وزارت امور خارجه و ښاغلی محمد اکبر رئیس دفتر جمهوری حاضر بودند.

* دوکتور یاسین العربی دانشمند جمهوریت عربی لیبیا، پرو فیسور علی الشابی دانشمند جمهوریت تونس برای اشتراک در مجلس بزرگداشت علامه سیدجمال الدین افغانی واردکابل شده ودر میدان هوایی بین المللی ازطرف نماینده وزارت اطلاعات وکلتور استقبال گردیدند.

۲۳ حوت ۵۵

در جلسه بعد از ظهر سیمنار علمی بین المللی بزرگداشت علامه سید جمال الدین افغانی متون تلگرامهای واصله ازطرف ښاغلی دبور سکرتر جنرال کنفد را سیون بانکها بیمه ها و موسسات عالی جمهوریت عربی مصر پروفیسر اکرم زعیتر پرو فیسورپوهنتون عمان وعلما ودانشمندان امارات متحدهٔ عرب توسط منشی مجلس قرائت گردید.

طی این تلگرامها موفقیت این مجلس علمی بزرگ در زمینه بررسی آثار سید افغانی ارزو شده است.

* والاحضرت شهزاده فلیپ دیوك‌افادنبره همسر علیا حضرت الیزابت دوم ملکهٔ انگلستان در ماه حمل ۱۳۵۶ به افغانستان مسافرت می نماید.

* شاملین سیمینار علامه سیدجمال الدین افغانی با ښاغلی وحید عبدالله معین وزارت امور خارجه در انوزارت ملاقات نمودند.

طی این ملاقات دانشمندانیکه ازکشورهای دوست درسیمینار اشتراك کرده بودند مراتب سپاسگذاری عمیق خود رااز پذیرائی های گرم و ترتیبات عالی سیمینار اظهار نموده و از مهمان نوازی های حکومت افغانستان در طول اقامت ایشان در کشور ما وهمچنان همکاری صمیمانه مقامات و شخصیتهای افغانی در تدویر سیمینارمراتب امتنان خودرابه ښاغلی معین وزارت امور خارجه ابراز داشته خواهش نمودند تا مراتب سپاسگذاری و امتنان شانرابحضور ښاغلی محمد داود رئیس جمهور تقدیم نماید.

هیأت دانشمندان جمهوریت ترکیه وهمچنان دانشمندان الجزایری بعد از اشتراك در مجلس بزرگداشت هشتاد مین سال وفات علامه سید جمال الدین افغانی ازکابل عازم کشور های شان گردیدند.

در میدان هوایی بین المللی نمایندگان وزارت اطلاعات و کلتور با هیأت های مذکور وداع نمودند.

* بهسلسلهٔ ورودپناه گزینان بلوچ به افغانستان چهل وهفت نفر بلوچ دیگر شامل مرد وزن دراثر ظلم و تعدی حکومت پاکستان بخاك افغانستان پناه آورده‌اند.

جمعیت ا فغانی سره میاشت برای اعاشه واباته این گروه جدید پناه‌گزینان بلوچ نیز ترتیبات لازم اتخاذ نموده است .

۲۶ حوت ۵۵

موافقتنامه کلتوری بین دولت جمهوری افغانستان وجمهوریت ترکیه برای سالهای ۷٦ و۱۹۷۷ درانقره انعقاد یافت .

قرار داد از جانب افغانستان جنرال محمد سعید سفیر کبیر افغانی در انقره وازجانب ترکیه‌ښاغلی‌وهاب‌عشیراغلومدیرعمومی کلتوری وزارت خارجه آنکشور امضا نمودند

۲۸ حوت ۵۵

ښاغلی وفی‌الله سمیعی معین دوم وزارت معارف ورئیس هیأت افغانی د ر کنفرانس سیرت النبی (ص) منعقدهٔ پاکستان بعد ازاشتراك در جلسات کنفرانس مذکور وارد کابل گردید .

ښاغلی سمیعی طی مصاحبه ای با نماینده دباختر آژانس درمورد این‌راپور های مطبوعاتی ورادیویی پاکستان‌که ښاغلی بوتو صدراعظم پاکستان طی ضیافتی به افتخار اشتراك کنندگان کنفرانس گفته بود که پاکستان با افغانستان خصومتی نداشته بلکه افغانستان باپاکستان خصومت دارد درحالیکه پاکستان برای افغانستان تسهیلات ترانزیتی زیادی فراهم نموده است. گفت متاسفانه صدراعظم پاکستان چنین اظهاراتی به عمل آورد اماتعجب میکند که مطبوعات ورادیوی پاکستان ازنشر اظهارات رئیس هیأت افغانی که درهمان مجلس و در محضر همه شرکت‌کنندگان کنفرانس بعداز ختم بیانات صدراعظم پاکستان بعمل آورد خودداری کرده اند .

ښاغلی سمیعی تصریح کرد که رئیس هیأت افغانی بلافاصله بعد از ختم نطق صدراعظم پاکستان چنین جواب داد :

تاسف میکنم که مجبور شده ام بیانات ښاغلی محترم صدراعظم پاکستان رادرمورد افغانستان کاملا تردید نموده بی‌اساس بدانم افغانستان به شهادت تاریخ یك‌کشور صلح دوست بوده وهمواره به اصول همزیستی مسالمت آمیز ورفع اختلافات ازطریق مذاکره پابندی واحترام کامل نشان داده است .

چنانچه درمورد حل یگانه اختلاف سیاسی بین افغانستان وپاکستان نیز همیشه اظهار نظروآمادگی نموده است که این اختلاف از طریق مذاکره ودور اندیشی وبا افق نظر وسیع حل گردد که متاسفانه حکومت‌پاکستان باین موقف ونظر افغانستان هیچوقت جواب مثبت نه داده است :

ښاغلی محترم صدراعظم پاکستان شما قبلا دربیانیه خود درکانگرس اظهارداشتید که کانگرس سیرت النبی بمنظور هیچگونه بهره برداری سیاسی‌منعقد نشده است، چه بجا وموزون می بود اگر شخصی خود شما این‌گفتار تانرا عمل می فرمودید واز هرگونه اظهارات سیاسی خود داری می کردید ویا اقلا مطابق به روحیه اخوت و محبت اسلامی

اظهار میفرمودید که میخواهیدیگانه اختلاف سیاسی بین افغانستان و پاکستان از طریق واقع بینی ودور اندیشی و توسط مذاکرات دوستانه وبردرانه حل گردد. بعقیده مندرین موقعیکه علمای بزرگ جهان اسلام جهت بزرگداشت سیرت حضرت محمد (ص) اینجا گرد آمده اندلازم نبود روی چنین مسایل سیاسی وآنهم بمنظور بهره‌برداری سیاسی صحبت میشد ومن‌به پاس احترام این کانگرس نمیخواهم بیشتر‌راجع باین موضوع صحبت کنم و بناغلی صد راعظم ازین‌مهمان نوازی شماتشکر میکنم .

بناغلی سمیعی افزود که جواب رئیس هیات ا فغانی به ا ظهارات صدراعظم‌پاکستان باکف زدنهای ممتد همه علمای حاضردرمجلس استقبال شده و رؤسای هیات های مختلف از موقف هیات افغانی تمجید نموده بهره برداری سیاسی را از کانگرس که بمنظور بزر گداشت و تجلیل سیرت حضرت سرور کائنات محمد مصطفی صلی ا لله علیه‌وسلم انعقاد شده بود تقبیح و نکوهش کردند.

بناغلی معین دوم وزارت معارف درجواب این سوال نماینده باختر که قرارمسموع‌یك قسمت از بیانات بناغلی بوتو راجع به اسلام مورد انتقاد قرارگرفت گفت بناغلی صد راعظم پاکستان درنطق خود به نکاتی مربوط بهدین مبین اسلام تماس گرفت ودر تفصیلات خود دچار اشتباهات عمیق شد که در همان مجلس‌ازطرف یوسف هاشم‌الرفاعی وزیر شئون دولت کویت با صراحت لهجه مورد انتقاد وتردید قرارگرفت ، اظهارات بناغلی رفاعی باکف‌زدن های طولانی ازطرف سایر علمای اسلام بدرقه گردید .

بناغلی سمیعی گفت که بناغلی بوتو در جواب رئیس هیات افغانی و تبصره وزیر شئون دولت کویت لاجواب ماند .

۲۸ حوت ۵۵

ازطرف بناغلی محمد داؤد رئیس جمهور تیلگرام تعزیت وهمدردی بمنا سبت قتل کمال جنبلاط رهبر سوسیالیست های لبنان عنوانی بناغلی الیاس سرکیس رئیس جمهور آنکشور به بیروت مخابره شده است .

بناغلی محمد داؤد در پیام شان اظهار داشته اند که امید وارند حادثه قتل زعیم فقید موجب تجدید مخاصمات ووخامت‌اوضاع درلبنان نگردد .

* هیأت دانشمندان اتحاد شوروی وهمچنان دانشمند فرانسه بعد از اشتراك در مجلس بزرگداشت علامه سیدجمال الدین افغانی توسط طیاره ازکابل عازم کشور هایشان گردیدند .

در میدان هوایی بین المللی نمایندگان وزارت اطلاعات وکلتور بادانشمندان مذکور وداع نمودند .

* هیأت دانشمندان پاکستانی که برای اشتراك درمجلس بزرگداشت مرور هشتادسال ازوفات حضرت سید افغانی بکابل آمده‌بودند ازطریق زمین عازم کشورخویش گردیدند .

نمایندگان وزارت اطلاعات وکلتور هنگام حرکت هیأت متذکره ازکابل باآنها خداحافظی کردند .

* ښاغلی حمیدالله طرزی معین وزارت تجارت ونماینده افغانی درکنفرانس تاسیس صندوق مشترك منعقده ژنیوازکنفرانس تقاضا نمود تامشکلاتی راکه ممالك کمتر انکشا ف یافته محاط به خشکه درسهمگیری پرداخت به صندوق مشترك مواجه خواهند شدبصورت مشخص وکتگوریك بخاطر داشته باشد .

نماینده افغانی به کنفرانس پیشنهاد کرد تاتصمیم گرفته شودکه چنین ممالك ازپرداخت سهم به صندوق مشترك معاف گردیده واین معافی به هیچصورت حصه استفاده ممالك کمترانکشاف یافته راازصندوق مشترك متاثر نسازد موضوع تحت غورکنفرانس قراردارد .

۲ حمل ۵٦

پیام های تبریکیه عنوانی ښاغلی محمد داود رئیس جمهور به مناسبت حلول سال نو ۱۳۵٦ هجری شمسی از طرف روسای دول وحکومات کشور های متحابه به کابل مواصلت کرده است .

*ښاغلی محمد داود رئیس جمهور طی تیلگرام هائی که به تهران مخابره گردیده است حلول سال نورا به اعلیحضرت محمد رضا پهلوی شا هنشاه ایران و ښاغلی امیر عباس هویدا صدراعظم آنکشور تهنیت گفته اند .

* تمام مشران پشتون وبلوچ طی پیام هایی حلول سال نورا به ښاغلی محمد داود رئیس جمهور، حکومت و کافه ملت افغانستان تبریك گفته ترقی وتعالی کشور ورفاه مزید مردم افغانستان راتحت رهنمایی ها ی موسس جمهوریت ښاغلی محمد داود ارزو نموده اند .

*ـ از طرف ښاغلی محمد داود رئیس جمهور به مناسبت روزبین المللی امحای تبعیض نژادی پیام عنوانی دکتور کورت والد هایم منشی عمومی موسسه ملل متحد به نیویارك مخابره گردیده است .

ښاغلی رئیس جمهور طی این پیام پشتیبانی کامل جمهوریت افغانستان را از اصول واهداف عالی منشور ملل متحد و مندرجات فیصله نامه های آن موسسه مبنی بر ازبین برد ناستعمار و تسلط بیگانه و امحای هرنوع تبعیض بشمول تبعیض نژادی تائید کرده اند .

۳حمل ٥٦

ښاغلی محمد داودرئیس جمهور بنا بدعوت هیات رئیسه شورای عالی اتحاد جماهیر شوروی سو سیالستی و حکومت اتحاد شوروی در اواخر ماه حمل ازآنکشور بازدید رسمی و دوستانه بعمل خواهند اورد .

* ازطرف ښاغلی محمد داؤدرئیس جمهور بمناسبت روز ملی پاکستان پیام تبریکیه عنوانی ښاغلی فضل الهی جودری رئیس

جمهور آنکشور به اسلام آباد صادر شـــده است .

* ښاغلی نیکولای پودگورنی صدر هیـأت رئیسه شورای عالی اتحاد جماهیرشوروی سو سیالستی در راه عزیمت به تانزانیـــا هنگامیکه طیاره شان فضای افغانستان‌راعبور میکرد پیام دوستانه عنوانی ښاغلی محمدداود رئیس جمهور مخابره نموده اند .

ښاغلی پودگورنی طی این پیام صحـــت وموفقیت ښاغلـــی رئیس جمهـــور را آرزو نموده اظهار اطمینان کرده است که روابـــط دوستانه بین دو کشوربه‌نفع مردمان شوروی و افغانستان وبه‌نفع تحکیم صلح درآسیـــا و سراسر جهان انکشاف متداوم یابد.

مقابلتا ښاغلی محمد داود رئیس جمهور طی تیلگرام‌جوابیه از پیام دوستانه ښاغلی پود گورنی ابراز تشکر نموده ارزو مـندی شانرا برای انکشاف مزیدروابط حسنه بین افغانستان و اتحاد شوروی وبه‌نفع مردمان دو کشور وهمچنان صحت وسلامت هیـــات رئیسه شورای عالی اتحاد شوروی اظهـــار کرده اند .

* یك هیات تجارتی اتحادشوروی تحت ریاست ښاغلی ولادیمیر گو توزوف معاون ریاست تجارت آسیادروزارت تجارت خارجی آنکشور برای مذاکرات تجارتی بین‌افغانستان واتحاد جماهیر شوروی وارد کـــابل شد .

در میدان هوایی بین‌المللی کابل ازهیات تجارتی شوروی ښاغلی غلا حسین رئـیس تجارت خارجی وزارت‌تجارت و بعضـــی از اراکین آن وزارت استقبال نمودند.

٤ حمل ٥٦

یك هیات عالیرتبه اقتصادی جمهو ریت فدرالی سو سیالستی یوگو سلاویا تحـــت ریاست دوکتور الکساندر فرا عضوشورای اجرائیه فدرال آنکشور وارد کابل شد.

در میدان هوایی بین المللی کابل‌ښاغلی علی احمد خرم وزیر پلان رئیس تعـــاون اقتصادی و تخنیکی آنوزارت ،معاون‌مدیریت روابط اقتصادی ونمایندهٔ ریاست تشریفـات وزارت امور خارجه وهمچنان سفیر کبیـــر یوگو سلاویا در افغانستان ازهیات استقبال نمودند .

هیات اقتصادی یوگوسلاویا مدتی اقامت در کابل راجع به‌موضوعات موبوط به‌همکاری اقتصادی وتخنیکی بین جمهوریت افغانستان ویوگو سلاویا با مقامات ذیعلاقه افغا نستان مذاکراتی انجام خواهد داد.

هیات به‌ساعت پنج بعد ازظهر درحالیکـه سفیرکبیر یوگو سلاویا مقیم کابل نیزحاضر بودباښاغلی علی احمد خرم وزیر پلان‌ملاقات نموده وراجع به‌موضوعات طرف علاقه مذاکره کرد ..

دوکتور الکساندر فرا رئیس و اعضـــای هیات عالیرتبه اقتصادی جمهوریت فدرالـی سو سیالستی یوگو سلاویا با ښاغلی وحید عبدالله معادن وارت امور خـــارجـــه در آن

وزارت ملاقات نموده وروی موضوعات مورد علاقه دوکشور مذاکره کرد درین موقع سفیر کبیر یوگو سلاویا مقیم کابل نیز حاضربود.

* بناغلی فضل الحق خالقیارمعین وزارت مالیه در راس هیاتی جهت اشتراك دراولین جلسات سالانه بوردگورنر های بانك‌اسلامی درمکه معظمه عازم عربستان‌سعودی شد .

۷ حمل ۵۶

از طرف بناغلی محمد داؤد رئیس جمهور تلگرام تبریکیه‌بمناسبت روز ملی جمهوریت مردم بنگله دیش عنوانی بناغلی ابو سادات محمد صایم رئیس جمهورآنکشور به داکه مخابره گردیده است .

* ازطرف بناغلی محمدداؤدرئیس جمهور تلگرام تبریکیه بمناسبت انتخاب بنا غلی مور ارجی دیسایی بحیث صد راعظم جدید هندعنوانی بناغلی موصوف بدهلی جدید مخابره گردیده است .

بناغلی رئیس جمهور طی این تلگرام‌ابراز ارزو مندی‌نموده اندتا روابط عنعنوی و دوستانه ای‌که خوشبختانه ازسالیان متمادی بین افغانستان و هندموجود است در آینده انکشاف مزید یابد.

*از طرف بناغلی محمد داودرئیس‌جمهور تلگرام همدردی بمناسبت زلزله اخیردرجنوب شرق ایران و تلفات جانی وخسارات مالی ناشی ا زآن عنوانی ا علیحضرت محمد رضا پهلوی شاهنشاه ایران به‌تهران مخا بره گردیده است .

*از طرف بناغلی محمد داود رئیس‌جمهور اگریمان بناغلی کین ریوگون که بحیث سفیر کبیر جمهوریت دیمو کراتیك مردم کوریا درافغانستان از جانب حکومت آنکشورمطالبه شده بود صادر گردیده است .

جمعیت افغانی سره میاشت طی تلگرام مراتب تسلیت و همدردی خویش‌رابمناسبت زلزله های اخیر د رمناطق جنوب شرق‌ایران که باعث تلفات جانی و خسارات مالی‌زیادی گردیده است عنوانی جمعیت شیر وخورشید سرخ آنکشور به تهران مخابره نموده. است .

* اگریمان دوکتور علی احمد سفیرکبیر دولت جمهوری افغانستان درمسکو که درعین زمان بحیث سفیرکبیر غیر مقیم افغانی در اولان باتور ازحکومت مغلستان مطالبه شده بود اخیرا مواصلت کرده است .

* پروتوکول تاسیس یك کمیته مشترك بمقصد توسعه همکاری اقتصادی تخنیکی و علمی بین‌حکومت جمهوریت افغانستان و حکومت فدرالی سو سیالستی یوگو سلاویا در کابل عقد گردید .

پروتوکول را بناغلی علی احمد خرم‌وزیر پلان و الکساندر فرا عضو شورای‌اجرائیوی فدرالی یوگوسلاویا در وزارت پلان به نمایندگی از حکومات خویش ا مضا ومبادله نمودند .

همچنان به اساس یاد داشت تفاهمی‌که همزمان با پروتوکول متذکره به امضا رسید

حکومت یوگوسلاویا ساختمان فابریکه ادویه سازی شامل پلان هفت ساله انکشافی کشور رابعهده‌گرفته و همچنان مطالعه اقتصادی و تخنیکی انکشاف مالداری کندهار بشمول علفچر و اعمار مسلخ آن، ساختمان شش فابریکه خشت‌سازی تعمیراتی در مرکز و یکعده ولایات و ساختمان دستگاه های کوچك برق آبی راانجام خواهد داد .

باساس نتائج این مطالعات حکومت یوگوسلاویا در تمویل ساختمان پروژه های مذکور کمك مالی و تخنیکی خواهد کرد و نیز درمورد تهیه‌بورس های تحصیلی واعزام متخصصین در ساحات مورد نیازبه افغانستان کمك بلاعوض مینماید .

به اساس یاد داشت متذکره درمورد توسعه تجارت و عقد موافقتنامه ترانزیتی بین هردو کشور نیز موافقه بعمل آمده‌است.

* ازطرف ښاغلی وحید عبدالله معاون وزارت امور خارجه تیلگرام تبریکیه‌بمناسبت تقرر ښاغلی اتل بهاری واجپایی بحیث‌وزیر خارجه هند عنوانی ښاغلی موصوف بدهلی جدید مخابره گردیده است .

* پوهاند وفی الله سمیعی وزیرعدلیه در رأس هیاتی برای‌اشتراك در جلسات‌کانگرس تعلیمات عالی اسلامی عازم عربستان‌سعودی گردید .

سفیر کبیر دولت جمهوری افغانستان‌در جده‌نیز عضویت‌هیات افغانی را درین‌جلسات بعهده دارد .

برای وداع باوزیر عدلیه وهیات معیتی اش بعضی از اراکین وزارت عدلیه وقضا و سفرای کبار عربستان سعودی و عراق در میدان هوایی بین المللی کابل حاضر بودند .

* جمعیت افغانی سره میاشت مراتب همدردی و تسلیت خود رانسبت حادثه سقوط طیاره شرکت پان امریکن وتلفات جانی ناشی ازآن عنوانی صلیب احمرایالات متحده امریکا به واشنگتن مخابره نموده است .

همچنان از طرف آن جمعیت تلگرام تسلیت و همدردی به مناسبت سقوط طیاره شرکت کی ال ام هالندی که‌در اثر آن تلفات جانی ببار آمده است عنوانی صلیب احمد هالند به هاگ مخابره گردیده

*از طرف ښاغلی محمد داود رئیس جمهور تیلگرام تبریکیه بمناسبت انتخاب مجدد ښاغلی ذو الفقار علی بوتو بحیث صدراعظم پاکستان عنوانی ښاغلی موصوف به اسلام اباد مخابره شده است .

۱۱ حمل ۵۵

والا حضرت شهزاده فلیپ د وك افاید نبره همسر علیاحضرت ملکهٔ‌انگلستان برای یك باز دید از افغانستان واردکابل گردید.

درمیدان هوایی بین‌المللی کابل دوکتور عبد المجید وزیر دولت، ښاغلی وحیدعبدالله معاون وزارت امور خارجه ،ښاغلی میر

شمس الدین رئیس و بعضی از اعضای ریاست تشریفات آن وزارت بناغلی‌رای کروک سفیر کبیر و اعضای سفار تکبرای انگلستان مقیم کابل از والاحضرت موصوف استقبال نمودند .

۱۲ حمل ۵۶

بناغلی محمد داودرئیس جمهوروالاحضرت شهزاده فلیپ دوك اف ایدنبره همسر علیا حضرت ملکه انگلستان را برای ملاقات و صرف طعام شب در قصر ریاست جمهوری پذیر فتند.

در صرف طعام‌شب والا حضرت موصوف با موسس جمهوریت ،بناغلی محمد نعیم بعضی از اعضای کابینه سفیر کبیر انگلستان مقیم کابل اشتراك داشتند.

والا حضرت شهزاده فلیپ بناغلی‌کایمو تنفورد عضو هیئت مدیره صندوق وجهی جهانی حمایه حیوانات وحشی و همچنان بناغلی بار تویك امر اداره پروگرام‌انکشافی ملل متحد درافغانستان رادر اقامتگاه شان پذیرفته باآنها ملاقات و مذاکره نمودند.

والا حضرت‌شهزاده فلیپ دوك اف‌ایدنبره همسر علیا حضرت ملکه انگلستان درضیافت نهاری ا شتراك نمودندکه ازطرف بناغلی محمد نعیم به افتخار شان در نغلو ترتیب شده بود .

در این دعوت بعضی از اعضای کابینه رئیس دفتر جمهوری وبرخی ا ز اراکین وزارت امور خارجه و سفیر کبیر انگلستان مقیم کابل نیز اشتراك داشتند .

والا حضرت شهزاده فلیپ همسر ملکه انگلستان باوزرای پلان زراعت و تجارت ساعت پنج عصر در اقامتگاه شان ملاقات نموده وباآنها پیرامون موضوعات طرف‌علاقه صحبت کردند .

* والاحضرت شهزاده فلیپ دوك افایدنبره همسر علیاحضرت ملکه انگلستان درضیافتی اشتراك کردند که‌ازطرف سفیر کبیرانگلستان مقیم کابل درسفارت آنکشور ترتیب شده بود .

درین دعوت بناغلی محمدنعیم بعضی از اعضای کابینه برخی ا زمامورین عالی رتبه وعده ازکور دیپلو ماتیك مقیم کابل شرکت ورزیده بودند .

* والاحضرت‌شهزاده فلیپ‌دوك‌اف ایدنبره همسر علیا حضرت ملکه انگلستان که برای یك بازدید از افغانستان بکابل آمده بودعازم دوبی گردید .

دکتور عبد المجید وزیر دولت بناغلی وحید عبدالله معاون وزارت امور خارجه بناغلی میر شمس الدین رئیس تشریفات بعضی ا ز اعضای ریاست تشریفات وزارت امور خارجه وبناغلی رای کروك سفیر کبیر انگلستان مقیم‌کابل درمیدان هوایی‌بین‌المللی با والا حضرت موصوف وداع نمودند .

قبل از عزیمت البوم مناظر مسابقات والا حضرت شهزاده فلیپ که ا ز طرف

ریاست آژانس باختر ترتیب شده بودتوسط بناغلی غلام رسول یوسفی وکیل ریاست آژانس باختر به ایشان اهدا گردید .

* موافقتنامه ضرب مسکوکات به نفع حیوانات وحشی افغانستان ساعت چهار و نیم بعد ازظهر با اتحادیه بین المللی طبیعت و منابع طبیعی که یك جمعیت خیریه بین المللی میباشد در کابل بامضا رسید .

این مو افقتنامه زابه نمایندگی از دولت جمهوری افغانستان دوکتور عبد المجیدوزیر دولت و ازطرف ا تحادیه مذکور والاحضرت شهزاده فلیپ دوك ایدنبره رئیس افتخاری آن اتحادیه امضاء نمودند .

باساس اینموافقتنامه که برای مدت پنجسال اعتباردارد یکتعدادمسکوکات طلائی ونقره ئی به مصرف اتحادیه مذکور ضرب زده میشود .

روی این مسکو کات باسمبول جمهوریت افغانستان مزین بودهوبرای عقب مسکو کات تصویر سه حیوانی وحشی افغانستان ازقبیل آهوی مارکو پولو، پلنگ برفی و کلنگ سفید انتخاب شده است .

از مدرك ضرب مسکو کات متذکره کهدر داخل و خارج کشور قابل چلند میباشد اتحادیهٔ بین المللی طبیعت ومنابع طبیعی برایافغانستان حق الامتیاز میدهد .

افغا نستان در طول مدت این موافتنامه تخمین سی ملیون افغانی حق الامتیازحاصل میکند و سهمیه هرساله آن دریك حساب مخصوص خزاین جمع شده واز آن درتمویل یك عده پروگرام هابمنظور حمایهٔ حیوانات وحشی و حفظ منابع طبیعی کشور ا ستفاده میشود .

* حکومت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی نه میلیون روبل بمقصد تاسیس یك شفاخانه د وصد بستر با پولی کلینیك آن و تاسیس کلینیك بیمه صحی مامورین دولتی برای پذیرائی ششصد نفر درشهر کابل و همچنان یك بانك خون به ظرفیت چار الی شش هزار لترفی سال به افغانستان قرضه میدهد .

موافقتنامه مربوطباین قرضه بین دولت جمهوری افغانستان و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در کابل عقد گردید .

موافقتنامه را در حالیکه پوهاند دوکتور عبدالله عمر وزیر صحت عامه وبناغلی الکساندر میخا ئیلو ویچ پوزا نوف سفیر کبیر اتحاد شوروی در کابل حاضر بودند رئیس ارتباط خارجه وزارت صحت عامه و مستشار اقتصا دی سفار تکبرای شوروی امضا نمودند .

۱۴ حمل ۵۶

اکریمان دو کتور علی احمدسفیر کبیر دولت جمهوری افغانستان در مسکو که در عین زمان بحیث سفیر کبیر غیر مقیمافغانی در بخارست ازحکومت جمهوری سوسیالستی

رومانیامطالبه شده بود مواصلت کرده است .
است .

* بناغلی فضل الحق خالقیار معین وزارت مالیه پس از اشتراك در اولین جلسات بورد گورنر های بانك اسلامی منعقده مکه معظمه از عربستان سعودی بکابل مراجعت کرد .

بناغلی خالقیار که در راس هیات افغانی درین جلسات اشتراك داشت هنگام مواصلت بکابل گفت هیات افغانی در این کنفرانس تو ضیحاتی در مورد فعالیتهای اقتصادی ارائه نموده وکمك بانك اسلامی را درتمویل یك سلسله پروژه های انکشافی دولت جمهوری افغانستان جلب نموده است .

در جلسات بانك اسلامی که در مکه معظمه دایرشد هیات های سی و د و کشور عضو بانك شرکت داشت .

۱۵ حمل ٥٦

از طرف بناغلی محمد داودرئیس جمهور تیلگرام تبریکیه بمناسبت روز ملی جمهوریت مردم هنگری عنوانی بناغلی پال لو شنچی رئیس شورای جمهوریت آنکشور به بودا پست مخابره شده است .

* بناغلی نیکولای پودگورنی صدر هیات رئیسه شورای عالی اتحاد جماهیر شوروی سو سیالستی در راه باز گشت از مسافرت رسمی شان بیکعده از کشور های افریقایی موقعی که طیاره حامل شان فضای افغانستان راعبور میکرد پیام دوستانه ای عنوانی بناغلی محمد داود رئیس جمهور مخابره نموده وطی آن تمنیات نیك خود ،حکومت و مردم شوروی را برای صحت و سلامت رئیس جمهور ترقی و تعالی مردم افغانستان و تشئید مزید روابط د وستانه بین دو کشور ابراز نموده اند .

متعاقبا بناغلی محمد داود رئیس جمهور طی تیلگرام جوابیه عنوانی بناغلی پودگورنی از پیام دوستانه شان اظهار تشکر نموده تمنیات نیك شانرا برای صحت و سلامت زعمای اتحاد شوروی ،سعادت و رفاه مردم آنکشور و استحکام مزید دوستی و همکاری بین دو کشور ابراز نموده اند .

* بناغلی پنا گیو تیس اسکالیریس سفیر کبیر غیر مقیم یونان در افغانستان اعتماد نامه اش رابه بناغلی محمد داود رئیس جمهور مطابق مراسم معمول درقصر ریاست جمهوری تقدیم نمود .

بناغلی وحید عبدالله معاون وزارت امور خارجه و بناغلی محمد اکبر رئیس دفتر جمهوری نیز حاضر بودند .

۱۶ حمل ٥٦

جمعیت افغانی سره میاشت مراتب تسلیت وهمدردی خودرانسبت طوفان بحری در بنگله دیش وتلفات جانی وخسارات مالی ناشی از آن طی تیلگرامی عنوانی صلیب احمرآنکشور به داکه مخابره نموده است .

۱۷ حمل ٥٦

پوهاند وفی الله سمیعی وزیر عدلیه طی

ملاقات باوالاحضرت شهزاده فهدبن‌عبدالعزیز ولیعهد ومعاون صدراعظم عربستان سعودی پیام دوستانه بناغلی محمد داؤد رئیس‌جمهور رابه والاحضرت موصوف تفویض نموده و همچنان ضمن این ملاقات درمورد موضوعات طرف علاقه باوی تبادل افکار بعمل آورد . درین موقع سفیر کبیر دولت جمهوری افغانستان درجده نیزحاضر بود. وزیرعدلیه درراس هیات افغانی درجلسات کانگرس‌عالی اسلامی منعقدهٔ مکه معظمه اشتراك ورزیده است .

* بناغلی وحیدعبدالله معاون وزارت امور خارجه برای اشتراك در جلسهٔ کمیته‌انسجام کشور های غیر منسلك بسویهٔ وزرای‌خارجه در دهلی جدیددایر میگردد عازم هند شد .

بناغلی وحید عبدالله در جلسه کمیته انسجام کشور های غیر منسلك ریاست‌هیات افغانی را بعهده دارد.

بعضی از اراکین وزارت ا مور خارجه و شارژ دافیر سفارت کبرای هند مقیم‌کابل در میدان هوایی‌بین المللی کابل برای‌وداع با معاون وزارت ا مور خارجه حاضر بودند.

قرار یك خبر دیگر بناغلی وحید عبدالله معاون وزارت امور خارجه و هیات معیتی‌اش بدهلی جدید مواصلت کردند .

در میدان هوایی پالم بناغلی واج پای وزیر امور خارجه بناغلی سونا رئیس تشریفات و دوکتور سنگ آمر شعبه افغانستان دز وزارت امور خارجه هند بناغلی حمید الله عنایت سراج سفیر کبیر واعضای سفارت کبرای دولت جمهوری افغانستان در دهلی جدید از هیات افغانی استقبال نمودند .

* پوهاند وفی‌الله سمیعی وزیر عدلیه که در راس هیات افغانی جهت اشتراك در کانگرس تعلمات عالی اسلامی منعقده مکه معظمه به عربستان سعودی رفته بودبوطن مراجعت کرد .

وزیر عدلیه هنگام مواصلت به‌کابل گفت که پیام رهبرملی مابناغلی محمد داود حاوی آرزو مندی شان درساحه تعلیمات عالی اسلامی توسط وی دریکی ازجلسات این کانگرس قرائت گردیدکه مورد استقبال‌گرم و قدر دانی شاملان کانگرس قرار گرفت.

پوهاند سمیعی علاوه کردکه در جلسات متذکره موضوعات مهم وعمده تعلیم وتربیه درکشور های‌اسلامی مورد مطالعه قرارگرفت و عمده ترین مباحث آنرا اصول تدریس کمبود معلم ،بهتر ساختن کتب و ایجاد انسجام و هما هنگی تدریس در کشورهای اسلامی تشکیل میداد .

وی گفت هیات ا فغانی درجلسات این کانگرس سیستم تعلیم وتربیه‌را در کشور بشمول تعلیمات اسلامی تشریح نمود که مورد دلچسپی قرارگرفت .

۲۰ حمل ٥٦

بناغلی وحید عبد الله معاون وزارت امور خارجه بعد ازاشتراك در جلسهٔ کمیته‌انسجام

کشور های غیر منسلک که‌به سویهٔ وزرا ی خارجه در دهلی جدید د ایر شده بودبکابل مراجعت کرد .

ښاغلی وحید عبدالله ریاست هیات‌افغانی را در جلسه کمیته انسجام کشور های غیر منسلک بعهده داشت .

ښاغلی وحیدعبدالله معاون وزارت امور خارجه بوقت محلی با ښاغلی مورا رجـــی دیسای صد راعظم هند در دهلی جدیــــد ملاقات نمود .

ضمن این ملاقات راجع به موضو عـــات مورد علاقه دو کشور بشمول اوضاع بین‌المللی مذاکره بعمل آمد .

درین مذاکرات که در فضای بسیاردوستانه و صمیمانه صورت گرفت ښاغلی حمید الله عنایت سراج سفیر کبیر دولت جمهـو ری افغانستان دردهلی جدید نیز حاضر بود.

* ښاغلی الکساندر میخائیلوویچ پوزانوف سفیر کبیر اتحاد شوروی در کابـــل برای اشتراك در مراسم پذیرائی ښاغلـــی محمد داود رئیس جمهور عازم مسکو شد.

*ــ هیات افغانی بریاست ښاغلی‌حمیدالله طرزی معین وزارت تجارت بعد از اشتراك‌در جلسات صندوق عامه منعقدهٔ ژنیو بکابـــل مراجعت کرد .

ښاغلی طرزی حین مواصلت به کابـــل گفت هدف از تدویر این جلسات استقرار نرخ مواد خام و تولیدات اولیهو بهبـــود تجارت ممالك کمترین ا نکشاف‌یافته بودکه باساس مصوبهٔ نودوسه کنفرانس نایروبی صورت گرفت .

* هیأت تجارتی اتحاد شوروی پس از مذاکره باهیات افغانی پیرامون تثبیت مقادیر اموال قابل مبادله‌درسال ۱۹۷۷ بین‌جمهوریت افغانستان واتحاد شوروی عـازم کشور شـ ن شد .

قرار است موافقه نهایی درزمینه وامضای پروتوکول مربوط توسط رؤسای هیأت هـ ای افغانی وشوروی بعداً درکابل صورت‌گیرد .

رئیس تجارت خارجی وبعضی دیگـر از اراکین وزارت تجارت هنگام عزیمت هیأ ت تجارتی شوروی درمیدان هوایی بین المللی کابل باهیأت وداع کردند .

* مذاکرات بین هیأ ت های تجـارتـــی جمهوریت افغانستان وجمهوریت مردم چین دروزارت تجارت آغاز گردید .

درین مذاکرات ریاست هیات افغانـــی را ښاغلی حمیدالله طرزی معین وزارت تجارت وریاست هیات جمهوریت مردم چین راښاغلی جای شوفان معین وزارت تجارت خارجـــی آنکشور بعهده دارند .

ښاغلی چای شوفان رئیس واعضای هیات جمهوریت مردم چین درحالیکه ښاغلی‌کانیه‌تاو سفیرکبیر آنکشور مقیم کابل نیز حاضر بود باښاغلی محمدخان جلالروزیرتجارت ملاقات تعارفی بعمل آورد .

هیات تجارتی جهت مذاکره وعقدموافقتنامه تجارتی وتادیات وپروتوکول تبادل امـــوال

بین جمهوریت افغانستان وجمهوریت مردم چین برای سال ۱۹۷۷ وارد کابل شد.

درمیدان هوایی بین المللی کابل معین وبعضی ازاراکین وزارت تجارت وسفیر کبیر جمهوریت مردم چین درکابل از هیأت استقبال نمودند.

* جمعیت افغانی سره میاشت طی تیلگرامی که عنوانی جمعیت شیر وخورشید سرخ ایران به تهران مخابره نموده است مراتب همدردی وتسلیت خویش را بنسبت زلزله اخیر در نواحی اصفهان وتلفات جانی وخسارات مالی ناشی ازآن ابراز داشته است.

۲۴ حمل ۵۶

درجلسهٔ اداره انسجام کشورهای غیر منسلک که در دهلی جدید خاتمه یافت نظریه دعوت حکومت افغانستان مبنی برینکه جلسهٔ آینده اداره انسجام کشورهای غیر منسلک درتابستان سال آینده درکابل دایر گردد.

* موافقتنامهٔ تجارتی وتادیات وپروتوکول تبادل اموال بین دولت جمهوری افغانستان وجمهوریت مردم چین برای سال ۱۹۷۷ در نتیجه مذاکرات بین هیات های دوکشور عقد گردید.

موافقتنامه وپروتوکول تبادل اموال را از طرف دولت جمهوری افغانستان بناغلی حمیدالله طرزی معین وزارت تجارت و از جانب جمهوریت مردم چین بناغلی چای شوفان معین وزارت تجارت خارجی آنکشور درمقر وزارت تجارت امضاء نمودند.

هنگام امضاء موافقتنامه وپروتوکول متذکره اعضای هیات های طرفین بعضی از اراکین وزارت تجارت ونمایندگان وزارت امور خارجه ودافغانستان بانك وبناغلی کان یه تاو سفیر کبیر جمهوریت مردم چین مقیم کابل حاضر بودند.

یك منبع وزارت تجارت گفت: باساس موافقتنامه تجارتی وتادیات تجارت بین دولت جمهوری افغانستان وجمهوریت مردم چین کماکان السابق به شکل بارتر به کلیرنگ صورت می گیرد.

همچنان‌در پروتوکول تبادل اموال برای سال ۱۹۷۷ اقلام صادراتی افغانی به‌جمهوریت مردم چین کشمش، پخته، پشم، کنجدوزغر، پوست های بزی وگوسفندی، لاجورد، میوه خشك ونباتات طبی درنظرگرفته شده که معادل مبلغ صادرات اقلام متذکره اشیا واقلام موردضرورت ازجمهوریت مردم چین به افغانستان وارد می گردد .

* ازطرف بناغلی محمد داؤد رئیس جمهور تیلگرام تبریکیه به مناسبت روزملی دنمارك عنوانی علیاحضرت مارگریت دوم ملکه‌آنکشور به‌کوپن هاگن مخابره شده است .

۲۵ حمل ۵٦

هیات تجارتی جمهوریت مردم‌چین بریاست بناغلی چای شو فان معین وزارت تجارت خارجی آنکشور که بمقصد مذاکره روی موضوعات تجارتی وعقد موافقتنامه تجارتی وپروتوکول تبادل اموال بامقامات مربوطه افغانی بکابل آمده بود عازم کشورش شد.

درمیدان هوایی بین المللی کابل بناغلی حمیدالله طرزی معین وبعضی ازاراکین وزارت تجارت وبناغلی‌کان یه تاوسفیرکبیرجمهوریت مردم چین درکابل باهیات وداع کردند .

۲۸ حمل ۵٦

ازطرف بناغلی محمد داؤد رئیس جمهور تیلگرام تبریکیه بمناسبت روز ملی سوریه عنوانی بناغلی حافظ الاسد رئیس جمهور جمهوریت عربی سوریه به دمشق مخابره شده است .

۲۹ حمل ۵٦

بناغلی عبدالصمد غوث مدیر عمومی سیاسی وزارت امورخارجه بحیث رئیس‌هیأت افغانی جهت اشتراك درسی وسومین جلسات سالانه کمیسیون اقتصادی واجتماعی موسسه ملل متحد برای جنوب شرق آسیاوبحرالکاهل عازم تایلند گردید .

۳۱ حمل ۵٦

اگریمان بناغلی عبدالله ملکیار که بحیث سفیرکبیر جمهوریت افغانستان در تهران از حکومت ایران مطالبه شده بود مواصلت‌کرده است .

همچنان اگریمان پوهاند دکتورمحمدیاسین عظیم‌که بحیث سفیر کبیر دولت جمهوری افغانستان درپیکنگ‌ازحکومت جمهوریت مردم چین مطالبه گردیده بود مواصلت کرده‌است.

* اگریمان دوکتور عبدالواحد کریم که بحیث سفیر کبیر دولت جمهوری افغانستان درواشنگتن ازحکومت ایالات متحده امریکا مطالبه شده بود مواصلت کرده است .

* جمعیت افغانی سره میاشت تیلگرام تسلیت وهمدردی به مناسبت خسارات وارده ناشی ازلغزش زمین درپنجاه کیلومتری شرق بلگراد عنوانی صلیب احمر یوگوسلاویا مخابره نموده است .

ادارهٔ اطلاعات وارتباط عامه جمعیت افغانی سره میاشت گفت دراثرلغزش زمین تقریبا هفتادوپنج منزل ویران گردیده‌که دوصدفامیل رابی خانمان ساخته است .

۱ ثور ٥٦

ښاغلی عبدالصمد غوث مدیرعمومی سیاسی وزارت امورخارجه ورئیس هیات افغانی در جلسات سالانه سی وسوم اسکاپ، کمسیون اقتصادی واجتماعی موسسه ملل متحد برای جنوب شرق آسیا وبحرالکاهل به اتفاق آراء بحیث یکی ازمعاونین جلسات مذکور انتخاب گردید .

کمسیون اقتصادی واجتماعی موسسه ملل متحد برای جنوب شرق آسیا وبحر الکاهل جلسات خودرا درشهر بنکاك آغاز نموده و قرار است تادهم ثورادامه یابد .

* اگریمان دکتور محمدحسن شرق که به حیث سفیرکبیر دولت جمهوری افغانستان در توکیو ازحکومت جاپان مطا لبه شده بود مواصلت کرده است .

همچنان اگریمان دوکتورمحمدرحیم شیرزوی که بحیث سفیرکبیر جمهوریت افغانستان در پراگ از حکومت جمهوریت سوسیالستی چکوسلواکیا مطالبه شده بود مواصلت نموده است .

* دکتور خوزه لوپیز سانچیز سفیر کبیر منتخب غیرمقیم کیوبا در افغانستان برای تقدیم اعتمادنامه اش وارد کابل شد .

درمیدان بین المللی کابل ښاغلی محمدانورنوروز معاون ریاست تشریفات وزارت امور خارجه ازوی استقبال نمود .

* ازطرف ښاغلی محمدداؤد رئیس جمهور تیلگرام تبریکیه بمناسبت انتخاب مجدد ښاغلی جعفرالنمیری بحیث رئیس جمهورسودان عنوانی ښاغلی موصوف به خرطوم مخابره گردیده است .

ښاغلی رئیس جمهورطی این تیلگرام آرزوهای نیک شانرا برای موفقیت ښاغلی نمیری و پیشرفت مزید کشور برادر سودان ابراز نموده اند .

٤ ثور ٥٦

ازطرف ښاغلی محمد داؤد رئیس جمهور تیلگرام تبریکیه بمناسبت روزملی پرتگال عنوانی جنرال انتونیو رامالخوایتس رئیس جمهور پرتگال به لزبن مخابره شده است .

* ښاغلی گریلومعاون اداره امداد لیگ صلیب احمر بین المللی وارد کابل گردیده ودرمیدان هوایی ازطرف نمایندگان جمعیت افغانی سره میاشت استقبال گردید .

ښاغلی گریلو طی یك هفته اقامت درکابل نحوامداد لیگ صلیب احمر بین المللی رادر ساحات صحی خدمات اجتماعی واطلاعات با افغانی سره میاشت مطالعه مینماید .

* ښا غلی عبدالعزیز فروغ معین وزارت پلان وعضو هیأت افغانی بعداز مذاکره بامقامات بانك جهانی درمورد پروژه سوم بانك زراعتی ازواشنگتن بکابل مراجعت کرد. وی گفت جهت تطبیق اهداف پروژه سوم بانك زراعتی حکومت کاناداپنج ملیون دالر وبانك جهانی دوازده ملیون دالرتحت شرایط سهل بافغانستان مساعدت مینماید .

وزارت داخله

وزارت داخله رکنی ازارکان قوهٔ اجرائیه دولت جمهوری میباشد وظایف و مکلفیت های وسیع رابعهده دارد وظیفه اساسی و اصلی آنرا تامین امن ونظم عامه (امنیت قابل اعتبار) تشکیل میدهد . ازآنجائیکه انسانها مخلوق اجتماعی بوده بخاطر دوام و قوام در محیط اجتماعی ازهرچه اولتروبیشتر نیازمند امن ونظم عامه میباشند زیرا هدف از تشکیل اجتماعات سیاسی نیز درك همین ضرورت بوده ودرساحهٔ تامین امن ونظم اجتماعی است که آزادی های سیاسی، اجتماعی، اقتصادی وبالاخره کرامت انسانی تمامیت جسمانی ومالی کتله های انسانی حفظ گردیده ودرچنین یك محیط مثبت وسالم اجتماعی است که زمینه هابرای رشد افکار سیاسی واجتماعی وتامین سعادت فردی واجتماعی خانواده های بشری فراهم میگردد. وزارت داخله بادرك این وظیفه حساس درپهلوی یك سلسله وظایف فرعی دیگربارتباط امور سایر وزارت خانها که بموجب بعضی قوانین و مقررات بعهدهٔ آن تحمیل گردیده است. حداعلی مساعی خودرا درجهت برآورده شدن این نیازمندی ملی واجتماعی بخرچ داده و از طرفی هم به پیروی ازارشاد رهبر خردمند انقلاب و مؤسس جمهوریت بناغلی محترم محمدداؤد رئیس جمهور که در بیانیه خطاب بمردم فرموده اند: «دولت جمهوری دستگاه اداری دولت راازلحاظ پرسونل، شیوه های کار، سادگی وسرعت عمل درسیستم اداره تصفیه واصلاح خواهد کرد وآنرا سرازنو تشکیل و تکامل خواهدداد»لذا بخاطر تحقق بخشیدن این ارزو و بمنظور ایجاد یك ادارهٔ سالم که درشرایط کنونی بروفق ارزشهای نظام ملی و مترقی جمهوری جوابگوی خواسته های مردم ماشده بتواند نیز ا زتپ و تلاش پیگیر دریغ نکرده چنانچه روی این منظور طی سالیکه درعقب گذاشتیم یك سلسله سیمینار ها ی مفید و ارزنده ای از اجتماع بعضی والیان قوماندانان و لایات ولسوالان و قوماندانان ولسوالی ها، مدیران اداری، احصائیه و نمازوالی های ولایات یکی به تعقیب د یگری دایر نمود وطی ا ین سیمینار هاکه هدف ازاصلاح نواقص اداری ودریافت طرق حل مشکلات ناشی از سیستم های کهنه اداری بوده مباحثات لازم و تعاطی نظرات پیشنهادات و تبادل افکار بین مشمولین خود این سیمینار ها ومقامات وزارت داخله صورت گرفت. که ماحصل آن بدون تردید درجهت اصلاح امور د ستگاه اداری دولت خاصتا درچوکات وزارت داخله نقشی موثر و ارزنده دا شته که نمیتوان آنرا نا دیده گرفت .

ریاست تدقیق و پلان :

ریاست تدقیق وپلان درتشکیل وزارت داخله ادارهٔ است که مرام ازتشکیل آن تدقیق ومطالعهٔ کلیه مسایل مربوط به فعالیت های وزارت داخله طرح پیشنهادات مشخص برای بهبود این فعالیت هاتقدیم آن بمقام وزارت و تنظیم پلانهای انکشافی مربوط بوزارت داخله میباشد .

فعالیت های که د رارتباط ا هداف فوق الذکر د رظرف سال ۱۳۵۵ ازطرف این ریاست صورت گرفته ا ست عبارتند از:

۱ــ ا زآنجائیکه تدویر سیمینار های اداری درحل مسایل و پرابلم های اداری نقش موثر و ارزنده دارد زیرا درخلال این گونه سیمینار ها به شاملین آن زمینه مساعد میگردد تا مشکلات محسوس شده که در بعضی موارد کندی ورکود اداره راسبب گردیده ویا میگردد مطرح نموده و ضمن تعاطی نظرات پیشنها دات وتبادل افکارطرق حل مشکلات را جستجو وبدریافت آن نایل آیند واین خود یگانه طرقی است که اداره و پرسونل آنرا درجهت انجام وظایف محوله که مرام از خدمت اکثریت مردم است بیشتر ازپیش فعال و بانجام آن قادر میسازد روی این منظور ریاست تدقیق و پلان در اثر تجویز و تصمیم مقام وزارت بتاریخ ۲۰-۹-۱۳۵۵ سیمینار ولسوالان رادر مرکز علمی اکادمی پولیس دایر نمود . درین سیمینار که به تعداد یکصدوپنجاه و هشت نفرولسوالان از بیست وششس ولایات کشور ا شتراك نمود هبودند مدت پنج روز ادامه یافت اجندای آنرا ارزیابی ــ تثبیت سویه ولسوالان درجهت مطالعه مشکلات شان در ارتباط بوظیفه وزارت تشکیل میداد .

برای تثبیت سویه ولسوالان چهار صد سوال در ساحات مختلف که قسمت بیشتر آن در ارتباط بوظیفه وزارت داخله تعلق می گرفت ترتیب وتنظیم گردید . جوابا تیکه در زمینه سوالات ازآنها اخذگردید بحیث ریکارد سویه د ر ریاست تدقیق و پلان باقی ماند. همچنان سوالات و جوابات تثبیت سویه که ا زطرف ریاست تدقیق و پلان ترتیب وتنظیم شده بودبداخل مجلد درپایان سیمینار برای هریك آنها توزیع گردید.

سیمینار ولسوالان که مدت پنج روز از ساعت هشت الی ساعت دو شب دوام یافت پیرامون کلیه موضوعات و پرو بلمهاییکه ولسوالان در مناطق بان مواجه میباشند بحث و مذاکره صورت گرفت در این سیمینار مطالب ونکات مفید وارزنده از طرف آمرین و روسای دوایر و قتاً فوقتاً توضیح گردید.

درختم سمینار ولسوالان یکبار دیگر امادگی خویشس رادرزمینه بهثمر رسانیدن اهداف انقلاب ۲۶ سرطان ۱۳۵۲ مطابق به اندیشه های رهبر انقلاب ابرازداشته ودرطی یك تعهد نامه امادگی خویشس ر ا در راه

ترقی و اعتلای کشور تحت زعامت افغانستان ابراز داشتند.

۲ـ همزمان باسیمینار منعقده ولسوالان سیمینار دیگر در مرکز وزارت باشتراك یك تعداد والیان، قوماندانان امنیه، مدیران اداری و احصائیه راجع به مشکلات و پروبلمهای اداره در ارتباط بوظایف مشخصه شان دایر گردید که نتایج ارزیابی و مطالعات شاملان سیمینار پیرامون موضوعات مربوط بخود شان تفویض و سپرده شد .که مطابق آن عمل نمایند .

۳ـ متعاقباً سمینار بناروالان شامل ۸۵ نفر درمرکز وزارت دایر گردید درسیمینار بعدغور وخوض پیرامون موضوعات دیگر ترتیب و تنظیم بودجه هاروی یك معیار تصامیم ذیل اتخاذ گردید .

ـ طرح مسلهٔ دفاتر و فورمه های مطبوع برای عموم بناروالیها مطابق نمونه وستندرد دفاتر بناروالی کابل بعدا شروع طبع و توزیع این دفاتر بعموم بناروالی ها.

ـ طرح وتدوین نورم عمومی بناروالی ها بردیف های نه گانه بادر نظر داشت عواید ثابت هربناروالی بغرض تثبیت و توحید تشکیل منظم درساحه بناروالیها وخدمات شهری آن .

ـ اخذ تصمیم مستقیم بایك تعداد بناروالیها در قسمت جلب کمك های مواد غذایی موسسه ملل متحد درجهت ساختمان های عام المنفعه احداث پل و پلچك هاوغیره.

ـ طرح وتدوین اساسنامه (دبناروالیو ساختمانی دستگاه که اخیرا به تصویب مجلس عالی وزراء و منظوری بناغلی رئیس دولت جمهوری نیز رسیده .

سایر امور عبارت است از:

ـ خریداری هشتادعراده وسایط تخنیکی ماشین آلات از ممالك خارجی از بودجهٔ انکشافی بناروالی هابغرض انجام خدمات شهری درساحهٔ بناروالیها

ـ ترتیب تنظیم وتدقیق بودجه سال ۱۳۵٦ بنار والیها .

ـ ترتیب وتنظیم لایحهٔ وظایف بناروالیها درپایان سیمینار نتایج و ارزیابی آن به بناروالیهاابلاغ شدتامطابق آن عمل نمایند

ـ اخذ تماس های رسمی باوزارت خانه‌های فوائد عامه وآب وبرق در جهت ترتیب تهیه نقشه ها وپلانهای شهری شبکه های آب و برق بناروا لیها .

ـ اشتراك مساعی در کمیته نرخ گزاری بنار والی کابل وکمیته توحید انسجام انکشاف دهات .

ـ استفاده ازبورس های تعلیمی معرفی یك تعداد از مامورین در رشته های اداره حکومات محلی ثبت احوال نفوس بدول متحابه .

ـ تدویر کورس لسان انگلیسی بغرض تقویه لسان انگلیسی پرسونل وزارت داخله که ازطرف بعضی ازاعضای ریاست تدقیق و پلان تدریس میگزدد .

بغرض تجهیز هرچه بیشتر کتابخانه وزارت داخله ومساعد گردانیدن زمینه‌مطالعه و تقویه‌معلومات‌علمی پرسونل وزارت داخله وسایر مراجعین کتابخانه تهیه ٦٩٥ جلدکتب علمی از موسسات فرهنگی داخلی وخارجی.

– تهیه وتنظیم مسوده لایحه وظایف والی ها ،مدیران اداری و احصائیه تهیه وتنظیم مسوده لایحه‌وظایف ولسوال ها علاقدار ها و سایر کارکنان مربوط شامل مامور،سرکاتب اجیران مستخد مین و غیره .

– طرح نمونه های پرسش نامه ها وتعمیم و ترسیل آن‌به تماما ادارات محلی ولایات بمنظور استحصال راپور اجراآت سالانه ادارات مذکور بغرض ارزیابی و نشرآن در سالنامه جمهوریت .

– تدقیق وارایه مشوره های قانونی بر یکتعداد ازموضوعات حقوقی مامورین شامل ترفیع تقاعد و غیره ازطرف برخی از اعضای ریاست تدقیق و پلان .

–تعین و تثبیت مرکز اداری ولایت بامیان باتفاق نمایندگان وزارت های فوائد عامه اطلاعات و کلتور ،داخله ، ریاست شهر سازی ، گرځندوی ، کارتوگرافی وقوماندانی عمومی امنیه .

– مطالعه وابراز نظر پیرامون بودجه سال ۱۳۵٦ شق ملکی وزارت داخله .

–وارسی به عرایض یکتعداد اهالی به ارتباط موضوعات ا لحاق و انفکاك بعضی قراء ازیك واحد محلی فرعی به واحد محلی فرعی دیگر .

–تدویر کنفرانسهای هفته وار بغرض تنویر ا ذهان و ارتقای سویه مامورین‌وزارت داخله اعم ازپولیس وشق ملکی و بمنظور ارائه پیشنها دات و انتقادات سالم درجهت اصلاح ورفوم های بنیادی بارتباط امور اداری و امنی وزارت داخله .

ریاست اداری :

–استخدام و تقرر و تبدیل یك تعدادمامورین درساحه مرکز وزارت و ادارات محلی‌ولایات بادرنظر د اشت سابقه خدمت لیاقت اهلیت و مطابق به ضرورت و نیاز مندی ه‌ای‌اداره و اداره شوندگان .

–تنظیم دفاتر سوانحات مامورین‌به‌سیستم کارتو تیك.

–ترتیب و تنظیم دفاتر جدید مامورین و معامله احوال ذاتیه ومدنی آنهابه تفریق دوایر مرکزی وزارت و ادارات محلی ولایت و ایزاد تشکیل بنام آمریت بنار والیها که امور مربوط به آن ازین طریق‌انجام میشود .

–ترتیب کارت خلص سوانح ما مورین دوایر مرکزی وزارت وادارات محلی ولایات بشکل البوم ومختصر غرض مطالعه مقام وزارت بمنظور درك وشناخت انی‌ومستقیم.

درجه تحصیل ،رتبه ،سابقه کار وموقعیت فعلی پرسونل شق ملکی وزارت داخله .

–تصفیه و تفکیك دفاتر سوا نحات‌مامورین برحال و متقاعدین به تفریق هرسال‌وانتقال دفاتر سوانح مامورین متقاعدین و غیره‌دفاتر

سنوات ماضیه به آرشیف وزارت .

ـ تدقیق ترتیب و تنظیم دفاتر سوانح مامورین دوایر مرکزی و ادارات محلی شق ملکی وزارت ازنگاه معامله موضوعات مکافات مجازات، ترفیعات ، تبدلات آنها .

ـ در سالهای گذشته تعامل این بود که قرطاسیه مطبوع وغیر مطبوع از بازار و موسسات تهیه و خریداری میگردید . تهیه و خریداری آن باوضع مالی وزارت چندان موافق نبود تخصیصیهٔ موجود تکافوی این ضرورت را کرده نمیتوانست در سال ۱۳۵۵ ریاست اداری تصمیم اتخاذ نمود که قسمت بیشتر قرطاسیه مطبوع و غیر مطبوع را توسط شعبه کستتنر در مرکز وزارت تهیه نماید و تا اخرین قدمه هایعنی علاقداری ها قرطاسیه مطبوع وغیرمطبوع وسایرضروریات دفتر را برای سال ۱۳۵٦ بمراجع مربوط آن ارسال نماید وچنانچه وزارت باین کارموفق گردید وبه کلیه ولایات وشعب مربوط آن مقدار سهمیهٔ شانرا ارسال نمود .

ریاست تفتیش :

در ظرف سال ۱۳۵۵ ریاست تفتیش به تحقیق موارد ذیل اقدام ورزیده است:

۱ـ تفتیش اصلاحی امور اداری ولسوالی هاوعلاقه داری های مربوطات ولایات کابل ، پروان، میدان .

۲ـ وارسی دوسیه های اختلاس پروژه آبیاری پروان حاوی (۷۰۰۰۰۰) افغانی ، (٦۲۸۰۰۰)، (٤۳۰۰۰۰) ، (۲۰۰۰۰۰ افغانی که مجموعاً ۱۹۵۸۰۰ افغانی میشود .

تحت دوران قانونی گذاشته شده که درنتیجه اجراآت کارکنان این اداره پول مذکورتوسط مرجع مربوط تحت تحصیل قرار داده شده وبخزانه دولت تحویل گردیده .

۳ـ عرایض یکتعداد ازاهالی بسوخیل ، با بوزائی و داودی راجع به زمین های مخروبهٔ آنهامربوط ولسوالی شنکی ولایت زابل درتضمین بانك زراعتی بابت قیمت دوازده پایه واترپمپ که به عناوین مختلف جعل شده بوددوسیه مذکور تحت دوران گرفته شده صورت فیصله رادربر گرفته است .

٤ـ وارسی به عرایض اهالی بوزه لنگر، صفرك، دیزك، مربوط ولسوالی بالا بلوك ولسوالی ولایت فراه وتثبیت هفتاد هزار و سیصد وپانزده جریب وچهارده بسوه وپانزده بسواسه زمین ملکیت دولت وارسال دوسیه بوزارت مالیه غرض اجراآت قانونی .

۵ـ بررسی دوسیه ها ی تفتیش امور ښاروالی جلال آبادشامل موضوعات اختلاس سؤ استفاده ازقدرت، جعل، تزویر، تخلفات اداری کارکنان مربوط تحت تحقیق وبررسی قرارداده شده وبدوران قانونی گذاشته شده است.

٦ـ موضوعات اختلاس گندم گدام ولسوالی روئی دوآب ولایت سمنگان به اتهام مامورین عالی رتبه آنولایت که دوسیه مراحل قانونی خودراطی نموده .

۷ـ موضوع سرقه یکی ازآثار باستانی ولسوالی قادس ولایت بادغیس به اتهام

مامورین عالی رتبه آنولایت تحت بررسی گرفته شداین هیئت علاوه براین موضوع به تعداد ۵۲جلد دوسیه ازامور آنولایت ترتیب ودوسیه غرض طی مراتب اصولی بمرجعش گسیل شد .

۸ـ اختلافات ۴۰۰ خانوار ناقلین محلی در منطقه مشهور به بو که که مردم ولسوالی بلخ ، ولایت بلخ واهالی محلی آنجاکه مناقشات آنها از عرصه پانزده سال باینطرف موجودوهیئت متعددبرای رفع این مشاجرات موظف بوده تا اینکه هیئت اعزامی سال ۱۳۵۵ به موضوع خاتمه ودوسیه بمرجع گسیل شد .

۹ـ موضوع لت وکوب وقتل یکنفرمسکونه علاقداری چغتوی ولایت وردك مورد بررسی قرارگرفته ودوسیه آن تکمیل وبمرجع قانونی سپرده شد .

همچنان ریاست تفتیش هیات هایی رابه منظور وارسی قسمتی ازشکایاتواراداشخاص وقسمت ازاموال ودارایی ولایت غزنی ، ننگرهار، تخار، بامیان، توظیف نموده بودکه هیئت نتیجه بررسی خویش رادر موضوع حاضر نموده واین دوسیه هابدوران قانونی گذاشته شده است .

ریاست تفتیش برعلاوهوظیفه یومی بهپاره ازموضوعات اطلاعاتی دیگر نیزپرداخته وآنها راتحت مطالعه وبررسی قرار داده .

کذا بمنظور اصلاح ووارسی بهتر امور، شخص وزیرداخله بمعیت یکتعداد از رؤسای دوایر ملکی وقوماندانی عمومی امنیه از امور اداری امنی ولایت پکتیا، ننگرهار، وردك و بعضی ولایات دیگر بازدید نموده اند نتیجهٔ این بازدید ووارسی طی راپور جداگانهترتیب وبمراجع مربوط هدایات قانونی صادرگردیده.

ریاست ثبت احوال نفوس :

بابمیان آمدن رژیم خجسته جمهوریت تحولات وجنبش های اقتصادی ، اجتماعی وفرهنگی که مثمر سعی همگانی است رویدست گرفته شده ریاست ثبت احوال نفوس امکاناتی که دردسترس دارد بادرنظر گرفتن نابسامانی های گذشته راه معقول ومناسب راکه باایجاب عصر واحتیاجات روزافزون ملی مطابقت داشته باشد دست به یك سلسله فعالیتهای مفید ومثمر در قسمت اصلاح ثبت احوال نفوس واحصائیه حیاتی زده است یکی ازاقدامات خیلی مهم وزیربنائی این فعالیت ها توزیع تذکره جمهوریت وثبت احوال نفوس به شکل جدید آن درتمام ولایات کشور عزیز میباشد .

مطالعه امور ثبت احوال نفوس وتوزیع تذکره جمهوریت نظربه ملحوظات مشخص منحیث اولین پروژه تطبیقی در زمانپیروزی انقلاب جمهوریت آغاز ودرولایاتیکه یک قسمت توزیع تذکره صورت گرفته بودتوزیع تذکره تکمیل گردید واهداف عمده ابتکارات نوآوریها وفعالیت هایکه درطول سال ۱۳۵۵ صورت گرفته صرف نکات مهم آن بصورت نهایت مختصر تذکار میگردد :

۱ـ ازاینکه تاکنون سرشماری عمومی نفوس درافغانستان تطبیق نگردیده میتوان ارقـــام ثبت احوال نفوس رابصفت یك ماخذ دیموگرافی درشرایط کنونی مورد استفاده قرارداد .

۲ـ توزیع تذکره جمهوریت باستثنای بعضی مناطق خاص برای نفوس مسکونه در تمام ولایات افغانستان تکمیل گردید .

۳ـ تدویر سیمینار یك ماهه برای مدیران وآمران ثبت احوال نفوس مرکز وولایـــات غرض ایجاد هم آهنگی درکار ورفع مشکلات، دریافت راه حل پرابلم هائی که از نقطه نظر فنی واداری به آن مواجه بودند وهمچنـــان طرق بهبود ثبت احوال نفوس در شرایـط حال وآینده موردمطالعه قرارداده شده است.

٤ـ تطبیق مطالعه مقدماتی احصائیه حیاتی درولسوالی سروبی، ولسوالی پغمان، علاقداری استالف ونواحی ٤و۸ کابل صورت گرفت .

منظور از مطالعه مقدماتی ساحات نمونوی این بوده که ثبت تولدات ووفیات بصـــورت امتحانی تطبیق شود تاازیکطرف دیده شودکه مقررات وقواعد مجوزه بادرنظر داشت شرایط عینی وذهنی جامعه تاچه اندازه قابل تطبیق بوده وازطرف دیگرخلاء هاویانواقص که در تطبیق این عملیه به نظرمیرسد رفع آنرا در آینده درنظر گرفته وتجاربی که ازآن حاصـل میگردد بصورت تدریجی آنرا رفع نمـــوده سیستم احصائیه حیاتی ملی ومترقی رادرتمام ولایات کشور ایجاد، بسط وگسترش دادزیرا احصائیه حیاتی (ثبت وراپوردهی تولـدات وفیات وازدواجها) یکی ازموضوعـات مهـــم اساسی کشور درمورد معلوم نمودن رشـــد نفوس، پیش بینی های نفوس وهمچنان میزان وفیات وتولدات قابل ملاحظه میباشد از لحاظ مرگ ومیراطفال وکلانسالان وارتباط آن بـا فعالیتهای اقتصادی ، اجتماعی وکلتوری .

۵ـ تاسیس کورسهای مقدماتی احصائیـه غرض ارتقاء سویه مامورین ثبت احـــوال نفوس واحصائیه حیاتی ازجمله فعالیت های این ادارات که به تعداد ۸۰ مامور تحت نظر متخصصین داخلی وخارجی تدریس گردیده اند ومقصد ازتدویر کورسهای مذکور آمـــوزش وآشنایی مامورین مربوط به ارزش واهمیـت واقعی احصائیه، روش ومیتود های احصائیوی ارایه ارقام واصلاحات احصائیوی بصـورت تخنیکی به تطبیق پروگرامهای توسعوی کـه غرض بهبود ثبت احوال نفوس واحصائیـه حیاتی طرح میگردد .

٦ـ سنجش بیش ازیك ملیون وپنجصـد هزارکارت ثبت سجل غرض تطبیق پروگرام تحلیل وتجزیه و نتیجه گیری معلـومـــات احصائیوی .

۷ـ طرح پلان وپروگرام غرض تطبیـــق مطالعه مقدماتی نمونوی برای ده هزار فامیل ولایات کابل. وردك. بدخشان ، سمنگان ، جوزجان، بامیان، به تفکیك شهری ودهاتـی ازنگاه جنسیت، سن، حالت مدنی (تجـرد، تاهل، بیوه وطرق) دین، سواد، درجه تحصیل محل تولد، لسان خارجی، لسان مادری کـه

کودبندی آن درریاست ثبت احوال نفـوس وجریان بعدی آن توسط موسسات مربـوط صورت گرفته است مقصداز مطالعه مقدماتی نمونوی ده هزارفامیل این است تافهمیده‌شده بتواندکه تاچه اندازه این مفکوره در مـورد عملیات فورمه های ثبت سجل متباقی کـه درحین توزیع تذکره خانه پری گـردیـده قابل ارزش میباشد .

۸ـ تسوید پروژه قانون جدید ثبت احوال نفوس واحصائیه حیاتی که ز مینه امکانات انکشاف وفعالیتهای بعدی رادر ساحات‌مختلف درکشور مساعد میسازد تحت غور ومطالعـه قرارگرفته که بعدازتصویب ومنظوری مقـام ذیصلاح درساحه تطبیق قرار داده میشود .

طرح وتطبیق پـلان مقدماتی توزیع تذکرهٔ کوچیها :

۹ـ درتاریخ اداره ثبت احوال نفـو س واحصائیه حیاتی درکشور تطبیق پروگـرام توزیع تذکره برای کوچی هایی سابقه بـوده وبرای اینکه یك قسمت ازنفوس غیرمسکون کشورازثبت باقی نمانده باشد ونظربضرورت های مبرم حیاتی وتوسعه حیات اجتماعی ، اقتصادی، کلتوری دولت جمهوری ریاسـت ثبت احوال نفوس پلان توزیع تذکره کوچیها راطرح وتنظیم نموده واخیرا درولایات لوگر وغزنی به توزیع تذکره کوچی های کشـور آغاز نمودکه خوشبختانه توزیع تذکره برای کوچیها درین مناطق موفقانه پیش میرود .

۱۰ـ تهیه لوازم ووسایل برای شعبـات احوال نفوس مرکز وولایات شعبات ثبـت احوال نفوس فاقد وسایل ولوازم ضـروریه نظربه ایجابات وقت بوده و غـرض انتظـام وانسجام بهترکار ریاست ثبت احوال‌نفوس بادرنظرداشت امکانات مالی وسایل ولـوازم ضروریه رابدسترس شعبات مربوط گذاشته وهم امکانات آنرا مطالعه نموده تا در آینده شعبات احصائیوی ازوسایل فنی احصائیـوی برخوردار گردد .

۱۱ـ جلب همکاری ومساعدت های مالـی وتخنیکی ملل متحد غرض بهبود امور ثبـت احـوال نفـو س و احصـائیـه حیـاتـی

اداره پروگرام انکشافی ملل متحد درپروژه ثبت احوال نفوس واحصائیه حیاتی بالـغ بر ۱۲۳۷۰۰ دالر امریکایی مساعدت نمودکه مشتمل ازتمویل وسایط حمل ونقل مـاشین های حساب، فوتوکاپی، ماشین های گستتنر میزتریس رسامی، اعزام متخصصین ، ثبت احوال نفوس وبعضا سامان ولوازم ضروریه دیگر می باشد .

۱۲ـ تسوید وتهیه دوپروژه دیگر غرض جلب کمك های مالی وتخنیکی ملـل متحـد درکشوربه منظور احیای احصائیه حیاتـی صورت گرفته که البته متن مواد مندرجه مورد تائید متخصصین ملل متحد نیز قرار گرفته امیداست باقبولی این دوپروژه و مساعـدت های مالی وتخنیکی ملل متحد بهبود دروضع اموراحصائیه حیاتی کشور رونما گردد .

قوماندانی عمومی امنیه :

قوماندانی عمومی امنیه وشعب مربوط آ ن درروشنایی ارزشهای نظام ملی ومترقـــی جمهوری وبتاسی ازقوانین ولوایح وظـایـف مربوط فعالیت های ذیل راانجام داده است :

الف ــ درساحهٔ مدیریت عمومی حرکات :

مدیریت عمومی‌حرکات درچوکات قوماندانی عمومی امنیه منحیث یك ارگان علمی‌وفرهنگی مطابق به احکام قانون ومقررات وتعلیماتنامه باحفظ ارتباط باسایر دوایر دولتی که‌مکلفیت های مماثل دارند وظایف خودرا انجام‌میدهد.

همچنان به معاونت اهل خبره وهمکـاری پولیس ورزیده ومجرب ووسایل علمی وعملی برای کلیه ساحات مربوط پولیس لـوایـح وتعلیماتنامه ها واساساتی رابمیان می آورد تااجرآت رامتحدالشکل ساخته جلو هر گونه خودسری واعمال مغایر قوانین کشـــور را بگیرد .

فعالیتهای شعبات مربوط این مدیـریـــت قرار ذیل است :

۱ــ درآمریت تشکیلات : تدقیق ، مطالعه وارزیابی بشکل قوای امنی بصورت همه‌جانبه صورت گرفته .

۲ــ درآمریت تعلیم وتربیه بمنظور سویه علمی پولیس به تدویر کورسهای اطفائیه، مخابره، محاسبوی، نشان انگشت و تـدویر کورسهای دکتوران دراکادمی پولیس، تدویر سیمینارهای قوماندانان ولسوالی هاوعلاقداری هابغرض ارزیابی مشکلات امنی ، منطقـوی وجستجوی طرق حل آن طی دودوره معرفی ۳۰ نفرطلاب بکلـــوریا پاس به پوهنځـی لوژستیك ، تسوید وطی مراحل تعلیماتنامه صفحه اول ساتونکی صورت گرفته است .

۳ــ دراکادمی پولیس، تسوید ونشررساله جرائیمیکه باعث تشویش اذهان عامه میگردد وارسال آن به تمام قـدمه هـای پولیس ، تسوید وتوزیع فورمه های تحقیق جنائـی. جمع آوری مضامین مسلکی مجله پولیس و نشراین مجله بوقت معینه وتوزیع آن‌مطابق پلان به‌تمام قدمه هاوتبادله آن بـا سایـر نشرات ثقافتی مرکز .

٤ــ درآمریت نشرات : باوجود محدودیت قدرت وسایل طباعتی توانسته است برعلاوه طبع فورمه های لوژستیکی واوراق مطبـوع مورد ضرورت مرکزوولایات به طبع تعلیماتنامه های لوژستیك، جنائی، تفتیش وسایط نقلیه رساله امنیتی وطبع بیست هزار جلد بیانیه خطاب بمردم به‌لسان دری و پشتو اقـــدام ورزیده است .

۵ــ درآمریت عمومی جنائی : برای کشف واقعات وتوضیح جرایمیکه توسط فاعلیـــن متکرر وحرفوی صورت میگیرد ، ترتیب‌وانفاذ تعلیماتنامه اطلاعات جنائی، تدویر کورسهای اطلاعات جنائی ونشان انگشت ابراز نظـــر تخنیکی وعلمی درمورد ۳٦ دوسیه هـــا ی واصله بارتباط خط شناسی ابرازنظرعلمی در مورد ۱۱۸ دوسیه راجع به موضوعات‌کیمیاوی ارسال عکس های محل واقعه سامان وآلات

عکاسی به آمریت های جنائی ولایات کشور اخذ ۳۱۱۵ نشان انگشت ده‌گانه متهمین ترتیب وتصنیف آن مطابق فورمول های‌وضع شده صورت‌گرفته ودرجهت مبارزه وجلوگیری ازرشوت ۳٤ نفرمامورین ملکی وصاحبمنصبان پولیس بالفعل گرفتار گردیده اندکه دوسیه تحقیق شان غرض طی مراحل قانونی بمراجع مربوط محول گردیده است .

٦ـ درمدیریت مبارزه باقاچاق ومواد‌مخدره آمریت عمومی جنائی :

به تعداد۹ قلم انواع موادمخدره ، ۹۷۷۳ مترتکه ٤۸۸۳ وارو۸۹۲ توپ تکه های مختلف النوع ۸ قلم انواع مواد ارتزاقی ، ۲ سلاح ناریه ، ۲قلم مفروشات ، ٤ قلم ادویه جات ٤ قلم مسکوکات، ۸قلم اسعار، ۳ قلم‌احجار قیمتی، ۱۳قلم سامان ولوازم پلاستیکی، ٦۸ قلم سامان ولوازم متفرقه وبنجارگی دستگیر گردیده است .

۷ـ درآمریت عمومی لوژستیك :

دراین آمریت‌که اکمال واداره امور مالی وتخنیکی قوای پولیس تدویر میگردد بارتباط وظایف مشخصه آن فعالیتهای ذیل صورت گرفته :

۱ـ یك قسمت زیاد قوای پولیس سرحدی مطابق پرنسیب های اعاشه ، اعاشه‌گردیده است .

۲ـ در اصلاح قیافه والبسه پولیس که ازنگاه مورال تاثیرزیاد دارد سعی بعمل آمده تایونیفورم پولیس تعدیل واصلاح گردیده خصوصا پولیس تشریفاتی از نگاه البسه، تجهیزات وقیافه تجدیدواصلاح گردیده است.

۳ـ امور خدمات صحی‌که یکی از عوامل مهم فعالیت میباشد ومجادله برعلیه هرگونه امراض بصورت وقایوی ومعالجوی اقدام‌بعمل آمده است .

٤ـ عمرانات وتاسیسات پولیس از قبیل ماموریت های پولیس ، محابس ، دیپو ها وغیره تاسیسات لوژستیکی که به اساس‌قدرت مالی وبودجه انکشافی اقدام واعمار گردیده است عبارت است از :

الف‌ـ محبس عمومی :

ازاینکه ارتکاب جرایم وتجاوزات خلاف قانون انسانها باوجود تحدیدات قانونی و تبلیغات احکام دینی واخلاقی جلوگیری نشده ونمیشود وازجانب دیگر انسانیکه مرتکب جرم میشود طبق احکام قانون مجازات واحیاناً حبس میشود ازاینکه این چنین اشخاص از یکطرف طبق احکام قانون مجازات وازجانب دیگر کرامت انسانی شان حفظ وبرای اصلاح اخلاق وروحیهٔ شان اقدام مفید بعمل آمده باشد درمحابس دستگاه های صنعتی وفعالیت های حرفوی بکار انداخته شده همچنان محیط محبس بیك محیط سالم تبدیل شود ایجاب مینمودکه دراعمار واصلاح محابس اقدام‌بعمل آید ازآن جمله درمحبس عمومی بلاك ۲ـ۳ بحال سه منزله ازخشت کاری خلاص شده دروازه وکلکین فلزی دو بلاك فوق الذکر پنجاه فیصد نصب شده ومتباقی درحال اکمال

است .

ب ــ یك آشپزخانه مكمل دارای خرج خانه ودیپو دراکادمی پولیس تکمیل شده است وتعمیر ماموریت پولیس شهرنوبحال دومنزله تکمیل وطرف استفاده قرارگرفته ، همچنان کارتعمیرات دومنزله ماموریت های پولیس اکبر خان میمنه ، ماموریت پولیس کندز قوماندانی امنیه غورات وتعمیر دو ماموریت امنی درولسوالی های میمنه،هرات،آغازوپنجاه فیصدکارآن اکمال شده است .

۸ــ درآمریت عمومی ترافیك :

ازاینکه درسال ۱۳۵۵ نظربه سال ۱۳۵٤ به‌تعداد ٤۹۹۵عرادجات ازدیاد بعمل آمده که این افزودی روی جریان ترافیك تاثیرمهمی داشته ، لذابغرض جلوگیری ازبروز حادثات درپهلوی جزایر ترافیکی باعمار تا سیسات درقسمت های سره میاشت ، میرویس میدان، کارته مامورین، دهمزنگ وخیرخانه‌مینه اقدام وهم راه های رفت وآمد مجزاء ودر بعضی قسمت هارنگهای فورسفورسی نصب گردیده تادراثنای شب راننده هامتوجه شده باشند وبدینوسیله ازبروز واقعات ترافیکی جلوگیری بعمل آید .

ج ــ برای اینکه مشمولین ترافیك بتوانند مطابق به قوانین ومقررات سیر وحرکت خود هاراتنظیم نمایند لوایح وجیزه های ترافیکی درمناطق مختلف نصب گردیده است .

د ــ درسال ۱۳۵۵مشمولین کورس‌لایسنس بین المللی ۲٦٤۲ نفربوده واز لایسنس عادی به ۳٤۹۸ نفر رسیده .

هـ ــ نشبروجیزه هالوایح، سوالها ازطریق نشرات درجراید ورادیو .

۹ــ دراکادمی پولیس :

دراکادمی پولیس برعلاوه فعالیت های تعمیراتی ولوژستیکی در حصه تعلیم وتربیه پرسونل قوای پولیس اقدامات آتی صورت گرفته :

۱ــ تدویر دوره کورس سرساتنمن مطابق قانون‌استخدام ترفیع وتقاعدکه درسال ۱۳۵۵ به تعداد ۱۷ نفرسرساتنمن درشق امنی تحت تربیه شده وبعداز اخذ امتحان نهائی به کدر قوماندانی عمومی امنیه شامل کار شدند .

۲ــ تدویر کورسهای مسلکی برای داکتران موظف قوماندانی عمومی‌که البته درین کورس ۱۲نفرداکتر شامل وبعداز گذشتاندن دوره چهارونیم ماهه کورس وموفقیت درآن مطابق نص قانون بحیث همردیف ازامتیازات پولیس مستفید میشوند .

۳ــ باپیروی ازمتون قانون استخدام‌پولیس واکمال قوای پولیس درسال جاری اکادمی پولیس به‌تعداد ۹۳نفر بکلوریاپاس های‌لیسه های مختلف و۱۷۳ نفرطلاب متوسطه پاس را باساس کانکورعمومی شامل صنوف ساتنمن نموده وبعدسپری نمودن یکسال دوره‌تحصیلی منجمله ۹۳ نفرطلاب بکلوریا پاس ۸٦ نفر کامیاب واز ۱۷۳ نفرطلاب متوسط پاس ۱٦۰ نفرآن کامیاب وبه صنف دریم ساتنمن شامل

قوای پولیس گردیده اند .

٤ـ مشمولین‌دورهٔ چهارم‌کورس سرساتنمنی راتعداد ٥٤ نفرلمری ساتنمنان تشکیل میدهد.

٥ـ مشمولین دورهٔ چهارم کورس عـالی پولیس راتعداد ٤١ نفرتشکیل میدهد .

٦ـ تهیه پروگرام تدریسی برای‌کورسهای سال١٣٥٦صاحب منصبان وساتنمنان رویدست است .

٧ـ تقویهٔ کتابخانه اکادمی پولیس باکتب مختلف علمی ومسلکی .

٨ـ طبع یکتعداد مفردات درسی کورسهای مسلکی توسط شعبه طباعتی .

٩ـ حصه گرفتن تیم های سپورتی اکادمی پولیس در مسابقات مجوزه المپیک کـابـل منجمله تیم فتبال، والیبال ، تیم پهلوانـی وپینگ پانگ .

بـ اجراآت وفعالیتهای ولایات وشعـب مربوط آن :

الفـ بارتباط وظایف اصلی ادارات محلی وفرعی ولایات :

١ـ درساحه امور امنی ، درظرف سـال ١٣٥٥ درساحه‌مرکز، ولایات، لوی ولسوالیها وعلاقداریها پرسونل مربوط وزارت داخله به کشف وتحقیق تعداد ١٠٧٧٣ واقعات جزائی موفق ومنجمله بتعداد ٥٢٩١ دوسیه هـای نسبتی متهمین قضایای جزائی رااز طـریق څارنوالی های مربوط غرض تعقیب عدلی به محاکم مربوط احاله، چنانچه در برابر تعداد ٤٧٨٠ فقره ازواقعات جزائی فیصله هـای محاکم رااستحصال نموده است ارزیابی ارقام فوق نمایانگر این حقیقت است‌که در اثـر مساعی خستگی ناپذیرپرسونل امنیتی وزارت داخله ازیکطرف گراف واقعات جـرمی در سرتاسر مملکت نظربه مقایسه سال ١٣٥٤ که سرجمع آن ١٧١٦١ بود قوس نزولی‌خود رابا تنقیص ٦٣٨٨ واقعه پیمـوده است . ازجانبی هم ازنگاه سرعت عمل تحقیق ٥٢٩١ فقرات جزائی نظربسال ١٣٥٤ زودترتکمیل وبدوران قانونی انداخته شده است نتیجـه حاصله این مساعی یقینا درتامین امنیت قابل اعتبار وبالاخره درتعمیم وتحقق بخشیـدن عدالت اجتماعی که ضرورت مبرم واولیـه هموطنان ماراتشکیل میدهد اثرمثبت وارزنده دارد .

٢ـ درساحه امورثبت‌احوال نفوس وتوزیع تذکره جمهوریت :

یکی ازوظایف اصلی دیگر پرسونل وزارت داخله راکه ثبت احوال نفوس‌مملکت وتوزیع تذکرهٔ جمهوریت درسرتاسر مملکت تشکیل میدهد قسمت اعظم این وظیفه درسال ١٣٥٥ درساحه مرکز وولایات کشور انجام گردیده که تفصیل مزیدآن درهمین راپور در بخش الفـ تحت عنوان اجراآت ریاست ثبت‌احوال نفوس وزارت داخله گنجانیده شده است .

ب: بارتباط وظایف فرعی ادارات محلی و فرعی ولایات :

درساحه تحصیل باقیات دولتی:

١ـ تحصیل بـاقیـات دولتی بـا ساس

اصولنامه مربوط آن یکی ازوظایف فرعی پرسونل وزارت داخله رادر ساحه ولایات لوی ولسوالیها، ولسوالیهاوعلاقداریها تشکیل میدهد وماحصل آن درتنظیم بودجه مالی سالانه دولت نقش موثری داشته روی این منظور پرسونل وزارت داخله در ظرف سال ۱۳۵۵ به تحصیل ۸۷۷۸۷۹۲۸۷ باقیات نقدی و ۲۸۵ ر۴۲۹۹ تن جنسی موفق گردیده که به مقایسه سال ۱۳۵٤ درتحصیل باقیات نقدی دولتی ۵۰۸۷۳۱۹۷۱ افغانی ودر جنسی ۶۰۶ر٤۲۷۵ تن تزئید بعمل آمده است .

۲ـ درساحه امورحقوقی بین اشخاص :

امور حقوقی ازقبیل تحصیل حقوق دائنین ووارسی ازاموردعاوی املاکی، میراث،ازدواج وغیره ازناحیه جلب واحضار طرفین دعوی وارجاع آن بمحاکم عدلی باساس تعلیماتنامه هاولوایح مربوط که درجمله وظایف فرعی پرسونل وزارت داخله قرارگرفته است رسیدگی باین امور بذات خودازناحیه رفع اختلافات وکشیدگی های ذات البینی اشخاص که در صورت عدم وارسی بعضاً منجربه تصادمات وواقعات جزائی بین طرفین دعوی میگردد بصورت غیر مستقیم درتامین امنیت، آسایش وآرامش مردم منطقه نقش بارزی دارد روی این هدف پرسونل وزارت داخله درساحه ولایات لوی ولسوالی ، ولسوالیها وعلاقداریها بعداز اجراآت مقدماتی ازقبیل جلب واحضار طرفین دعوی به شعبات حقوقی ومحاکم عدلی مربوط ازناحیه تحصیل حقوق دائنین به تحصیل وهم به فیصله ۱۵۹۲٤ دوسیه های حقوقی مبلغ ۶۲۷۹۰۱۰ افغانی ده یکه حقوق دولت ازقبیل دعوی املاکی، میراث، ازدواج وغیره ازطریق محاکم عدلی موفقیت حاصل نموده است .

۳ـ درساحه امور انکشافی ازقبیل عرفانی، عمرانی، مواصلاتی ومخابراتی وزراعتی :

پرسونل وزارت داخله بهارتباط وظایف فرعی درساحات فوق در ۲۶ ولایت کشور حسب تشریح ذیل سهمگیری های مادی و همکاری های معنوی مردم رابصورت داوطلبانه جلب نموده است .

الف ـ درقسمت عمرانات وامدادهای عرفانی:

۱ـ امداد ۱۰٤ جریب زمین جهت تعمیر مکاتب .

۲ـ اعمار ۱۰۰ باب مکاتب .

۳ـ تادیه مبلغ ۱۳۸۳٤٤۵ افغانی پول نقد جهت مصارف ترمیم .

٤ـ تادیه مبلغ ٤۶۱٤۰۳۲ افغانی جهت تهیه لوازم واثاثیه مکاتب .

۵ـ امداد ٤۲ پایه میزوچوکی مکاتب .

٦ـ امداد ١٤ تخته فرش مکاتب .

بـ درقسمت عمران مساجد :

١ـ عمران پنج باب مساجد .

جـ درقسمت مواصلاتی :

١ـ احداث ١٠٣ کیلومترسرکهای فرعی .

٢ـ ترمیم ٤٦٩کیلومترسرك اصلی وفرعی .

٣ـ اعمار١١ پایه پل های عامه

٤ـ ترمیم ١٤پایه پل وپلچك های عامه .

دـ درساحه مخابراتی :

١ـ امداد ٢٣٠٦ پایه های تیلفون .

هـ ـ درساحه زراعتی :

١ـ اعمار ٧ انهار زراعتی.

٢ـ غرس ٥٧٠٩١ اصله نهالهای مثمر وغیر مثمر .

وزارت عدلیه

امور عدلی واجرآت عادلانه در تحقیق و تعقیب قضا یاکه ارتباط ناگسستنی باقضا دارد از اساسات عالی انسانی و اهداف دیمو کراسی دریك مملکت محسوب میگردد. بهرپیمانه ای که خارنوال وياقاضی رسالت تاریخی خود رادر ا جرای فیصلهٔ سالم قضایا و رسیدگی عادلانه در مورد دوسیه های متهمین بصورت کامل و درست مدنظر بگیرد بهمان اندازه احقاق حق بمیان آمده، شکایت رفع و خاصتااهداف انقلاب جمهوری عملی میگردد.

با رعایت اساسات فوق سعی بعمل آمده وزارت عدلیه در اجرا آت ۱۳۵۵ ادارات خویشس مجا هداتی را ازلحاظ نظم امور خارنوالی ها، حل و فصل دوسیه های نسبتی اشخاص و ماورین ، تدقیق و تهیه قوانین و مقررات توسعه دار التادیب های اصلاحی تهیه پرسونل جهت تحقیق قضایا که تحقیق قضایا بموجب ماده ۱۰٦ قانون اساسی به خارنوال سپرده شده و یك سلسله امور اداری انکشافی و اجرائیوی دیگر بعمل آورد. که ا ینك بصورت جداگانه ذیلا توضیح میگردد :

اداره عالی خارنوالی (اداره های مدعی العموم) ا زجمله بزرگترین دستگاه های عدلی است که به منظور تامین عدالت اجتماعی، به تحقیق و تعقیب مجرمین پرداخته علیه متهمین در محاکم اقامه دعوی می کند وبه این ترتیب عامل موثری در تقلیل جرم و مجرم درمملکت میگردد .

بصورت فشرده وظایف اداره عالی خارنوالی درچهار مواد ذیل خلاصه میشود :

الف- تحقیق جرائم ،تفتیشس و مراقبت اجرا آت خارنوال ها .

ب- تعقیب عدلی قضایای جرمی درمحاکم.

ج- تطبیق فیصله های قطعی محاکم .

د- نظارت مداوم از محابس و دارالتادیب ها .

اورگانهای اداره عالی خارنوالی با مدنظر گرفتن وظایف فوق به منظور توحیدوانسجام بهتر اموربه لوی خارنوال ارتباط نزدیك دارد که میتوان امورمربوط به هراورگان رادرنکات آتی خلاصه کرد :

۱-لوی خار نوال :

لوی خارنوال بحیث وزیر عدلیه و عهده دار ریاست شوریعالی قضابه صفت بزر گترین خارنوال و ماور ضبط قضائی مملکت در تطبیق پالیسی عدلی دولت جمهوری سهم داشته وبا نظارت ورهنمائی ادارهٔ عالی خارنوالی و دیگر ماورین ضبط قضائی در مرکز و ولایات کشور در تطبیق قانون مراقبت می نماید.لوی خارنوال در بارهٔ تعقیب عدلی قضا یای عمده شخصا تصمیم میگیرد. مگر در شرایط عادی این مراقبت مستقیما توسط مرستیال لوی خارنوال یانائب لوی

خارنوال و دیگر مامورین ضبط قضایی ویا باستیذان لوی خارنوال عملی میگردد. برای رسیدگی به عرایض و شکایات مراجعین مخصوصا کسانی که‌شکایت شان مربوط به ادارات قضا و خارنوالی هاباشد شخصا لوی خارنوال تحت پروگرام و تقسیم اوقات مشخص وارسی می کند، تا از بیرو کراسی اداری جلو گیری بعمل آید.

۲ـ مرستیال لوی خارنوال :

مرستیال لوی خارنوال در نظارت عمومی ادارهٔ عالی خارنوالی درمرکز وچه در ولایات و همچنان در تطبیق پروگرام های‌عدلی بالوی خارنوال همکاری می نماید . مرستیال به استیذان لوی خارنوال‌در تنظیم روابط اداره عالی خارنوالی بادیگر ارگا نهای مربوط حکومت مجاهدت دارد وهم به مقصدرهنمونی اداره عالی خارنوالی و نمایندگی های آن‌در ولایات تصامیم اتخاذ می کند .

۳ـ نیابت تعقیب قضائی :

وظیفه عمدهٔ‌نیابت تعقیب امور قضائی‌اتخاذ تصمیم بر لزوم و عدم لزوم تعقیب عدلی قضایا ،اقامه دعوی جزائی در محاکم‌ابتدائیه مامورین اختصاصی گدام ها وحسابی ارائهٔ اعتراض و اقامهٔ دعوی و استیناف خواهی برحکم دیوان امنیت عامه و محاکم ولایات در موضوعات جزائی و تمیز خواهی‌برفیصله های استیناف می باشد، در سال ۱۳۵۵ مجموع دوسیه هایی که ازخارنوالی های مربوط قضائی تحت اجراقرار گرفته حسب آتی است :

الف ـخار نوالی ابتدائیه ما مورین :

دوسیه های وارده وقایع جرمی ۷۸۳ جلد

اجراء شده ۷۷۱ جلد

بـ خار نوالی استیناف مرکز :

دوسیه های وارده قضایای جزائی ۵۸۷۸ جلد

اجرا شده ۵٦۷۰ جلد

ج- خار نوالی تمیز :

دوسیه های وارده قضایای جزائی ۱۲٤۱۳ جلد

اجرا شده ۸۸۳۵ جلد

د- خار نوالی اختصاصی گدام ها:

دوسیه های وارده ۱۹٤ جلد

اجراء شده ۵۵ جلد

غرض تکمیل فرستاده شده ۱۰۳ جلد

غرض استیناف خواهی فرستاده شده ۳٦ قطعه

هـ ـ خار نوالی حسابی :

دوسیه های وارده ۵۹۷ جلد .

مستردی غرض اکمال ٤۷۲ جلد .

غرض استیناف خواهی فرستاده شده ۳٦ جلد

٤ـ نیابت تدقیق وعرایض :

وظیفه اساسی این نیابت رسیدگی به شکایاتی است که از اجرا آت‌مامورین ضبط قضائی نشئت می نماید . این وظیفه بذات خود اهمیت زیاد داشته و ارتباط مستقیم باساسات عدلی دارد. مطالعه و جستجوی

طرق بهتر جهت رشد وتنظیم امور خارنوالی روشس های موثر در تعقیب عدلی جرائم و رهنمایی درساحه تطبیق احکام قوانین وظیفه این نیابت است . موافقه‌و تمدید توقیفی بیشس از ششماه متهمین اجرا آت راجع به تعلیق ماموربن متهم و اخذ منظوری رهائی مشروطه محکومین‌از طریق این نیابت‌صورت میگیرد .

نیابت تدقیق وعرایض علاوه بر وظایف بالا اجرا آت آتی را در مورد دوسیه های تدقیقی بعمل آورده :

دوسیه های وارداتی ولایات جهت تدقیق ۲٦۹۳ جلد .

تدقیق واجراآت لازمه‌بعمل آمده ۲۱۲۷جلد

حفظ و عدم لزوم دوران دوسیه ٥٦٦جلد

عرایض اجرا شده ۲۳٥٦ قطعه .

٥ ـ نیابت تحقیق و مراقبت :

وظیفه این نیابت نظارت بر سیر اجراآت وسرعت وصحت عمل ادارات خارنوالـی و شعبات مربوط وزارت عدلیه است اخذ تصمیم نهائی راجع به دوسیه های غیرقابل دوران وقناعت شدد بر فیصله های محاکم ، بدست آوردن راپور واقعات جرمی وجزائی واطمینان از تطبیق فیصله های قطعی محاکم از زمرهٔ مکلفیت های این اداره میباشد . نیابت‌تحقیق ومراقبت اجرا آت آتی راتوسط دو ادارهٔ مربوط خود که مدیریت عمومی مراقبت و تفتیش میباشد بعمل آورده :

۱ ـ مدیریت عمومی مراقبت :

ثبت واقعات ولایتی ٤۳۰٦ واقعه .

مکاتیب صادره در مورد تطبیق فیصله های محاکم ۹٦۲٥ قطعه .

تهیه فورمه شخصیت خارنوالان ۹٥۰قطعه.

دوسیه قناعت درفیصله های‌محاکم ۲٦۰۰جلد.

تعقیب قضایای‌قاچاقی موادمخدره وترافیکی ۸۲ قضیه .

۲ ـ مدیریت عمومی تفتیش :

تدقیق دوسیه های وزارت خانه ها توسط نمایندگان تفتیش ۲۲۷ـ فقرهٔ جزائی .

تحقیق و تفتیش در داخل اداره ۳۷ فقره

٦ ـ نیابت محکمه عالی قضات :

وظیفه اساسی این نیابت تدقیق دوسیه های نسبتی قضات و منسو بین محاکم است بعد از وارسی به آن ها نظریات خود را بر تعقیب عدلی ویاعدم آن به لوی خارنوال ویا مرستیال لوی خارنوال ارائه می نماید . اقامه دعوی علیه قضات متهم در محکمهٔ‌عالی قضات ومراقبت تطبیق فیصله های صادرهٔآن محکمه که‌شکل قطعیت رابخود بگیرد ازوظایف عمدهٔ این نیابت محسوب میگردد. از جملهٔ ۲۱ جلد دوسیه جزائی ۱٤ جلدآن بعد اقامه دعوی به محکمه عالی قضات ارجاع شده که هفت جلد آن به‌فیصله رسیده وبقیه آن تحت اجرا است

۷ ـ نیابت تعقیب جرائم پولیس :

تدقیق بر دوسیه های مربوط پولیس وصاحب منصبان آن اخذ تصمیم برلزوم ویا عدم لزوم عدلی دوسیه های مذکور حصول

استیذان محاکمه واقامه دعوی درپیشگاه‌محکمه ابتدائیه پولیس ومحکمه نهائی آن وبالا خره حصول اطمینان در تطبیق فیصله های قطعی ونهائی محاکم پولیس از وظایف این نیابت محسوب میشود .

اجراآت نیابت تعقیب جرایم پولیس حسب آتی است :

الف ـ خارنوالی ابتدا ئیهٔ پولیس :

تعداد وارده دو سیه های جرمی ۸۲۲ جلد .

به محکمه احاله گردیده ۶۳۳ جلد .
دوسیه های فیصله شده ۳۰۱ جلد
قرار قضائی صادر شده ۲۵۸ جلد .
تحت اجراء ۱۸۹ جلد .
تمیز خواهی بعمل آمده ۱۲۵ جلد .

ب ـ خارنوالی نهائی پولیس :

دوسیه های وارده ۱۳۲ جلد .
به محکمه فرستاده شده ۱۳۲ جلد .
فیصله شده ۱۲۱ جلد .

تشکیل ادارهٔ خارنوالی در ولایات :

در حالیکه هر ولایت دارای یـــک اداره خارنوالی بوده واین خارنوالی متشکـــل از خارنوال مسا عدین و پرسونل اداری میباشند در بعضی ولسوالی ها نیز اداره خارنوالـــی ابتدائیه با تشکیل محدودی موجود است .

بعضی از ولسوالی‌ها نسبت عدم موجودیت بودجه کافی وپر سونل ماهر فاقد خارنوالی بودند . در اخیر سال ۱۳۵۵ مخصو صا بعد از انفاذ اولین قانون اساسی دولت جمهوری که ماده ۱۰۶ آن علاوه بر تعقیب قضا یـــا تحقیق وقائع را نیز بـــه خارنوال سپـــرده وزارت عدلیه مکلف شد ، تادر کلیه ولسوالی های مملکت خارنوالی های‌ابتدائیه راتاسیس وفعال بسازد علاوتا بغرض سهولت در کار وپیشرفت عملیات سالم تحقیقاتی قضا یای جرمی به صـــورت عموم در تشکیـــل ادارات خارنوالی ها تجدید نظر بعمل آمده مطـــابق احتیاج وضرورت منطقه گروپ های خارنوالی تحقیقاتی علاوه بر اعضای مسلکی که وظیفه تعقیب عدلی جرائم را در محاکم دارند ، تعین گردید . همچنان به تشکیل خارنوال های استیناف مطابق تشکیل حوضه های استینافی اقدام شده که بزودی شعبات مذکور فعا ل میگردد .

ریاست امور تقنین :

اداره امور تقنین که اجرای وظـــایف اوزا قانون فتوی تقنین تنظیم می نماید . یـــک سلسله فعالیت های جدی را در ساحه تهیه وتسوید قوانین مقررات ، اســـاسنـــامه های ادارات دولت ، تهیه مسوده های حقوقی و قانونی به ادرات مذکور اعزام نماینده ها و مشاورین حقوقی در جلسات و کمیته هـــای موظف وزارت ها بعمل آورده است .

مهمترین قسمت کار این اداره را تهیه واکمال تسوید ونشر قانون جزاء وقانو ن مدنی احتوا می کند که درسال ۱۳۵۵ بعـــد از مطالعه وتصویب مجلس عالی وزراء و منظوری حضور بناغلی رئیس جمهور درمملکت

نافذ گردید . قانون جزاء در ۵۲۳ ماده و قانون مدنی در چهار جلد که مشتمل بسر ۲۴۱۶ ماده است یکی ازکارهای ارزنــــده است که میتوان آنرا از فعالیت های حقوقی وقانونی وزارت عدلیه دانست . انفاذ قانو ن جزا وقانون مدنی دریك مملکت نه تنها در ساحه حقوق اشخاص نارسائی ها وخالیگاه را ازبین برد ، بلکه مکلفیت‌های قضات و محاکم را درساحه یك قضاوت سالم وعادلانه نیز تعین نمود . در سال ۱۳۵۵ ریاســت تقنین مو فق شد یك سلسله قوانیــــن، مقررات واسا سنامه های دیگری را نیــر تدقیق وتهیه نماید ، که قسمتی از آن بــه تصویب مجلس عالی وزرا ومنظوری حضــور شاغلی رئیس جمهور، نافذ ودرجریده رسمی نشر گردید ، که اینك توضیح میگردد :

قانون دستگاه بی سیم .

اساسنامه انستیتوت ملی مجادله ملاریا .

قانون موسسات ساختمانی خصوصی .

اساسنامهٔ حجاری اوترکانی موسسه .

اساسنامهٔ دبلخ داوبدلو موسسه .

اساسنامه بیمهٔ صحی مامورین .

قانون مالیهٔ مترقی .

اسا سنامهٔ ابن سینا درملځی موسسه .

مقررات تنظیم امور اسکان وباشند گان .

اساسنامهٔ کلوپ اطلا عات و کلتور .

تعداد مشوره های حقوقی که ریاست‌تقنین به ادرات دولتی صــادر نمــوده ۳۷۰۰ و هم مکاتیب صادره آن که صدور اکثر مکاتبات به شکل ونظر حقوقی بعمل آمــده ۲۰۰۰ تعدیل قانون اجرا آت جزائی و قــانــون خارنوالی که بااهداف وهدایات احکام قانون اساسی دولت جمهوری تطابق نماید ، تحت مطالعهٔ کمسیون حقوقی ریاست تقنین است وهمارزیابی سائر قوانین نافذه در سا یـهٔ احکام وروشنی قانونی اساسی دولت جمهوری تحت تدقیق وکار اعضای حقوقی این ریاست می باشد .

ریاست قضایای حکومت :

ریاست قضایای حکومت که باساس قانون شماره (۱) ۲۸ قوس ۴۳ در چو کات وزارت عدلیه تاسیس شده ، بحیث مدعی العمــوم حقوقی دولت علیه اشخاص که در برابــر ادارات وتصدی های‌دولت اقامه دعوی می ـ نمایند ، در محاکم مربوط دفاع می نماید .

در جریان سال ۱۳۵۵ جمعا در ریاست قضایا ۱۷۰ دوسیه شامل موضو عات املاکی حقوقی ، تجارتی مواصلت نموده که منجمله دوسیه های واصله به تعداد ۳۸ جلد آن‌تحت بررسی محاکم ثلاثه بوده ومتباقی ۹۸ جلدآن در خارج محاکم غرض فراهم آوری اسناد و دلایل مبنی بر تثبیت حقوق دولت قرارداشته وهم به تعداد ۳۴ جلد دوسیه از فیصلهٔ محاکم ثـلاثه کاملا به نفع دولت خاتمه یافته که مدعا بهای ذیل به نفع دولت به مراجع مربوط تسلیم دادهشده است :

زمین ۸ر۱۲ر۱۵۵۶۴ – ۱۳۵ ـ اصلــه درخت .

زمین یك فرد آب و اراضی و یك اندازه زمین وقفی .

زمین سه قطعه مازاد و ٤ دربند حویلی .

٤٣ قلبه زمین و ٢ حجر آسیاب .

زمین ٤٠ من تخمریز و ١٩ در بند دوکان زمین ٦ قنات و٣١ ، ٨٩٢٥٠٩٨ـ افغانـی نقد .

وهم یکتعداد دوسیه های حقوقی وتجارتی که به حساب ١٢ فیصد وغیره اندازهٔ حقیقی مبلغ آن تثبیت شده نمیتواند .

وهمچنین به تعداد ٢٢٩ دوسیه هـای املاکی در ولایات تحت دوران بوده که‌هنوز فیصله محاکم نسبت عدم تکمیل مراحـل مقدماتی آن اخذ نشده است ، که جمعا شامل ١١ـ٨ـ٤٦٠٠٣ جریب زمین بوده واز آنجمله ٩ـ١٤ر٢٠٦٣٩ جریب آن به نفع دولت فیصله ومتباقی آن بزودی بعـد از طـی مـراحـل قانونی فیصله میگردد .

ریاست دارالتادیب :

مهمترین مرکز اصلاحی خرد سالان منحرف که در سال ١٣٤٩ از طرف وزارت عدلیـه تاسیس شده ، اداره دارالتأ دیب است ،این موسسه در آغاز تاسیس مختص به پسرا ن مجرم بود. امادرعصرفرخنده جمهوری بمنظور تحکیم عدالت اجتماعی واحیای حقوق اناث دارالتأدیب دختران نیز در چوکات ریاست دارالتأدیب تاسیس گردید .

در سالهای اخیر نسبت کثرت نفوس و توسعه شهر ها ، جهش نفوس در مراکـز شهری، ضعف انطباق فامیل های نو وارد به محیط شهری ومشکلات اقتصادی ایشـا ن جرایم اطفال وخرد سالان متناسبا بیشتـر گردید که در نتیجه یك مشکل بزرگ برای پولیس، څارنوالی ومحاکم بار آورده است . بنأ جهت اصلاح پسران ودختران منحرف و اینکه آنها به حیث اعضای مفید جامعه تر بیه شوند موسسه دارالتأدیب بمیان آمد .

یکی از شرایط مسؤلیت اشخـاص سـن قانونی است . اطفالیکه سن شان کمتر ا ز هفت سال باشند عموما فاقد قدرت شعور و تمیز بوده از مجازات قانونا معاف میباشند .

اطفالیکه سن شان ازهفت سال بالاتر و الی ١٢ سال عمر داشته باشند قانونا در ساحهٔ تعقیب خاص قرار نمی گیرند آنهائیکه از ١٣ سال الی ١٨ سال عمر دارند اعمال جرمی شان قابل اندیشه واهمیت است . بناء برای آنکه جلو جرمی همچو خرد سالان منحرف گرفته شود وبه منظور اینکه ایشان به شکل مجرمین خطرناك ظهور ننمایند ، تدابیر خاص ومجازات خفیف در قانون برای آنها پیشبینی گردیده است ، روی ایناساس خرد سالان منحرف در اداره خاص تحـت پروگرام های مشخص گرفته شده وبه اصلاح وتربیت شان اقدام میشود که اززمره ادارات مذکور یکی دارالتا دیب است ، ریـاست دارالتادیب سر پرستی ، مراقبت وحمایـت شخصیـت ایـن اشخا ص را بر عهـد ه داشته وبه رفع روانی شان پرداخته ،افکار

واحساسات اطفال ونوجوانان مجرم ومنحرف رابه جانبی سوق دهد که رهبر وحامی شان در امور حیاتی آینده آنها گردد . ریاست دارالتادیب پروگرام های خاص اصلاحی دارد کهاین پروگرام هابه اثر همکاری های مستقیم وزارت های تعلیم وتربیه .صحت عامه .داخله و ریاست دمیرمنو تولنه تعمیل میگردد .

ریاست دارالتادیب نه تنهااطفال ونوجوانان مجرم را تربیه ونظارت می نماید بلکه آنها را علاوه بر تدریس سواد نظر به علاقه خود شان به آموختن بعضی حرفه های آموزشی از قبیل خیاطی ، نجاری ، بوت دوزی کـــه دستگاه حرفه های مذکور در داخل موسسه تهیه گردیده تحت نظر استادان ورزیده تشویق وسوق میدهد . بعد از آنکه اطفال به رشته های فوق دسترسی پیدا کردند وقرار نظریه وملاحظه هیئت تربیتی اصلاح احوال نمودند راپور اصلاحی آنهابـــه محکمهٔ اختصـــاصـی اطفال که دوسیه جرمی آنها از طرف شعبات جنائی غرض انفصال واصدار حکم ارسال میگردد . رجعت داده میشود تابا نظر داشت راپور اصلا حی این موسسه محکمه درقسمت رهائی اطفال مذکور تصمیم اتخاذ نماید .

اطفال مذکور بعد از رهائی به بعضـــی فابریکات خصوصی مثل بوت آهو .بوت عقاب نجاری جهان وفابریکه افغان موبل معر فـــی میگردند .ریاست دارالتادیب نظارت وتماس خود را با اطفال رهاشده تازمانی ادامه میدهد که ایشان بتوانند بخود متکی شده آثـــار جرمی شان رفع شده باشد واگر به والدین شان سپرده شوند وقتا فوقتا از رویه واخلاق آنها بااعضای فامیل شان توسط همکـــاران خدمات اجتماعی موسسه ویا ازخود والدین شان راپور اخذ میگردد .

برای اطفال متذکره علاوه از دوسیه جرمی آنها که از طرف پولیس څارنوال و محکمه ترتیب میگردد دوسیه جداگانه از طرف این اداره به کمك پرسونلی که متشکـــل از متخصصین مربوط است ترتیب گـــردیده و همکاران این اداره فامیل اطفال مجـــرم را ملاقات نموده معلومات های مفید درباره انگیزه جرمی . عوامل اقتصادی . محیطی کشیدگی های فامیلی از دیاد تولدات بدست می‌آورند که همه این معلومات به دوسیه مندرجه آنها درج میگردد .

اطفال ونو جوا نان که جهت اصلاح و تربیه از طریق شعبات جنائی به استیذان ریاست محکمه اختصاصی اطفال به ایـــن موسسه اعزام میگردند بجرائم سرقت .کیسه بری ، جرائم اخلاقی ، جرح وندرتا به جرم قتل متهم می باشند .

احصائیه ذیل تعداد اطفال منحرف را که در سال ۱۳۵۵ غرض اصلاح به این موسسه فرستاده شده اند و پس از اطمینان اصلاحی مرخص شده اند نشان میدهد :

اطفال ونوجوانان مجرم ۱۱۳ نفر .

بعد اصلاح ، رهاشد ۷۸ نفر .

مجرمین تکراری دربین اطفال فوق ۵۲ نفر

در سال ٥٥ که به اثر اقدام نیك دولت جمهوری درپهلوی دارالتادیب ذکوردارالتادیب اناث نیز در چوکات این موسسه تاسیس گردید ، یك تعداد دختران راکه به اثر عوامل مختلف مجرم بار آمده اند تربیه و نظارت نموده است چه قبلا همچو دخترا ن در محابس عمومی اناث شامل میشدند که شمولیت ومجالست دختران خورد سال بازنان مجرم تاثیر منفی شدید در اخلاق و مفکوره های آنها بمیان می آورد لذا پس از تاسیس دارا لتادیب اناث چهل دختر از محبس نسوان ولایت کابل وشعبات جنائی غرض تربیه به این موسسه اعزام واز جمله ١٧ نفر آن بعد اصلاح احوال ، رها گردیده‌اند این دختران مرتکب جرائم اخلاقی ، اختلاف، سرقه وندرتا قتل می‌باشند .

برای اصلاح احوال شاملین دارالتا دیب اناث پروگرام های مشخص ووسیع رویدست استکه وقتا فوقتا عملی میگردد .

ریاست دارالتادیب پروگرام تاسیس چهار دارالتادیب ذکور واناث را در مناطق پرنفوس مملکت درپلان هفت ساله انکشافی کشـــور پیشنهاد نموده که باتطبیق آن جلو انحرافات اطفال ونو جوانان گرفته شده تعداد اطفـال مجرم کاسته خواهد شد .

مدیریت عمومی حقوق :

اداره عمومی حقوق وزارت عدلیه موفق به حل وفصل یك سلسله عرائض وادعـای حقوقی گردید که در نتیجه در عواید فیصدی حقوق نسبت به سال ١٣٥٤ پنج فیصد تزئید بعمل آمده است ومجموع عوائد فیصـدی حقوق در سال ٥٥ بالغ بر ٤٠٠٠ر٠٠٠ ــ افغانی میشود .

مجموع دوسیه های حقوقی ومکاتیب‌مربوط به آن که تحت اجرا آمده حسب آتی است:

١ ــ دوسیه های حقوقی ٣١٣٢ جلد .

٢ ــ مکاتیب اجرا شده ٢٧٣١ قطعه .

٣ ــ عرائض به مراجع محول شده ٢٠٥١ قطعه .

مدیریت ارتباط خارجه :

وزارت عدلیه‌که احتیاج بیشتربه پرسونل علمی وحقوقی داردتوانست ٦ نفراز مامورین خودرا جهت تحصیل در رشته های حقـوقی ویا برای تزئید معلو مات تحت سکالرشیپ ها وبورسهای ممالك متحابه به خارج اعـزام دارد .

علاوتا به تعداد ٩ نفر مامورین در رشته های فوق کاندید شده که اعزام آنها درآینده قریب صورت می گیرد

ریاست عالی اوقاف :

الف ــ فعالیت او قاف در داخل مملکت :

١ــ گذاشتن صنادیق اعانه در مــــزارات مرکزکه عوایدآن بالغ بر٢٣٧٢١٣ ــ افغانی میشود واین پول قبلا از طرف اشخاص حیف ومیل میشد .

۲ ـ اعمار دکاکین در مزارات که عواید کرایه آن بالغ به ۱٤۲۲۱ـ افغانی است

۳ ـ ترمیم بعضی مزارات متبرکه تو سط اداره اوقاف ویابه اثر تشویق ایـن اداره توسط اشخاص خیر خواه .

ب ـ تنظیم امورحج وفراهم نمودن تسهیلات درسفر حج برای حجاج :

ترتیب پاسپورت های حجاج واخذ ویزه در سفارت خانه های مربوط تنظیم کار وان هـا ی حجـا ج ، تنـو یـر و تفهیـم حجاج به ادای مناسك حج ، اعزام هیئت های اداری وصحی باکار وانهای فضائی از زمینی حجاج واسترداد پول واموال منقو کة حاجی متوفی که در راه زیارت فوت می‌نماید.

در سال ۱۳۵۵ به تعداد ۲۰۰۰ نفر حاجی از راه خشکـه و۳۰۰۰ نفر از طریق فضـا غرض ادای مناسك حج به عربستان سعودی اعزام شده ، که ازاین مدرك مبلغ ۱۰۸٤٦۸۲۰ افغانی به بودجه اداره عالی اوقاف کمـك گردیده است .

ج ـ تثبیت وکشف جایدادهای وقفـی و عواید از آن :

اول ـ جایداد های ثابت که تحت تصرف اوقاف آمده :

۱ ـ زمین زراعتی ۱۹۵۰۲ جریب .

۲ـ اشجارمثمروغیرمثمر ٤۰۵۰۱ـ اصله .

۳ ـ اطاق نشیمن ٤۷ باب .

٤ ـ دکان ۱۲۹ باب .

۵ ـ غرفه ۲ باب .

٦ ـ آسیاب ٤ حجر .

۷ ـ سرای ۱ باب .

۸ ـ قنات ¼ ونیم حوض دهنه . عواید سالانه بالغ بر ۳۲۵۰٦۱ ـ افغانی میشود .

دوم ـ جایداد های وقفی در خارج مملکت:

۱ ـ رباط نادر شاهی واقع مکه معظمه .

۲ ـ حصول اسناد ملکیت رباط احمدشاهی در مکه معظمه وموافقه مقامـات ذیصـلاح سعودی در مورد ملکیت رباط مذکور بهاوقاف افغانستان .

۳ ـ تثبیت ملکیت ایلمراد بای واقـع شهر مکه معظمه .

فعالیت اوقاف درسفر حجاج به خـارج مملکت .

۱ وارسی حجاج افغـانـی در طـول راه خشکه الی عربستان سعودی .

۲ ـ رهنمونی حجاج د رمیدان جده .

۳ـ مراقبت احوال حجاج درمکه معظمه مدینه منوره ، منی و عرفات .

٤ ـ تداوی حجاج مریض توسط هیئت های صحی افغانی .

۵ ـ گرفتن منازل کرائی برای حجاج‌افغانی در مکه معظمه ومدینه منوره قبل از فرارسیدن حج .

٦ ـ تنظیم رباط نادر شاهی در مکه معظمه

فعالیت های تبلیغی اوقاف :

به منظور حفظ وانکشاف شعائر وسنن اسلامی مطابق روحیه اسا سنا مه این اداره اوقاف چه از طریق نشر مجله اوقاف ،رساله

های مربوط به فرائض واجابت وسنن دینی مخصوصا در مناسك حج وچه از راه تبلیغ مبلغین ادارهٔ اقداماتی را انجام داده است. تاسیس کتابخانه وجمع آوری یك سلسله کتب نیز از اقدامات موثر این اداره است .

اهمیت حفظ اموال وجایداد های وقفی :

جایداد های وقفی قبل از تاسیس ادارهٔ عالی اوقاف در ساحه های شهری از طرف ښاروالیهای اداره میشد ودر محلات ولسوالان اداره می نمود . چون ښاروا لان و ولسوالان اشخاص مسلکی نبودند ، اکثر جایداد ها یا خلاف احکام شرعی بفروش میرسید ویا توسط اشخاص دعوا جلاب با تقدیم دعاوی غیر قانونی بدون ارائه سند شرعی ملکیت های وقفی از دست میرفت . چون موسسات وادارات اوقاف موسسات خیریه وعام‌المنفعه بوده جایداد های وقفی جواز ندارد وهم جایداد وقفی به‌میراث برده نمیشود . لذا اداره عالی اوقاف در راه‌بدست آوردن جایداد های وقفی از آغاز تاسیس تاکنون مساعی زیاد بخرچ داده است . اگر حکم مادهٔ ۱۲٤ اساسنامه باین اداره سپرده شود . امیداست برحسب هدایات سود مند رهبر انقلاب و موسس جمهوریت که خواهان ترقی وتعالی مملکت میباشند ، درین ساحه نیز به پیشرفت های نائل آئیم .

اداره عالی قضا

آمریت عمومی اداری قضاء این اجرا آت را تحت رهبری شورایعالی قضاء از طریق ادارات ذیل انجام داده است :

ریاست دارالانشاء شورایعالی قضاء :

شورایعالی قضاء باستناد حکم مندرج فقره ماده ۲۳ قانون صلاحیت وتشکیلات قضائی بره‌و ضوعات تبدیلی محکمه در فقرات‌جزائی ومدنی غور وطی صدور تصاویب در مورد قضایای مورد بحث به مراجع مربوط هدایت صادر نموده که مجموعا ۱۷۷ تصویب را احتوا مینماید .

مشوره های قانونی که در برابر استهداآت محاکم بعمل آمده منجمله هشت موضوع آن ایجاب تصمیم را مینمود، متحدالمالا از ین طریق به محاکم ومراجع مربوط اطلاع گردیده جمعا به ۲۲ تصویب بالغ میگردد .

موضوعاتیکه از حیث تنازع صلاحیت‌محلی وموضوعی مورد غور قرار گرفته وبعد ازتعین محاکم ذی صلاح غرض اجراء به محاکم احاله گردیده محتوی ۱۵ تصویب .

صدور حکم تادیبی استینافی مطابق ماده ٤۰ قانون تنظیم امور وکلای مدافع علیه وکیل مدافع ، یك تصویب .

تعدیل ماده ۱۰ مقررات مربوط به ستاژ محررین ، یك تصویب .

موضوعات اداری ، متفرقه وقضا یا یکه طی صدور تصویب شورای عالی قضا به‌کمیته های معینه غرض ابراز نظر تفویض گردیده است ۱۸ تصویب .

ریاست تدقیق ومطالعات :

اجراآت ریاست تدقیق ومطالعات راساحات ذیل تشکیل میدهد :

در ساحهٔ تدقیق دوسیه های محاکماتی وتادیبی :

منظور از تدقیق درین ساحه عمل متهم تفتیش شامل غور وکنترول کلی اوراق و نتایج نظریات تفتیش قضائی جهت تثبیت مسئولیت یا برائت تفتیش شد گان ، کذا تفکیك مسئولیت انضباطی ، تادیبی ازمسئولیت محاکماتی مشمولین دوسیه وهمچنان تردید دوسیه به منظور تکمیل خلا های تحقیق و عند الزوم تکمیل ، خلاهای تفتیش بر طبق احکام قوانین میباشد .

ریاست تدقیق ومطالعات در قسمت ۷۱ دوسیه قضات و مامورین مربوط رسیدگی تدقیقی بعمل آورده وبارعایت اهداف فوق نتایج تکمیلیه رابه مرجع مربوط تسلیم داده است .

در ساحهٔ رسیدگی باستهدا آت ورهنمائی محاکم :

درین قسمت مشکلا تیکه محاکم در برابر قانون واجرا آت شان دارند ، مورد رسیدگی قرار گرفته ونظریات مشورتی ابراز میگردد.

این نظر یات الزام آور نبوده ، محاکم در صورتیکه آنرا قانونی ومعقول بدانندمیتوانند آن رابه منصهٔ تطبیق قرار دهند .

در جریان سال ۱۳۵۵ به تعداد ۶۳ فقره استهداء از ریاست های محاکم وسایر ادارات مربوط مواصلت کرده که جواب و نظریات مشورتی ابراز گردیده است

تنظیم فعالیت های ستاژ عملی ونظری قضات :

این اداره به تربیه پرسونل قضائی و اداری کادر قضاء ومحررین پرداخته‌مطابق به نیاز مندی های متحول دستگاه قضاء از طریق طرح پروگرام های عملی وعلمی قضات وماموریني راكه درسلك قضاء وساحهٔ اداره منسلك میشوند ، بمنظور آمادگی قبلی بایفای وظائفیکه بعد از اختتام دوره معینه ، به‌آنها تعمیل میگردد وظایف آتی را اجراء نموده است :

تربیه ۲۹ نفرقاضی و۱۵ نفر محرر در ظرف یکسال مطابق به شرایط شمول در کار قضاء ومحرری تادرجهٔ لیسانس از پوهنځی های حقوق وشرعیات وفارغان مدارس‌رسمی دینی کشور .

شاملین مرکز ستاژ به تاسی مصوبات کمیته نصاب تعلیمی موضوعاتیرا که محتوای مطالب فقهی وقانونی بوده ومحل تطبیقی آن در محاکم بیشتر محسوس است، توسط استادانیکه وظایف اصلی آن ها را قضا تشکیل داده واز نگاه تجارب صاحب فهم وخبرت میباشند ، تدریس ویاتوضیح وتحلیل واز زیابی موضوعات در انکشاف ذهنیت و ملکه قضائی ، ستاژ یران مساعدت مزیدی صورت گرفته . هکذا غرض توسعهٔ معلومات ستاژ یران کنفرانس های‌مبنی برموضوعات‌طب عدلی ، قاچاق کریمنال تخنیک ، روانشناسی ترافیك جاده ، پولیس جنائی . تشریح وظایف خارنوالیها ، وظایف وکلای مدافع تجارت بین المللی ، توضیح سیمینار های منعقده ممالك متحابه ، راجع به جلوگیری از جرایم ، تدابیر وقایوی ، معالجوی وتربیوی مجرمین ،تعلیق مجازات وغیره توسط استادان پوهنتون ، منسوبین وزارت های داخله عدلیه ، تجارت ، ریاست ترافیك کابل ویکتن از وکلای مدافع وطن بر گزار شده که مطالب آن در ساحه انکشاف ذهنی وحقوقی ستاژیران اثر ارزنده را بجا گذاشته ودر روشنی موضوعاتیکه جنبهٔ تدریسی ومعلومات آفاقی را احتوا میکند ، ستاژیران حینیکه وظایف اساسی را احراز میدارند از نگاه کسب معلومات علمی وعملی به سمت قضات ورزیده بتوانند در تعمیم عدالت سعی واهتمام زاید الوصفی را بخرج دهند .

روی همرفته دوره ستاژ قضات جوان در عصر فرخنده جمهوری همردیف ممالك مترقی وانکشاف یافته بوده و همسان بآن درتربیه وپرورش نسل جوان که سکان عدالت قضائی را بدست میگیرند ، از هر گونه سعی و کوشش مضایقه نشده ولزوما از اصول‌قبول شده جهانی که با شرایط عینی وذهنی حاکم بر جامعهٔ ما ساز گاری دارد در راه تربیه پرسونل قضائی واداری پیروی شده و به

طور مستدام کوشان است تابه اسلوب و شیوه های مطلوب که موافق با شرا یط عصر وزمان بوده جوانان را تربیه نماید .

امور پلان واحصا ئیه :

خلاصهٔ اجرا آت درین ساحه قرار آتــی است :

جمع آوری معلومات کامل ومنظم در باره کیفیت وکمیت‌کاروفعالیت های‌محاکم درظرف‌ماه وسال .

اطلاع از چگونی جریان کار محاکم وطرق جستجوی راه های مناسب متکی به‌ارزش های ملی وبنیادی کشور در اجرا آت قضائی و اداری .

کنترول اجرا آت محاکم به غرض باز یابی علل وموجبات تعویق والتوای قضا یا .

گردآوری معلومات در باره تعداد متهمین تحت توقیف ومحبوسین که انتظار حکم محکمه را دارند ، به منظور وارسی بهتر باحـوال محبو سین از طریق تعین سر نوشت قضائی شان .

جمع آوری معلومات دربارهٔ عواید قطعی محاکم وفراهم ساختن زمینه برای پلان گذاری های علمی ورو یکار آوردن اصلا حات درتنظیم پیشبرد امور محاکم .

توحید راپور های ماهوار قضائی کشور .

توحید راپور های ماهوار جرگه هــای صلحیه وراپور های ماهوار آمریت های ثبت اسناد ووثایق تمام کشور .

جمع آوری معلومات ومدارك برای طرح و تطبیق پروژه های جدید وتوسعه تشکیلات محاکم وادارات مربوط در حدود امکانات مالی دولت .

تنظیم راپور های قضائی (رویه قضائی) :

ادارهٔ راپور های قضائی که طرح آن در سال ۱۳۵٤ ریخته شده بود در سال ۱۳۵۵ درچو کات ریاست تدقیق ومطالعات قضائی عملا فعال وبکار انداخته شد ، که در نتیجه اولین رساله راپور های قضائی به غرض تقویه وانکشاف حقوقی کشور وبــه منظـور توسعهٔ معلومات وتنظیم رویه قضائی ازطریق فعالیت ادارهٔ مذکوربه‌تقریب سومین سالگرد استقرار رژیم جمهوری طبع گردیده است .

این رساله حاوی یکعده فیصلــه هــای قطعی محاکم بوده هرقضیه آن بادرنظر داشت معیار های معینه ایکه متن آن در سالنامــهٔ ۱۳۵٤ ـ ۱۳۵۵ به نشر رسیده انتخاب ویا تنظیم رهنما ئیهای موضوعی به تخنیك خاص حقوقی تهیه و ترتیب گردیده است .

تاسیس وفعال ساختن ادارهٔ راپور های قضائی در چوکات ریاست تدقیق ومطالعات یك قدم جدید وموثر در راه انکشاف حقوقی کشور وتنظیم رویه های قضائی بوده ،این اداره برای پیشبرد اهداف آتی اجرا آت‌خود را ادامه میدهد :

تنظیم لایحه نشر راپور های قضائی که مسوده آن ترتیب یافته وبرای طی مراحل قانونی در جریان است .

کار تدوین جلد دوم وسوم راپور های

قضائی در مرحله اختتام است .

جمع آوری مواد تقنینی ، انسجام ، تهیه اندکس ودایجست (فهرست های موضوعی و تاریخوار) وارائه آن‌به کتابخانه قضاء جهت استفادهٔ متتبعین حقوق به منظور اکمال تاریخ حقوق کشور مطالعه وغور بر پروژهٔ تاسیس یك مطبعه کوچك اقتصادی برای رفع نیازمندی های عاجل ادارهٔ قضاء ومرکز ستاژ ومطالعات قضائی .

روابط فرهنگی وکلتوری :

غرض توسعهٔ معلو مات علمی وعملـــی پرسونل قضائی واداری در چوکات ریاست تدقیق ومطالعات به تعداد ۱۳ نفر مامورین به خارج اعزام گردیده ودر نظر است ۲۱ نفر دیگر نیز بغرض تحصیلات عالی ومشا هداتی بخارج اعزام گردند . ضمنا باید متذ کرشد که ۱٤ نفر بعد ازختم تحصیل دوباره بـــه وطن مراجعت نموده اند .

فعالیت های نشراتی :

فعالیت نشراتی اداره عالی قضاء با در نظر گرفتن پرسونل مو جوده احـــتیا جات ادارهٔ قضاء را مرفوع نکرده ،لذا برای‌اینکه فعالیت های مذکور به نحو مطلوب توسعـــه پیدا کند ، در تشکیل اداره نشرات تجدید نظر بعمل آمده تا در آتیه بتواند بانجام آنچه مطلوب است بیش از پیش موفق گردد .

مجله قضاءمجله اختصاصی ومسلکی بوده ومطالب سودمند قضائی وحقوقی را برا ی خوانند گان بالاخص قضات ، څارنوالها ، استادان ومحصلین وسایر علاقمندان حقوق به نشر میرساند .

کتابخانه :

کتابخانهٔ قضاء که مجهز باکتب ورسایل علمی بوده وفعلا کتب علمی در رشته حقوق بزبان های پشتو ، انگلیسی ، عربی وآلمانی بوفرت در کتابخانهٔ مذکور موجود بوده وبرای مطالعه وانکشاف معلو مات اراکین قضائی و اداری قضاء آمادهٔ خدمت است .

اجمال اجرا آت اداره کتابخانه برای تنظیم بهتر کتابخانه وجهت نیل باهدافی که درنظر است ذیلا گزارش داده میشود :

- توزیع کتب فقهی وحقوقی برای استفاده ورفع ضرورت روزانهٔ قضات وما موریـــن مرکزی در داخل اوقات رسمی .
- تنظیم وطبقه بندی ۳۲۸ جلد کتاب به لسانهای خارجی‌که ازطرف موسسات فرهنگی ویا اشخاص به کتابخا نه ادارهٔ عالی قضاء اهداء گردیده ،به‌کتاب اساس کتابخانه با تثبیت مشخصات ونوعیت هر کتاب به ترتیب نمرات مسلسل .
- توزیع کتب ومجلات روزنامه هاورهنمائی مراجعین کتابخانه همه روزه در داخل اوقات رسمی در اطاق مطالعه .
- توزیع کارت های حق العضویت بـــه اشخا صیکه حایز شرایط مادهٔ (۱) مقررات استفاده از کتابخانه قضاء میباشند برای ۲۵ نفر .
- ترتیب وتنظیم کار تهای ۲۹۸ جلد کتاب

بەلسان دری که به کتابخانهٔ قضاء اهداء ویا تهیه گردیده است .

ـ ترتیب لست ۳۰۰ جلد کتاب فنبی و حقوقی به لسان عربی که از طرف موسسات فرهنگی طور امداد بکتابخانهٔ قضا خریداری میشود .

ـ ترتیب ، تنظیم وتهیهٔ روز نامه ها ، جراید، مجلات کشور وکلکسیون مکمل‌جریدهٔ رسمی ومجله قضاء برای استفاده کنندگان.

ـ توزیع ۱۹۷ جلد کتاب به اشخاصیکه حق‌العضویت کتاب خانه را دارند . درمیعاد معینه خارج از کتاب خانه .

ریاست تفتیش قضائی در امور مربوط به تنظیم تفتیش وتحقیق جرایم وتخلفات قضات:

منظور از تفتیش درین راپور عبارت از مشاهده ، بررسی وتحقیق اجرا آت قضائی واداری محاکم افغانستان است ،که اجراآت خود رابه صورت‌عادی واقتضائی طبق‌ایجابات قانونی انجام میدهد .

باین منظور ریاست تفتیش به فعالیت‌های خویش ادامه داده وخلاصهٔ اجرا آت آن قرار ذیل است :

ترتیب وتکمیل دوسیه هـــای قضات و وماموررین اداری مربوطهٔ به قضاء در اثـــر تفتیش وتحقیق مفتشین قضائی ٦٥ فقره .

دوسیه های که درین سال طی دوران بوده وفیصلهٔ محکمه عالی قضات را در بـر گرفته ۲۱ فقره .

دوسیه های مامورین اداری مربوط به‌قضاء که طی دوران بوده وفیصله راجـع بـه آن صادرشده ، ۲۱ فقره .

دوسیه های قضات ومامورین اداری قضاء که خارج از ریاست تفتیش تکمیل وتحت بر رسی قانونی درین اداره قرار داده شده، ۱٤ دوسیه .

دوسیه های قضات ومامورین اداری قضاء که تحت دوران قرار داشته وهنوز مراحل آن تکمیل نگردیده ۲۸ فقره .

وثایق مشبوهی وجعلی که تحت تعقیب و تحقیق ریاست تفتیش قرار دارد ۳٦ وثیقه

موضـو عات مربوط به جعلیت ومشبو هیت وثایق که بعد از طی دوران اصلی خا تمه پذیرفته . ۱۱ وثیقه .

تطبیق احکام نهائی در مورد دوسیه های قضات ومامورین اداری قضاء کـــه محکوم به کسر معاش وجریمه نقدی گردیده اند و انتقال عواید این ناحیه به بودجهٔ دولت ٥٩ فقره .

دوسیه های قضات ومامورین اداری قضاء که بعد ازطی دوران اصولی غرض حفظ بـــه مدیریت آرشیف قضاء ارسال شده ۷۳فقره.

فقرات قضات وما مورین اداری که بعد از طی دوران قانونی غرض تطبیق حکم تحت تعقیب میباشد ۲۹ فقره .

فقرات قضات وما مورین اداری مر بـو ط بقضاء که غرض فیصله‌به مراجع مر بوطارسال ولی تا حال فیصله درآن باره صادر نشـــده

۴۱ فقره .

ریاست وثایق وثبت اسناد :

تنظیم امور وثایق وثبت اسناد به اساس یك ریفورم خاص در سیستم وثایق وثبت اسناد بنحوی صورت گرفت کـه علاوه از تشکیلات قبلی اداره مذکور تاسیس وفعال ساختن ادارات وثایق ولسوا لیهای شکر دره کوهستان ، پلخمری واند خوی به غرض پیشبرد امور ورفع سرگردانی های مردم در نظر گرفته شده وفعالیت آن ادامه دارد .

اجرا آت عمدهٔ این ریاست بنکات آتـــی خلاصه میشود :

مطالعه استهدا آت راجع بهمحصول ومصارف واجرا آت مربوط بامور توثیق وارائهٔ جواب به مراجع مربوط .

اخذ ومطالعه راپورهای سالتمام وثایق عموم محاکم وادارات مربوط به آن .

رسیدگی به عرایض عاید به ثبت وثیقهٔ ازدواج ، طلاق ودیگر اسناد مربوط بهاشخاص حقیقی وحکمی مطابق احکام قانون ومقررات موضوعهٔ دولت .

مطالعهٔ مقدماتی وتعقیب پروژهٔ اعمار تحویل خانه های مجهز ومدرن در ولایات ، ولوی ولسوالی ها برای حفظ اسناد وهمچنان ایجاد تحویلخانهٔ مرکزی اسناد که یك کاپی اسناد درآن حفظ گردد ، بخاطر توسعه وانکشاف امور وثایق وثبت اسناد .

ریاست تحریرات ومراقبت قضاء :

هدف اساسی تشکیل این ریاست داشتن آگاهی کامل از وضع وپرسونل قضائی کشور در برابر مراجعین واصحاب دعوی است زیرا آنگونه تخلفاتیکه از طرف کارمندان قضائی وادارات نشأت کند .

با تقدیم ورقهٔ عرض واصلاع از طریق دوایر مربوط ریاست مذکور مورد باز رسی قرار گرفته علل اهمال وتخلف جستجومیگردد در برخی حالات محاکم ودوایر مربوط رهنمونی ودر بعضی موارد به موضوع خاتمه داده به عرایض وشکا یات حسب مقررات رسید گی میگردد .

بادر نظر داشت مراتب فوق وظیفهٔ ادارات مربوط ریاست تحریرات ومراقبت امور آتـی تشکیل می دهد :

الف ـ فعالیت ادارهٔ عارضین مشتمل بر اصغاء ورسیدگی آنگونه عرایضی است که ناشی از دعاوی جزائی ، حقوقی ، عــادی حقوق تجارت ، حقوق فامیلی ، حقوق میراثی وغیره دعاوی ایکه در پیشگاه محاکم اقامه شده بتواند ، میباشد .

ب ـ مدیریت مراقبت وظیفه دارد کـه تمامی اطلاعات وراپور های واصله را ضبط وبعد از علم آوری دقیق احوال مظنون را با محیط ما حول آن مورد مطالعه قرار داد ،راپور ها را باساس مشا هدات عینی موظفین مربوط تحکیم تائید ویا تردید نماید . البته قسمتی ازین اجرا آت درج دوسیه مراقبتی مـاور گردیده در تعین سر نوشت آن رول ارزنده را بازی میکند .

خلاصه اجرا آت ریاست تحریرات ومراقبت قرار آتی است :

۱ ـ رسیدگی به عرایض ده هزار موضوع .

۲ ـ رسیدگی به موضوعات مراقبتـــی ٤٠٥٤ موضوع .

۳ ـ رسیدگی به امور متفرقه ۲۸۸۱ فقره

٤ ـ رسیدگی بامور تحریر ٤٩٦ فقره .

ریاست اداری قضاء :

اداره عالی قضاء از طریق ریاست اداری خویش امور ذیل را انجام نموده است :

تطبیق بودجهٔ عادی وانکشافی سال ۱۳۵۵ ترتیب بودجهٔ عادی وانکشافی سال ۱۳۵٦ بر طبق نیاز مندی واقعی و در نظر داشـت صرفه جوئی تعین کمیته بمنظور اتخاذ تدابیر جهت تطبیق پلان ۷ سالهٔ امور قضاء باساس راپور و نظریات ریاست تدقیق ومطالعا ت وارسال آن بوزارت های پلان ومالیه ، اخذ راپور های مصرف از ریاست های محاکم و تطبیق آن باسر جمع بودجه مجرائی باقیات و ترتیب لست باقیات وارسال آن به ادارات مربوط جهت حصول آن . تکمیل کار ساختمان چهار باب تعمیر رهایش وچهار باب تعمیر دفتر ریاست محکمه برای بعضی ولا یـات و ولسوالی ها وانجام ۲۰ فیصدکار ساختمانی تعمیرات باقیماندهٔ رهایش ودفاتر محاکم . رهمچنین امور ترفیع وتقاعد ، رسیدگی به عرایض قضات وماموربن قضاء راجع به تبدیلی شان و ترتیب دفاتر اندراج طبق میتود های جدید برای عموم مستخدمین ادارهٔ عالی قضا وتجدید بیش از ٤٠٠ فورمه ثبت دارائی قضات وماموربن . از جمله کار ها ئیست که توسط ریاست ذاتیه قضاء در ظرف سالیکه گذشت انجام شده است .

وزارت مالیه

از آغاز دورهٔ نظام خجستهٔ جمهوری ، مطابق به مشی دولت انقلابی ریفورم ها و اصلاحاتی در همه ساحه های زندگی درکشور آغاز شد که موازی باین ریفورم هاواصلاحات اساسی وزارت مالیه افغانستان نیز مطابق به پرنسیپ های علمی وعملی وبه منظور انسجام بهتر وموثرتر امور اقتصادی ومالی مصمم شد اقتصاد کشور را سر از نو عاملا نه وگام بگام ومطابق به مقتضیات عصر وزمان طرح ریزی کند واستحکام بخشد .

روی این اساس وزارت مالیه دولت جمهوری بطرح وتنظیم امور پولی تنمیهٔ منابع مالی اصلاح طرز تحصیل عواید وخدمات بانکی پرداخت تا در تسریع رشد اقتصادی کشور پیروز مندانه پیش برود . وتوجه بعمل آمد تا عوامل وفکتور های لازم وموثر پلان های اقتصادی بوسیلهٔ تشویق سر مایه گذاری های خصوصی ، جلب پس انداز ها وتقویت اندازهٔ سیاست بانکی تنظیم بهتر عرضه پولی موفقانه عملی گردد . باتحصیل واستفادهٔ معقول عواید وکنترول در مصارف دو لتی بهبود وضع بودجهٔ عمومی ، بیلانس تادیات تدارك وجوه مصارف عادی وفینا نسمان پروژه های انکشافی مجدانه تلاش شد واین تلاش پیو ستگی دارد تا بخواست خداوند پلان هفت سالهٔ کشور ما آنطور یکه آرزوست به ثمر برسد .

باتذکر مطالب فوق اینك اجراآت وزارت مالیه افغانستان که متکی بیك اقتصاد مترقی ورهبری شده است طور نهایت اختصار تقدیم می گردد .

عواید دولت :

رجحان مالیات مستقیم بر غیر مستقیم :

با توجه بار شادات قیمتدار رهبر ملی ، ښاغلی محمد داود رئیس جمهور که فرموده اند :

«دولت جمهوری افغانستان سیستم مالیاتی کشور را بر اساس رجحان دادن مالیات مستقیم بر غیر مستقیم اصلاح خواهد کرد. »

میزان عواید حاصله دولت از مدرك مالیات مستقیم قوس صعودی را تعقیب نموده است. چنانچه رشد مالیات مستقیم در سال ۱۳۵۵ بمقا یسه سال ۱۳۵۱ یعنی قبل از استقرار نظام خجسته جمهوری به ۱۹۳٫۵٤ فیصدارتقا یافته است . در حالیکه رشد مالیات غیر مستقیم ۱۱٤٫۵۷ فیصد میباشد . همچنان سهم مالیات مستقیم در مجموع عواید دولت از منابع داخلی که قبل از انقلاب جمهوری یعنی سال ۱۳۵۱ نه فیصد بود در سال ۱۳۵۵ به ۱۲٫۱۸ فیصد ارتقا یافت .

در تحصیل مالیات مستقیم سال ۱۳۵۵ نظر به سال٥٤ در حدود ۳۷٫۷۷ فیصدتزئید

بعمل آمد در حالیکه در مالیات غیر مستقیم سال ۵۵ به مقایسه سال ۵٤ صرف درحدود ۱۱٫٦٤ فیصد تزئید رونما گردیده است .

باید گفت که چگونگی تحول درمورد تزاید وتناقص عواید منابع متنوع مالیات مستقیم و غیر مستقیم همواره تحت نظارت ومراقبت جدی بوده تا آنکه سر جمع عواید دولت در پرتو سیستم اصلاح شده مالیاتی وبادر نظر داشت تحفظ حقوق عامه ، کسر بود جه را از بین برده تعادل وتوازن بودجوی رااستقرار بخشیده است . روی همین اساس بوده که عواید منابع عادی در سال ۱۳۵۵ در حدود ۷۲٫۰ فیصد در مجموع پیشبینی بودجه بیشتر تحصیل شده است .

وچون مصارف بودجوی از عواید حاصله تامین گردید لهذا از قرضه داخلی استفاده بعمل نیامد .

در مورد رفع تنقیصات منابع عواید در جریان سال جدو جهد بعمل آمد که بالنتیجه در تحصیل عواید منابع عادی از باب ۱۰۰ الی ۸۰۰ به مقایسه سال ۵٤ درحدود ۱۳٫۹۸ فیصد ودر مجموع عواید بشمول قروض وکمک های استهلاکی ۱٤٫۹۱ فیصد تزئید بعمل آمده است .

حساب قطعیه عواید سال ۱۳۵٤ تقریبا دو ماه قبل از موعد آن در سال ۵۵ تکمیل گردید .

قانون مالیه مترقی اراضی در سال ۱۳۵۵ به معرض تطبیق واجراء قرار داده شد وهم به غرض تطبیق درست مواد قانون نظر به حکم ماده ۲۹ ، تعلیما تنامه قانون مالیه مترقی اراضی ترتیب وبعد از منظوری مقام صلاحیت دار به منصه تطبیق قرار داده شد .

وهم چنان به منظور فراهم نمودن تسهیلات برای مودیان از یك طرف وتحفظ حقوق عامه از جانب دیگر هدایات لازمه درجریان سال بمراجع مربوطه صادر گردیده است

در اثر بررسی درست امورحسابی تجارتی وبیلانس های موسسات وکمپنی ها توسط هیات های برزسی در طول سال ۱۳۵۵ در ۷۱ ملیون افغانی حقوق مثبته دولت بیرون نویس و قسما تحویل خزانه دولت شده است.

در روشنی اهداف نیك دولت جمهوری و به مقصد رفع مشکلات مردم از ناحیه تادیات باقیات و همچنان ایجاد موثریت در اجراآت واقدامات تحصیلی در مورد تصفیه باقیات گذشته مقررات تصفیه باقیات ادارات دولتی از طرف وزارت مالیه پیشنهاد وبعد ازتصویب مجلس عالی وزراء ومنظوری ښاغلی محمدداود رئیس جمهور نافذ گردید . بموجب ایـن مقررات که در ۸۳ ماده تدوین گردیده از تحصیل باقیات سنوات گذشته که بیش از یك ملیون نفر در سراسر کشور از سر گردانی رهائی میبابند صرف نظربعمل آمد .

در سال ۱۳۵۵ به منظور ازدیاد عوایـد گمرکی وتشویق وتوسعه تجارت تعدیل کود های محصولی ٦۲ قلم اموال وارداتی باساس پیشنهاد وزارت مالیه ومنظوری مقام صلاحیتدار منظور گردیده است .

مقدار ۷۲۷۰ کیلوگرام تریاك قاچاقی طبق موازین کنوانسیون بین المللی بورد مواد مخدره قرار داد فروش آن باکمپنی ـ مالنگرات امریکائی که بلند ترین آفر راداده بودند عقد وبه ارسال آن اقدام شد که نسبت به سال ۱۳۵۴ ـ ۳ر۱ دالر در هر فیصد مورفین تزئید بعمل آمده است .

در سال ۱۳۵۵ ترانسپورت بین المللی زمینی کار نیه تر (تی . آی . آر) شروع به فعالیت نموده وسیمیناری در گمرك کابل ـ وزارت تجارت در موضوع تیر دایر واز طرف متخصصین مربوطه به منظور رهنمائی مامورین موظف توضیحات لازمه داده شد . همچنان پالیسی های جدید مالی که به منظور بلند رفتن سطح استخدام افزایش در عواید وتنظیم بهتر امور گمرکی در سال ۱۳۵۴ برای سال ۱۳۵۵ مد نظر گرفته شده بود تطبیق گردید.

تحقیق بعضی مسایل توسط هیات همراه معینه در گمر کات محصولی ، سر حدی . وارسی برخی موضو عات از طریق هیات‌های مراقبت سیار در گمرك کابل ، میدان هوائی شعبات پوست پارسل ، ودیگر گمر کات ، حل وفصل متنازع فیه بین گمرکات وارد ـ کنند گان ویا صادر کنند گان اموال توسط بورد گمرکی صورت گرفت .

روی همرفته در سال ۱۳۵۵ به مقایسه سال ۱۳۵۴ در عواید گمرکات باندازه ۸۹ر۵ فیصد تزئید رخ داده است .

در سال ۱۳۵۵ به تعداد ۳۳۸ حساب به مبلغ مجموعی ۴۰۴۱۹۲۳۲۳ ـ افغانی از طریق ریاست تصفیه های واحد تصفیه و قطع گردیده و مبلغ ۲۴۶۳۲۴۸۹ افغانی تحصیل شده است . همچنان در سال ۱۳۵۵ به قیمت مجموعی مبلغ ۳۲۱۹۷۹۰۳۶ افغانی اوراق بهادار از طریق مدیریت صکوك ریاست خزاین طبع وازان جمله به قیمت مجموعی ۱۹۶۹۳۱۶۴۵ افغانی بمراجع مربوطه توزیع گردیده است

بودجه سال ۱۳۵۶ دولت جمهوری بسر جمع مبلغ ۳۲ ملیارد و ۷۳۲ ملیون و ۴۸۰ هزارو ۲۰۰ ـ افغانی منظور شد :

از آنجائیکه دولت جمهوری افغانستان با درك واقعیت های عینی جامعه پیوسته درتلاش ایجادتحولات مثبت وبنیادی درساحات مختلف اقتصادی اجتماعی سیاسی وکلتوری از طریق پلان وپروگرام های عام المنفعه میباشد . بنابرین بودجه دولت بادر نظر داشت این اهداف وتوجه باین امر که چگونگی بودجه در تغییرات زیر بنائی ارتباط ناگسستنی دارد ترتیب شده است . توجه به تناسب وتوازن عواید ومصارف رفع حوایج مبرم با استفاده از منابع مالی دست داشته وجستجوی‌امکانات توسعه مدارك عایداتی وکما شتن عواید در ساحات تولیدی مثمر ومفید اجزای یك بودجه مطلوب ومتوازن را تشکیل داده که از یك پالیسی مثبت مالی نماینده گی میکند .

بتاسی ازین امر بودجه سال ۱۳۵۶کشور معادل بعواید دولت بوده ودران بمقایسه سال

۱۳۵۵ - ۲۹٫۹۰ فیصد افزایش بعمل آمده است که به مقایسه سطح مصارف سال قبل از انقلاب به اندازهٔ ۲٫۲۲۹ فیصد رشد نموده است واین بودجه طوری ترتیب شده تا از یکطرف توسعه ورشد اقتصادی را تا میسـن نموده واز طرف دیگر زمینه استخدام بیشتر را میسر سازد .

بودجه عادی سال ۱۳۵٦ ـ ۱۲ ملیارد و ۵۰۰ ملیون افغانی بوده وشامل دو قسمـت میباشد .

قسمت اول شامل مصارف بودجه عا دی دوایر دولتی است که به شش ملیارد و۹۸۳ ملیون افغانی بالغ میگردد که این رقم نسبت به سال گذشته آن ۱۳٫۱۵ فیصد بیشتراست.

قسمت دوم بودجه عادی عبارت از مساعدت بموسسات، مامورین واجیران دولت استکه به پنج ملیارد و ۵۱۷ ملیون افغانی میرسد که این رقم نیز با مقا یسه سال ۱۳۵۵ ـ ۱۰٫۳٦ فیصد زیاد تر میباشد .

در بودجه عادی دولت علاوه ازانکه برای سال ۱۳۵٦ تخصیص ۲۵۰ ملیون افغا نی بابت تفاوتقیمت غله‌کوپون مامورین واجیران دولت مد نظر گرفته شده همچنان مبلغ ۳۰۰ ملیون افغانی بخزینه تقاعد در نظر گرفته‌شده است . که‌درین مبلغ افزودی‌معاشات متقاعدین که مانند سایر مامورین واجیران دولت مستحق افزودی معاشات از آغاز سال ۱۳۵۵ میباشد شامل است .

همچنان مبلغ ۹۰۰ ملیون افغانی ضرری را که دولت بمقصد استقرار قیم مواد نفتی و شکر متقبل گردیده شامل بودجه عادی در قسمت مساعدت بمو سسات میباشد

بودجه انکشافی در سال ۱۳۵٦ بالغ بر۲۰ ملیارد و ۲۳۲ ملیون و ٤۸۰ هزارو ۲۰۰ افغانی مد نظر گرفته شده که باین اساس حجم سر مایه گذاری یکساله دولت جمهوری به اندازه حجم سرمایه گذاری هائیکه درپنج سال پلان سوم مد نظر گرفته شده بودمیباشد بودجه انکشافی که برای سر مایه گذاری در دومین سال پلان هفت ساله انکشافی کشور منظور شده است بمقایسه بودجه انکشافـی سال ۱۳۵۵ ـ ٤٤٫۲۳ فیصد بیشتر است .

رشد بودجه انکشافی سال ۱۳۵٦ کشور به مقایسه بودجه انکشافی سال ۱۳۵۱ در حدود ۳۵۳٫۹ فیصد است . سهم بودجـه انکشافی دولت که در سال ۱۳۵۱ ـ ٤۳٫۹ فیصد بود در سال ۱۳۵٦ به ٦۱٫۸۲ فیصد ارتقا یافت .

دربودجه انکشافی سال ۱۳۵٦ سکتـور زراعت وآبیاری ۲۵فیصدسکتورمعادن وصنایع وانرژی ٤٦ فیصد ، سکتور خدمات اجتماعی ۱۵ فیصد وسکتور حمل ونقل وموا صلا ت ۱۳ فیصد را احتوامیکند .

منجمله مصارف دولت جمهوری در سال ۱۳۵٦ ـ۲۱٫۳۳ فیصد آنرا بودجه عا دی دوایردولتی ـ ۱٦٫۸۵ فیصد آنرا امداد بـه موسسات دولتی وسبسدی مواد نفتی و شکر و ٦۱٫۸۲ فیصد آنرا بودجه انکشافی کشور

تشکیل میدهد .

وزارت مالیه سعی نموده تا با مطالعات همه جانبه اصلا حات وکاهش لازم رادر میـزان بودجه مصرفی وزارت خانه ها شار والیها و موسسات که دولت دران اشتراك دارند وارد نماید .

تخصیص بودجه ۲٤٥ پروژه انکشافـی کشور درسال ۱۳٥٥ بعد ازتطـابـق یافتن بودجه پروگرام شده مصرفی بامعیار کارانجام شده آن صادر گردیده . جهت تامین وجوه برای مصارف فوق العاده وغیر منتظره درطول سال ۱۳٥٥ بهاندازه ۲٦٦٥ ملیون افغانی ازبودجه احتیاطی دولت غرض استفاده مصارف انکشافی وعادی اختصاص وبه مصرف رسیده است .

به منظور آشنائی کامل واحد ها به سبـك بودجه سازی وترتیب بودجه ، مامورین بودجه وزارت مالیه موظف گردیدند تا شخصا در عملیه بودجه سازی واحد ها سهم بگیرند . همچنان سیمینار بودجوی غرض حل معضله کلیه واحد ها به اشتراك مامورین شان در مرکز وزارت دایر گردید .

استخدام مامورین وتربیه پرسو نل :

در مورد استخدام وجذب یك تعدادمامورین بسویه‌های لیسانس و بکلور یا وآنها ئیکـه بعد از طی خدمت عسکری مراجعه کرده اند ویا آنها ئیکه موافقه حاصل نموده اند توجه بعمل آمد . چنانچه در سال ۱۳٥٥ به‌تعداد ٥٤٠ نفر از طریق اداره مامورین وزارت مالیه استخدام شده اند که این رقم نسبت به‌سال ماقبل درحدود ۳۲فیصد بیشتراست .همچنان در سال ۱۳٥٥ به تعداد ۲٦ نفر مامـوریـن غرض استفاده ازبورس‌های تحصیلی وترینینگ بخارج معرفی شده اند .

بر علاوه در جریان سال ۱۳٥٥ به تعداد ۱۳۷ نفر لیسانس وبکلوریا پاس طوررسمی وبه تعداد ٥٤٦ نفر فارغان صنوف ۱۲ بـه صفت اجیر در اداره اصلا حات ارضی مقرر واستخدام شده اند .

در طول سال ۱۳٥٥ غرض رفـع مشکلات ومعضله دوایر ورهنمائی مامورین مربو طـه اقدا مات موثر بعمل آمد وبه تعداد ۳۱قطعه متحد المال حاوی مقررات حسابی بتمام واحد های مرکزی و ولایاتی وکنترو لر ها صادر گردیده است .

همچنان به منظور رهنمائی بیشتـــر مامورین محاسبه نقدی و جنسی سیمیناری که دران روسای اداری مدیـران عمومی اداری ادارات دولتی اشتراك نموده بودند دایرگردید.

به منظور تعمیم وتطبیق کاملتر سیستـم حسابداری به عموم سازمان ها وتصدیهـای دولتی رهنمائی واشنا ساختن پرسونل حسابی به اصول مسلکی ومعا ملات حسابی وفراهم آوری تسهیلات ممکن در جریان امور که همه در تحقق بخشیدن اهداف پلان های انکشافی دولت جمهوری نقشی بس ارزنده را حایـز میباشد ، وزارت مالیه تربیه پرسونل حسابی ارگان ها وتصدیهای دولتی را سر آغـــاز پروگرام های موثر خویش قرار داده ودر

پهلوی رهنمائی های حسابی ونظارت بر امر مصارف دولت به تدویر یك سلسله کورس های تشدیدی وقصیر المدت حسا بداری اقدام وبادعوت از پرسونل حسابی وزارت خانه‌ها وتصدیهای دولتی وهمچنان کدر کنترو لـی وزارت مالیه به تطبیق اولین پروگرام تدریسی که برای هفت دوره درنظر گرفته شده آغاز نموده است . پروگرام درسی کورس هـا توسط کدر تدریسی وزارت مالیه ترتیب و توسط متخصصین داخلی وخارجی تدریـس میشود .

درین کورس ها علاوه بر تدریس محاسبه نقدی وجنسی به تفسیر نکات مبهم طرزالعمل اداره وتنظیم تحویلخانه ها نیز روشنی‌افگنده شده وبه‌منظور امکان‌ایجاد یك‌سیستم متجانس حسابداری وتطبیق متحد الشکل آن در تمام ادارات دولتی مـواد تعلیماتنامه هـم علماً وعملا باشتراك کنندگـان تفهیم و تـدریس میگردد . پرو گرام تدریسی به ترتیبی عیار گردیده است که هر یك از مشمولین کورس هابه آزادی کامل پروبلم های حسابی راکه در جریان عمل به آن مواجه هستند مطرح وبه کمك هیات تدریسی وسایر اشتراك کنند گان طرق وامکا نات حل آنها را جستجو بدارند .

در پنج دوره انجام یافته کورسهای فوق الذکر که از اول قوس سال ۱۳۵۵ آغازیافته است اکثریت پرسونل کنترولی بوزارت مالیه پرسونل محاسبه ، دفتر داری وخدمات‌وزارت خانه‌هامستوفیت‌ها وتصدیهای دولتی بالترتیب اشتـراك و جریان تد ریس را با دلچسپی وعلاقمندی تعقیب نموده وتا کنون به تعداد ۳۷۵ نفر ازاشتراك کنند گان این کورس ها به حصول تصدیقنامه های که از طرف مقام وزارت منظور گردیده نائل شده اند .

وزارت مالیه در نظر دارد زمینه گسترش همچو پروگرام ها را به پیمانه وسیعترمساعد ساخته از انعقاد سیمینارهای متداول وموثـر امکانات رعایت کامل پرنسیپ های سرعت عمل را در انجام وظایف فراهم نماید .

همچنان به منظور تنظیم بهتر امور حسابی تصدی های وآشنائی بیشتر مامورین حسابی آن به سیستم حسابداری یك کورس چارماهه به همکاری بانك انکشاف صنایع در مرکز آن بانك دایر گردید .

این کورس که از طرف متخصصین بانك انکشاف صنایع تدریسی میشد خاتمه یافته است .

اصلا حات ارضی :

وزارت مالیه دولت جمهوری به منظـور تامین عدالت اجتماعی وبهبوداوضاع اقتصادی جامعه در چوکات سیاست های اصلاحی‌خویش قانون اصلاحت ارضی قانون مالیه مترقـی اراضی وقانون تصفیه وثبت اراضی رانافذ وبعد ازطی مراحل قانونی در معرض تطبیق قرار داد . بانفاذ این قوانین وباساس ماده ۲۳ قانون اصلاحـات ارضـی اولین شورای عالی اصلاحات ارضی تحت ریاست بنا غلی محمد داود رئیس جمهور بتاریخ ۱۶ سرج

اسد سال ۱۳۵۵ دایر گردید . درین جلسه پیرامون مقررات لوایح وپرو گرام عملیا تی اصلا حات ارضی بحث ومذاکره صورت گرفته وتصامیم لازم اتخاذ شد. همان بود که مرحله اول پلان عملیاتی تصفیه وثبت املاك باتوزیع اظهار نامه بتاریخ ۲۳ برج اسد سال ۱۳۵۵ در حوزه ولسوالی ده سبز عملا آغاز ومتعاقبا در حوزه های دیگر ولایت کابل فعالیت ان توسعه پیدا کرد همچنین در ۱٦ ولایت دیگر کشور نیز بتوزیع اظهار نامه مالیه مترقی اقدام بعمل آمد وبعد از تکمیل پلان عملیاتی مالیه مترقی تثبیت وتحصیل گردید . درطی این مدت فورمه های اظهار نامه املا کی که توزیع وتکمیل شده عبارت از ٤٥٠٤٣٠ نسخه . فورمه های اظهار نامه که بدفاتر اساس مالیه مترقی ثبت و معامله شده ۲۰۸۸٦۸ نسخه .

فورمه های اظهار نامه املاکی که بدفاتر عمومی توحید ، ثبت ومعامله شده عبارت از ۱۲۰۷۲۷۹ نسخه میباشد .

ضمنا مبلغ ۱٤۰ ملیون افغانی از مدرك مالیه مترقی اراضی در ۱٦ ولایت در ظرف دوماه اخیر سال تحصیل شده است .

در مرحله دوم پلان عملیاتی در چند ماه اخیر بالای ۱۸۱۸۳ جریب زمین در ولسوا لی های پغمان ، شکردره ، ده‌سبز ، میربچه‌کوت تکمیل ودر نتیجه باندازه ۲۱۲۲ جریب زمین بروی اسناد قانونی ملکیت اشخاص تثبیت ودر حدود ۱٦۰٦۰ جریب زمین مطابق بـه احکام قانون ملکیت دولت شنا خته شده .

امور تصفیه وارزیابی موافق برو حیه‌قانون در حوزه های ولایت کابل هنوز هم ادا مه دارد .

باید متذکر شد که در ظرف سال ۱۳۵۵ ۲۹۷ جلد دوسیه مربوط باملاك دولتی و بـه تعداد ۲۲۹ جلد دوسیه مربوط به قضا یای بین دولت ومردم که سالهای متمادی لاینحل مانده بود بعد ازغور وبر رسی بورد املاکی وکمیسیون املاکی غرض تطبیق‌اجرا آت نهائی بمراجع مربوطه ارسال شده است .

در ظرف سال ۱۳۵۵ به تعداد ۲٦_۱۲ ۷۸۸٤٦ جریب زمین آبی ۰۰_٦_۹٦۳۱ جریب زمین للمی و ۱۸_۱٤_٤٦۹ جریب زمین‌خرابه ولا مزروع توسط مساحین مربوطه مسا حت گردیده است . همچنان اراضی که در تحت ساحه پروژه های آب وبرق ودیگر پروژه‌های عمرانی وزراعتی ولایات از قبیل پـروژه شاروالی کابل ، بند سرده ، کندز ، خان آباد کورگان ،بغلان ، پروژه کانال پروان ، ولایت فراه ،لوگر قرار داشت تحت‌عمل تصفیه قرار گرفته مجمو عا ۱۳ر۱٤ر۱۰۰۸۱۰ جریب زمین را احتوا میکند که از آنجملـه در حـدود ۱۰ر۷۷۰٤٤جریب زمین مازاد قابل استرداد بدولت تثبیت گردیده است .

تحولات ونوآوریها درجهت تسریع وتنظیم بهتر تصدیها :

بتاسی ازاهداف وپالیسی دولت جمهوری بمنظور تحفظ دارایی های عامه وموثریـت

سرمایه‌گذاریهای دولت یکسلسله تحولات ونوآوریها درجهت تسریع وتنظیم بهترامور تصدیها مانند سال ماقبل بوجود آورده شده است . اصلاحات وتعدیلات مقتضی در طرز اداره کاروفعالیت آنهابارعایت پرنسیپ های موثریت ومثمریت اقتصادی بعمل آمده که دراثرترتیب وتدوین قانون جدید جوانب حقوقی واساسی تصدیها روشن تروبارز تر گردیده است .

روی این اصلاحات و نوآوریها بوده که درسال ٥٥ درتحصیل عواید تصدیهای دولتی بمقایسه سال ٥٤ درحدود ١٤٢ فیصد تزئید بعمل آمد عواید مابه الاشتراك دولت درسال ٥٥ بمقایسه سال ماقبل آن ٨٢ فیصدبیشتر بوده است .

درسال ٥٥ بتعداد ٤٥ جلد بیلانس تصدیهای دولتی یعنی ٤٥ فیصد بیشتر از سال ٥٤ ازطرف اداره مربوطه ریاست تصدیهای وزارت‌مالیه تحلیل وارزیابی‌گردیده وهم تحلیل وارزیابی پلان‌کار وپروگرام کار سالانه ٣٣ تصدی دولتی بعدازطی مراحل قانونی بریاست تصدیها مواصلت نموده ولایحه وظایف کنترولر هابمنظوررفع مشکلات آنها ورؤسای نظار تصدیها تنظیم وتعدیل شد .

غرض فعال نگهداشتن عرادجات تصدی‌ملی بس‌که بمنظورخدمت بهموطنان عزیز تاسیس گردیده درسال ٥٥ بتعداد ١٨٣ نفر مامور و٦٩١ نفر دریور نگران ومیخانیك مقرر و استخدام شده اند .

بتعداد٢٣٨ عراده بس ومینی بس بمنظور خدمت بمردم بکار انداخته شده همچنان غرض رفع مشکلات‌مامورین وزارت‌خانه هاوموسسات بتعداد ٣٦عراده بس جهت حمل ونقل‌مامورین شان اختصاص داده شده است .

اقدامات برای نصب پایه های تمدید لین وتحویلگیری ٤٣ عراده بس برقی از کمپنی چکوسلواکیا ادامه دارد واحتمال میرود که کارتمدید لین ونصب پایه هادر جریان سال ٥٦ آغاز شود .

بمنظور تشویق ومساعدت‌زارعان واستقرار قیم غله درسال ٥٥ درحدود ٨٠ هزار تن گندم وسه هزارتن جوبقیمت مجموعی ٦٠٠ ملیون افغانی خریداری وذخیره گردیده‌است.

درتولیدات آرد آسیابهای سیلو در سال ٥٥ بمقایسه سال ٥٤ درحدود ده هزار تن تزئید بعمل آمده است .

قرارداد تورید ٤هزارتن‌روغن‌سائیبین‌امریکایی قبلا عقد گردیده .

کوپراتیف مامورین واجیران دولت بنابر اهداف نیك دولت جمهوری بمنظور مساعدت مالی برای مامورین واجیران واستقرار قیم بازار تاسیس وبکار آغاز کرد .

درظرف سال ٥٥ علاوه برتدویر وتاسیس مغازه های کوپراتیفی درمرکز، مدیریتها و مغازه های کوپراتیفی درتمام ولایات کشور تاسیس وافتتاح گردید .

باتاسیس فروشگاه بزرگ میرویس میدان

سهولت درامر توزیع مواد برای کوپونداران واردگردید . همچنان درسال ۵۵ مغازه های توزیع از۲۳ مغازه به ۲٤ مغازه ارتقا دادهشد.

– خجم خریداری ریاست کوپراتیف نظر بسرمایه دورانی آن ۱٦۲ فیصد درسال ۵۵ بوده واین رقم نشان میدهدکه سرمایهابتدایی مذکور ۱٫٦۲ مراتب بدوران تجارتیومعاملاتی انداخته شده است .

در جریان سال ۱۳۵۵ به منظورتوزیع مواد موردضرورت برای کوپونداران مقدار ٦۵ تن چای سیاه وسبز، ۹۱۰۰ تن روغن نباتی ۸۰۰۰۰ جوره جراب، ۹٦٫۹۵۵ تن شیرپودری پنج ملیون کلچه صابون حمام ودوهزار تن صابون کالاشوئی، ۱٦۰۳۰۰۰ متر تکه ، دو ملیون پاکت تیغ ریش وغیره ازمنابع داخلی وخارجی تهیه وخریداری شده است

موادیکه ازطریق ریاست ارزاق واحتیاجات عامه درسال ۱۳۵٤ تهیه شده وبه اداره کوپراتیف داده شده بود درتمام ولایات به شمول مرکزکابل ازقبیل چای سیاه و سبز ۱۵تن ، صابون بمقدار ۹۸٤تن، آرد درحدود ۳۵۲۲۲٫۵۹٦ تن، گوگرد ۱۰۰۰۰ صندوق برای کوپونداران توزیع گردیده .

توسعه ذخایر به فورمول های عصری ووسعت گدام هابه معیار های بین المللی باتنظیم اطفائیه ثابت درهربخش با امکانات مالی ومطابق باتقسیمکار نظربه پلان انکشافی ازطریق ریاست انحصارات دولتی رویدست گرفته شدهکه ازآن جمله تعمیرات جدیدو کانکریت ریزی صحن بیست وهفت نمایندگی فروش مواد نفتی باشرکت نمایندگی هیواد قرارداد وکارآن درسال ۱۳۵۵ آغاز گردید . برای فراهم ساختن تسهیلات کامل وهمهجانبه مردم، کارساختمانی یکعده ازنمایندگی ها در خلال سال تکمیل وهمچنان دفن ونصب تانك وپمپ نمایندگیبهارك بدخشان وتانكدوراهی آقچه، شبرغان درهمین سال تکمیل وبفعالیت آغازنموده است. دوباب هنگرفلزی دردوراهی پغمان که امورساختمانی آن ازقبیل تهداب گذاری کانکریتی وغیره بپایه اکمال رسیده نیز نصب شده است .

باطرح تطبیق موادتعلیماتنامه جدید تقاعد اجرای حقوق متقاعدین بصورت سریع ترو سهلترعملی شد. برای تنظیم امور حسابی وتادیه حقوق متقاعدین و تسریع مراحل اجرائیوی معاشات شان از کمپیوتر استفاده بعمل آمدکه درظرفکمتر ازپنج دقیقه معاش هریك ازمتقاعدین اجراء گردیده میتواند .

امور ساختمانی عمارت جدید پامیر که نخستین تعمیر۱٤طبقهٔ ومرتفع ترین ساختمان درکشور است پیشرفت قابل ملاحظهٔ نموده است وتااواسط ۱۳۵٦ امور ساختمانی آن به پایه اکمال خواهد رسید. این تعمیر کهشامل فروشگاه ها، سوپر مارکیت ها، سینما، رستورانت ویکعده دفاتر تجارتی می باشدبا تمام وسایل عصری ازقبیل مرکزگرمی، لفت ودستگاه تهویه مجهز خواهد بود. بمنظور وضع مالی خزینه تقاعد در بانك انکشاف

صادرات شرکت بیمه افغان سرمایه گذاری بعمل آمد وهمچنان وجه حساب امانات مفادی دردافغانستان بانك نیزبیش ازصدفیصد یعنی از ۱۱۸ ملیون سرمایه به ۲٦۸ ملیون افغانی ارتقا یافته است .

امورپول وبانکداری :

به پیروی ازارشادات رهبرانقلاب ومؤسس نظام نوین که فرموده اند: «دولت جمهوری حسابات امانات وپس انداز هارادر بانك هاتضمین وتشویق میکند» درسال ۱۳۵۵ به مقایسه سال ۱۳۵٤ درحجم دارایی حسابات پس انداز باندازهٔ ۲۰ر٤۳ فیصد و دارایی حسابات امانات میعادی ۲۲ر۱۸ فیصد تزئید بعمل آمده . همچنان دارائی حسابات جاری دولت، تصدیها ، خارجی ها، موسسات ، اشخاص داخلی و حسابات امانت بالترتیب ۸۸ر٥ - ۸٦ر۲٤ - ۷ر۲۲ - ۱٦ر۹-۳ر۱۹۱ و٤۳ر٥۲ فیصدافزایش یافته است .

مجموع دارایی حسابات جاری فوق درختم سال ۱۳۵۵بمقایسه ختم سال ۱۳۵٤-۷٦ر۲۳ فیصد ارتقا یافته است .

درسال ۱۳۵۵ جمعا به تعداد ۳۷۱ عـدد حساب جاری افتتاح شده که مجموع حسابات جاری تاختم سال ۱۳۵۵ بالغ به ۵۲۱۱ عدد حساب میگردد کـه البته افزایش حسابات مـذکـور به سیالیت بانـك افـزوده است . مجموع قروض توزیع شده تاختم سال ۱۳۵۵ مبلغ ۸۲ر۲۵٦٤ ملیون افغانی بوده که مبلغ ۲۱۵۸ ملیون افغانی برای شرکت های پخته موسسه سپین زر، جن وپرس بلخ، بست و شرکت صناعتی پخته هرات داده شده کـه نسبت بسال ۱۳۵٤-۸۰ر٤٦فیصد بیشتراست. درختم برج حوت سال ۵۵ به مقایسهٔ ختم حوت سال ٥٤ ذخـایر اسعـاری قـابـل تسعیر یا اسعارقوی ۸۸ر۵۳ فیصد واسعار ضعیف ۱٤۱ فیصد تزئید راارائه میدارد . مجموع ذخایراسعاری دافغانستان بانك بشمول سایربانکها درسال ۱۳۵۵ تزئید ۲۲ر٤۰فیصد رانشان میدهد که این تزئید ازمدرك بلندرفتن قیمت کشمش ، تزئیددرماحصل صادرات پخته قره قل وهمچنین خریداری اسعار از بازار آزاد بمنظور حمایه صادرات وجلوگیری از صعود مزیدارزش افغانی بوجود آمده است.

درسال ۱۳۵۵بمقایسه سال ٥٤ دارایـی حسابات امانت انفرادی ۱۵ر٤ فیصد بیشتر میباشد دادوستدخزانه درسال ۱۳۵۵- ۹ر٦ فیصد بیشتر بودکه این تزئید ازفعالیت بانکی نمایندگی میکند. دافغانستان بانك جمعا بتعداد ٦۲۲ لیتراف کریدت وارداتی درحوزه های چکوسلواکیا وشوروی وبه تعداد ۵۹ عـدد لیتراف کریدت صادراتی درحوزه های متذکره افتتاح نموده است وهمچنان بتعداد ۵۳٦عدد لیتراف کریدت درحوزه آزاد افتتاح نمـوده است .

وهکذابه تعداد ۱۱،۷۸٦،۳۲۲ قطعه نـوت مندرس راکه جمعامبلغ ٤۳۹،٦۲۵،٦٤۵ افغانی میشود حریق نموده بالمقابل ۹۵۰ر۸۱ملیون قطعه نوت جدید جمهوری رامورد چلند قرار

داده است .

مقرره جدید استخدام بانکها بعدازمنظوری بناغلی رئیس جمهور نافذ واز تاریخ اول قوس ۱۳۵۵ مورد تطبیق قرار گرفت .

بتاسی ازاحکام مواد مقرره استخدام د ر بانکها لایحه تنظیم اسعار واساسنامه هـای بانك ملی ، پشتنی تجارتی بانك، بانـك انکشاف زراعتی وبانك انکشاف صادراتـی بعدازطی مراتب اصولی نافذگردیده است .

شورای عالی دافغانستان بانك بـه غرض تسهیلات وتشویق مزیدپس انداز هاوحسابات میعادی اشخاص وموسسات خصوصی درجلسه ۲۷ ثور ۱۳۵٦ فیصله نمود تاتکت پـولی سالانه حسابات پس انداز از ۸ فیصد به ۹ فیصد وتکت پولی حسابات میعادی اشخاص وموسسات خصوصی شش ماهه ازچهارفیصد به۹ فیصدوحسابات میعادی یکساله از۷فیصد به ده فیصد سالانه ارتقاء داده شودهمچنان به منظور تشویق مزید دارندگـان حسابـات پس انداز علاوه ازجوایزنقدی جوایز متنوع دیگر نیزدرنظر گرفته شده است .

قرار توضیحات فوق اختصاری از صورت اجراآت وزارت مالیه طی سال ۱۳۵۵ مطابق باروحیه پالیسی های مالی خط مشی دولت جمهوری که یقین است درراه توسعه وانکشاف امور اجتماعی واقتصادی کشور ممد ومفیـد واقع گردیده گزارش یافت .

وزارت مالیه بیاری خداوند بزرگ وتحت قیادت رهبرملی بناغلی محمد داؤد اولیـن رئیس جمهور منتخب افغانستان حتی المقدور سعی خواهد نمود تادرآینده نیزباطرح وتطبیق اساسات معقول ومفیدمالی اصلاحات قابـل توجهی رادرراه رشد انکشاف ومنابع مالی، اقتصادی واجتماعی موازی وهم آهنگ باپلان های انکشافی دولت جمهوری د ر چـوکـات امکانات بمیان آورد ومطابق اهداف عالـی دولت جمهوری جهت ارتقای سطح زندگـی اکثریت مردم کشور وتامین عدالت اجتماعی درمعرض تطبیق بگذارد .

وزارت تعلیمات عالی

بعدازانفاذ اولین قانون اساسی دولت جمهوری افغانستان وزارت جدیدی درتشکیل حکومت بنام وزارت تعلیمات عالی بعدازمنظوری بناغلی رئیس جمهوربمیان آمدکه تشکیلات آن منظورشده وبفعالیت آغازنموده است. باساس این تشکیلات پوهنتون های کابل وننگرهار با تمام ملحقات آن مربوط وزارت تعلیمات عالی گردیده و همچنین تمام مؤسسات عالی تربیه معلم، انستیتوت اداره صنعت، انستیتوت تعلیمات عالی زراعتی، انستیتوت عالی محاسبه وریاست تربیه معلم که قبلا بوزارت تعلیم وتربیه تعلق داشت باتمام پرسونل وتجهیزات وتعمیرات مربوطهٔ آن بوزارت تعلیمات عالی پیوست گردید .

بنأ راپور پوهنتون های افغانستان ومؤسسات تعلیمات عالی راکه ریاست پوهنتون جهت نشر درسالنامه افغانستان ارسال داشته اندتحت عنوان وزارت تعلیمات عالی تقدیم می داریم

ریاست پوهنتون کابل

هما نطور یکه رهبر انقلاب بر سهمگیری قاطع جوانان کشور درامر پیشرفت و ترقی تاکید نموده و خوشبختی واقعی کشور راوقتی میدانند که کار های مهم و حیاتی آن بدست جوانان زحمت کش ووطن پرست از پیش برده شود، پوهنتون کابل هم بادرك مفاهیم وحدت ملی و خدمت با اکثریت مردم کشور، پلانهای اکادمیك خود را بشکلی عیار میسازد تا فارغان پوهنتون باحد اکثر نیروی انسانی خود در تطبیق و بسر رسانیدن پلان هفت ساله دولت جمهوری که بدون شك متضمن رفاه و آرامی مردم ماخواهد بود سهم بیشتر و موثرتر گرفته و پروژه های بزرگ زراعتی صنعتی وساختمانی راازاستخدام کارشناسان خارجی بی نیاز بسازند وجامعه ما بدرستی وباشیوه های اکادمیك و علمی توانائی آنرا بیابد تاچرخهای اقتصادی کشور را بانیروی جوانان همین خاك بچرخش در آورد. بادر نظرداشت مامول فوق پوهنتون کابل به فعالیتهای اصلاحی وسازنده جهت اصلاح وضع اکادمیك پوهنځی های خود دست زده که خلاصه آن تقدیم میگردد :

پوهنځی طب کابل :

سامان ووسایل لابراتوارهای پوهنځی به کمك موسسات بین المللی وهمچنان ازبودجه دولت بنوع بهتر تکمیل گردیده است همچنان دیپارتمنتهای متعدد این پوهنځی هریك درپهلوی فعالیتهای تدریسی و عملی ودایر نمودن کنفرانسهای علمی بانجام دادن خدمات صحی

قابل توجه برا ی‌مردم کشور موفق شده اند فعالیتهای تدر یسی و عملی و معاینات لابراتواری که دردیپارتمنت های پره کلینیك پوهنځی صورت گرفته بشرح ذیل میباشند :

دیپارتمنت باکتریولوژی :

برعلاوه تدریس‌وکارعملی‌برای محصلان،۱۸۱۲ معاینه موادمخصوص توبر کلوز ۱۴۰۳معاینه مواد امراض مختلف و ۳۲۰ معاینه سیرو لوژی مریضان راانجام داده است .

دیپارتمنت پتالوژی :

در پهلو ی تد ر یس و کا ر عملی برای صنوف چهار گانه پوهنځی ۷٤٦ معاینه و تشخیص‌واقعات رسیده‌شفاخانه های کشور انجام داده و همچنان دوجلدکتاب درسی پتا لوژی تالیف وچاپ شد ه‌است.

دیپارتمنت اناتومی :

ا ین دیپا ر تمنت د ر قسمت فراهم ساختن بهتر تدریس وتطبیقات عملی برای محصلان پوهنځی ،مکتب نرسنگ ولیسه- مسلکی موسسه نسوان در ساحه تهیه مواد درسی بالخصوص سلاید هاکه در جریان تدریس برای محصلان نشان داده میشود سهم بس فعالی‌گرفته است .

دیپارتمنت فارمکولوژی :

برعلاوه تدریس وتکمیل‌موفقانه پروگرامهای فارمکولوژی برای‌صنوف‌سوم وچهارم پوهنځی برای‌اولین‌باردرتاریخچه پوهنځی طب ومکتب نرسنگ تدریس کورس نسخه نویسی‌برای محصلان صنف پنجم آغاز گردیده تا بدینوسیله دکتوران‌جوان به‌نوشتن‌نسخه های ترکیبی مهارت پیداکنند. همچنان یکسلسله تحقیقات بالای بعضی نباتات طبی کشورشروع شده وکتاب درسی فارمکو لوژی سریری تالیف وچاپ شد .

دیپارتمنت بیوشیمی .

د ر پهلو ی پیش بر د امور تدریسی و کا رهای عملی برای‌محصلان پوهنځی طب فارمسی و وترنری ۸۰٦۳تجزیه لابراتوار شامل معاینات خون، ادرار ،عصاره معده و نخاع شوکی مریضان و محصلان اجرا شده است .

دیپار تمنت طب عدلی :

بر علاوه تدریس و کار عملی ۲٦۳ واقعه جنائی ۹۸۰ واقعه ترافیکی ۲٤۰واقعه ضرب و جرح ۲۷۵ واقعه تعیین سن ۱۲۵ واقعه جرایم جنسی و ۱۹۵ واقعه متفرقه که‌ازطرف شعب پولیس ارسال گردیده است معاینه و نظر لازم ابراز گردیده است .

دیپارتمنت فیزیولوژی :

این دیپار تمنت د رپهلوی تدریس و تطبیقات عملی ساحات مختلف فزیو لوژی برای‌محصلان پوهنځی۳۱معاینه‌میتابولیزم بازال ۱۳ معاینه الکترو کارد یو گرام مریضان را اجرا نموده است .

دیپارتمنت طب وقایوی :

این دیپار تمنت‌در پهلوی پیشبرد امور تدریسی و فعالیت های‌عملی به ارائه یك سلسله خدمات صحی مهم موفق شده است که خلاصه آن بشرح ذیل است .

۱- اجرای معاینات فزیکی ، سریری و

لابرا تواری محصلان پو هنتون .

۲ـ معاینه و تداوی ۲۹٦۷ مریض وویزیت ۳۱۰ فامیل تطبیق واکسین چیچك و (بـ سی، سی، جی) بالای ۱۳۸۷ تن پانسمان ۲۳۸ مریض و ارائه معلومات و اخذ تدابیروقایوی برای یکتعداد زیاد فامیلها توسط موکزتربیوی کاریزمیرصورت گرفته است .

پوهنځی حقوق وعلوم سیاسی :

این پوهنځی فعالیتهای ذیل را انجام داده است .

۱ـ در سیستم تدریسی و اخذ امتحانات پو هنځی تحولات جدید و اساسی پدیدآمده بدین معنی که سیستم تدریسی صنف تمام بـه سیستم سمستر تبدیـل شده و همچنـان امتحانات صنفی بین سمستر در ساحه تطبیق قرار گرفت. جهت تنظیم بهتر امورامتحانات و رسیدگی به مشکلات و شکایا تیکه ازطرف استادان و محصلان عرض وجود میکند کمیتهٔ (نظارت امتحانات) تشکیل گردید تا پروبلمها و شکایات مربوط را ارزیابی نموده و به حل آنها بپر دازد .

۲ـ جهت بکار گماشتن بیشتـر محصـلان به تحقیق علمی، تدویر سمینار هاوکنفرانس ها درپروگرام تدریسی پوهنځی شامل ساخته شدکه طبق آن محصلان مجبور به تهیه وایراد سیمینارهاو کنفرانسها درمضامین مربوطـه میگردند . درین سمینار ها مسایل علمی بادر نظر داشت شرایط و ضروریات کشور مطرح بحث قرار گرفته وپیشنهاداتی در زمینـه ابراز میگردد .همچنان باساس تدویر سمینار پروفیسوران خارجی یك پروفیسور فرانسوی ویك پروفیسور امریکایی بحیث پروفیسوران مهمان بکشور آمده و سیمنار هائی در مورد مسایل حقوقی و قضائی برای محصلان پوهنځی های حقوق و شرعیات و منسوبیـن وزارت عدلیه واداره عالی قضادایرنمودند .

۳ـ جهت عیارساختن پروگـرام تدریسی پوهنځی با اهداف ونیازمندیهـای دولـت جمهوری ، دو مضمون جدید بنام (تاریـخ انکشاف موسسات عامه (متودولوجی) درنصاب تعلیمی پو هنځی گنجانیده شده و تـدریس آن آغاز گردید. اداره پوهنځی د ر صـدد آنست تا هرچه بشتر مو ضوعات مربـوط افغ نستان را شامل پرو گرامهای تدریسی خود بنماید .

٤ـ به منظور آشنا ساختن بهتر وبیشتر محصلان با مسایل مهم مملکتی و محلـی پوهنځی ،پرو گرامی راطرح نمودکه طبق آن سعی میشودمحصلان ازطریق مشاهده وهمکاری نزدیك بادوایر مختلف موسسات عامه بـه مسایل وپروبلمهای مختلـف کشور عملا آشنائی پیداکرده و نتیجه مطالعات شانرا به صورت پیشنهادات اصلاحی د رمحضرمحصلان تقدیم دارند. برعلاوه درنظر است ازادارات دولتی ذیعلاقه دعوت بعمل آید ، تانظریات شانرا جهت بهتر ساختن وضع تدریسـی پوهنځی و تدویر سمینار هابه پوهنځـی ارسال دارند .

۵ـ به سلسله نشر کتب درسی و ممد درسی کتاب (مبادی حقوق اسلام) چاپ ومورد استفاده قرار گرفته ، نشریه فوق العاده‌ای بمناسبت تجلیل سالروز ملل متحد چاپ و سلسله چاپ ونشر مجله حقوق ادامه پیدا نمود .

۶ـ در سال تعلیمی ۱۳۵۵ تعدادمحصلان پو هنځی درسمستراول ۴۵۷ تن و درسمستر دوم ۳۸۱ تن بودند .

تعداد فارغان پوهنځی که درختم دورهٔ چهار ساله‌به جامعه تقدیم گردید مشتمل بر ۹۳ محصل و ۷ محصله بودند.

پوهنځی علوم :

پوهنځی علوم در چوکات بیشبرد اهداف اصلی اش که تربیه معلمین و متخصصین صناعتی است تلاش نموده تا مطابق‌ایجابات عصر وزمان درفراهم ساختن زمینه بهتر تحصیل ،گامهای موثری بردارد با پیروی از اصل فوق درطی یکسال گذشته اقدا مات عمده ذیل صورت گرفته است :

ـ درقسمت بهترشدن‌کیفیت‌تدریسی‌وفراهم آوری تسهیلات لازم برای رهنمائی استادان و محصلان پوهنځی مورد تجدید نظر قرار گرفت که باساس آن محصلان مکلف انددر طول دوره تحصیل کرید تهای خـودرا در مضامین اساسی ،اصلی ، مسلکی و فرعی اخذ کنند. برعلاوه پرو گرامهای درسی‌بشکل لکچر، نوت طبع‌وبدسترس محصلان گذاشته شد وبرای کنترول و ارزیابی بهتر وبیشتر محصلان کتابچه های تعلیمی که آینهٔ نمائی فعالیتهای درسی شاگردان وریکاردموفقیتها و عدم موفقیت آنان است تنظیم و مـورد استفاده قرار گرفت .

ـ موافقتنامه همکاری و توامیت پوهنځی علوم باپوهنځی بن جمهوریت اتحادی آلمان که میعاد آن در سال ۱۹۷۴ منقضی شده بودبعد ازمطالعه همه جانبه بانشرایط سهلتر وبهتر سر ازنو تجدید گردید. مطابق این موافقتنامه یك سلسله تحقیقات علمی کـه هدف آن تحقیق در مورد مسایل مربوطـه افغانستان است پیشبینی شده ودرنظر است یکتعداد کادر علمی و فنـی پوهنځی جهت تحصیلات عالی به المان اعـزام شـده و پروفیسوران مهمان بین‌مملکتین تبادله شود.

ـ امور ساختمانی دستگاه گـاما تراپـی کوبالت شصت‌که از طریق سازمان‌بین‌المللی انرژی اتومی توسط حکومت مجارستان کمك شده بود، شصت فیصدپیشرفته امور مربوط به انرژی اتومی سر ازنو تنظیم ویك استاد دیپار تمنت فزیك در راس آن گماشته شد و همچنان جهت تاسیس مرکز تحقیقات‌فزیك هستوی و بکار انداختن مرکز مذکور یـك متخصص فزیك هستوی از طریق موسسه انرژی اتومی بین المللی وارد کشور شده و شروع بکارنمود . جهت اعمارتعمیرانستیتوت کیمیا نیز اقدا مات لازم صورت گرفته وطبق پلان درنظر است کار اعمار آن بزودی آغاز شود .

ــ درساحه نشرات پوهنځی نیز تحـولات مثبتی رخ داده که ازآن جمله نشر تمام‌نوتهای درسی استادان ، نشر مسلسل مجله سه‌ماهه ساینس را میتوان نام برد. همچنان چاپ کتاب درسی تحت عنوان (معادلات خطـی و ضریب ثابت) تالیف دوتن ازاستادان پوهنځی جهت طبع به‌مطبعه معارف ارسال گردیده که عنقریب از طبع خارج و مورد استفاده قـرار خواهد گرفت .

ــ امور مربوط به باغ وحش نیز بصورت بهتر تنظیم گردید ودر عایدات آن نسبـت سالهای قبل افزایش قابل ملاحظه رونمـــا شده است . چنانچه عواید آن در ۹ ماه‌اول سال ۱۳۵۵ نسبت به ۹ ماه اول سال۱۳۵٤ مبلغ ٤۰۲۲۷۸ افغانی افزایش یافته است.

پو هنځی ادبیات و علوم بشری :

پوهنځی ادبیات و علوم بشری با در نظر داشت پلان اکا دمیك پوهنتـون کـه آوردن تحولات اساسی و عمیق رادر پرو گرامهای علمی ایجاب میکند جهت تنظیـم بهتر امور تدریسی به اقدا مات ذیل دست زده است.

ــ جهت تنظیم پروگرام ماستری درشعبات دری و پشتو که پلان تاسیسمن آن درابتدای سال ۱۳۵۵ طرح و مورد قبول مقامات‌ذیصلاح قرار گرفت اقدامات اساسی صورت گرفـت که فشرده آن بشرح ذیل است :

لایحه شمول پروگرام متذکـره بعـــد از مطالعات همه جانبه تنظیم و ترتیب گـردیده و بعد ازطی مراحل قانونی از شروع سـال ۱۳۵٦ مورد تطبیق قرار گرفت .کتـب لازم برای مضامین پروگرام ماستری درهردورشته درکتابخانه پوهنتون جمـع آوری شـده و استا دانیکه تدریس مضامین آنرا بعهـــده خواهند گرفت نیز تعیین و آماده شده اند.

تدریس مضامین این پرو گرام در هردو رشته آغاز شده و فعلا در هریك از شعـب مذکور ده دەنفر حق شمولیت دارند .

ــ تطبیق سیستم سمستر وکریدت کـه از آغاز سال ۱۳۵۵ شروع شده بود درطول سال تعقیب‌شده و جهت فراهم آوری‌تسهیلات لازم در مورد تطبیق موفقیت آمیزاین سیستم دروس صنوف اول تمام شعبات پـو هنځی بصورت اختصاصی تنظیم گردید .

ــ سلسله نشر مجلات ادب وورمه ادامـه یافته و همچنان یکتعداد کتب درسی‌استادان در رشته های مختلف چون تاریخ ،جغرافیه ادبیات پشتو و دری و فلسفه‌چاپ ویکتعداد نشرات مفیددیگربمناسبت تجلیل دانشمندا ن بزرگ کشور به پیروی از پالیسی کلتوری دولت جمهوی طبع و نشر شد .

ــ درســال ۱۳۵۵ از شعبـات مختلـــف پوهنځی ۳۱۷ تن فارغ التحصیل و بجامعـــه تقدیم گردیده است .

پو هنځی شر عیات :

این پوهنځی در پهلوی وظایف عـــادی و روز مره خود یك سلسله اقدامات عمده‌ئی را درجهت بهتر شدن کیفیت تدریسی کـــه هدف آن تربیه سالم و مطلوب جوانان‌کشور

است بعمل آورده که مطالب مهم آن بشرح ذیل است :

مطابق لایحه جدید امتحانات پوهنتون که تطبیق سیستم سمستر را در تمام پوهنځی ها تثبیت نمود سیستم تدریسی پو هنځی باساس سمستر تنظیم گردید که محصلان بایستی در سمستر علاوه ازامتحان نهائی سمستر امتحانات راکه واجد بیست و پنج فیصد مجموع نمرات یک مضمون است سپری نمایندهمچنان درطول این مدت استادان و منسوبین پو هنځی در زمینه رفع مشکلات درسی محصلان از راه اعطای مشوره های لازم و دایر نمودن سمینار ها و کنفرانسهای علمی سهم فعال گرفتند که نتایج خوبی از آن بدست آمده است .

یکی از اقدامات نهایت مهم دیگر آنست که پوهنځی شرعیات غرض تحقق کامل اهداف تعلیمی وتربیتی خودتصمیم گرفت تا با مقامات قضائی وزارت عدلیه تماس گرفته و زمینه مشاهدات عملی و تعقیب جریان محاکم رادر محاکم مربوطه ولایت کابل برای محصلان صنوف سوم و چهارم شعبه فقه و قانون مساعد گرداند .

این تصمیم پوهنځی که بانظر موافق مقامات قضائی مواجه شد فرصت آنرا میسر ساخت تا محصلان در هفته دو روز پروگرام متذکره را تعقیب نموده وبه اندوخته های علمی خود بیفزاید بادر نظرداشت نتایج مثبتی که ازین پروگرام بدست آمده پوهنځی مصمم است که آنرا در آینده نیز تعقیب نماید .

اقدام عمده دیگر عبارت ازچاپ و نشر کتاب درسی (نحوالللغته العربیه) است که اثر مذکور بحیث یک کتاب درسی خیلی جامع در پوهنځی شرعیات و تمام مدارس دینی کشور توزیع ومورد استفاده قرار گرفت . کتاب دیگردرهمین رشته و همچنان یکتعداد آثار دیگر ازطرف سایر استادان پو هنځی تهیه گردید .

پو هنځی انجنیری :

پوهنځی انجنیری پو هنتون کابل که وظیفه بس مهم تربیه انجنیران ، متخصصین وکادر فنی را برای پیشبرد وبکار انداختن پلانهای انکشافی دولت جمهوری بعهده دارد سعی بعمل آورده تاپرو گرامهای تدریسی و عملی خودرا جهت بر آورده شدن بهتر اهداف فوق طوری عیار سازد که باتقدیم انجنیران و متخصصین لایق کشور را از استخدام متخصص خارجی بزودی ممکنه بی نیاز سازد جهت بر آورده شدن مامول فوق یك سلسله اقدامات وسیعی صورت گرفته که نکات عمده آن حسب ذیل است .

• - شعبه معلمین تخنیکی :

که در سال ۱۳۵۳ از پوهنځی تعلیم و تربیه به پوهنځی انجنیری انتقال داده شده و بحیث یك دیپارتمنت جداگانه شروع به فعالیت نمود درسال ۱۳۵۵ برای اولین بار هجده فارغ التحصیل به جامعه تقدیم نمود. فارغان این شعبه بحیث معلم مکاتب تخنیکی

شامل وظیفه شدند . فعلا این شعبه ۷۸ محصل دارد که وظیفه تدریسی آنان بعهده ده استاد داخلی ویك استاد خارجی است .

۲ـ ازتاریخ ۱۰ـ الی ۱٤ میزان ۱۳۵۵ سیمینار تعلیمات عالی انجنیری درافغانستان از طرف این پوهنځی در پوهنتون کابل دایر گردید که درآن استادان پوهنځی های انجنیری و پولی تخنیك و نمایندگان وزارتهای مخابرات ،فواید عامه ، زراعت و سایر علاقمندان آن حصه گرفتند . منظور از دایر نمودن این سیمینار آن بود تا نمایندگان دوایر یکه به استخدام فارغان هردو پوهنځی اقدام میکنند احتیاجات خود را ازنگاه تعلیمات عالی انجنیری در میان بگذارند تا باساس آن پرو گرام های پوهنځی متذکره عیارگردد طی این سیمینار نمایندگان وزارتهای فوق نظریات خود را از طریق ایراد کنفرانسها به پوهنتون ارائه نمودند . و ضمنا استادان پوهنځی های انجنیری و پولی تخنیك پیرامون پروگرامهای اکادمیك خویش به نمایندگان متذکره معلومات مفصل دادند در نتیجه پیشنهادات مفیدی که انعکاس دهنده احتیاجات و ضروریات وزارتخانه ها بود به سیمینار تقدیم و مورد بحث و مذاکره اعضای سیمینار قرار گرفت . پیشنهادات بصورت کل به کمیته تعلیمات عالی انجنیری تقدیم خواهد شد .

۳ـ بنابه دعوت پوهنځی ، دکتور مك گوایر استاد پوهنتون ماسا چوست ایالات متحده امریکا بکابل آمده و سمینار خیلی سود مند و دلچسپی در مورد زلزله وتاثیرآن بالای عمارات برای منسوبین پوهنځی وسایر علاقمندان دایر نمود .

باساس موافقتنامهٔ ئیکه بین پوهنځی انجنیری و نماینده سروی جیا لوجی وزلزله ایالات متحده امریکا بعمل آمد جانب امریکائی تعهد نموده تادر راه توسعه وتجهیز بیشتر دستگاه زلزله سنج، با پوهنځی همکاری نموده و سامان و آلات لازم را در اختیار پو هنځی بگذارد . باساس این موافقتنامه دوتن از متخصصین امریکائی بکابل آمده اند که کار توسعه عمارت و نصب آلات دستگاه تحت نظرشان آغاز گردیده است .

٤ـ کارتعمیر الحاقیه پوهنځی انجنیری که در سالهای قبل شروع و اما پیشرفت آن نظر به مشکلات مالی معطل مانده بود دوباره آغاز وتوقع میرودکه کار آن در سال جاری تکمیل گردیده ومورد استفاده قرار گیرد .

۵ـ یکی از اقدا مات خیلی عمده ئیکه در راه تربیه بیشتر انجنیران ورزیده مورد ضرورت پلانهای انکشافی دولت از شروع سال تعلیمی ۱۳۵٦ شروع شده همانا جذب و تربیه یکتعداد خیلی زیاد فارغان لیسه ها در پو هنځی است .

نظر به هدایت مقامات صالحه پو هنځی انجنیری در سال تعلیمی ۱۳۵٦ انکشاف بیشتر نموده و در حدود ۱۰٦٦ محصل جدید الشمول شامل پوهنځی گردیدند . این انکشاف

که طبعا تعداد محصلان پوهنځی را چندین بار افزایش میدهد مستلزم طرح یك پرو گرام خیلی دقیق بود. پلان مربوط که حاوی مصارف ضروریات اکا دمیك پرسونل و سامان ولوازم بود از طرف حکومت قبول و وجوه لازم جهت تمویل آن بدسترس پو هنتون کابل گذاشته شده و توقع میرود که با تطبیق مو فقیت آمیز آن پوهنځی انجنیری در ظرف پنج سال آینده یکتعداد زیاد انجنیران رابجامعه تقدیم کند ۰

پو هنځی زراعت :

این پوهنځی در یکسال گذشته جهت بهتر شدن پرو گرامهای اکا دمیك و توسعه فعالیتهای عملی در پهلوی دروس نظری به یك سلسله اقدامات مفیدی دست زده است که خلاصه آن بدین منوال است ۰

الف ـ درامور تدریسی :

اول ـ کتاب های درسی پوهنځی که مورد استفاده استادان و محصلان قرار دارد بصورت کارت کتلاك تکمیل شده که تعداد آن بـــه هشت هزار جلد میرسد ۰

دوم ـ نشرات و آثار مختلف استـــا دان پو هنځی که از طریق اداره نشرات پوهنځی طبع شده و یا اماده طبع میباشد قرار ذیـل اند ۰

۱ـ دخاورو پیژند نه ۰

۲ـ تاثیر وایتو وکسس بالای گندم ۰

۳ـ تاثیر کود کیمیاوی بالای گندم ۰

٤ـ تاثیر عمق کشت در جوانه زدن (۹) نوع سای بین ۰

٥ـ تاثیر چهار درجه مختلف حرارت جوانه زدن ده نوع تجارتی سای بین ۰

٦ـ مقایسه حاصل کفیدگی میوه و انواع مختلف بادنجان رومی ۰

۷ـ تاثیر مقادیر کود بالای حاصل پیاز

۸ـ ادامه نشر مجله سه ماهه علم اوفن

ب ـ فعالیتهای فارم تحقیقاتی پوهنځی:

استا دان دیپار تمنتهای پوهنځی یـــك سلسله تحقیقاتی را پیرامون مو ضـــوعات مختلف زراعتی درین فارم انجام داده اندکه مطالب عمده آن قرار ذیل است ۰

دیپار تمنت خاکشنا سی :

تحقیق راجع بهمقادیر مختلف کودکیمیاوی فاسفورس نایترو جن در کچالو پیاز وجواری که کود پوتاشیم تنهادر تجزیه کچالواستعمال شده است ۰

دیپار تمنت غله جات :

۱ـ تجارب نسلگیری واصلاح گندم .

۲ـ مقایسه نوع ورائیتهای داخلی وخارجی مصئون در افغا نستان ۰

۳ـ توافق ورا ئیتهای خارجي و داخلـــی سای بین در افغا نستان ۰

٤ـ مقایسه حاصلات انواع مختلف جواری شیرین ازنوع جواری (گلدان بتان) جهـت بوجود آوردن تخم جدید جواری برای ســال ۱۳٥٦

دیپارتمنت هارتی کلچروسبزیجات :

۱ـ مقایسه حاصلات انواع مختلف میـــوه

جات خارجی .

۲ـ تاثیر اکزین ها بالای ریشه کردن قلمه های مختلف انار .

۳ـ کشت انواع جدید تخم سبز یجات از قبیل فاصولیا ،کدو ،بادنجان رومی، بادنجان سیاه ،مرچ سرخ ، انواع ملی سرخک، کرم ، بادرنگ، خربوزه، تربوز و توافق آنها در محیط کابل .

دیپار تمنت علوم حیوانی :

مطالعه مقایسوی منابع پروتین برای فربه ساختن دونوع گوسفند وطنی و همچنان مطالعه نوعیت وکمیت گوشت گوسفند های نوع مذکور .

دیپار تمنت انجنیری زراعتی :

تاثیر مقدار آب وکودنایتروجن دار بالای جواری وطنی (لوگر) د رمحیط کابل برعلاوه تحقیقات فوق الذکر کـه توسط استادان پو هنځی بعمل آمده محصلان صنوف سوم و چهارم نیز در تطبیقات علمی و ریسرچ بالای انواع مختلف حبوبات و میوه جات درپلانهای تجربوی فارم سهم گرفته اند که بدینوسیله معلومات نظری خود را درساحه عملی مورد تطبیق قرارداده اندکه ازاین پروگرام نتایج فوق العاده سودمندی بدست آمده ومحصلان رابا تجارب عملی که بعد از فراغت ازپوهنځی به آن نیازمنداند مجهز گردانیده است .

پو هنځی اقتصاد :

این پوهنځی در یکسال گذشته بهاقدامات وفعالیتهای ذیل جهت آوردن تحولات اساسی و عمده در فعالیتهای اکا دمیك خود دست زده است .

به منظور آنکه پوهنځی توانسته باشد حتی المقدور خود را بانیاز مندیهای کشور مطابقت داده و پرو گرامهای اکا دمیك خود رامتکی به آن عیار سازد درسال ۱۳۵۵ کمیته های متعدد استا دان پوهنځی را دایر وطی آن موضوع پرو گرام طویل المدت درسی رابا درنظر داشت ایجابات علمی و امکانات عملی مورد غور و بررسی قرار داده ودرزمینه پیشنها داتی را ترتیب نمودند که باساس آن پوهنځی اقتصاد، شش رشته مستقل تحصیلی را برای محصلان خود تثبیت و و تصویب نمود که باساس آن هر محصل بعد ازختم سال دوم بیکی ازرشته های مورد علاقه تجارت ، پول و بانگداری پلان گذاری اقتصادی ، منجمنت صنعتی ، امور مالی و احصائیه ثبت نام وآنرا در دوسال اخیر دوره تحصیل تعقیب خواهد نمود .تطبیق سیستم جدید رشته بندی در پهلوی سیستم سابقه درسال ۱۳۵۵ آغاز گردیدکه که مطابق آن درسال ۱۳۵٦ رشته های مستقل برای سال سوم تحصیل محصلان دایر شده و اولین دسته فارغان رشته های مذکور در سال ۱۳۵۷ به جامعه تقدیم خواهد شد. همچنان نسبت ضرورت شدید به احصائیه دانها وعقد موافقتنامه بین پوهنځی اقتصادو اداره مرکز احصائیه دیپارتمنت احصائیه که در سال ۱۳۵۵ به ادارهٔ احصائیهٔ مرکزی

معرفی خواهد نمود .

قرار دادتوامیت پوهنځی اقتصاد باپوهنتون های کلن ، بن وبوخوم جمهوریت اتحادی آلمان که درسال ۱۳۵٦ به ادارۀ احصائیۀ مرکزی مذاکرات مفصل و همه جانبه برای پانزده سال آینده عقد گردید. ودر سال ۱۳۵۵ که آغاز تطبیق این قرار دادبود سه پروفسور المانی بکابل مسافرت نموده وکنفرانسهائی در مورد مسایل مختلف اقتصادی برای استادان و محصلان پوهنځی ایراد نمودند همچنان پوهنځی اقتصاد برای مطالعات و تحقیقات تازه‌علمی عازم جمهوریت اتحادی المان گردیده اند .

به موجب این موافقتنامه برای اولین بار پروژه های تحقیقاتی مستقل و خاص برای افغانستان ازطرف استادان پوهنځی اقتصادو استادان آلمانی مشترکا مورد تحقیق قرار گرفته و موضوعات مهم اقتصادی بار تباط سیاست انکشافی دولت جمهوری مورد ارزیابی قرار خواهد گرفت . در سال ۱۳۵۵ دو پروژه مهم تحقیقاتی (نسبت تبادله تجارت) و (تحلیل وضع تعرفه گمرکی بارتباطسیاست اقتصادی افغانستان) درنظر گرفته شده‌و همچنان پروژه های تحقیقاتی سال ۱۳۵٦ تحت عناوین (اهمیت بانک و سیستم پولی درانکشاف اقتصادی افغانستان) (تشکیلات امورحسابی درتصدی های صنعتی افغانستان) (سرمایه گذاری های سرمایه بر، وکاربر درافغانستان) و (اهمیت وامکان انکشاف سیستم مناقلات در افغانستان) تثبیت‌ومطرح بحث قرار گرفته است .

بادر نظر داشت سیستم جدید درسی ، محصلان پوهنځی ،به منظور شناسائی‌بیشتر با موسسات و شعبات دولتی و نزدیک ساختن علم و عمل از بعضی موسسات دیدن نموده و همچنان رخصتی های تابستانی و زمستانی خود را در شعبات مختلفه دولتی به منظور ستاژ سپری نمودند چنانچه به تعداد ۱۷۰نفراز محصلان پوهنځی از فابریکات مختلفه شهر کابل از نزدیک دیدن نموده ویا شعبات تولیدی و اداری و غیره آن عملا خود را آشنا نمودند.

همین طور در رخصتی تابستانی به تعداد ۲۵ نفر محصلان رشته پول وبانکداری در بانک های د افغانستان بانک، پشتنی تجارتی بانک ، بانك انکشاف زراعتی ، بانک انکشاف صنعتی) بصورت عملی یك ماه کار نموده و معلومات لازمه را در ساحه عمل کسب نمودند در رخصتی زمستانی محصلان رشته احصائیه به منظور ستاژ در شعبات مختلفه احصائیه مرکزی مصروف کار های‌عملی و تحقیقات عملی بودند .فعالیت پوهنځی در سال ۱۳۵۵ در قسمت امور طباعتی گسترش یافته وتعداد زیادی کتب که در سالهای گذشته نسبت معاذیری به چاپ ترسیمه بودندتکمیل و چاپ شدند در ضمن تعداد ۱۲ جلدکتاب از طرف کمیته تالیف و ترجمه پوهنځی

تصویب گردید تادر سال ۱۳۵۵ مطابق به اصول کتابداری بهتر تنظیم گردید وبادریافت کتب بیشتر ازطریق توامیت با پوهنتون‌های آلمانی و پوهنتون تهران بر ذخیره علمی پوهنځی افزوده گردید که فعلا کتابخانه پوهنځی دارای اضافه ازهشت هزارجلد کتاب بلسانهای دری ، پشتو آلمانی ، انگلیسی و فرانسوی در علوم اقتصاد میباشد . دریں سال آرشیف اقتصادی افغانستان در چوکات کتابخانه پوهنځی تاسیس گردید که این آرشیف یك ذخیره غنی معلومات در مورد تحقیقات اقتصادی افغانستان بشمار میرود وپوهنځی در تلاش است که این آرشیف رامکمل تر سازد .

پوهنځی طب ننگرهار :

این پوهنځی بادر نظر داشت ضروریات کشور به دکتوران جوان سعی بعمل آورده است تا شرایط و تسهیلات بهتری را جهت بهتر شدن وضع تدریس برای استادان و محصلان بوجود آورده و همچنان خدمات صحی مورد ضرورت را برای مردمان ولایت ننگرهار وولایات همجوار آن در حدود توان مالی و فنی، خود انجام دهد .

یکی از پروژه های عمده این پوهنځی افتتاح شفاخانه صد بستر جراحی بود که با بکار افتیدن آن برای پوهنځی ممکن شدتا زمینه بهتر وبیشتر، طبابت عملی رابرای محصلان فراهم ساخته وهمچنان ظرفیت خدمات صحی خودرا برای مردمان منطقه بیشتر سازد همچنان کار اعمار لیلیه ها مطابق پلان پیشبینی شده ادامه داشته و امور ساختمانی آن بیش از نود فیصدپیشتر رفته است .

مدیریت نشرات پوهنځی توسط و سایل مربوط در حدود ٤٧١٥١٥ ورق نوتهای‌درسی وسایر اوراق مطبوع مورد ضرورت شعبات پوهنځی را چاپ و بدسترس شان گذاشته است .

دیپارتمنت های مختلف شفا خانه پوهنځی در یکسال گذشته به تداوی یکتعداد زیاد مریضان پرداخته اندکه خلاصه فعالیتهای آنان همراه با فعالیت لابراتوار های پوهنځی بشرح ذیل است :

الف ـ فعالیت پولی کلنیك و شفا خانه های مربوط آنها :

۱ـ درپولی کلینیك داخله ۳۵۸۱ مریض معاینه و از جمله ٦٢٤ نفر شامل بستر و تداوی شده اند .

۲ـ در پولی کلینیك جراحی ۷۵۷۱مریض معاینه واز جمله ۱۲۱۱ نفر شامل بستر و تداوی شده اند .

۳ـ درپولی کلینیك گوش و گلون ۳٤۲۷ مریض معاینه واز جمله ۲۱۳ مریض شامل بستر و تداوی شده اند .

٤ـ در پولی کلینیك اطفال ٥٥۳۷ مریض معاینه و از جمله ٤٤٤ مریض شامل بسترو تداوی شده اند .

٥ـ در پولی کلنیك ولادی نسائی ۸۰۰

مریض معاینه واز جمله ۱۷۷ شامل بستر وتداوی شده اند .

۶- درپولی کلینیک چشم ۲۰۷۶ مریض معاینه و از جمله ۱۰۳ شامل بستر و تداوی شده اند .

۷- در پولی کلینیک عقلی عصبی ۱۱۲ مریض معاینه و از جمله ۹۷ شامل و تداوی شده اند.

۸- درپولی کلینیک مستورات ٤٥٠ مریض معاینه و از جمله ۳۰۲ شامل بستر و تداوی شده اند .

۹- در پولی کلینیک سازی ۳۸۰مریض معاینه و از جمله ۲٦۰ شامل بستر و تداوی شده اند .

ب فعالیت لابرا توار ها :

۱در لابرا توار هستو لوژی ۵۰۷٦ معاینه انجام شده است .

۲- در لابرا توار پرازیتو لوژی ۲٦۲۳ معاینه انجام شده است.

۳- در لابرا توار یورو لوژی ۲۷۵۹معاینه انجام شده است .

٤- در لابرا توار باکتر یولوژی ۱۸۲ معاینه انجام شده است .

۵- درلابراتوار بانك خون ۲۰۵معاینه گروپ خون انجام داده شده است .

انستیتوت پولی تخنیك :

انستیتوت پولی تخنیك که درسال ۱۳٤٦ بجذب ۲۵٦ محصل جدید الشمول آغازبکار کرد درحال حاضر دارای رشته‌های جیولوجی وتفحص معادن، و نفت وگاز، استخراج معادن، تکنالوژی کیمیاوی ، سرك سازی ساختمانی صنعتی و مدنی، ساختمانهای هایدرو تخنیکی ،و جیولوجی و تفحص معادن مفیده جامد میباشد که از پنجمین دورهٔ این موسسه ۱۹۳ انجنیر در رشته های مختلف فارغ التحصیل و بجامعه تقدیم‌شدند این پوهنځی برای نخستین بار با ابتکار تازه ئی نخستین کنفرانس علمی محصلان پولی تخنیك را برگزار کرد وباین صورت محصلان توانستند پیرامون موضوعات‌دلچسپ علمی اندوخته های علمی شانرا در محضر کثیر استادان ، محصلان و دانشمندان بیان نمایند . همچنان به سلسله بر گذاری کنفرانسهای تیزسهای علمی استادان که همه ساله در پولی تخنیك دایر میگردد امسال نیزازتاریخ ۱۱ الی ۱٦حمل‌کنفرانسهای متذکره دایر گردید و استادان فرآورده های تحقیقات علمی خود را در معرض نقد و بررسی‌علمی بمقابل گروه کثیرازدانشمندان ساینس وتکنالوژی قرار دادند .

در کتابخانه انستیتوت پولی تخنیك‌درحال حاضر پیش از ٦۵ هزار جلد کتب برشته های مختلف موجود است که در جمله آنها دو صد عناوین معادل ۳۸۱۷۰ جلد کتاب به زبانهای دری ، پشتو و روسی که توسط استادان این پوهنځی تالیف ویاترجمه و توسط نشرات پوهنځی چاپ شده‌وهمچنان

بیش از ۲۶۸۳۰ جلد کتب که هدیهٔ ممالک دوست است شامل میباشد .

آمریت نشرات پولی تخنیك علی الرغم مشکلات زیاد قادر شده است که ریکارد بیسابقهٔی در انجام کار های خود قایم نموده وبه ابتکارات سود مندی درزمینه بسط و توسعه امور نشراتی انجام دهد، بدین معنی که درتمام سال ۱۳۵۳ تنها بیست‌وپنج نوع کتاب ودرتمام سال ٥٤ تنها ۲٦ نوع کتاب بچاپ رسیده بود. درحالیکه از سال ۱۳٥٥ باینطرف پنجاه وچهارنوع کتاب باتیراژ بیش ۸۷۷٥ جلد طبع شده است که این‌تعداد بر علاوهٔ چاپ کارتها جداول و یکهزار وپنجصد جلد کتاب های لسان روسی حربی پوهنځی و غیره نیاز مندیهای اداره تدریسی میباشد که مجموعهٔ آنها به بیش از پنجاه هزار میرسد .

برعلاوه فعالیتهای فوق که در زمینه طبع کتب درسی وسایر اوراق مطبوع بعمل آمده است در ساحه نشر مجله پولی تخنیك و تبادله نشرات پولی تخنیك با سایرارگانهای نشراتی نیز تحول بیسابقهٔی بعمل آمده است .

ریاست پولی تخنیك بر علاوه تربیه کادر های فنی و انجنیران به وزارتخانه ها و دیگر موسسات دولتی کمکهای شایانی نموده که از آنجمله تجزیه و تحلیل علمی انواع روغنها ،امتحان مقاومت خاك ، امتحان‌مقاومت مواد ساختمانی ،تهیه و ترتیب نقشه های تعمیراتی و ساختمانی و هایدرو تخنیکی نقشه های توپو گرافی و جیو لوجیکی، انفجا رات بزرگ معادن و سرکها ، تعین موقعیت تعمیرات و مشوره های علمی وفنی در رشته های مختلف علمی مورد نیاز وزارتخانه ها وموسسات دولتی رامیتوان نام برد. درین موسسه علمی کشور در حال حاضر ۱٥۰۲ پسر و دختر مصروف تحصیل اندکه ازآن‌جمله ٤۹۸ تن آنرا جدیدالشمولان تشکیل میدهد .

پوهنځی فارمسی :

این پوهنځی بحیث یك موسسه تربیه پرسونل فنی مورد ضرورت در ساحهٔفارمسی میباشد به منظور عیار ساختن پرو گرام‌های تعلیمی بانیاز مندیهای کشور ، کمیته هایی راتعیین نمود تاپرو گرامهای اکادمیك‌آنرا بادر نظر داشت نیازمندیهای فوق و ستندرد تعلیمی سایر ممالك ترتیب نماید. درنتیجه مطالعات و پیشنها دات این کمیته‌یك‌سلسه تحولات مثبت و اساسی در نصاب درسی و فعا لیتهای تدریسی پوهنځی بعمل آمدکه نتایج مثبت ا زآنها بدست آمده است

باساس پروگرام همکاری فر هنگی و علمی با دولت هند ازشروع سال تعلیمی ۱۳٥٥ پنج تن از استا دان هندی بکابل آمده و در پوهنځی بتدریس آغاز نموده‌و همچنان بهمکاری استادان پوهنځی درتدویر سمینار ها و کنفرانسها و تنظیم پرو گرام تعلیمی حصه گرفتند .

پو هنځی وترنری :

پوهنځی و ترنری با داشتن سه صنف درسی از تمام امکانات دست داشته جهت تربیه متخصصین در رشته و ترنری استفاده نموده که خلاصه فعالیتهای آن حسب ذیل است :

۱- تجهیز لابراتوار هستولوژی که در آن به تعداد کافی میکروسکوب وسایر وسایل لابرا تواری تهیه و مورد استفاده محصلان قرار گرفته است .

۲- تجهیز واکمال لابراتوار اناتومی که درآن وسایل وسکسیون و مودل های لازم برای تطبیقات محصلان تهیه شده است .

۳- لابرا توار احضارات (پری اپریشن روم) برای پرو فیسوران اناتومی هستولوژی جهت تهیه سلاید و مواد لازمه برای تطبیقات محصلان تهیه و تجهیز گردیده است .

٤- بر اساس جلب همکاری پروژهٔ ادارهٔ پروگرام انکشافی ملل متحد با پوهنځی یك نفر پرو فیسور اناتومی هستو لوژی ویك پرو فیسر پتا لوژی بکابل مواصلت و در قسمت تدریس مضامین متذکره همکاری خود را با پوهنځی شروع نموده است .

۵- کتا بخانه پوهنځی به نحو بهتر تنظیم وتجهیز شده و مورد استفاده استادان و محصلان قرار گرفت و همچنان در مورد تهیه وسایل چاپ ، آلات سمعی وبصری جهت چاپ نوتهای درسی و نمایش سلاید ها و غیره اقدامات لازم و اساسی صورت گرفته است .

موسسات صحی پو هنتون :

ریاست موسسات صحی پو هنتون که یکی از مراکز عمده علمی صحی بوده و ازرهگذر خدمت عامه دو وظیفه مهم را بعهده دارد:

۱- ازنگاه تدریس عملی همکار با پوهنځی های طب وفارمسی بوده وزمینه تدریس عملی را برای محصلان واستادان طب درکلینیك هاوپولی کلینیك های خودو همچنان زمینه کار عملی را برای محصلان واستادان دواسازی ، لابراتوار های قابلیت سازی و محلول سازی خو د فراهم مینماید.

۲- از نگاه ارائه خدمات صحی و خدمات مهم طبی که عبارت از معالجه و تداوی مریضان است باتمام قوا وسایل دست داشته سعی بعمل میآورد. شفاخانه های موسسات صحی فعلا دارای هشتصدو بیست بستر است که به سرو یسهای مختلف تقسیم شده است، برعلاوه نود و هفت دوکتور ۳۱۶ نرس لابرانت و تکنشین ۵۸٤ مامور و چهار صدوچهل وشش مستخدم درمربوطات آن موسسه مصروف فعالیت میباشند .

باساس پلان انکشافی دولت جمهوری اعمار یك تعمیرجدید عصری و مجهز برای مریضان عقلی و عضبی درنظر گرفته شده که امور دیزان نقشه آن تکمیل ومراحل قانونی خودراطی وکارساختمان آن آغازگردیده است.

همچنان امور ساختمانی سرویس عاجل

میرمنو روغتون هفتاد فیصد و کار دستگاه مرکز گرمی و برق سیرویس اطفال میر منو روغتون نود فیصد پیشرفته است .موسسات صحی پوهنتون کابل ازطریق سر طبابت‌های نادر شاه روغتون میر منو روغتون و مرکزی کتنخی خدمات وسیع طبی را برای هموطنان انجام داده که احصائیه های ذیل ، صورت این فعالیتهای رانشان میدهد :

اول ــدر سر طبابت نادر شاه روغتون‌که دارای ٥٦٤ بستر و شامل شعبات جراحی داخله جلدی سناتوریم ، عقلــی و عصبــی رادیولوژی ولابراتوار ها میباشد ١١٩٢٩ نفر شامل بستر شده ٢٩٢٣٤ واقعات عا جــل ترافیکی و غیر ترافیکی مورد تداوی ٢٥١٤ تن تحت عمل جراحی قرار گرفته اند ٦٤٩٦ رادیو گرافــــی ٧٤٧٦ پانسمان و ٥١٥٦٨ معاینه لابرا تواری صورت گرفته است .

دوم ــدر سر طبابت میرمنو روغتون‌که دارای ١٥٨ بستر بوده و شامل سرویسهای نسائی ولادی، چشم. مردانه وزنانه‌گوش و کلون مردانه و زنانه ،جلدی اطفال، امراض ساری و اکسریز میباشد .٩٨٦٥ مریــض شامل بستر شده از جمله ٧١٠٣ پانسمــان اجرا شده و ١٧٩٦ رادیو گرافــی و١١٩٧٣ معاینه لابرا توارای صورت گرفته است.

سوم ــدر کلینیکهای مر کزی کتنخی از طرف صبح و عصر ٢١٠٧٦٦ مریض‌معاینه گردیده که از آنجمله ٣٣١٩٦ تــن آن در شفا خانه های مربوط بستر و تحت تداوی قرار گرفته اند. همچنان ١٨٤٥ اکسریز و ٢٣٣٧ معاینه لابــراتواری صــورت گــرفتــه است .

مدیریت عمومی فنی در طــول مــدت فوق فعالیتهای ذیل راانجام داده است :

١ــ لابرا توار جالینوس :درین لابراتوار که ادویه جات ازقبیل پوسیون ها، سیروپها پیلول‌ها، پومادها، شربتهاوغیره مستحضرات جالینوسی تهیه میگردد ایــن لابــراتوار ٥٤ نوع ادویه رابه مقدار مجموعی ٧٠٦٩٢٣٠ سی سی گرام و پاکت تهیه وبد سترس شفاخانه های کشور گذاشته است .

٢ــ مرکز تهیه محلولات زرقیه که سیروم ومحلولات زرقی مختلف را تهیه می کنــد نوع سیروم و محلول زرقی را مجموعاًبمقدار مجموعی ٨٣٠٧١٥ سی‌سی تهیه نموده است.

شعبه بانــک خــون ٢٠٠٩٠٠ سی سی خونرا اخذ وهمین مقدار را بدسترس‌استفاده مریضان گذاشته‌و سرویس صحی محصــلان برای ١٦٥٦٠ محصل ادویه لازم را طبــــق توصیه دکتوران معالج تادیه نموده است.

قسمت دوم: ادارات مرکزی پوهنتون :

آمریت مرکز تحقیقات علمی :

این اداره بر علاوه پیشبرد فعا لیتهــای عادی روزمره فعالیت های ذیل راانجام داده است :

١ــ تکمیل خلاصه های تحقیقات علمــــی از تاسیس مرکز تحقیقات علمی تاسال ٥٥ بزبانهای دری و انگلیسی و سپردن آن به

نشر در دوجلد و جمع آوری یك سلسله نشرات بمرکز تحقیقات علمی و ترتیب آنها.

۲ـطرح پلان و پرو گرام سیمینار های تربیتی راجع به تحقیق و احصائیه سازمانی وپوهنتونی .

۳ـ فراهم آوری زمینه تحقیقات علمی برای بعضی استا دان به کمك موسسات تمویل کننده تحقیق .

٤ـتهیه و ترتیب مجدد اساسنامه مرکز تحقیقات علمی و لایحه محققان خارجی در افغا نستان‌که‌جهت طی مراتب بمقام پوهنتون سپرده شد .

٥ـ همکاری با محققان خارجی در انجام دادن کار های تحقیقاتی در ساحه و بعداز مراجعت از ساحه و در نتیجه تربیه قسمی از اعضای مرکز در کار ساحه .

٦ـ رو بدست گرفتن اقدامات لازم درتهیه پیشنهادات برای پروژه های تحقیقی و امکانات انکشاف بیشتر مرکز تحقیقاتی‌علمی.

آمریت عمومی کتا بخانه:

شعبات مختلف کتابخانه به فعالیتهای ذیل دست زده اند :

شعبه افغانستان شناسی :

درین شعبه‌که ذخیره آثراکتب وآثار مربوطه افغانستان تشکیل‌میدهد۲۱۹۳جلدکتاب واثر علمی مورداستفاده قرارگرفته‌که نسبت‌به‌سال گذشته یك افزایش ٥٥ فیصد را نشان میدهد .

شعبه ریفرنس یا منابع و ماخذ :

درین‌شعبه کتب‌عمومی ازقبیل دایرةالمعارف ها فرهنگ ها، اطلس ها، تذکره ها،دیوان های شعرا ببلیوگرافی ها و اندکس ها جمع شده‌که دریکسال گذشته ٥٦٠٠٠ نفر از کتب مذکور استفاده نموده اند .

شعبه توزیع :

این شعبه با داشتن بیش از هشتادهزار جلدکتب به السنه داخلی و خارجی درخدمت محصلان ، استادان ومحققین بوده و ۱٥۹۰۲ جلد کتاب در رشتهٔ علوم طبیعی و ۱۱۲۸۹ جلدکتاب در ساحه علوم اجتماعی به مراجعین توزیع نموده است .

شعبه کتلاك :

این شعبه ۳۱۰۷ عنوان کتاب، اثر علمی ومونوگراف را برای استفاده آماده ساخته که از آنجمله ۱۲۲٤ عنوان به السنه داخلی و نهصدو چهل‌و شش عنوان به زبانهای خارجی میباشد .همچنان یکصدوپنجاه وچهار جلد مونوگراف به السنه خارجی و۷۹۲ جلد به السنه داخلی کتلاك شده است .

شعبه مجلات :

این شعبه، مجلات وروزنامه ها و نشریات داخلی و خارجی را تهیه و کلکسیون آنها راآماده میسازد ۳۸۰ نوع روزنامه داخلی و خارجی به صورت مکمل باین شعبه رسیده که مجموعا ۷٥۰۰ نفر از آنها استفاده نموده اند .

شعبه تهیه و تدارك :

این شعبه مطابق به اهداف کتابخانه

پوهنتون ،کتب ، مجلات، روز نامه‌ها ومواد سمعی وبصری را برای کتابخانه مطابق نیاز مندی پوهنتون تهیه مینماید.دربرآوردن این مامول یك کمیته با صلاحیت متشکل از اعضای علمی پوهنتون و کتابخانه موظف است تا باشتراك‌هم تصامیم لازم اتخاذ نمایند.

۳۲۷۰ جلد کتب و اثر علمی از طریق تحفه ،تبادله و خریداری توسط این شعبه به مجموعهٔ کتب کتابخانه افزوده شده است.

شعبه سمعی و بصری که بانواع وسایل سمعی و بصری از قبیل مایکرو فلم ،فلم سلاید ها، پروجکتور ، مایکرو فلم ریدر ونوار های ثبت شده مجهز می باشد مانند کتب جزء وسایل درسی پوهنځی ها میباشد که مورد استفاده استادان ومحصلان قرار میگیرد .

بر علاوه فعا لیتهای فوق به سلسله مبا دلات و پروگرا مهای فرهنگی بین افغانستان و کشورهای دوست نمایشگاه کتب چاپی ایران و جمهوریت د یمو کراتیك‌آلمان ونمایشگاه آثار آرت گرافیك ایتالیا درپنجاه سال اخیر ازطرف کتا بخانه پو هنتون دایر گردیده است .

کتابخانه پوهنتون به تهیه و نشرانوید ببلیوگرافی (کتاب شناسی توصیفی) درمورد زندگانی و آثار سید جمال الدین افغانی‌موفق شده و همچنان باا‌کثر کتابخانه های بزرگ و معتبر جهان مثل کتابخانه کانگرس امریکا کتابخانه لیننگراد ،کتا بخانه ملی قاهره، کتابخانه دانشگاه تهران، کتابخا نه ملی جمهوریت مردم چین، هندو ستان و فرانسه سیستم تبادله وهمکاری بر قرار نموده است .

مدیریت عمومی تعلیم و تربیه :

مدیریت عمومی تعلیم و تربیه که شامل مدیریتهای معلمین ، محصلان، پروگرامها وامتحانات و ارزیابی است باین فعالیتها دست زده است .

۱ـ مدیریت معلمین :

مدیریت معلمین که مسئول اجرای امور مربوط ترفیعات علمی استادان ،تقرر وانفکاك استادان، ترتیب وتنظیم امور مربوطه به مجلس روسا وکمیته های مربوط آن‌میباشد مراحل ترفیع علمی پانزده پوهاند ،۸۰ پوهنوال ۳۱۵ پوهندوی سی پو هنمل و۱۹ پوهنیار و همچنان ثبت رتبه علمی یك پوهاند، دو پوهنوال شش پو هندوی،یازده پو هنمل وبیست پو هنیار را ازطریق‌کمیته ترفیعات علمی ومجلس روساتکمیل نموده که کارتهای ترفیع شان در ماه حوت ۱۳۵۵ توزیع‌گردید. همچنان مراحل تقررپنجاه وسه عضو جدید علمی را بکدر پوهنتون وانفکاك شانزده تن راازکدر پوهنتون تکمیل و به پوهنځی ها اطلاع داده است .

۱۹۲ موضوع متفرقه از قبیل مشکلات استادان و محصلان و پیشنهاد ذات پوهنځی ها و ادارات پوهنتون از طریق این مدیریت به مجلس‌روسا و کمیته‌های مربوط آن‌ارجاع

وفیصله مربوط به مراجع ذیعلاقه اطلاع داده شده و ضمنا مراحل قانونی لایحه تحصیلات دورهٔ ماستری دررشته های زبان وادب دری و پشتو تکمیل گردیده است .

مدیریت پروگرامها :

این مدیریت در قسمت ترتیب و جمع آوری تقسیم اوقات پوهنځی ها با تفصیل مضامین ، ساعات درسی، نمبر اطاق واسم استاد اقدام نموده و آنرا بشکل رهنمای کوچك طبع و بد سترس شعبات ذیعلاقه گذاشته باساس فیصله مجلس رو ساى پوهنتون این مدیریت موظف گردیده تاجهت ارزیابی مواد درسی و نصاب تعلیمی پوهنځی تمام مواد درسی راجمع آوری نموده و جهت ارزیابی به کمیته های موظف بسپارد. ارزیابی مضامین سمستر رو یدست گرفته شده و عنقریب نتایج آن به پوهنتون سپرده خواهد شد. این ارزیابی موقع آنرا میسر خواهد ساخت که پرو گرامهای درسی پوهنتون مطابق ایجابات عصر و زمان وآخرین انکشافات علوم اصلاح و عیار شود .

تدوین ونشر کتلاك پو هنتون برای سال ۱۳۵٦ بلسان های انگلیسی و دری به همکاری کمیته موظف رو یدست گرفته شده و جمع آوری مواد لازم که شامل کتلاك مذکور خواهد بود ادامه دارد .

مدیر یت امتحا نات و ارزیابی :

این مدیریت که مسئول تنظیم و ترتیب امور مربوط به امتحا نات شمول پو هنتون است . در قسمت معرفی محصلان بادر نظر داشت نمرات کانکور شان به پوهنځی های پو هنتون و سایر موسسات تعلیمات عالی پرداخته و امتحان اختصاصی پوهنځی زراعت را از فارغان لیسه های زراعتی و امتحان اختصاصی انجنیری را از فارغان لیسه های تخنیکی اخذ ونتائج آنرا اعلان نموده است. مراحل ثبت نام و تکمیل نمودن شرایط شمول امتحان شمول رابرای بیش ازپانزده هزار فارغان لیسه های کشور که در امتحان شمول پو هنتون برای سال تعلیمی ۱۳۵٦ اشتراك نمودند تکمیل نموده و نتائج امتحانات را اعلان نمود .

مدیر یت عمومی نشرات :

مدیریت عمومی نشرات که متشکل از مدیریت های طباعتی ، سمعی و بصری و اطلاعات وارتباط عامه می باشد مصدر فعال یتهای ذیل گردیده است :

اول فعالیتهای مدیریت طاعتی :

الف: شعبه حروفی این مدیریت فعالیتهای ذیل را انجام داده است :

طبع کتب و مجلات :

۱ـ مجله روز مادر ۵۰۰ جلد .

۲ـ مجله فوق العاده جشن جمهوریت ۵۰۰ جلد .

۳ـ مجله شمارهٔ دوم و سوم حقوق ٦۰۰ جلد .

٤ـ رهنمای امتحانات کانکور به لسانهای دری وپشتو ۳۰۰۰ جلد .

۵ـ نشریه مخصوص روز یونسکو ۵۰۰ جلد .

۶ـ نشریه مخصوص روز ملل متحد ۵۰۰ جلد .

۷ـ کتاب اساسات حقوق اسلام ۵۰۰ جلد .

۸ـ کتاب فورمکولوژی سریری ۵۰۰ جلد .

۹ـ کتاب کبدی جراحی ۵۰۰ جلد .

۱۰ـ کتاب تاریخ ادبیات ۵۰۰ .

همچنان ۱۷ قلم کارت ،قرطاسیه ،دیپلوم ونسخه مجموعاً به تعداد ۸۰۰۰۰ نسخه طبع و بدسترس شعبات مربوط گذاشته شده است .

ب ـ شعبه گستدنر :

این شعبه ۲۰ نوع کتب ونوتهای درسی پوهنځی ها و کتب تصاویب ادارات پوهنتون و مجله پالندوی را مجموعا به تعداد (۹۰۰۰) جلد وهمچنان ۲۷۰۶۷۲ دانه فورمه قرطاسیه نسخه ،کوپون ،کارت‌دعوت و هویت وتکت را چاپ وبدسترس پوهنځی ها و ادارات مربوط گذاشته است .

ج ـ شعبه افسیت مدیریت طباعتی: هجده نوع قرطاسیه ،لیبل دیپلوم و کارتهای ترانسپورت وثبت ملکیت را مجموعا به تعداد (۷۹٤۲۰۰) دانه‌طبع و بدسترس شعبات مربوط قرار داده است .

د ـ شعبه صحافی :

یکتعدادزیادکتب، مجلات‌ونوتهای‌درسی‌راصحافی نموده وهمچنان به تعداد (۲۰۰۰) دانه‌پاکت مورد ضرورت ادارات مختلف راتهیه نموده است .

مدیریت سمعی و بصری :

مدیریت سمعی وبصری در طول مدت فوق فعالیتهای ذیل را انجام داده است.

۱ـ تجلیل روز های ملی و بین المللی یازده محفل .

۲ـ کنفرانسها دوازده محفل .

۳ـ نمایش فلم های درسی یازده‌نمایش.

٤ـ درام ونمایشنامه کوتاه پنج‌نمایش.

۵ـ کنسرت چهارده نمایش .

۶ـ فلم های تفریحی دو نمایش .

۷ـ سلاید پنج نمایش .

۸ـ سمینار علمی یک محفل .

۹ـ محفل شعر وداستان دو محفل .

مدیریت اطلاعات و ارتباط عامه :ـ

۱ـ ترتیب طرزالعمل نشراتی پوهنتون توسط کمیته نشراتی که جهت تکمیل مراتب قانونی به مقامات صالحه تقدیم شده .

۲ـ نشر مجلهٔ فوق العاده بمناسبت تجلیل وبزرگداشت روز مادر .

۳ـ نشر مجله فوق‌العاده بمناسبت جشن سومین سالگرد انقلاب جمهوری .

٤ـ ترتیب وتنظیم غرفه پوهنتون در ننداری‌تون سومین جشن جمهوریت .

۵ـ تهیه راپور فعالیت های انکشافی و عمرانی پوهنتون ونشر آنها در مطبوعات کشور .

٦ـ ارزیابی و سنجش صفحات قا نونی (۱۱) جلد کتب و اثر علمی و مجلات فوق العاده روز یونسکو و ملل متحد .

۷ـ شعبه عکاسی : این اداره به تعداد صدها قطعه عکس ازمحافل ، سمینار ها ، کانسر تها ، فعالیتهای تدریسی عمرانی وهنری پوهنتون تهیه نموده وجهت چاپ به مطبوعات کشور ارسال گردیده است .

همچنان تمام عکسها ئیکه در تزئین وترتیب غرفه پوهنتون د رنندار تون سومین جشن جمهوریت مورد استفاده قرارگرفت توسط این شعبه تهیه گردیده است .

مدیریت عمومی روابط فر هنگی :

۱ـ تنظیم امور مربوط به پروگرامهای فرهنگی وعلمی بین افغانستان و ممالک دوست توزیع و د رخواست بورسها ومساعدتهای مورد نیاز پوهنتون ازمؤسسات خارجی ازطریق مقامات مربوط .

۲ـ تکمیل امور مربوط به کاندیدو اعزام (۱۲۷۰) کاندید دوایر دولتی بااستفاده از بورسهای دول دوست و توزیع ۱۱٤ بورس که مقید به پروژه نمیباشند، ازطریق کمیته توزیع بو رسها و اخذ تصمیم در موردتمدید بورس وياحل ساير مشكلات ٦٣ محصل مصروف تحصیل در خارج .

۳ـ تکمیل مراحل اعزام (۱۱۰) محصل و ۱۳ مامور دولت که بمصرف شخصی جهت تحصیلات عالی بخارج اعزام شتدند .

٤ـ ارزیابی و تثبیت درجه اسنادعلمی تمام محصلان افغانی که بعدازختم تحصیل بوطن عودت نموده اند که این اسناد شامل ۳۷ دیپلوم دکتورا ۱۳٤ دیپلوم ماستری و یامعادل آن ۱۱۰ دیپلوم فوق لیسانس ٥٤ دیپلوم لیسانس ۲٦ دیپلوم تخنیکم ٦۷ دیپلوم بکلوریا ۱۲۰ سند کار وستاژ عملی و٥٤۳ سند متفرقه میباشد .

٥ـ اجرای امور مربوط به ۷٥ محصل خارجی که در پوهنتون کابل مصروف تحصیل اند و همچنان اتخاذ اقدامات لازم در مورد ۳٥ محقق ممالك دوست که بمنظور تحقیقات علمی به پوهنتون آمده اند وفراهم ساختن زمینه مساعد تحقیقات برای شان .

٦ـ اتخاذ اقدامات لازم د رموردپروگرامهای فرهنگی بین افغانستان و جمهوریت اتحادی آلمان، اتحادشوروی هند، پولیند، بنگله دیش، مصر، ترکیه ،جکوسلوا کیه، هنگری بلغاریا ، کوریا، رومانیا، یوگوسلاویا ویك عده ممالك دیگر .

مدیریت عمومی پلان واحصائیه :

مدیریت احصائیه که یك شعبه جدید التشکیل بوده متکفل جمع آوری، ترتیب و انسجام احصائیه های مربوط پوهنتون است درجمع آوری احصائیه های محصلان بتفریق ذکور، اناث، کامیابان ، ناکامان ومشروطان محصلان لیلیه ونهاری و محصلان خارجی پرداخته وآنها رابعد از انسجام بدسترس دوایر ذیعلاقه گذاشته است .

مدیریت پلان : این مدیریت که وظیفه

مطالعه پروژه های انکشافی پوهنتون، ترتیب بودجه، انکشافی وتدارك منابع برای تمویل آنها، تنظیم ، نظارت و اداره امور پلانگذاری پوهنتون وهمچنان وظیفهٔ سکرتریت کمیتهٔ های پلان و مراقبت امور اکادمیك پوهنتون و کمیته انسجام رابعهده دارد در اجرای تخصیصات مربوط به پروژه های انکشافی وتهیه راپور پیشرفت کار پروژه های مذکور سهم فعال گرفته است. درسال جاری کار اکمال ۸ پروژهٔ انتقالی ادامه پیدا نموده وهمچنان اقدامات جهت شروع ۱۰ پروژه جدید که در چوکات پلان هفت سالهٔ دولت جمهوری مدنظر گرفته شده است ادامه داشته وعنقریب شروع خواهد شد.

مدیریت عمومی حفظ و مراقبت :

۱ـ مدیریت تخنیکی: این مدیریت برعلاوه فعالیتهای روز مره که طی آن به ترمیم و وارسی سیستم آبرسانی، مرکزگرمی، تیلفون و برق عمارات پوهنتون پرداخته است به دوفعالیت عمده دیگرکه بیسابقه است دست زده است اول آنکه ماشین بخارلیلیه پوهنتون راکه مطابق نظر یکعده متخصصین خارجی بایستی تعویض میشد باامصرف خیلی کم توسط میخانیک های خود ترمیم نموده و تمام دستگاه های مرکز گرمی پوهنتون توسط پرسونل فنی آن برای اولین بار پاك کاری گردید .

۲ـ مدیریت املاك :بر علاوهٔ وارسی از تمام املاك غیر منقول پوهنتون استملاك ۵۲ منزل شخصی راکه در قسمت جنوب غربی ساحه پوهنتون موقعیت دارند مطابق هدایت حکومت وماستر پلان پوهنتون تکمیل نموده است که مراتب نهائی آن عنقریب تکمیل خواهد شد .

مدیریت عمومی تفتیش :

۱ـ تحقیق و بررسی موضوعات مختلف مربوط شعبات مختلف پوهنتون .

۲ـ اکمال نواقص و تعقیب مجدد دوسیه هائیکه ازسالهای گذشته لاینحل مانده است که از آن جمله چهار دوسیه مراحل قانونی خود راطی وحفظ شده است .

۳ـ وارسی وکنترول از امور مربوط به روغنتون های موسسات صحی که راپورمربوط وقتا فوقتا بمقام ریاست پوهنتون تفویض گردیده است .

مدیریت عمومی کلوپ :

مدیریت کفیتریا برعلاوه تنظیم بهتر امور مربوط توزیع برای محصلان نهاری واستفاده کامل ازعمارت جدیدکفیتریا موفق شده است تابرای ۲۵۲۳۰ تن محصل نهاری غذاتهیه نمایدکه عایدآن مجموعاً ۱۰۰۶۲۰٤ افغانی به واردات دولت تحویل شده است .

مدیریت خدمات در یکسال گذشته برای یکهزار وپنجصد تن دعوت درجه اول در داخل پوهنتون و هوتلها برای بیشس ازیك هزار و دوصد تن دعوت عصریه درجه دوم وبرای بیشس از ده هزارتن دعوت درجه سوم لایحه دعوتها ترتیب داده است .

مدیریت عمومی اداری :

این مدیریت که متشکل از مدیر تهای مامورین ،بودجه، تصفیه . فـرمـا یشـات ترانسپورت ،دیپو ها و اوراق است درپیش بردوبهتر شدن امور اداری پوهنتون سعی بعمل آورده وآنهارابه نحو بهتر تنظیـم نموده است .

مدیریت عمومی لیلیه :

مدیریت عمومی لیلیه اعاشه واباته ۴۱۰۶ محصل لیلیه مرکز ، لیلیه نسوان و لیلیه جدیـد الشمولان ، یکهزار محصل لیلیه پولی تخنیك و ۱۲۰ محصل لیلیه مکتب ترسنگ مـردانه راکه مجموعا ۵۲۸۰ محصل ومحصله میشود. انجام داده و برعلاوه درمورد تهیه و تجهیز يك سالون مطالعه که ظرفیت بیشس ازپنـج صدتن را دارد در لیلیه جدیدالشمولان واقـع کارته سه اقدامات مقتضی رابعمل آورده است.

همچنان درامور مراقبت وکنترول جـدی مواد غذائی ازنگاه صحی بودن و طرز توزیع آنها اقدامات لازم و مفیدی بعمل آمده است و تجهیزات و وسایل لیلیه ها مطابق تعداد محصلان خریداری و مورد استفاده قـرار گرفته است .

وزارت تعلیم و تربیه

انکشاف اقتصادی واجتماعی یك مملکت با تعلیم وتربیه افرادآن ارتباط بسیار نزدیك و اصولی دارد هرقدر ساحه تعلیم و تربیه گسترش یابد و کیفیت آن خوبتر شودبهمان اندازه در افزایش تولید موثریت بیشتر دارد .

باانکشاف نیروی بشری تعمیم معارف و سواد فضای سالم وزیر بنای مستحکم جهت فعالیت های اقتصادی و اجتماعی بوجود می آید .

بوجود آمدن یك معارف عصری ومترقی که ضروریات عصر وخواسته های اجتماعی امروزی راجواب گفته بتواندیکی از اهداف عالی دولت جمهوری ما است، اجتماع امروزی میخواهد معارفی داشته باشند که وسیله تنویر اذهان اطفال، تقویه وپرورش بنیه دماغی، جسمی جوانان بوده واز هرنگاه درساختمان یك اجتماع سالم ووطن‌دوست، مقیدبه‌احکام اسلامی و قوانین مدنی کشور بوده . به‌عنعنات، ارزش‌های تاریخی‌وطن عقیده داشته و دارای سجایای عالی باشد وبه پرابلم‌های فقرناداری، بیکاری واندیشه های جوانان در خصوص آینده شان خاتمه بخشند . سیستمی‌که متضمن وحدت فکروعمل ووحدت ملی باشد .

برای برآورده ساختن‌اهداف متذکره دولت جمهوری به فحوای کلمه انقلاب وبه پیروی ازمرام مثبت ومترقی انقلاب وبادرنظر داشت وضع موجوده معارف وآینده آن لازم‌دانست تاریفورم بنیادی رادر سیستم معارف کشور معرفی نماید. ریفورم بنیادی معارف مطابق به روحیه انقلاب‌دولت جمهوری بوده‌تعدیلاتیکه درسیستم معارف باساس احکام ریفورم‌بنیادی بوجود آمده است همه‌آن واقعی وجنبه علمی و عملی روشن داشته وبا لتدریج روی دست گرفته‌شده‌است ودرنواقص‌وضع‌موجوده معارف موفقانه درمعرض تطبیق قرار دارد .

ریفورم بنیادی معارف مسئو لیت های موسسات‌عرفانی وتربیوی رااز‌نقطه نظرکمیت وکیفیت سنگین تر ساخته وبه منسوبین معارف مکلفیتهای بزرگی را مواجه نموده تاپلان آینده معارف را مطابق به اهداف و پالیسی ریفورم بنیادی معارف دولت‌جمهوری عیار و متوازن سازد .

تحول و انقلاب مثبت در معارف یك‌کشور اساس وشرط اول تغیر وتحول رادر سایر فعالیت های مملکت تشکیل می کند. زیرا تعلیم و تربیه نه‌تنها بحیث یك هدف بذات خود بلکه بحیث یك‌وسیله انکشاف اقتصادی و اجتماعی شناخته میشود .

ریفورم بنیادی و تحول اساسی درسیستم معارف افغانستان مطابق به شرایط عینی و ذهنی افراد افغانستان بوده و متضمن‌برآورده ساختن آرزو های نیك ودیرینه ملت نجیب

افغان وبه نفع مردم افغانستان است .

نکات عمده پالیسی معارف که اساس اجراآت سالانه وزارت تعلیم وتربیه راتشکیل میدهد قرار ذیل خلاصه میشود .

۱ـ بمنظورتامین بهترسواددایمی وهمچنان برای آماده ساختن فارغان دوره ابتدائی از نگاه قدرت جسمانی برای تعقیب تعلیمات ثانوی ویافرا گرفتن کور سهای حرفوی ویا انتخاب کردن شغل آزاد دوره‌ابتدائی ازشش سال به هشت سال ارتقا میبابد .

۲ تعلیمات ثانوی چهار ساله بوده ودر ختم دوره ابتدائی، شاگردان ابتدائی موفق به اساس کانکور ونظربه ضرورت به لیسه ها شامل میشوند ویك تعداد دیگربه مکاتب مسلکی مطابق پلان سوق داده میشوند .

۳ـ بعد از دوره ثانوی عمومی و گذشتاندن امتحان کانکور پوهنتون یکتعداد از شاگردان کامیاب بغرض تحصیلات عالی شامل پوهنتون و تعداد دیگر آن در مؤسسات عالی تربیه معلم جذب میگردند، همچنان فارغان مکاتب مسلکی بعد از فراغت و گذشتاندن کانکور اختصاصی ،یك تعداد شامل پوهنځی های مسلکی شده و متباقی داخل کار میشوند.

فعالیت ها و اجراآت وزارت تعلیم وتربیه درپرتوریفورم معارف‌بحیث‌سندرهنمای شاخص ها ی مهم مسیر اجراآت را روشن ساخته که بالنتیجه قدمهای متعدد و موثری درتطبیق ریفورم برداشته شده که ذیلا بطور خلاصه تقدیم میشود :

درسال ۱۳۵۵ به ساحه تعلیمات ابتدایی تاسیسات جدید مکاتب مطابق به روحیه ریفورم معارف نبود، درعوض به تعداد ۱۸۵مکتب‌دهاتی به‌ابتدائی‌هشت صنفی و۱۴۷۲ ابتدائی شش صنفی به هشت صنفی ارتقا نمود و تعداد شاگردان دوره ابتدائی از ۷۲۰۰۰۰ـ نفر درسال ٥٤ به ۸۰۷۹۰۰ در سال ۱۳۵۵ افزایش یافت یعنی در تعداد شاگردان ۲ر۱۲ فیصد افزایش بعمل آمد .

بمنظور آشنایی شاگردان صنوف اول پروگرام آشنائی به مکاتب، در دوهفته اول سال تعلیمی درتمام مکاتب ابتدائی‌تطبیق‌شده است، کتب جدیددرصنوف دوم مکاتب ابتدائی و دهاتی تطبیق و تقسیم اوقات جدید از صنف اول الی صنف سوم عملی شده‌است.

تدریس مضمون انگلیسی در صنوف ششم مکاتب ابتدائی طبق هدایت ریفورم بنیادی‌معارف‌تطبیق شده‌است، علاوه تا توزیع و تطبیق کتب جدید ساینس در صنوف چهارم مکاتب ابتدائی عملی گردیده است.

بمنظور بهبود تدریس و معرفی کتب جدید برای بیش از ٥١٦٦٣ نفر معلم ، سر معلم و مفتش مکاتب ابتدائی و در ولایات کشور سیمینار های تعلیمی و تربیوی دایر گردیده است و هم چنان تدابیر لازمه جهت دائر نمودن سیمینار های تربیوی و تعلیمی به‌همین منظوردریك تعدادولایات دیگر کشور نیز درنظر گرفته شده است .

فعالیت مؤسسه سمعی و بصری دوام‌داشته

ویك اندازه زیاد مواد ممد درسی از قبیل چارت ها، نقشه ها، کتاب های ساینس و ریاضی و تهیه توزیع تخته حروف نویسی وارسال فلم های تعلیمی به مکاتب و غیره موسسات عرفانی و ترمیم آلات سمعی‌وبصری عملی شده است ، مطابق متن ریفورم معارف دوره ثانوی به‌عوض دوره سه‌سال ٤ سال درنظر گرفته شد که‌سال اول آن بنام دوره آمادگی‌بوده وازصنوف‌دهم به‌رشته های‌ساینس واجتماعیات تقسیم گردیده وباتفکیك شعبات مذکور پروگرام درسی آن طبق ضروریات عصر وزمان و انکشاف سیانس و تکنالوژی عیار شد ۰

جهت ارتقاء کیفیت دورهٔ ثانوی مطابق به روحیه ریفورم لایحه جدید امتحانات طرح و امتحانات مذکور معیاری گردید و هم در روشنی اهداف تعلیم وتربیه پروگرام های ماورای‌درسی بمیان‌آمده توسط معلمان‌واعضای اداری درمعرض تطبیق قرارگرفت .

برای بهبودو ارتقا سویه تعلیمی مامورین دشپی لیسه ها توسعه داده شده که در ولایات :هرات، کند هار، غزنی، هلمند، بلخ وننگرهار جدیداً تاسیس وافتتاح گردید .

بالاخره برای اینکه متعلمین در ایام رخصتی ها ازوقت استفاده نموده باشندکتب درسی در روزهای اول رخصتی به او شان توزیع شد ۰

در ساحه تعلیمات مسلکی به تعداد ۳٤۱۱ نفر از فارغان صنوف هشتم بمکاتب مسلکی شامل شده اند که این رقم به مقایسه سال گذشته ۳۰ فیصد بیشتر است۰

برای آن‌عده متعلمین که در کانکورصنوف هشت موفق نشده اند ۱۲ کورس حرفوی بااستفاده از شاپها، لابراتوار ها پرسونل مسلکی درمرکز دایرگردید وهمچنان پروگرام ۱٤ نوع کورس مختلف برای تمام ولایات کشور ازقبیل نجاری ولدنگ کاری ترمیم آلات رادیو، حلبی سازی، نل دوانی، ترمیم موتر، سیرامیك قالین بافی، تایپستی، بوت دوزی ، خیاطی ، فتوگرافی و کمك اولیه بهمکاری متخصصین در هرفن ترتیب وطبع شده است که باساس آن مد یریت های معارف در حدود امکانات اجرا آت نموده‌اند۰

جهت تدریس بهتر و تطبیق پرو گرامهای لیسه زراعت برای فارغان پوهنځی زراعت کورس مسلکی تعلیم و تربیه دایر گردید که فارغان مذکور ازآن استفاده عملی نموده اند ۰

انستیتوت های محاسبه و تعلیمات زراعتی درسال ۱۳۵۵ تاسیس‌و دایر گردید ۰درسال ۱۳۵۵ بتعداد ۱۳۱۸ نفر از صنوف ١٤ ـ١٥ موسسات تربیه معلم فارغ التحصیل گردیده است‌که ازجمله ۲۷٦نفرآنراانات تشکیل‌میدهد.

پروگرام تربیه معلمان کودکستان به سویه صنف ۱۳ و١٤ که یکدوره مکمل پروگرام راتشکیل میدهد درسال ۱۳۵۵ در اکادمی تربیه معلم دایر وتعداد ۷۵ نفر از فارغان صنوف ۱۲ لیسه هادرآن مشغول

تحصیل گردیدند .

یکتعداد از استنا دان لیسانس مؤسسات عالی تربیه معلم مرکزوولایات درکورس های مافوق لیسانس اکادمی تربیه معلم تحت‌نظر استادان داخلی وخارجی مشغـول تحصیـل میباشند .

یکتعداد کتب و نوتبا طبق مقررات جدید تربیه معلمان مکاتب ابتدائی در اکادمی چاپ و بدستر استادان گذاشته شده است ·

پروگرام کود کستان ازطرف استـادان و مشاورین یو نسکو ترتیب و تهیه گردیده است وهم یکتعداد معلمان برحال‌کود کستانها از طریق کور سهای داخل خدمت تحت‌تربیه گرفته شدند ·

مفردات پروگرامهای تربیه معلمان مکاتب ثانوی از صنف ۱۳ الی ١٦ ترتیب گردید .

درسال ٥٥ مدیریت‌جدیدی بنام پروگرامها جهت ارزیابی پروگرام هـای تعلیمی تربیه معلم تاسیس گردید. صنـف ١٦ در۲ حمل ۱۳٥٥ در موسسه تربیه معلم روبنان دایـر و اولین دسته فارغان آن بسویه لیسانـس در جدی ۱۳٥٥ بجامعه تقـدیـم گردیـد و دار الحفاظ ها از هفت صنفی به هشت صنفی ارتقا یافت ·

پروگرام تعلیمات رادیوئی باشکال مباحثه بروزهای یك شنبه وچهار شنبه به زبانهای پښتو ودری اصول جدید تدریس روانشناسی وغیره راپخش مینماید .

کتا بداران موسسات عالی تربیه معلـم و لیسه های مرکز دراکادمی تربیه معلم ضمن کورس درامورکتابخانه بیشترتربیه شدند .

مطابق به‌پروگرام‌مطروحه‌وزارت تعلیم وتربیه فعالیت های اداری و تدریسی ولایات کشور مورد بررسی و ارزیابی قرار گرفت و هـم برای پیشبرد وارتقا سویه مسلکی مفتشین سیمینارهای مسلکی دایر گـردید وکتب در زمینه تهیه وبدسترس علاقه منـدان قـرار داده شد ·

از طرف دیگر برای تنظیم امور تفتیـش لایحهٔ جدیدی طبق روحیه نظام جمهوری طرح و مورد تطبیق قرار داده شد · مطابق بـه روحیه ریفورم معارف فارغان صنوف نهـم و هشتم مکاتب به لیلیه هـای مرکز وولایـات طبـق ضـرورت مکـاتب مسلکـی وثانـوی تقسیم گردید ·

در جوار فعالیت های درسی ، فعالیت‌های ممد درسی و تربیت بدنی طبق روحیه نظام جمهوری که اهمیت بسزایی را دارا می‌باشد توسعه داده شد ·

برای اینکه درتمام مکاتب ولایات کشـور پرو گرام های تربیت بدنی تطبیق گـــردد، دستگاه های جمنازیم، استدیوم ها، حوضهای آب بازی و میدان‌های سپورت تحت ساختمان گرفته شده که‌اکثر آنها تکمیل و قابل‌استفاده می باشد وبرای تشویق بیشتر شاگـردان ورزش های نمایشی مورد تطبیـق قرار داده شده و در حدود ٤٠٠ نفر ورزش کـــار در کلپ های ورزشی تحت تربیه گرفته شد و

هم برای بیشتر از ۵۰۰۰ ورزش کاران سامان ولوازم یونیفورم جدید سپورتی تهیه گردید .

ازطرف دیگر برای ارتقاء سویه معلمین تربیت بدنی انستیتوت تربیت بدنی تاسیس و ٤۰ نفر فارغ التحصیل صنوف ۱۳ به مکاتب مربوط معرفی شد .

درظرف سال ۵۵ مجموعا ۳٤ جلد کتاب به لسان (پښتو و دری) بحیث لسال اول و دوم ۱٦ عنوان کتاب سایـنس ۱۲ نوع کتاب ریاضی ۸ نوع کتاب اجتما عیات ۸ نوع کتاب کارهای عملی تربیت بدنی ٤ نوع کتب علوم دینی از صنف اول الی هشتم تهیه شده که قسمتی ازآن تحت تجربه وقسمتی تحت چاپ میباشد و بر علاوه کتب فوق یکتعداد کتب رهنمای معلم و ممد درسی نیز بچاپ رسیده است .

ور کشاپ های تر بیتی به اشتراك ۲۰ معاون تدریسی ۲۰۸ ـ نظارتچی ۳۳ آمر ساینس ۱۵۲۱ سر معلم در ۹ حوزه برای معرفی مواد جدید درسی دایر شده که ازآن ۷۹۸۵ معلم ۳۸۱۳۱۰ شاگردان در ۲٦۱۰ مکتب استفاده کرده اند و ۵۵ نوع کتاب تجدید نظر شده وبه تعداد ۱۱۱ جلد مجله عرفان به تیراژ ۲۵۰۰ نسخه بو لتن جغرافیائی بر علاوه مجلات فوق العاده تهیه، چاپ و توزیع شده است .

مطبعه تعلیم وتربیه که یکی ازمؤسسات پر ارزش وبا اهمیت تهیه وسایل تعلیمی وزارت تعلیم وتربیه است مطابق روحیه ریفورم طبع ۷۷ نوع کتب درسی مورد نیاز راکه تیراژ عمومی آن ۳۰۰۳۰۰۰ جلد میشود روی دست گرفت که رقم مذکور نظربه ظرفیت تولیدی د وبرابر است و ۱۸ نوع آن به تیراژ ۹۱۵۰۰۰ ازطبع برآمده وتحت صحافت قرار دارد و ۱۱ نوع به تیراژ ۳۳۱۰۰۰ تحت طبع می باشد .

و ۳۳ نوع آن به تیراژ ۸۵۹۰۰۰ درشعبات تحت دوران است . برعلاوه در همین مدت فرمایشات متفرقه ازقبیل مجله، پامفلیت ها لیبل ها، جنتری، جداول ومراسلات به تیراژ ۲۷۲۹٤٦٦ نسخه و همچنان کارت و فورمه های تجارتی به تیراژ ۷۲۳۰۲۰ به چاپ رسانیده است .

وزارت تعلیم وتربیه پلان مبارزه بابیسوادی را طرح و مطابق به روحیه نظام فرخنده جمهوری درسال ۵۵ ذیلا مورد تطبیق قرار داد :

الف : سوادحیاتی: پروگرام حیاتی ، کوپراتیف های زراعت ولایات لوگر، کندهار ننگرهار، بغلان وکوهدامن ترتیب و تنظیم گردید .

ب: پروگرام تعلیمات زراعت : موازی با پروگرام سواد حیاتی درکوپراتیف کوهدامن بغلان، لوگر، پکتیا، ننگرهار وکندهار آغاز گردیده ودر ۲۰۵ کورس تطبیق شده است.

ج: پروگرام تعلیمات نسوان: این پروگرام نیز در ساحه بغلان و کوهدا من آغاز شده

وطی سه‌سال اخیرتعداد کورسهای آن‌ازدیاد یافته و به ۵۲ باب می رسد که برای‌تقویه کورسها ۳۰ نوع کتب درسی ۲۵ رساله تربیوی تالیف وچاپ گردیده است .

پلان څارندوی در پرتو نظام فرخنده جمهوری وبادر نظر داشت تحولات بنیادی تعلیم وتربیه ذیلامورد‌تطبیق قرار داده شد .

دایر شدن ۹ کورس مقدماتی مربیون دختران و پسران و سرجوقه ها و زمرك و پالندوی ها و ٤ کورس اساسی مربیون و پالندی های څارندوی و هم چنان سیمینار منطقوی آمران څارندوی در مرکز و ولایات جهت رفع مشکلات محیطی شان دایر شد ، غرض ارتباط څارندوی درسال ۱۳۵۵ هیات ٦ نفری څارندوی در فستیوال جوانان منعقدهٔ اتحاد شوروی اشتراك نموده و همچنان دونفراعضای څارندوی درکنفرانس بین‌المللی څارندوی در تهران نیز اشتراك کردند .

وزارت تعلیم وتربیه جهت بهبود وضع اداری معارف و پیشبردامور تعلیم و تربیه طلاب وضروریات مبرم منطقوی ٦٥٢٥ نفرمعلمین را به ولایات و مراجع مربوط تبدیل نمود .

از پوهنځی های علوم ، ادبیات وشرعیات جمعا ۲۲۳ نفر معلم بمرکز و ولایات مقرر شده اند و از موسسات تربیه معلم اضافه از ۷۹٤ نفر جدیدا استخدام گردیده و هم مطابق به‌انکشاف معارف ۲۱۰۰ماموریں جدید استخدام و ۵۵ نفر مامورین منفك گردیده وبه ۱٦٤ نفر مامورین نیز نظر به فعالیت وجدیت دروظیفه مکافات داده شد .

مطابق به احکام ریفورم و کمك های موسسات غذائی جهان ومصرف دولت در سال ٥٤ ـ ۱۳۵۵ کار ساختمان ۱۷۲ تعمیر مکاتب ۸ صنفی ٦۱۵ محل رهایشی معلمین مسافر با ملحقات آن دریك عده ولایات آغاز کرد که کار قسمت ازین تعمیرات تکمیل‌وعده دیگر تحت‌کار میباشد .

از کمك اضلاع متحده امریکا در حدود ۳۰ باب تعمیر تکمیل گردیده و ۷۵ دیگرآن تحت کار می باشد وهم چنان ۱۳۸ باب‌تعمیر جدید از بودجه دولت اعمار شده است.

صندوق معلم در چوکات تشکیل وزارت تعلیم وتربیه غرض کمك برای معلمان بی بضاعت کشورعزیز تاسیس و در سال ۱۳۵۵ برای تنظیم امور و کمك بیشترلایحه شرایط استفاده ازوجوه‌معلم ۱۰ ماده وچهارده فقره ترتیب‌گردید.

در طول سال به تعداد ۱۰۸۰ معلم مرکز ازوجه صندوق معلم مستفید شده‌اند، تادیه قرضه د رولایات کشور و پوهنتون ازسلسله مدیریت های‌تعلیم وتربیه وریاست پوهنتون جداگانه اجراآت صورت می گیرد

مطابق ریفورم در قسمت انکشاف پشتو نیز گامهای علمی و مثبت برداشته شده و پښتو تولنه علاوه بر تدریس و تدویر کورسها به طبع و نشر مجله کابل وجریده زیری مبادرت ورزید و آثاریکه تالیف‌گردیده وبدسترس عامه گذاشته شده قرار آتی

است: قاموس انگریزی به پښتو، روسی به پښتو، پښتوژبی لوی قاموس، دژب پوهنی لوی قاموس، لرغونی پښتو قاموس ، دپښتو دری جیبی قاموس ، و ترجمه و تالیف یکعده کتب دیگر .

در سال ۱۳۵۵ ریاست پښتو ټولنه به چاپ آثار جدید ذیل اقدام کرده است .

۱ـ فولکلوري ګیدی
۲ـ دروښان یاد
۳ـ د پښتو فونیك الفبا
٤ـ روښانی رساله
٥ـ عروق الوثقی
٦ـ د رحمن بابا دیوان
۷ـ پښتو څیړنی
۸ـ پښتانه شعرا خلورم ټوك
۹ـ د قلندرا پریدی دیوان
۱۰ـ دپرو فیسور درون د انتخا باتو مجموعه .
۱۱ـ دپښتنون خوادشعر هاراوبهار
۱۲ـ پښتو بانګه دوم توك .
۱۳ ـلغت پوهنه
۱٤ـ دزیری کال ګڼه
۱٥ـ دسید جمال الدین دسیمینار دپاره دکابل مجلی فوق العاده رساله ۱٥۰ د سید جما لالدین سیمینار دزیری فوق العاده ګڼه.

ریاست امور صحی تعلیم و تربیه که از نګاه طب معالجوی و وقایوی برای تعلیم و تربیه خدمت می نماید دارای شعبات فنی اکسریز، لابراتوار ، شعبه دندان، داخله گوش و گلو جراحی پانسمان و غیره میباشد.
علاوتا د زهرات ،ننګر هار، هلمند وکندهار مر ا کــز صحـی مـو جـو د ا ســت جهت طب و قایه طلاب تعلیم و تربیه تعداد ۹۷۸۱ نفر واکسین چیچك و تعـداد ٦٥۰۰۳ نفر واکسین محرقه شده اند .

ریاست امور صحی تعلیم و تربیه علاوه از مرکز صحی کارته ٤ و پارك زرنګار جهت آسانی تداوی طلاب حوضه های صحی درلیسه زرغونه ،ملالی ،رابعه بلخی لیسه آریانا،لیسه خوشحال خان ،لیسه رحمن بابا دار المعلمین عالی کابل، مدرسه ابوحنیفه دارا می باشد.

فعالیت های مراکز صحی مربوطه ازاول حمل سال ۱۳۵۵ تا اخیر قوس ۱۳۵۵ قرار ذیل میباشد :

به صورت عمومی درسرویس داخله گوش و گلو، جراحی ،چشم ،دندان پانسمان اکسریزلابراتوار مجموعابه تعداد ۱۲۹٦۲۳نفر معاینه وتداوی نموده اند و مریضان داخل بستر ٤٤۹ نفر رخصت شده اند .

همچنان یکتعدادپرسونل بەقسم تیم سیار بولایات ننګرهار وسمت مغرب جدید فرستاده شده است .

تعداد ۱۳۸ نفر به شفاخانه های خارج از مرکز صحی تعلیم و تربیه جهت تداوی معرفی گردیده اند .

میرمنو ټولنه

رفوم و تثبیت شخصیت حقوقی دمیرمنو ټولنه:

بر مبنای بیانیه ۲٦ سرطان رهبر انقلاب وبه اساس پرو گرامهای همه جانبه دولت جمهوری درقبال جامعه زنان افغانستان وتائید عدالت انسانی موافق به ارزشهای ملی و نیازمندی های اجتماعی بین زن و مرد وسهیم ساختن بیشتر زنان بکارها با هدف خدمت به اکثریت زنان و رهنمائی آنها در انجام پرو گرامهای اصلاحی دولت جمهوری برای ایفای و جایب ملی و ارتقای مقام زن درسطح بین المللی دمیرمنو ټولنه بحیث یك تصدی غیر انتفاعی از تاریخ جوزای سال ۱۳۵٤ بحیث سازمان زنان افغا نستان شناخته شد و متصدی تشکیل انجمن ها و کمیته ها گردید، توامیت آن با موسسات ملی و بین المللی رسما استحکام داده شد، وبا احراز این موفقیت مطابق مشی خود به تاسیس کمیته ها پرداخت .

کمیته مشورتی ، کمیته حقوقی، کمیته تنویری، کمیته خیریه وکمیته هنری .

اعضای کمیته های فوق عبارتند: از زنان روشنفکر که دارای تحصیلات عالی کافی بوده و در رشته های اختصاصی تجارب کار و سابقه خدمت داشته باشند و با رضائیت کامل در مسایل مربوط علاقه گرفته مصدر کار های داوطلبانه و ممد فعالیتهای مثبت بنفع زنان در چوکات دمیر منو ټولنه واقع شوند .

کمیته مشورتی :

اعضای این کمیته رازنانی تشکیل میدهند که بحیث پیشروجامعه وازسابقه داران نهضت زن بوده در موسسات فر هنگی و اجتماعی دارای تجارب کار بوده باشند وقتا فوقتا تشکیل جلسه داده و در مسایل عمومی مربوط بزن به میرمنو ټولنه مشوره های مفید ارائه نمایند .

کمیتهٔ حقوقی :

دمیر منو ټولنه بحیث یك سازمان رسمی در تساوی حقوق زنان افغان طبق ارزشهای دین مقدس اسلام و اساسات جامعه افغانی و پرو گرامهای حقوقی نظام مترقی جمهوریت افغانستان مسئولیت مهم دارد. بناء برای تحقق بخشیدن این حقوق بزنان مخصوصا درساحهٔ خانواده مطابق مشی خود دمیرمنو ټولنه کمیته حقوقی رابشمول اعضای آن که مشتمل اززنان حقوقدان و کسانی که درمسلك قضا و قانون رسمیت دارند تشکیل نمود .

کمیته تنویری :

دمیر منو ټولنه برای تنویر کتله های زنان کشور پرو گرامهای تبلیغی ومجادلوی را عیار ساخته است که ازطریق نشرات و تبلیغات و همچنان ازطریق مستقیم و گروپی بوسیله زنان روشنفکر مجادله های

اجتماعی و ملی بر ضد بیسوادی ، خرافات رسومات بیمورد صورت میگیرد .

ممد این پروگرام های تنویری و اصلاحی کمیته فوق الذکر تشکیل و برای انجام این مرامها فعالیت مینماید .

کمیته خیریه :

د میرمنو تولنه به اساس پروگرا مهای خدمات اجتماعی و بشری خود برای خانواده های مستحق و مستمند یك سلسله کمکهای بشری وخیریه را انجام میدهد که از طریق صندوق تعاونی طفل ومادر و شعبات خدمات اجتماعی دمیرمنوتولنه صورت میگیرد. کمیته خیریه دمیر منو تولنه ازطریق جمع آوری اعانه ها و امداد های نقدی و جنسی ممد شعبات تعاونی دمیر منو تولنه فعالیت میکند.

کمیته هنری :

چون برای حفظ کلتورو ثقافت هنری واحیای صنایع باستانی دستی زنان افغان وهمچنان ترویج صنایع محلی دربین زنان و دختران ولایات با اصلاح دیزاین ها دمیرمنو تولنه مسئولیت د ارد .

بناء کمیته هنری به اساس آن برای تحقیق ا ین غنای کلتوری و ثقافتی زنان و تربیه ذوق هنر مندان در چوکات این موسسه تشکیل شده است .

در ساحه تربیه اطفال :

فعالیتهای مدیریت عمو می کودکستان ها چون زن نقشی بخصوص بعنوان مادربودن درقبال تربیه اولادخود داردو دولت جمهوری اهمیت کود کستان ها و شیر خوار گاها را برای رشد سالم ا طفال تائید نموده است، بناء میرمنو تولنه در سال ۱۳۵۵ مجموعا درمرکز یازده کودکستان را در فعالیتهای اساسی وعلمی آن متوجه ساخته است که تعداد اطفال دراین کود کستان ها در حدود ۲۲۹۶ طفل بوده و در دو کودکستان مذکور اطفال ازصبح الی عصر نگهداری میشود.در ولایات تعداد کود کستان ها در سال ۱۳۵۵ به چهارده میرسید که بیشتر ازیك هزار طفل درآن هاتحت تربیه‌گرفته شده است.

تعداد مجموعی معلمان د رکود کستان ها و شیر خوار گاها درحدود دو صد نفر میرسد که اکثرا دارای تحصیلات عالی و تجارب رشته کود کستان بوده و یاکورسهای داخل خدمت را تعقیب مینمایند .

فعالیتها درظرف سال :

ــ تجلیل روز طفل با پرو گرامهای خاص درسر تاسر کشور یعنی درمرکز و ولایات توزیع یکتعداد سامان بازی بافتخار روز طفل به اطفال معیوب ومریض شفاخانه هاو کودکستانها.

ــ تهیه واکسن های مختلف غرض تطبیق بالای اطفال کودکستانها .

ــ توزیع یکمقدار شیر و بوره ماهوار برای اطفال محبس اناثیه .

ــ شمولیت تقریباسی طفل محبس اناثیه در کودکستان حمید طور مجانی .

ــ دایر نمودن سیمینار برای معلمات کودکستانهای ولایات ازتاریخ ۸ الی ۱۵

میزان ۱۳۵۵ و اشتراك شانزده نفر معلمه از هشت ولایت .

– معرفی نودویك نفر از دختران ولایات ومرکز تحت شرایط کورسهای داخل خدمت دراکادمی تربیه معلم دررشته کودکستان ها و شمول بیست ویك نفر از دختران ولایات درلیلیه پوهنتون بدین منظور .

افتتاح کورس بالت تحت نظر متخصصین داخلی و خارجی .

–جریان کور سهای آموزشی روانشناسی برای معلمات کود کستان ها و معلمات کود کستان های هشت لیسه مرکز شهر کابل از تاریخ ۲۲ عقرب ا لی ٢٤ قوس که در ختم کورس تصدیقنامه های کورس برایشان توزیع گردیده است .

– وضع مقررهٔ استخدام معلمین کودکستانها بعد از امتحان کانکور و تربیه جسویه اکادمیك در رشته مذکور .

فعالت های مدیریت عمومی خدمات اجتماعی و مسلکی :

این مدیریت ازیکطرف به تربیه پرسونل مسلکی در شته خدمات اجتماعی و کودکستان هاازطریق لیسهٔ مسلکی خود پرداخته در فن آرا یشگری ، خیاطی ، تائیپستی و حرفه‌های دیگر یکتعداد زنان و دختران رانظر به علایق و استعداد شان تربیه مینماید. از جانبی درساحه خدمات بشری و اجتماعی به رفع پرو بلمهای ا قتصادی ، اجتماعی وفامیلی خانواده های مستحق پرداخته و باجمع آوری اعانه های فردی و موسسات مصدر انجام خیر و تعاون به مستمندان میشود .

فعالیتهای راکه در طول سال ۱۳۵۵ این مدیریت انجام داده است :

۱– درساحه فرهنگی :

رفورم لیسه مسلکی دمیرمنو ټولنه مطابق رفورم بنیادی معارف برای اصلاح مفردات و پروگرامهای لیسه مسلکی دمیرمنو ټولنه که هدف ا ین لیسه میسر ساختن زمینه تحصیلات عالی برای زنان و دخترانی است که نظربه ازدواج ویامعاذیر دیگر از ادامه تحصیل درلیسه هاباز مانده اند رفورم جدید در این لیسه تحت تطبیق قرار گرفت. چنانچه رفورمی در نحوه مفردات پرو گرامهای آن برای اینکه این لیسه نقشی سازنده در قبال تربیه مادران و زنان افغان دارد بادرنظر داشت مسایل تدبیرمنزل، سیانس، اجتماعیات آورده شد و رشته بندی نظربه معیار ها و استعداد های شاگردان صورت گرفت و نظربه مراجع و تکثر شاگردان به این لیسه تشکیل صنوف جدید در چوکات این لیسه صورت گرفت در سال ۱۳۵۵ یکتعداد بیشتر زنان و دختران تحصیل یافته دررشته های مورد نظر مخصوصا برای تدریس ساینس اجتما عیات و السنه خارجی بحیث معلم برای این لیسه ا ستخدام شد .

–در تجهیز لابرا توارها و گنجانیدن حرفه های مختلف د ر چوکات ا ین لیسه اقدام شده و درظرف سال بتعداد شش صد نفر

ازکورسهای مسلکی این لیسه فارغ شدند.

تعدادشاگردان این لیسه در ظرف سال ۱۰۵۰ نفر بودند . که در امتحان نهایی به چانس اول به تعداد ۱۲۰ نفر فارغ وبه پوهنتون جهت اخذ امتحان کانکور معرفی شدند .

۲ـ درساحه خدمات اجتماعی :

تعداد مدد گاران در سال ۱۳۵۵ به ۲٤ نفرمیرسد. نواحی وموسسات که مددگاران درآن مصروف خدمت بوده اند :

ـناحیه ها : ۹و ۱۰ منطقه بنارووالی

ـفابر یکه ها: نساجی کابل ،سیلوی مرکز و شرکت صادرات میوه .

ـشفا خانه ها: موسسه صحت طفل کلینیک مرکز حمایه طفل و مادر و لیسه مسلکی د میر منو تولنه .

فعالیت ها :

۱ـویزیت ا ز فامیلهای مستحق ۱۱۷۵ بار .

۲ـ ویزیت های عاجل ۷٦ بار .

۳ـ معرفی به شفاخانه ها۷۱۵ مریض .

٤ـ تعداد اطفال و مادران مریضیکه به شفاخانه‌توسط مددگاران‌برده شده‌اند ۸۹ نفر.

۵ـ تعداد مادرانیکه به انجمن رهنمایی خانواده برده شده‌اند ۲۷٤ نفر .

٦ـ تعداد ادویه‌توزیع شده از کمك های سره ماشت برا ی‌مادران و اطفال صندوق تعاونی طفل و مادر محبس اناثیه ونواحی شهرکابل ۵۲٦ قلم ادویه .

۷ـ مراقبت های تربیوی از اطفال ۱۳۱ نفر .

۸ـ مراقبت درمحبس اناثیه ولایت کابل دارالتادیب دخترانه وپسرانه هفتهٔ دومرتبه .

۹ـ تعداد مشوره های فاملی جهت حل پرو بلمهای ٦۰۰ فامیل .

۱۰ ـ تعداد اطفالیکه واکسن شده اند ۱۵٤ طفل.

۱۱ـ کمکهای متفرقه که از طریق شعبه خدمات اجتماعی به مستحقین توزیع شده است ٦۰۰ نفر .

فعالیت های مدیریت عمومی نشرات و تبلیغات :

مدیریت عمومی نشرات و تبلیغات دمیرمنو تولنه که تنویر و رهنمائی طبقه زنان افغان رابعهده دارد پرو گرامهای تبلیغی این موسسه را بصورت مجادله ئی تطبیق‌مینماید.

که این پروگرامها ضمن نمایش فلم های تربیوی ، تبلیغی و نمایش درام هاو انترکت ها، دایرنمودن کنفرانسها و نشرات مجله ماهوار میرمن صورت گرفته است .

در ساحه تبلیغات :

ـ درطول سال ۱۳۵۵ هفت کنفرانس در موضوعات حقوقی ، اجتماعی و تنویری و روز های خاص .

ـیازده کنفرانس تنویری درباغ شهرآرا برای اجتماعات زنان‌ترتیب شده است .

ـ دومین سیمینار درموضوع (درك رسالت

تاریخی زنان افغان) در تطبیق پروگرامهای بنیادی دولت جمهوری افغانستان به تاریخ ۱۸ میزان ۵۵ در تالار کنفرانس های دمیرمنو تولنه دایر شدکه در آن نمایندگان بیست و شش ولایت افغانستان اشتراک نموده ، نمایندگان باصلاحیت وزارت های ذیعلاقه و موسسات سهمگیری استادان پوهنتون کابل، نماینده گان ادار معالی قضا و ریاست تفتیش وزارت عدلیه در تحقق اهداف عالی سیمینار مفید و موثر بوده . درنتیجه قطع نامهٔ ئی صادر و مسئولیت جامعه زنان افغان و موسسات مربوط در فعال ساختن مزید زنان وبلندبردن سطح دانش وفرهنگ رهنمائی آنها در مسایل عمومی و ملی یکبار دیگر تائید گردید .

که باطرح پلانهای قصیرالمدت وطویل المدت درساحات مختلف مفردات آن درساحه تطبیق قرار داده خواهد شد .

در ساحه نمایشات هرفا نی :

از برج حمل الی قوس ۱۳۵۵ بتعداد (۲۵) برنامه فلم عایداتی اروپایی، امریکایی ایرانی، درتالارزینب ننداری نمایش داده شد وهکذا بتعداد (۳٦) برنامه فلم تربیوی مخصوص اطفال وسه برنامه فلم تبلیغاتی نمایش یافته است .

سه کنسرت به اشتراك هنر مندان محبوب رادیو افغانستان اجرا شده .

دوانترکت ازطرف ممثلین افغان ننداری وشاگردان لیسه مسلکی اجراء شده است .

در ساحه نشرات :

تیراژ مجله میرمن ازماه حمل الی قوس ۱۳۵۵ به (۱۵۱٤۰) شماره رسیده است .

بتعدادسه هزارجلد پامفلیت های مختلف بزبان دری و پشتو نشر و توزیع شده .

بتعداد یك هزار وهفتصد شماره های فوق العاده میرمن در روز مادر وروز طفل طبع وتوزیع شده .

دونوع پوستر بروز مادر و روز طفل نشره شده .

فعالیت های مدیریت عمومی تحریرات و روابط فرهنگی :

از شروع سال ۱۳۵۵ به این طرف ازطریق مدیریت روابط فرهنگی چهار نفر از مامورین این ریاست بااستفاده ازبورس های تحصیلی حکومت اتحاد جماهیر شوروی در رشته های مختلف طب، تعلیم وتربیه روانشناسی عمومی وروانشناسی اطفال عازم اتحادشوروی گردیده اند .

هم چنان از شروع سال ۱۳۵۵ به این طرف یکتعداد سیمینار های که در کشورهای دوست دایر گردید اعضای این ریاست به ترتیب ذیل اشتراك ورزیده اند :

۱ ــ نماینده دمیرمنو تولنه در سیمینار تربیوی خدمات اجتماعی که از طرف اداره انکشافی ملل متحد از تاریخ ۲۰ جولای الی ۲۸ آگست ۱۹۷٦ در بنکاك دایر گردید، بود اشتراك نموده است .

۲ ــ نماینده دمیرمنو تولنه در سیمیناریکه

درساحه رول زنان در انکشاف دهات ازتاریخ ۱۰ جنوری الی ۱۱ فبروری ۱۹۷۷ د ر انگلستان دایر گردیده اشتراك نموده است .

۳ ـ نمایندگان دمیرمنو تولنه جهت بازدید از موسسات زنانه ترکیه دررشته های صنایع دستی وپلاننك واداره بتاریخ ۱٦ جنوری ۱۹۷۷ برای مدت یکماه عازم ترکیه گردیدند.

٤ ـ اشتراك نماینده باصلاحیت دمیرمنو تولنه در کنفرانس منطقوی شورای بین‌المللی زنان که از تاریخ ۹ الی ۱۳ جنوری در دهلی جدید منعقد گردیده بود .

٥ ـ اشتراك نماینده دمیرمنو تولنه در ساحه ادارهٔ عامه آمرین راجع به‌پرابلمهای زنان در سال ۱۹۷۷ از تاریخ ۱۰ فبروری الی ۱۲ مارچ در کشور جاپان .

پـلان انکشافی ۱۳۵۵ :

پـلان هفت سالهٔ انکشافی دمیرمنو تولنه برای اولین بار در چوکات پلانهای انکشافی دولت جمهوری به‌مقصد فعالیت بیشتر وموثر تر انکشاف نهضت زنان وتربیه سالم اطفال کشور قبول گردید .

پلان انکشافی دمیرمنو تولنه را درسال ۱۳۵۵ خریداری زمین در مرکز وولایات جهت اعمار کودکستان‌ها ویك‌نمایندگی باتجهیزات آن تشکیل داده همچنان خریداری وسائل پروژه سمعی وبصری شامل پروگرام سال جاری میباشد .

کودکستان مرکز به گنجایش (۳۰۰) طفل وکودکستان ولایات به ظرفیت (۲۵۰) طفل اعمار میگردد .

درسال جاری بنابر مشکلا تیکه د ر قسمت خریداری زمین ها بنابر نبودن نقشه های شهری وجای مناسب بـرای اعمار کودکستان ها موجود بود تنها اکتفا بـه خریداری زمین های مورد نظر در شهر کابل وولایت هرات وننگرهار شده البته نقشه‌های زمین های متذکره هم درحال تکمیل است درابتدای سال ۱۳۵٦ شروع به‌اعمار نموده وبعد از تکمیل پول تجهیزات آنهـا هم از تخصیص بودجه انکشافی پر داخته میشود.

ـ پروژهٔ دیگری که این ریاست بـرای سال جاری از تخصیص بودجه انکشافـی آنراتکمیل وخریداری میدارد عبارت ازپروژه سمعی وبصری است درمورد خریداری آن تا اندازه اقدامات صورت گرفته واقدامات بعدی در مورد جریان دارد .

فعالیت های مدیریت عمومی صناعتی :

مدیریت عمومی صناعتی دمیرمنو تولنـه از یکطرف روی هدف احیا ـ انکشاف وترویج صنایع سوزن دوزی های ملی ومحلی کشور فعالیت مینماید واز جانبی برای جذب زنانی که در رشته های صنایع سوزن دوزی‌استعداد ومهارت دارند تشبث کرده وبابکار انداختن آنها بتقویه بنیه اقتصادی شان میپر دازد . فعالیت این شعبه در سال (۱۳۵۵) از این قرار است :

مطلوبیت بیشتر آن ازلحاظ اداری برای وفق باسا سنامه جدید دمیرمنو تولنه .

مطلوبیت بیشتر از لحاظ ترویج صنعت برای طرح پلان های آینده انکشاف صنعت .

ترتیب آرشیف دوخت های کـه در دمیرمنو ټولنه احیا وترویج شده است .

تثبیت برای بازاریابی صنایـع سوزن دوزی در بازار های داخلی وخارجی .

اشتراك دمیرمنو ټولنه در امپوریم ملـی

تغییرات مفیددرشعبه قراردادی جهـت بلند بردن عایدات وبکار انداختن مزیدزنان بکار های اقتصادی .

تهیه یك سیت مبل کلاسیك که بـه سبك گوبلن سوزن دوزی شده بود درغرفه صنایع جشن فرخنده جمهوریت سال ۱۳۵۵ .

تولید (۱۱۳) قلم اموال سوزن دوزی بادیزاین های جدید مختلف که قسمت زیاد آن بفروش رسیده .

ـ تولید (۷٤) قلم لباس های طفـلانه و (۲۹) قلم بافت دست .

ـ تهیه (۱۳۷) قلم لباس که در صالون دوخت تولید شده .

تهیه (۹٤۲٦) دست لباس قرار دادی که در شعبه مذکور تهیه شده است .

فعالیت های مدیریـت عمومـی ارتبـاط نمایندگیهای دمیرمنوټولنه :

در کلیه نماینده گیها ، فعالیتهای تربیوی سوادآموزی تنویری، صنعتیوحرفههای محلی صورتمیگیردوکودکستانهایولایات دررشدسالم اطفال سهم فعال دارند ١٤ نماینده گی درسال ۱۳۵۵ در ولایات در فعالیت بوده است که در ظرف سال ۱۳۵۵ فعالیت های آنها چنین توضیح میگردد .

۱ـ افتتاح نمایندگی نیمروزبا تـا سیس شعبات خیاطی ،حرفه دست دوزی وکودکستان

۲ ـ تاسیس کورس سواد آموزی محبس اناثیهٔ کندهار وفعال ساختن شعبه تـدبیـر منزل .

ـ ۳ تاسیس شیر خوار گاه ، آرایشگاه وکتابخانه بنما یندگی ولایت هیلمند .

٤ ـ تاسیس شعبه تدبیر منزل ، کتابخانه وشعبه خدمات اجتماعی در نمایندگی ولایت بلخ .

٥ ـ تاسیس شعبه تدبیر منزل ، خدمات اجتماعی و کتابخانه در نمایندگی ولایـت پروان ونمایندگی ولایت کندز .

٦ـ تاسیس شعبات تدبیر منزل وکتابخانه در نماینده گی ولایت بغلان .

۷ ـ تاسیس شعبه تدبیر منزل وکتابخانه

۸ ـ تاسیس شعبه تدبیر منزل ، حرفه خیاطی ، حرفه شال دوزی و کتابخا نه در نمایندگی ولایت ننگرهار .

۹ ـ افتتاح نمایندگی ولایت سمنگان بـا تاسیس شعبات خیاطی ، کودکستان وکورس سواد آموزی .

وزارت تجارت

بابمیان آمدن جمهوریت بحیث یك پدیده مترقی در کشور قدمهای در راه منافع ورفع نیاز مندیها وعقب ماندگیهای کشور اعم از سیاسی، اقتصادی واجتماعی گذاشته شده، وزارت تجارت مطابق اهداف مترقی دولت جمهوری و برای تحقق بخشیدن این آرمان های ملی، یك سلسله فعالیت های عملی را درساحه توسعه و انکشاف تجارت برداشته

وبتأسی ازخط مشی دولت جمهوری پروگرام انکشاف تجارت را مطابق سیاست اقتصادی دولت ، واصلاحاتی که درنظر است بەمرحله تطبیق قرار داده است ، شرایط اقتصادی کنونی افغانستان به حیث یك کشور درحال رشد ، ایجاب میدارد تاباً فعالیت های سالم درین ساحه وضع تجارت ماشکل بهتری بخود گرفته ، ونیاز مندی های کشور، تحت این پروگرام هابر آوردەشده و مرام مادر ساحه انکشاف تجارت حاصل گردد . اینك باتذکر تاریخچه مختصر ،فشرده ای از فعالیتهای مربوطه اینوزارت در سال ۱۳۵۵ ذیلاتوضیح میگردد :

تاریخچه وزارت تجارت :

وزارت تجارت قبل از سال ۱۳۰۱ درجمله دیگر وزارت خانه ها تشکیل گردیده و شقوق عمده آنرا انکشاف اقتصادی وتجارتی مثل تجارت ، زراعت ، فلاحت، صنایع مواصلات ،گمرکات و غیره در بر میگرفت بدین ملحوظشعبات گمرگی د زمرکزو ولایت که بنام چبوتر، خرچ گیری، جریب کشی و غیره وجود داشت باین و زارت ملحق گردید و بعد ازسال ۱۳۰۷ ورفع شورشس داخلی کشور موقعیکه تشکیل حکومت توسط اعلیحضرت شهید محمد نادر شاه صورت گرفت و درنتیجهٔ آن مملکت وارد مراحل نوین انکشافی گردید و در تشکیلات اداری وزارت تجارت نیز تحولات اساسی و منظمی رخ داده و درهر سال مطابق احتیاج واقتضای وضع انکشاف اقتصادی و تجارتی مملکت تغییرات جدید در تشکیلات وزارت تجارت پدیدا رگردید. مثلا در ظرف این‌ده سال از ۱۳۰۹ ـ ۱۳۱۹ تشکیلات اداری وزارت‌تجارت عبارت بود از وزیر تجارت ،معین اول، معین دوم ریاست اطاق تجارت ،ریاست های‌فیصلهٔ منازعات در مرکز و ولایات ،و اداره های گمرکات ریاست ،شرکت شمالی، ریاست تعمیرات ، ریاست جاده شکاری و غیره مدیریت های عمومی در شقوق مختلفهٔ اقتصادی .

تشکیل از سال ۱۳۱۹ تا سال ۱۳۳۳۸ :

وزارت اقتصاد ملی باساسی سالهای قبل متشکل از شقوق تجارت ،صنایع و گمرکات و امور اداری بوده و درسال ۱۳۱٦ نظربه انکشاف امور اقتصادی مدیریت های‌عمومی بریاست ها ارتقا نموده، و بعضی شعبات جدید مثل مدیریت صنایع دستی، مدیریت

صنایع ماشینی، مدیریت ترا نسپورت،وتهیه مصاله در راست صنایع و مدیریت هـای مستقل و تعرفه ،تدوین قوانین، مدیریت بازار های داخلی ،مدیریت احصائیه تجارت داخلی و خارجی، مدیریت تدقیق و مطالعات درریاست تجارتی در نظر گرفته شد ودرسال ۱۳۱۷ در ریاست تجارتی ، مدیریت‌صادرات و واردات و در ریاست تفتیش بمنظـور مراقبت ،و رسیدگی درکلیه امور اقتصـادی تجارتی ،صناتی، اداری و غیره وزارت‌اقتصاد و امور مربوطه به‌آن مدیریت عمومی تفتیش دوایر رسمی ومدیریت عمومـی تفتیش، موسسات و مدیریت تفتیش منظور گردیده بودو درسال ۱۳۲۸ عین تشکیل در وزارت اقتصاد ملی موجود بوده، علاوتا دفترتجارت آتشه تجارتی درهند وبعدا وکالت التجاری افغانی در پشاور افتتاح گردید ۰

تشکیل وزارت تجارت از ۱۳۲۹ تا۱۳۴۷:

در اواخر سال ۱۳۲۸ و اوایل ۱۳۲۹ در تشکیل وزارت تجارت تغیر و تحول بعضی ازین ریاست، هادر تشکیل وزارت باتغییرنام و مطالعات مزید در طرزکار و وظایف بوجود آمده وبرخی از تشکیلات بنـابـر اقتضـای وضع تجارتی ازبین رفته وظایف آنها بدیگر شعبات محول‌شده‌است مثلا ریاست‌مارکیتنگ در سال ۱۳۴۱ بریاست احصائیه و پـلان تعدیل گردیده و همچنان ریاست کمسیون نرخها در سال ۱۳۴۳ ازبین رفته وظایف‌آن به‌شعبات دیگر وزارت سپرده شده۰ وشعبه بنام موسسات وسرمایه گذاری و شعبه‌شرکت هاوبیمه در تشکیل گرفته شد وباقی‌تشکیلات وزارت درظرف ۹ سـال مطابـق تشکیـل سالهای ۱۳۱۹ تا ۱۳۳۸ در محل تطبیق‌بوده است درسال ۱۳۴۱ الی ۱۳۴۳ امور محاکم و حکمیت های‌تجارتی بوزارت عدلیه تفویض گردیده و بالمقابل رسیدگی از امور ریاست بندر والی درسال ۱۳٤٥ ریاست عمومـی ترا نسپورت در سال ۱۳٤٦ بوزارت تجارت سپرده شد ۰

اینك میپردازیم بشرح مختصری ازفعالیت های این وزارت که درسال ۱۳۵۵ د رزمینه های مختلف بمنظور پیشبرد امور تجارت‌وهم آهنگی باسکتور های دیگر اقتصادی کشـور اعمار گردیده است ۰

وزارت تجارت دارای ریاست های تجارت خارجی، انکشاف صادرات، تجارت داخلـی، ریاست بین المللی ترانزیت و ترا نسپورت و ریاست اداری بوده، و همچنین تصدیهای ذیل نیزمربوط آن میباشد .

۱ـ بندر تورغندی، شیر خان بنـدر وبندر حیرتان ۰

۲ـ ریاست تصدی‌چوب ویکتعدادموسسات دیگر از قبیل اتحادیه صادر کنند گان‌قالین انستیتوت قره‌قل ،ریاست انکشاف صادرات کشمش ، موسسه صادرات پشم کنهـار، بانك انکشاف صادرات ،و پروژه انکشافـی سبز یجات و میوه جات ، ریاست افسوتر، ریاست ترانسپورت عمومی، ریاست انکشاف صنایع دستی، ریاست عمومی اتاق هـای

تجارت ،که باثر مساعی این وزارت ومنظوری مقامات صالحه پابعرصه فعالیت گذاشته اند و توسط این وزارت رهنمائی و هدایت میشوند .

درساحات انکشاف صادرات :

بمنظورارتقای سطح زندگی و عوایددهاقین مالداران و مؤلدین کشور عزیز از طریق انکشاف تولیدات و توسعه فرما یشات صنایع دستی ، محصولات حیوانی، محصولات زراعتی و هکذا بمنظور بازار یابی اقلام صادراتی کشور و پیدا یش مارکیت های جدید وتوسعه مارکیتهای عنعنوی این وزارت منحیث وظیفه خود بیك سلسله فعالیت های که تاثیرمثبت و مستقیم بالای انکشاف اقتصادی تجارتی کشور دارد، اقدام وسعی نموده است. تابنفع سکتور های منتخبه فوق یك سلسله خدماتی را انجام دهد .که خلاصه آنتحت عناوین ذیل تقدیم میگردد :

۱ــ مارکیتنگ اقلام صادراتی .

۲ــ مساعی در راه بهترساختن جنسیت اموال صادراتی .

۳ــ تدوین نمایشگاه درکشور واشتراك در نمایشگاه های بین المللی .

٤ــ ارتباط با سایر موسسات بین المللی.

٥ــ تربیه پر سونل و ریسرچ اموال صادراتی .

الف ــبازار یابی اقلام صادراتی :

۱ــ باساس تماس های که قبلا در مورد بازاریابی غوزه ابریشم ازطرف این وزارت صورت گرفته بود صادرات غوزه ابریشم عملا آغاز گردیده و درسال ۱۳۵۵ مجموعا مقدار ۹۳ تن غوزه ابریشم بهارزش مجموعی ۹۰۲۱۰۰ دالر توسط شر کتهای افغانی به رهنمائی وزارت تجارت صادر گردید .

سلسله بازاریابی حاصلات میوه تازه :

۲ــمساعی وزارت تجارت د رمورد توسعه صادرات میوه تازه افغانی ازقبیل انگور خر بوزه وسایر میوه جات تازه که عملاآغاز گردیده از طریق آتشه تجارتی افغانی مقیم کویت ادامه دارد .

۳ــ نظربه فعالیت که در مورد بازاریابی محصولات حیوانی از قبیل پوست باب ،با کمپنی های مختلف تماس بعمل آمده برعلاوه انکشاف مار کیت های عنعنوی برای اولین بار قرارداد صدور مقدار ۵۰۰۰۰ جلد پوست قره قل درجه سوم بین کمپنی کوریایی ویکی ازصادر کنندگان افغانی امضاء گردید .

٤ــ یکمقدار سمپل های ساخته شدهاز سنگ لاجورد قبلا بیك کمپنی (یو. جی. ام) امریکائی ارسال گردیده و تماس هایلازمه باکمپنی مذکور ادامه دارد تا بازار مستقری برای فروش این امتعه ذی قیمت افغانی میسر گردد .

٥ــ موافقه به صدور مقدار ۱۰۰۰۰۰ کیلو گرام پوست گاوی بین یکی ازصادرکنندگان افغانی و کمپنی کوریائی از طریق اینوزارت صورت گرفته است

٦ــجهت بازار یابی صنایع دستی ومعدنی قبلا هیات به همکاری مرکز تجارت بین المللی عازم کشورهای ایالات متحده امریکا، انگلستان

فرانسه، آلمان وسویس گردیده بودکه نتایج مثبت از آن بدست آمده .

۷- جهت انکشاف وتوسعه صادرات قره‌قل که یکی از اقلام مهم صادراتی کشور است اجراآتی صورت گرفته وبتعداد ۱۱۸۰۰۰ جلد پوست قرمقل جهت سهمگیری درلیلام لیننگراد ارسال و بفروشش رسیده است .

۸- قبلا ریاست انکشاف صادرات جهت بازار یابی پوست پیکل ، وسفید آبی ، بزی و گوسفندی با کمپنی های ایتالوی بتماس بود و بعد از مذاکرات قرار داد صدور جمعامقدار ۵۰۰۰۰ هزار درجه معادل ۶۰۰۰۰۰ پوست سفید آبی بزی بادو شرکت صادراتی بامضا رسیده است.

۹- بازار یابی انواع پشم شسته حیوانی با کمپنی های انگلیسی ،چاپان، ایرانی آغاز گردیده و اقدامات لازمه وزارت درمورد دوام دارد .

۱۰- قبل برین هیاتی مرکب ازمتخصصین مرکز تجارت بین المللی و نمایندهٔ این‌وزارت جهت مطالعه وامکانات بازار یابی آب میوه پروسس شده خصوصا انگور و آنار به ممالك عربی وحوزه خلیج وممالك اروپائی سفر نموده اندکه راپور متذکره تحت مطالعه بوده و امکانات عملی آن تاثیر بارزی رادر صادرات کشور بار می آورد تجسس میگردد.

۱۱- به سلسله بازار یابی در ممالك شرق میانه اخیرا آرد رهائی از کمپنی کویتی در مورد خریداری سنگ مرمر و تراسو افغانی مواصلت نموده است که عنقریب جنبه عملی بخود خواهد گرفت، وهکذا در قسمت فروش عسل در ایران و کویت که باچندین کمپنی ایرانی و کویتی تماس گرفته شد قرار داد صدور یکصد و چهل‌تن عسل افغانی با یکی از خریداران ایرانی عقد گردید .

۱۲ - به سلسله مکاتبه و مذاکراتی که‌با مقامات پاکستانی صورت گرفت قرار دادمقدار ۲۰ هزارتن کود کیمیاوی یوریا به‌قیمت فی تن مبلغ۱۲۷هزاردالرامریکائی رسانیده پشاور بین این وزارت و نماینده وزارت زراعت پاکستان در کابل بامضا رسیدکه صادرات‌آن آغاز گردیده است .

۱۳- درمورد صدور سنگهای تولیدی کشور خصوصا حجاری و نجاری ومواد کانکریتی بلچرخی و فابریکه حجاری و نجاری هلمند بایك کمپنی کویتی، یك سلسله اقدامات مقتضی صورت گرفته است که امید میسرود نتیجه مفیدی ازآن بدست آید .

ب:- بهتر ساختن جنسیت اقلام صادراتی:

۱- باساس مشی دولت جمهوری که جهت انکشاف اقتصادی یك سلسله اجراآت و پرو گرامهای جدید انکشافی در سکتورهای مختلف رویدست گرفته شده، یکی هم تشکیل و تاسیس انکشاف صادرات کشمش بود . که برای انسجام بخشیدن و بهبود وضع صادرات و اصلاح جنسیت کشمش افغانستان از نگاه جنسیت مورد معاینه‌وآزمایش قرار داده و بعد از تثبیت نهائی جنسیت، آنرا صادر نماید. وزارت تجارت موضوع فوق را ازطریق وزارت جلیله پلان با منابع

کمك دهنده خارجی مطرح ساخته و لابراتوار مجهزی رادرین زمینه بغرض استفادهٔ موسسه مزبور گذاشته است •

۲ـ در این اواخر یك مقدار زیاد رنگ خام، نخ، پنبه و غیره که دربافت قالین بکار میرفت وبا استعمال این مواد، به شهرت قالین صدمه وارد میگردید، این وزارت هیات باصلا حیتی را مشتمل از نمایندگان وزارت تجارت و اتحادیه قالین تعیین نمود تابمناطق مؤلد قالین رفته وبرای جلوگیری از استعمال این مواد داخل اقدامات جدی گردند •

ج- سایرفعالیتها باموسسه بین المللی :

ج-از آنجا ئیکه بازار مشترك اروپای غربی در تجارت خارجی ما ازلحاظ صادرات و واردات دارای اهمیت بوده و ازسال های زیادی باینطرف ممالك روبا تکشاف بمنظور استفاده اقتصادی از این بازار ها مراوده هائی با بازار مشترك اروپا قایم نموده و بامضای موافقتنامه هاپر داخته اند• وزارت تجارت نیز بمنظور جستجوی طرق استفاده از امکانات مساعدت های مالی تخنیکی و تجارتی بازار مذکور یك سلسله فعالیتهای را بتاسی از احکام مقامات صالحه از طریق وزارت امور خارجه با بازار مذکور قایم نموده و در خواست افغانستان جهت عقد موافقتنامه ویك سلسله کمك های تخنیکی از بازار مشترك به افغا نستان صورت خواهد گرفت •

۱ـ وزارت تجارت موضوع استفاده ازکمك های شعبات ملل متحد راکه هرکدام بنوبه خود بنفع اقتصادکشور بوده بناء به وزارت تجارت درراه بدست آوردن آن ازطریق وزارت جلیله پلان واداره (یو، ان ، دی، پی) لازمه نموده است ،شمول افغا نستان به عضویت موافقتنامهٔ بنکاك قبلا با اطلاع مرکز موصوف رسانیده شده است وهم لست اقلام صادراتی راکه افغانستان از ممالك شامل موافقتنامه در مقابل آن ترجیحات گمرکی مطالبه میداردبکشورهای هندوستان، سریلانکا کوریا، بنگله دیش ، لاوس ارسال نموده. است •

۲ـ تاسیس بانك انکشاف صادرات بمنظور مساعدت مؤلدین و صادر کننده گان کشور و انکشاف در متاع اقلام صادراتی درسال ۱۳۵۵ تاسیس و بانك مذکور مطابق بخط مشی دولت جمهوری و پروگرام انکشاف تجارت باساس منظوری مقامات صالحه بسر مایه ابتدائی مبلغ یکصد ملیون افغانی تاسیس گردیده است در حدود امکانات مالی خود، کریدت های قابل ملاحظه به انواع مختلف صادراتی داده است • قرار است با استفاده از مساعدت های مالی کشور های دوست وضع مالی موسسه تقویه یافته ،قادر باعطای کرید تهای مزید گردد •

۳ـوزارت تجارت تاسیس یك شرکت ترانسپورتی بین المللی را مطالعه نموده با چهارده کمپنی خارجی درزمینه تماس حاصل گردیده و باکمپنی هالیندی که شرایط مساعدی راارائه وبه سرمایه ۶۰ ملیون افغانی یك شرکت مشترك ترانسپورتی بین

المللی را تاسیس نمود وشرکت عملا داخل فعالیت گردیده و ازلحاظ ترانسپور تسی بتوسعه تجارت کشور تاثیر قابل ملاحظه‌ای را بار می آورد .

پروژه سبزیجات ومیوه جات :

افغانستان یک مملکت زراعتی بوده وتقریبا ۸۰ فیصد مردم کشور درسکتورزراعت مشغول میباشد بنا تزئید صادرات اقلام زراعتی خصوصا میوه جات و سبزیجات دربلند رفتن سطح زندگی طبقه زارع وکسب عوایدبیشتر اسعارمملکت تاثیر مستقیم وبارز دارد. جهت بهبود تزئید صادرات اقلام متذکره پروژه انکشاف‌صادرات میوه وسبزیجات درچوکات پلان هفت ساله کشور گنجانیده شده وباساس موافقه که بعمل آمده مصارف مطالعات تخنیکی‌پروژه مذکور ازطرف اداره انکشافی ملل متحد تمویل گردیده، چنانچه دراوایل سالجاری هیات بانك جهانی بکابل وارد ودر طول اقامت خویش مطالعات لازم راپیرامون پروژه متذکره تحت نظر این وزارت در کابل و بعضی ولایات کشور انجام داد و پروژه میوه وسبزیجات عملا به فعالیت خودآغاز نموده است .

اشتراك در نمایشگاه ها :

الف : نمایشگاه تهران :

افغانستان در چهارمین نمایشگاه تهران از تاریخ ۲۸ میزان ا لی ۱۲ عقرب ا شتراك نموده و یکتعداد اقلام صادراتی کشورمرکب از انواع پوستهای قره‌قل ،بوت ، میوه‌جات خشك ،صنایع دستی، حکاکی، حجاری، پلاستیکی . اشیای فلزی و صنایع سوزن دوزی و غیره رابه معرض نمایش گذاشت که تقریبا ۸۰ فیصد اموال مذکور بفروش رسیده. و در حدود ۱۲ آفر، ازکمپنی های مختلفه ا یرانی د رزمینه حاصل گردید .

ب- نمایشگاه لندن:

افغانستان در نمایشگاه متذکره که‌بیشتر جنبهٔ آموزشی داشت اشتراك نمود. اقلام صادراتی کشور را بمعرض نمایش‌گذاشته بود .

ج- نمایشگاه بین المللی جده :

این نمایشگاه از تاریخ ۱۵ ا لی ۲۹مارچ ۱۹۷۷ در جده برگذار گردید که افغانستان نیز درآن اشتراك ورزیده و اقلام ذیل درآن به منصهٔ نمایش قرار داشتند .

قالین در حدود چهارده هزار متر مربع مصنوعات حکاکی، پوست یاب، بشمول قره قل، دست دوزی ، ودیگر صنایع دستی،اموال مذکور مورد دلچسپی فوق العاده قرارگرفت و درحدود ۳٦ ملیون افغانی ازمدرك ماحصل فروش اموال عرضه شده بدست آمد.

د- ساحه رشد موسسات تجارتی :

درین مدت بمنظور تاسیس و طی مراحل شرکت ها و موسسات و تصدیها در جهت رشد اقتصادی کشور ،وزارت تجارت کوشیده است تا منافع ملی را حمایه و پالیسی‌های مفید دولت جمهوری رادرجهت سرمایه‌گذاری

های ضروری وحیاتی کشور منطبق سازد، چنانچه برعلاوه طی مراحل حقوقی پروژه های سرمایه گذاری که باساس قانون سرمایه گذاری خصوصی داخلی وخارجی از طریق وزارت پلان از طرف کمیته های سرمایه گذاری منظور میگردد، تاسیس و تشکیل شرکتهای ذیل از ابتدای برج حمل ۱۳۵۵ الی ۱۹ حوت ۱۳۵۵ از طریق مدیریت و موسسات تجارتی این وزارت صورت گرفته است .

۱ـ مراحل تاسیس شرکتهای لمتد بسر مایه ۶۲۱۱۰۰۰۰ افغانی طی گردید .

۲ـ مراحل تاسیس شش شرکت سهامی بسرمایه مبلغ ۵۳۹۲۴۱۰۰ افغانی طی‌گردید.

۳ـ مراحل تاسیس هفت شرکت سهامی بسر مایه مبلغ۸۳۱۳۸۰۲۲ افغانی تحت‌دوران است .

در ساحه تجارت خارجی :

وزارت تجارت بمنظور تنظیم بهتر امور تجارت بین افغانستان و شوروی بتاریخ ۲۰ مارچ ۱۹۷۴ مبادرت وبه‌عقد موافقتنامه تجارتی وتادیات دیگری نمود، که این موافقتنامه جاه نشین موافقتنامه مورخه ۱۷ جولای ۱۹۵۰ بین مملکتین گردید وبه‌اساس این موافقتنامه تجارت درین دو کشور بر اساس قیم بازار بین المللی استوار گردید. علاوتا جهت تنظیم بیشتر امور تجارت بین طرفین بتاریخ ۱۸ جون ۱۹۷۶ موافقتنامه طویل المدت تبادله اموال برای سالهای ۷۶ـ۱۹۸۰ بین افغانستان و اتحاد شوروی منعقد گردیدکه نظر باین موافقتنامه انواع ومقادیراموال قابل تبادله بین طرفین درظرف سالهای مذکور پیشس بینی شدکه البته مطابق بماده اول موافقتنامه مذکور طرفین جهت بررسی امور تجارتی بین مملکتین‌همه ساله مذاکره نموده هرتغییری راکه لازم‌دانند حین امضا پرو توکول ضم موافقتنامه مذکور میسازند .

در ظرف سال ۱۹۷۶ در حدود ۹۵ملیون دالر ازافغانستان به اتحاد شوروی صادرات صورت گرفته است .

دو عشاریه هشت ملیارد متر مکعب گاز طبیعی در حدود چهل وپنج ملیون دالر ۱۴ هزار تن پخته د رحدود ۱۶ ملیون دالر ۲۰ هزارتن کشمش در حدود هشت ملیون دالر همچنان اضافه‌تر از پنج عشاریه پنج هزارتن پشم در حدود نو ملیون دالر ۱۳ هزار تن حبوبات روغنی در حدود ٤ ملیون دالر ، شش عشاریه چهار هزارتن بادام و چهار مغز درحدود چهار عشاریه‌پنج ملیون دالر ۳۰ هزارتن کود کیمیاوی درحدود ۳ ملیون دالر چهار عشاریه شش هزار تن زیتون وستروس در حدود پنج اعشاریه یك ملیون دالر .

تجارت در ساحه بارتری :

وزارت تجارت موافقتنامه های تجارتی و پرو توکول تبادله اموال راکه بین افغانستان

و یکعده ممالك سو سیالستی بر قرار است مراقبت و وارسی نموده، تجار و موسسات را بمنظور عقد قرار داد، نمایندگی های تجارتی ممالك حوزه بارتر معرفی وبمراجع مربوطه جهت اجراآت بعدی ا رسال میدارد .

درسال ۱۳۵۵ تجـارت بین افغـانستان و کشور های چین، چکو سلواکیا، پولینـد، هنگری، رومانیا وبلغاریاباساس موافقه ایکه قبلا بین طرفین عقدگـردیده استوار بـودة تنهاروی موافقتنامه تجارتی تادیات‌وپروتوکول تبادلهٔ اموال بین هیات افغانی و چکی بحث و مذاکره صورت گرفت بالاخره با تعدیـل بعضی مواد موافقتنامه بتاریخ ۸ قـوس ۱۳۵۵ بین افغانستان و چکو سلواکیا بامضا رسیه .

حجم صادرات و واردات بین افغا نستـان و ممالکی که فوقا ازآن تذکر بعمل آمـد باساس ثبت قرارداد وپروفورمه ازاول حمل الی اخیر دلو ۱۳۵۵ بترتیب ذیل ا ست :

مملکت	صادرات	وار دات
چین	۳۴۱۹۹۰۰ پوند	۱۰۵۹۲۸۷ پوند.
چکوسلواکیا	۳۰۶۹۲۹۲ دالر .	
پولیند	۴۲۰۳۳ دالر .	
هنگری .	۸۳۴۴۳ ـ دالر .	
بلغاریا	۲۶۲۵۰ دالر.	۱۲۱۹۸۴۷ ـ دالر.
رومانیا	۳۷۷۲۳۲ ـ دالر . .	
یوگو سلاویا	۲۷۵۰۰ ـدالر .	

بمنظور تنظیم و توسعه سکتور تجـارت بنفع اکثریت و بادرك و تشخیص اینکـه اقلام توریدی بائیست تامین کننده نیازمندی اکثریت جامعه باشد بنأ دراثرفعالیت وجدیت شعب مربوطه این وزارت بملاحظه پروفورمه ها ی‌واصله یکتعداد اموالیکه از لحـاظ احتیاج عامه حایز اهمیت نبوده و باعـث فراراسعار از کشور میگردد توریدآن ممنوع قرار داده شده‌ونیزجهت تنظیم رهنمائی بهتر تجارت وواردات و صادرات و استفاده اعظمی را عرضه اموال صادراتی افغانی دربازارهای که قیمت مساعد وبلندتری دارد و همچنـان واردات اموال ازبازارهای ممالك بین المللی بقیمت مساعد وارزان عرضه میشود اقدامات لازمه بعمل آمده است . ا زینکه بسـط و توسعه تجارت دراقتصادکشـور نقش بـارز دارد ویکی از اهداف مهم دولت میباشدبرای نیل‌به این هدف داشتن معلومات لازمه‌ازمراجع داخلی وخارجی بصورت مرتب ومنظم حتمی پنداشته میشود تاباساس ایـن معلو مات حین قرار دادهای فروش امتعهٔ صادراتـی ویا خریداری اموال وارداتی حداعظمی منافع دولت تامین گردد .

بناء وزارت تجارت درمورد اقلام عمـدهٔ صادراتی ممالك وهمچنین در مورد اقلام عمدهٔ وار داتی نرخ های بین المللی را بدسـت آورده نوسانات آنرا مرتبا تعقیـب نمـوده وباساس نتایج‌حاصله دروقت‌عقدقرارداد های صادراتی ووارداتی ، معلومات ، نظـریـات

مشوره و رهنمائی لازمه رابمراجع ذیعلاقـــه ارائه میدارد .

انکشاف صادرات

مجمـــو ع انتقـا لا ت کـــه بوسیله ریاست ترانسپورت عمومی ازمرکز بـــولایت وممالك همجوار وازولایات بمرکز وبه ممالك همجوار صورت گرفته به بیش ازیك ملیون ودوصد هزارتن میرسد البته ایـــن انتقالات شامل موادنفت، شکر، کود، زغال، غله، میوه، تازه، کنجاره ، سمنت، اموال انکشاف دهات، معارف وغیره می باشد .

هکذادرسال مذکورعلاوه ازدوصدهزارافراد امنیه محبوسین، مجلوبین، طلاب عسکری ومرخصین نیزازمرکز بولایات وازولایات بمرکز انتقال گردیده است .

وزارت فواید عامه

مختصر تاریخچه تشکیل آن :

وزارت فوایدعامه که درعمران وآبادی مملکت سهم بزرگ داشته ووظیفهٔ اصلی آن از بدو تشکیل عبارت از احداث شاهراه ها، تعمیرات بزرگ دولتی وسایر آبادیها وترتیب نقشه های اساسی و پروژه سازی آنها میباشد و البته در ازمنهٔ قدیم این آبادیها به اشکال غیر منسجم و طرق مختلفه نظربه ایجابات زمان ومکان باندازه ضرورت صورت میگرفت از جمله راه در افغانستان تاریخ خیلی درخشان داشته که بطور مثال میتوان از راه ابریشم نامبرد .

اما زمانیکه موتر بحیث بزرگترین وسیله نقلیه مورد استفاده قرارگرفت دیگر راههای کاروانی اهمیت خود را از دست داده و اجتماعات بشری مجبور به احداث خطوط ترانسپورتی (سرکها) وبالاخره شاهراه ها گردید .

زمانیکه نخستین بار موتر وارد افغانستان گردید در همان زمان غندی بنام غند سفرمین هاو یاغند طریق تشکیل شدکه وظیفهٔ اصلی آن عبارت از ساختن سرك بود درسال ۱۲۹۹ برای بهبود وضع ترانسپورت زمینی افغانستان ناگزیر شد برای نخستین بار در تشکیلات اداری شعبه رابنام ادارهٔ انشاآت بوجود آورد .

تعمیرات نیز درافغانستان قدامت داشته و از آبادیهای بزرگ وباستانی افغانستان میتوان از عمرانات شهر های باستانی مانند شهر های بلخ ،هرات وغزنی نام برده تعمیرات به سیستم عصری در عهد سلطنت امیرعبدالرحمن خان آغاز شد .

و از آن زمان تاسال ۱۳۱۲ یعنی آغاز تاسیس وزارت فوایدعامه میتوان ازتعمیرات ذیل یعنی کوتی باغ بالاکه فعلا رستوران باغ بالا میباشد ، ارگ جمهوری و بعد از سال ۱۲۷۳ تاسال ۱۳۱۲ تعمیرات آتی اعمار شده است .

قصرزین العماره ، سراج العماره درولایت ننگرهار . قلعهٔ السراج در ولایت لغمان ارگ جبل السراج و بعد به ساختمان عمارت دارالامان و غیره نایل آمده است .

وزارت فواید عامه در ماه جوزای سال ۱۳۱۲ تاسیس شدو درآن زمان بصورت عموم عبارت از دوایر ذیل بود.

مدیریت عمومی فابریکات، مدیریت برق، مدیریت عمومی تعمیرات ،مدیریت عمومی معابر و غیره بود. در سال ۱۳۱۳ مدیریت های معابر ولایات و مدیریت های معابر در حکومات اعلی تاسیس گردید. در سال ۱۳۱۸ موسسات صنعتی ازوزارت فواند عامه جدا گردیده و شعب ذیل درتشکیل آن افزوده

شد، که عبارت بودند از مدیریت عمومی تفتیش، مدیریت عمومی کنترول، مدیریت مامورین، مدیریت تهیه مصالح، مدیریت عمومی پیمایش، مدیریت تعلیمات و نشرات ومدیریت حمل ونقل.

درسال ۱۳۱۹ لایحهٔ جدیدوظایف وزارت فوائد عامه ترتیب و وظایف اصلی وزارت فوائد عامه درآن زمان چنین خلاصه شده میتواند :

وظیفه اصلی وزارت فوائد عامه عبارت از احداث بندها، سرکها، تعمیرات و سایر آباد یهای خورد و بزرگ میباشد.

در سال ۱۳۲۱ در چوکات وزارت فوائد عامه مدیریت میخانیکی عرض اندام نمودهدر سال ۱۳۲۹ شعب وزارت فوائد عامه به شعب اداری و فنی تفریق گردید، مدیریت معابر بریاست معابر ارتقا یافت و درسال ۱۳۳۰ مدیریت عمومی تعمیرات بریاست ارتقا و درسال ۱۳۳۱ ریاست معابر بهاسم ریاست سرکها تبدیل گردید. در سال ۱۳۳۲ مدیریت عمومی بندو نهر بریاست ارتقا یافت و قوماندانی عمومی قوایکار در اواخر سال ۱۳۳٤ در تشکیل وزارت فوائد عامه بوجود آمد.

سال ۱۳۳۵ آغاز پلان پنج ساله اول کشور که تمام امور وزارت فوائد تحت یك پلان منظم انسجام یافت و روی همین ملحوظ لایحهٔ طاقت کار بوجود آمد. درسال ۱۳٤۰ ریاست اداری وزارت فوائد عامه بوجودآمده و مدیریت عمومی میخانیکی بریاست ارتقا یافت. درسال ۱۳٤۸ امور حفظ ومراقبت سرکها شکل جدی را بخود گرفته و ادارهٔ حفظ و مراقبت سرکها در چوکات تشکیل ریاست سرکها عرض اندام نمود.

در سال ۱۳۵۲ بعد ازآغاز انقلاب جمهوریت امور وزارت فوائد عامه شکل خیلی هاجدی را بخود گرفته و غرض آرامی ورفاه مردم کشور عزیز از هیچگونه زحمت و عرقریزی و ابتکارات در ساحهٔ کاروعمل و همچنان در ساحهٔ تطبیق پلان های انکشافی، بهتر ساختن جریان کار و منسجم نمودن طرز اداره کار، دریغ ننموده، چنانچه بطور مثال میتوان تغییرات عمده را بصورت فشرده ذیلا تذکار نمود. درسال ۱۳۵۲ ریاست آبرسانی و کانالیزاسیون به شکل یك اداره جداگانه درچوکات تشکیل وزارت فواید عامه درآمده در سال ۱۳۵۳ بصورت تصدی غیر انتفاعی بریاست عمومی ارتقا نموده در سال مذکور ریاست شهر سازی و مسکن بصورت واحد جداگانه عرض اندام نموده و تمام امورشهر سازی رادر مراکز ولایات وولسوالی ها انسجام خاص داده است. در سال ۱۳۵٤ اساسنامهٔ دستگاه سا ختمانی بنایی ترتیب وتدوین وبحیث یك موسسه اصولی وقانونی تبارز نموده و همچنان باساس تصویب مقامات ذیصلاح آمریت تدویر و مراقبت نادر شاه مینه بحیث یك تصدی جداگانه مطالعه و اساسی نامهٔ آندرحال ترتیب و

تدوین میباشد .

باذکر مختصری از تاریخچهٔ بوجود آمدن این وزارت باید متذکر شدکه :

وزارت فوائد عامه بصورت عموم در حال حاضر متکفل امور ساختمان شاهراه ها و سر کهای عمومی پلهای خورد و بزرگ وحفظ مراقبت آن و همچنان طرح و دیزائین تعمیرات دولتی و ساختمان اکثر تعمیرات می باشد ، در ساحهٔ احداث شبکه هایآبرسانی طرح و تطبیق پلانهای شهری ،نیز نقش بارزی داشته وازطرف دیگر ، اعمارهیکرو- ریون ها را، بصورت بلاك هانیز بعهده دارد. وزارت فوائد عامه درساحهٔ طرح و تطبیق لایحه ساختمانی و خدمات مشورتی ساختمانی و تطبیق آنها درولایات کشورنیز فعالیت داشته و برای انجام خدماتمیخانیکی پروژه ها و غیره امور عادی مربوطه توسط شاپ های مربوطهٔ خویشس امور ترمیماتی وسایل و وسائط ساختمانی رانیز تحتاجرا قرار داده است که فشرده فعالیتهای فوق- الذکر ذیلا تشریح میشود :

اول :در ساحهٔ سر کسازی :

فعالیتهای وزارت فواید عامه در ساحهٔ سرکسازی وحفظ مراقبت آن درسال ۱۳۵۵ به ترتیب ذیل خلاصه میشود :

۱- ساختمان واسفالت شاهراه کابل - گردیز :

پوش طبقهٔ فوقانی سرك ۳۸ کیلومتر .
رویه کاری ۲۳٫۵ کیلومتر .
ساختمان پلچکها ٤ عدد .
ساختمان پایه های پل ٤ عدد .
ساختمان گادر های پل ۳۱٫۲ متر

۲- ساختمان واسفالت سرك گردیز خوست :

ساختمان بدنهٔ خاکی سرك ۲۱ کیلومتر
ساختمان پوشش جغلی ۳٤ کیلو متر
ساختمان طبقه تحتانیاسفلت ۳کیلومتر .
ساختمانطبقه فوقانیاسفلت ۳کیلومتر .
ساختمان پلچکها ٤۲ عدد
ساختمان معبرهایکانکریتی ۷۰۰ متر
ساختمان پایه های پل ۹ عدد
ساختمان وایه های پل ۲۰ متر

۳- ساختمان سرك دل آرام، زرنج :

ساختمان بدنهٔ خاکی سرك ۳۰ کیلومتر
ساختمان پوشش جغلی ٥٦ کیلو متر
ساختمان معبرهای جغلی ۳٦ متر
ساختمان پلچکها ۲۱ عدد

٤- ساختمانسرك جلالآباد، اسعد آباد :

ساختمان بدنهٔ خاکی سرك ٤ کیلو متر
ساختمان پلچکهای سنگی ٥۲ عدد .
ساختمان معبر های کانکر یتی ٤۸ متر
ساختمان پایه های پل ٤ عدد .

٥-ساختمان سرك گردن دیوار پنجاب:

ساختمان بدنهٔ خاکی سرك ٤ کیلو متر

ساختمان پوشش جغلی ۵ر۷ کیلو متر
سا ختمان پلچکها ۱۸ عدد

۶ـ سا ختمان سرک عبدالله برج بگرام:

سا ختمان بدنهٔ خاکی سرک ۱۱ کیلومتر
سا ختمان پلچکها ۵۷ عدد
ساختمان پایه های پل ۲ عدد
ساختمان گادر های پل ۷ متر طول

۷ـ سا ختمان پلها:

الف ـ پل سرکانی :
ساختمان پایه های پل ۳ عدد
ب ـ پل گند لبوک :
ساختمان پایه های پل ۲ عدد
ساختمان وایه های پل ۲۰ متر
ج ـ پل قلعهٔ شاده :
ساختمان پایه های پل ۱ عدد .
ساختمان گادر های آن ۱۵ متر طول .

۸ ـ قیر ریزی وساختمان سرک کندز ـ کشم :

خامه کاری ۲۳۲ هزار متر مکعب .
ساختمان پلچکها ۲۳ عدد .
ساختمان پل های خرد ۳۲ عدد .
منتاژ گادر های پل بنگی ۲۰۵ متر .
ساختمان پایه های پل ۱۸ عدد .
ساختمان تهدا بهای باقیما نده پایه های پل ٤ عدد .
ترمیم پل ۱ پایه .
ساختمان معبرها ۲۰۰۰ متر .
جغل اندازی از جغل دریائی ۱۲ کیلو متر
جغل اندازی طبقهٔ فوقانی از جغل ماشینی ۲٤ کلو متر .
قیر ریزی طبقه اول ۲٤ کیلو متر
قیر ریزی طبقه دوم ۲٤ کیلومتر .
نصب علائم ترافیکی ۱۱ کیلومتر .
پیشرفت ساختمان پالیکون در شهر تالقان ۳۰ فیصد .

۹ ـ ساختمان وقیر ریزی شاهراه شبرغان دولت آباد ومیمنه :

خامه کاری ٦٦۱ هزار متر مکعب .
ساختمان پلچکها ۳٦ عدد .
ساختمان معبر های کانگریتی ۱ عدد .
جغل اندازی ٤۲ کیلو متر .
پیشرفت ساختمان تعمیر در دولت آباد ۷۵ فیصد .

۱۰ ـ ساختمان سرک ایبک ، دره صوف :

خامه کاری ۷۸۹۰۰ متر مکعب .
جغل اندازی ۳۰۵۰۰ متر مکعب .
گریدرکاری وپرس‌کاری ۲۹۵۰۰مترمربع .
سرنگ پرانی ۷۳۷ متر مکعب .

۱۱ـ ساختمان سرک هرات، قلعه نو :

ساختمان بدنه خاکی ۲۰ کیلو متر .
جغل اندازی ۱۲۰۰۰ متر مکعب .
هموار کاری ۱۰۰۰۰۰ متر مربع .
ساختمان پلچکها ۲۰ عدد .

۱۲ ـ پروژه ساختمان بعضی از گالوریهای سرک سالنگ و اصلاح سرک آن :

الف ـ در قسمت ساختمان گالوریها :
خامه کاری ۹۳٤۰ متر مکعب .
ساختمان پایه‌های کانکریتی ۱۸۹۱مترمکعب.

سنگ کاری خشکه ۱۷۲۰ متر مکعب .

سنگ کاری با مخلوط سمنت ۵۵۵۰ متر مکعب .

ساختمان تخته های کانکریتی ۱۰۹۰ متر مکعب .

منتاژ گادر ها ۸۵٦ متر مکعب .

ب ـ در قسمت اصلاح گولائی های سرک :

خامه کاری ۵۱۰ متر مکعب .

ج ـ درقسمت ساختمان دیوارضد برف کوچ :

خامه کاری ۴۰۲۰ مترمکعب .

سنگ کاری ۲۸۰ متر مکعب .

سنگ کاری با مخلوط سمنت ۱۳۱۰ متر مکعب .

د ـ در قسمت بهتر ساختن ساحهٔ دید سرک مذکور :

خامه کاری ۹۹۸۰ متر مکعب .

هموار کاری ۱۰۰۰۰۰ متر مربع .

هـ ـ در قسمت اصلاح قیر ریزی سرک جبل السراج ، گلبهار :

هموار کاری ۳۰۰۰۰ متر مربع .

قیر ریزی وکانکریت ریزی ۴۲۰۰۰۰ متر مربع .

ساختمان پلچك ۱ عدد .

۱۳ ـ پروژه حفظ مراقبت سرکها :

پروژه مذکورکه متکفل حفظ ومراقبت شاهراه وسرك‌های حوزه‌شرقی، جنوبی‌وغربی کشور است در سال ۱۳۵۵ در ساحه کارخود مطابق پلان و پروگرام مطروحه مصروف حفظ ومراقبت یومی وعادی (۹۵۷) کیلو متر سرک های اسفلت شده و (۲۸۹۸) کیلو متر سرک های خامه بوده وبرعلاوه آن‌در ساحهٔ اصلاحات وجغل اندازی سرکهای حوزه های مختلف اجراآت ذیل صورت گرفته :

۱ ـ اصلاح وجغل‌اندازی سرك‌بی‌بی‌مهرو ۱،۵ کیلو متر .

۲ ـ اصلاح وجغل اندازی سرك کاریزمیر غازه ۷ کیلو متر .

۳ ـ اصلاح و جغل اندازی سرك شکردره

٤ ـ اصلاح و جغل اندازی سرك غزنی و شرن ۲۲ کیلو متر .

۵ ـ اصلاح و جغل اندازی سرك جغتو ۲۳ کیلو متر .

٦ ـ اصلاح و جغل اندازی سرك خشك‌بند وسرخکان ۱،۷۵ کیلو متر .

۷ ـ اصلاح و جغل اندازی سرك جاریکار وگلبهار ۲۰ کیلومتر .

۸ ـ اصلاح وجغل اندازی سرك آغا سرای پروان ۵ کیلو متر .

۹ ـ اصلاح و جغل اندازی سرك بولشین پروان ۸٤ کیلو متر .

۱۰ ـ اصلاح و جغل اندازی سرك خوست و موسی خیل منگل ۲۹ کیلو متر .

۱۱ ـ اصلاح و جغل اندازی سرك گردیز سیدکرم ومیرزکه ۵۵ کیلومتر .

۱۲ ـ اصلاح و جغل اندازی سرك گردیز زرمت ۲۷ کیلو متر .

۱۳ ـ اصلاح و جغل اندازی سرك دوراهی

بند امیر و یکاولنگ ۳۸ کیلو متر .

۱٤ – اصلاح وجغل اندازی سرک گذران هرات ٥٥ کیلو متر .

۱٥– اصلاح و جغل اندازی سرک سفید کوه هرات ۳۰ کیلو متر .

۱٦ ـ اصلاح وجغل اندازی سرک کامه . گوشته، لعل پور ۲٥کیلومتر

۱۷ ـ اصلاح و جغل اندازی سرک متاك ، غوربند ۲٤ کیلو متر .

۱۸ ـ اصلاح و جغل اندازی سرك سرچشمه گردن دیوار ۱۱ کیلو متر .

۱۹ ـ اصلاح و جغل اندازی خاکریز ، قندهار ۲۳ کیلو متر .

۲۰ ـ اصلاح وجغل اندازی سرك چغچران ، منارجام ٤٥ کیلومتر .

۲۱ ـ اصلاح و جغل اندازی سرك موسی قلعه ، بغران ۲٥ [illegible]

۲۲ـ اصلاح وجغل اندازی سرك ناخونی قندهار ۱۲۰ کیلو متر .

۲۳ ـ اصلاح وجغل اندازی سرك خنجان ، اندراب ۹ کیلو متر .

۲٤ – اصلاح وجغل اندازی سرك سمنگان و درهٔ صوف ٤٥ کیلو متر .

۲٥ ـ اصلاح وجغل اندازی سرك سرشاهی و ده بالا ۱۷ کیلو متر .

۲٦ ـ اصلاح وجغل اندازی سرك شهرن و زرغون شهر ٥۱ کیلو متر .

۲۷ ـ اصلاح وجغل اندازی سرك چارباغ و درونته ۱۸ کیلو متر .

۲۷ـ اصلاح وجغل اندازی قیر ریزی مجدد سرك در مسیر درونته . تورخم وغزنی بطول ۱٤۰٤ کیلو متر .

۱٤ ـ سرك یخچال ، دیشو :

چون در قسمت ساختمان سرك مذکور که قبلاآفر گیری بین المللی صورت گرفته بود واز طرف بانك انکشاف آسیائی قیمت های کمپنی های آفر دهنده زیاد وانمود شده بود وبراساس پیشنهاد وزارت فوائد عامه وفیصله مجلس عالی وزراء در سال ۱۳٥٥ داوطلبی مجدد ساختمانی سرك مذکور رویدست گرفته شده که تا اخیر سال ۱۳٥٥ بکدام نتیجه نهائی نرسیده است .

۱٥ ـ پروژه سرك دیشوالی سرحد ایران:

سروی پروژه سازی سرك مذکور قبلاتکمیل شده وبرای آغازامور ساختمانی پروژه مذکور تهیه وسایط ساختمانی یك سلسله اقدامات صورت گرفته که نتیجه نهائی آن تااخیرسال ۱۳٥٥ معلوم نشده است .

۱٦ ـ سروی و پروژه سازی خط آهن :

پروژه خط آهن افغانستان که شامل خط اصلی کابل پل علم ، غزنی . کلات ، قندهار لشکر گاه ، فراه ، هرات ، اسلام قلعه ودو خط آهن بین وارت فوائد عامه وکمپنی سوـ تراکو بوده طول مجموعی آن ۱۸۲٤ کیلو متر رااحتوا میکند قرارداد مطالعات وپروژه سازی خط آهن بین وزارت فوائد عامه وکمپنی سو فرائیل فرانسوی که بتاریخ ۱۲ سرطان سال ۱۳٥٤ عقد گردیده ومطالعات مذکور شامل

دو مرحله میباشد :

الف ـ مطالعات مقدماتی واقتصادی در مدت چهار ماه .

ب ـ مطالعات انجنیری و تفصیلی در مدت چهار ده ماه .

مرحله اول مطالعات پروژه در اواخر سال ۱۳۵٤ تکمیل گردیده وبعد ازتکمیل مرحلهٔ اول مطالعات مرحله دوم شروع وآن هم تا اواسط سال ۱۳۵٦ تکمیل خواهد شد .

۱۷ ـ مطالعات اقتصادی سرك متك ، غوربند ، بامیان ، بند امیر و کندهار ، ترین کوت :

الف ـ مطالعات سرك متك ، غور بند ، بامیان و بند امیر :

مطالعات اقتصادی سرك مذکور بطول ۲۳٦ کیلومتر قبلا اکمال شده است .

ب ـ مطالعات اقتصادی سرك کندهار ترین کوت :

در اثر مطالعات سرك مذکور بطول ۱٦٦ کیلومتر میباشد .

ساختمان آن اقتصادی نبوده وعوض آن چنین تجویز شده که سرك های چاریکار گلبهار، سروبی، ومتك، گلبهار سروبی که طول مجموعی آنها بطور تخمین ۱۲۵ر۷۱ کیلو متر میباشد شامل پروگرام گردیده ومذاکرات ومطالعات اقتصادی انجنیری وتفصیلی آن هم اکنون باکمپنی موتر کلومبس سویسی جریان دارد .

۱۸ ـ احیاء مجدد ورکشا پهای پشتو ن

پل ولایت هرات :

ورکشاپهای مذکور که بطور مقد ما تی درماه‌جوزای‌سال ۱۳۵۵ شروع‌بفعالیت نمودند است والی اخیر سال ۱۳۵۵ اجرا آت آن در ساحهٔ ترمیمات جاریه ، خفیفه وثقیله بصورت عمومی قرار ذیل میباشد :

۱ ـ ترمیم عراده جات موتوری ٦۱ عراده

۲ـ ترمیم اسکریپیر ۸ عراده

۳ ـ ترمیم گریدر ۱٦ عراده

٤ ـ ترمیم لودر ۷ عراده

۵ ـ ترمیم کرین ۵ عراده

٦ ـ ترمیم شاول ۳ عراده

۷ ـ ترمیم واتر پمپ ۳ عراده

۸ ـ ترمیم کرنشافت ۱۳ عراده.

۹ـ ترمیم کمپریسور ۱ پایه

۱۰ـ ترمیم جنراتور ۱ پایه

دوم : در ساحه مطالعه سروی و نقشه کشی تعمیرات ـ

ریاست تعمیرات وزارت فوائد عامه در ساحه امور پلانسازی (مطالعه سروی ونقشه کشی تر تیب مشخصات وبرا ورد ، ترتیب اسناد ساختمانی ، ترتیب اسناد داو طلبی ، مراقبت ، کنترول وتطبیق نقشه ها ومشخصات در جریان کار ودر امور تسلیم گیری پروژه های تعمیراتی از نقطه نظر تخنیکی وارائه نظریات ومشوره های‌فنی وتخنیکی ورسیدگی بتمام اموریکه از نقطه نظر فنی به مسایل وپلانهای تعمیراتی دولت ارتباط میگیرد فعالیت داشته وفشرده فعالیتهای مذکور ذیلا

به صورت خلاصه ارائه میگردد :

۱ ـ درساحه پلان سازی (امور مطالعه سروی و نقشه کشی) ـ

در قسمت امور پلان سازی پروژه ها ی تعمیراتی دوایر . تصدیها وموسسات دولتی وپروژه های تعمیراتی عام المنفعه که شامل سروی مطالعه وطرح **دیزاین پلانهای عمومی** ساحه پلان ونقشه های مفکوروی وتفصیلی مهندسی . نقشه های انجنیری وساختما نی ونقشه های سیستم برق وتنویر ونقشه های سیستم آبرسانی وبدرفت ، نقشه های تهویه وعند الایجاب نقشه های سیستم مرکز گرمی بوده مطابق پروگرام ها ونیاز مندی مراجع دولتی پس از انجام مطالعات دقیق تحلیل و ارزیابی جنبه های تخنیکی ، اقتصـادی . ساختمانی وشرایط اقلیمی و محیطی محلاتیکه تطبیق پروژه های تعمیراتی مذکور مورد نظر بوده قرار آتی اجرا نموده است .

الف ـ پروژه های تعمیراتی ایکه همزمان نقشه های آن بصورت مکمل طرح ودیزاین و تکمیل گردیده است (۳۵) پروژه را احتوا میکند .

ب ـ پروژه های تعمیراتی :

که نقشه های باقیمانده آنها درظرف سال ۵۵ تکمیل ویاقسمتی ازنقشه های آن درسال متذکره انجام شده است عبارت اند از ۲٤ پروژه .

ج ـ ترتیب کاپی های نقشه :

جهت پیشبرد امور ساختمانی واجرا آت دوایر مختلفه در مرکـز وولایات کشور در ظرف همین مدت بیش ازشش هزار قطعه کاپی نقشه های تعمیراتی تهیه وبه اختیار مراجع دولتی قرار داده شده است .

د ـ برآورد اول وترتیب لست مشخصات:

در ظرف سال جاری پیش از سه هزار ورق براورد اول ولست مشخصات امـور ساختمانی وترمیم تعمیر های دولتی ترتیب و به دسترس مراجع مربوطه گذاشته شـده است .

هـ ـ مراقبت وکنترول وتطبیق نقشه ها و مشخصات پروژه های تعمیراتی در جریان کار وتامین شرایط فنی وتخنیکی در پروژه ها عبارت اند از ۲۷ پروژه .

در ظرف سال ۱۳۵۵ روی بیش از یـک صدو پنجاه موضوع وپرابلم تعمیراتـی و ساختمانی پس از غور و مطالعه لازم نظریات ومشوره های فنی جهت رهنمائی واجرا آت دوایر ارائه گردیده است .

ز ـ ترتیب اسناددواطلبی وانجام داوطلبی ها وعقد قرارداد های ساختمانی ۸ پـروژه صورت گرفته ست .

برعلاوه اجرا آت فوق الذکر در ساحـه مذکور تثبیت درجه کسبه کـاران وتوزیـع جواز نامه های بیش از یکهزار کسبه کار صورت گرفته است .

در قسمت تاسیس موسسات ساختما نی خصوصی وبه منظور تنظیم فـعا لیتهـای ساختمانی موسسات خصوصی مطابق شرایط وایجابات عصر . اعمار واکمال پروژه های

تعمیراتی بصورت درست ومطمئن در سال ۱۳۵۵ در پهلوی ترتیب وتدوین قـــانون موسسات ساختمانی خصوصی وطی مراحل انفاذ آن از مقامات صلاحیتدار به تاسیس چهار موسسه ساختمانی خصوصی در مرکز ویك موسسه ساختمانی در کندز اقـدام شـده و مراحل تاسیس دوموسسه ساختمانی خصوصی دیگر در مرکز ویك موسسه ساختمانی در ولایت بلخ تحت دوران میباشد .

در ساحه دستگـاه ساختمانـی افغـانـــی اجراآت ذیل صورت گرفته است :

الفـ کار پروژه هـای ذیـل در ســال ۱۳۵۵ انجام گردیده است :

۱ ـ تعمیر اتومات وپسته خانه خیرخانه مینه .

۲ـ هفت حق العبور شـاهـراه هـــای عمومی در حصص دکه ، ثمرخیل ، سرخکان ماهی پر ، کلکان ، لوگر ومیدان .

۳ ـ ترمیمات پوهنځی طب رنگ ـــــی پوهنتون کابل .

٤ ـ چمکاری مکتب نرسنگ .

٥ـ ویترین اعلانات پارك شهرنو .

٦ـ کار ترمیماتی کابل ننداری.

ب: پروژه هائیکه‌درسال ۱۳۵۵کارآنهادوام داشته وفیصدی زیاد پیش رفته است .

۱ـ پروژه آرشیف وزارت امور خارجه‌که تااخیرسال ۱۳۵۵ کارآن ۷۰ فیصدپیش رفته بـــو د بـه استثنـــای بعضـــی کـــا ر های مربوط مرکز گرمی تعمیر تکمیل گردیده است .

۲ـ پروژه اطلاعات پروازمیدان هوایی که تااخیرسال ۱۳۵۵ کـارآن ۲۰ فیصـد پیش رفته بود تکمیل گردیده است .

۳ـپروژه دیوار احاطهٔ پهره دار خانـــه حفظ مراقبت سرکها که تااخیر سال ۱۳۵٤ کارآن ٦۰ فیصد پیش رفته بود تکمیـــــل گردیده است .

٤ـ تعمیر شرکت تجارت قره‌قل که‌درماه چهارم امسال کارآن شروع شده بود تکمیل گردیده است .

٥ـ پروژه ورکشاپ مربوط صحت عامـــه واقع خیرخانه مینه تااخیرسال ۱۳۵٤ کـــار آن ۹۰ فیصد پیش رفته بود باستثنای کار آهن پوش آن تقریباتکمیل گردیده است .

٦ـ پروژه ورکشاپ طبی واقع خیر خانـه که‌تااخیر سال ۱۳۵٤ کارآن ۷٥ فیصـــــد انجام شده بود تااخیرسال ۱۳۵۵ـ۹۸ فیصد پیش رفته است .

۷ـپروژه شش طبقه‌ئی شرکت بیمه‌افغان که‌تا اخیر سال ۱۳۵٤ ٦۰ فیصد پیش‌رفته بود تکمیل گردیده است .

۸ـ ساختمان هنگر های تخنیکی و دفتـــر های اداری واقع‌پلچرخی مربوط فابریکـات دستگاه، تکمیل گردیده است .

۹ـ تعمیر لابراتوار امسال شروع وتکمیل گردیده است .

۱۰ـ ساختمان شش پایه‌برج مراقبـــت

فابریکه پلچرخی امسال شروع و تکمیـــل گردیده است .

۱۱ـ تعمیر ور کشاپ و تحویلخانه سیخ گول مربوطه فابریکات دستگاه. امسال کــار آن‌شروع و ۹۵ فیصد پیشس رفته است .

۱۲ـ پروژه‌مرکز و کمسین سیروم مربـــوط وزارت صحت عامه‌واقع قرغه‌که تاآخیر سال ۱۳۵٤ کارآن ٦۰ فیصد پیشس رفته بـــود تااخیرسال ۱۳۵۵ (۸۰) فیصد پیش رفتـــه است .

۱۳ـ پروژه چهارده طبقه مربوط ریاست خزینه تقاعد که تا اخیرسال ۱۳۵٤ کار آن ۳۵ فیصد کار اسکلیت تعمیرپیش رفته بود تاخیر سال ۱۳۵۵ کار سکلیت آن ۹۰فیصد پیشس رفته است .

۱٤ـ پروژه موزیم‌کابل‌که تااخیرسال ۱۳۵۵ کــار آن ۲۵ فیصد پیش رفته بود تااخیرسال ۱۲۵۵ (۸۰) فیصد پیشس رفته است .

۱۵ـ پــروژه کــوبالت مـربـوط ریاست پوهنتون کابل تااخیر سال ۱۳۵٤ کــار آن ٤۰ فیصد پیش رفته بود تا اخیر امسال ۷۰ فیصد پیشس رفته است .

۱٦ـ پروژه آرشیف های مربـوط وزارت اطلاعات وکلتور که تاخیرسال ۱۳۵٤ کار آن‌۷۵فیصد پیشس‌رفته بود و تاحال ۹۸فیصد پیشس رفته است .

ج- پروژه هاییکه درسال ۱۳۵۵ کـــار آن آغاز گردیده است :

۱ـ پروژه فابریکه نساجی کندهار که در برج ثور سال ۱۳۵۵ کارآن آغاز گردیـــده است وتاحال ۲۰ فیصدپیشس رفته است .

۲ـ پروژه مخزن آب پوهنتون کابل تاحال ۲۰ فیصد پیش رفته است .

۳ـ پروژه مسجد شریف خیرخانه مینه‌که ۹۵ فیصد پیشس رفته است .

٤ـ پروژه تریلی بس که درماه ششـم ۱۳۵۵کارآن شروع شده بود تاحال پنج‌فیصد پیشرفته است .

۵ـ تعمیر پوسته خانه ده بوری که درماه هفتـم کار آن شــروع شـده ۹۵ فیصـــد پیشس رفته است .

٦ـ تعمیر پوسته خانه شهری کارته‌پروان کـه درماه هفتم کــار آن شــروع شــــده ۹۵ فیصدپیشس رفته است .

۷ـ آهن‌پوشس بام مقبره اعلیحضرت شهید که درماه نهـم کار آن شروع شده بــود، نود فیصد پیش رفته است .

امور ساختمانی ایکه توسط ریاست بنائی درسال ۱۳۵۵ اجراگردیده است :

۱ـ پروژه ساختمان شفاخانه دو صـد بستر هرات :

این پروژه که دارای بلاکهای پولـــی کلینیک، دفاتر اداری، اطاق نان، آشپزخانه شعبه جراحی، داخله، اکسریز وشعبه عاجل بالکمال ساختمان چاه بدررفت وتانـک آ ب میباشد و همچنان در پروژه مذکور امــــور

ساختمانی لیلیه نرسنگ و تعمیر رهایش برای مجردین با ساختمان های داخل محوطهٔ مذکور شامل بوده و امور ساختمانی آن الی اخیر سال ۱۳۵۵ ـ ۱۵ فیصد پیش رفته است .

۲ـ پروژه ساختمان نساجی نخی هرت:

تعمیرات این پروژه که دارای حجم تقریبی ۲٤٦۰۰۰ متر مکعب و ساحه تقریباً ۲۵۰۰۰۰ متر مربع را احتوا مینماید .

امور پروژهٔ فوق الذکر در سال ۱۳۵۵ شروع گردیده و الی اخیر سال ۱۳۵۵تقریبا ۲۵ فیصد پیشرفت نموده است .

۳ـ پروژه مسلخ هرات :

این پروژه که از قرضهٔ بانک جهانی تمویل میگردد ، کار ساختمانی آن د رسال ۱۳۵۵ شروع گردیده والی اخیرسال مذکور ٦۰ فیصد پیشرفت نموده است . و پلان عمومی آن بطور خلاصه ذیلا تذکار میابد :

۱ـ ساختمان ساحه برای انبار مواد کثیف .

۲ـ سرد خانه و دستگاه ساسیج سازی.

۳ـ ساختمان برای کشتار گاه حیوانات.

٤ـ دفاتر .

۵ـاطاق کنترول و محافظین .

٦ـذخیره خانه .

۷ـ گراجها، ورکشاپها، تانك ذخیره آب و دوبی خانه و همچنان تانك ذخیره تیل و غیره روغنیات میباشد .

تعمیرات شامل این پروژه دارای حجم تقریبی ۳۱۵۰۰ متر مکعب و ساحهٔ تقریبی ۳۰۰۰۰ متر مربع را احتوا میکند .

٤ـ پروژهٔ ساختمان شفا خانه دوصد بستر ولایت ننگرهار :

امور ساختمانی این پروژه که در سال ۱۳۵٤ آغاز یافته وبلاك های تحت ساختمان این پروژه مشتمل اندبر تعمیر پولی کلینیك دفاتر اداری ، عمارت جراحی مردانه وزنانه عمارت شصت داخله و اطفال لیلیه برای نرسها و مکتب لیلیهو اطاق طعام خوری و غیره ملحقات آن میباشد. امور این پروژه ازابتدای سال درحدود ۸۰ فیصد پیشرفته است .

۵ـ اعمار پروژه پوهنځی طب پو هنتون کابل :

امور این پروژه که درسال ۱۳۵۵ آغاز گردیده که دارای بلاکهای متعدد میبا شد واز جمله صرف ساختمان بلاکهای (٦ـ۷) که طورسه طبقه اعمار میگردد تحت ساختمان قرار گرفته وامور ساختمان آن شصت فیصد پیشرفته است

٦ـ پروژه صنایع کوچك :

امور ساختمانی این پروژه که در سال ۱۳۵۱ آغاز گردیده وتاکنون صرف یازده بلاك باملحقات آن تکمیل و آماده تسلیم دهی می باشد .

۷ـ پروژهٔ کمپیوتر :

این پروژه که درساحهٔ ٦٤۵۰ متر مربع اعمار گردیده که دارای ٦۸ اطاق خورد وکلان

درسه بلاك میباشد درسال ۱۳۵۵ آماده تسلیم دهی گردیده است ·

۸ـ پروژه‌لیلیه ها ی پوهنخی طب پوهنتون ننگر هار :

این پروژه دارای ۸ بلاك که هرکدام درسه طبقه اعمار گردیده کارآن درسال ۱۳۵۳ آغاز گردیده وتااخیرسال ۱۳۵۵ کارآن ۹٤ فیصد پیش رفته‌است وهمچنان درین اواخر کار ساختمان یك بلاك آشپز خانه و طعام خانه پوهنخی مذکور نیز شروع گردیده است·

۹ـ پروژه بعضی ترمیمات و سا ختمان وزارت امور خارجه :

این پروژه شامل ساختمانهای اطاقها برای محافظین، دیوارکتاره ها، وترمیمات قصر استور وزارت موصوف میباشد و کار های ساختمانی اطاقهای محافظین دیوارکتاره ها آمادهٔ تسلیم دهی میباشد وترمیمات قصر استور تقریبا ۸۵ فیصد پیشس رفته است·

۱۰ـ ریاست بنائی :

غیرازامورساختمانی ازقبیل پروژه تحویل خانه های ریاست آبرسانی پروژه اطفائیه ولایت کابل و همچنان یك تعداد زیاد امور فلزی و نجاری موسسات دولتی و خصوصی راانجام داده است ·

امور خانه سازی :

در قسمت خانه سازی بعنوان اینکه‌زندگی ازخانه شروع‌میشود و هسته اساسی‌ساختمان شهرها را مسکن تشکیل میدهد فعا لیتهای ذیل در امور مذکور انجام داده است :

الف ـدر قسمت اعمار بلا کهای رهایشی :

بلا کهائیکه قبلا امور سا ختمانی آنها شروع شده بودبعضاتکمیل وبعضی دیگرآنها بفیصدی های‌مختلف ساخته شده‌است . که عبارت از تعمیر نمبر ٤۲ ،۱۱۷، ۱۰۹، ۱۱۱ ۱۱۲، ۱۱٤ و۱۱۵ میباشد .

ب ـ تعمیرات وزارت دفاع ملی که درساحه کلوپ عسکری اعمار گردیده اند عبارت اند از تعمیرات نمبر ۱۰۱ ،۱۰۲، ۱۰۳، ۱۰٤ رهایشی ·

ج ـ تعمیر نمبر ۱۰٦ وزارت اطلا عات و کلتور ·

د ـ تعمیر انستیتوت اداره صنعت و مکتب هوتل داری ·

هـ ـ تعمیرات مکاتب پانزده صنفی ٦ باب·

و ـ ریاست خانه‌سازی برعلاوه امور فوق تولیدات موادکانکریتی سیخ دارطرف ضرورت بعضی ازدوایر وموسسات دولتی و اشخاص انفرادی رانیز اجرا نموده است و همچنان علاوه میگردد که فابریکه خانه سازی میکرو ریون نمره ۱و۲ رادر ساحه ٤۰ هکتار زمین تکمیل نموده است ،این پروژه بر علاوه ساحه شبکه های مجهز ابرسانی ، مرکزگرمی کانا لیزا سیون، برق سرك آبادانی و سر سبزی میدان های سپورت ، میدانهای بازی اطفال شبکه سرك آبادانی و سر سبزی‌میدان های سپورت، میدانهای بازی اطفال شبکه آبیاری، تنویر سرکها وراه ها دارای ٦٤

باب تعمیرات مسکونی ٤ طبقه و پنج طبقه، یك باب کودکستان برای ١٥٠ طفل، مکتب و ١٢ باب تعمیرات کلتوری وتجارتی (یعنی (سینما ، کافی، فروشگاه ومارکیتها) می باشد فعلا ساختمان ١٤ تعمیر رهایشی پنج منزله جریان دارد که ٦ تعمیر آن دارای فرو شگاه مجهز و مدرن ملحقه و پیوسته میباشد .

ریاست خانه سازی علاوه بر ساختمانهای داخل پلان های مرتبه فابریکه اعمار وبا همکاری فعال در اعمارانواع مختلف ساختمان های دولتی رانیز انجام داده است بطورمثال برای وزارت جلیلیه تعلیم و تربیه ١١مکتب ابتدائی ،متوسطه و لیلیه ساخته استاعمار مکاتب ابتدایی انستیتوت ادارهصنعت، مکتب هوتل داری وطعام خانه لیلیه خوشحال خان جریان دارد، در اعمار شفاخانه چهار صد بستر اردو فابریکه خانه سازی سهم مهمی داشته است .

اعمار شبکه های آبرسانی شهر هایمزار شریف و کندهار، فابریکه خانه سازی انجام داده است .با ریاست سرکها و قوماندانی قوایکار در اعمار ساختمان پلها و انواع تولیدات کانکریتی همکاری مؤثر داشته واین همکاری ادامه دارد .

فابریکه خانه سازی یك موسسه مجهز وعصری است تمام ساختمانها را که تکمیل نموده است ویا تحت اجرا قراردارد باکیفیت عالی مهندسی و ساختمانی انجام داده و میدهد .

در پلان هفت سالهٔ انکشافی جمهوریت، اصلاح وتوسیعهٔ فابریکه خانه سازی پیش بینی میگردد چنانچه قرار داد مربوطه به ترتیب اسناد تخنیکی و نقشه های انجنیری وتعدیل فا بر یکه بعد از تصو یب مجلس عالی وزراء و منظوری ښاغلی رئیس جمهور بتاریخ ٨ر١٠ر١٣٥٥ امضاء گردید با تعدیل فابریکه قدرت و ظرفیت تولیدی آن به ٧٠ هزار متر مکعب مواد کانکریتی بلند خواهد رفت فابریکه خانه سازی سالانه ١٤ بلاك پنج منزله و ٧ بلاك نه منزله اعمار خواهد نمود .

درساحه آبر سانی :

اول ــ درشهرکابل

الف ــ تمدید و انتقال پایپ لاین شبکه سید نور محمد شاه مینه .

١ــ نصب پمپ در چاه عمیق نمبر ٤بگرامی بظرفیت ٤٠ لیتر آب فی ثانیه .

٢ــ ساختمان رسیونکول ودستگاهکلورنیشن بحجم ١٥٠ مترمکعب .

ب ــ ساختمان ترانسمیشنلاین دردهافغانان.

١ــ نصب یك پایه پمپ بظرفیت ٤٠لیتر آب فی ثانیه

٢ــ تمدید نل اسبستوسی سمنت بقطر های مختلف ١٢٠٠ متر .

ج ــ پروژه افشار :

١ــ ساختمان حفاری ٢ حلقه چاهتحقیقاتی ٤ الی ٨ انچ هریك به عمق ٦٠ متر.

۲ـ ساختمان و حفاری ٤حلقه چاه استحصالی تکمیل شده به قطر ۲٤ ـ انچ به عمق هریك ۷۰ ـ ۸۰ متر ونیز ۸ حلقه چاه متذکره پمپ تست شده است .

۳ـ سا ختمان سر کهای اتصالی بین چاه ها بطول ۱۸۰۰ متر بعرض ۷ـ۸ متر .

د ـ پروژه مسیر در پای لوگر :

۱ـ حفر ۱۵ حلقه چاه تحقیقاتی بقطر ۱۲ به عمق تخمینا ۵۰ـ۷۰ متر تکمیل شده .

۲ـ حفر٤ حلقه چاه امتحانی به قطر ۲۱ انچ و عمق ۷۰ ـ۸۰ متر شده و نیز ۸حلقه چاه آب پمپ تست گردیده .

۳ـ سا ختمان وقسما ترمیم سر کهای موا صلاتی بین چاه ها و مخزن بطول ٦ـ۷ کیلو متر صورت گرفته .

دوم ـ درولایات کشور :

۱ـ پروژه آبرسانی مزارشریف :

تمدید شبکه طبق پلان کار ۱۸ کیلو متر مکعب تکمیل گردیده ونیزحفریك حلقه چاه عمیق به انجام رسید که مصرف یك شبانه روزفی نفریکصد لیترآب پیش بینی بعمل آمده است .

۲ـ پروژه آبرسانی کندهار :

تمدید شبکه باساس پلان کار ۱ر۳ کیلو متر تطبیق شده ونیز یك تعداد شیر دهن آب به منازل توزیع گردیده که البته درفی شبانه روز مصرف یك نفر یکصد لیتر آب سنجش بعمل آمده است .

۳ـ پروژه آبرسانی هرات :

باساس پلان کار تمدید شبکه ۲ کیلو متر صورت گرفته ونیز تعداد زیاد شیردهن آب به منازل توزیع گردیده است همچنین حفر دوحلقه چاه عمیق نیز تکمیل شده که البته مصرف یك نفر در ۲٤ ساعت یکصد لیتر آب پیش بینی شده است .

٤ـ پروژه آبرسانی جلال آباد :

تمدید شبکه طبق پلان کار ۱۰ کیلو متر تکمیل و نیز یك تعداد شیر دهن آب به منازل توزیع گردیده که البته مصرف یك نفر دریك شبانه روز یکصد لیتر آب مدنظر گرفته شده .

۵ـ پروژه آبرسانی غزنی :

طبق پلان کار تمدید شبکه در سالجاری ۷ کیلو متر بانجام رسیده .

٦ـ در پروژه ابرسانی خان آباد :

مواد ساختمان مورد نیاز این پروژه قبلا ازمرکز انتقال داده وکار ساختمانی و فعالیتهای آن مطابق پلان کارشروع وتاکنون ۰ر۷ کیلومتر تمدید شبکه بانجام رسیده است .

همچنین سروی و مطالعات ساحه های ذیل بانجام رسیده :

در مرکز شهر کابل

۱ـ امور سروی شبکه آبرسانی منطقه ده نو بانجام رسیده پرو فایل و سکیچ دیزائین آن رویدست است .

۲ـ امور سروی شبکه آبرسانی قسمتی از جمال مینه پرو فایل (م . سکیچ) دیزائین

مربوطه تکمیل گردیده است .

۳ـ امور سروی شبکهٔ آبرسانی قسمتی از کارته ۳ باپرو فایل سکیچ آن بانجام رسیده.

٤ـ سروی ودیزاین شبکهٔ آبرسانی دستگاه فرستنده تلویزیون در کوهٔ آسمائی صورت گرفته .

ب ـ درولایات کشور :

۱ـ امور سروی شبکه آبرسانی ولایت لغمان، بغلان و کندز تکمیل و نیز پروفایل سکیچ آنها بانجام رسیده است .

۲ـ امورسروی شبکه آبرسانی ولسوالیهای بلخ، خان آباد ولایت کندز، چمکنی ولایت پکتیا با پروفایل (سکیچ) آنها تکمیل شده است ونیز اسناد سروی و مطالعات ولسوالی چمکنی بوزارت محترم صحت عامه ارسال و تسلیم گردید .

۳ـ امور سروی آبرسانی ولسوالی حضرت امام صاحب ولایت کندز باسکیچ وپروفایل آن بانجام رسیده است .

٤ـ امور سروی ترا نسمیشن لاین جدید ازکانال چهاریکارولایت پروان الی مخزن داخل چند وار یانت و پرو فایل و سکیچ آن تکمیل شده است .

در ساحهٔ شهر سازی و طرح مسکن :

وزارت فوائد عامه که متکفل امور شهر سازی و مسکن در ولایات میباشد اجرا آت و فعالیتهای شهر سازی و مسکن از نگاه طرز العمل و شیوهٔ فعالیت به ترتیب ذیل ارائه میگردد :

الف ـ اجرا آت شهر سازی و مسکن از نگاه مطالعات مقدماتی و سروی های انجنیری درین ساحه سروی ومطالعات مقدماتی بیش از ٤٦ ناحیه های مختلف مراکز و ولایات و ولسوا لیها و قصبات در ظرف سال ۱۳۵۵ صورت گرفته است .

ب ـ اجرا آت ازنگاه طرح پلان عمومی، پلانهای تفصیلی، تعدیل اصلاح و انکشاف پلانهای شهری، تنظیم اراضی وامور مربوط به پلانهای منطقوی در حدود ۵۰ ساحه صورت گرفته است .

ج ـ درساحه خط اندازی وپیلر شانی امور بیش از ۳۸ منطقه مختلفه کشور نجام شده و یاتحت کار میباشد .

د ـ درساحهٔ طرح مسکن و مطالعه جنبه های مختلفه مسکن نظربه شرایط مختلفه اقتصادی اقلمی مناطق مختلفه کشور وطرح تیپ های مختلف با استفاده از مواد محلی به شکل اساسی وعلمی وهمچنان اجـراء مطالعات اقتصادی ساختمانی ۳۳ وریانت های مختلفه آن طرح و دیزائین شده است .

در ساحه ترمیمات وسایل ووسایط سرکسازی وساختمانی :

ریاست میخانیکی وزارت فوائد عامه که متکفل اکمال عمومی وسایل ووسایط ساختمانی میباشد در قسمت ترمیم و فعال نگاه داشتن وسایط مذکور نیزنقش عمده دارد اجراآتیکه درظرف یکسال انجام شده ذیلا بصورت خلاصه تقدیم میشود :

١ـ ترمیم وسایط ثقیله ٢٩٤ عراده .
٢ـ ترمیم وسایط خفیفه ٢٦٨ عراده .
٣ـ ترمیمات جاریه ١٨٤٠ عراده .
٤ـ تولید اکسیجن ٤٠٤١ بوتل .
٥ـ سامان و پرزه جات ساخته شده ٨٨٦٠٦ عدد .

قرار فوق فعالیتهای عمده وزارت فوائد عامه درظرف یکسال بصورت فشرده ترتیب برعلاوه فعالیتهای فوق وزارت فوائد عامه درساحه مدیریت های فوائد عامه ولایات نیز یك سلسله اجراآت را مطابق دساتیر و دستور العمل های متداول بعمل آورده که البته هموطنان ما اجراآت آنها را از نزدیك مشاهده ویا ازطریق رادیو وجرائد اطلاع حاصل نموده باشند .

داطلاعاتو او کلتور وزارت

دغه وزارت دجمهوری دولت دکلتوری پالیسی په پیروی ، ودملی ارزښتونو ، اجتماعی (ټولنیز) اړتیاو اودعصر اووخت له ایجاباتو سره سم خپل اطلاعاتی اوکلتوری خدمتونه داسی تنظیم اوبرخه کړی دی، ترڅو له یوی خوا دهغه ونهه دټولنی دذهنونو په سالمه خبرتیا او روښانه کولوکی مؤثروی اوله بلی خوا ملی فرهنګ ته زیات تبارز ورکړل شی اوپدی برخه کی دمطالعا و اوڅیړنو لړی پراختیا ومومی . دمربوطو مؤسسو دروانو خدمتونو ترڅنګ دلمړی ځل دپاره دتلویزیون دودانی له بنسټ ایښودلو اودغی پروژی دلمړیو چارو دبشپړیدو سره پدی برخه کی لومړنی ګامونه اوچت شول . ددغی پروژی دکار له بشپړیدوسره تلویزیون د اطلاع ، تنویر ، زده کړی اومشغولا دیری لویی وسیلی په توګه زمونږ دټولنی خدمت ته وړاندی کیږی . همدارنګه دلرغونو آثارو دساتنی ، دلرغون پیژندنی څیړنو اوعلمی څیړنو په برخه کی نوی پروژی ترلاس لاندی ونیول شوی .

په هرحال دټولو اطلاعاتی، کلتوری، هنری اوطباعتی مؤسسو اودایرو خدمتونه داسی تنظیم شول ترڅو په ښه توګه اوپه پراخه پیمانه دافغانی ټولنی اودهیواد دپیژندنی په خدمت کی وی اوعامه ذهنیت د جمهوری انقلاب له لوړو اهدافوسره سم دنوو بدلونونو منلوته چمتو کړی .

دافغانستان دلویی جرګی له خوا داساسی قانون تصویب، یوتاریخی ګام وچه تیرکال دجمهوری انقلاب داهدافوپه رڼاکی اوچت شو. دغه ملی وثیقه چه داړتیاو اودوخت له ایجاباتو سره سم زمونږملی آرزوګانی او ارزښتونه احتوا کوی، د۱۳۵۲ کال دچنګاښ د۲٦ نیتی دانقلاب کلی اهداف، ملی ارمانونو ته رسیدل اوپه بیلو، بیلو ساحوکی دوامداره اومداوم حرکت په برخه کی توضیح کوی . داطلاعاتو اوکلتور وزارت دمربوطو مؤسسو اجرآت دانقلاب داساساتو، دټولنی داطلاعاتی اوکلتوری اړتیاو، دفرهنګ دسالمی ودی اود عصر دایجاباتوله مخی تنظیم اوبراخه کړل. دادی ددغه وزارت دنشراتی مؤسسواوفرهنګی دایرو دتیرکال داجراتو لنډیز دهمدغومعیارونو اوارزښتونو سره سم معرفی کیږی :

نشراتی اجرآت اوخدمتونه :

نشراتی چاری دیوی مرکزی اداری په توګه دخپرونو دریاست له خوااجراکیږی .

دغه ریاست دخپلو مربوطو مدیریتونو له لاری دنشراتی مطالبو په برخه کی مرسته کوی، اودهیواد دتاریخی شخصیتونودپیژندنی دمربوطو سیمینارونو جوړولو اودآثارو دچاپ اوویش په برخه کی لازمی اسانتیاوی برابری کړیدی .

دمرکزی خپرونو مدیریت :

ددغه مدیریت وظایف دیوی مرکزی نشراتی

اوارتباطي څانګې په توګه لانديني خلورساحې تشکيلوي چه دتيرکال په موده‌کې يې دغه کارونه سرته رسولي دي :

۱ـ دکتابونو، رسالو، نشريو او مطبوع پاڼو دخپرولوپه برخه کې همکاري :

دغه مديريت دهغو ټولو آثـاروونشر او توزيع په برخه‌کې مشورتي نظرورکوي چه‌په هيوادکې دننه چاپيږي .

۲ـ دسيميناروونو جوړول :

داطلاعاتو اوکلتور وزارت دجمهوري دولت دکلتوري پاليسۍ په پيروۍ‌دهيوادد تاريخي خپرو دتجليل اوقدرداني دپاره سيمينارونه دايروي. ددغو سيميناروونو دجوړيدودزميني برابرو لو په مقصد دپوهانو دغونډودمقدماتو برابرول، له پوهانو اومربوطو دايروسره مکاتبه اوددغو سيميناروونو ترتيبول، ددغې څانګې دوظايفـو له جملې څخه دي. لکه‌چه پدې لړکې دهيواد دنامتوعارف خواجه عبدالله انصاري هـروي سيمينارد ۱۳۵۵ کال د(غوايي ۸ـ۱۷) پـه په کابل اوهرات کې اودعلامه سيدجمال‌الدين افغاني دقدرداني سيمينار د۱۳۵۵ کال‌دکب (۱۸ـ۲٤) په‌کابل کې دافغاني اوميلمنوپوهانو په‌ګډون جوړشو. همدارنګه دهيوادددغو دوو دقدروړزامنو آثار اودپوهانو دمطالعاتونتيجې په (۵۰) ټوکونو کې نشر او توزيع شـوه . په دوووروستيو پيرېوکې دپښتو دچاپ شوو آثارو دسيمينارپه مقدماتي ترتيباتو کې دپښتو دېرمختيا له آمريت سره لازمه همکاري‌شويده اودحضرت حکيم سنايي دسيمينار دجوړيـدو مقدمات هم چه دروان کال دتلې دمياشتې په ۱۵ نيټه جوړيږي، دهمدغه مديريت له خوا برابر شويدي .

۳ـ دبوي ارتباطي اداري په‌توګه له‌نشراتي مؤسسوسره همکاري :

دغې څانګې له يوه پلوه دوزارت ددايرو اومؤسسوپه خدمتونو پورې مربوطو لوايحوپه طرح‌کولوکې همکاري کړې اوله بل پلوه يې ديوه ارتباطي مرکزپه توګه په دايـــرو او مؤسساتو پورې مربوطو نشراتي چارو کـې وظيفه سرته رسولي ده . دغه رازدافغانستان پيژندنې آثار اودهيواد دعرفاني او تاريخـي شخصيتونو دسيميناروونو آثار يې فرهنګـي مؤسسو اوخارجي پوهانوته توزيع کړيدي . پدغه ترڅ‌کې، دخارجي اشخاصو او مؤسسو دغوښتني په اثريې ضروري مواد اومطالـب دهيواد دپيژندنې دپاره برابر او هغوی ته سپارلي دي .

٤ـ دهنري ښوونو دتدوير په برخه کـې همکاري :

دغه څانګه هنري ډلوته دامتياز ورکولـو وظيفه په غاړه لري. ددې دپاره چه دهنـري ډلوفعاليتونه په‌منظم شکل اوښه توګه‌تعقيب شي. دکنسرتونو اوښودنو دايرولونوي لايحه په (٦٠) مادوکې ترتيب اوتطبيق شويـده، دنوي لايحې له مخې دتيرکال په موده کـې (۱۰) هنري ډلوته دکنسرت او ښودنې اجازه ورکړ شويده .

دولایاتو دنشراتو مدیریت :

دغه مدیریت دوظیفی په توگه دولایاتو داطلاعاتو اوکلتور له آمریتونو سره دخپرونو برابرولو په برخه کی دمرکز دارتباطی اداری په توگه همکاری کړی اودهیواد دولایاتو ورځپاڼی، جریدی اومجلی خیړنی اوارزیابی کړیدی .

په عین حال کی دغه مدیریت دولایاتو د اطلاعاتو اوکلتور له آمریتونو سره په تماس کی دی ترڅودمسلکی اواداری نقطه نظرڅخه دهغوی اړتیاوی پوره کړی . همدغه راز دنشراتی خدماتو دپراختیا دپاره یی دولایاتو له ورځپاڼو، جریدو اومجلو سره دنیکمرغه جمهوری نظام په رڼاکی لازمه او ضروری همکاری کړیده .

دغه رازدولایاتو دخپرونو مدیریت،دهیواد له ویاړنی څخه ډکوورځوکی، لکه دچنگابښ۲۶ دجمهوری رژیم دتاسیس ورځ، دکارگر ورځ، دښوونکی‌ورځ دمورورځ‌دسوادورځ‌دمطبوعاتوورځ دپښتونستان ورځ، دشورادتاسیس ورځ ، دکوچنیانو ورځ اودملگرو ملتو ذو دکالیزی په‌ورځ‌کی دضرورت وړمواد اوکلیشی ددولتی مطابعو ریاست له لاری برابر اوداطلاعاتو او کلتور مدیریتونو ته سپاری . اوهم دورځپاڼو جریدو او مجلو کلکسیونونه ترتیبوی . په ۱۳۵۵ کال‌کی دعلاقه مندانو دغوښتنی په اثردبیدار اواتفاق اسلام دورځپاڼو تیراژپورته یوړل شول اودپکتیادورځپاڼی او د هرات دمجلی قطع لویه شوه . همداراز دسمعی او بصری آمریت په همکاری بهرنیو هیوادوته دښاغلی جمهور رئیس دمسافرت اوافغانستان ته ددوستوهیوادونو دمشرانو دمسافرت‌فلمونه دښودل کیدودپاره ولایاتوته لیږل شویدی .

دباندنیو خپرونو مدیریت :

دباندنیو خپرونو دمدیریت اصلی وظیفه دټولو خارجی خپرونولکه کتاب، رساله، مجله، جریده، ورځپاڼه، رسم، فوټو، زنگوگرافی‌شوی فوټو، دموسیقی نوټونه، ټیکلی، فلم، سلاید. ثبت شوی آواز، تبلیغاتی، سیاسی اومذهبی پاڼواونورو مطبوعاتی موادو خیړنه اوکتنه ده چه له بیلو، بیلو خارجی منا بعو څخه افغانستان ته رسیږی .

نوموړی مواد دافغانستان دجمهوری دولت دکلتوری پالیسی سره سم ملاحظه اوارزیابی شویدی ، دروان‌کال په موده‌کی له (۵۲۵۹۱) ټوکوڅخه زیات کتابونه، مجلی ، نشریی او ورځپاڼی، مستند او هنری فلمونه، ټیکلی، ثبت شوی فیتی اوداسی نورچه دمرکز اوولایاتو دگمرکونو له لاری په انگلیسی، فرانسوی، روسی، آلمانی، هندی، جاپانی، ایتالوی اود نړی په نوروژبو افغانستان ته رسیدلی ، دگمرکی اومخابراتی مراجعو له لاری دکتنی دپاره دغه مدیریت ته لیږل شویدی .

برسیره پردی، دباندنیو خپرونو مدیریت دروان کال په اوږدوکی یوشمیر خارجی نندارتونونه چه‌په‌کابل‌کی‌دایرشوی‌وو، ترکتنی لاندی نیولی اودهغودجوړیدو په برخه کی‌یی نظرورکړیدی .

دافغانستان کالنۍ :

دافغانستان کالنۍ مدیریت د هیواد دپرمختیا اوپراختیا جریانات په تیرکال کې دنړۍ له مهمو پیښو سره یوځای، او نور ضروری معلومات چه زمونږ‌دملی ژوندانـه مختلف گوټونه معرفی کوی اوداړتیاوړ مطالب راغونډ‌کړی، دافغانستان کالنۍ د خپرونـې نړۍ ته یی یوښه اوجامع شکل ورکړ. لکه چه تیرکال‌کی یی، دکالنۍ د۴۲گڼی په‌چاپولو بـر سیـو ه یـو ه ر سـا لـه (په اسلامی دوره‌کی دافغانستان فرهنگی‌نقش ته یوه کتنه) ترعنوان لاندی دیوه اثرپه‌توگه چاپ کړه . دغه رازدسږنی کالنۍ محتویات یی هم راغونډ‌کړی اودیوه جامع اوعمده اثرپه توگه چه‌دهیواداونړۍ مهمی پیښی احتواکوی، دچنگاښ په۲٦نیټه دجمهوری انقلاب دځلورمی کالیزی په مناسبت چاپ ته یی اقدام کړیدی.

دتبلیغاتولوی مدیریت :

دغی اداری دټولنی دافکارو روښانه کولوپه ساحه‌کی خپله وظیفه دموعظـو په برابرولو پښتو تفسیر شریف دکارپرمخ بیولو ددینی اواجتماعی کتابونو یامربوطو رسالو مطالعـه کولوله لاری دلارښونیوځانگو پواسطه تعقیـب کړیده .

دتبلیغاتو بورد :

دپښتو تفسیر شریف گـرامری او علمی اصلاحات تعقیب شوی، د(۴۰۰) توکوکتابونو اومجلوپه باب یی نظریه ورکړیده .

دکابل ښار د(۱۸۵) تنو ملا امام او (۱٦۰) تنوموذنانوآزموینه اخیستل شویده دجوماتونو اودرسمی کولو اوارتقاء په برخه کی دکابل ښاروالی دجوماتونو مدیریت سره همکـاری شویده اوپه همدغه موده‌کی دځووجوماتو په باره‌کی نظریه ورکړ شویده .

دولایاتو دتبلیغاتو دنمایندگیو چاری څارل شویدی .

دپیام حق مجلی مدیریت :

دپیام حق مجله هره میاشت طبع او په گڼون کوونکو اوعلاقمندانو باندی ویشـل شویده .

دغه راز ددغی مجلـی مخصـوصی گڼی دحضرت محمد (ص) دمیلادپه احترام چـاپ اودمیلادالنبی په محفل کی ویشل شویدی .

دسمعی اوبصری آمریت :

دسمعی اوبصری آمریت د۱۳۵۵ کـال دچنگاښ له ۲٦ نیټی څخه تر اوسه پوری دکابل، لوگر، غور، ارزگان، کندهار، کندز، بغلان، ننگرهار، بلخ اوسمنگان په ولایاتوکی دښارونو اوکلیو په ۷۷ بیلو، بیلو سیموکی دسمعی اوبصری دتطبیقاتو (۲۲۱) پروگرامونه اجراکړی دی . دغه پروگرامونه دهغو مستندو اخباری اوتربیوی فلمونوله ښودلو څخه عبارت دی چه په هیوادکی دجمهوری نظام له‌شروع کیدوڅخه راپدیخوا پیښو اوپرمختیاو، پـه هیوادکی دننه اودباندی دښاغلی جمهوررئیس دمسافرتونو دجشن دمراسمو جمهوری بیرغ دپورته کولوپه نوی نظام څخه دخلکودهرکلی اوپرمختیاووفلمونه دی همدارنگه ملی سرود

د جمهوریت ترانی جمهوری سندری او شعارونه اورول شوی دښاغلی جمهور رئیس فوتوگانی ، مجلی او نښـان ، بیـرغ ، رسالی، جمهوری شعارونه،خلکوته خطاب وینا دافغانستان دجمهوری دولت اساسی قانون ، دجمهوری دولت دخلور کلنواجراآتواوداطلاعاتو اوکلتور دوزارت داجراآتو رسالی توزیـع شویدی چه ټوله (۲۲۷۰٤٤) ټوله مفو شخه استفاده کړیده .

ددغو پروگرامونو تطبیق پدی برخه کی ډیرمؤثرثابت شویدی چه عامه اذهان پـه بیلو، بیلوچاروکی روښانه او دوروستیـو پرمختگونوپه باب معلومات ترلاسه کـړی . وطنوالوله دغو پروگرامونوسره ډیره مینـه اوعلاقه وښودله . همدارنگه دسمعی اوبصری آمریت دسلك سکرین خانگی په ۱۳٥٦ کال کی خپل فعالیت پیل کړی اویوشمیر گټور پوسترونه یی دگرانو وطنوالو داستفادی دپاره برابر کړی دی .

په ٥٥ـ۱۳٥٦ کالگی دهیوادپه ولایاتوکی دسمعی اوبصری تطبیقات :

دلوگرولایت له۳۰ر٤ر٥٥ شخه تر۲۸ر٤ر٥٥ پوری ٥ پروگرام یوه سیمه ۷۰۰ تنه .

دغوزولایت له ۲٤ر٤ر٥٥ شخه تر۳ر٥ر٥٥ پوری ۱۱ پروگرام یوه سیمه ۲۷۲۰۰ تنه .

دکابل‌ولایت‌له۲٦ر٤ر٥٥ شخه تر۲٦ر۱۲ر٥٥ پوری ۱۸ پروگرام دوی سیمی ۳۳۹۰۰ تنه

دارزگان‌ولایت له۲٦ر٤ر٥٥شخه‌تر۱۷ر٥ر٥٥ پوری ۱٦پروگرام ٥ سیمی ۲۰٦۰۰۰ تنه .

دنیمروز ولایت‌له۲٦ر٤ر٥٥شخه‌تر۲۸ر٥ر٥٥ پوری ٤پروگرام یوه سیمه ٦٥۰۰ تنه .

دکندهارولایت له۲۰ر٥ر٥٥شخه‌تر۲٥ر٥ر٥٥ پوری نه پروگرام خلورسیمی ۹۷۰۰ تنه .

دکندزولایت‌له ۱۸ر۷ر٥٥ شخه تر۷ر۸ر٥٥ پوری ۲٥ پروگرام ۱۰ سیمی ۱٦۰۲٤ تنه .

دبغلان ولایت‌له ۹ر۸ر٥٥شخه تر۲٦ر۸ر٥٥ پوری ٥۱ پروگرام ۱٤ سیمی ۱۸٤۲۰ تنه .

دننگرهارولایت‌له ۱۸ر۱ر٥٥شخه‌تر۲۸ر۲ر٥٥ پوری ٤۲ پروگرام ۲۷ سیمی ٤۳۷۰۰ تنه .

دسمنگان‌ولایت‌له ۱٦ر۳ر٥٦شخه‌تر۲۱ر۳ر٥٦ پوری ۳۰ پروگرام ۱۲سیمی ۲۳۰۰۰ تنه .

دبلخ ولایت‌له ۲٥ر۳ر٥٦ شخه‌تر۲۱ر٤ر٥٦ پوری ۱۸ پروگرام ٦ سیمی ۲۱۰۰۰ تنه .

فیچری اداره :

دغی اداری چه دنشراتی موادو برابرولـو دمرکزی اداری په توگه یی د ۱۳٥٤ کـال دلړم په میاشت کی داطلاعاتو اوکلتور وزارت په چوکاټ کی په فعالیت پیل‌کړی، خپـل مطبوعاتی خدمتونه یی په تیرکال کی پراخه کړیدی . دیوه کال په موده کی له (٤٥۰) شخه زیاتی مقالی، تبصری اوترجمی پدی‌اداره کـی برابری شوی او دنشر دپـاره د هیواد نشراتی مؤسسو ته سپارل شـوی دی . له برابرکړوشوو مطالبوشخه چه د جمهـوری نظام دارزښتونواوپه‌هغه‌کی داساسی بدلونونو معرف دی، زیاتره یی د نشراتی سویـی دپیاوړتیا دپاره دولایاتوورخپاڼوته لیږل شوی اونشرشویدی . په عین حـال‌کی دوزارت

دداېروله خواليږل شوي پاڼې، دفيچرې ادارې له لارې ترجمه شوې اودغې ادارې تهدهمکارۍ سپارل شوي وظيفې پرځای شويدي .

ددې دپاره چه ددغې ادارې خدمات په پراخه پيمانهدوام وکړي په روان کالکې يې لهپراخ تشکيل سره ځينې اجراآت تعقيب کړل .

فيچرې اداري د اطلاعاتو اوکلتور وزارت دمقام په هدايت، دافغانستان دجمهوري دولت دلومړني لويې جرگې په مودهکې دمطبوعاتي خدماتو او اسانتياو په برابرولو کې برخه واخيستله، (دجمهوري دولت اجــراآت) او (داطلاعاتو اوکلتور وزارت خلورکلن اجراآت) په نامه داختصاصي تشريو مواد او محتويات برابراوچاپ کړل اوهغه يې دلويې جرگې په غړو اوهمکارانو باندې په وړياتوگه توزيـع کړل . همدارنگه دلويې جرگې دغونډوپـــه جريانکې يې پهوزارت اومؤسساتوکې لـــه يوسلو اوديرش ټول ځخهزيات موجودکتابونه په وړياتوگه دملت نماينـدگانوته ورکـړل .

دغه رازورځپاڼې اومجلې دمعلومات دزياتوالي دپاره هره ورځ هغوی ته توزيع کيدلـــې .

کتابخانه اودمؤسساتو دهنري آثارو نندارتون دوزارت په تجويزپه ترتيب سره دهغوی په استوگنځې اودکابل ننداری په پورتنی تالار کې جوړشو. په عين حالکې د دغـې ادارې مؤظفو کارکوونکو دهغو نمايشي او هنر ی پروگرامونوپه ترتيبکې چه درادیو افغانستان افغان ننداری، افغان فلم، دموسيقی آمريت اوميرمنوټولنې لهخوادلويې جرگې دنمايندگانو

په وياړدراديو افغانستان په لوی تالار، کابل ننداری، زينب ننداری اود پارك اوآريانا په سينماگانو کې دايرشول همکـاری وکــړه .

همدارنگه ددغې اداری کارکوونکو د علمـی اوفرهنگی سيميناروںو په جوړيدلو کـــــی مؤثره برخه آخيستې اودرسيدلو کتابونو په مطالعهکې يې له نشراتوسره همکاری کــړې اولازمی مسلکی مشوری يې ورکــړې دی .

فيچری اداره له ځينې نوی تشکيل ســـره، دنشراتی موادو برابرولو ، درسيدلو ليکونو ترجمه کولواوپه مسلکی اومشورتی اجراآتو کې دبرخې آخيستوپه برخهکې ځينوخدماتوته پراختيا ورکوی .

ورځپاڼې :

دجمهوريت ورځپاڼه :

دجمهوريت ورځپاڼې دملی آرزوگانومنعکس کوونکې هنداری په حيث نظريې، پرمختياوی او جريانات داخلی دی اوکـه خارجـی لــه واقعبينیاومال انديشی اولهملی اړتياوسرهسم نشراودخلکو اطلاع ته رسولی دی اودجمهوری دولت دپلانونو، پروژو اواقداماتو په پيژندنه کې يې ونډه آخيستې ده . دهمدغه پرنسيپ تعقيبولو دی ته زمينه مساعده کړيده چـــه دجمهوريت پهورځپاڼهکې دگڼون تيراژپورته ولاړشی . دجمهوريت ورځپاڼې له يوی خوا اودجمهوريت مجلی له بلی خوا (چه پههرو دوومياشتوکی يوځلخپريږي) دازهانوتنويرولو دتنويری مرامونو پرمخ بيولو او دجمهـوری دولت داهدافودتبليغ پهبرخهکې په امانتداری

سره خدمت کړیدی . دجمهوریت ورځپانــه خپل په زرگونو علاقمندان دورځی په لمړیو وختوکی دورځی له جریاناتو څخه خبروی .

باید وویل شی چه دولت په ۱۳۵۳ کال کی په خارج کی افغانی محصلینو ته خدمت پهمقصدیوه مالی خساره ومنله اوفیصله یی وکړه چه دغومحصلینوته دی جمهو ریـت ورځپانه ولیږله شی . دهمدغی فیصلی پـه اساس په لمړی ورځ کی زرگونی او وروسته دحمل اونقل دمشکلاتوله کبله په ورځ کی له څلورو سوو کتو څخه زیات جمهـوریت، دافغانی سفارت خانوله لاری لیږل شوی او لیږل کیږی .

برسیره پردی په باندنیو هیوادو کـی یوشمیر افغانی محصلینو شخصا پهورځپانه کی دگډون غوښتنه کړیده .

سږکال دجمهوریت دمجلی تیراژ دتیرکال په پرتله تریوی اندازی پوری زیاتشوی اوعلاقمندان یی له مرکزڅخه برسیره پــه ولایاتوکی هم زیات دی. دجمهوریت ورځپانی اختصاصی صفحی چه دقلمی همکارانو پـه همکاری چاپیږی دادی :

د(ښځه اوژوندل) صفحه، دورزش او قانون صفحه، دروغتیاصفحه، دښوونی او روزنـی صفحه، علمی صفحه اوستاسو دجمعی ورځی صفحی هره پنجشنبه نشر اوله ډیرو تـازه مطالبو څخهیی استفاده کیږی . کوښښ کیږی چه ډیرمجرب لیکوالان دی برخی ته جلـب کړی شی ترڅودغه صفحی له پخوانه زیات علمی بڼه غوره اوله اړتیاسره سم خلکو ته وړاندی شی .

په څلورم مخ کی هره ورځ یومطلب لــه خارجی نشراتو ترجمه اووړاندی کیــږی . پنځم مخ هره ورځ یوشمیراختصاصی هنری اوډول ډول خبرونوته بیلیږی . پدغه صورت کی دجمهوریت ورځپانی اودجمهوریت مجلی خپرونی داسی تنظیم شوی ترڅودیوی درندی ورځپانی اومجلی په توگه خپله شایستگـی وساتی اودغه نشراتی رسالت په سیاســی، اقتصادی، فرهنگی، ټولنیز، روغتیایی، حقوقی، علمی اوادبی ساحوکی په یوه مطلوب اوسالم شکل په مخ بوزی .

دانیس نشراتی مؤسسه :

دانیس ورځپانی په روان کال کی وکـولی شوچهخپلی خپرونی نورهم ښی اوبه زړهپوری وگرځوی اودهمدغه روش په اســاس یـی دوطنوالوزیاته پاملرنه جلب کړی اود گډون کوونکو شمیر زیات شوی دی . ددی دپاره چه ورځپانی ډول، ډول اوبه زړه پوریمطالب دبیلو، بیلوذوقونو دپاره وړاندی کړی دی، داوونی په زیاترو ورځوکی به لسو مخو نو کی یعنی دنوروورځوپه پرتله دوه مخه زیات چاپیږی.

دپنجشنبی په ورځوچه ورځپانه معمولا په دولسومخونوکی چاپیږی ، پهروان کال کی، کله،کله په څوارلسومخونوکی چاپ شویده. دخپرونوپه برخهکی برسیره پردی چه موقع ورکړشوی دخلکو غوښتنی اوسالمی نظریی نشرشی،ددولتدپلانونو، پرمختگونواوبدلونونو دمعرفی په برخهکی لوستونکوته دارزښتناکه

اوکافي مطالب وړاندې شوي اودورځپاڼـــــې دخپرونو زياته ساحه يې نيولې ده .

ورځپاڼې، دخپنودايرو اومؤسسو له پلوه دخلکودمشکلاتوليرې کولو په لارکي په روان کال کې دمربوطو دايرودرئيسانو او نمايندګـــانو په ګډون سمپوزيمونه داير، اوټولي پوښتني اوځوابونه يې نشرکړې چه دارزښتناکو مطالبو په توګه دپوښتونکوله خوا منل شوي، دهغوی قناعت يې حاصل کړی اوانعکاسات يې مطلوب اودرضايت وړو .

دنيشخند او نوشخند ستون چه انتقـادي مطالب لري، په روان کال کي دورځپاڼې پـــه مخونوکي زيات شوېدی .

دژوندون مجله :

دغې مجلې، ديوې اوونيزې مجلې په توګه ذوقي، معلوماتي اوتحقيقاتي اونور موضوعات چاپ اودعلاقمندانو داستفادې دپاره وړانـدې کړيدي . په تيرکال کي هڅه وشوه چه دپوهانو اومحققينو نظريې ملي اواجتماعي مسايلو ته جلب اوېدې باره کي په مجله کي ځيني صفحې نشرشي . دغه رازکوښښ وشوچه دليکوالانو په همکارۍ په زړه پوري مطالب برابر اود اوستونکو له ذوق اوزمونږ دټولنې له فرهنګي اړتياسره سم چاپ شي .

دکمکيانو انيس :

دکمکيانو انيس مجلې تيرکال برسيره پردې چه په ښـل ګونو داستانونه اوپه زړه پوري تفريحي مطالب اوموضوعات نشر کړې، داسې مطالب يې هم نشرکړل چه هغوته دنجونواو هلکانو دپاره دمړستيال درس نوم ورکولای شو.

لکه چه (دمعرفت ډيوه) په ستون کي ددرسي مضامينو دتعريفاتو لړۍ دمعـرفـت ډيـــوې دابتکاري جدولونو چاپيدل، دليك او لوست دزده کړې اودعلمي مشغوليتونو دپاره په مجله کي دکانکوردصفحې پرانيستل کيدل اوله علمي تجربوسره تفريحي صفحه په همدې جمله کي راځي. دممتازو اوصحتمندو شاګردانودعکسونو خپريدل اوله ممتازو اوهنرمندو نجـونـو او هلکانو سره مصاحبو دلوستوونکو زياته توجه اوپاملرنه جلب کړيده .

دکمکيانو انيس لاهم پدې هڅه کي دی چه دکوچنيانو ددغې يوانځينۍ مجلې متن نور هم په زړه پوري وګرځوي اودنوی کال دپاره يې نوي ابتکارونه اوطرحې په نظرکي نيولي دي.

دهيواد نشراتي مؤسسه :

دهيواد ورځپاڼه دخپلې نشراتي پاليسـۍ له مخې، دداخلي اوخارجي پيښو، د هيـواد دفرهنګ اوثقافت اوپه عمومي توګه دافغاني ټولنې دملي ژوندانه دبيلا بيلو اړخـــونـو دروښانولوپه برخه کي خپرونې کوي .

دغه ورځپاڼه چه په پښتوژبه په اتومخونو کي خپريږي دکورنيو دتربيوي، اجتماعـي او اقتصادي مسايلو دحل کولو دپاره په اوونۍ کي يوځلې دهرې يکشنبې په ورځ دکور او ټولنې په نامه يوه اختصاصي صفحه هـــم خپروي، سربيره پردې دغه ورځپاڼه دخپـل تيرنشراتي کال په موده کي دهيواد دتاريخي آثارواولرغونو ابداتو دژوندي کولواو اهميت په باب يولړمطالب هم خپاره کړي دي .

دهيواد ورځپاڼه په هيوادکي دهبری ا و

ورزشي خپرواوانکشافونو مربوط معلومات اواطلاعات هم خپروي، ددې دپاره چه دهیواد داطلاعاتي اوکلتوري پالیسي له مخې، دلیکوالو دآثارودچاپولو په برخه کې ددغې ورځپاڼې نشراتي ونډه ترسره شوي وي ، دروان کال له پیل کیدوڅخه دمخه د۱۳۵٦ کال په اوږدو کې د (سپوږمۍ اوډمکې په گرد چاپیره راگرځیدل) ترعنوانونو لاندې دوه کتابونه چاپ شویدي اوددغې ورځپاڼې دعادي خپرونو په څنگ کې به ددغه ډول نورو کتابونو او قلمي آثاروچاپولو ته هم اقدام وشي .

د۱۳۵٦ کال دشروع کیدلوڅخه راپه دیخوا په پرله پسې توگه دگران هیواد دانکشافي پروژو اوددولتي مؤسسیو اوصنعتي فابریکو دفعالیتونو په باب دهیوادد ورځپاڼي دخبریالانو دخانگې په واسطه یولړمرکې اوراپورتاژونه خپاره شوي دي چه البته په راتلونکې وخت کې بههم دورځپاڼې دمضمونونو او ثقافتي چاروداډول دپه نظرکې نیولوسره داختصاصي اوعادي مرکو اوراپورتاژونو دخپرولو سلسله جاري وساتله شي .

کابل ټايمز :

دکابل ټايمز ورځپاڼې دجمعي مفاهمې دیوې عمده وسیلې په توگه په انگلیسي ژبه خپلوخپرونوته دوام ورکړی . دافغانستان او نړۍ انکشافات او جریانات یې په بیلو،بیلو برخوکې منعکس کړي دي .

دافغانستان پیژندنې لوی مدیریت چه ددغه ریاست په چوکاټ کې فعالیت کوی هڅه کړې ده چه دخپلو امکاناتو په حدودکې دافغانستان دجمهوریت فرهنگي، اقتصادي او اجتماعي گوټونه معرفي کړي . په دې برخه کې ددغه لوی مدیریت لاندینې خپرونې یادولای شو:

الف – دآریانا دري میاشتنۍ مجله (دافغانستان جمهوریت) په منظم ډول په انگلیسي ژبه چاپ شوي ده .

ب – دافغانستان جمهوریت کالنۍ چه د۱۳۵۵ کال دسلواغې په میاشت کې په (۵۳۵) مخونوکې له چاپ څخه وتلی .

ج – هغه غیرموقوته مصوري نشریې چه ددغه مدیریت له خوا په ۵۵ کال کې چاپ شوي، دادي :

دافغانستان لاسي صنایع، په افغانستان کې ماشیني صنایع، دافغانستان محلي جامې ، دافغانستان معارف، دافغانستان دجمهوریت رنگه پامفلت او دافغانستان په باب دسیدجمال الدین په سیمینارکې دگډون کوونکو پوهانو نظر .

د – دافغانستان پیژندنې لوی مدیریت په ۵۵ کال کې، دملي بیرغ، ملي سرود، عکسونو، کتابونو اودهیواد دپیژندنې دنورو موادولیږلو په باب دمختلفوهیوادونو دعلاقمندانو غوښتنې پرځای کړي دي .

هـ – سربیره په دې دکابل ټايمز نشراتي مؤسسې دافغانستان پیژندنې پر مختلفوبرخو کې له خارجي محققینواومتتبعینو سره همکاري کړې اولازم معلومات یې هغوی ته ورکړي دي. چه په دې لړکې لاندینې نشریې په وړیا توگه توزیع شوي دي :

۱ــ دښاغلي جمهوررئيس دويناو کلکسيون ۲۴۱ ټوکه .

۲ــ دآريانا افغانستان ريپبلك مختلفې‌گڼې ۲۴۷۷ ټوکه .

۳ــ د ۱۹۷٤ــ۷٦ــ۱۹۷۷ کلونو انګليسي کالنۍ ٤٤٤ ټوکه .

٤ــ جمهوريت تـر عنوان لاندې رسالـه ٦٥۷ ټوکه .

۵ــ مختلف پامفلټونه ۲٦۹۰ نسخې .

٦ــ دهرات د ښار پيژندنـې نشريـه ۳۷۵ نسخې .

۷ــ مختلف سلايدونه ۳۵ فريم .

دغه راز په‌دې لړکې دتوزيع دمديريـت له خوا يوشمير نشريې لکه دجمهوري بيرغ ملي سرودنوټيشن ، پوسترونه، دافغانستان نقشه، دکابل ښارنقشه اوپست کارتونه هم بيلو، بيلومنابعوته سپارل شوي دي .

همدارنګه يوزيات شمير نشريې دخپرونو رياست ته وزکړل شوي چه‌تل يې علمي‌او بين‌المللي‌شخصيتونو'وکتابتونونوته ورکړيدي.

دکهول مجله :

دکهول مجله لکه چه له نامه څخه يـې پوهيدل کيږي اويوه زړه لرغوني آريايـي رينبه لري، دکورني اوښځي معنی ورکوي .

دغه مجله دافغانستان د جمهوري دولـت دکلتوري پاليسي په اساس منځ ته راغلـی اوهدف يې دافغانستان دښځو تنوير اومعاصر ژونداوپه ملي او اجتماعي چاروکې برخـې آخيستودپاره دهغوی چمتوکول دي .

دکهول مجلې دتاسيس مقدمات د۱۳۵۵کال دوږي په مياشت‌کې برابراو لومړنی ګڼه يې په دوه سوه مخونوکې د۱۳۵۵ کال دمرغومې په مياشت‌کې په ښکلي قطع اوصحافت سره له چاپ څخه ووتله . دکهول مجله چه‌دهيواد دمطبوعاتو په افق‌کې نوی ختلي، وياړی چه لومړی ګڼه يې دجمهوريت ددوري په دريم کال‌کې په لومړی لويه جرګـه‌کې دملـت نماينده‌ګانوته توزيع شوه .

دکهول مجله علمي، تحقيقي ، اخلاقـي، اجتماعي، تربيوي اوذوقي مضامين او لنـډ داستانونه چاپوي . تراوسه پوري ددغي‌مجلې دري ګڼې طبع اودعلاقمندانو داستفادې دپاره وړاندې شوي دي .

دکهول مجله زيارباسي ترڅودهيواد اونړی دمشهورو ښځو څلاندې څېرې پخپلو صفحو کې نشرکړي. که څه‌هم دغې مجلې نوی په فعاليت پيل‌کړی، مګرپه‌دې برياليې‌شوی‌ده چې دعلاقمندانوپاملرنه ځان ته جلب کړي .

دولاياتو داطلاعاتو اوکلتورآمريتونه :

د'طلاعاتي اوکلتوري فعاليتونو پر مخ‌بيولو دپاره د'طلاعاتو اوکلتور آمريتونو په مربوطو ولاياتو کې خپل فعاليت ته دوام ورکـړی اوخپل اجراآت يې دجمهوري انقلاب داهدافو اوکلتوري پاليسي په رڼاکې تنظيم اوپراخ کړيدي. البته‌دورځپاڼوخپرولو ترڅنګه‌داطلاعاتو اوکلتور آمريتونو دخپلو مربوطو ځا نګـو پواسطه نورمطبوعاتي خدمتونه هم تر سـره کړيدي اوهڅه يې کړی ده چه ددغوخدماتو ساحه پراخه شي .

لاندینی ورځپاڼې اومجلې دولایاتوداطلاعاتو اوکلتور دآمریتونو لهخوا خپریږي :

۱ـ داتفاق اسلام ورځپاڼه په پښتو اودري ژبه په ځلورومخونوکې دهرات داطلاعاتو او کلتور آمریت .

۲ـ دبیداورورځپاڼه په پښتواودري ژبــو په ځلورومخونوکې دبلخ داطلاعاتو او کلتور آمریت .

۳ـ دننګرهارورځپاڼه په پښتوژبه پهځلورو مخونوکې دننګرهار داطلاعاتواوکلتورآمریت .

٤ـ دطلوع افغان ورځپاڼه په پښتو ژبه په ځلورومخونوکې دکندهارداطلاعاتو اوکلتور آمریت .

٥ـ دوړانګې ورځپاڼه په پښتوژبه پهځلورو مخونوکې دپکتیا داطلاعاتواوکلتور آمریت .

٦ـ داتحادورځپاڼه په پښتواودري ژبــو په ځلورومخونوکې دبغلان داطلاعاتو او کلتور آمریت .

۷ـ دسنائي ورځپاڼه په پښتواودري ژبـو په ځلورومخونوکې دغزني داطلاعاتو او کلتور آمریت .

۸ـ دپروان ورځپاڼه په پښتواودري ژبـو په ځلورومخونوکې دپروان داطلاعاتو اوکلتور آمریت .

۹ـ دوېوی ورځپاڼه په پښتو اودري ژبو په ځلورمخونوکې دجوزجان داطلاعاتواوکلتور آمریت .

۱۰ـ دفاریاب ورځپاڼه په پښتواودري ژبو په ځلورومخونوکې دفاریاب داطلاعاتو اوکلتور آمریت .

۱۱ـ دبدخشان ورځپاڼه په پښتواودري ژبو په ځلورومخونوکې دبدخشان داطلاعاتواوکلتور آمریت .

۱۲ـ دهلمند جریده په پښتوژبه پهځلورو مخونوکې دهلمند داطلاعاتو اوکلتورآمریت . په هفتهکې دوه ځلې .

۱۳ـ دکندز جریده په پښتو اودري ژبـو په ځلورومخونوکې دکندز داطلاعاتو او کلتور آمریت په اوونۍ دوه ځلې .

١٤ـ دسیستان جریده په پښتوژبه پــه ځلورومخونوکې دفراه داطلاعاتواوکلتور آمریت په اوونۍ کې دوه ځلې .

١٥ـ دهرات مجله په پښتو اودري ژبو دهرات په ولایتکې دهرات میاشتنۍ .

١٦ـ دکندهارمجله په پښتو ژبه دکندهار په ولایتکې دکندهار میاشتنۍ .

١٧ـ دننګرهارمجله په پښتوژبه دننګرهار په ولایت کې دننګرهار میاشتنۍ .

١٨ـ دپکتیامجله په پښتوژبه دپکتیا پــه ولایتکې دپکتیا میاشتنۍ .

رادیو افغانستان :

رادیو افغانستان دتیرکال په موده کـــې دجمهوري دولت دکلتوري پالیسۍ پهپیروي اوداطلاعاتو اوکلتور د وزارت په لارښوونــه هڅهکړې ده چه له ملي روحیې سره سم په منظم ډول خپلو خپرونو ته دخلکو داذهانــو دروښانتیا اوخبرتیا په لارکې دوام ورکــړي اوعغه نورهم پراخه کړي اوخپل نشراتــــي خدمات، دبیلو، بیلو پروګرامونو په خپرولو سره چه (٧٤) تربیوي، تنویري، اطلاعاتـي

اوهنری پروگرامونو ته رسیږی دورځنیو او اوونیزو پروگرامونو په صورت په خارج کی وطنوالواو علاقمندانوته وړاندی کوی . پدی ترتیب دکورنیو خپرونو دساعتونو شمیر په اوونی کی (۱۵۱) ساعتو او ۳۰ دقیقو اود باندنیو خپرونو دساعتونو شمیر (۳۱) ساعته او۳۰ دقیقوته رسیږی .

الف ـ دنشراتو آمریت :

درادیو افغانستان کورنی خپرونی دخلورو مهمو اداروله لاری چه روزنی، اطلاعاتو، هنر اوادبیاتو اوموسیقی اداری دی دافغانی ټولنی لهملی، ټولنیزاوسیاسی اړتیاوسره دډول،ډول پروگرامونو په چوکاټ کی‌براېراو نشرته‌سپارل کیږی چه البته دهغودځارنی او بررسی‌دپاره دپروگرامونو ځانګه اودثبت اونشر دپاره‌یی تخنیکی آمریت مکلفیت لری .

۱ـ داطلاعاتو اداری :

دغه اداره چه د اطلاعاتی اواخباری موضوعاتو دخپرولو مسئوله ده دخبرونو په سرویس کی دکورنی اوبین المللی پښتـو مربوط خبرونه خپروی، بر سیره پسر دی دراپورتاژونو برابرول، دکورنی جـرایـدو دتبصرو اوورځی دپیښو دتفسیرونو خپرول هم دهمدغی اداری وظیفه ده .

دجمهوری مترقی نظام له اهدافوڅخه دخلکو دخپرولو اوپرمختیا اوپراختیا دلارو دعلمی تحلیل اوڅیړنی دپاره هره اوونی دنیم‌ساعت دپاره (دجمهوریت په پلوشوکی) پروگـرام اودغه رازداقتصادی موضوع ګانوتوضیح ا و تفهیم دپاره هره اوونی دپنځلسو دقیقودپاره اقتصادی پروگرام برابر اوخپروی .

دتیرکال په موده‌کی دسهار ، غرمی، او ماښام دخپرونو له خپریدلو څخه سر بیره (۵۲) (دجمهوریت په پلوشوکی) پروگرام ، (۳٦٥) پښتو اودری تفسیر او ۵۲ اقتصادی پروگرامونه داطلاعاتو له اداری څخه نشرشوی دی .

داوونی دمهمو سیاسی پیښو تفسیر چه په تیروکلونوکی دجمعی په ورځو دپنځودقیقو دپاره خپریده دروان‌کال له پیل څخه د(نړی، سیاست اوپیښی) ترعنوان لاندی په (۱۵) دقیقو کی ځای‌کړی شوی چه داوونی دنورو مهمو پیښو په څنګ کی سیاسی اصطلاحات اومفاهیم په‌داسی شکل سره چه هر څوک پری وپوهیږی توضیح کیږی .

دغه رازدتیرکال په اوږدوکی داخباری‌مطالبو اوسیاسی تفسیرونو برابرولو دپاره د یـوه آرشیف اساس کیښودل شو، په‌کابل کـی دملګروملتو داطلاعاتو دداری اوونیـز (۱۵) دقیقه ریپرپروگرام اوددوستو هیوادونو دملی اوخاصو ورځو پروگرامونه هم‌داطلاعاتو دداری له خوا‌ثبت اوخپریږی .

۲ـ دروزنی اداره :

دغه اداره دښووانی، روزنی، ټـولنیـز او معلوماتی **مطالبو او پروګرامونو** بـرابرول اوخپرولووظیفه په غاړه لری اودټول هیـواد خلکوته دتنویری او ارشادی اړتیاوله پلـوه درادیو افغانستان دډیرو مهمو ارګانونه‌څخه شمیرل کیږی .

دغه اداری دخپل تنویری او آموزشی رسالت له مخی دهر پروگرام دعلاقمندو آوزیدونکو لـه غوښتنی اودهغوی دپوهی اوژوندانه له سویې سره سم دډول، ډول اومختلفو تـــربیتی ، آموزشی، ټولنیزاواجتماعی پروګرامونوبرابرولو اوخپرولوسره چه دننی ژوند اړتیاووته ځواب ورکوی اودجمهوری نظام له مترقی اهدافوسره سم دذهنی اوفکری ودی اوانکشاف ضمانت کوی، هره ورځ داوریدونکوپه خدمت کی ده .

دنوموړو اهدافوپه نظرکی نیولوسره دروزنی اداری دتیر کال په موده کی هم دتربیتی او ارشادی پالیسی په چوکاټ کی دهیواددخلکو دملی، ټولنیز، روغتیایی اوعرفانی اړتیاوسره سم دلاندنیو پروګرامونوپه وړاندی کولو سره دګرانو اوریدونکو دذهنی او فکری ودی او انکشاف دپاره هڅه کړی ده :

د(کورنی ژوند) د (۳۱۷) پروګرامونو په خپرولو سره چه تربیتی، ټولنیز، روغتیایـی موضوعات احتوا کوی، دکورنیو داذهـانـــو دروښانه کولوپه مقصد ددوی په خدمت کی ده

او (دځوانانونړۍ) دپروګرام له لاری یی چه په تیرکال کی (۵۱) پروګرام وړاندی شوی دهیوادځوان نسل ته یی په بیلـو، بیلـــو اختصاصی موضوعګانوکی معلومات ورکــړی اوهغوی یی دخپلی ... اوراتلونکی ملـــی اوټولنیز مسئولیتونوته متوجه کړی دی .

په ټولنیز چاروکی دښځو دتشویق اوبرخی آخیستلو اودجمهوری اهدافو په رڼا کـــی خپلو حقوقو اوملی ټولنیز وجـایبو تـه ددوی ذپاملرنی دپاره (دښځو په ژوندکی نوی رڼا) د(۵۲) پروګرامونوپه خپریدلو سره دتیرکال په موده کی په زړه پوری خپرونی شوی دی.

دغه رازپه تیرکال دکلیوالو اوبزګـرانـو پروګرام دانقلاب دهدفونو په رڼاکی لـــه ارزښتناکو محتویاتو اوپه زړه پوری پیښو اوګټورو مطالبو سره تنظیم اووړانـدی او د هیواد داقتصادی پرمختیااو دکرنی دچـــارو دانکشاف په ساحوکی دجمهوری دولـت لـه انکشافی اواصلاحی پروژوځخه دبزګـــرانـو دزیاتی خبرتیا دپاره معلومات ورکړل شول چه په دی لړی کی تیرکـال ټولـه (۳٦٥) پروګرامونه نشر شوی دی .

دکوچنیانو اختصاصی پروګرام په اوونی کی دوه ځلی خپریږی اودهغه مقصددکوچنیانو دذهن وده اوله ټولنیز، تاریخی، تربیتی او معلوماتی مسایلو اودهیواد له فرهنګی ا و کلتوری افتخاراتو ځخه ددوی خبرتیا ده پـه تیرکال کی (۱۰٤) پرو ګرامونه د هیـــــواد دکوچنیانو دپاره وړاندی شوی دی .

برسیره پردی لنډداستانونه پـه (۳٦٥) پروګرامونوکی دکوچنیانو دمشغولا او دفکری اوذهنی ودی دپاره نشر شوی دی .

ذهنی مسابقه چه یوټولنیز پروګرام او د ذهنی اومعلوماتی انکشاف دپاره یوه ښــه وسیله بلله کیږی ، درادیوله استدیوګـانو ځخه دباندی دایرشوی په خاصو وختـونـو، داخترپه ورځواو فوق العاده پروګرامونو کـی نشرشوی چه په تیرکال کی دنشـــرشـوو

پروگرامونو شمیر (۵۲) ته رسیدلی دی .

د (مونږ اواوریدونکی) پروگرام دهیواد داوریدونکو ټولنیز اومعلوماتی ارزښتناکو پوښتنوته ځوابونه ورکوی چه په ۱۳۵۵کال کی (۵۰) پروگرام نشر شوی دی .

دسازونو اووازونو پروگرام :

دغه پروگرام دروزنی اداری یو بل معلوماتی پروگرام دی چه بګړ، ځلبونکی اوداوریدونکو موضوعات اومطالب دنړی لههر ګوټ څخه دعلمی معلوماتی اوتازګی لهحیثه خپروی .

ددغه پروګرام مطالب عموما دساینس او تکنالوژی نوی پدیدی ، جغرافیایی اولرغون پیژندنی اکتشافات اودورځنی ژوند په باب دنړی په زړه پوری کوچنی پیښنی‌تشکیلوی راغونډکړل شوی موضوعات، دسازونو او رازونو دپروګرام ددوه ساعته خپرونوپه ترڅ کی دخلکوله له خوښو کړوشوو سندروسره یوځای تنظیم اوخپریږی .

ددغه پروگرام دډول ، ډول مطالبوپه جمله کی، ځینی برخی داوریدونکو لیږل شوو مطالبو اوله کلکسیونرانو سره مصاحبو ته بیلی شوی ، چه دغه‌کار پروگرام نور هم په زړه پوری ګرځولی دی .

ارمغان سحر :

تربیوی اوتلقینی پروګرام دی چه خپل مطالب یی په پراخه پیمانه دافغانی ټولنی اوسنیواړتیاوته پیل کړی دی . دغه پروګرام درخصتی له ورځوڅخه په پرته په ۳۱۲ پروگرامونوکی نشر شو .

موعظی اودینی مضامین اوویناوی زیاتره دتبلیغ له نظرنه زموږدخلکو ددنیو ملی او ټولنیزاړتیاودمحور له مخی عیار شوی دی اوارزښتناکه اوګټور تکی یی دنظام داهدافو اودینی ارزښتونوپه رڼاکی دیووالی دټینګښت اودټولنیز مسئولیتونو داحساسولو دپاره خلکوته وړاندی شول.

دتیرکال په اوږدوکی دخپرونو شمیر یی په لاندی ډول دی :

دقرآن کریم تلاوت، دحق دلاری تسفیر، هره ورځ نیم ساعت ټوله ۳۶۵ پروګرامه ..
سیرت النبی (ص)، دتعطیل له ورځو څخه په پرته (۳۱۱) پروگرامه .

(مردان حق) دجمعی په‌ورځو (۵۲) پروګرامه.

موعظی دجمعی په‌شپو اوورځو کی (۱۰٤) پروګرامه .

دروژی دمیاشتی، مولود شریف، اخترونو، محرم الحرام خاص پروګرامونه (٤۰) پروګرامه.

دروغتیادساتنی اوله ناروغیوڅخه دمخنیوی دساتنی اودروغتیا اوځاپیریال ، کورنی او فردی حفظ الصحی ته دعامه خلکو دلارښوونی دپاره (درادیو طبیب اوتاسی او ستاسو روغتیا) پروګرام دکمیت اوکیفیت له نقطه نظر نه پراخ شوی چه‌له هغی‌نه (۵۲) پروګرامه په تیرکال کی اوریدونکوته وړاندی شول .

داختصاصی پروګرامونوپه محتویاتو کی هم چی له نوروڅخه درادیو افغانستان په همکاری خپریږی لکه سره میاشت دپوهنی وزارت اوپولیس دټولنی خدمتګار پولیس ګټور بدلونونه راغلی‌دی چه خپور شوو‌پروګرامونو

شمیریی په تیرکال‌کی په ترتیب سره ۲۶،۲۶ او ۵۲ پروګرامه دی

څلورویشت پروګرامه (دنړی مشاهیر) ترعنوان لاندی تیرکال نشر شول ، نوموړی پروګرام زیاتره دهیواد دمشاهیرو اوپوهانو پیژندنی ته وقف شو .

(دورزش نړی) پروګرام چه دهیواد او نړی په زړه پوری سپورتی خبرونه منعکس‌کوی، دنړی په ورزشی خپرونه سربیره په تیره بیادملی سپورتونو په باره کی مطالب او په زړه پوری اطلاعات وړاندی‌کړی‌چه‌دپروګرامونو شمیریی په تیرکال کی ټوله (۵۲)ته‌رسیدلی دی .

د ساینس پروګرام چه هره اوونی دپنځلسو دقیقو دپاره (دکړدی نه ترسپوږمی پوری) ترعنوان لاندی خپرېږی د ساینس اوتکنالوژی له تازه پدیدوڅخه بحث کوی. تیرکال (۵۲) پروګرامه یی وړاندی شویدی.

رادیو ستاسوپه خدمت کی :

تیرکال داساسی قانون په نافذیدو سره زمونږګران هیواد دوږو لویو تحولاتو په مسیرکی واقع شواودارشادی منشولیت له لحاظ یی دغه ضرورت پیدا کړ، څرنګه چه په‌دی مرحله‌کی دبل هروخت نه زیات‌جمهوری نیکمرغه نظام دهیواد دآبادی اوپر مختک دپاره دټولو وطنوالواومؤسسو دهمکاری او ګډون غوښتنه کوی او باید خلك له پروژو اودمسئولو څانګو له فعالیتونو او مشکلاتو څخه خبروی، له دی‌کبله دروزنی ادارمؤظفه شوه چه یونوی یوساعته پروګرام (رادیو ستاسوپه خدمت) کی ترعنوان لاندی دنوی کال له پیل څخه پخپلو خپرونو باندی‌زیات کړی، ترڅومؤسسی اودولتی دایری چی دعامه خدمتونو مسئولیت ورپه غاړه دی ، په دغه پروګرام‌کی په وارسره برخه واخلی، اودخپلو وظایفو اوکارونو په باب داوریدونکو پوښتنواو پیشنهادونو ته ځواب ورکړی

دهنر اوادبیاتو اداره :

رادیو افغانستان دګران هیواد دفرهنګ اوادبیاتو دساتنی په برخه‌کی دخپل اطلاعاتی اوآموزشی رسالت په څنګ‌کی خپل فرهنګی اوهنری خدمتونه دهنر اوادبیاتو اداری له‌لاری سرته رسوی. دغه اداره چه درادیوافغانستان دادبی، هنری اوتفریحی مطالبو دنشراوخپرولو مسئوله ده دنشراتی پالیسی په نظر کی نیولوسره بیل، بیل پروګرامونه چه هنری محتویات لری تنظیم اوخپروی چه هریو یی په ټاکلی ادبی، فرهنګی ، هنری اوتفریحی ساحوکی‌ګرانو اوریدونکوته خدمت کوی .

درامونه، داستانونه، تمثیلی پارچی اوټول ادبی پروګرامونه‌لکه ترازوی طلایی، دشومه‌دم انګازی، ازهرچمن سمنی، رادیویی مجله، بازار هنر ، رادیویی تیاتر، حرف خوش، موسیقی ونکته ها، اندیشه وزندګی

رادیویی مجله چه دهنر اوادبیاتو داداری سویه لرونکو پروګرامونوڅخه ده، په اوونی کی یوځل داوریدونکو دپاره دعلمی مسائلو په باب ژورمطالب خپروی .

داستانونه ، آموزشی او ادبی مطالب ، دعلمی څیرو پیژندنه اوعلمی مطالب ددغه

پروګرام نشراتی مواد تشکیلوی .

دتیرکال په موده کی نوموړی پروګرام نه یواځی خپله سطح وساتله، بلکه دهغه دعلمی اوفلسفی خیړنوپه برخه‌کی زیاته توجه شویده . چه‌په‌دی ترتیب تیرکال ۵۲ پروګرامه نشر شول .

(اندیشه وزندګی) دغه پروګرام په علمی او تحقیقی مسایلو پوری اړه لری . له‌دغه پروګرام څخه په ۱۳۵۵کال‌کی (۳٦) پروګرامه نشرشول، دغه‌پروګرام ادبی، هنری اوفلسفی مطالب لری اودعرفانی اوتصوفی مسایلو په برخه‌کی دهیواددلویو پوهانو نظریی په یوه خاصه توګه وړاندی کوی .

ددغی اداری دترازوی طلایی پروګرام هم دهمدغو پروګرامونو په جمله کی راځی چه‌په هنری اوادبی آثارو باندی نقد او تبصری کوی. دهغو قهرمانانو څیری ارزیابی کوی چه حماسی یی خلق کړیدی . دغه پروګرام له‌خپل خاص نشراتی طرزسره تیرکال (۵٤) پروګرامه نشرکړی اودخپلواوریدونکوشمیر یی زیات کړی دی

دشومه دمانګازی پروګرام‌دملی اوبین‌المللی‌ادب یوه‌تجلی‌ده اودپروګرام دموسیقی‌برخی‌هغه‌نور هم په‌زړه پوری‌ګرځولی دی . ددغه پروګرام اساس دهیواداولړی دکلاسیك ادب دڅیړو اونموپیژندنه ده، مګرددی ترڅنګه دځوانو استعدادونودسپړلودپاره دمعاصرینو اشعاروته هم په دغه پروګرام‌کی ځای ورکړ شویدی . نوموړی پروګرام په تیرکال کی ۳٦۳ ځلی نشرشو. دهیواد اونړی دادبیاتو دحال شرح اوددوی غوره اشعارنه یواځی په نوموړی پروګرام‌کی بلکه دهنر اوادبیاتو اداری په یوه بل بڼکلی پروګرام یعنی از(هرچمن سمنی) په پروګرام کی هم خپریږی .

اواوس زیاتره دشاعرانو اوددوی داشعارو د پیژندنی ځای د (کاروان ابریشم وګل های سپیدشعر) په نامه یوی بلی برخی نیولی‌دی. چه (کاروان ابریشم) ددری ژبی غوره‌رباعیات احتوا کوی او (ګل های سپید شعر) کوچنی اوبڼکلی طرحی نشروی اوپه پښتو برخی باندی یی په‌دی وروستیو وختونوکی پښتو لنډی زیاتی شوی دی چه له ترجمی سره نشرته سپارل کیږی . په تیرکال کی د(ازهرچمن سمنی) ۵۲ پروګرامه د رادیو افغانستان دګرانو اوریدونکو دپاره نشرشوی.

دموسیقی ونکته هاپروګرام :

دغه پروګرام چه هرماښام له ٦ بجو نه دشپی تر۸ بجوپوری درادیو افغانستان له دریم چینل څخه خپریږی، درادیو دذوقی، تعلیمی اوهنری پروګرامونو له جملی څخه‌دی چه ډیراوریدونکی لری، هغه زیات لیکونه چه داوونی په اوږدوکی له اوریدونکو څخه رسیږی، زمونږدغه ادعاثابتوی .

دموسیقی ونکته‌هاپه‌پروګرام‌کی دزده‌کوونکو تکوترڅنګ تازه سرودنه اولنډزوقی اوهنری مطالب، له قوانینو اومقرراتوڅخه درادیو داوریدونکو دزیاتی خبرتیا دپاره ځینی مطالب دډیالوګونو اولنډه تمثیلی پارچو په شکل وړاندی اوپه هغوباندی رڼاچوله کیږی

د تیرکال له وروستیو وختونو څخه ددغــه پروگرام په محتوی کی بدلون راغلی دی، په دی معنی چه دښوونکو تکو دزیاتیدلو ترڅنگ دجمهوری دولت دځینو اصلاحاتو او اقداماتو په باب هم ځینی ټکی څرگندیږی نوله دی کبله یی دډیراوریدونکی پیــدا او هغــوی یی خوښ ساتلی دی .

راډیویی تیاتر :

درادیویی تیاتر پروگرام چه دسهار پــه ۱۰ بجواو۵ دقیقودجمعی په‌ورځو ده۵ دقیقو دپاره له رادیو څخه خپریږی درادیو له ښوتمثیلی اوهنری پروگرامونو څخه شمیرل کیــږی . په دغه پروگرام کی تمثیلی پارچی اولنډی کمیدی نمایشنامی شاملی دی . سربیره پردی په‌دغه پروگرام کی له هنرمندانو سره مصاحبه هم کیږی .

رادیو افغانستان دخپلو اوریدونکو دمشغولا اوزیاتی خوښی دپاره دغه پروگرام چه پخوا په پنځلسو ورځوکی یوځل خپریده د۱۳۵۶ کال له پیل څخه په اوونۍ کی یوځل نشــر کړاوپه دغه ترڅ کی تصمیم ونیول شوچــه راډیویی تیاتر دیو شمیر ننداره کوونکو او اوریدونکوپه مخکی درادیوپه ستودیوگانو کی ثبت اوخپورشی . له همدی کبله دروان کال دوری له میاشتی څخه‌هره اوونۍ دغه پروگرام درادیو دننداره کوونکو اواوریدونکو په‌گډون په طبیعی حالت ثبت اودجمعی په ورځــو خپریږی .

د (حرف خوش، آهنگ خوش، خبرخوش) پروگرام چه په وروستیو وختوکی نوم یی په (دانه های قیمتی ازفرهنگ عامیانه) بدل شوی اویو فلکلوریک پروگرام دی .

تیرکال دول، دول فلکلوریکو مطالبوته په دغه پروگرام کی ځای ورکړشو، لکه بابولالی دمینه‌و سندره، دکوچنیانو سندری، دخلکــو ددود اودستور فلکلوریکی کیسی، منظــوم متلونه اوداسی نورچه په تیرو ۱۲ میاشتوکی ۱۲ پروگرامه نشر شول ددغی اداری یوبل پروگرام (دهغتی دزړه خواله) تر عنوان لاندی دی چه تیرکال ۱۲ پروگرامه نشر شول او مطالب یی اصلاحی جنبه لری اودهری جمعی په ورځ دسهارله خواخپریږی . ددغه پروگرام محتویات له ټولنیز چاپیریال څخه الهام اخلی.

دهنر اوادبیاتو اداری دیورتنیو پروگرامونو ترڅنگ تیرکال نور۲٦ فوق العاده پروگرامونه دجمهوری جشن ، اخترونو اوپه نورو ورځو کی نشرکړی دی .

دموسیقی مدیریت :

درادیو افغانستان دموسیقی مدیریت لــه معمول سره سم تیرکال هم په دزیوساحوکی فعالیت کړی دی :

۱ـ درا یوافغانستان‌دموسیقی په‌ستودیوگانو کی دموسیقی دنوو پارچوجوړول :

پدی برخه کی‌دټولومؤظفو سندرغاړواوهغو سندرـ غاړوسندری چه‌نوی رادیو ته‌مراجعه‌کوی اوښه هنری استعدادلری درادیو افغانستان دآهنگ جوړونکو اومختلفو ارکسترونو په مــرسته دموسیقی دمنتظمینو ترنظرلاندی ثبت شویدی.

لکه چه په تیرکال‌کی دزروپارچوپه خوا وشا کی نوی آهنگونه ثبت او درادیو افغانستان آرشیف ته تحویل شویدی . دغه رازپه‌همدی موده‌کی دمختلفو ارکستروټو په مرسته‌تقریبا سل نوی نغمی ثبت شویدی .

۲- درادیو افغانستان دموسیقی تر تیب اوتنظیم :

پدی برخه‌کی د موسیقی پرودیوسرانـو هـره ورځ درادیو افغـانستان دموسیقی‌متعدد پروګرامونه دتیروخت په شان ترتیب کړیدی چه‌که‌درادیوافغانستان دموسیقی‌خپرونی دوخت له نقطه دنظرخخه وسنجول شی، تقریبا زر ساعته وخت نیسی .

۳- دکنسرتونو ترتیب اواجیا کول :

دتیرکال په اوږدوکی تقریبا یوسل وپنځوس کنسرتونه دمیلمستیاواو رسمی محافلو پـه مناسبت اجرا شوی دی .

سربیره پردی درادیو افغانستان هنرمندانو په همدغه کال دکنسرتو اجراکولو د پـساره دکلتوری همکاریو په اساس ځینو دوستـو هیوادونوته مسافرت وکړ .

دپروګرامونو اداره :

درادیوافغانستان دپروګرامونو انسجام او تنظیم د(پروګرامونو مدیریت) پوری اړه‌لری چه‌هدف یی درادیویی پروګرامونوله مسئولو پرودیسرانوسره مرسته اومشوره اودپروګرام له‌خپریدلو څخه دمخه دتخنیکی او نشراتـی اشتباه ګانو مخنیوی ده ، دغه رازله مربوطو دایرو سره مرسته، دنطاقانو ، ممثلانـو او انونسرانو استخدام، دکارځارنه او تنظیـــم اووددوی دمختلفو اداری راډیویی پروګرامونو دسویی دپراختیا دپاره هڅه اوکوښښ کول هم ددغی اداری دوظایفوڅخه دی

دپروګرامونو اداره وظیفه لری چه دخپرونو په برخه‌کی پرته له خبرونوڅخه، له‌خپریدو دمخه غور اوځیرنه وکړی اودنشـراتـــی او تخنیکی غلطیواو نیمګړتیاوله اصلاح څخـــه وروسته یی چه‌کله‌،کله په پروګرامونو کـی لیدل کیږی، نشرته وسپاری . د اوس دپاره دپروګرامونو دمدیریت دنطاقانو داداری‌زیاتره همکاران اجیرنطاقان، انونسران او یوشمیـر ممثلان تشکیلوی چه دخپلو اصلی وظـایفوپه څنګ‌کی دنطاق، انونسریاممثل په توګه‌وظیفه سرته رسوی . لدی کبله څخـه کیږی چـه دنطاقانوداداری مسلکی کدرونه دایمی غـړی اومستقیم همکاران ونیسی . نولدی‌کبله‌داسی تجویزونیول شوچه درادیودپروګرامونو اداره دی دنطاقانو اوممثلانو له پلـــوه د راډیـو دپورتنی اوراتلونکی ضرورت په نظر کـــی نیولوسره اوهم د تلویزیون ددغه ضـــرورت له‌کبله چه بایدتکره نطاقان، انونســران او ممثلین ولری، یوشمیر هغو کسانو ته چـــه دنطاقی په بیلو، بیلوڅانګو کی په ځان کی استعدادوینی بلنه ورکړه ترڅو ددوی له‌جملی څخه دآزموینی په اساس یوشمیر نوی اود استعداد څښتن همکاران استخـدام کـړی . په همدغه اساس تقریبا اتوسوو تنو مراجعه وکړه چه لدی جملی څخه له مقدماتی‌آزموینی وروسته څلویښت تنه دنطاقی په‌کورس کی شامل اودکورس له ختمیدو وروسته داخرنی

ازموینې په‌نتیجه‌کې یوشمیر یې‌ومنل شول.

دپروګرامونواداره له ۷٤ پروګرامونوڅخه‌چه ترمختلفو عنوانونو لاندې اوله تربیوی، تفریحی اومعلوماتی محتویاتو سره درادیو افغانستان له‌لارې داوونۍ په اوږدوکې خپریږي، ډیرپه زړه پورې اوزده‌کوونکې مطالب یې یوځل بیا د(درلابلای نشرات رادیو) په پروګرام کـې خپروي ترڅودمختلفو پروګرامونوپه زړه‌پورې مطالب یوځل بیاهغو اوریدونکوته واوروي چه اول ځل یې نه دي اوریدلي .

دپښتونستان اداره :

دپښتونستان اختصاصي پروګرامونو پـــه پښتواوبلوچي ژبو درادیو افغانستان له‌لارې په تیرکال کې په منظم ډول خپلو خپرونـو ته دوام ورکړی دی. دغه دوه پروګرامونــه هره ورځ دیوه ساعت دپاره خپریږي چـــه دتیرکال په‌موده‌کې هریویې ۳٦۵ پروګرامونو ته رسیدلي دي

داعلانونه مدیریت :

دغې اداری ددولتي اعلانونو په خپـرولو سربیره په تیرکال کې دپخواپه شان تجارتی اوفوتي اعلانونه هم نشرکړي دي . درادیو دتیرکال داعلانونوپه عوایدوکې دیوه تیرکال په پرتله څلورملیونه افغانۍ زیاتوالی راغلی دی . درادیو افغانستان دتیرکال داعلانونــو ټول عایدات څوارلس ملیونه افغانۍ دي .

درادیو افغانستان خارجي نشرات :

ددغه مدیریت خپرونې چه بهرنی نـړۍ ته دګران هیواد دپیژندنې په مقصد کیـږي هره ورځ په محلي وخت له ۲٫۳۰ څخــه دماښام تراووبجو پورې په لنډوڅپو ۱۹ او ۹۱ مترودوام لرې . د رادیو افغانستـــان دخارجي نشراتو پروګرامونه دورځې دپیښـــو اوجریاناتوپه باب ډول، ډول مطالـب او د افغانستان‌پولنیزه سیاسي، جغرافیایي، تاریخي اوکلتوري موضوعات تشکیلوی او د خارجي اوریدونکو لیکونواوفرمایشونوته ځواب‌ورکول کیږي . لکه چه‌دغه طرزپه یوه تیرکال کې هم دوام کړی اودخارجي نشراتو مدیریـــت له‌لارې ټوله (۱۷۲۲) ساعته خپرونې‌شویدي.

درادیو افغانستان دخارجي نشراتو مدیریت هره ورځ مختلف پروګرامونه په عربي، اردو، روسي، جرمني اوانګلیسي ژبو نشرکړي دي. درادیوافغانستان یوساعته پروګرام په اروپا کې اوسیدونکو افغانانو دپاره هره ورځ په محلي وخت له ٤٫۳۰ نه تر۵٫۳۰ پورې په ۱۹ متره خپریږي .

دخارجي نشراتو اداری دکال په اوږدوکې هڅه‌کړې ده ترڅودواوریدونکو دجلبولو دپاره ارزښتناکه مطالب نشر اودخپلو پروګرامونو داوریدونکو رضائیت ترلاسه کړي، لکه چه رسیدلي لیکونه دغه ادعا ثابتيدوي .

ب- تخنیکي آمریت :

ددې دپاره چه رادیو افغانستان وکولای‌شي خپل غږنورهم لوړ، ټولووطنوالو حتی دهیواد په ډیرولیرې ګوټونو اوخارجي اوریدونکو ته ورسوي اودعامه اذهانو روښانه کولو او د جمهوري نظام داهدافو دتعمیم په لاره کـــې نورهم پراخ خدمت ترسره کړي، دتخنیکي چارو دپراختیا په‌برخه کې دتیرکال په‌اوږدو

کی هم دغوفعالیتونو دوام وکړ :

الف ـ دبلخ، کندهاراوهرات دولایاتو ددری لیږدونکی دستګاوی :

په مختلفو ساحو کی دپرمختیایی پروګرامونو له تطبیقیدلو سره داسی پریکړه وشوه چه دجمهوری دولت دکلتوری پالیسی له مخی ، دهیواد دلیریو ولایاتو دخلکو مشکلات درادیو غږ دچړوالی له پلوه دیرژرلیږی کړی شی، ددی مقصد دسرته رسولودپاره دهرات، کندهار اوبلخ دولایاتو دپاره دمنځنی څپی ددریو دستګاو واردولو قراردا د۱۳۵٤ کال دغوایی دمیاشتی په ۲۰ نیټه دیوګوسلاوی د (رز) له کمپنی سره لاسلیك شو اوپرته له خنډ څخه ددغو دستګاو دنصب اوپه کار لویدلو فعالیت پیل شو .

ب ـ دلسونوداخذونصب اوپه‌کارلویدل :

دتیرکال په وروستیو وختونوکی درادیو افغانستان یوواکمن هیات داخذه دستګاه‌دنصب اوبرانیستلو دپاره ولایاتوته ولاړچه دغه دستګاوی یوپه بل پسی د مربوطو سیمو دوالیانو له خوا پرانیستل شوی په لاندی ډول یی په فعالیت پیل وکړ :

۱ـ دپروان ولایت د کاپیسا په لوی ولسوالی کی نوی اخذه .

۲ـ دبغلان ولایت دپلخمری په ولسوالی کی نوی اخذه .

۳ـ دفاریاب ولایت داندخوی په ولسوالی کی نوی اخذه .

٤ـ دسمنګان ولایت دخلم په ولسوالی کی نوی اخذه .

٥ـ دلوګر ولایت د پل علم په سیمه کی نوی اخذه .

٦ـ دلغمان ولایت دمیترلام په ښار کی نوی اخذه .

۷ـ دپکتیا ولایت د خمکنیو په ولسوالی کی نوی اخذه .

۸ـ دهلمند ولایت دګرشك په ولسوالی کی نوی اخذه .

۹ـ دارزګان ولایت دتیرینکوټ په ښار کی نوی اخذه .

۱۰ـ دغزنی ولایت دکټواز‌په‌لوی ولسوالی کی نوی اخذه .

دغه اخذی هره ورځ خلکوته خدمت دپاره دپوه ټاکلی پروګرام په اساس فعالیت‌کوی.

ج ـ لوړ طاقت لرونکی دستګاوی :

دلوړ طاقت لرونکو دستګاه اساسی سروی دخارجی ماهرانو دنه رسیدلو له امله په ۱۳۵٥ کال کی ونه شوه ، اما انتظار کیږی چه په۱۳۵٦ کال کی‌دملګرو ملتو دپرمختیایی پرو ګرامو نو له مخی دلوړ طاقت لرونکی دستګاه دپروژی مخکی بیولو دپاره دیوه بیل قرار داد په اساس خارجی ماهران استخدام او افغانستان ته ورسیږی تر څو اساسی سروی پیل شی .

د ـ ټیټ طاقت لرونکی دستګاوی :

درادیو افغانستان دموجود دستګاو چه په‌کابل کښی نصب شوی دی ټول طاقت

۲۸۵ کیلو واټ دی چه له دی جملې نه یو سلو پنځه ویشت کیلو واټه یې په منځنۍ څپه خپرونو دپاره او پاتې یوسلو شپیته کیلوواټه یې په لنډو څپو خپرونو دپاره پیل شویدی . کله چه په لومړی او دوهم پنځه کلن پلان کې په کابل کې دترانسمیترو نو نصب او په کار لویدل طرح شول ، داسې پیش بینې شوی وه چه په راتلو نکو پلانونو کې دی دهیواد مختلف ځایونه دی له داسې دستګاو سره چه ټیټ طاقت ولری داسې تنظیم شی چه دمرکز خپرونې له تقویه‌کیدو وروسته په ټاکلو ساحو کې نشر کړی اوله بلې خوا مرکز دی له‌داسې دستګاو سره چه لوړ طاقت ولری تجهیز شی تر څو دراډیو افغانستان خپرونې ګاونډیو هیوادو نـــو او لیریو ځایونو ته په ښه توګه ورسیږی .

له بده‌مرغه دلومړی او دوهم پرمختیایی پلانونو پیش بینی په راتلونکو پلانونو کې عملې نه‌شول اودغه کار نن رادیویی خپرونو له اتکل نه زیات مشکلات پیدا کړیدی .

دجینوا دتیرکال دجرګې راپوردغه واقعیت تائیدوی چه دپلان دعملې کیدلو په صورت کې به له لسوزرو څخه زیات لیږدونکې یعنی دمنځنۍ څپې په هرکانال کې تقریبا ســل لیږ دونکې په مختلفو طاقتونو په اوله او دریمه حوزه کې په فعالیت پیل وکړی چــه زمونږ هیواد هم په دریمه حوزه کې واقع‌دی.

تولدی کبله په سیمه اونړۍ کې ورځ په ورځ دلیږدونکو زیا تیدل له‌یوی خوا او د لیږدونکو دطاقت زیاتول له‌بلې خوا داایجابوی تر څو دراډیو افغانستان دشبکې دپراختیا او پیاوړتیا په برخه کې چټک ګامونه اوچت شی. ددغه پلان له طرح کیدلو سره په یوه وخت کې دتیلی کمونیکشن بین المللـــی اتحادیې دغړو هیوادونو دنمایند ګانو پــه ګډون یو پلان طرح کړ چه دهغه په اساس دمنځنیو څپوپه بندکې تعدیلات اونوی کتنې مینځ ته راغلې چه په ۱۹۷۸ کال کې به‌دعمل په ساحه کې تطبیق شی. ددغې اتحادیې په وروستنې کنفرانس کې دراډیو افغانستا ن هیات له اوسنیو فریکو نسیو سر بیره دهغو دستګاو دپاره چه ورته اړتیا شته، مناسبې نوی فریکونسۍ هم ریزرف او راجستر کړل چه دهغوشمیراولسو فریکونسیوته رسیږی .

برسیره پردی دراتلونکې پیش بینې په مقصد دهیواد د ۲۵ مختلفو سیمو دپـاره کم‌طاقته دستګاوی چه ظرفیت یې له یــو کیلو واټ څخه زیات ندی اود منځنۍ څپې په دریو کانالونو کې فعالیت کوی په نظر کې نیول شویدی .

په لویه جرګه‌کې دراډیو افغانستان برخه آخیستل :

راډیو افغانستان دجمهوری دولت دلومړنۍ لویې جرګې په وخت کې هغه رسالت چه د خلکو دخبرتیا له پلوه په‌دی برخه کې درلود دلزوم په صورت په مستقیمه توګه دهغې د غونډو دجریاناتو خپر ولو سره دغه وظیفــه په ښه توګه سرته ورسوله .

بر سیره پردی دوطنوالو دزیات معلومات اوخبرتیا په مقصد په افغانستان کی دلوی جرگی دقدامت او تاریخچی او دهیواد په ملی مسایلو کښی دهغی دنقش اودغـــه راز د جمهوری دولت داساسی قانون دمزایاو په هکله داختصاصی خپرونــو پــه تــرڅ کـــی اوریدونکو ته کافی مطالب وړاندی اومفصل توضیحات ورکړل شویدی .

دلویی جرگی دغونډو دجریان پــه وخــت کی دراډیو افغانستان تخنیکی او نشراتـــی غړو او دراډیو هنرمندانو دخپلو اختصاصی کارونو په ساحه کی خپل رسالت په ډیــره ښه توگه سرته رسولی دی ۰

لکه‌چه دلویی‌جرگی له پیل څخه ترپایه پوری موظف تخنیکی مامورین او وسایل د جرگی دجریاناتو دخپر ولو دپاره دشپی او ورځی په خدمت بوخت وو .

او د راډیو نشراتی څانگو چه دورځـــی له اطلا عاتی ، تولنیز او معلو ماتی پیښواو جریاناتو څخه دخلکو دخبریدلو مسوولیت‌په غاړه لری ، دمختلفو اختصاصی پرو گرامونو په خپرولو سره په ټول هیواد کی دخلکو په خدمت کی دی ۰

سر بیره پردی دجمهوری دولت په لومړنی لویه جرگه کی دملت د محترمو نمایند گانو دمشغو لتیا او سرگرمی دپاره خاص هنری پروگرا مونه او دموسیقی په زړه پـوری کنسرتونه دراډیو افغانستان دهنرمندانو پــه وسیله دراډیو افغانستان په لوی تالار کی اجرا شول . ددی دپاره‌چه دلویی جرگی د غونډو جریان په منظم او قناعت ښونکی شکل نشر شی ، راډیو افغانستان له یوملیون افغانی څخه زیاتو پیسو په لگښت مخصوص مایکرو فونونه او تخنیکی مساعد تجهیزات خریداری اودلویی جرگی تالاریی په دغوآلاتو سمبال اوچمتو کړ .

ه ـ دتلویزیون پروژه :

زمونږ هیواد دودی په حال کی دیوه‌هیواد په حیث چه دنفوس زیاتره فیصه‌دی یی دلیك او لوست له نعمت څخه بی برخی دی هغو نورواقداماتو په څنگ کی چه دخلکو د ژوندانه دسویی ښه کولو دپاره روان دی ، دتنویری او تربیوی اهدافو دتطبیق ، یوشمیر وطنوالو ته‌دگار دزمینی برابر ولو او لـــه ټولنیز او پرمختیایی پروژو څخه دخلکو د خبرتیا دپاره ، راډیو او تلویزیون ډیره مهمه اوډیره موثره وسیله بلله کیږی ۰

دتلویزیون پروژه په افغانستان کـــی د جمهوری دولت له پالیسی سره سم په اوه کلن پلان‌کی په جامع توگه په نظرکی نیول شویده چه دکابل د تلویزیون دپروژی لمړی مرحله ، دستند یو گانو دودانی دبنسټ د ډبری ایښودل کیدو سره د ۱۳۵۶ کال دوری په میاشت کی پیل شوی ده .

دتجهیزاتو اوخد ماتو لگښت یـــی ۹۵۰ ملیونو جاپانی ینو ته رسیږی چه له ۳٫۲ ملیونو ډالرو سره معادل دی او دجـاپان د حکومت له وړیا مرستی څخه تمویل کیږی .

دتلویزیون دستبد یو دودانی او ترانسمیتر، برج داسمایی غره ته داوبو او بریښنا رسولو او دتلویزیون دسړک جوړولو لګښت شل ملیونه افغانی کیږي چه ددولت له بودجې څخه تمویلیږی . دتلویزیون د پروژی دتطبیق په نتیجه کی دکابل ښار او خوا وشایی چه له ۱٫۵ ملیونو تنو څخه زیات نفوس لري ، دتلویز یون دخپرونو په څېړه کی راځي او تربیوی اوتنویری هدفی ترسره کیږی ، تر اوسه پوری دتلویزیون دپروژی لاندنی کارونه اجرا شویدی :

۱ ــ دسړک جوړولو او دآسمایی غره د څوکی اوار ولو پلان چه د تلویزیون د لیږدونکی دستګاه دودانی اوبرج دپاره ضرور دی ، دکابل ښاروالی له خواطرح اوډیزاین شویدی او دجمهوری قول اردو دټولګیو په واسطه دجوړولو کاریی پیل شو. نوموړی سړک ۳۵۰۰ متره اوږد والی لری چه لبه سالنګ واټ څخه په ۳۰۵ متره اوږوالی کی دآسمایی دغره دپاسه ایستل شوی چه ددغه کاردپاره ۱۸ ملیونه افغانی لګیدلی دی .

داوس دپاره په سلو کسی اویا ددغه سړک کار پرمخ تللی چه دسړک جوړول او دڅوکی له اوارولو څخه عبارت دی ، پاتی کاریی داستنادي دیوالونواوسیلبرونو جوړول دی، وروسته بشپړیږی .

د ۱۹۷۶ کال ددسامبر په میاشت کی د جاپان دکنی ماتسو کوشو له کمپنی او د ۱۹۷۷ کال دفبروری په میاشت کی دالجاپان تلویزیون سرویس کمپنی سره دشوی تړون په اساس دتلویزیون تخنیکی وسایل دجاپان دکنی متسو کوشو دکمپنی له خوا برابریږی او دتلویزیون دستبد یوګانو او ترانسمیتر د ودانیو جوړولو او دوسایلو نصبولو کار د افغانی ساختمانی دستګاه پواسطه، دآل جاپان تلویزیون سرویس کمپنی دماهرانو په مشوره او دهغوی تر نظر لاندی اجرا کیږی.

۲ــ دتجهیزاتو سروی اوقرارداد :

ددغی پروژی ډیر ژر بشپړیدو دپاره د جاپان حکومت وړیا مرسته چه ۹۵۰ ملیو نو ینو ته رسیږی په ۵۵ کال کی جلب شوه د جاپان ماهرانو د ولس کسیز هیئت د تلویزیون دپروژی اخرنی سروی دپاره کابل ته راغی او داساسی پلانګذاری دپاره یی دارتیا وړ مواد په کابل کی دخپلی استوګنی په موده کی تر لاسه کړ او دخپلو مطالعاتو په پای کی یی مفصل راپور دافغانستان حکومت ته وړاندی کړ چه دهغه له مخی له جاپانی مقا ماتو سره قرار داد لاسلیک شو او دکابل تلویزیون دپروژی دکار پلان یوه مشخصه بڼه غوره کړه .

څرنګه چه دجاپان حکومت دتلویزیون د پروژی دوړیامرستی په برخه کی د۵۵ کال په پای کی خپل پوره چمتووالی څرګند کړ ، نو د ۱۹۷۶ کال ددسامبر په میاشت کی دتخنیکی تجهیزاتو برابرولو قرارداد د جاپان د کوشوی کمپنی سره لاسلیک شو . ددغه قرار داد له مخی دتلویز یون کار مرحله په

مرحله دیوه ډیر دقیق پلان سره سم چی په هغه کی دجاپانی طرف مکلفیتونه ورپه گوته شویدی په ٥٦ کال کی بشپړ یږی او د ١٣٥٧ کال په لومړیو وختو کی دتلویز یون مقدماتی پرو گرامو نه پیل کیږی .

دتلویز یون دپاره دپر سونل روزنه :

دهغو کارونو په ترځ کی چه دتلویزیون دپروژی دساختمانی او تجهیزاتی چارو دعملی کیدو دپاره شوی دتخنیکی اونشراتی پرسونل دروزنی او چمتو کولو دپاره هم یو لړ اقدامات او هڅی شویدی چه دهغو په اساس

په لومړی گام کی دتخنیکی او نشراتی غړو په گڼون تقریبا شل تنه دتلویزیو نی پرو گرامونو دمربو طو چارو دزده کړی دپاره چه تخنیکی او نشراتی مسایل او دپروگرام جوړ ول دی ، جاپان ته لیږل شویدی .

دغه راز دتخنیك او نشراتو په دواړو ساحو کی دزیات شمیر مسلکی پرسو نل دروزنی له پاره له خینو مرسته کوونکـــو بین المللی مو سسو او دوستـو هیوادونـو سره یو لړ تماسو نه روان دی چه هیله ده په نژدی وخت کی رادیو افغانستان په دی برخه کی خینی مرستی تر لاسه کړی .

دباختر آژانس ریاست :

دغه ریاست دخپلـو مربوطو څانگـو لـه لاری دخبرونو برابر ولو اومخابره کولو په ساحه کی خپل خدمات پراخ کړیدی ، البته سعی شوی ده چه دجمهوری دولت دکلتوری پالیسنی په پیروی دهیواد داخلی پرمختیاوی او مهمی پیښی دواقعبینی ، صحت او دعمل چټکتیا دروحیی په نظر کی نیولو سره راټولی او نشراتی موسسو ته یی وسپاری .دغـــه راز دهیواد دپرمختیاو دورځنیو پیښو تبصری هم برابری او د استفادی دپاره نشـــراتـی موسسو ته سپارل شویدی . دهمدغه طرزد پیروی هڅه ورځ په ورځ په سل هاوو داخـــلـی او بین المللی خبرونه دباختر آژانس له لاری برابر او ټولو ورځپاڼو ، جریدو او مجلوته په پښتو اودری ژبو دموجودو وسایلوله لاری پرته له څنډ څخه مخابره او نشر ته وړاندی شویدی .دغه راز اخباری عسکونه دد غـــی موسسی دعکاسی دڅانگی له خوا نــه پواځی دمرکز جریدو ، ورځپاڼو او مجلوته ، بلکه دهیواد دولایاتو ورځپاڼو او مجلو او ددولتی دایرو نورو نشر یو ته هم برابر اووړاندی کیږی . باختر آژانس ددغو څانگو پواسطه په تیرو څلورو کلونو کښی خپلو خدماتوته دوام ور کړیدی :

دتحریراتو اوخارجی آژانسونو دنمایندگانو دراجستر مدیریت :

دغه څانگه دباختر آژانس په مربوطوچارو شر بیره له خارجی آژانسو نو او دخارجـی آژانسونو له نمایند گانو سره دارتباط وظیفه هم په غاړه لری. په هیواد کښی دخارجـــی آژانسونو دنمایندگیو دفعالیت لایحه په ٥٤ کال کی تطبیق شوه . ددغی لایحی له مخی دخارجی آژانسونو نمایندگان کولای شی چی دخپلو نومونو له ثبتولو وروسته دخبریالاتو په توگه فعالیت وکړی . د غه راز دهمدغی

ځانګی له لاری دباختر آژانس له خارجـــی آژانسو نو سره قرار دادونه لاسلیك کوی. داوس دپاره دباختر آژانس له دغو آژانسونو سره ارتباط لری : رویتـــر (انګـلستان) ، فرانس پرس (فرانسه) ، ا نسا ی (ایتالیا) تاس (شوروی اتحاد)، تانیوګ (یوګوسلاویه) دی، پی، ا، (دآلمان اتحادی جمهـوریـــت) سماچار (هند) ، (چی، تی،کا (چکوسلواکیا) سینهوا د (چین ولسیجمهوریت) دایران ملی رادیو تلویزیون . تاکل شوی ده په نـژدی وخت کښی دباختر آژانس دترکیی د اناتولیی او دکوریا دولسی جمهوریت له آژانسو نو سره هم دخبرونو دراکړی ورکړی قرار داد لاسلیك کړی .

هغه خارجی ورځپاڼی ،جریدی او بولیټنونه چه له خارجی نمایند ګیو او نشراتی منابعو ځخه آژانس ته رسیږی ، مهم موضو عات یی دهمدغی ځانګی پواسطه دترجمیدپاره مربوطو ځانګو ته لیږل کیږی .

دداخلی خبرونو مدیریت :

دغه مدیریت ټول داخلی خبرو نه دهیواد له مرکز او ولایاتو ځخه راغونډوی او لـــه تنظیم او ترتیب ځخه وروستهیی ، دژورنالیزم له معیارونو سره سم دنشر دپاره نشراتی موسسو او رادیو ته لیږی ، کوم خبرو نه چه ددغه مدیریت له لاری برابر یږی پــــه مختلفو ټولنیز ، سیاسی ، اقتصادی ،عرفانی او عمرانی ساحو کی ددولتی دایرو پــــه فعالیتونو پوری اړه لری او دترافیکی ،جنائی محاکماتی او ورزشی پیښو خبرونه هم چه خلك ورسره مینه لری پهکی شامل دی .

دغه مدیریت دیو کال په موده کښـــــی ٥٨٥٤ خبرونه دهیواد له مرکز او ولایاتـــو ځخه غونډ او نشر کړیدی .دغه راز دغـــه مدیریت وخت په وخت دمهمو کورنیو پرمختیاو په باب تفسیرونه لیکی او دنشر د پاره یی رادیو او ورځپاڼو ته لیږی .

په عین حال کی ځینی ضروری موضو عات ترځیړنی لاندی نیسی او دنشر دپاره یـــی چمتو کوی .

د عسکاسی مدیریت :

ددغی ځانګی وظیفه داخباری عکسـونـــو برابرول دی ، لکه چه دمرکز او ولایاتو ټولو ورځپاڼو او مجلو ته دضرورت وړ عکسو نه برابروی .

همدارنګه دغه ځانګه په کال کښی پـــه زرګو نو قطعی عکسو نه نورو دولتی دایرو او موسسو ، په خارج کی افغانی سفارتونو او ددولتی فعالیتونو پیژندنی پــه مقصد د (اطلاعات و کلتور درخدمت شماست) دویترین دپاره برابر وی .

دتیر کال دچنګاښ له میاشتی ځخه ترسږ کال پوری دیو لسو زرو خوا وشا کیعکسونه په ورځپاڼو او جریدو کی دنشر ، عرفانی او آزاد خر ځلاو دپاره برابر شویدی . ددغو عکسونو له جملی ځخه د ٥٥ کال دچنګا ښ لهمیاشتی ځخه د ٥٦ کال دچنګاښ ترمیاشتی

پاتی په ٨٤٨ مخ کی

وزارت مخابرات

با پیروی از خط مشی دولت جمهوری که رشد و توسعه متوازن ومتناسب همه شئون حیاتی مردم از اهداف عمده آن میباشد وزارت مخابرات به منظور انکشاف وبهبود خدمات و وسایل مخابراتی که نقش تعیین کننده ای را در انکشاف اقتصادی واجتماعی کشور دارد وبرای تعمیم تسهیلات بیشتر برای هموطنان با در نظر داشت توان مالی وتخنیکی قدم های موثری برداشته که فعالیت ادارات مربوطه آنرادرقسمت خدمات مخابرات به شرح ذیل میتوان خلاصه کرد :

اول : در ساحه پلان های انکشافی

الف : پروژه توسعه دستگاه های اتومات بامضای قرار داد قرضه بیست میلیون مارك بین دولت جمهوری افغانستان و جمهوریت فدرالی آلمان در جریان سال گذشته زمینه توسعه دستگاه های اتومات شهر نو ، شیرشاه مینه و نصب دستگاه های جدید اتومات در نادر شاه مینه ، خیر خانه مینه وهکذا تمدید لین چینل مزار ، شبرغان ، میمنه وتالقان ، فیض آباد فراهم گردیده است که بافعال شدن دستگاه های اتومات جدید تعداد مجموعی تیلفون اتومات درکابل از ۱۳۲۰۰ لین به ۲۰۱۰۰ لین افزایش می یابد . چنانچه سروی وپلان شبکه ساحهٔ دستگاه های مذکور در سال گذشته توسط متخصصین وزارت مخابرات با اشتراك مساعی متخصصین گروپ امداد تخنیکی حکومت جمهوریت اتحادی آلمان تکمیل گردیده واعلانی در ژورنال بین المللی به نشر سپرده شده تا منابع معتبر تولیدی در زمینه اسناد پریکوالیفیکیشن را ارسال وبعد از ارزیابی وانتخاب کمپنی ها عرضه گری آغازومتعاقبا به خریداری سامان آلات ودستگاه ها مبادرت بعمل آید .

ب : پروژه کیبل دکت ـ

این پروژه متم پروژه کیبل دکت شامل پلان پنج ساله دوم شبکه تیلفون شهر کابل میباشد که باا کمال آن علاوه براینکه نتایج مثبت را برای حفظ ومراقبت کیبل ، محدودیت خسارات وایجاد سکتگی در سیستم مخابراتی وصرفه جوئی در مصارف تمدید کیبل بار می آورد از کندن جاده ها وپیاده رو ها نیز جلو گیری بعمل می آید .

بادر نظر داشت این ملحوظات ساختمان ده کیلو متر کیبل دکت شهر کابل در سال گذشته رویدست گرفته شده است .

ج: پروژه تمدید لین های اساسی تیلفون ولین های چینل :

در چوکات پروژه انکشاف مخابرات ولایات درنظر است تاختم پلان هفت ساله انکشافی بفاصله سه هزار کیلو متر لین های اساسی تیلفون بین ولایات کشور تمدید گردد که متکی به پروگرام مطروحه بین ولایات و ولسوالی های ذیل جمعاً به فاصله ۵۸۸ کیلو

متر لین های اساسی تیلفون طرف استفا ده مخابراتی قرار گرفته است .

۱ ـ در ولایت نیمروز :

از دل آرام به خاشرود الی زرنج واز زرنج به قلعه فتح الی چهار برجك به فاصله ۳۱۸ کیلو متر .

۲ ـ در ولایت کندهار :

از مرکز کندهار الی ولسوالی ارغستان ومعروف جمعا به فاصله ۱۶۰ کیلو متر واز مرکز سپین بولدك الی ولسوالی شورابك به فاصله ۱۱۰ کیلومتر .

هکذا چون تمدید وبکار انداختن ۱۶۸۱ کیلو متر لین چینل بین مزار شریف ، شبرغان ، میمنه ، قلعه‌نو هرات ، چغچران ، قندهار ، ارزگان ، فراه ،نیمروز وتالقان ، فیض‌آباد شامل پلان هفت ساله شده است بنابران غرض تعمیل کار مطابق پروگرام خریداری سیم وسامان غرض تمدید لینهای مذکور صورت گرفته که یك قسمت زیات آن قبلا به کابل مواصلت وقسمت باقیماندہ آن در آینده قریب به دسترس وزارت مخابرات قرار خواهد گرفت . علاوتاً در سالی که گذشت یك تعداد دستگاه های چینلی که‌قبلا تدارك شده بود در مراکز کابل ، پروان ، پلخمری ، سمنگان ومزار شریف نصب‌وطرف استفاده مردم قرار داده شده است که بانصب آن از یك طرف در تعداد لین های چینل بین شهر های کابل ، پلخمری و مزار شریف تزئید بعمل آمده واز طرف دیگر ارتباط‌مخابره تیلفونی بین کابل ، سمنگان مزارشریف و سمنگان پلخمری نیز برقرار شده است .

همچنان به‌منظور تمدید لین چینلی مزارشریف حیرتان بفاصله هشتاد کیلو متر درسال ۵۵ تدابیر مقدماتی اتخاذ وقرار داد خریداری سامان لین چینل مذکور باکمپنی پرو ما شی اکسپورت اتحاد شوروی عقد گردیده که با مواصلت سامان آلات کار تمدید لین مذکور دردست اجراء قرار داده خواهد شد. علاوتاً برای عملی ساختن کار پروژه های چینلی فوق الذکر تولید پایه های کانکریتی تیلفون دردستگاه پایه سازی وزارت‌آب وبرق‌شروع وتدابیر برای خریداری یك تعداد پایه های آهنی از خارج رویدست میباشد .

د : ـ پروژه مایکرو ویف :

مطابق پلان پیشبینی شده دیزاین یك قسمت از سرك های فرعی پروژه مایکروویف تکمیل وکار احداث آن توسط یونت های‌فنی کار جریان دارد .

هـ : پروژه دستگاه های بی سیم ـ

به منظور بر قراری مخابره مستقیم رادیو تیلفون ، تیلگراف . تیلکس وتیلس فوتو با ممالك خارج وتوسعه آن در اخیر سال ۵٤ قرار داد خریداری سامان آلات دستگاه های بیسیم عقد سامان آلات آن مواصلت نموده و کار مونتاژ آن آغاز گردیده است که طبق پروگرام درسال ۵٦ پروژه مذکور آماده بهره برداری میگردد .

۱۰۲ برای اجرای مخابره رادیو تیلفونی بین

کامل اکثر ولایات دور دست کشور که فاقد این چینلی میباشد به تعداد ده پایه دستگاه رادیو تیلفون درسال گذشته خریداری گردید که دستگاه های مذکور اخیراً بکابل مواصلت نموده ودر آینده قریب درنقاط که نیاز مندی بان محسوس است بکار انداخته خواهد شد

و: پروژه اعمار ساختمان های مخابراتی :

غرض استفاده ادارات پست ، تیلفون تیلگراف ساختمان عمارات ذیل تکمیل ومورد استفاده قرار گرفته است :

۱ ـ ساختمان تعمیر مخابرات ولایت غزنی پسته خانه های شهری واقع سید نور محمد شاه مینه ، بریکوت ، ده‌بوری وکارته پروان وتجهیز آن با وسایل پستی .

۲ ـ تکمیل کار تعمیر دستگاه اتو مات وپسته خانه خیر خانه مینه توسط دستگاه ساختمانی افغانی واکمال ساختمان محوطه دستگاه مذکور توسط اداره تعمیرات وزارت مخابرات وتدارک تجهیزات مکمل پستی برای آن .

۳ ـ آغاز وتکمیل ساختمان پسته خانه شهری جلال آباد .

٤ ـ ترتیب نقشه های مقدماتی برای اعمار یك پسته خانه مرکزی که بادر نظر داشت انکشاف روزافزون خدمات پستی، کار اعمار آن شروع شده است .

ز : تربیه پرسونل فنی :

با احساس نیازمندی دستگاه های مربوطه به قوای بشری در پهلوی ایفای خدمات مختلف تیلی کمونیکیشن فارغ وشامل وظیفه مخابراتی تربیه پرسونل فنی توجه وزارت مخابرات رابه خود معطوف داشته وهمه‌ساله یك تعداد شاگردان مکاتب در مرکز تربیوی مخابرات تعلیمات اختصاصی دیده ودر شعب مربوط استخدام می گردند چنانچه در سال گذشته به تعداد ۳۰ نفر به سویه بکلوریا و پنج نفر از صنف چهار دهم در رشته های شده اند. ومتقابلتا بتعداد۳۱ نفر شاگردان جدید الشمول بعد از سپری نمودن امتحان کانکور شامل مرکز تربیوی مخابرات شده‌اند.

هکذا در جریان سالیکه گذشت غرض کسب معلومات بیشتر ۸۰ نفر از مامورین شعبات پست کورس های مختلف پستی راتعقیب نموده اند . بصورت موجز مصارف پروژه های انکشافی فوق الذکر درسال ۱۳۵۵ بالغ ۱۳۵۰۰۰۵۱ ـ افغانی و۷۱۹۰۰ روبل گردیده است .

دوم : در ساحه تیلی کمونیکیشن

الف : اصلاحات اداری ومحا سبوی

غرض تنظیم بهتر امور مخابره وایجاد اصلا حات در طرز فعالیت شعب مربوط که از یکطرف تسهیلات مزید را برای انجام امور مخابراتی مردم فراهم می‌دارد واز جانب دیگر باتسریع فعالیت های تخنیکی وحسابی تزئیدی در عواید رونما می گردد وزارت مخابرات به اقداماتی متوصل شده است .

چنانچه در سال گذشته سیستم جدید محاسبه تیلفون راکه از چند سال به این

طرف در ادارات مرکزی تیلفون تطبیق شده در ولایات کندهار ، هرات وبلخ نیزدر معرض تطبیق قرار داده تابل های محصول مخابره به اسرع وقت به مشترکین توزیع وتادیه پول ذمت شان به غرفه جات بانکی مستقیما توسط خود مشترکین صورت گیرد .هکذا به منظور مراقبت بهتر وتزئید عواید سیستم سریل در مخابره های تیلفونی بین مرکز وولایات وهمچنین بین‌الولایات تطبیق گردیده است .

ب: تعویض سیستم تیلفون لوکل بطری‌به سنترال بطری :

بمقصد کاهش مصارف مشتر کین وتعمیم سیستم بهتر مخابره در سال گذشته سیستم تیلفون لوکل بطری شهر های میمنه وشبرغان به سیستم سنترال بطری تعویض و درشهر های مذکور سوچبورد های سنترال بطری که ظرفیت ۱۸۰ لین رادرهرشهر داراء میباشد نصب گردیده وکارشبکه شهر های سمنگان و پلخمری تکمیل شده که در آینده قریب بانصب سوچبورد های سنترال بطری به ظرفیت مجموعی ۱۸۰ لین در هر شهر در سیستم مخابره آن بهبودی رونما خواهد گردید .

ج : تمدید لین های اساسی -

در جریان سال ۱۳۵۵ به فاصله ۲۵۰کیلو مترلین های اساسی تیلفون خارج پروژه‌های انکشافی در ولایات کشور تمدید ویکتعداد لین تیلفون به منتظرین توزیع شده است

هکذا بعد از بکار انداختن دستگاه تلکس به ٤۷ مرجع وموسسه لین ودستگاه تیلی پرنتر توزیع گردیده ویك پایه‌تلکس غرض استفاده سایر هموطنان در غرفه محصولی نادرپشتون نصب شده است عایددستگاه تلکس درسال گذشته به تناسب سرمایه گذاری رقم قابل ملاحظه ای‌راکه بالغ ۰۰۰ر۱۷۵۰۰ ـ افغانی میگردد در جمله دیگر عواید وزارت مخابرات تشکیل میدهد .

د : نصب تیلفون های سکه انداز .

درجریان سال ٥٥ به تعداد ٢٤ پایه تیلفون سکه انداز جدیداً در کابل وبعضی از ولایات کشور به فعالیت انداخته شده که باآغاز فعالیت آن تعداد مجموعی تیلفون سکه انداز به هفتاد پایه در مرکز وولایات کشور میرسدکه ازدیاد در تعداد آن به تناسب‌سال ١٣٥٤ پنجاه ودو فیصد میباشد .

سوم : درساحه خدمات پستی :

الف : توسعه ساحه فعالیت پست :

بادرنظر داشت مفکوره تسریع عمل در انجام امور پستی وتعمیر خدمات آندرتمام نقاط‌کشور وتنظیم بهترروابط اهالی نقاط دور از مراکز ولایات به وسیله پست در سال گذشته هشتادپسته خانه درنقاط مختلف‌مملکت جدیداً افتتاح وبه فعالیت آغاز نموده است که باتاسیس آن تعداد مجموعی پسته خانه ها درسراسر کشور به ۳۳۵ پسته خانه تزئید یافته است‌که به تناسب سال ٥٤ تقریبا ۳۱ فیصد تزئید درآ رونما شده است .

علاوتاً به مقصد فراهم آوری زمینه کار بهتر تعدیل درغرفه جات مخابرات ولایات پروان غزنی ، لوگر ،کندز وجلال‌آباد بعمل آمده و بعد از اعمار مجدد وتجهیز آن طرف استفاده قرار داده شده است همچنان غرض توزیع سریعتر مراسلات پستی حوزه پنجم توزیع در ساحهٔ دارالامان تشکیل شده وبر علاوه پسته خانه های مرکز وولایات مملکت با تجهیزات پستی ازقبیل صندوق های پستی ترازو وپست بکس ومهر های تاریخدار مجهز گردیده است .

همچنان به تعداد ۷۶۰۵۹۹۶ مراسله مختلف‌النوع پستی‌بداخل وخارج کشورارسال و۹۰۷۹۳۰۶۲ مراسله مختلف النوع وارده توزیع شده بوددرحالیکه درسال ۱۳۵٤ ــ ٥۲٤۱٦۱۲ مراسله مختلف النوع بداخل و خارج کشور ارسال و۷۳۷۹۳۰٦ مراسله مختلفه‌وارده توزیع‌شده بودبه‌همین‌شکل بتعداد ۸۸۳٤ خریطه پستی بوزن مجموعی ۱٦۹۲٤۲ کیلو گرام قسم ترانزیت از کشور انتقال داده شده است .

ب: فلاتیلی ونشرات :

وزارت مخابرات باتجلیل واستقبال از روی داد های بزرگ ملی وبین‌المللی متداوم تکت های پستی فوق‌العاده را چاپ ونشر میدارد چنانچه در سالیکه گذشت بمناسبت تجلیل از پنجاه ونهمین سالگرد استقلال کشور برگزاری چهارمین سالگرد تاسیس رژیم جمهوریت ، تجلیل از افتتاح اولین لویه‌جرگه دولت جمهوری افغانستان ، مراسم انتخاب اولین رئیس جمهور ، مراسم تحلیف اولین رئیس جمهور مراسم توشیح وثیقه ملی، یاد بود کمك با فامیل های مبارزین وشهدای راه آزادی فلسطین وهشتادمین سالگردوفات علامه سید جمال الدین افغان تکت های فوق‌العاده پستی راطبع ودر معرض استفاده قرار داده است بصورت عموم درجریان سال گذشته به تعداد ۹٦۰۰۰۰ قطعه تکت پستی فوق‌العاده ورایجه چاپ ونشر شده است که قیمت تکت بالغ بر ۲۰۱٤۲٥۰۰ ــ افغانی میگردد ، همچنان‌غرض معرفی بیشترافغانستان به اساس پروگرام اتحادیه پستی جهانی وزارت مخابرات در سال گذشته تکت های پستی رادر نمایشگاه فلاتیلی امریکا ،ایتالیا هندوستان ودنمارك به معرض نمایش قرار داده که باعث جلب توجه علاقمندان گردیده است . بادر نظر داشت فراهم آوری تسهیلات در شیوه کار ورفع نیاز مندی های شعب مربوط پستی وایجاد تفاهم بیشتر بین‌مسوولین امور پست درسال ۱۳٥٥ سیمینار آمران پستی در مرکز تربیوی مخابرات دایر شده عوایدی که از مدرك عرضه خدمات پستی در سال ۱۳٥٥ بدست آمده است بالغ به ٤٤٥۱٥۱۲٦ افغانی میگرددکه به تناسب سال ۱۳٥٤ــ ۹۳۰ر٥۰٥ر٦ــ افغانی تزئید درآن رونما گردیده است

چهارم : تنظیم روابط مخابراتی وتصفیه حسابات

الف : تدوین نرخنامه ها :

چون تحکیم مراودات پستی ، تیلفونی تیلگرافی و تلکس متکی به اساسات اتحادیه پستی جهانی ودساتیر اتحادیه بین المللی تیلی کمو نیکیشن ازنگاه تدوین مقررات و نرخنامه ها وتصفیه متقابله حسابات مربوط براجراآت مخابرات واجراآت‌خدمات پستی‌نیز از جمله وظایف عمده مخابرات است بنابرآن درسالیکه گذشت به مقصد پیدا نمودن طرق ومسیر مساعد ومناسب برای سرویس های مخابراتی بین‌المللی که از نگاه سرعت عمل وحصول محصول واجرت به مفاد افغانستان باشد وباارزیابی نرخنامه های ممالک مختلف وپیروی از اساسات آن نرخنامه واحد برای ممالک بصورت مشخص بدون در نظر داشت مسیر مخابره تدوین شد این نرخنامه علاوه ازآنکه یك دستور العمل جامع ومکمل برای شعب اجرائیوی میباشد تسهیلات بیشتر ی را در امور حسابی برای منسوبین ادارات فراهم نموده است .

ب : تصفیه حسابات

حسابات دبت وکریدت ومخابرات باکشور های که افغانستان باآن روابط مخابراتی مستقیم دارد تقریباً ۹۷ فیصد تصفیه شده که بادر نظر داشت پنج حوزه ذیل تادیات دیون حصول قروض از ممالك مختلف از ناحیه تعمیل پستی، تیلفون، تیلگرافی تلکس‌وتیلی فوتو صورت گرفته است .

لست پول حصول شده وتادیه شده بابت خدمات پست کمو نیکیشن وحوزه پنجگانه در سال ۱۹۷٦ دالر امریکا ئی .

حوزه	حصول طلبات		تادیه دیون		ملاحظات
	پست	تیلی کمونیکیشن	پست	تیلی کمو نیکیشن	
آسیا	۵۲۷۵٤ر۷۱	۱٤۳۸۲٤ر۸۱	۱۵٤۱۲ر۲۸	۱۳۹۳ر۸۸	
اروپا	۷۵۱۹۷ر۵۳	۲۷٦٦۲۸۲ر۵۹	۲۱۸۱۹ر٤۷	۵۳۱۲٤ر۲٤	
امریکا	۱٤۷٦٦ر۹۲	٦٦۰۸۷ر٦۲	۱۷۰٦ر٤۷	۰	
افریقا	۷۲ر۳٤	۰	۱۲ر۱٦	۰	
اوقیانوس	۰	۰	٦۱۹ر۱۲	۰	
مجموعه	۱٤۲۷۹۱ر۵۰	٤۸٦۱۹۵ر۰۲	۳۹۵٦۹ر۵۰	۵٤۵۲۱ر۱۲	

بصورت عموم برای رفع نیاز مندی ها ی تخنیکی بادر نظر داشت پلان تـو سعـه وی مخابرات وفعال نگهدا شتن دستگاه های مخابراتی ، تجهیز ادارات پستی . براوردہ ساختن ضروریات همو طنان از نگاه سامان آلات تخنیکی مخابراتی بر قراری مخابـره تیلفونی ورادیو تیلفون در ساحه بین‌المللی به شکل مدرن آن وزارت مخابرات در سال ۵۵ به تدارك يك تعداد زیاد سامان آلات دستگاه ها وپرزه جات مختلف النوع‌که قیمت مجموعی آن بالغ به ۱۱۵۹٤۳٫۹۸۰ ـ افغانی میگردد مبادرت ورزیده که از جمله يـك قسمت از سامان آلات ودستگاه خریداری‌شده که قیمت آن مبلغ ۳۹۱۰۳۰۵٦ ـ افغانی را دربر میگیرد بکابل مواصلت نموده وتا اندازه ای مورد استفاده هموطنان قرار گرفته است عاید مجموعی وزارت مخابرات در سال ۱۳۵۵ با عرضه خدمات مختلفه در سراسر کشـور بالغ به ۲۷۲۲۷۱۹۲۲ ـ افغانی میشود .

کـه با مقایسه عاید سال ۱۳۵٤ مبلـغ ۵۰٦۵۹۹۰۹ ـ افغانی افزایش در آن رونما گردیده است .

اما با وجود آنهم نه تنها عاید سال ۵۵ بلکه عواید سالهای گذشته هم نتوانسته است استهلاك ماشین آلات ودستگاه های مربوطه راتکافو نماید .ازین رهگذردولت باصرسمایدی مبلغ هنگفتی غرض جبران مصارف واستهلاك دستگاه های تیلفون اتومات تادیه‌دیون وزارت مخابرات وتوسعه شبکه‌مخابراتی کشورخساره بزرگی را متقبل گردیده است .

روی این منظور برای جلو گیری از تحمل خساره مزید‌بربودجه دولت وبا درنظرداشت دولت درسکتور مخابرات وزارت مخابرات از ابتدای سال ٥٦ باتجدید نظر در اجرت های تیلفـو ن تــزئیـدی ر ا بـه عمـل آورد اماعلی الرغم افـزایش محصـول و اجـر ت تیلفون وغیره‌خدمات مخابراتی طبق پیش‌بینی ای که بعمل آمده در ظرف ده سال آینـده دولت از ناحیه جبران مصارف واستهـلاك دستگاه ها ، تادیات دیون وغیره خساره ای معادل به ۳٦۱ میلیون افغانی را متحمل‌خواهد شد . بنابران برای محدود ساختن تدریجی کسربیلانس موجوده وبدست آوردن امکـانات تعمیل پروگرام‌وپلان های‌توسعه وی‌مخابراتی وعرضه خدمات بهتر به مردم درآینده فیـز اجرت تیلفون . پست ، تلکس ، تلگراف تیلی فوتو وسایر خدمات مخابراتی مـورد تجدید نظر قرار خواهد گرفت .

وزارت صحت عامه

وزارت صحت عامه در جریان سال ۱۳۵۵ به اساس طـرح وپالیسی افغـان روغتیـا پرو گرام وبا پیروی ازمشی پلان هفت ساله انکشاف صحی افغانستان از یکسو بهمنظور تحقق بخشیدن نسبی آرمـان تعمیم صحت سرتاسری درزمینه های طبوقایـوی از راه تامین آب مشروب صحی برای بیش از سه صد هزار نفر تطبیق مرحلوی واکسیناسیون امراض ساری وطرح وتطبیق ده ها پـروژه وپروگرام برای مهارنمودن بیماریهـا توانست گام های انکشافی وسیعی درجهت معافیـت کتلوی بردارد واز جانب دیگر به منظـور فراهم آوری تسهیلات لازم در زمینه هـا ی معالجوی افزایش قابل ملاحظه رادر تعداد بستر های شفاخانه های تمام کشور بهعمل آورده وهم با تهداب گذاری شفا خانه های بزرگ برخی ازولایات بزرگ کشور زمینـه معالجه عصری ومدرن رابه اساس ضرورت ها در سال آینده فراهم آورد .

وضع مقرره های تازه وازجمله مقررههای مربوط به ادویه جنریك كه كارآن در جریان این سال خاتمه یافت شرایط مساعدفراوانی را برای معالجه تمام بیماران کشوربه قیمت خیلی ارزان فراهم آورد همچنان کار هـای مقدماتی که برای به تطبیق آمدن طرح کلی معافیت کتلوی افغانستان در سـال ۱۳۵۶ صورت گرفت وقوانین تازه یی‌که به منظور ایجاد هم آهنگی ومنا سبات سالم میـا ن پرسونل مختلف صحت عامه وضع شد همه درمجموع خودکار تطبیق پروژه های وزارت صحت عامه رادرجریان سال های بعد آسان میسازد. هدف عمده واساسی‌این پروژه هـا مجموع پائین آوردن حجم وفیات اطـفال ـ مادران کار گران ودهقانان وتمام قشر هـای مردم‌بوده‌که موفقیتهای‌فراوان بدست آمده‌است گذارش زیر فشرده کوتاهی است از اجمال این فعالیت های سرتا سری در کشور کـه تقدیم میگردد :

پلان وپلانگذاری درصحت عامه :

وزارت صحت عامه باتوجه به این نکتـه که هیچ پروژه وپروگرامی در ساحه تطبیق ریفورم های مترقی نمیتواند عملی گردد مگر اینکه به‌اساس پلانگذاری منطقی و متـوازن باتمامی امکانات وشرایط طرح ریزی شـده باشد وبرداشت های آن هم آهنگ بارشد اقتصاد کشور وزمینه های اجتماعی بوده به اساس آمار وارقام دقیق ومستند و احصائیه های مورد نیازبه طرح آمده باشد در جریان سال ۵۵ باپیروی ازمشی‌افغان روغتیا پروگرام به فعالیت های مختلفهٔ پلان گـذاری صحی حق اولیت داد .

دراین سال به اساس نیاز مبرم فعالیـت بورد وپلان راکه درجریان چند سال گذشته معطل بود احیاء غور وبه منظورتطبیـق مرحله

وخالی از اشتباه پــروژه های کــه تعمیم صحت رادر نهایت خود بههمراه دارد وظایف طرح خطوط اساسی پالیسیهای عمومی انتخاب پروژه های معین ومشخص به منظور انکشاف خدمات صحی، توصل بهمیتود های علمـــی پلانگذاری ، ارزیابی اجراآت مربوط بهپروژه های انکشافی را ازپیش برده درهمه موارد مشوره های علمی مورد ضرورت را دراختیار ارگان های مربوط وزارت صحت عامه گذاشته است .

دراین سال مجموع بودجه انکشافی پروژه های صحی کشـور به ٣٣٦٥٥١٥٤٤ـ افغانی بالغ میگردید که ٥٦ فیصد افزایش رانسبت به سال پیش نشان میدهد .

در جریان سال ٥٥ ــ ٨٣ مرکز صحـی ١٥ شفا خانه وهفت پروژه تعمیراتی زیرکار بوده که ازان جمله ٢٩ مرکز صحی ــ ٦ ــ شفاخانه وچار پروژه بزرگ تعمیراتی مانند مکتب نرسنگ به ظرفیت دو صدنفر، بانك خون هرات بهظرفیت یکصد بوتل ٥٠٠ ــ سی سی خون دریك روز و ورکشاپ مرکزی بهپایه اکمال رسید وکار پروژه های دیگر نیز نزدیك به حدنهائی خود پیشرفت نمود .

در این سال طرح کلی افغان روغنیـــا پروگرام تکمیل وبه تقویتمجلس عالی وزراء ومنظوری مقامریاست جمهوری رسید همچنین برای فعالیت های آینده مکالمات کــا فی زمینه های حیاتی صورت گرفت وبرای این پروژه ها جستجوی منابع پولی وکمك های خارجی عملی شد .

١ ــ پروژه بیمه صحی مامورین .

٢ ــ پروژه اعمار مرکز تربیوی انستیتوت صحت عامه .

٣ ــ پروژه شفاخانه دوصد بستر درشمال کشور .

٤ ــ پروژه پولی کلینك مرکزی .

٥ ــ پروژه مجادله ملاریا در شمال کشور .

٦ ــ پروژه بانك خون مرکزی .

٧ ــ پروژه شفاخانه ١٥٠ بستر ولایـت بدخشان .

٨ ــ پروژه های ملاریا ، اور توبیدی . توبرکلوزبه ارتباط امداد دولت جاپان .

در همین سلسله در امور تعمیراتی سر تا سر کشور مربوط پروژه های وزارت صحت عامه که شامل ساختمان مراکز صحی اساسی لابراتواری واکسریزی میباشد بیش از حـد پیش بین شده پیشرفت درکار رونماگردید.

به صورت عمومی فعالیت های وزارتصحت عامه در جریان سال ٥٥ به اساس طرحکلی افغان روغتیا پروگرام در ده مورد زیر خلاصه میگردد که زیر بنای تمام فعالیت های صحی کشور تاختم پلان هفت ساله انکشافی صحی دولت جمهوری نیز خواهد بود .

١ ــ معافیت کتلوی .

٢ــ کنترول توبرکلوز وجزام .

٣ ــ کنترول ملاریا وسالدانه .

٤ ــ حفظ الصحه محیطی در تهیــه آب

نوشیدنی صحی ودفع کثافات .

۵ـ خدمات صحی اساسی .

٦ - شفا خانه ها .

۷ ـ خدمات معاونه فنی .

۸ ـ انکشاف قوای بشری صحی .

۹ـ تولید وتهیه ادویه وموادبیولوژی .

۱۰ ـ انکشاف امور اداری وپلانگذاری .

طب معالجوی :

در پهلوی توسعه بخش خدمات روتیـنی معالجوی درموسسات صحی کشور به منظور تسهیلات‌در امر معالجه به نکات آتی درجریان سال ۱۳۵۵ توجه شده است .

به تعداد ۱۵۰ نرس قابله ا ز مکتب نرس قابلگی ریاست زایشگاه فارغ وبه کـــار گماشته شدند. کورس لابراتواربه منظور بالا بردن سطح آگاهی پرسونل مخصو صا در رشته بیو شیمی افتتاح وبعد از ختم دوره آن، شاملان کورس به ولایات کشــور اعزام شدند. کورس تغذی برای نرس قابلـه هـا گشایش یافت . برای دوکتوران دندان یـك کورس شش ماهه افتتاح گردید .دوره تربیه داخل خدمت دکتوران جراح بعد از پنـــج سال وداخله بعد از سه سال خاتمه یافتـه وبعد از اخذ امتحان دکتوران تربیه شده به موسسات صحی کشور معرفی شدند .

الحاقیه کلینیك دندان ۲۷ ثـور تهـداب گذاری گردید . بعد از اکمال دوره ساختمانی تعداد ده دستگاه مجهز مونتاژ برای عرضــه طب دندان به کار انداخته میشود .سیمینار بزرگی به منظور کاوش راه های بهترتعمیم صحت مطابق روحیه افغان روغتیا پـروگرام برای آمران صحت عامه‌ولایات رؤسا ومامورین فنی افتتاح گردید . سیمینار امور نرسنگ به کار خود آغاز کرد .سنگ تهداب شفاخانه بزرگ میرویس نیکه گذاشته‌شد. این‌شفاخانه که دارای تمام تجهیزات عصری خواهد بـود بعد ازاکمال دوره ساختمانی به حیث مرکز تربیه ومعالجه حوضوی فعالیت خواهدداشت. مکتب نرس قابله ولایت قندهار افتتاح شد. شفاخانه ده بستر شیندند‌بکارانداخته شد . شفاخانه جمهوریت به ظرفیت ۲۵۰ بسترو با تجهیزات مدرن وعصری افتتاح شد .

شفاخانه محمـد جـانخـان در ولایــــت میدان وردك افتتاح شد . شفاخانه ده بستر ولسوالی غوریان هرات افتتاح گردید .سنگ تهداب شفاخانه بزرگ دوصد بستر ولایت هرات گذاشته شد این شفا خانه عـلاوه از عهده داربودن خدمات معالجوی صرف به حیث یك مرکز تربیوی حوضه نیز مصدر خدمات خواهد شد . مرکز تربیوی نرسنگ باظرفیت لیلیه دوصد نفر در اکبر خان مینه کابـــل افتتاح شد . شفاخانه سی بستر ولسوالـــی چمکنی ولایت پکتیا افتتاح شد . در جریان سال با استفاده از بورس های دولتی تعدادی از پرسونل وزارت صحت عامه به کشورهای خارجی اعزام شد . وزیر صحت عامه بـــه منظور وارسی از امور ولایات از موسسا ت صحی میدان وردك ، غزنی ، زابل ، قندهار

هرات ، بلخ ، هیلمند ، بادغیس ، فاریاب جوزجان، سمنگان ، بغلان ، پلخمری، قندز پروان ، پکتیا ، ننگرهار ونیز لوی ولسوالی های کشور باز دید به عمل آورد .

طب وقایوی :

وزارت صحت عامه با توجه به اهمیت آب مشروب صحی به منظور حفظ صحت وسلامت هموطنان عزیز در مناطق روستائی خویش قرار داده وبا علاقه مندی مفرط به‌این کشور مراکز صحی شفا خانه ها وقسمت مناطق نیاز مند به‌آن تهیه آب مشروب صحی راهدف اصلی ونقطه مشخص فعالیت های وظیفه که ناشی از اهداف مردمی دولت جمهوری میباشد با همکاری صمیمانه موسسات ذیعلاقه ومردم در پیشبرد پلان های صحی کشور در حدود توان خویش بذل مساعی به خرچ داده اند .

الف- تهیه آب مشروب صحی :

ولایت کابل :

در این ولایت شبکه آبرسانی الو خیل که شامل حفریك حلقه چاه عمیق نصب واترپمپ دیزلی اعمار پمپ هوز وذخیره کوچك آب و تمدید یکهزار وپنجصد متر نلدوانی میباشد تکمیل ورسمأ مورد استفاده عامه قرار گرفته است : باا کمال این شبکه در حدود سه‌هزار نفر از آب مشروب صحی مستفید گردیده‌اند.

همچنان کار ساختمان شعبه آبرسانی‌افشار دارالا مان که شامل حفریك حلقه چاه نصب واترپمپ برقی، اعمارپمپ هوزذخیره بزرگ ودر حدود سه هزار متر نلدوانی میبا شد برای بیش از سه هزار نفر آب‌مشروب صحی تهیه گردیده است .

حفر چاه عمیق شبکه آبرسا نی چهلستون درسال ۱۳۵۳ تکمیل گردیده وآماده بهره برداری میباشد ونیز در حدود هشتاد فیصد کار ساختمان پمپ هوز آن تکمیل گردیده است .

درولایت ننگرهار :

شبکه تهیه آب مشروب صحی اسعد آباد مرکز کنر ها که شامل محفوظ ساختن چشمه نصب واترپمپ دیزلی‌وتمدید داخل قریه‌بوده وبرای بیش از دوهزار نفرآب مشروب صحی تهیه میدارد ونیز سروی ومطالعات تخنیکی و انجنیری‌پروژه های‌آبرسانی شیوه وشمشبور صورت گرفته است . تااخیر امسال به تعداد پانزده پایه پمپ دستی نصب وزمینه استفاده مشروب صحی برای ده هزار نفر اماده خواهد گردید .

ولایت پکتیا :

باا کمال آبرسانی ولسوالی چمکنی که شامل حفر چاه عمیق اعمار پمپ هوز و د رحدود یك هزار و پنجصد متر نلدوانی میباشند برای چهار هزار نفر اهالی این منطقه وشفا خانه آب مشروب صحی تهیه گردیده است .

شبکه آبرسانی سید کرم درنمیه سال جاری تکمیل گردیده ومورد استفاده قرار گرفته است باا کمال این پروژه بیش‌از یکهزار

نفر ازآب مشروب صحی مستفید گردیده اند بانصب واتر پمپ درشفاخانه خوست زمینه تهیه آب‌مشروب صحی برای شفاخانه ونواحی همجوار آن میسر گردیده است .

ولایت لوگر :

سروی توپوگرافی شبکه آب مشروب‌صحی ولسوالی برکی برك تکمیل ویك حلقه چاه عمیق برای بکار انداختن شبکه حفر وامادهٔ بهره برداری میباشد تاحال در این ولایت بتعداد پنج پایه واترپمپ دستی بادر نظر داشت شرایط حفظالصحه بالای چاه های سطحی محفوظ شده نصب وامادهٔ بهره‌برداری میباشد وبرای پنج‌هزار نفرآب مشروب صحی تهیه میدارد .

ولایت غزنی :

دراین ولایت برعلاوه نصب یك تعداد واترپمپ دستی وامادهٔ ساختن آب مشروب صحی برای اهالی این منطقه شبکه آبرسانی قره‌باغ ازنگاه انجنیری سروی ومطالعات تخنیکی آن‌انجام یافته است ویك حلقه چاه بغرض تمدید شبکه حفر وآماده گردیده‌است که البته باا‌کمال این شبکه برای دوهزارنفر آب‌مشروب صحی تهیه میگردد .

ولایت کندهار :

تاحال درحدود پنجاه پایه پمپ دستی مطابق پلان مرتبه درولایت کندهار ومربوطات آن بالای چاه های برمه‌ئی نصب گردیده و زمینه استفاده آب‌مشروب صحی برای بیست هزارنفر مهیا گردیده است .

همچنان کار ساختمان شبکه آبرسانی سپین بولدك درحال جریان بوده بااکمال آن برای دوهزار اهالی آن منطقه آب مشروب صحی مهیا میگردد .

ولایت هلمند :

سروی توپوگرافی و مطالعات انجنیری شبکه های آبرسانی نوزاد وموسی قلعه ولایت هلمند تکمیل گردیده ونیز حفر چاه عمیق ولسوالی نوزاد درحال جریان بوده بااکمال این پروژه برای بیش ازچهار هزار نفرآب مشروب صحی تهیه میگردد .

ولایت ارزگان :

سروی توپوگرافی و مطالعات تخنیکی و انجنیری خاص ارزگان دهراود تکمیل گردیده ونیز حفرچاه های عمیق متذکره بپایهٔ اکمال رسیده وامادهٔ بهره برداری میباشد .

ولایت هرات :

شبکه آبرسانی گلران که شامل محفوظ ساختن چشمه وسیستم نلدوانی میباشد با استفاده از نشیب طبیعی تمدید شبکه در دومرحله تکمیل گردیده وبرای بیش از سه هزار نفرآب مشروب صحی تهیه میدارد ونیز کار ساختمان شبکهٔ آب مشروب صحی پشتون زرغون درنیم سال‌جاری تکمیل‌گردیده ومورد استفاده عامه قرار گرفته است این شبکه شامل حفریك حلقه چاه‌عمیق نصب واترپمپ دیزلی، اعمار پمپ هوز وذخیره بحجم پانزده متر مکعب آب‌بوده وزمینه آب مشروب صحی برای دوهزار نفر مهیاگردید.

است درولایت هرات، درنقاط مناسب نصب پانزده پایه‌پمپ دستی انجام یافته وجمعاً برای پانزده هزارنفرآب مشروب‌صحی میسرگردیده است .

ولایت نیمروز :

دراین ولایت شبکه‌تهیه آب‌مشروب صحی وعلاقه داری لوخی که‌شامل چاه عمیق اعمار پمپ هوزتانك ذخیره کوچك وتمدید سیستم نلدوانی میباشد دراواخر ربع سوم سال‌جاری تکمیل گردیده ورسما مورد استفاده اهالـی آن‌منطقه قرار گرفته است باتکمیل ایـــن پروژه درحدود دوهزار نفر از اهالی ایـــن منطقه ازآب مشروب صحی مستفید گردیده‌اند همچنان درجریان سال جاری در مربوطات این ولایت به‌تعداد بیست پایه پمپ دستی درنقاط مناسب وقریه‌جات نیازمند نصب‌ومورد استفاده اهالی آن منطقه قرار گرفته اسـت باتکمیل این پروژه درحدود دوهزار نفر از اهالی این منطقه ازآب مشروب صحی‌مستفید گردیده اند همچنان درجریان سال جاری در مربوطات این ولایت به تعداد بیست پایـه پمپ دستی درنقاط مناسب وقریه‌جات نیازمند نصب ومورد استفاده اهالی قرار گرفته وبه صورت مجموعی برای پانزده هزار نفر آب مشروب صحی تهیه میدارد .

ولایت بلخ :

دراین ولایت کار ساختمان شبکه هـــای آبرسانی القجی وشولگره دراوائل سال جاری به‌پایه اکمال رسیده وبرای بیش از پنـــج هزار نفرآب مشروب صحی تهیه گردیده‌است این شبکه هاشامل چاه های عمیق نصب‌پمپ های دیزلی اعمار پمپ هوز وذخایر کوچك آب میباشند تاکنون درموبو طات این ولایت به‌تعداد ده پایه پمپ دستی وجمعاً بـــرای هفت هزار نفر آب‌مشروب صحی تهیه گردیده اســت .

ولایت بدخشان :

شبکه تهیه آب‌مشروب صحی چاپا بـت بامحفوظ ساختن چشمه‌وتمدید سیستم نلدوانی جمعاً برای یك هزار نفرآب مشروب صحـی تهیه میدارد، پروژه تهیهٔ آب مشروب صحی فیض آباد مرکز ولایت بدخشان تحت مطالعه بوده باتکمیل مطالعات نهائی‌انجنیری درتمدید آن درسال آینده اقدام بعمل خواهد آمد .

برعلاوه آنچه دربالا تذکر داده شد بـــه تعـداد صد پایه پمـــپ دستی درولایـات کشور نصب گردیده که ازاین طریق امکا ن تهیه آب‌مشروب صحی برای پنجاه هزارنفر مهیا گردیده است .

حفظ ومراقبت شبکه های آبرسانی وپمپ های دستی که دراثر استهلاك ویـا عوامـل طبیعی خساره برمیدارد جزء وظیفه‌اساسی‌این اداره بوده‌درحدود یك صدپایه‌پمپ‌دستی‌ترمیم ودراکثر شبکه‌ها نواقص ویاکمبودی های موجود اصلاح‌وسیستم آبرسانی شکل بهتربخودگرفته که بااین تغییرات واصلاحات کیفیت پروژه‌ها بهتر وبهره برداری آن بیشتر شده است .

ملاریا :

در سال ۱۳۵۵ معرفت جغرافیائی تکمیل گردید .

کروکی بسیط ۱۷٦۱ قریه تجدید شد و ۹۳٤۸٦۷ حویلی به وسیله پرسونل این اداره نمبرکوبی گردید .

ازآغاز سال روان تااخیر عقرب ۱۷٦۳۰۳۵ عدد سلاید خون ازمریضان مشکوك تبدار جمع آوری شد کهازان جمله ۱۱۵۸۷۲ واقعه مثبت ملاریایی کشف وزیر تداوی گرفته شد .

در عملیات دواپاشی سال جاری با دی ـ دی ، تی ۱۷۱۳۹٤ نفر باملا تیون دوره اول ۵۲۵٦۳۰ نفر طور مستقیم در مقابل ملاریا حمایه گردیدند .

بامعامله آب باتیل دریك سطح ٤۵٦۱۰٦۳ متر مربع جمعیت ۱۰٦۲۳۷۱ نفر حمایه شد .

همچنین درهمین مدت ۲۹۷۸۲۰۷۰ ماهی کموزیا در مزارع شالیکاری وبرید نگ پذیس هاتوزیع شد .

برای فراهم آمدن تسهیلات لابراتواری در سال ۵۵ تعداد لابراتوار های اصلی از۳٤ به ۳۷ واز لابراتوار های فرعی از٦۷ به۱۳۵ و تعداد میکرو سکوب هااز ۲۱۷ به ۲٤۰ بالا برده شد .

فعالیت انتمولوژی ملاریا :

شعبه انتمولوژی بسط و توسعه داده شد. تعداد کورس تو جیهی برای پرسونل در کابل وجلال آباد افتتاح شد .

بیست نفر از پرسونل برای مدت سهماه به تهران فرستاده شد .

دریونت هیلمند بهکمك متخصصان یونسیف تحقیقات مثمر تری در دوره انتقال ملاریا انجام شد .

یونت دلارام جدیداً رویکارآمد وکاریونت فراه ونیمروز جدا گردید .

به منظور تربیه پرسونل ۹ کورس عالی ملاریالوژی در رشته های مختلفه ملاریا برای پرسونل ومامور ان آن درجریان سال افتتاح گردید .

همچنینفلمهای ملاریایی تهیهشد، پوسترچاپ گردیدونشریههای خارجیدربخشتعلیماتوقایه ملاریا بهمردم عرضه شد .

کنترول امراض ساری :

سرویلانس تشوشات معدوی امعائی :

باتوجه بهکثرت بیش ازاندازهاینتشوشات وبه منظور جلوگیری ازان درجریان سال روان تصمیم راپور گیری درتمامکشور عملی شد . ادویه وسامان سرویلانس به تمام تاسیسات کشور ارسال گردید سمپل هاجمع آوری گردید ولابراتوار شد .اطلاع نتایج با سریع ترین وسایل مخابراتی بهمراجعمربوطه صورت گرفت . رهنمایی پرسونل باساس تازه ترین متودهای علمی تحقق یافت وتیم های عاجل تاسیس گردید تادر مراکز شیوع مرض به زودترین فرصت ازبین برده ومریضان ازطریق آن به تداوی گرفته شوند .

تعداد بیست ودو هزار حلقه چاه در کابل کلورین پاشی شد .

تراخم :

۲۲نفر روغتیاپال جدیدتربیه‌گردیدند در ولایات هرات، بادغیس ، فراه ، پروان ، کابل و لغمان در ۳۳ مرکز صحی ۱۲۰۹٤۳ نفر از نظر تراخم معاینه وبیش از ۲۹ هزار نفر مصاب تراخم زیر تداوی جدی گرفته شدند.

دیفتری :

همچنین در همین سال شعبه دیفتری با تطبیق واکسین (تی.پی.دی) علیه امراض دفتری تیتانوس وسیاسرفه مجادله جدی صورت گرفت.

توبرکلوز :

در سال ۱۳۵۵ انستیتوت حوضه کابل برای فعالیت جامع تصنیف شد حوزه جلال اباد از سر رونق گرفت وحوزه قندهار دو باره به کار آغاز کرد .

برای مجادله علمی ترسیستم کار تونیك توبر کلوز رواج داده شده اجرای معاینات روزانه وتست های توبرکلین تحقق یافت.

کمك موسسه یونیسف و ریاست وترنری وزارت زراعت وفاکولته وترنری با پروژه ملی مجادله توبر کلوز جلب گردید .

در ساحه ارتباطات بین المللی موسسه توبر کلوز افغانستان به عضویت موسسه بین المللی توبر کلوز جهانی پذیرفته شد. دودستگاه اکسریز جدیداً در جلال آباد و مزارشریف وبه‌کار انداخته شد .

تطبیق واکسین (بی.سی.جی) به پیمانه وسیع تراز گذشته در تمام کشور عملی گردید چنانکه در سه ربع سال جمعاً ۱٦٦۰۸۲٦نفر واکسین شده واز جمله بیش از چهل هزار نفر درسه نوبت تداوی شدند و در همین مدت بیش از سی ویك هزار وسه صد تست لابراتواری نیز برای مریضان توبرکلوز صورت گرفت .

مراکز صحی اساسی :

انکشاف سیستم راپور دهی، با داخل کردن جداول توحید خدمات روزانه مراکز صحی اساسی سیستم راپوردهی وراپورگیری انکشاف قابل توجه نموده چنانکه افزایش راپور ها از ۲۹ فیصد درسال ٥٤ به٦٤وسال ٥٥ از ۳۱ فیصد ربع دوم سال ٥٤ به ٦۱ فیصد همین ربع سال ٥٥ این‌بهبود چشم‌گیر است .

تربیه قبل ازاشغال وظیفه :

در آغاز سال کورس توجیهی برای چهار تیم سیار تربیوی ونظارت خدمات‌صحی اساسی برای داکتران . نرس قابله ها ، روغتیا پالها ، مدیکل ریکاردر ها . ومعاونان لابراتوار دایر گردید .

چهار تیم تربیوی ونظارت در مدت شش ماه اول پرسونل ۲۸ مرکز صحی اساسی را در خود مراکز زیر تربیه گرفتند .

تیم های نظارت در همین مدت از طرزکار (۱۰٤) مرکز صحی باز دید وجهات بهبودی به مطالعه گرفته شد .

در حدود پنجصد جلد کتاب ورساله مأنویل درطباعتی وزارت صحت عامه طبع وبه منظور بالا بردن سطح اگاهی کار کنان در مراکز

صحی کشور توزیع شد .

طبع نقشه ها :

به منظور بهبود علمی کار نقشه هایی بهمقیاس یک‌بر۱۰۰۰ر۰۰۰ویک بر۲۰۰۰ر۰۰۰ ویک‌بر۳۰۰۰ر۰۰۰ ازافغانستان طبعوبدسترس مراکز صحی اساسی وشعبب وزارت صحت عامه گذاشته شد .

درجریان‌سال۱۳۵۵مراکزصحی‌اسلام‌قلعه، هرات زنده جان هرات . پشتون زرغون هرات . انجیل هرات . گذره هرات . واژه خواغزنی . ارغنداب وزابل افتتاح شده وپرسونل مورد ضرورت وسامان طرف احتیاج شان فرستاده شد .

توزیع مواد غذایی:

در جریان سال ۵۵ به منظور کمک به مادران شیرده وکودکان وبهبود حالات جسمی شان سلسله امداد مواد غذایی شیر . روغن وگندم به پیمانه وسیع ودر تمام کشور از راه کلنیک های مربوطه دوام داشته است .

انستیتوت پتالوژی :

در جریان سال جاری یکتعداد از دکتوران جوان به منظور آشنایی با آثار ولوازم‌وسامان جدیدطبی در انستیتوت پتالوژی زیر تربیه گرفته شدند مدت آموزش آنها دو سال است.

برای دفع مرض چرمک که در ولسوالی گلران هرات شیوع دارد تعدادی از متخصصان پتالو ژیست به همراهی متخصصان خارجی به این ولسوالی سفر هایی نمودند که در نتیجه تحقیق عامل مرض کشف گردید.نتیجه این مطالعات دریک نشریه به وسیله این انستیتوت چاپ شد که مورد توجه مقامات طبی جهان قرار گرفت وازان نقد وستایش گردید .

ثبت نام مرض کانسر از تمام شفاخانه های کشور به صورت مستند وعلمی شروع شد این کار مقدمه تحقیقات سرطان شناسی در افغانستان به صورت مدرن طبی آن میباشد .

ریاست ارتباط خارجی :

به منظور جلب کمک بیشتر سازمان های صحی وطبی جهان در جریان سال ۱۳۵۵ با این موسسات جهانی تماس گرفته شد و به آنها پیشنهاد کمک دهی گردید تا به استفاده ازین امداد پروژه های وزارت صحت عامه درجریان پلان هفت ساله صحی کشور تحقق پذیرد .

ارائه در خواست کمک به موسسه صندوق وجهی ملل متحد برای فعالیت های نفوسی .

در خواست عضویت به ساز مان بین‌المللی ضد توبر کلوز با تادیه سالانه پنجصد فرانك فرانسوی به صندوق آن موسسه .

مذاکره با موسسه یونسف به منظورجلب امدادموسسات ملل متحددرپروژه اعمارشفاخانه معتادان در بدخشان .

پیشنهاد کسب امداد دو میلیون وهشتصد هزار دالر برای پروژه های وقایوی ومعالجوی افغانستان در سال ۱۹۷۷ به موسسه یونسف

جلب کمک های بین المللی به منظور

امحای ملاریا از افغانستان .

تماس با حکومت جاپان برای اعمار موسسه جدید توبر کلوز در کابل وواحد های آن در ولایات .

تماس با موسسه یونسف به منظور اعمار شفاخانه پنجصد بستر کابل .

تماس با موسسه صحی جهان به منظور تدویر ورکشاپ ملی در منطقه بهارك بدخشان

اشتراك در اسامبله صحی جهان وکمیته منطقوی به منظور جلب بیشتر امداد .

تماس با دولت شوروی برای جلب کمك بیشتر .

امضای موافقت با موسسه صندوق وجهی حمایت اطفال به منظور همکاری فنی وتقویه مادی وتربیوی پروژه شیوکی .

کسب امداد معادل یك میلیون ودو صد هزار دالر (یونسف) برای سال‌های ٧٦ تا ٧٩ استفاده‌از ١٢ سکالرشپ ٧ سیمینار و ٨ کورس مجالس واجتماعات .

انجمن رهنمای خانواده :

در جریان سال اضافه از کلینیك های گذشته تعداد ده کلینیك تازه دراین مناطق افتتاح وبه فعالیت آغاز کرد .

افتتاح کلینیك فرعی پغمان ، کلینیك‌فرعی میدان، کلینیك بغلان ، کلینیك فرعی ارزگان، افتتاح‌کلینیك‌بادغیس، کلینیك فرعی جوزجان، کلینیك‌فرعی‌سمنگان، کلینیك فرعی تخار، کلینیك فرعی بامیان وکلینیك فرعی چغچران .

یك هیات ترینینگ به کلینیك های ولایات کشور فرستاده شد تا ازنز دیك با بر رسی مشکلات تطبیق پروژه ها راه حل آنرا کاوش واصول عملی توی رابه پرسونل بیاموزانند این پروگرام نظر به مفیدیت خود در تمام جریان سال ادامه دارد امسال انجمن دارای (٣٧) کلنیك در تمام افغانستان میباشد .

پروژه توامیت انجمن رهنمای خانواده با پروژه مبارزه با بیسوادی عملی شد به‌اساس این توامیت مبلغه های انجمن ضمن ویزت خانه به خانه سواد آموزی نیز می کنند .

در حال حاضر به منظور بر رسی بهتراین پروژه تازه دو کلینیك درمرکز وسه کلینیك تازه دیگر در ولایت ننگرهار . قندهار و ولسوالی میربچه کوت افتتاح شد .

تبلیغات ونشرات به منظور تفهیم پروگرام های انجمن به مردم از راه فلم . سلایه . نشریه وچاپ مجله ماهوار به‌صورت دوامدار وبیشتر از گذشته عملی گردید .

فلم (کود کانیکه فردا رامی سازند) به همکاری موسسه افغان فلم اماده‌نمایش گردید تبلیغات خانه به خانه در تمام نواحی کابل دوام داشته واز این طریق (٨٦٣٨٧) خانم تازه کارت ویزت گرفته اند .

همچنان در تبلیغات کنار بستر درشفاخانه ها تعداد ١٨٧٢٠ خانم به ویزیت شد کا ن افزایش بعمل آمده است .

جمعاً دراین سال ٢٣٩٩١ نفر کارت‌رهنمائی انجمن را اخذ داشته ومرتباً به‌کلینیك ها

مراجعه می کنند .

تربیه :

در جریان سال به منظور بالا بـــردن سطح آگاهی ودانش پرسونل انجمـــن ، کورس ها وسیمینار هائی به شرح زیردایر گردید :

کورس تدریسی برای ۳۶ نفر مبلغه های ولایات از اول تا ۳۱ سرطان سیمینار پلان گذاری خانواده برای آمران صحت عامهٔولایات

سیمینار آمران مراکز صحی اساسی از ۵ تا ۳۱ اسد .

رفرشر کورس برای ۱۳ نفر قابلهٔ از ۳ تا ۱۰ عقرب .

رفرشر کورس برای ۲۹ نفر رهنما یا ن خانواده از ۱۵ تا ۲۰ عقرب .

رفرشر کورس برای ۲۹ نفر رهنما یان خانواده از ۲۵ تااخیر عقرب .

رفرشر کورس برای ۲۲ نفر دکتور انجمن رهنمای خانواده .

بر رسی وار زیابی امکا نات تاسیـ ـی کورس های مبارزه بابی سوادی در ولایات ومرکز کشور از راه انجمن .

ارتباطات خارجی انجمن :

راپور های سه ماهه وشش ماهه انجمن کهبه زبان انگلیسی ترتیب میگردد موردقبول حوزه تونس ودفتر مرکزی انجمن در لنـدن قرار گرفت وبه موجب آن قسمت دوم امداد بین المللی به افغانستان تضمیـــن شـــد نمایند گان انجمن در سیمینار هایبین‌المللی منعقده تونس قاهره وای. پی . پی. اف در لندن وامریکا اشتراك نمودند .

در جریان سال دو ورکشاپ صحی حیاتی به سویه جهانی یکی زیر عنوان ورکشـاپ بین المللی صحت و حیات بهتر در خانواده در کندز وورکشاپ دومی بین المللی سواد آموزی حیاتی درپلخمری افتتاح گردید .

بهمنظور قدردانی ازفعالیت انجمن رهنمای خانواده در افغا نستان حکومت امریکا بـــه تقریب دوصد مین سالگرد استقلال خودمدال افتخاری به انجمن اعطاء نمود .

بیمه صحی مامورین :

اصل سر مایه منظور شده در جریان سال ۱۳۵۵ــ۹۱۶۳۱۲۱٫۰۰ ـ افغانی در ســال حاضر این موسسه صرف در کابل فعالیت دارد درجر یان سال امکانات تاسیس شعب آن درولایات به ارزیابی ومطالعه گرفته شد .

شعبه فیـز یـــو تـــر ا پـــی موسسه که نسبت بسر آمدن دوره کانترس خارجی آن معطل بود دوباره بعـد از تربیه پرسونل مورد ضرورت به کار اندا ختهشد .

در جریان سال تعداد بیش ازسه هزارو سه صد نفر با اشعه این دستگاه تدا و ی شـــد ند .

همچنین شعبه اکسریز در چهار ماه اخیر تعداد ۱۴۳۲ رادیو گرافی داشته است .

درین ســال اقـدامات بـرای احیای مجدد شعبه اکسریز والکترو کار دیو گرام موسسه صورت گرفت به زودی دستگاه این شعبه به

کار می افتد .

در پنج ماه اخیر طور وسطی هرماه بیش از۱۵ هزار نفر ازماموران در کلینیک های مربوط مورد معاینه وتداوی قرار گرفته ودر همین مدت بیش ازیك ملیون تابلیت وپنجاه وسه هزار امپول مصرف شده است .

د بلخی ابن سینا در ملغی :

مدیریت تورید :

از طریق این مدیریت مبلغ دو مبلیوندالر ادویه جنریك و مبلغ یك میلیون دالر ادویه مواد کیمیاوی وسامان طبی وفلم اکسریز فرمایش داده شده است .

مدیریت لابرا توار ها :

در آمریت اسپریت کشی این مو سسه در طول سال ۵۵ باندازه دوازده هزار لیتر الکول ۷۵ درجه استحصال گردیده است .

در پروژه تابلیت ودراژه سازی تولیدات آتی صورت گرفته است .

درسکشن تابلیت سازی در حدود بیست ملیون تابلیت .

در سکشن دراژی سازی در حدود پنجلك تابلیت دراژه، درپروژه تینچروسیروپ سازی این مدیریت اقلام آتی تولید گردیده است :

تینچر به مقدار یکهزارو هفتصد لیتر

سیروپ به مقدار نهصد لیتر .

سلو شن به مقدار یکهزار لیتر .

پوماد طبی درحدود یك ملیون گرام پوماد.

آب مقطر به مقدار سه هزار لیتر .

مدیریت فروش :

از طریق این مدیریت در حدود ۹۷میلیون افغانی ادویه وسامان طبی فلم اکسرے بر شفا خانه های وزارت صحت عامه وسایر موسسات طبی کشور بفروش رسیده است .

مدیریت جنریك :

از طریق این مدیریت برای یك تعداد عمده فروشی ها وادویه فروشی ها وسایر موسسات صحی کشور که پروفار مه های کمپنی های تولید ادویه راجهت اخذ اجازه فرمایش بان مدیریت ارسال داشته انـد اجازه تورید صادر گردیده است ونیز برای مراجع فوق الذکر اجازه خروج اموال واصله شان راصادرنموده‌اند که مبالغ اسعاری آ ن ذیلاتوضیح میگردد :

فرانك سویسی ـ ۲۲۸۵۱٤۲ر۰۱

فرانك فرانسوی – ۳۱۹۱۹۳۲ر۷۵ ـ

دالر امریکایی ـ ٦٤٥٨٦ر٦٥

پوند انگلیسی ـ ۳۹۱٥٤۰ر۵۳ ـ

مارك جرمنی ـ ۱۳٤۷۱٦۲٦ر۱۰

کلدار پاکستانی ۸۹٦٦٥۰ر۰۰

کرون دنمارکی ـ ٦۸۷۱۳۸ر۰۰ ـ

فرانك بلجیمی ۲۱٤۸۰۰۰ر۰۰

مبالغ اسعاری اجازه خروج :

فرانك سویسی ۷۲۹۰۱۷۱ر۹۳ ـ

فرانك فرانسوی ٢٩٩٠٩١٧٫٢٣ ـ
دالر امریکائی ١٤٤٣٥٤٦٫٢٤
پوند انگلیسی ٣٣٣٧٤٨٫٥٥ ـ
مارك جرمنی ٢٥٧٧٨٢٨٫١٣
کلدار پاکستانی ١٧٥٤٤١٫٠٠ ـ

علاوتاً تذکار می یابد که بتعداد چهار پایه ماشین تابلیت سازی وملحقات آن در چوکات پروگرام انکشافی لابراتوار به منظور بلند بردن سطح تولید بخارج فرمایش داده شده است که عنقریب به کابل مواصلت و بعد ازنصب آماده بهره برداری خواهد شد .

اسا سنامه دبلخی ابن سینا درملغی موسسه در شش فصل که به داخل بیست و هشت ماده میباشدذریعۀ فرمان نمره (٥٢٢) ١٥٫٣٫٥٥ دارالانشاء مجلس عالی وزراء نافذگردید .

همچنین قانون ادویۀ جنریك بداخل شش فصل که حاوی سی وپنج ماده میباشد توسط فرمان شماره (٧٧٢) ١٤٫٦٫١٣٥٥ دارالانشاء مجلس عالی وزراء ابلاغ شدکه شش ماه بعداز نشر آن در جریده رسمی نافذ میگردد .

ونیز منظوری فور مو لیر ملی ادو یه با در نظر داشت بهبود وضع تورید دواء وحمایه قوه خرید مستهلك ترتیب گردیده توسط فرمان (٧٧٤) ١٤٫٦٫١٣٥٥ مجلس عالی وزراء ابلاغ شده است .

موسسه صحت عامه :

موسسه صحت عامه یگانه موسسه تحقیقاتی وتر بیوی در زمینه پرابلم های صحی کشور میباشد این موسسه با دیپارتمنت های اپید یمیولوژی ، میکرو بیو لوژی ، حمایۀ طفل ومادر ، تعلیمات ونشرات صحی تعلیم وتربیه پرسونل کیمیاوی تحلیلی ، معاینات توکسی کولوژیك ، معاینات مداری وتوصیفی دوایی برای تمام کشور ومعا ینات مواد غذائی همه جانبه ، موسسه تهیه واکسین پروژه تربیوی صحی شیوکی باساس هدایات دافغان ملی روغتیا پروگرام جهت شناخت وتشخیص پرابلم های عمده صحت که همیش صحت و سلامتی هموطنان عزیز را تهدید می کند در جریان سال ٥٥ با در نظر داشت شرایط محیطی ، اقتصادی ، اجتماعی و کلتوری کشور در حدود امکانات دست داشته خود برای پی ریزی وطرح پروگرام های موثر به غرض بهبود عرضۀ خدمات صحت عامه کوشیده است تاپروگرام های تحقیقاتی وریسرچ را که ممد ومکمل خدمات میباشد درزمینه امراض ساری وسؤتغذی ، پروبلم های صحی مادران واطفال و حفظ الصحه محیطی پیش ببرد .

به استثنای مطالعات اپیدیمیولوژی امراض ساری، آفات ناشی ازسؤ تغذی و شرایط نامساعد حفظ الصحه محیطی عدم موجود یت آب صحی اشامیدنی ، تولید وعرضه مواد غذائی ، کنترول صحی کار گران مواد غذائی پرابلم های عمده صحی کشور را تشکیل میدهد . به ارتباط مطالب متذکره در سال ١٣٥٥ دردیپارتمنت های این موسسه تحقیقات آتی صورت گرفته است :

مطالعه لشمانیا جلدی یا سالدا نــه در اطراف و شهر کابل .

مطالعه امراض معدیی معائی وپیش بــرد پروگرام سر ویلانس آن در سراسر کشور .

تحقیق ومطالعه کــارگران مــواد غـذایــی ازنظر امراض باکتر یائی ، پرازیتی ومقارنتی

اجرای‌معاینات لابراتواری در نزد (٥٦٠٠) نفر حجاج که عازم بیت‌الله شریف شده‌بودند ازنظـر امـراض معدی معائی ، تـوبرکلـوز، تعین گروپ خون .

تحقیق درباره انتانات طرق تنفسی درنزد اطفال کودکستان ها ، مکاتب وپولی کلینیك های حمایه طفل ومادر .

مطالعه وتحقیق در باره دفتری در نــزد اطفال .

مطالعه پرابلم سوء تغذی در نزد مادران شیرده وزنان حامله .

معاینهٔ آب های آشامیدنی شهرکابل .

اجرای معاینات باکتر لوژی ، کیمیاوی آب

اجرای پروگرام های تعلیمات صحی د ر دهات وقریه های کشور .

دایر نمودن سیمینار های تغذی در مرکز وولایات کشور برای دکتوران و پرسونــل صحی .

تولید واکسین سگ دیوانه ، محرقــه واوتو واکسین مقابل آفات میکروبی معیــن

تنظیم وانسجام دوباره مرکزتربیوی صحی شیوکی بغرض اماده ساختن جهت تطبیقات ساحوی پرسونل صحی .

وزارت معادن وصنایع

ساحة استخراج معادن :

به تاسی ازاهداف دولت جمهوری افغانستان وبمنظور استفاده اعظمی ازمنابع طبیعی کشور برای انکشاف اقتصادی مملکت ریاست استخراج سعی مینماید تامطابق به پلان پیشبینی شده ازمعادن بصورت درست بهره برداری واستخراج نماید، ودرسال ٥٥ از معادن نمك، تلك، بیرایت، لاجورد وزغال سنگ سبزك، بهره برداری نموده که بعضی ازمواد معدنی مستحصله برای رفع احتیاجات داخلی صرف گردیده وبعضاً درمارکیتهای خارجی بفروش رسیده است،که اینك بهره برداری از معادن متذکره که ازطرف ریاست استخراج صورت گرفته ذیلا توضیح میگردد :

معادن نمك :

استخراج معادن نمك ولایات هرات، تخار، میمنه وبلخ ازمدت ها به اینطرف تحت نظر مامورین فنی صورت گرفته که درسال ٥٥ مقدار ٧٢ر٦٦٦ر١٣٩ تن نمك استخراج که ازآن جمله مقدار ٦٩٥٨٥ر٥١٨ تن در بدل قیمت ٣٥ر٤٠٦٨٨٨٣٣ـ افغانی بفروش رسیده است .

معدن تلك :

تلك که درمعادن اچین ومامااخیل ولایت ننگرهار موقعیت دارد ازمدتی به اینطرف کار استخراج آن شروع است ولی ذخیره معدن تاکنون تثبیت نیست زیرامطالعات دقیق تاکنون صورت نگرفته است .

درسال ٥٥ مقدار ٨٦٨٥ تن تلك استخراج گردیده که مقدار ٣١٦ر٥٦ تن دربدل قیمت ٨٦ر٦٠٩٥٢١ـ افغانی بفروش رسیده .

معدن بیرایت هرات :

ازمعدن بیرایت سنگلان هرات در طول سال ٥٥ مقدار ٤٦٤٥ تن تحت نظر مامورین فنی ریاست استخراج بهره برداری گردیده که ازآنجمله مقدار ٣٤٨١ر٢٣ تن دربدل قیمت ٥ر٥٧٤٤٠٢٩ افغانی بفروش رسیده است .

معدن لاجورد :

ازمعدن لاجورد بدخشان درسال ٥٥ مقدار ٧٤٠٦ کیلوگرام لاجورد استخراج گردیده که مقدار ١٧٢ر١٢٥٢ کیلوگرام لاجورد بدرجه های مختلف به قیمت ٤٦ر٣٠٠٢٤٥ دالر بفروش رسیده است .

معدن زغال سنگ سبزك :

این معدن در هرات موقعیت داشته برای سروی مقدماتی وتثبیت ذخایر آن یك تعداد متخصصین نظربه عقدقرارداد که باچکوسلواکیا صورت گرفته مشغول مطالعه می باشندوهنوز مطالعات نهائی پروژه صورت نپذیرفته است بمنظور استخراج معدن یکتعداد ماشین آلات خریداری گردیده است . درسال ٥٥ مقدار ٢٩٤٣ر٧٧ تن زغال استخراج و مقدار

۲۱۲۸ر۷۳تن آن دربدل قیمت ۷۵ز۲۳۵۰۳۸۰ افغانی بفروش رسیده است . اززغال سنگ این معدن برای انرژی فابریکات سمنت‌هرات وقندهار درنظرگرفته شده است .

تصدی زغال سنگ شمال :

فعالیت تصدی زغال سنگ شمال شامل ساحه معادن کرکر، آشپشته ، دره صوف بوده ودرطول سال ازمعادن متذکره مقدار ۱۵۵۴۹٤ تن زغال سنگ استخراج و مقدار ۱٦۲۰۰۳ر۷٤۷ تن بدسترس موسسات وبازار های داخلی گذاشته شده است .

ساحه صنایع وانکشافی :

پروژه نساجی هرات :

فابریکه نساجی هرات بظرفیت ۱۲ملیون مترتکه و۵۰۰ تن‌نخ درسال،درپلان‌هفت ساله دولت شامل بوده امور مقدماتی ساختمانی وانتقال ماشین آلات درششی ماه اول سال ۵۵ شروع وکار ساختمان آن توسط دستگاه ساختمانی بنائی جریان دارد، انتظار میرود تاسال ۱۳۵۷ کارآن ختم وبفعالیت آغاز کند.

پروژه نساجی کندهار :

فابریکه نساجی نخی‌کندهار نیز مطابق‌پلان هفت ساله درنظرگرفته شده ظرفیت سالانه آن ٤۰ ملیون مترتکه ۱۰۰۰ تن نخ می باشدامور ساختمانی آن در اواسط سال ۵۵ شروع وانتقال ماشین آلات و کار ساختمانی آن جریان دارد، فابریکه مذکوردرسال ۱۳۵۷ تکمیل وبه بهره برداری آغازخواهد کرد .

پروژه پشمینه بافی کندهار :

این فابریکه به ظرفیت ٦۰۰ هزارمترتکه پشمی و۳۰۰ تن نخ قالین درسال ، شامل پلان بوده،کارساختمانی آن دراواسط سال ۵۵ شروع واموسساختمانی آن جریان دارد .

پروژه توسعه نساجی بلخ :

فابریکه نساجی بلخ بظرفیت ۸ ملیون متر تکه درسال فعالیت داشته و جهت استفاده بیشتر امور توسعوی فابریکه نساجی بلخ با ظرفیت ۱۲ ملیون مترتکه و۱٦۰۰ تن نخ در پلان هفت ساله شامل و امور ساختمانی مونتاژتجهیزات وماشین آلات طی سال ۱۳۵۵ تقریبا تکمیل وعنقریب موردبهره برداری قرار خواهد گرفت .

پروژه سمنت هرات :

فابریکه سمنت هرات‌که قدم مثمری دررفع نیازمندی کشور بر میدارد بظرفیت سالانه ۲۱۰ هزارتن سمنت در پلان هفت ساله گنجانیده‌شده ودرسال۱۳۵۵فزیبیلتی‌و پریفزبلتی آن تکمیل، راپور اقتصادی وتخنیکی تهیه وهمچنان آفرگیری ماشین آلات وارزیابی آنها صورت پذیرفته است، وامور ساختمانی‌آن در اوائل سال ۵٦ شروع خواهد شد .

پروژه جن وپرس تیلکشی بادغیس :

فابریکه جن وپرس وتیلکشی بادغیس به ظرفیت سالانه مقدار ۵۵۰۰ تن پخته محلوج و۱۳٤۵تن روغن درنظربوده، درسال۵۵ راپور اقتصادی وتخنیکی آن تکمیل و بعداًتحلیل وارزیابی گردیده است و ضمنا آفرهای

ماشینری واصله نیزارزیابی شده است .

پروژه جن وپرس کندز :

این فابریکه بظر فیت ۱۵۰۰۰ تن پخته محلوج درسال تحت مطالعه بوده ومطالعات مقدماتی آن طی سال ۵۵ تکمیل گردیده است.

پروژه تولید شکر بغلان :

فابریکه شکر بغلان علاوه برفابریکه موجوده برای رفع نیازمندی شکردرداخل مثمربوده وبه ظرفیت سالانه ۲۷۰۰۰ تن شکرشامل پـلان هفت ساله می باشد، درطول سال ۵۵ راپور فزیبلتی پری فزیبلتی وهمچنان راپوراقتصادی وتخنیکی آن ترتیب وآفرهای ماشینری واصله ارزیابی شده است .

پروژه تیلکشی کندز :

فابریکه تیلکشی کندوز به ظرفیت سالانه ۸۰۰۰ تن روغن درنظر می باشد فزیبلتی وپری فزیبلتی وهمچنان مطالعات تخنیکی واقتصادی آن صورت پذیرفته واجرای مراحل بعدی درسال ٥٦ ادامه دارد .

توسعه وتجدید میوه قندهار :

راپور اقتصادی وتخنیکی تهیه ومطالعاتی نیز درمورد صورت گرفته است ظرفیت سالانه این فابریکه ۲۲۵۰ تن میوه پروسس شده می باشد .

پروژه کاغذسازی پروان:

طی سال ۵۵ فریبلتی وپری فزیبلتی توام بامطالعات مقدماتی تخنیکی واقتصادی فابریکه صورت گرفته وظرفیت این فابریکه تولیدپنج تن کاغذ درسال می باشد .

پروژه مسلخ غزنی ویاشمرك :

مطالعات تخنیکی واقتصادی این فابریکه صورت گرفته علاوتا راپور تخنیکی واقتصادی آن نیز ترتیب گردیده است .

پروژه دباغی غزنی :

مطالعات تخنیکی واقتصادی این فابریکه صورت پذیرفته وضمنا راپور اقتصادی و تخنیکی آن نیزتهیه شده است .

پروژه دباغی وبوت دوزی هرات :

راپور اقتصادی وتخنیکی این پروژه ترتیب وهمچنان راپور مطالعات آن ارزیابی وتحلیل گردیده است، علاوتا آفرگیری ماشین آلات ومطالعه وارزیابی آن نیز انجام گردیده .

پروژه کاستك سودا :

مطالعات تخنیکی اقتصادی درین پروژه انجام وراپور تخنیکی واقتصادی نیزتهیه گردیده است .

پروژه چینی سازی :

مطالعات مقدماتی اقتصادی وتخنیکی روی این فابریکه صورت گرفته است .

پروژه شیشه سازی :

مطالعات اقتصادی وتخنیکی صورت گرفته وراپورتخنیکی واقتصادی جهت تحلیل و ارزیابی آماده میباشد وعلاوتا متذکر بایدشد که روی پروژه های خریطه پلاستیکی وتجدید ساختماتی جن وپرس های موجوده نیز یك سلسله مطالعات مقدماتی صورت گرفته است.

پارکهای صنایع کابل :

آمریت انکشاف مناطق صنعتی بامـور

ساختمانی تعمیرات اداری سرکها وفابریکه‌ها رسیده‌گی نموده ودرطول سال ۵۵ یکقدارزیاد زمینهای انکشاف یافته به مستحقین توزیع وعلاوتا یکتعداد اشخاص فابریکه های شانرا فعال ساخته وفعلا ازسب استیشن برق که بقدرت ۱۵ هزارولت برق فعال گردیده است استفاده مینماید .

تعمیر مرکز تسهیلات تخنیکی که‌کار ساختمان آن تکمیل گردیده درجریان سال ۵۶ وسایل ماشین آلات آن مونتاژوبسته‌کاری خواهد شد که بافعال ساختن این مرکز تخنیکی مشکلات فابریکه ازناحیه ترمیم و ساختن بعضی پرزه جات تااندازه مرفوع خواهد شد. برعلاوه مطالعات درمورد پارکهای صنایع درولایات هرات، کندهارو بلخ، نیز صورت گرفته است .

پروژه توسعه نساجی بگرامی :

فابریکه نساجی بگرامی‌که با ظرفیت ۱۵ ملیون مترتکه درسال فعالیت مینمود بمنظور بلندبردن سطح تولیدات اموروتوسعوی فن‌روی دست ودراوایل سال ۵۵کار مونتاژ کاری ماشین آن تکمیل وبه فعالیت آغاز نموده و بافعال شدن دستگاه های جدید، تولیدات آن به ۲۰ملیون مترپارچه افزایش یافته است .

فابریکه نساجی بگرامی :

درین فابریکه پارچه های مرغوب وقشنگ برنگ های مختلف تولید وازقم تولیدات آن درسال ۵۵ به ۲۰٤٦٠٨۲۹ مترپارچه بوده علاوتا یك مقدارنخ مازاد مایحتاج، فابریکه نیزتولید وبهبازار عرضه گردیده است . مقدار تولیدات نخ درسال ۱۳۵۵ـ۵۲۷ر۳۹۸۸ تن بوده‌که ۲۸۲ر۳٦۸ تن آن دربدل مبلغ ۲۲۲٤۲۲٤۰ افغانی دربازار های داخلی به فروش رسیده است . فابریکه نساجی ازدرك فروش ۰۰ر۱۹٤۵۲۸۵٦ مترتکه در داخل ۵٤۸۰۰ـ مترتکه در خارج بلا ترتیب مبلغ ۳٦۲۱٤۲۸۰۲ـافغانی و۱٦۵۰۰۰ دالر بدست آورده است .

فابریکه نساجی بلخ :

تولیدات این فابریکه در سال ۱۳۵۵ـ ٤٦۰۱۷۷٦ متر پارچه و ۲٤۹ر۵۹۵ تن نخ بوده‌که ازآنجمله ۹٤ر۲۷۷۹٤۲۸ متر پارچه به مبلغ ۸۵ر۹۲۱٦٦٤۵۵ افغانی و۱۲۹ر۱۷تن نخ به مبلغ ۱۲۸۷٦۹۱ـافغانی بفروش‌رسیده است .

فابریکه پشمینه بافی پلچرخی :

فابریکه پشمینه بافی‌که بعدازمدت توقف به اساس توجه دولت جمهوری که در حصه صنعتی ساختن،مملکت دارنددرسال ۵٤دوباره شروع به فعالیت نموده قدم مثبتی درراه رفع نیازمندی های منسوجات پشمی درداخل‌مملکت برداشته ودرمدت یکسال ۹۱ر۲٤۳٤٦۲ مترتکه پشمی و۰۲ر۲٤۱۰ مترقالین و۵۵ر۵۳٤۸۹ متر قالین و۸۰ر۵٤۳۳ مترکمپل بالترتیب به مبلغ ٦۲ ر ۷٦٤۹۳۸٤۳ ـ ٤٤ ر ۲۵۱۱۵۵۹ و ۱٤ر۲۲۸۹۸۲۷٤ـافغانی به فر و ش رسیده است .

فابریکه سمنت غوری :

فابریکه سمنت غوری باوجود قلت انرژی برق توانست درطول سال ٥٥ مقدار ٩١٢٨٢ تن سمنت و٩٠٩٥٨ تن کلنکر تولید ومقدار ٩٠٧٧٧ر٦٥ تن سمنت رادربدل مبلغ ١١٨٧٤٦٩١٠ر٧٠ـ افغانی ببازار عرضه نموده است . علاوتادرفابریکه بیرایت سمنت غوری یکمقدار بیرایت پودر شده،تولید و مقدار ٤٠٢٥ر٧١١ تن بدسترس حوزه شمال دتیلو ملی موسسه قرارداده شده وازتورید بیرایت خارجی بمنظور رفع نیازمندی موسسهٔ مذکور جلوگیری بعمل آمده است .

فابریکه سمنت جبل السراج :

درفابریکه سمنت جبل السراج درسال ٥٥ مقدار ٣٣٧٨٠ تن سمنت تولید و مقدار ٢٣٤١٩٧ تن آن در بدل مبلغ ٥١١٢١٤٧٩ افغانی دربازارهای داخلی بفروش رسیده‌است.

فابریکات کود وبرق‌مزارشریف :

فابریکات کودوبرق مزار شریف برعلاوه اینکه احتیاج کودکیمیاوی داخل کشور رارفع مینماید یکمقدار امونیا، آکسیجن نیز تولید وبدسترس موسسات ذیعلاقه قرار داده است. علاوتا ازبرق مازاد تولیدی فابریکات‌کودوبرق درتنویر شهر مزارشریف استفاده میشود . تولیدات فابریکات کودوبرق درطول سال مقدار ٥٥٠٥٢ر٠٢ تن کودیوریا ٣٤١٩٤ر٩٠ تن امونیا و٣٧١٧ بالون آکسیجن بوده ومقدار ٥٦٦٧١ر٢٥ تن کود دربدل قیمت مبلغ ٣٢٥٨٦٠٢٦٢ر٥٠ـافغانی در داخل کشور و مقدار٢٩٥٤٧تن دربدل١٥٥٩٤٧٧١٣ر١ افغانی بخارج بفروش رسیده است . همچنان ٢٧٩٦ تن آمونیا ٣٠٢٦ بالون آکسیجن به مبلغ ١٢٧١٠٣ر٤٤ افغانی بهزارکیلوواتساعت برق‌را بالترتیب دربدل ٢٦٨٤١٦٠ ومبلغ ١٠٥٠١٠٠ ١٧١٦٩٤٠٩ر٢ـ افغانی در داخل به فروش رسیده است، برعلاوهٔ فعالیت فابریکات کود برق راامور ساختمان تعمیرات رهایش نیز متوجه بوده است .

فابریکات چینی سازی وبایسکل سازی :

درفابریکه چینی سازی اقسام چینی باب انستو، خشت شموت وپودرشموت تولید میگردد، اینوزارت تااندازه ضرورت وزارتهای مخابرات ، آب وبرق راازناحیه انستو تأمین میکند ، طی سال ١٣٥٥ مقدار ١١١٠٠٦ پارچه ظروف مختلف چینی ١٤٩٦١٠ عدد انسترورادر بدل ١١٤٨١٣٧ـافغانی ٧٦٤١ قالب خشت شموت رادر بدل ٤٦٨٩٠٥ـ افغانی و ١٣٢٨٦ر٣٣٣ کیلو پودر شموت رادر بدل ١٩٩٣٠٢ـافغانی درداخل کشور به فروش رسانیده است . علاوتاً مقدار ٣٧٩٨٩ پارچه محصولات شیشه ئی یکتعداد ریکشا وبایسکل درفابریکه بایسکل سازی تولیدگردیده‌است، وبرای فعال ساختن واستفاده بهتر از ین فابریکه مطالعاتی صورت گرفته وتصامیم‌لازم اتخاذ ودرسال جاری مرعی الاجراء خواهدبود.

تصدی میوه کندهار :

فابریکه میوه‌کندهار مطابق بروحیه دولت جمهوری بمنظور رفع نیازمندی های داخل

کشور وصدور بخارج بعدازمدت توقف مجدداً فعال گردید، درسال ۵۵ یکمقدار کشمش، جلی ازمیوه های مختلف تولید وعایدات آن ازدرك فروشات اجناس تولیدی جمعـا ۶۸۲۹۶۰۸ افغانی میباشد .

کارخانجات جنگلك :

پلان پیشبینی شده تولیدات سـال ۵۵ فابریکات جنگلك ۱۱۲۱۱۹۰۰۰ـ افغانی بوده ونظربه ازدیاد فرمایشات وتقاضا بمرور ایام پلان پیشبینی شده ۱۴۱۹۱۲۴۰۰ـ افغانی ازدیادودرطول سال ۵۵ مجموع تولیدات آن بالغ به ۱۶۲۴۳۴۵۰۰ـ افغانی بوده و مبلغ ۱۴۹۴۸۵۶۰۰ افغانی مجموع فروشات سال ۵۵ رااحتوا مینماید .

فابریکات جن وپـرس و تیلکشی هـای ولایت بلـخ :

تولیدات فابریکات تصدی جن وپرس بلخ که اکثراًازپختهٔ دانه دارحاصل میشود عبارت است از: پنبه محلوج، پنبه لنتر کنجـاره، روغن، صابون وبعضی تولیدات دیگرمیباشد. درطول سال از پختهٔ خریداری شده مقـدار ۱۰۲۳۷ر۳۷۷ تن پخته محلوج ۲۶۳۰ر۴۵۳ تن کنجاره ۸۹۹ر۱۷۲ تن روغن ۲۷۱ر۹۷۷ کلچه صابون تولید ودرهمین ایام مقدار ۲۰۳۸کلچه صابون دربدل ۴۲۶۰۴۱۸ـ افغانی ۸۲۹ر۷۶۱روغن دربدل ۳۰۹۸۴۹۵۱ افغانی ۴۷۳ر۲۹۰۴ تـن پخته محلوج در بدل ۱۲۶۶۵۵۷۲۴ـ افغانی ۲۹۹۹ر۵۴۴ تن کنجاره دربدل ۱۰۲۰۴۵۵۷ افغانی به فروش رسیده است علاوتاً یکمقدار پخته محلوج بخارج صادر گردیده است .

تصدی بست :

درطول سال ۵۵ مقدار ۷۸۳۹ر۴۶۸ تـن پخته محلوج ۱۸۴۵ر۳۴۲ تـن ر و غـن ۵۲۳۹ر۳۷ تن کنجاره ۶۱۶۶۹۶ کلچه صابون تولید وازفروشات ۴۰۸۶ر۲۷۳ تن پخته محلوج ۲۲۳۱ر۴۴ تن روغن ۵۵۷۷ر۸۴۶ تن کنجاره و۷۲۳۱۳۴ کلچه صابون بالترتیب در بـدل قیمـــــت ۳۴۶۶۱۳۶۳۵ ـ ۸۷۰۴۸۴۴۲ ۴۴۵۵۵۷۲۹ر۶ و ۳۰۵۹۲۴۴ـ افغانی بفروش رسیده است، ضمناً یکمقدار پخته ، کنجاره به ممالك خارج به فروش رسیده است .

فابریکات سپین زر :

تولیدات فابریکات سپین زر نیز پختـه محلوج روغن، کنجاره وصابون بوده ومقـدار ۲۹۳۰۲ تن پخته محلوج ۶۵۸۷ تن روغـن ۱۶۸۹۷ تن کنجاره و۴۸۸۶۹۲۰ کلچه صابون تولید گردیده است .

وزارت زراعت

درجریان سال ۱۳۵۵ که اولین سال پلان هفت سالهٔ انکشاف اقتصادی واجتماعی کشور می باشد منجمله سایر انکشافات اقتصادی واجتماعی درساحات مختلفهٔ زراعت ومالداری پیشرفتهای قابل ملاحظهٔ مطا بق به اهداف پلان صورت پذیرفته است وذیلا فشردهٔ از فعالیت های عمده آن توضیح می گردد :

دراثر **فعالیت ورهنمایی های ریاست** عمومی ترویج وانکشاف زراعت تولیدات زراعتی رو به افزایش بوده وتولیدات حبوبات به ۶۱ر۴ ملیون تن، میوه جات به (۹۱۰) هزارتن وسبزیجات به (۷۴۰) هزارتن رسیده است . پخته و لبلبو بیشتر ازظرفیت های موجوده دستگاهای جن وپرس وفابریکه قند سازی بغلان تولید گردیده. **همچنان** بتعداد (۶۸۵۰۱) اصله نهال های مثمروزینتی ومقدار ۴۶۹ تن تخم نباتات مختلف رابه باغداران وزارعین توزیع نموده است . **توزیع قلبه آریانا** ، ماشین جغل وسایر ماشین آلات جمعا به (۱۴۷۵) عـــدد میرسد. بمنظور رهنمایی بیشتر زارعین بـه تعداد (۱۴۶۶) **قطعات نمایشی گندم، پخته،** وبرنج درزمین های زارعین احداث گـردیده است .

دستگاه تحقیقاتی بتعداد (۱۸۰) تجربه های مختلف رابالای انواع مختلفهٔ حبوبات، نباتات صنعتی وسبزیجات وبمنظور دریافت تثبیت جنس بهتر درفارم های تحقیقاتی خویش در مرکزوولایات کشور تحت تحقیق قـرار داده است . همچنان پیوند (۴۴۲۰۰) اصله اشجار مثمروتوزیع (۸۶۶۶) اصله نهال مثمر توسط این پروژه صورت پذیرفته وتجزیه هـــای کیمیاوي وفزیکي آب، خاك ونبات مجموعـا بتعداد (۶۶۳۸) تجزیه درلابرتوار کیمیائـــی زراعتی بعمل آمده است . پروژه حفاظـــهٔ نباتات وقرانطین بالای ۲ر۴ ملیون اصلـــه اشجار مثمروغیرمثمر علیه آفات و امـــراض نباتی دواپاشی ومجادله نموده ودر ساحـــهٔ ۲ر۱ ملیون هکتار مجادله علیه ملخهای مضره، تعقیب پروازی کشفیات زه گذاری و سروی ملخ بعمل آورده است .

ریاست جنگلات وعلفچر ها نقشه هـــای جنگلات وعلفچر های کشور رابمقیاس ها ی مختلف ترسیم ورنگ آمیزی نموده وبتعداد (۱۵۵۶۹۱) اصله نهالهای مثمر وغیر مثمر رادرمرکز وولایات غرس کرده است .

همچنان بذر (۶۱۲) نوع و۹۳۰ کیلوگرام تخم نباتات بذر پسته بداخل ۴۳ هزارخریطهٔ پلاستیکی جمع آوری ۱۸۷ کیلوگرام تخم نباتات احداث (۵۰) هزار مثمرکانتور در ساحه ۳۵۰ جریب زمین درولایت سمنگان تشخیص اسما یکتعداد سمارقها، نامگذاری وترتیب کلکسیون یکتعداد نباتات ازجملهٔ سایر فعالیت هـــای

این پروژه می باشد .

حفظ ومراقبت تمام ساحه جنگلات وعلفچر های کشور، جمع آوری وثبت (۳۹۲) هزار جریب زمین مالچرازولایت فاریاب وجمع‌آوری احصائیه علفچر های ولایات بدخشان، جوزجان غزنی وارزگان صورت گرفته است. پروژه‌های وترنری ومالداری طی سال گذشته بتعداد ٦ ملیون حیوان وطیور رادرمقابل امراض مختلفهٔ حیوانی وپرازیت هامعاینه تداوی و وقایه نموده اند . لا براتوار های تشخیص حیوانی کلینیك های حیوانی به٢٦ واحد ارتقاع نموده است تولید واکسین ٥ر٦ملیون دوزتولید شیردرفارم های مالداری بینی‌حصار وبگرامی ١٢٢ هزارلیتر، تولید پنیر ومسکه درمدیریت پنیرسازی بغلان ٤٩ تن تولیدتخم مرغ ٨٣٦ هزار بیضه، تولیدچوچه مرغ ٢٣٣ هزارقطعه تولید تخم پیلهٔ تجارتی (٢٧٩٦١) جعبه ١٢گرامه صید ماهی، ٢٢تن وتولیدعسل (٢٦٠٠) کیلوگرام صورت گرفته است . القاح مصنوعی گاووگوسفند به (٣٧٩٣٥) حیوان میرسد. شیر پاستوریزه به مشترکین (٤٦٣٨٤٧) لیتروزنبور عسل (١٠٤٦) فامیل توزیع گردیده .

تعداد کوپراتیف های زراعتی ومالداری در سال ١٣٥٥ به ١٠٢ رسیده ودرقسمت صدور مقدار ١٩٦٠ تن کشمش و٧٠٠ تن انارمحصول کوپراتیف ها بخارج مساعدت لازمه صورت پذیرفته است .

همچنان پخته تولیدی کوپراتیفهابالای موسسه جن وپرس بفروش رسانیده شده . اکثرکوپراتیف های تثبیت شده زود ثمر بوده وبرای ١٣ کو پراتیف مبلغ ١٣ ملیون افغانی قرضهٔ پیشکی ومعادل ١٦ر٦ ملیون افغانی کود کیمیاوی ، سلفر وتخمهای اصلاح شده گندم تهیه وتدارك شده است . اضافه از٢ملیون افغانی کریدت لاین باریاست بانك انکشاف زراعتی برای کوپراتیفهای ولایت کابل افتتاح وازآن استفاده بعمل آمده است .

ریاست بانك انکشاف زراعتی جمعا مبلغ ٧٢٦ ملیون افغانی طورقرضه ونقده توزیع نموده است . درپهلوی توزیع سایر مواد بتعداد (٢٢٧) عراده تراکتور های زراعتی ازنوع بیلروس وفورد و٥٤ پایه واتر پمپ به‌سایزهاوهارسپاور های مختلف در قروض توزیع شده شامل می باشد .

پروژه انکشاف وادی ننگرهار به ساحهٔ ١٢٠ هکتار باغات جدید ستروس وزیتون رادرفارم های ٢٦ سرطان وجمهوریت وهده احداث نموده است . نهالشانی باغهای ستروس ٣٣ هکتار و نهالشانی باغ های زیتون ٢٨٣ هکتار بعمل آمده است . میوه زیتون ١٢١٦ تن وستروس ٤٥١٢ تن‌جمع‌آوری گردیده ورفع حاصلات نباتات غله خوشه‌دار زساحهٔ ٦١٠٧ هکتار صورت گرفته است . درین پروژه ٢٨٠ فامیل زنبورعسل تربیه گردیده ومقدار ٢٤٣٤ کیلوگرام عسل تولید شده است . تولید شیر ١٠٤٧ تن تولید

گوشت ۲۳٫٦ تن درپروژه منطقوی انکشاف پکتیا، غرس نهالهای مثمروغیر مثمروقلمه‌ها ۱٫٦ ملیون اصله احداث قوریه در ساحهٔ ۱٦۵ هکتار بذرانواع تخمهای جنگلی بمقدار ٦٦۵ کیلوگرام ، پیوندودرختان مثمر ٦۵هزار اصله، جمع آوری ٦۳کیلوگرام میوه زیتون احداث ۸۲۵ قطعه نمایشی ، توزیع نهالی سبزیجات ۲۹۷ هزاربته، توزیع تخم‌سبزیجات ٦٤٫۵ هزار پاکت صورت گرفته است .

همچنان تربیه وپرورش مرغ ۱۱۹٤۵ قطعه. توزیع تخم مرغ ۲۰۹۷۱ بیضه القاح مصنوعی حیوانات ۳۸۷ حیوان، توزیع شیر (۲٤٤۰۳ لیترتداوی وواکسین حیوانات و طیور ٤۰ هزارحیوان بعمل آمده. در پروژه انکشاف کنرها حفاظه جنگل درساحهٔ ۹۰هزار هکتار، تنظیم جنگل درساحه ۱٤هزار هکتار ترتیب پلان برای غرس نهال پوکلیتس ۳هزار هکتار ، تربیه وپرورش نهالهای مثمر وغیر مثمر ۱۳۵ هزار هکتار احداث قطعات نمایشی ۱۷۰ قطعه وپیوند نهال (۱۰۱۰) اصله‌صورت گرفته است . بتعداد ۱۰٤ هزار حیوان علیه امراض تداوی ووقایه شده اند .

درسال ۱۳۵۵ نشرکتب بنام (داصلاح شوو تخمونو شرکت) بنابر ضرورت مبرم‌طبقه زارع برای تولید تخمهای اصلاح شده بذری تاسیس وشروع بکار نمود .

این شرکت تخمهای بذری اصلاح شده را درفارم های ترنك ولایت کندهار وفارم مارجه ولایت هلمند تولید وتکثیر نموده است .

درجریان سال گذشته مقدار ۳۰ هزار تن تخمهای بذری اصلاح شده گندم ، پخته،لبلبو وسبزیجات ازطریق شعبات مربوطه و خود زارعین توزیع وتبادله شده است .

شرکت کودکیمیاوی افغان بصورت مجموعی مقدار ۸۲ هزارتن کودکیمیاوی رادرطول سال ۱۳۵۵ بزارعان کشور توزیع نموده است . این شرکت معادل ۱۹ ملیون افغانی ادویهٔ ضد امراض وآفات زراعتی ومحلول پاش ها رابفروش رسانیده است .

شرکت انکشاف مالداری هرات بتعداد۲۱۹ قرضه رابمبلغ ٤۳٫۸ ملیون افغانی ازطریق بانك انکشاف زراعتی بمالداران ودهاقین‌توزیع نموده است. بااستفادهٔ ازین قرضه‌گوسفندان فربه شده برای فروش آماده خواهد ساخت. تجربهٔ تغذیهٔ گوسفندان وفربه ساختن آنهیا تحت شرایط علمی تکمیل گردید .

همچنان درتداوی وحفظ سلامت مواشی توجهات علمی مبذول شده ومقدار ۲۷۷هزار دوزواکسین های مختلفه وادویه جات بالای مواشی قرضه گیرندگان تطبیق شده. حوض غسل گوسفندان به ظرفیت (۵۰۰) راس دریك وقت درفارم پیروزی اعمار گردیده. تعداد گوسفندان شرکت به (۱۱٤٦) راس میرسد.

قانون اصلاحات ارضی درسال ۱۳۵۵ به معرض تطبیق قرارگرفت چنانچه در۱۷ولایات کشور امور مقدماتی اصلاحات ارضی جریان داشته وبالغ بر(۳۵۰) هزارزمیندار اظهارنامه های املاکی خویشرا تکمیل‌نمودند.

وزارت پلان

وزارت پلان در روشنی اهداف اقتصادی و اجتماعی پلان هفت ساله دولت‌جمهوری وظایف مشخص وعمدهٔ خویشس را از طریق آمریت ها ی مربوطه به همکاری مؤسسات اجرا کننده پلان درسال ۱۳۵۵ انجام داده‌که مطالب عمده آن‌طور خلاصه قرار ذیل‌ارائه میگردد .

در ساحه پلان گذاری و تطبیق :

درسال ۱۳۵۵ وزارت پلان موفق شد نخستین پلان هفت ساله کشور راکه حاوی اهداف عمده انکشاف اقتصادی و اجتماعی وپروگرام های مشخص سکتوری وهمچنان تحلیل وضع اقتصادی کشور طی هفت سال گذشته بودتهیه طبع ونشرنماید . درچوکات پلان متذکره توزیع منابع به سکتور های اقتصادی و اجتماعی مطابق به‌نیاز مندی های این سکتور هاصورت گرفته و سعی بعمل‌آمده که پلان سرمایه گذاری با اهداف مشخص فزیکی ارتباط منطقی‌داشته باشد، مقاصد و اهداف پلان به اساس‌تحلیل موانع وامکانات در روشنی تمنیات مردم و خواسته های زعامت انقلابی افغانستان طرح گردیده است براورده شدن این اهداف شرایط مساعدی جهت رشد منابع بشری ومادی فراهم کرده و گام اساسی درجهت ایجاد یك جامعهٔ مرفه بشمار میرود. اهداف عمومی پلان قرار آتی تثبیت شده است .

۱ـ تسریع رشد اقتصادی بمنظور ارتقای سطح زندگی افراد جامعهٔ افغانی .

۲ـ تزئید محصولات و ظرفیت های‌صنعتی بمقصد تعویض واردات، افزایش سطح استخدام و ایجاد شرایط اساسی بمنظور تاسیس صنایع سنگین و تامین استقلال اقتصادی

۳ـافزایش تولیدات زراعتی بمنظور تولید مواد خام صنعتی تقویه بیلانس تادیات تزئید استخدام و رسیدن بمرحلهٔ اتکاءبخود درساحهٔ مواد خوراکه اساسی .

٤ـ تزئید سرمایه گذاری و عواید دولت و تشویق پس انداز وسرمایه گذاری های مؤلد درساحه خصوصی .

٥ـ انکشاف نیروی بشری بمقصدافزایش سطح مؤلدیت افراد بوسیلهٔ تعمیم معارف و خدمات صحت عامه .

٦ـ توزیع بهتر عاید ازطریق توسعه خدمات اجتماعی و تطبیق اصلاحات اساسی درساحه مالی وزراعتی .

۷ـ ایجاد زیربنای وسیعتر اقتصادی در ساحهٔ مواصلات، مخابرات ، ابیاری وانرژی.

۸ـ استقرارقیمت ها وتامین شرایط نورمل اقتصادی بوسیله تطبیق پالیسی های هم آهنگ مالی وپولی

۹ـ تقویهٔ بیلانس تادیات کشور بوسیله تعویض‌واردات ، افزایش صادرات و تعقیب

روشن های بهتر بازار یابی برای محصولات صادراتی .

اهداف وضریب رشد انکشاف عمومی و سکتوری طی پلان هفت ساله که درواقع‌قدم نخستین درجهت تحقق پالیسی انکشاف دور نمائی د ولت جمهوری بشمار میرود درروشنی قدامت های پلان طرح و انتخاب گردیده است .

اهداف مشخص فزیکی پلان قرارذیل تعیین گردیده است :

۱ـ افزایش محصول غیر خالص ملی باندازه ۵۳ اعشاریه هفت فیصد و تامین رشد شش عشاریه سه فیصد در سال . بر اساس این هدف محصول غیر خالص ملی از۰٦ر۹٦ ملیارد افغانی درسال ۱۳۵٤ به ٦۹ر۱٤۷ ملیارد افغانی در آخر پلان زیاد خواهد شد .

برای تحقق هدف فوق مبلغ دوصد وهفت ملیارد افغانی سرمایه گذاری خواهد شدکه از انجمله ۳ر۹۲ ملیارد افغانی از منابع‌داخلی و ۷ر۱۱٤ ملیارد افغانی از مدرك قروض و امداد خارجی تامین خواهد شد در مجموع سرمایه گذاری داخلی طی پلان هفت ساله سهم سرمایه گذاری دولت وسکتور خصوصی متشکل بالترتیب‌مبلغ ۷ر۵۹ ملیاردو٦ر۳۲ ملیارد افغانی میباشد . در ٤ر۱۷٤ملیارد افغانی سرمایه گذاری پیشبینی سکتور دولتی‌سهم نسبی سکتور های اقتصادی قرار ذیل‌میباشد.

سکتور معادن صنایع و ا نرژی ۱ر۳٦ فیصد

سکتور زراعت و آبیاری ۷ر۲٤ فیصد .

سکتور حمل‌و نقل و مواصلات ۵ر۳۱ فیصد

سکتور خدمات اجتماعی ۰ر٦ فیصد بر علاوه ۷ر۱ فیصد احتیاط و سبسایدی کود تشکیل میدهد .

توزیع منابع تمویل به سکتور ها ی اقتصادی ازنیاز مندی ها و قدامت هاوپالیسی های ملی تابعیت میکند وهدف آن ایجاد شرایطی است که‌رشد متوازن وهمه جانبه درهمه سکتور هافراهم گردد وهم ازطریق احداث زیر بناهای اساسی جریان دینا میك اقتصادی درآینده سریعتر شود .

سکتور صنایع بحیث سکتور وپیشرو اقتصادی نقشی اساسی دروضع اقتصادی کشور خواهد داشت . درمرحله دوم سکتور مواصلات موقعیت دارد و انکشاف این‌سکتور درساحهٔ هم بستگی مناطق کشور ، تحریك منابع تولیدی وفراهم نمودن زمینه سالم بمنظور انکشاف منابع طبیعی افغانستان‌اهمیت قاطع دارد. نقش سرمایه گذاری در سکتور آبیاری به‌مقصد تامین زیربنای رشد زراعتی و استفاده از منابع آب‌وخاك کشور قابل ملاحظه بوده و ۲ر۱۸ فیصد منابع سرمایه گذاری را احتوا میکند .

هرچند مصارف سکتور خدمات اجتماعی‌به

مقایسه سایر سکتور های کوچك میباشـــد اما سهم مطلق آن به اندازه ۱۰٫۵ ملیـــارد افغانی تخمین شد است .

پرو گرام سرمایه گذاری از نگاه زمانـی طوری تهیه شده است که کار پـروژه های انتقالی بهسرعت لازم در سالهای اول پلان تکمیل گردد وزمینه احداث پروژه هــای جدید بیشتر مهیا شود .

۲ــ تزئید ارزش محصولات زراعتـی طی پلان به اندازه ۳۷٫۳ فیصد و تامین رشـد وسطی سالانه باندازه ۴٫۷ فیصد یابه عباره دیگر ار زشس خالص تولیدات زراعتـــی از ۵۳٫۸ ملیارد افغانی درسال ۱۳۵۴ به ۷۳٫۹ ملیاردافغانی درسال ۱۳۶۱ زیادخواهدگردیدو سهم نسبی آن درعاید غیر خالص ملـی از ۵۶٫۰ فیصد به ۵۰٫۰ فیصد کاهش خواهد یافت .درعین حال طی پلان هفت ساله وضع آبیاری ۳۳۵ هزار هکتار زمین بهبود یافته و آب کافی برای ٦۲ هزار هکتار زمین جدیـد میسر میگردد .

تزئید ارزش تولیدات زراعتی تا بـــع افزایش کمی محصولات زراعتی است تولید گندم از ۲٫۸۵ ملیون تن درسال ۱۳۵۴ بـه ۳٫۵ ملیون تن یا ۲۳ فیصـد درسال ۱۳۶۱ افزایش خواهد یافت . تولید پخته و لبلبو بالترتیب یكازدیاد ۱۹ فیصد و ۲۵۰ فیصد رانشان میدهد .

۳ــ تزئید مخصولات صنعتی بشمول مغادن صنایع د ستی و انرژی طی پلان هفــت ساله باندازه ۸۷٫۵ فیصد با تامین رشـــد اوسط سالانه ۹٫۴ فیصد، ارزشس خـــالص تولیدات مذکور ۶٫۴۸ ملیارد افغانی درسال ۱۳۵۴ به ۱۲٫۱۵ ملیارد افغانی در اخیر پلان هفت ساله تزئید یافت . وسهم نسبی آن در عاید غیر خالص ملی از ۶٫۷ فیصد به ۸٫۲ فیصد درسال ۱۳۶۱ افزایش میبابد. تولید انرژی از۷۱۶٫۳ ملیون کیلووات‌ساعت درآغاز پلان ۱۶۲۷٫۶ملیون کیلووات ساعت یا۱۲۷ فیصد افزایش خواهد یافت و ظرفیت های تولیدی همزمان از سیصدو چهل‌ویك‌میگاوات. به ۷۷۵٫۶ میگاوات زیاد میگردد .

۴ــ تزئید عواید داخلی دولت از ۱۲٫۳۳ ملیارد افغانی درسال ۱۳۵۴ به ۲۳٫۹۰ ملیارد افغانی در اخر پلان هفت ساله که مبین یك رشد عمومی ۹۴ فیصد و رشد سالانــه ۹٫۹ فیصد میباشد ، قابل تذکر است که سهـــم مالیات مستقیم درعواید دولت از ۱۱٫۴ فیصد درسال ۱۳۵۴ به ۱۶٫۰ فیصد در سال آخر پلان افزایش یافته و سهم نسبی عوایـــد داخلی در عاید غیر خالص ملـی از ۱۲٫۸ فیصد درسال ۱۳۵۴ به ۱۶٫۲ فیصد درسال آخر پلان ارتقاء مینماید .

۵ــ صادرات و و اردات تجارتی به قیمت های ثابت سال ۵۴ د رجریان پلان بالترتیب باندازه ۷۳٫۸ فیصد واز ۵۵ فیصد افزایش میبابد، واوسط رشدسالانهٔ این متغیر هـــا بالترتیب ۸٫۲ فیصد و ۸٫۵ فیصـد تخمین گردیده است که تحقق این اهداف‌موجب‌تقویه

بیلانس اسعاری و بیلانس تادیات کشـور خواهد شد .

٦ـ تزئیدتعداد متعلمین دوره ابتدائـی از ۷۸۹ هزار نفر د رسال ۱۳٥٤ به ۱۲۸۰هزار نفر وباین ترتیب فیصدی شاگردان این‌دوره به مقایسه اطفال‌سنین ۷ـ۱٤ از ۲۸٫۸ فیصد به ۳۹٫٦ فیصد درآخرپلان زیاد خواهد شد تعداد متعلمین لیسه های عمومـی از ۸۹٫۷ هزار نفربه ۱٤۸٫۱ هزار نفر یا ٦٥ فیصـد و تعداد متعلمین دوره مسلکی از ٤٫۰ هزار نفربه ٤۰٫٤ هزارنفر ارتقاء نموده یـک افزایش ۹ برابر را افاده میکند روی همرفته درجریان پلان به تعداد ۱۸٫۹ هزار نفـر از مکاتب مسلکی فارغ خواهند شد. تعـداد محصلان در موسسات تعلیمات‌عالی (پوهنتون) از ۸٫۲ هزار نفـر درسال ۱۳٥٤ به ۱۱٫۳ هزار نفریاسی وهشت فیصددرآخرپلان ارتقا نموده و روی همرفته به تعداد ۱۱٫۱ هـزار نفرا ز این موسسات در طول پلان فـارغ خواهند شد.

۷ـ تزئید تعداد شفا خانه هااز هفتادویك باب‌به هشتادو یك باب و تزئید بستـر از ۳٫٦ هزار بستر به ٥٫۱ هزار بستر یـا چهل‌و سه فیصد پیشبینی شده است.همچنان در دوره پلان هفت ساله به تعداد یکصـدو شانزده مرکز صحی درنقاط مختلف کشـور تاسیس وباین ترتیـب مجمـوع مـراکـز اساسی صحی به ۲۱۷ ارتقا خواهنـد کرد.

۸ـ طول مجمو عی سرك های اسفلـت و غیر اسفلت از ۹٫۲ هزار کیلومتر در آغاز پلان به ۱۱٫۰ هزار کیلومتر دراخر پـلان افزایش خواهد یافـت .وبایـن ترتیـب د ر جریان پلان‌تقریبا۱۸۰۰کیلومترسرکهای‌اساسی بشمول سرکهای که‌تحت پروگرام حفـظ و مراقبت احداث میگردد اعمار و ۲۹۰۰ کیلو متر سرك اصلاح و سالانه ۳۷۰۰ کیلومتر سرك حفظ و مراقبت خواهد شد .

۹ـ تزئید لین های تیلفون از بیست‌ویك هزاربه چهل هزار لین و افزایش لینهـای چینلی ا ز ۲٫۷ هزار کیلو متربه ٤٫۷هزار کیلومتر

۱۰ـ درجریان پلان هفت ساله نفـوس مجموعی‌کشور از ۱٦٫٦۷ ملیون نفر بـه ۱۹٫٦۱ ملیون‌نفریا ۱۷٫۷ فیصد زیاد خواهد شدکه رشد اوسط سالانه ان درحدود ۲٫۳٥ فیصد تخمین گـردیده است . رشدمجموعی قوای بشری د ر حدود ۸٫۸ فیصد بوده ودر آخر پلان به تعداد ٥۳۲۲٫٥ هزار نفـر در رشته های مولد و ۷۹۱٫۳ هزارنفر د ر رشته های اجتماعی و اداری مصروفیت خواهنـد داشت سویه بیکاری به حداقل کاهش خواهد یافت سطح ا ستخدام درپروژه های انکشافی و خصوصی از ۱٦٦٫۹ هزار نفر در سـال ۱۳٥٤به ۳٤۸٫۸ هزار نفریا ۱۰۹ فیصد در سال ۱۳٦۱زیاد خواهد گردید. با استفاده از تکنالوژی و تجهیزات سرمایوی وهمچنان در نتیجه تعلیم و تربیه پرسونل فنی سطح مولدیت فی‌نفر باندازه ٦۱ فیصد تزئیـد

خواهد شد .

۱۱ـ تزئید ظرفیت تهیه آب ضـــرورت روزانه از۲۵ هزار متر مکعب به ۱۱۰ هزار متر مکعب وباین ترتیب درآخرپلان هفـت ساله به تعداد ۱ر۱ ملیون نفر درشهر های عمده از آب مشروب مستفیدخواهند شد.

در سال۱۳۵۵ وزارت پلان بودجهٔانکشافی راترتیب و سعی نمود پلان سرمایه گـذاری دولت را مطابق به شرایط مالی و موقـف تخنیکی پروژه هایا نکشافی مورد تطبیق‌قرار دهد واز توزیع منابع مالی براساس راپور ومشاهده اجراآت دوایر تطبیق کننده پـلان مراقبت نماید .درسال ۱۳۵۵بتاسی از اهداف طرح شده‌پلان‌هفت ساله بیشتر از نود فیصد ازبودجه انکشافی پیشبینی شـده تحقـــق پذیرفت .

بادر نظر داشت نقشی تنظیم کننـــــدهٔ فعالیت های‌انکشافی مطالعات مقدماتی وپروژه سازی یك سلسله پروژه های سالم که در انکشاف اقتصادی و اجتماعی کشور کـــه از طریق دوایر موسسات مربوط به همکـــاری متخصصین داخلی وخارجـی کشــور هــا ی دوست و موسسات بین المللی رویدســـت گرفته شد وزارت‌پلان د رارزیابی مجـــــدد و ا برااز نظریه جنبه های اقتصادی‌وتخنیکی پروژه های مذکور و اماده ساختن اساســات تخنیکی غرض اخذ تصمیم مقامات عالیه‌سهم فعال گرفته وسعی بعمل اورد تامنابع تمویل آن ها میسر ودر چوکات پلان های سالانـــه مورد تطبیق قرار گیرد .

در ساحه تدقیق ومراقبت تخنیکی :

به منظور ار زیابی سالم ومراقبت دآیمی پیشرفت امور انکشافی وزارت پلان طـــی سال ۵۵ از طریق مشا هدات مستقیم گروپ های انجنیری خود توانست از امور ساختمانی پروژه های انکشافی مراقبت نماید ودر مورد مشکلات وموانع رهنمائی های لازم انجنیری وفنی ارائه نموده ممد پیشرفت کار شود . از جمله پروژه های که بازرسی گردیده ودر مورد راپور های تهیه گردیده میتواند از پروژه های بزرگ هیلمند ، گورگان ، پروان بند سلما در کجکی برق آبی کندز وخان‌آباد مطالعه نقشه پل حیرتان وخط آهـن، پروژه مایکروویف وغیره نامبرده بر علاوه درایـن ساحه روی یك سیستم جامع ارزیابی پروژه ها کار شده وراپور های مقدماتی سیستـــم مذکور تهیه وقدم بقدم بمر حله تطبیق‌گذاشته خواهد شد .

در ساحه مالی :

بر اساس پالیسی های اقتصادی ومالی کشور در سال ۵۵ به منظور تطبیق پروگرام های انکشافی از کمك های موثر مالی کشور های دوست وموسسات بین المللی استفاده بعمل آمد . اسناد قرضه چهار میلیون دالـر حکومت ایران برای تمویل مصارف اضافـــی پروژه مالداری ومسلخ هرات بمرحله نهائی رسید . موافقتنامه قرضه ۲ر۲۹ میلیون دالر برای تمویل مصارف احداث فابریکه نساجی

نخي وپشمي کندهار بادولت ایران نهائی شد در زمره موافقتنامه های عقد شده امضــای موافقتنامه های شش میلیون دالر بانك جهانی برای مکاتب زراعتی وتوسعه ظرفیت تعلیمات مسلکی ، استفاده ۲۰ میلیون مارك آلمانی برای یك عده پروژه های مخابرات موافقتنامه قرضه ۱۵ میلیون دالر بانك جهانی برای مرحله دوم انکشاف مالداری هرات وموافقتنامه قرضه ۱٤ میلیون دالر بانك انکشاف آسیائی برای پروژه تخم بذری شامل میباشد که به مراحل نهائی رسیده است .

در ساحه امداد تخنیکی :

از جمله وظایف وزارت پلان است تــا نیازمندی های تخنیکی کشور رادرمورد سکتور های مختلفه از طریق جلب همکاری ها ی تخنیکی واقتصادی کشور هایدوست موسسات بین المللی رفع وبغرض تهیه کدر های فنی داخلی طرق استفاده از امداد خارجی رافراهم سازد . در سال ۱۳۵۵ امداد موسســات ملل متحد وسایر مؤسسات بین المللی از قبیل پروگرام انکشافی ملل متحد امداد مواد غذائی جهان ، یونسف موسسهٔ صحی جهان بازار مشترك پلان کولمبو ـ ای . ای . دی وغیره به اندازه ۲۸ میلیون دالر امداد تخنیکی جلب شده است . و۲۰۰ تن مسکه ۳۰۰ تن شیر نیز مورد استفاده قرار گرفته .

در پروژه های انکشافی به تعداد ٤٤٠ نفر متخصصین خارجی استخدام شده و ۹۱۷ بورس جهت توسعه معلومات تخــنیکی و اختصاصی برای پرسونل افغانی از طریق کمك های خارجی تهیه گردیده است .

در ساحه تشویق وانکشاف سر مایه گذاری خصوصی داخلی وخارجی :

به منظور جلب وتشویق بیشتر سرمایه گذاری های خصو صی در کشور در ســال ۱۳۵۵ اقدامات ذیل درراه تشویق وانکشاف سر مایه گذاری صورت گرفت . به تعــداد ۳۳ پروژه صناعتی در رشته های مختلفه به صورت مقدماتی از طرف کمیته سرمایه گذاری منظور گردیده که از جمله ۱۳ پروژه آن به سرمایه گذاری ۱ر۲٤٦ میلیون افغانی بــه شکل نهائی به تصویب رسید ومتباقی آن بعد از تحلیل و ارزیابی اقتصادی به تصویب نهائی خواهد رسید .

برعلاوه درسال ۱۳۵۵ برای رفع مشکلات وبهبود وضع سرمایه گذاری خصو صی تعرفه صناعتی طرح گردیده که بعدا منظور خواهد شــد .

در ساحه تعلیم وتربیه پرسونل وزارت پلان :

به منظور تقویه دانش اختصاصی وتخنیکی مامورین ومنسو بین وزارت پلان با استفا ده از دانش اختصاصی خارجی در سال ۱۳۵۵ یك تعداد سیمینار های مشخص از طریــق ریاست تربیه پر سونل اینوزارت در رشته پلان گذاری دایر گردید بر علاوه یکعــده مامورین غرض فرا گرفتن معلو مات زیاد تر به خارج اعزام گردیدند .

بودجه انکشافی سال ۱۳۵٦ :

قابل تذکر است که به تعقیب پروگرام های انکشافی سال ۱۳۵۵ بودجه انکشافی سال ۱۳۵٦ که دومین سال پلان هفت ساله کشور است ومنعکس کننده اهداف عمده پروگرام های سال ۱۳۵٦ میباشد ترتیب وبعد از طی مراحل اصولی در منصهٔ تطبیق گذارده شد ودران به تعداد ۲٦۸ پروژه های انکشافی در نظر گرفته شده است که از این جمله ۱۲٤ پروژه آن جدید ومتباقی آن انتقالی میباشد . برای تحقق بخشیدن اهداف عمومی وفزیکی سال ۱۳۵٦ به اندازه ۲۳ر۲۰ ملیارد افغانی سرمایه گذاری پیشبینی شده که شامل ٦٠ر٦ ملیارد افغانی از منابع داخلی و ۸۳ر۲۹۹ میلیون دالر از کمک های خارجی میباشد . سطح مصارف سکتور های اقتصادی حسب آتی خلاصه میگردد .

سکتور زراعت و آبیاری :

سهم نسبتی این سکتور در مجموع سرمایه گذاری انکشافی ۲۵ فیصد تخمین شده که عبارت از ۱۳ر۵ ملیارد افغانی میباشد .

سکتور معادن ، صنایع وانرژی :

مبلغ ٤۷ر۹ ــ افغانی از مجموع مصارف انکشافی که عبارت از ٤٦ فیصد میباشد غرض پیشبرد اهداف این سکتور بمصرف خواهد رسید .

سکتور خدمات اجتماعی :

۱۵ فیصد مجموع سرمایه گذاری یا ۷۹ر۲ ملیارد افغانی را بمصرف خواهد رساند .

سکتور حمل ونقل ومواصلات :

سهم نسبتی این سکتور ۱۳ فیصد میباشد که عبارت از ٦۸ر۲ ملیارد افغانی میباشد .

با وصف محدودیت ها ومشکلات موجود در طریق پیشبرد پروگرام ها وتنظیم فعالیت در چوکات پلان های طرح شده ومخصوصا مشکلات سال اول پلان هفت ساله کشور وزارت پلان توانست وظایف سپرده شده را بحد مطلوب وقناعت بخش تطبیق نموده و تحقق اهداف تعیین شده راحتی الامکان تحقق بخشد مقایسه‌اهداف پلان‌واجراآت فوق‌الذکر پاسخ‌گوی این مطلب است .

وزارت آب و برق

فعالیت های وزارت آب وبرق ذیلا تحت دو سکتور آبیاری وبرق به صورت مختصر تشریح میگردد :

در سکتور آبیاری :

پروژۀ خان آباد (مرحله اول) :

هدف این پروژه تنظیم سیستم آبیاری ساحۀ ۳۰۰۰۰ هکتار اراضی موجودۀ وادی خان آباد و تولید تقریبا ۶۰۰۰ کیلو وات برق میباشد

ساختمانهای عمده این پروژه عبارتند از احداث بند آبگردان بالای دریای خان آباد در نزدیکی پل چوغه وساختمان کانال های آبیاری جناح راست و چپ دریا .

کار ساختمان سر بند و کانال هایمربوط که درداوطلبی بین‌المللی به دستگاه ساختمانی هیلمند تعلق گرفت عملا درماه سنبله ۱۳۵۵ آغاز یافت که طبق پیشبینی امور مذکور جریان دارد .

کار های عمده که در طول ۱۳۵۵ انجام یافته عبارت اند از اجرای امور کند نکاری ، کانکریت ریزی ، درقسمت اندر سلوس و ابتمنت وقسمت های دیگر بند آبگر دان و حفر قسمت عمدۀ کانال جناح چپ به شمول اکمال بعضی از ساختمان های هایدروتخنیکی

ترتیب راپور فیز بلتی مطالعات تخنیکی واقتصادی مرحله دوم :

مذاکرات وتماس هاروی مسائل مر بوط به حجم فینانسمان واجزای مربوط مرحله دوم پروژه بشمول ارزیابی چگونگی را پور فیزبلتی .

پروژۀ کوکچه :

استفاده از آب دریای کوکچه جهت آبیاری اراضی وسیع موجوده وجدید وتولید بر ق از نگاه اقتصادی و اجتماعی نهایت موثر ومفید بوده واستفاده از منابع سر شار دریای کوکچه جهت انکشاف منطقه قدم ارزنده محسوب شده میتواند . پروگرام هایانکشافی دولت که منظور ازآن عمران وآبادی کشور است انکشاف منابع آن این دریا را مقدم شمرده وروی‌این ملحوظ مطالعاتجهت استفاده موثر از آب دریای مذکور قبلا آغاز گردیده .

اهداف عمده پروژه عبارت از رسانیدنآب کافی برایساحه ۱۶۰ هزار جریب زمین موجوده نهر های ارچی ونوآباد بادر نظر داشت انکشاف مزید ساحه آبیاری تقریبا ۹۰۰۰ هکتار زمین جدید بوسیله جاذ به ۳۰۰۰هکتار زمین بوسیله دستگاه واتربمپ میباشد بر علاوه موضوع تولید انر ژی نیز مطرح بحث میباشد . کار سروی ومطالعات مفصل تخنیکی روبه اختتام بوده توقع میرود تا در جریان سال ۱۳۵۶ امور ساختمان آن عملا شروع گردد .

پروژۀ سرده :

این پروژه که در ۱۸۰ کیلو متریجنوب

شهر کابل موقعیت دارد دارای ساختمانهای بند ذخیره ، سیستم کانال ها وزابری رهموار کاری اراضی وغیره میباشد .

هدف عمده این پروژه آبیاری ساحه ۱۵۰۰۰ هکتار زمین جدید و ۱۰۸۰ هکتار اراضی سابقه میباشد بر علاوه این پروژه در تزئید مقدار آب کارین های مربوط ممد واقع میشود.

قسمت عمده ساختمانی پروژه تکمیل گردیده امور هموار کاری اراضی وساختمان جوی های درجه دوم وزابر های مزرعوی به شدت جریان دارد ، از جمله اجرا آت عمدهٔ سال ۱۳۵۵ در پهلوی مطالب دیگر هموار کاری ساحه ۰۰۰ر۳۴۰ر۶۴ متر مربع را میتوان یاد نمود

توقع میرود تاکار باقیمانده ساختمانی پروژه درسال ۱۳۵٦ خاتمه یابد .

پروژهٔ فراه رود :

به منظور انکشاف همه جانبه در وادی فراه رود در چوکات این پروژه ترتیب ـ ماستر پلان انکشاف وادی در سال ۱۳۵٤ به کمک سو گریای فرانسوی واز کمک دولت کویت شروع گردید .

ماستر پلان انکشاف وادی فراه رود شامل انکشاف منابع آب وخاک ، تولید برق انکشاف وتوسعه صنایع زراعت ومالداری وغیره میباشد به تعقیب ترتیب ماستر پلان انکشافی این وادی در سال ۱۳۵۵ ـ امور مربوطه به مطالعات فیزبلتی وریانت های مقدم ماستر پلان روی دست گرفته شد وراپور مطالعات اقتصادی وتخنیکی مذکور تکمیل گردیده .

درماستر پلان انکشافی وادی فراه رود اعمار دو بند پیشنهاد گردیده .

بوسیله اعمار بند ذخیره بخش آباد در مرحله اول ساحه ٦۰۷۰۰ هکتار زمین تحت آبیاری در آمده ودر حدود ۲۰۰۰۰ کیلو وات برق تولید میشود در وضع موجوده صرف ۳۳۰۰۰ هکتار زمین بصورت وقفه وی تحت آبیاری میباشد وبعضا سالانه ساحه تحت آبیاری به ۱۵۰۰۰ هکتار زمین تقلیل می یابد. این امرعدم کنترول جریان آب دریای فراه رود میباشد که البته براثر اعمار بند این معضله ازبین خواهد رفت .

پروژهٔ هریرود :

این پروژه از جمله پروژه های مهم وعام ـ المنفعه آب وبرق بوده از نظر اقتصادی و اجتماعی نهایت مطلوب ودر خور اهمیت است مطالعات تخنیکی واقتصادی پروژه قبلا تکمیل گردیده وتهیه دیزاین های مفصل آن روی دست میباشد .

امور مربوط به دیزاین ومراقبت ساختمان این پروژه ازطرف کمپنی واپ گوس هندوستان وانجنیران افغانی درافغانستان وهند پیش میرود .

قرار داد امور ساختمانی این پروژه با دستگاه ساختمانی هیلمندعقد گردیده که امور ساختمانی آن مؤفقانه جریان دارد وهدف اساسی این پروژه ساختمان بند ذخیره بالای دریای هریرود بهمنظور آبیاری ساحه ۷۳۰۰۰ هکتار اراضی جدید وسابقه بوده وعلاوتا به اثر اعمار این بند در حدود ۳۰۰۰۰ کیلووات برق تولید میشود .

از جمله کار های انجام شده سال ۱۳۵۵ برعلاوه امور سرك سازی وشروع ساختمان قصبه میتوان از کندنکاری تونل تحقیقاتی که بطول ۳۵ متر وقطر ۲ متر حفر گردیده نام برد کار ساختمانی امور مقد ماتی پروژه به شدت جریان داشته درنظراست کارساختمان تونل آبگردان درسال ۱۳۵٦ آغازوادامه یابد.

پروژهٔ تحکیم سواحل آمو :

دریای پنج وآمو نسبت نداشتن ساختمان کنترول سیلاب سالانه خسارات هنگفتی رابه اراضی وقصبات همجوار خود وارد میسازد . بنا به منظور رفع این نقیصه بزرگ هدف از آن نجات قسمی ویا کلی سواحل ومزارع همجوار این دریا میباشد ، دولت در سال ۱۳۵۳ پروژه را بنام تحکیم سواحل پنج و آمو روی دست گرفت این پروژه از هنگام شروع تا اکنون وظیفه تحکیمات سواحل را در مناطق شهروان ، امام صاحب، ینگیقلعه، درقد ، برزنگی و غیره قسمت های دریای پنج پیشبرده ومساعی پروژه درزمینه ادامه دارد .

از جمله اجرا آت عمده آن در سال ۱۳۵۵ کندن کاری سنگ به پیمانه ۷۰۰۰۰ متر مکعب وانتقال آن بمنظورساختمان دکه آبگردان میتوان نام برد که اجرای این امور توسط انجنیران افغانی صورت گرفته .

پروژه چاردره وگورگان :

این پروژه مشتمل است از ساختمان بند آبگردان ، حفر واصلاح کانال ، زاپر ها و ساختمان ستیشن واتر پمپ وتولید برق ، به منظور استفاده موثر آب دریای کندز و آبیاری ساحه ۹۲۴۰ هکتار اراضی موجوده وجدید در **منطقه گورگان** و **۱٦۰٦۰ هکتار** زمین در ساحه چار دره توسط جاذبه وپمپ.

اجرا آت مهم این پروژه که در سال ۱۳۵۵ در ساحه گورگان ولر خوابی صورت گرفته مشتمل است از امور کند نکاری ، لایننگ **سنگ کاری ، هموار کاری ، واکمال بعضی** ساختمان های کوچك وبزرگ مربوط بـه کانال گورگان به حجم ۷۰۰۰۰۰ مترمکعب .

بر علاوه امور توپو گرافی ، دیزاین وتهیه مواد برای امور ساختمانی در ساحه چاردره تکمیل گردیده . در نظر است ساختمان اساسی سر بند وکانال چاردره در اوائل سال ۱۳۵٦ آغاز یابد . امور مربوطه به دیزاین ومراقبت تخنیکی این پروژه توسط کمپنی کریبین کانادائی وسهمگیری انجنیران افغانی ادامه داشته وامور ساختمانی آن توسط بازوی توانای جوانان افغانی باجدو جهد خلل ناپذیر پیش میرود .

پروژهٔ هیلمند :

ازبدوتاسیس پروژه تاکنون ازاثر اصلاح وبهبود اراضی موجوده وآبیاری اراضی جدید در حدود ۸۱۰۰۰ ناقل در ساحه پروژه اسکان گردیده و درسال ۱۳۵۵ به ۲۹٦ خانوار ناقلین زمین توزیع شده. امورپروژهٔ انکشاف وادی هیلمند که به کمك ایالات متحده امریکا پیش میرود در اثر اعمار بند ذخیره وآبگردان

سیستم کانال های اساسی وفرعی شبکـه های زابری ساحهٔ وسیع از اراضی این‌وادی تحت آبیاری اعاده وشرایط اراضی مو جوده اصلاح وبهبود یافته است . بمنظور مؤثر وبلند بردن سطح تولیدات زراعتی در سال های اخیر پروگرام اعمار شبکه های زابری در این وادی روی دست گرفته شده در نظر است پروگرام های شبکه های زابری درآینده ادامه وتوسعه یابد .

رفع حاصل گندم بمقدار ۱۰۵۶۲۱۰ تن و پخته به مقدار ۲۰۰۰۰ تن بالغ گردیده و مقدار ۲۱۰۰۰ تن کود کیمیاوی در وادی هیلمند توزیع شده که این خود نمایشگر انکشاف زراعت محسوب میشود . حفر چاه های تحقیقاتی وتصنیف اراضی بطول ۱۲ کیلو متر زابر عمومی وفرعی مطالعه وپلان گذاری شده است .

ساختمان زابر های عمومی در ساحات نادعلی ، مارجه درویشان و صفار مجموعا بطول ۳۰ کیلو متر زابر های فرعی بطول ۲۸ کیلو متر تکمیل گردیده .

همچنان اعمار دهنه جات کانال بند سراج دیزاین زابر های مزرعوی بطول ۶۵ کیلومتر ترتیب نقشه های شهری وتعمیرات رهایش ناقلین اسکان شده واعمار سرك . نهر سراج اموراً انجام یافته درساحه حفظ ومراقبت پروژه عبارت است از ۳۹۶۰۱۵ متر مربع جامنك کشی و ۲۲۶۳۱۸ متر مکعب لایکشی و۱۲۴۴۴ متر مکعب پر کاری در بازو های کانال وحفظ ومراقبت ۱۲۰۰ کیلو متر سرك.

تحقیقات ۱۸ نوع پخته ۱۰ نوع لبلبو و ۱٤ نوع جـو همچنان سبزیجات سائبین ، پیاز جوازی ، تربوز کلند ایك زراعت‌گردیده.

در امور ترویج که همواره بادهاقین تماس مستقیم داشته ، در مورد رهنمائی دهاقین جهت عصری ساختن سیستم زراعت مساعی بعمل آمده است .

وقایه‌بمقابل‌امراض حیوانی، القاح مصنوعی تولید چوچه مرغ وتقویه گاو های پروژه به منظور تولید لبنیات وهمچنان در ساحـه ۷۳۲۲۷ جریب جنگل و ۲۵۲۵ جریب وقوریه و ۹۲٤ جریب تاك باغ حفظ ومراقبت گردیده

پرچابهٔ کجکی :

بندکجکی‌که در سال ۱۹۵۵ـ۱۳۳۱ اعمار شده ودر شرایط فعلی دارای پر چابه بدون دروازه بوده وظرفیت این بند صرف نظر از ذخیره غیر فعال در حدود ۱٫۷ میلیارد متر مکعب میباشد . در نظر است با اعمار دروازه هابالای پارچابه ظرفیت این‌بنداز۱٫۷ملیاردبه ۲٫۷ملیارد مترمکعب ازدیادیابد ودر نتیجه زمینه استفاده برای اراضی بایر در ساحه هیلمند علیا وسفلی مساعد گردد .

این پروژه از قرضه بانك انکشاف آسیائی تمویل میگردد ، امور خدمات مشاورتی این پروژه توسط کمپنی هارزه امریکائی پیش‌برده میشود . امور مقدماتی مربوط به استخدام کمپنی مشورتی ترتیب تندر های ساختمانی در وازه ها وغیره مطالعات مربوطه صورت

گرفته .

پروژه نهر لشکری :

پروژه نهر لشکری نیمروز در قسمت جنوب غرب افغانستان در ولایت نیمروز بالای دریای هیلمند موقعیت داشته وشامل احداث کانال به ظرفیت ۲ر۲۰متر مکعب در ثانیه وطول ۲ر٤٤ کیلو متر میباشد . هدف این پروژه آبیاری ساحه ۱۸٤۰۰ هکتار زمین ۹۲۰۰۰ جریب بوده وکار عمدهٔ پروژه شامل اعمار سر بند حفر کانال عمومی احداث کانال های فرعی وشبکه آبیاری ودر ینا چ وساخت مانهای مربوطه آبیاری وتسطیح اراضی میباشد

پروژه نهر لشکری در سال ۱۳۵۰ شروع گردیده است . ابتدا امور کندنکاری کانال عمومی توسط قوای بشری آغاز وکانال مذکور بطول ۱٤ر۱۳ کیلو متر حفر گردید .

در سال ۱۳۵۵ درین پروژه ۲۵ر۱۳کیلو متر کانال کندنکاری شده که مجموع کندنکاری به ۱۰۷٤۲۸ متر مکعب میرسد . همچنان ساختمان سرك بطول ۲ر٦ کیلو متر تکمیل گردیده .

پروژهٔ کامه :

این پروژه به مقصد آبیاری ساحات وسیع از اراضی کامه ، گوشته ، وگردآب وتولید برق جانبی روی دست گرفته شده مطالعات اقتصادی مربوط بند آبگر دان که بالای دریای کنر در نزدیك پل کامه قرار دارد وشبکه آبیاری مربوط قبلا در سال ۱۹۷۲ توسط کمپنی سانیو جاپانی صورت گرفته .

در سال ۱۳۵۰ مطالعات مزید اقتصادی این پروژه با در نظر داشت انکشاف برق توسط کمپنی الکترو وات سویس وانجنیران افغانی شروع وتکمیل گردیده است و بـه اثر مطالعات اقتصادی وتخنیکی ساحه آبیاری ۱۱٦۳۰ هکتار اراضی جدید ودو جوده توسط آبیاری جاذبه وپمپ اصلاح وتوسعه یافته و همچنان در حدود ٤۵۰۰۰ کیلو وات برق تولید شده میتواند .

پروژهٔ آب وبرق پروان :

پروژه آب وبرق پروان به منظور اصلاح سیستم آبیاری اراضی سابقه واعمار سیستم اراضی جدید وهمچنان تولید برق روی دست گرفته شده ساحه پروژه در حدود ۲٤۸۰۰ هکتار زمین را احتوا میکند کـه منجملـه ۲۲۱۰۰ هکتار آن توسط قوه جاذبه و۲۷۰۰ هکتار آن توسط پمپ آبیاری میشود .همچنان ساختمان استیشن برق بمنظور استفـا ده از انرژی آبی برای پمپ نمودن آب بـه ساحات بلند آب وکمك در تنویر سیستم برق شهر چاریکار روی دست گرفته شده .

کار ساختمان ۲٤ کیلو متر کانال عمومی کانال شرقی ، کانال جنوبی وستیشن برق وواتر پمپ و کانال واترپمپ که تماماشامل مرحله اول پروژه بوده در طول سال ۱۳۵۵ تکمیل گردیده وکار ساختما نی مر حله دوم که شامل اعمار دهنه جات جوی های فرعی سیستم زابری ساختما نها وملحقات آن است

در اواخر سال ۱۳۵۵ شروع شده وکار آن جریان دارد .

فعالیت های عمده سال ۱۳۵۵ این پروژه عبارت است از کند نکاری ویر کاری بـه حجم ۱۰۱۰۴۸ متر مکعب کانکریت ریزی به حجم ۳۲۶۰ متر مکعب وسنگکاری به حجم ۷۷۱۳ متر مکعب .

ریاست سروی آب وخاک :

۱ ـ تحقیقات ها ید روجیالو جیکی بمنظور تهیه آب مشروب در ۱۳۰ نقطه ساحات مختلف مملکت صورت گرفته .

۲ ـ سروی جیو فزیکی ساحه دشت بکوا وارغستان شروع وکار آن ادامه دارد .

۳ ـ سروی جیو فزیکی وادی لوگر ودشت زیری ولایت کندهار تکمیل است .

٤ ـ سروی جیو فزیکی دشت کمبری و وادی آسمار تکمیل گردیده .

٥ ـ دیتا های وار قام هاید روجیا لوجیکی سال ۱۹٦٤ و ۱۹٦٥ جمع آوری شده .

٦ ـ جمع آوری ارقام هاید رو تو جیکی در۱۳٦ـ استیشن اتومات که بالای دریا ها ومعاونین عمدهٔ آن اعمارگردیده اندازه گیری ماهانه جریان دریا های مذکور .

۷ ـ ساختمان ده کیبل وی (گاز معلق) در ساحات پروان ، جلال‌آباد ، کابل که از آن در اندازه گیری آب در مواقع سیلا بـی استفاده بعمل می آید .

۸ ـ ساختمان وتکمیل نزده استیشـن اتومات .

۹ ـ ارقام مربوطه هاید رو لوجی سیستم دریای هریرود وفراه رود بعد از محاسبه و کنترول بصورت کتاب دردو جلد طبع گردیده کتاب های مذکور حاوی ارقام هاید رولو جی سیستم دریا های متذکره از سال ۱۲٦۲ تا ۱۹۷٥ میباشد .

۱۰ ـ جمعا۸۳ حلقه چاه‌عمیق بعمق‌مجموعی ۳۹۷۳ متر در ولایت کابل ، کندهار ، هرات بلخ ، سمنگان ، جوزجان ، پکتیا، ننگرهار بامیان، تخار وهیلمند برای مقاصد آشامیدنی صنعت و آبیاری حفر گردیده است .

۱۱ ـ مطالعات ساحوی وخاکشناسی دشت زیری ولایت کندهارکه مجموعا ۷۰۳۸٦ هکتار زمین را احتوا میکند صورت گرفته است و نقشه های مربوطهٔ آن عنقریب تکمیل میگردد.

همچنان مطالعات خاکشناسی ساحه دشت اومکی ولایت زابل که مجموعا ساحه مذکور ۱۰۱۷۷هکتارزمین رااحتوامیکندتکمیل گردیده،

امور مطالعات خاکشناسی در ساحه بکواء که ساحه ۳۹۳٥۷۲ هکتار زمین را احتوامیکند شروع گردیده .

دستگاه ساختمانی آبیاری :

فعالیت های عمده دستگاه ساختمانی آبیاری بصورت مختصر ذیلا تقدیم است :

۱ ـ تکمیل کار ساختمانی پروژه سنگ مهر، وشروع سیستم آبیاری دشت قورغ و دوام کار پروژه غور بند .

۲ ـ پروژه برق آبی جوزجان که به‌منظور

تنویر وانکشاف ساحه بدخشان در نظر گرفته شده مطالعات آن تکمیل وامور ساختمانی آن شروع گردیده ،تولید برق پروژهٔ مذکور ۲۰۰ کیلووات پیشبینی شده واجراآت پروژه‌مذکور عبارت از ۱۱۷۵۸ متر مکعب کـندن کاری ۶۹۳ متر مکعب سنگ کاری و ۱۳۸ متر مکعب کانکریت ریزی .

۳ ــ پروژه برق آبی بامیان که به منظور تنویر وانکشاف مزید منطقه ، در نظر گرفته شده است درسال ۱۳۵۱ مطالعات آن‌تکمیل وامور ساختمانی آن در سال ۱۳۵۵ شروع گردید . تولید ۷۵۰ کیلو وات برق از پروژه مذکور در نظرگرفته شده واجـراآت عمـده پروژه مذکور عبارت است از کندن کـاری ۴۷۷۷۳۹ متر مکعب ، هموار کاری ۵۳۰ متر مکعب ، سنگ کاری ۳۰۶ متر مکعب وتهیـه مواد ساختمانی ۳۵۲۵ متر مکعب .

۴ــ شروع امورساختمانی مربوطه استیشن برق حرارتی در کابل .

۵ ــ ترمیم یکتعداد عراده جات وسایـط ساختمانی پروژه های مربوطه وزارت آب و برق .

ریاست پلان :

۱ ــ انسجام وار زیابی پرو گرام هـای مربوط به انکشاف منابع آب .

۲ــ ارزیابی راپور های ماستـر پـلان وفیزبلتی پروژه فراه رود .

۳ ــ ارزیابی راپور های ماستر پلان ساحه کنڑها .

۴ ــ ارزیابی ومطالعه مرحله دوم پـروژه کنبروخان آباد .

۵ ــ ارزیابی راپور های کول شیوا ی بدخشان .

۶ ــ ارزیابی وعقد قرار داد چشمه شفاء و خوشتیپه .

۷ ــ ارزیابی وعقد مسوده قرار داد پروژه کیله گی .

۸ ــ ترتیب پلان سالا نه پروژه ها .

۹ــ ارزیابی پروژه زابری هیلمند .

۱۰ ــ ارزیابی پیشنها دات مطالعات آبهای تحت ارلاضی دشت زیری او مکی بکواه

۱۱ ــ ارزیابی تندر های ساختمانی مربوط در واژه های مربوط پر چابه کجکی .

۱۲ ــ ارزیابی تندر های ساختمانی تونل آبگردان بند ذخیره سلما و هریرود .

۱۳ ــ مذاکرات با هیات بانك آسیائی در مورد قرضه مزید برای پروژه گور گان وعقد قرار داد قرضه مذکور .

۱۴ــ مراقبت ازاجراآت مربوط پروژه هـا ومقایسه آن باپلان کار .

۱۵ ــ رفع مشکلات پروژه ها از نگـاه پرسونل وهمکاری لازم نظر به نیاز مندی‌های پروژه ها .

۱۶ ــ به منظور بلند بردن موثریت‌کیفیت وحجم کار پروژه ها واستفادهٔ معقول وموثر از منابع دستدا شته وقوای بشری یك پروژه در پروژه دیگر در موقع اجرا آت لازمه صورت گرفته .

۱۷ ـ طرح پلان استفاده موثر از قــوای بشری پروژه های مربوط آب و برق .

۱۸ ـ جمع آوری وتوحید راپور اجرا آت پروژه مربوط آب وبرق وارسال آن بمراجع مربوط .

۱۹ ـ باز دید هیات بررسی از پروژه ها و تطبیق اجرا آت باپلان کار پیشبینی شده در ختم هر ربع .

۲۰ ـ معلوم نمودن علل تخنیکی پسمانی پروژه ها وارائه مشوره های اصلاحی .

۲۱ ـ گرفتن تخصیص پروژه ها بصورت ربع وار به وقت وزمانش .

۲۲ ـ تصفیه اراضی تحت ساحه آبیاری پروژه های سرده ، کوکچه ، کندز . خان‌آباد چاردره ، گورگان و پروان .

۲۳ ـ ترتیب راپور مفصل برق خان آباد که عبارت از اعمار استیشن برق به ظرفیت ۶۰۰۰ کیلوا وات دارای سه توز بین میباشد راپور مفصل اقتصادی آن ترتیب وتقدیــم گردیده .

۲۴ ـ راپور مفصل اقتصادی پروژه برق چمکنی که مشتمل از بند آبگردان بالای دریا خرم واستیشن برق به ظرفیت ۵۰۰ کیلووات وپمپ استیشن جهت آبیاری ۲۰۰۰ هکتا ر اراضی با ۳٫۳۵ کیلو متر کانال به ظرفیت ۲ متر مکعب آب فی ثانیه که ازساختما نهای عمده آن میباشد تکمیل گردیده .

۲۵ ـ ترتیب قسمتی از دیزاین مقد ماتی هائید رولیکی پروژه کمال خان که ساختمان های عمده آن مشتمل ازبند کمال خان ، بند قلعه افضل ، پرچاوه ، مجــرای آبیاری ، برق واستیشن برق میباشد، بامنازل رهایش صورت گرفته .

۲۶ ـ مطالعه بند خروار در حالت موجوده وطرح ودیزاین بعضی از قسمت های آن به منظوراستفاده ازبندفوق الذکروترتیب راپور.

۲۷ ـ انجام دیزاین ساختما نهای مرحله دوم پروژه فیض آباد که عبــارت از دهنه آبگیر وکانال بطول ۱۹ کیلو متر ومعبر هوائی بالای دریای کوکچه بادیگر ساختما نهای‌خورد آن بعمل آمده .

۲۸ ـ تکمیل مطالعات عمومی وطرح و دیزاین یك قسمت پروژه علی آباد که دردو مرحله توسط پمپ به ارتفاع ۵۸ متر بلند میگردد تکمیل گردیده .

۲۹ ـ محا سبات ودیزاین دهنجات وبلاك بندی دشت قروغ .

۳۰ ـ علاوه بر دیزاین ساختما نــهای انجنیری ، ترتیب وتقدیم راپور مشار هداتی درباره تحکیم سواحل سر حدی وحقا به و سهمگیری در تصحیح ابراز نظر انجنیری ، همکاری وادامه تهیه نقشه های بعضی از پروژه های آب وبرق دیزاین بعضی از ساختمان های کوچك آبیاری .

۳۱ ـ تهیه ۵۸۸ عراده وسایل ساختمانی وترا نسپورتی ۱۵۰ پایه ماشین ولدنگ ۱۱۷ پایه جنریتور ۱۹ پایه دستگاه ورکشــاپ ۱۰۰۰۰۰ قلم پرزه‌جات ۱۰۳۵ تن‌مواد متعلقه

ووسایط پروژه چار دره وگور گان .

۲۲ـ اکمال ورکشاپهای مربوط پروژه ها واستخدام متخصصین خارجی .

۲۳ـ انتقال ماشین آلات مازاد و خارج ضرورت پروژه هائیکه امور آن المال ویااقسما اکمال یافته به دیگر پروژه ها .

ریاست برق از بدو تاسیس باین طرف کوشیده ومیکو شد تا از یك طرف تمام مردم کشور را از نور برق مستفید گرداند وازطرف دیگر چرخ های صنایع را در مرکز وولایات بحرکت آورده وبرای مردم بیکار زمینه کار مساعد گردد .

که باین اساس از تمرکز صنایع درمرکز بسنی مشکلات از رهگذر جاه رهـایش ، مواد خوراکه وتهیه آب آشا مبدنی که بنابر مهاجرت مردم به مرکز بوجود مـی آیـد ، جلو گیری بعمل آمده وهم صنایع محلـی تقویه گردد .

چون فابریکات به برق کافی ، مطمئن و ارزان ضرورت دارد . بنأ اکثرفابریکات در کابل بنا گردیده که این امر باعث مهاجرت مردم وتراکم نفوس درکابل گردیده، درپلان هفت ساله یکتعداد پروژه های تولیدوتوزیع گنجا نیده شده تابرق کافی ومطمئن درولایات نیز غرض تنویر وتد ویر فراهم گردد .

قرار داد پروژه های ذیل در سال ۱۳۵۵ با کمپنی های مختلف دنیا عقد گردیده :

۱ ـ قرار داد خدمات انجنیری ومشورتی بشمول فیز بیلتی ستدی ، دیزاین ومراقبت ساختمانی استفادی از ظرفیت اضافی کجکی ، لین انتقال کجکی کابل ، کجکی ، هرات و شبکه های قندهار ، هرات و لشکر گاه بـه تاریخ ۲ر۱۰ر۵۵ فیما بین وزارت آب وبرق وکمپنی وایکوس هندو ستان بـه مبلـغ ۱۸۱۰۰۳٤ دالر از قرضه ده ملیون دالرکمك بلا عوض حکومت ایران صورت میگیرد عقد گردید .

۲ ـ قرار داد خریداری دو دستگاه گاز توربین با ملحقات آن به ظرفیت مجمو عـی بیشتر از ٤۳ میگاوات بتاریخ ۲۲ دسمبر ۱۹۷٦ فیما بین نماینده گان وزارت آب‌وبرق وکمپنی بی‌بی سی سویزر لیند به مبلـغ ۲۷۹۰۵۰۰۰ فرانك سویسی بامضاء رسانیده شده است .

۳ـ قرارداد مشورتی برق حرارتی کابل بتاریخ ۱۸ر۱ر۱۹۷۷ فیمابین نماینده گان این وزارت وکمپنی اوسکا رفون میلر آلمان بـه مبلغ ٤٤٤۲۷۰ مارك آلمانی بامضاء رسانیده شده است . قابل تذکر میداند که تادیات قرار داد متذکره از قرضه نمبر ٦۲۷ ای ـ اف ـ ده ملیون دالر بانك جهانی وبودجـه انکشافی دولت صورت میگیرد .

٤ ـ تکمیل نمبر ۱ قرار داد نمبر ٥۱۳۰۰ که قبلا جهت لین انتقال نغلو ، جلال آباد بامضاء رسانیده شده است در مورد دیزاین وپروژه سازی یك فیدر ۱۱۰کیلووات جهت اتصال لین انتقال نغلو ، جلال آباد به‌تاریخ ۱۹دلو ٥٥ بامضاء رسانیده شده است .

٥ـ عقدقرارداد ۱۱۷ پایه دیزل جنریتـر

ضرورت آمریت های برق وپروژه های آبیاری به قدرت های مختلف غرض تقویه شبکه‌های موجوده وشبکه های جدید .

٦ _ عقد قرار داد یك تعداد سامان وآلات بشمول ترانسفارمر ها، کیبل ها ، سوچها میترها وغیره غرض اصلاح وتقویه شبکه های موجوده به قیمت مجموعی ۱۷٦٥۰۰۰ مارك آلمانی .

۷ _ تهیه ۱۰۱۰۰ پایه میتر برق با مپیر های مختلف جهت توزیع برق به مشترکین جدید مرکز وولایات ..

دافغانستان برښنا موسسه انرژی برق را برای مشترکین ذیل در مرکز وولایات از بدو تاسیس باین طرف بدسترس گذاشته است :

۱ _ مشترکین انفرادی تنویری	۹٦٥۸٤
۲ _ مشترکین صنایع	۱۲۳۷
۳ _ دوایر دولتی	۲٥٤۰
مجموع	۱۰۰۳٦۱

در صورتیکه تعداد فامیلی فی مشترك انفرادی ۷ نفر باشد بدین ترتیب مجموع اشخاص مملکت که از روشنی برق مستفید شده اند به ٦۷٥۰۳۸ نفر بالغ خواهد گردید.

که این رقم تقریبا چار فیصد نفوس مملکت را در بر میگیرد . گرچه یك تعداد زیاد مردم در مرکز وولایات در جمله منتظرین برق گرفته شده اند اما ریاست برق نسبت نداشتن برق کافی ومحدودیت شبکه ها قادر نبوده تا با شخاص متذکره که را ی گرفتن برق دقیقه شماری میکنند برق توزیع کند . در عصر امروزی برق از جمله ضروریات لاینفك زندگی بوده که بدون آن نیل به ترقیات امروزی ناممکن میبود ،خشبختانه با آمدن نظام جمهوری باین اصل مهم پی برده شد ویك تعداد زیاد پروژه های برق درپلان هفت ساله شامل گردید .

در شهر کابل که تقریبا ٦٤ فیصد مشترکین برق دران زندگی میکنند اجراآت ذیل در سال ٥٥ صورت گرفته است .

۱ _ نصب ترانسفارمر ستیشن هوائی _ ۱۱ باب

۲ _ نصب ترانسفارمر ستیشن زمینی _ ۱٥ باب .

۳ _ نصب میتر های جدید _ ۳۹٦٦ پایه .

٤ _ تمدید لین هوائی ۱٥ کیلو وات _ ۷ کیلو متر .

٥ _ تمدید لین هوائی ٤۰۰ ولت _ ۲٦ کیلو متر .

٦ _ تمدید کیبل ۱٥ کیلو وات _ ٤ر۷ کیلو متر .

۷ _ تمدید کیبل ٤۰۰ ولت _ ٥ر٦٦ کیلو متر .

۸ _ تمدید کیبل از پایه الی بکس های میتر واز میتر الی خانه های مشترکین _ ٥۱ کیلو متر .

۹ _ نصب بکس های میتر _ ۱۱۸٥ پایه .

۱۰ _ ترمیم اساسی سبا ستیشن شرق .

۱۱ _ عواید ریاست برق کابل بدون در

نظر داشت پروان برښنا در سال ٥٥ قرار ذیل است :

عواید از درك فروش برق ـ

١٩٣٣٨٢٥٩٣ ـ افغانی .

عواید متفرقه ـ

٠٠٠ر٠٠٠ر٣٢ ـ افغانی .

مجموع ـ

٢٢٥٣٨٢٥٩٣ ـ افغانی .

در ولایات مملکت اجزآت ذیـــل صورت گرفته است :

١ ـ انتقال ونصب دیزل جنریټر ١٠٠٠ کیلوواته لشکرگاه دوهرات

٢ ـ تاسیس یك نمایندگی جدید برق در قلات مرکز ولایت زابل ونصب وبکار انداختن یك پایه دیزل جنریټر ٦٥ کیلو واته وتکمیل شبکه برق .

٣ ـ تاسیس یك نماینده گی جدید برق در چغچران مرکز ولایت غور نصب وبکار انداختن یکپایه دیزل جنریټر ٧٣ کیلو ولت امپیر وتکمیل شبکه برق آن .

٤ ـ تاسیس یك نماینده گی جدید برق در شهر زرنج مرکز ولایت نیمروز ، امور ساختمان تعمیر دیزل جنریټر و شبکــــه شروع ودرسال ١٣٥٦ تکمیل میگردد .

٥ ـ ترمیم اساسی یك پایه ترانسفار مر ٥٠٠٠ کیلو ولت امپیر سب استیشن گلبهار.

٦ ـ نصب یکپایه ترانسفار مر ٦٠٠٠ر٤٠٠ ولت به ظرفیت ٤٠٠ کیلو وات درپوهنتون ننگرهار .

٧ ـ ترمیم اساسی سب استیشن ٦ر٣٥ کیلو ولت شهر جلال آباد .

٨ ـ نصب یکپایه ترانسفار مر به ظرفیت ١٨٠٠کیلوولت امپیربه ولتاژ٦ر٣٥کیلو ولت درسب استیشن بغلان وانتقال یـك پایـه ترانسفار مر به ظرفیت ١٦٠٠ کیلو ولت امپیر بولتاژ ٦ر٣٥ کیلو ولت از سب استیشن بغلان به سب استیشن کندز .

٩ ـ ترمیم اساس سب استیشن های کندز وبغلان .

١٠ـ ترمیم سه پایه دیزل جنریټرغزنی برښناء در ولایات مختلف مملکت باوجود یکه قلت انرژی برق محسوس بوده به تعداد ٣٥٠٠٠ میتر در سال ٥٥ به مشترکین جدید توزیع گردیده است .

کابل بنا روالی

آمریت عمومی کارو تخنیك :

سرکهای جدید الاحداث سیلوی مرکز، قصر نمبر (۱) گارد جمهوری ، سرك واقع کارته پروان، سرك مقابل شرکت سرویس وچرخ ترافیکی واحاطهٔ تانك کوتـه سنگی اسفلت ریزی شده که جمعا ۴۸۴۳۵ مترمربع قیر درهمین مواضع به مصرف رسیده است همچنان صحن چهار صد بستر اردو ، درمقابل پرداخت قیرخام ومصارف از طرف موسسهٔ مذکور ۹۹۰۰ مترمربع قیرریزیگردیده است.

سرکهای منطقه جشن، پل خشتی، مقابل پل محمودخان، شانکی سرکهای میدان‌هوایی وجادهٔ تیمورشاهی ، شهرنو، چهلستون ، دارالامان الی منار عبدالوکیل خان وغیـره جمعا ترمیم واسفلت اندازی شده است که ۳۴۴۸۰ متر مربع قیر مصرف شده‌است. و نیزسرکهای جدید الاحداث سیلوی مرکز ، خیرخانه مینه، تایمنی وات، انصاری وا ت پرکاری وتسطیح وهم سرکهای عقب مطبعه دولتی ، سرکهای شوربازار، شاه‌شهید(ع)جادهٔ اندرابی، گذرگاه، نخاس، سرك پل سوخته الی دارالامان ومهتاب قلعه، سرکهای فرعی تایمنی وات وغیره درطول سال‌گذشته جمعا ۱۱۸۲۷۶ مترمکعب جغله اندازی شده .

ور کشاپ امریت کاروتخنیك

ترمیم ثقیله و خفیفهٔ ۱۶۰ عرادهٔ موتر ها و ساختمان بادی برای‌موتر وترمیم یکتعداد کراچی توسط دستگاه آهنگری وولدنگ‌کاریو ترمیم تعداد ۱۴۳ عراده موتر های مختلف النوع بلدوزر ها ،گریدرها ، شاول ها، رول های قیرریزی وترمیم ۲۰ عراده‌کراچی دستی برای امور تنظیفات ۵۰۰ دانه کثافت دانی وساختن ۱۲۰۰ دانه بیل های مورد ضرورت و ترمیم ۵۶۰ دانه زنبیل و ۱۲ عراده موتر توسط مدیریت ورکشاپ صورت گرفته است.

مدیریت ترانسپورت :

انتقال پانزده هزار خریطه سمنت ازفابریکه سمنت غوری توسط لاری های فابریکه تهیه و انتقال جغله وخشت های فرشی پیاده روی از فابریکه خانه سازی ومحبس کابـل و خریداری ۷۰۰ متر مکعب چوب از تصدی چوب تهیـه وخریداری سیخ گـو ل مورد ضرورت ،تدارك ۲۵ هزار خشت های موزائیك تهیه آینهٔ تعمیراتی ضرورت نواحی شهر، تهیهٔ مواد تعمیراتی وخریداری مقدار ۱۴۰۰ تن قیر مورد ضرورت ازسنگا پـور اتحاد شوروی تنظیم مراحل خریداری ۲۸ عراده موتر ذیل وآب پـاش و قـرار داد خریداری ۴۴۷ پایه چراغ برای پروژه تنویر شهر کابل و قرار داد خریداری پرزه جات موترها و رول‌ها وغیره وسایط کار از جملهٔ اجراآت مدیریت ترا نسپورت در ظرف سال میباشد .

از اول حمل الی اخیر برج دلـو سال

۵۵ مبلغ ۰ر۵۳٦۵٦۰ افغانی از درك عواید موتر های جنازه ،صالون های شهری وموزیك ښاروالی توسط مدیریت جنسی ریاست کار تحویل ښاروالی گردیده است .

مدیریت جشن :

ترمیمات ورنگمالی عمارات در ساحه منطقه جشن ،لوژ رسم گذشت مسجد عیدگاه تعمیر قهوخانه جوی مستان، اپارتمان های مربوط وعمارت ناحیه ۱۰ میرز های منطقه جشن، تحویلخانه جشن ، مسجد شریف اخیر جاده میوند ،مسجد شریف پخته فروشی، مسجد شریف شاه دوشمشیره (ع) ،مسجد شریف اندرابی، مقبره تیمورشاه، مقبره مسجد امیر عبد الرحمن خان، مسجد شریف باغبانباشی ، ناحیه سوم منار ساعت پل محمود خان ،مدیریت ناحیه دو، مدیریت ناحیه هفت و ترمیم لوژ دندانه های تماشائی جناح شرق منطقه جشن، ،پایه های منطقه جشن، منارنجات، منار استقلال، سینماآریانا کمپ مقابل ارگ جمهوری، حوض پارك استقلال ، هکذاترمیمات وساختمان کتاره‌های ابدهٔ میوند ونصب سنگ مرمر و ترمیم و تنویر(تل دی وی استقلال) ترمیم تشناب‌های منطقه جشن ونصب نل های بیرلی، نصب چراغ ترافیك ۲٦ سرطان تنویرکمپ ښاروالی وعمارات ناحیه ۱۰ ونصب بیرق هادر منطقه جشن وجمع آوری آن بعد ازختم جشن و ترتیبات و تزئینات عمارت صحت عامه‌برای لویه جرگه به شمول تزئینات و بیرق شانی میله نهال شانی وجشن پښتونستان پذیرائی مهمانان دولتی وغیره ازاجراآت سال گذشته مدیریت جشن کابل ښاروالی میباشد .

مدیریت ساختمان وعمله :

فرش خشت سمنتی ۵۰ در ۵۰ دو طرفه پیاده رو سرك میدان هوایی ۷۲۹۵۰ متر مربع پارکنگ صحت عامه ٤۰۰ متر مربع ازپیاده رو متصل احاطه تعمیر کوپراتیف مامورین‌وایستگاه‌سرویس‌میرویس‌میدان ٦۱۲متر ربع به شمول تسطیح و هموار کاری پیاده رو های سرك دوجناح سمت شمال تعمیر صحت عامه ۷۰متر مکعب و از صحن میدان پار کنگ صحت عامه ۱۷۰ متر مکعب پیاده رو مقابل مطبعهٔ دولتی ۲۲٤ متر واز پیاده روسمت شرقی سرك آسمائی واټ ۲۲۸ متر مکعب به شمول ساختمان کتاره ازسنگ‌پارچه وساختمان کتاره دو انجام پلچك زیارت بی بی مهرو (ع) ۱٤ر٤ متر مکعب واز ساختمان پلرها وسپلت های میدان پالیکون پلر ٤۸۰۰ به شمول ترمیم پلچك هاوبعضی کنار های مقابل هوتل کابل و ایستگاه قلعه فتح الله وچهار راهی پښتو نستان، گولائی پل سوخته کارته سه سرك جدید قصر نمبر یك، ا عمار سیل بر گردنه کارته‌پروان باترمیم وتخریب پل گذرگاه وهمچنین اعمار پلچك هادرقلعه خاطر بی بی مهرو(ع) چهار متر مکعب زرغونه وات دو بباب ٦۰ر۹۳متر مکعب سرك جدید مقابل سیلو دوباب ۱۳۱ مترمکعب، سرك آسمائی وات ٤۰۰ مترمکعب خواجه بغرا ۲۰ متر مکعب ،چرخ ترافیکی

میرویس میدان ۲۷۰ متر مکعب که جمله دوعدد در یازده موضع میشود ۱۰۳۸ متر مکعب کار صورت گرفته است. هکذا ساختمان موتر شویی داخل احاطه فابریکه قیر ۱۲۷ متر مکعب و احداث کانال میرویس میدان ۸۳۱ متر، اعمار جویچه های جناح سرک میدان هوائی اززیارت بی بی مهرو الی تعمیر صحت عامه ۱٤٦۰ متر به امتداد سرک میدان هوائی الی موسسه افغان فلم ۱۳۰ متر از چهار راهی شیر پور، به امتداد احاطه سمت شرق دیوار کود کستان ۱۱۲ متر از چهار راهی شیر پور چهاراهی صدارت ۱۵٦ متر به امتداد سرک انصاری ازبرج شهر آرا الی حصه دوم چهار راهی انصاری ۱۲۰۰ متراز چهار راهی شهید الی چهار راهی ایستگاه قلعه فتح الله به امتداد مکتب زرغونه ۱۰۲۰ متر از چهار راهی قلعه فتح الله به امتداد چهار راهی انصاری ٦٦۰ متر از چهار راهی قسمت اول انصاری الی چهار راهی سوم انصاری ٤۲۰ متر واز سه راهی کلوله پشته به امتداد چهار راهی حاجی یعقوب ۷۰۰ متر ازسه راهی کلوله پشته الی چهار راهی دوم انصاری ۸۰۰ متر از چهار راهی انصاری الی ایستگاه کلوله پشته ۲٦۵۰ متر درچمن حضوری مقابل وزارت آب وبرق سمت شرقی و غربی سرک ٥٦۰ متر نزدیك کمپ ښاروالی ۲متر در جنوب سرک انصاری مقابل شفاخانه قوایمرکز ۱۱۸ متر در دوجناح سرک مسجد شهریف پل خشتی ۳٦۷ متر در سرک مقابل ناحیه ۱۰ و قطعه منتظره واقع چمن حضوری ۲٤۰ متر درسمت شرقی چرخ ترافیکی میرویس میدان ۱۱۱ متر و در متصل دیوار احاطه تعمیر ناحیه ۹ـ۱۳۲ متر بصورت عمومی ترمیمات، پلچك توسط این شعبه صورت گرفته است .

امور سر سبزی شهر کابل :

غرس کمبود نهال های گلدانهای کنار سرك های عمومی مکرو ریان. عقب مطبعه دولتی ، پل محمود خان الی چرخ ۲٦ سرطان و همینطور جاده های میدان هوایی چهار راهی حاجی یعقوب،شفاخانه قوای مرکز باغ بالا کوته سنگی الی ده مزنگ کنارپارك چمچه مست بهمین صورت از چمن منطقه جشن الی سیدنور محمد شاه مینه ومنطقه منار ترانسپورت عقب ماموریت زنده بانان جوار سرك های وزیر اکبر خان مینه تعداد هم ساحهٔ شهرنو بناحیه دوم و قسما درجاده جدید الاحداث خیرخانه مینه و غیره مواضع که مجموعا پنجاه هزار نهال میرسد در ماه های حمل ٥٥ غرس و دربرج ثور و جوزادر پهلوی دیگر امور گلکاری و سر سبزی مراقبت و آبیاری گردیده است .علاوتابمنظور احداث قوریه وقلمه در پارك استقلال، باغ بابر شاه، پارك دهمزنگ ،پارك شهر نو پارك مسلخ ، پارك زرنگار ، کناردریای کابل اشجاری مانند موریان بید روسی، بید وطنی پنجه چنار ،ناجو ،توت ،شنگ و غیره و از نوع بته هامانندیاسمن وارغوان زرع وغرس

شده است .

در ساحه نهال شانی بداخل پارکها :

در حدود شش هزار نهال متنوع که‌اضافه تربته های سبززینتی اندرپارکهای وزیــر اکبر خان، شهرنو، کارته پروان ، بر یکوت وساحه زمین ماقبل سفارتخانه های جرمنــی و جاپان در وزیر اکبر خان ،سالنگ وات و غیره مواضع غرس شده است که نتیجه آن اطمینان بخشن میباشد .

در قسمت گل :

علاوه‌از بررسی و مراقبت گلها مخصوصا جریبن ومرسل دو جریب زمیــن در شهــر جلال آباد از املاك بناروالی جلال آباد جهت قوریه گرفته شده درین ساحه به تعدادچهار هزار قلمه مرسل که ازطرف فارم های غازی آباد وهده و هوتل سپین غر جلال آباد کمك شده بود تحت تربیه قرار داده شده قلمه‌های مذکور فعلا به شکل بته های مرسل درآمدهٔ و اماده آن است تابه کابل نقل داده شود همینطور به اندازه شش هزار قلمه جریبن متنوع ازگلخانه های دولتی کــابل بدســت اورده در جلال آباد تحت تربیه قرار داده‌شد و در سال ٥٥ یك‌تعداد آن به پارکهای‌کابل مورد استفاده قرار داده‌شد که نتیجه خوب آنرا درپارك استقلال وعقب دلکشاه میتــوان مشاهده کرد ودر همین ســال به انــدازه دو هزار قلمهٔ نسترن در قوریه جلال آباد تحت پرورش قرار داده شد .

چون تعداد گلهای جربین درسال ٥٥اضافه بود و گنجایش نگهداری در گلخانه هــای بابر و شهرنو دیده نشد ناگزیر با عمارسه گلخانه موقتی محلی اقدام گردید فعــلا در هرسه گلخانه اقسام گلها تحت تربیهٔ قرار دارد و طوریکه دیده میشود نتیجه‌خیلی خوبی بدست آمده است درسال ٥٥ دربرج جوزا یك تعداد چك های سمنتی از طرف اداره باغات درچهار راهی ها ومقابل بعضی دکاکین شهر نو گذاشته شد که در موقع گــل نتیجه آن را همه هم شهر یان مشاهده نمودند چرخ ٢٦ سرطان درین سال باگلهای متنوع جریبن پتونی ، فلاکس و غیره مزین گردید .

علاوه برین در همه پارکها خاصتا باغ بابر، پارك استقلال ، زرنگار واطراف فواره پشتو نستان گلهای متنوع گرد آورده شده و وهم پیش بینی هائی درین سال برای گل کاری بهتر سال ٥٦ صورت گرفته بطــور مقدماتی چهار هزار دانه گلدان سنبلی برای زرع گلهای رنگارنگ چیده شده از گــل گلدان های مذکور درجاهای لازمه چــــون چرخ ٢٦ سرطان معه گــل آن که هیچگونه تاثیری متوجه خود گــــل نــــگر د د . استفاده میشود .

تمام ساحه پارك وزیر اکبر خان به‌منظور آبیاری وسر سبزی نلدوانی شده در پارك استقلال وچرخ ٢٦ سرطان نلهای برای سر سبزی واستفاده تانکهای آب مشروب که در مواقع جشن نیاز مبرم بان دیده میشد احداث گردید .

آمریت سر سبزی ذریعه واتر پمپ های سیار خود برای رفع خطرات آب خیزی های سال ۵۵ در کارته چهار کارته سه گذرگاه، کارته پروان واخراج آبهای خند قهای شهر کهنه خدمتی انجام داده است همچنان آمریت سر سبزی از اول برج جوزا الی اخیر برج میزان سال ۵۵ درحصه آبیاری نهال ها و گلدانهای بین جاده ها وچمن های داخـل پارکها توجه زیادی مبذول گردید تا ازخطرات خشکی مصئون بمانند وبا وصف کافی نبودن وسایل باز هم به اثر مجاهدت زیاد در هیچ یك ازنقاط فوق خشکی زیاد وارد نشد بعد ازختم برج میزان دو مرتبه تمام نهالهای جاده هاواشجار پارکها با دادن یخ آب معمـول استراحت داده شد .

درین سال آمریت سرسبزی روی تماس هائی که حاصل نمود تعداد پانزده تن کود مخلوط از شرکت کوذطور مساعدت بدست آورد قرار است روی مشوره فنی از یك مقدار آن در پارکها واشجار وگلدانهای بین جاده ها استفاده شود . در قسمت تفریحات نیز پروگرام هائی عملی گردیده که منجمله یك تعداد موتر های برقی برای استفاده اطفـال است همین طور موزیك عموما در ایام تعطیل درباغ بابر بخدمت مردم قرار داده شـد مسابقات ضرب میل وآب بازی در باغ بابر ذوق مندان وتما شاچیان زیاد داشت چو ن تماشا چیان در پارکها روز افزون دیده‌میشد لذابرای‌فراهم‌نمودن‌تسهیلات‌ونگهداری بهترچمن هابه تعداد چهار صدپایه چـوکی بسـاقی تهیه گردید . قسمتی ازان در پارك ها مورد استفاده قرار یافته ویك قسمت آن تحـت ساختمان قرار دارد .

ریاست طرح وساختمان :

نقشه مرکز تجارتی خیر خانه مینه وپلان های مهندسی ، تعمیر مسجد شریـف عقب موسسه نسوان به شمول نقشه های انجنیری آن ونقشه تعمیر مسجد کارته سه طی همین مدت تکمیل گردیده است .

هکذا پلان ساحهٔ صنعتی پلچرخی البتـه قسمت اول ، پلان ساحه فعالیت ساختمانی وتحو یلخانه های مربوطه تعمیر ٦ منزله به شمول نقشه انجنیری ومهندسی ایستگـاه سرویس ونقشه الحاقیه مسجد شریف‌باغ‌بالا ازجمله‌اجراآت‌سال‌گذشته‌این‌ریاست میباشد .

پلان موقعیت وپیاده روهای تعمیرات‌نواحی ناحیه ۹ و ۱۱ ونقشه پلچك برای مرکهای خیرخانه مینه به شمول نقشهٔ دکاکین پروژه خیرخانه مینه‌وپروژه های دیگر ونقشه پلبرند کارتهٔ پروان تکمیل وبدوران انداخته شده است .

پلان تفصیلی شهراراء وپلان مهندسـی پل یغمان ونقشه های انجنیری پل یغمان واصلاح پل گذرگاه وپلچك آسمائی وات نیز از اجراآت سال بـوده مفکـوره پـلا ن مرکز تجارتی وترتیب پلان عمومی شهر کابل ۵۰ فیصد پیش برده شده است وهم مکتب ساحه کود کستان ها در پروژه های مربوط

خوشحال خان مینه ، رحمن مینه ، ایوبخان مینه ، خیرخانه مینه ، کارته آریانا بشمول سکیچ ساحهٔ مکاتب پروژه های مربوط خوشحال خان مینه ، رحمن مینه ، ایوبخان مینه ، خیرخانه مینه ، کارته آریانا وارسال آن به توزیع زمین ودوایر مربوط صورت گرفته است .

پلان دومرکز تجارتی خیرخانه مینه دو مرکز تجارتی رحمن مینه و مرکز تجارتی همجوار سرك بگرامی پروژهٔ رحمن مینه و ساحه همجوار سرك ترانزیتی شاملی پروژه خیرخانه مینه پلان ابرسانی قسمت دوم و سوم خوشحال مینه ومهمان خانهٔ دولتی در پغمان وپلان های آبرسانی بعضی پروژه‌های دیگر تکمیل شده است . سکیچ وخطاندازی ساحهٔ ستیشن موتر های برقی واقع پروژه خوشحال خان مینه ونقشهٔ های مهندسی تعمیر ناحیه دوم وترمیمات سرکهای شهر بشمول پلچکهای سرك سیلو ومیدان چرخ ترافیکی میرویس میدان وپولی تخنیك بشمول مراقبت ساختمان پروژه سرك تلویزیون ومقطع عرض سرك مکروریان دوم و پلان سرك عقب کلوپ عسکری وپلان مقطع عرض و حجم سرك ریاست سروی وجیالوجی در دارلامان و مقطع عرض پلان و حجم سرك ماموریت پولیس بابر شاه مینه و لیلیهٔ نر سنگ و ترتیب پلان حصهٔ باقماندهٔ پارك پغمان تکمیل وبه مراجع آن جهت اکمال سپرده شده است . هکذا ترتیب تقریبی سرك های آن به شمول ترتیب دادن مقطع پوچاه ٥ کانال کوتهٔ سنگی درحصه یکجا شدن کانال با دریای چمچه مست توام باختم پلان مقطع طولی مقطع عرض و احجام پروژهٔ سرك تیمنی و ختم پلان مقطع عرض و احجام پروژهٔ سرك زرغونه وات (انصاری) وختم پلان مقطع عرض و احجام پروژه سرك در بالای کوه آسمائی بطرف قلعهٔ غربی به مقصد نصب انتن های رهنمایی طیارات ازاجراآت همین ریاستاست. ختم پلان مقطع عرض تیپ ساختمان جوی وبلول و هم چنین‌وفرش ایستگاه طیارات، ترتیب‌دادن سکیچ پارکینگ صحت عامه و پروژه‌سرك برای آنتن‌تلویزیون و مراقبت ساختمانی پل پغمان و پل‌گذرگاه و ناحیه ۹ــ۱۱ بشمول سرك سیلو وکانال مقابل سیلو الـی دریای کـابل با جمع آوری مواد برای ترتیب فورم ها از اجراآتی است که به پایه تکمیل رسیده است.

در قسمت پولی کلینیك ها و شفاخانه های مکاتب همچنان جمع آوری مواد و مطالعه ساختمانی و تکمیل مندویها ویك مجلس بانماینده های دوایر ذیعلاقه وسنجش های اقتصادی پروژه های تکمیل شده‌با مطالعه و تثبیت نمودن ساحه مرکز شهر کابل‌و اندازگیری ساحه وتعمیرات موجود در پروژه های تحت کار در بالای ساحه اجرا گردیده است . همچنان ترتیب راپور نظر به پلان ۲۵ ساله در مورد پروژه خط آهن وغور و بررسی راپور ها در مورد خط آهن از

اجرا ات این ریاست است .

مراقبت واندازه‌گیری پلان باساحه پروژه خیرخانه مینه واحصائیه تعمیرات ساخته شده چهار دیواری شده درپروژه خیرخانه مینه و تطبیق پلانهای تفصیلی در مرحله‌اول آن، پلان قسمت سوم کارتهٔ پروان وپروژه های تحت کار روبه تکمیل .و. پلان قسمت چهارم خوشحال خان مینه ۸۰ فیصد ،قسمت غربی سرک دارلا مان ٦۰ فیصد و از قسمت دوم ساحه صنعتی ۸۰ فیصد با پلان وزیر آباد تحت کار میباشد .

پلان جادهٔ میوند وساحه جنوبی آن تحت مطالعه است و از ساحه تجارتی خوشحال‌خان مینه مطابق به پلان تفصیلی ازمقیاس ۲۰۰۰ به مقیاس یك بر هزار هشتاد فیصد تکمیل گردیده است .

ترتیب پلان مکرو ریان پنجم و ششم ۸۰ فیصد تکمیل گردیده و نقشه های انجنیری تعمیر ناحیه دوم ۳۰ فیصد تکمیل شده‌ودوم ۵۰ فیصد ،۸۰ فیصد نقشه پلچاك و پیاده‌رو قسمت سرك سرای غزنی به شمول نقشه پلچاك سرك زرغونه البته قسمت اول و دوم آن توأم باتکمیل نقشه های پارکینگ داخل وخارج صحت عامه، مطالعه مقدماتی ساحهٔ قبرستانهای عمومی برای سروی و ترتیب نقشه های ان و چرخ ترافیکی قسمت‌ده‌کیك خیرخانه مینه و تکمیل نقشه مهندسی تیپیك برای نواحی (فعلا برای خوشحال خان مینه درنظر گرفته شده است دیتایل های ساختمانی تعمیر ناحیه آن ۸۰ فیصدتکمیل گردیده است که این هم از جمله کار های سال گذشته محسوب میگردد. همچنان شروع نقشه های انجنیری تعمیر ناحیه توسطگروپ انجنیری و نقشه های مهندسی مرکزتجارتی (مارکیت تیپیك) ۵۰ فیصد کار شده وترتیب پلان عمومی شهر کابل (ماستر پلان عمومی) در حدود ٦۰ فیصد تکمیل گردیده و ازپلان تفصیلی ساحهٔ تجارتی شهرکابل تکمیل وبه شمول پلان تفصیلی ساحهٔ مراد خانی‌روبه تکمیل است .

مدیریت سروی:

سروی و ترتیب نقشه املاکی قسمت اول پروژه رحمن مینه و ترتیب نقشه املاکی قسمت دوم پروژه خوشحال خان مینه‌بشمول سکیچ مطلوبه دستگاه ساختمانی هلمند و سروی املاکی ساحهٔ مراد خانی و نقشه میدان هوایی و نقشه املاکی باغ علیمردان بشمول نقشه پل گذرگاه و سروی و ترتیب پلان املاکی قسمت اول سرك سالنگ وات‌و سروی وترتیب نقشه اطراف مرکز گرمی مکرو ریان و سرك برج تلویزیون بشمول ساحهٔ پلچرخی و ترتیب نقشه سرك تیمنی وات وانصاری وات وسیل برباغ بالانقشه املاکی قسمتی از باغبانکوچه و آسمائی وات و نقشه املاکی مطبعه صکوك وزارت مالیه و نقشه قسمت دوم سرك سالنگ وات‌وسروی سرك های قسمت جنوب کلوپ عسکری و انتر کانتیننتال و میدان هوائی ۳۰ فیصد

کار آن تکمیل گردیده است .

مد یریت مناز عات :

هشتاد و دو موضوع منازعاتی بعد طی مراتب اصولی در مراجع مربوطه آن اطلاع گردیده است هم چنان اجازه ترمیم تعمیرات بعد از طی مراتب برای یکصد و بیست‌وپنج نفر داده شده‌که عایدات آن درك فیس مهندسی مبلغ شش‌هزار و دو صدو پنجاه افغانی تحویل خزانه بنارِوالی گردیده و هم اجازه آبادی پیاده خانه وگاراج‌که بعد ازطی مراتب اصولی درمربوطات نواحی داده شده است که عایدات آن مبلغ دو هزارو یکصد افغانی میشود تحویل خزانهٔ بناروالی گردیده است، ناگفته نماند خانه های که استملاك گردیده در مربوطات نواحی بتعداد سی و شش خانه بوده که اجرا ات آن مراحل خود را از همین مدت طی کرده است .

مدیر یت سنجش و کنترول :

این مدیریت از مدرك برآورد اول وثانی تکس وحق الامتیاز وفیس مهندسی جمعا مبلغ ۳۰ر۹۶۵۶۲۱۰ افغانی بدست‌آورده است .

مدیر یت صدور نقشه :

عواید که تحصیل گردیده عبارت از تکس نقشهٔ ۳۱۴۴۵۸۳ افغانی حق‌الامتیاز ۱۱۵۲۷۸۰ افغانی جریمه ۶۲۳۸۵ افغانی . فیس‌مهندسی ۱۷۶۶۰۰ افغانی که جمله شد این عواید بالغ بر ۴۵۳۶۳۴۸ افغانی گردیده است .

مد یریت توزیع زمین :

سند ملکیت ٤٣٤ قطعه و تعرفه تحویلی ٤٤٣ قطعه همچنان در پروژه خیر خانه مینه برای ۱۲٤۳ نفر ماموزین دولت ۱۲٤۳ نمره زمین و برای اهالی کسبه کار و غیره ٤٨٣ نمره توزیع گردیده است .

هکذا درپروژه وزیر اکبرخان مینه ۱۸ نمره به اشخاص توزیع شده ودر پروژه سید نور محمدشاه مینه ورحمن‌مینه ٤٨ نمره زمین داده شده است . فورمه های جدیدیکه توزیع شده ۲۰۰۰ قطعه و عرایض پروژه خو شحال خان مینه ٤٦٤٩ قطعه تاکنون جهت توزیع زمین گرفته شده است .

عرایض پروژه رحمن مینه ۵۱۵ قطعه وباز پروژه ایوبخان مینه ۱۲۵۲ قطعه وباز ازخیر خانه مینه ۵۷۰ قطعه درج اوراق شده است. ناگفته نماند که زمین های کارته (۳) ٦٣نمره زمین توزیع شده وهکذا درفیصله تاریخی ۲۵ر۱ر۵۵ بورد فنی پلان تفصیلی سمت جنوب پروژه ایوبخان مینه که الی سرك ارتباطی بین قصر دارلامان و قصرچهلستون میباشد از مجلس بورد فنی گذارش یافته و بتاریخ ۲۷ر۵ر۵۵ پلان اصلاحی مرکز تجارتی‌خیر خانه‌مینه و پیشنهاد یهٔمتخصصین شوروی که در قسمت ترافیك شمال شهر کابل ترتیب داده شده بود مطالعه و بعد غور امکانات تطبیق آنرا ازنگاه اقتصادی و اجتماعی مورد تحلیل در مجلس بورد فنی قرار گرفت و هم فیصله تاریخی ۸ر۸ر۵۵در

مجلس بورد فنی درمورد تثبیت استیشـــن هـــای مسا فـر بری و مسیـر خـط آهن در ساحه شهر کابل مطالعه و غور بعمل آوردند وفیصله ۲۰ر۱۱ر۵۵ بوردفنی پـلان مـرتبـه مکروریان پنجم وششم بامدل آن موردمطالعه بورد قرار گرفت ناگفته نباید گذاشت که در همین تاریخ پلان مرکز تجارتی قسمت اول رحمن مینه نیز مورد مطالعه بـورد فنی قرار گرفت و اجراآت آنهم تا اندازهٔ در شعبات مربوط صورت گرفته است .

ریاست امور صحی :

فعالیت شعبهٔ کلینیک :

معاینات صحی ا جیران دوائر رسمـی و تصدی هـای مرکز کابل که از طرف شعبـات مختلف به ښار والی معرفی میشوند .و از طرف دوایر مربوط باساس تصدیق همیـــن شعبه در استخدام آنها اقدام میگردد .

مخصوصا در مورد طباخ هاوغیره اشخاص که بامواد غذائی و طبخ و توزیع غذا وغیره سروکار دارند ازنگاه معاینات صحی توجـه بیشتری مبذول میگردد تا باعث انتقال‌امراض دربین اجتماع نگردند .

وظیفه این شعبه ایجاب میکند تامراجعین را ازنگاه صحی معاینه نموده و اگر ایجاب نماید به لابرا توار های طبی جهت معاینات معرفی وپس از انجام معاینات و بدســت آوردن اسناد قانونی مبنی بر صحت شان به آنها تصدیق صحت توزیع نماید که درسال گذشته روپیهمرفته به ۲۹۲٦٤ نفر بعـد از انجام معاینات صحی و لابراتواری کـارت صحت توزیع گردیده و ازجمله ۷۱۸ نفـر جهت معا ینات مکمل به لابرا توار هـای موسسه صحت عامه و انستیتوت ملی جهت معاینات لابراتواری معرفی گردیده اند .

عواید حاصله از مدرك توزیع کارت‌صحی درسال‌گذشته بالغ بر۳۵۸۷۹۵ افغانی میباشد که باین تزئید ۷۲ فیصدرانسبت به‌سالهای قبل نشان میدهد .

شعبه حفظ الصحه محیطی :

روغتیا پالهای موظف این شعبه همیشـه بصورت انفرادی ویادسته جمعی طبق‌پروگرام مرتبه به‌تمام نواحی شهر گردش کـرده و هدایات لازمهٔصحی داده اند و آنهائیکه‌مقررات حفظ الصحهٔ راباوجود توصیه های مکررمراعات نکردند طبق مقررات به پر داخت جریمه‌های نقدی محکوم ساخته شده اندکه از رهگـذر جریمه این نوع متخلفین مبلغ ده لك‌وهفتاد وچهار هزارو چهار صد و هفتاد افغانی‌عاید گردیده است .

در جریان سال گذشته برای روغتیاپالهای موظف لو دسپیکر تهیه شده که حین گردش با موتر اهل کسبه ر اهدایات‌صحی بدهند. وظائف روغتیا پالهای کنترول و مراقبت‌یومی تمام منابع و مواضع تهیه و عرضه و ذخیره مواد غذائی به شمول حفظ الصحه شخصـی همه کا ریگران مطبخ هایی هوتلها و رستو رانها وکارکنان آن میباشد. روغتیاپالهـا تا یك اندازه قابل ملاحظه ای موفق به نصب

جالی ها ووضع صندوق های جالی دار درقصا بیها و خبازی ها شدند. همچنان لبنیات فروشی و سلما نیها را مراقبت‌جدی کردند . سرای ها واپارتمانها وحمام هارا بررسی کردند و آنهائیکه باوجود توصیه‌های موکد بازهم بی مبالاتی کردند طبق مقرره جریمه شدند روغتیا پالنها حین گردش‌طوافها ودست فروشی های جاده هارا نیز مراقبت میکردند .

از دباغی فابریکه بوت آهو نظربه شکایت اهالی تفتیشی بعمل آمد و امر انتقال آن داده شدهمچنان ازیك دستگاه پوست و روده پاکی واقع شاشهید (ع) شکایات متواتر رسید بعد از انسداد به منطقه صنعتی امر انتقال داده شد و انتقال آن نیز صورت گرفت . نظربه شکایات متواتر اهالی دکانهای سلاخی و قصابی گذر ریکا خانه که مو ازی جادهٔ میوند قرار دارد و حقیقتا وضع‌ناهنجاری داشت در حدود ۷۵ دوکان موقتا مسدود و مسئلهٔ تنظیف و اصلاح کوچه آن موردتوجه جدی قرار گرفت که بالنسبه ازنظر حفظ ـ الصحه بهتر شد اجازه فعالیت مکرر داده شد .

امریت عمومی عواید :

آمریت عمومی عواید بناروالی در طول سال ۱۳۵۵ از مدرك تمام نواحی و غیره‌امور شهر کابل ۱۹۷۲۰۳۲۶۱ افغانی بدست‌آورده است که نسبت به سال ۱۳۵٤ مبلغ ۲۰۷۷۲٦۵۵ افغانی زیادتر می باشد .

جمعیت افغانی سره میاشت

تاسیس مؤسسه خیریه در کشور مــا بصورت یك مرکز خدمات انسانی امــروزی اصولا ازسال ۱۹۳۰ باتدویر (مجلس امدادیهٔ ملی) آغاز شد د رسال ۱۹۵۲ اساسنامه ای برای‌آن بمنظور تمرکز تمام امور خیــریه و تعاون عمومی وبین المللی طرح شدکه‌دارای (۱۰۱) ماده بود و تشکیلات اداری و وظایف اور گانهای آنرا احتوا میکرد .

در خزان سال ۱۹۵۲ این ا ساسنامه از طرف حکومت افغانستان رسما منظور گردید و جمعیت مابنام (جمعیت افغانی سره میاشت) (هلال احمر افغانی) دارای حیثیت حقوقــی مستقل شد. در ۲۳ جولا ۱۹۵٤ بـه حیـث هفتاد وسومین عضو سازمان صلیب احمــر بین المللی وکمیته صلیب احمر بین المللی شناخته شد،ولیك و کمیته صلیب احمــــر بین المللی ومجامع هلال و صلیب احمر و شیرو خورشید سرخ جمعیت مارا برسمیت شناختند ازآن زمان تاکنون پیوسته روابـــط جمعیت افغانی سره میاشت بالیگ وکمیتــه و سازمان های مماثل خویشس درسطح‌جهانی در حال توسعه بوده وهست .

جمعیت افغانی سره میاشت که در راس آن رئیس جمهور افغانستان قــرار دارد و توسط یك سکرتر جنرال اداره میشــود در سطح ملی و جهانی خدمات انسانی خویشرا به‌نحو شایسته ای درحدتوان خود انجام‌داده وبه پرنسیب های جهانشمول لیگ وفـاداری کامل دارد .

جمعیت افغانی سره میاشت دارای یــك نشریه هفته وار بنام (سره میاشت) است‌که بالسنه رسمی افغانستان (پښتـو و دری)و همچنان انگلیسی نشر میشود و ارتبـــاط تبلیغاتی مارا بالیگ وکمیتهٔ جمعیت هـای مماثل مستحکم نگهداشته است. علاوتا یك پروگرام را دیویی (١٤) روزه نیز بغـرض تبلیغ اساسات انسانی سره میاشت ازرادیو افغا نستان برود کاست میگردد که مواد آن ازطرف ادارهٔ اطلاعات وارتبـاط عامه جمعیت آماده و تهیه میشود .خدمات اجتماعی یونت های سیار، خدمات صحی، مدیریت لاتـری وارتباط خارجه شعبات مسلکی جمعیت‌هستند که بوسیله آمرین ویك عده مامورین اداره میشوند .

سازمان رفاه اجتماعی مـرستـون کا بل ننگرهار ، کندهار ،وهرات از نظر مــالی و اداری به جمعیت ماوا بستگی دارند .

نمایندگی های‌جمعیت افغانی سره میاشت در تمام ولایات کشور دایر بوده و مصروف خدمات انسانی هستند .

جمعیت ما در حدود پانزده مرکز امـــداد اولیه درسراسر کشور ویك شفاخانــه در ولسوالی امام صاحب د ایر نموده اســـت. اینك فعالیت های یکسالهٔ شعـب مختلـف

جمعیت افغانی سره میاشت حسب ذیل خلاصه میشود :

خدمات اجتماعی :

راپورفعالیت دوازده ماهه سال ۱۳۵۵ کمك های جمعیت افغانی سره میاشت از طریق مدیریت خدمات ا جتماعی :

الف: کمك های جمعیت افغانی سره میاشت بمقابل حوادث طبیعی ولایات کشور عزیز که درسال ۱۳۵۵ بوقوع پیوسته است .

۱ـ مبلغ (۱۳۰۵۴۳۳۹) افغانی به آسیب رسیدگان خیمه، کمپل، ملبوسات و پـا پوش، گندم، روغن ،صابون ،تیل خاك ،اریکین و دیگر ضرویات زندگی شان با مصار فات ترا نسپورت تادیه شده است .

۲ـ یکصدو چهل ونه قلم ادویه ازدیپو های جمعیت به آسیب رسیدگان توزیع شده.

۳ـ (۱۹۹۴۷۱۹) کیلو گرام برنج به آسیب رسیده گان توزیع گردیده است .

بـ به تقریب روز جهانی سره میاشت ها مصادف به ۱۸ ثور ۱۳۵۵ و بزرگداشت روزمادر وروز طفل وبصورت انفرادی مبلغ (۷۳۵۸۰) افغانی به مستحقین آن ملبوسات تحایف اطفال تری سایکل وغیره توزیع گردیده است .

جـ به تقریب هفته مخصوص به مستحقین مرکز بشمول مریضان روغتون هاو مستحقین مکاتب محابس داوالتأدیب وولایات سراسر کشور عزیز ملبوسات ، کمپل ، پا پو ش بقیمت مجموعی (۴۵۹۱۶۰۰) افغانی کمك توزیع گردیده است .

د ـ بتعداد ۲۸۷۴ قلم ادویه بقیمت مجموعی (۳۸۰۵۰۸۲) افغانی به روغتون های ولایات و روغتو نهای مرکز بشمول رو غتونهای اردو پولیس ، ملکی و مرستون ادویه توزیع گردیده است .

بنأ مجموع مصارف کمك های فوق الذکر بالغ به (۲۱۵۷۴۶۰۱) افغانی گردیده که برنج توزیع شده ویك سلسله کمکهـای انفرادی این جمعیت شامل رقم فوق نمیباشد .

یونت های سیار :

آمریت عمومی یونت های سیار شامل تشکیلات منظمی بوده که مرکب از سه گروپ وهر گروپ آن مشتمل برسه یونت امدادی میباشد ،طبق تشکیل مذکور در هریونت برای کتله پنجصد نفری آسیب رسیده موادخوراکی پوشاکه ، سرپناه مؤقت وادویه در نظر گرفته شده است که بواسطهٔ پرسونل و وسایط نقلیه آماده فعالیت میباشد. کهاینك فشرده فعالیت یونت های سیار را در طی سال ۱۳۵۵ خلاصه مینگاریم :

۱ـ آمریت عمومی یونتهای سیار مطابق به رهنمائی مقامات صالحه مواد و وسایل امدادی فوق الذکر راتوسطوسایط و پرسونل خویش بولایت مصیبت رسیده انتقال داده است .

۲ـ به تقریب هفتهٔ مخصوص روز جهانی سره میاشت ها و صلیب احمر، روز طفل کمك های جمعیت رابه مستحقین مرکز و ولایات کشور رسانیده است .

۳ـ امبو لانس های جمعیت شب و روز درخدمت وفعالیت بوده واز مراکز مختلف امداد اولیه شهر مریضان بی بضاعت ومستحق رابه روغتو نهای شهر ومنازل شان انتقال داده است .

در ساحه اطلاعات و ارتباط عامه :

در طول سال گذشته اداره اطلاعات وارتباط عامه جمعیت افغانی سره میاشت یك سلسله فعالیت های عمده را انجام نموده که اجمال آن حسب ذیل تذکر میبابد :

۱ـ تحول جریدهٔ (عاطفه) از چهارده روزه به جریده هفته واربنام (سره میاشت)

این جریده، اخبار واطلاعات جمعیت افغانی سره میاشت، سازمان لیگ جهانی ، کمیتهٔ صلیب احمر بین المللی و جمعیت های مماثل رابه سویه جهانی نشر مینماید ،جریده سره میاشت یك جریده مسلکی و مربوط به خبر های سره میاشتی بوده هفته یکبار درچهار صفحه به لسان دری، پښتو و انگلیسی نشر میشود و دارای محتویات ا رزنده اطلاعاتی تربیتی، صحی وهمچنان دارای فوتو های خبری صحنه های حوادث واتفاق در کشور و جهان میباشد .

هدف عمده این جریده نشر حوادث و واقعا تیست که ایجاب کمك و امداد عاجل بسویه ملی و بین المللی مینماید .برای تحریك عواطف بشری وجلب کمك های نوع دوستی و بمنظور تقویه بنیه مالی جمعیت افغانی سره میاشت نشر وقایع وحوادث به صورت خبری وتصویری گزار شات و جریانات مراسم روز های هفته مخصوص و روز های سره میاشت در داخل کشور و همچنین گزارش و جزیانات کنفرانس های بین المللی سره میاشت هالیك صلیب احمر بین المللی جمعیت های مماثل بافیصله هائی‌که ازطرف موسسات فوق الذکر صورت میگیردنشر نموده است . جریده سره‌میاشت بداخل و خارج کشور به صورت رایگان‌توزیع میگردد .

۲ـ نشر یك مجله سه ماهه بنام سره میاشت به لسان دری وپښتو و انگلیسی دارای مضامین مختلفه سره میاشت وسره میاشت های جهان باعکس های‌جالب خبری فعالیت ها وخدماتی که سره میاشت درسه‌ماه انجام میدهدباراپور مکمل آن نشر میشود . این مجله دارای مقالاتی می باشد که برای احیای عواطف بشری و انسانی خدمت خواهد کرد .

۳ـ تاسیس یك آرشیف تاریخی سره میاشت .در این آرشیف اسناد ، نشانها،علایم شعار های بین المللی پوستر ها بیانیه ها فلم ها، سلاید ها ، البوم های‌عکسهای‌حوادث ملی و بین المللی ،نشرات ملی وبین‌المللی وسایر موادی که ارزشی تاریخی داشته‌ و جریان سیرتکامل تاریخی‌جمعیت افغانی سره میاشت و انکشاف روابط آنرابا سایرجمعیت های جهانی نشان میدهد به‌نحو سیستماتیك و جالب گذاشته شده است .

٤ـ تنظیم پروگرام را دیویـی سـره ـ میاشت که‌در هر پانزده روز یك بار از طرف ادارهٔ اطلاعات تهیه گردیده و محتویات آنرا اخبار مربوط به واقعات وجیزه ها، اشعـار ومصاحبه ها تشکیل میدهد. بـرای پانـزده دقیقه نشر میشود این پروگـرام جـریان فعالیت های‌سره میاشت را از طریق رادیو افغانستان درسر تاسر کشور پخش مـی نماید .

٥ـ سره میاشت یك سلسلـه کتـب و رسالات ارزندهٔ صحی ، تربیتی پوستر هـا ورکلام هارا چاپ مینماید .

در سال ١٣٥٥ در پهلوی خدمات عرفانی خویشں کتابی تحت عنوان (سره میاشت و وطن من)رابه تیراژ (١٩٨٢١) جلد بـرای بارسوم طبع نموده است . این رساله مفید و ارزنده مخصوص اطفال وشا گردان معارف میباشد . هدف از چاپ و توزیع ایـن رساله معرفی سره میاشت وسازمان های مماثل آن در سرتاسر جهان لیگ و صلیب احمـر بین المللی به کودکان است کـه از آوان طفولیت به اهداف فعالیـت ها وپرنسیب ها آشنا میشوند . چاپ سوم این رساله که به مصرف کمیته صلیب احمربین المللی صورت گرفته طور رایگان به‌شاگردان‌صنوف چهـارم مکاتب توزیع میگردد .

٦ـ باساس همکا ری نشـراتـی وزارت اطلاعات و کلتور که با جمعیت افغانی سره میاشت داردجمعیت خبرهای مربوط به سره‌ـ میاشت از قبیل اعانه ها، کمك ها، وتلگرام های همدردی و تسلیت برندگان جوایزلاتری سره میاشت ، راپور ها، اعلانات ، فوتو هاو غیره را از طریق اداره اطلاعات برای نشربه آژانس باختر روز نامه ها، رادیو افغانستان و غیره وسایل اطلاعاتي و نشراتي ترتیـب و ارسال نموده است .

٧ـ به مناسبت تجلیل روزهای‌مخصوص‌از قبیل روز جهانی سره میاشت بتاریخ هجده ثور وهفته مخصوص سره‌میاشت بتاریخ‌بیست وچارمیزان وبعضی روزهای دیگر، پروگرام‌های نشراتی و کنفرانس هارا موسسات مربـوط به معارف‌صحت عامه و برخی د یگر موسسات فرهنگی در سراسر کشور تهیه ترتیب وبر گزار کرده است .

٨ـ تیلگرام های همدردی و تسلیت رابه ادارهٔ ارتباط خارجه جمعیت ارسال میداردکه بعداز طریق اداره شان به جمعیت های مما ل اسیب دیده مخابره میشود .

٩ـ باساس روابطی که جمعیت افغانی سره میاشت باساز مان لیگ صلیب احمـر بین المللی ،کمیتهٔ ،صلیب احمر بین المللی سره ماشت و صلیب احمر های (یکصـد و بیست وهفت)) کشور جهان دارد نشرات‌خود رابه آنها ارسال کرده است .

١٠ ـکتا بخانه جمعیت در چـوکات اداره اطلاعات‌دارای‌کتب‌مختلفه‌طبی، اجتماعی،تاریخی وادبی به لسان های پښتو، انگلیسی،روسی فرانسوی ، المانی و غیره برای استفـــاده

مامورین کار کنان وسایر ضرورت مندان بوده و این نشرات صورت تبادلوی باین کتاب خانه رسیده همچنان از جمعیت های مماثل لیگ و کمیتهٔ صلیب احمر بین المللی نیز نشرات مختلف به کتابخانه جمعیت رسیده است .

۱۱ـ تغییراسم ادارهٔ نشراتی جمعیت از تبلیغات (بنام ادارهٔ اطلاعات وارتباط عامه جمعیت) اقدام دیگری میباشد که در زمینه هم آهنگ ساختن فعالیت های اطلاعاتی جمعیت باسایر سازمان های مماثل بعمل آمده است .

جمعیت افغانی سره میاشت به کمك مادی و معنوی مردم ضرورت دارد روی همین‌هدف لازم است به وسایل ممکنه‌وبذرایع مختلف جهت جلب امداد متوسل شدکه البته اهمیت این مرام ازراه اطلاعات بر آورده میشود. اطلاعات و نشرات در تشکل افکار و تعیین روش ورویه مردم در قبال خدمات بشری جمعیت نقشی بارزی دارد .

یك پروژهٔ تبلیغا تی مرکب از یونت سمعی و بصری و دستگاه مجهز عکاسی طرح شده است که برای آن ازطریق لیگ وجمعیت های مماثل اقدامات لازم جریان دارد .

آمریت خدمات صحی :

الف: معاونت هائیکه برو غتون های مرکز و ولایات بمنظور کمك به مریضان بی بضاعت بعمل آمده :

۱ـ بتاریخ ۳۱ حمل ۵۵ یکصدو و بیست پنج ا مپول تترا سکلین بشفاخانه وزارت داخله معاونت شده به قیمت مبلغ (۱۲۵۰) افغانی .

۲ـ بتاریخ ۲۷ ـ ۲ـ ۵۵ چهل قلم ادویه به قطعه منتظره پولیس معاونت شده بقیمت مبلغ (۳٤۹۰) افغانی .

۳ـ بتاریخ ۵ر۳ر۵۵ یکعدد بکس کمك های اولیه بوزارت داخله معاونت شده مبلغ (۲۰۵۹) افغانی .

٤ـ بتاریخ ۸ر۳ر۵۵ هفده قلم ادویه بوزارت داخله معاونت شده بقیمت مبلغ (۱٤۲۵) افغانی .

۵ـ بتاریخ ۱۰ر۳ر۵۵ پنج قلم ادویه به محبس هرات معاونت شده بقیمت مبلغ (۱۱۹۰۰) افغانی .

٦ـ بمناسبت روز جهانی به شفاخانه های وزارت صحت عامه و مرستون و شفاخانه ولسوالی حضرت امام صاحب دوقلم ادویه معاونت شده بقیمت مبلغ (٤٤۳۰۰) افغانی .

۷ـ بتاریخ ۷ر٤ر۵۵ یکهزار ویال‌پنسلین کرستل به میرمنو ټولنه معاونت شده‌بقیمت مبلغ (٤۰۰۰) افغانی .

۸ـ بتاریخ ۷ر٤ر۵۵ دو هزارویال پنسلین جی‌کرستل بوزارت داخله معاونت شده بقیمت مبلغ (۸۰۰۰) افغانی .

۹ـ بتاریخ ۱٦ر٤ر۵۵ چارده قلم ادویه به دار التادیب معاونت شده به قیمت مبلغ

(۲۰٦۹) افغانی .

۱۰ـ بتاریخ ۱٦ر٤ر۵۵ از معاونت چارده قلم ادویه بریاست څارندوی خبرداده شده است .

۱۱ـ موازی (۲٤٦۸) قلم ادویه به قیمت مجموعی (۸۰ر۲٦۱۵۸۵۰) افغانی به۲۷ولایت کشور معاونت شده که ا زآن برای وارسی از واقعات عاجل وغیرمترقبه ونیز بـــرای مریضان بی بضاعت ومستمند تحت نظروالی های منطقه استفاده بعمل آید .

۱۲ـ بمناسبت هفته مخصوص جمعیـــت افغانی سره میاشت به جاهای ذیـل ادویه معونت شده بقیمت مجموعی (۲۳ر۲۸۹۷۰۰) افغانی .

۱ـ برای کلینك ششی نسوان یازده قلم ادویه بقیمت (۷۵ر۱۹۰٦۷) افغانی .

۲ـ بـــرای زیـژنتـــون بیســـت و دو قلم دویه بقیمت ۲۳ر۵۵٤۳۱ افغانی .

۳ـ برای نادر شاه روغتون ۲۷ قلم ادویه بقیمت ۲٤ر۵۸٦۳۱ افغانی .

٤ـ برای وزیر اکبرخان روغتون ۲٦ قلم ادویه به قیمت ۱۵ر٤۲٤۸٦ افغانی .

۵ـ برای شفاخانه صحت طفل ۱۱ قلـــم ادویه به قیمت ۲۱ر٦۷۲۳ افغانی .

٦ـ برای میرمنو روغتون ۲٤ قلم ادویـه به قیمت ۷۷ر۳٦۸۲۸ افغانی .

۷ـ برای میرمنو تولنه نزده قلم ادویـه به قیمت ٦۷ر۱۸٤۹۳ افغانی .

۸ـ برای جمهوریت رو غتون بیست‌وهفت قلم ادویه به قیمت ۳۰ر۵۸۸۱٤ افغانی .

۹ـ برای روغتون قوماندانی امنیه ۲۱ قلم ادویه بقیمت ٦۷ر۲۹٦۱۷ افغانی .

۱۰ـ برای شفاخانه مرستون ۲۵ قلـــم ادویه بقیمت ۷۲ر۵۷۸۷٦ افغانی .

۱۱ ـ برای روغتون های اردو ۲۵ قلـــم ادویه بقیمت ۰۹ر۱۱٤۲۸۵ افغانی .

۱۲ـ برای سر طبابت محبس قوماندانی امنیه ۱۸ قلم بقیمت ۳٤ر۳۰۷۱٤ افغانی .

ب ـ معاونت های انفرادی :

۱ـ ادویه از داخل دیپوی جمعیـت وقسما خریداری شده برای مریضان بی بضاعـــت بقیمت مبلغ ۰ر۲۰ر۱۱٦۳۰ افغانی .

۲ـ خون تهیه شده برای یکصدوبیست ونه نفر مریضان بی بضاعت وعاجل بقیمـــت مبلغ ۰ر۲۲۰۸۰ افغانی .

۳ـ پول رادیو گرافی مریضان بی بضاعت پرداخته شده بقیمت مبلغ (۰ر۵٦۷۹۰)افغانی.

٤ـ اجرت بستر برای مریضان بی بضاعت پرداخته شده بقیمت مبلغ (۰ر۱٦۳۵۲ افغانی.

۵ـ برای بیست نفر عینك آلة گـــوش و کالر گردن و غیره لوازم طبی معاونت‌شده بقیمت مبلغ (۰ر۱٦۷۵۰) افغانی .

ج- فعالیت های روزمره مراکـــز امـداداولیه های جمعیت :

	ششس ماه اول	ششس ماه د وم:	جمله شد
۱-مرکز خیر خانه مینه	١٦٧١٤ نفر	١٢٢٠٤ نفر	٢٨٩١٨٠ نفر
۲-مـر کز کارته پـــروان	٢٣٠٤٧ رر	١٣٧٢٦ رر	٣٦٧٧٣ نفر
۳- رر ده بوری	١٥٩٤٨ نفر	٢٣٥٧٤ رر	٣٩٥٢٢ رر
٤- رر چمن منطقه جشن	١٤٥٠٠ رر	١٤٧٩٥ رر	٢٩٢٩٥ رر
٥ - رر ولایت ننگر هار	٢٩٠٢ رر	٢٢٤٣ رر	٥١٤٥ رر
٦- رر کمو نوز ستان	١١٩٨ رر	١٥١٨ رر	٢٧١٦ رر
٧- رر ولایت کندز	٥١٩١ رر	١٤٨٧ رر	٦٦٧٨ رر
٨- رر رر بلـــــخ	٦٢٨٥ رر	٣٥٣٩ رر	٩٨٢٤ رر
٩- مرکز ولایت غزنی	٢٣٨١ رر	٢٨٢٥ رر	٥٢٠٦ رر
١٠- مرکز ولایت زابل	١٢٨٥ نفر	٢١٥٠ رر	٣٤٢٥ رر
١١- مرکز ولایت قندهار	٣٠٠٣ نفر	١٢٨٥٠ رر	٢٠٨٥٣ رر
١٢- مرکز ولایت هلمند	٧٨٠٦ نفر	٩٧٤٧ رر	١٧٥٥٣ رر
١٣- مرکز ولایت هرات	٨٩٥٠ نفر	١٠١٢٠ رر	١٩٠٧٠ رر
١٤- مرکز ولایت غورات	١١٢٠ نفر	١٧٨٠ رر	٢٩٠٠ رر
١٥- مرکز ولایت تخار	١٠١٤ نفر	٥٢٠ رر	١٥٤١ رر.
١٦- مرکزولایت‌شفاخانه امام‌صاحب، کندز	١١٦١٣ نفر	٦٢٠٣ رر	١٧٨١٦ رر

قرارشرح فوق در١٦مرکز وشفاخانه امام‌صاحب درطول سال (٢٦٧٥٣٥) نفرپانسمان، پیچکاری وتداوی شده اند .

درهریك ازین مراکز صحی سه نفر نرس‌ایفای وظیفه مینمایند که باساس پروگـرام مرتبه در٢٤ ساعت درخدمت مراجعین آمـادەمیباشد .

مدیریت ارتباط خارجه :

ارتباط خارجه جمعیت باکمیته صلیب احمربین‌المللی، ولیگ صلیب احمرها، درجینواکه بزرگترین اورگان جهانی سره میاشت، صلیب‌احمروشیرخورشید سرخ می باشد وبایکصدو بیست وهفت جمعیت عضولیگ بطور مستقیم‌تماس ورابطه دارد .

ارتباط خارجه جمعیت برای جلب توجـــه‌جمعیت های مماثل وطرق حاصل نمودن کمك های نقدی وجنسی اوشلن است .

چنانچه بنابراین تماس هادر سال ۱۳۵۵ اجراآت ذیل صورت گرفته است :

۱ـ کمك های نقدی که ازطریق لیـگ و مستقیم ازجمعیت های مماثل وسفارتخانه ها به جمعیت حاصل گردیده :

فرانك سویسی ۱۰۰۰۰ـ فرانك .

دالر امریکائی ۲۷۸۵۱۵ـ دالر .

پوند استرلنگ ۲۶ر۵٤٤۱٤ـ پوند .

کلدار هندی ۱۰۰۰ـ کلدار .

افغانی ۹۰٤۹٤۱ـ افغانی .

۲ـ کمك جنسی ازقبیل موادغذائی،ادویه، کالا، خیمه، وغیره مساعدت جمعیت هـای مماثل به جمعیت رسیده بیش از۲۰۱۱ تن .

۳ـ ارتباط خارجه جمعیت بالیگ وچنـد جمعیت مماثل درتماس است تابرای پـروژه های تاسیس یك مطبعه، اعمارسه مرکزامداد اولیه درولایات، تقویه یونت سیار مساعدت حاصل نماید، چنانچه مذاکرهٔ آن جریان‌دارد.

٤ـ ازطریق این شعبه دونفرماموز جمعیت برای استفاده از بورس های تربیوی بخارج اعزام گردیده است .

٥ـ یکنفر نمایندهٔ باصلاحیت جمعیـت در کنفرانس بورد گورنر های لیگ بین المللی از۲۵ـالی ۳۰ـاکتوبر ۱۹۷٦ درجینوا وچارنفر مامورین درکنفرانس وسیمینار های منطقوی آسیایی وبحرالکاهل کـه ازطریق لیگ و صلیب احمرهند از تاریخ ۹ـالی ۱٦ مـارچ ۱۹۷۷ دردهلی جدید دایرگردیده بود،اشتراك نمودند .

٦ـ این شعبه ۳۵پیام تسلیت بنابرواقعات آفات طبیعی عنوانی جمعیت ها ی مماثـل مخابره نموده است ونیز یکتعداد مر یضـان بی بضاعت راجهت معالجه وهمکاری به‌جمعیت های مماثل معرفی نموده است . مساعـدت های ذیل برای مصیبت رسیدگان آفات‌طبیعی عنوانی جمعیت های مماثل مربوط که عبارت ازلبنان ، فلپاین وترکیه میباشد از طـرف همین شعبه فرستاده شده است .

الف: مساعدت نقدی ۸۰۰۰ دالرامریکائی ۱۰۰۰ فرانك سویسی .

ب: ادویه به قیمت ۱۰۰۰۰ دالرامریکائی.

مدیریت لاتری :

درسال ۱۳۵۵ سی وهشت سلسله تکت های لاتری توسط کمیشن کاران سیار لاتری فروش وقرعه‌کشی شده، کمیشن کاران‌لاتری متشکل ازنابینـایـان، متعلمین بی بضاعـت معارف واشخاص معمرومعیوبین بوده کـه در طرف سال ۱۳۵۵ مبلغ (سه ملیون وهشـت صـد هـزار) افـغـا نی از درك کمیـشن معاونت برایشان تادیه شده است .

ریاست سازمان رفاه اجتماعی مرستون : انجام خدمات درساحهٔ اجتماعی :

سامان رفاه اجتماعی مرستون علاوه‌براینکه یکهزارنفرذکور، اناث، اطفال کودك،شیرخوار رادرطول سال ۱۳۵۵ اعاشه واباته نموده، به تعداد هفت صد وبیست نفر مستأصـل و بینوایانی راکه هیأت جمعیت محترم افغانـی سره میاشت به همکاری پولیس از شهـر

جمع‌آوری وبه‌موسسه خیریه مرستون سپرده، اعاشه وحمایه کرده که ازجمله (۴۲۰) نفربه همکاری دستگاه پولیس ذریعه ترانسپورتها بولایات مربوطهٔ شان اعزام و(۲۱۰) نفر آن بموجب ضمانت خط شرعی اقارب شان از موسسه خارج‌گردیده، وهم‌به تعدادهفتاد نفر اشخاص فامیل دار وانفرادی قرار وثایق شرعی محاکم‌مربوط بنابرلاجایدادی وبی‌بضاعتی جدیداً بموسسه شامل گردیده‌که به تناسب سال گذشته (۷۹۰) تن ازهمنوعان بینوای کشور رازیاده تردرسال ۱۳۵۵ در آغوش گرفته وبرای شان وسایل حیاتی تامین‌کرده است . علاوه برآن درقسمت ترمیم ویااعمار بعضی عمرانات مرستون، ازقبیل‌تعمیر ریاست وبعضی اماکن دیگردرچوکات موسسه که قابل ترمیم ورنگمالی بود، وهمچنین احداث پارکهای تفریحی، احداث سیب باغ عملیات پیوند واستعمال ادویهٔ ضدآفات زراعتی ، سرسبزی ونهال شانی درفارم های مربوط ، بذرگندم وغیره حبوبات وسبزیجات مرستون وجمع آوری محصولات زراعتی بطور مجموعی ۵٦۰٦۷٦ر۷۰۲ تن ازفارم هاوزمین های‌زراعتی اقدامات مفیدی عملی گردیده است

امور تعلیم وتربیه :

مدیریت تعلیم وتربیه درسال ۱۳۵۵ (۳۷۵) نفرطلاب وطلبات شامل ۲۹ مکاتب شهری داردکه جهت فراگرفتن درس ازصنف اول تاصنف (۱۲) داشته است‌که البسهٔ‌مکتب ولوازم درسی اوشان ازطرف مو سسه تهیه دیده شده وباوسایل نقلیه به دوتایم صبح وبعد از ظهر بمکاتب نقل داده میشود .

شاگردان درخود موسسه نیزذریعه یکتعداد معلمان تدریس و جهت پیش برد تعلیمات شان کمك وهمکاری میشود. ضمنا شاگردان می توانندکه حسب شوق وعلاقه خویش یك پیشهٔ مسلکی رانیزدرخودموسسه فرا گیرند .

چنانچه یازده شعب صناعتی بموسسه‌موجود بوده وعموما شاگردان تحت رهنمایی معلمین ومعلمات ورزیده مسلکی مشغول فرا گرفتن حرفه وپیشه می باشند .

درنتیجه امتحانات نهایی سال ۵۵ ازجمله ۳۱۷ نفرکه شامل مکتب بودند، تقریبا ۹۰ فیصد آن کامیاب، ۵۲ نفرناکام و محروم شده‌اند، درسال ۵۵ (۱٦) نفرمتعلمین بکلوریا پاس شده اند، که بعضی ازین ها شامل ماموریت وبرخی شامل پوهنځی ومکتب‌اکادمی پولیس گردیده اند .

شاملین کودکستان موسسه که در آن (٦۳) طفل شامل است، درسال ۵۵ به چهارکنفرانس برای خواندن سرود ملی‌وترانه اشتراك نموده‌اند وهم پروگرام فوق العاده مسابقه ذهنی که ازطرف رادیو افغانستان به مرستون دایرشده بود چندنفراز شاگردان دربخش های مختلف آن اشتراك وجوایزاخذ نمودند .

کتابخانه :

کتابخانهٔ مدیریت تعلیم و تربیه دارای

(۳۵۰۰) جلد کتب ومجلات مختلفه بوده ودر سال ۵۵ ،(۲۷۲) جلدکتب علمی ، تاریخی، اجتماعی وبیشتر ازیکهزار جلد مجلات مختلف ازطریق کمك ها، بهآن افزود گردیده ونیز یکتعداد قابل ملاحظهٔ مجلات اطفال به غرض خواندن ومطالعه برای شاگردان توزیع گردیده وعنقریب یکهزار جلد کتب علمی، تاریخی، ادبی واجتماعی دیگرنیز بااجازهٔ مقامات صالحه ازپول ذخیره سه فیصدمواد غذائی امدادی ملل متحدجهت تقویه کتابخانه خریداری خواهد شد .

درشیرخوارگاه این موسسه (۳٦) طفل زیر نظر نرسهای ورزیده تربیه شده ، شیر ورژیم داده میشوند، تروپ ښارندوی (هده) ۳٦ نفر که ازطرف معلم سپورت موسسه اداره میگردد، مطابق تقسیم اوقات درداخل موسسه ایفای خدمت ووظیفه مینماید .

کورس امداد اولیه درسال ۵۵ برای (۲۱)نفر شاګردان ښارندوی دایر وافتتاح گردید که درداېرکردن کورس مذکور ریاست محترم زیږنتون نیزباوسایل سمعی وبصری حصه گرفته بودند ودرنتیجه ۱۷ نفرکه در امتحان موفق شدند تصدیقنامه ازطرف ریاست دافغانستان ښارندوی ټولنه برای‌شان اعطاگردیده است . وهم یکنفراز ښارندوی موسسه در تابستان سال ۵۵ بعضو پته یك گروپ ښارندویان معارف به اتحاد شوروی مسافرت نموده است .

به منظور آماده ساختن دختران مشمول مرستون به زندگی آینده وآشناساختن آنهابه امورتدبیر منزل وپخت وپز، خیاطی، گلدوزی وبافت درچوکات ادارهٔ تعلیم وتربیه شعبه‌یی بنام تدبیرمنزل هم وجود داردکه عموم‌دختران شامل مکتب باساس تقسیم اوقات مرتبه مشغول فراگرفتن پخت وپز، گلدوزی، بافت، خیاطی، برش وغیره اموحیاتی در هفتهٔ سه روزمشغولیت دارند .

برای مشمولین کلان سال‌که ازسواد بهره ندارند وهمچنان مستخدمین بی سواد باکمك ادارهٔ محترم سوادآموزی کورسهای اکابردایر وبیشتراز یکصدنفر مشغول فراگرفتن سواد درصنوف اول ودوم میباشند .

پنج- تعلیمات مسلکی صنعتی مرستون :

سازمان رفاه اجتماعی مرستون رویهمرفته سیزده شعب تعلیمات مسلکی، صناعتی دارد که نظربه گذشته سه شعبه صناعتی جدید تاسیس شده عبارت از شعبهٔ مسگری، ولدنگ‌کاری، نلدوانی وبافت می باشد .

شعبه گلدوزی :

در ین شعبه ۱۷ نفر دختران شامل موسسه تحت رهنمائی دونفرمعلمات ورزیده مصروف فراگرفتن‌صنعت دست دوزی،گلدوزی می باشند درطول‌سال ۵۵شاگردان‌شعبهٔمذکور ۵۵ تکه سرمیزی، اقسام لباسهای خامکدوزی قندهاری دوزی، گراف دوزی وچپه دوزی مردانه ، بچه گانه وزنانه ، روی جائی ها جای خواب اطفال، دستکول وبالاپوش تشات دوزی وغیره به قیمت (۲٤۱۵۲ر۹۹) افغانی.

ساخته واز جمله (۱۹) پارچه به قیمت (۲۱٤۱۱) افغانی به فروش رسیده است .

شعبهٔ بافت :

درین شعبه (۱٦) نفرطلبات موسسه تحت رهنمائی یکنفر معلمه مشغول کار می باشند (۸۳) تکه جاکت های مردانه، زنانه، دخترانه وخرسك اطفال، شال سرشانه وغیره ازهونه بهقیمت (٦٥۳۹) افغانی ساخته شده (٥) تکه آن به قیمت (٥٦۰) افغانی بفروش رسیده است .

شعبه خیاطی :

این شعبه برهنمائی سه نفر معلمین و معلمات لایق به تربیهٔ (٥۹) نفر شاگرداناثیه وذکور موسسه مشغول است. درسال ۱۳٥٥ ۸٦۱۳ پارچه لباس مشمولین؛ دریشی های بهاری وزمستانی طلاب ومستخدمین ولباسهای ملی شاگردان پرورشگاه را به قیمت (۹٥٥٦۳٥) افغانی ساخته شده، احتیاجات دوختن البسهٔ شاملین به همین شعبه تأمین میشود .

دستگاه ورکشاپ نجاری :

دررأس این شعبه سه نفر معلمین مسلکی فنی قراردارد . (٦۰) نفرشاگرد مشمول موسسه پیشهٔ نجاری رافرا میگیرند، درظرف سال ۱۳٥٥ (۳۱۰) پایه میز، چوکی، الماری، دروازه، کلکین، چپرکت، شلف ، میز های شطرنج، موبل وغیره سامان ازچوب ارچه وجوزساخته اند. همچنان سیزده تکه سامان ازقبیل وترین، میزدومنزله وغیره نظر به فرمایش جمعیت افغانی سره میاشت ساخته

است که قیمت مجموعی آن بالغ بر(۳۱۱٦٥۸) افغانی است، ازجمله (۳٥) تکه تولیدات شعبهٔ مذکور بقیمت (۳۰۱۹۷) افغانی بفروش رسیده است .

شعبهٔ حجاری وحکاکی :

درین شعبه (۱۸) نفرشاگرد برهنمائی یکنفر معلم مسلکی، هنرحجاری وحکاکی رامی آموزند که بظرف سال ٥٥ (٥٦) تکه اشیای سنگی نفیس ازقبیل میوه دانی، بشقاب، غوری، گیلاس، کاسه، خاکستردانی، به انواع واقسام مختلف تابلوهای موزائیك وغیره رابقیمت (۳۰٥۰۷) افغانی ذریعهٔ شاگردان ساخته شده که ازجمله ۳۲ تکه مواد تولیدی شعبهٔ مذکوربه قیمت (٥٤۲٦) افغانی بفروش رسیده است .

شعبه شبکه کاری وکندن کاری :

این شعبه (۱۷) نفر شاگرد راتحت هدایت یکنفر معلم تربیه میکند. طی سال ۱۳٥٥ به (۱۰٦) تکه تابلوهای مرغوب چوبی از قبیل تابلوی بزکشی ، بالاحصار کابل، عقاب ، مرد تمبورنوازوغیره رابه قیمت (۱۰۸۰٦)افغانی تولید نموده که ازجمله (٤٦) تکه به قیمت (۸۷٤۰) افغانی بفروش رسیده است .

شعبه آرت ومجسمه سازی :

درین شعبه ۹۸ نفر شاگرد تحت اثر یکنفر معلم مسلکی مصروف فعالیت میباشند موادیکه درسال ۱۳٥٥ باین شعبه تولید شده عبارت از(٦٥) تکه مجسمه های مختلف الشکل مناظر طبیعی وغیره به مبلغ ۱۰٤۹٥ افغانی میباشدکه ازجمله (۱۰) تکه جنس به

قیمت (۴۸۶۰) افغانی فروش شده است .

شعبه بوت دوزی :

به شعبه مذکور (۲۷) نفرشاگردبه استادی یکنفرمعلم بوت دوزتحت تربیه می باشد که قسمابوت های مردانه وزنانه مشمو لین راتهیه می نمایند. علاوتابرای نمایش درغرفه نندارتون نیزبوت های مرغوب عرضه‌میکنند . چنانچه درطول سال ۵۵ (۱۵) جوره بوت نمایشی ساخته شده ودرطول‌سال (۸۳۰)جوره بوت برای مشمولین به قیمت (۱۲۴۵۶۰) افغانی ساخته اند .

شعبه حلبی سازی :

شعبه حلبی سازی به تعداد (۲۸) نفر شاگر تحت نظریکنفر معلم مسلکی مشغول فعالیت بوده درظرف سال ۵۵ علاوه براعمار آهن پوش تعمیراداری موسسه (۳۳۱) تکه سامان ازقبیل بخاری، آبدان، تشت، دیگ منتو، کندوی آردوتختهٔ منقل به قیمت (۷۸۷۶۷) افغانی به شعبه مذکور ساخته شده واز جملـه ۱۶۵ تکه آن به مبلـغ ۳۸۷۶۸ افغانی به فروش رسانیده است .

شعبه تخنیکی :

شعبه تخنیکی ۱۰ نفر پسران مشمول موسسه تحت رهنمایی یکنفرمیخانیك موترکار میکند وعلاوه برآموختن هنرمیخانیکی بساختن چپرکت، گازفلزی، میزفلزی، چوکی فلزی، چراغ وگاز باغی مصروفیت دارند که‌در ظرف سال ۱۳۵۵ (۴۵) تکه اشیای مذکور راساخته اندکه قیمت آن بالغ بر(۶۹۳۲۵ر۹۹) افغانی است .

شعبه ولدنگ کاری ونل دوانی :

درین شعبه ۱۰ نفر شاگردتحت تربیهٔ یکنفر نل دوان می باشد درسال ۱۳۵۵ به تعداد ۴۸۰ پایه چپرکت های پرورشگاه وشفاخانه را ترمیم ورنگمالی نموده اند وهم با مور ولدنگ‌کاری بعضی‌ازسامانهای موسسه فعالیت مینماید .

شعبه مسگری :

درین شعبه ۸ نفرشاگرد زیردست یکنفر معلم مسلکی به فرا گرفتن پیشه مذکور مصروف اند، که درطول سال به سه مراتبه بتعداد (۳۰۰۰) تکه مس باب ظروف موسسه راسفیده کاری وترمیم نموده اند .

شعبه میناتوری :

درراس این شعبه یکنفرازمحصلین پوهنتون که روزانه دوساعت باموسسه همکاری داشت ۱۸ نفر شاگرد مشمـول موسسه را هنر میناتوری آموخته است درمدت شش ماه سال ترك همکاری نموده درمدت شش ماه سال از آثارهنری شاگردان (۵) تکه سامان میناتوری بدست آمدکه درجشن سال ۵۵ به ننداریون عرضه گردید .

مجموعاً سه صدوده نفر ازپسران ودختران شاملین موسسه بشعبات فوق شامل میباشد که آثاردستی شان همه ساله درقطارموسسات صناعتی کشوربه صورت تولیدات به ننداریون جشن باشکوه جمهوری عرضه وطرف پسند

مشتریان قــرار می گیــرد . که‌ازاین‌ناحیه همه ساله درحدود (ده نفر) صاحب هنروپیشه شده وبجامعه تقدیم می گردد .

خدمات صحی :

ریاست سازمان رفاه اجتماعی مرستون به صحت وسلامت مشمولین خویش اهمیت‌قابل ملاحظه ای راقایل بوده وجهت برآورده شدن این منظور به چوکات مدیریت صحیه خویش درحدودتوان مالی یك شفاخانه ۲۰ بستری داردکه مجهزبوده ودرمواقع لازمه خصوصــادر هنگام تابستان بغرض مجادله باهرگونه‌امراض مشمولین را، ادویه های ضدامراض ســاری وغیرساری واکسین میکند، ودرمقابل امراض، معالجه‌وتداوی مینماید. چنانچه درطول سال ۱۳۵۵ از (۳۰۱۰٤) نفرمعاینه پولی کلینیك درخود روغتون صورت گرفته و(۳۷۳٦) نفر پانسمان شده و(۲۳۱) نفر درشفاخانه خــود موسسه وروغتون های شهر بستری شده واز (۲۰۰) نفرمعاینات اکسریز شده است .

مدیریت صحیه درسال ۱۳۵۵ به قیمـــت مبلغ پنجاه هزارافغانی ادویه سمپل ازوزارت صحت عامه طورکمك گرفته است .

تدویر پرورشگاه :

ریاست سازمان رفاه اجتماعی مرستون به جهت اینکه اولادبینوای موسسه بایك نظـم ودسپلین صحیح تربیه شوند، وآداب معاشرت رابیاموزند وباوالدین خود یکجاباشند، اطفال ذکور واناث رابه سه طبقه تفکیك نموده که طبقه اول پسران نسبتاً کلان سال و دومـی پسران خورد ســال وسوم دختران راتشکیل میدهد به سه پرورشگاه تقسیم وتجریدنموده است مجموع تعداد داخلهٔ پرورشگاه ها۲۷٦ نفربوده وپس ازفراغت دروس مکاتب و امور شعب صناعتی ازطرف شب وروزدر اوقــات فراغت تحت تربیه ورهنمائی ١٦نفرکانترپارت های داخلی بوده وبانظم ونسق درست ازطرف صبح وبعدازظهربه مکاتب ذریعه موترسرویس برده میشوند .

انجام خدمات اداری:

تهیه موادغذائی ، مفروشات، ملبوسات ، محروقات وغیره به موجب قرارداد های منعقده بین ریاست سازمان رفاه اجتماعی مرستـون ومراجع مختلف (۱۷۰)تن زغال سنگ (۲۷۰) تن چوب سوخت (٥۱۰) مترمربع گلیم ۱۰تن گوشت گاووگوسفند مایحتاج حیاتی‌شاگردان پرورشگاه وغیره مشمولین تهیه شده است. شده است .

کمك های جنسی که ازدوایر وموسسات گرفته شده حسب آتیست :

ازاداره پروگرام ملل متحد :

۱ـ ماشین حساب یکپایه ۳۳۵۰ـ افغانی.

۲ـ ترازومتریك یکپایه ۲۲۰۰۰ـ افغانی .

۳ـ ماشین‌کمپریسوریکپایه ۲۱۷٦۰ـ افغانی.

٤ـ داش برقی‌یکپایه ۱۹۷٦۹ـ افغانی .

٥ـ امپیرفایرباتیپ ریکاردرواعلان خریـد کتب ٥۰۸٥۰ـ افغانی .

ازوزارت صحت عامه :

۱ـ یك سیت مین سنتر بقیمت ۰ر۲۰۰۰۰افغانی .

۲ـ ادویه سمپل سنتر بقیمت ۰ر۵۰۰۰۰افغانی .

ازجمعیت افغانی سره میاشت :

درهفته مخصوص جمعیت (۵۷) قلم ادویه کمك شدبه قیمت (۱۱۷٤۹۹۰) افغانی .

ازادویه فروشیهائی عمده فروش ادویه کمك شده بقیمت (۰ر۵۲۵٤۳) افغانی .

عایدات مرستون :

۱ـ ازدرك مفادپولهای امانت در پشتنی تجارتی بانك (۰ر۱٤۸۵۸) افغانی .

۲ـ ازدرك مفاد کرایه دکانهای صحنه(۰ر۲۰۳٤٦۵) افغانی .

۳ـ ازدرك مفادجریمه گداگران ۰ر۱۱۰۰۰افغانی .

٤ـ ازدرك مفادنان خوره والبسه گداگران ۰ر۷۳۵۸۷ـافغانی .

۵ـ ازدرك مفادفروشات موادتولیدی صناعتی ۰ر۷۹۰۰۰ـافغانی .

٦ـ ازدرك مفاد عواید املاك ۰ر٤۰۰۰۰افغانی .

نظربه سال گذشته ۱۳۵٤ درسال ۱۳۵۵ گراف عایدات موسسه به مبلغ ۱۱۱۰۵۰ افغانی بلند رفته است .

مدیریت عمومی مرستون ننگرهار :

۱ـ بودجه مصارفاتی مرستون ننگرهار حاوی مبلغ (۱۷٦۰۷٦۰) افغانی است که از دارائی جمعیت افغانی سره میاشت بچهارربع پرداخته شده است .

مقدار اضافه از ۱۷٤ مواد غذائی از قبیل گندم لوبیا ، ماش ورو غن مقدار ۷۱۲ر۹۷۰ کیلو به قیمت مجموعی ۲۰۱٤۱۳۹ ـ افغانی علاوه از مرستون کابل به مرستون های ننگرهار و هرات انتقال داده شده است

موادامدادی غذائی فوق سهمیه ولایات متذکره ازمرکز بمرستونهای ولایات مذکور انتقال داده شده سهمیه مرستون کابل درپهلوی غذای محلی که یومیه به مستحقین مشمول درتابلوی اغذیه حواله میشود بمشمولین موسسه حواله وتوزیع شدکه صورت حساب مصارف مواد فوق مرستون کابل وولایات به شکل توحید درختم هرسه ماه سال وحساب قطعیه سالانه درپایان سال عیسوی به ادارهٔ پروگرام ملل متحد فرستاده شده است .

بالمقابل سازمان رفاه اجتماعی موسسات مرستون ازجمله مبلغ (۰۰ر۱٦۰۷۳۲۵ـافغانی قیمت موادغذائی مساعدت ملل متحد درسال ۵۵ ازدرك موادغذائی (۸۷٦) نفر مشمولین

درقی روزفی نفرمبلغ سه افغانی که جمعاً عبارت ازمبلغ (۹۵۹۳٦۰ر۰) افغانی شود صرفه جوئی نموده‌که ازین وجوه بموافقه سه جانبه وزارت پلان، ادارهٔ پروگرام ملل متحد وریاست سازمان رفاه اجتماعی موسسات مرستون، سامان وآلات آتی راتهیه وبدسترس مایحتاج شعب مربوطهٔ خویش قرارداده است ودرظرف سال بمصرف معاشات خوراکه، پوشاکه وغیره ضروریات (۱٤۷) نفرمشمولین آن موسسه رسیده وبحسابات مربوطه معامله شده است .

شعبه صناعتی بافت موسسه جهت ضرورت البسهٔ شاملین موسسه به تعداد (۳۳۵۰) مترتکه نخی تولید نموده واز جمله به مرکز مرستون کابل بتعداد (۲۳۵۰ر۵۰) مترتکه و(٦۹۳) تخته دستمال وروی جائی وغیره کریدت کرده ومابقی آن مشمولین موسسه ذریعه شعبه خیاطی خود موسسه‌البته روی‌جایی‌وغیره‌دوخته شده‌که جمعاقیمت تولید مذکور مبلغ (٦٥۹۸۷) افغانی میشود .

عایدات مرستون ننگرهارزایک بمقدارترکاری ونارنج وتکه نخی تشکیل میکندکه جمعاحاوی مبلغ (۸۰۰۰۰) افغانی میشودکه از جمله (۷۲۰ر۳۰۰۰) کیلو ترکاری به قیمت(۸٥٦۰) افغانی به مرستون کابل داده است .

مرستون ننگرهار درسال ۱۳۵۵ از مدرك مواد امدادی غذائی ملل متحد مبلغ ۱۳٤۹۹٤ افغانی صرفه جوئی نموده وبه موافقه سه جانبه وزارت پلان، موسسه پروگرام ملل متحد وریاست سازمان رفاه اجتماعی‌مرستون ازپول تصرف فوق دودانه دیگ رنگمالی را به‌قیمت مبلغ (٦۲٦۲) افغانی جهت ضرورت موسسه تهیه وبکار انداخته است ومبلغ (۷۸۱۳۳) افغانی بحساب جمعیت افغانی سره میاشت تحویل شده است .

اداره مرکز احصائیه

مطابق به پلان مرتبه یک سلسله فعالیتها توسط پرسونل وشعبات این اداره صورت گرفته است که ذیلا مختصر آن ارائه میگردد :

امور سرشماری و دیمو گرافی :

الف ـ سر شماری نفوس :

تربیه یکتعداد ماموران برای انجام دادن امور اسکیچ مپ، تکمیل فورمه های شرایط محل وفورمه های فهرست قبلی خانوار .

تهیه دستور العمل نقشه کشی :

اسکچ مپ قراء مربوط ولایت پروان، میدان لوگر، کندهار ، هلمند، فراه، کابل وواحد اداری سروبی توسط گروپ های نقشه کشی تکمیل گردیده است .

فورمه های فهرست قبلی وفورمه های شرایط محل درمناطق که اسکیچ مپ آن تهیه گردیده است تکمیل باخانوار هامصاحبه و دروازه های منازل، سرایها، مساجد نمره گذاری شده است علاوتاً تعداد وسطی اعضای خانوار، تعداد وسطی نفوس هرقریه وکثافت نفوس درهر کیلومتر مربع باساس نتائج حاصله استنتاج گردیده است .

تهیه راپور در مورد میتود لوژی سر شماری نفوس کشوروارائه آن به کمیته ملی سر شماری .

سوالنامه های مقدماتی مربوط به سر شماری از مایشس نفوس طرح و ترتیب گردیده است .

بمنظور اجرای موثر و مو فقانه پروژه سر شماری در خواست مربوط (مفاهمه بشری) ترتیب و بمقامات ملل متحد ارسال وهمچنان سروی وسایل ووسایط مواد اشتهاراتی دریک تعداد ازولایات ویک تعداد مراجع به همکاری یکنفر متخصص (کمـو نیکیشـن) ملل متحد اجرا وعملی شد .

نقشه های دست داشته یک برصد هزارو یك برپنجاه هزار ترتیب وتثبیت قراء بروی نقشه هاعملی گردیده است علاوتا نقشه های توپوگرافیك یك برپنجاه هزار ولایات و واحد های اداری ازنگاه تثبیت حدودوموقعیت ولایات وقراء جدیداصلاح شده است ، توحید معلومات راجع به کوچی ها از فورمه های شرایط محل در ولایات پروان میدان، لوگر و کابل .

ب ـ احصائیه های قوای بشری :

جمع آوری وتوحید احصائیه های سال ٥٤ ماموران، متقاعدین واجیران د وایر و موسسات وتصدیها به تفریق مرکز، ولایات جنس ،درجه تحصیل ،رتبه بست، ماموران اداری و تخنیکی .

در جریان سال ٥٥ به تعداد ٢٠٩٦ نفر فارغان پوهنځی هاومکاتب مسلکی بصفت مامور وبه تعداد ٢٩٦٠ نفر فارغان مکاتب غیر مسلکی بصفت مامور واجیر، بمراجع مورد نیاز معرفی شده اند.

بمنظور جذب فارغان پوهنځی ها، مکاتب مسلکی وغیرمسلکی احصائیه کمبودات وزارت خانها به پرسونل مورد نیاز جمع آوری شده است. بیلانس سال ۱۳۵٤ قوای بشری کشور ترتیب وتهیه و درنشریه معلومات احصائیوی سال ۵۲ـ۵٤ نشر گردیده است.

احصائیه های زراعتی :

جمع آوری، توحید وتحلیل ارقام سلسله بارندگی و اوضاع جوی سال ۱۳۵۵ طور ماهوار و ار سال معلومات تحلیل به مراجع ذیعلاقه، تکمیل لست املاکی ولسوالیهای چهار ده و لایت کشور ، توحید راپور توزیع املاك واراضی دولتی

جمع اوری وتحلیل ارقام مربوط به توزیع کود کیمیاوی وماشین آلات زراعتی که به زارعین کشور درسال ۱۳۵٤ توزیع گردیده وجمع آوری ارقام سال ۱۳۵۵ درین مورد، جمع آوری وتحلیل راپور های مالداری سال ۵٤ پروژه های دولتی تجزیه و تحلیل کلیه ارقام مربوط سال ۵٤ سکتور زراعت و تهیه جداول مقایسوی آن مطالعه و تحقیقات راجع به پروگرامهای سر شماری زراعتی سال ۱۹۸۰ جهان بمنظور استفاده ازآن درسر شماری زراعتی کشور، ارزیابی ساحه نباتات صنعتی بشکل نزولی به تفریق و لسوالی ها و علاقه داری های کشور نظر به سروی سال ۱۳٤٦ جمع آوری ارقام مربوط به تولیدات عمده زراعتی سال ۱۳۵۵ باساحه تحت زرع آن، تهیه پلان، سنجش مصارف وطرح فورمه ها برای اجرای سروی عمومی زراعتی ولایت بغلان وسروی پیله وری .

احصائیه های تجارت خارجی و بیلانس تجارت :

کنترول کود گذاری و قیمت گذاری ارقام مربوط به صادرات وواردات سال ۱۳۵٤، مقایسه بیلانس تادیات سال ۵٤ با سالهای ۵۲ـ۵۳ وترتیب جداول خلاصهٔ آن، تجزیه وتحلیل ارقام سال ۵٤ مربوط به احصائیه های تجارت خارجی و مقایسه آن باسالهای ماقبل و تهیه جداول توحیدی آن، کنترول ،کود گذاری و توحید ارقام واردات وصادرات سال ۱۳۵۵ .

احصائیه صنایع و انرژی :

تحلیل و توحید ارقام مربوط به سروی صنایع دستی و اصناف عمده ،تحلیل وتجزیه کلیه ارقام مربوط صنایع و انرژی سال ۵٤ و مقایسه آن با سالهای ماقبل و تهیه جداول مقایسوی آن، جمع اوری ارقام مربوط سال ۵۵ راجع به تولیدات ،تعداد کارکنان ، اندازهٔ مزد ،معاشات ، فروشات وعواید مربوط به موسسات صنعتی، جمع آوری وتوحید ارقام مربوط به تولیدات انرژی سال ۱۳۵۵ مقایسه ارقام ربع وار، سال ۱۳۵۵ سکتور صنایع و انرژی باارقام ربع وار ، سال ۵٤ .

احصائیه های قیم و امور بانکی :

ترتیب شاخص قیم ۲٤ قلم مواد غذائی سال ۱۳۵۵ شهرکابل بصورت ماهوار، ترتیب

شاخص ۲٤ قلم مواداستهلاکـی در سطـح کشور برای سال ۱۳۵۵ بصورت ما هــوار ترتیب شاخص هفته وار چهار قلم موادغذائی دردوازده مرکز ولایات کشور .

ترتیب شاخص ۱۵۰ قلم مواد مهمه غذائی وغیرغذائی شهرکابل و مقایسه باقیمت های سال ۱۳۵۲ جمع‌آوری و بیلانس سال۱۳۵۵ بانك مرکزی و بانك ملی ،جمع آوری نرخ اسعاروسنجش نرخ‌وسطی ماهانه‌آن وهمچنان جمع آوری ارقام مربوط به غرض‌پولی، توحید و تحلیل ارقام معاملات د افغانستان بانــك بابانکهای حوزهٔ بارتر، تحلیل ارقــام ســال ٥٤ مربوط به‌قیم و بامور بانکی و مقایسه‌آن باسال های ماقبل .

احصائیه های مواصلات و مخابرات :

توحید و تحلیل ارقام مربوط به احصائیه سکتور مخابرات و مواصلات مربوط ســـال ۱۳۵٤ وتهیه جداول توحیدی آن، جمع آوری ارقام سال ۱۳۵۵ و فعالیت های موسسات ترانسپورتی (زمینی و فضائی) و همچنــان ارقام‌مربوط به‌امورمخابرات، جمع‌آوری‌ارقام‌سال ۱۳۵۵ عواید حق العبور از شاهراه‌ها تحلیل مقایسوی ارقام ربع وار سال ۱۳۵۵ وفعالیت های مخابراتی و ترانسپورت هوائی مربوط شرکت های هوائی آریانا و باختر افغــان الوتنه با ارقام ربع وارسال ۱۳۵٤ .

تکمیل معلومات مربوط به سروی عـــراده جات :

احصائیه های خدمات اجتماعی :

الف معارف :

ارقام سال ٥٤ مربوط به احصائیه هـــای معارف که شامل مکاتب ، شاگردان، فارغان، باتعداد استادان میباشد . همه تجزیه‌وتحلیل و جداول مقایسوی آن ترتیب شده اسـت همچنان ارقام‌مربوط به تحصیلات عالی‌پوهنتون وسایر موسسات تعلیمی مربوط سال ۱۳۵٤ تحلیل و ازآن نتیجه گیری بعمل آمده است. ارقام احصائیوی سال ۱۳۵۵ فعالیـت هـــای ادارهٔ ملی مبارزه با بیسوادی ،میرمنو تولنه، و څارندوی تا اندازه جمع اوری و توحیـــد گردیده است .

فورمه های مربوط برای جمع آوری ارقـــام سال ۱۳۵۵ معارف وتحصیلات عالی تا سال ۱۳۵٤ طرح و بمراجع مربوط توزیع وجمع اوری ارقام سالتمام جریا ندارد .

احصائیه امور صحی :

تجزیه و تحلیل ارقام سال ٥٤ مربوط به فعالیت های امور صحی کشور ومقایسه آن باسالهای ماقبل .تجزیه و تحلیل ارقام‌مربوط به فعالیت های سال ۱۳۵٤ انجمن رهنمـای خانواده و جمع آوری معلومات احصا ئیـــوی مربوط سال ۵۵ درمورد فعالیت های انجمن. جمع آوری ارقام مربوط به فعالیت های‌صحی درمورد مجادله علیه امراض ســاری، طرح فورمه های جدید و توزیع آن بغرض جمـع

اوری ارقام سال ۵۵ درقسمت فعالیت هـــا و تسهیلات امور صحی د رکشور .

احصائیه واقعات جنائی ، ا مور ثقافتو هنر مؤسسات خیریه :

تجزیه وتحلیل ارقام سال ٥٤ فعا لیتهـای مربوط بمو سسات ثقافت و هنر، موسسات خیریه و واقعات جنائی کشور بصورت سال تمام و مقایسه ارقام آنبا سالهای ماقبـلو تهیه جداول مربوط آن .

جمع آوری ،توحید، و تجزیه ارقام واقعات جنائی مرکز و ولایات کشور در سال ۵۵ و مقایسه آن باسالهای گذشته .

جمع اوری ارقام مربوط بهفعالیتهاه جمعیت افغانی سره میاشت و موسسات خیریه کشور مربوط سال ۱۳۵۵ .

جمع آوری ا رقام سال ۵۵ قسمت ثقافت و هنر و همچنان فعالتهای کلتوری را دیـــو افغانستان ،باختر آژانس و مطابع دو لتی.

احصائیه تصدیها، ښاروالیهـا، محاسبات ملی معادن و ساختما نها :

جمع آوری و توحید ارقام مربوط بهفعالیت های اصناف نواحی شهر کابل ،

ارقام احصا ئیوی مربوط به ٤٥ ښاروالی ولایات وجمع آوری بعد ازرفـع یـك سلسله نواقص توحید وتحلیل گردیده است . جمع آوری توحید وتحلیل ارقام نهمـــاه سال ۵۵ مربوط بهعواید دولت و مقایسه آن بانه ماه اول سال ٥٤ .

جمع آوری ارقام مربوط به مبالغ استفاده از قروض خارجی طی‌نه ماه سال ۱۳۵۵ بـه تفریق پروژه و مواد استهلاکی و تا د یـات قروض و تکتانه طی نهماه مذکور .

توحید و تحلیل ارقام مربوط مصـارف عادی و انکشافی د ولت در هشت ماه اول سال ۱۳۵۵، جمع آوری وتوحید ارقام مربوط بهگاز طبیعی ،ذغال سنگ، نمك، بیرایـت وتلك درسه ماه اول سال ۱۳۵۵، جمع‌آوری و توحید ارقام احصائیوی سا ختمانها .

فعالیتهای متمم :

امور نشراتی و طباعتی :

طبع ونشر معلومات احصـائیوی ۵۲ـ٥٤ افغـانستان طبع ونشر چهار شمـاره مجله مسلکی احصائیوی (شمیر خیړنه) در هر ماه نشرگردیده است .

طبع ونشر ۱۵۹۰۰۰ ورق جداول وفورمه های احصائیوی توسط ماشین های گستدنـر میموگراف، دیتوماشین فوتوکاپی .

طبع ونشـر نشریه واردات و صـادرات سال ۱۳٥٤ طبع ونشر راپور هـای سلسله بارندگی ، راپور های هفته وارقیم، راپـور های ماهوار قیم ویك تعداد دستورالعملها .

امور پراسسس ارقام :

توحید، ترتیب اصلاح ومرور ارقام واردات و صادرات سال ٥٤ وآماده ساختن آنهـا برای پنچ نمودنو وریفکشن و تهیهٔ جداول آن، اصلاح ،کود گذاری و پنچ نمودن ارقام واردات وصادرات ده ماهه تجارت خـارجـی سال ۱۳۵۵ .

ریاست عمومی هوانوردی ملکی و توریزم

ریاست عمومی هوانوردی ملکی وتوریزم ازبدو تاسیس تاکنون در ساحهٔ ادارهٔ امور هوانوردی ملکی وتوسعهٔ ترانسپورت هوایی داخلی وبین المللی در افغانستان بـذل مساعی نموده ، ساختمان میدانهای هوایی و نصب دستگـاه های هـواشناسی ومخابـره هوانوردی رادر اکثرنقاط‌کشور به پایه تکمیل رسانده ، بابسط وتوسعه خدمات هواشناسی ورهنمایی طیارات‌ازیکطرف، مصئونیت پرواز طیارات رادرفضای افغانستان تامین کرده و از طرف دیگر با تاسیس دستگاه های جدید قدم های موثری در راه انکشاف حمل ونقل هوایی برداشته است .

ونیز تماما خواسته های موسسات دولت را از نقطه نظر راپور های جوی واقلیمی‌برای سروی پروژه‌های جدید دولت جمهوری جواب گفته است وبرای تمام کمپنی های طیـارات که در افغانستان پرواز مینمایند معلوما ت اوضاع جوی را در طول خطوط هـوایی در افغانستان تهیه وفراهم نموده است اینك خلاصهٔ اجراآت وفعالیت های ریاست عمومی هوانوردی‌ملکی‌وتوریزم راذیلاباطلاع‌میرسانیم:

الف : مرکز اطلاعات پرواز :

کار ساختمان عمارت مرکز اطلاعات پرواز که در سال ۱۳۵٤ شروع شده بود ، درسال ۵۵ تکمیل گردیده . این ساختمان کـه در حدود ٤٤۵۵ متر مکعب میشود شامل سـه مرکز اساسی ذیل میباشد :

۱ ـ مرکزعملیات ترافیك‌هوایی ومخابراتی که بشکل دو طبقه در بالای قسمت شرقـی ترمینل موجوده میدان هوایی بین المللـی کابل اعمار گردیده وشامل اطاقهای دستگاه های مخابراتی ودفاتر مامورین تخنیکی مربوط میباشد .

دستگاه های مخابراتی که بااستفاده از آن باتمام طیاراتیکه در فضای افغانستان پرواز مینمایند ، ارتباط مستقیم رادیو تیلفون به امواج مختلف قایم شده میتواند توسط‌کمپنی فلپس‌تهیه‌ونصب‌گردیده‌است. علاوتا از طریق مرکز مذکور ارتباط مخابره رادیو تیلفونی با مراکز ترافیك هوائی تهران ، لاهور کراچی، ودو شنبه وهمچنان مخابره تیلی تـایب و مورس بامراکزمخابره دهلی، تاشکند، تهران لاهور وارمچی جمهوریت مردم چین به منظور تبادله معلومات وتیلگرامات مربوط پرواز هابر قرار میشود .

۲ـ مرکزمرسله که تعمیر آن بشکل یك منزله درعقب‌گمرك‌کابل درمحوطهٔ ٦۲۰ × ٤٧۰ اعمار وبا دستگاه های مرسله ومولد بـرق احتیاطی مجهز وآماده فعالیت گردانیده شده.

۳ ـ همچنان تعمیر یك طبقه ای مرکـز اخذه در قسمت غربی میدان هوائی بین‌المللی کابل تکمیل وباماشین های‌مولد برق احتیاطی ودستگاه های آخذه که انتن های مربوط آن

در محوطه ۳۰۰×۳۰۰ متر نصب وآمادهٔ استفاده گردیده است .

سه مرکز فوق الذکر توسط کیبل های کنترول مخابراتی وبرق وصل گردیده و به تاریخ ۱۵ حمل ۱۳۵۶ طور امتحانی بکارآغاز نمود .

ب: میدان هوائی بین المللی لوگر :

مطالعات تخنیکی واقتصادی میدان هوائی لوگر که نسبت محدودیت عملیاتی وتخنیکی میدان هوائی فعلی کابل قبلا روی دست گرفته شده بود تکمیل واحداث میدان مذکور بعد از غور وبررسی بورد اقتصادی درمجلس عالی وزراء تصویب واز طرف بناغلی رئیس جمهور نیز توشیح گردیده است به منظور جستجو وپیدا نمودن منابع تمویل پروژه مذکور، ریاست‌عمومی‌هوانوردی‌ملکی توریزم‌و وزارت پلان یك سلسله مذاکرات را بامقامات بانك جهانی، اداره انکشاف‌بین‌المللی کانادا آی. دی. ای بانك انکشاف اسلامی وبعضی منابع دیگر انجام داده معلومات وراپور های مورد نیاز را بدسترس مقامات مذکور گذاشته است .

ج: میدان های محلی سمت شمال مملکت:

قرار داد سروی میدانهای هوائی محلی سمت شمال مملکت با اتحاد شوروی امضاء وهیئت متخصصین شوروی در ظرف سه ماه اخیرسال ۱۳۵۵سروی مناطق مذکوررا تکمیل نموده ، مواد ضرورت راجهت ترتیب پلان های تخنیکی ونقشه باخود بهشوروی برده‌اند.

ناگفته نماند که‌یك قسمت کار ساختمان میدانهای مناطق شمال قبلا توسط متخصصین وانجنیرهای هوانوردی ملکی آغاز وبافیصدی های مختلف سی، پنجاه الی هشتاد فیصد تکمیل گردیده .

همچنان نو سازی میدان هوایی کابل که براساس قرار داد جداگانه با اتحاد شوروی موافقه گردیده آغاز ودر زمینه مذاکرات‌جریان دارد .

د : تسهیلات هوانوردی :

پروژه تسهیلات هوا نوردی که در پلان هفتساله انکشافی دولت شامل است بمنظور توسعه وتجهیز، یك تعدادمیدان های هوایی موجوده ، نصب وبکار انداختن دستگاه های عصری رهنمائی طیارات در امتداد خط‌وط‌پرواز وساحه میدان های هوایی به منظور فراهم آوری تسهیلات مورد نیاز عملهٔ پرواز کمپنی های هوا پیمایی ، مسافرین ومنسوبین هوانوردی ملکی به معرض تطبیق قرار داده شده است .

طبق پروگرام مرتبه پلان تهیه ونصب یك دستگاه رهنمائی طیارات نوع‌وی. او. آر در دلارام ویکدستگاه رهنمائی‌طیارات‌نوع‌دوپ‌لیر-وردمی در‌بالای‌کوه آسمایی‌رویدست‌گرفته شده بود اسناد شرایط داو طلبی جهت تهیه و نصب دستگاه ها ترتیب وبه کمپنی های مؤلدان‌فرستاده‌شده. چنانچه‌کمپنی‌ای.دبلیو.ای متخصصین خود را جهت مطالعه وارزیابی ساحه ونصب دستگاه ها اعزام ومنعا قبلا

آفی تهیه ونصب دستگاه هارا بریاست هوا نوردی ملکی تسلیم نموده که بعد از ارزیابی ومنظوری مقامات صالحه قرارداد آن امضاء گردید .

ساختمان عمارات فامیلی وتعمیر دستگاه رهنمائی طیارات در دلارام توسط عمله وکار کنان ریاست عمومی هوا نوردی ملکی و توریزم شروع وساختمان آن هشتاد فیصد تکمیل گردیده وهمچنان ساختمان عمارات دستگاه ها در بالای کوه آسمایی توسط ریاست دستگاه ساختمانی افغانی واحداث سرك آن از یك قسمت سرك تلویز یون الی ساحهٔ نصب دستگاه ها توسط یونت های مربوط وزارت فواید عامه آغاز گردیده وقرار است دستگاه ها در سال ۱۳۵٦ تکمیل ومورد استفاده قرار داده شود .

همزمان یك قسمت مقررات هوا نوردی با نظر داشت موازین بین المللی تعدیل وجهت معرفت وآشنایی کار مندان فنی ترافیک‌هوایی برای پرواز هائیکه توسط وسایط فوق‌مراقبت واداره میشود دایر وتصدیقنامه های فراغت به موفقین آن توزیع گردید .

ه : پلان اضطراری درمیدان بین المللی کابل :

باپیروی از مشی عمومی دولت جمهوری که هدف آن فراهم آوری تسهیلات در تمام بخش های حیات ملی است یك طرزالعمل پلان اضطراری در میدان هوائی بین المللی کابل تنظیم‌وتدوین گردیده‌این پلان شامل‌موافقتنامه‌ها ودستور العمل های مشخص به منظور فراهم آوری ورهنمایی کمك ها وفعالیت های عاجل در هنگام بروز حادثات ورویداد ها ی اضطراری در ساحه میدان هوایی بین‌المللی کابل میباشد . البته درترتیب این پلان توجه خاص باین امر معطوف گردیده که در هنگام بروز وقایع اضطراری باتشریك مساعی لازمه از وسایل وپرسونل مربوط موسسات همکاری (عسکری وملکی) بطور موثر ومنسجم استفاده اعظمی بعمل آید ، تا درامر خطیر نجات جان ومال مسافرین طیاره کمك های مناسب وضروری فراهم شده بتواند .

برای اینکه در شعبات اطفائیه میدان‌های محلی فعالیت عمله نجات وموتر اطفائیه موثر ثابت شود پلان انتخاب چهل نفر از فارغان صنوف ۱۲ ولایات مختلف کشور روی دست گرفته شده وایشان بعد از سپری نمودن تعلیمات مسلکی بمیدان های محلی موظف میگردند .

و : اجراآت مختلف :

متکی به پلان های انکشافی هوا شناسی در سال ۱۳۵۵ اجراآت ذیل قابل تذکراست:

۱ ـ در ولایات وردك ، بهسود ، غزنی ، وازی خواء ، فراه ، ملتان وبکوا ، هرات اسلام قلعه وتورغندی‌اوبی، جوزجان، سرپل وقرقین، بلخ ، شورتیپه ، کار ساختمان استیشن های هوا شناسی تکمیل وبا وسایط هوا شناسی تجهیز وطرف استفاده قرار داده شده است .

همچنان کارساختمان تعمیر استیشن چهار بولك در ولایت نیمروز نود فیصد ، دره پنج وینگی قلعه در ولایت تخار وزیباك در ولایت بدخشان پنجاه فیصد پیشرفت نموده است .

۲ـ جهت اتصال بــه منظـور تبـادلـه اطلاعات هواشناسی بین‌استیشن هاومراکزعمده دستگاه های اس. اس. بی سه صدواته در قندهار، هرات وکابل ویکصدواته از همـان نوع دراستیشن‌های تاور، ورزی‌خواه، تورغندی واسـلام قلعـه تحت پروگرام سـازمــــان هوا شناسی جهان نصب وبکار انداخته شده است .

۳ ـ در انستیتوت هوا شناسی دیپارتمنت های مترولوژی سرحدی، زراعتی، سینوپتیك هیدرولوژی ، تجربی ، دینامیك ، اقلیــــم شناسی، مترولوژی عمومی و هیـدرولـوژی تحت اداره بورد متخصصین تشکیل وبه کار های تحقیقاتی آغاز نموده است .

٤ ـ استیشن ایرو لوژی (رادارونسد) قندهار وهرات تحت پروگـرام وی . ای. پی تجهیز وبه فعالیت آغاز نموده است .

٥ ـ دستگاه کمپیوتر هوا شناسی تحت پروگرام صندوق وجهی بین المللی تکمیل وپرسونل فنی آن کورس های اختصاصی را تکمیل وبکار آغاز نموده است .

ریاست گرزندوی

موسسه گرزندوی در سال ۱۳۳۷ تاسیس وشروع بکار کرد این موسسه به شکل یك شرکت سهامی که سهمدا ران عمدهٔ آنراشعبات مربوط وزارت اطلا عات وکلتور وقت تشکیل میداد وبا یك سر مایه ابتدائی (چار ملیون افغانی) در چوکات آن وزارت بوجود آمد . اساسنامه منتشره سال ۱۳۳۷ این موسسه اهداف آنرا عمدتاً چنین ذکر میکند :

این موسسه بمقصد معرفی مملکت بدنیای خارج وانکشاف سیاحت وجلب منافع اقتصادی برای مملکت تاسیس مییابد .

موسسه تمام امور مربوط به سیا حین را اداره وتنظیم میکند .

موسسه به مقصد انکشاف سیاحت و بـه اجازه وصوابدید مقا مات مربوط وموسسا ت بین المللی وهم چنین با دوایر وموسسا ت خارجی که با امور سیاحت علاقه دارند روابط قایم کرده میتواند برای تحقق بخشیدن به این اهداف موسسه در دهه ٤۰ و دهه ٥۰ دست به یك سلسله اقدا مات مناسب برای انکشاف توریزم زده است ونتایج این اقدا مات بـك افزایش قابـل وصـف را در ورود تعــداد سیاحـان خارجـی نشان میدهـد بطور مثال درسال ۱۳۳۷ مطابق سال ۱۹٥۸ فقط ٤۲٦ سیاح از کشور دیدن کرد ، در حـالیکــه درسال های‌هفتاد تعدادسیاحین بهیك صدهزار رسیده ودر سال ۱۳٥٥ تعداد مجموع سیاحان خارجی درکشوربه ۹۰۹۸۰ نفر بالغ میگردد.

این ارقام یك انکشاف ۲٤ فیصده را در مورد ورود سیاحان به کشور در طول سالهای ۱۳٤٦ ـ ۱۳٥٥ نشان میدهد درحالیکه انکشاف توریزم برای سال های قبل آن ٥۹٦ فیصد در سال بود. استوآن هم به دلیل اینکه

ارقام سال های اول خیلی پائین میباشد .

تهیه خدمات به این تعداد سیاحان مستلزم انکشاف هم مانند درتشکیل موسسه گرزندوی نیزگردیده است دولت در طول تاسیس موسسه همه وقته وبا درنظر داشت ارتباطات آن باسایرشعبات، این موسسه رادر سرطان سال ۱۳٤٦ مربوط بریاست هوا نوردی ملکی وتوریزم نمود .

همچنان موسسه گرزندوی برای تهیه خدمات مناسب به سیاحات، شعبات بـرای فـروش پزیرائی ، معلو مات وتهیه محل بود وباش وترانسپورت افتتاح کردکه هریك از ایــن شعبات وظایف مربوط خویش را با در نظر داشت اهداف عمده انکشاف توریزم افغانستان انجام داده اند . این اهداف انکشاف توریزم عبارت اند از :

۱ـ جلب تعداد بیشترسیاح بکشور .

۲ ـ تشویق بیشتر سیاح برای اقا مت طولانی تر .

۳ ـ تشویق سیاح برای مصرف بیشتـر بالای پرو گرام ها وصنایع دستی .

احصائیه های این موسسه نشان میدهد که هم زمان با افزایش در تعداد سیا حـان تعدادمحلات بودوباش ، رستورانت، قهوه‌خانه ترانسپورت و بالاخـره فروشگـاه هـــا ی صنایع دستی نیزافزایش نموده است .

واین افزایش بصورت مجموعی بین سال های ۱۹۵۸ ـ۱۹٦۵ مجموعا ۵۹٦ فیصد ۱۹٦۷ ۱۹۸۰ عبارت از ۲٤ فیصد را تشکیل میدهد.

در سال ۱۳۵۵ یکتعداد هوتل ها برای خدمات بود وباش سیاحان با رقم مجموعی بالاتر از ۵ هزار بستر در سراسر کشوربرای رهایش سیاحان موجود است .

اما باید یاد آور شد که قسمت اعظم ایـن بستر ها دارای ستندرد مناسب بین المللی نبوده که در این مورد ریاست گرزندوی دست به یکسلسله اقدا ماتی زده است که‌امکانات تصنیف این محلات بود وباش رابه اسا س ستندرد های بین المللی فراهم مینماید .

افزایش در تعداد فروشگاه هـای صنایع دستی در طول سال های متذکره چشم گیر است واین امر نیز سبب می شود تا از یك طرف علاقمندی سیاح برای اقامت بیشتر و مصرف بیشتر جلب گردد واز جانب دیگــر امکانات استخدام وعواید ملی را از این صنعت بالا ببرد .

ولی باید خاطر نشان ساخت که انکشاف توریزم طی سال های متذکره الی سال ۱۳۵۵ شامل پلان های انکشافی دولت نگردیده بود اولین پلان هفت سالــه دولـت جمهوری افغانستان فصلی در مورد توریزم است که به اساس آن در حدود ۳٦۰ بستر در تعداد بستر های ستندرد خوب وبین المللی افزایش بعمل میابد . قرار است این تعداد بستر ها به تفریق ذیل در شهر های عمده‌کشوراعمار گردند :

بدخشان	٤۰ بستر
چغچران	٤۰ بستر

نورستان	٤٠ بستر
بامیان	۲۰۰ بستر
قندهار	٤٠ بستر

همچنان قرار است از داخل بودجه انکشافی دولت برای پلان اول هفت ساله جمهوری، ترانسپورت تو ریزم موسسه گر زندوی نیز تقویت یابد .

یکی از اقدامات موثر ومعتبری که در عصر فرخنده جمهوری بعمل آمده است بوجود آمدن یك تشکیل حکومتی برای گرزندوی و بدست آور ن یك بودجه دولتی برای این ریاست ومنظوری قانون سیاحت در کشور و تعین حدود صلاحیت و مسئو لیت ریاست گرزندوی در برابر انکشاف توریزم درکشور.

ریاست گرزندوی در سال ۱۳۵۵ اولین بودجه خودرا به اساس احکام قانون سیاحت منظور شده سال ۱۳٥٤ از وزارت ما لیه حاصل داشت . این ریاست سعی میورزد به حیث یك ارگان مسئول جمیع فعالیتهای توریزم را در کشور تحت مراقبت داشته ودر تعمیم اهداف پلان های انکشافی دولت اقدامات مقتضی بعمل آورد .

ریاست گرزندوی مسئول تدوین مقر رات ولوایح برای تنظیم خدمات توریزم توسط موسسات رسمی وخصو صی درکشور میباشد وبه همین اساس مقررات تنظیم نمایند گی های مسافرتی تاسیسات بود وباش وموسسات ترانسپورت سیا حان را ترتیب وبه مقامات ذیصلاح غرض اخذمنظوری تقدیم داشته است.

همچنان ریاست گرزندوی با درك اهمیت توریزم واهمیت رهنمائی سیا حان بههمکاری وزارت تعلیمات عالی، کورس های تربیوی دایر نموده وتعدادی از جوانان منور را برای تربیه سلیم در این رشته زیر تربیه گرفته است این گروپ در سال ۱۳٥٦ با سیاحان بهگوشه واکناف کشور وبامعلومات جامع تر سفر خواهند نمود ودر خلق یك ذهنیت روشن برای سیاحان با گرزندوی ممد خواهند شد . در حالیکه ریاست گرزندوی مسئول تنظیم و کنترول امور توریزم در کشور است این موسسه در سال ۱۳۵۵ در حدود هفت هزارسیاح رابکشورپذیرایی کرد. خدمات این موسسه شامل دسته های ذیل است :

۱ ـ ارائه معلومات برای سیاحان قبل از ورود بکشور .

۲ ـ تهیه پروگرام سیر وسفر انفرا دی

ویا دسته جمعی در کشور .

۳ ـ اجرای پروگرام گردش در شهر ها .

٤ ـ اجرای پروگرام سیر وسفر در ولایات

٥ ـ تهیه وانجام خدمات رهنمائی .

٦ـ تهیه وانجام خدمات ترانسپورتی .

۷ ـ تهیه وانجام خدمات فروغ .

۸ ـ تهیه وانجام تسهیلات بود وباش .

قرار احصائیه های دست دا شته یگا نه هوتل مربوط موسسه گرزندوی در بامیان در طول سال گذشته بیشتر از هفت هزار سیاح را استقبال نموده است . به این حساب میتوان گفت که موسسه گرزندوی در سال گذ شته توانسته است تمام تاسیسات وتسهیلات خود را به شکل بهتر به کار انداخته واز سرمایه خوداستفاده بعمل آورده است .

بیلانس دست داشته سال ۱۳٥٤ نشان میدهد که موسسه گرزندوی در این دو سال اخیرمفاد قابل ملاحظه ئی رادریافت داشته است .

افتتاح راه های جدید سیر وسفر در سال های ۱۳٥٤ و ۱۳٥٥ از فعالیت های مهـــم موسسه گرزندوی وریاست گرزندوی بوده است .

ریاست انکشاف محل

پروگرام انکشاف دهات در برج اسد سال ۱۳۳۳ در کشور عزیز ما آغاز یافت که اجرآت آن درساحه های مختلف ذیلا تقدیم میگردد :

در ساحه تطبیق پرو گرام مواد غذائی :

از آنجائیکه انتقال مواد غذائی به آمریت واحد اداری ریاست انکشاف دهات مربوط است زمینه توزیع مواد غذائی برای پروژه های وزارت تعلیم وتربیه ، ریاست کوپراتیف های وزارت زراعت ، ریاست عمومی ترویج وانکشاف زراعت وزارت زراعت ، توزیع مواد مراکز صحی تمام کشور در پروژه های مربوطه به ترتیب ذیل صورت گرفته است :

۱ـ اعمار ٤ عدد بند آبگردان ، احیای ۱۹۳ ، کاریز ، حفر ۲۵ حلقه چاه ، ٦١ کیلو مترسرك، ٤٤٥ پایه پلچك و۱۳ پایه پل در برابر ۷۰۷٦٥۰ ، واحد استحقاق مواد غذائی.

۲ ـ احداث ۱۳۳۵ باغ ، ۲۸ جنگل ،۵۰ باب تعمیر مامورین ترویج در برابر ۲۹۹۳٤۱ واحد استحقاق مواد غذائی از طرف ریاست ترویج زراعت

۳ ـ اعمار یکصد باب مکاتب ومنازل رهایش معلمین معارف در برابر ۲۸۷٤٦۳ واحد استحقاق مواد غذائی از طریق ریاست محترم تعمیرات وزارت جلیله معارف .

٤ ـ حفر ۲۰ حلقه چاه آب آشامیدنی در برابر ۱٤۵۷۲ واحد استحقاق مواد غذائی .

به اساس صوابدیدمقامات صالحه وموافقت وزارت پلان سیستم آبیاری کوچك از ریاست عمومی واحد آب وبرق وقت مجزا وبریاست انکشاف دهات متعلق ودر پروگرام این ریاست گنجانیده شده است . طبق این پروگرام یکعده پروژه ها بعد از موافقت وزارت پلان از طرف مرکز تحقیقات مشورتی انجنیری پوهنځی انجنیری و متخصصین این ریاست تحت سروی قرار داده شده پروژه جوی پروائی علینگار ولایت لغمان اولین پروژه آبیاری کوچك میباشد قیمت مجموعی این پروژه بروی برآورد تخمینی مبلغ ده ملیون افغانی نشان داده شده وسهم گیری متوقعه در اعمار آن از طرف ادارهٔ انکشاف بین المللی امریکا موافقه شده است .

بنابر ضرورت حتمی انکشاف دهات بیك ورکشاپ مجهز مراحل نقشه وبر آورد آن به قیمت مجموعی پنج ملیون افغانی طی گردیده که کار آن در ساحه پلچرخی آغاز میگردد .

همچنان کار پروژه های ذیل در مرکز و ولایات کشور به کمك اهالی و دولت تکمیل گردیده: درساحه کابل اعمارپل قلعه واحد معبر خواجه مسافر ، پل کاریز میر بهقیمت مجموعی ٦٦٤۳۵۱ ـ افغانی در ساحه لوکر تکمیل کار پل گمران، معبر سفید رنگ ، پلچك های بابوس بهقیمت مجموعی ۱۰۲٦٤٦۳ افغانی درساحه بدخشان تکمیل کارمخزن آبرسانی .

د ه خاموش ترناب شاخ دان ، جوی کرسی به قیمت ۵۵۶۸۶۷ ـ افغانی .

درولایت ننگرهارتکمیل سربندجوی لاندی ، سربند پچیر علیا ، مخزن آب روح الله خان بمصرف ۹۶۰۶۴۱ ـ افغانی همچنان دربامیان تکمیل پل تگرو در ولایت وردك پل کلدی خیل ، پل‌صد مرده بـه قیمت مجموعی ۱۸۰۵۴۳۸ ـ افغانی .

در ولایت بغلان ، جوی خواجه هلال وتر ترناب جوی دولتی به‌مبلغ‌مجموعی ۵۶۰۴۱۶ افغانی تکمیل گردیده است .

در ولایت غزنی پل خوشاوند ، پل کده خیل ، پل شیله کده خیل ، ترناب شامقصود ومحافظه کاریز علم ترناب بوك کنده، ترناب کاریز عزن ، محافظه کاریز یوسف خیل ، کاریز سید خان بمصرف مجموعی ۱۶۹۸۴۲۵ افغانی تکمیل کرده است .

پل بادام زار ولایت پروان وترناب دیوار محافظوی کفتر خانه ، سیفون جوی سرخ مرغاب نیز به قیمت ۷۴۳۹۰۷ ـ افغانی تکمیل گردیده است .

همچنان سر بند جوی نصرت ولایت فراه ترناب قره‌قل ، ترناب موکرك ، سیلبرترناب شوخك ،سیلبر لاجورد ولایت زابل به قیمت مجموعی ۶۷۰۲۱۷ ـ افغانی تکمیل گردیده است .

همچنان ترناب تا کودك ، سیفون جوی سرآشاه درشیله‌شینگل، سیفون جوی پشمل ودیوار محافظوی واندوز عبدالرحیم خان به قیمت‌مجموعی ۱۰۴۰۲۵۷ـافغانی‌تکمیل گردیده است .

پروژه های ساختمانی انتقالی سال ۵۵ ـ ۱۳۵۶که بعضاتکمیل وبعضافیصدی‌های مختلف پیشرفت نموده قرارذیل میباشد :

در کابل پل نمبر ۱ شکر دره ۲۰فیصد . پل قره‌قل ۴۰ فیصد ، سربند جوی محلـه وسیدان ۶۰ فیصد .

در لوگر سربند جوی مغل خیل ۸۰ فیصد پل کزده ۷۰ فیصد ، پل کته بالا ۲۰ فیصد پل قلعه پنجه ۷۰ فیصد .

در تخار پـل خرما آب ۹۸ فیصد ،

در ننگرهار محافظه جوی شیگی ولسوالی گوشته ۸۵ فیصد ، سربند پیچر ۱۰۰ فیصد مخزن روح الله خان ۱۰۰ فیصد ،

د ر بلـخ پـل بنگـا لـه ۳۰ فیصد ، سمنگـان دیوار محافظـوی جـوی فوشیـره ۴۵ فیصد ، دیوار محافظوی جوی کاریز ۱۵ فیصد ، پخته کاری شکن غائب ۱۰ فیصد .

در فاریاب پل شوردریا ۳۰ فیصد ،پـل سوسیا ۶۰ فیصد، درهرات ترناب جوی محله ۷۰ فیصد .

در وردك پـل چـارکـه ۷۵ فیصـد،

در غزنی ترناب کزه غار ۵۰ فیصد، پروان پل سخ ۳۰ فیصد ، در فراه پل زاکش ۱۰۰ فیصد ، کانال محافظه شهر فراه ۷۵ فیصد سیلبر یزده ۹۵ فیصد ، درکندهار سیلبـر جوی سرشاه در شیله جنگل ۱۰۰ فیصد ، سیفون‌جوی پشمول ۱۰۰ فیصد ،ترمیم‌دووایه

دو طرف ترناب کودك ۱۰۰ فیصد ، در فراه سیفون جوی یزده ۹۵ فیصد ، ٤ تر ناب بالای کاریز راج ۵۰ فیصد .

همچنان در اثرفعالیت های انکشاف دهات در مقابل ۸ر۴۱۵۰۷۱۰ واحد مواد غذائی پروژه های ذیل تکمیل گردیده است .

در کابل : سرك ۱۲۷ کیلو متر ، ۱۲۳ کاریز ، ۳ پایه پل ، ۱۳ حلقه چاه ، یك سیفون ، پلچك ۱۳۹ پایه .

در ولایت غزنی : سرك ۵۱ کیلو متر ، ۲۳۹ کاریز ، پل ۵ پایه ، ۱٤ حلقه چاه ، ۳ سیلبر ، ۱۵ پلچك .

درولایت پروان : سرك ۷۵ر۲۳۵ کیلو متر ۲ کاریز ، پل یك پایه ، چاه یك حلقه ، ۲ سیلبر ، ۹۷ پلچك .

در ولایت ارزگان : سرك ۲۱۵ کیلو متر پل یك پایه ، ٤ سیلبر ، ۸۱ پلچك .

درولایت لغمان : سرك ۳۷ر٤۷ کیلو متر پل یك پایه، ٤سیلبر ، ۸۱ پلچك .

در ولایت وردك : سرك ۵۰ کیلو متر ، ۱۵ کاریز، پل دو پایه ، ٦ حلقه چاه، ۲ سیلبر ، ۳۵ پلچك .

در ولایت بدخشان : سرك ۸ر۵۱۱ کیلو متر ، پل ٤ پایه ، دو حلقه چاه ، ۱۰سیلبر ، ٤۷ پلچك .

در ولایت هرات : سرك ۵ر۷۸ کیلو متر ، ۳ کاریز ، ۵ حلقه چاه ، دو سیلبر ، ٦۹ پلچك .

درولایت کندهار : ۱۳ کاریز، ۵۸ پلچك

در زابل ــ سرك ٦ر۱۸ کیلو متر ، ٦۳ کاریز ۵ حلقه چاه ، پلچك ۹ پایه ، ٦ سیلبر .

در ولایت پکتیا : سرك ٦۷ کیلو متر ، چاه ۳ حلقه ، یك سیلبر .

در ولایت ننگرهار : سرك ۱ر۲۹٤ کیلو متر ، ۲ کاریز ، ۷ سیلبر ، پلچك ۳٦ پایه.

در ولایت فراه : سرك ۲۵ کیلو متر ، ۷ کاریز ، چاه ۷ حلقه ، یك سیلبر .

در ولایت بغلان : پلچك ۵۳ پایه،

در ولایت تخار : پلچك ٤۰ پایه . در ولایت کندز : سرك ٦۹ کیلو متر، پلچك ۱۵۱ پایه در ولایت سمنگان : پلچك بیست پایه . در ولایت بامیان : چاه یك حلقه ، پلچك ۲ پایه . در ولایت غورات : یك سیلبر ، در ولایت نیمروز : چاه ۳ حلقه ، ۵ سیلبر در ولایت لوگر : ۵۱ سیلبر ، پلچك ۹۷۹ پایه ، سرك ۵ر۱۸۷۳ کیلومتر، پل ۱۷پایه ۵۰۱ کاریز، چاه ٦۰ حلقه، یك سیفون .

امور تعلیم و تربیه :

۱ ــ کورس اول ساختمانی برای ۲۰ نفر فارغ صنف ۱۲ به تاریخ اول اسد ۱۳۵۵ آغاز وبتاریخ اول قوس ۱۳۵۵ انجام شد .

۲ ــ کورس سروی برای ۱۲ نفر فارغ صنف ۱۲ بتاریخ اول سرطان ۵۵ آغاز وبه تاریخ اول عقرب ۱۳۵۵ خاتمه یافت .

۳ــ کورس دوم ساختمانی برای ۲٦ نفر فارغان صنف ۱۲ بتاریخ ۱۵ قوس ۱۳۵۵ شروع وبه تاریخ ۱۵ برج حمل ۱۳۵٦ اختتام گردید .

٤ ـ کورس دیزاین برای ۱۰ نفر فارغان صنف ۱۲ طبقه نسوان بتاریخ ٦ برج میزان ۱۳۵۵ شروع و بتاریخ ٦ برج حوت ۱۳۵۵ انجام شد .

٥ ـ ورکشاپ برای ۲٤ نفر انجنیران به تاریخ ٤ برج جدی ۱۳۵۵ شروع وبه تاریخ ۱۱ جدی خاتمه یافت .

٦ ـ کورس دوم ولسملان برای ۳۸ نفر بتاریخ ۱٦ دلو ۱۳۵۵ شروع وبتاریخ ۱۵ حمل ۱۳۵٦ انجام گردید .

۷ ـ کورس مامورین اداری ساختمانی برای ۸ نفر بتاریخ ۱٦ دلو ۱۳۵۵ شروع وبتاریخ ۲۱ دلو انجام یافت .

۸ ـ کورس معماران برای ۳۰ نفر به تاریخ ۳۰ دلو ۱۳۵۵ آغاز و بتاریخ ۱۱ حمل ۱۳۵٦ خاتمه یافت .

۹ـ دومین سیمینار مدیران انکشاف دهات ومدیران عمومی معارف ازتمام ولایات کشور شروع سیمینار بتاریخ ۳۰ دلو ۱۲۵۵ وبه تاریخ ۱۲ حوت ۱۳۵۵ انجام یافت .

فعالیت های مدیریت عمومی بورد فنی :

۱ـ سروی مقدماتی پروژه ها :

غرض معلومات لازمه در قسمت مطلوبیت اقتصادی و اجتماعی پروژه های ریاست انکشاف دهات گروپهای سروی مقدماتی وپلاننگ طبق پروگرام منظم بولایات کشور اعزام میشوند که برویت معلومات مربوطه به پروژه در قسمت طی نمودن مراحل بعدی آن اقدام میگردد .

بناء گروپ های پلاننگ و سروی مقدماتی بتعداد یکصد پروژه را درولایت کشورسروی نموده اند .

۲ - سروی تخنیکی پروژه :

به تعقیب گروپ های سروی مقدماتی وپلاننگ تیمهای سروی‌تخنیکی پروژه ها به ولایات اعزام میشوند تا پروژه های که مطلوبیت اقتصادی واجتماعی داشته باشند سروی‌اساسی راتکمیل‌نمایند فلهذابه اساس پروگرام مرتبه بتعداد ۸۲ پروژه سروی اساسی و تخنیکی گردیده است که برویت آن بادرنظر داشت قدرت ساختمانی وسایط دست داشته مطابق پرنسیپ انکشاف دهات در قسمت دیزاین وترتیب نقشه های‌انجنیری اقدام شده میتواند .

۳ ـ دیزاین وترتیب نقشه های انجنیری :

به اساس سروی های تخنیکی پروژه ها در قسمت دیزاین وترتیب نقشه های‌انجنیری اقدام میگردد .

در ظرف سال ۱۳۵۵ دیزاین ونقشه های انجنیری ۸۵ پروژه آن تکمیل گردیده است باید متذکر شد که علت ازدیاد پروژه های دیزاین شده نسبت به سروی شده سال قبل این است که یکتعداد پروژه های که دراخیر سال ۱۳۵٤ سروی گردیده بودنقشه های‌آن در سال ۱۳۵۵ ترمیم گردیده وشامل پروژه دیزاین شده سال ۱۳۵۵ گردیده است .

٤ ـ ساختمان حفظ ومراقبت پروژه ها :

از جریان سال ۱۳۵۵ـ۱۸گروپ ساختمانی به ۱۸ ولایات کشور اعزام گردیده بودند و

به تعداد ۳۸ پروژه ها در ولایات مختلف کشور طبق پروگرام توسط گروپ های اعزامی مرکز اعمار گردیده بر علاوه پروژه ها ی فوق الذکر به تعداد ۳۰۰ پایه پلچك ۲۵۰ کیلو متر سرك وبه تعداد ٤۰ کاریز جدیداً حفر وپخته کاری گردیده است که بشمول کاریزها مجموع پروژه های تکمیل شده آبیاری به ۶۳ پروژه میرسد .

بااعماز پروژه های آبیاری ز مینه آبیاری بهتر ودایمی برای ۳۰۰۰۰ جریب زمین در دهات کشور مساعد گردیده وهمچنان باعمار و احداث سرك های فرعی وساختمان های متعلقه مانند پل ، معبر وپلچك ارتباط بین دهات و قصبات در نقاط مختلف کشور قایم گردیده است که با استفاده از پروژه های مواصلاتی حاصلات به مارکیت های خارجی منطقه حمل گردیده به قیمت مناسب تر به فروش میرسد ومراقبت پروژه های فوق الذکر بــه رهنمایی پرسونل این ریاست توسط اهالی درخواست دهنده صورت میگیرد .

۵ ـ ترینینگ :

چون تعداد پروژه های ریاست انکشاف دهات روبه افزایش است واز طرف دیگـر پرسونل فنی که از مکاتب مسلکی ماننـد تخنیك ثـانـوی و صنایع کـابل جـذ ب میگردد تکافوی پرسونل مورد ضرورت این ریاست رانمی نمود .

برای اینکه کمبود پرسونل تا اندازه جبران شده باشد یکتعداد از فارغان صنوف دوازدهم مکاتب جذب وبعد از سپری نمودن مدت چهار ماه در رشته های مورد نیاز تربیه وبدسترس شعبات مربوط گذاشته شده که ذیلا معلومات ارائه میگردد :

کورس نظارت ساختمانی :

این کورس توسط رضا کاران ملل متحد وانجنیران افغانی برای مدت چهار ماه تدریس گردیده که فارغان آن به ٤۵ نفر میرسد

کورس سروی :

این کورس توسط رضا کاران آلمانی و پرسونل فنی افغانی مربوط این ریاست برای مدت چار ماه تدریس گردیده فارغان ایـن کورس به هشت نفر میرسد .

کورس نقشه کشی :

این کورس توسط رضا کاران آلمانـی و پرسونل فنی افغانی مربوط این ریاست برای مدت پنج ماه دایر وفارغان آن به ۹ نفـر میر سد .

ورکشاپ انجنیران :

غرض متحدالشکل ساختن امور ساختمانی پروژه ها ترتیب نمودن فورمه هـای مربوطـه پروژه ها وطرق جدید دیزاین ومراقبت هایك ورکشاپ برای مدت یك هفته دایر و درآن ۲٤ نفر انجنیران مربوط این ریاست اشتراك نموده بودند .

ریاست کارتوگرافی

وظایف اساسی این موسسه عبارت است از:

پیشبرد امور دولتی جیو دیزی و کارتو ـ گرافی برای اهداف مختلف بمقصد تا میـن نمودن احتیا جات حکومت از نقطهٔ نظر مواد تو پو گرافی ونقشه جات کار تو گرافی .

پیشبرد امور سروی واحصا ئیه اراضی .

روی کار آوردن سیستم واحد تخنیکی و کنترول به منظور اجرای صحیح امور کارتو ـ گرافی سایر دوایر موسسات و وزارت خانه ها .

طبع نقشه عسکری توپو گرافی جغرافیائی اختصاصی واطلسها وغیره .

تثبیت نمودن استقا مت های اساسـی پیشبرد امور کار تو گرافی وکد ستری .

پیشبرد امور توپو گرافی وجیو دیزی به یك سیستم واحد کوز دینات وارتفا عات .

به شکل مرکزی ثبت مواد فوتو بر داری هوائی جیو دیزی وکار توگرافی وتو زیع آنها بوزارت خانه ها به مقصد استفاده .

در حال حاضر کمتر ساحهٔ دانش وفعالیت های علمی وجود دارد که خدمات جیودیزی در آنها مورد استفاده قرار نمیگیرند .

در تمامی ساختما نهای انجنیری تحقیقات فضائی کره زمین وامور حربی جیو دیزی مورد استفاده قرار میگیرد .

در شرایط انکشاف سریع اقتصاد مملکت امور تفحصاتی .پروژه سازی وساختمان پروژه های صنعتی کشاورزی ،انرژیتیکی در بسیاری ازمناطق دریك زمان واحد ضرورت به نقشه های مقیاس یك بر ۲۵۰۰۰ ویك بر ۱۰۰۰۰ وبزرگتر ازآن و متناسب بـه آن نقـاط کنتـرول جیو دیزی باندازهٔ قابل ملاحظه افزایش یافته است .

قبل از تاسیس موسسه ساحهٔ مملـکت با نقشه های مقیاس کوچك بـه مقیاسـات یك بر ۵۰۰۰۰ ویك بر ۱۰۰۰۰۰ و کوچکتر از این کاملا پوشیده شده بود

چنین مقیاس کوچك نقشه بـر دا ری وهم صحت این نقشه ها که به اساس نقاط جیو دیزی محدود تهیه گردیده اند آنهـا رانمیتوان برای امور انجنیری دقیق بکـا ر برد . همچنان شبکات کنترولی جیو دیزی . ترانگو لیسیون ونیو لمان سرتا سری بادقت عالی مطابق خواسته های عصری که تهیـه نمودن نقشه های مقیاس بزرگ وپیشبرد امور انجنیری را در یك سیستم واحد کور دینات وارتفاعات تامین نموده بتواند موجود نبود .

امور سروی واحصائیه اراضی زراعتی قبل از سال ۱۳۵۵ به اندازه تقریبا ۱۹۵۰ هزار هکتار یعنی ۲۰ر۲۷٫۰ تمام زمین های زراعتی اجراء گردیده است .

موسسهٔ کارتوگرافی وکد ستروضع مملکت را از نقطـه نظـر مواد جیودیـزی وکـارتو ـ گرافی در نظر داشته از بدو تاسیس خـود

متوجه رشد قوهٔ تولیدی واقزا یش حجم تولید مواد کارتو گرافی وکد ستری بوده است . روی همین منظورمدیریت عمومی انجنیری در چوکات ریاست کارتو گرافی و مدیریت‌های منطقوی تخار وجوز جان در چوکات ریاست کادستر تاسیس گردیده ومدیریت عمومی‌فوتو- گرامتری ریاست کارتو گرافی انکشاف قابل ملاحظه نموده است .

تعداد پرسونل شعبات جیو دیزی ترسیم وفوتو گرامتری تزئید گردیده آلات جدید خریداری گردیده واستفاده از فوتو های‌هوائی در تهیه نقشهٔ ها وپلان ها تعمیم ومستقر میگردد .

درسال ۱۳۵۵ – اولین سال پلان هفتساله دولت جمهوری افغانستان موسسه کارتوگرافی امورآتی رااجراء نموده است :

انکشاف شبکات ترانگو لسیون ۱۲۵ نقطه.
انکشاف شبکات نیو لمان ۷۹۱ کیلو متر.
نقشه برداری توپو گرافی ۳٫۳ هزار کیلو متر مربع .

امور کدستری اراضی زراعتی ۲۷۲ هزار هکتار .

امور انکشاف مملکت در طی پلان هفت‌ساله اول دولت جمهوری به پیمانه وسیع دربسیاری سکتور ها پیشرفت مزید را احتوا میدارد و پلان هفت ساله سر مایه گذاری هنگفتی برای اعمار پروژه های هایدرو تخنیکی . انرژیتیکی صنعتی ، زراعتی ، معادن ، ترانسپورت وغیره پیشبینی گردیده است . در شرایط چنین انکشاف بزرگ اقتصادی تحفصاتی و پروژه سازی که تقریبا همزمان در مناطق مختلف مملکت روی دست گرفته شده به میزان قابل ملاحظه بنقشه های توپوگرافی بمقایسات یك بر ۲۵۰۰۰ ویك بر ۱۰۰۰۰ وبزرگتر از آن ومتناسب به آن به مواد جیو دیزی ضرورت محسوس بوده که توسعه فعالیت های جیودیزی وکار تو گرافی را ایجاب میکند

بهمین سبب ایجاب مینماید که امور توپو جیودیزی به مقیاس دولتی طوری پلانگذاری ودر پلان های هفت ساله پیشبینی گردد تا ارتباط آن باسایر پلانهای وزارت خانه های دیگر هماهنگ باشد .

گرچه فعلا موسسه کارتوگرافی از لحاظ تعداد پرسونل فنی واستفاده از تکنالوجی جدیدبه مشکلات مواجه بوده و امکانات نقشه برداری مقیاس بزرگ برای ساحات وسیع کمتر میسر میباشد از همین لحاظ با در نظر داشت قدامت موضوع پیشبرد امور توپو جیو دیزی ونقشه برداری باید دقیقا پلانگذاری گردد تانیاز مندی‌وزارت خانه ها را با ارتباط این امر باامکانات دست داشته موسسه کار تو گرافی هماهنگ‌ساخته باشد .

بادر نظر داشت احتیاجات کشور ازنقطه نظر مواد توپو جیودیزی رشد ضرورت بانها وامکانات موجوده موسسه وظایف ردیف اول نقشه برداری مملکت عبارت میباشد از :

۱ ـ انکشاف سیستم واحد کور دینات و ارتفاعات در تمام ساحه مملکت با تاسیس شبکه اساسی جیو دیزی دولتی ترانگو لسیون درجه اول نیولمان درجه ۱ و ۲ وشبکـــه گراویمتری درجه ۱ و ۲ .

۲ ـ نقشه برداری پروژه های ردیـف اول در مناطقیکه امکانات انکشاف بسر یسع موجود میباشدبه مقیاس یك بر ۲۵۰۰۰ وبه مقاصدآبیاری وساختمانیبمقیاس یكبر۱۰۰۰۰ وبزرگتر از آن .

۳ ـ انکشاف شبکات تکاثفی دولتی درجه ۲ـ۳و٤ ترانگو لسیون ونیولمان غرض کنترول جیودیزی نقشه های توپو گرافی وکدستری .

٤ ـ جهت عملی ساختن ریفرم ارضی و اصلا حات آن تسریع امور کدستری بااصول های جدید بااستفاده از فوتو برداری هوائـی وفوتو گرا متری.

برای عملی ساختن مسائل فوق الذکر بلند بردن قوه تولیدی موسسه همه ساله باندازه تقریبا ۱۰ فیصد پیشبینی میگردد . ضمنـا در هفت سال قریب خاصتا شعبه جیو دیزی بیشتر انکشاف خواهد کرد چه حجم تولیدات دراخیرپلانهفتساله باندازه ۲و٥ر۲دفعه واز متباقی شعبات به اندازه ۳ر۱ و٦ر۱ دفعـه نسبت به سال ۱۳۵۵ بلند خواهد رفت .

ریاست آمادگی ضد حوادث

الف :درساحه پامیرات ولایت بدخشان برفباری های شدیدقبل ازوقت درسال ۱۳۵۵ باعث تلفات مواشی گردیده و اهالی آنجا رابه‌قلت مواد خوراکه و علوفه برای‌حیوانات مواجه ساخت که بالاثر ازطرف این ریاست تعاون ذیل صورت گرفت :

امداد نقدی :

مبلغ پنجاه هزار افغانی جهت خریداری مقدارده تن‌کنجاره برای حیوانات . مبلغ پنجصد هزارافغانی جهت خریدالبسه وغیره مصارف.

امداد جنسی:

۱ـ مقدار ده تن گندم

۲ـ مقدار بیست تن گندم

۳ـ تعداد پنجصد تخته کمپل .

٤ـ تعداد یکهزار جوره پاپوش

امداد جنسی :

برای طلاب بی بضاعت معارف ولایت بدخشان تعداد یکهزار جوره پاپوش .

ب :درسال ۱۳۵۵ حوادث ناشی ازتکانهای زلزله در ولسوالی خلم ولایت سمنگان‌وباران های شدید و سیلابهای مدهشی که در اکثر ولایات افغانستان بوقوع پیو ست باعث تلفات‌جانی، مالی، تخریب‌منازل‌رهایش وزمینها زراعتی یکتعداد اهالی گردید .

پس از امداد های محدود وموقت که ازطرف جمعت افغانی سره میاشت به آسیب رسیدگان مذکور صورت گرفت بدوام آن‌این ریاست به صفت مرکز انسجام تعاون غرض مبارزه با حوادث در جهت تهیه غذا و البسه الی اعاده شرایط نورمال زندگانی مصیبت رسیدگان و اعمار مجدد منازل رهایشی و زمینهای تخریب شده شان اقدامات لازمه بعمل‌آورده وهیئت‌های‌مختلط مشتمل‌برمامورین ریاست آمادگی ضد حوادث یکتعداد انجنیران و مهندسین ریاست شهر سازی و مسکن وزارت فوایدعامه با مشاور اداره انسجام تعاون ملل متحد غرض مبارزه با حوادث جهت مشاهدات و تثبیت خسارات وارده و مطالعه امکانات امداد عاجل و اعمار مجدد بولایات مختلف کشور اعزام گردید .

پس از حصول راپور مشاهدات‌هیئات های فوق الذکر و مواصلت راپور های تحریری از ولایات آسیب رسیده و وزارت جلیله داخله در زمینه امداد به اهالی‌مصیبت رسیده ، ریاست آمادگی ضد حوادث تدابیر ذیل را اتخاذ نمود .

۱ـ تدابیر عاجل و فوری غرض اعاشه مصیبت رسیدگان الی اعاده شرایط نورمال زندگانی آنها ضروریات عاجل مصیبت رسیدگان عبارت از سر پناه موقت، خوراکه کار والبسه تعاون فوق الذکربشکل نقدی ویا جنس از طرف این ریاست به ولایات مختلف کشور به اسرع وقت انتقال داده‌شد تابه تشخیص مقام ولایات‌آسیب رسیده توسط

هیئت های متعدد به مصیبت رسیدگان توزیع گردد .

امداد نقدی

ولایت هرات ۵۵۰۵۰۰ ـ افغانی

ولایت نیمروز ۵۵۰۵۰۰ ـ افغانی

ولایت هلمند ۲۷۵۵۰۰ افغانی

ولایت فراه ۲۷۵۵۰۰ ـ افغانی

ولایت سمنگان ۱٦٥٠٠٠ افغانی

ولایت لوگر ۹۰۰۰۰۰ افغانی

ولایت ننگرهار (کنرها) ۷۰۰۰۰ افغانی

ولایت بدخشان (پامیرات) ۱٤٠٠٠٠٠ افغانی

ولایت بغلان ۲٥٠٠٠٠٠ ـ افغانی

امداد جنسی :

ولایت لوگر :

کمپل ٦٠٠ ـ تخته

البسه ۱۰۰۰ ـ جوره

ولایت ارزگان :

گندم مقدار ۲۳۲ر٤٤۱ تن

کمپل پشمی ٦۱٠ تخته

ولایت وردك :

گندم ۸۸٠ر۲٦ تن

کمپل پشمی ۲٤٠ تخته

البسه ۱٥٠ جوره

ولایت غزنی :

گندم مقدار ۸۸۸ر۲۸٤ ـ تن

ولایت بغلان :

کمپل ۱۷۱۳ ـ تخته

پا پوشس ۱۷۱۳ ـ جوره

ولایت تخار :

کمپل ۱۰۰۰ ـ تخته

پاپوشس ۱۰۰۰ ـ جوره

۲ ـ تدابیر طولانی غرض اعمار مجدد منازل و زمینهای تخریب شده اهالی مصیبت رسیدهٔ ولایات کشور :

امداد نقدی :

بولایت لوگر غرض اعمار مجدد نودمنزل رهایشی انتقال داده شده مبلغ ۹۰۰۰۰۰ افغانی

بولایت وردك جهت اعمار مجدد ٥٠ باب منزل رهایش مبلغ ٥۷۹٥٠٠ ـ افغانی .

بولایت غزنی غرض ترمیم اعمارمجدد ٦۹ باب منزل رهایش داده شده مبلغ ۲٦۳٥۱٥ ـ افغانی افغانی

بولایت هلمند غرض اعمار مجدد ۳۰۰ باب اطاق رهایش داده شده مبلغ ۳۰٥۷۰۰۰ ـ افغانی

بولایت فراه غرض اعمار مجدد چهارصد باب اطاق داده شده مبلغ ٤٠۷٦٠٠٠ افغانی

بولایت ارزگان غرض اعمار مجدد ۱۲٥ باب منزل معادل ۷۹٤ اطاق داده شده مبلغ ۱۰۷۱۰۰۰ ـ افغانی

بولایت زابل ٤۸۳ر۷۳ تن گندم جهت اعمار مجدد پنجاه و شش باب اطاق معادل فی تن ۷٥٠٠ ـ افغانی جمله ٥٥۱۱۲۲ افغانی

جمله امداد غرض اعمار منازل ۱۰٤۹۸۱۳۷ افغانی .

۳ـ امداد غذائی :

تحت پروژه (۲۰٥۳) امداد غذائی سازمان

جهان پروژه فرعی ایجاد ودرجهت نجسات آسیب رسیدگان ولایات مختلفه کشور از گرسنگی واعمار مجدد مناطق تخریب شده شان الی اعاده شرایط نورمال زندگانی آنها علاوه برتعاون نقدی وجنسی فوق الذکر به یازده ولایت برای مدت ۳ سالی ٦ ماه مواد غذائی عبارت ازگندم، روغن، چای وبوره به تفصیل ذیل امداد گردیده است :

ولایت پروان برای ۱۳۷۲ نفر ٦ ماهه مواد غذائی ۰۴۰ر۸۸۵ر۱۱۰ـ کیلوگرام .

ولایت سمنگان برای ۷۷۸۵ نفر٦ ماههمواد غذائی ۷۰۰ر۱۸۳ر٦۲۹ـ کیلوگرام .

ولایت بغلان برای ۱۷۱٤ نفر٦ ماهه مواد غذائی ٤۸۰ر۵۲۵ر۱۳۸ـ کیلوگرام .

ولایت پکتیا برای ٦۸۳۵ نفر ۵ ماهه مواد غذائی ۲۵۰ر۸۳۷ر۱۱۳۳ـ کیلو گرام .

ولایت نیمروزبرای ۲٦۷٤ نفر ٦ ماهه مواد غذائی ٦۸۰ر۱۱۲ر۲۱٦ـ کیلوگرام .

ولایت وردك برای ۳۱۰٤ نفر ٦ ماهه مواد غذائی ۲۸۰ر۸٦۵ر۲۵۰ـ کیلو گرام .

ولایت ننگرهار برای ۳۰۰۰نفر ٦ ماههمواد غذائی ۰۰۰ر۲۳۰ر۱۲۱ـ کیلوگرام .

ولایت زابل برای ۱۳۲ نفر ٦ ماهه مواد غذائی ۲٤۰ر٦٦۸ر۱۰ـ کیلوگرام .

ولایت بدخشان برای ۵۹۰۰ نفر٦ ماههمواد غذائی ۰۰۰ر۸۳۸ر٤۷٦ـ کیلوگرام .

ولایت تخار ر ۲٤۲۵ نفر ٦ ماهه مواد غذائی ۵۰۰ر۹۸۸ر۱۹۵ـ کیلوگرام .

ولایت ارزگان برای ٤۰٤۲ نفر ٤ماههمواد غذائی ۹٦۰ر۷۸۲ر۲۱۷ـ کیلوگرام .

موادغذایی تخصیص داده شده :

ج: تعداد چهارقلم ساحان تخنیکی غرض سروی مناطق اسیب رسیده امداد حکومت سویس برای ریاست شهرسازی طور مجانی داده شده وقیمت آن بالغ به ۳۰۰۵۰۰ افغانی میگردد .

د : امداد مؤسسات خیریه آسترالیائی به اهالی سیغانچی ولایت سمنگان .

گندم	۱۵٤ر۸۲٦۰ـ کیلوگرام
کمپل	۵۰ تخته
چای سبز	۳۵ کیلوگرام

ریاست المپیک

سالیکه گذشت برای جامعه ورزش کشور ما ازهر جهتی نمایانگر تحول کمی و کیفی درساحه سپورت بوده ازماه سرطان سال گذشته تاحال چه ازنگاه تدویر مسابقات داخلی، چه از نظر مبادله هیات های ورزشی و مخصوصا تبارز ورزشکاران مادر رویداد های بین المللی ودستیابی به مدالهای طلا نقره و برونز بمقایسه سالهای گذشته تحرك مطلوب رادر شناسایی کشور مادر سطح جهانی نشابداده است که در اینجابصورت اجمال نگاهی مختصربه رویداد های مهم ورزشی کشور میاندازیم .

بتاریخ ۲۶ سرطان مطابق پروگرام ریاست کمیتهٔ ملی المپیک بنابر تجلیل از سومین سالگرد تاسیس جمهوریت افغانستان، پروگرام خاصی طرح و تیمهای فتبال کشور های دوست اتحادشوروی، هند، ایران، پاکستان و تیمهای منتخب وجوانان کابل سومین جام فتبال جمهوریت افغانستان را دایر و تیم اتحاد شوروی مقام قهرمانی جام وتیم منتخب کابل نایب قهرمان جام گردید .

همچنان در دومین جام کشتی جمهوریت افغانستان تیمهای پهلوانی کشور های اتحاد شوروی ، عراق ، و پاکستان سهم گرفته، تیم کابل بمقام سومی جام دست یافت .

همچنان تیم هاکی جمهوریت اتحادی آلمان و پاکستان باتیم های کلوپ عسکری ومعارف در ایام جشن جمهوری باجرای یك سلسله مسابقات پرداختند. همچنان تیم باسکتبال جمهوریت مردم چین در سومین جشن جمهوری کشور شرکت وبه اجرای مسابقاتی باتیمهای افغانی پرداخت .

در سومین جشن جمهوری کشور تیمهای نیزه زنی ولایات پکتیا وغزنی باتیم نیزه زنی قوایمرکزاین ورزش محلی رابنمایش ومسابقه گذاشتند، در ختم هفته تجلیل از تاسیس جمهوریت در کشور ،رهبر انقلاب رئیس دولت جمهوری افغانستان ورزشکاران افغانی راکه در مسابقات باتیمهای خارجی تبارز نموده بودند بامکافات نقدی مورد نوازش قرار دادند. وهمچنان درختم مسابقات ازطرف کمیتهٔ ملی المپیك تحایفی به تمام هیئت های مهمان تقدیم گردید .

بتاریخ ۲۰ اسدتیم فتبال جوانان کابل در اولین جام بین المللی فتبال منعقدهٔ تبریز سهم گرفت وبروز ۱۹ میزان یك تیم والیبال اتحاد شوروی غرض اجرای مسابقات وارد کابل گشت ، بتاریخ ۱۵ میزان تیم فتبال منتخب کابل بدعوت مقامات ورزشی پاکستان در صدمین سالگرد تولد محمد علی جناح شرکت نموده ومتعاقبا به تاریخ ۱۹ میزان یك تیم باسکتبال افغانی بدعوت مقامات

ورزشی اتحاد شوروی به آنکشور عزیمت نمود .

یکی ازاقدامات مهمیکه ریاست کمیتهٔ ملی المپیك درسال ۱۳۵۵ بآن دست زد، دایرنمودن سیمینار هاو کورس های آموزشی ورزشی توسط متخصصان ورزیدهٔ داخلی و خارجی بود، تابدینو سیله سطح آگاهی ورزشکا ران افغانی رادر تمام جهات بلند برده و ایشانرابانو آوریهاو ابتکارات تغییرات و تبدلات در قوانین ورزشی آشنا سازد. چنانچه کورسهای یکماهه حکمیت و آموزش دررشته‌های فتبال، والیبال، باسکتبال، بکسنگ وشطرنج که بوسیله دانشمندان، این رشته هادایر شده بود، نتایج‌مثبتی رابـار آورد بتاریخ ۲۶ میزان تیم تینس بازان اتحاد شوروی وارد کابل گردیده به اجرای یك سلسله مسابقات پرداختند .

بتاریخ ۳۰ میزان تیم شطر نجبازان‌افغانی در المپیای شطرنج منعقده لیبیا شرکت ودر بین سی وچهار کشور شرکت کننده مقام هفتم را بدست آوردند .بتاریخ ۳۰ میزان مسابقات قهرمانی گروپ های دوم و سوم در غازی استدیوم در رشتهٔ فتبال دایرگردید وبه تیمهای برنده، جوایز ورزشی اعطـاء گردید .

بتاریخ اول عقـرب مسابقات بزرگ‌بزکشی را موسس جمهوریت افغا نستان بناغلی رئیس جمهور افتتاح‌نمودند، در اینمسابقات که در دو گروپ بینده ولایت دایرشده بود، بیشس ازیکصدو بیست چاپ انداز حصـه گرفته بودند .

بناغلی رئیس جمهور در روز فاینل مسابقات بزکشی نیزحضور بهمر سانیده‌به چاپ‌اندازان جامهای قهرمانی ومدالهای‌ورزشی را اهدا فرمودند .

بتاریخ ۲۸ میزان یك هیات سه‌نفری‌افغانی غرض تبادله افکار و توسعه مناسبات‌ورزشی بین موسسات ورزشی افغانی و اتحـاد شوروی به آنکشور مسافرت نمود .

بتاریخ ۳۰ عقرب تیم پهلوانی کابل در مسابقات بین المللی پاکستان سهمگرفته‌وبه اخذ دومدال طلا، دومدال نقره وبه مقام‌دومی جام پاکستان توفیق یافتند .

بتاریخ ٦ قوس تیم پهلوانی افغانی در دهمین جام کشتی آریا مهرتهران شرکت نموده باخذ دومدال برونز موفق گردیدند . همچنان بتاریخ ۹قوس تیم هاکی افغانی غرض اجرای‌یك سلسله مسابقات عازم هند گردید و بتاریخ ۱۳ قوس تیم پهلـوانی افغانی بمنظور اجرای مسابقات وارد مشهد گشت .بتاریخ ۱٤قوس مسابقات خزانی گروپ الف فتبال آغاز ودرختم تـورنمنـت جامهای قهرمانی‌ومدالهای ورزشی به‌برندگان اعطاء گردید ..

بتاریخ ۲۷ قوس مسابقات بکسنگ در ۱۱ کلاس ازطرف کمیتهٔ ملی المپیـك در جمنازیم پو لیتخنیك دایر و جوایزورزشی در ختم مسابقات بـه قهرمـانـان کلاسها

توزیع شد .

بتاریخ ۷ دلو مسابقات زیبایی اندام در سه قسمت در تالار کابل ننداری دایر و در پایان به‌قهرمانان کلاسها کپ های قهرمانی اهدا شد . .

بتاریخ۱۸دلومسابقات پهلوانی نوجوانان در جمنازیم پو لیتخنیك دایر و ازبین آنهایك تیم سیزده نفری انتخاب گردید .

بتاریخ ٤ حوت بمساعدت کمیتهٔ ملی‌المپیك یك متخصص در قسمت آموزش فنـــون مسلکی پهلوانی وارد کابل گردید. و یـك کورس آموزشی رابرای جوانان افغانی بمدت یکماه دایرنمود. بتاریخ ۷ حـوت مسابقات قهرمانی شطرنج در چهار گروپ در تـالار ریاست المپیك دایر و در ختم‌به قهرمـــان گروپها ،جامهای قهرمانی اهدا شد .

در روز اول حمل ۱۳۵٦ تیم پهلـوانی افغانی غرض اجرای یك سلسله مسابقـات به اتحاد شوروی عزیمت نمود و متعاقبا تیم فتبال جوانان کابل در مسابقات جوانان آسیا منعقدهٔ تهران سهمگرفت .

به تاریخ ۹ ثور ۱۳۵٦تیم پهلوانی افغانی در چهارمین دور مسابقات بین المللی عراق عازم بغداد گردید. وعالیترین نتیجـه را در تاریخ کشتی کشور بدست آوردند. بایـــن معنی که تیم هشت نفری افغانی درمسابقات بین المللی بغداد به گرفتن پنج مدال طـلا وسه مدال نقره موفق گردیدند .

هرچند آماده‌گی تیمهای افغانی برای‌شرکت در مسابقات چهار مین‌جام جمهوریت‌افغانستان ازسال‌گذشته ادامه‌داشت باآنهم ریاست‌کمیتهٔ ملی المپیك برای آماده گی بیشتر تیمهـاو انتخابات آنها بصورت دقیـــق و تنظیـــم پرو گرامهای تمرینی ایشان مسابقات آزاد پهلوانی، فتبال ،هاکی، والیبال وبا سکتبال را دایر و تیمهای منتخب را برای مسابقات تحت آماده گی گرفته است .

در طول این مدت، یك دستگاه مکمل‌برای بخشش انانس های ورزشی از خارج وارد گردیده و قسما تجهیزات مورد ضرورت از بودجهٔ انکشافی دولت تهیه گردید .

در ماه سرطان ،عمارت جدید ریاست‌کمیته ملی المپیك که از بودجه انکشافی دولـــت تمویل شده بود، تکمیل ومورد استفــــا ده قرار گرفت .

بافشردهٔ مطلب فوق می توان گفت کـه ورزش درکشور ما روبانکشاف و تـوسعـه بوده عزیمت تیمهای افغانی جهت‌کسب‌تجربه بخارج وتماس باتیمهای خارجی در کشـور به پیمانهٔ وسیعی صورت گرفته و ورزشکاران مارابه تجربه های جدید آشنا نموده است. سال گـذشته را از نگـاه نتایج مسابقـات بین المللی وشرکت تیمهای افغانی بایدسال طلایی قلمدادکرد، چه‌درطول‌این سال ره‌آورد تیم مخصوصا پهلـوانی مـا فوق العـاده و چشمگیر بوده واین امر شاهدآنست که‌دولت جمهوری افغانستان باتوجه‌به‌امر ایجاد فضای سالم ورزش برای جوانان تحول بنیادی این

رشته راپی ریزی ونتایج آنرادرطول رویدادها مشاهده نموده ایم

در قسمت تماس باساز مانهای بین‌المللی بایدگفت که هیات کمیتهٔ ملی المپیک غرض سهمگیری درجلسات و فدراسیونهای المپیک مونتر یال در ماه سرطان ۱۳۵۵ به کانادا مسافرت نموده ضمن بازدید ازنحوه ایـــن رویداد بین المللی در کمیته و کنوانسیونهای بین المللی و جلسات کمیته بین المللـــی المپیک سهمگر فته و از دولت جمهـــو ری افغا نستان نمایندگی نمودند .

همچنان رئیس کمیته ملی المپیک افغانی در جلسهٔ سالانه کمیته بین‌المللی‌المپیـــک منعقدهٔ ابیجان درسا حل‌عاج سهم گرفته‌ضمن توضیح اهداف و مقاصد دولت جمهـــوری افغانستان مبنی بر توسعهٔ سپورت درسطـــح ملی و تماس آن درساحهٔ بین المللـــی در جلسات منعقده روی مسایل مطروحه درآجندا نقاط نظر مقامات ورزشی راروشن نمود .

کمیتهٔ بین‌المللی‌المپیک‌بعلت‌عدم موجودیت یك اساسنامه ثابت مطابق معیار های بین‌ـ المللی کمیته ملی المپیك را بحالت تعلیـــق قرار داده بود، درطول سال گذشته کمیتـــه ملی المپیك افغانستان اساسنامهٔ جـدیـد این سازمان را مطابق معیار های قبول شده تنظیم وبعد از منظوری مقامات ذیصلاح کمیته ملی المپیك افغانستان اساسنـامه جـدیـد سازمان پذیرفته شد،که باین ترتیب کمیتهٔ ملی المپیك در قسمت تماس و روابط بـا موسسات بزرگ بین المللی ورزشی‌واستحکام کمیتهٔ ملی ا لمپیك باساز مان های وابستهٔ المپیك جهانی نیز قد مهای را گـذاشتـــه است .

جغرافیای بشری افغانستان

کشور جمهوری افغانستان در نصف کرهٔ شمالی تقریبا در وسط براعظم آسیا موقعیت دارد واز لحاظ عرض وطول جغرافیائی این مملکت بین ۲۹ درجه ۲۲ دقیقه و ۵۳ ثانیه و ۳۸ درجه ۲۹ دقیقه و ۲۷ ثانیه عرض‌البلد شمالی و۶۰ درجه ۲۸ دقیقه و ۴۱ ثانیه و ۷۴ درجه ۵۱ دقیقه و ۴۷ ثانیه طول البلد شرقی واقع است .

مساحت این کشور را قرار نشرات ملل متحد ۶۴۷۴۹۷ کیلو متر مربع ویا ۱۵۳٫۰۰۰ میل مربع وقرار راپور ۱۹۷۵ ملل متحد ۶۷۵٫۵۰۰ کیلومتر مربع ویا ۲۵۰٫۰۰۰ میل مربع .

وقرار احصائیه اداره مرکز احصائیه که مساحت ولایات ۲۷ گانه را ارائه نموده اند مساحت مجموعی افغانستان را ۶۴۰٫۲۵۶ کیلو متر مربع نشان داده اند .

قرار همین منبع احصائیه نفوس افغانستان در سال ۱۳۵۵ به ۱۷٫۰۵۰٫۰۰۰ نفر تخمین گردیده است که بدین ترتیب تمرکز نفوس در هر کیلو متر مربع به ۲۷٫۷ نفر بالغ میگردد .

بزرگترین ولایات افغانستان از لحاظ وسعت هیلمند با داشتن ۶۲۳۳۶ کیلو متر مربع درجه یك فراه با داشتن ۵۹۱۴۶ کیلو متر مربع درجه دوم کندهار با داشتن ۴۹۳۶۸ کیلو متر مربع. درجه سوم نیمروز با داشتن ۴۱۷۲۴ کیلو متر مربع در جـه چهارم بدخشان با داشتن ۴۰۸۸۶ کیلو متر مربع درجه پنجم بوده وخورد ترین ولایت افغانستان ازلحاظ مساحت ولایت لوگربوده و ۴۴۰۹ کیلو متر مربع مساحت دارد .

ولایات افغانستان که از لحاظ نفوس به ترتیب حایز اهمیت بوده ودر راس جدول قرار دارند عبارت اند از ولایت کابل ۱٫۴۶۲٫۰۰۰ ولایت پروان ۱٫۱۵۲٫۰۰۰ ، ولایت ننگرهار ۱٫۱۵۱٫۰۰۰ ، ولایت غزنی ۱٫۰۱۰٫۰۰۰ وولایت پکتیا ۹۰۸٫۰۰۰۱

تمرکز نفوس در ولایات افغانستان از ۲۱۰ نفر تا ۲ نفر در هر کیلو متر مربع میرسد که‌اولی آن ولایت کابل وآخرین آن ولایت نیمروز قرار دارد .

طول اعظمی افغانستان از نقطهٔ شرقی الی نقطهٔ غربی یعنی از دره یولی الی ذولفقار ۱۲۰۰ کیلو متر وعرض آن از نقطه شمالی الی نقطهٔ جنوبی که از خم آب الی کوه های چگائی را در بر میگیرد به ۹۱۲ کیلو متر بالغ میگردد .

کشور جمهوری افغانستان از طرف شمال متصل است به جمهوریت های تاجکستان ، ازبکستان و ترکمنستان اتحاد جماهیر شوروی

از طرف غرب به کشور ایران از طرف شرق وجنوب به پشتو نستان وبلو جستان ازطرف شمال شرق به ولایت سکیا نك چین محدود میگردد .

سر حدات افغانستان :

خط پامیر :

خط سرحدی‌ایکه از دورهٔ پولی الی جهیل ویکتوریا (ذورکول) امتداد یافته و در سال ۱۸۹۵ تثبیت گردید بنام خط سر حدی پامیر یاد میگردد .

خط امیر شیر علیخان :

خط سرحدی‌شمال‌افغانستان که‌ازجهیل‌ویکتوریا زور کول دریای آمو تا خم آب میر سد بنام خط سرحدی امیر شیر علی خان مسمی است این خط سر حدی ۱۸۰۰ کیلو متر طول داشته در سال ۱۸۷۳ توسط نمایند گا ن روسیه ، انگلستان وافغانستان به صورت یك کمیسون مشترك تثبیت گردید .

خط ریجوی :

خط سر حدی شمال غربی که از خم آب الی دره ذالفقار بشکل یك خم قوس امتداد یافته بنام خط ریجوی یادشده و درسال ۱۸۸٤ تثبیت گردید .

خط فخری :

خط سرحدی افغانستان که از دره ذالفقار تاکوه سیاه امتداد می یابد در سال ۱۹۳۵ تثبیت شده وبنام خط فخری مسمی است .

خط مکمهن :

در سال ۱۹۰۲ خط سر حدی جنوب غربی افغانستان که از کوه سیا ده تا کوه ملك سیاه امتداد می یابد تثبیت شده وبنام خط مکمهن یا مکمهان یاد میگردد ۹۰ میل طول .

خط دیورند :

خط سرحدی شرقی وجنوبی افغانستان که از کوه ملك سیاه تا جنوب شرق کوتل واخجیر امتداد مییابد در سال ۱۸۹۳ بطور یکجا نبه تثبیت گردید .

خط شمال شرقی :

این خط سرحدی که از دره پولی الی کوتل کلیك (جنوب شرق کوتل واخجیر) امتداد دارد بنام مرز شمال شرقی یاد شده در سال ۱۹٦٤ به صورت فنی بانصب پیلرها علامه گذاری وتثبیت گردید .

سر حدات امروزی افغانستان که روی نقشه های امروزی ترسیم شده است کمتر از یك قرن از تثبیت آنها نمیگذرد تثبیت سر حدات نقش مستقیم همسایه ها از طرف غرب ایران از طرف شمال روسیه تزاری واز طرف جنوب وشرق هند با حکمیت ممالك مقتدرمانند انگلستان وروسیه تزاری دخیل بود . این دخالت هاکه روی اغراض صورت میگرفت در تثبیت سر حدات پرابلم های سیاسی رابین دو دولت همسایه بوجود آورد .

با در نظر داشت موضو عات سیاسی در نیمه دوم قرن نزده افغا نستان بتدریج به شکل وچوکات سیاسی که فعلا در نقشه سیاسی آسیای مرکزی مشاهده میشود مبدل

گشت .

تشکیلات اداری افغانستان :

مساحت فعلی کشور بنا بر وسعت وبادرنظرداشت یك سلسله اصلاحات در شئون مختلف حیات اجتماعی واقتصادی مردم افغانستان ازجانب ساز مانهای دولتی در بخش نظامی اداری کشور جهت تنظیم بهتر امور عامه ودولتی و رفع مشکلات از نظر بعد مسافه برای حل وفصل موضوعات مختلف ونیز در قسمت تطبیق پلانهای نافع اجتماعی ، اقتصادی و غیره اصلاحات حکومت های مختلف لازم دید تا طبق همین ماموول افغانستان رابه نقساط مختلف اداری تقسیم کند تاجائیکه ازتاریخ برمی آید تشکیلات اداری افغانستان بصورت تنظیم یافته تر ابتدا درزمان امیرعبدالرحمن خان صورت گرفت وبعدا نظربه نیاز دولت تغیرات مهم در آن رونما گردید تا اینکـه امروز بشکل دقیق تری این تقسیمات اداری عملی گردید . در اینجا به صورت اختصار تقسیمات اداری افغانستان از زمان امیر عبد الرحمن تا امروز شرح میگردد .

تقسیمات اداری افغانستان از زمان امیـر عبد الر حمن خان به شش ولایت ذیل چنین بوده است .

١ ـ ولایت ترکستان افغانی
٢ ـ ولایت بدخشان توام با واخان
٣ ـ ولایت هرات
٤ ـ ولایت قند هار
٥ ـ ولایت فراه
٦ ـ ولایت کابل

کابل بحیث پایتخت وسایر ولایات توسط نایب الحکومه که از طرف خود امیر انتخاب میگردید اداره میشد . ولایات به نوبه خود به نواحی خورد وبزرگ تقسیم میگردد .

در زمان اعلیحضرت امان اللهخان تعدیلات در تقسیمات ملکیه افغانستان بعمل آمد . چنانچه در نظامنامه تقسیمات ملکیهافغانستان سال ١٣٠٢ چنین شرح گردیده است .

افغانستان در سال ١٢٩٩ به پنج ولایت وچهار حکومت اعلی به ترتیب ذیل تقسیم شده بود .

١ ـ ولایت کابل .
٢ ـ ولایت قندهار .
٣ ـ ولایت هرات .
٤ ـ ولایت ترکستان .
٥ ـ ولایت قطغن و بدخشان .
١ ـ حکومت ، اعلی سمت مشرقی .
٢ ـ حکومت اعلی سمت جنوبی .
٣ ـ حکومت اعلی فراه .
٤ حکومت اعلی میمنه .

ولایات تحت اداره نایب الحکومه ها و حکومات اعلی توسط حاکم اعلی ونایب الحکومه

کابل که بنام والی گفته میشد اداره می‌شد .

ولایات وحکومت های اعلی بنوبه خود به تقسیمات اداری کوچک مانند حکومت های کلان وحکومتی هاوعلاقه داری منقسم میگردید واز لحاظ اداره حکومات کلان حکومتی ها را وحکومتی ها علاقه داری ها را تحت اداره داشت .

علاقه داریهای که از جمله واحد های کوچک اداری محسوب میشدند از قریه های متعدد متشکل بودند امور اداری علاقه توسط علاقه‌دار وامور اداری قریه ها توسط یك یادو نفر قریه دار اجرا میگردید . حکو متی ها بـه سه درجه انقسام یافته بود ، اول - دوم ـ سوم وعلاقه داریهای بدرجه اول ودوم تقسیم میشد .

در زمان اعلیحضرت محمد نادر خان در تقسیمات ملکیه ولایات افغانستان نیزتغیرات بشرح ذیل بعمل آمد .

١ ـ ولایت کابل .

٢ ـ ولایت قندهار .

٣ ـ ولایت هرات .

٤ ـ ولایت مزار شریف

٥ ـ ولایت قطغن و بدخشان .

١ - حکومت اعلی سمت مشرقی

٢ ـ حکومت اعلی سمت جنوبی .

٣ ـ حکومت اعلی فراه و چخانسور .

٤ ـ حکومت اعلی میمنه و حکومت مستقل ارگون ، آمر ولایت کابل بنام والی وسایر ولایات به عنوان نایب الحکومه و حکـومت های اعلی بنام حاکم اعلی خطاب میشد ند و در عین زمان مانند سابق این تقسیمات‌اداری به تقسیمات اداری کوچك تر یعنی دواز ده حکومت کلان و ١٢٠ حکومت ثالثه و ١٦٣ علاقه داری تقسیم میگردید

به تعقیب یك سلسله اصلا حات که در امور مختلفه افغانستان از جانب سا زمان دولتی روی دست گـرفته شـد در سـال ١٣٤٣ تشکیلات اداری جدید تدوین وتشکیلات سابقه ملغی قرار داده شد درابتدا یعنی در سال ١٣٤٣ افغانستان به ٢٩ ولایت ویـك سال بعد ازان به ٢٨ ولایت تقسیم گردید اما از زمان نظام خجسته جمهوری یعنی سال ١٣٥٢ با ینطرف افغانستان به ٢٧ ولا یـت تقسیم گردیده است که به این اساس در افغانستان به صورت فعلی ٣٢٥ واحد اداری وجود دارد که شامل ٢٧ ولایـت ٥ لـوی ولسوالی ١٧٥ ولسوالی و١١٨ علاقه داری میباشد .

جدول صفحه مابعد ٢٧ ولایت افغانستان را با مراکز اداری آنها وتعداد لوی ولسوالی ولسوالی وعلاقه داری نشان میدهد .

ولایات منحیث یك واحد اداری بزرگ بنابر اصطلاح جغرا فیه یك حوزه رسمی را تشکیل داده‌که از همین حوزه رسمی روابط بین واحد های خورد تر جهت انسجام امور اداری وغیره تنظیم میشود .

نظام اداری ولا یات به درجه های یك دو و سه تصنیف شده وهمچنان ولسوالی ها به درجه های یك ـ دو سه و چهار تقسیم بندی گردیده است که درجه بندی تا اندازه زیاد

اسم ولایات:	مساحت به کیلو متر مربع	مرکز ولایت	مساحت به کیلو متر مربع	تعداد لوی ولسوالی	تعداد ولسوالی	تعداد علاقه داری
ولایت کابل	۴۷۲۰	کابل	۱۳۰	۰۰۰	۸	۲
ولایت پروان	۱۱۲۶۲	چاریکار	۱۸۱	۱	۸	۸
ولایت وردک میدان	۹۶۹۹	میدان شهر	۳۰۱	۰۰۰	۴	۴
ولایت لوگر	۴۴۰۹	پل علم	۱۰۰۶	۰۰۰	۳	۲
ولایت غزنی	۳۲۷۹۷	غزنی	۳۲۸	۱	۱۰	۱۲
ولایت پکتیا	۱۷۲۷۲	گردیز	۶۳۰	۲	۱۱	۱۱
ولایت ننگرهار	۹۰۴۸	جلال آباد	۲۰	۱	۱۰	۱۰
ولایت لغمان	۱۷۳۳	مهترلام	۵۳۴	۰۰۰	۴	۱
ولایت بدخشان	۴۰۸۸۶	فیض آباد	۳۱۰۴	۰۰۰	۵	۷
ولایت تخار	۱۴۳۱۵	تالقان	۱۴۹۳	۰۰۰	۶	۵
ولایت بغلان	۱۷۱۶۸	پلخمری	۱۵۹۸	۰۰۰	۵	۴
ولایت کندز	۷۹۱۷	کندز	۷۰۶	۰۰۰	۶	۱
ولایت سمنگان	۱۶۶۳۹	ایبک	۳۱۳۷	۰۰۰	۵	۲
ولایت بلخ	۱۴۲۸۲	مزار شریف	۴۸	۰۰۰	۵	۳
ولایت جوزجان	۲۶۱۱۷	شبرغان	۲۷۵۰	۰۰۰	۳	۱
ولایت فاریاب	۲۱۳۴۶	میمنه	۳۱	۰۰۰	۷	۵
ولایت بادغیس	۲۱۶۷۸	قلعه نو	۲۲۷۰	۰۰۰	۵	۱
ولایت هرات	۳۸۷۹۹	هرات	۴۱	۰۰۰	۷	۱
ولایت فراه	۵۹۱۴۶	فراه	۳۵۳۵	۰۰۰	۴	۲
ولایت نیمروز	۴۱۷۲۴	زرنج	۱۰۴۱	۰۰۰	۱۱	۱
ولایت هلمند	۶۱۳۳۱	لشکرگاه	۱۰۲۲	۰۰۰	۸	۴
ولایت کندهار	۴۹۳۶۸	کندهار	۳۹	۰۰۰	۳	۴
ولایت زابل	۱۷۰۷۱	قلات	۱۶۹۹	۰۰۰	۸	۳
ولایت ارزگان	۲۸۹۲۹	ترین کوت	۱۶۱۷	۰۰۰	۱۱	۰۰۰
ولایت غور	۳۸۷۵۷	چغچران	۱۱۷۶۴	۰۰۰	۵	۱
ولایت بامیان	۱۷۰۴۷	بامیان	۴۱۷۸	۰۰۰	۸	۲
ولایت کنر	۹۵۷۸	اسعد آباد	۱۸۰	۰۰۰	۷	۴

بر اساس تعداد نفوس وساحه جغرافیایی ولسوالی ها صورت گرفته است . وهم اداره قبیله های کوچی برعلاقه داریها وولسوالی ها ولوی ولسوالی ها مربوط میباشد .

واحد های اداری افغانستان بچهار نوع تقسیم شده اند .

۱ - مرکز ولایت :

مرکز ولایت شهر عمده ولایت (شاروالی) بایك تعداد قریه های جوار آن احتوا میکند معهذا ساحهٔ بعضی از مراکز ولایات مانند کابل ، کندهار ، هرات ، مزار شریف ، جلال‌آباد ومیمنه در واقع محدود به حدود شاروالی شهر میباشد. وضمنا مراکز ولایت مقام اداری ولایت است که غالبب های تمام واحد های کوچك اداری لوی ولسوالی ـ ولسوالی وعلاقه داری، از آنجا نظارت میشود.

۲ـ لوی ولسوالی :

لوی ولسوالی هانیز مانند مراکز ولایت دارای یك مرکز اداری وبعضی قراء ماحول آن میباشد که مستقیما زیر اداره این مرکز قرار دارند . لوی ولسوالی ها مانند مراکزولایات از نقطه نظر سلسلهٔ مراتب اداری واحدهای کوچك اداری خویش را نظارت میکند . تعداد لوی ولسوالی ها به ٥ بالـغ میگردد وازین لوی ولسوالی کاپیسا (محمود راقی) مربـوط ولایت پروان ـ لوی‌ولسوالی کتواز (زرغون شهر) مربوط ولایت غزنی ـ لوی ولسوالی شینوار (غنی خیل) مربوط ولایت ننگرهار، لوی ولسوالی ارگون ولوی ولسوالی خوست مربوط ولایت پکتیا .

۳ ـ ولسوالی ها :

ولسوالی ها اساس تقسیمات واحد های اداری افغانستان محسوب میشوند هرولسوالی دارای یك مرکز اداري وقریه های اطراف آن میباشد .ولسوالی که در راس یك ولسوال قرار دارد نزد والی ویا لوی ولسوال مربوط مسئو لیت دارد .

نظر به تشکیلات فعلی در حـدود ۱۷٥ ولسوالی در سر تا سر مملکت وجود دارد .

٤ ـ علاقه داری :

علاقه داری ها نیز شامل یك مرکز اداری وقراء مربوط میباشد . علاقه دار در برابر ولسوال – لوی ولسوال ویا والی مـربوط خویش مسئولیت دارد . فعلا ۱۱۸ علاقه‌داری در سر تا سر کشور وجود دارد .

در هر ولایت رئیس اداره محلی والی ها میباشد که طبق مقررات مقرر میگردد در هر ولایت باقی نماینده های قوه اجرا ئیه از وزارت های‌مختلف تحت اثر والی‌که نماینده بزرگ قوه اجرا ئیه میباشد اجرای وظیفـه میکند. والی ها نزد وزارت داخله دراجرای امورایشان مسئولیت دارند. اراضی‌علاقه‌داریها ولسوالـی هـا و لـو ی ولسوالـی هـا به قریه ودهات منقسم بوده ودرهرده یـك نفر ملك انتخاب‌میگردد

نفوس افغا نستان :

در حال حاضر در حدود چهار ملیارد نفر در روی کره ارضی زندگی میکنند . اماکثافت‌و تراکم نفوس در مناطق مختلف کرهٔ زمین از هم اختلاف می پذیرید . بطو ریکه درمناطق

دشتی برای هزاران کیلو متر مربع اثری از انسان مشاهده نمیشود در حالیکه بعضی مناطق دیگر کرهٔ ارض بیش از یك هزار نفر در هر کیلو مترمربع آن زیست میکنند . باین ترتیب تقسیم و توزیع نفوس را برای تمام جهان ویا یك منطقهٔ مشخص میتوان موجودیت عوا مـل مختلـف فزیکـی واقتصا دی دانست عوامل فزیکی شامل موقعیت بر جستگی ها ونوعیت اقلیم میباشد که تاثیر آن در تمام مناطق کرهٔ ارض ودر هر وقت به مشا هده میرسد . اختلاف بارز در این عوامل از یك ناحیه به ناحیه دیگر بصورت مستقیم و غیر مستقیم طرز استفا ده ، انسان را از منابع کرهٔ ارض تغییر میدهند . در عوامل نوع دوم که بر تقسیم و کثافت نفوس موثر میباشد منابع طبیعی کرهٔ ارض ازقبیل معـادن ، آب خاك ، نبات و حیوانات شامل میباشد . اما بر عکس عوامل نوع منابع طبیعی در تمام مناطق کرهٔ ارض بمشاهده نمیرسد. بایـن ترتیب در قسمت توزیع نفوس مناطق دارای منابع سر شار طبیعی در صورتیکه انسا ن ازان برای رفع ضرور یات خویش استفا ده نماید حایز اهمیت میباشد اما باید گفت که عامل عمده توزیع نفوس در قسمت عوامل اقتصادی که فوقا تذکار یافت تا قـرن ۱۸ زراعت و عوامل مربوط به آن بوده است . همین اکنون نیز درممالك چون افغانستان که اقتصاد آنها بر زراعت متکی بوده و هـم قسمت اعظم نفوس از این راه امرار حیات مینما یند این عوامل یعنی موجود یت آب خاك واقلیم به منظور پیشبرد امور زراعتـی از عوامل عمده توزیع نفوس بشمار رفته و بنابران مناطق ساحلی‌وادیهاودلتاهای دریاها ویامناطق که رطوبت طبیعی کـافی دارندحتی همین اکنون نیز از پر نفوس ترین مناطق جهان‌بشمار میروند. مناطق جنوب شرق آسیاو نواحی متفرق در هند ـ چین ـ امریکای ـ جنوبی وافریقا مثالهای عمده آن را احتواء مینماید (در افغانستان نیز تراکم نفوس در مناطق که دارای آب وهوای مساعد می باشد. بیشتر است چنانچه متراکم ترین نقطـه افغانستان در ولایت کابل ، پروان ، لوگر ، ننگرهار ،کندز وپکتیا بوده وبرعکس‌درولایات نیمروز ، هیلمند ، فراه ، غور ، بدخشان و باد غیس حداقل نفوس زیست دارند. اگر چه از قرن ۱۸ ببعد انکشاف منابع مواصلات ، تجارت وبالاخره استفاده از معادن به پیمانه وسیع تاثیر این عامل را تقلیل میبخشد اما باز هم ممالك چون افغانستان که‌بیش از ۸۳ فیصد نفوس آن به زراعت وفعالیت هـای مربوط به آن اشتغال دارند از عوامل عمده وتوزیع نفوس بشمار میرود .

مردم این کشورنیز بنوبه خود درتغییـر اوضاع طبیعی تا اندازه که شرایط ومراحل تکامل بشری اجازه داده است سعی بعمل آورده اند از آنجا ئیکه ساختمان محیط فزیکی نوعیت اقلیم وخصو صیات هاید رو گرافی مناظر ومحل رهایش رابرای زیست اهالـی آماده میسازد بنابران دره هـا وادیها وحوزه

های مختلف کشور از زمانه های خیلی قدیم محیط مساعدی را برای استقرار گروه ها ی مختلف مردم اماده ساخته ومراکز مختلف اجتماعی کشور را بوجود آورده اند .

بصورت عمومی ارتفا عات ومناطق کوهستانی به نسبت داشتن اقلیم نامساعد بود باش انسانها را ناممکن میسازد وبنا بران چون قسمت زیاد افغانستان راکوهستانات وسطوح مرتفع اشغال کرده لهذا تمرکز نفوس دراین قسمت ناچیز بوده است باوجود آنهم عده از نفوس که به صورت پرا گنده وبه حالت نیمه مقیمی (قسمت اعظم آنهابه حیات‌شبانی مصروف اند) دراین نقاط بود وباش دارند .

مناطقیکه بین ۱۰۰۰ تا ۲۰۰۰ متر ازسطح بحر ارتفاع دارند شامل حوزه های وسیع و نسبتا هموار میگردند که تعداد زیاد نفوس را بخود جلب کرده واکثریت آنها به زراعـــت وباغداری وهمچنان تربیه مواشی مشغو ل میباشد . در مناطقیکه کمتر از ۱۰۰۰ متر ارتفاع داشته شامل حوزه های وسیع وهموار میگردند تمرکز نفوس به حد اعظمی رسیده واکثریت اهالی آ ن‌به زراعت ومالداری مشغول میباشند ناگفته نباید گـذاشت که اکثریت شهر های پر نفوس افغانستان نیز در این دو منطقه فوق موقعیت داشته مراکز فعالیت اقتصادی فرهنگی و صنعتی کشور را بوجود آورده اند البته مناطق فوق الذکر با داشتن نوعیت خاک، موجودیت آب برای‌زراعت‌واقلیم مساعد نفوس پیشتر را بخود جلب کرده عامل موثر درتوزیع نفوس‌آنها بشمار میروند زیرا استقرار توسعه ورشد جوامع بشری با مساعدت وعدم مساعدت شرایط طبیعی مانند ارتفاعات، پستی ها، اقلیم ووفرت‌آب‌وانواع نباتات ارتباط داشته ووقتی نتیجه‌بهتری ازان متصور میگردد که نوعیت خاک آن برای‌زراعت مفید بوده ودر پهلوی آن عوامل دیگر مورد ضرورت نیز مساعد باشد از خاک مخصوصا درنواحیکه دارای اقلیم مساعد باشدو، وحتی سه بارحاصل برداری صورت می گیرد. ازاین جهت خاک در تجمع نفوس نقش مهم بازی میکند . واین امر موجب گردیده است که تمرکز نفوس در نواحی شرقی افغانستان قوس صودی را پیماید مثلا :

ولایت	مساحت	درجه	تعداد نفوس	درجه	کثافت‌نفوس
کابل	(۱) ۴۷۲۰ کیلومتر مربع	۲۵	۱ر۴۶۲ر۰۰۰	۱	۳۱۰ – ۱
پروان	۱۱ر۳۶۷ کیلومتر مربع	۲۱	۱ر۱۵۲ر۰۰۰	۲	۱۰ – ۲
لوگر	۴ر۴۰۹ کیلومتر مربع	۲۶	۳۱۴ر۰۰۰	۲۱	۷۱ – ۳
ننگرهار	۱۸ر۶۲۶ کیلومتر مربع	۱۳	۱ر۱۵۱ر۰۰۰	۳	۶۲ – ۴
کندز	۷ر۹۲۷ کیلومتر مربع	۲۳	۴۶۰ر۰۰۰	۱۰	۵۹ – ۵

آب، دریا، چشمه، کاریز وغیره، نیز تا اندازه زیادی نفوس بشری را بخود جلب کرده از ازدیاد وتراکم جمعیت بیشتر منوط ومربوط به وفرت آب وحاصل خیزی همان منطقه میباشد . تجمع نفوس در تمام سواحل دریا های افغانستان بنابر موجودیت همین عامل صورت گرفته است آنهم در سواحل دریا هائیکه از آن استفاده زراعتی واقتصادی آبیاری، ماهی گیری ، طلا شوئی وتسهیلات تاسیس فابریکه های برق آبی امکان پذیر باشد مثلا سواحل دریای کابل با معاونین آن دریای هریرود ، دریای هیلمند معاونین آن دریای امو ومعاونین سمت چپ آن خاصتا دریای کوکچه وکندز وسایر دریا های افغانستان شامل پر نفوس ترین نقاط افغانستان میگردند .

بهر صورت باستناد شواهد تاریخی و جغرافیایی افغانستان مانند سایر نقاط حاصل خیز و زراعتی آسیا نسبت داشتن وادیهای سر سبز دره های شاداب و اراضی وسیع از زمانه های بسیار قدیم نفوس بشری رابخود جلب نموده وتعداد کثیری ازمردم در نقاط مختلف آن متمرکز بوده اند اما نسبت نداشتن احصائیه های موثق نمیتوانیم قبل از سال ۱۳۱۵ در باره چگونگی تعداد وکثافت نفوس افغانستان اظهار نظر بعمل آوریم .

بنابران احصائیه های رسمی ملل متحد صفحه ۱۳۲ سال ۱۹٦۸ نفوس افغانستان را بصورت تخمین در سال ۱۳۱۵ هجری شمسی مطابق ۱۹۳۷ ـ میلادی ۱۰۹۷۲۰۰۰ گزارش داده است . اما ریاست احصائیه وزارت پلان در نشریه پیشرفت و تحلیل اوضاع اقتصادی سال ۱۳۴۸ منتشره سنبله ۱۳۴۹ کابل صفحه ۱۵، نفوس افغانستان را در سال ۱۳۲۹ هجری شمسی مطابق ۱۹۵۰ میلادی دوازده ملیون نفر تخمین نموده است. وهمچنان در سا لنامه سال ۱۳۱۱ نفوس افغانستان را در آنزمان دوازده ملیون تخمین نموده اند .

جدول ذیل نفوس سالهای مختلف افغانستان را که از نشرات سالهای مختلف ملل متحد اخذ وترتیب گردیده است با کثافت نفوس در فی کیلو متر مربع آن نشان میدهد :

---

(۱) اگر چه در افغانستان ولایت کابل از لحاظ تراکم نفوس درجه اول را حایز است اما عامل عمده تراکم نفوس را در ولایت کابل خصوصا در شهر کابل بیشتر موقعیت اداری تجارتی وصنعتی آن تشکیل میدهد تا حاصل خیزی اراضی زراعتی .

شماره سال هـ.ش	تعداد نفوس	تمرکز نفوس در فی کیلو متر مربع
۱ ـ ۱۳۱۵	۱۰٫۹۷۲٫۰۰۰	۱۶٫۹۲
۲ ـ ۱۳۲۹	۱۲٫۰۰۰٫۰۰۰	۱۸٫۱۵
۳ ـ ۱۳۳٦	۱۳٫۰۰۰٫۰۰۰	۲۱٫۲۹
٤ ـ ۱۳٤۸	۱۳٫۸۰۰٫۰۰۰	۲۱٫۲۹
٥ ـ ۱۳۳۹	۱٤٫٤۸٤٫۰۰۰	۲۲٫۳۵
٦ ـ ۱۳٤۰	۱٤٫٦۸٤٫۰۰۰	۲۲٫٦٦
۷ ـ ۱۳٤۲	۱٥٫۲۲۷٫۰۰۰	۲۳٫٥۳
۸ ـ ۱۳٤٥	۱٥٫٥٥۰٫۰۰۰	۲۳٫۹۳
۹ ـ ۱۳٤۷	۱٦٫۳۲۰٫۰۰۰	۲٥٫۲۰
۱۰ ـ ۱۳٥۰	۱۷٫٤۸۰٫۰۰۰	۲٦٫۹۷
۱۱ ـ ۱۳٥۱	۱۷٫۸۸۰٫۰۰۰	۲۷٫٥۹
۱۲ ـ ۱۳٥۲	۱۸٫۲۹۰٫۰۰۰	۲۸٫۲۲
۱۳ ـ ۱۳٥۳	۱۸٫۸۰۰٫۰۰۰	۲۹٫۰۱
۱٤ ـ ۱۳٥٤	۱۹٫۲۸۰٫۰۰۰	۲۹٫۷٥

چون عملیه سرشماری نفوس افغانستان به صورت علمی تا قبل از نظام جمهوری عملی نگردیده بود از این رهگذر اندازه مجموع نفوس کلی کشور بصورت موثق تعین شده نمیتوا نست . منابع مختلف ومعتبر دولتی در داخل موسسات بین‌المللی باروش ها ومتود های مختلف نفوس کشور را با ارقام متفاوت سنجش وتخمین نموده اند که در پهلوی آن عامل عمده از دیاد نفوس که شامل تولدات وفیات ومهاجرت ها باشد بدر ستی تعیین و تخمین شده نمیتوانست بنابر اساسات دیمو گرافی چنین استنباط میگردد که تنظیم پلانهای اقتصادی واجتماعی درکشور بدون موجودیت تعداد واقعی نفوس مشکلات زیادرا ببار خواهد آورد ونتایج را که از اثر تنظیم پلان هاتوقع میرود به اشتباهاتی مواجه خواهد ساخت .

بنابر ملحوظ فوق اداره احصائیه مرکزی با د ر نظر داشت اساسات علمی دیمو گرافی در سال ۱۳٥۳ راجع به اجرای سر شماری نفوس با صندوق وجهی فعالیت های نفوس جهانی (یو، ان، اف، پی، ایی) تماس حاصل کرد وبه اثر آن در تمام ۱۳٥٤ فیصله به عمل آمد تا پرو گرام سر شماری نفوس در افغانستان بـه همکاری صندوق فعالیت های نفوس در سال ۱۹۷۷ و ۱۹۷۸ عملی گردد .

با در نظر داشت پروگرام سر شما ری آینده افغانستان وسنجش تخمینی نفوس بر اساس معیار های علمی برای تنظیم اولین

پلان هفت ساله کشور) وبرای نیازمندی مملکت جهت پیشبرد پلان های انکشافی خاصتا پلان هفت ساله کشور حکومت درسال ۱۳۵٤ تجویز اتخاذ کرد تا احصائیه نفوس افغانستان به شکل علمی و موثق تخمین و تعیین گردد . بهمین لحاظ اداره مرکز احصائیه جهت تعیین نفوس افغانستان به یك سلسله تخمینات مربوط به نفوس کشور برای سال های ۱۳٤۸ – ۱۳٥٤ و پیش بینی نفوس را برای سالهای ۱۳۵۵ – ۱۳۵٦ یعنی ختم پلان هفت ساله‌کشورشروع به فعالیت نموده وهیئات مرکب از بورد اقتصادی ریاست احصائیه مرکزی ،وزارت‌های داخله ،صحت‌عامه ،مالیه وزراعت درزمینه‌ازروش های‌علمی نمونه‌گیری استفاده نمودند واین نمونه گیری روی اساسات ذیل استوار بود :

۱ ـ تخمین تعداد مجموع نفوس کشور بر اساس سروی زراعتی سال ۱۳٤٦ .

۲ـ تخمین تعداد مجموع نفوس با اسناد توزیع تذکره تابعیت سال ۱۳۵۲ .

۳ ـ تخمین تعداد مجموع نفوس کشور بر اساس تعداد مالیه دهان .

٤ـ تخمین تعداد مجموع نفوس کشور به اسناد سروی دیمو گرافی سال ۱۳۵۲

٥ – تخمین تعداد مجموع نفوس کشور بر اساس منابع ملل‌متحد وسازمانهای بین‌المللی بالاخره به ملاحظه کلیه اعداد وارقام منابع متذکره وتخمینهای مرتبه ومنظوری مقامات صالحه شاخصهای عمده تعداد نفوس جمهوریت افغانستان الی اجرای سر شماری کامل نفوس قرار آتی تخمین وتعیین گردیده است :

مجموع تعداد نفوس	۱٦ر٦٦٥ر۰۰۰ نفر
۱ ـ از جمله تعداد نفوس شهری –	۲ر۳۹۰ر۰۰۰ نفر
۲ـ از جمله تعداد نفوس کوچی –	۲ر۳٦۰ر۰۰۰ نفر
۳ـ ازجمله تعداد نفوس کوچی –	۲ر٤۰۵ر۰۰۰ نفر

مجموع تعداد نفوس مملکت برای سال‌های ۱۳٤۸ ـ ۱۳٥٤ بتفریق نفوس شهری دهاتی و کوچی قرار آتی سنجش وتعیین‌گردیده است :

نوعیت نفوس	سال ۱۳٤۷	سال ۱۳۵۲	فیصدی اوسطرشد سالیانه
۱ ـ مجموع تعداد نفوس	۱٤ر۲۱۳ر۰۰۰	۱٦ر٦٦٥ر۰۰۰	۲ر۳۰
۲ ـ مجموع تعداد دهاتی	۱۰ر۱۹۰ر۰۰۰	۱۱ر۸۷۰ر۰۰۰	۲ر۲۰
۳ ـ مجموع تعداد شهری	۱ر۹٥۷ر۰۰۰	۲ر۳۹۰ر۰۰۰	۲ر۹۰
٤ ـ مجموع تعداد کوچی	۲ر۰٦٦ر۰۰۰	۲ر٤۰۵ر۰۰۰	۲ر۱۷
٥ ـ مجموع دهاتی بشمول کوچی ها	۱۲ر۱٤۷ر۰۰۰	ر۲۷٥ر۰۰۰	۲ر۲۰

۶ ـ مجموع تعداد ذکور	۷ر۴۴۸ر۰۰۰	۸ر۶۶۶ر۰۰۰	۲ر۲۰
۷ـ تعداد اناث	۶ر۷۶۵ر۰۰۰	۷ر۹۹۰ر۰۰۰	۲ر۴۰

بدین ترتیب در طی هفت سال گذشته ۱۳۴۸ ـ ۱۳۵۴ رشد عمومی نفوس ـ کشور باساس سنجش بالغ بر ۲۰ر۱۷ فیصد بوده که در سال ۱۳۵۴ ۱۶ر۶۶۵ر۰۰۰ نفـر رسیده است .

سهم نسبی نفوس افغانستان در سال ۱۳۴۷ و سال ۱۳۵۴ قرار ذیل است :

نوعیت نفوس	فیصدی اوسط رشد سالانه	سهم نسبی سال ۱۳۴۷	سهم فیصدی
۱ ـ مجموع تعداد نفوس	۲ر۳۰	۱۰۰	۱۰۰
۲ ـ مجموع تعداد شهری	۲ر۹۰	۱۶ر۱	۱۶ر۸
۳ ـ مجموع تعداد دهاتی	۲ر۲۰	۸۳ر۹	۸۳ر۲
٤ ـ مجموع تعداد ذکور	۲ر۲	۵۲ر۴	۵۲
۵ ـ مجموع تعداد اناث	۲ر٤	۴۷ر۶	۴۸ر۶

ارقام فوق نشان میدهد که با در نظـــرگرفتن سر عت رشد وسطی سالانه مجمو ع تعداد نفوس به ۳۰ر۲ فیصد تعداد نفوس شهری سالانه به اندازه ۹۰ر۲ فیصد بـه نفوس دهاتی ۲۰ر۲ فیصد از دیاد می یابد .سهم نسبی نفوس شهری در سال ۱۳۵۴ به تناسب سال ۱۳۴۷ از ۱ر۱۶ فیصد به ۸ر۱۶ فیصد رسیده است

ترکیب نفوس در سال هـای ۱۳۴۸ ـ۱۳۵۴ :

بغرض تحلیل و پلان گذاری انکشا ف ساحات اقتصاد ملی ، معارف ، صحیه وموضوع مشغولیت قوای بشری مملکت و غیره اداره مرکز احصائیه سنجش ترکیب سن را برای سال های ۱۳۴۸ ـ ۱۳۵۴ طرح و ترتیب داده است که در جدول ذیل وضع و تغییرات آن طی دورهٔ مذکور نشان داده میشود :

ترکیب سن	سال ۴۷	سهم نسبی	سال ۵٤	سهم نسبی	رشد مطلق ۴۸ـ۵٤
مجموع تعداد نفوس	۱۴ر۲۱۲ر۰۰۰	۱۰۰	۱۶ر۶۶۵ر۰۰۰	۱۰۰	۲ر۴۵۲ر۰۰۰
از صفر الی ۵ سلسله	۳ر۱۰۴ر۰۰۰	۲۱ر۵	۳ر۵۴۹ر۰۰۰	۲۱ر۲	۴۴۵ر۰۰۰
شش ساله	۳۸۰ر۰۰۰	۲ر۷	۴۵۸ر۰۰۰	۲ر۸	۸۷ر۰۰۰
هفت ساله	۳۶۳ر۰۰۰	۲ر۶	۴۳۷ر۰۰۰	۲ر۶	۷٤ر۰۰۰
از ۷ ساله الی ۱٤	۲ر۶۹۳ر۰۰۰	۱۹ر۵	۳ر۲۰۲ر۰۰۰	۱۹ر۲	۵۰۹ر۰۰۰
از ۱۵ الی ۵۹	۷ر۴۹۷ر۰۰۰	۵۲ر۵	۸ر۷۱۸ر۰۰۰	۵۲ر۳	۱ر۲۶۱ر۰۰۰
۶۰ سال بالاتر از آن	۶۲۹ر۰۰۰	٤ر۳	۷۳۸ر۰۰۰	٤ر٤	۱۰۹ر۰۰۰

یکی از عوامل وعناصر مهم دیگرکه موجب ازدیاد نفوس وتحول دیمو کرافی یك ناحیه میشود اوسط عمر افراد جامعه میباشد .چنانچه ارقام واحصائیه هانشان میدهد که طول عمر متوسط انسان هانظر به سابق تغییر کرده است وافزایش قابل ملاحظه را بار آورده است. مثلا درسال ۱۸۷۰ عمرمتوسط انسان ها در اکثر کشور های جهان بیش از چهل سال نبود ومحض در چند کشور اروپائی چون انگلستان سویدن و غیره عمر متوسط بیشتر از این بود . حالا نکه امروز عمر متوسط انسا نها در ممالك مختلف بسیار افزایش یافته است

چنانچه احصائیه های جدید وموثق عمر متوسط انسا نها را در ممالك مختلف چنین وانمود کرده است :

اسم مملکت	عمر متوسط
۱ ـ جمهوریت متحد مصر	۵۲ سال
۲ ـ جاپان	۷۰ سال
۳ ـ پولیند	٦۸ سال
٤ ـ یونان	٦٤ سال
۵ ـ سودان	٤۰ سال
٦ ـ سویدن	۷۷ سال
۷ ـ ترکیه	۵۵ سال
۸ ـ بریتانیا	۷۷ سال
۹ ـ اتحاد شوروی	۷۰ سال
۱۰ ـ هسپانیه	۷۰ سال
۱۱ ـ یوگو سلاویا	٦۰ سال
۱۲ ـ هند	٤۰ سال
۱۳ ـ پاکستان	۵۰ سال
١٤ ـ افغانستان	٤٥ سال

باید گفت ترکیب نفوس از لحاظ سن به صورت عموم در انکشاف اقتصادی یك مملکت نقش مهم را بازی میکند چه وجود اطفال و اشخاص معمر در نفوس یك جامعه نفوس‌غیر فعال اقتصادی راوانمود میسازد قرار احصائیه ملل متحد فیصدی اشخاص فعال اقتصادی در ممالك پیشرفته ٤۰ فیصد و در ممالك روبه انکشاف ۲۵ فیصد نفوس را تشکیل میدهد . اشخاص غیر فعال اقتصادی که از یك الی پانزده سال عمر دارند در ممالك روبهانکشاف ۵۳٫۱ فیصد ودر ممالك انکشاف یافته ۳۵ فیصد را تشکیل میدهد در حالیکه اشخاص فعال که از پانزده تا ٦۵ سال عمر دارند در ممالك روبه انکشاف ٤٦٫۹ فیصد و در ممالك انکشاف یافته ٦۵ فیصد نفوس عمومی آنها را تشکیل میدهد .

هرگاه سنین بین ۱۵ تا ٦۵ ساله را از نظر اقتصاد مولد فرض کنیم می بینیم که نفوس فعال ومولد در ممالك روبه انکشاف که افغانستان نیز در آن ها شامل است نسبت به ممالك انکشاف یافته خیلی کم میباشد واز جانب دیگر ترکیب نفوس از لحاظ جنس در افغانستان قابل تبصره میباشد . زیراتقریبا نصف نفوس افغانستان را طبقه اناث تشکیل میدهد که بهصورت عموم اکثریت آنهانفوس غیرفعال تولیدی راتشکیل میدهد .

خلاصه ای مطالعاتی که ازطرف ملل متحد در زمینه عمر وسطی قاره های مختلف بعمل آمده نشان میدهد که در کشور های آسیائی

افریقائی وامریکای لاتین حد متوسط عمر یك نفر کمتر از ٤٠ سال بوده در حالیکه حد وسط عمر یك نفراروپائی وامریکای شمالی بین ٦٥ الی ٧٠ سال است که بدین لحاظ ساحه فعالیت در ممالك اروپائی و امریکای شمالی وممالك انکشاف یافته طویل تر بوده وخوبتر میتواند در راه انکشاف اقتصادی مؤثر واقع شوند اما در افغانستان که در جملهٔ ممالك روبه انکشاف می آید وضع طوری دیگری بوده بصورت عموم سال های کار وفعالیت یك نفر به صورت اوسط از ٢٥ تا ٣٠ سال تجاوز نمیکند. پس اکثر مردم کهدر کشور های انکشاف یافته بهسنین فعال عمر خود میرسند که بالنتیجه در اثر فعالیت اقتصادی وبالا بردن سطح تولیدقادر هستند تا آنچه که اجتماع در راه پرورش وتعلیم وتربیه آنان مصرف کرده طی تجاوز از مدت ٤٠ سال کار و فعالیت یعنی قبل از رسیدن به سن کهولت جبران نماید وحالانکه درکشور های روبه انکشاف که حد متوسط عمر باشند کان آنها نسبت به ممالك انکشاف یافته کمتراست تعدادزیادافرادیکه بین سنین ١٥ تا ٤٠ سال هستند تقریبا یك دوران انتقالی را پیموده وبه سنین فعال بالاتر عمر نمی رسند از اینرو ممالك روبه انکشاف مقدار هنگفتی از سرمایه های مادی ومعنوی خودراکه صرف پرورش تعلیم وتربیهجوانان کرده اند استفاده اعظمی بعمل آورده نمیتوانند تامین صحت عامه وسلامت مردم ازطریق پخش وتقسیم خدمات صحی اساس توحید وانسجام امور صحت عامه تطبیق پرو گرام های طب وقایوی پیشبرد طب معالجوی به صورت اقتصادی بسویه ولسوالی ها وعلاقه داری ها و محلات باایجاد مراکز صحی‌اساسی ومراکز فرعی وسایر خدمات اجتماعی امکان آن را خواهد داد تا تعداد تولدات از دیاد وتعداد وفیات تقلیل یابد وتناسب سن‌فعال اقتصادی بدرجات بلند تر برسد .

بنابر پیشرفت طب وقایوی ومعالجوی و پیشرفت در امور زندگی از لحاظ استندرد حیات وسایر خدمات اجتماعی در نقاط دوردست واکناف کشور چنین وانمود میسازد که تغیرات بارز در شاخصهای تولدات ، وفیات افزایش وسطی طول عمر نفوس مملکت و تعداد نفوس وتعداد فامیل ها پدید خواهد آمد. چنانچه پیش بینی ها وتخمینا تیکه از طرف اداره مرکز احصائیه در زمینه تغییرات نفوس افغانستان صورت گرفته است واز دیاد نفوس افغانستان راکه از جهات مختلف در سالهای ١٣٥٥ تا ٦١ بعمل خواهد آمد درابنجابصورت اختصاربه‌آن اشاره مینمائیم .

این پیش بینی بر شاخص های نفوس و اندازه رشد سالیانه منظور شده پیش بینی تعداد نفوس در سال های ١٣٥٥ ـ ١٣٦١ وترکیب سن‌آن قرارآتی تخمین وتعیین‌گردیده است .

نوعیت نفوس	سال ۱۳۵٤	سال ۱۳٦۱	اوسط فیصدی رشد سالا نه
مجموع تعداد نفوس	۱٦٫٦٦٥٫۰۰۰	۱۹٫۲۱۰٫۰۰۰	۲٫۳۵
مجموع نفوس شهری	۲٫۲۹۰٫۰۰۰	۲٫۹۸٤٫۰۰۰	۳٫۲۳
مجموع دهاتی به شمول کوچی ها ـ	۱٤٫۲۷۵٫۰۰۰	۱٦٫٦۲٦٫۰۰۰	۲٫۲۰

طی هفت سال آینده توقع میرو. که رشد مطلق مجموع تعداد نفوس در حدود ۳ ملیون نفر خواهد رسید که ازآنجمله دو ثلث ٦۷فیصد از طریق رشد یا افزایش تعدادنفوس دهاتی و۲٫۲۰ فیصدرشد تعداد نفوس شهری ومتباقی ۱۲٫۸ فیصد رشد تعداد کوچی ها خواهد بود .

سنجش تغییرات سرعت رشد تعداد نفوس شهری ودهاتی باندازه نسبی ذکور واناث در سال های ۱۳۵۵ ـ ۱۳٦۱ با ارقام ذیل چنین تخمین گردیده است .

نوعیت نفوس	سهم نسبی ۵۵	سهم نسبی فیصدی سال ۱۳٦۱
مجموع نفوس	۱۰۰	۱۰۰
نفوس شهری	۱٦٫۸	۱۷٫۷
نفوس دهاتی بشمول کوچی ها	۸۳٫۲ ـ	۸۲٫۳ .

از جدول فوق چنین استنباط میشود که تعداد نفوس شهری نسبت تمرکز قوای بشری درشهرها ازدیاد یافته ونفوس دهاتی تقلیل می یابد .

بناء در طی پلان هفت ساله کشور اوسط رشد سالانه نفوس شهری نظر به انکشاف عمومی مهاجرت نفوس دهاتی به شهر ها به عوض ۲٫۹ فیصدبه اندازه ۳٫۲۳فیصد خواهد رسید . سهم نسبی آن نظر به مجموع تعداد نفوس در سال ۱۳٦۱ نسبت به سال ۱۳۵٤ از ۱٦٫۸ فیصد به ۱۷٫۷ فیصد ازدیاد خواهد یافت .

بعد از روی کار آمدن نظام جمهوری ومطابق خط مشی دولت جمهوری در جهت ساکن ساختن نفوس کوچی ها واصلا حات ارضی یك تعداد نفوس کوچی شامل تعداد نفوس دهاتی گردید . بناء فیصدی نفوس کوچی که به ۲٫۱۷ فیصد بالغ میگردید در هفت سال آینده به ۲٫۱۰ فیصد خواهد رسید .

تولدات ، وفیات وموضوع مهاجرت نیز میتواند رشد نفوس یك منطقه را بصورتواضح وانمود سازد .

هر چندیکه احصائیه گیری مکمل تولدات وفیات در سرا سر کشور به صورت صحیح تعیین نگردیده است اما سالنامه های دیموگرافیك ملل متحد احصائیه تولدات و وفیات یك تعداد ممالك روبه انکشاف رابطورمقایسه وانمود ساخته که ما نیز میتوانیم رشد طبیعی

نفـــوس و فیصـــد ی ا ز د یـــا د نفـــوس افغانستان رابه شکل علمی تخمین نمائیـــم . احصائیه تولدات ووفیات یك تعداد ممالك روبه انکشاف قرار ذیل است .

ممالك	تعداد تولدات درفی هزار	تعداد وفیات در فی هزار	احصائیه فیصدی رشد طبیعی	
۱ - الجزایر	٤٤ر٤	۹ر۸	٦ر٦	۳ر۱۷
۲ - جمهوریت مصر	٤۱ر٥	۱٥ر۱	۲٦ر٤	۲ر۳۸
۳ - عراق	۲٥ر۱	٤ر۱	۲۱	۳ر۳٦
٤ - ایران	٤۲ر٦	۷ر۷	۳٤ر۹	۲ر۹۸
٥ - سوریه	۳۲ر۰	٤ر٥	۲ر۷٥	۳ر۰۰
٦ - سیرالانکا	۳۱ر۹	۸ر٥	۲۳ر٤	۲ر۲۲
۷ - ترکیه	٤۰ر۸	٦ر٦	۳٤ر۲	۲ر٤۸
۸ - افغانستان	۲٦ر۰	۱٦ر۰	۲۳ر۰	۲ر٥٤

کثافت نفوس افغانستان وولایات

قـــر ا ر احصـــائیـــه اداره مـــر کـــز نفوس افغانستـــان در ســـال ۱۳٥٤ به ـ ۱٦ر٦٦٥ر۰۰۰ نفر بالغ میگردد که باین‌اساس کثافت نفوس افغانستان درهمین‌سال به ۲٥ر۷ نفر در هر کیلو متر مربع بالغ میگردد هرگاه‌ما کثافت نفوس افغانستان را در سال ۱۳٤۸ مورد مقایسه قرار دهیم می بینیم که نفوس افغانستان در این سال به ۱٤ر٥٤۰ر۰۰۰ میرسد وکثـافـت آن در هـر کیلـو متـر مربع به ۲٤ نفر بالغ میگشت . البته باثیست به خاطر داشت که نفوس افغانستان مانندسایر نفوس ممالك بصورت یك تواخت وبه تعداد مساوی درتمام افغانستان منتشر نشده‌اند . یعنی مناطق وجود دارد که تعداد نفوس آن به صورت بسیار متراکم بوده وبر عکس‌آن نواحی دیگر هم وجود دارد که تعداد اقل نفوس در آن زیست میکند .

هرگاه به جدول نفوس ولایات افغانستان دقیق شویم می بینیم که یك تعداد از ولایات در جمله ولایات پر نفوس ویك تعداد درجمله کم نفوس وتعداد دیگر در جمله ولا یـــات متفرق السکنه می آیدبه شرح ذیل :

ولایات پر نفوس که در هر کیلو مترمربع‌آن بصورت اوسط از ۳۱۰ تـا ٥۹ نفرزیست میکند عبارت اند از :

ولایت کابل ، پروان ، لوگر ، ننگر هار ،کندز ولایات کم نفوس افغانستان که شامل ولایت پکتیا ، لغمـان ، تخـــار، وردك ، بلخ ، بغلان ، غزنی ، فاریاب بوده و در هر

کیلو متر مربع آن از ۵۱ تا ۲۳ نفر زیست دارند .

ولایات متفرق السکنه افغانستان درجمله ولایاتی شامل میگردد که درهر کیلو متر مربع آن از ۲۰ تا ۲ نفر میرسد واین ولایات عبارت اند از ولایت بامیان ، هرات ، سمنگان زابل ، کندهار ، جوزجان ، ارز گان ، بادغیس بدخشان ، غور ، فراه ، هیلمند ، نیمروز .

جدول ذیل پنج ولایات افغانستان را که ازلحاظ مساحت، از لحاظ نفوس واز لحاظ کثافت نسبت به سایر ولایات افغانستان به درجه اول قرار میگیرد نشان مید هد . وجدول بعدی واحد های اداری بیست وهفت گانه افغانستان را از لحاظ مساحت تعداد نفوس وکثافت نفوس نشان داده و ضمنا درجات هر یك نیز تعیین گردیده است .

پنج ولایت که از لحاظ مساحت بدرجه اول قرار دارد :

۱ ــ هیلمند ۶۲٫۳۳۶ کیلو متر مربع

۲ ــ فراه ۵۹٫۱۴۶ کیلو متر مربع

۳ ــ کندهار ۴۹٫۳۶۸ کیلومتر مربع

۴ ــ نیمروز ۴۱٫۷۲۴ کیلو متر مربع

۵ ــ بدخشان ۴۰٫۸۸۶ کیلومتر مربع

پنج ولایت که از لحاظ نفوس بدرجه اول قرار دارد :

۱ ــ ولایت کابل ۱٫۴۶۲٫۰۰۰ نفر

۲ ــ ولایت پروان ۱٫۱۵۲٫۰۰۰ نفر

۳ــ ولایت ننگرهار ۱٫۱۵۱٫۰۰۰ نفر

۴ ــ ولایت غزنی ۱٫۰۱۰٫۰۰۰ نفر

۵ ــ ولایت پکتیا ۹۰۸٫۰۰۰ نفر

پنج ولایت که از لحاظ کثافت نفوس به درجه اول قرار دارد :

۱ ــ ولایت کابل ۳۱۰ نفر در فی کیلو متر مربع

۲ ــ ولایت پروان ۱۰۱ نفر در فی کیلو متر مربع

۳ ــ ولایت لوگر ۷۱

۴ ــ ولایت ننگرهار ۶۲ نفر در فی کیلو متر مربع

۵ ــ ولایت کندز ۵۹ نفر در فی کیلو متر مربع

واحد اداری	مساحت به کیلومتر	درجه	تعداد نفوس به هزار نفر	درجه	کثافت نفوس در هر کیلومتر مربع	درجه
۱ــ ولایت کابل	۴۷۲۰	۲۵	۱۴۶۲	۱	۳۱۰	۱
۲ــ و پروان	۱۱۳۶۷	۲۱	۱۱۵۲	۲	۱۰۱	۲
۳ــ و میدان وردک	۹۶۹۹	۲۲	۳۷۲	۱۶	۳۸	۹
۴ــ و لوگر	۴۴۰۹	۲۶	۳۱۴	۲۱	۷۱	۳
۵ــ و غزنی	۳۲۷۹۷	۸	۱۰۱۰	۴	۳۱	۱۲
۶ــ و پکتیا	۱۷۷۷۲	۱۴	۹۰۸	۵	۵۱	۶
۷ــ و لغمان	۶۷۳۰	۲۴	۲۷۲	۲۵	۴۰	۷
۸ــ و بامیان	۱۷۵۴۵	۱۵	۳۳۲	۲۰	۱۹	۱۴
۹ــ و ننگرهار	۱۸۶۲۲	۱۳	۱۱۵۱	۳	۶۲	۴
۱۰ــ و بدخشان	۴۰۸۸۶	۵	۴۲۴	۱۴	۱۰	۲۲
۱۱ــ و تخار	۱۲۳۲۵	۱۹	۴۶۸	۱۱	۳۸	۸
۱۲ــ و بغلان	۱۷۱۶۸	۱۶	۵۶۵	۸	۳۳	۱۱
۱۳ــ و کندز	۷۹۲۷	۲۳	۴۶۸	۱۰	۵۹	۵
۱۴ــ و سمنگان	۱۶۶۳۹	۱۸	۳۰۱	۲۲	۱۸	۱۶
۱۵ــ و بلخ	۱۲۲۸۲	۲۰	۴۲۸	۱۳	۳۵	۱۰
۱۶ــ و جوزجان	۲۶۱۲۷	۱۰	۴۰۸	۱۵	۱۶	۱۹
۱۷ــ و فاریاب	۳۱۳۲۶	۹	۴۹۳	۹	۲۳	۱۳
۱۸ــ و بادغیس	۲۱۶۷۸	۱۱	۲۱۸	۱۸	۱۶	۲۱
۱۹ــ و هرات	۳۸۷۶۹	۶	۷۳۳	۷	۱۹	۱۵
۲۰ــ و فراه	۵۹۱۴۶	۲	۳۶۴	۱۷	۶	۲۴
۲۱ــ و غور	۳۸۷۵۷	۷	۳۳۹	۱۹	۹	۲۳
۲۲ــ و نیمروز	۴۱۷۱۴	۴	۱۰۱	۲۶	۲	۲۶
۲۳ــ و هلمند	۶۱۳۳۶	۱	۲۸۸	۲۴	۵	۲۵
۲۴ــ و کندهار	۴۹۲۶۸	۳	۸۰۳	۶	۱۶	۱۸
۲۵ــ و زابل	۱۷۰۷۱	۱۷	۲۹۴	۲۳	۱۷	۱۷
۲۶ــ و ارزگان	۲۸۹۲۲	۸	۴۶۱	۱۰	۱۶	۲۰

مسکن ومحل رهایش در افغانستان

همانطور یکه انسان به خوراك وابسته نیازمند است برای استقرار وتثبیت در یك نقطه به مسکن نیز نیاز مندی کامل دارد . زیرا سر ماو گرمای شدید حیوانات درنده وگزنده درنقاط مختلف جغرافیائی عوامل بس مهم بودند تا انسان را وادا شتند تا به تهیه سر پنا اقدام نماید . نه تنها انسانها بلکه حیوانات نیز نسبت شرایط طبیعی به تهیه خانه ها می پردازند اما انسانها از بدو پیدایش به تدارك مسکن مبادرت ورزیدند البته انسانهای اولیه بنا بر نداشتن وسایل کافی به مسکن بسیار ابتدائی که اصلا شکل طبیعی راداشت بسر می بردند . چنانچه انسان هائیکه در اراضی هموار ، دشت ها وتپه ها زندگی میکردند مغاره ها وسموچ ها مساکن آنها را تشکیل میداد وبه همین ترتیب انسانهائیکه در مناطق جنگلی زندگی میکردند بالای شاخه های درختان وزمانیکه درکوه ها زندگی اختیار کرده بودند در مغاره ها امرار حیات میکردند.

ازان ببعد هر قدر فکر انسان انکشاف کرد ودر استعداد عالی آنها افزایش بعمل آمد بهمان نحو شکل مساکن آنها نیز تغییر نمود. یعنی بعداز طی مراحل انسان ها قادر شدند تابه ساختن کلبه، چادر ، خانه، قلعه، قصر وغیره مبادرت ور زند. عوامل وشرایط طبیعی ومواد که در دسترس آنها قرار دارد دراعمار وساختمان پناه گاه ها رول بارز دارد .چنانکه میدانیم مواد ومصالح نیز باوضع طبیعی منطقه ارتباط نزدیك دارد بنابران مسکن مستقیم و غیر مستقیم تابع وضع طبیعی منطقه میگردد .

اگرما مسکن بشری را از لحاظ جغرافیه مورد بررسی قرار دهیم می بینیم تمام مساکن بشری به سه دسته طبقه بندی میگردد .

۱ ــ مساکن متحرك ، حیات چادر نیشنی

۲ ــ مساکن نیمه متحرك ، حیات روستائی

۳ــ مساکن ثابت ، حیات شهرنشینی .

بدیهی است که هریك از این سه دسته مساکن بنابر موقعیت منطقه شرایط اقلیمی ونوع مواد ومصالح که در آنجا یافت میشود ارتباط دارد . هریك از این عوامل طبیعی به نوبه خود بالای اوضاع اقتصادی واجتماعی بشری تاثیر بس مهم دارد .

بنا بران اگر ما اوضاع طبیعی افغانستان را با ارتباط محل رهایش اهالی آن مد نظر بگیریم می بینیم که افغانستان یك کشور کوهستانی است که در عرض البلد متوسط جغرافیائی موقعیت دارد چون از یك طرف از بحر دور است واز جانب دیگر رطوبت سالانه آن کافی نیست بنا بران این منطقه منحیث یك منطقه نیمه صحرائی محسوب میگردد پس اشکال محل رهایش اهالی آن مربوط به خصوصیات طبیعی وموادمورد دسترس میباشد

محل رهایش مردم افغانستان نیز به سه دسته یعنی حیات چادرنشینی، حیات روستائی وحیات شهرنشینی طبقه بندی میگردد .

۱ ـ کوچی ها یا مسکن متحرك :

چنانچه واضح است که در نواحی استپ وصحرا ها نسبت خشکی اقلیم زراعت کمتر صورت میگیرد از آنجا ئیکه این اراضی دارای مراتع وچرا گاه ها میباشد باشند گان همان منطقه ناگزیر به تربیه حیوانات می پردازند چون درتمام ایام سال دریك نقطه مراتع بیك حال باقی نمی ماند . خصوصا مناطق کوهستانی که نظر بجریان سال ونظر به ارتفاع دارای مراتع جدا گانه ومختلف میباشد . بنـابران شبانان در جر یان سال از یکجا بجای دیگر در حرکت میباشند ودر محلیکه علف وجود دارد برای مدتی اقامت اختیار میکند موقعیکه علف آن منطقه بهاتمام رسید ویاآب وهوای آن منطقه سرد گردید از آنجا کوچ نموده درنقاط گرم تر سفر مینماید .

یك تعداد کثیر از نفوس بشری که در منطقه های استپ وصحرا هازندگی میکنندبه صورت عموم در مناطق معتدله وخصو صا در نصف کره شمالی به نوع زندگی‌کوچی حیات بسر می برند این اقوام که عموما بهمالداری نسبتاکمتربه شغل وزراعت مصروف میباشند در مراکش الجزایر ، حبشه ، مصر ،عربستان عراق ،اردن ،ترکیه ،ایران ،افغا نستان و بلو چستان ، در آسیای مرکزی روسیه د ر جمهوریت های غربی آن مانند ازبکستان ـ قزاقستان ، آزر بایجان ،ترکمنستان ،منگولیا تبت ایالت سنکیانك ، چین ، پامیر ، دامنه های هما لیا امر یکای جنوبی و استرا لیا به صورت کم وزیاد زندگی میکنند .

یـك عده بکار هـای دیگـر خصوصـا تجارت نیز اشتغال می ورزند

همچنان در دیگر نقاط مانند لوگر، میدان کوهدامن ، مزار شریف ، قطغن ، پکتیا و جلال آباد این ها بیشتر به تجارت مصروف هستند

کوچی ها در افغانستان نیز در نواحی‌استپ وصحرا ها اقامت دارند وسر زمین هائیکـه ساحهٔ بود وباش این مردم را فرا گرفته است بطور عموم همان مناطق اند که در بالا ازان ذکر بعمل آمد مانند دامنهٔ کوه ها وتپه های جنوب وشمال سلیمان غر ، سپین غـر ، پشتو نستان جنوبی وبلو چستان مر کز ی ولایت پکتیا ، ننگرهار زابل ،قند هار ،هیلمند نیمروز وغیره درایام زمستان ولایات مرکزی وقسمت از ولایـات شمالی کشور در ایـام تابستان برای بود وباش اقوام مختلف کوچی مساعد میباشد .

کوچی های افغانستان از اقـوام مختلـف متشکل است‌که یکتعداد آن درمرکز وشرق مملکت بودوباش داشته وعدهٔ دیگر شان که درغرب کشور سکونت دارند. علاوه بـرآن یك عده دیگرکوچیهادرنقاط مختلف کشورطور پراگند سکونت دارند .

مردمان چادر نشین که همیشه حیات شان وابسته به تربیه حیوانات است عموما بـه تربیه حیوانات مانند اشتر ، اسپ ، مرکب ، گاو ، گاو میش ، گوسفند ، بز ومرغ مصروف هستند وهم هریك از اقوام کوچی بنابر شرایط اقلیمی وتناسب وضع حیاتی به تربیه اختصاصی بعضی از حیوا نات که فوقا ازان نام برده شد می پر دازند .

مردم کوچی نه تنها ازشیر ، پوست ، گوشت وپشم حیوانات اهلی استفاده مینما ینـــد بلکه برای حمل ونقل نیزازآن استفاده میکنند همچنان بعضی از کوچی ها به تربیه حیوانی میکوشند که این حیوان در برابر سرما ، گرمای شدید و تشنگی مقاومت داشته باشند مثلا اشتر رابرای سر زمین های دشت وصحرا واسپ رابرای سرزمین های تپه ای تربیه میکنند .

مردم کوچی افغانستان عموما در چا در ها وخیمه هاکه بنام (کژدی یا غژدی) مسمی است بود وباش دارند به صورت عموم رنگ این غژدیها سیاه بوده وازموی بز ساخته میشود این غژدیها طوری بافته شده که درهنگام گرما باد کافی بداخل آن عبور کرده میتوا نـد ودر هنگام بارندگی موقعیکه مرطوب شد بارا ن بداخل آن سرایت کرده نمیتواند .

چادر های کوچی ها در هنگام روز ازشعه آفتاب گرم ودر هنگام شب از سردی باشند کان خودرا محفوظ نگاه میدارد واهالی کوچی که در هنگام روز به کار وفعالیت ویاحرکت وکوچ از یك نقطه به نقطه دیگر مصروف باشد در هنگام شب به آرامی تمام باستراحت می‌ـ پردازند .

چادرنشین هائیکه عموما در یك فصل سال در یك محمل بود وباش اختیار میکنند اکثرا ازگروه متجانس متشکل اندکه ازلحاظ زبان نژاد ، عرف و عادات عنعنه ودیگر خصوصیات اجتماعی شباهت زیاد در بین ایشان موجود است محل چراگاه های هر قوم معلوم است

یك عده دیگر از اقوام کوچی که اصلامالدار نیستند حیات اقتصادی نسبتا ضعیف تر را دارا میباشند این مردم در ایام اخیر بهار و در شروع تابستان از مناطق گرم ستیر بـــه وادیها وحوزه های نسبتا سرد تر در اطراف دهات پر نفوس وشهر های ولا یات مختلف کشور چادر میزنند وبه شکل درو گری می پردازند ومردم این کـوچـــی هـا را بنام درو گر نیز یادمیکنند . خیمه ها وچا درهای این مردم سیاه نبوده بلکه از تکه های نخی نسبتا ضخیم ترتیب یافته است . این مردم حیات خودرا از مزد درو گری وتبا دله اموال تامین میکنند. به همین نسبت غربت همیشه دامن گیر آنها است .

عدهٔ دیگری ازکوچی هـا کـــه اشیـــای کوچك رابرای فروش درپشت انداخته وبه مراکز مزدحم بفروش میرسانند .

طوریکه در بالا ذکر شد کوچیهای افغانستان به اقوام مختلف منقسم گردیده اند وهریك دارای عنعنات ، رسم ورواج های مختلف میباشندقرار احصائیه اداره مرکزی احصائیه تعداد نفوس کوچی ها به ۲٫۴۰۵٫۰۰۰ نفر میرسد .

برای اینکه ما بتوانیم از عنعنات وطرز زندگی ومشخصات اقوام کوچی‌ها معلومات در زمینه داشته باشیم محض کوچی های دو ولایت را مورد مطالعه قرار میدهیم .

۱ - کوچی های ولایت ننگرهار :

با در نظر داشت مشخصات اقلیمی ولایت ننگرهار به منزله یك پل بین منطقه گرم و معتدل موقعیت داشته وبدین لحاظ از سالیان متمادی باین طرف تعداد کثیری از مردمان کوچی راکه همه ساله در ایام بهار وخزان از طرف شرق وجنوب افغانستان در تردد هستند در خود اجازه داده است در ایام بهار که آب وهوای حوزه روبه گرمی می نهد در دامنه ها ودشت ها علف ها از بین میرود مردمان کوچی مناطق مسکونی شانرا ترك کرده سر زمین غربی و پر علف حوزه سند را پیش میگیرند در موقع خزان نسبت سردشدن اقلیم این مناطق مردم دوباره باین مناطق گرم برمیگردند ، تازمانیکه تنگی ابریشمین برای رفت وآمد ترافیک باز نشده بود نه تنها مردم کوچی بلکه عراده جات تجارتی نیز مناطق حصارك غلجائی ، گندمك ، جگ دلك وغیره راطی کرده بحوزه کابل داخل میشدند اما فرصتیکه راه تنگی ابریشمین بروی ترافیك باز شد راه تجارتی سابق نسبتا اهمیت خود را از دست داد . لیکن با وصف آن این منطقه نسبت داشتن دره های متعدد ، دشت ها و دامان سر سبز و پر علف موقعیت خود را مخصوصا برای کوچی ها از دست نداده قسمت اعظم قبایل کوچی از این راه عبور مینمایند .

کوچی هائیکه از این منطقه عبور میکنند متشکل از دو قبیله ، سیاه بهاری وگل بهاری میباشند که اول الذکر عبارت از کوچی های اند که در اول حوت الی ده حمل از مهمند دره ونواحی شنواز از راه ، خوازه خیل داخل منطقه خوگیانی شده درتپه ها ودره های کمپو ودشت ودامان زاوه مدتی را سپری کرده بعدا دامنه سیاه کوه را پیش گرفته داخل برکی خیل، نکرخیل وبالاخره دشتهای کلالی و جگدلك راطی کرده بسروبی داخل میشوند و سفرشان را بسوی سطوح مرکزی ومعتدل ادامه میدهند . این دسته کوچی ها از اقوام مختلف غلجائی ،خضرخیل ،ملاخیل ،اکا خیل وغیره متشکل اند . اکثریت این مردم بمالداری و تجارت تولیدات مواد حیوانی از قبیل روغن پشم ، گوسفند وغیره مشغول اند .

قبیله دوم یعنی کوچی های گلبهاری عموما از ده حمل الی ده ثور از این مناطق عبور نموده راه کابل ومناطق راکه آب وهوای نسبتا سرددارد پیش میگیرند کوچی های گلبهاری شامل اقوام مختلف میباشند

این دسته کوچیها عموما تجارت پیشه بوده اموال تجارتی خود راتوسط اشتر نقل میدهند.

تعداد تخمینی نفوس کوچی هائیکه در ایام مختلف سال درولایت ننگر هار بود و باش دارند ویا اینکه از طریق تورخم وپشتونستان به سروبی وولایت دیگر افغانستان رفته و ایام مساعد را در آنجا سپری مینما یند به ۷۵۵۶۵ نفر بالغ میگردد .

بعباره دیگر تقریبا ۲۱۴۵۵ نفر نفوس کوچی در ولسوالی مهمند دره ۷۸۲۵ نفر در ولسوالی خوگیانی ۶۸۱۶ نفر در ولسوا لی شنوار ۴۲۰۰ نفر در ولسوالی کامه ۹۰۰ نفر در علاقه داری چپر هار وبقیه در ولسوالی ها وعلاقه داری های دیگر ولایت ننگر هار ایام مساعد را سپری میکنند وبیش از ۳۴ قوم مختلف متشکل اند .

کوچی های آن منطقه طرز معیشت سا ده دارند زندگی آنهاعموما ازطریق تربیه حیوانات و زراعت تامین میگردد بر علاوه وجود یک فصل طولانی در زراعت موجب میشود تاکوچی ها بعضا بهصنایع دستی نیز مبادرت ورزند .

کوچی ها در ولایت غزنی :

تعداد کثیر کوچی ها که در ولایت غزنی ایام تابستان خود را سپری میکنند عمو ما از طرف شرق مملکت به این نقطه می آیند واین کوچی ها بدودسته تقسیم میشوندکه عموما به تربیه مواشی می پردازند .

حیات روستائی یا نیمه متحرك :

مناطق که بصورت عموم کوهستانی باشد خصو صیات اراضی آن به دره های عمیق تنگ وطویل ووادیهای کم عرض وحوزه های نسبتا وسیع تقسیم میگردد .

بنابر شرایط فوق این نوع اراضی برای مسکن روستا مساعد بوده وبصورت عموم حیات روستائی در آنجا بیشتر متمرکز میگردد.

سر زمین افغانستان که یك منطقه کوهستانی را نمایند گی میکند وبیشتر از ۷۰ فیصد حصه آن را کوهستان فراه گرفته است علاوه بران موجود یت آب کافی واقلیم مسا عد ونوعیت خاك خوب باعث گردیده است که در نقاط مختلف سر زمین افغانستان حیات روستائی بیشتر مستقر گردد .

بنا بران در سراسر افغانستان در حدود ۱۶۵۰۰ر۰۰ قریه وجود دارد که بصورت عموم به حیات روستائی بسر می برند .وقرار محا سبات دست داشته ۸۵ فیصد نفوس افغانستان را نفوس دهاتی تشکیل میدهد .

موقعیکه یك نقطه جغرافیائی که از لحاظ ساختمان واشکال اراضی موجودیت آب کافی واقلیم مساعد ونوعیت خاك خوب بهره منـد باشد امکان آن میرود تاآن نقطه برای بود و باش اهالی آماده گردد بنابران افغانستان در نقاط مختلف در حدود ۱٦۵۰۰ قریه بوده که در هریك از این قریه هـا حیات روستائی را دیده میتوانیم .

چنانچه قبلا ذکر شد توپو گرافی افغانستان درهمه نقاط یکسان نبوده یکجا کوهستانی و جای دیگر دشتی وغیره به مشاهده میرسد . روی این اساس ساختمان‌منازل‌ازلحاظ شکل وهمچنان مواد تعمیراتی از هم فرق میکند .

موقعیکه یك نقطه کوهستانی دارای وسعت وپهنای زیاد باشد واز نقطه نظر وفرت آب دایمی بهره مندباشدودرپهلوی‌آن اقلیم‌مساعد که در اکثر ایام سال فعالیت های حیا تـی صورت گرفته میتواند دراین نقطه است که دهات یکی پهلوی‌دیگر اساس می یابد ویك سازمان حیات روستائی کوهستانی را کـه نظربه دهات وادیهافرق دارد بوجودمی آورد خانه های این منطقه ازهم جدا واقع شده و غالبا دارای حویلی نمی‌باشند وبصورت عموم خانه درجائیکه نسبتا دارای رطوبت کمتـر باشد ، امکان آبادی زمین زراعتی دران کمتر باشد ، آب نزدیك آن جریان داشته باشد اعمار میگردد .

همچنان خانه ها در اینگونه دهات گاهی به صورت متفرق وزمانی به‌صورت مجتمع‌اعمار میگردد . مواد ساختمان در این چنین محلات راسنگ ، چوب ، وگل تشکیل میدهد . خانه های این منطقه بعضا یك منزل وبعضا دارای دو منزل وحتی در بعضی جاهاسه منزل وچهار منزل بمشاهده میرسد .به صورت عموم خانه های بلند سه منزله وچهار منزله راقلعه ها وبرج ها تشکیل میدهد اکثر برج ها برای نگاهبانی ومراقبت اعمار شده واز آنجا به مراقبت محصو لات زراعتی خود ها می‌پردازند در بعضی از این منازل محل برای حیوانات طویله که در همجواری آن قرار دارد وجود دارد اما در بعضی جاها نظربه تعداد ووسعت گله ها دور تر از منازل طویله های بزرگ اعمار نموده اند وبه این اساس از حیوانات در موقع شب ودر موقع سرما نگهبـانـی بعمل می آید . در اغلب دره‌ها اکثرا بملاحظه رسیده است که بصورت عموم یك قوم کـه دارای یك نژاد ویك زبان وحتی دارای یك سازمان اجتماعی باشند زندگی میکنند. وضع اجتماعی در دهات کوهستانی افغانستان تا حال بشکل قبیلوی باقی مانده است .

همچنان به صورت عموم این مردمان حیات نیمه مقیمی نیز دارند بتر تیبیکه در هنگام تابستان موقعیکه کمبود علف حسی میگردد مواشی خود ها را به نقاط دور تر ومرتفع تر که بنام آغیل یا ایلاق یاد میشود برده در آنجا به کلبه هاویا خیمه‌ها برای مدت‌موقت زندگی اختیار میکنند ودر هنگام زمستان‌دوباره به مساکن اصلی خود بر میگردند .

آبیکه در این مناطق دهات برای زراعت استفاده بعمل می آید یا از چشمه ساراست ویا اینکه اهالی آب دره ها را ذریعه جوی های باریك درهر قسمت دره رهنمائی نموده ازان برای زراعت وغیره استفاده میکنند از همین رهگذر اکثر نقاط نسبت غرس نبات مثمر وغیر مثمر در اطراف وکنار جوی هـا منطقه سبز وخرم را پدید آورده است .

اینگونه حیات‌دهاتی‌کوهستانی‌را دراکثرنقاط کوهستانی افغانستان می بینیم چنانچه‌دره‌های متعدد شمال وجنوب هندو کش شرقی وهندو کش غربی دره های شمال جنوب وسمت‌راست وچپ سلسله جبال کوه بابا، سلسله سپین غر و سلیمان غر سفید کوه سیاه کوه تیربند ترکستان وغیره نمایند گی از حیات روستائی کوهستانی که در فوق ازان ذکر بعمل آمـد میکنـد .

قریه ها ودهاتیکه در دره هاپدید آمـده است عموما توسط راه های باریك پیاده رو وکاروان رو بایك دیگر ارتباط پیدا میکند . موقعیکه یك سرك عمومی از این دره هاعبور نموده باشد قریه هائیکه بنزدیکی این سرك موقعیت دارد به مقایسه سایر نقاط بیشتـر انکشاف نموده وساحه فعالیت اهالی آن منطقه بیشتر میگردد . وبه همین لحاظ سویه حیاتی آنها نیز فرق میکند . آخرین حدود مناطـق مسکونی در دره ها ودر نقاط کوهستانی در ناحیه غربی کوهستانی پامیر واقع است که به طور مثال افیل ها بحد اعظمی ارتفا عات ۳۰۵۰ متر وبصورت اوسط ۲۸۰۰ تا ۲۹۰۰ متر موقعیت دارد .

همچنان در ناحیه انجمن ودره های فرعـی انجا حیات دهاتی تا ارتفاع به ۳۱۵۰ متـر ایلاق بلند میرود . باشند گان مقیمی ایـن مناطق عموما به مالداری وزراعت اشتغال‌دارند دهکده ها ودهقان خانه ها غالبا به صورت بسیارابتدایی بقسم کلبه های تاریك یااحاطه های از اجتماع صخره ها ساخته شده کـه روی آن راباگـل پوشانیده اند . نقشـه این نوع مساکن یا بشکل مدور ویا بشکل ضلع دار ساخته شده است .

ایلاقهای مرتفع وبلند در ۳۵۰۰ متر الی ۳۶۰۰ متری قرار دارند اما بصورت مجردمانند دره (رخوی) به‌مناطق بلندترازآن نیزمتصادف میگردد .

حداکثر این ییلاقها دارای سه الی شش احاطه های ابتدائی است که توسط جغلـه سنگ هاترتیب شده وسقف آنها توسط چوب کاه گل مسطح گردیده وغالبا یك فامیل در آنجا زندگی مینمایند .

دراین نواحی کوهستانی چرانیدن رمه ها وظیفه عمومی خانمها واطفال را تشکیل میدهد مردان در تمام اوقات وظیفه زراعت را انجام میدهند .

حیات دهاتی بادر نظرگرفتن طرزساختمان منازل مواد تعمیراتی وساز مان اجتماعی در وادیها واراضی هموار نسبت به دره هـای کوهستانی کمی فرق دارد باوجو دیکه اساس

پدید آمدن یك قریه چه در دره وچه دروادی های وسیع مربوط به موجودیت آب کافی ، اقلیم مساعد، مقدار بارندگی کافی برای نموی زراعت ونوعیت خاك مساعد زراعتی میباشد باز هم دیده میشود که بعضی عوامل باعث گردیده تایك تغییر درطرزساختمان خانه ها وشکل حیات اجتماعی این دو محل پدید آید

هرگاه مابه طرز ساختمان خانه های این مناطق دقیق شویم خصوصیات بارز ذیل را در آن مشاهده میکنیم :

نخست خانه هادرمحلی اعمار میگردد که به نزدیکی آب موقعیت داشته باشد اکثرا کوشش بعمل می آید تا اراضی زراعتی را برای اعمار خانه ها بکار نبرند . خانه های این نواحی عموما دارای حویلی بوده که بنام قلعه یاد میشود وبه ترتیب ساخته شده که حویلی هابا یك دیگر متصل وپیوسته است.

مواد ساختمان تعمیرات این نواحی راچوب وبعضا سنگ تشکیل میدهد بصورت عموم در نواحی سنگ نسبت حمل ونقل آن از یك نقطه دورگران تربوده واکثر مردم ازآن استفاده نمی نمایند ودر غیر آن به صورت عموم گل را بشکل خشت در آورده ازان به عمار منازل بکار میبرند .

در بعضی نقاط گل را بشکل پخسه در آورده ازان برای اعمار دیوار های ضخیم و طویل استفاده بعمل می‌آید وخصو صا قلعه ها واحاطه خانه ها که از لحاظ ارتفاع ،ضخامت وطولانی بودن آن قابل ملاحظه است ازمهره های پخسه. که بعضی از این دیوار ها از هشت تابیست مهره ویا بیشتر ازان متشکل است اعمار میگردد هر مهره دیوار پخسه از پنجاه تاشصت سانتی مترارتفاع دارد ضخامت آن نظر به طول دیوار فرق میکند .

مناطق شمال وغرب کشور که چوب چنار (تیر) نسبتا کمتر میباشد خانه هارا بشکل گنبدی اعمار میکنند .

در این قسم خانه ها خشت ها را بامهارت خاص بالای یك دیگر گذاشته تا اینکه گنبد بسته شوددرجاهائیکه چوب بهوفرت دستیاب میگردد سقف خانه ها عموما توسط چـوب چنار پوشیده شده است بام منازل بشکل افقی اعمار میگردد . همچنان تهداب منازل تا جائیکه مقدور باشد از سنگ استفاده بعمل می آید .

دهات این گونه نواحی دارای قلعه هابوده وهر قلعه دارای چندین برج میباشد ساختمان برجهابصورت عموم‌چهارضلع، شش‌ضلع وحتی هشت ضلع که تقریبا شکل مدور را دارا است میباشد هر ضلع قلعه ها دارای دهانه کلکین بوده وبرای حفاظت‌باغ واراضی زراعتی در هنگام شب وروز ازآن استفاده بعمل می‌آید درداخل قلعه اطاق‌های متعدد که بنام دهقان خانه یاد میشود برای استفاده دهاقین که در مزارع زمیندار اجرای وظیفه‌مینما ید تخصیص یافته است همچنان در این قلعه ها مهمان خانه ومسجد نیز اعمار گردیده است .

در بعضی جاها قلعه ها طوری ساخته شده

که حرم سرای جدا گانه دارند وهمچنان دارای دو ویاسه حویلی میباشد که به مقاصدمختلف ازان استفاده بعمل می‌آید . اکثرا آب مورد ضرورت خود را ازچاه هاکه در بین قلعه حفر گردیده است ویا چشمه ها ویا کاریز هاکه به نزدیکی قلعه موقعیت دارد استفاده صورت میگیرد . خانه هائیکه به نزدیکی دریا هاقرار دارد از آب دریا استفاده میگردد . در سایر نقاط که دریا ها نسبتا دور تر واقع باشد دراین صورت قریه به‌صورت متمرکزی توسعه وانکشاف پیدا میکند . زیرا از یک طرف ساحهٔ توسعه امکان پذیر است وازجانب دیگر نسبت امنیت می گوشند دریک‌جا مجتمع شده از پراگند گی جلو گیری نمایند دربعضی جاهای دیگر موقعیکه ساحهٔ زمین حاصل‌خیز کم ووفرت آب موجودباشد ودرصورت تامین امنیت خانه ها بصورت متفرق پدید آمده و به شکل پراگنده توسعه پیدا میکند . چنانچه در بعضی از نواحی افغانستان نمونه این گونه مساکن روستائی به‌کثرت به نظر می‌رسد در اکثر این قریه جات اجتما عات روستائی را اقوام متجانس تشکیل میدهد . وبعضا هم امکان دارد که اقوام مختلف که از لحاظ زبان اختلاف ندارند در یك قریه سکونت اختیار کنند .

نقاطیکه به شهر ها نزدیك است تجانس ساکنین آن از میان میرود یعنی در یك دهکده نزدیك شهر که مسایل امنیتی نیز تااندازه زیاد فراهم است امکان زیاد بوجود می آید که اقوام وقبایل مختلف در آنجا بصورت توام زندگی نمایند .

وضع دهکده های افغانستان نسبت ترا کم منازل شکل شهر های کوچك قرون وسطی را بخاطر می آورد .

دریك قریه ویاده ملك ویا خان هنوز هم دارای اقتدار بوده واکثر به مسایل روستا ها توسط ملك ها قریه دار ها ویا خان حل وفصل میگردد ، بناء گفته میتوانیم مناسبات اجتماعی حیات روستائی در افغانستان هنوز هم روی اساسات قبیلوی استوار است .

حیات شهری در افغانستان :

موقعیکه اریائی ها در حدود ٤ ویا ٥٠٠٠ سال ق،م از دریای آمو به طرف جنوب‌مهاجرت کردند این سر زمین را برای بود وباش از لحاظ آب وهوا واراضی زراعتی مساعد یافته اولتر درینجا مسکن گزین شدند . بکار های معمول آنوقت چون زراعت صنعت وتجارت‌مانند سابق پر داختند این کار ها وفعالیتهای سالم باعث گردید که تجارت رونق یابد صنعت انکشاف نماید دهات قصبات وشهر ها در سراسر این سر زمین پدید آید واین یك‌آغاز فصل در خشنده در تاریخ باستان افغانستان محسوب میگردد .

بادر نظر داشت اسناد تاریخی مدنیت اولی این سر زمین بادورهٔ مدنیت او ستائی ١٢٠٠ ق،م آریائی که‌به صفحات شمال هندو کش متمرکز شده بودند به تاسیس روستا ها وبلاد پرداختند این اولین قدمی بود که در

ارتقاء حیات شهری وتحول اقتصادی برداشته می شد .

در دورهٔ مدنیت روستا نظامـی تشکیل میشود که اولین زمامدار بنام یما در بخدی یا بلخ به ساختن یك واره اقدام کرد که بـه این لحاظ اولین شهر بامرکز مدنیت آریائی دروازهٔ بخدی تاسیس نمود وکلمهٔ واره در زبان سانسکریت وهاره یاده شده است ودر زبان دری بنام بهار که امروز بنام نوبهار بلخ یاد میگردد، این شهر تااوایل قرون وسطی یعنی تا استقرار اسلام درین خط با در خشش کامل ازمرکز مدنیت آنزمان نماینده گی میکرد ازان زمان به بعد تحولات شهری وتمرکز نفوس در نقاط متعدد افغانستان انکشاف می یابـد مرحلهٔ دومی تحول شهری در افغانستان در زمان اسکندر شروع میگردد وموقیعیکه اسکندر به این خطه پامی گذارد مانند سائرنقاط بعد از مفتوح ساختن یك منطقه اساس پایه گذاری شهر های جدید ویا قلعه های نظامی را می گذارد . چون یونانی ها یکمدت مدید بدین سر زمین سپری نمودند بنابران یك تحـول در فرهنگ ووضع اجتماعی مردم پدید آمد و نتیجه این تما سهای متداوم به آن منجرشد که یك تمدن جدید بنام گریکو باختری بمیان آید بنابر تحقیقات باستا نشناسی در حدود هفتاد ویك شهر جدید در سرزمین افغانستان درین دوره پایه گذاری شد وتا قرن هفت میلادی فرهنگ گریکو بودیك درین خط ادامه داشت وتمام شهر های آن به سبك تقریبا یونانی اعمار گردیده بود .

موقعیکه عالم اسلام درین خط راه یافت و دین اسلام بحیث یکقدرت دینا میك احراز قدرت نمود کلتور وفرهنگ سابقه را تحت تاثیر آورد شکل شهرها وخانه ها به سبك جدید تحول یافت ،جغرافیه نویسان منبحر مانند یعقوبی ابن فقیه ، سعودی، اصطخری ابن حوقل ومقدسی وغیره درباره شهرهای خراسان روشنی انداخته شکل ووسعت شهرهاونقش آنهارا بصورت واضح تشریح نموده است ضمنا از خلال اوراق تاریخ چنین برمی آیدکه تعداد شهر های خراسان آنز مان که حائز مشخصات شهری بوده اند به ۲۲۰ شهر می رسید از آن روز تا حال تحولات زیادی در پدید آمدن شهر ها وانکشاف شهر از لحاظ نقشه های مختلف در افغانستان بوجود آمد .

پایه گذاری شهرهای عصری افغانستان :

با پیشرفت ساینس و تخنیك معاصر و صنعت شهر سازی وخانه سازی که به انکشاف قابل ملاحظه نایل آمده است . البته فن خانه سازی هنر شهر سازی وصنعت معماری توام با پیشرفت های عظیم عصر تکنا لوژی توانسته اند مقام ارزنده را حایز وتوجه جهانیان را بخودجلب کند احراز این موفقیت عظیم در شقوق مختلف معماری وغیره که متکی به اساسات ساینس و تخنیك میباشد روز بروز چهره های جدید وپر شکوه بر شهر ها وسیستم شهری تجدید جاده ها ، انواع مختلف منازل رهایشی مارکیت ها، تفرجگاه ها و غیره داده است .

طوریکه واضح گردیده است این انکشاف نه تنها ازلحاظ وضع ظاهری ساختما نهاوریزه کاریهاومغلق بودن‌موضوعات‌مختلف شهری‌وخانه سازی قابل اهمیت است بلکه معماری امروزی طوری است که معماران میکو شنند تا با در نظر گرفتن تمام موضو عات عصری تکنا لوژی جنبه های اقتصادی که مفادمملکت ومردم در آن متصور باشد .

البته جنبهٔ مفاد اقتصادی معنی آنرا نخواهد داشت که شکل شهر ووضع خانه ها ازلحاظ مصرف مواد استحکام دوام ودارا بودن شرایط صحی مطابق به ایجا بات عصر بدر جـات پائینتر قرار میگیرد بلکه با در نظر گرفتن تمام این موضو عات کوشش مهندسین درانست تا از حد اقل مصرف حد اکثر استفا ده را بنمایند .

این یك حقیقت مسلم است که طرح و دیزاین یك شهر عصری باخانه ها واپارتمان های مجهز که تمام وسایل آسایش انسان در آن مدنظر گرفته شده‌باشد مصارف بیشتری ایجاب میکند امادر مقابل نسبـت استحکـام وبا دوام بودن وسائر ملحو ظات صحی و روحی که تاثیر بارز بالای سویـه زندگـی مردم همان منطقه میکند نه تنها مفید بلکه با سنجش دقیق ارزانتر ومنا سبتر ومساعد تر میباشد .

شهر سازی امروزی علاوه بر تمام مزایای که دارد توانسته است از یك ساحه کو چك بصورت منظم حد اکثر استفاده را بنمایدیعنی تمام ملحو ظات شهری راکه ضرورت کنونی زندگی محسوب میگردد توسط یك پلان‌قبلی طوری طرح می‌نماید تا از بی‌نظمی ساختمانها جاده هاپارکها وسائر ملحوظات شهری کـه ضرورت‌معاصرآن‌را متقاضی‌است بهره‌مندباشد علاوتاپلانگذاری های عمرانی ایجابات میکند تاچهره یاشکل شهرازلحاظ نقشه‌های هوایی نمای خارجی شکل نامنظم را بخود نگیرد.بلکه پلانسازی مورد نظر باید طوری طرح گردد که ساختمانها از هرگونه نواقص مبرا باشد .

شهر های سابقه افغانستان مانند شهرهای سابقهٔ سایر نقاط جهان ازینگونه تجهیزات معاصر که البته زاده این عصر است مبرابود وسیستم عمرانی شهر های سابقه نه تنها از لحاظ تخنیك عمرانی وفقدان تجهیزاتی کامل شکل غیر مطلوب را داشت بلکه نسبت نا منظم بودن جاده ها وعدم وجود پارکها ویات فضای باز ونا مناسب بودن بازار ها ومارکیت ها دوائر شار والی وحتی مردم رابه مشکلات زیاد مواجه ساخته بود این نقیصه باعث‌گردید که به‌این وضع عطف توجه شـود بنابـر ملحوظات فوق نیازمبرم‌مملکت به‌تشکیل یك موسسه شد که بتواند شهر های افغانستان را از لحاظ پلانهای عصری مورد دقت ومطالعه قرار دهد ودولت تصمیم اتخاذ کرد تا چهره ها ویا شکل شهر ها بصورت منـــظم وعصری تغییریابد بیش ازین وضع‌نامطلوب شهر ها که فاقد هرگونه تجهیزات شهـــری

میباشد غیر قابل تحمل تلقی شده به تجدید آنها اقدام نماید بنابران موضوع رادر سال ۱۳۴۳ وزارت فوائد عامه با در نظر داشت اهمیت امور شهر سازی برای اولین بار ادارهٔ جدید رابه سویه مدیریت عمومی در تشکیلات خود اساس گذاشت ووظیفه اصلی این اداره تنظیم ورهنمائی امور شهر سازی وخانه سازی می باشد .

در سال ۱۳۴۳ حکومت نظر به احساس شدید بی‌خانگی طبقات مختلف مردم وانسجام امور شهر سازی و خانه سازی افغانستان بکمك صندوق ملل متحد اداره منظم تری را بمیان آورد ودر سال ۱۳۴٤ مدیریت عمومی شهر سازی بریاست ارتقاء نمود ودر سال ۱۳٤٦ به حیث یك تصدی دولت احراز کرسی کرد این دستگاه از آغاز تاسیس تا حال به فعالیت های دامنه داری متوسل شده است.

چون تمام مسائل پلان شهر سازی وخانه سازی باساس احصائیه ازدیاد نفوس معلومات راجع به وضع اجتماعی واقتصادی و مطالعهٔ امکانات انکشافی آن ترتیب میگردد بنا بران ریاست شهر سازی در اولین گامهای مقدماتی خود به جمع آوری معلومات واحصائیه که روی آن طرح پلانها به شکل علمی استوار شده بتواند اقدام نمود . دومین قدم ریاست شهر سازی روی پلانهای شهری گذاشته شد چنانچه ترتیب پلان یك شهر روی مطالعات ابتدائی مانند ساحه نفوس ، پیش بینی انکشاف آینده واهمیت شهر از نگاه تجارت ، صنعت وغیره ایجاب می کند بنابران ریاست شهر سازی با در نظر داشت موضوعات فوق پلان های عمومی وهم چنان پلان های تفصیلی تهیه واماده نموده تا احتیاجات آینده یك شهر را مد نظر بگیرند چنانچه درترتیب پلانهای شهری موقعیت شهر وانکشاف شهر شبکه راه های ترانزیت وراه های داخل شهر ومراکز تجارتی اداری کلتوری تربیتی و تفریحی موقعیت ساحه رهایش وارتباط این ساحات بامراکز مطالعات اجتماعی از نگاه زنده گی کار تفریح مردم تاحدی امکان در نظر گرفته شده بود .

قرار معلومات جدید ۱۵ ثور ۱۳۵۵ از طرف آمریت شهر سازی وزارت فوائد عامه در حدود یك صدو سه نقط شهری در بیست وشش ولایت افغانستان سروی وپلانگذاری شده است وکار تعمیر بعضی ازین شهر ها به پایه اکمال رسیده واز یك عده دیگر آن به معرض تطبیق ومراحل مقدماتی تطبیق قرار دارد . از جملهٔ شهر های فوق‌الذکردرحدوددوازده شهردارای ماسترپلان وده وپلانهای تفصیلی آن نیز تقریبا به پایه اکمال رسیده است متباقی شهر های دیگر بصورت عموم کار سروی آن به اکمال رسیده است . پلانگذاری خط اندازی وشروع اعمار تعمیرات دولتی اکثر این شهر ها نیز تکمیل شده وسایر کار های تعمیراتی آن در جریان است .

مواضع امروزی شهر های افغانستان

با در نظر داشت مشخصات نقاط شهری که چگونه امتیازات نسبت بدهات جائزاست نمیتوان مواضع شهری افغانستان را بصورت

مشخص تعین وتثبیت کرد بناء بطور کلی می توان گفت که برای تعریف مواضع شهری نکات ذیل قابل اهمیت بوده واین نکات شهر های افغانستان را نسبت بدهات مشخص می سازد .

۱ــ نقاطیکه دارای نفـوس متراکم بوده . بصورت اوسط دریك کیلو متر مربع آن در حدود صدنفر ویا بیشتر ازان زیست کند .

۲ ــ اکثریت نفوس این نقاط به غیر از فعالیت های زراعتی به سائر مشغو لیت ها مانند صنعت ، تجارت موضو عـــات اداری عرفانی خدمات اجتماعی و غیره مصروف باشد.

۳ ــ علاوه بر دو موضوع فوق که قسمت عمدهٔ مشخصات یك شهر را وانمود می‌سازد بایست یك موضع شهری افغانستان مانـند سایر نقاط حائز یك نظام حقوقی شهری باشد.

با درنظر داشت نقاط نظـــر فوق وزارت داخله نقاطی راکه شامل مواضع شهری میداند و دارای مقام شاروالی میباشند به هشتادو پنج شهر وانمود ساخته است .

در حالیکه پروژه مطالعات دیمو گرافـــی ادارهٔ مرکـز احصا ئیـــه جهـــت تطبیق سروی نمو نوی نفو س ۷٤ مرکـز را در جملهٔ مواضع شهری با در نظر داشت معیار ها ومشخصات شهری انتخاب وتصنیف نموده است. البته این معیار ها چنانچه قبلا دربارهٔ آن تذکراتی به عمل آمد تمرکز نفوس بیشتر ومشغولیت های اکثریت نفوس به غیر از زراعت یعنی صنعت ، تجارت اداره فرهنگی وغیره باشد بیشتر مدار اعتبار قرار دادهاست

از جدول هائیکه توسط پروژه مطالعات دیمـــو گرا فـی ادا ره مر کـــز احصا ئیه تهیه شده است استنباط می گردد که در قسمت شهر های بـز رگـك با تصنیف مواضع شهری دیمو گرافی وزارت داخله تقریبا توافق وجود داشته وهمان گونه امتیازات ومشخصاتی را که درینگو نه شهر ها ازطرف پـــروژه مطالعات دیمو گرافی تعین وتثبیت گردیـــده است ازطرف وزارت داخله نیز همانگو نـــه مشخصات را مد نظر گرفته شهر ها را مشخص نموده اند مثلا شهر های بزرگ افغانستان که اکثراء مراکز ولایات را در برمی گیرد در هر دو فهرست بمشاهده می‌رسد .باین حساب تعداد شهر های افغانستان را که از طرف وزارت داخله تصنیف شده به هشتاد وپنج شهر وتعداد شهر هائیکه پروژه دیموگرافی تصنیف نموده است به ۷٤ شهر میر سد .

ولایات افغانستان

ولایت ارزگان

موقعیت : ولایت مرکـــزی ، مساحـت ۲۸۹۲۹ کیلومترمربع درجه ۸ (ازنگاه مساحه) نفوس ۱۴۲۲۸۷ مرکز ترین کوت .

ولایت ارزگان درطول البلد شرقی هفت ثانیه وچارده دقیقه وشصت و شش درجـه عرض البلد غربی پنج ثانیه وسی وچاردقیقه وسی وسه درجه موقعیت دارد. ولایتارزگان علاقه وسیعی استکه درشمال قرق ولایـت کندهار واقع وطرف شرق آن دایه چـوپان وطرف جنوب آن قلات غلجائی وترین وطرف غرب آن موسی قلعه وطرف شمال آن علاقه گرزاب واقع است ترین ازوسط اینعلاقه از شمال شرقی به جنوب غرب عبور نموده وآنرا آبیاری مینماید ودرغرب آن دریای هلمنـــد جاری است ورود چله خور کـه معاون رود ارغنداب است درشرق آن جریان دارد هوای آن درتابستان معتدل ودرزمستان خیلی هـا سرد است پیشه ساکنین آن مالداری میباشد درارزگان ازطرف مشرق یعني دایه فـــولاد دوکوهیکه مسمی بهکوه سمندان است مغارهٔ وجود دارد که دهنه آن پنجاه متر فراخـی داشته وسقف آن ازیخ پوشیده است که تاحال کسی نتوانسته طول این مغاره را طی کنه .

دریاها : شهرستان، رودهلمند ورودتیرین

کوه : نوشته .

کوتل : قناق سنگ .

پیداوار : غله جات وگلیم باب .

مربوطات :

نوع واحد اداری	اسم واحد اداری	مساحت به کیلومترمربع	نفوس به هزارنفر	کثافت نفوس در هرکیلو متر مربع
مرکز ولایت	ترین کوت	۱۶۱۷	۴۹	۳۰
ولسوالی	خاص ارزگان	۲۵۲۵	۴۷	۱۹
ولسوالی	دهراود	۳۴۴۵	۶۸	۲۰
ولسوالی	دایکندی	۵۵۸۷	۹۳	۱۷
ولسوالی	شهرستان	۴۶۹۵	۶۹	۱۵
ولسوالی	چوره	۳۳۱۹	۳۴	۱۰
ولسوالی	اجرستان	۱۲۵۶	۳۳	۲۶
ولسوالی	گیراب	۴۱۲۱	۳۵	۸
ولسوالی	کجران	۲۳۶۴	۳۳	۱۴
ولایت	ارزگان	۲۸۹۲۹	۴۶۱	۱۶

معارف : تعداد مکاتب :

دهاتی	ابتدائی‌مستقل	متوسطه‌مستقل	لیسه	دارالمعلمین	مدارس‌دینی	میخانیکی	مسلکی
٦٥	٤٥	٦	٣	–	–	–	–

شفاخانه ۱ .

مراکز صحی واساسی : ۲ باب .

ذخایر معدنی : مس وآهن .

ولایت بادغیس

موقعیت : شمال غرب .

مساحت : ۲۱٦۷۸ کیلومتر مربع .

درجه : یك (ازلحاظ مساحت) .

نفوس : ۹۱٤٦۲

مرکز : قلعه نو .

ولایت بادغیس در شمال غـرب ولایـت هرات واقع وباتمام نواحی خودبین دریـای هریرود وآبهای علیای مرغاب واقع شده که دارای ارتفاع هشتصدو هشتادو هشت متراز سطح بحرمیباشدوتماما ازیك سلسله جویبار آب یاری میشودکه ازکنار چپ دریای مرغاب منشاء گرفته است .

کوه : تخت میلك .

پیداوار: پسته، غلجات، پخته، وقره قل .

مربوطات :

نوع واحد اداری	اسم واحد اداری	مساحت به کیلومترمربع	نفوس به هزارنفر	کثافت نفوس در هرکیلو متر مربع
مرکز ولایت	قلعه نو	۳۷۷۰	۷۰	۱۹
علاقه داری	کشك کهنه	۱۷٤۸	٤۲	۲٤
ولسوالی	مرغاب	٤۱۷۷	۷٦	۱۸
ولسوالی	غورماچ	۲۱٦۰	۳۹	۱۸
ولسوالی	قادس	۳۳٥٤	٦۱	۱۸
ولسوالی	جوند	٦٤٦۸	٦۰	۹
ولایت	بادغیس	۲۱٦۷۸	۳٤۸	۱٦

معارف :

تعداد مکاتب :

دهاتی	ابتدائی‌مستقل	متوسطه‌مستقل	لیسه	دارالمعلمین	مدارس‌دینی	میخانیکی	مسلکی
۳۸	۲۲	۳	۲	–	–	–	–

شفاخانه ۱ .
مراکزصحی واساسی : ٤ باب .
مرکز صحی فرعی : ۲ باب .
ذخایرمعدنی : گوگرد وسرب .

ولایت بامیان

موقعیت : ولایت مرکزی .
مساحت : ۱۷۵٤٦ کیلو مترمربع .
درجه : ۱۷ (ازنگاه نفوس) .
نفوس : ۸۵۱۰۸

ولایت بامیان درمیان دامنه های مرکزی دو سلسله کوه بزرگ افغانستان یعنی هندوکش وکوه بابابین خطوط شصت وهفت درجه وبیست ونه دقیقه وچهل ویك ثانیه طول البلد شرقی وسی وچهار درجه سی‌وسه دقیقه وبیست دوثانیه عرض البلد شمالی موقعیت دارد .

ولایت بامیان راولایات پروان ، بغلان سمنگان، بلخ، جوزجان،غورات، ارزگان، غزنی وردك ازچهار سمت احاطه نموده است این ولایت به فاصله دوصدو چهل وپنج کیلومتر بطرف شمال غرب کابل قرار دارد که باختر راباکاپیسا وصل میکند عامل اصلی‌که باعث تمرکز آبدات مهم بودایی دربامیان شده‌است همانا وجود دیوار بزرگ محیرالعقولی است‌که ازمخلوط سنگ ریزه وگل در عهد سوم طبقات الارضی بنایافته است .

قرارمطالعات طبقات‌الارضی که موسیوقیورن فرانسوی نموده بامیان درعهد دوم کاملا زیر آب بوده وباخروج سلسله کوه هندوکش در عهد سوم طبقات الارضی جدارعمودی آن که ازکنگلومراینگ ریزه وگل ساخته شده‌است نمایان گردیده چنانچه احجار سنگ ریزه های اراضی این دره همه ساییده شده وبدون خط الراس است و فوسیل های حیوانات سنگ شده‌که عموما مربوط به دوره سوم طبقات الارضی می باشد از آن به مشاهده رسیده است .

دردوره های قبل التاریخ ولایت بامیان به‌واسطه همین ساختمان های طبیعی خود که برای‌کندن مغاره های اولیه مساعد بودیکی از بهترین مراکز بودوباش آسیای میانه بوده وبشر عصر قبل التاریخ درین وادی که شکار ماهی زیاددارد به خوبی میزیستند .

یونانی هاییکه متعاقب فتوحات اسکندر و مداخلت خاندان موریای هندئ در افغانستان سلطنت مستقل باختری رادر دو صدو پنجاه قبل المیلاد تشکیل داده‌اند چون محضی حاکمیت وحراز سلطه سیاسی رادرنظرداشتند به معتقدات مردم دست نمی زدند بلکه برعکس برای پیشرفت مرام کشور کشایی خودمذاهب محلی رااحترام می نمودند چنانچه

درباختر تمام ارباب انواع بومی یونانی هندی وجودداشته که باین ترتیب بودیزم در عصر ایشان نه تنها درنقاط جنوب هندوکش بلکه به ماورای شمال آن یعنی جانب بکتریـان ریشه دوانیده بود .

وقتیکه کوشانیها در افغانستان استقرار یافت چون اصلا قبایل بادیه نشین بودند واز خودمذهب نداشته به زودی تحت نفوذمعنوی بودیزم آمده وپیرو عقاید بود اگر دیـدنـد مذهب ر سمی سلطنت عصر کـوشانیـهـای افغانستان شد، سپس عصیر باشکوهی بروی بودایيت بازشد مجلل ترین معابدیکه روزگار شروع عمرانات بودایی بامیان راهیوان تسنگ زوار چینی بیك نفرپادشاه قدیمه که ممکن کنیشکاه باشد نسبت میدهند قرار تخمیـن که نموده اند اولی درقرن اول مسیحی ممکن درعصر کنیشکاه ودومی بین قرن دوالی سه درزمان احفاد سلاله اوتراش ساخته شده‌است ازین لحاظ گفته میتوانیم روزگار شکوه وجلال بامیان مقارن به اوایل عهدمسیحی درزمـان اقتدار بزرگترین امپراطوری کوشانی هـــا کنیشکای کبیر شروع ودرطی قرون بعــدی باسلطنت اولاد اوبه مراتـب برترقی وعظمت آن افزوده شده است .

حفریات اصولی بامیان باراول درنـزده ـ صدوسی ازطرف هاکن شروع شدکه از آنجا علاوه بریك دسته‌سرهاگلی بوداوبوریس اتور پارچه های نوشته کتاب بودایی بـه لسـان سانسکریت ورسم الخط های مختلف پیـدا شده‌است‌که تاریخ آنرا پروفیسرسیلون لوی فرانسون بین قرون سی و هشـــت مسیحی تعیین کرده است ازین معلوم میشود کـــه تازمان مقارن مسلمین درینجا راهبین بودایی بامیان زبان سانسکریت را استعمال میکردند.

درزمره شهرهاوقراء ، ولایت بامیان‌میتوان ازسه شهر تاریخی وباستانی آن یعنی شهر غلغله ، شهرضحاك وشهرسرخشك نام برد.

شهر غلغله :

شهر غلغله شهریکـه یکزمان شهـــرت بسزایی آن شرق‌وغرب رابخودمتوجه‌گردانیده بود ودربرابر نیرومند ترین وخشمگین ترین متهاجمین مقاومت ومجادلت همی کرد مخروبه های شهر غلغله درگردونواحی بالاحصـــار درمیان مزارع وکشت زارهابه طرف دهکـده سید آبادکم وبیش‌باقی مانده‌است . شهـــر غلغله طوریکه تاریخ حکایت میکند به گمان غالب بعدازبه میان آمدن سلطنت شنسبانیـه غوری بدست سلطان علاؤالدین جهان سوز ودرزمان سلطنت نخستین امیرشنسبانی ملك فخرالدین برادرافخم جهان سوزبه میان آمده است .

باشندگان این شهر دربین قرن شش و اوایل قرن هفت هجری درسموچ وآبادی های مستحکمی که باباره هاوبرجهاییکه از خشت خام وپخته وسنگ اعمار شده بود زندگانی میکردند، بعدازاینکه‌علاؤالدین محمدخوارزم‌شاه بین سالهای ۶۰۷و۶۱۱ هجری اردوی غـوری وغزنوی رادرهم شکست پسرش جلال الدین

درشهر غلغله مرکزیتی قایم کرد وبرای مدتی باشهرت وجلال تام حکم روایی نمود شکوه وقدرت آن رقیبان اش رابران واداشت تابر شکست وکوبیدن اوازهیچگونه تدابیرواقدامی دریغ نکنند زمان قدرت این حکمروای فاتح بودکه هجوم وحشت ناک چنگیز از صفحات شمال برجنوب هندو کش سرایت کـرد ، چنگیزازراه دره شکاری وارد ایـن سرزمیـن شده درشهر ضحاک که آثارخرابه های آنرا درهفده کیلومتری قبل ازبامیان درنقطه تقاطع آبهای بامیان وکالوددرنقاط مرتفع کوه سرخ قراردارد. وجنگ میان مهاجمین چنگیزوامپراتور شهردر گرفت درین زدوخورد موتی جن پسر جغته نواسه چنگیز به قتل رسید از دیدن این منظره خشم چنگیزبه جوش آمده سوگند یادکردکه آنقدرقتل وقتال درین شهـر بنماید که حتی برای انسان وحیوان امان زندگـانی ندهد، شهر غلغله بعداز مقاومت بسیارشدید درسال ٦١٨ هـ ق مطابق ١٣٢٢ مسیحـی بخاک یکسان شده، فاتح مغل آنطوریکه تصمیم گرفته بودشهر راآتش زدو مردم در میـان شعله های آتش جان دادند وگروهی که از شعله های بی رحم آتش نجات یافتند، ازدم تیغ خلاصی نیافتند وبالاخره حصار آزادگان وکانون علم وفضل پادشاهان علم دوست ادب پرورشنسب های غوری وخوارزمشاهی راشهر مغضوب لقب دادند. بطرف جنوب شرق خرابه های بالاحصار شهر غلغله در داخل دهکده سیدآباد بدنه قلعه مستطیل شکل بادیوارهای بلند موجود استکه درنزد اهالی به قلعه دخترمعروف میباشد، داستانهای محلـی این قلعه رامربوط به دختر جلال الدین منکبرنـی پادشاه خوارزمشاهی میدانند چنگیز حصـار محکم شهر غلغله راگرفته نمیتوانست ومدتی لشکرمغلی دراطراف حصار سرگردان ماندند وحیران بودندکه به چه ترتیب ووسیله حصار رابکشایند وبه مجادله جهت اشغال بپردازنـد تااینکه بالاخره ایندخترنازپرورخیانت کرده ونامه برای مهاجمین نوشت ونامه را باپیکان تیردرصف مهاجمین انداخت وبه آنها فهماند که فتح این قلعه مشکل است تا زمانیکـه سرچشمه آبی راکه درداخل حصار می آید ومدافعین شهر ازآن استفاده ورفـع تشنگی میکنند بسته نشود فتح نصیب مهاجمین مغلی نخواهد بود لذاسرچشمه ایراکه در دره کالو است بانمد تخته سنگهای نمك مسدود شود وسپاه مغل باین دستور سرچشمـه آب را بستند وبدین ترتیب راه فتح قلعه رادریافتند وآنراگشودندوامادرمقابل، دخترناعاقبت اندیش نیزفعل زودثمره این همکاری خودرا باازوی دشمن چشید وتوسط سپاه مغل به وضـع فلاکت باری کشته شد .

شهر ضحاك :

نام محلیست که به فاصله ١٧ کیلومتری شرق که بین ٦٧درجه ٥٨ دقیقه ١٣ ثانیـه طول البلدشرقی و٣٤درجه٢٩دقیقه و٣٤ ثانیه عرض البلد شمالی واقع است درنقطه اتصال آبهای بامیان باآب دره کالوروی پـوزه هـای

بلند وسرخ کوه برجها، دیوارها وبقایای قلعه بنظرمیخورد که یکی از مستحکمترین قلعه‌های جنگی بوده قسمتی ازبرجهای که رخ بطرف دره کالواست بنام شهر نریمان هم شهرت دارد .

دردوره شنسبانی های غوری درین جا حصارمستحکمی ساخته‌شده بودکه مقاومت‌آن‌در مقابل چنگیز خاطره فراموش ناشدنی به‌یادگار مانده است . چنانچه موتی جن نواسه‌چنگیز درسال ۶۲۸هـ ۱۲۲۲م درهمین جاکشته شد .

شهر سرخشك :

به فاصله ٤کیلومتردورتر ازدره شکاری درسواحل چپ آبهای بامیان بسرفراز پوزه بسیار بلندکوه دیوارهای یك حصار خرابه که شکل قلعه رادارد قراردارد، واقع وازنظر استحکام و موقعیت سوق الجیشی اهمیت بسزایی داشت . این حصار مانند شهرغلغله وضحاك آبادی های به شکل سموچ وعماراتی ازخشت خام نیزازخودبه یادگار مانده است. شهر سر خشك دارای دوحصه معین است که یك تیغه کوه رابه هم وصل کرده است .

۱ـ خرابه های اصل شهر که مسجدو بعضی عمارات آن هنوزباقی است .

۲ـ ارگ یابالاحصار که برفراز حصص سفلی دره واراضی همجوار واقع است .

دورادور شهر وحصار دیوار های ضخیم وبرجهای مدور دیده میشودکه همه از گل وسنگ ساخته شده این حصارهم در اثر هجوم مغل در نیمهٔ اول قرن هفتم هجری ویران شده است .

دریاها وبندها :

بندامیر در۲٤درجه ۵۰ دقیقه عرض‌البلد شمالی و٦۷ درجه ۱۲ دقیقه طول البلدشرقی درعلاقه یکاولنگ مربوط ولایت بامیان واقع است بندامیرکه سر چشمه دریای بلخاب مزارشریف میباشد بکنار سرك بین یکاولنگ وبامیان واقع بوده ازیکاولنگ به‌طرف شمال شرق به فاصله ۱۲ کیلومتر وازبامیان بطرف جنوب غرب تقریبا ٦۷ کیلومتر فاصله دارد. درحقیقت بندامیرنام پنج غدیر مسلسل ز کوچك یااگرصحیح ترنگوییم نام پنج بندی است که غدیرهای مذکور را تشکیل داده‌است. ازجملهٔ این‌غدیرهامشهورترین‌آن بندهیبت‌است که ازسطح بحرتقریبا۲۹۲۳مترارتفاع داشته‌و زری بستردریاکه بنام غدیر مذکور موسوم گردیده قراردارند این دریاپس از عبور از بامیان یك سلسله کوها علاقه هجده نهر راکه یکی ازتوابع ولایت بلخ میباشد آ ب میدهد .

غدیر دوم بندپنیرنام داردکه درحدود ۱٦ مترپهنایی دارد و ۵ر۵ کیلومترطول و۵۳۸ مترعرض دارد، قسمت علیای بند هیبت را صخره های تندوعمودی‌که حاوی چندین خلیج هاومدخل های کوچکی است محدود نموده وانجام جنوبی بند مزبور بازوآب بندبه شکل آبشارهای کوچك وباریکی سرازیر گردیده به سطح مرتفع‌که ۱۲مترپایین ترواقع است فرومیریزد. این سطح مرتفع ازرسوب سفید

یازردکم رنگی پوشانیده شده، آب از روی آن قطره قطره سرازیر گردیده تقریبا یک کیلومتر پایین تر غدیر کوچك دیگری را تشکیل میدهدکه موسوم به بند قمبر است. وغدیر پنجم موسوم به بند غلامان است که بیك فاصله نسبتا بعید اماپایین تر از بند قمبر افتاده است واین بندسه ربع میل بوده خیلی‌کم آب است .

کوه ها: هندوکش، بابافولادی، خواجه‌غار.

دریا: رودبند امیر .

کوتلها: سیاه‌خارك، ناور، غوگردان، شانو، قبرافغان، دندان شکن، آق رباط وملایعقوب.

پیداوار : گندم، جو، گلیم .

مربوطات :

نوع واحد اداری	اسم واحد اداری	مساحت به کیلومترمربع	نفوس به هزارنفر	کثافت نفوس در هرکیلو متر مربع
مرکز ولایت	شهر بامیان	۲۱۷۸	٤۷	۲۲
علاقه داری	شبر	۱۰۷٦	۳٤	۳۲
ولسوالی	کهمرد	۱٦٤۰	۳٤	۲۱
علاقه داری	سیغان	۱٦٥۲	۲۲	۱۳
ولسوالی	یکاولنگ	٦٦۲۸	۷۱	۱۱
ولسوالی	پنجاب	۱٥۲٦	٥۷	۳۷
ولسوالی	ورس (ورث)	۲۸٤٥	٦۷	۲٤
ولایت	بامیان	۱۷٥٤٥	۳۳۲	۱۹

معارف :

تعداد مکاتب :

دهاتی	ابتدائی‌مستقل	متوسطه‌مستقل	لیسه	دارالمعلمین	مدارس‌دینی	میخانیکی	مسلکی
٦۸	۲۲	۷	٥	–	–	–	–

شفاخانه (۱) .

مراکز صحی واساسی : ٤ باب

مراکزصحی فرعی : ۳ باب .

ذخایر معدنی : آهن، سنگ مرمر، اهك،وسیلیکا .

ولایت بدخشان

موقعیت : شمال شرق .

مساحت : ٤٠٨٨٦ کیلومتر مربع .

درجه : پنجم (ازنگاه مساحه) .

نفوس : ١٧٠٥٦٤ .

مرکز: فیض آباد .

ولایت بدخشان بین خطوط طول البلد شرقی تخمیناهفتاد درجه چاردقیقه وسی وشش ثانیه وعرض البلد شمالی سی وشش درجه و پنجاه وپنج دقیقه شانزده ثانیه واقع است. بدخشان ازجانب شمال به دریای آمو و از طرف غرب به قطغن زمین واز سمت جنوب بهندوکش واز جهت مشرق به چترال و ترکستان شرقی محدود است دریای پنج که دریای آمونیزگفته میشودد.جوارآن جریان دارد دربدخشان یکسلسله کوه های مرتفعی موجود است که دردامنه آنهادره ها ووادی های خرم وسرسبز وجود دارد آب وهوای این منطقه در تابستان خیلی سردبوده و معابر کوهستانی آن تماما ازبرف مستورودریا های آن منجمد میشود. بنابرکثرت اشجار، باران زیادی درآنجا میبارد بدخشان ازحیث معادن غنی بوده ودارای معدن ذیل میباشد :

١ــ طلاکه بصورت ریف گولد یعنی طلای سنگی دردیشو راغ بدخشان وجود دارد که بصورت ابتدایی فی تن متریك تقریباسه گرام طلاراحاویست .

٢ــ آهن این معدن درچارده میلی متری شرقی شهر فیض آباد واقع است آهن آن از قسم هماتیت میباشد وشهرت تاریخی داشته مهمتر اینست که تاکنون ذریعهٔ آهنگران محلی استخراج آن بعمل آمده وازآن استفاده میکند.

٣ــ لاجورد بهترین جنس آن در بدخشان وجودداشته وبرنگ آبی آسمانی وتیره نیلگون اکثرا باذرات بیرایت که اصطلاحا درملك ما آنراطلامینامند بین سنگهای مرمرکران ومنجان بدخشان پیدا میشود .

٤ــ لعل بدخشان برنگ سرخ رنگ شفاف به قطریکنیم الی دوسانتی دربین احجارکنیز، میکاشیست درساحه فوقانی مجاوررودزرد دیو بهارك بدخشان موجود وشهرت عمومی دارد.

٥ــ کولین گل چینی که دراشکاشم بدخشان وجوددارد جنسیت عالی دارد وکاشی سازی نیزدربدخشان رواج دارد .

٦ــ گوگرد معدن به مسافه بیست میل در جنوب مرکزی زیباك دردره سنگ لیچ بدخشان واقع است ذخیره این معدن دوصد هزارتن تخمین شده ومقدار فیصدی آن شصت فیصد است . سنگ ریشه ابرك واگرافیست نیز وجود دارد .

دریاها: کوکچه، آب استاده شیوه وواخان.

کوه ها: سلسله کوه واخان، هندوکش ، کوه بوم، کجاو، بلند، سندر ، سپیك گاوا سفیدخرس .

کوتلها: واخ چیرورم گوت گریاغرپوشال و انجمن .

پیداوار : انواع غله جات .

مربوطات :

نوع واحد اداری	اسم واحد اداری	مساحت به کیلومترمربع	نفوس به هزارنفر	کثافت نفوس در هرکیلو متر مربع
مرکز ولایت	فیض آباد	۳۲۰۴	۷۷	۲٤
علاقه داری	راغ	۲۰٦۲	۲۷	۱۳
علاقه داری	شهر بزرگ	۸۹۰	۳۳	۳۷
ولسوالی	درواز	٤۰۷٥	۳٤	۸
علاقه داری	خواهان	۷۷۷	۲۳	۳۰
ولسوالی	جرم	۳٥۷٦	۳۰	۸
علاقه داری	بهارك	۲۸٥۲	۳۰	۱۱
علاقه داری	کران ومنجان	٤۳۹۳	۲۷	٦
ولسوالی	اشکاشم	۱۲٥۷	۲۷	۲۲
علاقه داری	زیباك	۲۱٦۱	۲۷	۱۳
علاقه داری	شغنان	۳٦٦۱	۱٦	٤
ولسوالی	کشم	۳۰٤۲	۳٦	۱۲
ولسوالی	واخان (خندود)	۸۹۳٦	۳۷	٤
ولایت	بدخشان	٤۰۸۸٦	۳٥۰	۱۰

معارف :

تعداد مکاتب :

دهاتی	ابتدائی مستقل	متوسطه مستقل	لیسه	دارالمعلمین	مدارس دینی	میخانیکی	مسلکی
۱۲٤	٥۹	۸	٦	-	-	-	-

شفاخانه: (۱) .

مراکزصحی : ٤ باب .

مراکزفرعی : ٦ باب .

حمایه طفل ومادر (کلینیك) : ۱ باب .

ذخایر معدنی: لاجورد، یاقوت، سیلیکا ،طلا، **یاقوت کبود ونمك .**

مطبوعات : روزنامهٔ بدخشان .

سال تاسیس: ۱۳۲٥، محل طبع : ولایت بدخشان ، لسان: پښتو دری، تعدادصفحه: ٤

ولایت بغلان

موقعیت : شمال کشور .

مساحت : ۱۷۱۶۵ کیلومتر مربع .

درجه : ۱۹ (ازلحاظ مساحه) .

نفوس : ۱۰۹۰۳۲ .

مرکز: بغلان جدید .

ولایت بغلان درشمال مملکت از جملـه ولایات حاصل خیز وسرسبز بوده کـه در شصت وهشت درجه وچهل وشش دقیقـه بیست وچهار ثانیه طول البلد شرقی و سی وشش درجه سیزده دقیقه شانـزده ثانیـه عرض البلد شمالی واقع است .

دریاها : اندراب وپلخمری .

کوهها: بغلان، قره باتور، چونغرومارخانه.

کوتلها: رباطك، بارانی، خاواك، هندوکش وسالنگ .

پیداوار : غله جات، لبلبـو ، پخته و میوه جات .

مربوطات :

نوع واحد اداری	اسم واحد اداری	مساحت به کیلومترمربع	نفوس به هزارنفر	کثافت نفوس در هرکیلو متر مربع
مرکزولایت	شهر بغلان	۱۵۹۸	۸۵	۵۳
ولسوالی	پلخمری	٦٤۰	۸۰	۱۲۵
علاقه داری	دهنه غوری	۱۸۱۹	۵٦	۳۱
ولسوالی	دوشی	۱۷٤۵	۵٤	۳۱
علاقه داری	تاله وبرفك	۲۹٦۵	۳۹	۱۳
علاقه داری	خنجان	۱۰۰٤	٤۱	٤۱
ولسوالی	نهرین	۱٦٤٦	٦۸	٤۱
علاقه داری	بورکه	۸۷۷	۳۷	٤۲
ولسوالی	اندراب	۲۳۳۲	٦٦	۲۸
ولسوالی	خوست وفرنگ	۲۵٤۲	۳۹	۱۵
ولایت	بغلان	۱۷۱٦۸	۵٦۵	۳۳

معارف :

تعداد مکاتب

دهاتی	ابتدائی‌مستقل	متوسطه‌مستقل	لیسه	دارالمعلمین	مدارس‌دینی	میخانیکی	مسلکی
٦۰	٤۱	۸	۸	—	—	—	۱

شفاخانه : (۲) .

مراکز صحی واساسی : ۵ باب .

مراکز صحی وفرعی : ۱ باب .

کلینیک حمایهٔ طفل ومادر: ۱ باب .

مؤسسات :

شرکت قندسازی بغلان به‌تاریخ ۱ر۱۷ر۵ر۲۹نمبر وجواز به سرمایه ۲۸٦۸۲۰۰۰ـ افغانی موضوع تولیدات آن شکر ازلبلبو میباشد .شکل سهامی .

موسسه محمد عتیق نمبروتاریخ جواز نامه۹ر۲۹ر۳ر۳۰ به سر مایه ....۵ افغانی موضوع تولیدات آن تولید برق است .شکل تضامنی .

اسم موسسه	سرمایه	شکل حقوقی
اتحادیه ذغال پلخمری	۱۰۰۰۰۰۰۰ـ افغانی	دولتی
موسسات برق وسمنت غوری	۳۵۰۰۰۰۰۰ـ افغانی	دولتی

ذخایر معدنی : گوگرد وزغال .

مطبوعات : روزنامه اتحاد .

سال تاسیس: ۱۳۰۸، محل طبع : ولایت بغلان، لسان: پښتو‌دری، تعدادصفحه : ٤.

ولایت بلخ

موقعیت : شمال مملکت .

مساحت : ۱۲۲۸٤ کیلومتر مربع .

درجه : ۱۸ (ازلحاظ مساحه) .

نفوس : (۱) (۲۱٦۷۸۸) .

مرکز : مزارشریف .

بلخ (مزارشریف) مهدتمدن قدیمی ودرخشان این‌کشور بوده وبه عقیده مؤرخین مهاجرت آریاییها از همین خطه شروع گردیده زردشت مشهورازهمین جاوپیدایش سرودهای اوستا نیز در خاک باختر صورت گرفته‌است. بلخ ولایت تاریخی ومتمدن و معروف افغانستان است‌که آثار وآبدات تاریخی آن چه دردوره اسلام وچه درادوار قبل ازاسلام تاهنوز بیادگار عظمت این ولایت موجود بوده وسیاحین وباستانشناسان خارجی‌رابرای تماشا جلب مینماید .

ارتفاع آن ازسطح بحر یکهزارو یکصدو هشتادوپنج متر است وبه خط طول البلد شرقی شصت درجه بیست وچار دقیقه ۲۳ ثانیه وخط عرض البلد ۳٦ درجه و۴۳ دقیقه وپنج ثانیه واقع است. شهرت ونام‌باستانی آن باضبط های مختلف خود که یونانیسان اعراب هندی هاوفارسی هادرادوار قبل وبعد ازاسلام بنامهای باکتریان باختریش بخمدی

باختر وپالهیك رئیس یاد نموده واین نامها درتمام مراحل ادبی وتاریخی مدنیتی کـه پدران آریایی هادر پیرامون رودخانه اکسوس زندگی داشتند درتمام مراحل ازمنه یاد شده است. نخستین بانی بلخ بزرگ وتاریخی بناءبروایات متداوله بلخ بلاخ بن سامان ابن سلام بن جام بن نوح بوده است.

بلخ دارای بیرق‌های بلندبوده که اززیباترین ومعمورترین بلاددنیابه حساب میرفت ازبسکه چشم حرص وآزجهان گیران استعمارگربه‌این سرزمین قشنگ دوخته شده بود دراثرتهاجم وحملات وحشیانه پی درپی تقریبا بیست ودوبار اشغال وتخریب شده، علاوه برآن در اثرحمله چنگیزوسلاله آن چندین مرتبه‌جمعیت ونفوس بلخ قتل عام‌گردیده وسوختانده شده وبه خرابه زاری تبدیل یافته‌است، چنانچه تاکنون هم آثار حریق درهرکنج وکنار آن پیداست.

پیداوار: پوست‌قره قل‌که ازپیداوارمهم بلخ‌و مربوطات آن است از جمله اقلام صادراتی کشور میباشد.

بافت واستهلاك قالین که تـوسط زن ها در دولت آباد وشور تیپه به عمل می آید. ازجمله صنایع دستی مشهور کشور محسوب میشود.

دریاها: دریای بلخ.

کوه ها: المورتیك والبرز

پیداوار: پخته، قره قل، خربوزه، وگندم.

مربوطات :

نوع واحد اداری	اسم واحد اداری	مساحت به کیلومترمربع	نفوس به هزارنفر	کثافت نفوس در هرکیلو متر مربع
مرکز ولایت	مزارشریف	۴۸	۹۷	۲۰۲۱
ولسوالی	بلخ	٤۷٥	۳۰	٦۳
ولسوالی	نهر شاهی	۱۷۰۷	۲۳	۱٤
علاقه داری	دهدادی	۲۳٤	۲۷	۱۱٥
علاقه داری	چارکنت	۱٤۲۸	۲۹	۲۰
ولسوالی	دولت آباد	۱۳٥٦	٦۲	٤٥
ولسوالی	شولگره	۱٦٦٤	٤۱	۲٥
علاقه داری	کشنده	۱۷۹٦	۳٤	۱۹
ولسوالی	شورتیپه	۱۳۱۷	۲۹	۲۲
ولسوالی	چاربولك	٥۱۷	۳۰	٥۸
ولسوالی	چمتال	۱۷۳۲	۲٦	۱٥
ولایت	بلخ	۱۲۲۸۲	٤۲۸	۳٥

معارف :

تعداد مکاتب :

دهاتی	ابتدائی‌مستقل	متوسطه‌مستقل	لیسه	دارالمعلمین	مدارس‌دینی	میخانیکی	مسلکی
۱۱۱	٥٤	۱۲	۸	۱	۲	ـ	۲

شفاخانه : (۲) .

مراکز صحی واساسی : ۳ باب .

حمایهٔ طفل ومادر (کلینیک) : ۱ باب .

مؤسسات صنعتی بلخ :

اسم موسسه	سرمایه	شکل حقوقی
مؤسسهٔ تیلکشی وصابون سازی	۵۰۰۰۰۰ـ افغانی	تضامنی
موسسه عبدالعلی	۲۲۸۰۰۰۰ـ افغانی	لیمتد
موسسه روغن کشی وحبوبات	۱۰۰۰۰۰ـ افغانی	لیمتد
دباختر صناعتی شرکت	۱۵۰۰۰۰۰ـ افغانی	سهامی
دسخی ماشین کاران	۵۰۰۰۰۰ـ افغانی	لیمتد
شرکت صناعتی مزار شریف	۱۵۰۰۰۰۰۰ـ افغانی	سهامی
دفقیرحسین موسسه	۲۰۰۰۰۰ـ افغانی	تضامنی
تیل کشی وصابون سازی صوفی	٤۰۰۰۰۰ـ افغانی	تضامنی
تیلکشی وصابون سازی غلام محمد	۵۰۰۰۰۰ـ	تضامنی
برق دیزلی مزارشریف	۸۰۰۰۰۰ـ افغانی	تضامنی
شرکت تضامنی ایماق	۱۰۰۰۰۰۰ـ افغانی	تضامنی

ذخایرمعدنی: گوگرد، نمک، زغال وسیلیکا.

مطبوعات : روزنامهٔ بیدار .

سال تاسیس: ۱۳۰۰، محل طبع : ولایت‌بلخ، لسان: پښتودری، تعدادصفحه : ٤ .

روزنامه بیداردرسال ۱۳۰۰ بقسم جریدهٔ‌هفته‌وار ودرسال ۱۳۲۰ درهفتهٔ دوبار و در سال ۱۳۵۰ بروزنامه ارتقاء یافت .

ولایت پروان

موقعیت : ولایت‌مرکزی .

مساحت : ۱۱۳٦۷ کیلومتر مربع .

درجه : ۲۲ (ازلحاظ مساحه) .

نفوس : ۳۰۵۰۳۱ .

مرکز: چاریکار

مرکز ولایت پروان یکهزارو ششصدو سه مترازسطح بحر ارتفاع داشته واز مرکز کابل شصت وچهار کیلو متر فاصله دارد وتخمینا شصت ونه درجه بیست وچار دقیقه شش‌ثانیه طول البلد شرقی وسی وپنج درجه سه دقیقه چهل وچارثانیه عرض‌البلدشمالی دردامنه کوه واقع است که اصلا ازشاخه های هندوکش بوده وبه طرف استالف وپغمان امتداد میبابد. چون مرکزولایت پروان بسرراه کابل ، قطغن، بدخشان، مزارشریف، میمنه واقع گردیده فلهذا مردم این سرزمین به تجارت وصنعت چاقوسازی وپایزار دوزی، بافتن‌پتو مهارت خوبی ازخودنشان میدهند در اینجاچرم خوب پخته وآش داده میشودآهنگری ومسگری ونجاری آن ترقی خوبی نموده است . در اوپیان کرباس اعلی بافته میشود .

دریاها : غوربند، جبل السراج، سالنگ شتل، پنجشیر، نجراب وتگاب .

کوه ها: پغمان سلسله کوه هندوکش و کوه **صافی** .

کوتلها: خاواك، تل، غبرژغان وشبر .

پیداوار: توت، انگور، انار، لبنیات،انواع حبوبات گندم، جو، جواری، پنبه وبادام .

مربوطات :

نوع واحد اداری	اسم واحد اداری	مساحت به کیلومترمربع	نفوس به هزارنفر	کثافت نفوس در هرکیلو متر مربع
اولی ولسوالی	کاپیسا	۱۲۱	٦۵	۵۳۷
ولسوالی	تگاب	٤۸۳	٦۷	۱۳۹
علاقه داری	اله سای	۳۲٤	۳۰	۹۳
ولسوالی	کوهستان	۱۷۱	۷۳	٤۲۷
علاقه داری	کوهبند	۱۹۳	٤٤	۲۲۸
ولسوالی	نجراب	۵۸۵	۸٦	۱٤۷
ولسوالی	پنجشیر	۷۰٦	۷٦	۱۰۸
علاقه‌داری (حصهٔ ۱)	پنجشیر(چارقریه)	۲۱۱۳	٦۹	۳۳
علاقه داری (حصهٔ ۲)	پنجشیر (درهٔ هزاره)	۷۰۷	۵۱	۷۲
مرکزولایت	چاریکار	۱۸۹	۹۸	۵۱۹

نوع واحد اداری	اسم واحد اداری	مساحت به کیلومترمربع	نفوس به هزار نفر	کثافت نفوس در هرکیلومترمربع
ولسوالی	غوربند (سیاه‌گرد)	۱۵۰٤	۹۲	٦۱
علاقه داری	شنواری	۳۵۹	۳٦	۱۰۰
ولسوالی	بگرام	٤۷۰	۹۲	۱۹٦
علاقه داری	کوه صافی	۷۰۱	۳٤	٤۹
ولسوالی	جبل السراج	۱۹٤	۷۷	۳۹۷
علاقه داری	سالنگ	٦۸۸	٤۵	٦۵
ولسوالی	سرخ پارسا	۹٤۹	۸۱	۸۵
علاقه داری	شیخ علی	۹۰۸	۳٦	٤۰
ولایت	پروان	۱۱۳٦۷	۱۱۵۲	۱۰۱

معارف :

تعداد مکاتب :

دهاتی	ابتدائی‌مستقل	متوسطه‌مستقل	لیسه	دارالمعلمین	مدارس‌دینی	میخانیکی	مسلکی
۷۲	۵۸	۱٤	۱۰	—	—	—	—

شفاخانه : (۲) .

مراکز صحی واساسی : ۸ باب .

مراکزصحی وفرعی: ۱٤ باب .

حمایهٔ طفل ومادر (کلینیک) : ۱ باب .

موسسات صنعتی : نساجــی گـلبهار،جبل‌السراج ، وفابریکه سمنت وکشمش‌پاکی.

ذخایرمعدنی : مس، باریوم ، سلفایـت،سرب، آهن ویک‌معدن موادغیرفلزی درکاپیسا نیزکشف گردیده است .

مطبوعات: روزنامه پروان .

سال تاسیس: ۱۳۲۱، محل طبع: ولایت‌پروان، لسان: پښتودری، تعدادصفحه : ٤ .

ولایت پکتیا

موقعیت : جنوب مملکت .
مساحت : ۱۷۷۷۲ کیلومترمربع .
درجه : ۱۷ (ازلحاظ مساحه) .
نفوس : ٥٦٩٥٣٧ .
مرکز: گردیز .

ولایت پکتیا به نام (جنوبی) هم شناخته میشود مرکزامروزه این شهرقدیمه وباستانی گردیزاست چه ازنظرقدامت تاریخی وموقعیت جغرافیایی وچه ازنظر حوادث وکشمکش های داخلی وخارجی اهمیت بسزایی دارد . ولایت مذکور ازناحیه شمال محاط است به سپین غرکوه سفید یاکوه سلیمان واضافات‌حکومت لوگروقسما ولایت ننگرهار واز جانب شرق مربوط است به سفیدکوه وحصص کوزم وقسما به‌کوه های وزیرستان وکوه های تیراو سرزمین مسکون افغانهای توری پښتونستان آزاد وازسمت غرب ملحق است به علاقه داری وهك غزنی، مرسل غوندی حکومت شرن کتواز، امنه وکمکی گومل واز طرف جنوب مربوط است به وزیرستان وپښتونستان آزاد .

پکتیا سرزمین تاریخی و کلتوری کشور بوده وبسی ازرسوم وعادات اصیل افغانی راکه ازحوادث دراما ن مانده‌است دارا میباشد .

مهمان نوازی، شجاعت، قوم دوستی وطن پرستی ازخصوصیات مردم پکتیامیباشد که درادوار مختلف تاریخ درمقابل دشمنان ازخود مردانگی نشان داده اند .

کوه ها: سروتی غر، ختی‌غر، مستربل غر سرحوضی غر .

کوتلها : ستپه کندوولته‌کوری .

پیداوار: غله جات وچوب چارتراش .

مربوطات :

نوع واحد اداری	اسم واحد اداری	مساحت به کیلومترمربع	نفوس به هزارنفر	کثافت نفوس در هرکیلو متر مربع
مرکز ولایت	گردیز	٦٥٣	٥٤	٨٣
لوی ولسوالی	ارگون	٥٧٤	٣٦	٦٣
علاقه داری	نیکه	١٧٩	٩	٥٠
علاقه داری	سرروضه (سلطانی)	٧٢٥	٣٠	٤١
علاقه داری	گیان	٢٧٦	٢٩	١٠٥
علاقه داری	برمل	١٠٨٤	٣٩	٣٦

نوع واحد اداری	اسم واحد اداری	مساحت به کیلومترمربع	نفوس به هزار نفر	کثافت نفوس در هرکیلومترمربع
ولسوالی	سپیره	۵۱۳	۳٦	۷۰
علاقه داری	زیلوك	۲٤۱	۱۹	۷۹
لوی ولسوالی	خوست	٤۲۰	۵۱	۱۲۱
علاقه‌داری	مندوزائی (اسماعیل خیل	۱۱۲	۳٦	۳۲۱
علاقه داری	صبری (سروتی)	۳۱۳	۲۷	۸٦
علاقه داری	تیری‌زائی (علی‌صیر)	٤۸٤	۱۵	۳۱
علاقه داری	دره درنگ	۵۷	۱۰	۱۷۵
ولسوالی	تنی	٤۳۹	۷٤	۱٦۹
علاقه داری	گربز	۳۸۵	۲٤	٦۲
علاقه داری	نادرشاه کوت	٤۰۵	۲۱	۵۲
ولسوالی	موسی خیل	٤۱۰	۲۸	٦۸
علاقه داری	قلندر	۱۵۱	۱۰	٦٦
ولسوالی	جاجی (علی خیل)	٦۱۷	۵۲	۸٤
علاقه داری	حسن‌خیل (احمدخیل)	۱۹۸	۷	۳۵
ولسوالی	جانی خیل	۲۹٤	٤۰	۱۳٦
ولسوالی	گومل	٤۰۷۲	۲۷	۷
علاقه داری	سروبی	٤۱۱	۱۱	۲۷
ولسوالی	وزه جدران	٤۲۷	۱۳	۳۰
علاقه داری	شواك	۱۲۹	۱۳	۱۰۱
علاقه داری	شمل (برکی)	۱۵٦	۱۸	۱۱۵
ولسوالی	سیدکرم	۹۳۸	۳۰	۳۲
ولسوالی	چمکنی	۲٦٤	۲۱	۸۰
علاقه داری	دندوپتان	۱٦۳	۱۲	۷٤
علاقه داری	لجه منگل	۲۵۸	۱۱	٤۳
ولسوالی	زرمت	۹۱۷	٤۱	٤۵

نوع واحد اداری	اسم واحد اداری	مساحت به کیلومترمربع	نفوس به هزار نفر	کثافت نفوس در هرکیلومترمربع
علاقه داری	متاخان	٤٣١	١٥	٣٥
علاقه داری	اوړمه (ارمه)	٥٠٧	١٣	٢٦
ولسوالی	جاجی میدان	٣٩٥	٢٣	٥٨
علاقه داری	باك	١٧٥	١٣	٧٤
ولایت	پکتیا	١٧٧٧٢	٩٠٨	٥١

معارف :

تعداد مکاتب :

دهاتی	ابتدائی‌مستقل	متوسطه‌مستقل	لیسه	دارالمعلمین	مدارس‌دینی	میخانیکی	مسلکی
٦١	٥٥	٢٣	١٣	١	٢	١	—

شفاخانه : (٦) .

مراکز صحی واساسی : ٥ باب .

مراکزصحی وفرعی : ٧ باب .

حمایهٔ طفل ومادر (کلینیك) : ١ باب .

مطبوعات : روزنامهٔ وړانګه .

سال تاسیس: ١٣٢٠، محل طبع: ولایت پکتیا، لسان : پښتو، تعداد صفحه : ٤ .

مجلهٔ پکتیانیزبلسان پښتوماهوارچاپ میشود.

ولایت تخار

موقعیت : شمال مملکت .

مساحت : ١٢٣٢٥ کیلومتر مربع .

درجه : ١٥ (ازنگاه مساحه) .

نفوس : ١٦٨١٩٧ .

مرکز: **تالقان** .

ولایت تخار: کلمه (تخار) نام یکی ازاقوام سیتی بوده اساسا این اسم ازقرن چهارم قبل ازمیلاد تاقرن هشت مسیحی وجودخارجی داشته وبعداز استقرار تخار وشاخه از اقوام سیتی درگوشه شمال غربی‌آریانا، این حصه بطور اخص بنام آن گذاشته وکلمه‌تخارستان درقرون وسطی مورد استعمال زیاد داشت .

توکیو های غربی بافتوحات خود بطـــرف غرب وجنوب‌غرب پیش‌آمده وبعداز اضمحلال دولت یفتلی آریانا وعقب زدن ساسانی هـا مهاجم درنیمه‌دوم قرن مسیحی واردتخارستان

گردید. مفهوم جغرافیایی تخارستان این وقت درکلمه باختر جامع تربوده درشمال هندوکش ازدامنه های پامیر تمام قطغن وبدخشان وولایت مزارشریف بلخ حتی علاقه میمنه رادر بر میگرفت ودرشمال اکسوس آمو دریا سفیدیان شامل آن بود .

دریاها : آمو، کوکچه وتالقان .

پیداوار : گندم، جواری، پخته وقالین .

کوتلها: دروازوورسج .

مربوطات :

نوع واحد اداری	اسم واحد اداری	مساحت به کیلومترمربع	نفوس به هزارنفر	کثافت نفوس در هرکیلو متر مربع
مرکز ولایت	تالقان	۱۴۹۳	٦۷	٤٥
ولسوالی	رستاق	۱۸۹۸	٤۰	۲۱
ولسوالی	خواجه غار	۳٤٥	۲۷	۷۸
ولسوالی	اشکمش	۷۲۸	۸۳	۱۱٤
علاقه داری	بنگی	٥۰۸	۱۷	۳٤
علاقه داری	چال	٥٥٤	۲۲	٤۰
ولسوالی	چاه آب	۷٦٥	٤٦	٦۰
ولسوالی	ینگی قلعه	۷۲۳	٤۱	٥۷
علاقه داری	درقد	٤۲۲	۱۸	٤۳
ولسوالی	فرخار	۱٤٥۹	۳٦	۳٥
علاقه داری	ورسج	۲۸۹۹	٤۳	۱٥
علاقه داری	کلفگان	٥۳۰	۲۸	٥۳
ولایت	تخار	۱۲۳۲٥	٤٦۸	۳۸

معارف :

تعداد مکاتب :

دهاتی	ابتدائی مستقل	متوسطه مستقل	لیسه	دارالمعلمین	مدارس دینی	میخانیکی	مسلکی
٥۸	٤۳	۳	٥	–	–	–	–

شفاخانه : (۲) .

مراکز صحی واساسی : ٥ باب .

مرکز صحی وفرعی : ۱ باب .

ذخایر معدنی : طلا، نمك وزغال .

ولایت جوزجان

موقعیت : شمال مملکت .

مساحت : ۲٦۲۲٦ کیلومترمربع .

درجه : ۱۱ (ازلحاظ مساحه) .

نفوس : ۲۱۱۱۳۳ مرکز: شبرغان .

ولایت جوزجان که بین شصت وپنج و شانزده درجه سیزده وسی ویك دقیقه شش وبیست وپنج ثانیه طول البلد شرقی سی وشش درجه شانزده دقیقه هشت ویازده ثانیه عرض البلد شمالی واقع شده وازسطح بحر تقریبا ۳۹۷ مترارتفاع دارد مصافــه آن از ولایت بلخ یکصدوسی وپنج کیلومتر و از مرکزکابل ۷۵٦ کیلومتر می باشد .

آب وهوای آن درتابستان گرم وبه اثــر وزیدن بادهای دایمی معتدل گردیده جغرافیای تاریخی جوزجان گوزنانان یا گــوزگـان کـه معرب آن جوزجانان یاجوزجاناست، ازولایت های مهم خراسان قدیم بشمار میرود ، در گوشه شمال غرب افغانستان واقع شده‌است.

وجه تسمیه جوزجان راپروفیسور مینورسکی شرق شناس معاصر جوزگوز یعنی چارمغزرا می دانند .

کوه ها: سلسله کوه تیربند ترکستان .

دریاها : دریای سرپل .

کوتلها : کوتل قم وسبزك .

پیداوار: قالین، گلیم باب، گــوسفنـد وقره قل .

مربوطات :

نوع واحد اداری	اسم واحد اداری	مساحت به کیلومترمربع	نفوس به هزارنفر	کثافت نفوس در هرکیلو متر مربع
مرکز ولایت	شبرغان	۳۷۵۵	۵۹	۱٦
ولسوالی	سنگ چارك	۲٦۸۷	۷٤	۲۸
علاقه داری	بلخ آب	۲٤۷٤	۱۵	٦
ولسوالی	سرپل	٤۳۱٤	٦۹	۱٦
علاقه داری	کوهستانات	۷۰۵۵	۲۵	٤
ولسوالی	آقچه	۷۵	۲۵	۳۳۳
علاقه داری	مردیان	۸۲۹	۲٤	۲۹
علاقه داری	فیض آباد	۸۲۹	۲٤	۲۹
علاقه داری	خانقاه	۱۰۱۹	۲٤	۲٤
ولسوالی	قرقین	۱۲۳۰	۲٦	۲۱
علاقه داری	خمیاب	۱۰۰۸	۱۵	۱۵
ولسوالی	منگجك	۹۵۲	۲۸	۲۹
ولایت	جوزجان	۲٦۲۲۷	٤۰۸	۱٦

معارف :

تعداد مکاتب :

دهاتی	ابتدائی‌مستقل	متوسطه‌مستقل	لیسه	دارالمعلمین	مدارس‌دینی	میخانیکی	مسلکی
۵۹	۴۷	۱۰	۵	–	–	–	–

شفاخانه : (۲) .

مراکزصحی واساسی : ۳

مراکزصحی وفرعی : ۲ باب .

موسسات :

دجوزجان صناعتی شرکت سرمایه شکل‌حقوقی پنج ملیون افغانی سهامی

شرکت امین لیمتد ۵۰۰۰۰۰۰ افغانی لیمتد.

ذخایر معدنی : گاز طبیعی .

مطبوعات: روزنامه ډیوه، سال تاسیس :۱۳۴۰ محل طبع: ولایت جوزجان ، لسان : پښتودری، تعداد صفحه : ۴ صفحه .

ولایت نیمروز

موقعیت : جنوب غرب

مساحت : ۵۴۳۳۶ کیلومتر مربع .

درجه : ۲ (ازلحاظ مساحه) .

نفوس: ۳۱۹۴۵ .

مرکز: زرنج .

ارتفاع زرنج ازسطح بحر تخمین چارصدو نودونه مترومسافه آن ازکابل یکهزاروشصت وهشت کیلومتر واز ولایت فراه یك صدو هفتادوشش کیلومتر میباشد ایـن سر زمین باستانی یك وقت مدنیتی داشته‌که محصـور سبزه‌زمین های اطراف خود بوده چون آبریزه سه چهار دریاراتشکیل میدهد آب فـراوانی دارد .

هوای آن برای انواع زراعت خیلی مساعد بوده وآفتاب آن درخشان وفیض بخش است ازخلال صفحات تاریخ برمی آیدکه درین‌گوشه زمین باستانی دوازده قرن قبل شهر مهـم وتاریخی زرنج ومرکز سیستان باستان وجود داشته‌که شواهد بیشماری ازآن هنوز موجود بوده وگواهی میدهدکه این منطقه درگـوشه غربی مملکت افغانستان بین خطوط ۶۱ و۶۲ درجه وسی دووسی ونه دقیقه وپانزده وهژده ثانیه طول البلد شرقی سی وسه ویك درجه وبیست وسی دودقیقه یك وبیست وچهـار ثانیه عرض البلد شمالی موقعیت دارد. از ناحیه شمال دشت های مرتفع که ازشـرق بغرب افتاده وحکومت جوین سرحد آنراازراه

فراه جدامیسازد وهمچنان جهت غـربی آن قسمتی به آمون صابری وباقی به سیستان ایران تماس‌دارد. جنوب آن به ریگزار هـای بلوچستان محاط بوده ودرشرق آن عـلاقـه خاشرود ودشتها تاگرشك واقع گردیده اند.

دریاها: فراه رود، هریرود، هلمند، خاشرود رودشان، رودخس باش، رودکافری رام رود سنارود، رودکال رودکلگل، هامون وصابری.

کوه : سیاه کوه .

پیداوار : پخته ، گندم وغیره حبوبات .

مربوطات :

نوع واحد اداری	اسم واحد اداری	مساحت به کیلومترمربع	نفوس به هزارنفر	کثافت نفوس در هرکیلو متر مربع
مرکز ولایت	شهر زرنج	۱۰٤۱	٤۱	۳۹
ولسوالی	کنگ (میل کرکی)	۱۲۳۷	۱۲	۱۰
ولسوالی	اصل چخانسور	۹٦۷۳	۱۹	۲
علاقه داری	خاشرود	۱۰۳٤۳	۱۳	۱
ولسوالی	چاربرجك	۱۹٤۳۰	۱٦	۱
ولایت	نیمروز	٤۱۷۲٤	۱۰۱	۲

معارف :

تعداد مکاتب :

دهاتی	ابتدائی‌مستقل	متوسطه‌مستقل	لیسه	دارالمعلمین	مدارس دینی	میخانیکی	مسلکی
۳٤	۲۰	٤	۲	–	–	–	–

شفاخانه : (۱) .

مراکز صحی واساسی : ۲ باب .

ولایت زابل

موقعیت : جنوب مملکت .

مساحت : ٤۷۲۰ .

درجه : ۱۳ (ازلحاظ مساحه)

نفوس : (۱۸۸۳۹۱) .

مرکز: قلات .

زابل یکی ازولایات افغانستان به شمـار میرودکه بین مقروقندهار روی معبر عمـومی کابل وکندهار واقع است . درآنجاکاریز هایی متعدد وجود دارد اراضی آن نسبتاحاصل‌خیز است . هرنوع محصولات زراعتی پیدامیشود دریای ترنگ ازنواحی قلات عبورمیکند .

دریاها: ارغنداب، ترنگ لور، اتغررود .

کوه ها: سورغر، کوتکی غر، بازی غـر سروغر، شینکی غر .

پیداوار : غله جات .

مربوطات :

نوع واحد اداری	اسم واحد اداری	مساحت به کیلومترمربع	نفوس به هزارنفر	کثافت نفوس در هرکیلو متر مربع
مرکز ولایت	قلات	۱٦٦۹	۳۷	۲۲
ولسوالی	جلدك	۱٤۷۲	۳۰	۲۰
علاقه داری	میزان	۱۰۷۸	۲٤	۲۲
ولسوالی	شاه جوی	۱۵۱۸	٤٤	۲۹
ولسوالی	ارغنداب	۲۰۸۲	۲۹	۱٤
ولسوالی	دای چوپان	۳۲٤۰	۲۸	۹
ولسوالی	شینکی	۲۲٤۸	۳٦	۱٦
علاقه داری	اتغر	٦۹۵	۲۷	۳۹
علاقه داری	شملزائی	۳۰٦۹	۳۹	۱۳
ولایت	زابل	۱۷۰۷۱	۲۹٤	۱۷

معارف :

تعداد مکاتب :

دهاتی	ابتدائی‌مستقل	متوسطه‌مستقل	لیسه	دارالمعلمین	مدارس‌دینی	میخانیکی	مسلکی
۳۲	۱٦	٦	۲	–	–	–	–

شفاخانه : (۱) .

مراکزصحی واساسی : ۲ باب

ولایت سمنگان

موقعیت : شمال مملکت .

مساحت : ۱٦٦٤۰ کیلومترمربع .

درجه : ۱٦ (ازلحاظ مساحت) .

نفوس : ۱۱۳٦۷۳

مرکز : ایبك .

ولایت سمنگان ولایت بُستانی که مرکزآن ایبك میباشد، این ولایت به‌داخل این حدود واقع میباشد، بطرف شرق آن ولسوالی پلخمری ولایت بغلان بطرف غرب آن ولایت بلخ وبعضا مربوطات جوزجان به طرف شمال آن دریای آمومربوطات ولایت کندز، و طرف جنوب بشکل مستطیل افتاده است . آب و هوای آن درتابستان نسبتا گرم ودرزمستان نسبت به سایرولایات هم جوارملایم میباشد.

صنایع معروف محلی‌که دربین مردم بیشتر رواج دارد عبارت اندازقاقمه بافی به‌رنگهای مختلف، گلیم، کرباس، ابریشم‌دوزی قالین‌بافی وانواع خامك دوزی ، آهنگری، مسگری، کلالی نجاری ودمبوره سازی .

معادن این ولایت عبارت انداززغال سنگ دره صوف‌که یکی ازمعادن بسیاربزرگ‌کشور بشمار میرود ولایت سمنگان یکی ازولایات باستانی کشور بوده‌که درمرکز و محـــلات آن آثار باستانی وجوددارد، ایبك چه‌درزمان قدیم وچه امروزبرعلاوه موقعیت جغرافیایـــی مانند بامیان ساختمان طبقات الارضی داشته که سبب شده تاپیروان بودایی ایـــن ناحیه آبداتی تعمیر کنندکه مهمترین ابنیه تاریخی این ولایت تخت رستم می باشد .

درولسوالی خلم هم آثار وابنیهٔ وجود دارد که بنام شهر بانووبالاحصار خلم یاد میشود وهم درولسوالی رویی ودواب آثار منقش و تصویر جالب دیده شده‌که به عصر ساسانی هاتعلق میگیرد ازابنیه دوره اسلام ولایـــت سمنگان بالاحصارایبك میباشدکه در زمانهای خیلی قدیم اعمارگردیده است .

دریاها : سمنگان

کوه ها: کوه صیاد

کوتلها: کوتل‌سبزك، بادشان وشاه‌بغلی .

پیداوار: میوه جات تازه خشك .

مربوطات :

نوع واحد اداری	اسم واحد اداری	مساحت به کیلومترمربع	نفوس به هزارنفر	کثافت نفوس در هرکیلو متر مربع
مرکز ولایت	ایبك	۳۱۳۷	٦۳	۲۰
ولسوالی	دره صوف	٤٤٥٦	۷٦	۱۷
ولسوالی	خلم (تاشقرغان)	٤۲۳٤	۱۰۹	۲٦
علاقه داری	کلدار	۷٦٤	۱۳	۱۷
علاقه داری	حضرت سلطان	۱۱٤۱	۲۱	۱۸
ولسوالی	روئی دوآب	۲۹۰۷	۱۹	۷
ولایت	سمنگان	۱٦٦۳۹	۳۰۱	۱۸

معارف :

تعداد مکاتب :

دهاتی	ابتدائی‌مستقل	متوسطه‌مستقل	لیسه	دارالمعلمین	مدارس‌دینی	میخانیکی	مسلکی
٦٤	۲۳	٦	٤	ـ	ـ	ـ	ـ

شفاخانه : (۱) .

مراکز صحی واساسی : ۳ باب .

مرکز صحی فرعی : ۱ باب .

موسسات صنعتی :

برق سمنگان بسرمایه ۲۱۳۰۰۰ـ افغانی شکل حقوقی لیمتد .

ذخایر معدنی : زغال ونمك .

ولایت غزنی

موقعیت : ولایت مرکزی

مساحت : ۲۲۷۹۷ کیلومترمربع .

نفوس : ۲٦٤۳۲ .

درجه : ۹ (ازنگاه ساحه) .

مرکز: غزنی .

ولایت غزنی ولایتیست درجنوب غرب کابل بین شصت وهفت وشصت وهشت سی وچهل ودودقیقه بیست وهفت وسی وشش ثانیه طول البلد شرقی وسی سه درجه نزده وچهل وچار دقیقه وچارده وچهل پنج ثانیه عرض البلد شمالی واقع است .

مرکزاین ولایت که آنهم بنام غزنی یاد میشود شهریست کهن که یکصدوسی وپنج کیلومتربه طرف جنوب غرب کابل واقع و از سطح بحردوهزار ودوصد وبیست متر ارتفاع دارد .

موقعیت جغرافیایی آن بین شصت وهفت درجه هجده طول البلد شرقی وسی وسی چار درجه چهل وچار دقیقه عرض البلد شمالی واقع است .

شهر مزبور درموضع بلندی واقع وباحصار متینی احاطه شده است . درقسمت شمالی شهر در بلندترین حصه این تپه بالاحصار غزنی قرار گرفته که قلعه جنگی مستحکمی میباشد، درحصار اطراف شهر برجهای محکمی موجوداست که درهنگام مدافعه شهرازآن ها کارگرفته میشد . هکذابه دورادور شهر آثار خندق قدیمی وبزرگی مشاهده میشودکه در زمانهای قدیم دروقت محاصره پرآب شده .

شهر قدیم غزنه در سه سمت خود که عبارت ازشمال جنوب غرب باشد سه دروازه داشته وبه نام دروازه بهلول دروازه بازراه ودروازه گنك یاد میشود .

صنعت پوستین دوزی ، مسگری ونقاشی درغزنی شهرت تاریخی داشته ولی متاسفانه لشکرکشی هاتاخت وتاز سلاطین مغلی و خونریزی هاوخرابکاری آنها تمام آثار آنراز بین برده ازجمله آثار باعظمت سلاطین غزنی که هنوز باقیست دومناربزرگی در مدخل دره دردهنه شهربه فاصله تقریباچارصد قدم ازیکدیگر فاصله دارند هریك ازین منار ها تخمینا هشتاد فت ارتفاع دارد در حاشیه های بالابه خط کوفی نام بانی منارنوشته شده است غزنی ازحیث اقتصادی مقام دوم رانسبت به کندهار دارد دریای غزنی طرف مشرق ولایت کندهاربه ارتفاع تقریبا دوصد متر افتاده است .

ازطرف شمال غرب وجنوب شرق غزنی را کوه های بسیار مرتفع احاطه کرده وساحه غزنی رابشکل بیضوی درآورده است زمستان غزنی طولانی وسردبوده که ازقوس الی‌اوایل حمل باطبقه ضخیم برف پوشیده میباشد .

درعصر غزنویان نخستین یونورستی یعنی دارالفنون افغانی درغزنی تاسیس شد. چنانچه بعقیده بعضی عمارات آن اکنون در حالت خرابه باقیمانده است .

پیشه مردم غزنی اکثرا دهقانی وباغداری میباشد عده زیادی هم اهل حرفه وصنعت بوده ودرفن خویش ماهراند .

درشهر غزنی ونواحی آن مزارات زیادوجود دارد ومشهور ترین آنها زیارت (حکیم سنایی زیارت بهلول دانا، زیارت علی بابا، زیارت شاه میرفالیزوان، تاج اولیا، خواجه بلغار، مرقد سلطان محمودکبیر، مرقدسلطان مسعود مرقد سبکتگین، مرقد سلطان حلقوم وزیارت شمس صاحب میباشد) .

دراخیر باید تذکر دادکه بند سراج از بندهای مشهور افغانستان است نیز درغزنی میباشدکه درسرسبزی غزنی نقش بارزی‌دارد وبندسردی غزنی نیربه‌آبادی ولایت غزنی و سرسبزی آن می افزاید .

دریاها: ارغنداب، غزنی ، آب ایستاده ترنگ نهاوه .

کوتلها: شش‌گاو، غورجوك، مزاووروازه ـ خواه .

پیداوار : میوه جات ، حبوبات انواع، پوستین وپوستینچه چوب ودستك

مربوطات :

نوع واحد اداری	اسم واحد اداری	مساحت به کیلومترمربع	نفوس به هزار نفر	کثافت نفوس در هرکیلومترمربع
مرکزولایت	غزنی	۳۲۸	٤۸	۱٤٦
علاقه داری	زنده جان	۲۵۸	۲٤	۹۳
علاقه داری	ده یك (رامك)	۷۳٦	۵۱	٦۹
علاقه داری	خواجه عمری	۱۷٤	۲۷	۱۵۵
ولسوالی	ناور	۵۸۱٦	۸۰	۱٤
ولسوالی	جغتو	۱۲٦۵	٦۵	۵۱
ولسوالی	جاغوری	۱۸۵۵	۸۳	٤۵
ولسوالی	مالستان	۱۹۳۰	۷۳	۳۸
ولسوالی	قره باغ	۱۷۹۹	۱۰٤	۵۸
ولسوالی	مقر	۸۱۵	٤٦	۵٦
علاقه داری	گیلان	۱۰٤۱	۳٤	۳۳

نوع واحد اداری	اسم واحد اداری	مساحت به کیلومترمربع	نفوس به هزارنفر	کثافت نفوس در هرکیلو متر مربع
علاقه داری	آب بند	۱۱۰۵	۲٤	۲۲
ولسوالی	اندر	۸۲۸	٦۹	۸۳
علاقه داری	گیرو	۸۷۷	۲۷	۳۱
ولسوالی	ناوه	۲۵۵٤	۳۹	۱۵
لوی ولسوالی	کتواز (زرغون ښهر)	۲۷۷	۳۹	۱٤۱
علاقه داری	سلطان خیل	۳۹٤	۳۳	۸٤
علاقه داری	جانی خیل	۹۸۳	۲۷	۲۸
علاقه داری	دیله (خوشامند)	۱۳٤٤	۱۷	۱۳
علاقه داری	اومنه	٤٦٤	۱۱	۲٤
ولسوالی	شرن	۵۸۰	۳۳	۵۷
علاقه داری	یوسف خیل	۵۵۰	۱۷	۳۱
ولسوالی	وازه خواه	۳۵۵۱	۲۵	۷
علاقه داری	وړممی	۳۲۷۲	۱٤	٤
ولایت	غزنی	۳۲۷۹۷	۱۰۱۰	۳۱

معارف :

تعداد مکاتب :

دهاتی	ابتدائی‌مستقل	متوسطه‌مستقل	لیسه	دارالمعلمین	مدارس‌دینی	میخانیکی	مسلکی
۷۷	٦۸	۱٤	۹	–	–	–	–

شفاخانه : (۲) .

مراکز صحی واساسی : ۷ باب .

مراکزصحی وفرعی : ۳ باب .

حمایهٔ طفل ومادر (کلینیك) : ۱ باب .

ذخایر معدنی : مس، آهن وطلا .

موسسات صناعتی :

شکل حقوقی	سرمایه	
لیمتد	۱۰۰۰۰۰ – افغانی	دغزنی دسنایی برښنا موسسه

مطبوعات : روزنامهٔ سنائی، سال تاسیس:۱۳۲۱ محل طبع : ولایت غزنـــی، لسان : پښتودری، تعداد صفحه : ٤ صفحه .

روزنامه سنائی درسال ۱۳۲۱ جریده ودرسال ۱۳۳۳ بروزنامه ارتقاء یافت .

ولایت غورات

موقعیت : غرب مملکت .

مساحت : ۳۸۷۵۸ کیلومترمربع .

درجه : ۷ (ازنگاه ساحه)

نفوس : ۱۰۵٤٦۹ .

مرکز: چغچران .

غورات (چغچران) یکی ازولایات افغـانستان بوده مرکزآن غور میباشد وبین خطوط شصت وچار وشصت وشش درجه یازده وپنج دقیقه وهجده وبیست وسه ثانیه طول البلد شرقی وسی وچاروپنج درجه بیست وشش دقیقه و چهل وهفت وپنجاه وپنج ثانیه عرض البلد شمالی واقع میباشد .

هوای زمستان آن نسبت بـرف بـاری شدیدیکه دارد نهایت سرداست . اراضی آن اکثرا هموار وحاصل خیزبوده ولی بعضـی حصص کوهستانی برای زراعت مساعد نیست زراعت آن عموما للمی کاری بوده وعبـارت ازگندم وجو است قسمت کشت آبی آن نیز بنابه وفرت آب، اینولایت فوق العاده حاصل خیز است .

شرقا محدود است به حکومـت لعـل و سرجنگل ، غرباًمتصل است به حکومتشهرك شمالا ملحق است به علاقه میمنه وسرپـل مزارشریف وجنوبا پیوسته است به حکومت شهرك .

ازچغچران دودریای بزرگ میگذرد کـه اولی رابه نام دریای هریرود ودومی آن بنام دریای مرغاب یادمیشود . اول الذکرازعلاقه سرجنگل ودومـی از حصـه هـزاره جـات سرچشمه میگیرد اما متاسفانه ازدریا های نام برده درخود چغچران استفاده به عمـل نمی آید، موقع آب خیزی دریاهای مذکـور ماه های حمل وثور میباشد .

راه های چغچران عموما کوهستانی بوده تنها سرك‌که ازبین چغچران بصورت خامه گذشته وبه سمت هرات امتداد دارد مورد استفـاده می باشد .

دریاها: فراه رود، هریرود ، مرغاب رود، ساخررود، سرپنك رود، خم شور

کوه ها: سلسله کوه سفید وسیاه کوه .

کوتل : کوتل تاخ آب .

پیداوار : گندم وجو .

مربوطات :

نوع واحد اداری	اسم واحد اداری	مساحت به کیلومترمربع	نفوس به هزار نفر	کثافت نفوس در هرکیلومترمربع
مرکز ولایت	**چغچران**	۱۱۷٦٤	۸۲	۷
ولسوالی	شهرك	۸۵۰٦	٦۱	۷
علاقه داری	ساغر	۲۷۷۱	۲۳	۸
ولسوالی	تولك	۲۹۵٦	۳۲	۱۱
ولسوالی	غورتیوره	۲۹۲۱	۵۹	۲۰
ولسوالی	لعل وسرجنگل	۵۱۱۵	٤٦	۹
ولسوالی	پسابند	٤۷۲٤	۳٦	۸
ولایت	غور	۳۸۷۵۷	۳۳۹	۹

معارف :

تعداد مکاتب :

دهاتی	ابتدائی‌مستقل	متوسطه‌مستقل	لیسه	دارالمعلمین	مدارس‌دینی	میخانیکی	مسلکی
۸۲	۳۰	۷	۳	–	–	–	–

شفاخانه : (۱) .

مراکز صحی واساسی : ۳ باب .

ذخایر معدنی : سرب وسیماب .

ولایت فاریاب

موقعیت : شمال غرب

مساحت : ۲۱۳۰٦ کیلو متر مربع .

درجه : ۱۲ (ازنگاه مساحه) .

نفوس : ۲۱٤۲٦۵ .

مرکز : میمنه

فاریاب یکی ازولایات افغانستان به شمار میرودکه قبلا به نام حکومت اعلی میمنه یاد می شد امروز نام ولایت فاریاب برآن گذاشته شده است . قسمت عمده این سرزمین از تپه های خاکی کوه هاوجنگلها تشکیل شده ولی آبهای‌جاری وفراوان درآن وجود ندارد . معهذادراثر بارانهای موسمی زمینه برای‌انجام فعالیت های زراعتی ومالداری مساعدمیباشد این عوامل طبیعی استکه ساکنین ایـن منطقه رابیشتر به شغل زراعت و فلاحت سوق داده است زمستان های سرد تابستان های‌گرم فاریاب نه تنها برای انتخاب شغل

مردم اینجا موثر است بلکه در انکشاف جسمی آنها نیز موثرواقع گردیده وافرادقوی هیکل وتوانا راببار آورده است .

موقعیت جغرافیایی فاریاب دراتصال حلقه اقتصادی و کلتوری شرق وغرب در ادوار گذشته رول بس مهمی تاریخی راداشته وبدین جهت نیزبرای مدتها بحیث کانون علم وادب معرفی شده است .

دریاها: میمنه، قیصار وشیرین تگاب .

کوه ها: سلسله کوه تیربند ترکستان .

جنگلات : پشتون کوت وکوهستان .

پیداوار: قالین، قالینچه ، پوست قره قل، حبوبات وپشم .

مربوطات :

نوع واحد اداری	اسم واحد اداری	مساحت به کیلومترمربع	نفوس به هزار نفر	کثافت نفوس در هرکیلومترمربع
مرکزولایت	میمنه	۳۱	۲۹	۹۳۶
ولسوالی	اندخوی	٤۹	٤٦	۹۳۹
علاقه داری	خان چارباغ	۱۰۵٦	۱۷	۱٦
علاقه داری	قرغان	۷۸۷	۲۱	۲۷
علاقه داری	قرم قول	۱۵۸۱	۱٤	۹
ولسوالی	پشتون کوت	۳۳۳۹	۱۱۷	۳۵
علاقه داری	کوهستان (لولاش)	۲۲۷۱	۱۷	۸
علاقه داری	المار	۱۵۲۵	٤۰	۲٦
ولسوالی	بلچراغ	۲۳٤۵	۳٦	۱۵
ولسوالی	شرین تگاب	۲۱۹۲	۵۱	۲۳
ولسوالی	قیصار	۲٤۲٤	۵٦	۲۳
ولسوالی	درزآب	۱۱۲۸	۳۱	۲۸
ولسوالی	دولت آباد	۲۵۹۸	۱۸	۷
ولایت	فاریاب	۲۱۳۲٦	٤۹۳	۲۳

معارف :

تعداد مکاتب :

دهاتی	ابتدائی مستقل	متوسطه مستقل	لیسه	دارالمعلمین	مدارس دینی	میخانیکی	مسلکی
۸٤	۵٤	۳	۷	ـ	۳	ـ	۱

شفاخانه : (۲) .

مراکز صحی واساسی : ٥ باب .

کلینیک حمایهٔ طفل ومادر : ۱ باب .

موسسات صناعتی :

اسم موسسه	سرمایه	شکل حقوقی
نیلکشی وصابونسازی روزی بای	۳۰۰۰۰۰ـ افغانی	لیمتد
شرکت برق دیزلی میمنه	۲٤۰۰۰۰۰ـ افغانی	لیمتد
برق دیزلی اندخوی	یك ملیون افغانی	لیمتد
دفاریاب دپنبهٔ صناعتی لیمتد	سه ملیون افغانی	لیمتد

ذخایر معدنی : گوگرد ونمك .

مطبوعات: روزنامهٔ فاریاب سال تاسیس :۱۳۲۲، محل طبع : ولایت فاریاب، لسان : پښتوودری، تعداد صفحه: ٤ صفحه .

ولایت فراه

موقعیت : ولایت غربی .

مساحت : ٥٩٥٩۰ کیلومتر مربع .

درجه : اول (ازلحاظ ساحه) .

نفوس : ۳٦٤۰۰۰ .

مرکز: فراه

فراه حوزه مشهوریست در جنوب غـــرب افغانستان که بین خطوط شصت وسه درجه چهل ونه دقیقهوپنجاه وشش ثانیه طول البلد شرقی سی ودودرجه پنجاه وسه دقیقه وپنجاه وشش ثانیه عرض البلد شمالی واقع وازسطح بحرتخمین هفتصد وپنجاه وهفت متر ارتفاع دارد، این سرزمین کهن که دردامنه قدیمه به سکاستیاناوسوم بوده درنگیانا فارسهانیمروز سیستان عرب ها زرنج وسجستان مینامیدند این شهر درآنوقت یکی از شهرهای مهـــم ودارای قلعه های متین بود اکثرامعبر بزرگ ومیدان مجادله جنگ آوران خارجی واقع بود رزم اوران درراه دفاع ازسرزمین خوددربرابر اجانب رول مهمی داشتهاندکه اززدوخوردهای شان آثارمفصلی موجود وگواه است. گویند که اسکندر، مقدونی بالشکربزرگی بـــرای تسخیر ممالك ایشیا ازین سرزمین گذر کرد زمستان رادر اینجاگذشتانده درسفرنامه خود ازهوای گرم وخوشگوار آن تعریف وستایش کرداین شهر زمانی مرکز وگاهی جـزو ا ز سیستان آنوقته نامیده شده درآن اعصـــار ازحیث تمدن ونفوس ازبلادمعروف و معمـور شناخته میشد، شهر فراه ازکابل هشتصدو نودودوکیلومتر مسافه دارد .

این منطقه نسبت به بسیاری از مناطـــق

مملکت درتابستان بیشترگرم است چنانچه بلندترین درجه حرارت تاچهل وهشت درجه وپایین ترین درجه حرارت درزمستان از دو درجه منفی پایان نرفته وزش بادعلی الاکثر ازسمت شمال غربی بوده ودر زمستان ایـن شمال موجب برودت هوا میگردد .

دریاها: فراه رود، خاشرود، رود فرسی، رودشین دند، هاروت رود، مالمند رود، رود یزدوان .

کوه ها: سیاه کوه، مالمند، سلسله کوه، افغان ریگ ودوان غر .

کوتلها: گردنه خوال وگردنه خیرآباد .

صحرا : دشت بکوا .

پیداوار: جو، پخته وگندم .

مربوطات :

نوع واحد اداری	اسم واحد اداری	مساحت به کیلومترمربع	نفوس به هزار نفر	کثافت نفوس در هرکیلومترمربع
مرکز ولایت	شهر فراه	۳۵۳۵	٤۷	۱۳
علاقه داری	خاك سفید	۱۳۵۹	۲٤	۱۸
ولسوالی	شیندند	۸٤۹۸	۸۷	۱۰
علاقه داری	فرسی	۲۵۰۰	۲۱	۸
ولسوالی	اناردره	۱۰٦۱۰	۱۹	۲
ولسوالی	بکوا	۲۰۸۱	۱۲	٦
ولسوالی	بالابلوك	۵۳۲۲	۳۱	٦
ولسوالی	قلعه کاه	٦۲۵٦	۲۷	٤
ولسوالی	گلستان	٦٦۰۲	۲۱	۳
ولسوالی	پرچمن	۷۱۵٤	۵۳	۷
ولسوالی	لاش جوین	۵۲۲۹	۲۲	٤
ولایت	فراه	۵۹۱٤٦	۳٦٤	٦

معارف :

تعداد مکاتب :

دهاتی	ابتدائی مستقل	متوسطه مستقل	لیسه	دارالمعلمین	مدارس دینی	میخانیکی	مسلکی
۵۸	۳٤	۱۲	۵	ـ	ـ	ـ	۱

شفاخانه : (۲) .

مراکز صحی واساسی : ۵ باب .   کلینیك حمایهٔ طفل ومادر: ۱ باب .

موسسات صنعتی :

اسم موسسه	سرمایه	شکل حقوقی
شرکت سهامی برق فراه	۶۳۰۰۰۰ــ افغانی	سهامی

ذخایر معدنی : مس .

مطبوعات: جریدهٔ سیستان، سال تاسیس:۱۳۲۶ محل طبع ولایت فراه، لسان: پښتو،
تعداد صفحه : ٤ صفحه .

ولایت کابل

موقعیت : ولایت مرکزی .

مساحت : ٤٧٢٠ کیلومتر مربع .

درجه : ۲۸ (ازنگاه ساحه) .

نفوس : ۱۸۸۳۹۱ .

مرکز: کابل .

موقعیت کابل مرکزدولت جمهوری‌افغانستان بوده‌که درشصت وهشت وشصت ونه درجه هفده وسی وپنج دقیقه وپنجاه وهشت ثانیه طول البلد شرقی سی وچهار درجه وسی و هشت دقیقه هجده وسی ثانیه عرض البلد شمالی واقع شده است .

وجه تسمیه و موقعیت شهر قدیمترین نام ایکه برای شهرکابل سراغ میشود کوبها است‌که درمورد رودخانه کابل درسرود های ویدی به‌کرات ذکرشده چون سرود های مذکور بطور متوسط درهزارو نهصدو یکهزارو چارصدقبل المیلاد سروده شده لـذا گفته میتوانیم که اقلاسه هزاروپنجصد سال است که این اسم داخل ادبیات آریایی شده معنی کلمه کوبهاهم تایك اندازه معلوم است زیرا (کو) دراکثر زبانهابه معنی آب‌میباشد. پس میتوان گفت که کوبها قدیمترین نا می است‌که درمورد رودخانه کابل استعمال شده دراوستا درجمله شانزده قطعه خـاك زیبای آریایی کابل درمرحله هفتم بنام ویکارنایاد شده .

بطلیموس جغرافیه نگار معروف یونانی که دروسط قرن دوم قبل المیلاد زندگی میکرد وکتاب اومفصل ترین جغرافیه قدیم آسیاست که نسبت به‌کشور ما معلومات قیمتـداری میدهد درفهرست شهرهای ولایت پاروپامیزاد ازکابل به نام کارواریاکابورا یادکرده است. درمیان قبایلی که بطلیموس دردامنه هـای جنوبی‌هندوکش‌قرارمیدهدیکی ازبولی‌تی‌هااست که قرارنظریه مکدونالداحتمال داردکابولیتی‌ها بعضی باشندگان‌کابل وگردونواحی‌آن باشد، اودی‌تیانانام‌دیگریست که‌ازطرف مؤرخین‌کلاسیک بشهرکابل‌داده‌شده بعضی‌مدققین به‌این فکراند که شکل اصلی این‌نام یوروستانابوده ودر سانسکریت حصار بلند معنی داشت وتقریبا درموردتمام قلعه‌های مستحکم که فرازکوه ها

استعمال میشد، اگر قرارنظریه‌کپتان‌کننگهم شکل خواندن مذکورکمی‌عوض شود‌پور توسپانا بدست می آید وهنوزهم درپشتو پورته معنی بلندوبالاراافاده میکند ودلالت می نماید کـه این نام وقتی درموردشهرکابل استعمال‌میشد که‌کابل حیثیت بالاحصار رابخـود داشـت کوفن وکوفس هم نامهایی است‌که مؤرخیـن یونانی برای رود خانه کابل داده اند .

بنداهی ازکابل بنام کابل ذکرکرده واین نزدیکترین لهجه قدیمی است‌که به لفظ نام امروزه مرکزکشورماسر میخورد .

کابل درقرن پنجم قبل المیلاد هنگـام فتوحات سیروس داخل قلمرو ومفتوحه اوشد داریوش پنجصد یاپنجصدوده قبل المیلاد از راه هریوا هرات وزنگوش هزاره جات کابل راعبور نموده ازدره خیبرداخل هند گـردیده وحصص مغربی هندرادرحوزه حکومت خـود داخل ساخت که بعدودریای سند بین حکومت فارس وسلطنت هند حدفاصل قرار گرفت .

کابل به این حالت خوددوام نمود تااینکـه اسکندریونانی داخل افغانستان شد اسکندر درسیصد وبیست وهشت قبل المیلادهندوکش راعبور نموده باختر راتسخیر وبه جانـب ماوراء النهرگذشت ولی درسال سیصدوبیست وهفت برگشته ازوادی کابل بطرف دره خیبر عبور نمود وبعدازفتح پنجاب ازراه بلوچستان به جانب بین النهرین رهسپار ودر سـال سیصدوبیست وسه قبل المیلاد فوت شددرین وقت‌کابل‌تحت‌اداره سلوکوس یکی ازسرداران یونانی قرار داشت که ازسیصدو دوازده الی دوصدوهشتادویك قبل ازمیلاددرباکتریاحکومت مینمود. متعاقبا درهندوستان (چندرا گـوپتا) قیام وحکومت موریاراااساس گذاشته برایالت جنوبی هندوکش که کابل نیز درآن داخـل بودتسلط یافت پاروپامیوس هندوکوه وپامیر وجدرویا یعنی بلوچستان درحوزه حکومـت موریا داخل شد. این حکـومت در زمـان آشوکانواسه چندراکوپتا توسعه یافت پس از آشوکا سلطنت موریایی هند تنزل وباکتریـا هم درسال دوصدوپنجاه قبل المیلاد ذریعـه دیودوتس مستقل گردید واخیر در حـوالی یکصدو بیست وشش قبل المیلاد سلطنـت روبه تنزل گذاشت درین وقت مناندربرکابل وپنجاب حکومت میکردکه حکومتش ازیکصدو شصت الی یکصدو وچهل قبل المیلاد دوام نموده . آخرین پادشاه یونانی در کـابـل هیرمایوس‌که ازبیست تابیست وپنج میلادی درکابل حکومت نمود در سنه نود قـم قوم دیگری بنام کوشان ظهورکرده باکتـریـا را استیلا نموده سلطنتی تاسیس کردند .

نخستین پادشاه این قوم‌که فیزین درحدود چهل یاپنجاه میلادی بـه سلطنت رسیـده باکتریا کابل وپنجاب رافتح کـرد. مـذهب بودایی دردوره این شاهان در کابل مستحکم ترشده اماکـن بـودایی درکابل بنا یافت . درسال پنجصد میلادی‌کابل ازدست‌کوشانیهای باقیمانده وبدست هیـاطلـه افتـاد کـه در اواخرقرن پنجم درنواحی دریای آمو تاختند

وفتوحات خودرا تاهند رساندند اما در وقت مهرکل یکی ازشاهان این سلاله از اطراف کشمیر اخراج شدند ودر اواسط قرن شش ازناحیه اوکس وبالاخره ذریعه خسرو و اول نوشیروان ازصحات شرق کاملا رانده شدند وکابل ازاداره ایشان خلاص گردید. متعاقب این واقعه سلسله دوم کوشانی در کابل تاسیس یافت که بنام کابل شاهان معروفند که تاسنه هشتصدوهشتاد میلادی ودوصدو شصت وهشت هجری زمام سلطنت کابلستان رابدست داشتندودرهمین زمان است که حمله اعراب مسلمان برکابل صورت میگیرد بدین گونه که درسنه بیست وهشت یاسی دو هجری هنگام خلافت حضرت عثمان (رض) مسلمین تحت قیادت عبدالرحمن بن سمره بن حبیب قریشی ازراه غزنی به کابل حمله کردند در اینوقت کابل شاه کوشانی شخص بودکه عربها اورا اعرج نامیده اند درپایان جنگ شهر کابل تسخیر وتعداد زیادی ازسپاه کابل شاه کشته زنان وفرزندان ایشان اسیر گرفته شد خود. اعرج هم دستگیر ومسلمان گردید وسالانه یك ملیون درهم خراج قبول کرد.

فاتحین پس ازفتح شهر ، عبدالرحمن تمیم رضی الله عنه بن قیس وجبیر (رض) راباچند نفرصحابه جهت تعلیم فرایض وآداب اسلامی درکابل گذاشته عودت کردند چندی پس ازعودت مسلمین، جیپال که بعدازاعرج به حکومت کابل رسیده بودازتادیه خراج ابا ورزیده حضرت تمیم وجبیر رضی الله عنهما بااصحاب کرام به معیت ایشان به شهادت رسیدند باردیگر درسال هفتادونه هجری ششصدونود وهشت هنگام خلافت عبدالملك مروان بسه سرکردگی عبدالله بن ابابکر مینویسند که حاکم سیستان بود بکابل حمله ورشد و از طرف رتبیل یازنبیل کابل شاه به شکست فاحش مواجه گردید لیکن دوسال بعد یعنی درسنه هشتادویك هجری یاهفتصد میلادی عبدالملك لشکر بزرگی رابه سر کردگی عبدالرحمن بن الشعب جهت فتح کابل اعزام نمود وهنگامیکه عبدالرحمن باعسکر خود در غزنی رسید خودش به غرض فتح غزنی در آنجامتوقف ویکعده عسکر رازیر اداره لیث ابن قیص رضی الله عنه بطرف کابل فرستاده چون این عسکر زیر دیوارهای کابل رسید زنبیل هم لشکر خودرا به مقصد دفاع درعقب دیوار برنیرکش هاتقسیم نمود ودیری نگذشته بودکه عبدالرحمن نیزازغزنی فارغ وبکابل رسیده ودیوارشهررا درمعبرده مزنگ کنونی چند جای سوراخ وشهرکابل راتسخیر نمود. دریـن جنگ حضرت لیث رض الله عنه به شهادت رسید وازطرف عبدالرحمن درموضعیکه حاضراً بنام شاه دوشمشیره علیه الرحمه معروف است مدفون شد عبدالرحمن درمسال های اهل هنودراکه دردوطرف دریاآباد بود تماماً تخریب وتنهایك درمسال راپائین کوه آسمایی بحال خود گذاشته، اکنون هم موجود است ونیز مسجدی درپهلوی مرقدشاه دوشمشیره (ع) بنانمود بعداً ازطرف نصیرالدین همایون بن

بابرشاه مجدداً تعمیر واخیراً ازطرف والده اعلیحضرت امان الله خان بحالت موجوداعمار شده وبه‌نام مسجدشاه دوشمشیره علیه‌الرحمه معروف میباشد این مسجد اولین مسجـدی شمرده شده‌که بدست مسلمین اعراب درکابل بنایافته است .

درسال یکصدو هفت هجری عبد هشـام امین بن اسدبن عبدالله القسری حاکم‌خراسان غرجستان وکابل بلکه افغانستان رادرحکومت خراسان داخل ساخت، اماکابل را نگهداشته نتوانست تااینکه دروقت هارون الرشید به سال یکصدو هفتادویك هجری به امرجعفربن محمدالشعب پسرش عباس باقشون بزرگـی به‌کابل حمله وآنرا باردیگر فتح نمو ولـی همین‌که برگشت دیری نگذشته بود که شاه کابل ازاطاعت دربارخلافت سرکشید تااینکه باردیگر دردوصد وپنجاه و هفت هجـری یعقوب لیث صفاری به فرمان المعتمد بـن المتوکل عباسی بعدازفتح بلخ برکابل تاخته کابل رافتح نمود زنبیل یارتبیل شاه کـابل شکست فاحشی خورده به ماوراورود سندفرار نمود وتاوقتیکه حکومت صفاری صاحب قدرت بودکابل نیزدرتصرف اوقرار داشت ولی‌پس ازضعف صفاری کابل ازدست آنها برآمـد ودرین هنگام مردم دیگری‌که اصلا هندی‌بوده مذهب برهمایی داشتند به سرکردگی شخصی بنام‌کالاله ظهورکرد ویك سلسلهٔ شاهی جدید رادرکابل تاسیس کردند که مذهب برهمایی نیزذریعه ایشان درکابل رواج یافت درسال سیصدو شصت وشش هجری کابل درحوزه فتوحات سبکتگین مؤسس دولت غزنوی داخل گردید هنگامیکه درسال پنجصدو چهل وهفت هجری حکومت غزنی بدست علاؤالدین غوری منقرض شدکابل بدست غوریان درآمدوتاسنه ششصدودوازده هجری سلطنت غوری بدست علاؤالدین محمدتکش خوارزمشاه به‌آخررسید بعدازچندین کشمکش وردوبدل حکـام دوره، سلطنت به میرزا ابوسعید بهـادر خان بن سلطان محمد میرزا رسیدکه‌کابل درین وقت ذریعه میرزا الغ بیگ پسرش اداره میکردید. ولی الغ بیگ‌درسنه نهصدوهفت هجری در کابل فوت وپسرش عبدالرزاق به سبـب بی کفایتی ازدست امرا فرارومحمد مقیم نام پسرامیرذوالنون بالشکری آمده کابل راتصرف شد، اماظهیرالدین بابر ازین واقعه خبر شد برکابل هجوم ودرربیع الثانی نهصدوده هجری کابل راتسخیر ودارالملك خود قرار داد که رونق زیادگرفت . هنگامیکه مرکز به دهلی انتقال یافت‌کابل بحیث یك صوبه ذریعـه پسرانش اداره میگردید آخرین والی کـابل ازطرف شاهان دهلی وقت حمله نادرشـاه افشار نصیرخان نام داشت نادرشاه بروزسه ربیع الاول یکهزارویکصدوپنجاه ویك هجری به قریه هندکی کابل وارد شد بالاحصـار کابل ازجانب رحیم دادخان کوتوال مسدود ولی پس ازدفاع جدی مفتوح گردیده نادربعد ازفتح کابل جانب هندحرکت نمود در سال یکهزارویکصدو شصت هجری احمد شاه بابا

درانی ازطرف قوم به پادشاهی انتخاب شد و موصوف برسم و زمان نادرشاه افشار اورا به حیث والی کابل گذاشت وچند ساله مالیات کابل راکه برای نادرشاه میبرد از نزد ش با ز یافت کرد لیکن دیری نشدکه نصیرخان تمرد نمود واحمدشاه بابا همکه عازم هند بود دراواخر سال یکهزارویك صدوشصت هجری کابل راتصرف نموده نصیرخان راتبعید نمود ، موصوف می خواست کابل را مرکز قرار بدهد برای این منظوردرسال یکهزارو یکصدو شصت هجری امرتعمیر دیوار بزرگی رادرشهرکابل دادکه به اهتمام سردارجانخان سپه سالارش انجام یافت این دیوار یازده مهره داشته ودروازه های ذیل درشهر کابل موجود بوده است :

۱ـ دروازه کندهاری درده مزنگ .

۲ـ دروازه سردارجانخان .

۳ـ دروازه سفیددرسلام خانه خاص .

٤ـ دروازه بیت درعقب مسجدعیدگاه .

٥ـ دروازه لاهوری .

٦ـ دروازه گذرگاه .

بعدازرحلت احمدشاه بابا پسرش تیمورشاه درسال ۱۱۸٦ هجری به پادشاهی رسید در سال یکهزارویکصدو نودهجری ۱۷۷٦میلادی کابل رسما مرکز سلطنت قرار گرفت که اینك تاکنون مرکزکشورما میباشد .

دریاها : کابل ولوگر .

کوتلها: یك لنگه، خیرخانه، لته بند و ارغنده .

پیداوار : غله‌جات، میوه جات، تازه‌وخشك.

مربوطات :

نوع واحد اداری	اسم واحد اداری	مساحت به کیلومترمربع	نفوس به هزار نفر	کثافت نفوس در هرکیلو مترمربع
مرکز ولایت	کابل	۱۳٥	۷٤۹	٥٥٤۸
ولسوالی	بگرامی	۲۲٤	۳۰	۱۳٤
علاقه داری	خاك جبار	۸۷٦	۳٤	۳۹
ولسوالی	چاردهی	۱٤۰	۱۳۷	۹۷۸
علاقه داری	چارآسیاب	۲٦۱	٤۲	۱٦۱
ولسوالی	ده سبز	٦٤۸	٦۲	۹٦
ولسوالی	سروبی	۱۱٥۹	۲۹	۲٥
ولسوالی	پغمان	٤۱۳	۱۳۳	۳۲۲
ولسوالی	شکردره	٤۱۸	٦۷	۱٦۰
ولسوالی	میر بچه‌کوت	٦۳	٤٤	٦۹۸

نوع واحد اداری	اسم واحد اداری	مساحت به کیلومترمربع	نفوس به هزار نفر	کثافت نفوس در هر کیلومترمربع
علاقه داری	کلکان	٤٢	٥٤	١٢٨٦
ولسوالی	قره باغ	١١١	٥٤	٤٨٧
علاقه داری	استالف	٢٠٤	٢٩	١٤٢
ولایت	کابل	٤٧٢٠	١٤٦٣	٣١٠

معارف :

تعداد مکاتب :

ولایت کابل :

دهاتی	ابتدائی‌مستقل	متوسطه‌مستقل	لیسه	دارالمعلمین	مدارس‌دینی	میخانیکی	مسلکی
٣٤	٧٠	١٢	٨	ـ	ـ	ـ	ـ

شهر کابل :

دهاتی	ابتدائی‌مستقل	متوسطه‌مستقل	لیسه	دارالمعلمین	مدارس‌دینی	میخانیکی	مسلکی
ـ	٧٠	٨	١٩	٣	٣	١	١١

شفاخانه : ٩ باب .

مراکز صحی واساسی : ٦ باب .

مراکزصحی وفرعی : ٨ باب .

کلینیك حمایة طفل ومادر: ٩ باب .

موسسات صنعتی :

اسم موسسه	سرمایه	شکل حقوقی
حجاری ونجاری	٩٦٠٠٠٠٠ـ افغانی	سهامی
سهامی اقتصاد	٥٨٤١٠٠٠ـ افغانی	سهامی
شرکت عمومی برق	٣٤١٧٢٨٩٢ـ افغانی	تصدی دولت
چرمگری وبوت دوزی	١٤٠٠٠٠٠٠ـ افغانی	سهامی
شرکت عمومی نساجی	٤٦١٨٥٥٣٨٨ـ افغانی	سهامی
شرکت سرویس ورکشاپ	٤١٠٤٠٠٠ـ افغانی	سهامی
فابریکه برق سروبی	٢٤٠٠٠٠٠٠ـ افغانی	تصدی دولت
شرکت سمنت جبل السراج	٣٠٠٠٠٠٠ـ افغانی	سهامی

اسم موسسه	سرمایه	شکل حقوقی
مطبعه ملی	۱۵۰۰۰۰ ـ افغانی	لیمتد
موسسه اقبال وعبدالمجید	۱۵۰۰۰۰ ـ افغانی	لیمتد
شرکت زیمنس افغان لیمتد	۱۵۰۰۰۰۰ـ افغانی	لیمتد
شرکت تضامنی ایماق	۱۰۰۰۰۰۰ـ افغانی	تضامنی
داکبر صناعتی لیمتد	چهار ملیون افغانی	لیمتد
دمنصوری دتاراوگوټ جوړولومؤسسه	یك ملیون افغانی	خصوصی
دشیرپورلیمتد صناعتی ورکشاپ	یك ملیون افغانی	لیمتد
موزائیکسازی بهزاد	نه صد هزار افغانی	خصوصی
کوکاکولا دفتری	دوملیون افغانی	تضامنی
دستگاه فلزی وسمنتی ایندیمار	۲۰۰۰۰۰ـ افغانی	لیمتد
دافغان دوړیو اوبدلو لیمتد	۶۲۵۰۰۰۰۰ـ افغانی ایزادبه (۱۵۰)ملیون افغانی	لیمتد
مؤسسه اعتماد ورکشاپ	شش لك وپنجاه هزارافغانی	شخصی
مؤسسه صناعتی نوروزی	یکنیم ملیون افغانی	سهامی
دستگاه ساختمانی افغان	یکصدملیون افغانی	دولتی
دستگاه عبدالروف مقصودی	یك ملیون وپنجصد هزار	تضامنی
دزینت بکس جوړولو موسسه	۳۰۰۰۰۰ـ افغانی	خصوصی
دناکل دمکرونی جوړولو موسسه	۳۰۰۰۰۰ـ افغانی	خصوصی
دپکتیا صنعتی موسسه	۷۹۰۰۰۰ـ افغانی	خصوصی
موسسه مصنوعات کیمیاوی	۳۰۰۰۰ـ افغانی	لیمتد
موسسه صناعتی توفیق	۱۰۰۰۰۰ـ افغانی	شخصی
موسسه تخنیکی نیاز	۳۰۰۰۰۰ـ افغانی	شخصی
صالح ورکشاپ	۷۰۰۰۰ـ افغانی	تضامنی
چینی سازی شاکر	۷۷۰۰۰۰۰ـ افغانی	لیمتد
موسسه صنعتی وتزیینات	۳۰۰۰۰۰ـ افغانی	لیمتد
مؤسسه موزائیك خشت سمنتی	۱۰۰۰۰۰۰ افغانی	لیمتد
مؤسسه سپوږمی	۸۰۰۰۰ افغانی	لیمتد
شرکت صنایع کوچك	۲۰۰۰۰۰ افغانی	تضامنی

اسم موسسه	سرمایه	شکل حقوقی
شرکت بافندگی صاحب	۳۰۰۰۰۰۰ـ افغانی	سهامی
تجارتی معارف	۱۱۳۱۸۸۰ افغانی	دولتی
دستگاه ابریشم بافی رؤفی	۲٤۰۲٤٤ افغانی	لیمتد
مؤسسه نساجی امید	۵۵۰۰۰۰۰ افغانی	سهامی
شرکت سهامی کارخانجات جنگلك	۵۰۰۰۰۰۰ افغانی	سهامی
کمپنی اندیمار افغان	۳۲۰۰۰۰۰ افغانی	سهامی
دافغان فلز مؤسسه لیمتد	سه ملیون افغانی	لیمتد
موبل سازی صوفی غلام رسول	صد هزار افغانی	خصوصی
دپروان کانکریتی مؤسسه	یکصد هزار افغانی	خصوصی
مطبعهٔ آریانا	یك ملیون افغانی	خصوصی
صناعتی میوه پاکی پروان	پنج ملیون افغانی	سهامی
بوت دوزی محمداعظم وشرکاه	یك ملیون افغانی	تضامنی
دکابل صناعتی مؤسسه	۱۵۰۰۰۰۰ افغانی	خصوصی
پریست نساجی	یازده ملیون افغانی	لیمتد
سنگ شکنی عبدالاحد	یکصد هزار افغانی	خصوصی
دپکتیا کیمیاوی مؤسسه	سه صد هزار افغانی	خصوصی
بافندگی مرادی	۱۲۵۰۰۰۰ افغانی	لیمتد
برادران غزنوی	٤۰۰۰۰۰ افغانی	تضامنی
پلاسکو افغان	۲۰۰۰۰۰ افغانی	تضامنی
بافندگی جاوید	۱۵۰۰۰۰ افغانی	خصوصی
دآریانا شیرینی اوکرباس جوړولومؤسسه	یك ملیون افغانی	خصوصی
شرکت میوه کابل	۲۰۰۰۰۰۰ افغانی	سهامی
مؤسسه فیروز	٤۵۰۰۰۰ افغانی	لیمتد
ایزادبه (۱٦۵۱۸۷)	۱٦۳۵۰۰۰ افغانی	لیمتد
دشفیع تخنیکی صناعتی مؤسسه	یکهزاروسه صدملیون افغانی	دولتی
دبغلو اوودانولو موسسه	سه ملیون افغانی	سهامی
دعمراناتو صنعتی ورکشاپ	دوملیون افغانی	تضامنی

اسم موسسه	سرمایه	شکل حقوقی
دشنسب سرویس موسسه .		
دصاعد صناعتی مؤسسه	۱۰۶۰۰۰۰ افغانی	شخصی
مؤسسه کیمیاوی توفیق	۵۰۰۰ افغانی	لیمتد
دافغان میوی سمون شرکت	۱۷۰۰۰۰۰۰۰ افغانی	سهامی
مؤسسه کیمیاوی خیبر	۱۰۰۰۰۰ افغانی	لیمتد
پشتنی مطبعی مؤسسه	۴۰۰۰۰۰ افغانی	لیمتد
مؤسسه تخنیکی اتفاق	یك ملیون افغانی	لیمتد
ورکشاپ توخی	پنجاه هزارافغانی	خصوصی
فلزی مصنوعاتو مؤسسه	۲۰۰۰۰۰ افغانی	سهامی
دقادری مؤسسه	۷۰۰۰۰۰ افغانی	خصوصی

ذخایر معدنی : مس .

تعداد پوهنتون ها: پوهنتون کابل، حربی پوهنتون .

لست روزنامه ها، مجلات و جرایدیکه درمرکزچاپ میگردد :

شماره اسم	آدرس	وقت نشر	سال‌تأسیس
۱ـ روزنامه جمهوریت	مطابع دولتی	صبح	۱۳۵۲
۱ـ روزنامه انیس	مطابع دولتی	عصر	۱۳۰۶
۳ـ روزنامه هیواد	مطابع دولتی	عصر	۱۳۲۸
٤ـ روزنامه کابل تایمز	مطابع دولتی	عصر	۱۹٦۲
۵ـ مجله ژوندون	مطابع دولتی	هفته وار	۱۳۲۷
٦ـ مجله پشتون ږغ	رادیو افغانستان	ماهانه	۱۳۱۹
۷ـ مجله ننگرهار	مطابع دولتی	ماهانه	۱۳۳٦
۸ـ مجله کندهار	مطابع دولتی	ماهانه	۱۳۲۹
۹ـ کمکیانو انیس	مطابع دولتی	هفته وار	۱۳٤۷
۱۰ـ مجلهٔ جمهوریت	مطابع دولتی	ماهانه	۱۳۵۲
۱۱ـ مجلهٔ فلکلور وادب	وزارت اطلاعات کلتور	ماهانه	۱۳۵۳
۱۲ـ مجله پیام حق	وزارت اطلاعات کلتور	ماهانه	۱۳۳۲
۱۳ـ مجله افغانستان	وزارت اطلاعات کلتور	ماهانه	۱۳٤٦
۱٤ـ آریانا	انجمن تاریخ	ماهانه	۱۳۲۲

شماره اسم	آدرس	وقت نشر	سال تأسیس
۱۵ـ آریانا افغانستان	موسسه کابل تایمز	ماهانه	۱۳۲۵
۱۶ـ مجله ادب	پوهنځی ادبیات	دوماهه	۱۳۳۱
۱۷ـ مجله میرمن	میرمنو ټولنه	ماهانه	۱۳۳۲
۱۸ـ مجلهٔ عرفان	وزارت تعلیم وتربیه	ماهانه	۱۲۹۶
۱۹ـ افغان طبی مجله	پوهنځی طب	سه ماهه	۱۳۳٤
۲۰ـ ساینس	پوهنځی ساینس	سه‌ماهه	۱۳٤٤
۲۱ـ وږمه	پوهنځی ادبیات	دوماهه	۱۳۳٦
۲۲ـ حقوق	پوهنځی حقوق	سه ماهه	۱۳۲۵
۲۳ـ علم وفن	پوهنځی زراعت	ماهانه	۱۳٤۱
۲٤ـ مجله جغرافیا	پوهنځی ادبیات	سه‌ماهه	۱۳٤۵
۲۵ـ اوقاف	قضاء وزارت عدلیه	سه‌ماهه	۱۳٤۱
۲٦ـ مجله قضاء	وزارت عدلیه	ماهانه	۱۳۰۹
۲۷ـ افغانستان بانک	دافغانستان بانک	ماهانه	۱۳۳٦
۲۸ـ پولیس	وزارت داخله	ماهانه	
۲۹ـ کرنه	وزارت زراعت	ماهانه	۱۳۳۱
۳۰ـ مجله کابل	پشتو ټولنه	ماهانه	۱۳۱۰
۳۱ـ ننګرهار پوهنتون مجله	ننګرهار پوهنتون	شش‌ماهه	۱۳۵۵
۳۲ـ اردو	وزارت دفاع ملی	ماهانه	۱۲۹۹
۳۳ـ مجله حربی پوهنتون	حربی پوهنتون	سه‌ماهه	۱۳٤۳
۳٤ـ جریده رسمی	وزارت عدلیه		
۳۵ـ جریده عاطفه	سره میاشت	پانزده روزه	۱۳٤۹
۳٦ـ جریده زیری	پشتو ټولنه	هفته‌وار	۱۳۱٦
۳۷ـ جریده اقتصاد	اتاقهای تجارت	هفته‌وار	۱۳۱۰
۳۸ـ جریده پامیر	ښاروالی	هفته‌وار	۱۳۲۹
۳۹ـ جریده ګرځندوی	ریاست ګرځندوی	ماهانه	
٤۰ـ جریده رهنمای خانواده	انجمن رهنمای خانواده	دوماهه	۱۳٤۸
٤۱ـ مجله کهول	وزارت اطلاعات کلتور	دوماهه	۱۳۵۵
٤۲ـ مجله جمهوری پلوشه	وزارت اطلاعات کلتور	دوماهه	۱۳۵۵

شماره اسم	آدرس	وقت نشر	سال تأسیس
۴۳ـ مجله روغتیا ژورنال	وزارت صحت عامه	دوماهه	۱۳۵۵
۴۴ـ روغتیازیری	وزارت صحت عامه	ماهانه	۱۳۲۴
۴۵ـ شمیر خپرنه	ریاست احصائیه مرکز	سه ماهه	۱۳۵۵
۴۶ـ پکتیا	وزارت اطلاعات کلتور	ماهانه	۱۳۵۵
۴۷ـ مجله بخوان وبدان	وزارت تعلیم وتربیه		۱۳۳۳
۴۸ـ نشریه پالندوی	پوهنتون کابل		۱۳۴۷
۴۹ـ مجله معادن وصنایع	وزارت معادن وصنایع	سه ماهه	۱۳۵۴
۵۰ـ مجله عمران	وزارت فواید عامه	ماهانه	۱۳۵۵
۵۲ـ افغان هنداره دملگروملتو اوافغانستان گده خپرونه .		سه‌ماهه	۱۳۵۵

ولایت کندز

موقعیت : شمال مملکت .

مساحت : ۷۹۲۶ کیلو مترمربع .

درجه : ۲۴ (ازنگاه ساحه) .

نفوس : ۱۱۴۰۲۵ .

مرکز: کندز .

کندز ولایتیست درشمال افغانستان که موقعیت جغرافیایی آن بین ۶۸درجه و۵۲دقیقه و۱۱ ثانیه طول البلد شرقی ۳۶درجه‌و ۵۸ دقیقه و۳۰ ثانیه عرض البلد شمالی واقع است .

کندز نیم قرن ازجنگلات ونیزار ها مملو بوده وآبادی کمتر وجود داشت امروزصورت یك شهر رابخود گرفته است سرکهای قیر شده عمارات بیشمار ، دکاکین زیبا ومساجد جامع آن رونق آنجا رابلند برده است .

در کندز بسا فابریکه هابه فعالیت افتاده ازقبیل فابریکه روغن نباتی، چینی سازی صابون سازی وفابریکات حلاجی پنبه‌وغیره .

عایدات مهم آن استحصال پنبه بوده که دراقتصادیات مملکت و استحصال اسعار خارجی رول مهمی رابازی میکند. آب وهوای کندز درتابستان گرم ودرزمستان سردمیباشد اسپ های کندز خیلی هاخوشنما، قشنگ و قوی بوده وبرای سوارکاری خیلی مساعد وخاصتا اهالی آنجا اسپ رابرای بز کشی تربیه میدارند .

دریا: کندز .

کوه ها: قره باتور، کورتا .

کوتل : **ایرگنك** .

پیداوار: قالین باب، پخته، لبلبو، نیشکر شالی وخربوزه .

مربوطات :

نوع واحد اداری	اسم واحد اداری	مساحت به کیلومترمربع	نفوس به هزار نفر	کثافت نفوس در هرکیلومترمربع
مرکز ولایت	شهرکندز	۷۰۱	۱۰۸	۱۵٤
علاقه داری	علی آباد	٤۲٦	٥۰	۱۱۷
ولسوالی	امام صاحب	۱٥٤٥	۹۲	٦۰
ولسوالی	خان آباد	۱۰۸۳	۸٥	۷۹
ولسوالی	ارچی	۷۸٦	۳٦	٤٦
ولسوالی	قلعه زال	۲٤۱۷	٤۲	۱۷
ولسوالی	چاردره	۹٦۹	٥٥	٥۷
ولایت	کندز	۷۹۲۷	٤٦۸	٥۹

معارف :

تعداد مکاتب :

دهاتی	ابتدائی‌مستقل	متوسطه‌مستقل	لیسه	دارالمعلمین	مدارس‌دینی	میخانیکی	مسلکی
٥۲	٤٦	٤	۸	۱	۲	–	–

شفاخانه : ۲ .

مراکز صحی واساسی : ۲ باب .

کلینیک حمایهٔ طفل ومادر: ۱ باب .

موسسات صنعتی :

اسم موسسه	سرمایه	شکل حقوقی
شرکت سپین زرکندز	۲۰۰۰۰۰۰۰ـ افغانی	سهامی
چینی سازی کندز	۳۳٦٦٥۰۰ـ افغانی	سهامی

مطبوعات: جریدهٔ کندز، سال تاسیس :۱۳٥۱، محل طبع ولایت‌کندز، لسان: پښتو دری، تعداد صفحه ٤ .

ولایت کندهار

موقعیت : جنوب غرب .

مساحت : ٤٩٣٧١ کیلومتر مربع .

درجه : ٤ (ازلحاظ مساحه) .

نفوس : (١٦٩٦٨٨) .

مرکز: کندهار .

کندهار یکی ازولایات افغانستان است که مرکز ولایت مذکورنیز به نام کندهار یاد میشود وبعداز کابل بزرگترین شهر های افغانستان میباشد. که ازسطح بحر تخمینا یکهزاروهفتادوهفت متر بلند واز گرشك یك صدویازده کیلومترفاصله دارد .

این ولایت درشصت وچاروشصت وهشت درجه هشت وپنجاه و یك دقیقه و دوازده ثانیه طول البلد شرقی وبیست ونه وسی و چار درجه دوازده وسیزده دقیقه وبیست وپنج ثانیه عرض البلد شمالی واقع میباشد .

کندهار درمیان اراضی حاصل خیز وادی ترنك افتاده که ازدریای ترنك ذریعه یك سلسله کوه هاجدا میشود ، این کوه هارا تورکانی یعنی سنگ سیاه مینامند.که ازسطح زمین تقریبا سیصد وهشت متربلند است . طرف شمال غرب کندهار سرك کابل شروع میگردد که مشهورترین وقدیمترین راه تاریخی بشمارمیرود .

کندهار ازکابل ٥٩٥ کیلومتر واز هرات ٦٤٧ کیلومتر مسافه رادارا می باشد. شهر فعلی کندهار شکل مستطیل رابخود گرفته که طول آن درهزارویکصدوسی وسه متر و عرض آن به یکهزاروسه صدوهشتاد وهفت متر میرسد ومساحهٔ آن در حدود تقریبا ١٩٥٨٠٥ کیلومترمربع است. بلندی دیوار های قدیمی آن ازهفت الی ده متروعرض آن پنج متربوده است عمارات کندهار بصورت عموم گنبدی اعمار گردیده است ازبین شهرکندهار چهارسرك بزرگ به چار سمت کشیده که درمرکز تقاطع مینمایند، درچهار سمت کندهار دروازه بزرگ موجود است که بنا م دروازه عیدگاه یاد میشود .

راجع به وجه تسمیهٔ کندهار نظریات و عقاید مختلف است بعضی منشاء آنرا از الکزاندره تصور میکنند برخی باین عقیده می باشندکه چون مهاجرین کندهار به این سرزمین آمدند اسم کندهاره راباخودآوردند وعربها آنراقندهار خواندند نام قدیم ولایت کندهار هرخوتیش بودکه هردوتس آنراهراواتی وسایریونانیان ارخزیاخوانده اند .

درشهرکندهار مقبره های اشخاص برجسته ونامدار افغان وجود داردکه عمده ترین آ ن مقبره اعلیحضرت احمدشاه باباست که درآنجا مدفون میباشد. همچنان آرامگاه های رجال معروف وشهدای فداکارو وطن مانند مقبره میرویس بابا درکوکران وهمچنین در موضع میوند مقابر شهدای میوند وخرقه شریف درکندهار وجود داردکه ذریعه احمدشاه بابا درسال یکهزارویکصدوهشتادودوازده بدخشان به کندهار آورده شد .

درجمله تقسیمات مناطق افغانستان ازدرك آب وهوامیتوان گفت که حصص وسطی بیــن ارتفاع نه صدالی یکهزاروسه صد متر واقع‌اند، آب وهوای این‌حصص خشك‌بوده اندازهٔ باران سالانه کندهار تقریبا یکصدو پنجاه میلــی مترمیرسدکندهار اگرچه درتابستان ندرتاً تابه درجه چهل وپنج درجه سانتی گراد گــرمی دارد مگرفضای وسیع وباغهای کثیراوآبهای روان ارغنداب اعتدالی رابه‌این منطقه مهــم افغانستان بوجود آورده‌که حرارتش غیرتحمل نبوده وفرق زیادی بین حرارت‌شب وروز آن دیده نمیشود .

دریاها: ارغستان، ارغنداب، ترنگ، بنــد دهله، معروف ناوه، سالسون ناوه دوری‌رود.

کوهها: شین غر، شاه مقصود، غرکوتکی زیارت غز، هدی غر، لوړغر .

پیداوار: میوه جات تازه وخشك ، پشم .

مربوطات :

نوع واحد اداری	اسم واحد اداری	مساحت به کیلومترمربع	نفوس به هزار نفر	کثافت نفوس در هرکیلومترمربع
مرکزولایت	شهرکندهار	٥٣٥٩	٢٠٩	٣٩
ولسوالی	سپین بولدك	٤٣٩١	٥٤	١٢
ولسوالی	شیگه	٢٩٦١	٢٩	١٠
ولسوالی	دند	٥٣١	٦٧	١٢٦
علاقه داری	دامان	١٣٧٣	٢٩	٢١
ولسوالی	ارغستان	٤٣٠٨	٦٨	١٦
ولسوالی	خاکریز	١١٢٩	٣٨	٣٤
علاقه داری	غورك	١٦١٨	١٦	١٠
علاقه داری	نیش	١٧٤٤	١٥	٩
ولسوالی	شوراباك	٤٩٦٤	٢٢	٤
علاقه داری	ریگ	٥١٣٥	١٧	٣
ولسوالی	ارغنداب	٥٨٦	٣٩	٧
ولسوالی	پنجوائی	٣٩٨٩	٦١	١٥
ولسوالی	میوند (کشك نخود)	١٠٤٢٤	٤٧	٥
ولسوالی	شاولی کوت (هله)	٢٩٣١	٣٦	١٢
ولسوالی	معروف	٣٢٤٥	٥٦	١٧
ولایت	کندهار	٤٩٣٦٨	٨٠٣	١٦

معارف :

تعداد مکاتب :

دهاتی	ابتدائی‌مستقل	متوسطه‌مستقل	لیسه	دارالمعلمین	مدارس‌دینی	میخانیکی	مسلکی
۷۷	٤۷	۱۰	۱۰	۱	۲	۱	–

شفاخانه : ۱

مراکز صحی اساسی : ٤ باب .

مراکز صحی فرعی : ۲ باب .

کلینیک حمایهٔ طفل ومادر: ۱ باب .

موسسات صنعتی :

اسم موسسه	سرمایه	شکل حقوقی
شرکت پښتون قندهار وگوگرد سازی	۹۰۰۰۰۰–افغانی	سهامی
پشمینه بافی قندهار	۵۲۲۹۸٦۲– افغانی	سهامی
موسسه حاجی محمد حسن	۱۰۰۰۰۰۰–افغانی	تضامنی
موسسه تخنیکی حاجی عبدالله	۳۰۰۰۰۰– افغانی	تضامنی
دمومن موسسه	۱۳۰۰۰۰۰–افغانی	تضامنی
شرکت صادراتی میوه کندهار	٤۰۰۰۰۰۰– افغانی	سهامی
دکندهار یخی لیمتد	۳۰۰۰۰۰۰– افغانی	لیمتد
دکارگری صناعتی لیمتد موسسه	۱۵۰۰۰– افغانی	لیمتد
دپست سهامی شرکت	یکصدوهفتادوپنج ملیون افغانی	سهامی
دافغان صناعتی موسسه	صد هزار افغانی	خصوصی
دمنصف صناعتی موسسه	یکصد وپنجاه هزارافغانی	خصوصی
دباکرخي دترمندوجوپولو فابریکه	۱۳۰۰۰۰۰– افغانی	تضامنی

ذخایرمعدنی : سنگ‌مرمر، مس، طلا، سرب‌ونمک .

مطبوعات: روزنامه طلوع افغان ، ســال‌تاسیس ۱۳۰۰ . محل طبع: ولایت کندهار، لسان : پښتو، تعدادصفحه : ٤ .

طلوع افغان درسال ۱۳۰۰ هفته وار وبعدادرهفته دوبار بلسان پښتوودری، بعدآدرسال ۱۳۱٤ کاملا بلسان پښتوبقسم روزنامه بـه‌نشرات خودآغاز کرد. مجلهٔ کندهار درسال ۱۳۳۹ بتعداد ٤۲ صفحـه بلسان پښتو درولایت کندهار ماهوارچاپ میگردد .

ولایت لغمان

موقعیت : ولایت شرقی .

مساحت : ۷۲۲۷ کیلومتر مربع .

نفوس : ۱۲٤۲٦٤

درجه : ۲۳ (ازلحاظ مساحه) .

مرکز: میترلام .

لغمان اقلیم حاره وبری دارد، دریای لغمان که‌ازکوهساران نورستان نبعان ذریعه دوشاخه علاقداری های علی شنگ و الینگار راطی وبالاخره درحصهٔ مرکزی حکومت لغمان باهم یکجاشده ومجدداً نام واحدی رابه خودگرفته درحدود چارباغ بادریای کابل یکجا میشود. این دریابه سر سبزی وشادابی آن منطقه خیلی هاکمك نموده واستفاده خوبی ازآن مینمایند .

زمین لغمان مستعدهرنوع حاصلات زراعتی وسردرختی بوده وچنانچه برنج، گندم‌ونیشکر بوفرت حاصل‌میدهدکه برعلاوه‌تکافوی‌اهالی‌آنجا قسمت زیادی آنرا بفروش میرسانند. درجه حرارت درموسم تابستان دربعضی حصص تا حدود چهل وسه وحتی چهل وپنج درجه سانتی گراد صعود میکند .

دریاها: علینگار، علیشنگ، پشال وکابل

کوهها: کوه‌گوشت ومرسمبر .

کوتلها : چمار .

پیداوار : برنج، گندم، نیشکر وجواری .

مربوطات :

نوع واحد اداری	اسم واحد اداری	مساحت به کیلومترمربع	نفوس به هزار نفر	کثافت نفوس در هرکیلومترمربع
مرکز ولایت	میترلام	۵۳٤	۷٦	۱٤۲
ولسوالی	قرغه ئی	۲۷٦	۵۱	۱۸۵
ولسوالی	علینگار	۸۳۸	٤۸	۵۷
ولسوالی	علیشنگ	۷٤۵	۳۵	٤۷
علاقه داری	دولت شاه	۷۰۳	۲۳	۳۳
ولسوالی	نورستان	۳٦۳۷	۳۹	۱۱
ولایت	لغمان	٦۷۳۳	۲۷۲	٤۰

معارف :

تعداد مکاتب :

دهاتی	ابتدائی‌مستقل	متوسطه‌مستقل	لیسه	دارالمعلمین	مدارس‌دینی	میخانیکی	مسلکی
۳۳	۲۸	۸	۵	—	—	—	—

شفاخانه : ۱ .

مراکزصحی اساسی : ۳ باب .

مراکز صحی فرعی : ٤ باب .

کلینیك حمایهٔ طفل ومادر: ۱ باب .

ولایت لوگر

موقعیت: ولایت مرکزی .

مساحت : ٤٤۰۹ کیلومترمربع

درجه : ۲۷ (ازلحاظ مساحه) .

نفوس : ۱۱۲۵۷۹.

مرکز: پل علم .

ولایت لوگر ازناحیه شمال مربوط است به چهارآسیاب وازطرف غرب به دایزنگی و مربوطات ولایت غزنی از جانب شرق بولایت پکتیا ، این ولایت که ازشرق به غرب تقریبا طولانی افتاده آب وهوای آن در فصل تابستان معتدل بوده ودرایام زمستان خیلی‌ها سرد است اهالی آنجااکثرآزراعت پیشه بوده وبعضا به تربیه حیوانات وتجارت اشتغال دارند ولایت لوگرعلی‌العموم غله ریز بوده ودارای حاصلات زراعتی وسردرختی میباشد.

دریا: دریای لوگر .

کوه : سپین غر .

کوتلها : خرپیچیك ولته کوی .

مربوطات :

نوع واحد اداری	اسم واحد اداری	مساحت به کیلومترمربع	نفوس به هزار نفر	کثافت نفوس در هرکیلومترمربع
ولسوالی	بره‌کی برك	۳۲۹	۸۰	۲٤۳
علاقه داری	خوشی	٤۷۷	۲۷	۵۷
علاقه داری	چرخ	۷٦۰	۳۵	٤٦
ولسوالی	محمدآغه	۱۰۱۷	٤۰	۳۹
ولسوالی	ازرو	۷۷۰	٤٤	۵۷
مرکزولایت	پل علم (کلنگار)	۱۰۵٦	۸۸	۸۳
ولایت	لوگر	٤٤۰۹	۳۱٤	۷۱

معارف :

تعداد مکاتب :

دهاتی	ابتدائی‌مستقل	متوسطه‌مستقل	لیسه	دارالمعلمین	مدارس‌دینی	میخانیکی	مسلکی
۳٤	۲۰	۱۱	٤	–	–	–	–

شفاخانه : ۱ باب .

مراکزصحی واساسی : ۳ باب
مراکزصحی فرعی : ٤ باب .
ذخایرمعدنی : شیشه، مس، کرومیت، مرمروکوراتس .

ولایت ننگرهار

موقعیت : ولایت شرقی .
مساحت: ۱۸۳٦ کیلومترمربع .
درجه : ۲۵ (ازلحاظ مساحه) .
نفوس : ٤٦۹٦۰۹ .
مرکز: جلال آباد ، (جلال کوت) .

جلال آباد ازکابل به مسافه تقریبا یکصدو هشتاد ودوکیلومتربسر راه کابل ، پشاور ویکتیا دریای بهسود که آنرا دریای کابل هم مینامند واقع وبه خط هفتاددرجه بیست وهفت دقیقه وپنجاه وچهار ثانیه طول البلد شرقی وخط سی وچاردرجه بیست وشش‌دقیقه دوثانیه عرض‌البلد شمالی بوده واز مواضع زیبای افغانستان بشمار میرود .

جلال آباد چندین بارخراب ودوباره آباد شده، جلال آبادازطرف بابرشاه بنا یافته اماجلال آبادکنونی درزمان اکبرشاهنشاه هند تعمیر گردیده واسم جلال الدین را بخود گرفت درسال‌یکهزاروهفتصدوسی وچار ازطرف امیردوست محمدخان اشغال گردید وبعدازآن درجنگ اول افغان وانگلیس ازطرف قوای متهاجم انگلیسی اشغال شد. درسال‌یکهزارو هشتصدوچهل دوزلزله شدید شدکه نیمه زیادی آنراخراب وتباه ساخت و در سال یکهزاروسه صدوهفت شمسی حین شورش داخلی بعضی عمارات عصری آن از طرف اشرارآتش زده شد، این منطقه در موسم زمستان سرسبز بوده برف گیرنه می باشد آب وهوای آن درتابستان بسیارگرم و در زمستان‌معتدل‌میباشد. ندرتاً یخبندی‌خفیفی‌هم به مشاهده میرسد درتابستان باران ندارد . زمستان، اوایل بهارموسم بارانی است چون سطح جلال آبادپست بوده آب های رود بار کابل ومعاونین آن ازقبیل آبهای غوربند . پنجشیر، لوگر، تگاب، علیشنگ، الینگار، سرخاب، کنروغیره درین منطقه وصل میشود وازآب های فراوان ودایمی رودخانه ها ی متذکره استفاده میگردد .

اراضی ننگرهار یکی ازحاصل خیزترین و معمورترین علاقه های افغانستان بشمارمیرود سالانه بمقدار زیادی غله باب خصوصا برنج باریك ولك ، گر، شکربه پیمانهٔ وسیع‌ازین منطقه بکابل و دیگر مناطق مملکت ارسال می گردد . در ولایت ننگرهار ا ر ا ضی آ ن د و فصل حا صل میدهد درزمستان هم نباتات ازنشو ونمای خودبازنمی ماند ، باین سبب درجلال آباد باغهای مشهور از حیث قشنگی وسر سبزی نظیری ندارد، درختان سرو وغیره اشجار مثمروغیرمثمر مخصوصا درمناطق‌گرمسیررونق

وزیبایی منطقه را دوبالا گردانیده است. نارنج، مالته، سنتره، مته، لیمو، خرما وغیره ازحاصلات عمده این منطقه بشمارمیرود چند سال پیش اراضی وسیع اطراف جلال آباد بایروبی حاصل‌بوده اشعه سوزان خورشید به بته هاوعلف هامجال رشد ونمو نمیداد، درسال یکهزارو نهصدو شصت بـر اساس موافقه منعقده بین افغانستان و اتحادشوروی کارهای اولیه برای ساختمان تاسیسات بزرگ آبیاری درآنجاآغاز شد. فارمهای جدید زیبای آن دوچندشده است . چیزیکه برای تماشای بیشتر موزون است آثار تاریخی هده‌میباشد که دربیست کیلومتری شهرجلال آباد موقعیت دارد تمدن قدیم بودایی راور آنجا نمایندگی میکند .

جلال آباد نه تنهابه تجارت ترانزیت شهرت دارد بلکه صنایع دستی آن حتی بهرات و میمنه نیزمیرسد، درین صنایع دستی‌خصوصا لنگی آن‌که ازنخ وابریشم ساخته میشـود خیلی شهرت دارد

دریاها : لندی سین، کنر سین، کابل ؤ سرخرود .

کوهها: تورغروسپین غر .

کوتلها: خیبر، پارون .

پیداوار: میوه جات، برنج، نیشکر، گندم، جواری .

مربوطات :

نوع واحد اداری	اسم واحد اداری	مساحت به کیلومترمربع	نفوس به هزار نفر	کثافت نفوس در هرکیلومترمربع
مرکزولایت	**جلال آباد**	۲۹۰۰	۵۸	۲۰
لوی ولسوالی	شنوار (غنی خیل)	۱۷۹	۳۰	۱٦۸
علاقه داری	دربابا	٤۲۷	۲٦	٦۱
علاقه‌داری	بتی‌کوت(نادرشاه‌کوت)	۱٤۷	۳۵	۲۳۸
ولسوالی	رودات (شاهی‌کوت)	٦٦۱	۵۱	۷۷
علاقه داری	چپرهار	۱۸۵	۳۰	۱٦۲
ولسوالی	مهمند دره	۲۸۱	۳۸	۱۳۵
علاقه داری	لعل پور	۵۳۰	۲۲	٤۲
ولسوالی	نازیان	۹۱	۲۲	۲٤۲
ولسوالی	ده بالا	٤۷۹	۳٤	۷۱
ولسوالی	اچین	٤٦۳	۵۹	۱۲۷
ولسوالی	کامه	۱۷٤	۵۵	۳۱٦

نوع واحد اداری	اسم واحد اداری	مساحت به کیلومترمربع	نفوس به هزار نفر	کثافت نفوس در هرکیلومترمربع
ولسوالی	گوشته (خواجه‌زیور)	٥٤٥	٢٤	٤٤
ولسوالی	سرخ رود	٣٨٣	٦٤	١٦٧
علاقه داری	بهسود	٢٢٠	٢٧	١٢٣
ولسوالی	حصارك	٦٤٢	٣٨	٥٩
ولسوالی	شیوه (کوزکنر)	٣٢٧	٥٩	١٨٠
علاقه داری	دره نور	٣٣١	٢٩	٨٨
ولسوالی	خوگیانی	٥٨	٥٣	٩١
علاقه داری	پچیروآگام	٣٥٨	٣٠	٨٤
علاقه داری	شیرزاد (ماماخیل)	٥٨٣	٥١	٨٨
علاقه داری	نرنگ وبادیل	١٦٤	١٨	١١٠
ولسوالی	خاص کنر	٣٣٠	١٩	٥٨
ولایت	ننگرهار	١٨٦٣٦	١١٥١	٦٢

معارف :

تعداد مکاتب :

دهاتی	ابتدائی‌مستقل	متوسطه‌مستقل	لیسه	دارالمعلمین	مدارس‌دینی	میخانیکی	مسلکی
٦٥	٢٨	١٣	٦	١	٣	—	١

پوهنتون ننگرهار (١) .

شفاخانه : ٣ باب .

مراکز صحی واساسی : ١١ باب .

مراکز صحی فرعی : ٢ باب .

کلینیك حمایهٔ طفل ومادر: ١ باب .

اسم موسسه	سرمایه	شکل حقوقی
شرکت سهامی صناعتی ننگرهار	٨٠٠٠٠٠ــ افغانی	سهامی

ذخایرمعدنی : کرومیت، تباشیر .   مطبوعات : روزنامه ننگرهار سال تاسیس: ١٢٩٧، محل طبع: ولایت ننگرهار، لسان :پښتو، تعداد صفحه : ٤ .

مجلهٔ ننگرهار بلسان پښتوازسال ١٣٣٦در ٤٢ صفحه ماهوار چاپ میگردد .

ولایت وردگ

موقعیت : ولایت مرکزی .
مساحت : ۹٦۹۹ کیلومترمربع.
درجه : ۲۰ (ازلحاظ مساحه) .
نفوس : ۱٤۸۵۱۷ .
مرکز: میدان ښار .

آب وهوای میدان وردك درفصل تابستان معتدل ودرایام زمستان سرد میباشد. اراضی آن اکثر کوهستانی بوده ودر دامنه هـای تپه زاروبین دره هاافتاده که چنـدان حاصل خیزنمیباشد مگرقسمتی ازاراضی آن‌که د ر سواحل دریاووادی های عریضی واقع گردیده قشر آنراگـل های فیاض کـه سیلابهـای بهاری معمولا د ر اطـراف دریـا پخش میکند تشکیل داده این اراضی برای نمـوی هرنوع حبوبات علی العموم برای زرع ونموی گندم، جو، جواری وشالی استعدادادارد. پیشه اهالی بطور اکثر دهقانـی و تربیه حیوانات بوده معدن سنگ مرمردرمنطقه خروتی واقع مرکز حکومتی ومعدن سلیت درقریه‌کهنه‌خمار که آنهم بکارافتاده‌است . معدن‌ابرك درتکانه نیزکشف گردیده است .

دریا: هلمندرود .

کوه ها: کوه بابافولادی. سلسله‌کوه‌پغمان.

پیداوار: گندم. جو. جواری وغیره‌حبوبات.

مربوطات :

نوع واحد اداری	اسم واحد اداری	مساحت به کیلومترمربع	نفوس به هزار نفر	کثافت نفوس در هرکیلومترمربع
مرکزولایت	میدان شهر	۳۵۱	۳۷	۱۰۵
علاقه داری	جل ریز	۱۱۳۹	۳۱	۲۷
علاقه داری	نرخ	٤۸۰	۲۲	٤٦
ولسوالی	چك وردك	۱۱۹۲	۳۰	۲۵
علاقه داری	دایمیرداد	۱۳۵۷	۵٦	٤۱
ولسوالی	مرکزبهسود	۲۱۹۸	۷۵	۳٤
ولسوالی	حصه اول بهسود	۱۳۲۷	٤۹	۳۷
ولسوالی	سیدآباد	۱۰۳۳	۵۱	٤۹
علاقه داری	جغتو	٦۲۲	۲۱	۳٤
ولایت	وردك	۹٦۹۹	۳۷۲	۳۸

معارف :

تعداد مکاتب :

دهاتی	ابتدائی‌مستقل	متوسطه‌مستقل	لیسه	دارالمعلمین	مدارس‌دینی	میخانیکی	مسلکی
۳۷	۲۵	۱۲	۵	—	—	—	—

شفاخانه : ۲ باب .

مراکزصحی اساسی : ۲ باب .

مراکز صحی فرعی : ۲ باب .

ذخایر معدنی : سرب وابرك .

ولایت هرات

موقعیت : غرب .

مساحت : ۳۸۷۹۹ کیلومترمربع .

درجه : ۱۶ (ازلحاظ مساحه) .

نفوس : ۱۸۵۳۹۳ .

مرکز: هرات .

هرات بطرف شمال غرب کشورواقع و در شصت ودودرجه یازده دقیقه طول البلدشرقی وسی وچاردرجه بیست ویك دقیقه عرض‌البلد شمالی قرارگرفته وبه فاصله یکهزارویکصدو وشصت دوکیلو متر ازشهرکابل براه غزنی کندهار، فراه وهفتصد وشصت وهشت‌کیلو متر ازراه هزاره جات فاصله دارد .

این ولایت ازدوران قدیم تاکنون خیلی اهمیت داشته مرکز تجارت بوده اگرچه بارها دراثرتاخت وتازجنگ آوران پایمال گردید. ولی ازیکطرف حاصل خیزی وشادابی این وادی بی نظمی های هنگام بحران راچاره‌کرده وازطرفی موقعیت جغرافیایی و تجارتی این ولایت ازقدیم تاکنون اهمیت اقتصادی‌داشته وقبل ازانکشاف دریانوردی یگانه راه کاروان هندوبلادچین با دنیای غرب بوده است .

این ولایت که درکتیبه های داریوش(هری) تحریر گردیده به مرورایام ازآریانا منحرف شده وبنام آریه وآریانه گفته شده است . مؤرخین مینویسندکه اسکندرمقدونی هرات را بنام قدیمی آن ارتاکان که به‌معنی شهرشاهی مردم آریه است نامیده بعد از مرگ نادرافشار یکهزاروهفتصد وچهل ونه میلادی اعلیحضرت احمدشاه باباهرات رااز دست اجانب نجات داده ودرسنوات یکهزاروهشتصد وسی وهشت ویکهزار هشتصدوپنجاه وپنج میلادی دومرتبه براین شهر حمله آورد . نه سال بعد براثرحملهٔ دومین ایرانیان اعلیحضرت دوست محمدخان توانست باردیگر هرات رااز‌حملات اجنبیان مصئون نگاه دارد.

هرات یك شهر باستانی بوده وآثارتاریخی زیادی داشته، شهرهرات دربین‌دوکوه‌مرکزیت داشته ووادی شادابی رادارااست درین وادی

قریه های زیادی تاکستان ها،کشت زار ها وباغهای قشنگ وجود داردکه نظر بیننده را بخودجلب میکند. جلگهٔ هرات عبارت از یك وادی بزرگ ومعموراست‌که عموما توسط نهر بزرگی ازهریرود ازآن استفاده اعظمی‌مینماید.

هرات نسبت به‌کابل گرم تریوف باری‌کم وباران کافی وفراوانی دارد درموسم تابستان بادشدیدی ازسمت شمال بوزیدن آغازکرده وبدون وقفه درشب وروز جریان داشته ـ قوه وزش آن بدرجه است که آسیاب ها ی بادی رامیتوان توسط آن بحرکت در آورد این باد در هرات بنام یکصدو بیست روزه مشهور است که چهارماه دوام میکند اگرباد موسمی آن نمی بودآب وهوای هرات خیلـی گرم میبود. مگربه آنهم آب‌وهوای‌هرات‌خیلی‌ها هاسالم وصحت بخش میباشد .

صنایع پارچه بافی ازقبیل قناویز، قالین. گلیم ، شالبافی ، نمدبافی، پارچه جات نخی وابریشمی که اکثرآنهاراخانمها انجام میدهند به کثرت وجود دارد اهالی درصنعت معماری مهارت بس شایسته داشته وعلاوتا پرورش کرم پیله بیشتربه علاقه جات غوریان‌خصوصا زیارتگاه برنابادشیبان زنده جان شیند نـد عمومیت داشته‌که پیداوار صنعتی این منطقه اهمیت تجارتی زیادی دارد .

دستکش پتی، جراب، پتوی‌برك وکرك‌که ازپشم آهوساخته میشود ازپیداوار صنعتی آنجا است شیر خشت پسته و قـره قلی، پوست روباه، دله خفك سگ آبی هم‌دستیاب وبرای صادرات مملکت خدمت خوبی مینماید.

مسجد جامع شریف بنای وسیع است‌که‌در گوشه شمال شرق واقع‌گردیده این جامـع شریف رااصلا غیاث الدین ابوالفتح بن سام که ازسلاله غوراست بنانموده است، سبـب بنای این مسجد بزرگ حضرت فخر علمای اسلام فخرالدین رازی رحمت الله علیه‌بوده رازی ملقب به اب الخطیب ابوعبدالله محمد ابن عمررازی میباشد .

دریاها: هریرود، جوی درآب، رودشرواب، رودگلران، رودکرخ، دریای اولنگ ورودگز.

کوه ها: سفیدکوه ، فیروزکوه .

کوتلها: رباط ، سرخ تلخ‌وآب‌خوش‌رباط .

پیداوار: پخته، برنج، گندم،گلیم وقالین.

مربوطات :

نوع واحد اداری	اسم واحد اداری	مساحت به کیلومترمربع	نفوس به هزار نفر	کثافت نفوس در هرکیلومترمربع
مرکزولایت	شهرهرات	۳۵٦۸	۱۵۷	٤٤
ولسوالی	انجیل	۱۲۹۹	۱۱۰	۸۵
ولسوالی	گذره	۱۵۹۷	۸۵	۵۳
ولسوالی	پشتون زرغون	۱۷۳۷	٤۵	۲٦

نوع واحد اداری	اسم واحد اداری	مساحت به کیلومترمربع	نفوس به هزارنفر	کثافت نفوس در هرکیلو متر مربع
ولسوالی	گلران	۵۷٦۹	٦۱	۱۱
ولسوالی	کشک	۲۹۲۳	٤۸	۱٦
ولسوالی	غوریان	۵۵۳۰	٤۱	۷
ولسوالی	اوبه	۲۲٤۰	۳٤	۱۵
علاقه داری	چشت شریف	۱۹۳٦	۲٤	۱۲
ولسوالی	کرخ	۲۰۵۰	۳۳	۱٦
ولسوالی	زنده جان	۱۸۲۸	۳۹	۲۱
ولسوالی	کوهستان	۱٤۰٦	۲٤	۱۷
ولسوالی	ادرسکن	۱۰٤٤۰	۳۲	۳
ولایت	هرات	۳۸۷۹۹	۷۳۳	۱۹

تعداد مکاتب :

دهاتی	ابتدائی‌مستقل	متوسطه‌مستقل	لیسه	دارالمعلمین	مدارس‌دینی	میخانیکی	مسلکی
۷۳	۷۱	۱٤	۷	۱	۳	ـ	۱

شفاخانه : ۲ باب .

مراکز صحی اساسی : ٤ باب .

کلینیك حمایهٔ طفل ومادر: ۱ باب .

موسسات صنعتی :

اسم موسسه	سرمایه	شکل حقوقی
موسسه صنعتی حسن زاده	۱۰۰۰۰۰۰ـ افغانی	لیمتد
موسسه تخنیکی حسن زاده	۱۰۰۰۰۰۰ـ افغانی	لیمتد
موسسه تخنیکی برادران	۵۰۰۰۰۰ـ افغانی	لیمتد
میکانیکی اطمینان	۱۵۰۰۰۰۰ـ افغانی	لیمتد
تخنیکی جلالی	۳۵۰۰۰۰ـ افغانی	لیمتد
دمحمد ناصرمنجم بافندگی	۱۰۰۰۰۰ـ افغانی	شخصی
شرکت صناعتی پنبه هرات	ده ملیون افغانی	سهامی

ذخایرمعدنی : آهن ، زغال، ونمك .

مطبوعات : روزنامه اتفاق اسلام سال تاسیس : ۱۲۹۹، محل طبع: ولایت هرات،

لسان: پښتوودری، تعداد صفحه : ٤ .

مجلهٔ هرات درسال ۱۳۱۱ در٤٤ صفحه پشتوودری درولایت هرات بطبع آغاز نموده وماهوار میباشد .

ولایت هلمند

موقعیت : جنوب غرب .

مساحت : ٦۲۳۳۷ کیلومترمربع .

درجه : ۳ (ازلحاظ مساحه) .

نفوس : ۸٤۱۱٥ .

مرکز: لشکرگاه .

هلمند یکی ازولایات افغانستان میباشد در عصراوستایی‌که ازآن سه هزارسال میگذرد ورودخانه هیرمندبه نام هتومنت وشهرمعروف این وادی زرنج بنام (ازرنگاوزرنگ) یادمیشد که مرکزتمام سیستان بشمار میرفت .

تسمیهٔ درانجیان وانجیاناکه ازهمان زرنگار نام قدیم اوستایی شهرزرنج بمیان آمده‌است واین همان علاقه ایست‌که بیك تعبیر دیگر علاقه نیمروز قرون وسطی رادربر می گرفت سایر شهرهای این ناحیه همه آب های فراوان وباغستان ونخلستان داشتند و به آبادان وبانعمت وآب فراوان وروان وهوایی خوش برگردان رودهیرمند باکشت وبذربسیار خوش شهری بودداراي‌آب های روان‌وکاریزها وجای‌نعمت. بست‌که هنوزخرابه‌های بالاحصار وباره وبروج آن برلب رودهیرمند درمجاورت محل التصاق هیرمندوارغنداب موجود است باغها ونخلستان وتاکستان داشت وحاصل خیزی آن شهره آفاق بودوانگور و خرمای فراوان بارمیداد شهر ودهکده های بسیار دیگر مثل قرنین، رام شارستان طاق رودبار، پشناوران، سروان وغیره درین نواحی افتاده وهرکدام معاملات تجارتی رونقی بسزای پیدا کرده بودتحقیقات باستانی که ازهفت الی هشت سال باین طرف درعلاقه بست شروع شده است دریك فرسنگی شمال شرق بست سه کروهی ونه‌کیلومتری خرابه قصرباعظمتی رامکشوف ساخته است‌که مؤرخین وشعرای چکامه سرای افغانستان مانند استادابوالفضل بیهقی واستاد ملك الشعرا عنصری واستاد فرخی شاعربزرگ وزبردست و بی نظیر سیستانی به نامهای لشکرگاه و کوشك سلطنتی دشت لکان یادکرده اند وازیادگار های عصر باعظمت سلاطین مقتدر غزنوی محمود کبیرزابلی وپسرش سلطان مسعود بود وازخود محوطه ها، قصرها، باغهای‌شکار کبوترخانه، مساجد، حمامهاداشت ومقربزرگ نظامی غزنویان بشمار میرفت وازجمله هزارو هفت صدویادوهزاردوفیل های سلطنتی عده بیشتر درهمین جانگه داری میشد وتقررسپاه محتشم سلطانی در ینجا خودبه سرسبزی و شادابی وحاصل خیزیٔ بست ولشکرگاه و اراضی مجاوران حکایه میکند .

تاریخ ازبند های نام میبردکه برای‌آبیاری شهر بسته شده بودمانند بندکندك‌که روی دریای هیرمند بناشده بودکه اراضی دراطراف کدکوی بطرف شمال شهر واقع بود آبیاری می گردید . بندهای دیگر بنام بند ریگ وبند مفسدان یاد شده وشهر بزرگ زرنج دارای دروازه های متعدد بودکه بنا هـای درنودرکوکویه ورنشیك وورطعام یاد میشد ودرمقابل این درهاجوی هایی جاری بود که به نام خوددرهاباسم جوی ورگنه جوی ورنو جوی درطعام یادمیشدند وهمه آنها ازرودخانه هلمند آب میگرفتند .

دریاها: هلمند، موسی قلعه، رود بانی ، بندکجکی ، نزادرود .

کوه ها: سلسله کوه بغران، نوزاد کوه خانشین، کوه ملك دوکان، کوه کشته گان.

کوتل : کوتل شیبیان .

پیداوار: جو، پخته، گندم، میوه جـات، گلیم، لبنیات وسنگ مرمر .

مربوطات :

نوع واحد اداری	اسم واحد اداری	مساحت به کیلومترمربع	نفوس به هزار نفر	کثافت نفوس در هرکیلومترمربع
مرکزولایت	لشکرگاه (بست)	۲۰۲۲	۲۲	۱۱
علاقه داری	ریگ (خانشین)	۷٤۱٤	۱٤	۲
ولسوالی	نهرسراج (کرشك)	۱٦٦۳	۲۸	۱۷
علاقه داری	ساربان قلعه(سنگین)	۲۹۱	۱٦	٥٥
ولسوالی	موسی قلعه	۱۳٦۲	۳۳	۲۲٤
علاقه داری	کجکی	۱۹۳۹	۳۰	۱٦
ولسوالی	نوزاد	٤٥٦۰	۲۹	٦
علاقه داری	واشیر	٤۱۰٥	۱٦	٤
ولسوالی	گرمسیر(درویشان)	۲۰۲٥۷	۱۰	٥ر۰
ولسوالی	نادعلی	٤٦۹۷	۱۲	۳
ولسوالی	ناوه بارکزائی	٦٥۷	۲٥	۳۸
ولسوالی	باغران	۳٥۸۷	٤۲	۱۲
ولسوالی	دیشو	۹۷۸۲	۱۱	۱
ولایت	هلمند	٦۲۳۳٦	۲۸۸	٥

معارف :

تعداد مکاتب :

دهاتی	ابتدائی‌مستقل	متوسطه‌مستقل	لیسه	دارالمعلمین	مدارس‌دینی	میخانیکی	مسلکی
۷۲	٤٤	۱۱	٦	–	–	–	۱

شفاخانه : ۱ باب .

مراکز صحی اساسی : ۲ باب .

کلینیک حمایهٔ طفل ومادر : ۱ باب .

موسسات صنعتی : فابریکه روغن نباتی .

ذخایر معدنی : نمك

مطبوعات: جریدهٔ هلمند سال تاسیس :۱۳۳۲، محل طبع ولایت هلمند، لســان : پښتو، تعداد صفحه : ٤ .

ولایت کنرها

موقعیت : ولایت شرقی .

مساحت : ٤٦٩۳ **کیلومتر مربع .**

درجه : ۲۱ (ازنگاه ساحه) .

نفوس : ۳٤۷۱۸۷ .

درجه : ۲۰ (ازلحاظ نفوس) .

مرکز : اسعد آباد .

مربوطات :

نوع واحد اداری	اسم واحد اداری	مساحت به کیلومترمربع	نفوس به هزار نفر	کثافت نفوس در هرکیلومترمربع
ولسوالی	برکنر	۹۰۸	۳۳	۳٦
ولسوالی	سرکانی	۲۹۹	۱٥	٥۰
ولسوالی	کامدیش	۱۷٤٤	۳۰	۱۷
ولسوالی	چوکی	۲٤۹	٤۱	۱٦٥
ولسوالی	درهٔ پیچ	۱۱۲۱	۳۱	۲۸
علاقه داری	چپه دره	۲۲۹۷	۱۹	۸
علاقه داری	نری	۳۷۷	۱۳	۳٥
علاقه داری	دان گام	۲۳٦	۱۲	٥۱
علاقه داری	برك متال	۱۹۷۷	۱۸	۹

نوع واحد اداری	اسم واحد اداری	مساحت به کیلومترمربع	نفوس به هزار نفر	کثافت نفوس در هرکیلومترمربع
علاقه‌داری	(دره مزار) نورگل	۳۷۰	۳۲	۸۷
ولایت	کنرها	۹۵۷۸	۲٤٤	۵۸٦

دریاها : لندی سین ، کنرسین .

کوتلها : پارون .

تعداد مکاتب :

دهاتی	ابتدائی‌مستقل	متوسطه‌مستقل	لیسه	دارالمعلمین	مدارس دینی	میخانیکی	مسلکی
۸۲	٤۲	۱۹	۷	—	—	—	—

مراکزصحی اساسی: چوکی‌دره پیچ‌کامدیش‌ونورستان .

معادن : ازجملهٔ معادن کشف شده کنرها یکی گروپ بیرل درهٔ پیچ میباشد .

کشور های جهان

البانیا

مساحت : یازده هزار ویکصد میل مربع مرکز آن شهر تیرانا . نفوس آن دو ملیون چهار صدو هشتاد هزار .

پول رائج این کشور بنام لیك یاد میشود.

البانیا از جمله کشور های سوسیا لیستی ساحه بالقان به شمار رفته وبه طول ۲۲۵ میل در ساحه شرقی بحیره ادریا تیك ساحه تنگ وباریکی را اشغال نموده است .

این کشور با یوگوسلاویا ،ویونان همسرحد میباشد ازکوهای مشهور آن کوراب رامیتوان نام برد که قلعهٔ آن دارای ارتفاع بیش از سه هزار متر میباشد .

منابع وصنایع :

اکثریت مردم البانیا به پیشهٔ زراعت اشتغال دارند بااز دیاد وسرازیر شدن کمك های جمهوریت مردم چین ، کشور پروگرام های وسیع زراعتی وصنعتی را رویدست گرفته است .

تاسیسات صنایع مدرن در البانیا رو به پیشرفت بوده واز آنجمله میتوان ازدستگاهای منسوجات ، کود کیمیاوی ، سامان آلات برقی وکیبلی که از ۱۹۷۰ باینطرف در کشور تولید میشود نام برد .

صادرات عمده آن پطرول ، کروم ،آهن مس، پنبه ، سامان چوبی ، تنباکو وغیــره میباشد که مناصفه تجارت آن باجمهوریت مردم چین صورت میگیرد .

تاریخ وطرز حکومت :

البانیا در طول دوهزار سال همیشه مورد تهاجم عساکر اجانب قرار گرفته تااینکه در ۱۹۱۲ استقلال خود را از ترکها بدستآورد .

بعداء البانیا مواجه به بحرانات داخلـــی وخارجی گردیده تا اینکه قدرتهای بزرگ اروپائی داوید رابحیث شهزاده البانیا انتخاب وریکار آوردند . اما سلطنت شهزاده نسبت حلول جنگ بین المللی اول بیش ازیکماه دوام نکرد زیرا یکعدهٔ از عساکر کشور های متحده خاك البانیا را اشغال وبه سلطنــت شهزاده خاتمه دادند .

در سال ۱۹۲۰ رژیم جمهوری در آنکشور قایم شد . در ۱۹۲۵، احمد زاگو ریاست جمهوری را اشغال ودر ۱۹۲۸ بحیث پادشاه البانیا زاك اول اشغال قدرت نمود . پادشاهی زاگ در سال ۱۹۳۹ توسط مهاجمین اسپانوی سقوط کرد . در ۱۹۴۳ عساکر جرمنی البانیا را اشغال نموده و در ۱۹۴٤ بکمك پارتیزان وسوسیالیست هــای آ ن کشور البانیا آزاد شده وجنرال انفر کسا بحیث رئیس جمهور اعلام شد .

اولین قانون اساسی آن که مطابق بهقانون

اساسی اتحاد شوروی تدوین شده بود تحت اجرا قرار گرفت .

ایالات متحده امریکا وانگلستان در سال ۱۹٤٦ مخالفت خود را با شمول این کشور در ملل متحد ابراز میکردند تا اینکه باموافقه انگلستان در ۱۹۵۵ شامل موسسه جهانی گردیده وشامل پکت وارسا شد .

سیاست خارجی آنرا مشابه به سیاست تتو دریوگو سلاویا میباشد .

این کشور در ۱۹٦٤ بکلی از پکت وارسا خارج گردید .

جمهوریت مردم چین بغرض انکشاف تجارت وعمران آنکشور در ۱۹۷۰ قرار داد های را با البانیا امضاء نمود .

مذهب ومعارف :

قسمت بیشتر نفوس رامسلمانان تشکیل میدهد اما مذاهب دیگر ازقبیل کاتولیک، عیسویان، ارتدو کس رومن کاتو لیک نیز در آنکشور مروج است .

تعلیمات ابتدائی نظر به قانون اساسی آن کشور مجانی میباشد . مردمان البانیا بدو گروپ متمایز یعنی جگ هادر شمال وتاسزها در جنوب زندگی دارند .

الجزایر

دارای مساحت ۹۱۹،۹۵۱ میل مربع ونفوس آن ۰۰۰ و۱٦۱۸۰ ملیون میباشد .

هواری بومیدین رئیس جمهورالجزایر

مرکزآن شهرالجزیره وپول رائج آن دینار است .

این کشور دارای رژیم اسلامی متما یل بهسوسیا لیزم بوده ودر شمال افریقا در ساحه ٦٤۰ میل مربع در سواحل بحیره مدی ترانه بین کشور های تونس ومراکش موقعیت دارد . صحاری قسمت جنوبی این کشور توسعه یافته والجزایر را بانا یجیر یا ، مالی وموریتانیاوصل میکند. سلسله کوه ها ی اطلس مانند زنجیر از شرق به غرب امتداد یافته ودر بعضی جاها ارتفاع بلندی های آن تا دو هزار وسه صدو پنجاه متر میرسددامنه های این سلسله کوه بعضا از حاصلات وپیداوار این کشور غنی میباشد

صنایع و منابع :

این کشور زراعتی بوده وحاصلات عمدهٔآن گندم

جواری ، کچالو ، تنباکو ، واین ، انگور ، انار، انجیرمیباشد . در قسمت تربیهٔ مواشی نیز گام های فراخ بر داشته شده است .

منابع معدنی آن که مورد استفاده قرارگرفته عبارت اند از پطرول ، آهن ، جست ، ذغال سنگ ، سیماب ومس که در امر استخراج وکشف بیشتر آن پروگرام های وسیع روی دست گرفته شده است .

ازجمله صادرات ایـــن کشـــو ر میتــوان از میوه جات متنوع ،واین واز پیدا وارمعدنی آن از آهن ، فاسفیت ، گاز و پطـــرول ، تنباکو وسبز یجات نام برد .

الجزایر ازنگاه تولیدات نفتی چهار مین کشور در جهان نفت بشمار میرود در مقابل صادرات عموما این کشور مواد غذائی راتوريد مینماید .

واردات الجزایر سالانه بخصو ص در۱۹۷۳ ۲۱۲۵ ملیون دالر و در مقابل صادرات آن ۱۷۷۲ ملیون دالر بالغ میشود .

به اساس پروگرام های نو سعوی دولت در حدود ۷۱ کمپنی خارجی بعد از سال۱۹٦۷ درین کشور ملی اعلام شده است .

صنایع دیگر از قبیل پلاستیك ،منسوجات تصفیه خانه های نفت ، ذوب آهن وفولاد در کشور روز بروز در حال انکشاف وتوسعـهٔ است .

تاریخ وطرز حکومت :

وادی حاصلخیز تیل قبل از مسیح همیشه توجه فاتحین وجها نکشا یان را بخود جلب نموده‌است زمانی‌این مملکت توسط گارتاژ ها اداره میشد ودر سال ۱٤۷ قبـل از میـلاد رومی ها به این‌کشور حمله آور شده وآنرا تحت تسلط در آوردند بعدا اعراب به این‌سر زمین آمده وبعد از تصرف در اصلاح اموزآن پردا ختند تمام ترقیات الجزایر مرهون همان عرب هائیست که‌به این کشور تسلط حاصل کردند .

الجزایر در سال ۱۷۱۳ تحت حیطـهٔ ترکها وبعد در ۱۸۳۰ زیر تسلط فرانسه قرار گرفت و در ۱۸٤۲ فرانسه قلمرو خودرا دربن کشور توسعه بخشیدویك قسمت ازسرزمینهای بیشتر آنرا متصرف شد .

از ۱۹٥٤ _ ۱۹٦۲ گروه از آزادی طلبان ومبارزین ملیت خواه عـرب یـك سلسلـه مبارزات دوامداررا‌جهت محو استعمار فرانسه درین‌کشور براه انداخت ودرن‌گیرودار هـا خون هزاران جـوان دلیر الجزایر را بخـاك ریخت تا اینکه در زمان جنرال دوگول باین کشتار ها خاتمه داده شد. وتوسط یـــك ریفراندم آزاد در دوم جولای ۱۹٦۲ الجزایر آزاد گردید . ودر سوم جولای همان سال استقلال وتمامیت ارضی خود را بدست‌آورد. گرچه بعضی طرفداران فرانسه وارتجاع داخل می خواست این کشور را یك بار دیـگـر در پرتگاه نیستی وزوال قراردهد اما احمدبن بلا یکی از مبارزین وقت به حمایه عساکر زمام امور را بدست گرفت ودر ۱۹٦۲ بر اوضاع مسلط گردید .

نظر به قانون اساسی جدید که در آنکشور تدوین شد مردم احمد بن بلارا برای یکدورهٔ پنجساله بحیث رئیس جمهور انتخاب کردند. بعدا پرو گرام های صنعتی ساختن کشور سر دست گرفته شد وقرضه صد ملیون دالری که اتحاد شوروی به الجزایر اعطاء نمود تااندازهٔ زیاد در راه عمران آ ن کمك کرد همچـنان حکومت فرنسه در تادیه کمك های موثر بـه الجزایر اقدام نمود .

احمد بن بلا دریك کود تای که تو سط هواری بومیدین در ۱۹٦۲ صورت گرفـت گرفتار وخلع شد،درجولای همین‌سال بومدین کا بینه جدید آن کشور را تشکیل وخود به حیث رئیسی دولت احراز قدرت نمود که از همان تاریخ تا امروز عهده ریاست جمهوری آنکشور را بدوش دارد .

الجزایر عضو ملل متحد وعضو جا معـه عرب بشمار میرود

مذهب ومعارف :

قبل از آزادی الجزایر در حدود یکملیون اروپائی که هشتاد فیصد آنها در الجزایرتولد یافته بودند در آنجا زندگی میکردند اما بعد از استقلال تعداد آنها به ۸۰۰۰۰ تقلیل‌یافت اکثریت نفوس آنرا عرب ها ، بربر هـا و مسلمانان تشکیل میدهند که عموما به لسان فرانسوی تکلم میکنند .

الجزایر دارای سه پوهنتون و ۱۲۱انستیتوت پولی تخنیك ومکاتب متعدد میباشد .

اندورا

مساحت آن ۱۸۰ میل مربع نفوس ۲۰۰ر۲٦ مرکز شهر هاندوراله ویلا وپول رائـج آن پسیتیا فرانگ میباشد . هاندورا یك کشور کوهستانیست که در تنگنای کوچك مانندوادی باریکی بین سلسله کوهای پیرنه نزدیـك سر حد فرانسه وهسپانیه مـوقعیت دارد . اداره امور قضائی‌عدلی واداری آن‌توسط‌روسای مشترك فرانسوی و اسقـف هسپانـوی نژاد اداره میشود اما کنترول واقعی کشور بدوش جنرال قونسل است که توسط ۲٤ نماینده با صلاحیت که به صورت کلی حق انتخابات را دارند اداره وکنترول میشود زنان در سال ۱۹۷۰ دارای حقوق سیاسی ومدنی گردیدند.

عاید عمدهٔ هاندورا از مدرك توریزم تمویل می شود هاندورا در قسمت تربیه حیوا نات به گوسفند حق اولیت را قایل شده است . استخراج آهن در کشور روبه تزاید بوده و سایر معدنیات از قبیل المونیم ، سـرب ، سنگهای قیمتی نیز کشف واستخراج گردیده است از سر گرمی های مردم انجا میتوان از ماهیگیری وسکی یاد آور شد . شکار بر کوهی نیز مروج بوده وتوجه زیاد سیاحیـن به آن جلب شده است . زبان رسمی هاندهـن کتلان بوده وهسپا نیوی وفرانسوی نیـز تکلم میشود مذهب رسمی آن رومن کاتو لیك میباشد .

انگولا

مساحت ۴۸۱،۳۳۵ مربع میل ، نفوس بیشتر از شش ملیون ومرکز آن شهر لواندا میباشد .

اگوستنی نیتو رئیس جمهور انگولا

انگولا بطول ۱۰۰۰ میل در ساحل اتلانتیك بطرف جنوب غرب افریقا موقعیت دارد .

این کشور بازائیر ، زامبیا ، نامبیا همسرحد بوده وبا جمهوریت کانگو نیز همسرحدی دارد .

قسمت بیشتر اراضی کانگو از سطوح مرتفع تشکیل یافته ودر بعضی جاها بلندی آنها از سه تاچار هزارفت ازسطح بحر میرسد، درجه حرارت در حصص غربی ومرکزی آن بحداعظمی رسیده ودر جنوب آن صحرای خشك وسوزان نیز وجود دارد .

منطقه کابیندا که یك منطقه تجارتی میباشد دارای باران وافر بوده وحاصلات آن اطمینان بخش میباشد .

منابع وصنعت :

انگولا پنج فیصد از قهوه جهان را تهیه میکند ، حاصلات دیگر آن عبارت است از جواری ، گندم ، پنبه ، نیشکر ، تنباکو ، ککاو، ماهی ، تعداد حیوانات اهلی در انگولا در ۱۹۷۴ به ٤،٤ ملیون راس میرسید، انگولا سالانه مقادیر زیاد آهن،الماس ،مس منگنیز سلفر وفاسفیت را استحصال وصادر میکند، منابع بزرگ تیل نیز درین کشور کشف و برای استخراج آن اقدامات رویدست میباشد.

تاریخ وطرز حکومت :

فاتحین پرتگالی در ۱۴۹۱ به علاقه های کانگو آمده وبعدادر سال ۱۵۷۵ لواندا راتحت تسلط خود در آورد ند . ازهمان سال تامدتی انگولا بحیث یك مرکز برده فروشی بشمار میرفت چنانچه در حدود سه ملیون برده ازینجا به جنوب دنیای جدید تانیمه قرن نزده صادر گردید ، حکومت پرتگال تا زمانیکه انگولا آزادی خودرا حاصل کرد ، یعنی تا وزیکار آمدن یك حکومت قانونی در پرتگال ۱۹۷٤ حکمروائی خودرا همچنان برین کشورحفظ نمود ، در انگولا یکعده احزاب سیاسی رویکار آمده گروه های مختلف برای آزادی وبدست آوردن قدرت درین کشور باهم پیکار داشتند ، چنانچه تا سال ۱۹۷۵ در حدودسه هزار کشته از خود به جا گذاشتند، تعداد نفوس سفید پوستان در انگولا

تاقرن بیستم به چارصد هزارنفر میرسید بعد از استقلال جبهه اتحاد ملی انگولا در ۱۹۷۵ کنترول تمام کشور را بدست گرفته .

جنگهای طویل بین گروههای مخالف بنبنیهٔ اقتصادی این کشور بخصوص حاصلات آن صدمه زد و تا سال ۱۹۷٦ ادامه داشت ، در دوران این جنگها تعداد زیاد سفید پوستان از انگولا خارج شدند .

معارف ومذهب :

در حدود ۵۰۰۰۰۰ متعلم و محصل درمکاتب وپوهنتون های آن شامل بوده و ... فیصد بیسوادی از کشور رخت بر بسته ، پرتگالی لسان عمومی مردم است ، مذهب اکثریت ، رومن کاتولیک و متباقی آنها را پروتستان والحاد تشکیل میدهد .

ارجنتاین

خورگه رافایل رئیس جمهور ارجنتاین

مساحت دارای ۱٫۰۷۲٫٦۷ میل مربع نفوس آن به ۲٫۳۸۰۰۰ نفرمیرسد مرکزآن شهر بوینس آیرس پول رایج آن پیسومیباشد ارجنتاین درحدود دوهزاروسه میل ازبولو یویا بهم طرف تیریادوله فیکوکوهای اندیزوجنوب بحر اتلانتیک افتاده است از لحاظ وسعت و تکثر نفوس دومین کشور امریکای جنوبی به شمار میرود کوهای این کشود بچار گروپ متعدد تقسیم شده وبلند ترین قلهٔ که دارای بیش از هفت هزار متر است در قسمت غربی کشور موقعیت دارد ازلحاظ حاصلات قسمت های شرقی کوهای اندیز غیر مثمر وبدون حاصل وحصص شمالی آن که بنام گرون چاکو یاد میگردد ، مملو از یکعده درختان غیر مثمر و خاك حاصل خیز می باشد، حاصلات عمده آن پطرول وگوسفند را میتوان یاد آور شد .

ریودوله پلا تایکی انجلهای مشهور جهان است که درین ناحیه جهیل بزرگ آب شیرین به عرض ۱۷۰ وطول ٤۰ (میل سیستم ذرکشی آنجا راتشکیل میدهدم موقعیت دارد درجوار آن سه شهر مهم بوینس آیرس ، لاپلاتا وارجینا قرار دارد .

دریای مشهور آن پارا نا است که طول ۲٥۰۰ میل در کشور جریان دارد ، دریا های دیگر آن که از غرب اندیز سرا زیر میشود عبارت اند از کلورا دو ونیگرو که هر دو در بحر اتلانتیک میریزد .

منابع وصنعت :

کوها وسنگهای این کشور مملو از معدنیات ذغال سنگ ، سرب ، جست ، آهن ، سلفر

ونقره است پطرول و طلا از حاصلات مهم آن بوده واهمیت حیاتی دارد .

ازپیداوار زراعتی آن پنبه ،گندم ،جو ،جودرو رشقه است بر علاوه ارجنتاین سالانه یکتعداد زیاد واین ، تنباکو واقسام میوه جات تولید وصادر میکند . گوسفند ، بز وخوك نیز تربیه وتولید میشود . قرار احصائیه ۱۹۷۵ در حدود ، ۹۳ ملیون گوسفندداشت، صادرات عمدهٔ آن گوشت میباشد .

تاریخ و طرز حکومت :

ارجنتاین بین سال های ۱۵۱۵ ـ ۱۵۱٦ توسط یکدسته از کاشفین هسپانوی بسرکردگی جان دو سالیس کشف گردید . بعدا ارجنتاین تحت تسلط هسپانوی هادر آمده وتا احراز استقلال درسال ۱۸۱۰ بهمیـن منوال پا بر جا ماند .

قانون اساسی آن درمی ۱۹۵٦ تدوین گردید ارجنتاین دارای ۲۵ ریاست بوده وادارهٔ آنرا والی ها که توسط رای آزاد انتخاب میشود . بدوش دارند ، بـــه اساس قـانـون رئیس جمهور ومعاون آن باید زادهٔ ارجنتاین بــوده وباید رومن کاتولیك باشند، رئیس جمهور برای دوره ٤ سال انتخاب میشود .

کانگرس ارجنتاین مرکب از مجلس نمایندگان وسنا بوده ، سنادا رای ٦۹ عضو میباشد در قانون اساسی این کشور بزن ومرد حق مساوی داده شده است بعد از انتخاب جان دوپرون یك صاحب منصب نظامی در سـال ۱۹٤٦ بحیث رئیس جمهور حکومت دکتاتوری بیك حکومت دیمو کراسی مبدل شده آزادی مطبوعات و آزادی مذهب تامین گردید .بعد در ۱۹سپتمبر سال ۱۹۵۵ پیرون ضمن کودتای توسط یکعده از افسران نظامی از ریاســت جمهوری بر طرف واز کشور تبعید گردید ه وبجای آن حکومت نظامی که طرفداران پیرون را تاورمارنمود ، بمیان آمد در انتخا بـات آزادی که در ۲۷ فبروری ۱۹۵۸ در کشور به عمل آمد داکترفروندیزی بحیث رئیس جمهور انتخاب شد بعد نظر به مناقشات که بیـن افسران نظامی وطرفداران پیرون . پارتـی . دیموکرات ها بمیان آمد، داکتـر فروندیـزی دراثریك کودتادرمارچ ۱۹٦۲ ازبین رفت .

در کودتای دیگر که در مارچ ۱۹۷۱ رویکار شد جنرال الیجا ندور الا نونس بحیث رئیس جمهور زمام امور را بدست گرفت وپـیـات حکومت به تمام معنی دیمو کراتی را در کشور قایم نمود .

درمارچ ۱۹۷۳ هکترکمپو راکه ازطرفداران پیرون بود انتخاب شد . ودر ۱۳ جولای ۱۹۷۳ کمپورا ازمقام ریاست جمهوری عزل وبجای پیرون ۷۷ ساله که از حالت تبعید برگشته بود، وایس بحیث رئیس جمهور وخانمش ماریا استیلا به حیث معاونش انتخاب وبکار آغاز کرد پیرون در اول جولای ۱۹۷٤ وفات یافت وخانم ٤۳ ساله اش برای اولین بار در جهان غرب بحیث رئیس کشور قدرت رابدست آورد . اینخانم آرزو داشت تافضای صمیمیت رابین دسته های طرفداران پیرون وجمی ها

بمیان آرد . اما این آرزویش جامهٔ عمل نپوشیده تا اینکه در سال ۱۹۷۶ به تعقیب کودتای نظامی از مقام ریاست جمهوری سبکدوش گردید .

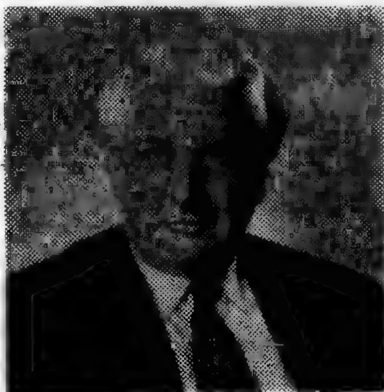
درارجنتاین ازسال ۱۹۷۰ اختطاف یکعده از رجال سیاسی وشخصیت های مختلف مملکتی وخارجی صورت گرفت ، که ملیون ها دالر ازین ناحیه بهمکشور سرازیر گردید .

مذهب ومعارف :

۹۲ فیصد نفوس ارجنتاین پیرو مذهب کاتولیک میباشد ، تعداد یهودیان کشور به شش صد هزار نفر میرسد . در ارجنتاین تعلیمات ابتدائی مجانی بوده وبیش از چار صد هزار محصل در پوهنتون های بوینس آیرس واکثر شهر های دیگر آن مصروف تحصیل اند زبان رسمی آنها هسپانوی بوده واکثر مردمان آن متشکل از گروهای هسپانوی ، ایتالوی ، اروپائی ومدیترانه ئی میباشد

آسترالیا

مساحت ۲،۹۶۷،۳۶۸ میل مربع ، نفوس آن ۱۳،۵ ملیون ومرکز آن شهر کانبیرا پول رائج دالر آسترالیایی میباشد استرالیا از جمله براعظم های مشهور جهان به شمار

سرجان کار

رفته ودارای ۶ ایالت میباشد دو بحر بزرگ بحر هند از طرف غرب وپاسفیک از جانب شرق به استرالیا میرسند

یکعده از جزیره نماهای نو وزیره کشور را احاطه کرده حدود ۱۵۰ میلی ویکنور جزیره ... قرار دارد

آب وهوای آن حارتی بوده ارتفاع کوههادر جنوب بدو هزار فت میرسد ، قسمت های شمال غرب جنوب وشمال این کشور بشکل خشک ولا مزروع است . حصص شمال شرقی آن دارای باران های وافر بوده وغنی ازحاصلات میباشد .

دریای مشهور مورای که از ویلز جنوبی سر چشمه میگیرد به امتداد بحر هند به طول ۱۶۰۰ میل از آنجا سرازیر شده ، ویکعده بند های تولید نیروی برق از حاصل این دریا میباشد در سال ۱۹۷۳ استرا لیا

ملیون نفوس را در کشور اجازه اقامت داد که ازانجمله یك بردوی آن را بر تانوی ها تشکیل میدهند ازسال ۱۹۷۵ باینطرف اجازه اقامت در کشور لغو گردید .

سر گرمی مردم استرا لیا راعموما مسابقات اسپ دوانی کریکیت وتینس تشکیل مید هد.

منابع وصنایع :

درسال های اخیرکشور ازنگاه صنعتی‌شدن گامهای موثر برداشته ودرحدود ۰۰۰ر۵۵۰ر۵ یعنی ۲۵ فیصد نفوس آن در فابریکه های صنعتی مصروف کار اند .

پشم وگوشت از صادرات عمده آن بحساب امده وسالانه‌به‌قیمت ۹ر۱ملیون‌پوند سترلنگ ازین مدرك بدست میاورد .بطورعموم استرالیا ۳۰ فیصد از صادرات پشم جهان را احتوا میکند که ازآنجمله ۵۰ فیصد آن از گوسفند های مرینوس استحصال میشود برعلاوه‌گوشت گاو کانسرو نیز ازین کشور بخارج صادر میگردد .

نظر به نوعیت خاك واستعمال کود های زراعتی حاصلات گندم آن روبه ازدیاد بوده چنانچه در سال ۱۹۷٤ مقدار گندم حاصله آن به ده ونیم ملیون تن گندم بالغ گردید که قسمت عمده‌آن بخارج صادر شد .

از حاصلات دیگر آن میتوان از شکر،واین میوجات وسبزیجات یاد آور شد .

معدنیات مهم آن عبارت است از یورانیوم طلا، مس، ذغال سنگ، بوکسیت، نقره، سرب ودر۱۹٦٥ مقادیرزیادآهن، پطرول وگازطبیعی استخـراج و تولید گـردید ، منابع یورانیوم نیز مورد استفاده قرار گرفت . فابریکات و صنایع این کشور عبارت اند از ذوب آهن وفولاد، نساجی، سامان آلات برقی. رادیو ، موتر سازی، کشتی سازی که ۵۳ فیصدنفوس فاقد کار به این فابریکه ها گماشته شـــده انــد .

تولیدات صنایع داخلی آن بین سال های ۷۳و۱۹۷٤ به ۵۸ر۵۵۸ر۵۸ ملیون دالر استرالیائی میرسد .

پول رائج این کشور کـه قبلا پوند بـــود درفبروری سال ۱۹٦٦ بدالرآسترالیائی مبدل شـد .

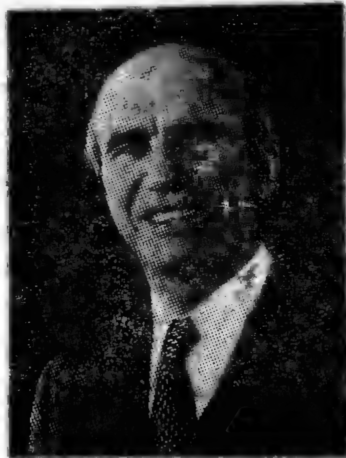
تاریخ و طرز حکومت :

این کشور در ۱۷۸۸ توسط یکدستــه از ازوپائیان کشف وفتح گردیده در سال ۱۹۵۱ درجمله ممالك کامنولث شامل شده ودارای حکومت خود مختار متشکل ازشش ایالت بود پارلمان آن مرکب ازدومجلس سناونمایندگان بوده، ویتلام درسال ۱۹۷۲ بحیث صدراعظم حزب کارگر تعین شد وی اولین شخصیت بود که کمك های نظامی کشور رابه ویتنام جنوبی قطع نمود ،جمهوریت مردم‌چین وویتنام شمالی را برسمیت شناخـــت در سال ۱۹۷۵ طـی انتخابات لیبرال ها تفوق را درپارلمان کشور بدست آورد. ومالکم فرا زررا بحیث صدراعظم تعین نمودند این شخص در دوران صدارت

یك سلسله کار های عام المنفعه را بشمول اعطای حقوق تقاعد ، تهیه ادویه مجانی مردم وتهیه جای وسایل در شفاخانه برای جمیع اطفال که پائینتر از ۱۶ قرار دارند انجام داد. تعلیم وتربیه در کشور رایگان واجباری بوده دارای هفده پوهنتون میباشد همه

آستریا

مساحت ۳۲،۳۷۴ میل مربع ، نفوس ۷،۵۲۰،۰۰۰ ملیون ، مرکز آن شهر ویانا وپول رائج آن شلینگ میباشد. جمهوریت استریا

داکتر رودلف کرشیلیگر رئیس جمهور اطریش

درقسمت مرکزی اروپا بین یك سلسله کوه های مرکزی که دارای طول ۳۶۰ میل وعرض ۱۶۰ میل میباشد موقعیت دارد . در مرور قرون گذشته سیاحین وتاجران از ستریا ازالب از استریا بطرف ایتالیا مسافرت می کردند .

دریای مشهور دانیوب که از ایالات باواریا بطرف چکوسلواکیا از آن میگذرد در آبیاری وشادابیت آن نقش مهم دارد. دریا های مشهور دیگری نیز از قبیل هاتر ، دن ، درو ، و غیره در داخل اطریش جریان دارد که بغرض تولید برق از اکثر آن استفاده میشود. در استریا چشمه های آب معدنی زیاد وجود دارد که سیاحین همیشه ازان ها باز دید میکنند از جهیل های مشهور آن یك دگاستین باداییج میباشد .

منابع و صنعت :

حاصلات عمدهٔ معدنی کشور عبارت از آهن خام، منگنیز، المونیم، ذغال سنگ، سمنت، مس ومنابع سر شار گرافیت میباشد . صنایع فولاد، موترسازی ، شیشه سازی، منسوجات، کاغذسازی ، کود کیمیاوی در کشور رو بـه انکشاف بوده وسالانه مقادیر زیاد جرم به خارج صادر می نماید

فارم های بزرگ زراعتی وتربیه حیوانی در استحصال مواد خوراکی آن کمك نموده و ازخارج آنرا بی نیاز ساخته است . گندم ، جو، جواری، جودر، لوبیا ، نیشکر ، نیز درکشور تولید میشود .

سالانه در حدود ۱۵ ملیون سیاحین از استریا دیدن میکنند فستیوال های بزرگ اوپرای دولتی وین ، کوه ها وچشمه های فروان معدنی سر گرمی مردم آن سامان را تشکیل میدهد صادرات عمدهٔ آن آهن فولاد ، کاغذ ، سامان آلات ماشین وغیره میباشد قسمت عمدهٔ

تجارت آن باجمهوریت اتحادی آلمان ،ایتالیا وامریکا برقرار شده است .

تاریخ و طرز حکومت :

شارلمانی در ۷۷۸ میلادی این کشور را تحت اداره درهوسبورگ درآورد وتیرول در ۱۳۶۳م بوهیما وهنگری در ۱۵۲٦ م بـا آن ضمیمه گردید .

ترکها در حمله سال ۱۵۲۹ و ۱٦۸۳ از عقب دروازه های آن رانده شدند استریا که با ایالات جرمنی یك اتحاد به راتشکیل داده بوددر قرن ۱۸توسط امپراتورس ماریاتری‌سیا که از ۱۷۷۲ - ۱۷۹۳ زمام امـور را بدست داشـت از هم پاشیـده شد استریا در سال ۱۷۹۲ قسمت از خاك پولیند را ضمیمه خود گردانید در ۱۹۱۵ کانگرس ویانا نام آنرا از الیریا.به استریامبدل نموده وایالت لمباردی وفیتایا ایتالیا رابان الحاق نمـود لمباردی در ۱۸۹۵ واپس به ایتالیا مسترد شد وفیتایا بعد ازجنگ ۱۸٦۸ باپرو شیا از تحت‌تسلط آن خارج گردید .

هردوکشورآستریاو هنگری تحت یك دولـت متحددرسال ۱۸٦۷ یك دولت مستقل تشکیل دادند امپراتور اطریش بحیث شاه هنگری نیز حکومت میکرد ،این قسمت اروپا دارای وسعت ۲٦۱,۲۵۹ میل مربع ونفوس آنها ۵۱۵ ملیون میرسید ومتشکل بود از استریا ،هنگـری بوهیما ،ترانسلو انیا، کالیا، پولیند، سلاونیا بوسینا کرویتا .

بعد از آنکه ملکه استر یا خانم فرانسسی فردیو ناند در ایالت سرا جیوا کشته شد این کشور با صربیا داخل جنگ شد که سر آغاز جنگ جهانی اول از همین نقطـــه اوج گرفت .

بعدازین جنگ، آستریا به یك جمهوری دارای ۱۹ _ ایالت کوچك عرض اندام کرد درسال ۱۹۱۸دردوران جنگ‌بین‌المللی استریا حالت یك کشور یاغی راداشت وبعدا یکعده از سوسیا لست های آنکشور یك سلسـۀ پیشنهادات را برای بهبودی اوضاع برهبری انگلرد دوله فیوس ۱۹۳٤ رویدست گرفتند که بعدا این شخص توسط دسته از نازی ها در ۲۵ جولای سال ۱۹۳٤ کشته شد . هتلر در ۱۳ مارچ ۱۹۳۸ استریا را اشغال وآنرا جزوقلمروخود اعلام نموداما درسـال ۱۹٤۵ بعد از شکست قاطع دولت نازی استریا آزاد ومستقل گردید . وداکتر کارل رایلز بعد از ۱۷ سال اشغال بحیث رئیس جمهور اعلام گردید .

در استریا رئیس جمهور برای ٦ سال انتخاب میشود صد راعظم توسط رئیس جمهور تعین میگردد سوسیا لست هادر انتخابات که در سال ۱۹۷۱ صورت گرفت یك اکثریت قاطع رابدست آوردند .

استریا عضو ملل وعضو اتحاد یه انجمن تجارت آزاد اروپا میباشد .ایـن کشور در ۱۹۷۲ شامل اتحاد یه بازار مشتـرك اروپا گردید، تعلیمات ابتدائی درینجا ازسن ٦ تا ۱٦ مجانی است ازپوهنتونهـای مشهـــو ر آن ویانا، کراز ،هند نبورگ ،لینز،کلاکیفرت وسلر بورگ را میتوان نام برد .

بوهیما

وسعت آن چار وصدو چهار میل مربع ، نفوس بیش از دو صد هزار ، مرکزآن شهر ناساهود ، پول‌رایج آن‌دالر بوهیما یـــی است. بوهیمادردهم جولای ۱۹۷۳ استقــلال خودرا از انگلیس بدست آورد این کشور از هفت صد جزیرهٔ خورد وبزرگ تشکیل یافتـه ودر غرب بحر اتلا نتیك موقعیت دارد .

کرستو فو کولمبوس برای اولین بار کـه بغرض کشف دنیای جدید برآمده بود قدم خود را درسال ۱۴۹۲ درین جزیره گذاشت و نام آنرا سان سلوادور نهاد کهدر قسمــت شرقی بوهیما افتاده است .

فاتحین برتانوی در ۱٦٤۷ به این جزیره آمده ودرسال ۱۷۸۳آنراجزو متصرفات‌انگلیس ساختند در ۱۹٦٤ این کشور آزاد گردید ودر انتخابات سال ۱۹٦۷ اولین صدرا عظم بمیاد پوست بنام لندل اونید لینگ رویکار شـد صدراعظم از قدرت کامل‌اسامبله ملـــی برخوردار بود ساترو عضو مجلس سنا تو سط گورنر جنرال یا نماینده ملکه انتخاب میگردید بوهیما عضو ملل متحد بوده واز جمله کشور های کامنو یلت است . توریزم بحیـــث صنعت درراه عایدات آن‌کشور قبول شده . بانکداری وسرمایه گـذاری های خارجـی و داخلی اقتصاد آنرا تمویل مینما ید.

حاصلات آن از قبیل میوه جات وسبزیجات بمصرف خود مردم میرسد . بوهیما سالانه مقدار زیاد نمك ، تنباکو صنایع دستی رابه خارج صادر میکند .

مذهب‌آن پروتستان وزبان‌رسمی‌آن‌انگلیسی است . معارف درکشور مجانی واجباری بوده و ۸۵ فیصد نفوس کشور را نژاد اصیــل افریقائی تشکیل میدهد .

بحرین

مساحت آن ۳۲۱ میل مربع بوده ،نفوس آن به بیش از دوصدو شصت هزار نفر بالغ میگردد پول رائج آن دینار میباشد مرکز آن ماناما. قبلابحرین تحت تسلط برتانیه بـوده وآزادی کامل‌خـود را در ۱٤ آگست ۱۹۷۱ بدست آورد . این کشور محصور به بحربوده ومرکب است از جزیره بزرگ بحرین ویکعده جزایر کوچك دیگر در خلیج فارس بحرین از کشور های خلیج به شمار میرود .

صدف ،مروارید ،منسوجات ،سبزیجات ، بطرول از جمله پیدا وارمهم این کشوربشمار میرود. منابع سرشار نفت که در ســال ــ ۱۹۷۰ بدست آمد این کشور را در جملـه ممالك مهم صادر کننده قرار داد وتصفیه خانه بزرگ تیل‌که‌یك پایپ لاین‌تیل رابه‌عربستان سعودی انتقال میدهد وگازدرخود آن کشور وبه مصرف میرسد از طرف دیگر بحرین نظر به‌موقعیت جغرافیائی حیثیـت یـك مـرکـز

کشیتیرانی رابخود گرفته اهست.

بحرین در سال ۱۹۷۳ - ۱۹۷٤ به اتحادیه عربی درمقابل امریکا وسایر کشور ها از نگاه تهدیدات شامل شده است .

حکومت از سال ۱۹۷۵ باینطرف کنترول سرمایه گذاری نفت را به عهده دارد . در بحرین از اعصار گذشته به این طرف کنترول وقدرت بدست فامیل خلف است این کشور امور دفاعی وسیاست خارجی خود را در ۱۸٦۱ بدست انگلیسها سپرد اما انگلیسها در ۱۹۷۱ آنرا نقض نمود بعدا بحرین باهفت کشور شیخ نشین به شمول قطر یك فدرا سیون را تشکیل داد . بعد از ینکه اتحاد به سقوط نمود بحرین خودرا آزاد شمرده وکشور توسط امیر، صدراعظم وکابینه اداره میشد درسال ۱۹۷۳ قانون اساسی جدید این کشور بمیان آمد وپارلمان واسامبله ملی هم درآن رویکار گردید اولین اعضای اسامبله در ۱۹۷۳ توسط چپی ها بوجود آمد ودر ۱۹۷۵ توسط امیر آنجا مضمحل گردید .

قسمت زیاد مردمان آن عرب بوده وپارشیال به آنجا کوچ کرده اند لسان رسمی آن عربی است ونفوس آن همه مسلمان میباشند زبان های دری، وانگلیسی هم در بنجارائج است معارف وصحت عامه مجانی است .

بنگله دیش

ابوسادات محمدصایم رئیس جمهور بنگله دیش

مساحت آن ۵۵٫۱۲٦ میل مربع نفوس ۷٦٫۸۲۰٫۰۰۰ ملیون مرکز آن شهر داکه است پول رایج تاکامیباشد . بنگله‌دیش که قبلا به اسم پاکستان شرقی مسمی بوده تمامیت ارضی خودرادردسامبر ۱۹۷۱ بدست آورد .

این کشور بطور خیلی ساده توسط دو دریای بزرگ گنگا وبراهما پوترا ازهم جدا وتاسرحد هند خلیج بنگال باهم ارتباط میگیرد کشور دارای باران های موسمی است .

در نوامبر سال ۱۹۷۱ یك طوفان شدید بحری چهر حدود سه صد هزار نفر آنجا راقتل علم نمود .

منابع و صنعت :

در بنگله دیش زراعت به طور ابتدائی صورت میگیرد یك قسمت بیشتر جوت تمام جهان درین جا استحصال وتولید میشود حاصلات برنج این کشور بی مانند است . بند وانهار برای آبیاری واستحصال برق اعمار شده است .

صنایع از قبیل سمنت ،کود ،منسو جات وجوت درکشور روبه بهبود است . مواد غذائی توسط امریکا واتحاد شوروی وسایر کشور هابه بنگله دیش ارسال میگردد درسال ۱۹۷۲ حکومت بانك‌ها وبعضی صنایع را در کشور ملی اعلام نمود .

تاریخ و طرز حکومت :

انگلیسها درقرن نزده بالای نیم قارهٔ هند تسلط و حکمروائی داشتند تا اینکه درآگست ۱۹٤۷ نیم قاره هند آزاد وپاکستان وهند بحیث دوخطهٔ مجزاآزادی شانرا بدست آوردند

پاکستان شرقی نیز تحت تسلط پاکستان غربی در آمد ٥٦ فیصد تمام حاصلات آن در پاکستان غربی به‌مصرف میرسید در سال ۱۹٦۸ _ ۱۹٦۹ با آمدن یك ریفورم سیاسی یك سلسله ناآرامی هادرین خطه خلق‌گردید در دسامبر ۱۹۷۰ حزب عوامی‌لیگ دراسامبله ملی آنکشور یك اکثریت قاطع رابدست آورد

اما رئیس جمهور وقت یحیی خان انتخابات پارلمانی را به‌عقب انداخت که بعد از آن تاریخ دامنه مظاهرات وخراب‌کاری وناآرامی درین کشور بمیان آمد تا اینکه عساکر پاکستان غربی ۲۰ مارچ ۱۹۷۱ بالای بنگالی ها حمله کردند رهبرحزب عوامی جدائی‌وآزادی پاکستان شرقی راخواستار گردید این زد وخورد هاتا یك ماه دوام کرد واز خودیك ملیون نفر قربانی بجاگذاشت . درین موقع درحدود ۱۵ ملیون مردم پاکستان شرقی به طرف هند مهاجرت نمودند پاکستان وهند هریك را ملزم قرار داده تا اینکه درسه دسامبر ۱۹۷۱ جنگ دو کشور آغاز گردید . عساکر پاکستانی در ۱۵ دسامبر محاصره شدند وپاکستان مجبور شد تا اعلام آتش بس هند را قبول کند در هر دوطرف متارکه بر قرار گردید و در ۱٦ دسامبر هند بنگله دیش را برسمیت شناخت.

شیخ مجیب الرحمن زعیم عوامی ملی که در سال ۱۹۷۱ در پاکستان محبوس شده بود از حبس رها و ۱۲ جنوری ۱۹۷۲ بحیث‌اولین صدرا عظم این کشور تعین‌گردید . بنگله‌دیش در ۱۹۷۲ بحیث عضو کامنو یلت و در۱۹۷٤ بحیث عضو ملل متحد پذیرفته شد .

قانون اساسی که در ۱٦ دسمبر ۱۹۷۳ بمیان آمد اعضای حزب عوامی ملی به سر کردگی شیخ مجیب ۳۰٥ چوکی را از جمله ۳۱۳ چوکی در حزب بدست آوردند حکومت حالت اضطراری را در ۱۹۷٤ اعلام نمود تااز حوادث سو چلو گیری کرده باشد و در۱۹۷٥ سیستم جمهوری در آنکشور قایم گردید تا اینکه شیخ مجیب در سال ۱۹۷٥ کشته شد.

در آگست ۱۹۷۳ پاکستان وهند برای تبادل‌اسرای‌جنگ موافقه نمودندوبرای هریك

بنگالی های مقیم کشور ها اجازه مسافرت به بنگله دیش دادند .

تا سال ۱۹۷٤ اکثریت محبو سین اسیران واپس به پاکستان مراجعت کردند . اکثریت مردم بنگله دیش مسلمان بوده ولسان رسمی آنها بنگالی است .

بار بادوس

مساحت ١٦٦ مربع میل بوده نفوس آن دوصدو پنجاه هزار، مرکز آن بریجتاون . پول رایج آن‌دالر باربا دوس است .کشور آزادی خودرا در ۳۰ نوامبر سال ۱۹٦٦ از حکومت برتانیه گرفت این کشور در ساحل اتلانتیك افتاده وتوسط جزایر مرجان احاطه شده است .

بلند ترین نقطه آن کوهای هلابی است که دارای بلندی ۱۱۵ر۱ فت میباشد . این نام توسط پرتگالی ها ویا در یانوردان هسپانوی به باربا دوس داده شده ومعنی کشور درخت انجنیر را میدهد .

یك کشتی انگلیسی در ۱٦۰٥ به خاك این کشور لنگر انداخت وفاتحین انگلیسی درسال ۱٦۲۷ به این سر زمین پا گذاشتند ، برده فروشی وتورید آنها رائج بود اما در سال ۱۸۳٤ برده هاآزاد شدند اضافه تر مردم آنرا نگروها تشکیل میدهد زبان آنها انگلیسی و مذهب آنها انگلیکان است .

به اساس قرار داد وفرمان ۱۹٦۲ این کشور دارای جنرال قونسل واسا مبله گردید وحق خود ارادیت بهآنهاداده شد .در۱۹٥۸ دارای کابینه‌گردید وحق آزادی وحکومت‌داخلی در ۱۹٦۱ به این کشور اعطا شد وبعدا بـه حیث عضو کامنویلت پذیرفته شد .

شکر ،پنبه ،وسامان آلات تعمیراتـی از تولیدات آن است این کشور دارای سواحل زیبا وقشنگ بوده ماهی آن قابل توجـــه علاقمندان است .

باربا دوس درسال ۱۹۷٤ با ایالات اندیز غربی با مارکیت مشترك کارابین متحد گردید.

تعداد بیسوادی دراین‌کشورزیاد است در هر میل مربع آن۱٤۰۰ نفرزندگی دارد کثافت نفوس از تمام نقاط جهان بیشتر است .

بلجیم

مساحت ۷۷۹ر۱۱ میل مـربـع ، نفوســـس ۹٫۷۹۰۰۰۰ ، مراکز آن شهر بروسل وپول رایج آن فرانك است .

ساحل بحیره در حدود چهل میل بابحیره شمال تا قسمت های دو فر امتداد دارد ، این کشور باجمهوریت اتحادی آلمان ، فرانسه ، نیدر لیند ولو کسمبورگ هم سر حد است. دریای مانش از فرانسه شروع وبعد از عبور ازین کشور به سرحد نیدرور میگذرد شهر بروسل ، بروجسل ، جنت وانتورپ ازنگاه

آرت و رسامی مشهور است انتورپ سو مین بندر بحری جهان است لیوجی وشار لویز از جمله شهر های مشهور صنعتی آن ست :

منابع و صنعت :

ذغال سنگ ازجمله حاصلات عمده آن بوده واز جمله ممالک صنعتی اروپا به شمار میرود جنگل داری وزراعت از جمله منابع عمده آن است . جودر از حاصلات مهم آن بوده گندم تنباکو ، کچالو ، جو، ونیشکر از حاصلات آن بشمار میرود .

واردات صنعتی آن مواد معدنی ، صنایع فولاد . سامان شیشه ، الماس ، ماهی ، نساجی مواد کیمیاوی .

شهرا نتورپ از نگاه تجارت الماس درجهان مشهور است . حیات اقتصادی بلجیم منوط به تجارت بوده ودر حدود ٤٠ فیصد پیدا وارآن به خارج صادر میشود اتحاد یه بلجیم لوکسمبورك از نگاه تجارت مشترك فولا د در جهان مهم ومشهور می باشد .

تاریخ و طرز حکومت :

سر زمین بلجیم یا بلگا توسط ژول سزار فتح شد وتاسال های ۱۸۰۰ فاتحین رومی ، فرانکاها، بور گندی .هسپانیولی در آنجـا حکومت میکردند ، بعد از سقوط ناپلیون در ۱۸۱۵ بلجیم بحیث سرزمین نیدر لیند درآمد ودر ۱۸۳۰ آزاد شد وشهزاده لیو پولد از ساکس بحیث لیو پو لد اول به سلطنت رسید. که به اساس موافقتنامه ۱۹ اپریل ۱۸۳۹ لندن ، کشور های فرانسه ،انگلیس نیدرلیند وپرو شیا تمامیت این کشور راتعهدکردند . این تعهد بالای کاغذ بود وجرمنی در ۱۹۱٤ داخل بلجیم شده ۳۸۲ میل مربع اراضی آنرا تحت تسلط در آوردند .

در اثنای حرب دوم جهانی لیو پولد سوم توسط عساکر جرمنی در ۲۸ می ۱۹٤۰محاصره شد وکابینه آن درلندن درحالت تبعید یـک دولت را تاسیس کرد. در اثنای حرب عمومی دوم تمام اماکن پوهنتون ها ابنیه تاریخی این کشور صدمه دید ودر حدود پنجاه هزارنفوس آن در کمپ های نازی ها جان سپر دند .

در ۱۹۵۰ پنجـاه و هفـت فیصد آرای عـا مه لیو پو لد سوم را که در سو یـس اقامت داشت بحیث شاه انتخاب کردند امـا سوسیا لیست های این کشور آنرا قبول نکرده وپسر آنرا بنام بودین اول به مسند قدرت نشاندند وی در ۱۷ جولای ۱۹۵۱ زمام امور را بدست گرفت .

بودیون با دو نابیو لد دومار یا اراکون هسپا نولی در ۱۵ دسمبر ۱۹٦۰ از دواج کرد.

زنان درین کشور در سال ۱۹٤۹ حـق انتخابات را بدست آوردند . پارلمان ایـن کشور متشکل از سنا بوده ونماینده گان آن برای چار سال مستقیم وغیر مستقیم انتخاب میشوند وکلا به صورت مستقیم برای چـار سال انتخاب میشوند . مردمان قسمت های شمالی بلجیم به لسان جرمنی وجنوب آ ن به فرانسوی تکلم میکنند .

بلجیم عضو ملل متحد وپیمان ناتو بوده ودر زمره کشور های شامل اتحاد به بینی لوکس بشمار میرود.

تعلیم ومذهب :

اضافه تر نفوس این کشور تحت تاثیر مذهب رومن کاتولیک است سایر مذاهب پروتستانت واوان جلیکا هم درینجا رایج است.

بینین

مساحت ۴۳٫۴۸۳ میل مربع ، نفوس ۳٫۱۱۰٫۰۰۰ مرکز آن‌شهر پورتونوناو کوتانو وپول رایج آن فرانك است.

جمهوریت بینین بالای قلمرو فرانسوی در غرب افریقا به طول ۴۱۵ میل و عرض ۷۷ میل قرار دارد.

توسط جمهوریت نایجر ودلتای علیا خلیج گویا ناوجمهوریت تاگوا حاطه شده است.

بینین ها در اگست ۱۹۲۸ به حیث یك کشورآزاد درآمده وهمچنان بحیث عضوملل‌متحد پذیرفته‌شده‌است در۱۹۶۱ پیمان‌اتحادوهمکاری را بافرانسه امضاء نمود به اساس قانون اساسی این کشور رئیس جمهوروپارلمان آن برای یکدورهٔ پنج ساله انتخاب مشود.

هوبرت ماگاه ، دریازدهٔ دسمبر ۱۹۶۰ بحیث رئیس جمهور انتخاب شد و در ۱۹۶۲ توسط جنرال کرستوف ساکلو از وظیفه اش سبکدوش شد . دومین قانون اساسی آن در ۱۹ دسامبر ۱۹۶۳ پیریزی شد ، بعدا چندین کودتا در آنجا صورت گرفت تا اینکه در ۱۹۷۲ ماتیو کیرو کو توسط یك کودتای نظامی بحیث رئیس جمهور بمیان آمد حاصلات عمده آن چار مغز ،پطرول ،پنبه ،کافی ،وتنباکو میباشد.

صنایع کوچك از قبیل بایسکل سازی ، پنبه ریشمی وغیره. در ۱۹۶۰ درین کشور رویدست گرفته شد در ۱۹۶۹ در سواحل این کشور نیل بدست آمد. زبان رسمی آن‌فرانسوی در حدود ٦٥ فیصد مردم آن ملحد و۱۵فیصد مردم جنوب آن عیسوی و ۱۳ فیصد نفوس شمال آن مسلمان اند.

بوتان

مساحت۱۹٫۳۰۵میل‌مربع، نفوس‌آن۱٫۰۳۴٫۷۷۴ مرکز آن تیمفو وپول رایج آن نالتروم وروپیه هندی هم مورد استعمال دارد.

کشور شاهی کوچك بهوتان بنام‌ملیت اژدها در قسمت های شرقی همالیا موقعیت دارد وبا تبت وهند تماس میگیرد . ۱۹۰ میل از شرق به غرب امتداد داشته در حدود ۹۰ میل از کوههای همالیا وجنگلات آنجا عبور

میکند. نصف مردم آن به بودیزم اعتقاد دارند ویك قسمت زیادآن هندی ونیپالی اند .

پیشه مردم زراعت برنج حاصلات آن جواری گندم ،نارنج ،غژگاو ، فیل موم وغیره میباشد طرز حکومت آن شاهی بوده شاه اژد ها بنام جیمی سنگ وانگچوك درسال ۱۹۵۵متولد شده ودر ۱۹۷۲ وارث تخت گردیده وتاج شاهی را در ۲ جون ۱۹۷٤ به سرنهاد .

بهو تان در ۱۹۷۱ بحیث عضو ملل متحد شناخته شد .

بعدا کشور در شاهراه ترقی گام برداشته اولین سرك موتر رو در آن کشور بمیان آمد این سرك کشور بهوتان راباهند اتصال میدهد همچنان یك خط هوائی هند رابه این کشور از راه هواوصل میکند، عبادت درمعبد بزرگ زانگر از جمله مشغو لیت های مردم به شمار میرود.

بولیویا

مساحت ۱٦۲ر٤۲٤ میل مربع نفوس آن ۵٦۳۰ر۰۰۰ر ومرکز آن شهر لاپاز ، پول رایج آن پیسو است ، بولویا یك کشورمحاط به خشکه است که در دامنه های اندیز موقعیت دارد و قسمت های مرکزی این کشور به بلندی ۱۲ر۰۰۰ فت ازسطح بحر بطول بیشتر از پنجصد میل افتاده است سه قلهٔ بلند آن در امریکای جنوبی قرار دارد . ٦۵ فیصد نفوس آنرا هندی ها تشکیل میدهند ، ده فیصد آن سفید پوست ۲۵ فیصد دیگر آن مخلوط از نژاد های هولو میباشد جهیل سیناکا درین کشور از بزرگترین جهیل آن بوده و سالانه مسابقات کشتی رانی دران صورت میگیرد ودومین جهیل امریکای جنوبی بشمار میرود .

گرچه مرکز قانونی این کشور سورس است اما لاپاز پایتخت فعلی آن نست بزرگی محل مقر دولت بشمار میرود .

لاپاز دریك درهٔ زیبائی بطول یکهزارو پنجصد فت عمق وارتفاع ۱۱۸۰۰ فت که توسط قلل اندیز احاطه شده قرار دارد .

منابع و صنعت :

٦۵ فیصد نفوس این کشور به زراعت اشغال دارند حاصلات عمده آنرا کچالو شکر قهوه، جو،ککاو، برنج، جواری،کیله، ستروس وغیره تشکیل می دهد .

کشف واستخراج معدن از جمله صنایع عمدهٔ آن بشمار میرود ، درین کشور مقدار زیاد نقره ،مس ،سرب ،جست ،پطرول ،طلا آهن، وگاز طبیعی یافت می شود که بیشتر از ۱۲ فیصد حلبی وقلعی جهان محصول کشور بولیوایا است و سالانه ۲۸۰۰۰تن استحصال میگردد ، این کشور در سال ۱۹۵۲ بحیث سومین کشور مستحصل حلبی بشمار میرفت.

یکی ازکمپنی های مشهورپطرولیم امریکائی در سال ۱۹٦۱ درین کشور ملی اعلام شد

این کشور سالانه از مدرك قلعی وپطرول ۱٤۰ملیون دالرامریکائی عاید بدست میاورد بولیویا بعداز ۱۹٦۲ و ۱۹٦۸ وضع کار واستحصال از معادن را بصورت بهتر تنظیم نموده رابطه کار گر وکار فرما رونق بهتر حاصل کرد .

بولیویا کمك های زیاد را از امریکا ، بانك های داخلی انکشافی وهم از بانك‌جهانی وصندوق وجهی بین المللی دریافت میدارد این کشور عضو ملل متحد بوده در اتحاد یه موسسات‌کشورهای امریکائی‌درمی۱۹٦۹ شامل گردیدو باچلی. کولمبیا،اکوادور وپیرودربازار مشترك شامل شد .

تاریخ وطرز حکومت :

زمانی این کشور تحت تسلط امپرا توری انکا قرار داشت وهم در مرور قرون ،هسپانوی هابه این کشور حکومت نموده اند تا اینکه در ۱٦ - اگست ۱۸۲۵ استقلال خودرا بدست آورد .

شانز ده همین قانون اساسی در سال ۱۹٦۷ یك قدرت مطلقه را درین کشور‌حکم روائی بخشید ، ملی نمودن معادن ،اصلاحات اراضی نیز در جمله سایر نهضت ها شامل بود که از طرف کانگرس در سپتامبر ۱۹٦۹ بمنصهٔ اجرا قرار گرفت در سال ۱۹٦٤ داکتر ویکتور اسپتانسرو به حیث سو مین رئیس جمهور کشور انتخاب شده بود وی توسط یك کودتای نظامی سری خلع شد ، قوای نظامی ومردم غیر نظامی ضد کمونست ها به سر کردگی کلونل بنزاز سورززمام امور را به دست گرفت در ۱۹۷۱ و ۱۹۷۳ دولت فشار بر پروگرام های مکاتب ومصارف پطرول‌ایجاد کرد در ۱۹۷٤ برازیل قرار داد یك فابریکه فولاد، سمنت ومواد پتروشیمی وتمویل یك پایپ لاین را از بولیویا الی ساوپولو بطول ۱۰۰۰ میل امضاء نمود ، بعد ازین تاریخ یك سلسله ناآرامی هادرین کشوررونما شده ودر ۱۹۷٤ بنزاز افراد ملکی را از کابینه اش خارج نمود، احزاب را ملغی نموده وانتخابات را تاسال ۱۹۸۰ معطل نمود .

معارف و مذهب :

تعلیمات ابتدائی مجانی واجباری است ، بیسوادی از ۵۸ فیصد روبه نزول است این کشور دارای هشت پوهنتون می باشد زبان رسمی آنها هسپا نوی وپیرومذهب رو من کاتو لیك می باشند .

بوتسوانا

مساحت ۲۲۲٫۸۱۵ میل مربع نفوس آن ۶۹۲٫۰۰۰ مرکز آن گابرون و پول رایج آن روند افریقای جنوبی است .

این کشور آزادی خود را در ۳۰ سپتمبر ۱۹۶۶ ازقیمومیت برتانیه وبجوا نالند بدست آورد ودر اکتوبر ۱۹۶۶ عضو ملل متحد گردید بوتسوانا در مرکز افریقای جنوبی موقعیت دارد .

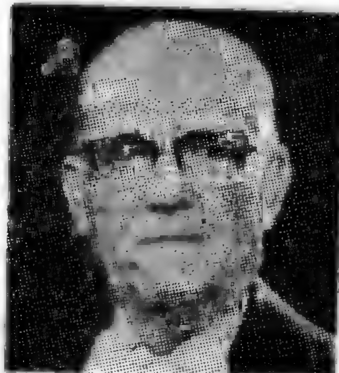
سواحل بوتسوانا با جمهوریت افریقای جنوبی ، جنوب شرقی نامیبیا و رودیشیا همسرحداست وهم بازمبیا هم‌سرحد میباشد. صحرای کالا هاری برای کوچی ها وتربیه حیوانات وحشی خیلی ها مساعد است. این صحرا در قسمت جنوب شرقی بوتسوانا افتاده است . قسمت شمالی آن دارای باتلاق ها وزمین های زراعتی میباشد .

تربیه حیوانات مشغولیت مردم آنجاراتشکیل میدهد. مقدارزیادمس، ذغال سنگ ، نیکل در ۱۹۶۷ استحصال شد و الماس در۱۹۶۹ ازین جابدست آمد. توریزم قسمتی از عواید آن بشمار میرود کاریگران که بیشتر درین جامتوطن شده اند ازافریقای جنوبی آمده اند .

حاصلات عمدهٔ آن گوشت میباشد که برعلاوه‌مصرف‌داخلی‌این‌کشور بهزمبیاوهانکانگ نیز صادر میشود .

این کشور جمهوری بوده ودارای اسبا مبلهٔ ملی میباشد .

برازیل

شاغلی رافستوگیزیل رئیس جمهوربرازیل

مساحت ۳٫۲۸۶٫۴۷۰ میل مربع ، نفوس ۱۰۷٫۶۶۱٫۰۰۰ مرکز آن برازیلیا و پول رایج آن کروزیرو میباشد .

برازیل یکی از کشور های مهم وپر نفوس ووسیع امریکای جنوبی است . ساحل این کشور در اتلا نتیک به ۴۶۰۳ میل میرسد که از شمال بجنوب ۲٫۷۳۹ میل از شرق به غرب ۱۲۶۴۸ میل امتداد دارد .

قسمت های شمالی آن وسیع وبزرگ بوده تا جنگلات امازون‌امتداد داردحوضه رودامازون از دریای متعدد متشکل گردیده و ۱۰٫۸۱۴ میل را بطور کامل در قید جریان خود میاورد

تنها دریای امازون ۲۰۹۳ر۲ میل درداخل برازیل جریان پیدا میکند .

آبشار سحر آمیز اگازو به ارتفاع ۲۳۰ فت یکی از آبشار های مهم جهان میباشد که در سر حد برازیل وار جنتاین موقعیت دارد.

آبشارآنیه درباهیا جنوب سلوادور ۱۳۲۵ فت بلندی دارد ، بلند ترین قلهٔ کوه کشور پیکور دو نبلینا نام داشته دارای ارتفـــاع ۱۰۰٤٦ر۱۰ فت میباشد ودر سرحد وینز ویلا قرار دارد .

علاقه های مرکز جنوب این کشور دارای آب وهوای مساعد بوده ٤٥ فیصد نفوس به زراعت ومتباقی به صنعت مشغول اند .

برازیلا در ۲۱ ـ اپریل ۱۹۶۰ بحیث مرکز بجای ریودوژینیرو رسما افتتاح گـــردید ، ساوپا لایکی از شهر های مشهور آنست .

منابع وصنعت :

این کشور روز بروز بسوی صنعتی شدن پیش رفته وحاصلات عمده آن سنگهای‌قیمتی کوارتز، کریستال وفولاد میباشد منگـا نیز کولمهوم ، لیوم ، آهـن و مـــواد خـــا م نیز از جمله حاصلات مهم آن بشمار میباید.

برازیل یك بر سه حصه آهن جهان را استحصال وصادر میکند . یورانیوم ، طـلا قلعی ، پطرول تولید میگردد .

۱٤ فیصد نفوس این کشور به بافت تکه وکتان اشتغال دارند .

سالانه برازیل ۵ر۱ ملیون تن فـــولاد استحصال و یك ملیون موتر تولید مینماید .

صنایع المونیم ، پترو شمی، سمنـت ، پلاستیك ،سامان‌آلات برقی ، مواد غذائی ، تایر وتیوپ ، کاغذ ، شیشه ،وصنایع سنگین ماشینی درین کشور روبه انکشاف است ،

برازیل از جمله کشور های بزرگ مستحصل قهوه بوده وتقریبا ۳۰ فیصد قهوه امریکا را تهیه میدارد . پنبه ، ساتیل، شکر،ککاو،آهن خام از اقلام‌مهم صادراتی این کشور به‌شمار میرود کیله ،مالته ،سنتره ،نارنج ،برنج و جواری درین جا پیدا میشود گله های بزرگ گاومیش هندی در برازیل تربیه شده ودر حدود ۹۸ ملیون راس مواشی را دارا میباشد

اقتصاد برازیل در سال ۱۹۷۰ توســط سرمایه گذاری های دولت وپلان های عمومی انکشاف قابل ملاحظه نموده رقم درشت عاید ملی به ۱۵ فیصد درسال ۱۹۷٤ میرسید .

صادرات این کشور تزاید قابل ملاحظه رانشان داده وعاید سرشار را به کشور سرازیــر اما انفلاسیون بحیث یك پرابلم عرض اندام نموده وکشوررامتوجه به‌بحران‌نموده یك راه ترانسپور تی‌بنام ترانس امیزان بطول ۱۵۰ر۳ میل ازسواحل اتلانتیك تاپیرو تحت‌ساختمان است .

جمهوریت اتحادی آلمان اعمار یك فابریکه انرژی هسته وی را درین کشور در مقابـل صادرات یـــورانیوم آن در ۱۹۷۵ متقبـــل گردید .

تاریخ ومذهب :

پدروالفارس کامبرل یکی از فاتحین پر تگال در سال ۱۵۰۰ بحیث اولین اروپائی به این سرزمین پاگذاشت . برازیل بحیث مستعمره پرتگالی تا حمله ناپلیون به قصر شاهی لزبن سال ۱۸۰۷ باقی ماند . در همان سال پایتخت حکومت به رودیوژینرو انتقال داده شد در مارچ ۱۸۰۸ برازیل تحت تسلط رژیم شاهی دان چاوششم بعداز باز گشتن به پرتگال درآمد ، پسر آن پردو اول استقلال این کشور را در ۷ سپتمبر ۱۸۲۲ بدست آورد وبحیث امپراتور عرض اندام کرد .

درن پدرو دوم، در ۱۵ نوامبر سال ۱۸۸۹ دراثر انقلاب که جمهوریت برازیل‌آنرا بمیان آورد از سلطنت خلع شد . قانون اساسی جدید این کشور آنرا از ایالات متحده جدا نموده ودر سال ۱۹۶۷ آنرا به نام جمهوریت برازیل اعلام نمود.

این کشور دارای ۲۱ ـ ایالت فدرال میباشد ، برازیل عضو ملل متحد وعضو سازمان کشور های امریکا است .

در سال ۱۹۳۰ یکدسته نظا میان کنترول آنجا را بدست گرفته ودرسال ۱۹۳۳ کتیلو فارگاس بحیث رئیس دولت بمیان آمد .وبا تدوین قانون اساسی‌جدیدبحیث رئیس‌جمهور انتخاب شد از ۱۹٤۵ تا ۱۹۵۰ زمام امور را بدست داشت تا اینکه در ۱۹۵٤ یك قدرت نظامی دیگر اورا مجبور به استعفی نمود .

در سال ۱۹٦۷ پس از یك سلسله ناآرامی ها درین کشور قانون اساسی دیگری بمیان آمد. که اختیارات ریاست جمهوری وکانگرس را سلب نمود چار مین رئیس جمهور آن همه ازبین اعضای نظامی انتخاب گردیدند در نزدهٔ جنوری ۱۹۷٤ تمام نمایند گان پوهنتون هاو قانون دانان آنکشور ، نمایند گان کانگرس ، جنرال ارنستو گیزل را به حیث رئیس جمهور انتخاب نمودند .

معارف ومذهب :

در برازیل ٦۵ پوهنتون وجود دارد بیش از هفت صد هزار متعلم در پوهنځی های آن شامل تحصیل اند تعلیمات در مکاتب ابتدائی وثانوی مجانی است .

پرو گرامهای وسیع برای امحای بیسوادی درین کشور رویدست گرفته شده وتعداد آنها را به ۱۸ فیصد تقلیل داده است .

لسان آن ها پر تکالی است .

بلغاریا

مساحت ۴۲٫۸۲۹ ،نفوس آن ۸٫۷۲۰٫۰۰۰ مرکز آن صوفیه ، پول رایج آن لیوا میباشد

جمهوریت بلغاریا در کنار بحیرهٔ سیاه واقع بوده واز چار طرف بکشور های ترکیه رومانیا ، یوگو سلاویا ویونان محاطه میباشد

کوهای بالقان از مرکز این کشور عبور کرده ویك سلسله کوهای دیگر نیز درآب هوای این منطقه تاثیر بس بسزا دارد .

منابع وصنعت :

تحت رژیم سوسیالیزم بعدازحرب عمومی

بناغلی تیودور ژیفکوف رئیس جمهور بلغاریا

تشکیل میدهد .

مذهب و تاریخ :

بلغاریا در قرن هفتم مذهب عیسوی رارونق داد ودر قرن ۱۰ و۱۲ یك امپرا تور مقتدر دران بمیان آمد .

ترکیه در سال ۱۳۶۹ بلغاریا را متصرف شد در ۱۸۷۸ م رژیم شاهی درین کشور مستقر گردید وسعت بلغاریا بعد از جنگ های بالقان گسترش یافت اما در حرب عمومی اول قسمت بزرگ بحیره ایجن رابه جز مقی از دست داد . تحت رهبری بو ریس سوم پادشاه آنکشور با کشور های محور شامل حرب دوم جهانی شد وقلمرو بالقانات راتادیر زمان زیرتسلط داشت بعداز اینکه رژیم فاشیزم در۱۹٤٤ مضمحل گردید اتحادشوروی از شناسائی این کشور ابا ورزیده تا اینکه در سال ۱۹٤۸ در انتخابات عمومی رژیم سوسیا لیسم را تحت رهبری گیور گی دیمتروف بحیث صدراعظم بدست آورد .

در سال ۱۹۷۱ قانونی بمیان آمدکه اسامبله ملی را برای یك دوره پنج ساله مجاز قرار داد .

اسامبله ملی انتخاب صدرا عظم و رئیس دولت رابعهده داشت که همه توسط حزب سوسیا لیست اداره ورهنما یی میشود بلغاریا عضوملل‌متحدبوده وبه‌پکت وارساشامل‌میباشد.

معارف ومذهب :

بلغاریا ئی ها به لسان سلدو ها تکلم میکنند ودر مکاتب ابتدائی از سن ۷ الــی

دوم اکثر صنایع این کشور ملی شد وتجارت خارجی این کشور به صورت انحصاری در آمد .

حاصلات عمده آن جو، جواری، پلی، تنباکو کچالو میوه جات می باشد . بلغاریا تو سط پلانگذاری های دقیق به طرف یك اقتصاد رهبری شده گام بر داشته وصنایع سمنت ، ایستیشن های برق ، ذغال سنگ ، نساجی پشم ، اشیای چرمی انکشاف نموده است بعداز سال ۱۹۷٤ تقریبا ٤ ملیون توریست همه ساله ازین کشور دیدن نموده ۷۳ فیصد تجارت این کشور با کشور هــای بلاك سو سیا لیستی است .

صادرات آن اکثراً عموما سامان آلات ماشینی وزراعتی ، سامان کیمیاوی ، سبز یجات ، تنباکو ، گل ، سیرب ، جست ، سمنت ووابن ،

۱٤ به طور اجبار ئ این لسان ر۲ بار رسم الخط شان تعقیب می نمایند .

در خدود یکصد هزار محصل در دانشگاه های

مساحت ۲٦۱٫۷۸۹ ، نفوس ۲٤٫۰۰۰٫۳۱ مرکز آن شهر رنگون وپول رایج آن کیات می باشد .

جنرال نیوین رئیس جمهور برما

جمهوری برما در قسمت غربی کشور اندونیز یا توسط جمهوریت چین ، لاوس ، تایلند ،هند وبنگله دیش وخلیج بنگال محصور شده است .

دریا هائیکه از کوهای مرتفع مونا همور

آن مصروف تحصیل اند .

مذهب عمومی آنها ارتدو کس است .

یکعده زیاد مسلما نان هم درین کشور زندگی میکنند .

برما

قسمت شمالی بوادی های پائین شبه جزیره سرا زیر میشود در حدود ۹۰۰ میل را قابل کشتیرانی میگر داند .

سرك بزرگ برما ازلاتیونا گنمینگ وایالت یانان چین ویکی ازراه های بزرگ واکمالا ت زمان حرب ۱۹۳۸ تا ۱۹٤۲ به شمار میرفت مرکز رنگون که درخلیج مارتا بان موقعیت دارد بندر بزرگ بحری آن بشمار رفته و میدان هوائی نزدیك رنگون حیثیت ترافیك بین المللی را بخود گرفته است .

منابع وصنعت :

سنگهای قیمتی ، پطرول ، عقرب ، نقره ، جست از جمله پید اوار عمده آن بشمار رفته و حاصلات مهم آن برنج ، پنبه ، تنباکو ، نیشکر وغیره می باشد که سالانه مقدار زیاد صادر میگردد درسالهای اخیر حاصلات برنج برما در حدود ٤٠ فیصد تنزیل نمود همزمان باین حاصلات صنایع دیگر نیز در ۱۹٦۰ تقلیل یافت .

تاریخ وطرز حکومت :

در قرون وسطی برما یك دولت بود بسمت شمال هندی بوده ، انگلستان در سه جنگیك که مقابل برما در سفلا ۱۸٤۲ ، برما علیا ۱۸۸٤

براه انداخت ،این کشور را تا سال ۱۹۳۷ جز هند ساخت و به حیث عضو کامنویلست کشور های مشترك المنافع انگلیسی شمرده شد . در جنگ عمومی دوم تحت تسلط جاپان درآمد ، بعد در چار جنوری ۱۹۴۸ از اتحاد کامنویلت خارج وبعد از احراز استقلال بـه حیث عضو ملل متحد پذیر فته شد .

در همین سال قانون اساسی برما تدویـن گردید وحکومت پارلمانی در آنکشور رویکار آمد . وتمام صنایع آن ملی شد . در سال ۱۹۵۸ رقیب سیاسی جنرال نیووین قدرت‌را بدست گرفت بار دوم انتخا بات در ۱۹۶۰ شروع شد حزب متحدکه توسط اونو رهبری میشد در اپریل ۱۹۶۰ زمام امور را بااخذ اکثریت رای بدست آورد .

مناقشات سیاسی احزاب وضع اقتصا دی این کشور را به بحران مواجه نمود تا زمانیکه جنرال نیووین دوباره قدرت را در دوم مارچ ۱۹۶۲ بدست آورد . ویك شورای انقلابی را تحت اثر خود رویکار کرد ودر سال ۱۹۷۲ بعد از اعلام قانون اساسی بحیث صد را عظم تعین شد .

جنرال نیووین پروگرام های وسیعی رابا پیروی از اصول سو سیالیزم رویدست گرفت وتمام صنایع وتجارت را که توسط هند و جمهوریت چین اداره میشد ملی اعلام نمود. ونیـز بیطـرفـی خـو د را اعـــلام نموده وکشور را ازتمام قرار دادهای خارجی برکنار ساخت در جنوری ۱۹۷٤ قانون اساسی جدید این کشور جمهوریت سوسیا لستی برما را تحت رهبری یك حزب اعلام نمود وجنـرال نیووین بحیث صدراعظم باقی ماند .

معارف ومذهب :

مردمان این کشور از نژاد های مختلـف تشکیل یافته وسه بر چهار حصهٔ نفوس آن برمایی تکلم میکنند .

بروندی

مساحت ۱۰٫۷۳۹ . نفوس ۳٫۷۶۰۰٫۰۰ مرکزآن بوجمبورا ، پول رایج آن فـرانـك بروندی است . بروندی‌کشورمستقل افریقائی است که آزادی خودرا تحت نظر ملل متحـد در اول جولای سال ۱۹٦۲ بنام روندا وروندی بدست آورد .

این کشور با رواندا ، تانزانیا ،جمهیل تانگا نیکا وزایرهم سر حد است قسمـت بیشتر اینکشور رامرغزار های سبز وکوه‌ها تشکیل داده ، درین سر زمین در حدود سه قرن قبیله توتسو بحیث رهنما ورهبر هوتو حکمروائی‌داشت. قبیله سوم آن پکمی ها اند که تااواخر قرن ۱۹ تحت تسلط جرمن هـا قرار داشتند این کشور در حرب عمومی اول توسط بلجیمی ها اشغال شد . سازمان ملل در ۱۹۲۳ به پادشاه بلجیم اختیارات اعطـا نمود تا روندا وروندی را تحت قیمومیت خود در آورد .

بروندی دارای قانون اساسی و آزادی کامل تحت رژیم شاهی سوامی موامبو تسا ششم در سال ۱۹۶۲ گردید . این کشور دارای صدرا عظم ، کابینه واسا مبله ملـی میباشد دولت توسط پارتی مقتدر او برانا مرکب از تو تسوی جدید وهوتو حما یـه میشود بروندی دارای د و صدراعظم بـود ، دراکتوبر ۱۹٦٥ لیو پولد بیها سوم زخمی شد، هوتو مقابل موتسو طغیان نمود توتسو از کمك های چین بر خور دار بود .

در جولای ۱۹٦٦ شهزاده چارلس زمام امور را بدست گرفت ومیکا میرو را صدراعظم تعین نمود. باین ترتیب توتسو ها دو باره به سر اقتدار آمدند ، در اول سپتامبر شهزاده ناتارشاه را خلع نمود امادر کودتا(۲۸)نوامبر همان سال از سلطنت توسط کودتامیشـل موکمبورو ازسلطنت خلع‌شدو خودرا بحیث رئیس دولت اعلان کرد وبروندی بحیث یك جمهوریت بمیان آمد .

ناتار شاه در اپریل ۱۹۷۲ زمانیکه‌میخواست زمام امور را دوباره بدست آورد کشته شد. بعدا نا آرامی هایی درین حکومت بمیان آمد ودر حدود هزاران نفر به تانزانیا وزایـر مسافرت کردند .

۹۰ فیصد نفوس این کشور به تربیهٔمواشی وزراعت اشتغال دارند . بروندی سالا نـه مقدار زیاد قهوه را صادرمیکند، اضافه‌ترزمین های اینکشوربرای چراگا هامساعد میباشـد کمك های اضافی را از طرف ملل متحد بلجیم حاصل میدارد . عضو ملل متحد وموسسـهٔ اتحاد افریقا است .

صنعت روز بروز رونق گرفته زرع چای‌نیز درینجا صورت میگیرد .

اضافه تر از نصف نفوس آن عیسوی‌مذهب ومتباقی آن کاتو لیك اند. زبان رسمی آنها فرانسوی است و زبان سوایی نیز مـورد استعمال است .

کمبودیا

مساحت ۶۹٫۸۹۸ میـل مربع ، نفوس ۷٫۸۹۰٫۰۰۰، مرکز آن شهرپنوم پن و پول رایج آن ریل میباشد .

کمبود یا یاخمر در قسمت جنوب شرق‌آسیا واقع وبا ویتنام ولاوس هم سر حد اسـت کمبودیا از جمله کشور های دوره استعمار فرانسه در هندو چین میباشد همچنان این کشور با تایلند و خلیج سیام وویتنام جنوبی همسر حد میباشد سه حصه آنرا جنگـلات پوشانیده وقسمت مرکزی آن هموار است که توسط دریای میکانگ آبیاری میشود ،آب‌هوای این کشور حاروی است .

منابع و صنعت :

اینکشورازجمله ممالك عقب مانده بوده و ۵۰ فیصد زمین های آنرا جنگلات انبوه تشکیل داده است. صنعت عمدهٔ آن جنگـل داری ،

مالداری و۸۰ فیصد آن زراعت برنج است.

برنج ،شکر، تنباکو ،پنبه ،ابریشم ، تخمهای تیل دار ،لوبیا ،ازحا صلات آن‌میباشد جنگلات آن دارای چوب های ضخیم‌است. مس آهن منگنیز وطلانیز استحصال میشود صنایع نساجی ، کاغذ سازی وچوب درسال ۱۹٦۸ دراین‌کشور به‌میان آمد، تاسال ۱۹۷۰کمبودیا برنج خود را به خارج صادر مینمود اما امروز نسبت عدم تکافو برنج خودرا از خارج تورید مینماید .

تاریخ و طرز حکومت :

در قرن اول‌میلادی رژیم شاهی فونان درین کشور مستقر بود وتمدن خمرها ز قـرن ۹ الی ۱۳ در اینجا حکمرانی داشت حمـر یعنی خدای باد شاهان یك معبد افسا نوی‌را اعمارنمودکه‌معابرومنارهای نقاشی‌آن‌ازافتخارات تاریخی‌آرت‌آن‌کشوربشمارمیرود. ازمعابرمشهور آن انگوروات میباشد ، کمبودیا درسال ۱۸٦۳ تحت اتحادیه فرانسه درآمد، قانون اساسی آن در ٦ می ۱۹٦۷ تدوین شد. این کشـور را تحت اتحاد یه فرانسه ضمن یك موا فقه که در ۸ نوامبر ۱۹٤۹ صورت گرفت درآمد کمبودیا آزادی خـــودرا از فـرانسه در ۹ نوامبر ۱۹٥۳ بدست آورد . وبه عضویت ملل متحد پذیرفته شد .

شهزاده نورودم سهانوك از ۱۹٤۱ ـ۱۹٥٥ بحیث شاه این مملکت‌حکمروائی کرد، نوردوم سهانوك درسال ۱۹٦۰ از مقام شاهی برکنار شده وبه حیث رئیس دولت دوباره زمام امور رابدست گرفت وی درسال ۱۹٦۹ و۱۹۷۰ علایق خودرا با امریکا زمانیکه طیارات ویتنام جنوبی از قلمرو کمبودیا مواضع ویتکانگ ها را بمبارد نمود قطع کرد .

سهانوك این بمبارد را تقبیح نمود ، در جولای سال ۱۹٦۹ مناسبات کمبودیا ، زمان تیره ترشد که طیارات امریکا مواضع قـوای ویتنام شمالی را درخاك کمبودیا بمبارد مان نمود. ولی این موضوع تاسال ۱۹۷۳ خاموش ماند .

درسال ۱۹۷۰ زمانیکه سهانوك در اروپـا بودحکومت آنکشور ویتنام شمالی وویتکانگهارا مکررا مجبور نمود تا ٤۰ هزار عساکر خودرا از کمبودیا خارج سازند .

در ۱۸ مارچ ۱۹۷۰ صدرا عظم آنکشـــور جنرال لونول قدرت را بدست گرفت سهانوك حکومت آنکشور را در پیکنگ درحالت تبعید اعلام نمود . در اکتوبر ۱۹۷۰ رژیم شاهی سرنگون شد ونام کمبود یا به جمهوریت‌خمر مبدل‌گردید، لونول بحیث رئیس‌دولت درجون ۱۹۷۲ انتخاب شد. زمانی که عساکر لو نول مورد حملات کمونست ها قرار گرفت ایالات متحده امریکا کمك های نظامی اقتصادی‌خودرا به این کشور گیسل نمود .

در ۳۰ اپریل ۱۹۷۰ رئیس جمهور نکسن اعلام نمود که عساکر آنکشور برای از بین بردن قوای دشمن از ویتنام جنوبی ، ازبنادر قلمرو این کشور استفاده مینماید ،درحدود سی هزار عسکر امریکائی وچهل هزار عسکر

ویتنام جنوبی درین عملیات حصه گرفتند .

در ۳۰ جون همان سال نکسن حملات عساکر خودرا متوقف نمود، درسال ۱۹۷۵ بعد از پنجسال محاربه عساکر خمر سرخ درحالیکه یکصد هزار کشته داده بودند اکما لات خود را تکمیل کردند .

سهانوک به حیث زعیم این کشور تا ۲۵ اپریل باقی بود اما قوماندان کیوسیمغان لیدرشپ اورا قبول نموده در ۱۹۷٦ از وظیفه‌اش سبکدوش گردید .

دولت‌جدید مردمان آنکشور را وادار ساخت تا برای زیان های ناشی از جنگ ،جنگلات ومزارع را پاك کاری نموده برای زرع برنج آماده سازند د ر حدود بیش از ۵۰۰٬۰۰۰ نفر درین جنگها بقتل رسیده اند .

مذهب و معارف :

لسان آنهاکمبودیائی وخمراست فرانسوی وانگلیسی هم صحبت می نمایند در ۱۹٦۵در حدود ٤٬۰۰۰ مکتب و ۳۵ پوهنتون دریـن کشور موجود بود .

بودیزم مذهب عمومی مردم را تشکیـل میدهد .

کامرون

مساحت ۱۸۳٬۵٦ ، نفوس ٦٬٤۰۰٬۰۰۰ مرکز یورندی ، پول رایج آن فرانگ است .

کامرون در ساحل غربی افریقا موقعیت دارد در سال ۱۹٦۰ بحیث یك جمهوریت آزاد به میان آمده از طرف شمال وشمال غرب بـه نایجریا ، شمال شرق بەچاد ، شرق آن به افریقای مرکزی وجنوب آن به جمهوریت مردم کانگو متصل است .

کامرون از دو قسمت متشکل بوده ،کامرون شرقی که عبارت از جمهوریت کامرون کـه تحت قیمومیت فرانسه بوده و کامرون غربی که برتانوی ها در آنجا حکمروائی داشتند .

اتحادیهٔ این دو قسمت در سال ۱۹۷۲ بمیان آمد .

دوالا یکی ازبنادر بزرگ بری آن بشمار میرود . نفوس آن متشکل از دوصد قبیلـه های مختلف از نژاد بانتو وسمتیك سودا نی وسیامی لیك میباشند .

حدود ٦۰۰٬۰۰۰ عیسوی و ٦۰۰۰مسلمان زندگی میکند .

منابع وصنعت :

صادرات عمدهٔ زراعتی کامرون راقهوه، ککاو چرم، رابر، چای، کیله، پنبه وتنباکو تشکیل میدهد . صنعت پروسس المو نیوم درین‌کشور خیلی مهم میباشد ، تجارت عمده آن باکشور های فرانسه وانگلیس است .

این کشور سالانه در حدود ۳۵۰ ملیون دالر واردات وصادرات دارد . اعمار بند های آبگردان وبرق وساختمان راه آهن از سـال ۱۹۷۰ باینطرف در کشور در جریان است .

تاریخ و طرز حکومت :

کامرون یکی از کشور های بزرگ افریقائی

است که توجه فاتحین جرمنی را در حالیکه توسط فرانسه وانگلیس اداره میشد در سال ۱۹۱٦ جلب نمود وهر دو کشور آنرا درسال ۱۹۱۹ تحت حمایهٔ خود آورد فرانسه درسال ۱۹۵۸ گامهای موثری را بـــرای آزادی آن برداشت تااینکه درجنوری سال ۱۹٦۰ ایـــن کشور به آزادی رسید .

در اکتوبر ۱۹٦۱ دریك ریفرندم که ازطرف ملل متحد بمیان آمد کامرون برتانوی بـــا جمهوریت قسمت های جنوبی آن یکجا شده و جمهوریت فدرال کامرون را تشکیل دادند . کامرون عضو ملل متحد وعضو موسسه اتحاد افریقا است .

رئیس جمهور واعضای پارلمان آن برای یکدورهٔ پنج ساله توسط رای آزاد انتخاب میشوند .

کانادا

مساحت جزیره کیپ وردی ۱۵۵۷ر۱ مربع‌میل نفوس آن ۲۹۰۰۰۰ر۰ ، مرکز آن شهر پرالا میباشد. جزیرهٔ‌کیپ‌وردی درشمال‌اتلانتیك‌واقع بوده ودو صدو هشتاد میل بطرف شرق داکار قرار دارد ، حاصلات عمدهٔ آن قهوه بوده ، میوجات ونمك را صادر میکند. هشت سال خشك سالی تا سال ۱۹۷۵ این کشور رابـه بحران مواجه ساخت ، پرتگال وملل متحدمواد غذائی آنرا تهیه میکند این جزیره توســـط پرتگالی ها در ۱٤٦۰ کشف گـردید و در ۱٤٦۲ بحیث مستعمره آن در آمد بعد از ۵۰۰ سال حکمروائی پر تگال دراین کشور درپنجم جولای ۱۹۷۵ آزادی خودرا بدست آورد اضافه تر نفوس آن بزبان پرتگالی تکلم میکنند ۹۸ فیصد نفوس آن رومن کاتو لیك است .

جمهوریت افریقای مر کزی

مساحت ۳۱۳ر۲٤۱ ، نفوس آن دو ملیون وشش صدو ده هزار ، مرکز آن شهر بانگوی پول رایج آن فرانك است .

جمهوریت افریقای مرکزی ۳۵۰ میـــل به طرف شمال شرق خلیج گوینا نا واقع است این کشور با مملکت چاد، کانگو ، زهیر ، کامرون هم سرحد است . سطوح مرتفع آن که کشور را احاطه کرده به دوهزار فت‌میرسد دریا های متعدد آن ازجنوب به کانگو وشمال جهیل چاد جریان دارد ،یك کشور محاط به خشکه است ، این مملکت که بحیث قلمرو فرانسه زندگی میکرد حکومت خود را ادیت را در سال ۱۹۵۸ واستقلال کامل خود را در ۱۹۵٦ بدست آورد . عضو ملل متحد است ،ازیك مدتی‌در انتخابات ۱۹٦۰رئیس‌جمهور داوید داکو ، تمام احزاب سیاسی را باهـم متحد نموده این شخص دوباره در ۱۹٦۵ کاندید شد .

در جنوری ۱۹۶۶ کرنیل جین‌بیدل بوکاسا داکو را خلع وخود به جای آن نشست .این شخص روابط سیاسی خودرا با پیکنگ قطع نمود ، در ۱۹۷۵ الیزابت دو میتین به حیث اولین زن در افریقا پست صدارت را اشغال کرد .

زبان رسمی آن فرانسوی سانگوزبان چهار گروپ دیگر یعنی باندا ، باکا ، زانـدی ، مانیجیا بایا میباشد .

صادرات عمدهٔ آن آلماس ، در حدود ۷۰ ملیون‌دالر میباشد .سالانه مقدار زیادیورانیوم آهن ومس نیز از کشور صادر میشود ، پنبه قهوه وسایر غله جات نیز استحصال میگردد.

رمه های بزرگ گوسفند ازین کشور صادر میشود ، ۸۷ فیصد نفوس آن زراعت پیشه‌است فابریکات کوچك نساجی پروسس غذا ء بیر موتر سایکل ورادیو درینجا اعمار شده است.

جمهوریت چاد

مساحت ۴۹۵٫۷۵۲ ، نفوس بیش‌تراز چهار ملیون ، مرکز آن شهر جامینا ، پول رایج‌آن فرانك است .

چاد یکی از قلمرو های قدیم بحری فرانسه است که درمنطقه استوائی افریقا پنجصد میل بطرف شمال غرب خلیج گینی و ۵۵۰ میل بطرف جنوب مدیترانه موقعیت دارد ، چاد از شمال توسط کشور لیبیا ،شرق سودان ، جنوب افریقا مرکزی ، غرب ، نا یجیـــر ونایجیریا محاطه ست .

مسلمانان سودانی در شمال وبانتوا و عیسویان درجنوب آن زندگی دارند ، درقسمت جنوبی آن جلگه های وسیع وجنگل زارها و جلگه های پهناور وجود دارد . درشمال وغرب آن جهیل بزرگ چاد واقع است . جمهوریت چاد استقلال کامل خودرا در اگست ۱۹۶۰ بدست آورد وبحیث عضو ملل متحد پذیرفته شد .

این کشور رئیس جمهور واسا مبله ملی دارد که توسط رای آزاد انتخاب میشو ند . چاد عضو انجمن اتحاد افریقا است لسان مردم فرانسوی است اما مردم آهسته ، آهستـه فرانسوی رابه افریقائی تبدیل نمودند .

پنبه ازجمله صادرات مهم آنست ، گوشت، چرم،ماهی خشك ،سودیم‌کاربونیت ،یورانیوم نیز استحصال میشود .

در سال ۱۹۶۹ ـ ۱۹۷۱ این کشور بـــه کمك فرانسه علیه کوچی های عرب در شمال انکشور جنگ نمود وآنها را مجبور به عقب نشینی نمود. عساکر فرانسه بعداً این‌کشور را در ۱۹۷۲ ترك کرد .

چاد روابط سیاسی با اسرا ئیل ندارد . خشکسالی که از ۱۹۶۹ شروع شد ، چاد وسایر کشور های ساحل رادچار فاجعه‌نمود رئیس جمهور آن گارتا تا مبوسی است که از زمان استقلال درین کشور حکومت را بدست داشت ، اما توسط یك کودتای نظامی در اپریل ۱۹۷۵ کشته شد .

چیلی

مساحت ۲۸٦٫۳۹٦ میل مربع ، نفوس ۱۰٫۲۵۰٫۰۰۰ بوده ، مرکز آن سانتیا گو میباشد ، پول رایج آن پیسو است .

جمهوریت چیلی در نصف جنوبی ساحل غربی امریکای جنوبی موقعیت دارد . یك منطقه باریك بطول ۲٦۲۰ میل بین کوهای اندیز جنوب پاسفیك افتاده است .

صحرای اتا کا ما که درشمال آن موقعیت دارد یك صحرای سوزان وخشك وبدون باران بشمار میرود .

این منطقه توسط ماژیلان سیاح بحری در ۱۵۲۰ کشف گردید ، وی نام این جزیره را جزیرهٔ آتش گذاشت . چلی مرکز تربیه گوسفند ست .

صنعت و منابع :

صحرای خشك شمالی چلی دارای سنگ های قیمتی زیاد است وصنایع استحصال معادن تقریبا ۷۰ فیصد صادرات آنرا در بر میگیرد . نایتریت که در هر ماه یکصد هزار تن استحصال میشود بخارج صادر میگردد . ٤۷ فیصد آیودین و ۱۰ فیصد مس جهان را تهیه میکند .

ایالات تاکا ما درحدود یك بلیون تن آهن دو ملیون تن ذغال حاصل میدهند ، طلا ونقره نیز درچلی استحصال میشود ،منرالها ازقبیل آیودین ،مرکیوری ،جست ،کوبالت ،منگنیز ، مرمر وغیره نیز در کشور استحصال میشود. فارم های بزرگ لبنیات ،گندم ،برنج ،جو ، لوبیا ،سیب ، تربوز ،شفتالو ،کچالو وغیره و در حال گسترش است .

صنعت نساجی انکشاف نموده تاکهای انگور دو صدو پنجاه هزار یکر زمین را احاطه نموده است که قسمت عمدهٔ آن بخارج صادر میشود .

جنگلات انبوه ،این کشور را از نگاه چوب غنی ساخته است پنجمین کشور ماهی گیری جهان به شمار میرود .

تاریخ و طرز حکومت :

دیاگو آلما گرو در ۱۵۳٦ داخل چلی شده ووالایف هسپا نوی در سال ۱۵٤۰ تقاضای هسپا نیا را بجاکرد . آزادی این کشور در ۱۸۱۰ الی ۱۸۱۸ تحت رهبری جوز دو سان مارتین برنارد و تضمین شد .

چلی، پیرو وبولویا را در ۱۸۹۳ به عقب راند ایالات تاکناواریکا را از پیرو بدست آورد .در ۱۹۲۹ تاکنا وشهرت اریکا واپس مسترد شد . انتا فاگو ستا از بنادر مهم بحری کشور محاط به خشکه بولویا است .

رئیس جمهور برای شش سال انتخاب میشود ۵۰ سناتور برای هشت سال ۱۵۰ وکیل برای ٤ سال در آن کشور انتخاب میگردد . چلی عضو ملل متحد و موسسه اتحاد افریقا است.

۲بر۳ حصه دوم این کشور مخلوط از هسپانوی ها و هندی ها است یك بر چهار آن تماما هسپا نوی اند یك عده قلیل جرمن واروپائی ها هم درآنجا اقامت دارند .

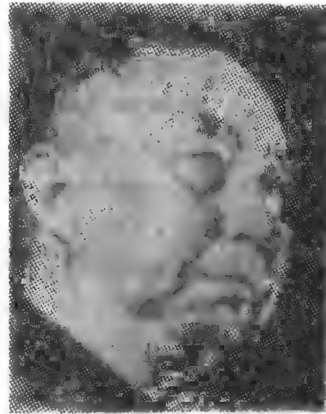
معارف و مذهب :

تعلیم مجانی بوده از ۶ الی ۱۵ سالگی بصورت اجباری است ۸۵ فیصد بیسواد دارد. دارای ۹ پوهنتون میباشد .

رومن کاتو لیك مذهب مردم است ، لسان آنها هسپانوی است .

جمهوریت مردم چین

مساحت ۳۶۹۶،۵۰۴ میل مربع، نفوس آن هشت صد ملیون ، مرکز آن شهر پیکنگ ،

ښاغلی هواکوفنگ

پول رایج آن جن مین پی اسبت .

کشور چین که در آن پنجم حصهٔ نفوس جهان زندگی میکنند، یك قلمرو وسیع را در ساحه شرقی آسیا احاطه نموده است .

سر زمین آن توپو گرافی غیر هموار داشته در قسمت های شمالی آن کوهای خنگان تا منچوریا ومنگولیا ، . کوهای ترابا تا کاو سینکیا نگ منتهی میشود. کوهای همالیا و کونلان درطرف جنوب غرب تبت از طرف‌شمال به جنوب بطول ۱۸۶۰ میل واز شرق به غرب ۲۰۰۰ میل امتداد دارد . قسمت های شرقی آن دارای زمین های حاصلخیز وآب فراوان میباشد سه دریای بزرگ یا نگسی ،هوانگ ودریای زرد ، سکیا نگ منابع آب های‌زراعتی آنرا تشکیل میدهد .

دارای ۲۲ ایالت بشمول تایوان میباشد و پنج منطقه خود مختار وسه ساحه وسیع بلدی دارد شهر های مشهور آن منگو لیا ،سنگیانگ شانگهای ، پیکنگ تبت ومیلن میباشد .

درچین دولت کنترول تمام پروگرام های تولیدات را بدست دارد .

تاریخ :

یکی ازکشور های کهن شاهی آسیا میباشد که قدامت تاریخ آن به ۲۲۰۵ قبل از میلاد میرسد .

این کشور در سال ۱۹۱۲ بعد از انقلاب وانگ چونگ به‌سرکردگی داکتر سونیاسنگ که درسال ۱۹۱۱ شروع شده‌بود به‌جمهوریت تبدیل شد .

۱۸۹٤ _ ۱۸۹۵ چین با جاپان در گیرو دار جنگ بود .

در سال ۱۹۳۲ جاپان منچوریا را متصرف شد ونام آنرا به منچوکو مبدل ساخت و در

۱۹۳۳ شهر بندری جوهول بیك کشور حایل در ۱۹۳۳ مبدل شد . جاپان بعد از حرب عمومی دوم، .تمام شهر های منصرفه چین را واپس بهآن واگذار شد .

بعد از ۱۹٤٥ که جنگ بین چین وجاپان خاتمه پذیرفت منچوریا در ۱۹٤۸ از دست کومینتانگ خارج گردید . وچین در ۱۹٤۹ تحت تسلط رژیم فعلیداخل شده چیانکایشك با عدهٔ از طرفداران خود به تایـــوان فرار کـــرد .

جمهوریت مردم چین تحت رهبری ماوتسی تونگ در ۲۱ سپتامبر ۱۹٤۹ در پیکنگ به میان آمد چوئنلای بحیث وزیر خارجـــه و صدرا عظم این کشور در اکتوبر سال ۱۹٤۹ رویکار آمد .

رژیم جدید چین یك قرار داد عدم تعرض واتحادیه دو جانبه را در ۱٥ فبروری ۱۹۲۰ برای مدت ۳۰ سال با اتحاد شوروی امضاء نمود .

انگلستان در ۱۹٥٤ و فرانسه جمهوریت چین را در ۱۹٦٤ برسمیت شناخت . تا سال ۱۹۷۰ تقریبا صد کشور جمهوریت چین را برسمیت شناخت امریکا از شنا سائی این کشور تامدت مدیدی خود داری نمـــود . جمهوریت مردم چین قوای نظامی خود رابرای جنگ مقابل امریکا در کوریا فرستاد .

بعد از مخالفتهای که بین چین وشوروی بمیان آمده بود، برای اولین بار بعـــد از ۱۹٦۰ در سال ۱۹۷۰ بین دو کشور سفرای شان را تبادله نمودند . در ۱۹۷٥ هر دو کشور بالای موضو عات سر حدی بمذا کره نشستند . اما نتائج آن قناعت بخش نبود . چین در براعظم آسیا وافریقا ، امریکا ی جنوبی از جنبش های انقلابی وتقویـــه آن پشتیبانی میکند .

چنانچه کمك های نظا مـــی و اقتصا دی لازم بکشور ها تذکره فرستاده است .

در اکتوبر سال ۱۹۷۱ مجمع عمومی ملل متحد حکومت تایوان را از ملل متحد اخراج وکرسی آنرا به جمهوریت چین تفویض نمود. نکسن رئیس جمهور امریکا از ۲۱ ــ ۲۸ فبروری ۱۹۷۲ وقتی از جمهوریت مردم چین دیدن نمودکهروابط دوکشوربهبودیحاصلنمود. چوئنلای وماوتسی تــونگ ومارشال چــوتی رهبران چین یکی بعد دیــگر از جهـــان در گذشتند .

منابع وصنعت :

گرچه چین صنعتی ساختن کشورش را در ۱۹۱۰ به اینطرف آغازنمود ، امابه زراعت در آن کشور اهمیت بیشتر داده میشود .

گندم ،جو، جواری ،ارزن وغیره رااستحصال مینماید ، روغن سایبین در قسمت های شمال برنج، نیشکر در جنوب کشورتولید میگردد برنج خــوراکه عموم مردم آنجــاست و چین مستحصل درجه یك برنج است .

فایبر ،جوار ، جوت ،موم وپنبه عموما در کناردریای یانگسی ودریای زردکشت میشود

چای درجنوب و غرب حاصل میدهد .ابریشم از چهار هزار سال باین طرف در کشور استحصال میشود ، رمه های بزرگ حیوانات در چراگا های این کشور تحت تربیه گرفته شده است .

از لحاظ معادن چین سومین کشور مستحصل ذغال‌سنگ در دنیا میباشد . پیدا وار معدنی آن مواد خام آهن ، حلبی ،نمك ،پطرول سالانه یکنیم ملیون بیلر در سال ۱۹۷۵ در روز میرسید . اضافه تر آن بالای جاپان بـه فروش میرسد . تپ وتلاش در قسمت زراعت ماشینی این کشور تا اندازه زیاد چیـن را متکی بخود نموده وحاصلات زراعتی وماشینی آن روز بروز تقویه میگردد . این کشور برای بهتر شدن زراعت گندم یك مقدار زیاد گندم اصلاح شده را از ارجنتاین ،مکسیکو ،کانادا ، وآسترالیا بکشور وارد وازآن نتیجه مطلوب بدست آورده .

بعد از انقلاب کلتوری بر پروگرام های معارف تجدید نظر گردید . بعد از ۱۹۷۲ صنعت وزراعت چهرهٔ جدیدی بخود گرفت .

در چین خوکها بدرجهٔ سوم وگوسفند به درجه چهارم وماهی بدرجـه دوم استحصال میشود وچین ماهی به جاپان صادر میکند .

مذهب :

چینائی ها پیرو مذهب بود یزم انـد . وبه تعداد ۵۰ ملیون مسلمانان هم در چین زندگی دارند . صد هزار رومن کاتو لیك . هفت صد هزار پرو تستا نت دارد .

کولمبیا

مساحت ۴۵۵،۳۵۵ میل مربع ، نفوس آن بیش از ٤ملیون ، مرکز آن بوگوتا پول رایج آن پیسو است .

کولمبیا در قسمت شمال غربی امریکا ی جنوبی موقعیت دارد ویك ساحل ۹۱۳ میل در پاسفیك دارد .

۱،۰٤۹ میل در بحر کارا بین باوینزویلا ، برازیل ،اکواد وروپیرو همسر حد است . سلسله بزرگ کوهای اندیز از شمال بـه جنوب این کشور امتداد دارد دریای بزرگ مگدو لینا از شمال شرق آن سرازیر شده و به طرف شمال بجزایر کارا بین میریزد که زمین های اطراف آن فوق العاده حاصل خیز وقابل زرع میباشد .

کوهای پربرف آن مناظر زیبا را تشکیل داده و آبشاری تی کوندا ما که در نزدیکی بوگو تا میریزد ٤۲۷ فت بلند داشته ومورد توجه سیاحین قرار دارد .

شهر بوگو تا در ۱۵۳۸ بمیان آمده و در ارتفاع ۸٦٦۰ فت از سطح بحر قرار دارد .

منابع وصنعت :

کولمبیا بعد از برازیل دومین کشور صادر کننده قهوه میباشد که مناصفه تجـارت و صادرات آنر برنج ،تنباکو ، پنبه تشکیـل

میدهد برعلاوه اینهاککاو، کچالو، شکر، کیله رابر ، از حاصلات مهم آنست این کشور غنی از مواد معدنی بوده پطرول وگاز استحصال میشود .

۲۷ میل دور ازبوگو تا، تا معادن مازا میرا قرار داشته که از چارسال باین طرف مورد استفاده قرار دارد کولمبیا ۹۵ فیصد جواهر جهان را استحصال میکند ، طلا ، نقره ، پلاتین آهن ، نکل . ذغال و نمك نیز در آنجا تولید میشود .

در حدود ۸۵ ملیون کلیوات برق بدست میاورد . از حاصلات عمده دیگر آن صنایع ، نساجی ، رابر، کاغذ، فولاد ، رامیتوان نام برد .

قروض متعدد خارجی این کشور را در صنعت‌وزراعت کمك کرد یك پایپ لاین بزرگ که ازمزارع اوریتو جنوب شرق این کشور وکوهای اندیز به پاسفیك تمدید یافته از ۱۹٦۹ بدینطرف تیل را انتقال میدهد .

دولت اصلا حات اراضی را رویکار آورد ودر تقسیمات زمین حصه‌گرفت وزمین رابرای حاصلات پیشتر اماده ساخت در سال ۱۹۷۰ انستیتوت اصلا حات ارضی درین کشور دایر ودر حدود ۹٫۸۰۰٫۰۰۰ ایکر زمین بـه ۹۵٫۰۰۰ فامیل توزیع شد .

تاریخ و طرز حکومت :

این کشور توسط هسپا نوی ها فتح ومدت سه صدسال اداره میشدودر۱۸۱۰ الی ۱۸۲٤ در انقلابات که در متصرفات هسپا نیه در امریکا بمیان آمد استقلال خود را گرفت . سمیون بولیوار بانی این کشورنظام جمهوریت را در ۱۸۱۹ درکولمبیا بمیان آورد کولمبیا عضو ملل متحد وعضو سازمان کشور هـای امریکائی میباشد . این کشور دارای یـك مجلس سنای ۱۱۸ عضو یست ومجلس ملی نمایند گان آن مرکب از ۲۱۰ عضو است که توسط انتخابات آزاد برای چار سال رویکار میشوند رئیس جمهور توسط انتخاباتمستقیم برای چار سال تعین میشود .

معارف ومذهب :

اضافه تر مردمان انجا مخلوط از هندی‌ها وسپیدپوستان اند سپید پوستان دراکثریت وهندی ونیگروها در اقلیت اند. مذهب آنها رومن کاتو لیك وزبان رسمی شان هسپا نوی است .

جزیره کومورو

مساحت ٦۹۳ میل مربع ، نفوس ۲٦٫۲۰۰ مرکز آن مورونی وپول آن فرانك است ، کومورو متشکل از مجمع الجزایر آتشفشانی است که در شمال غرب مدغا سکرو جنوب افریقا موقعیت دارد . خاك های حاصلخیزاین جزیره که در اثر آتشفشان به میان آمـده اقسام میوه جات استوائی رادارا می باشد.

این جزیره توسط سلاطین مسلمین اداره

میشد تا اینکه فرانسه در ۱۸٤۱ ـ ۱۹۰۹ آنها را از سرزمین خارج نموده وتا سال ۱۹٦۱ مدغا سکرو این جزیره تحت قلمرو فرانسه قرار داشت در سال ۱۹۷٤ به اساس یك ریفرندم، نزدیك به‌آزادی گردید. تااینکه درسال ۱۹۷۵ باساس فیصله اسامبله ملی فرانسه باین جزیره اجازه داده شد تاخود تعیین سرنوشت نمایند وپارلمان این کشور درشش جولای ۱۹۷۵ فیصله صادرکرد تااین کشور راه خودرا خود تعین کند به اساس یك ریفرندم در ۱۹۷٦ فیصله گردید تا این کشور با فرانسه بماند ، نفوس آن تقریبا از مسلما نان وعرب ها ویکعدهٔ هم افریقایی وهندی های شرقی متشکل است .

جمهوریت مردم کانگو

مساحت ۱۳۲٫۰٤٦ ، نفوس ۱٫۰۷۰٫۰۰۰ مرکز آن شهر برا زاویل وپول رایج آن فرانگ است ، جمهوریت کانگو از طرف شرق وجنوب بزایر ، از طرف غرب کابیندا ، اتلانتیك وگابون ، ازطرف شمال به کامرون وجمهوریت افریقای مرکزی محاط است .

این کشور آزادی کامل خود را در ۱۵ آگست ۱۹٦۰ بدست آورد وبه سپتا مبر همان سال بحیث عضو ملل متحد پذیرفته‌شد در ۲۱ نوامبر ۱۹۵۹ فوبرت یولو بحیث‌رئیس جمهور انتخاب شد ودر آگست ۱۹٦۳ توسط کودتای نظامی از وظیفه بر کنار شد وعوض آن الفونس مسا مبا دیتبا رئیس جمهور شد ورژیم سوسیا لیستی بصورت یك حزبی در آنجا بمیان آمد .

در آگست ۱۹٦۵ امریکا اعضای سفارت خودرا ازین کشور خارج وآنرا بحیث یك‌گام در نقض روابط دوکشور شمرد . مسامبا در ضمن کودتا ۱۹٦۸ از بین رفت وعوض آن مارین گوابی در اول جنوری ۱۹٦۹ رئیس جمهور شد .

در جنوری ۱۹۷۰ نام این کشور از کانگو برا زاویل به جمهوریت مردم کانگو مبدل‌شد و دولت سوسیا لیزم را اعلام نمود دولت‌کمك هایی از جمهوریت مردم چین وفرانسه برای انکشاف زراعت دریافت میکرد جنگل‌منبع ثروت بوده و ۵٤ ملیون ایکر زمین را احاطه کرده است صادرات عمده آن چوب است، قهوه، کیله ودانه های تیل دار نیز استحصال میکند صنعت درین کشور رو به ترقی بوده یازده فیصداحتیاجات داخل راتهیه میکند منابع تیل درین کشور روبه تزاید است .

کوستا ریکا

مساحت ۱۹٫٦٥۳ ، نفوس ۱٫۹۷۰٫۰۰۰ ، مرکز آن سان جوز ، پول رایج آن کولون است . کوستا ریکا درمرکز امریکا واقــع بوده ودر شمال آن نیکارا گوای ودر جنوب آن پانامه موقعیت دارد بلندی های مرتفع آن تا ٤۰۰۰ فت میرسد . شهر سان جوز مرکز این کشور بازمین هــای محجر ، ۱۰۳ میــل از پوتو لیمان به اتلانتیك موقعیت دارد

مرکز صنعتی و کلتوری آن در ۹۳ میلی پاسفیك قرار دارد .

شهر لیمان ونیتو لانس از بندر گا هــای بحری آن بشمار میرود پورتو لیمان شهریست که کولمبوس در مواصلت ومراجعت بهامریکا به این جا قدم گذاشت .

منابع وصنعت :

قانون ۱۹٦۲ بالای تمام صنایع مالیاتوضع نمود که تحول شگرف در فابریکات این کشور بمیان آورد .

آتشفشا نهای مهیب سال های ۱۹٦۳ ـ ۱۹٦٤ که ملیون تن خاکستر را بالای مزارع قهوه ، سبزیجات و غیره فرود آورد بــــه حاصلات این کشور صدمه جبران ناپذیر وارد کــرد .

این کشور کیله ، شکر ، ککاو ، گوشت ، پنبه ، ماهی وخوك صادر میکند .

صنایع کوچك درین کشور یك تعداد زیاد کارگران را جلب کرده روز بروز درحال انکشاف است ، که در اقتصاد آن نقش مهم دارد .

صنایع جدید آن فایبر ، شیشه ، المونیم ، نساجی ، کود وسمنت میباشد .

همچنان در دامنه های پاسفیك ، طلا ، ونقره استحصال میشود ، مروارید ، سلفر ، مس کوارتز مرمر ، سنگهای قیمتی هم درینجا موجود است متاسفه تجارت این کشور با امریکا صورت میگیرد .

تاریخ وطرز حکومت :

این کشور تحت اتحادیه کشورهای امریکای مرکزی از سال ۱۸۲٤ الی ۱۸۲۹ قرارداشت آزادی خودرا در ۱۸۸۱ بدست آورد .

قانون اساسی آن در سال ۱۹٤۹ به میان آمدکه قدرت بدست نظامیان بود ، تقنین به هیات نمایندگان ٥۷ نفری تعلق دارد . رئیس جمهور برای مدت چهار سال انتخاب میشود ، رئیس جمهور برای دومین بار انتخاب نمیشود وکسانیکه از رای خود داری کنند زیر جریمه میایند .

در فبروری ۱۹۷٤ دانیل کیوراس از حزب بحیث رئیس جمهور انتخاب شد .

مذهب و معارف :

مکاتب ابتدائی وعالی مجانی است کارتاگو هیرادیا ، سانجوز ، هوبرالباازجمله پوهنتونهای مهم آن بوده زبان رســمی آن هسپـانــوی است انگلیسی هم در مکاتب عمومی تدریس میشود رومن کاتو لیك مذهب آن است .

کیوبا

مساحت ۴۴٫۲۶۸ میل مربع ، نفوس آن ۹٫۴۷۰٫۰۰۰ ، مرکز آن شهر ها وانا ،پول آن پیسو است این کشور که بنام مروارید جزایر انتیل یاد میشود .یکی از جزایربزرگ اندیز غربی است فلوریدا به طرف شمال ، خلیج مکسیکو بطرف غرب وکارا بین درجنوب آن قرار دارد .

کوهای مشهور آن در قسمت های ایالت بناردل ریو، سر برافراشته، پیکو ترکیونو قلعهٔ مشهور آن ، ۶۴۶۷ فت بلندی دارد .

نفوس شهر ها وانا ۷۷۰٫۰۰۰ نفر میرسد از شهر های پر جمعیت آن شهر بزرگ بندری سانتیا گو است که در طرف جنوب شرق موقعیت دارد .

منابع وصنعت :

شکر از حاصلات عمدهٔ آن بوده که تقریبا ۸۰ فیصد صادرات آنرا احتوا میکند ، قبـلا امریکا صنایع شکر را زیر تسلط داشت اما رژیم انقلابی جدید آنرا ملی نمود ودر حدود ۲۷۵ ملیون دالر در صنایع شکر سر مایــه گذاری شده است و ۴۰ فیصد احتیا جـات داخلی آنرا تدارك مینماید .

سیگار ،سگرت ،وتنباکو از حاصلات درجه دوم آن به شمار میرود، حاصلات دیگـــری عبارت ازقهوه ، کیله، اناناس، میوه ستروس کوکو نات ،منسوجات بوده وتیل راوارد میکند آهن ، مس ، منگانیز ، نیکل ، نمـك وبعضی سنگهای معدنی را استحصال می نماید .

کمبود مواد غذائی وتضعیف حاصلات شکر این کشور را واداشت تا انقلاب را رویکار آورد ودرراه ریشه کن ساختن آن قدعلم کنند درین کشور جیره بندی پطرول ،غذا وغیره احتیاجات آنها تحت نظر دولت اعلام گردیدو در همان سال کمك های اتحاد شوروی وسایر کشور های سوسیالستی در آنجا سرازیـر شد .

تاریخ وطرز حکومت :

کیوبا در اکتوبر ۱۴۹۲ توسط کولمبوس کشف شد واز نام هندی کیوبا ناکان گرفته شد. به استثنای قلمرو برتانیا، هـاوانا از ۱۷۶۲ ـ ۶۳ کیوبا تحت حمایه هسپانوی تا ۱۸۹۸ باقی ماند هسپانوی ها تحت رهنمائی

زعمای شان در کشور متوطن شدند بردگی تا سال ۱۸۸٦ درین سر زمین ادامهٔ داشت .

یکعده از مردمان وطن پرست که طرفدار انقلاب بودند در دهم اکتوبر ۱۸٦۸ کشته شدند . کارلوس مانول سپدتس کیوبا را به صوب آزادی سوق داد. این جنگ ها تاده سال متواتر دوام داشت ودر سال ۱۸۷۸ به اساس تعهد هسپانیا خاتمه یافت وهسپا نیا ازان کشور خارج گردید .

یك سلسله اقدامات برای ویس کالی ها در فبروری ۱۸۹۵ برای رویکار آوردن انقلاب برهبری جوز مارتی بکمک‌عساکر بهسر کردگی ماکسیمو،گوماز انتونیوماکیو گالیگیتو گارسیا آغاز شد .

حکومت هسپانیا مزارع شکر را ویران‌نمود وصادرات تنباکو را ملغی و وطنپرستان را دستگیر ودریك کمپ حبس نمود .
درین وقت هسپا نیا میانجی گری امریکا را رد نمود .

امریکا برای بیرون راندن هسپا نیا ازکیوبا در اپریل ۱۸۹۸ جنگ را آغاز ودر جنگ مختصر بین هم عساکر آنرا شکست داد در موافقتنامه پا ریس دهم دسامبر ۱۸۹۸ هسپا نیاتمام خسارات جنگ را متقبل گردید. امریکا در سال ۱۹۰۲ زمانیکه توماس استرید پالما بحیث رئیس جمهور دولت انتخاب شد از آنکشور خارج گردید .

تحت موافقتنامه ۱۹۰۳ و ۱۹۳٤ امریکا خلیج گورنتاناماراا در جنوب شرق برای قوای بحری خود بدست آورد .

در ۱۹۵۲ با تیستا قدرت را بدست گرفت ویك دکتاتور شیپ جدید را به میان آورد در ۱۹۵٦ مخالفین رژیم باتیستا بهسرکردگی فیدل کاسترو ، انقلاب را رهنمائی کرد کاسترو در ۱۹۵٦ جنگهای گوریلائی را علیه رژیم آغاز نمود باتیستا در اگست سال ۱۹۷۳ در هسپانیا درگذشت ، کاسترو بجای آن داکتر زمانیول بورتیتا را بحیث رئیس دولت انتخاب نمود نامبرده کانگرس را منحل نمود وفیدل کاسترو بحیث صدراعظم تعیین شد .

بورتیا بعد از آنکه اشتباه را مرتکب شد از وظیفه سبکدوش گردید دولت توسط چپی ها در می ۱۹۵۹ قدرت یافت ویك پروگرام وسیع اقتصادی واجتماعی را برای ریفورم اصلاحات اراضی رویدست گرفت انستیتوت ملی اصلاحات ارضی گله‌داری وحاصلات تنباکو را ملی اعلام نمود، اصول کوپراتیف را در مزارع بکار برد. تمام دستگاها وصنایع شخصی تحت کنترول بودو پلانگذاری مرکزی در فبروری ۱۹٦۰ تا اخیر ۱۹٦۰ تمام صنایع بانکها وکمپنی های کیوبا به قیمت ملیون ها دالر امریکایی ملی اعلام شد :

کمك های اقتصادی چین، کمونست ، اتحاد شوروی وچکو سلوا کیا در قسمت تجارت خارجی این کشور با دادن کریدت ها آغاز گردید قرار داد خریداری شکر از کیوبا و

کریدت شوروی در مورد اعمار فابریکه‌ها در کشور آغاز شد .

مخاصمات که بین کیوبا وامریکا رونماشد امریکا خریداری هفت صد هزار تن شکر را ملغی نمود ، همچنان امریکا این کشور را در یك محاصره بحری در ۱۹۶۲ قرار داد تـا اموال وارداتی شانرا قطع کند در سال ۱۹۶۱ در حدود ۱۴۰۰ کیوبائی‌از پایگاه گوانتانامو که در امریکا تعلیم یافته بودند در خلیـج حسوك ها جنوب کیوبا تبعید گردیده بعدا آنها کشته ویا اینکه مفقود الاثر شدند موضوع در کانگرس مطرح شده وعملیات سرویس جاسوسی امریکا مورد انتقاد قرار گرفت این موضوع ضمن دستگیری یکنفر از اعضـای سازمان سیاه که درسال ۱۹۵۹ و۱۹۶۰دست به قتل کاسترو میزد در سال ۱۹۷۴ افشـا گردید . کاسترو در سال ۱۹۶۲ – ۱۱۱۳ نفر محبوس امریکائی را در بدل قیمت ۵۳ ملیون دالر ادویه وغیره مایحتاج رهانمود در سال ۱۹۶۲ امریکا به اتحاد شوروی در مورد اعزام کشتی های آن که حامل سلاح های ذروی ومهمات نظامی به کیوبا بود هوشدار داد تا از نزدیك شدن به آبهای کیوبا خود داری کنند ودر صورت تجاوز آنها ، امریکا آنرا تجاوز قلمرو خود تلقی خواهد کرد، جان کندی این‌پیغام رابه صدراعظم وقت شوروی خرو سچف داد وازوی تقاضا نمود تا کشتی های خودرا متوقف سازد واز نزدیك شدن به آبهای کیوبا خود داری کند که بعدا شوروی آنرا هم قبول کرد .

در ۱۹۶۴ سازمان اتحاد کشور های امریکا علیه کیوبا تعزیرات اقتصادی را وضع کردند واین موضوع تا ۱۹۷۵ دوام نموده در سال ۱۹۷۳ امریکا وکیوبا یك موافقتنامه را در مقابل ربایندگان طیارات وعدم تعرض امضـا کردند ، حکومت فرانسه سه نفر دیپلو مات کیوبا یی را برای توسعه روابط در ۱۹۷۵ پذیرفت در حدود شش صد وپنجاه هـزار کیوبائی زمانیکه کاسترو قدرت را بـدست گرفت ازین کشور تبعید شدند اکثرا آنها به امریکا مراجعه کردند . کیوبا در حدود پانزد هزار عسکر خود را در ۱۹۷۵ در انگولا برای مقابله با جنگهای آنجا فرستاده کیوبا عضو ملل متحد وعضو کومیکان میباشد .

مذهب و معارف :

در کیوبا تعلیم از سن ۶ الی ۱۴ مجانی است ، پوهنتون ها وانا از زمره پوهنتون‌های مشهور آنست‌که در سال ۱۷۲۱ پی ریزی شد دربن کشور مذهب رومن کاتو لیك مروج است .

لسان آن هسپا نوی وانگلیسی اسـت تعلیم وتربیه بعد از ۱۹۶۱ ملی اعلام شد و اکثر مکاتب کاتو لیك بسته شد بسیاری از روحانیون کاتولیك واپس‌به هسپا نیا تبعید شدند .

قبرس

مساحت ۳۵۷۲ مربع میل ،نفوس آن ۶۴۰۰۰۰ ، مرکز آن نیکوسیا ، پول رایج آن

بتاغلی مکاریوس

پوند است ، این کشور مستعمرهٔ برتانیه در سال ۱۹۶۰ به حیث کشور جمهوری به میان آمد وبه اتحادیه کامنویلت، ملل متحد واتحادیه اروپا داخل شد.

سومین جزیرهٔ بزرگ مدیترانه است ، در ۴۰ میلی جنوب ترکیه ۶۰ میلی غرب سوریه از شرق به غرب این کشور امتداد دارد ، ۴ بر ۵ حصهٔ دوم آن یونانی ، ارتو دوکس عیسوی مذهب میباشد .

یونانی وترکی لسان رسمی آنها بوده وبه انگلیسی هم صحبت میکنند .

منابع وصنعت :

کشور زراعتی است و دارای انگور فراوان میباشد ،از حاصلات عمدهٔ آن میوهٔ سترو س زیتون وکچالو است ۶۰ فیصد صادرات ۳ را مواد زراعتی تشکیل میدهد . معدنیات این کشور مس ،آهن، بیرایت وغیره است ،صنعت بوت دوزی ، چرم ومنسو جات ، تصفیه خانه های تیل در حال انکشاف است .

عایدات آن ازناحیه توریزم تمویل میشود.

تاریخ وطرز حکومت :

قبرس در دورهٔ آغاز سنگ جدید در عصر چارم قبل از میلاد علیو قوم شما مسکن گزین شد

یونانیان از قدیم الایام ۱۶۰۰ قبل ازمیلاد باقبرس تجارت داشتند این کشور در مرور قرون توسط فنقی‌ها، مصری ها، بیزانستین‌ها مسلمین و ترکها اداره میشد . برتانیه ادارهٔ آنرا در سال ۱۸۷۸ ضمن یك قرار داد با ترکیه گرفت ودرسال ۱۹۱۴ آنراجز متصرفات خود گردانید .

اتحاد این کشور با یونان بعد از سال ۱۹۳۱ رویکار آمد . بعد از جنگ دوم مخاصمات دو گروه به اوج رسید .

یك دسته از یونانی های تجزیه طلب یك سلسله اقدامات را رویکار کردند ، که تبعید خرا سقف میکار یوس سوم نیز جز آن بود. دشمنی ها وقتی در ینجا زیاد شد که یك موافقتنامه بین رهبران ترکیه وانگلیس های یونان وقبرس امضاء شد . که به اساس آن

قبرس بحیث جمهوریت عرض اندام کرده ... رئیس دولت ازطرف یونانی ها انتخاب میشد ومعاون رئیس جمهور از طرف ترکها از ده الی ۷۰ فیصد یونانی وترکها بحیث نمایندهٔ ملت در شورای آنکشور انتخاب میشد ند .

قانون اساسی آن در اپریل ۱۹۶۰ رو یکار آمد. این کشور آزادی خودرا احراز ومیکار یوس در ۱٤ آگست ۱۹۶۰ دفتر ریاست جمهوری را اشغال نمود، این اتحادیه در دسامبر ۱۹۶۳ بغرض اینکه میکار یوس میخواست در قانون اساسی آن کشور تغییرات وارد کند. اختیارات و حقوق ترکها را تقلیل بخشد برهم خورد، مجمع عمومی ملل متحد یك قطع نامه رادر٤ مارچ ۱۹٦٤ صادر و برای برقراری صلح جهانی قوای خود را به این جزیره اعزام نمود .

ترکیه برای حمایه از ترکها قبرس رابمبارذمان نمود. بعدا در اگست ۱۹٦٤ هر دو طرف آتش بس را اعلام نمودند .

دوباره در ۱۹٦۷ جنگ بین ترکیه وقبرس درگرفت، امابه‌میانجی گری سایروس وانس فرستادهٔ جانسن ، متارکه برقرار شد .

میکار یوس تا سال ۱۹۷۳ بایك اکثریت مطلق به حیث رئیس جمهور انتخاب گردیده بود .

در ۱۰ جولای ۱۹۷٤ گارد ملی قبوس که توسط افسران نظامی رهبری میشدندزمام امور را بدست گرفتند .آنها اتحاد یهٔ خودرا بایونان ملغی کردند ونیکوس سامپون را به چوکی قدرت نشاندند ، میکار یوس در ۲۰ جولای از کشور خارج شد .

در ۲۲ جولای یك قرار داد آتش بس اعلام شد ومقام ریاست جمهوری به گلا فکوس - کلیریدیس رسید در همان روز عساکر یونانی او را مستعفی شناخته . در این وقت ترکیه ، قبرس و یونان هریك را متهم به تجاوز مینمودند ، در ١٤ آگست ترکیه ٤٠ فیصد جزیره را اشغال نمود ، اماتوسط قوای صلح ملل متحد واپس زده شد در ۱۹ آگست سفیر امریکا در قبرس توسط فیر تفنگچه در نیکوسیا بقتل رسید . میکار یوس ریاست جمهوری را درماه دسامبر همان سال رهبرا کرد .

ترکی های قبرس در ۸ جون ۱۹۷۵ یك قبرس فدرالی و اسامبله ملی را اعلام کرد وبعدا رئیس جمهور انتخاب شد .در حدود ۲۰۰،۰۰۰ داوطلب ترکی مساحات تحت اشغال را رها نمودند وبجای آنها ترکهای جزیره جایگزین شدند .

چکو سلواکیا

مساحت آن ٤۹،۳۷۱ میل مربع ، نفوس ۱٤،۸۰۰،۰۰۰ ملیون ، مرکز آن پراك ، پول رایج آن کرونا میباشد .جمهوریت سوسیالستی چکو سلواکیا در مرکز اروپا واقع و دارای طول ٦۰۰ میل وعرض ٥۰ الی ۱۰۰ میل میباشد . این کشور توسط جمهوریت اتحادی

آلمان وآلمان شرقی، پولیند، اتحاد شوروی وهنگری احاطه شده است .

دریا های فالتا ولیب که از بوهیما بطرف جرمنی سرازیر میشوند . دریا دنیوپ چکوسلوا کیا را از هنگری جدا میسازد .

کوهای کار پاتین در شرق وشمال شرق آن قرار دارد وبلند ترین قلهٔ آنها تاترا نام دارد که دارای ۸۷۳۷ فت ارتفاع میباشد .

منابع و صنعت :

چکوسلوا کیا غنی وسر شار از منابع‌طبیعی است صنایع ماشینی روز بروز درحال تقویه است مردم صنعت پیشه بوده اما در زراعت نیز گامهای موثر بر داشته اند حاصلات عمدهٔ آن کچالو، گندم ، نیشکر و جو میباشد . در چکوسلوا کیا ذغال‌سنگ وآهن نیز استخراج میگردد . پطرول از اتحاد شوروی وارد میشود از یورا نیوم ورا دیوم غنی است ، معالا ته چکوسلوا کیا مقدار زیاد اسلحه را تولید و بخارج صادر میکنند . استرا فا کوسیک مرکز عمدهٔ فولاد است ، صنایع بلور وشیشه‌سازی آن مشهور بوده ، حاصلات دیگر آن عبارت‌اند از مـواد کیمیاوی ، منسـو جـات ، بـوت وغیره میباشد .

تاریخ وطرز حکومت :

در فبروری ۱۹۴۸ این کشور تحت رژیـم سوسیا لیزم یك دولت جمهوری بمیان آمـد وبنام ملیت سلا وها یکی چك ودیگر سلاواك احراز نام نمود وتحت نظام سوسیا لیزم تمام صنایع آن ملی اعلام گردید .

چکها ٦٥ فیصد و سلاوها ۳۰ فیصد نفوس آنرا تشکیل میدهند . متباقی آن ۴۵۰٫۰۰۰ هنگری ها ۲۰۰٫۰۰۰ جرمن‌ها ۲۰۰٫۰۰۰ حبشی ها یکصد هزار او کراینی ها وپولندی‌هانفوس کشور را تشکیل میدهند .

درسال ۱۹۴۵ و ۱۹٤٦ زیـادتر مـردم سلاوها به هنگری ومردم هنگری به سلاوها مهاجرت نمودند .و در حدود ۳ ملیون سودت جرمنی تحت قرار داد پوتسـدام بـه جرمنی انتقال یافتند .

بوهمیا موراویا وسلا وکیا زمانی حصهٔ از امپراتوری موراویا بودند .بعدبوهیما وموراویا تحت امپراتوری رومن مقدس در آمد ند ،تحت فرما نروائی شا پوهیما در قرن ١٤ پراك به حیث مرکز کلتوری ومرکز اروپا عرض اندام نمود .

در ١٥٢٦ فردیناند برادر امپـراتور رومن مقدس چازلس من پادشاه بوهیما وهنگـری مقرر شد کهبعد ازاین کشور جز استـریا و هنگری قلمداد شد. در ۱۹۱٤ و۱۹۱۸ توماس جی‌ماسا ریك واد وارد بنس یك حکومت جدید را به کمك رهبران سلاواك رویکارکرد. زمانیکه استریا در ۲۸ اکتوبر ۱۹۱۸ ازقدرت افتاد آنها جمهوریت چکو سلوا کیا را رویکار آوردند وماساریك بحیث رئیس جمهورانتخاب شد بعدا بنس ما سا ریك را در ۱۹۳۵ اعدام نمود. در ۱۹۳۸ ادولف هتلر برای اخذ سـر زمین سودت وگسترش جنگ نقشه میکشید

چمبرلین صدراعظم برتانیه وفرانسه پیمان موافقتنامه را در میونیخ امضا کردند .

در ۳۰ سپتمبر ۱۹۳۸ که صلح توسط هتلر وموسولینی تعهد سپرده بود ، بعدا آلمان نازی قرار داد رانقض وسر زمین سودت را در اول اکتوبر اشغال نمود . رئیس جمهور بنس در پنج اکتوبر مستعفی گردید ، هتلر در سال ۱۹۳۹ چکوسلوا کیه را کمک نمود که آزادی خودرا بدست آورد . ودر ۱۴ مارچ ۱۹۳۹ آزادی تثبیت گردید وجوزف تیسو بحیث رئیس جمهور انتخاب شد .

در دوم جنوری ۱۹۶۹ چکوسلوا کیا به حیث یك ریاست فدرالی در آمد ، دارای رئیس جمهور فدرالی گردید . وهم دارای صدراعظم اسیا مبلیه که بنام جمهوریت سوسیالیستی چکوسلواکیا مسمی شد . بعد دو دولت جداگانه چکی و دیگری بنام جمهوریت سوسیالستی سلاواك عرض اندام نمود . هر کدام توسط یك شورای ملی صدراعظم وکابینه اداره میشد ، حکومت مرکزی که کنترول سیاست خارجی دفاع ، مالیه رابعهده داشت در اسیا مبلیه فدرالی شورای مردم انتخاب میشد .

شورای آن متشکل از ۷۵ عضو سلاواك و ۷۵ عضو چك ها بودند ، جرمنی وچکوسلواکیا روابط شانرا در ۱۹۷۳ قطع کردند ومعاهده ۱۹۳۸ میونیخ را ملغی قرار دادند .

معارف و مذهب :

۷۵ فیصد نفوس آن رومن کاتو لیك ومتباقی آنها پروتستانت وار تودکس است . پوهنتون مشهور آن درپراك بنام چارلس میباشد . چك وسلاواك زبان رسمی آنها است .

علیاحضرت مارگریت دوم ملکه دنمارك

دنمارك

مساحت ۱۷،۰۲۸ . نفوس آن بشمول جزیره نایروگرین لیند ۵،۱۵۰،۰۰۰ ومرکز آن کوپن هاگن است .

دنمارك مانند شبه جزیره نما است که شمالا با جرمنی یگانه همسایه آن بوده و دریای شمال وبحیره بالتیك موقعیت دارد .

منابع وصنایع آن :

اضافه از ۷۵ فیصد مردم آن زراعت پیشه بوده و ۷۰ فیصد زمین های آن قابل زرع میباشد .

دنمارك سالانه مقدار زیاد مسکه و پنیر تخم وگوشت به خارج صادر میکند . از نگاه صادرات ماهی ، درجهان بدرجه نهم قرار

میگیرد . توریزم ده فیصد از عایدات آنرا تشکیل میدهد .

دنمارك ماشین آلات ماشینی ، منساجی ، فرنیچر ، آهن و فولاد صادر ودر مقابل مواد مخروقاتی را وارد میکند .

تاریخ و طرز حکومت :

کوپن هاگن پایتخت این کشور بوده که قدامت تاریخی دارد . در اعصار گذشته زمانیکه تاجران بحری وسیل حین به این سر زمین پا گذاشتند نام آنرا بندر بحری هاون گذاشتند که بالای یك عده جزیره کوچك اطلاق میشد . دنمارك یك کشور شاهی ، دارای ملکه بوده . قانون اساسی آن در ۱۹۵۳ بمیان آمد ودارای پارلمان ۱۷۹ عضوی میباشد که دو عضو آن از گرین لیند فاروس تعین و انتخاب میشوند ، ملکه دنمارك مارگریت دوم در سال ۱۹۷۲ بعد از وفات فریدریك به سلطنت جلوس نمود وهمراه کونت هانري فرانسوی در سال ۱۹٦۷ ازدواج کرد .

دنمارك عضو ملل متحد وعضو ناتو بوده وبه بازار مشترك درسال ۱۹۷۳ شامل گردید .

معارف ومذهب :

ایوانجلیکا لوتریزم مذهب آن بوده ودیگر مذاهب در آنجا آزاد میباشد تعلیمات مجانی بوده وکورس های تدریس آزاد برای مردم دایر گردیده است . پوهنتون کوپن هاگن در سال ۱٤۷۹ تاسیس شده ، در جملهٔ مهمترین پوهنتون ها بشمار میرود . علاوه ازسه پوهنتون ویکعده فاکولته‌های اختصاصی دیگر برای تحصیل جوانان در آنکشور آماده میباشد .

جمهوریت عربی مصر

بشاغلي محمد انور السادات
رئیس جمهور مصر

مساحت ۳۸٦٫۸۷۲ ، نفوس آن بیش از ۳۷ میلیون ، مرکز آن قاهره ، وپول رایج آن پوند مصری میباشد .

جمهوریت عربی مصر قلمرو وسیع را در ساحه شمال شرق افریقا در کنار مدیترانه به اشغال نموده است .

طرف شرق آن اسرائیل و بحیره سرخ قرار دارد ، که مصر را از عربستان سعودی جدا میسازد ، لیبیا بطرف غرب وسودان به طرف جنوب آن واقعست ، کانال سویز با صحرای سینا که افریقا را از آسیا جدامیسازد

برای این کشور اهمیت حیاتی دارد .بندرگاه مهم بحری آن اسکندریه است که در ۳۳۲ قبل از میلاد تاسیس شد ،قاهره مرکز مصر ویکی از غنی ترین شهر آثار باستانی آن به شمار میرود ، دریای نیل که ۹۶۰ میل در داخل این کشور جریان دردد ۲۸۵۰ مربع‌میل زمین را احاطه نموده واراضی حاصل خیز را بدو طرف خود بار آورده است حاصلات پنبه آن فوق العاده در جهان مشهور میباشد ، همچنان نیشکر ،سبزیجات ،میوه جات و انگور حاصل میدهد ، اعمار بند مشهوراسوان با صرف ملیون‌ها دالر که در سال ۱۹۶۰ آغاز شد در ۱۹۷۱ به پایه اکمال رسیده یك ملیون ایکر زمین را قابل زرع نموده وده بلیون کیلووات برق سالانه تولید مینماید .

در قسمت های سینا بحر سرخ کاوش برای نفت ادامه داشته ویك قسمت بیشترآن بدست آمده است .

از پیداوار معدنی دیگر آن میتوان از آهن منگنیز فاسفیت ، نمك، سمنت ، طلا وغیره نیز نام برد.در سال ۱۹۶۱ در حدود ۹۰ فیصد صنایع کشور ، ملی گردیده ویك‌قسمت اراضی هم بدهاقین توزیع شد. ملی نمودن یکعده از سرمایه گذاری های خارجی نیز در ۱۹۷٤ درین کشور رویکار آمد .اقلام عمدهٔ صادرات آن پنبه ،برنج ،نساجی ،یخچال، سمنت وسامان آلات برقی میباشد .

تاریخ و طرز حکومت :

مورخین قدامت امپرا توری مصر را تاچار هزار سال قبل از میلاد میدانند که در مرور اعصار یك تمدن عالی درکشور حکمفرما بود. اقدام متعدد از قبیل هسکیاس ها، فارس‌ها، یونانی ها، رومن‌ها ،ترکها ، فرانسوی و برتانوی ها این کشور را مورد تاخت وتاز قرار داده وآنرا تحت تسلط خود در آورده اند .

زمانی خدیو های مصر قلمرو وسیع را تحت تسلط داشتند اما باحملات برتانوی ها حکومت شان مضمحل شد درسال ۱۹۱٤تحت تسلط انگلیس ها درآمد . بعد ازان برتانیه مصر را بحیث یك کشور مستقل شنا خت و دفاع آنرا بعهده گرفت .

سلطان مصر در ۱۹۲۲ بحیث پادشاه زمام امور آنکشور را بدست گرفت ، قانون‌اساسی آن در ۱۹۲۳ بمیان آمد .

اما فواد اول در۱۹۲۳ توسط پسرش ملك فاروق کشته شد وخود بر صریر سلطنت نشست وبعدا فاروق در ۱۹۵۲ از کشوررانده شد . پسرش تا ٥ آگست ۱۹۵۲ در مصر حکمروائی داشت ، تا اینکه مصر بصورت یك جمهوریت در ۱۹۵۳ در آمد .

در ۱۹۳۶ یك موافقتنامه نظامی برای دفاع کانال سویز وحمایهٔ سودان بین برتانیه و دولت مصر امضاء شد ،که بهاساس آن‌یکصد هزار عسکر وچار صد هوانورد درین کشور برای۲۰سال‌باقیمانده واسکندریه‌وپورت سعید بحیث پایگا های بحری آن در آمد . مصر در ۱۹٤٤ بحیث عضو ملل متحد وجامع عرب

پذیرفته شد .

در سال ۱۹٤۷ مصر یك قطعنامه را به ملل متحد پیش کرد که اتحاد سودان واخراج عساکر برتانوی ولغو موافقتنامه ۱۹۳٦ از سر زمین های آن تقاضا شده بود، بعداسودان بکمك ملل متحد در ۱۹۵٦ آزاد گردید .

ناخیر در ریفورم کشور ، بی اداره گی در کار های اداری این کشور را به نقطــۀ سقوط متوجه ساخته وافسران نظامی به سر کردگی جنرال نجیب فاروق را مجبور به ترك مصر نمودند و جنرال نجیب در ۱٦۵۲ بحیث رئیس دولـت و صدراعظم کشور قـدرت را بدست گرفته کرنیل جمال عبدالنا صر کـه در انقلاب نقش برجسته داشت نجیب را خلع وخود در ۱۹۵٤ زمام امور را بـدست گرفت . جمال ناصر درسال ۱۹۷۰ وفات نمود وبجای آن معاونش انورالسادات بحیث رئیس جمهور انتخاب گردید . در سپتا مبر سال ۱۹۷۱ قانون اساسی جدید آن کشور تمام حقوق ووجایب مردم را تامین نمود .در همین وقت نامجمهوریت عربی مصربجای جمهوریت متحد عربی که سوریه هم به آن ضم شـده بود ، تبدیل گردید. مصر یك رئیس جمهور، صدرا عظم واسما مبله ملی که دارای ۳۵۰ عضـو میباشد ،دارد پارتی برسر اقتدار آن حزب متحد سوسیا لست عرب است، سهحزب دیگر چپیها ، راستی ها ومیانه روها هـــم حق انتخاب کاندیدرا دارند .در جولای ۱۹۵٦ امریکا وانگلستان وعده کمك را برای اعمار بند اسوان به مصر دادند ، اما این‌وعده عملی نشد ، مصر درین زمان فرمان صادر نمود که تمام کمپنی های کانال سویز ملی اعلام گردد وکنترول آنرا بدست گرفت .مصر زهبران شوروی رابرای اعمار بنددعوت نمود. زمانیکه اسرائیل در۱۹٤۸ بمیان آمد،مصر بااتحادیه کشور های عرب شامل شد، دریك جنـگ اسرائیل راشکست داده وعبور کشتی های آنرا در کانال سویز منع قرار داد، اسرائیل در سال ۱۹۵٦ مصر را به کمك فرانسه و انگلیس در صحرای سینا عقب راند ، این کشوراعلام آتش بس‌را بافرانسه وبرتانیـه ردکرده که بعد از ین تاریخ حملۀ اتحادمثلث بالای مصر صورت گرفت وعساکر آنها بعد ازبمباری اسکندریه وپورت سعید در مصـر پیاده شدند درینوقت مصر اعلام آتش بس ملل متحد را قبول وجنگ خاتمه یافت .تا سال ۱۹٦۷ قوای صلح ملل متحد در طـول ۱۱۷ میل بین سر حدات اسرائیل ومصرمستقر گردیدند .هنگامیکه جمال‌ناصر فقید عساکرش رادرتنگنای غزه وشرم الشیخ امرداخل شدن داد وازورود کشتی های اسرائیل به خلیـج عقبه جلو گیری کرد، بعد ا زجنگ شش‌روزه اسرائیل تمام صحرای سیناغزه وقسمت‌شرقی کانال سویز را تحت کنترول در آورد .جنگ های هوائی وزمینی بین طرفین بصورت‌پراگنده دوام داشت، اتحادشوروی ارسال تدارکـات نظامی را شروع کرد. درسال ۱۹۷۱ در حدود ۱۹۰۰۰ پرسونل شوروی در مصر بود. در

سال ۱۹۷۰ طرفین به آتش بس توسط امریکا
در جولای ۱۹۷۲ رئیس جمهور سادات به
۲۰۰،۰۰ نفر نظامی وملکی شوروی ، امـــر
اخراج از مصر را داد .

در ٤ اکتوبر ۱۹۷۳ در اثر حملات شدید
قوای مصری مواضع سینا وکانال سویز را
از قید اسرائیل خارج وتصرف نمود. درهمین
موقع سوریه بر بلندی های جولان حمله‌کرد.
عساکر مصر که مجهز به سلاح مدرن بودند
درین جنگ موفقیت بیشتر حاصل کردند ،
بالاخره بکمك ملل متحد اعلام آتش بس‌نافذ
گردید .در ۲٤ اکتوبر قوای صلح ملل متحد
دربین دو طرف متخاصم قرار گرفت یــك
موافقتنامه جدا سازی قوا در ۱۸ جنـوری
۱۹۷٤ توسط نماینده امریکا داکتر هنــری
کیسنجر بعمل آمده وقوای اسرائیل ازساحل
غربی کانال خارج شدند . قوای مصری در
ساحل شرقی ازمدیترانه تاخلیج سویزمستقر
شدند. درسال۱۹۷۵به اساس یك موافقتنامه
دیگر اسرائیل از قسمت چـا هـای نفــت
سینا خارج شده وآنرا به مصر تسلیم نمود،
امریکا ومصر بعد از فبروری ۱۹۷٤ روابط
سیاسی شانرا از سر گرفتند. روابط آنها بعد
از جنگ ۱۹٦۷ از هم پاشیده بود. نکسن در
هنگام بازدید از مصر وعده‌داد تا انرژی‌هستوی
را برای استفادۀ مقاصد صلح آمیز برای مصر
تهیه کنند. کشور های ایران ، عربستان ــ
سعودی و کویت قرض های طویل المدت‌بدون
ربح را برای انکشاف وتقویه در ۱۹۷۵ ــ
۱۹۷٦ به مصر دادند .

معارف ومذهب :

سه گروه مختلف در مصر وجود دارد .
فلاحین ، مصری ها ، وکوچی های بدوی ۹۲
فیصد مسلما نان ، نفوس آنرا تشکیل میدهند
عیسوی مذهب که لسان آنها از کهن ترین
لسان مصری به شمارمیرود ۷ فیصد نفـوس
آنرا احتوا میکند .

تعلیم وتربیه‌درین کشور تاسن‌هفت سالگی
مجانی است .پوهنتون الاز هر از بزرگترین
وکهن‌ترین پوهنتون جامعۀمسلما نان‌آنجاست
که در ۹٦۸ بعد از میلاد اعمار وتاسیس شد.
زبان رسمی مردم مصر عربی است .

کانا ل‌سویز

این کانال بطول ۱۰۳ مربع میل بحیـــرۀ
مدیترانه را با بحیرۀ سرخ پیوست میسازد
دراپریل سال ۱۸۵۹ کار اعمار آن توسط یك
شرکت فرانسوی تحت رهنمائی فردینا دوله
آغاز ودر۱۷ نوامبر ۱۸٦۹ تکمیل‌شده وتوسط
صدراعظم انگلیس آنوقت افتتاح شد. کنترول
این منطقه بعد از ۲٤ نوامبر ۱۸۷۵ باخریداری
اسهام ۱۷٦،۷۵۲ با صرف ۲۰ ملیون دالر
قسمت از اسما عیل خـدیو زیـر کنتـــرول
انگلیس در آمد . برتانیه بعد از ۷٦ سال
اشغال کانال رادر ۱۳ جون ۱۹۵٦ رهانمود
زمانیکه مصر آنرا ملی اعلام نمود ،توســط

فرانسه وانگلیس اشغال گردید . قرار داد بین‌مصر وکمپنی یونیورسال‌درمورد کانال‌سویز در ۱۳ جولای ۱۹۸۵ امضاء شد که بـرای سهم داران بیش از ٦٥ ملیون دالر پرداخته شود وآنرا مصر قبول کرد .

بعد ازملی شدن .کانال فراخ وعمیق شد، بعد از جنگ ۱۹٦۷ کانال بروی تمام کشتی های جهان بسته شده بود. در سال ۱۹۷٤ افتتاح کانال شروع وپول پاك کاری آن‌توسط عربستان سعودی ، لیبیا وکویت پردا ختـه شد . پاك کاری آن به کمك امریکا ودیگـر کشور ها آغاز ودر ٥ جون ۱۹۷٥ دوباره با بازوفعال گردید وبه‌روی تمام کشتی هـای جهان بشمول اسرائیل اجازه عبور از کـانال سویز داده شد .

گینی استوائی

مساحت ۱۰ر۸۳۲ ، نفوس بیش از سه ملیون ،مرکز آن‌مالابوده وپول‌رایج آن‌اکویده است .جمهوریت گینی استوائی استقلال خود را در ۱۲ اکتوبر ۱۹٦۸ از هسپانیه بدست آورد .

متشکل است از ایالات مازی ،نیوما بیوکو درقسمت خلیج گینی وغرب ساحل افریقا قرار دارد .

درگینی دولت خود مختار آزاد که درحالت تشکل بود به اثر انتخابات عمومی ۱۹٦۰ به میان آمد در ۱۹٦٤ مانیرنیوما بایوکو بحیث رئیس دولت انتخاب شد . در ۱۹۷۱ کنترول منطقه رابدست گرفت ودر۱۹۷۲ بحیث رئیس جمهور دایمی عرض اندام کرد .

صادرات مهم آن ککاو ،چوب ،چارتراش ، قهوه، کیله ،روغن وخرما میباشد . اضافه تر نفوس آنرا رومن کاتو لیك تشکیل‌میدهد. هسپانوی زبان رسمی آنهاست، بافریقائی هم صحبت میشود .این کشور عضو ملل متحد وعضو موسسهٔ اتحاد افریقا است .

حبشه

مساحت ٤٥۷ر۱٤۲ مربع میل، نفوس آ ن بیشتر از ۲۷ ملیون ، مرکز آن ادیسه بابا ، پول رایج آن دالر حبشی است . حبشه یك کشور کوهستانی ناهموار در شمال شرق افریقا است ، مقابل بحیرهٔ سرخ قرار دارد. لکن دریای مشهور آن مرهون نیـل اسـت آبائی‌وبانیل‌آبی یکی‌ازدوشاخه های‌آن‌است که منبع خود را از جهیل تانا در حبشه میگیرد.

منابع وصنعت :

۷۰ فیصد اقتصادی آنرا حاصلات زرا عتـی تشکیل میدهد .دار منابع صنعتی نیزمیباشد سـالانـه مقـدار زیـاد بـرق از بندر های بزرگ آن بدست آمده و پـر وسس ،کانسرو غـذا ، سمند ، بوت ومنسو جات را صا در میکند .

خاك حاصلخیز و بارانهای فراوان موسمی

داشته و در طول سال دو فصل حاصل میدهد قهوه ، گندم، جو ،ارزن ،تنباکو وشکر از حاصلات مهم آنست . قهوه به مقدار معتنابه از کافا جنوب غرب حبشه که جای پیدا یش قهوه به شمار میرود، بدست آمده ونصف اسعار خارجی آنرا تهیه میکند وسالانه یکصدو هشتاد هزار تن آن بخارج صادر میشود اندازهٔ اشیای صادراتی آن تا ۱۹۷٤ ـ ۲٦۸ ملیون دالر وواردات آن ۲۷۷ ملیون دالر میشود . چرا گاهای گوسفند ،قاطر وبز درحال تزائید است ، چرم وپوست نباتات وسبزیجات تولید مینماید .

منابع معدنی آن عبارت انداز: پلاتین، طلا، نقره منگانیز، حلبی ،مس ،ازبت ،نمـک ، سمنت ، سلفر وغیره بوده ، ذغـال و آهن نیز استحصال می شود .

حبشه برای راهسازی قرضه های زیاد از بانک جهانی وسایر موسسات بدست آورده وآنرا بمصرف ٤۰۰۰ میل راه نموده است. از امریکا وسایر کشور های اروپایـی و سوسیا لستی نیز کمک های لازم دریافـت نموده است، حبشه عضو ملل متحد بـوده ادیسه بابا مرکز تجمع اتحاد کشور هـای افریقائی است .

تاریخ و طرز حکومت :

کشور شاهی حبشه قدامت تاریخی داشته واز دوقبیله بزرگ همایت وسمایت متشکل شده است . ایتالیادر ۱۸۸۰ حبشه را تصرف وقلمرو خودرا تا ساحه اریتریا وسعت داد. در ۱۹۳٦ ایتا لیا بدون اعلام جنگ حبشه را مورد حمله قرار داد، جامعهٔ ملل علیه تجاوز ایتالیا اقدام نمود موسو لینی حبشه را جز قلمروخود اعلام کرد امـا در سال ۱۹٤۱ عساکر برتانوی حبشه را آزاد نمودند .آخرین امپرا تورحبشه هیلی سلاسی است که در ۲۳ جولای ۱۸۹۲ متولدگـردیده ودر ۱۹۳۰ بـه امپراتوری رسید .

در ۱۹۳۱ پارلمان را وضع کـرد ، در ۱۹۵۵ قانون اساسی جدید رویکار آمد .اما احزاب منحل شد،در ۱۹۷۳ یکصد هزار نفر بواسطه قحطی تلف شدند . مردم ومحصلین نسبت تلف شدن شصت نفردهاقین علیه هیلی ـ سلاسی دست به تظاهرات دوامدار زدندودر ۱٤ سپتمبر ۱۹۷٤ نظامی ها اقتدار را بدست گرفت وحزب سوسیا لیست در ۱۲ مـارچ ۱۹۷۵ رویکار آمد وپایه های رژیم شاهـی حبشه متزلزل شد .

معارف ومذهب :

کلتور وفرهنگ حبشه مرکب از یو نانی ومصری است، مذهب عیسوی درین کشوربرای قرن ها بود، نفوس آن مخلوطی از هامیت وسامیت ونیگرو هاست، قبطی ،عیسوی ویک تعداد مسلمانان نیز در حبشه زندگی دارند. دارای ۲ پوهنتون بوده لسان رسمی آن حماریک است وانگلیسی هم صحبت میشود .

فیجی

مساحت آن ۷٫۰۵۵ ، نفوس ۵۸۰٫۰۰۰ ، مرکز آن سوفا وپول رائج آن دالر فیجی است جزیرهٔ فیجی درجنوب پاسفیک شرق استرالیا وشمال نیوزیلند افتاده است این کشور دارای ۸۴۰ جزیرهٔ است . بسیاری از آنها کوهستانی است دارای جنگلات حاره وی و خاک حاصل خیز میباشد . لسان رسمی آنها انگلیسی بوده مذهب آنها عیسوی است . ۸۰ فیصد هندی ، ۱۵ فیصد آنها مسلمان اند و ۸۵ فیصد نفوس آن بیسواد است . فیجی از جملهٔ مستعمرات بر تانیه بوده در سال ۱۹۶۰ آزادی داخلی گرفت و در ۱۹۷۰ به آزادی کامل خود رسیده و دارای پارلمان مجلس ملی وسنا گردید . عضو ملل متحد است . از جملهٔ صادرات مهم آن شکر را میتوان تذکر داد . ناریال هم استحصال میشود

فنلیند

مساحت آن ۱۳۰٫۱۱۹ میل مربع نفوس ۴٫۷۱۰٫۰۰۰ ، مرکز آن هلسنکی و پول رائج آن مارکا میباشد .

فنلیند یکی از جمهوریت های اروپا ی شرقی است که باسویدن ، ناروی واتحاد شوروی همسر حد میباشد .قسمت های جنوبی ومرکزی کشور را زمین های وسیع تپه های پست وجلگه های هموار تشکیل میدهد . یک سلسله کوهائی که بلندی آن ازسه الی چار هزار فت تجاوز نمیکند کشور را شمالا احاطه نموده است .

هفتاد فیصد زمین های آن جنگلزار بوده بکمک کانال ها وجهیل ها ۳۰۰۰ میل راهای آبی آنرا تشکیل میدهد. امور ترانسپورتی خطوط آهن ومیدان های هوائی آن در حال انکشاف است .

الاند از بندر های معروف آن به شمار میرود .

منابع وصنعت :

فنلیند کشور صنعتی بوده و ۲۵ فیصد صادرات آنرا تولید اقسام صنایع تشکیل میدهد .

جناغلی اورهوکی کونین رئیس جمهورفنلند

اقسام غله جات‌جو، جواری ،گندم وکچالو تولید میشود .همچنان سامان آلات ماشینی ، منسو جات چرم وصنایع کیمیاوی نیز درکشور استحصال میگردد. درسال ۱۹۷۲ در حــدود دوملیون سیاح از کشور دیدن کرد.

تاریخ وطرز حکومت :

باشندگان اولیه فنلند رافینی ها تشکیل میدادند که از سر زمین های دورال در عهد حضرت عیسی به آنجا اقامت گزیدند . از سال ۱۱۵٤ ــ ۱۸۰۹ سویدنی ها فنلیند را تحت تسلط خود در آورد . سویــدن تــا ز مــا نیکه تحت تسلط شهزاده های امپراتوری روسیه قرارگرفت تحت تسلــط د ا شتنــد . فنلنــد د ر ٦ د ســا مبــر ۱۹۱۷ ــ استقــلا ل خوا هــی را آغـاز ودر ۱۷ جولای ۱۹۱۹ بکلی آزاد وبحیث‌دولت جمهــو ر ی گــر د یــد . در ۳۰ نوامبــر ۱۹۳٦ اتحاد شوروی به فنلمند حملــه کرد وقسمتی ازآنرا متصرف شد .

زمانیکه آلمان ها برخاك روسیه در ۲۲جون ۱۹٤۱ حمله نمودند ، موضوع سر زمین‌های فنلیند دوباره موضوع روز گردید. اما در ۱۹ ستمبر ۱۹٤٤ اتحاد شوروی دوباره آنرا باشهر پسا ماوپارلمامالا نزدیك هلسنگــی که درشمال واقع است، ضمن یك موافقتنامه ۵۰ ساله به شوروی واگذار شد .

در جمهوریت فنلیند رئیس جمهور توسط انتخا بات آزاد برای یکدورۀ شش ســالـــه انتخاب‌میشود. رئیس جمهورکابینه وصدراعظم راازبین اعضای حزب وپارتی سوسیالیستهــا انتخاب وتعیین مینماید .

مذهب و معارف :

در فنلیند فرقه های طرفدار توپریزم و انجلیکا امور دینی ومذهبی آنراپیش میبرند.

زبان رسمی‌آنهاسویدنی وفنلاندی میباشد تعداد بیسوادان در کشور تقریبا بــه صفر میرسد ، هشت پوهنتون یك تعــداد انستیتوت های تربیوی و تحقیقاتی بــرای محصلین آمادۀ تدریس است .

فرانسه

مساحت ۲۱۱ر۰۰۰ میل مربع ، نفــوس آن بیشتر از ۵۲ ملیون ، مرکز آن پاریس وپول رائج آن فرانك میباشد .

ازجمله کشور های بزرگ اروپا نیست که خاك آن بابحیره مدیترانه وبحر اتلا نتیــك پیوست میگردد سواحل فرانسه باجمهوریت اتحادی آلمان ، لوکسمبورك ، ایتالیا ،بلجیم سویس ، اندورا و هسپانیه همسر حدمیباشد کانال مانش ، انگلستان ، را از فرانسه مجزا میسازد .

فرانسه وایتالیا توسط سلسله کوهای‌مونت بلانك از هم مجزا میشود . اما تونل بزرگ که بطول تقریبا هفت ونیم میل در زیرکوهای فوق الذکر در سال ۱۹٦۵ حفر گردیده .هردو

شاغلی ژیسکار-دیستن رئیس جمهور فرانسه

کشورراباهم وصل نموده ، جزایر کورسیکا در غرب ایتالیا ومدیترانه بوسار پیننا بفرانسه تعلق میگیرد ، چهار دریائی بزرگ دوفرانسه جریان دارد که بنام های سن ، لویر ،گارون وآرن یاد میشود ، دراین کشور بطول ٥ هزار میل راهای بحری وکانال ها غرض رفت وآمد کشتی هاوجود دارد .

منابع وصنعت :

فرانسه یك کشور زراعتی بوده نسبتی آب وهوای مساعد آن یکعدهٔ فارم های خورد و بزرگ به اندازه تقریبا ٥٠ ملیون ایکرزمین قابل زرع واستفاده میباشد ، که حاصلات آن فرانسه را ازجملهٔ ممالك مستحصل موادغذائی اروپا وانمود کرده است .صادرات زراعتی آن درسال ١٩٧٥ به هفت ملیون دالر تخمین شیده بود . حاصلات عمدهٔ آن گندم .جواری، جو، برنج جودر ،ومقدارزیاد میوجات وسبزیجات میباشد ، مرغداری تربیه حیوانات اهلی و ماهیگیری از جملـه سـر گـرمـی مردم بشمار رفته واحتیاجات کشور رااز ین ناحیه مرفوع میسازد .

فرانسه چهارمین کشور تولیدکننده گوشت گاو وگوشت خوك در جهان میباشد .نصف فارم های زراعتی وحیواني کشور به اتحادیه های کوپراتیف تعلق میگیرد. ازنگاه حاصلات معدني .فرانسه نيز غنی بوده وسالا نـه مقدارمعتنابه ذغال سنگ آهن، خام، بوکیست اسفالت ، نمك وغیره را استحصال مینماید .

صنایع ابریشم ، پنبه ،عطریات ، موتر طیاره ، کشتی سازی ، پلاستیك ، سامان آلات برقی وغیره در تولیدات آن رول مهم رابازی میکند. فرانسه بمقدار یکنیم ملیون گیلن واین اعلی راتولید وصادر میکند .

تاریخ و طرز حکومت :

فرانسه بنیاد رژیم شاهی راطی یك انقلاب خونین در ١٧٨٩ و ١٧٩٣ از هم پاشید و جمهوریت بجای آن برای اولین بار رویکار آمد .

جمهوریت توسط امپراتوري ناپلیـون از ١٨٠٤ — ١٨١٤ بعداً رژیم شاهی از ١٨١٤ — ١٨٤٨ و جمهوریت دوم از ١٨٤٨ — ١٨٥٢ امپرا تـوری دوم آن از ١٨٥٣ — ١٨٧٠ جمهوریت سوم از ١٨٧٣ — ١٩٤٦ وجمهوریت چارم از ١٩٤٦ — ١٩٢٨ و پنجم آن ١٩٥٨

رویکار آمد .

فرانسه در حرب عمومی اول جهان از ناحیه جنگ صدمات وزیان های بزرگ اجتماعی واقتصادی را در سال ۱۹۱٤ و ۱۹۱۹ زمانیکه جرمنی بالای آن حمله کرد، متحمل گردید .

جرمنی درسال ۱۹٤۰ دوباره بالای فرانسه حمله نمود وپاریس را در ١٤ جون ۱۹٤۰ متصرف شد بعداً حکومت ویشنی راروبیکار ومارشال میتن را به حیث سرپرست قوای فرانسه مقرر نمود. بعد از اینکه فرانسه آزاد شد جنرال دوگول به حیث صدرا عظم آنکشور از ۱۹٤٤ الی ۱۹٤٦ ایفای وظیفه نمود. دوگول در ۱۹۵۸ دوباره صدراعظم فرانسه شد ، بعد از تدوین قانون اساسی که برای جمهوریت پنجم فرانسه منصهٔ اجراء گذاشته شد. به اساس انتخابات آزاد . دو گول بحیث اولین رئیس جمهور پنجم کشور زمام امور را بدست گرفت .

در دسامبر ۱۹٦۵ دوگول برای انتخا بات خودرا آماده نموده او از اخذ آرا ی اکثریت ناکام شد .

قانون اساسی قدرت فوق رابه رئیس جمهور و اسامبلهٔ ملی فرانسه اعطا نمود زمانیکه به اساس قانون مدنی ۱۸۰٤ ناپلیون از تمام حقوق مدنی محروم شده بودند حقوق شانرا دوباره احراز نمود ، بعد از سال ۱۹٦٦ تمام وجایب شانرا در حسابات بانك ها کار در دوایر وغیره کار های دیگر حفظ کردند .

در می ۱۹٦۸ محصلین پوهنتون ضمن مقابله با پولیس باده ملیون کار گر اکثر فابریکه را طی مظاهرات شدید مسدود نمودند ، آنها از دولت اضافه حقوق وتامین زعامت اجتماعی را تقاضا میکردند . در بیست وششم مـی جنرال دوگول اسامبله ملی فرانسه رامنحل نمود ، درینموقع مشابه یك جنگ دا خلی که عساکر وپولیس بانکها ووسایل دفاع در جاده مجهز شده بودند ، سراسر فرانسه را فرا گرفته بود، دو باره در جـون ۱۹٦۸ انتخابات اسا مبله رویکار گردید ودو گول دوباره احراز قدرت نمود ، درنوامبر همین سال دوگول خواست تا قیمت فرانك را تنزیل دهد اما در ۲۸ اپریل ۱۹٦۹ از وظیفه اش توسط یك ریفراندم که نسبت به انتخابش بمیان آمد ، سبکدوش گردید . در ۱۵ جون ۱۹٦۹ جورج پمپیدو صدراعظم دوگول بحیث رئیس جمهور انتخاب شد ودر اپـریل ۱۹۷۲ در گذشت، دوم اپریل سال ۱۹۷٤ والـری ژستکار دستن در ماه می بحیث رئیس جمهور فرانسه در مقابل میتران از حزب سوسیالیست انتخاب شد .

معارف ومذهب :

در فرانسه تعلیمات ابتدائی و ثانوی در مکاتب بدون پر داخت فیس ،آزاد میباشدو از ٦ الی ١٦ سالگی تعلیمات درین کشور اجباریست .

۹۰ فیصد فرانسه‌ورومن کاتولیك ،دوفیصد یهود ودوفیصد پروتستانت ومسلمان‌میباشد برای رفاه اجتماعی ، دولت یك سلسله پروگرام های‌وسیع ومجانی رارویدست گرفت که مردم فرانسه را در اوقات پیری، ذلت ومریضی کمك مینماید .

جمهوریت گابون

مساحت ۱۰۲٫۳۱۷ میل مربع نفوس‌آن‌پنج صد وسی هزار ، ومرکز آن شهر لبروویل و پول رائج آن فرانگ میباشد . یکی ازقلمرو های قدیمی فرانسه بوده ودر ساحل غربی افریقای استوائی قرار دارد . باکشور های کامرون ، گینی استوائی ، جمهوریت مردم کانگو وبحر اتلانتیك همسرحد است، گابو ن دارای جنگلات غلو وزمین های هموار بوده سواحل پست درشمال شرق ویك سلسله کوهای درشمال وجنوب غرب وحصص مرکزی میباشد. حاصلات عمده آن چوب چار تراش وغیره است که سالانه مقدار زیاد آن بخارج صادر میگردد . پطرول ومواد یورنیوم نیز درین منطقه کشف ومورد استخراج قرار دارد .

بند های بزرگ آبگردان برای زراعت وتولید برق ورا، سازی در هر طرف کشور جریان داشته در حال انکشاف میباشد .

برعلاوه گابون سالانه یك قسمت ازاحتیاجات مواد غذائی خود را از خارج وارد میکند .

گابون آزادی خودرا درهفدهم آگست ۱۹۶۰ بدست آورد ودر بیستم سپتمبر بحیث عضو ملل‌متحد پذیرفته شد.گابون یك‌کشور جمهوری بوده ودارای رئیس جمهور واسامبله ملی میباشد. اولین رئیس جمهور آن لیون‌مابا در ۱۹۶۷ درماه دسامبر توسط ملوند اش ، عمربانکابقتل رسید .

داکتر دلبرت سوریتیز برندهٔ جایزه‌نوبل به تاسیس یك شفاخانه برای جزامیان ودیگر امراض اقدام نمود ودر سپتامبر ۱۹۶۵وفات نمود .

گمبیا

مساحت ٤٫۰۰۳ میل مربع ، نفوس آن پنجصدو بیست هزار ، مرکز آن شهربانجول وپول رائج آن دلاست میباشد .

گمبیا از مستعمرات انگلیس در افریقای غربی موقعیت ددرد بشمول جزیرهٔ نامجول‌که دردهانه دریای گمبیا قراردارد، قلمرو توسط این دریا بطول ده‌میل ازهم مجزا میشود.

گمبیا توسط کشور سنیگال احاطه شده است .

گمبیا آزادی داخلی خودرا در اکتوبر ۱۹۶۳ بدست آورد . در فبروری سال ۱۹۶۵ به آزادی کامل خود رسید .

بعد از ریفراندم سال ۱۹۷۰ گمبیابحیث یك دولت جمهوری درجملهٔ ممالك کامنویلت

بوجود آمد وصدر اعظم سابق کشور ... حاوا بحیث رئیس جمهور رویکار گردید

برنج وسایر مواد غذائی در کشور تولید میشود ، توریزم هم رول مهم رادارا میباشد

بسنگاپور سالانه تکنیک متعدد کمک های خودرا به این کشور ارسال میدارد .

زبان رسمی آنها انگلیسی و دین آن اسلام است .

جمهوریت دیموکراتیک آلمان

ښاغلی ویلی شتوف

مساحت ۴۰٫۶۴۶ میل مربع ، نفوس ۱۶٫۸۵۰٫۰۰۰ ، مرکز آن برلین شرقی وپول رایج کشور مارك میباشد ، این کشور در هفتم اکتوبر ۱۹۴۹ بمیان آمده وویلهلم پیك بحیث رئیس دولت آن انتخاب گردید نامبرده در ۱۹۵۳ و ۱۹۵۷ دوباره انتخاب و در سپتامبر ۱۹۶۰ وفات یافت . بعد ازآن ویلی شتوف بصدراعظم ووالتر اولبریشت ، سکرتر حزب سوسیالیست آنکشور رویکار آمده ودرقسمت تنظیم قوای پولیس اقدامات لازم بعمل آوردند .

اتحاد شوروی در ۲۵ مارچ ۱۹۵۴ بـــه آلمان شرقی بحیث یك جمهوریت مستقل حق آزادی داده امادرمقابل عساکر آنکشور بالا اساس موافقه چهار قدرت بزرگ در قرار داد پوتسدام برای تمامیت ارضی آنجا باقی ماند .

والکسکا ... با هیات مقننه قانون اساسی آنکشوررادر ۱۲ سپتمبر سال ۱۹۶۰ تدوین واعلام نمود ودر راس آن داکتر اولبریشت بحیث رئیس دولت قبول شده آلمان شرقی دارای ریاست جمهوری مانند آلمان غرب گردید . بعد از آن آلمان شرقی باپولیند و چکوسلواکیا پیمان عدم تعرض به امضاء رسانید در سال ۱۹۵۲ زمانیکه آلمان غربی به اتحاد یه دفاع اروپا شامل گردید دولت آلمان شرقی یك ساحه را بطول ۶۰۰ میل که آلمان شرقی را از غربی جدا میکرد در سرحد بین هردو کشور لغم گذاری نمود بعدا بین دو جمهوریت دیموکراتیک جدید دولت ...

۱۹۶۱ بار تعداد شهروندانیکه ساکنین آنجا بودند مجزا نمود مهاجرت ها از آلمان شرقی به آلمان غرب شروع شد.

ودر سال ۱۹۷٤ تعداد آنها روبه تقلیل گذاشت در ۲ جون ۱۹٦٤ رژیم آلمان شرق یك پیمان دوستی وکمك های متقابله رابرای مدت بیست سال با اتحاد شوروی امضاء نمود .

آلمان شرقی از ناحیه فقدان يك اقتصاد سالم تا ۱۹٦۰ رنج میبرد بعد ازان سیستم جدید اقتصادی وتقسیم بندی توزیع ساعات کار در فابریکه ها که بروی پروگرام های منظم ترتیب شده بود توانست کشور را از حالت بحران نجات بخشد پس ازسال ۱۹۷۰ اقتصاد آنکشور بسوی صنعتی شدن پیش میرفت ودر سال ۱۹۷۲ آلمان شرق بحیث نهمین کشور صناعتی جهان معرفی گردید .

در ماه می ۱۹۷۱ اولبریشت از ریاست دولت استعفی کرد وبجای آن هونیکر اونیکر مقرر شد. اولبریشت بعدا در اول آگست ۱۹۷۳ وفات نمود .

به اساس قرار داد یکه بین دو آلمان در می ۱۹۷۲ به امضا رسید مسافرت بین دو طرف برلین آزاد گردید در حدود دو ملیون نفر از جمهوریت اتحادی آلمان به جمهوریت دیموکراتیك آلمان بغرض دیدن اقارب شان مسافرت کردند .

جمهوریت دیموکراتیك آلمان در سال ۱۹۷۳ به حیث عضو ملل متحد قبول گردید.

ایالات متحده امریکا باین کشور روابط خودرادر ٤سپتمبر۱۹۷٤ برقرار نمود .

جمهوریت اتحادی آلمان

بتاغلی والتر شیل رئیس جمهور اتحادی آلمان

مساحت آن بشمول برلین غربی ۲٤۸۵۳۱ میل مربع نفوس آن بیش از ٦۱ ملیون مرکز آن بن وپول رائج آن مارك میباشد .
قسمت های شمال آلمان بااقلیم متغیر وزمین های پست و پراز جنگل وحصص مرکزی آن بازمینهای حاصلخیزودارای جنگلات بوده وسمت جنوبی آن دارای کوههای متعدد میباشد. اینکشور را از نگاه پیداوار همه نوع حاصلات غنی ساخته است جمهوریت اتحادی آلمان در ۲۳ می سال ۱۹٤۹ بعد از اینکه قانون اساسی آن توسط ۱۱۰۰ نمایندهٔ شورای مشورتی در حوزه های انگلیسی ، فرانسه وامریکا

تدوین شد بمیان آمد .

استیلای قدرت های بزرگ امریکا فرانسه وانگلیس ۲۱ سپتامبر ۱۹٤۹ پایان یافت .

امریکا روابط سیاسی خـــود را در دوم جولای ۱۹۵۱ باجمهوریت اتحادیآلمان برقرار کرد .

بعدا قدرت های بزرگ خاك این کشـــور را ترك وکنترول آنرا ازدست دادنـد ایـن کشور آزادی وتما میت ارضی کامل خودرا در پنجم می ۱۹۵۵ حاصل نمود پارلمان این کشور بدو قسمت تقسیم شده بود کـه هرکدام برای یکدوره چار ســـال انتخـاب میشدند .

بوند شتاگ یا مجلس نمایند گان ملت دارای ٤۱ نماینده انتخابی وهم نماینده غیر انتخابی از برلین غربی میباشد رئیس آن برای یکسال بحیث معاون رئیس فـــدرال اجرای وظیفه میکند رئیس فدرال برای پنج سال ازجانب اسامبله آنکشور انتخابوتعین میشود .

در جمهوریت اتحادی آلمان انتخاب شدن فقط برای یکمراتبه جائز است رئیس جمهور در مورد سیاست خارجی باوزارت امـــور خارجه در تماس بوده وقوانین بعد ازتوشیح آن که توسط صدرا عظم و وزراء پیش‌میشود نافذمیگردد . صدراعظم تـوسط بوندشتـــاك انتخاب میشود .

داکتر ادناور از حزب دیموکرات مسیحی درسال ۱۹٤۵ بحیث صدراعظم انتخاب شده وباردوم از۱۹۵۳ـ۱۹۵۷ انتخاب گردید. در ۱۹٦۱ داکتر لودویك ایرهـــارد از حـــزب دیمو کرات مسیح بحیث صدرا عظم بعدا کورت جارج کسینگر در ۱۹٦٦ که حـــزب دیموکرات مسیح وسو سیال دیموکرات ها رابا هم یکجا نمود انتخاب گردید .

ویلی برانت از جناح سوسیال دیموکرات هاودیموکرات های آزادبحیث صدراعظم تعیین شد. درسال ۱۹۷٤ ویلی برانت ازعهـــده صدارت استعفی داد، آلمان غرب عضوپیمان ناتو وعضو اتحادیه ذغال وفولاد اروپاست هردو آلمان درسپتمبر ۱۹۷۳ بحیث عضو برجسته ملل متحد پذیرفته شدند .

منابع وصنعت :

اقتصاد آلمان غرب بعد از سال ۱۹۵۰ بصورت سرسام آور ترقی نموده ویکی از کشور های صنعتی به شمار میرود، آلمان یك کشور بز رگ مستحصل فولاد بوده و سالانه تعداد زیاد کشتی ، موتر، ماشیـــن آلات بخارج صادر میکند .

در آلمان گندم ، جو ، جواری ، کچالو، شکر، تنباکو، چارمغز ، و غیره استحصـــال میشود .

حاصلات معدنی آن عبارت اند ازآهـــن فولاد ، ذغال سنگ ،جست ،سرب ،مس . پوتاشیم ، که در قسمت های شمالی‌ساحل راین وغیره نقاط آن کشف شده است .

معارف ومذهب :

جمهوریت اتحادی آلمان بشمول برلین غربی دارای ٤٦ پوهنتون ، یکصد مکتب موزیك وتعداد زیاد انستیتوت ها میبا شد ازسن ٦ الی ١٦ سالگی تعلیم در آنکشور اجباری است .

مذهب آن رومن کاتو لیك میباشد .

گانا

مساحت ۹۲٫۰۰ میل مربع ، نفوس آن ۹٫۸۷۰٫۰۰۰ ملیون ، پایتخت آن شهراکراه وپول رایج آن سیدی میباشد . جمهوریت گانا عضو ملل متحد واز جمله کشور های کامنو یلت بوده از جمله متصرفات برتانیه که در سال های قبل بنام ساحل طلا یاد میشد به شمار میرفت ازطرف شمال به ولتای علیا وشرق به توگو واز جانب غرب به ساحل عاج تماس میگیرد .

منابع وصنعت :

گانا یکی از کشور های غنی آلماس بوده وسایر معدنیات از قبیل منگا نیزم ، طلا و بوکسیت نیز درکشور از معادن آن استحصال واستخراج میگردد گانا سالانه چار صدوهفتاد هزار تن قهوه به خارج صادر میکند که به این حساب ٣٠ فیصد محصول قهوه جهان ازین کشور بدست میاید .

اکوسمبو یکی از بندر های بزر گ تولید برق بالای دریای ولتا درکشور میباشد که توسط ایالات متحده امریکا اعمار شده ودر تولیدات فابریکه المونیم گانا نزدیك بندر تیمارول عمده دارد این بندر در تولیدات مواد غذائی برای رفع احتیاجات داخل آن اهمیت حیاتی داشته وبا اعمار آن زمین های که تحت آبیاری درآمده کشورا از تورید مواد غذائی بی نیاز ساخته است .

تاریخ و طرز حکومت :

قدامت تاریخی گانا از ١٠٧٦ـ١٨٠٠ بعداز میلاد میرسد این کشور در زمان های قبل توسط فاتحین اکوز موگاو ادانسی مسیح گردید برتانوی ها مدت ١١٣ سال بر آن حکومت کردند گانا ازسال ١٩٥١ بدست انگلیس زمانیکه اعطای قانون اساسی جدید به آنکشور اعلام گردید به رهبری نیکروما درپی آزادی خود برامد .

استقلال وتمامیت ارضی کامل آن بشمول اخراج آنکشور ازحوزه کامنویلت بعد از ٦ مارچ ١٩٥٧ تامین گر دیده ودر اول جولای سال ١٩٦٠ بحیث دولت جمهوری عرض اندام نمود بعدا نیکروما بحیث رئیس جمهور دولت گانا برگزیده شد .

در سال ١٩٦٤ به اساس یك ریفرانـدم عمومی تمام صلاحیت به نیکروما تفویض شد وگانا رابحیث یك کشور سوسیا لیست یك حزبی اعلام نمود نکرومادرراه تعلیم وگسترش سواد یك عده مکاتب را اعمار وراههای موتررو میدانهای هوایی وکانال های قابل کشتی رانی رااصلاح ویااعمار نمود .

در انتخاباتی که در آگست ۱۹٦۹ بمیان آمد گانا حکومت نظامی را ملغی نموده و اسامبله ملی صدرا عظم ورئیس جمهور را رویکار آورد . در ۱۳ جنوری سال ۱۹٦۹ اتحادیه آزادی بخش ملی به سرکردگی کرنیل اگناتوس کی اچمپا نگ توسط کودتای نظامی قدرت رابدست گرفت .

یونان

مساحت ۵۰،۵٤۷ میل مربع ، نفوس آن بیش از ۹ ملیون ، مرکز آن شهر آتن وپول رائج آن دراحما میباشد .

یونان در قسمت جنوبی شبه جزیره بالقان موقعیت دارد .

بحیره مدیترانه وبحیرهٔ وایونین در غرب وبحیره ایجن در شرق آن قرار دارد همسایه های آن کشور های البانیا ، یوگو سلاویا، بلغاریا وترکیه میباشد .

منابع وصنعت :

یك بر چهار حصه خاك آن قابل زرع بوده وبیش از یکصدو شصت ملیون ایکر زمین آن را کوها سلسلهٔ جبال ها دریا وجهیل کشمش ، انجیــــر و غیــــر ه . تـربیـه آن عبارت است ازگندم ،جواری ،جو ،برنج پنبه ،تنباکو ،زیتون ،میوهجات سترویس، کشمش ، انجنیـــر و غیـــر ه . تـر بیه گوسفند بدرجه اول در چراگاهای آن اهمیت دارد .

تولیدات صنعتی کشور را منسو جات ، کانسرو مواد غذائی واین ، سمنت ، مواد کیمیاوی ، والمونیم احتوا میکند .

۵۰ فیصد صادرات آنرا مواد صنعتـــی زراعتی بشمول تنباکو ، پنبه ، ستروس ، سبزیجات و کشمش تشکیل میدهد .

تاریخ و طرز حکومت :

درمرور اعصار یونان منبع علم و دانش، تجارت، ریاضی ، فلسفه ، آرت، ادبیـــات وزادگاه دیموکراسی بشمار رفته و در قرن پنجم قبل‌از میلاد دوره درخشان تمدن‌را آتن گذشتانده است .

یونان در قر ن دوم قبل از میـلاد تحت استیلای رومن ها درآمد ودرچارم بعدازمیلاد از متصر فـات امپراتـوری بـزانتین گردید وبعدازسقوط کانستانتین لوپ بدست ترکها در ۱٤۵۳ تحت حمایه امپراتوری او تمـان ها درآمد .

یونان در ۱۸۲۱ ــ ۱۸۲۹ آزادی خودرا از ترکها بدست آورده‌ورژیم شاهی به‌تضمین فرانسه .انگلیس واتحاد شوروی در ۱۸۳۰ در آنجا رویکار شد. در ۱۹۳۵ گلیم رژیم شاهی از کشور بر چیده شد وبجای آن‌رژیم جمهوری مستقر گردید . وجارج دوم پادشاه هلن از تخت سلطنت برکنار شد دراکتوبر ۱۹٤۰ یونان التیماتوم ایتالیا راشدیدا رد نموده‌وبعدا سه‌قوای جرمنی ،بلغاریا وایتالیا بالای یو نان حمله وآنرا متصرف شدنـد بعد از جنگ درسال ۱۹٤٤ فاتحین از کشور

رانده شده و حکومت جدید به سر کردگی کنستا نتین کارا ما نلیس رویکار آمـد اتحادیه مرکز توسط جارج پا پاندریو کـه آرای عامه را در ۱۹٦۳ حاصل کرده بودادار‌ه میشد شاه کنستانتین در ۱۹٤٦که پـدرش رادر ٦ مارچ بقتل رسانیده بوده باپاپاندریو قدرت رابدست گرفت بعـد از گـذ شـت یك مدت طولانی کشمکش های سیا سـی در آنکشور توسط جارج پاپا دو لوس در اپریل ۱۹٦۹ به کمك قوای‌مسلح خاتمه‌یافت شاه کنستا نتین هرقدر کوشید تا دوباره‌زمام امور را بدست آورد اما موفق نشد تا اینکه به ایتالیا مجبور به فرار گردید . پاپادوپو لوس در۲٥نوامبر۱۹۷۳ توسط کودتای دیگر از قدرت برکنار گردید قوای نظامی یونان درجریان یك‌کودتای گـارد ملی‌قبرس در۱٥ جولای ۱۹۰٤ کمك نموده بودند ترکیه بعد یك هفته قبرس رامورد حمله قرارداد وقوای نظامی یونان راهم شکست وقوای نظـامـی حکومت راواپس به‌کارامانلیس تفویض نمود موصوف یك کابینه غیر نظامی بدون احزاب را تشکیل داد ودر ۱۷ نوامبر ۱۹۷٥ خود کسب قدرت‌کرد. در۱۹۷٤به‌اساس‌یك‌ریفراندم رژیم جمهوریت در آنکشور قایم گردید .

مذهب و معارف :

مذهب آنهاارتودکس بوده تعلیم تا سـن ۹ سالگی در کشور اجباری است آتن دارای شش پوهنتون ویك تعداد مکاتب ثـانوی میباشد .

گرینیدا

مساحت ۱۳۳ میل مربع ، نفوس آن ۱۱۹٫۰۰۰ ،مرکز آن سنت جارج ، ویـول رائج کشور دالر میباشد ،گرینیدا درقسمت های جنوب شرق کارابین ۹۰ میل بطـرف شمال سواحل ونیز ویلاافتاده است وحصص بیشتر آنرا کوهای بلند احاطه نموده است، قبلا این کشور تحت اثر برتانیه بوده و آزادی کامل خودرا در ۷ فبـروری ۱۹۷٤ در جریان مظاهرات عمومی بدست آورد . از جمله ممالك کامنو یلث بوده وعضو ملل متحد میباشد .

اولین کاشف آن کرستوف کولمبوس در ۱٤۹۸ وفاتحین اروپائی آن یعنی فرانسوی ها در ۱٦٥۰ بودند که به این سر زمیـن پا گذاشتندبیش از٥۰ فیصدمردم آن‌افریقائی و ٤۰ فیصد آن ازنژاد های مختلف متشکل میباشند ٦۰ فیصـد آن هـا پیـرو مذهب رومن کاتو لیك بوده وبزبان هـا ی انگلیسی ، فرانسوی وافریقایی هم صحبت میشود .

قسمت عمده آنرا حاصلات زراعتی تشکیل میدهد کیله ، قهوه ، شکر نیز از آنجا بـه دست میاید .

گواتیمالا

مساحت ۴۲ر۴۲۰ میل مربع ، نفوس بیش از شش ملیون ، مرکز آن شهر گواتیمالا ، پول رائج آن کیو تزل میباشد . گواتیمالا دربین مکسیکو شمال السلوادور وهاندوراس جنوب آن افتاده است در مقابل آن جزایر کارابین وپاسفیك قرار دارد . ۴۱ فیصد نفوس کشور را هندی ها ومتباقی آنرا هسپانوی ها وهندی های مختلف نژاد تشکیل میدهند .

منابع و صنعت :

خاك گواتیمالا فوق العاده حاصلخیز وبرای زراعت مساعد میباشد از ینرو حاصلات زراعتی آن اطمینان بخش واز جمله کشور های زراعتی بشمار میرود .حاصلات عمده‌آن قهوه ،جواری ،شکر، کیله ،پنبه ،گوشت وغیره میباشد که‌یك قسمت آن بخارج نیز صادر میشود . نقره، طلا ،مس، آهن ،سرب نیکل هم در کشور استخراج وتولید میگردد.

تاریخ وطرز حکومت :

بیش از یکهزار امپراتور هندی درسرزمین گواتیمالا حکمروائی داشتند این کشور از ۱۸۲۱ – ۱۵۲۴ بحیث مستعمره هسپا نیا وامریکا با سر زمین مکسیکو جزمتصر فات آنها بود ودر ۱۸۳۹ رژیم جمهوری درآنکشور مستقر گردید .

رژیم دکتاتوری جارج اوبیکو در آنجا مضمحل شد وبجای آن رژیم سوسیا لیزم بوجود آمد .

بعد از آن تاریخ قتل وقتال سیاسی‌وترور یکعده از شخصیت هابمیان آمد. در سال ۱۹۷۶ زلزله شدیدی این شهر را ویران نموده واز خودبیست هزار کشته و یك‌ملیون بیخانمان بجا گذاشت در می ۱۹۷۶ جنرال چارسیا بحیث رئیس جمهور انتخاب گردید گواتیمالا عضو ملل‌متحد وعضو اتحاد کشور های امریکا میباشد .

معارف ومذهب :

رومن کاتو لیك مذهب عمومی را تشکیل میدهد تعلیم در آنجا اجباری بوده وپنج پوهنتون در شهر گواتیمالا وجود دارد. زبان آنها هسپانوی است .

گینی

مساحت ۹۴ر۹۲۵ میل مربع ، نفوس آن بیشتر از ٤ ملیون ، مرکز آن کوناکری ، پول رائج آن سیلی میباشد . گینی یکی از متصرفات قبلی قلمرو فرانسه بوده و در کنار اتلانتیك غرب افریقا موقعیت دارد .در غرب آن گینی بیساو ،سنگال و مالی ودر قسمت شمال آن ساحل عاج درشرق آن‌لیبریا وسیرالیون ودر جنوب آن قبایل عمدهٔ فولاح مالینك ، ساوسو قرار دارد . گینی اقلیم متغیر داشته آب وهوایی آن مرطوب وحاروی

میباشد . مرکز آن باران های زیاد داشته مقدار باران آن سالانه به ۱٦٩ ملی متر میرسد .

منابع وصنعت :

يك‌کشور ابتدائی زراعت پیشه بوده و معدنیات آن آهن، الماس می باشد .

کشور برای پروگرام های انکشافی خود يك تعداد قرضه راز کشورهای سوسیالیست وغیر سوسیا لست جهان دریافت کرده است انکشاف زراعت درگینی از جمله اهداف عالی دولت بوده وبه استحصال برنج در آنجا توجه جدی بعمل آمده است واز حاصلات دیگر میتوان از جواری ،قهوه، شهد نیزنام برد. گینی آزادی خود را دراکتوبر ۱۹۵۸ اعلام نموده وصدراعظم آنکشور سکوتوری بحیث رئیس جمهور احراز قدرت نمود. اولین قانون اساسی آن در۱۲ نوامبر ۱۹۵۸ تدوین شد. گینی عضوملل‌متحد وعضوموسسه اتحاد افریقا بوده لسان رسمی آنجافرانسوی‌است.

گینی بیساو

مساحت ۱۳٫۹٤۸ میل مربع ، نفوس آن ۵۳۰٫۰۰۰ ، مرکز آن شهر بیساو میباشد ،

گینی بیساو از جملهٔ مستعمرات پرتگال بوده ودر سپتمبر سال ۱۹۷٤ آزادی خودرا با اعلام جمهوریت بدست آورد این کشوردر غرب افریقا بحر اتلانتيك موقعيت داشته با کشور های سنیگال ، گینی از غرب شمال جنوب وشرق همسرحد میباشد .زمین های آن هموارومتشکل از جلگه ها وجنگلات میباشد .

پرتگال در قرن پانز دهم‌این کشور را استیلا نمود. تجارت برده از قرن ۱۷ تا ۱۸ درین سر زمین رایج بود، درشروع سال ۱۹٦۰ اتحادیه افریقائی ها درمقابل پرتگال يك سلسله حملات گوريلائی را برای استرداد آزادی سر زمینهای گینی بیساو وکیپ وردی آغاز نمودند که بعدا منجربه آزادی داخلی وروبکار آمدن اسامبله‌ملی آن کشور گردید .

داکتر امیلکار کا برال موسس حزب در نزدیکی گینی در سال ۱۹۷۳ بقتل رسید وبرا درش لوئیز بحیث اولین رئیس جمهور آنکشور مقرر گردید .

قسمت عمده مردمان آنجارا سیاه پوستان تشکیل میدهد . در حدود ۲۲۰۰ سفیدپوست وده هزار مخلوط از نژاد های مختلف درآنجا زندگی دارند. مردمان آنجا پیر ومذاهب قبیلوی بوده ويك قسمت بیشتر آن پیرو اسلام نیز میباشد .

صنعت بصورت خیلی ابتدائی آغاز گردیده گینی بیساو عضو ملل متحد وموسسه کشور های افریقا است .

گیانا

مساحت ۸۳۰۰۰ میل مربع ، نفوس آن درحدود ۸۰۰هزار ،مرکزآن شهر جارج تاون و پول رائج آن دالر گیانائی بوده، بر تانیه مدت ۱۵۰ سال در گیانای برتانوی حکومت نمود ودر ۲٦ می سال ۱۹٦٦ آزادی خود را بنام گیانا بدست آورد. اولین‌کشورامریکای جنوبی بود که بعد از وینز ویلا آ زادی خود را احراز نمود. این کشور با وینز یویلا برازیل وسر ینام همسرحد میباشد .

۵۵ فیصد نفوس آنرا هندی های شرقی ۳۵ فیصد آنرا افریقائی ها ۱۰ فیصد متباقی را امریکائی ها ، چینائی ها و اروپایی ها تشکیل میدهند .

قسمت بیشتر اراضی آن‌پوشیده ازجنگلات است. یك‌ساحه ٤۰ میل‌حصص سا حلـــی آن که ۹۰ فیصد نفوس را در خود گنجا نیده حاصل خیز وزراعتی میباشد . حاصلات مهم آن عبارت اند از قهوه ، ککـاو ستروس ، چوب چار تراش وغیره .

گیانا دارای اسامبله انتخابی بوده کــه رئیس جمهور توسط آن تعین میشود .عضو ملل متحد وکامنویلت میباشد .

هایتی

مساحت ٤۷۱٤ میل مــربع ، نفـوس آن بیشتر از چهار ونیم ملیون ، مرکز آن بندر اوپرسن و پول رائج آن کورد میباشد . در شرق هایتی یکی از کشور های بــزرگ جزایر انتیل قرار دارد درغرب آن‌کیوبا ودر شرق آن پورتوریکو واقع است کـــه این کشور را از جمهوریت دمونیکا شرقا بطول ۲٤۱ میل جدا میسازد ، نود فیصد نفـوس آنرا سیاه پوستان تشکیل میدهد .

صنعت ومنابع :

حاصلات عمده معدنی آنرا بکسیت ومس که قسمت بیشتر آن بخارج صادر میشود تشکیل میدهد طلا ، نقره نیز در آنجـــا استخراج میشود . قهوه از حاصلات عمده‌آن بوده پنبه ، شکر، کیله ، تنباکو، ککاو و برنج نیز تولید میشود .

سیاحین سالانه قسمت عمده عوائد آن را تمویل میدارد .

تاریخ و طرز حکومت :

هایتی از سال ۱٦۷۷ مستعمره فرانسه بوده و در ۱٤۹۲ آنرا کشف نمود .

هایتی در ۱۸۰٤ آزادی خودرا توسط یك دسته مبارزین به رهبری جوسنت واو فرچور بدست آورد ودر سال ۱۸۱٦ رژیم جمهوریت در آنجا مستقر شد ،در حالیکه در شمـــال کشور هانری کرستوف رژیم شاهی رااعلام نمود وجنوب آن به حیث جمهوریت باقـــی ماند. هانری در ۱۸۲۰ وفات یافت بعد ازیك سلسلهٔ جار وجنجال های سیاسی که‌درکشور رو نـــما شد امریکـــا در ۱۹۱۰ ـ ۱۹۱۵

آنرا اشغال نموده وتاسال ۱۹۳٤ به آن‌تسلط داشت .

پنج رژیم مختلف از ۱۹۵۰ تا ۵۷ درکشور روی کار آمد در سپتمبر ۱۹۷۵ داکتر دو- ویلر برای شش سال انتخاب شده بهاساس قانون اساسی که در جون ۱۹٦٤ بمیان آمد این شخص برای ابد رئیس جمهور باقی ماند ،تا آنکه درسال ۱۹۷۱ توسط پسرش به قتل رسید .هایتی عضو ملل‌متحد وعضو اتحادیه کشور های افریقا است .

معارف ومذهب :

رومن کاتولیك مذهب عمومی آن کشور است ،تعلیم بصورت اجباری است لسان آنها فرانسوی میباشد .

هاندوراس

مساحت ۲۷۷ر۴۳ میل مربع . نفوس آن بیش از سه ملیون ، مرکز آن تی جیوسی گالپا وپول رائج آن لمپیرا میباشد .

هاندوراس یکی ازجمهوریت های امریکای مرکزی است که از طرف شمال به کارا بین‌و از جانب شرق وجنوب به نیکارا گوا وجنوب بابحر اتلانتیك والسلوادو واز طرف غرب به گواتیمالا احاطه شده است، این کشور نسبتا کوهستانی بوده وخاك آن فوق العاده حاصلخیز وقابل زراعت میباشد .

منابع وصنعت :

هاندراس دارای منابع سر شار معدنی بوده طلا ،نقره ،مس ،سرب ،جست وزغال سنگ درآنجا بوفرت پیدا میشود .صادرات عمده آن کیله، قهوه، چوب چارتراش، پنبه شکر ،تنباکو میباشد ،صنایع بطورلازم ترقی نکرده . اما صنعت نساجی ،منسو جات ، سمنت ومواد کیمیاوی از ۱۹۷٤ به اینطرف انکشاف نموده است .

هاندوراس عضو ملل متحد وعضو موسسه اتحاد افریقا است ، تعلیم درکشور مجانی بوده و ۵۵ فیصد نفوس آنرا بیسواد تشکیل میدهد . مذهب آنها رومن کاتو لیك وزبان آنها هسپانوی است .

هنگری

مساحت ۹۱۹ر۳۵ میل مربع ،نفوس ده‌ونیم ملیون ، مرکز آن بودا پست وپول رائج‌آن فوریلنت میباشد .

هنگری یکی از کشور های اروپـای مرکزی بوده توسط چکو سلواکیا ،اتحاد شوروی ،رومانیا ،یوگو سلاویا واستریااحاطه شده است . قسمت شرقی کشور قابل‌زرع ودارای زمین های حاصلخیز میباشد .

منابع وصنعت :

قبل از جنگ عمومی دوم هنگری یك‌کشور زراعتی ابتدائی بود امابعد از سال ۱۹۷۰ کشور چهره صناعتی را بخود گرفته ودرسال ۱۹۷۵ تمام صنایع آن ملی اعلام گردید. در سال ۱۹٦۸ ریفورم های اقتصادی در آنکشور

ښاغلی پال لوئینچی رئیس شورای جمهوری هنگری

رویدست گرفته شد ونتایج آن نهایت مطلوب بوده .قسمت بیشتر تجارت آن با بلاك شرق صورت میگیرد .

هنگری از نگاه استحصال گاز وصادرات بوکسیت نقش برجسته را در زمره کشور های بلاك شرقی بازی میکند .

تاریخ وطرز حکومت :

فاتحین سلاو ها وجرمن ها توسط قبایل ها غزوماگیار از شرق رانده شده ستیفن در ۱۰۰۱ میزم شاهی را توسط پاپ سلفاستر بر قرار نمود، کشور در قرن ۱۵و ۱۷ توسط ترکها استیلا گردید بعد از شکست آنها در ۱۶۸۶ استریا آنرا مورد حمله قرار داد . هنگری در ۱۹۱۸ ترانسلوانیا را به رومانیه از دست داد .هنگری در حرب دوم جهانی با جرمنی متحد گردید .در سال ۱۹٤٥ بعد از شکست آلمان نازی عساکر شوروی قسمت بیشتر کشور را اشغال کردند، هنگری در فبروری ۱۹٤٦ بحیث یك کشور جمهوری عرض اندام نمود وزو لتان تیلای بحیث رئیس جمهور آن انتخاب شد . بعدا تیلای توسط گروه سوسیالست های آنکشور بر طرف وقانون اساسی مطابق به قانون اتحاد شوروی در آنجا به منصه اجرا گذاشته شد. که قدرت را براي شوراي رياست جمهوری واسامبله ملی که مرکب از ۳٤۹ نماینده میباشد سپرد، هنگری عضو ملل متحد وعضو پیمان وارسا میباشد

معارف ومذهب :

۲بر۳ حصه نفوس آن کاتولیك میباشد. تعلیم از سن ٦ ــ ۱٦ در آنجا اجباری است، زبان آنها هنگری میباشد .

آیسلند

مساحت ۳۹٫۷۰۲ میل مربع ، نفوس آن ۲۲۰ هزار، مرکز آن ریکجا ویك وپول رائج آن کرونا میباشد ، جمهوریت ایسلند یك جزیره آتشفشانی بوده که نزدیك آرکتیك وشمال اتلانتیك قرار دارد . در آیسلند چشمه های آب معدنی وگیزر ها فراوان بوده آب وهوایش توسط جریان بحری گولف ستریم تنظیم میشود .

نل های که از چشمه های جوشان طبیعی به شهر تمدید شده در تسخین منازل واکثر دفاتر آنجا بکار میرود ٠

منابع وصنایع :

مصروفیت ۱۱ فیصد نفوس آنجا رازراعت تشکیل می دهد ٠ صنعت وخدمات ۷۰ فیصد ماهیگیری ۱٤ فیصد مردم را سر گرم میسازد ٤ بر ٦ حصه زمین های آنجا غیر قابل زرع بوده و ٦٥ هزار ایکر زمین های آن کشت میشود٠ حاصلات مهم آن کچالو وشلغم میباشد صنعت ماهیگیری از سالیان متمادی باینطرف در کشور رواج داشته ویك قسمت عمدهٔ مواد غذائی آنجا را تشکیل میدهد ٠

صنایع بزرگ آن المونیم ، نایتریت ، وسمنت میباشد .

تاریخ وطرز حکومت :

آیسلند یك کشـــور جمهوری آزاد از ۱۲٦۲ ـ ۹۳۰ بوده وبعد با ناروی ضم گردید ودر ۱۳۸۰ تحت تسلط دنمارك درآمد ، بعداً دنمارك آنکشور را بحیث یك ایالت آزاد ومستقـل شناخت در ۱۹۱۸ پادشاه دنمارك کریستـن ایکسیل درعین زمان شاه آیسلند نیزشمرده میشد ٠ در ۱۹٤۱ پارلمان آنکشور تمام قرار داد های قبلی را بادنمارك ملغی نمـوده و جمهوریت را اعلام کرد . آیسلند حدودماهی گیری خودرا درسال ۱۹۷٤ تا دو صد میلی بحری توسعه داد٠ برتانیه بالای آن احتجاج نموده وبالای کشتی های آن حمله نمود که در ۱۹۷٦ قلمرو بحری انگلستان تقلیل یافته وبه دوصد میل بحری کاهش یافت ٠

معارف و مذهب :

زبان آنها آیسلندی بوده واز هزار سال باین طرف مورد استعمال است٠ انگلیسی هم در آنجا تکلم میشود ٠ تعلیم تـــا ۱٦ سالگی مجانی است٠ مذهب آزاد بوده مذهب لوتیریزم پیروان زیاد دارد ٠

هندوستان

مساحت ۱۲۲۹،۷۳۷ مربع میل، نفوس آن بیشتر از شش صد ملیون ، مرکز آن شهر دهلی جدید وپول رائج آن روپیه (وکلدار هندی) میباشد ، هند کشور جمهوری آزاد وعضو کامنویلت بوده وحصه بیشتر ازنیم قاره را استیلا نموده است ٠

آب وهوای هند متغیر بوده وحصص جنوبی آن دارای هوای گرم حاره وی ودرقسمت دامنه های همالیا دارای هوای سرد قطبی میباشد٠ درحدود ۲۳ فیصد زمین آن پوشیده از جنگلات است صعود نرخهای مواد غذائی ومنزل اضافه تر نفوس رابه قلت موادغذائی وعـدم سرپنـاه مواجه ساخته دولت به غرض تنقیص نفوس کنتـرول تـو لـــد ا ت را بـــه دســـت گرفته وتوسط گروهای رضا کار پروگرامهای رهنمای خانواده را پیش میبرد .

از ایالات مشهور آن سکیانگ ، کشمیر وگوا میباشد ٠

منابع وصنعت :

۷۰ فیصد نفوس هند مشغول زراعت اند

حاصلات عمده آن برنج ،جواری ،ارزن ،گندم جو ،قهوه ،نیشکر ، چای ،پنبه ،جوت ورابر میباشد ۰

در جولای ۱۹٦۷ باثر باریدن های وافراین کشور ازخشکسالی رهائی یافت . درزراعت هند بعد از ۱۹۷۲ با استعمال تخم های اصلاح شده ماشین های‌زراعتی وکودکیمیاوی افزودی قابل ملاحظه بعمل آمده است .

هند در طول سال های متمادی بحیث‌کشور مستحصل منسو جات ابریشمی ، پشمی ونخی تا ۱۹٦۰ بشمار میرفت ۰ صنایع فولاد ، پروسس مواد غذائی ، سمنت ، ماشین‌تایپ ماشینهای‌خیاطی، تیلفون‌ووسایل ترانسپورتی در آنکشور انکشاف نموده است ۰

هند کشور متحصل ذغال سنگ .آهن‌خام بوکسایت، ومنگــانیز به شمار میــرود ۰ سالانه مقدار زیاد چای ، شکر وچوب ازین کشور به خارج صادر میشود ۰

تاریخ وطرز حکومت :

هند مرکز یك‌تمدن کهن درجهان به شمار میرود ۰ کاوشگران قدامت تاریخی آنرا به ۵۰۰۰ سال میـر سا نند ۰ کارهای رسا می معابد قدیم ومغاره اجنتا در جنوب هند تاج محل دراگره وقطب مینار دهلی‌یکی ازشهکار های جهان و دوره پرافتخار هنر مندان آن‌به شمار میرود .

واسکو داگاراه تجارت پرتگال را باین کشور در ۱۵۰۳ ـ ۱٤۹۸ باز نمود ۰ کمپنی هند شرقی انگلیس در سال ۱٦۰۹ افتتـاح شد وکپتان ویلیم ها پکنزرا مامور نمود تااز امپراتوری مغول تقاضای اعمار فابریکه نساجی وادویه جاب را درآنکشور بنماید وتحت نام کمپنی هند شرقی قسمت بزرگ انجارا تحت ادارهٔ خود در آوردند درین موقع پارلمــان انگلیس راه سیاست را در پیش گر فتـه لارد بین تینك را در ۱۸۳۵ ـ ۱۸۲۵ به‌آنجا فرستاد ۰ مذهب ساتی .یعنی از کشتن زن بیوه بالای مرگ همسرش غیر قانونی اعلام گردید ۰

ملیت‌پرستی بصورت سرسام آور بعد از جنگ عمومی اول در آنجا تقویه میافـت کانگرس ملی وحزب مسلم لیگ تدویـن ، قانون اساسی وریفورم‌را تقاضا میکردند یکی از رهبران مذهبی آنکشور بنام موهند اس‌کی گاندهی که در اکتوبر ۱۸٦۱ تولد شده بود در ۳۰ جنوری ۱۹٤۸ بقتل رسید این شخص در زمان استیلا انگلیس خدمات فرامــوش ناشدنی برای آزادی هند نمود .

در ۱۹۳۵ انگلستان به هند آزادی داخلی اعطا وقانون اساسی وکانگرس فدرالی آنـــرا بمیان آورد درین موقع محمد علی جناح‌رهبر جناح مسلم لیگ، پاکستان را رویکار کرد.

انگلستان در ۲۰ فبروری سال ۱۹٤۷آزادی نیم قاره را اعلام نمود ودر ۱۵ آگست ۱۹٤۷ آنجا را ترك نمود که بعدا هند بحیث عضو کامنویلت و عضو ملل متحد در آمـده و جمهوریت هند رادر ٢٦ جنوری ۱۹۵۰تاسیس نمود ۰

در قانون اساسی آن رئیس جمهور برای یکدورهٔ پنج ساله توسط رای هردو مجلس انتخاب میشود کابینه توسط صد راعظم که قدرت مطلقه رابدست دارد تعین میشودایالات هند هریك دارای والی جدا گانه میبا شنند که توسط رئیس جمهور انتخاب میگردد میرمن اندراگاندی از ۱۹ جنوری ۱۹۶۱ بعد ازمرگ لال بهادر شاستری بحیث صدرا عظم آنکشور تعیین شد وتا ۱۹۷۷ مسئولیت این عهده را بدوش داشت ٠

پدرش جواهر لعل نهرو صدراعظم فقید هند در آزادی هند مبارزات دلیرانه انجام داده موصوف در ۲۷می ۱۹٦٤ وفات نمود ٠

درزمان صدارت اندرا گاندی یك سلسله مظاهرات وپرو تست ها علیه حکومت از جانب حزب مخالفین حکومت صورت گرفت که حکومت سانسور شدید مطبو عات راوضع وحالت اضطراری را در سال ۱۹۷۵ در هند اعلام نمود ٠

هنگامیکه عساکر پاکستانی بالای بنگله دیش در پاکستان شرقی در ماه مارچ ۱۹۷۱ حمله کردند ٠

در حدود ده ملیون پناهگزین به هند مهاجرت کردند درنهم آگست همان سال هند با اتحاد شوروی پیمان عدم تعرض را امضاء ودوستی را برای بیست سال امضاء نمود زمانیکه امریکا با هند به سردی گرائیده بود هند با پاکستان داخل جنگ شد ٠ درین موقع عساکر پاکستانی از هر طرف در محاصره شد و پاکستان اعلام آتش بس را قبول نمود در ۳ جولای ۱۹۷۲ هردو کشور موافقتنامه را که درآن راه یا بی برای صلح دوامدار تذکر رفته بود امضاء نمودند هر دوکشور موافقه کردند تا عساکر شان را از قسمت های متصرفه خارج سازند هند ۹۸ هزار از کروگان های پاکستانی را در ۱۹۷۳ رها نمود . هر دو کشور روابطشانرا در ۱۹۷۳ بهبود بخشیدند ٠

مذهب ومعارف :

تعلیم وتربیه درهندتاسن ۱٤سالگی مجانی است در هند ۹۵ پوهنتون دو هزار فاکولته ۳۲۷ انستیتوت تحقیقاتی موجود است ٠

در هند ١٤ گروپ زبان های مختلف موجود است که ۱۲ آن از سانسکریت اشتقاق شده است ۳۰ فیصد به زبان هندی تکلم میکنند اردو زبان مسلمانان آنجاست که پنج فیصد مردم تکلم مینمایند ٠

هندی وانگلیسی در جون ۱۹٦۵ بحیث زبان رسمی آن اعلام گردید ٠ ۸۳ فیصدنفوس آن پیرو مذهب هند وایزم اند قانون هند، عبادت را در آن کشور آزاد اعلان کرده است ٠

اندونیز یا

چنرال سوهارتو رئیس جمهوراندونیزیا

مساحت ۷۳۵ر۲٦۸ میل مربع ، مرکز آن جاکارتا وپول رایج آن روپیه میباشد .

اندونیزیا بزر گترین مجمع الجزایر جهان درکنار خط استوادرجنوب شرق آسیا موقعیت دارد ومتشکل است از سیزده هزار جزیره خورد وبزرگ بشمول جاوا ، سماترا ، کالی ملنتلن و غیره .

منابع وصنعت :

اندونیز یا از جمله کشور های غنی از نظر منابع طبیعی بشمار میرود مقدار معتنابه تیل ذغال ، بوکیست ، منگانیز ، مس ، نیکل ، طلا و نقره درین کشور کشف واستخراج میگردد، ۸۰ فیصدمردم این سرزمین مشغول زراعت بوده وحاصلات عمده آن عبارت اند ازبرنج تنباکو ، سایبین ، قهوه ، رابر ، مرچ ، چای ، شکر ، تیل وغیره .

اندونیز یا ازجمله ممالک مستحصل پطرول درجهان بودم وبالا نه مناصفه تولیدات پطرول خودرا بخارج صادر مینماید اندونیزیا سیزدهمین کشور تولید کننده پطرول در جهان میباشد مقدار زیاد رابر وچوب چار تراش نیز صادر می کند .

تاریخ وطرز حکومت :

تا مارچ ۱۹٤۲ اندونیزیا جز از متصرفات نیدر لیند به شمار میرفت در ۱۷ آگست ۱۹٤٥ داکتر سوکارنو وداکتر عطا جمهوریت اعلام نمودند

چار سال بعد از جنگ وزد خورد های شدید بین طرفین موافقتنامه در دوم نوامبر ۱۹٤۹ به امضاء رسید که حاکمیت نیدرلیند دره تسلیم قلمرو اندونیز یا خاتمه پذیرفت . بعدا داکتر سوکار نو در دسامبر ۱۹٤۹ به حیث رئیس جمهور انتخاب گردید در ۱٥ آگست همان سال تمام قدرت به حکومت مرکزی انتقال یافت وقانون اساسی آن تدوین گردید به اساس آن اندو نیزیا بحیث کشور جمهوری عرض اندام نمود ودر سال ۱۹٥۰ به عضویت ملل متحد پذیرفته شد

در نوامبر ۱۹٥۷ یک سلسلهٔ جنجالهای سیاسی بین اندونیزیا وهالند در مسترد

اختردلا آیرین غوبی رونما شده به اساس یک موافقتنامه ، اندونیزیا به آرای مردم آنجا رجوع نکرده که آنجا جزء اندونیزیا میشوند ویا اینکه همچنان باقی میمانند بالاخره ملل متحد به اساس آرای عامه مردم ایرین غربی آن جزیره را درسی ۱۹۶۳ به اندونیزیا ملحق نمود .

بعدا یک سلسلهٔ تحولات سیاسی در اندونیزیا رونما شد که منجر به خلع داکتر سوکارنو گردید .

جنرال سوهارتو که رهبری اردو را بعهده داشت در ۲۷ مارچ ۱۹۶۷ نظر به قانون اساسی وفیصله اسامبله ملی آن کشور برای مدت پنج سال بحیث رئیس جمهور انتخاب شد ودر ۱۹۷۳ مجددا بحیث رئیس جمهور اندونیزیا باقی مانده در ۱۹۶۶ اندونیزیا و مالیزیا موافقتنامه را امضاء کردند که هدف آن خاتمه دادن به پالیسی های مخاصمانه قبلی سوکارنو بود در ۱۷ جولای سال ۱۹۷۶ یکی از متصرفات پرتگال درجنوب شرقی آسیا بنام جزایر تیمور به تصرف اندونیزیا درآمد و جزء بیست وهفتمین ایالت آن اعلام گردید

مذهب ومعارف :

۹۰ فیصد از مردم اندونیزیا پیرو دین مقدس اسلام بوده وما باقی آئین هندو وبودیزم وعیسوی مذهب میباشند . تعلیمات ابتدائی از ۶ الی ۱۶ سالگی در آنکشور مجانی و اجباری است .

اندونیزیا دارای ۲۶ پوهنتون ایالتی ویک عده انستیتوت های دینی وپوهنتون های شخصی میباشد مردم آنجا به السنه مختلف تکلم مینمایند . اما زبان رسمی آنها بهاسا است که از لهجه مالی اشتقاق گردیده است .

ایالات متحده امریکا

جیمی کارتر رئیس جمهور ایالات متحده امریکا

مساحت ۳۶۰۰۸۲۰۲ میل مربع نفوس آن در ۲۱۴ ملیون ، مرکز آن واشنگتن و پول رایج آن دالر میباشد

امریکا از طرف شمال به بحر منجمد شمالی ، از جنوب به خلیج مکسیکو ، از طرف شرق به اوقیانوس آرام واز جانب غرب به اوقیانوس اطلس محاط گردیده است . کشور پهناور امریکا متشکل از ۵۰ ایالت خودمختار بوده که هریک توسط گورنرهای ایالتی اداره میشود .

فعالیت های استعماری هسپانیای کبیر اثر مهمی در فرهنگ وکلتور این کشور داشته

چنانچه آشکار ترین وشاید مهمترین بنیـۀ علایق فرهنگی با انگلیس غلبۀ زبان انگلیسی در امریکا است .

منابع وصنعت :

درقرن ۲۰ امریکا بمرکز مهم ثروت و قدرت جهانی مبدل شده ودر نتیجه نفـوذ بسیاری در امور جهانی حاصل کرده است. ثروت مادی امریکا از سطح زندگی عالی آن آشکار میشود .

منابع طبیعی امریکا از حیث تنوع ووفور بسیار قابل توجه میباشد . ارزش منـابع امریکا تاحدی مرهون پیشر فتهای علمی‌وفنی سایر سر زمین هاست . درین کشور برای هرفرد پنج ونیم جریب زمیـن می رسـد از حیث داشتن کشت‌زارها ومراتع زراعتی‌بعد از استرالیا بدرجه دوم قرار میگیرد . امریکا تقریبا یك بر پنج مجموع مساحات جنگلهای جهان را داراست . باآنها این کشور یـك قسمت زیاد احتیاج چوب خودرا از طریق کانادا مرفوع میسازد. از نگاه معادن ایالات متحده یك کشور درجه اول درجهان احـراز موقعیت نموده است. امریکا از لحاظ ذغال سنگ دو بر پنج حصه آنرا از نوع مرغوب دارا میباشد. نفت آن یك برچهار ذخایر نفت جهان است. این کشور بیش از نیم کـل محصول نفت جهان را تولید میکند .برعلاوه امریکا گاز طبیعی ، مواد خام ، آهن ،فولاد بوکسیت ، لومینویم ، مس ، سرب ،نیکل طلا ، نقره فسفات وغیره مواد معدنـی را استخراج واستحصال مینماید . پیـدا وار نباتی آن گندم ، جو ، جواری ، پنبه ،تنباکو انگور، میوه‌جات ستروس وغیره میباشد .

تاریخ وطرز حکومت :

امریکا برای اولین بار توسط امریکو ـ سوچی کشف وبنام دنیای جدید مسمی‌گردید بعدا این خطه توسط انگلستان تسخیر شد ومدت ها برآن حکومت کرد. تا اینکه درسال ۱۷۷٦ جارج واشنگتن بانی امریکا ی امروز آزادی آنرا حاصل وبحیث یك کشور مستقل شناخته شد. امریکا یك کشور به تمام‌معنی دیموکراسی بوده واز جمله احزاب آن ،حزب دیموکرات وجمهوری خوا هان از چندین‌سال باینطرف زمام قدرت رابدست دارند .

امریکا دارای مجلس نمایند گان وسنـا میباشد واعضای آن‌توسط مردم انتخاب‌میشوند رئیس جمهور برای یکدورۀ شش‌ساله توسط آرای عامه تعیین میشود .

معارف ومذهب :

در امریکا تعداد زیاد مکاتب ، پوهنتون ها به سویه های عالی ومتوسطه بغـرض گسترش معارف تاسیس شده است فعلا در حدود ٦۲ ملیون متعلم در مکاتب آن شامل فراگرفتن درس اند، وانواع مذاهب دریـن کشور رایج بوده و عبادت آزاد میباشد . مذهب رسمی آنها عیسوی بوده واکثریـت بیشتر آن بزبان انگلیسی که لسان رسمی آنکشور است . تکلم میکنند .

ایران

اعلیحضرت محمدرضاشاه پادشاه ایران

مساحت ۶۳۶٫۳۶۳ میل مربع ، نفوس آن بیش از ۳۲ ملیون ، مرکز آن تهران و پول رایج آن ریال میباشد .

ایران کشور یست که قسمت بیشتر آنرا کوهای بلند سومر تفع احاطه نموده است سواحل آن به بحیره کسپین خلیج فارس و خلیج عمان منتهی میگردد همسایه های آن افغانستان اتحاد شوروی — عراق ، پاکستان و ترکیه میباشد .

۲۵ فیصد از زمین های آنرا صحرا های بزرگ نمک زار احاطه کرده ویك قسمت آن دارای جنگلات نیز میباشد .

از شهر های عمده آن اصفهان ، تهران شیراز ، ابادان را میتوان نام برد .

منابع وصنعت :

ایران چهارمین کشور مستحصل پطرول ودومین صادر کننده آن در جهان میباشد پطرول مهمترین منبع اسعار خارجی وعایدات دولت بشمار میرود .

در سال ۱۹۷۵ یك موافقتنامه هشت ساله را با ایالات متحده امریکا درمورد قرار داد خریداری ۲۵ بلیون دالر سامان آلات و تعمیم پلان پنج ساله انکشافی واعمار هشت دستگاه هستوی را امضاء نمود پیدا وارمعدنی آن عبارت از کرومایت ، مس ، آهن ، سرب منگانیز ، جست ، سلفر ، ذغال وفیروزه است ، ایران اولین فابریکه ذوب آهن راب کمك اتحاد شوروی در اصفهان بکار انداخت که در راه صنعتی ساختن کشور نقش مهم دارد .

گندم ، جو ، جواری ، میوه جات ، تنباکو ، ابریشم ، نیشکر ، پنبه از جمله حاصلات عمده آن به حساب میاید .

تاریخ و طرز حکومت :

ایران نام رسمی کشور بوده در حالیکه قبلا بنام فارس یاد میشد .

ایرانی ها در قرن دوم قبل از میلاد ازشرق به انجا مهاجرت کردند وعموما متشکل بودند از نژاد های هند واروپائی ارین ها ، مادیها ، فاس ها وگروپ های متعدد دیگر .

در ۵۳۸ قبل از میلاد سیروس کبیر بخش یکجا نمودن مادها وفارسی ها امپراتوری وسیع فارس را با بدست آوردن سر زمین های بابلیون ویو رشیلم تشکیل داد .

داریوش اول در ٤٨٠ قبل از میلاد بالای یونان حمله نموده و در سلامیس آنرا شکست داد بعدا سکندر کبیر داریوش سوم را در ۳۳۳ قبل از میلاد از سر زمینهای آنجاخارج ساخت .

عرب ها دین اسلام را در قرن هفتم به این کشور انتشار دادند وتامدت های زیادی خلفای اسلام آنرا تحت تسلط خود داشتند مغول ها در ۱۲۵۰ ایران را مورد تاخت وتاز قرار دادند وتیمور لنگ در ۱۳۷۰ آنرا تصرف نمودتااینکه بعدازسقوط خاندان‌مغول در۱۵۰۵ فارس بحیث یك کشور شاهی بمیان آمده در ۱۹۰٦ قانون اساسی ایران تدوین شد که تمام اختیارات به شاه تعلق گرفت نظر بـــه قانون اساسی هیات مقننه آن مرکب بود از مجلس ملی که اعضای آن برای ٤ سال و مجلس سنا که از ۳۰ الی ٦۰ نفر اعضای آن ذریعه مردم ومتباقی آن توسط شاه انتصاب میشود در ایران یك حزب قانونی اعـــلام شده است .

عساکر شوروی وانگلیس در سال ۱۹٤۱ بالای ایران حمله نموده وآنرا تصرف نمودند اما بعدا ایران راترك نموده درسال ۱۹۵۱ ایران به اساس فیصله مجلس ملی تمام‌صنایع تیل را ملی اعلام نمود وکمپنی ایـــران و انگلیس تصفیه خانه نفت خودرا مســـدود نمودند .

شاه ایران موافقتنامه را باکنس سیو م نفت‌در سال ۱۹۵٤ باکشور های انگلستان. امریکا ، هالند ، فرانسه به امضاء رسانید در سال ۱۹۷۲ یك موافقتنامه جدید تمام اختیا رات تیل را در قلمرو ایران بخود آن تفویض نمود .

از ۱۹٦۹ تا ۱۹۷٤ روابط بین ایران و عراق بر سر مسئلهٔ شط العرب تیره گردیده بود که درین‌اواخر درمنا سبات آنها بهبودی قابل ملاحظه حاصل شده است ایران عضو ملل متحد است .

مذهب و معارف :

ایران یك کشور اسلامی بوده تعلیم و تربیه در آنجا مجانی واجبار یست در آن کشور هفت دانشگاه انستیتوت ها ومکاتب عالی موجود است .

زبان رسمی کشور فارسی است .

عراق

مساحت ۱۷۲،۰۰۰ میل مربع . نفوس آن ۱۰،۱۲۰،۰۰۰ ملیون ، مرکز آن بغداد وپول رایج آن دینار میباشد .

عراق از جمله کشور های عربی ودارای رژیم جمهوری اسلامی است . این کشور با ممالك ترکیه ، ایران ، عربستان سعـــودی

بناغلی احمدحسن البکررئیس جمهورعراق

اردن ، کویت ، وسوریه همسرحد میباشد .

آب وهوای آن متغیر بوده اراضی آن عموما هموار ومسطح میباشد .

منابع وصنعت :

حاصلات مهم آن گندم ، جو ، برنج ، ارزن پنبه میباشد در قسمت شمال این کشور تربیه گوسفند انکشاف نموده پشم وپوست آن سالانه بخارج صادر میشود .

عراق ششمین کشور مستحصل پطرول در جهان است که در سال ۱۹۷۲ تمام شرکت های غربی راکه کنترول نفت عراق رابدست داشتند ملی اعلام نمود عایدات نفت این کشور درسال ۱۹۷۵ بالغ به ۷۰۰۰ میلیون دالر تخمین میشد .

تاریخ وطرز حکومت

تمدن کنار وادی دجله وفرات از کهن ترین تمدن ها بوده وشهر های بابل ونینوا مهد کلتور وفرهنگ آن به شمار میرود .

کلتور دوره سومری ها درسه هزار سال قبل از میلاد از اینجا به کویت ، مصر ویونان سرایت نمود درجنگ عمومی اول جامعه ملل عراق راتحت حمایه انگلیس در آورد بعدا در ۱۹۳۲ عراق بحیث یک دولت خود مختار شناخته شد .

امیر فیصل که بعدا شاه حجاز گردید به اساس یک ریفراندم در ۱۹۲۱ حکمروا آنجا گردید .

فیصل شاه عراق در ۱۴ جولای ۱۹۵۸ توسط کودتای که برهبری جنرال عبدالکریم قاسم رهنمائی میشد کشته شد

وبعد از آن تاریخ عراق رژیم جمهوری را اعلام وبه اتحادیه کشور های عربی داخل گردید وجنرال کریم قاسم بحیث صدراعظم دولت جمهوری رویکار آمد .

بعد از یک سلسلهٔ کودتا هائی که در آنجا انجام شد جنرال احمد حسن البکر یکی از اعضای حزب بعث در ۱۷ جولای ۱۹۶۸ زمام امور رابدست گرفت . درسال ۱۹۶۷ عراق روابط سیاسی خودرا نسبت پشتیبانی وطرف داری امریکا از اسرائیل درجنگهای شش روزه عرب و اسرائیل با امریکا قطع نمود . دو کشور ایران وعراق درمورد مسائل سرحدی بها یک سلسله مناقشات روبرو گردیدند که این کشمکش ها تا سال ۱۹۷۵ دوام کرد اما بعد بهبودی قابل ملاحظه در روابط جانبین رونما شد .

عراق با قبایل شمالی کردها تا مدتی دچار مشکلات داخلی گردید بالاخره در ۱۹۷۰ این مناقشات خاتمه یافت در ۱۹۷۵ بار دیگـــر موضوع کردها سرزبان هاافتاد امابا مداخله یك تعـداد از کشور های عربی ایـن مساله خاموش گذاشته شد .

معارف ومذهب :

تعلیمات ابتدائی درعراق رایگان واجباری است ۷۵ فیصد مردم بهعربی ۲۵ فیصدکردی تکلم میکنند مردمان آن پیرو دین اسلام اند یکتعداد قلیل عیسویان هم در آنجا زندگی میکنند .

ایر لیند

مساحت ۵٦ر٦۰۰ میل مربع ، نفوس آن بیشتر از سه ملیون ، مرکز آن شهردبلین وپول رایج آن پوند ایرلیندی میباشد .

جمهوریت ایرلیند از جمله کشور های اروپائی در کنار بحر اتلانتیك قرار دارد از انگلستان توسط بحیره ایرلیند شرقا مجزا شده یك برشش حصص شمالی آن مربـوط بدولت انگلیس است .

قسمت بیشتر کشور را جلگه هایوسیع وتپه های هموار وکوهها احاطه نمودهاست.

منابع وصنعت :

۲۸ فیصد نفوس کشور به زراعت اشتغال دارند . ماهی گیریوجنگلداری نیز درایرلیند انکشاف نموده است .

حاصلات زراعتی آن کچالو ، گندم ، جودر نیشکر ، میوه وسبزیجات میباشد ٤۳ فیصد صادرات آنرا مواد غذائی و صدور حیوانات تشکیل میدهد صنایع آن در ۷٤ ــ ۱۹۷۲ انکشاف قابل وصفنمود سامان آلاتکیمیاوی سمنت ، منسوجات ، عراده جات ، ماشین آلات غیر برقی کمپیو تر وغیره را تولیـــد مینماید .

تاریخ وطرز حکومت :

سلتیك ها در قرن چهارم قبل از میلاد ایرلیند رافتح کردند انگلیس ها دامنه تسلط خودرا در قرن ۱۲ به این سر زمین کشاندند وبرای هفت صد سال در آنجا بنام انگلو ــ ایریش حکمروائی داشتند .

تاسیس یك ایالت آزاد ایرلیند بـــه حیث اتحادیه انگلیس در یازدهم دسامبـــر ۱۹۲۲ به اساس موافقتنامه باایرلیند شمالی امضاء ودر ۱۲ دسامبر ۱۹۵۲ بمیان آمد .

قانون اساسی جدیدآنکشور در۲۹ دسامبر ۱۹۳۷ تدوین وکشور ایرلیند رویکار شد .

در دسامبر ۱۹٤۸ بحیث یك کشـــــور جمهوری اعلام شدودر ۱۹٤۹ پارلمان برتانیه آنرا برسمیت شناخته واز ممالك کامنویلت خارج شد. اولین رئیس جمهور آن ویلم تی کوسگریف نام داشت .

پارلمان آن متشکل از ۱٤٤ عضو ومجلس سنا آن دارای ٦٦ عضو میباشد که یازدهعضو آن توسط صدرا عظم تعین میشود .

دولت ایرلیندخواستار اتحادهر دوایرلیند بوده وبه صلح احترام میگذارد وبا انگلستان

یکجادرمقابل تروریست هابه‌مجادله میپردازد روی این منظور در ۱۹۷٤ موافقتنامه نیز در زمینه بعمل آمده است ٠

معارف و مذهب :

مذهب آنها رومن کاتو لیك بوده و ۹۸ فیصد نفوس آن به این مذهب گرویده اند ٤ فیصد مردم آن پروتستانت میبا شد ٠

تعلیمات ابتدائی در کشور مجانی واجباری است تمام روزنامـه ها در آیرلنـد به زبان است تمام روزنامه ها در ایرلیند به زبـــان انگلیسی نشر میشود ٠

ایتالیا

مساحت ۱۱٦٫۳۰۳ میل مربع ، نفوس آن بیشتر از ٥٥ ملیون ، مرکز آن روم وپـــول رائج کشور لیره میباشد ٠

جمهوریت ایتالیا در قاره اروپا شکل‌موزه مانندی را بخود گرفته بطرف جنوب شـرق الپ دربین بحیره مدیترا نه قرار دارد ٠

ایتالیا دارای طول ۷۰۰ میل وعرض کمتر از ۲۲۰ میل میباشد ٠

سسلی بزرگترین جزیره آن بوده دارای وسعت ده هزار مربع میل است ٠

دراعصار گذشته این جزیره توسطفاتحین زیاد تسخیر میگردید ، در زمان یونانی بنام دولت سیرا کوس یاد میشد ٠ رومی هاسسلی را از کار تاژ در ۲۱٥ قبل از میلاد تصرف شدند ٠

سسلی میوه ستروس ، گندم ، انگور ، واین ، سلفر و نمك را استحصال و تولید مینماید .

ساردینا

ساردینا درمدیترانه قرارداشته‌وسعت‌آن‌بیشتر از ۹ هزار میل مربع است کوهای آن مملو از معدنیات ذغال سنگ سرب ، جست ، ومس میباشد ٠انگور ، زیتون ، تنباکو ،و کچالو از حاصلات عمده آن بشمار میرود ٠

دیگر از جزایر مهم آن البا وکاپـــری میباشد ٠

منابع و صنعت :

ایتالیا از جمله کشور های مدرن صنعتی بعد از جنگ عمومی دوم به شمار میاید اما بحران تیل در سال ۱۹۷۳ و ۱۹۷٤ صدمات جبران ناپذیر برحیات اقتصادی این کشور وارد کرد ٠ وکمك های غرب به این کشور صدمه دیده تااندازهٔ دردآن را التیام بخشید اما انفلا سیون تا سال ۱۹۷٦ در آنکشوردوام کرد٠ از حاصلات عمده آن انگور ، زیتون ، میوه جات ستـروس ، سبزیجـات ، گندم، برنج ، سنگهای متلون وارونا را میتوان نام برد ٠

ایتالیا یك‌کشور مستحصل صنایع سنگین بوده و حاصلات فولاد آن در ۱۹۷٤ بالـــغ به ۲۳٫۸ تن میگردید ، سامان آلات تخنیکی

وماشین، ماشین های تیپ ، تایپ رایتر، بوت ، منسو جات ومواد کیمیاوی را تولید واستحصال مینماید .

تاریخ و طرز حکومت :

تجزیه ایتالیا بعد از سقوط امپرا توری رومن ها آغاز شد .ایتالیا در ۱۱ فبروری ۱۹۲۹ شهر واتیکان مرکز پاپ را بحیث شهر آزاد اعلام نموده وآنرا برسمیت شناخت

فاشیزم درسال ۱۹۱۹ که رهبری آنرا موسو لینی بعهده داشت در ایتا لیا سرایت نمود . موسو لینی باحبشه داخل جنگ شده وآنرا متصرف گردید . فیصله های جامعه ملل را زیر پاگذاشته وبامحور برلین وتوکیو داخل محاربه شد .

به کمک فرانسه بالای هسپانیه عسکر اعزام نمود وبا جرمنی در جنگ دوم جهانی دوش بدوش داخل محاربه شد .

بعد از اینکه رژیم فاشیزم در ۱۹٤۳ مضمحل شد، ایتالیا بدست متحدین سقوط وموسولینی در ۲۸ اپریل سال ۱۹٤٥ توسط پارتیزان هابقتل رسید .بعدا ویکتور امانویل سوم درمی ۱۹٤۹ فرزند خود همبرت دوم را به بادشاهی منصوب کرد. تا اینکه در ۲۳ جون همان سال رژیم جمهوریت در ایتالیا رژیم جمهوری داشته ، دارای مجلس سنا با ۳۲۲ عضو می باشد ،که برای پنج سال انتخاب میشوند .

معارف ومذهب :

مذهب مردم رومن کاتولیك میباشد ،ایتالیا دارای ۳۰ پوهنتون ایالتی ، ۲٤ انستیتوت و مکاتب عالی است، ، که بلونا از پوهنتون های مشهور آن به شمار میرود .

درین کشور تعلیمات مجانی بوده وازسن ٦ الی ١٤ سالگی اجباری میباشد .

ساحل عاج

مساحت ۱۲٤٥۰۳ مربع میل ، نفوس آن شش ونیم ملیون ، مرکز آن ابی جان وپول رایج آن فرانك میباشد .

ساحل عاج یکی از متصرفات فرانسه در افریقای جنوبی بشمار میرود .

توسط کشور های لایبریا ، گینی ،مالی ولتای علیا وگانا احاطه شده است ، زراعت وماهی گیری درآن جاپیشه مردم راتشکیل میدهد . نود فیصد مردم آن به ماهی گیری اشتغال دارند .

صادرات مهم آن قهوه ، ککاو ، رابر ، کیله ، پنبه و برنج میباشد ، ۱۲ فیصدمردم آن کاتولیك وپروتستانت و ۲۳ فیصد آن مسلمان میباشد . زبان رسمی آنها فرانسوی است .

جمیکا

مساحت ۴۴۱۱ مربع میل ، نفوس آن بیش از دو ملیون ، مرکز آن شهر کینکستون وپول رایج آن دالر میباشد .

جمیکا یك کشور کوهستانی دربحیره کارابین میباشد که ۹۰ میل بطرف جنوب کیوبا موقعیت دارد . جمیکا را کولمبوس کشف نمود ، و توسط هسپانوی ها فتح شد ودر ۱۶۵۵ توسط انگلیسها اشغال گردید . این کشور در ۴ ـ آگست ۱۹۶۲ استقلال خود را از برتانیه بدست آورد .

صادرات مهم آن بر کسیت ، المونیم نیشکر ، قهوه ، ککاو ومیوه جات میباشد .

جاپان

اعلیحضرت هیروهیتو امپراطور جاپان

مساحت ۱۴۳۷۷۴ مربع میل ، نفوس آن ۱۱۲ ملیون میباشد مرکز آن توکیو وپول رایج آن ین میباشد .

جاپان متشکل از چار جزیره ، ناهشو ، هوکی دو ، کیوشیو ، وشیکوکو میباشد . این کشور در شمال پاسفیك از اتحاد شوروی و کوریا توسط بحیره جاپان واز جمهوریت مردم چین ذریعه بحر چین مجزا شده است .

کوهای مرتفع سیفالین در شمال این جزیره افتاده وتاجزیره هوکی دوامتداد دارد .

کوبی یکی از بندر گاه های مهم بحری جاپان بدرجه سوم درجهان مقام دارد . دیگر از بندر های مشهور آن یوکوهاما واوساکا میباشد . توکیو مرکز جاپان از نگاه نفوس بدرجه دوم درجهان قرار میگیرد .

منابع و صنعت :

قسمت بیشتر زمین های جاپان برای کشت وزرع برنج مساعد است . حاصلات عمدهٔ آن گندم ، جواری ، کچالو ، تنباکو ، سیب ، انگور ، آلو وغیره بوده ودارای معادن طلا نقره ، مس ، جست ، سرب ، زغال سنگ ، سلفر ، نیك ونفت میباشد .

صنایع آهن وفولاد آن فوق العاده درحالت انکشاف میباشد . وسایل ترانسپورتیی ،

سامان آلات ماشینی وبرقی منسو جات پشمی نخی وابریشمی کود کیمیاوی وغیره راسالانه به مقدار زیاد صادر میکند ۰

جاپان سالانه در تولیدات موتر بعد از امریکا بدرجه دوم درجهان قرار میگیرد ۰ سالانه بیش از هفت ملیون موتر ازین کشور صادر میشود ۰

تاریخ وطرز حکومت :

به اساس اساطیر جاپانی ها امپرا طوری جاپان توسط امپراتوری جیمو ٦٦٠ قبل از میلاد پی ریزی شده قدرت سیاسی در آنکشور بدست دیکتاتوران نظامی تاعهد امپرا تور ماینجی ۱۸٦۸ بود، هالندو پرتگال در قرن ۱۷ و ۱۸ باجاپان تجارت داشتند ۰ جاپان در ۱۸۹۵ باچین داخل جنگ شد وتایوان را بدست آورد بعدا جاپان با روسیه به جنگ پرداخت وجزیره سخالین از قید آن برآمد . وبه چین داده‌شد جاپان بندر شانتو نگ را در جنگ عمومی اول ازتسلط جرمنی خارج ساخت و توسط جامعهٔ ملل جزیره پاسفیك آنرا به تصرف خود آورد ، جاپان بعد از تسخیر مانچوزیا بر بندر پرل هاربر در هفتم دسامبر ۱۹٤۱ حمله نمود .

در ۱٤ ــ آگست ۱۹٤٥ تسلیم بلا شرط رابا امریکا امضاء نموده درجاپان امپراتور حیثیت روحانی داشته وقابل‌پرستش واحترام میباشد ۰ مجلس شورای ملی آنکشور دارای ۲۵۲ عضو بوده وبرای شش سال انتخاب میشود. مجلس نمایندگان دارای ٤۹۱ عضو بوده واعضای آن برای مدت چار سال‌اجرای وظیفه میکند ۰

امپراتور جاپان هیرو هیتو نام داشته ودر ۲۹ اپریل سال ۱۹۰۱ تولد شده است . واز ۲۵ دسامبر ۱۹۲٦ تا امروز زمام امور را در آنکشور بدست دارد ۰ ولیعهد جاپان‌آکی هیتواست ۰

امریکا و ٤۸ کشور دیگر غربی معاهده صلح را در ۲۵ دسامبر سال ۱۹٥۲ درسان فرانسیکو باجا پان امضاء نمودند ۰

که به این اساس چار جزیره از قید تصرف آن خارج ساخته شده بعدا جاپان با اتحاد شوروی ، هند ، وچین موافقتنا مه های جدگانه را امضاء نموده جاپان در دسامبر ۱۹٦٥ باکوریا موافقه کردند، تامناسبات سیاسی را دوباره بر قرار سازند .

امریکا در ۱۹٦۸ فیصله کرد که کنترول جزیره بونین ولکانو اوکینا وا را در ۱۹۷۲ ریوکیو ودایتو را دوباره به جاپان مسترد نماید، به امریکا اجازه داده شد از جزیره اوکیناوا بحیث پایگاه نظامی استفاده نماید ۰

معارف ومذهب :

مذهب اساسی آنها بودیزم ۱۷۰ فرقه مختلف است در جاپان یکصد هزار معبد شانتو اش ، شش صد هزار معبد بودا ئسی وچندین هزار کلیسا برای عبادت آنها وجود دارد ۰

تعلیم تا ۹ سالگی در جاپان اجباری‌میباشد در حدود ٤٦٥ فاکولته و ٥۰۰ مکاتب عالی‌در کشور کشایش یافته است ۰

اردن

بناغلی ملک حسین پادشاه اردن

مساحت ۳۷ر۲۹۷ مربع میل، نفوس آن ۲ر۷۰۰ر۰۰۰ پایتخت آن عمان بوده پول رایج آن دینار میباشد، اردن کشور شاهی مشروطه بوده ودر جنوب غرب آسیا واقع است.

نام قبلی اردن درسال ۱۹٤۹ از ترانس جوردن به اردن مبدل شد و توسط قانون سیاسی آن رژیم شاهی مشروطه خانـدان هاشمیه درآن جا حکمفرما شد.

دوازده فیصد خاك اردن حاصل خیز وقابل زراعت میباشد. متباقی آن خشك است.

یگانه بندر آن عقبه است، که در خلیج عقبه تا سواحل بحر آرام امتداد دارد.

منابع وصادرات :

اراضی غربی کشور زراعتی بوده وحاصلات مهم آن جواری، کچالو، سبزیجات، گندم، جو، زیتون، انگور، میوه جات ستروس وکیله میباشد.

صنایع منسوجات، پلاستیك سازی، سمنت، فولاد و چرم در آنکشور انکشاف نموده است.

تاریخ و طرز حکومت :

سـر زمیـن اردن قبـل از جنـگ جهانی اول جزء متصرفات امپراتوری عثمانی ها تا قرن شانزده به شمار میرفت. اردن آزادی خودرا در سال ۱۹٤٦ بدست آورد. عبدالله ابن الحسین متولد سـال ۱۸۸۲ بحیث پادشاه اردن در ۲۵ می ۱۹٤٦ زمام امور رابدست گرفت. و بعدا توسط یك نفر عرب بقتل رسید. پسر بزرگ آن تلال اول پادشاه شد بعد ازین تاریخ پسـرش ملك حسین که در ۱۹۳۵ متولد شده بـه سلطنت رسید اردن دارای مجلس ملی وسنا بوده وعضو ملل متحد وجامعهٔ عرب میباشد. بعداز بمیان آمدن اسرائیل در ۱٤ می ۱۹٤۸ اردن باکشور های عربی متحد شده طی جنگ به آنکشور ساحل غربی دریای اردن حصص مرکزی فلسطین وشهر قدیم یورشلیم را متصرف شد. چندین صد هزار فلسطینی به اردن پناهنده شدند. اردن تمام متصرفات خودرا در جنگ ۱۹٦۷ به اسرائیل ازدست داد در سال ۱۹۷۳ اردن برای مقابله بـا اسرائیل عساکر خودرا به سوریه ارسال

نمود ، در کنفرانسیکه راجع به سرنوشت آینده مردم فلسطین توسط ممالك عربی سرزمین های سازمان آزادی بخش فلسطین در سواحل غربی دریای اردن برسمیت شناخته واردن هم آنرا قبول نمود که بعدا کشور های عربی بمقدار ۲۵۰ ملیون دالر کمك به این کشور اعطاء نمودند .

معارف ومذهب :

نفوس آن عموما عرب ومسلمان میباشد لسان مردم آن عربی است دارای مکاتب متعدد بوده وپوهنتون اردن در سال ۱۹٦۵ تاسیس شده است .

کنیا

مساحت ۲۹٤ر۹٦۰ مربع میل ، نفوس آن بیش از سیزده ملیون ، مرکز آن نایروبی وپول رایج آن شلنگ میباشد .

از طرف شمال شرق به سومالیا ، شمال به حبشه وغرب به یوگندا وجنوب به تانزانیا متصل است .

کینیا در ۱۹٦۳ احراز استقلال نمود وجموکنیا تا بحیث اولین صدرا عظم آن زویکار شد . جمهوریت کنیا که شامل اتحاد یه کامنویلت نیز میباشد درسال ۱۹٦٤بمیان آمدوجموکنیاتا بحیث اولین رئیس جمهور کشور قدرت رابدست گرفت . درسال ۱۹۷۳ سواهیلی به حیث لسان رسمی آنهاقبول شد . آماانگلیسی در مسایل اطلا عاتی ومخا برتی آنها تا هنوز بمورد استعمال است ، عموما مردم پیرو دین عیسوی اند، تعداد قلیل مسلما نان هم در آنجا اقامت دارند .

کور یای شمالی

بناغلی کیم ال سونگ رئیس جمهور

مساحت ٤٦ر٧٦٨ مربع میل ، نفوس آن ۰۰۰ر۸۵۰ر۱۵ملیون، مرکز آن یونیک یانگ تا وپول رایج آن وان میباشد .

جمهوریت دیموکراتیک کوریا دراول می ۱۹٤۸ تاسیس گردید . این کشور از منابع معدنی غنی بوده وازنگاه محصول فلز تنگستن درجهان بدرجه پنجم قرار میگیرد . سمنت ، آهن ، جست ، سرب ، گرافیت ، مس ، طلا نمك وفاسفیت در کشور استحصال میشود . این کشور باکوریای جنوبی معاهده ای را امضاء نمود ، که به اساس آن گام هسای فراخی در مورد دوام صلح وانکشاف دوکشور برداشته شد .

کوریای جنوبی

پارك چونگ هی رئیس جمهورجمهوریت کوریا

مساحت ۳۸،۰۳۱ میل مربع ، نفوس آن بیش‌از۲۳ملیون، پایتخت‌آن سیول‌وپول رایج آن وان میباشد ۰

کوریا مملو ازمین وسیع کوهستانی بوده بین بحر زرد وبحر جاپان موقعیت دارد کوریای جنوبی کشور زراعتی بوده برنج جو گندم، تنباکو در آنجا زرع میشود صنایع آن عبارت از فلز ، تنگستن که برای‌ساختمان گروپ های برق آزان استفاده میگردد ، آهن را ، شیشه وابریشم است این کشور آزادی خودرا در می ۱۹۴۸ بدست آورد رژیم جمهوریت در آنکشور در آگست سال ۱۹۴۸ مستقر گردید ۰

مذهب مردم آن کنفسوس ، بودیزم وغیره میباشد تعلیمات در کوریای جنوبی تا ده سالگی اجباری ومجانی است یکعده مکاتب عالی پوهنځی ها وانستیتوت هادر آنکشور تاسیس گردیده است .

کویت

مساحت ۷،۷۸۰ میل مربع ، نفوس آن یك ملیون ، مرکز آن شهر کویت ، وپول رایج دینار کویتی میباشد کویت یکی از قلمرو های سابق برتانیه در سال ۱۹۶۱ آزادی کامل خودرا اعلام نمود این کشور بطرف شمال غرب خلیج فارس و باکشور های عربستان سعودی و عراق همسرحد است ، شهر کویت بندر گاه بزرگ بحری وتجارتی آنکشور بحساب میرود ۰

منابع و صنعت :

نفت صادرات عمده کشور را احتوا میکند وبدرجه هفتم در قطار ممالك مستحصل پطرول قرار میگیرد ۰ در سال ۱۹۷۵ ده بلیون تن پطرول ازین کشور بدست آمد که ۱۵ فیصد مجموع تولید نفت جهان را در بر میگیرد ۰

تاریخ و طرز حکومت :

درکویت سلسله الصباح حکمروائی داشتند وانگلیسها تا سال ۱۸۹۹ سیاست خارجی کویت را بر اساس یك موافقه بدست داشتند

تا اینکه در سال ۱۹۶۱ کویت آزادی کامل خودرا حاصل وبجا معه عرب داخل شد در ۱۹۶۳ بحیث عضو ملل متحد قبول گردید . امیر الصباح السالم الصباح در ۲۷ نوامبر ۱۹۶۵ بحیث امیر آنجا مقرر شد .

معارف ومذهب :

در کویت مبالغ هنگفت برای خدمات اجتماعی در راه تعلیم وتربیه ووقایه صحت مردم سالانه مجانی بمصرف میرسد تمام مکاتب مجانی تدریس میشود دارای مکاتب ابتدائی ، ثانوی وعالی بشمول پوهنتون میباشد . مذهب رسمی آنها اسلام ولسان آن عربی است .

لاؤس

مساحت ۹۱٫۴۲۸ میل مربع ، نفوس آن ۲٫۳۰۰٫۰۰۰ ، مرکز آن وینیتیان ، پول رایج آن کیپ میباشد .

لاؤس یکی از کشور های جمهوری جنوب شرق آسیا بوده وجز متصر فات فرانسه در هند وچین میباشد .

این کشور باجمهوریت مردم چین ، ویتنام کمبودیا ، تایلند ، وبرما همسر حد است کشور کوهستانی وپر جنگل بوده ومحاط به خشکه میباشد .

لاؤس در سال ۱۸۹۳ جز متصر فات فرانسه گردیده وبه حیث یکی از اعضای اتحادیهٔ هندو چین در ۱۸۹۹ شناخته شد . در ۱۹۴۰ که جنبش های آزادی خواهی و ملیت پرستی درآنکشور رونما گردید پادشاه آنکشور در ۱۹۴۷ دولت شاهی و حکومت قانونی آنرا تحت سلسله لوانگ پرابانك بنیان گذاری کرد .

لاوس طی موافقتنامهٔ با فرانسه در ۱۹ جولای ۱۹۴۹ بکلی آزاد گردید . رونماشدن مخالفت بین گروه های بیطرف سوسیا لست ها ومحافظه کاران چهره سیاست آنکشور راتغییر داده وبه موافقتنامه سال ۱۹۵۴ صدمه وارد کرد .

همچنان این کشور مجبور گردید تا دربین دوگروه پنتلا وها در شمال کشور که سوم حصه لاوس راشغال نموده بودند بسرکردگی شهزاده سوپا ناو نگ وگروه راستی هاوبی طرف ها حد وسط را انتخاب کند .

سه گروه مخالف در جون ۱۹۲۶ حکومت ائتلافی را توسط شهزاده سوانا فوما تشکیل دادند .

در کنفرانس ۱۴ کشور منعقده جینوا بی طرفی وآزادی لاوس تائید گردید .

در ۱۹۷۰ قوای سو سیا لست هاقسمت های مرکز وجنوب شرقی لاوس را متصرف شدند .

در ۱۹۷۳ با اعلام آتش بس بین دوگروه پنتلاوها وبیطرف ها به اساس یك موافقتنامه بمیان آمد وهر دو طرف متخاصم یك حکومت ائتلافی را رویکار کردند .

در حکومت ائتلافی شهزاده سوا نافو ما

بحیث صدرا عظم وسواناونگ بحیث رئیس جمهور در اپریل ۱۹۷٤ تعیین شیدند .

شهزادم سوا نافوما بعد از می ۱۹۷۵ به عساکر حکومتي هدایت داد تا به جنگ خاتمه داده وعساکر پتتلاوها کنترول اصلی آنجارا بدست گرفتند اما ائتلاف رسمی آنها بجاماند در دسامبر ۱۹۷۵ جمهوریت دیمو کراتیک لاوس رسما اعلام گردید .

زبان اکثریت مردم لاوس فرانسوی بوده مذهب آنها بودیزم میباشد .

لبنان

الیاس سرکیس رئیس جمهور لبنان

مساحت ۱۵۰ر٤ میل مربع ، نفوس آن ۰۰۰ر۷۸۰ر۲ ، مرکز آن بیروت و پول رایج آن پوند لبنانی میباشد .

جمهوریت لبنان در جنوب غرب آسیا در سواحل مدیترانه به طول ۱۲۰ میل وعرض ۳۰ تا ۳۵ میل ساحه را اشغال نموده است از طرف جنوب به اسرائیل از جانب شرق و شمال به سوریه ارتباط دارد .

منابع وصنعت :

تجارت ۲ بر ۳ حصه پیشه مردم این کشور را احتوا میکند از حاصلات مهم آن همیمه میوه جات سیتروس ، زیتون ، تنباکو انگور ، سبزیجات را میتوان نام برد صنایع نساجی ، سمنت ، چرم ، درحال تقویه است لبنان حیثیت یك ایالت مرکز را در جمله کشور های عربی داشته تمام سرمایه گذاری خصوصی وانفرادی برای تقویه اقتصاد در آنجا صورت میگیرد .

تاریخ وطرز حکومت :

لبنان ازجمله پنج قلمرو امپراتوري ترکیه بشمار میرفت که بعدا با سوریه یکجا شده ودر ۱۹۲۰ بحیث کشور آزاد در آمد . از ۱۹۳۰ الی ۱۹٤۱ تحت قیمو میت فرانسه آمد و در ۱۹٤٦ عساکر فرانسوی خاك آن کشور را ترك گفتند .

به اساس یك شورش داخلی در لبنان که بعمل آمد نظر به تقاضای حکومت لبنان امریکا عساکر بحری خودرا به آنجا گسیل داشت که بعد از خاموش شدن طغیان در اکتوبر ۱۹۵۸ عساکر امریکائی خاك آن کشور را ترك کرد .

در ۲۸ دسامبر ۱۹٦۸ هیلی کوپتر هـای اسرائیلی میدان هوائی بیروت را موردحمله قرار داده ، یکعده طیارات را از بین برده وخسارات مالی زیاد به میدان هوائی رسانید سر حدات جنوبی لبنان به بهانهٔ عقب رانی فلسطینیان مورد تاخت تازاسرائیل قرارگرفت

در جنگهای که در سال ۱۹۷۵ ـ ۱۹۷٦ بین گروهای فلانژیست ها از یکطـرف و فلسطینی ها وچپی ها از جانب دیگر صورت گرفت در حدود ٤۰ هزار نفر بقتل رسیده و بلیون ها دالر خساره مالی به این کشو ر رسید با اینکه درسال ۱۹۷٦ به کمك عرب وارسال عساکر نظامی‌دامنه مخاصمانه ازلبنان کوتاه شد اما زدو خورد های پراگنده گاهی اوضاع را در بعضی نواحی کشور مختـل میسازد .

لبنان کشور جمهوری بوده دارای پارلمان وقانون اساسی میباشد مجلس ملی آن دارای ۹۹ عضو بوده وبرای‌چار سال انتخاب‌میشوند رئیس جمهور در لبنان برای یکدورهٔ شش سال تعیین میگردد ۰که نظر به عنعنات آنجا باید عیسوی مذهب‌وصدراعظم مسلمان باشد لبنان عضو ملل متحد وعضو جامعه عرب‌است

معارف ومذهب :

نصف نفوس کشور را عیسو یان تشکیل میدهد ومتباقی آن مسلمان اند در حدودهشت پوهنتون ویکعده زیاد پوهنځی ها وانستیتوت در بیروت تاسیس شده است ۰ لسان رسمی عربی بوده فرانسوی وانگلیسی هم بصورت وسیع در آنجا مکالمه میشود ۰

لایبریا

مساحت ٤۳٫۰۰۰ میل مربـع، نفوس آ ن بیشتر از یکنیم ملیون ، مرکز آن مونرویا وپول رایج آن دالر میباشد .

جمهوریت لایبریا در غرب افریقا واقـع بوده وباکشور های سیرالیون ، گینی ،ساحل عاج وساحل اتلانتیك متصل میباشد .

صنعت ومنابع :

آهن ، خام ورابر ، ازجمله حاصلات عمده آن میباشد الماس و طلا نیز در ینجا مورد استخراج قرار گرفته است۰ از حاصلات‌دیگر میتوان از قهوه ، تنباکو ، شکر ، برنج ، ککاو نام برد ۰

تاریخ وطرز حکومت :

لایبریا در ۱۸۲۲ توسط کاشفین امریکائی کشف گردید . ودر ۲٦ جولای ۱۸٤۷ بحیث یك کشور جمهوری عرض اندام نمود ۰رئیس جمهور آن نظر به‌قانون کشور برای دومراتبه مدت هشت سال انتخاب میشود ۰

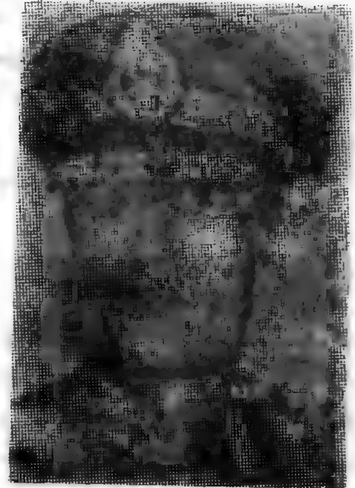
۱۸ عضو سنا برای ٤ سال انتخاب شده‌و اولین رئیس جمهور آن فی‌اس تو بمان نام داشت ۰

مذهب ومعارف :

تقریبا ۱۲ فیصد مردم عیسوی و ۲۰ فیصد آنها مسلمان ومتباقی از مذاهب مختلـف

تشکیل یافته اند . لایبریا دارای ۱۲۰ مکاتب ابتدائی وثانوی ویک پوهنتون ودو مکتب عالی میباشد . زبان رسمی آنها انگلیسی

لیبیا

معمرالقذافی رئیس شورای انقلابی لیبیا

مساحت ٦٧٩٫٥٣٦ میل مربع نفوس آن بیشتر از دو ملیون ، مرکز آن تریپولی و پول رایج آن دینار لیبیائی میباشد .

لیبیا یکی از کشور های جمهوری عرب بوده ومتشکل است از سه ایالت در قلمرو تریپولی لیبیای قدیم سیرانیکا وفیضان .

لیبیا در سواحل شمالی افریقا افتاده و اطراف آنرا بحیره مدیترانه ، مصر ، سودان ، چاد ، نایجر ، الجزایر وتونس احاطه نموده است .

منابع وصنعت ـ

حاصلات سرشار چاهای نفت شیما لـسی

وده ابا افریقائی مکا لمات اکثریت مردم را تشکیل میدهد .

درسال های اخیر این کشور رادر جمله ممالك مستحصل پطرول قرار داد وسطح زندگی مردم آنجا را بحد کمال مطلوب رسانیده است . ازسال ۱۹٦۷ به بعد چندین باب مکتب شفا خانه ، مراکز خدمات اجتماعی وسرکهای عمومی وبندها وستیشن های برق اعمار گردید تعلیمات وخدمات صحی درین کشور مجانی میباشد .

لیبیا کشور زراعتی بوده ، حاصلات عمده آن عبارت از زیتون ، لیمو ، بادام ، انجیر انگور ، تنباکو وغیره میباشد همچنان صنعت قالین ، اشیای چرمی وغیره درینجا پیشرفت نموده است ، درسال ۱۹۷۳ کمیته مردم کنترول تمام فابریکات رابشمول رادیو و تلویزیون شفا خانه ها وفارم های زراعتی با اساس تصویب دولت بدست گرفته .

تاریخ وطرز حکومت :

لیبیا چندین سال تحت تسلط کار تاژها رومن ها وترکها وایتالوی ها بسر برده تا اینکه بعد از حرب عمومی دوم مناطق تریپولی وسیرینیکا تحت تسلط برتانیه وفیضان زیر اثر فرانسه در آمد . برتانیه درسال ۱۹۴۹ امیر محمد ادریس السنوسی را بحیث امیر سیرنیکا برسمیت شناخت .

لیبیا در ۱۹۴۹ از طرف ملل متحد بحیث

یك کشور خود مختار شناخته شد . در دوم جنوری ۱۹۵۲ قانون اساسی آنکشور لیبیارا بحیث شاهی مشروطه اعلام نمود وامیر بحیث پادشاه آنجا احراز قدرت نمود .

در ستامبر ۱۹۶۹ کرنیل معمر القذافی با براه انداختن انقلاب گلیم رژیم شاهی را از کشور برچیده وجمهوریت عربی لیبیارا اعلام نمود. در آگست ۱۹۷۲ مصر ولیبیا همبستگی ویکجا شدن کامل خودرا پیش گرفتند .اماابن اتحادیه توسط جمهوریت عربی مصر منحل شد. همچنان حبیب بورقیبه رئیس جمهور تونس ومعمر القذافی تقاضای مشابه را برای یکجا سازی دو کشور در سال ۱۹۷٤ بمیان آوردند که این هدف شان به نتیجه مطلوب نرسید .

معارف ومذهب :

مردم آنجا مسلمان بوده وعموما پیرو دین مقدس اسلام میباشنند . لیبیا دارای دو پوهنتون بزرگ میباشد .

لوکسمبورگ

مساحت ۹۹۹ میل مربع ، نفوس آن بیش از سه صد هزار مرکز آن لوکسمبورگ . پول رایج آن فرنگ لوکسمبورگ میباشد .

لوکسمبورگ کشوری است در قارهٔ اروپا متصل به جرمنی ، بلجیم وفرانسه ، کشور کوچك زراعتی بوده ، حاصلات مهم آن جو، گندم و کچالو میباشد ، این کشوردر زمان بورگندی های هسپانیا تاسیس شد درحرب دوم توسطآلمان اشغال گردید . لوکسمبورگ عضو ملل متحده ناتو و اتحادیه اروپا است اضافه تر نفوس آن رومن کاتو لیك بوده و لسان مردم فرانسوی وجرمنی میباشد .

مدغا سکر

مساحت ۲۳۵،۵۰۳ میل مربع ، نفوس آن بیش از هفت نیم ملیون ، مرکز آن تاناناریو و پول رایج آن فرانگ ملغاسی است .

مدغاسکر یکی از کشور های جنوب شرق ساحل افریقا است . نام اصلی این سرزمین ونام این جزیره قبلا ملغاسی بود که بعد از ۱۹۷۵ بهنامجمهوریت دیموکراتیك مدغاسکر مبدل شد .

مدغاسکر از سال ۱۸۸۵ ــ ۱۸۹۵ بحیث قلمرو فرانسه به شمار میرفت . در ۱۹۵۸ اعلام آزادی نمود و در ۲۶ جون ۱۹۶۰ آزادی کامل خودرا بدست آورد . اضافه تر مردم آنکشور به زراعت اشتغال دارند . حاصلات عمده آن قهوه ، برنج ، شکر و تنباکومیباشد

مالاوی

مساحت ۷٤۷ر٤٥ میل مربع ، نفوس آنپنج ملیون ، مرکز آن لیلانگو و پول رایج

آن کواچه میباشد .

این کشور در جنوب شرق افریقا موقعیت دارد . کوهای بلند و جنگلات منـا ظـر طبیعی دلفریب رابرای کشور بخشیده است در ۱۸۹۱ بحیث قلمرو برتانیه بنام نیاسالند تاسیس شد در ۱۹۵۳ تا ۱۹۶۳ عضو فدرا - سیون رودیشیا ونیاسالنـد گـردیده و در ۱۹۶٤ آزادی خودرا حاصل وبنام ملاوی‌مسمی شد . ودر ششم جولای ۱۹۶۶ بحیث جمهوری ملاوی اعلام گردید .

۸۵ فیصد نفوس آن زراعت پیشه میباشد چای . پنبه ،تنباکو وپینت ۹۰ فیصدصادرات آنرا تشکیل میدهد . این کشور در سـال ۱۹۶۹ پوهنتون ملاوی را تاسیس نمود. نفوس آنرا بیشتر افریقا ئی ها تشکیل میدهد .

مالیزیا

مساحت ۱۲۸٫۳۵۸ میل مربع ،نفوس آن ۱۱٫۹۳۰٫۰۰۰ ، مرکز آن کوالالمپور و پول رایج آن رنجیت میباشد .

مالیز یا در جنوب شرق ودر قسمت‌شمالی جزیره بورنیو موقعیت دارد . این کشــور ۳۵ فیصد رابر وحلبی جهان را استحصال مینماید .

مالیزیا در سپتمبر سال ۱۹۶۳ از یکجـا شدن فدرا سیون مالایا ، سنگاپور ، سباو ساروواك تاسیس شد .

بعدازبین رفتن داکتر سکارنو مالیز یا واندو نیز یا در ۱۱ آگست ۱۹۶۶ موافقتنامه عادی شدن روابط سیاسی شانرا به امضاء رساندند در نهم آگست ۱۹۶۹ موافقتنا مه جدائــی سنگاپور از مالیزیا امضاءشد. واین مهمترین طریقه ترك مخا صمات بین چین وآنکشور به شمار میرفت .

منابع وصنعت :

رابر ، حلبی ، چار تراش ، مواد خام ، آهن از حاصلات مهم آن بشمار میـرود . حاصلات زراعتی آن عبارت از برنج ، شکر مرچ وغیره بوده صنایع درکشورانکشاف‌نموده صنعت فرنیچر سازی ،سمنت ، صابون سازی و غیره در آنجا مروج میباشد .

مذهب و معارف :

اکثریت مردم مالیزیا مسلمان میباشند ء مذهب بودیزم . هندویزم وعیسوی هم در کشور قانونی اعلام شده است مالائی زبـان رسمی آنها است .

مالی

مساحت ٤٦٤٫٨٧٣ میل مربع ، نفوس آن بیش از پنج ونیم ملیون ، مرکز آن باماکو و پول رایج آن فرانك مالی میباشد .

مالی یکی از متصر فات سابق فرانسه و در غرب قاره افریقا قرار دارد .

ازقرن یازدهم الی پانزدهم این خطه بحت

قلمرو امپرا توری مالی که وسعت متصرفات آن از جنوب سودان تا ساحل اتلانتیک امتداد یافته بود قرار داشت . سمبا کو یکی از مراکز بزرگ اسلام به شمار میرفت .

فدرا سیون مالی در بیست جون ۱۹۶۰ آزادی خودرا کامل نمود . سینگال ازفدراسیون خارج گردید . در ۲۰ آگست ۱۹۶۰ بعوض سودان جمهوریت مالی رویکار شد . درنوامبر ۱۹۶۸ کود تای نظامی به رژیم کرنیل مودیبو کیتا خاتمه بخشید . وموسی تروور دردسامبر ۱۹۶۸ بحیث رئیس جمهور انتخاب گردید .

مالی کشور زراعتی بوده . ارزن . برنج پنبه ، زابو ، حاصلات عمده آنرا تشکیل میدهد .

مردم آن عموما مسلمان ویکعده قلیل آن عیسوی میباشند . زبان رسمی آنجا فرانسوی .

مالتا

مساحت ۱۲۲ میل مربع . نفوس آن ۲۷۷۰٤ ، مرکز آن ولیتا وپول رایج آن پوند میباشد .

مالتا در بحیره مدیترانه قرار داشته در ۵۸ میلی جنوب سسلی و ۱۸۰ میلی افریقا موقعیت دارد .

مدت ۳۵ قرن فنیقی ها ، کارتاژ ها ورومن ها ، عرب ها در آنجا حکمروائی دا شتند. بعدا فرانسوی‌ها وانگلیسی‌ها هم‌این‌جزیره‌را تحت تسلط در آورده بودند . در ۲٤ ستمبر ۱۹٦٤ مالتا آزادگردید .وبه انگلیسها اجازه داده شد تا پایگاه نظامی خودرا برای مدت ده سال درین جزیره بقید تصرف داشته باشد . مالتا در ۱۳ دسامبر ۱۹۷٤ بحیث یك کشور جمهوری اعلام شد . این کشور عضو ملل متحد ، کا منو یلت و جا معه اروپا میباشد .

صنایع عمدهٔ آن پروسس مواد غذائی . ترمیم کشتی ها ، نساجی و توریزم میباشد لسان آنها مخلوط مالتائی وایتا لوی میباشد مذهب آنها رومن کاتو لیك است .

موریتا نیا

مساحت ۴۱۹,۲۲۹ مربع میل . نفوس آن بیش از یك ملیون ، مرکز آن نواك چوت و پول رایج آن اوگویا است .

جمهوریت اسلامی موریتا نیا از جمله متصرفات بحری قدیم فرانسوی در افریقای غربی میباشد . موریتا نیا توسط بحراتلانتیك صحرای هسپا نوی ، الجزایر . ما لی و سینگال احاطه شده است .

اقتصاد آنرا زراعت تشکیل میدهد .

حاصلات عمده آن گوشت گوسفند ، ماهی شتر . بز وغیره بوده آهن در آنجا استخراج میگردد .

موریتانیا در ۲۸ نوامبر ۱۹۶۰ استقلال کامل خودرا بدست آورد ومختار الدا دا در آگست ۱۹۶۴ بحیث رئیس جمهور آن انتخاب گردید . موریتانیا در قسمت های صحرائی همچنانیکه دارای منابع سرشار خاسیفیت میباشد میباشد .

موریشوس

مساحت ۷۸۷ میل مربع نفوس آن ۸۶۰۰۰۰ هزار، مرکز آن پورت لوئیس پول رایج آن روپی میباشد .

موریشوس یکی از جزایر واقع بحر هند بوده و ۵۵۰ میل بطرف شرق مدغاسکر قرار دارد . بعد از ۱۵۰ سال تحت استعمار انگلیس ها در ۱۲ مارچ ۱۹۶۸ بر آمده و به حیث کشور دارای پارلمان اعلام گردید . موریشوس یکی از کشور های دارای نژادهای مختلف مسلمان ، هندو ، افریقائی وغیره در جهان بشمار میرود .

زبان رسمی آنجا انگلیسی است ، یکعدهٔ زیادی از مردم بفرانسوی نیز تکلم میکنند از شخصیت مهم آن شکر رامیتوان نام برد .

مکسیکو

موتی ایچی رئیس جمهور مکسیکو

مساحت ۷۶۱،۶۰۱ میل مربع نفوس آن بیشتر از ... میلیون مرکز آن شهر مکسیکو وپول رایج آن پیسو میباشد .

مکسیکو سومین کشور بزرگ امریکا ی لاتین است که در قسمت اعمار تعمیرات خدمات اجتماعی ، صحت عامه وصنعت به ترقیات زیاد نایل گردیده است .

نفوس مکسیکو متشکل است از نژاد های مختلف تالتیز ، ... هسپانوی های که این کشور را تحت مستعمره خود در آورده بودند .

منابع وصنعت :

مکسیکو غنی از معدنیات و چوب میباشد . نقره در آنکشور بمقدار زیاد استحصال شده واز نگاه استخراج بدرجه پنجم قرار میگیرد طلا ، مس ، سرب ، جست ، سیماب ، ارسینک و گرافیت غیر از زمرهٔ پیداوار معدنی آن به شمار می رود . صنایع فولاد

وآهن آن انکشاف مزید نمـوده است ۰ حاصلات دیگر آن پنبه ، پشم ، منسوجات صابون ، کاغذ . سمنت ، شیشه و غیـره میباشد ۰

تاریخ وطرز حکومت :

قبل از اشغال هسپانیا تمدن هند یها در آنجا حکمروائی داشت ۰ بعد از سه قـرن هسپانوی ها در آنجا زمام امور را بدست گرفتند ۰ قلمرو این کشور بحالت‌فعلی زمانی وسعت پیدا کرد که در سال ۱۸۳۶ رژیـم جمهوری در آنجا استقرار پیدا نمود . در جنگهای که بین ایالات متحده امریکا ومکسیکو بوقوع پیوست ، ۱۸٤٦ ـ ۱۸٤۸ این کشور یك قسمت از اراضی شمال را به شمـول دیوگراند ازدست داد .

عساکر فرانسوی در سال ۱۸٦٤ بـرای برانداختن قدرت در مکسیکو بر قوه متوصل شدند، اما توسط عساکر امریکا ئـیـی از آن سر زمین اخراج گردید ند ۰ مکسیکو کشور جمهوری فدرال دیمو کراتیك بوده و دارای ۳۱ ایالات میباشد ۰

رئیس جمهور برای یك دورهٔ شش ساله ووکلا برای سه سال در آن کشور تعیین و انتخاب میباشد .

معارف و مذهب :

تاسن ۱۵ سالگی تعلیم در مکسیکو اجباری میباشد ۰ پوهنتون شهر مکسیکـو ۱۵۵۱ میلادی تاسیس شده از جمله پوهنتون های مشهور آن حساب میشود ۰ هسپا نـوی زبان رسمی آنجا میباشد .

بیشتر از مردم آنجا به مذهب رومـن ـ کاتو لیك گرویده اند ۰

هونا گو

مساحت آن شش صد هکتار ، نفوس آن دو هزارو پنجصد نفر ، مرکز آن هونا کو و پول رایج آن فرانگك میباشد ۰

از سه طرف کشور پوناکو توسط آبهای مدیترانه احاطه شده ، واز نگاه آب وهوا و مناظر طبعی مشهور میباشد ۰ این کشـور توسط ۲۰۰ نفر قوای پولیس اداره شده و حکومت از طرف شهزاده سوم اداره میگردد۰

منگولیا

مساحت ٦۰٤ر۲٤۷ میل مربع ، نفوس آن بیش از یکنیم ملیون ، مرکز آن اولن باتور وپول رایج آن توگریك میباشد ۰

جمهوریت مردم منگولیا در شمال شرق آسیا قرار دارد ۰ از طرف شمال با سایبریا ازسه جانب دیگر با کشور چین همسر حد میباشد ۰ قسمت عمده کشور را اراضـی مرتفع و جنوب آنرا صحرای گوبی تشکیل نموده است ۰

منابع وصنعت :

در اواخر ۱۹۷۰ منگولیا از حالت بدوی کوچ نشین خارج شده وتمایل آن بطـرف

زراعت وصنعت معطوف گردید . فابریکه های سمنت ، منسو جات و خشت در کشور بعد از ۱۹۲۸ انکشاف نمود .

منگولیا سالانه مقدار معتنا به ذغال سنگ مس وحلبی را استخراج مینماید .

تاریخ وطرز حکومت :

منگو لیا یکی از کشور های کهن آسیائی قرن ۱۳ عهد سلاله چنگیز کسب قدرت نمود زمانیکه چین رافتح نمود متوجه عرب شـد

در زمان انقلاب ۱۹۱۱ چین منگولیا دوباره آزادی خـودرا بدست آورده وبعـداً بـه حیث یك دولت سوسیا لستی منگو لیا در ۱۱ جولای ۱۹۲۱ عرض وجود نمود . قانون آن کشور تدوین شد . در منگولیا قدرت اساسی بـه دست حـزب سو سیا لسـت میبا شد

منگولیا با اتحاد شوروی همسر حد است این کشور عضو ملل متحد میباشد .

معارف ومذهب :

در منگولیا یکعده مکاتب ابتدائی ، ثانوی ومسلکی تاسیس شده است . مذهب آنها بودیست لاما یزم میباشد . خالخا منگول زبان رسمی مردم را تشکیل میدهد .

مراکش

مساحت ۱۷۱٫۹۵۳ میل مربع ، نفوس آن هفده نیم ملیون . مرکز آن رباط و پـول رایج آن در هم میباشد . مراکش کشـور شاهی بوده و در شمال غرب افریقا بطول ۸ میل از یورپ توسط آبنای جبل الطارق مجزا شده است . توسط کشور های الجزایر موریتانیا بحیرهٔ مدیترا نه ، اتلانتیك احاطه شده است .

باشند گان آنجا متشکل اند از نژادعرب وبربر ها .

منابع وصنعت :

یك کشور زراعت پیشه و ابتدائی بوده ، حاصلات زراعتی آن عبارت است از جودر ، گندم ، جواری ، وغیره ، مراکش سومیـن کشور مستحصل فاسفیت در جهان بوده و اولین کشور صادر کننده آنست . این کشور پنج فیصد کوبالت جهان را استخراج وتولید مینماید .

تاریخ وطرز حکومت :

هسپانوی ها درقرن ۱۹ بریك قسمت مراکش حکومت میکردند . در قرن ۲۰ متباقی خاك های این کشور بدست فرانسویان افتاد . مراکش در ۲ مارچ ۱۹۵٦ بعد از موافقتنا مه استرداد سر زمین های مراکش آزاد گردید. طنجه بندر بحری آن واپس در ۱۹۵٦ بـه مراکش مسترد گردید . بعد از محمد پنجم سلطان آنجا که در ۱۹٦۱ وفات نمود پسر بزرگ آن بنام حسن دوم پادشاه شد . به اساس قانون اساسی سال ۱۹٦۲ مراکش بحیث کشور شاهی مشروطه اعلام گردید .

مراکش عضو ملل متحد و عضو مؤسسه اتحاد افریقا وجامعه عرب بشمار میرود .

معارف ومذهب :

مکاتب تجارتی وزراعتی درآنکشور تاسس

وور حالت انکشاف وگسترش میباشد . پوهنتون بزرگ آن بدر شهر رباط موقعیت دارد . مردم آن پیرو دین اسلام بوده زبان رسمی آن ها عربی میباشد .

موزمبیق

ساموراماشل رئیس جمهور موزمبیق

مساحت ۳۰۲,۳۷۳ میل مربع ، نفوس آن بیش از ۹ ملیون ، مرکز آن موبوتو وپول رایج موزمبیق اسکیو دو میباشد .

جمهوریت موزمبیق وقابل بحرهند درجنوب غرب افریقا قرار دارد ، توسط کشور های تانزانیا ، ملاوی ، زمبیا ، رودیشیا وافریقای جنوبی احاطه شده است .

منابع وصنعت :

زراعت پیشه مردم را احتوا کرده ، پنبه شکر ، چای کشت و صادر می شود . زغال سنگ ، بوکسیت ، آهن و مس نیز از جمله پیدا وار معدنی آن به حساب میاید .

تاریخ وطرز حکومت :

در سال ۱۵۰۵ پرتگالی ها به این سرزمین قدم گذاشتند ، موزمبیق در جون ۱۹۷۵ بعد از ده سال جنگ مقابل پرتگال آزاد گردید . موزمبیق در ۱۹۷۶ سر حد خود را بارودیشیا مسدود نمود .

نفوس آن متشکل است از مردم بانتو و مردم جنوب که بازبان وکلچر پرتگال خو گرفته اند. مذهب آنها کاتو لیک ومسلمان اند .

نیپال

مساحت ۵۴,۳۶۲ میل مربع ، نفوس آن ۱۲,۵۷۰,۰۰۰ مرکز کتمندو وپول رایج آن روپیه است . نیپال یک کشور شاهی در دامنه های همالیا است که از طرف شمال به چین ، جنوب شرق وغرب به هند محصور است در دره های کوه اراضی حاصل خیز وجود دارد . نیپال توسط راه های موتر با هند وسایر کشور ها از فضا وزمین ارتباط دارد .

منابع وصنعت :

نیپال غنی از منابع طبیعی وجنگل میباشد سالانه مقدار زیاد جوت ، برنج ، حبوبات

گندم نباتات طبی را صادر میکند ، ۹۰فیصد تجارت آنکشور با هند صورت میگیرد .

طرز حکومت :

نیپال یك کشور شاهی بوده وتعداد زیاد مردم آنرا گورکه ها تشکیل میدهند . در ۱۹۵۱ شاه بیر بکرام یکی ازفامیلی های شاه سیستم صدارت موروثی را در آنکشور ازبین برد سیستم صدارت وحکومت جدید رابمیان آورد . این شخص توسط پسرش بیربکرام شاه ویف بقتل رسید ، این شخص در ۱٦ دسامبر ۱۹٦۲ قانون اساسی جدید را بـه مرحلهٔ اجرا گذاشت که در آن اسا مبلـه ملی را رویکار کرد .

معارف ومذهب :

در نیپال در حدود ۲٤۰۰ مکتب انگلیسی زبان وسا نسکریت وجود دارد . زبان آنجا نیپالی است . بودیزم مذهب میباشد .

نیوز یلند

مساحت ۱۰۳٫۷۳٦ مربع میل ، نفوس آن ۳٫۱٤۸٫۰۰۰ ملیون . مرکزآن ویلمنیگتون و پول رایج آن دالر نیوز یلندی میباشد . جزیرهٔ بزرگ نیوزیلند درجنوب پاسفیـك ۱۳۰۰ میل بطرف شرق استرا لیا قرار دارد. قلل پر برف کوها ، چشمه های جوشان معدنی ، سواحل طلائی ومناظر دلچسپ آن مورد توجه زیاد جهانگر دان قرار گرفته‌است نیوزیلند،متشکل ازدوجزیره جنوبی‌وشمالی‌بوده و بندر مشهور آن در شمال عبارت از اکلند وویلنگتون است .

منابع وصنعت :

نیوزیلند یك کشور زراعتی متکی بخود بوده وسالا نه یك مقدار زیاد پیدا وار آن بخارج نیز میشود . نیوزیلنـد از جملـه کشور های صادر کننده گوشت بخصـوص گوشت گوسفند ، بشمار میرود .

۱۲ فیصد نفوس به زراعت اشتغال دا شته و ۲۵ فیصد آنها در صنایع آنکشور مصروف فعالیت میباشد .

این کشور در ۱۹٦۸ دارای فابریکه ذوب آهن وفولاد گردید و تغیرات شگرف د ر چهرهٔ صنایع آن رونما شده است .

تاریخ وطرز حکومت :

نیوزیلند در سال ۱٦٤۲ توسط یك دریا نورد هالندی کشف گردید . بعدا انگلیسها آنرا تحت تصرف آورد در۱۹۰۷ بحیث‌دومینون شناخته شد ویکی از اعضای کامنو یلـت حساب گردید وتوسط گور نر جنرال اداره میشود نیوزیلند عضو ملل متحد وعضو کشور های کامنویلت است .

معارف ومذهب :

در نیوز یلند تعلیمات ابتدائی تاسن ۱٤ سالگی مجانی واجباری است . این کشور دارای ۷ پوهنتون بزرگ میباشد .

نیگا راگوا

مساحت ۵۷ر۱۴۳ میل مربع ، نفوس آن ۰۰۰ر۱۶۰ر۲ ملیون مرکز آن ماناگوا و پول رایج آن کاردوبا میباشد .

یکی از جمله کشور های بزرگ امریکای مرکزی است به طول ۲۰۰ میل که بین کارایبن وبحیره پاسفیك افتاده است .

منابع وصنعت :

منبع مهم آنکشور جنگلات ، طلا ، ونقره میباشد که استخراج آن جریان دارد همچنان زراعت آن در حال انکشاف میباشد ازحاصلات عمده آن کیله ، پنبه ومیوه جات ، قهوه ، شکر ، جواری ، لوبیا ، ککاو ، تنباکو وگندم را میتوان نام داد .

تاریخ وطرز حکومت :

این کشور آزادی خود را در ۱۸۲۱ از هسپانیه بدست آورد این کشور زمانی به اتحاد یه مکسیکو ومدتی هم با کشور ایالات امریکای مرکزی شامل بوده تا اینکـه در ۱۸۳۸ بکلی آزاد گردید .

رئیس جمهور آنکشور جنرال سموزا بوده که از جمله فامیل های ثروت مند آنکشور به شمار میرود ودر ۱۹۷٤ برای دومین بار به حیث رئیس جمهور تعیین وانتخاب گردیده .

مذهب معارف :

مذهب مردم رومن کاتو لیك است وزبان رسمی آنها هسپا نوی میباشد نیگا راگوا عضو ملل متحد وعضو موسسهٔ اتحاد کشور های افریقائی است .

نائجیر

مساحت ۲۰۶ر٤۸۹ میل مربع ، نفوس آن بیش از چهار ملیون ، مرکز آن نیامی وپول رایج آن فرانگ میباشد .

جمهوریت نایجیر از جملـه متصرفـات قلبی فرانسه بوده ودر قلب افریقای جنوبی موقعیت دارد این کشور در سوم آگسـت ۱۹٦۰ آزاد گردید .

نایجیر یك کشور زراعتی بوده تر بیـه شتر ، گوسفند ، مرکب ، بز نیز در آنجـا مروج است خشك سالی های مهم سال ۱۹۷۵ و ۱۹۷٦ صدمه جبران ناپذیر بر حاصلات حیوانی ونبا تی این کشور وارد واقتصاد آن را متضرر نمود . یورانیوم در سـال ۱۹۷۱ کشف وبعدا استحصال گردید از نقطه نظر پیدا یش واستحصال یورا نیوم نا یجیـر درجه پنجم را در جهان احراز نموده است.

مردم آن عموما مسلمان اند ولسان آنهـا فرانسویست .

نایجیریا

مساحت ۹۵۶ر۶۶۹ میل مربع ، نفوس آن هفتاد ملیون ،پول رایج نائیره ، میباشد جمهوریت فدرال نایجیریا از کشور های مشهور ومهم افریقائی است . که در ۱۹۶۰ از قید برتانیه رهائی یافته وآزاد گردید۰این کشور بین داهومی وکا مرون موقعیت دارد ۰ نایجیریا دارای منابع سرشار طبیعی بوده ونفت آن بمقدار زیاد سالانه استحصال میشود علاوه برآن معدنیات زغال سنگ ، آهن وگاز طبیعی رانیز استخراج میکند ۰ در سال ۱۹۷۵ نایجیریابحیث پنجمین کشور مستحصل پطرول در جهان شناخته شد ۰ نفت سالا نه ۹۰ فیصد صادرات کشور را تشکیل میدهد۰ از صادرات دیگر آن میتوان از تنبا کو ، پنبه ، پوست ،رابر را یادآور شد .نایجیریا دراول اکتوبر ۱۹۲۳ بحیث یك کشورجمهوری آزاد احراز قدرت نمود این کشور عضوممالك مشترك المنافع وعضو ملل متحد میباشد ۰ در می ۱۹۶۷ ایالات شرقی خود را بنام جمهوریت بیافرا آزاد اعلام نمودند ۰ این کشور از آن تاریخ به بعد بهجنگ دا خلی کشانیده شد ۰ در دوران این جنگها تقریبا یك ملیون نفر از اثر جنگ وقحطی کشته شده واز بین رفتند ۰ در ۱۹۷۰ جنرال او جوکو سر دسته یا غیان بهجنوب ساحل عاج پرواز کرد. وجنرال گاوان عفو عمومی را در آنکشور اعلام نمود در جولای ۱۹۷۵گاوان توسط کودتای نظامی از قدرت افتاد نائجیریا عضو اتحادیه اقتصادی افریقا میباشد اضافه تر نفوس کشور پیرو دین اسلام اند . زبان رسمی آنها انگلیسی است ۰

ناروی

مساحت ۱۲۵ر۱۸۱ میل مربع ، نفوس آن پیش از چار ملیون مرکز آن اوسلو وپول رایج آن کرون میباشد ۰

ناروی قسمت های غربی جزایر سکندیناوی را در شمال غرب اروپا اشغال نموده است با کشور های سویدن ، فنلیند ، اتحاد شوروی همسر حد میباشد ۰

منابع وصنعت :

۳۰ فیصد اراضی آن قابل کشت بوده ومتباقی آن لم یزرع میباشد جنگلات ،صنایع کاغذ سازی وچوب آنرا فعال میسازد ناروی ششمین کشور ماهیگیری در جهان به شمار میرود معدنیات آهن ، نیکل ، مس ، جست سرب ، درناروی وجود دارد ۰ واستخرا ج تولیدات آنروز بروز درحالت انکشافمیباشد استحصال تیل در قسمت بحر شمال درسال ۱۹۷۶ در ناروی آغاز گردیده ۰

تاریخ وطرز حکومت :

اولین حکمروا یان ناروی هرالد فیرهارد بود که در ۸۷۲ بعد از میلاد در آنکشور به سرقدرت آمد۰ واینکنگ های نارویدر ۱۰۳۰ یك قسمت زیاد اروپا راتحت تسلط درآوردند

جرمنی در سال ۱۹٤۰ بالای ناروی حمله کرد وتمام تملکات آنرا تحت تصرف داشت پادشاه ناروی اولاف پنجم است که دوم جولای ۱۹۰۳ تولد شده است که در ۲۱ سپتامبر سال ۱۹۵۷ تاج شاهی را بر سر گذاشت .

معارف ومذهب :

مذهب آنکشور ایوانجیلیکال لوتریزم است عبادت ومذاهب در ناروی آزاد میباشد تعلیم از ۷ سالگی تا ۱٤ سالگی در آنجا مجانی واجباری است .

عمان

مساحت آن ۸۲ هزار میل مربع ، نفوس آن بیشتر از هفت صد هزار و مرکز آن مسقط وپول رایج کشور ریال میباشد .

کشور شاهی وسلطان نشین آزاد عمان ساحه جنوب شرقی شبه جزیره عرب را اشغال نموده است این کشور دارای آب وهوای گرم وخشک میباشد تولیدات عمده آن نفت است از پیداوار مهم آن کیله ، انگور گندم و سبزیجات بشمار میرود . مواشی و گوسفند در چرا گاه آن تحت تربیه گرفته شده است . اکثر مردم آن پیرو اسلام بوده ولسان آنها عربی میباشد .

سلطان قابوس پادشاه عمان

پاکستان

مساحت ۳۱۰،٤۰۳ میل مربع ، نفوس آن بیش از هفتاد ملیون ، مرکز آن اسلام آباد وپول رایج آن روپیه میباشد .

این کشور در ۱٤ آگست سال ۱۹٤۷ زمانیکه انگلیسها نیم قاره هندرا ترک کردند بمیان آمد . در ۲۳ مارچ ۱۹۵۶ برای باراول جمهوریت را بحیث حکومت اعلام نمود . پیش از پاکستان به قسمت شرقی وغربی تقسیم گردیده بود . پاکستان شرقی بحیث یک کشور آزاد بنام بنگله دیش تاسیس گردید .

پاکستان یک کشور کوهستانی بوده دریا های آن اراضی زیاد را قابل زراعت نموده است . آب وهوای آن خشک و کمی باران میباشد .

فضل الهی چودری رئیس جمهور پاکستان

منابع وصنعت :

برنج ، گندم ، پنبه ، تنباکو ، شکر و پشم از پیداوار مهم زراعتی آن به شمار میرود . معدنیات آن سلفر ، نمک ، ذغال سنگ ومینگانیز میباشد .

تاریخ وطرز حکومت :

زمانیکه انگلیس ها در ۱۴ آگست ۱۹۴۷ نیم قاره هند را ترک نمودند مسلمانان ، دولت پاکستان را بنیان گذاری کردند ، مارشال ایوب خان توسط کودتا قدرت را در ۱۹۵۸ بدست گرفت وبحیث رئیس جمهور در ۱۹۶۰ اعلان شد . ایوب خان در ۲۵ مارچ ۱۹۶۹ مستعفی گردید وعوض آن آغا محمد یحیی خان زمام قدرت را بدست گرفت . حزب عوامی ملی که طرفدار جدائی پاکستان شرقی از مدت ها به این طرف بود اکثریت قاطع را در دسامبر ۱۹۷۰ بدست آورد ، آنها طرفدار تدوین قانون جدید در آن کشور بودند . در مارچ ۱۹۷۱ یحیی خان انتخابات را به عقب انداخت ومظاهرات در پاکستان شرقی آغاز شد ، عساکر دولتی برای حمله به پاکستان شرقی فرستاده شد شرقی ها به کمک هند آزادی خود را اعلام نمودند ونام کشور را بنگله دیش گذاشتند . در جنگ که بین جانبین صورت گرفت ، هزاران نفر کشته شدند و در حدود ده ملیون مهاجر به هند پناهنده شدند . در ۱۷ دسامبر پاکستان زمانیکه عساکر آن در داکه از سه طرف محاصره شده بود اعلام آتش بس را قبول کرد . وبنگله دیش از تسلط پاکستان بر آمده وبحیث یک کشور آزاد در جهان شناخته شد . بعد از آن ذوالفقار علی بوتو بحیث صدر اعظم انتخاب شد وباهند موافقتنامهٔ جدا سازی قوا را امضاء نمود همچنان هند با پاکستان قرار دادی را امضاء کرد که یکصد هزار عساکر محبوس آنکشور را سریع وقت اجازه ورود به پاکستان بدهد . قانون اساسی که در ۱۹۷۳ در آنکشور تدوین شد ، آنرا بحیث جمهوریت اسلامی اعلام نمود .

مذهب ومعارف :

اضافتر تر نفوس آن مسلمان بوده تعلیم وتربیه در آنکشور مجانی میباشد ، اردوزبان رسمی آنجا است

پاناما

مساحت ۲۸٫۷۵۳ میل مربع ، نفوس آن بیش از یکنیم ملیون . مرکز آن پانا ما و پول رایج آن بال بوا میباشد .

جمهوریت پانامه با امریکای جنوبی و مرکزی متصل میباشد .

پانامه یك کشور پراز جنگل دارای اراضی حاصل خیز زراعتی میباشد . سالا نه مقدار زیاد کیله از آنجا صادر میشود . معد ن مس آن نیز استخراج وتولید شده است پاناما استقلال خودرا در ۱۹۰۳ از کولمبیا به دست آورد . وچهارمیـن قانـون اسـاسـی رادر ۱۹۷۲ تدوین نمـود و به اساس آن دارای رئیس جمهور وپارلمان گردید. اضافه تر نفوس آن را رومن کاتو لیك تشکیل میدهد تعلیم در آنکشور مجانی بوده زبان رسمـی آنها هسپانوی میباشد .

پاپو انیو گینی

مساحت ۱۹۸٫۲٦۰ میل مربع ، نفـوس آن بیش از دونیم ملیون ، مرکز آن پورت‌موازبی وپول رایج آن کینا میباشد . پاپوانیو گینی نصف شرقی جزیزه نیو گینی را احتوا نموده ودر شمال استرا لیا وجنوب اکوادور افتا ده است . صادرات مهم آن مس ، طلا ، نقره ، چوب و قهوه میباشد ، که سالا نه دو صد ملیون دالر از ین راه بدست میاورد . این کشور در ستمبر ۱۹۷۵ از قید استرالیا آزاد گردید . اضافه تر از ۷۰۰ زبان درینجـــا استعمال میشود .

پارا گوای

مساحت ۱۵۷٫۰٤۷ میل مربع، نفوس آن بیشتر از دونیم ملیون ،مرکز آن اسونکیوان وپول رایج آن گورانی است .

جمهوریت پارا گوای یکی از دو کشور محاط به خشکه امریکای جنـوبی به شمـار میرود . توسط کشور های بولو یا . برازیل وارجنتاین احاطه شده است . اضافه تر نفوس آن مصروف زراعت و تربیه حیوانا ت میباشد . چوب از حاصلات عمده آن بـــه حساب میاید . گندم ، جواری ، پنبه ،تنباکو ومیوه جات ستروس از جمله پیدا وار مهم آن میباشد .

در ۱۸۱۱ تسلط هسپا نیه به این کشور خاتمه یافت وپارا گوای آزاد گردید . قانون اساسی آن در ۱۹٦۷ تدوین شد .

در انتخا بات ۱۹۷۳ جنرال الفرید بحیث رئیس جمهور دوباره انتخاب گردید . مذهب آنها رومن کاتو لیك بوده تعلیمات ابتدائی اجباری ومجانی میباشد . هسپا نیائی زبان رسمی مردم پارا گوای است .

پیرو

مساحت ۴۹۶،۲۲۲ میل مربع ، نفوس آن بیست ملیون ، مرکز آن لیما وپول رایج آن سول میباشد .

پیرو یکی از کشور های ساحل پاسفیک بوده توسط کشور های اکوا دور کولمبیا ، برازیل ، بولو یا ، چلی وبحر پاسفیک احاطه شده است .

سواحل غربی آن کم باران بوده اما خاك آن فوق العاده حاصلخیز میباشد .زلزلهٔ شدیدی که در سال ۱۹۷۰ قسمت های شمالی پیرورا ویران نموده بیشتر از ٦٦ هزار کشته از خود بجا گذاشت . پیرو کشور نسبتا زراعتی بوده ، پنبه ، شکر ، قهوه ، برنج و جواری از پیدا وار عمدهٔ آنجا میباشد . کوهای این کشور غنی از معادن سرب ، جست ، آهن وغیره میباشد . مذهب آنها رومن کاتو لیك بوده وسایر مذاهب نیز در کشور آزادمیباشد تعلیم وتربیه در کشور مجانی واجباری است.

فلپین

فردیناند مارکوس رئیس جمهور فلپین

مساحت ۱۱۵،۷۰۷ میل مربع ، نفوس آن ۴۳ ملیون ، مرکز آن کیو زان وپول رایج آن پیسو میباشد . جمهوریت فلپین بقلمرو وسیع را در غرب پاسفیک اشغال نموده ، ۵۰۰ میل بطرف جنوب شرق آسیا افتاده است .

منابع وصنعت :

جنگلات ۴۲ فیصد اراضی این کشور را احاطه نموده است . فلپین غنی ازمعدن های متعدد بوده منابع نقره ،طلا ،سلفر ،سیماب و فاسیفیت در آنجا کشف شده است .

از حاصلات عمدهٔ آن برنج ، جواری و تنباکو قابل تذکر میباشد .

تاریخ وطرز حکومت :

مارژیلان در ۱۵۲٦ مجمع الجزایر فلیپین را کشف نموده وبعدا هسپا نوی ها آنسرا متصرف شدند . جاپان در ۱۹۴۱ به این جزیره حمله نموده ودر ۱۹۴۴ آنرا متصرف شد . در جولای ۱۹۴٦ این کشور آزادگردید فردیناند مار کوس رئیس جمهور فلپین در سال ۱۹٦۳ یك موافقتنامه را با امریکا امضاء نمود . بعداً بین گروهای مختلف آنکشور

جوانان را دیکال و چپی ها وغیره تشنجات میندانو بقتل رساندند .

از سال ۱۹۷۰ ــ ۱۹۷۲ خلق گردید ، که ماکورسي قانون نظامی را در سر تاسر کشور بر قرار ساخت " در جنوری ۱۹۷۳ قانون اساسی جدید را تدوین نمود- از سال ۱۹۷۳ و ۱۹۷۶ عساکر آنکشور برضد مسلمانان آنجا داخل پیکارشده وتعدادزیاد آنهارادر جنوب

معارف ومذهب :

تعلیمات ابتدائی وثانوي در آنجا مجانی است، لسان رسمی آنجافلیپینی بوده ، ۸۳ فیصد نفوس آنها پیرو مذهب رومن کاتولیك ومنباقی آن پیروان مذاهب اسلام ، بودیست وعیسوی میباشند .

پولیند

هنریك پابلونسکي رئیس شورای دولتي جمهوریت مردم پولیند

مساحت ۱۲۰٫۳۵۹ میل مربع و نفوس آن بیش از سی وپنج ملیون ، مرکز آن وارسا وپول رایج آن زولوتي میباشد .

جمهوریت مردم پولیند که در قلب اروپا قرار دارد توسط کشور های اتحاد شوروي، چکوسلواکیا ، آلمان شرقي وبحیره بیالحاطه شده است .

اراضی آنرا تپه های هموار پر از جنگلات وسلسله جبال تشکیل میدهد .

منابع وصنعت :

در سال ۱۹۷۳ در حدود ۳۰ فیصد نفوس آن به زراعت مصروف بودند . حاصلات عمده آن جو ،جودر ، گندم ،کچالو ، شکر ،تنباکو وخوك میباشد . صنایع تراکتور سازی ، ماشینی ، منسوجات ، سمنت ، مواد کیمیاوی طیارات وسامان فلزی آنکشور انکشاف نموده وتحت یك پلان دقیق ملی پیش میرود .

تاریخ وطرز حکومت .

پولیند در قرن ۱۵ تا ۱۷ از جمله قدرت های بزرگ اروپا به شمار میرفت بعدا بین روسیه ، پروشیا واستریا به سه قسمت اختصاص یافت ودر جنگ عمومی اول توسط قوای جرمنی واستریا اشغال شد . پولیند درسال ۱۹۱۸ آزادی خودرا حاصل کرد. ابتدا بقوای نازی درماه اول سپتمبر ۱۹۳۹ بسر زمین آنرا اشغال نمود . در حدود ٦ ملیون ازمردم

پولیند به قتل رسید . بعد ازختم جنگ وقتیکه پولیند در ۱۹٤۷ بکلی آزاد شد و حکومت بدست حزب سو سیا لست آنکشور بر سر اقتدار آمد . در ۱۹۵۲ قانون اساسی پولیند را یك جمهوریت دیموکراتیك مردم اعلام نمود که دارای پارلمان بوده واعضای آن برای چار سال انتخاب میگردند . پارلمان بعداً اعضای کابینه وکنسل ایالتی راتعیین مینماید . سیاست آنکشور توسط اعضای حزبی پولیند تعین ورهنمائی میشود . در سال ۱۹۷۰ پولیند پیمان عادی شدن روابط را با آلمان غرب امضاء نمود . بابدست گرفتن یك پلان پنج ساله که درآن به اعمار منازل وتولیدات مواد غذائی حق اولیت داده شده بود، این کشور از بحران رهائی یافت . پولیند باامریکا اولین قرارداد تجارتی را برای مدت ده سال در زمره کشور های سوسیا لست امضاء نموده است .

معارف ومذهب :

در پولیند تعلیم مجانی واجباری بوده و در حدود ۸۷ ـ انستیتوت تاسیس شده است . مذهب آنها کاتولیك بوده در روابط دولت باکلیسا ها بعد از ۱۹۷۰ بهبودی حاصل شده است .

پور تگال

مساحت ۳٤،۲٥ ،۳٤۰ میل مربع ، نفوس آن در حدود نه ملیون ، مرکز آن لزبن و پول رایج آن ابیسکا دو میباشد .

پرتگال توسط کشورهسپانیه وبحراتلانتیك احاطه شده واز جمله کشور های اروپائی به شمار میرود . پرتگال یك کشور کوهستانی بوده باوجود آن دو بر سه حصه کشور قابل زراعت میباشد .

منابع وصنعت :

گندم ، جو ، جواری ، پلی ، جودر و برنج از حاصلات مهم نباتی به شمار میرود همچنان واین ، زیتون ، ساردین ، کشمش و اقسام میوه جات در کشور تولید میشود . جنگلات صنوبر وبلوط ، نزده فیصد زمینهای آنرا پوشانده است که سالانه مقدار معتنابه بخارج صادر میکند .

تاریخ وطرز حکومت .

پرتگال از قرن دوازدهم باین طرف از جمله کشور های شاهی آزاد اروپائی بوده وتا آمدن انقلاب ۱۹۱۰ که در آنوقت شاه امانویل ۱۱ـ ازسلطنت بر کنار گردیده و بجای رژیم شاهی جمهوریت در آنکشور رویکار آمد . دوره های شگوفان راگذشتانده است . در ۱۹۳۲ حکومت سلازار رویکار آمد که بعدا توسط مار چیلو کیتانو کشته شد . پرتگال آخرین کشور بود که که قدرت امپراوری خودرادرافریقا حفظ نموده بود وبا ارسال یکصدو چهل هزار عسکر جنبش های

آزادی بخش را تا زمانی ساکت نمود . در ۲۵ ـ اپریل ۱۹۷٤ قدرت توسط کود تای نظامی بدست جنرال انتونی سپینولا افتاد که بعدا بحیث رئیس جمهور آنکشور برگزیده‌شد دولت برای یکعده کشور های گینی بیساو موزمبیق ، جزایر کیپ وردی ، انگولا، ساوتومی در افریقا آزادی داد . سپینولا در سی ستا مبر ۱۹۷٤ مستعفی شد . در سال ۱۹۷٦ انتخا بات عمومی در آنکشور براه‌افتاد وحزب سوسیا لست آنکشور در پارلمان قدرت را بدست آورد .

معارف و مذهب :

مذهب عمومی مردم رومن کاتو لیك است تعلیمات ابتدائی در کشور مجانی بوده ودر حدود نه پوهنتون در آنجا تاسیس گردیده است .

قطر

مساحت چار هزار میل مربع ، نفوس آن نه هزار ، مرکز آن دوها و پول رایج ریال باشد .

این کشور یکی‌از متصر فات‌سابق انگلستان میباشد ، که آزادی کامل خودرا در سپتامبر سال ۱۹۷۱ بدست آورد . این کشور در خلیج فارس وساحل بحیرهٔ عرب موقعیت‌دارد زمین های آن خشك وبدون زرع بوده واز نگاه تولیدات نفت بدرجه هفدهم در جهان قرار میگیرد . شتر ، گوسفند و بز ازجمله حیوانات اهلی آن میباشد . قطر از ۱۸۷۲ ـ ۱۹۱۵ تحت تسلط ترکها بود ، بعدا تحت حمایه انگلیسها در آمد . در سال ۱۹۷۱ که انگلیسها قوای نظامی شانرا ازین سر زمین بیرون میکردند قطر آزاد گردید . این کشور توسط امیر اداره میشود .قطر عضو ملل متحد عضو جامعه عرب است . مردم آنجا پیرو دین اسلام بوده وبه لسان عربی تکلم میکنند .

رودیشیا

مساحت ۱۵۰٫۳۳۳ میل مربع ، نفوس آن بیش از شش ملیون ، مرکز آن سالز بری وپول رایج آن دالر رودیشیا ئی است .

رودیشیا کشور مرتفع بوده کشور های زمبیا ، موزمبیق ، جمهوریت افریقای جنوبی وبو تسوا نا آنرا احاطه نموده وهمسرحد میباشند . اکثریت نفوس این کشور را افریقایی نژاد وبانتو تشکیل میدهد . در حدود بیست وهفت هزار سفید پوست که زمام امور را بدست دارند ، در آنجا زندگی مینمایند . انگلیسی زبان رسمی آنجا است اما اکثریت مردم به زبان بانتو تکلم میکنند . زمینهای وافر زراعتی ومحصولات فراوان آنجا بدست سفیدپوستها اداره میشود .

صادرات آن تنباکو ، گوشت ، شکر ،مس

آهن کروم میباشد . برتانیه جنوب رودیشیا را بعد ۱۹۲۸ از کمپنی برتانوی جنوب افریقا بدست آورد و آزادی داخلی آنرا تضمین نمود. به اساس قانون اساسی سال ۱۹۶۱ اداره رودیشیا بدست گورنر برتانوی افتاد که آنکشور دارای اسامبله ملی صدا اعظم وحق انتخابات گردید .

بتاریخ نوامبر ۱۹۶۵ قدرت بدست اقلیت سفید پوستان رسیده وایان سمیت با حیث صدر اعظم اقلیت وجدائی رودیشیا را اعلام نمود ، حکومت برتانیه تصمیم ایان سمیت را تقبیح نموده و آنرا خلاف توقع اکثریت افریقائیان وانمود ساخت . به اساس تقاضای برتانیه ملل متحد قیودات اقتصادی را بالای این کشور وضع نموده و ارسال نفت را به رودیشیا قطع نمود . حکومت متمرد رودیشیا همیشه از مفکوره اکثریت افریقائیان در آنکشور سرباز زده وبا استعمال قوا زجر وتعذیب خواستند تا افکار مترقی وجنبشهای آزادی بخش افریقائیان را خاموش سازد . از سال ۱۹۷۵ بینسو این طرف تصادمات شدید بین سیاه پوستان ملیت خواه وعساکر حکومت متمرد رودیشیا بوقوع پیوسته که در اثر آن هزاران افریقائی کشته ویا زخمی شده است .

چنانچه دامنهٔ این تصادمات هنوز در آن کشور ادامه دارد .

رومانیا

چاپسیسکو رئیس جمهور رومانیا

مساحت ۹۱٫۶۹۹ میل مربع ، نفوس آن ۲۱٫۹۸۰٫۰۰۰ ملیون ، مرکز آن بخارست و پول رایج آن لیوا میباشد .

جمهوریت سوسیالستی رومانیا ازجمله کشورهای بالکان بوده ودر جنوب شرق اروپا موقعیت دارد . از چار طرف توسط اتحاد شوروی ، بلغاریا ، بحرسیاه ، هنگری و یوگوسلاویا احاطه شده است .

منابع وصنعت :

رومانیا بعد از ۱۹۷٤ازجملهٔ کشور های صنعتی اروپا به شمار میرود . بیشتر از ٦۰ فیصد نفوس را کارگران صنایع و ٤۰ فیصد آنرا کارگران زراعتی تشکیل میدهد. صنایع مهم آن آهن ، فولاد ، سمنت ، مواد تعمیراتی ، چوب

چارتراش ، منسوجات ، بوت وغیره میباشد که تماما ملی گردیده اند .

ثروت معدنی آن گاز ، نفت ، ذغال سنگ سرب ، جست ، طلا ونقره میباشد .

تاریخ وطرز حکومت :

رومی ها در ۱۰۶ و ۲۷۱ بعد از میلادرژیم شاهی را در آنجا بر قرار کردند . مردم و لسان آنها مختلف از رومی ها بودند . در ۱۸۷۷ از اسارت ترکیه رومانیا آزاد گردید و به اساس موافقتنامه برلین در ۱۸۷۸ به حیث کشور آزاد شناخته شد . رومانیا در سی دسامبر ۱۹٤۷بحیث‌جمهوریت دیموکراتیک مردم رویکار شد . در سال ۱۹٦٥ روما نیا بحیث یك کشور سوسیا لست به اساس قانون اساسی آن شناخته شد .

از سال ۱۹٦۹ باین طرف روابط رومانیا وامریکا تحت رهبری چاپسسکو بهبودی‌قابل وصف حاصل نموده است .

معارف ومذهب :

تعلیمات تا ده سالگی در رومانیا مجانی واجباری است . زبان آنها شکل لاتینی مختلف از لسان های فرانسوی ، یونانی ، سلاوی وترکی میباشد. مذهب آنهاارتودوکس و رومن کاتو لیك است .

راوندا

مساحت ۱٦۹ر۱۰ میل مربع ، نفوس آن ۰۰۰ر۲۰۰ر٤ ملیون ، مرکز آن کیگالی وپول رایج آن فرانگ راوندا میباشد .

جمهوریت راوندا که در جولای ۱۹٦۲آزاد گردید ، قسمت از متصر فات بلجیم بود که در مرکزشرقی افریقا موقعیت دارد . ازطرف شمال به یو گندا ، شرق به تانزانیا ، غرب به زایر وجنوب به بوروندی متصل میباشد.

تعداد بیشتر مردم آنجا پیرو مذهب عیسوی اند . لسان آنها کنیا رواندا است . روندا عضو ملل متحد وعضو موسسهٔ اتحاد افریقا میباشد .

عربستا ن سعو دی

مساحت ۰۰۰ر۸۷۳ میل مربع ، نفوس آن بیشتر از هشت ملیون ، مرکز آن ریاض و پول رایج آن ریال میباشد .

عربستان سعودی چهار بر پنج حصه شبه جزیره نمای عرب را اشغال نموده است . بحیره سرخ در غرب ، خلیج فارس در شرق آن قرار دارد .متشکل است از چهار ولایت بزرگ، نجد ، حجاز ، اثیرو ول حسا ، حجاز شهر مشهور آن بوده مدینه منوره در آن موقعیت دارد . آرامگاه حضرت محمد (ص) که در ٦٥۳ از جهان رحلت نموده و زیارتگاه مسلمانان جهان میباشد ، درین شهر اعمار گردیده است . همچنان قبله مسلما نان که سالانه تقریبا یك ملیون مسلمان در آنجا سر به سجده میگذارد در همین شهر میباشد میدان های هوایی دهران وجده این کشور

جو ، جواری ، میوه جات ، اسپ ، شتر و گوسفند تولید وتربیه میشود . صنایع آن با رهنمائی متخصصان های خارجی درحال انکشاف میباشد .

تاریخ وطرز حکومت :

سر زمین نجد از زمان های قبل تحت سلاله وهابی آزاد زیست تا اینکه در قرن ۱۸ زیر نفوذ ترکها قرار گرفت .

در سال ۱۹۱۳ ابن مسعود موسس خاندان سعودی ترکها را از سر زمین عربستان عقب راند وایالت حسا وحجاز را در ۱۹۲۵ تصرف کرد . عربستان کشور شاهی مشروطه بوده وشهزاده خالد در ۲۵ مارچ ۱۹۷۵ بعد از بقتل رسیدن ملک فیصل بحیث پادشاه آنکشور تعین شد . درعربستان پارلمان وقانون اساسی وجود ندارد . تمام امور کشور توسط شاه وهیات کابینه پیش برده میشود .

معارف و مذهب :

در عربستان تعلیمات ابتدائی مجانی بوده اما اجباری نمیباشد . لسان آنها عربی بوده ومردم آن پیرو دین اسلام میباشند .

ملک خالدپادشاه عربستان سعودی

را با جهان خارج مرتبط میسازد . همچنان جده بندر بحری عربستان موقعیت ممتاز در بین کشور های عربی دارد .

منابع و صنعت :

عربستان سومین تولید کننده نفت درجهان میباشد . قسمت بیشتر تیل این کشور به اروپا صادر میشود و ۱۳ فیصد احتیاجات تیل جهان راآن کشور تهیه میکند . معدنیات مهم این کشور بعد از نفت طلا ، نقره ، مواد خام ، آهن ومس بشمار میرود . همچنان گندم

سنیگال

لئوپولدسنیگور رئیس جمهور سنیگال

مساحت ۷۶ر۱۲٤ میل مربع نفوس آن بیش از چار ملیون مرکز آن داکار و پول رایج آن کشور فرانگ میباشد .

سنیگال یکی از متصرفات قبلی فرانسه در سواحل جنوبی افریقا است ، توسط موریتانیا ، مالی ، کینی ، کینی بیسا و احاطه شده است ، ۷۰ فیصد نفوس این کشور به زراعت مشغول اند . زبان آنها فرانسوی و۸۰ فیصد مردم آن مسلمان میباشند

سیرا لیون

مساحت ۲۷۹۲۰۳ میل مربع ، نفوس آن ۰۰۰ر۷۱ر۲ ملیون ، مرکز آن فریتاون و پول رایج آن لیونی میباشد .

سیرالیون یکی از متصرفات قدیم فرانسه بوده ودر جنوب غرب افریقای غربی قراردارد این کشور آزادی خودرا در۲۷ اپریل ۱۹٦۱ اعلام نمود .

صادرات عمدهٔ آن الماس ، آهن بوکسیت و قهوه بوده وهشتاد فیصد مردم بزراعت اشتغال دارند ، زبان رسمی آنجا انگلیسی بوده ، اماکثریت مردم بهلسانهای قبیلوی تکلم میکنند . در سیرا لیون تعداد کثیر مسلمانان وعیسویان بسر میبرند .

سنگا پور

مساحت ۲۲٦ میل مربع ، نفوس آن بیشتر از دو ملیون ، مرکز آن سینگا پور وپول رایج آن دالر میباشد . سنگا پور در جنوب آسیا افتاده چهار مین بندر بزرگ بحر ی جهان است . این کشور تا سال ۱۹۵۹ جزء متصر فات انگلیس به شمار میرفت و در ۱۹٦۵ بحیث یک کشور جدا از تانزا نیا و ملایا آزاد اعلام گردید .

پیدا وار مهم آن رابر میباشد . عموما عایدات آن از ناحیه توریزم وپیداوار معدنی آن تمویل مگردد .

سو مالیا

مساحت ۲۴۶٫۱۵۵ میل مربع ، نفوس آن بیش از سه ملیون . مرکز آن موگه دیشو و پول رایج آن شلینگ سومالی میباشد .

سومالیا که قبلا جز از قلمرو برتا نیه بشمار میرفت در شرق افریقا قرار دارد ۹۹ فیصد نفوس این کشور پیرو دین اسلام میباشد . این کشور دارای بنیه ، ضعیف اقتصادی بوده ، اکثر پروژه ها توسط کمک کشور های امریکا ، جرمنی ، ایتالیا و شوروی پیش برده میشود .

تاریخ وطرز حکومت :

اضافه تر نفوس این کشور را کوچی ومها جرین حبشه وگینا تشکیل میدهد . ایتالوی های مهاجم این کشور رااز ۱۸۸۵ الی ۱۹۲۷ تحت تصرف خوددرآوردند. وبعدا در ۱۹۴۹ ملل متحد بهسو مالیا آزادی داخلی اعطا نمود . برتانیه در جون ۱۹۶۰ به این کشور حق آزادی داد .

و جمهو ریت سو مالیا را تشکیل کردند. مردم سومالیا به زبان هیمیتیک تکلم میکنند

هسپا نیه

مساحت ۱۹۴٫۸۸۳ میل مربع ، نفوس آن بیش از سی وپنج ملیون ، مرکز آن مادرید و پول رایج آن پسیتامی باشد .

کشتور شاهی هسپانیه قلمرو وسیع رادر غرب اروپا اشغال نموده واز فرانسه پیر ینه امتداد دارد. قسمت های مرکزی آن دارای سطوح مرتفع خشك بوده وحصص شر قی وغوبی کشور را سلسله جبال های احاطه نموده است .

منابع وصنعت :

در حدود ۴۰ فیصد زمین های هسپا نیا قابل زرع بوده ومتباقی آن کوهستانی وغیر قابل کشت میباشد . حاصلات عمده زراعتی کشور گندم ، جو ، جواری ، زیتون ، انگور لیمو ، نارنج ، بادام ، تنباکو و پنبه بوده وبرنج هم قابلیت زرع را دارد .

معدنیات مهم آن عبارت از سرب ، جست آهن ، مس ، ذغال سنگ ، کوبالت ،سیماب نقره ، سلفر وفاسفیت میباشد .

چهره هسپانیه از ۱۹۶۰ از یك کشور زراعتی به صنعتی مدرن مبدل گشت . صنایع پشم باقی ، منسو جات ، کاغذ سازی ، بوت دوزی ، موتر سازی و کشتی سازی ، این کشور انکشاف نموده واکثر تولیدات آن به بازار های خارج عرضه میگردد .

تاریخ وطرز حکومت :

طوریکه تاریخ نشان میدهد هسپا نیه توسط باسك ها ، سلت ها ،کشف و فتح گردیده که بعدا توسط مردمان کار تاژ ازآنجا رانده شدند . رومی هادرسال ۲۰۰ قبل از

میلاد ، آنکشور رافتح نمود ، هسپا نیه بعد از کشف امریکا توسط کولمبوس در سال ۱٤۹۲ امپرا توری وسیع استعماری راتشکیل داده بود ، همچنان کنترول نیدرلیندیك‌قسمت در جرمنی وایتالیا را نیز این کشور بدوش داشت هسپا نیا مستعمرات خودرا در امریکا در اوائل قرن ۱۹ ـ از دست داد • کشور های کیوبا ، فلیپین و پیرو در جنگهای سال ۱۸۹۸ بین امریکا وهسپا نیا از قید تصرف آن خارج گردید •

پریمور فریا در سال ۱۹۵۳ حکومت دکتاتوری را رویکار کرد • توسط الفا نسو حکو مت آن در سال ۱۹۳۰ منقرض گردید • در سال ۱۹۳٦ تحت رهبری جنرال فرانکو علیه‌حکومت شورش بر پا شد که در اثر آن در حدود یك ملیون نفر کشته شدند . جنگ به کمك جرمنی وایتالیا به نفع فرانکو خاتمه پذیرفت وجنرال فرانکو بحیث رهنمای ملت هسپانیا نامیده شد • هسپا نیه در حرب عمومی دوم جهان بیطرف بود• اما به نفع فاشیزم عمل میکرد همان بود که عضویت آن درموسسه ملل‌متحد تا ۱۹۵۵ به تعویق افتاد • قانون اساسی آن در ۱۹٦٦ بمیان آمد • در سال ۱۹٦۹ فرانکو شهزاده جون کارلو را بحیث ولیعهد انتخاب کرد• بعد از مرگ آن در ۱۹۷۵ کار لوس به سلطنت رسید ویك‌سلسله اصلا حات رادر آن کشور رویکار کرد •

معارف ومذهب :

فرانکو مذهب کاتو لیك را در هسپا نیا بمیان آورد . تعلیمات در آنکشور مجا نی واجباری است دو بر سه حصه نفوس آن کشور به زبان های باسك وکاستلین صحبت میکنند •

سیر یلا نکا

مساحت ۲۳٫۳۳۵ میل مربع ، نفوس آن ۱٤ ملیون ، مرکز کولمبو وپول رایج آن‌روپیه میباشد . سیریلانکا یا سیلون کشـــور جمهوریست که در بیست میلی بحر هند از بطرف جنوب هندو ستان موقعیت دارد از شمـال تـا جنـوب بـه طـول ۲۷۰ میل وعرض ۱٤۰ میل افتاده است • حصص ساحلی آن هموار بوده اما قسمت های مرکزی آن را کوه های دارای قلل بلند اشغال کرده است •

منابع وصنعت :

معد نیات زیادی از قبیل گرافیت ، آهن سنگ های قیمتی ، کوار تز وزیکرون ها در کشور استخراج شده است . صنایع کاغذ ، سمنت ،سیرا لیك ،منسو جات وکودکیمیاوی آن سالانه باتو لیدات زیاد فعالیت میکند •

پیدا وار مهم نباتی و زراعتی آن چای ، رابر ، کوکو نات ، برنج ، قهوه وتنباکو به شمار میرود ، ۹۰ فیصد چای این کشور به خارج صادر میشود •

تاریخ و طرز حکومت :

سر زمین سیریلا نکا در ادوار قبل یعنی ۵۴۳ قبل از میلاد کشف شد ودر سال ۱۵۰۵ توسط پرتگال اشغال گردید .

هالند در ۱۶۵۸ آنرا متصرف شد . برتانیه در ۱۸۰۵ اینکشور را ضم امپراتوری خود نمود . بنام سیلون آزاد وعضو کامنویلت در ۱۹۴۸ بمیان آمد . بندر انایکا در ۱۲ اپریل ۱۹۵۶ بحیث صدرا عظم آن کشور انتخاب شد و در ۲۵ ستامبر ۱۹۵۹ بقتل رسید وبجای آن بیوهٔ صد را عظم سابق سریماو بندر انایکه رهبر حزب آزاد بحیث صدرا عظم تعیین گردید . در انتخابات ۱۹۶۲ حزب محافظه کار باید اکثریت قاطع چوکی های پارلمان راتحت رهبری ددلی سننیاک بدست آورد .

بعد از انتخابات سال ۱۹۷۰ میرمن بندر انایکه برای بار دوم بحیث صدرا عظم تعیین شد . در می سال ۱۹۷۵ سیلون بنام دولت جمهوری سیریلا نکا تبدیل شد و دارای رئیس جمهور ، صدرا عظم واسا مبلهٔ ملی گردید .

معارف ومذهب :

تعلیمات ابتدائی از کودکستان ، تا پوهنتون در سیریلا نکا زایگان بوده مردم آن پیرو مذهب بودااند . زبان رسمی کشور تامی سینمالی میباشد .

سودان

مساحت ۹۶۷٫۴۹۱ میل مربع ، نفوس آن بشتر از هفده ملیون ، مرکز آن خرطوم و پول رایج آن پوند میباشد .

سودان در جون سال ۱۹۵۶ بحیث جمهوریت آزاد گردید ، توسط کشور ها ی جمهوریت عربی مصر ، حبشه ، یوگندا ، کینا ، چاد ولیبیا احاطه شده است . دریای نیل سفید از قسمت های شمالی بمرکزاین کشور جریان داشته ونیل آبی از کو های حبشه سرا زیر شده و هر دو درناحیه خرطوم باهم یکجا شده بطرف شمال وجنوب مصر وادی الفا جریان مینماید .

منابع وصنعت :

حاصلات مهم آن پنبه ، برنج ، قهوه ، نیشکر ، تنباکو و گندم میباشد . مقدار زیاد پنبه این کشور به ایالات متحده امریکا و سایر کشور ها صادر میشود . همچنان سودان سالانه رمه های زیاد گوسفند را به مصر صادر میکند .

تاریخ وطرز حکومت :

در سال ۱۹۲۰ جموریت عربی مصر ، سودان را متصرف شد ، در اکتوبر ۱۹۵۱ پارلمان مصر معاهدات ۱۸۹۹ و ۱۹۳۶ خود را با برتانیه فسخ نمود ودر ۱۶ ــ اکتوبر برای سودان قانون اساسی جدا گانه قایل شد . سودان در اول جنوری ۱۹۵۶ به آزادی کامل خود نایل شد . حکومت پارلمانی در آنجا برقرار گردید جنرال ابراهیم عبدالقدرت

را بدست گرفت ودر ۱۹٦٤ از مسند قدرت افتاد ودر کودتای دوم درسال ۱۹٦۹ یک عده از نظامیان قدرت رابدست گفتند وکشور را تحت ریفورم سوسیا لیزم اعلام نمودند ۰ در سال ۱۹۷۲ طی موافقتنامه صلح بعلاقه جنوبی سودان فرمان آشتی داده شد ومردم که سالها با حکومت مرکزی در جدال بودند به مخاصمات شان خاتمه بخشیدند ۰

روابط این کشور با امریکا در دوران جنگ اسرائیل وعرب از هم پاشید ۰

معارف ومذهب :

مردم سودان از نژاد مختلط نیگرو وعرب میباشد ، که دین آنها اسلام وزبان رسمی شان عربی است .

سرینام

مساحت ٦۳ر۲۵۱ میل مربع ، نفوس آن ٤۲۰ هزار ، مرکز آن پارمه ماریبو و پول رایج آن فلورین میباشد ۰

یکی از کشور های ساحل امریکای جنوبی است که بین بحر اتلانتیک وبرا زیل موقعیت دارد ۰

اضافه تر نفوس آن زراعت پیشه اند ، یك قسمت زیاد کشور را جنگلات پوشا نیده است ۰ زبان رسمی مردم هالندی ومردم آن پیروادیان مختلف جهان میباشد .

سوازی لیند

مساحت ٦ر۷۰۵ میل مربع ، نفوس آن ٤۹۰ هزار ، مرکز آن مابان و پول رایج آن لیلا بخت است ۰

کشور شاهی سوازی لیند در جنوب‌شرق افریقا موقعیت دارد ۰ انگلیسی وسیزوا تی زبان رسمی آنجا ست ۰ سوازیلند غنی از معدنیات بوده واز بست آن در جهان مشهور میباشد ۰ پنبه ، گندم وبرنج در کشور حاصلات فراوان میدهد ۰

سوازی لیند آزادی خودرا در سال ۱۹٦۸ بدست آورد وعضو کامنو یلت میباشد ۰

سویدن

مساحت ۱۷۳ر٦٦۵ میل مربع ، نفوس آن ۸ ملیون ، مرکز آن ستا کهلم وپول رایج آن کرون میباشد ۰

سویدن در شمال غرب دریا قسمت شرقی جزایر سکند نوینا را اشغال کرده‌است سویدن توسط سلسله جبال کولن از ناروی در غرب از فنلند ، درشرق ذریعه بحیره بالتیك مجزا میگردد ۰

منابع و صنعت :

نصف کشور از جنگلات پوشا نیده شده ومتباقی زمین های آن قابل زرع هر نوع نباتات مباشد ۰

از حاصلات عمدهٔ آن اقسام لبنیات گاو وگوشت خوك ، کچالو و شکر بشمار میرود ، ۹۵ فیصد عواید اقتصادی از ناحیه دستگاهای شخصی دستی تمویل میشود . سویدن از جمله کشور های مولد آهن خام وسلسلوز میباشد . که سالانه مقادیر زیاد آن به خارج صادر میشود .

تاریخ وطرز حکومت :

سویدن کشور شاهی مشروطه بوده دارای شاه وپارلمان وصد را عظم که مجازی امورا بدست دارد ، می باشد ، پارلمان آن دارای ۳٤۹ عضو بوده افراد کشور بالاتر از سن ۱۸ دران حق انتخاب را دارند ، شاه گوستاف به عمر ۹۰ سالگی در ۱۵ دستامبر ۱۹۷۳ وفات یافت وی توسط پسر بزرگش کارل گوستاف بقتل رسید . تنها قدرت سیمبولیك به یاد شاه باقی مانده است .

سویدن عضو ملل متحد و عضو موسسه اتحاد یه اروپا است .

معارف ومذهب :

۹۵ فیصد مردم به مذهب لوتر یـزم گرائیده اند . تعلیمات در آنکشور اجباری بوده دارای شش پوهنتون میباشد .

سویزر لند

مساحت ۱۵٫۹٤۱ میل مربع ، نفوس آن شش ونیم ملیون ، مرکز آن برن وپول رایج کشور فرانك میباشد .

سویزر لیند یك کشور جمهوری فد رالی در مرکز اروپا بهشمار میرود ، توسط فرانسه جرمنی، استریا وایتالیا احاطه شده است

یك کشور کوهستانی دارای سلسله جبال های متعدد میباشد و ٦۰ فیصد آن توسط کوهای آلپ مسطور شده است .

جهیل سویز از نگاه قشنگی بی نظیـر میباشد .

منابع وصنعت :

صنایع ساعت سازی . برق ، منسوجات لبنیات ، فولاد ، سمنت وماشینری آنانکشاف نموده وتولیدات آن سالانه به مقادیر زیاد به خارج صادر میگردد ۲۰ فیصد کار گران آن خارجی میباشد .

تاریخ وطرز حکومت :

در ۱٦٤۸ سو یـزر لـیـنـد آزا دی خـو د را از امپـرا توری روم مقـد س بدست آورد . سویزر لیند به هیچ یك از پیمان نظامی داخل نبوده ، عضو ملل متحد وناتو نه بوده ، گرچه عضو اکثر ارگان های ملل متحد از قبیل یونسکو . مواد خورا که وزراعت جهان وغیره میباشد .

ژنیو یکی از شهر های مشهور سویس مرکز اجتماعات اکثر ساز مان های مربوط ملل متحد از قبیل هلال احمر . تیلـی کمونیکشین بین‌المللی وغیره بشمار میرود.

معارف ومذهب :

زبان مردم سویسی وجرمنی میباشند مردم

تعلیمات ابتدائی مجانی واجباری بوده آن بروتستانت ورومن کاتولیک اند .

سوریه

حافظ الاسد رئیس جمهور سوریه

مساحت ۷۱،٤٩٨ میل مربع ، نفوس آن ... ملیون ، پول رایج آن پوند سوریائی و مرکز آن دمشق است

جمهوریت عربی سوریه قسمت ... ساحل مدیترانه را در بر گرفته اضافه تر زمینهای آن کوهستانی وصحرائی میباشد دریای بزرگ آن فراتوا رونت است .

منابع وصنعت :

سوریه یک کشور زراعت پیشه ابتدائی بوده پنبه ، جودر ، گندم ، زیتون ، میوه جات سبزی جات ، گوشت ، منسوجات از حاصلات مهم آن شمرده میشود . صنایع نساجی ، سمنت و تصفیه گاه نفت ... انکشاف وتولیدات بیشتر به پیش میرود درسال ۱۹٦٥ رژیم سوسیالیستی تمام صنایع را درآنکشور ملی اعلام کرد .

تاریخ وطرز حکومت :

سوریه یکی از کشور های تاریخی عرب بوده ... زمینهای آن در سال ۱۹۲۰ ... قرار داد بدو قسمت سوریه ولبنان تقسیم گردید . هردو قسمت توسط پیمان قیمومیت فرانسه اداره میشد سوریه در ۱٦ سپتامبر ۱۹٤۱ آزادی خودرا از فرانسه بدست آورده و عساکر فرانسه در سال ۱۹٤٤ آنکشور را ترک کردند حزب سوسیالیست بعث که یگانه حزب قانونی آن کشور میباشد قدرت را در مارچ ۱۹٦۳ درآن کشور بدست گرفت .

به اساس قانون اساسی آن کشور در سال ۱۹۷۳ پارلمان مرکب ۱۸٦ عضو نمایندگان ملت رویکارآمد اما درسوریه قدرت اساسی بدست رئیس جمهور میباشد . یک قسمت از اراضی بلندی های جولان درجنگ ۱۹٦۷ عرب واسرائیل از تصرف سوریه خارج گردید . درحرب ۱۹۷۳ یک قسمت از سرزمین های خود راکه توسط اسرائیل متجاوز اشغال شده بود واپس متصرف شد . سوریه در سال ۱۹۷۰ در جنگ که بین عساکر اردن

وفلسطین اما بعمل آمد به کمك مبارزین شتافت که در اثر آن روابط سوریه واردن در ۱۹۷۱ قطع گردید . اما در ۱۹۷۵ روابط آنها دوباره بر قرار شده وهردو داخل پیمان نظامی شدند . سوریه مقادیر زیاد کمك های اقتصادی ونظامی را درمجادله علیه اسرائیل از کشور های عربی بدست میآورد .

معارف ومذهب :

مردم سوریه پیرو دین مقدس اسلام بوده یکعده از عیسویان نیز درین کشور بسر می برند . زبان رسمی آنها عربی است

تانزا نیا

جولیوس نایریری رئیس جمهورتانزانیا

مساحت ۳۶۳٫۷۰۸ میل مربع ، نفوس آن بیشتر از ۱۵ ملیون ، مرکز آن دارالسلام و پول رایج آن شیلنگ میباشد .

جمهوریت تا نگانیکا در شرق افریقـــا جمهوریت زنگبار باهم یکجا شده وجمهوریت تانزا نیا را در ۲٦ ـ اپریل ۱۹٦٤ بوجود آوردند .

جولیوس نایریری رئیس جمهور تانگانیکا بحیث رئیس جمهور کشور جدید التاسیس تانزانیا ورئیس جمهور زنگبار بحیث معاون رئیس جمهور تعیین وانتخاب شدند . درسال ۱۹٦۷ دولت بهاساس پروگرام های اصلاحاتی سوسیا لیزم تمام بانکها وکمپنی های آن کشور را ملی اعلام نموده وزبان سواهیلی را بجای انگلیسی دردفاتر رسمی تانزانیاقانونی تثبیت کرد .

تانزا نیا عضو ملل متحد وعضو کشورهای کامنویلت میباشد .

تایلند

مساحت ۲۰۰٫۱۴۸ میل مربع ، نفوس آن بیشتر از ٤۲ ملیون ، مرکز آن بنکاك و پول رایج آن بات میباشد .

تایلند کشور شاهی است که در جنوب شرق آسیا واقع گردیده و توسط کشور های برما ، لاوس وکمبودیا احاطه شده است . میدان هوائی بنکاك از بزرگترین میدان های بین المللی جنوب شرق آسیا بوده وبحیث بندر بزرگ بحری نیز از آن استفاده میشود .

منابع وصنعت :

جنگلات طبیعی زیادااین کشوررا پوشانیده سالانه یك مقدار بزرگ چوب آن به خارج صادر میشود ، ۷۸ فیصد نفوس این کشور را طبقه زارع تشکیل میدهد .

تایلند پنجمین کشور تهیه کننده مواد خام در جهان بشمار میرود ، معدنیات آهن مگانیزه ، گاز طبیعی آن کشف واستخراج‌شده است .

پیدا وار دیگر آن عبارت از پنبه ، برنج، لوبیا ، شکر ، تنباکو ، جواری ، رابر ،جوت که سالانه یك قسمت آنرا بخارج صا در میکنند .

تاریخ وطرز حکومت :

تایلند از جمله کشور های شاهی جنوب شرق آسیا است . که تحت مستعمره کدام کشور خارجی قرار نگرفته ، در ۱۹۳۵ پراچاد هیوك میخواست کشور را تازمان مرگ از کشته شدن برادرش فومی فول به مرگ احفاد خود در قید تصرف داشته باشد اما عمرش وفا نکرد وتوسط عموزاده‌اش شهزاده اناند بقتل رسید بعد از کشته شدن برا در شی فو می فول به اساس قانون آنکشور به سلطنت رسیده . وبعد ازآن راما قدرت رابدست گرفت‌در۱۹۷۱ جنرال کاتی کاچوان توسط کود تای نظامی برسر اقتدار آمده و در ۱۹۷۵ حکومت ائتلافی تایلند بمیان آمد .

معارف ومذهب :

تعلیمات در تایلند اجباری بوده و ۱۲ پوهنتون ویکعده زیاد مکاتب عالی وثانوی‌در آنجا تاسیس شده است . لسان رسمی آن تای میباشد ، ۹٤ فیصد نفوس آن پیرو دین بودا ، یکعده مسلما نان وعیسو یان درآنجا زندگی میکنند .

تونس

مساحت ۶۳٫۳۷۸ میل مربع . نفوس آن ۷۷۰٫۰۰۰ره ملیون ، مرکز آن تونس وپول رایج آن دینار میباشد .

تونس یکی از متصر فات قبلی فرانسه بوده ودر ۲۰ مارچ سال ۱۹۵٦ استقلال خود را حاصل نمود . این کشور در سا حل مدیترانه وافریقا قرار داشته بین الجزایر و لیبیا موقعیت دارد .

مردمان آن عموما عرب بوده بربرها واروپایی هاهم درآن کشورزندگی میکنند .

منابع وصنت :

پیشه عمومی مردم را زراعت تشکیل‌میدهد حاصلات عمدهٔ آن میوه جات ستر و س زیتون ، انجیر و سبزیجات میبا شد مقادیر زیاد آهن ، فاسفیت ، سرب ، نفت وجست درین کشور استخراج وتولید میگردد .

تاریخ وطرز حکومت :

تونس کشور کارتاژ ها وبرا بر ها وبه

حبیب بورقیبه رئیس جمهور تونس

معاهده تحت تصرف فرانسه قرار گرفت . بعد از سال ۱۹٤۷ بحیث کشور آزاد شناخته شده ودر انتخابات ۱۹٥٦ حکومت بدست حبیب بورقیبه رسید وبحیث صدر اعظم انتخاب گردید . در سال ۱۹٥۷ به اساس فیصله اسامبله رژیم شاهی از کشور برچیده شده وبجای آن جمهوری استقرار یافت وحبیب بورقیبه بحیث رئیس جمهور انتخاب شد .

وی سه مراتب بحیث رئیس جمهور انتخاب شده ، بالاخره به اساس تصویب مجلس ملی آنکشور در سال ۱۹۷٤ تا دوام حیات به حیث رئیس جمهور تونس انتخاب وتعیین شد. تونس عضو جامعه عرب وعضو ملل متحد میباشد .

معارف ومذهب :

اکثریت مردم تونس پیرو دین اسلام اند عربی لسان رسمی آنکشور است .

حیث قلمرو ترکیه در زمانهای قدیم به شمار میرفت در سال ۱۸۸۱ به اساس یک

ترکیه

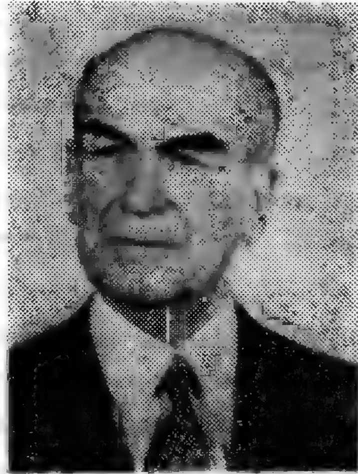
مساحت ۳۰۱٫۳۸۰ میل مربع ، نفوس آن بیشتر از ۳۹ ملیون ، مرکز آن انقره وپول رایج آن لیره میباشد .

۹۰ فیصد نفوس این کشور در قسمت آسیایی آن یعنی اناطولیا بسر میبرند . قسمت های مرکزی ترکیه دارای اراضی وسیع خشک وگرم بوده ، زمستان های سرد و تابستان گرم ، آب وهوای آنرا احتوا میکند.

طویل ترین پل که ازنگاه بزرگی چهارمین پل در جهان میباشد . بر آبنای باسفورس اعمار شده اروپا رابه آسیا وصل میسازد .

منابع وصنعت :

در حدود ٦٤ فیصد نفوس ترکیه زراعت پیشه اند ، حاصلات مهم آن تنباکو ، پنبه ، زیتون ، پشم ، ابریشم ، انجیر ، چهارمغز ومیوه میباشد .

فخری کوروترك رئیس جمهور ترکیه

مقادیر زیاد بوریت ، کروم ومس درترکیه استحصال وتولید میشود ·همچنان از معادن این کشور جست ، سرب ، آهن ، سیماب ، نقره و شلفر بدست می آید .

تاریخ وطرز حکومت :

قبل از حرب عمومی اول درعهده امپراتوری عثمانی ترکیه قلمرو وسیع کشور های سوریه لبنان ، عراق ، اردن ، اسرائیل ، یمن و بحیره ایجن را در تصرف داشت · ترکیه در حرب عمومی اول جهانی با فرانسه واستریا متحد شده ودر نتیجه یکعده از متصرفات خودرا از دست داد · رژیم جمهوری برهبری مصطفی کمال اتاترك در ۲۹ ـ اکتوبر ۱۹۲۳ بمیان آمد · زمانیکه اتاترك رئیس جمهور تعین شد ، ترکیه اداره آبنای دردانیل وبا سفورس را بدست گرفت · قانون اساسی آن در ۱۹۶۱ باروبکار آمدن اسامبله ملی ومجلس سنا تامین شد · در ترکیه رئیس جمهور توسط آرای پارلمان انتخاب میشود و دوام کار آن هفت سال است . ترکیه عضو پیمان ناتو ، سیتو وملل متحد میباشد · ترکیه ۲ر سالهای متمادی با قبرس بر سر موضوع ترکها منازعه دارد ·

مذهب ومعارف :

۹۰ فیصد نفوس آنکشور پیرو دیـــن اسلام اند · تعلیمات ابتدائی وعالی درترکیه مجانی واجباری است ·

یوگندا

مساحت ۹۱ر۱۳٤ میل مربع ، نفوس آن یازده ونیم ملیون ، مرکز آن کمپالا وپول رایج آن شلینگ یوگندا میباشد ·

یوگندا یکی از قلمرو های سابق انگلیس در قسمت شرقی افریقا بشمار رفته وپنجمین کشور صادر کننده قهوه در جهان میباشد . این کشور در نهم اکتوبر سال ۱۹۶۳ آزاد گردید ، یوگندا عضو ملل متحد وعضـــو موسسه اتحاد افریقا وعضو کامنولت میباشد . ملتون ابوتی زمام قیموت را در ۲۲ فبروری

جنرال عیدی امین رئیس جمهور یوگندا

۱۹۶۶ بدست گرفت ، بعدا جنرال عیدی امین در جنوری ۱۹۷۱ رویکار آمد وبحیث رئیس جمهور تعیین شد . عیدی امین در ۱۹۷۶ به حیث رئیس جمهور آنکشور تا زمان حیات انتخاب گردید . نصف بیشتر نفوس یوگندا عیسوی و کاتولیک می باشد. انگلیسی و یوگندائی زبان رسمی آنها است یکعده مردم آنجا پیرو دین مبین اسلام میباشند .

اتحاد جماهیر سوسیالستی شوروی

مساحت ۸٫۶۴۷٫۲۵۰ میل مربع ، نفوس آن ۲۵۴،۳۸۰٫۰۰۰ ملیون ، مرکز آن مسکو وپول رایج آن روبل میباشد .

اتحاد شوروی از جمله بزرگترین کشور های وسیع جهان بوده از ساحل پاسفیک شمالی تابحیرهٔ بالتیک امتداد داشته ،ساحه شمالی آسیا و شرق اروپا را اشغال نموده است ، ازنگاه وسعت یك بر شش حصه کره زمین خاك اتحاد شوروی میباشد . که هر قسمت آن دارای آب وهوائی مختلف بوده ، درشوروی ۲۵۰٫۰۰۰ دریا ودرحدود ۲۵۰٫۰۰۰ جهیل موجود میباشد . از یای مشهور آن دنیپر، دانیوب وولگا الحت ... قابل کشتیرانی میباشد

اتحاد شوروی متشکل از ۱۵ جمهوریت فدرالی که هر یك در قسمت مسایل داخلی خود آزاد میباشند .

قلمرو آن از استونیا لتونیا و لیتوانیا واوکراین آغاز و تا غرب سواحل پاسفیك امتداد دارد. از جانب شمال برزانتا از کنیك تا سواحل بحیرهٔ سیاه بحیرهٔ کسپین سرحدات قزاقستان ، منگولیا ومنچوریا ادامه پیدامکند حصص شرقی وغربی سایبریا باسرك های موتر وخطوط آهن تمدید یافته وصنایع برق وگاز با اعمار بند ها در آنجا انکشاف نموده است . در اتحاد شوروی نظریه خاصیت نظام سوسیالیزم آنکشور، حاصلات آن بدو طرز صورت میگیرد اول دارائی دولت ، دوم دارائی حاصلات کوپراتیف ها، دارائی دولت عبارت اند از معدنیات ، منابع آب ، جنگلات فابریکات ، دستگا های ماشینی ، ریل ، خطوط آهن ، بانکها ، ترانسپورتهای هوایی وبحری ، ومخابرات . دوم محصولات کلخوز ها ، کوپراتیف وکولکتیف ها که

لیونید بریژنف صدر هیئت رئیسه اتحادجماهیرشوروی

نظر به قانون آنکشور تنظیم میشود .

صادرات کشور به شمول بطرول ، آهن فولاد ، اشیای فلزی ، پنبه و غیره میباشد ، در حدود ٦٠ فیصد تجارت شوروی باکشور های سوسیا لستی ۲۵ فیصد با ممالک غرب صورت میگیرد .

تاریخ وطرز حکومت :

اولین حکومت روسیه در قرن نهم در کیف تاسیس شد . در قرن سیزدهم منگو لها کشور را رهبری شهزاده ماسکو وی متصرف شد . در ۱٤۸۰ کشور ازتسلط منگولها رهائی یافت ، پتر کبیر در ۱۷۲۱ ـ امپرا توری بزرگ روسیه را تاسیس نمود . انقلاب ۱۹۱۷ روسیه به رهنمایی ولا دیمیر ایلیچ لنین پی ریزی شد ، تحولات شگرف را از نگاه تغیر نظام در آنکشور بمیان آورد ، لینن بارو یکار آوردن رژیم سو سیا لیزم در اتحاد شوروی خدمات فراموش ناشدنی به آنکشور نمود .

اولین قانون اساسی آنکشور در ۱۹۱۸ تدوین شد ونام این کشور دردسامبر ۱۹۲۲ به اتحاد جماهیر سوسیا لستی شوروی تغییر یافت ، در سال ۱۹۳٦ جمهوریت خودمختار شوروی تاسیس شد . در اتحاد شوروی قدرت تنظیم و داره بدست صد را عظم واعضای آن بوده و ترزی شورای عالی آنکشور مسوول میباشد .

این مقام بلند ترین قدرت قضائی آنکشور را بعهده دارد . اعضای آن برای مدت پنج سال ازسایر موسسات قضائی آنکشورانتخاب میشوند ، یگانه حزب قانونی آنکشور حزب کمونست اتحاد شوروی است ودرچهار سال یك مرا تبه تشکیل جلسه میدهند . این حزب دارای کمیته مرکزی ، رئیس وسایر اعضای کمیته های فرعی است . اعضای حزب کمونست اتحاد شوروی در سال ۱۹۷۳ به چهار ده ملیون وهشت صد هزار نفر میرسید .

معارف :

تعلیمات در شوروی از ۷ الی شهانزده سالگی اجباری ومجانی میباشد . تعداد زیاد پوهنتون های تعلیمی ومکاتب ابتدائی وثانوی وکورسهای متعدد وجود دارد .

در اتحاد شوروی تعدادزیاد عیسویان ارتود کس ومسلمانان زندگی میکنند . اتحاد شوروی عضو موسسه ملل متحد وعضو پکت وارساست .

امارات عربی

مساحت ۳۲٫۲۷۸ میل مربع ، نفوس آن ۶۵۰٫۰۰۰ ، مرکز آن ابو ظبی و پول رایج آن درهم میباشد . اتحاد یه امارات عربی ازجمله کشور های شیخ نشین بوده و آزادی آن از طرف برتانیه در دیسامبر ۱۹۷۱ تامین گردید .

این کشور بین خلیج فارس وخلیج عمان موقعیت داشته وبا کشور های قطر ، عربستان سعودی وعمان همسر حد میباشد .

ابوظبی مرکز آن بوده وسالانه مقدار زیاد نفت ازین جا استخراج وبخارج صادر میگردد ۷۲ فیصد نفوس آن عرب ومتباقی ایرانی ، هندی و پاکستانی میباشند .

برتانیه

مساحت ۹٤٫۲۰۹ میل مربع ، نفوس آن ۵۴ ملیون ، مرکز آن لندن و پول رایج آن کشور پوند میباشد . برتانیای کبیر متشکل از ایرلند شمالی ، سکاتلند وویلز ، جزیره برتانیا بسوی ساحل غربی اروپا و اتلانتیک شمالی افتاده است .

بزرگترین دریای آن تایمز میباشد که بعد از طی ۵۱۰ میل مسافه از منبع خود بطرف بحر شمال سرازیر میشود . برتانیه دارای آب وهوای مرطوب وگرم بوده ومقدار باران آن دریک سال به ٤۱ انچ میرسد .

در انگلستان قدرت بدست ملکه الیزابت دوم ۲۱ اپریل ۱۹۲۶ متولد گردیده ، میباشد شاهدخت الیزابت دوم بعداز مرگ پدرش جارج پنجم پاد شاه برتانیه در دوم جون ۱۹۵۳ به سلطنت انگلیس رسید .

در برتانیه پارلمان قدرت تقنینی آنکشور را بعهده دارد ومتشکل است از دو مجلس یکی مجلس لارد ها که تعداد آن به یکهزار میرسد ، عموما در جلسات عادی ۲۷۰ نفر شان حاضر میباشند ، دوم مجلس عوام که دارای ٦۳۵ عضو میباشد .

علیاحضرت الیزابت دوم ملکه انگلستان

منابع وصنعت :

صنایع وتجارت در برتانیا انکشاف قابل وصف نموده است ، زراعت آنکشور گندم جو ، جواری ، شکر ولبلبو میباشد ، مالداری که ٦۰ فیصد اراضی آنرا اشغال نموده از سرگرمی مردم بشمار میرود .

برتانیه کبیر عضو ملل متحد ، عضو سنتو وسیتو وکشور های مشترک المنافع ، عضو بازار اقتصادی اتحادیه اروپائی است .

برتانیه سالانه مقدار زیاد رابر ، پنبه

سلفر ، پشم و مواد خام را وارد کرده کاغذ تنباکو ، موادکیمیاوی ،ماشین آلات برقی و غیر برقی موتر ، طیاره ، کشتی ، تلویزیون تکه های پشمی ، اقسام منسو جات ،ادویه جات، رادیو رابخارج صادر مینماید .

مذهب و معارف :

یکعده از مردم آن پیرو پرو تستانت و عده زیاد دیگر کامنویلت میباشند .

تعلیمات اساسی ابتدائی از ۷ الی ۱۶ سالگی در برتانیه اجباری و مجانی میباشد اکسفورد وکمبریج از پوهنتون های مشهور کشور بوده که در قرن ۱۳ ــ اعمار شــده است • غیر ازین ها در حدود ٤۰ پوهنتون دیگر در برتانیه وجود دارد •

ولتای علیا

مساحت ۱۰۵٫۸٦۹ مربع میل ، نفوس آن شش ملیون ، مرکز آن اوگاد وگو وپول‌رایج کشور فرانك میباشد •

جمهوریت ولتای علیا که زمانی جـــز متصرفات فرانسه بود ، در غرب افریقا قرار دارد . باکشور های مالی ، نایجیر ، ساحل عاج ، گانا ، شوگوو دا هومی همسر حـــد بوده وقسمت بیشتر نفوس آن در جنوب‌کشور زندگی میکنند .

زراعت ومالداری ۸۰ فیصد پیشه مــردم را تشکیل داده و ۵۰ فیصد محصول مالداری آن بخارج صادر میشود •

ولتای علیا آزادی کامل خودرا در پنج آگست ۱۹٦۰ بدست آورد • این کشور عضو ملل متحد بوده قانون اساسی آن در ۱۹٦۰ تدوین شد . رئیس جمهور ومجلس ملی‌آن کشور را تائید نمود •

یورو گوای

مساحت ٦۸٫٥٤۸ میل مربع ، نفوس آن بیشتر از سه ملیون ، مرکزش مونتو ویدو وپول رایج آن پیسو میباشد • یورو گوای یکی از کشور های کوچك امریکای جنوبی بوده دارای رژیم جمهوری میباشد • ازجمله کشور غنی ازانکاه حاصلات زراعتی درامریکای جنوبی بشمار میرود. وبابرازیل وارجنتایـــن همسرحد میباشد .

۷۰ فیصد اراضی آن زراعتـــی بـــوده و حاصلات آن بر علاوه احتیاجات داخلی بــه خارج نیز صادر میگردد .

تاریخ وطرز حکومت :

یوروگـوای زمانی جـزء از متصـرفــات هسپانیه بوده ودر سال ۱۸۲۵ دارای آزادی کامل گردید بعدا رئیس جمهور اسا مبلـــه ملی ومجالس مقننه آن‌به پایه اکمال رسید.

یوروگوای زمانی جـــزء از متصرفـــات سطح زندگی نهایت بلند جهان میباشد ، که هر نوع خدمات اجتماعی برای افراد آن از طرف دولت تامین گردیده است • مراســـم

مذهبی آزاد میباشد ۰
تعلیمات ابتدائی در کشور مجانـــی و اجباری بوده ۰ زبان مردم هسپا نوی است۰

واتیکان

مساحت ۱۰۸۷ میل مربع ، نفوس آن‌هفت صدنفر . پاپها از ازمنه باستان باین طرف نفوذ روحانی داشته ۰
ساحه تحت حاکمیت پاپ در قرن ۱۹ به ۱٦ هزار میل مربع ونفوس آنها به سه ملیون در قلمرو پاد شاهی ایتا لیا تخمین میگردید این موضوع در قانون سال ۱۸۷۱ ایتا لیا با اضافه حقوق سالانه ششش صد وبیست هزار دالر گنجا نیده شده بود ۰

در فبروری سال ۱۹۲۹ کاردینال کاسپوری صد راعظم موسیلنی شهر واتیکان را آزاد اعلام نمود وبرای پیروان مذهب کاتو لیـــك یك شهر جداگانه را تاسیس نمود ۰ امروز ۸٤ کشور مختلف به شهر واتیکان روابـط سیاسی ونماینده دارند ۰ تنها امریکا درین شهر نمایندهٔ سیاسی . ندارد ۰

وینز ویلا

مساحت ۳۵۲٫۱٤۳ میل مربع ، نفوس آن ۱۲ ملیون ، مرکز آن کارا کاس ، وپول‌رایج آن پولیوار میباشد ۰

وینز ویلا از جمله کشور های امریکای جنوبی بوده ودر سواحل کارابین واتلا نتیك موقعیت دارد ۰ همسایه های آن گیانا ، برازیل و کولمبیا میباشد .

منابع و صنعت :

استخراج معادن ، ماهیگیری ، زرا عـــت وصنعت مصرو فیت های عمده مردم راتشکیل می دهد ونیز ویلاازنگاه تـولیـدات نفـــت پنجمین کشور جهان بشمار میرود ۰
معدنیات آن آهن‌خام ، طلا ،،مس ذغال سنگ نمك ، نیکل ، الماس میباشد که بعد ازنفت بدرجه دوم در صادرات کشور حایز اهمیت میباشد ۰

تاریخ وطرز حکومت :

کولمبوس وقتی برای اولین بارقدم درسر‌ـ زمین امریکای جنوبی گذاشت به جـزایــری پاریا آلانسو دو او جیدا بر خـورد و در ۱٤۹۹ به سرزمین ماریا سیا بویا ووینزویلا رسید ۰ در ۱۸۲۱ این سر زمین تحت نفوذ هسپانیا قرار داشت ۰ وینز ویلا در ۱۸۳۰ بحیث یك کشور جمهوری تاسیس شد و در ۱٦٦۱ صاحب رئیس جمهور ، مجلس سنا پارلمان و قانون اساسی گردید ، این کشور عضو ملل متحد وعضو اتحادیه کشور های امریکا است ۰

معارف و مذهب :

زبان مردم وینز ویلا هسپانوی ومذهـب آنها رومن کاتولیك‌است .تمام تعلیمات‌ابتدائی وثانوی در کشور مجانی میباشد ۰

ویتنام

مساحت ۱۲۶٫۴۳۶ میل مربع . نفوس آن بیش از ۴۲ ملیون ، مرکز آن هانوی وپول رایج آن دانگ میباشد .

ویتنام نصف قسمت شرقی‌جزایر هندوچین را احتوا میکند از طرف شمال به چین ازجانب غرب به کمبودیا ولاوس واز طرف شرق و جنوب به‌بحر جنوبی چین ارتباطمیگیرد شهر های تاریخی وعلاقه های مشهور آن تونگین ، انام، سیگون، هانوی، دانفونگ، هونانگ میباشد .

منابع وصنعت :

زراعت پیشه اکثریت مردم را تشکیل میدهد . بخصوص زرع برنج که خوراك اساسی مردم آنجا میباشد نیشکر ، جواری شکر، کچالو ، قهوه ، چای ، پنبه، تنباکو ، چوب وزابر ازحاصلات مهم آن به بشمار میرود .

مقادیر زیاد ذغال سنگ از قسمت های شمالی این کشور بدست می آید . آهن بوکسیت ،منگانیز ،کرومیت، ازجمله پیداوار معدنی ویتنام میباشد .

تاریخ وطرز حکومت :

ویتنام یك کشور باستانی بوده اولین بار توسط ویت مردمان مرکزی چین کشف گردید بعدا در ۹۳۹ پیش ازمیلاد چینائی ها آنرا به تصرف خود در آوردند در ۱۹۴۰ جاپان آنرا اشغال نمود در زمانیکه این کشور تحت تصرف اجانب بود ، گروه مبارزین برهبری هوچی مین مفکوره آزادی در این کشور به میان آمد . در آگست ۱۹۴۵ گروه مبارزین امپراتوری بودائی را در انام سر نگون کردند . قوای اتحاد ملی فرانسه را در دین بین فو درسال ۱۹۵۴ شکست داد که‌به تعقیب آن موافقتنامه اعلام آتش بس در ۲۱ جولای ۱۹۵۹ در ژنیو به امضاء رسید که به اساس آن دو ویتنام ازهم درقسمت های دریای بین مجزا گردید .

بعد از اینکه قوای فرانسوی خاك آنجا را ترك گفتند ویتنام شمالی تحت قوای کمونست قلمرو ۶۲ هزار میل مربع را باهفده ولایت و ۱۳ ملیون نفوس که مرکز آن هانوی بود. به تصرف در آورده هوچی مین بحیث رئیس جمهور ویتنام شمالی تعین گردید . ویتنام جنوبی متشکل از ۳۹ ولایت وساحه ۶۵ هزار میل مربع بوده ونفوس آن بالغ به ۱۲ ملیون میگردید . مرکز آن شهر سیگون بود .

در ۲۶ ـ اکتوبر سال ۱۹۰۰ نیگو دین دیم صدرا عظم ویتنام جنوبی جمهوریت را در آنکشور اعلام وخود بحیث رئیس جمهور زمام امور رابدست گرفت .جمهوریت دیموکراتیك ویتنام شمالی در ۳۱ دسامبر ۱۹۵۹ تحت رژیم سوسیا لیزم برهبری هوچی مین تاسیس گردید وهوچی مین در ۱۵ جولای ۱۹۶۰دوباره بحیث رئیس جمهور آنکشور تعین وانتخاب شد. این شخص از سال ۱۹۴۵ باین طرف

رهبری گروه های مترقی وپیشرو کشوررا بعهده داشت ودر سوم سپتامبر سال ۱۹۶۹ وفات یافت .

ویتنام شمالی از سال ۱۹۵٤ باین طرف آرزوی ادغام هر دو ویتنام را به سر مـی پرورانیدند گروه وطنپرستان ویتنام جنوبی بر ضد دولت مبارزات پی‌گیری راآغاز کردند در ۱۹٦۳ در کودتای که‌در آنکشور صورت گرفت رژیم دیم سقوط کرد . بعد از یـک سلسله کودتا ها نیگوین وانتیو در ۱۹٦۷ بحیث رئیس جمهور تعین‌شد در۱۹٦٤ امریکا حملات هوائی خودرا تا داخل قلمرو ویتنام شمالی برای سرکوبی مردم آنجا ادامه داد . در سال ۱۹٦۹ تعداد عساکر امریکائی کـه شامل ساحه عملیات جنگی در ویتنام بودند به ٥٤۳۰۰۰ نفر میرسید .

در سال های ۱۹۷۲ و ۱۹۷۳ عملیـات هوائی امریکا بر قلمرو های ویتنام تقلیل یافت ، در ۲۷ جنوری سال ۱۹۷۳ موافقتنامه درپاریس امضاءگردید که‌به اساس آن اعلام آتش بس ورویکار آمدن‌یك صلح شرافتمندانه توسط امریکا وویتنام شمالی وقوای اتحادملی ویتنام جنوبی منظور وقبول گردید . درسال ۱۹۷٥ قوای اتحاد ملی ویتنام جنوبی یکمك سر بازان غیور آنکشور بصوب سیگون حمله نموده وشهر را در ظرف چند لحظه محدود اشغال نموده ورژیم تیورا سر نگون کردند . درین وقت بقا یای عساکر نظامی امریکا که ازبام سفـارت امریکـا در سیگـون تـوسط هیلی‌کوپترازخاك ویتنام خارج شدند .

رهبران نظامی وشـورای انقـلابی قـدرت رابدست گرفتند بعدا اتحاد به هر دو ویتنام تکمیل وبحیث عضو ملل‌متحد پذیرفته شدند. تعداد تلفات امریکا در جنگهای ویتنـــام ٤٦٫۰۷۹ نفر از ویتنام جنوبی ۲۰۰٫۰۰۰ نفر تعداد تلفات کشور شامل جنگ ۲۲٥ر٥ نفر اشخاص بیگناه غیر نظامی که به قتل رسیده اند ، تعداد شان بیك ملیون میرسد . تعداد تلف شده گان مبارزین ویتنام جنوبی‌به‌پیش از شش ملیون نفر بالغ میگردد .

هردو کشور تحت نام جمهوریت سوسیالستی ویتنام در ۲ جولای سال ۱۹۷٦ باهم متحـد گردید ند ، تان دك تانگ بحیث رئیـس جمهور وفام وان دونگ بحیث صدرا عـظم جمهوریت جدید التاسیس ایفای وظیفه‌میدارند

مذهب ومعارف :

مردم ویتنام اکثرا پیرو مذهب تاویزم و بودیزم میباشند .مذهب رومن کاتولیك‌نیز پیروان زیاد دارد .

درین کشور مکاتب زیاد تاسیس شده زبان آنها پوپ چینائی ، مونتا گنارد میباشد .

زبان های انگلیسی وفرانسوی هم مورد استعمال قرار میگیرد .

ساموای غربی

مساحت ۱۱۳۳ میل مربع ، نفوس آن ۱۶۰ هزار ،مرکزآن آپیاوپول رایج آن‌تاتامیباشد ساموای غربی در جنوری سال ۱۹۶۲ آزاد گردید در سال ۱۸۹۹ بحیث مستعمره‌جرمنی بسر میبرد بعدا نیوز یلند آنرا متصرف شد خاك های آن حاصل خیز بوده حاصلات عمدهٔ آن قهوه ، ماهی ، کوکونات ، کیله میباشد. عربستان موقعیت دارد .

جمهوریت عربی یمن

مساحه ۷۵٫۲۸۹ میل مربع ، نفوس آن بیش از شش ونیم ملیون ، مرکز آن سنا و پول رایج آن ریال میباشد . جمهوریت یمن کشور باستانی در کنار بحیره سرخ وجزیره عربی موقعیت دارد ۰

منابع و صنعت :

در سطوح مرتفع الجبال قهوه ، پنبه ، ارزن ، میروید ، نفت قسمت بیشتر عواید آنرا تامین می‌کند. یمن‌که روزی بحیث‌کشور، سبا کشور ملکه حضرت سلیمان نامیده میشد در سال ۱۹۱۸ استقلال خودرا از ترکـــان عشمانی بدست آورد ۰ امام احمد از ســـال ۱۹٤۸ ـ ۱۹٦۲ تا هنگام مرگ درین کشور زمام امور را بدست داشت یك گروه انقلابی به رهبری جنرال عبد الله السلال رژیـــم جمهوریت را در آنکشور تاسیس وخود بـــه حیث رئیس جمهور انتخاب گردید ۰ وارث امام احمد بنام امات محمد البدر بطرف کوها رفت ودر آنجا با یکدسته از مردم قبایـــل یکجا شد وجنگ های داخلی یمن را آغازنمود مصر ،حکومت برسراقتدار وعربستان سعودی ریاست های آنکشور را حمایه میکردند ۰این عملیات در سال ۱۹٦۷ که جنگ بین اعراب واسرائیل در گرفت خاتمه یافت ۰

عبد الرحمن از یانی در ٥ نوامبر ۱۹٦۷ ضمن یك کود تای نظامی قدرت رابدســت گرفت وبعدا بحیث رئیس دولت تعین شد ۰ جنگ بین جمهوری خواهان وقوت های‌مخالف در آن کشور دوام داشت ۰ ادامه مخاصمات به اساس موافقتنامه که بین عربستان سعودی وجمهوریت یمن بعمل آمد خاتمه یافت ۰

به اساس آن به یکعده از ریالست هـــا اجازه داده شد ، تا در پست های دولتـــی مقرر شوند ۰

بعد از آن در سال ۱۹۷۲ و ۱۹۷۸ بعضی تصادمات بین جمهوریت دیمو کراتیك مردم یمن درین‌کشور بوقوع پیوست در ۱۳جنوری ۱۹۷٤ یك گروه نظامیان طی کودتای بـــه رهبری ابراهیم الحمیدی قدرت را به دست گرفت اکنون این کشور توسط ۷ نفر از اعضای شورای نظامی اداره میشود ۰ یمـــن عضو ملل متحد وعضو جامعه عرب میباشد ۰

جمهوریت دیموکراتیک یمن

مساحت ۱۱۲،۰۰۰ مربع میل ، نفوس آن بیش از یکنیم ملیون ، مرکز آن عدن وپول رایج آن دینار میباشد ·

این کشور در ۳۰ نوجنبر ۱۹۶۷ بحیث جمهوریت مردم یمن جنوبی تاسیس گردید یمن جنوبی بعد از ۱۲۹ سال که تحت استعمار برتانیه به سر میبرد ، در ۳۰ نوامبر ۱۹۷۰ نام خود را باسم جمهوریت دیموکراتیک مردم یمن اعلام نمود ·

طوریکه در تورات ذکر شده عدن بندر بزرگ تجارتی بین شرق وغرب بخصوص ابریشم میباشد · در سال ۱۹۷۱ و ۱۹۷۲ تصادمات سرحدی بین هر دو یمن صورت گرفت که بعدا به اساس میانجیگری کشور های عربی خاتمه پذیرفت ·

یوگوسلاویا

جوزف بروز تیتو رئیس جمهور یوگوسلاویا

مساحت ۹۸،۷۶۶ مربع میل ، نفوس آن بیش از ۲۱ ملیون ، مرکز آن بلگراد وپول رایج آن دینار میباشد ·

جمهوریت سوسیالستی فدرالی یوگوسلاویا کشور کوهستانی وپر از جنگل بوده ۲۶فیصد اراضی آن را زمین های پست وهموار احتوا میکند · چهار اطراف آنرا کشور های ایتالیا اطریش ، هنگری ، رومانیه ، بلغاریه ، یونان والبانیا احاطه نموده است . جمهوریت فدرالی دارای شش جمهوریت های دیگر از قبیل سربیا کروشیا ، سلوفنیا ، مونتینگیرو ، بوسینا ارزکوینا و مسیدونیا میباشد ·

منابع وصنعت :

۵۰ فیصد نفوس آن زراعت پیشه اند حاصلات مهم آن گندم ، جو ، جواری ، تنباکو ، میوه جات ، شکر ، لبلبو و پیداوار معدنی آن ذغال سنگ ، آهن ، مس ، کروم منگانیز ، المونیم ، سرب ، نمک و بوکسیت میباشد · دولت در اوائل ۱۹۶۵ پروگرام های وسیع را بغرض بلندبردن مولیدات کارخانه جات ورقابت با امتعه خارجی رویدست گرفت که نتایج آن در چند سال اخیر امید بخش

است . یوگو سلاویا روابط تجارتی آزاد با کشور های اروپا ، اتحاد شوروی وغیره دارد

تاریخ وطرز حکومت :

منطقه سر بیا از سال ۱۳۸۹ تحت تسلط ترکها قرار داشت وبه اساس موافقه سال ۱۸۷۸ برلین آزاد گردید بعد از جنگهای بالقان در ۱۹۱۳ ساحه کشور با یکجا شدن مسید وینا وسر بیا وسیع گردید. زمانیکه فرانسیس فردیناند وخانمش در سال ۱۹۱٤ درایالت سرا جیفو به قتل رسید ، استریا با ارسالی قوا درین قسمت اولین جنگ‌جهانی را ۱۹۱٤ – ۱۹۱۸ شعله‌ور ساخت .

بعد از انقراض دولت های هنگری واستریا پادشاهی سرب هاازاتحاد کروتزسلوانی ها بایکجا شدن ایالات سا بقه کروشیا از زگوینا بوسینا ، سلوانیا ، بمیان آمد . در عهد پسر اول شاه سر بیا ، نام این کشوربه یوگوسلاویا مسمی گردید . درحرب عمومی دوم جهانی زمانیکه جرمنی ها به این کشور حمله آور شدند شهزاده پسر دوم به لندن پنا هنده شد . پاریتزان های یوگو سلاویا برهبری جوزف بروز تیتو به مبارزات شان علیه جرمنی ها ادامه دادند . آلمان ها در ۱۹٤٤ ازین کشور خارج ساخته شدند . در ۲۹ نومبر سال ۱۹٤٥ جمهوری یوگو سلاویا برهبری تیتو اعلام شد . یوگو سلاویا توسط رئیس جمهور اداره شده دارای پارلمان و صدراعظم واعضای کابینه میباشد .

معارف و مذهب :

تعلیمات در یوگو سلاویا مجانی واجباری است زبان‌رسمی آنهاسلاو مذاهب ارتودوکس رومن کاتولك واسلام در آنکشور مروج‌است.

زایر

مساحت ۲۰۵٫۶۳ میل مربع ، نفوس آن ۲٤ ملیون ، مرکز آن کینشا سا ، پول رایج آن زایر میباشد .

جمهوریت دیمو کراتیك کانگو در اکتوبر ۱۹۷۱ باسم زایر مسمی گردید این کشور در قسمت استوائی افریقا موقعیت دارد .

دریای زایر که از طویلترین دریا های جهان به شمار میرود بعد از آبیاری حصص مختلف این کشور در جنوب اتلانتیك سرازیر میشود .

منابع وصنعت :

زایر دارای معدنیات متنوع بوده ۷ فیصد مس ٦۷فیصد کوبالت‌جهان‌را در۱٦۷۳استحصال الماس ، طلا ، نقره ، آهن ، مینگانیز ، جست ، یورانیوم، رادیوم‌از پیداوارمهم‌معدنی‌آن به‌شمار میرود. ازفیوض بارانهای حاروی قسمت بیشتر کشور را جنگلات غلو احاطه نموده ، حاصلات نباتی آن کیله ، قهوه ، کشمش ، رابر ، برنج ، نیشکر میباشد .

تاریخ وطرز حکومت :

لیوپو لد دوم شاه بلجیك در ۱۸۷٦ یك عده از افراد رابرای کشف کانگوبه جنوب آنکشور فرستاده وبعدا بلجیك آنکشور را تحت استیلای خود درآورد ، در کنفرانس

جوزف موبوتو رئیس جمهورزایر

۱۸۸۵ برلین کانگو بحیث یك ایالت آزاد شناخته شد وایوپو لد بحیث پادشاه آنکشور تعین شده رقابت بعضی از دسته های مختلف بالای موضوع را برتوجه منابع بین المللی را بخود جلب نمود . در سال ۱۹٦۰ کانگو بلجیم ، باهم موافقه کردند ، که این کشور بحیث یك‌ملت آزاددرآید، ودر انتخابات آزاد که درآنکشور بعمل آمد پاتریس لوممبا در ۲۱ جون همان سال بحیث صدراعظم انتخاب

شدوکابینه ائتلافی را بمیان آورد ، توجه یکعده اروپائیان باین طرف جلب شده و توشمبو از ایالت کتانگا او مقام ریاست در ۱۱ جولای کناره گیری کرد . درین موقع اوضاع در کانگو بوخامت گرائیده شورای امنیت در آگست ۱۹٦۰ از بلجیم تقاضا کرد تا عساکر خودرا از کانگو خارج نموده وجای آنرا عساکر صلح ملل متحد بگیرد رئیس جمهور کاسه وبو لوممبا را از صدارت برطرف نمود لوممبا برای احراز قدرت دست به مبارزه زد ودر فبروری ۱۹٦۱ از طـرف مخالفین ، لوممبا بطور فجیع بقتل رسید عساکر ملل متحد کانگو را ترك نمودند ودر دسامبر ۱۹٦٤ جمهوریت مردم کانگو در ستانلی‌ویل تاسیس شد . در ۱۹٦۵ جنرال جوزف موبوتو به حیث رئیس جمهور تعیین شد . این شخص نام لیوپو لویل را به کینشاسا تبدیل نمود ودر ۱۹۷۰ برای هفت سال بحیث رئیس جمهور انتخاب شد .

معارف و مذهب :

نفوس آن عموما از نسل بانتو ترکیب‌شده اند ، درین کشور درحدود ۹ ملیون عیسویان بود وباش دارند فرانسوی زبان رسمی آنها بوده ودارای سه پوهنتون بزرگ میباشد .

زمبیا

مساحت ۲۹۰٬۷۲٤ میل مربع ، نفوس آن چار ملیون ونهصد هزار ، مرکز آن لوساکا وپول رایج آن کوچه میباشد .

جمهوریت زمبیا یکی از کشور های محاط به خشکه افریقای مرکزی به چهار سرحد توسط زایر ، تانزانیا ، ملاوی ، موزمبیق ،

رودیشیا ، بوتسوانا ، انگولا احاطه شده است.

یک قسمت عمده این کشور را سطوح مرتفع وجنگلات غلو احاطه نموده که برای چرانیدن حیوانات مساعد میباشد . معدنیات آن عبارت اند از مس ، جست ، سرب، سمنت وغیره همچنان طلا و منگانیز …

قانون اساسی جدید آنکشور در سال ۱۹٦۳ تدوین گردید وکینت کاوندا بحیث صدراعظم زمبیا انتخاب گردید ودر ۲٤ اکتوبر سال ۱۹٦٤ بحیث رئیس جمهور آنکشور تعین‌شده وزمبیا کشور آزاد جمهوری در چوکات کشور های کامنویلت عرض اندام نمود . بعد از اینکه حکومت تبعیض طلب سفید پوستان رودیشیا در ۱۱ نوامبر ۱۹٦٥ اعلام آزادی نمودند ، روابط این دو کشور به تیره گی رسید وتا امروز همچنان این روابط بین‌آنها ادامه دارد .

جمهوریت جیبوتی

در آخرین لحظاتی که صفحات (کشور های جهان) زیر چاپ می رفت، کشورجدیدالتشکیل دیگری بنام جمهوریت جیبوتی درقارهٔ افریقا به آزادی خویش نایل آمد .

جیبوتی که مدت یکصدو پانزده سال تحت تسلط فرانسه قرار داشت بالاخره پس از نیمهٔ شب۷سرطان ۱۳٥٦بهآزادی کامل خود از تسلط فرانسه نایل گردیده و بنام جمهوریت جیبوتی در جملهٔ ممالک افریقا عرض اندام نمود .

جمهوریت جیبوتی که قبلا بنام سومالی‌لند فرانسوی یاد می کنند در جولائی سال ۱۹۷٦ به نام آفاروایسا مسمی گردید .

این کشور با حبشه وسومالیه همسرحد بوده وتنگه باب المندب آنرا از یمن جدا می سازد .

حسن جولید اولین رئیس جمهور جمهوریت جیبوتی متعلق بافراد قبیلهٔ عیسا میباشد که در پارلمان جدید آنکشور سی وسه چوکی داشته وسی چوکی به آفارهامتعلق می باشد اقلیت های عرب نیز در پارلمان جیبوتی دارای دو چوکی استند .

حسن جولید رئیس جمهور جیبوتی

اتحاد ، صلح وتساوی حقوق خطوطاساسی مشی دولت جدید التاسیس جیبوتی راتشکیل داده وحسن جولید بحیث اولین رئیس جمهور زمام امور رابدست گرفت .

جمهوریت جیبوتی درحدود۲۳هزارکیلو متر مربع

مساحت و باساس احصائیه سال ۱۹۷۳ دارای سه صد هزار جمعیت میباشد.
و پول رایج آن فرانك جیبوتی است ۰
شهرجیبوتی دارای ۱۲۵ هزار جمعیت بوده
مردم جیبوتی عموما به شغل مالداری و زراعت اشتغال داشته بصورت کوچی ونیمه کوچی زندگی دارند ۰کشور دارای آب وهوای گرم وسوزان وصحرا های لامزروع میباشد.
از صنایع جز چند فابریکه کوچك چیزی دیگری وجود ندارد ۰
قهوه، خرما ونمك طعام از تولیدات آن میباشد ۰ ماهی گیری نیز پیشهٔ مردم میباشد چرم و پوست از جملهٔ اقلام صادراتی جیبوتی است ۰
در جیبوتی تازه به تفحص و استخراج گاز دست زده شده است ۰
میدان هوائی بین المللی جیبوتی یکی از میدان های مهم تجارتی بوده ومخصوصا بعدازبسته شدن کانال سویز در سال ۱۹٦۷ دارای اهمیت زیادی از نظر ترانزیت اموال تجارتی گردید ۰
ترانزیت اموال تجارتی و قهوه ازحبشه نقش مهمی درعایدات ترانسپورتی این کشورداشته که عاید سر شاری ازین مدرك بدست می آورد ۰

نظری به سیر قانون گزاری در افغانستان

مقدمه :

قبل ازآنکه در اصل موضوع داخل صحبت گردیم قابل تذکراست که :

علم قانون ازجمله علوم اجتماعی است که درمورد ارتباطات مختلفه مردم ، چه این ارتباطات درساحه امور عادی قرارداشته باشد یااینکه به تهذیب نفوس افراد اتکاء نماید بحث می‌کند . ولی بصورت عام، موضوع علم قانون ، حقوق ووظایف افراد اجتماع بحیث اعضای هیئت اجتماعی احتوا نموده سلطه عامه راکه ازاختصاصات علم قانون پنداشته میشود توضیح میکند . روی تعریف متذکره، علم قانون چگونگی نظام اجتماعی را درسه مرحله یعنی عصرحاضر، ماضی وآینده بحث می‌کند باین ترتیب :

۱ـ تحلیل قانون ازنگاه عصرحاضر علاوه **ازآنکه‌چگونگی تسوید، تعدیل‌واصلاح قوانین** موجوده راحاوی بود ، شر احکام موادقانونی رامتضمن است که مطلب اخیر رابنام بحث تفصیلی درساحه فروع قانونی‌میتوان یادکرد.

۲ـ بحث درمورد وضع قانونی درگذشته. **حاوی‌مطالبی‌است‌که درپیرامون نشرات شرائع** قدیمه روشنی افگنده ، چگونگی تکوین نظام ومبادی قانونی وبالاخره تطورات آن رادرخلال عصرهای آینده موردبحث قرار میدهد تااینکه سیراین مبحث بعصرکنونی منتهی میشود که این مطلب رابنام بحث تاریخی علم قانون میتوان مسمی کرد .

۳ـ مبحثی راکه علم قانون به منظورحمایت وبهبود وضع اجتماعی وفردی اجتماعات آینده عنوان قرارداده وچگونگی رفع قصور قانو ن وضعی رابه منظور تامین اصلاحات آینده در اموراجتماعی مورد بحث قرار میدهند بنام‌علم تشریح یاد کرده اند . دراینجالازم است تا«قانون» رانیز تعریف کرد .

علما متفق اندکه : قانون عبارت است از مجموعه قواعدی‌که تنظیم روابط اجتماعی را بعهده داشته، مردم راوادارمی گرداند تا از اوامردولت پیروی نمایند ودولت راحق میدهد تا طبیق قانون رابعهده داشته وجهت تطبیق آن عندالاقتضاء بقوه متوصل گردد .

ازتعریف متذکره چنین مطلبی میتوان حاصل کردکه : دولت حق دارد جهت تطبیق احکام قانون بقوه متوصل گردد تااحکام قانون برای تنظیم روابط افر اد **مفید باشد وبدین ترتیب در صورتی که قانون** مویده نداشته ودولت نتواند به تطبیق قانون بالقوه حصه گیرد، در این صورت قانون جزسلوکی بیش نخواهد بود آنهم سلوك غیرالزامی یااینکه فقط قانون شکلی خواهد داشت چون شکل قواعد اخلاقی، ازهمین جا است که درتعریف قانون سلطه عالی را جهت تطبیق احکام قانون گنجانیده اند .

اینکه گفته میشود: قانون در کدام عصر

ارائه کرد، جزاینکه بایك نگاه مختصر از لابلای تاریخ قرون اولی این حقیقت تقدیم گردد .

جمیع قوانین وموبداتیکه درجهت بقـای عدالت وتنظیم امور اجتماعی بکار برده شده است اتکاء به عرف وعادات آن زمان داشته است، عرف وعادات بسیط که ازساده ترین حیات اجتماعی منشاء می‌گرفت ازهمین جاست که «نظام خانواده» رادراجتماعات ابتدائی بنام «شبیه نظام قانونی» یادکرده اندکه ایـن نظام ازفطرت وغریزه بقاء وحب عیش منبع گرفته است وممثل تطبیق این نظام همانـا رئیس فامیل پنداشته می شدکه رویمقررات خاص خودبه‌تطبیق این نظام می پرداخته‌است وروی همرفته ، عادات وعرف آنها نیز روی همین اساس بصورت نظام شکل گرفته است. ولی این نظام به‌مرورزمان مطابق این قاعده که «حق برای‌زوراست» توسط رؤسای قبایل تطبیق میگردید تااینکه باتوسعه وانکشاف حیات مدنی وتکامل زیست باهمی روابـط ومناسبات بین افراد اشکال پیچیده تری را اختیار نمود وهمدوش آن فکرقانونی نیزتطور نمود، ولی هنوزهم شرایعی وجود دارد کـه باوجود تطور طرززندگی پیروان آن بهمـان حالت اولی خودقرار داشته وچون شریعـت هندی هیچگونه اصلاح وتعدیلی درآن صورت نگرفته است کـه روی این اصل اجتماعات بشری ازنگاه تطور قانونی بدودسته تقسیم شده میتواند .

۱ـ اجتماعات متطور وپیشرفته که قانون وفق ظروف واحوال اجتماعی آنها بصـورت مستمرتطور کرده است .

۲ـ جوامعی‌که ازنگاه قانون گزاری جامـد وراکد بوده ونظام اجتماعی آنهاباوجود اینکه پله های تمدن راپیموده اند بصورت ابتدائی وبهمان حالت اولی باقیمانده است ونظام‌آنها اززمانی به زمان دیگربدون اصلاح وتعدیـل انتقال یافته است . وقتی سیرقانونی جوامع پیشرفته ملاحظه گردد، این مطلب واضـح می‌گرددکه عرف وعادات باامتزاج قانونی الهی قرون متوالی زاطی نموده است تا اینکـــه باتشکیل دولت هاتغییر وتنظیم مهمی درآنها رونما گردیده . طوریکه متکی باتشکیل دول اکثرازهم‌متباین بوده ولی بصورت کلی‌شرائع کنونی تحت شعاع سه شریعت بزرگی قرار دارندکه عبارت انداز :

۱ـ شریعت لاتینی یاقانون رومانی .
۲ـ شریعت‌انگلوسکسون یاقانون‌انگلیسی.
۳ـ شریعت اسلامی .

تاجائیکه تاریخ شرائع متذکره مـلاحظـه می‌گردد هریك ازشرائع متذکره دریك محیط خاص تنمیه گردیده وبعد به ساحات دیگـر نفوذ نموده ودرمحیط های متعدد راه کشـاده است مثلا شریعت اولی درجهان اروپـایی و شریعت دومی‌دردنیای انگلوسکسون وشریعت سومی درجهان اسلام ولی بااینهم طوریکـه درممالك اسلامی روبه تسریع می‌گذارد . قبلا اشاره گردید این شرائع بزرگ درمراحل

مختلف، روبانکشاف وتوسعه وتطور گذاشته ووفق حالات اجتماعی جدید درفروعات خـود تغییر شکل نموده، نهضت قانون گذاری در حوالی قرن ۱۸ ابتداء درکشورهای غـربـی شروع‌گردیده ودرعین زمان روحیه قانونگذاری درممالك اسلامی روبه تسریع میگذارد

سیرقانون گذاری در افغانستان :

تاجائیکه معلومات اجـــازه میدهد سیـر قانون‌گذاری قبل ازاسلام درافغانستان آنقدر هاواضح نبوده ولی دلایل وشواهد موجـود است‌که آریائیها دارای عرف وعادات اصیل بوده که بعداززمانی دارای نظام رسمی‌ومدرن گردیده اند و آنها توانسته بودند تا نظام اجتماعی ودینی خودرا درپوست آهوبنویسند که اکنون نظامات مذکور رامیتوان بنام زند- زنداوستایادکرد وازویداوریك ویدا نام برد وایزه خودنشان آینده آنست که آریائیهاخود ازجمله اقوام مترقی باشندگان عرصه خـود بوده‌اند ، نظامی جهت تنظیم زندگی فـردی واجتماعی خودبدست داشته اندکه کاملتر و مترقی ترازنظام ابوت وحکم به زور بوده‌است که روی همرفته درزمان زردشت بر عبادت اسلاف خط بطلان کشیده میشود وتضامـــن عایلی ونظام ملکیت را اساس می گـذارند وخداپرستی خدای یگانه از «نیمروز» که‌مرکز سیستان وجایگاه زردشت است بهمه اکناف دور ونزدیك پخش می گردد .

کتب اوستاوزند اوستا، ویداوریك ویـدا وتعلیمات عالی زردشت که برخی از علماء آنرا آسمانی میدانند، وجود فکرهٔ قانونی را بصورت حکم الهی درین سرزمین ثا بـــت می‌گرداند واضح‌می‌گرددکه مصدر نظام‌اجتماعی قبل ازاسلام وحتی درزمانهای خیلی دورالهی بوده‌که ازطرف رجال دینی وحکومت به مردم رسانیده میشد وحل وفصل قضایا باساس احکام الهی صورت می‌گرفت . روی همرفته طوریکه قبلا اشاره شد عرف وعادات نیز در نظام اجتماعی الهی مزج گردیده وصبغهٔ‌دینی رابخود گرفته بودکه حتی تاکنون رواسب آن بنام «روغه» و «تیژه» بین اقوام موجوده مانفوذ دارد .

وقتی دین اسلام درزمان خلیفه دوم (رض) وارداین سرزمین می‌گردد شریعت اسـلامی روی همرفته جاگزین نظام اجتماعی محیط ما گردیده تااینکه علماء ومحققین ما توانستند درتعمیم تشریع اسلامی سهم‌بارزداشته باشند وبااین ترتیب دیده میشودکه تاریخ تشریع اسلامی به چهارمرحله چنین تقسیم میشود :

۱ــ عصرتاریخی‌که این دوره قبل ازورود اسلام باین سرزمین است .

۲ــ صدر اسلام‌که صدر تکوین است وآن عبارت است ازمرحله اولی برای شریعـت اسلامی که ازظهوراسلام الی نهایت خلافـت امویها دوام می‌کند ودرین خلال مصادرتشریع واصول آن پایه گذاری می‌گردد .

۳ــ عصرائمه ودوره علمی‌که ایـــن دوره شامل خلافت عباسی بوده ودرین مدت اصول فقه تدوین می‌گردد واحکام شرعی تنظیـــم

میشود .

٤ـ عصر متاخرین یادوره تقلیدکه ازاواخر دولت عباسی شروع گردیده الی سقوط بغداد (٦٥٦هـ) بدست مغولی هاانجام می‌گردد .

قانون گذاری درافغانستان قبل ازدهه دوم قرن بیست وحتی اززمان عصر سلطان محمود بروفق اقتضای عصر وتطور اجتماعی بەمفهوم تدوین فتاوی هاومقررات شروع ودرین عهد است‌که انجمن علماء به تدوین‌احکام ومقررات می پردازند فتاوی سلطانی‌که دارای چندهزار مسئله فقهی بوده وشخصی محمود آنراتدوین نموده است ، روحیه قانون‌گذاری رادرساحات اجتماعی و فروع مسایل ثابت می گرداند. ولی بعدازآن تاریخ این موضوع درافغانستان روبضعف گذاشته ولی پیش ازحصول‌استقلال سیاسی دردهه دوم قرن بیست همزمان باریفورم حقوق درترکیه وایران اقدام وسیعی درتدوین قوانین بعمل آمداماشواهد ضرورت مفکوره واقدام محدود ریفورم رامیتوان در سالهای ماقبل ازآن درقرن (١٩) در زمان سلطنت شیرعلی خان وامیرعبدالرحمن خان سراغ کرد امیرموصوف علاوه برتنظیم بعضی مسایل مربوط به ازدواج ابراز امید واری می نماید تاملت افغان به آن مرحله‌ازانکشاف نایل گردد‌که به پیروی ازممالك مترقی خود قوانین خویش راتدوین نماید .

درزمان سلطنت امیرحبیب الله خان قانون حکام وقسمتی ازمسایل نامزدی ، عروسی وختنه‌سوری تدوین‌گردید وکتاب سراج‌الاحکام درفقه بحیث مرجع قضائی تدوین شد .

پس ازحصول استقلال سیاسی تحت قیادت اعلیحضرت امان الله خان غازی که ریفورم حقوقی راشرط انکشاف کلتوری ، واقتصادی میدانستند به پیمانهٔ وسیع تدوین قوانین که از نگاه متن باشریعت موافق بود. چنانچه تصادیق علمای جید آنزمان‌مویدآنست وازنگاه شکل باموازین ممالك مترقی جهان مطابقت داشت تدوین گردید، تعداد این قوانین‌که بنابررعایت روحیه طبقات‌محافظه‌کار وقت بنام نظامنامه یادمی شد از ٧٧نظامنامه تجاوز میکندکه اینك ازنظامنامه های مذکور تحت عنوان فصل اول ذکرمی کنیم :

فصل اول :

نظامنامه ها (قوانین) افغانستان :

نظامنامه مالیه	اول حمل ١٢٩٩
نظامنامه نشانهای ذیشان دولت علیه‌مستقله افغانستان	١٢٩٩
نظامنامه اخذ رسوم گمرك	اول حمل ١٣٠٠
نظامنامه داك خانه	٩ سنبله ١٣٠٠
لایحه تخفیف عبارات القاب	١٣٠٠
نظامنامه جزای عسکری	١٣٠٠

نظامنامه کارگزاری مالیه	۱۳۰۰
نظامنامه نکاح عروسی ختنه سوری	۱۳۰۰
نظامنامه البسه عسکری	دلو ۱۳۰۰
نظامنامه تقسیمات ملکیه افغانستان	
نظامنامه حاضری	حمل ۱۳۰۱
نظامنامه تذکره نفوس	حمل ۱۳۰۱
نظامنامه مراسم تعزیه داری	۲۰ حمل ۱۳۰۱
نظامنامه تعمیرات دولت	سرطان ۱۳۰۱
نظامنامه تقاوی تجاریه	اول قوس ۱۳۰۱
نظامنامه بودجه عموم	اول قوس ۱۳۰۱
نظامنامه خزانه جات دولت	اول قوس ۱۳۰۱
نظامنامه زراعت للمی	اول قوس ۱۳۰۱
نظامنامه محصول مواشی	اول قوس ۱۳۰۱
نظامنامه مکاتب خورد ضابطان	۱۳۰۱
نظامنامه محکمه‌شرعیه درباب معامله تجارتی	۱۳۰۱
نظامنامه‌توقیف خانه هاومحبوس خانه	۲ حمل ۱۳۰۲
نظامنامه اساسی ۸حوت لویه جرگه	۱۹۲۳ عیسوی
نظامنامه رخصتی مامورین	۱۲ حمل ۱۳۰۲
نظامنامه اساس پښتو	۱۹ حمل ۱۳۰۲
نظامنامه اجراآت تصفیه ماضیه	۲۰ حمل ۱۳۰۲
نظامنامه قانون نامه حاضری	۱۷ ثور ۱۳۰۲
نظامنامه تذکره نفوس	۱۷ ثور ۱۳۰۲
نظامنامه رسوم گمرك	٤ ثور ۱۳۰۲
نظامنامه فروش املاك سرکاری	۱۵ جوزا ۱۳۰۲
نظامنامه مهاجرین	۱۸ سرطان ۱۳۰۲
نظامنامه ابنیه شهرداران	۱۹ـاسد ۱۳۰۲
نظامنامه مکاتب خانگی	۱٦ سنبله ۱۳۰۲
نظامنامه ناقلین سمت قطغن	٤ میزان ۱۳۰۲
نظامنامه تفریق وظایف حکام ومامورین‌متعلقه آن	میزان ۱۳۰۲

- نظامنامه تفریق وظایف کاتبان داخل قطعات ودوایرلوازم فرقه وقول‌اردو ۳۱ میزان ۱۳۰۲
- نظامنامه قونسلگری دولت علیه افغانستان اول عقرب ۱۳۰۲
- نظامنامه مدیریت های مامورین ۱۰ عقرب ۱۳۰۲
- نظامنامه مدیریت محاسبه وزارت جلیله خارجه ۱٤ عقرب ۱۳۰۲
- نظامنامه فروش اموال تحویلخانه های سرکاری ۱۵ عقرب ۱۳۰۲
- نظامنامه وزارت جلیله حربیه ۱۵ عقرب ۱۳۰۲
- نظامنامه مدیریت های دفترداری ۱٤ قوس ۱۳۰۲
- نظامنامه وظایف مستوفیان و سررشته داران اعلی و مامورین ما تحت شان ۷ جدی ۱۳۰۲
- نظامنامه وظایف مامورین زراعت ومربوطه وزارت تجارت ۲۵ قوس ۱۳۰۲
- نظامنامه وکیل التجاره ۱۹ جدی ۱۳۰۲
- نظامنامه اعلان نامه اداره بلدیه ۲۱ جدی ۱۳۰۲
- نظامنامه استعفای مامورین ملکی ۱۵ دلو ۱۳۰۲
- نظامنامه معاملات نهررزاق سمت شمالی ۲٤ دلو ۱۳۰۲
- نظامنامه بلدیه ۲۵ دلو ۱۳۰۲
- نظامنامه اصول محاکمات جزائیه مامورین ۲۰ حوت ۱۳۰۲
- نظامنامه حاضری مامورین ۲۰ حوت ۱۳۰۲
- نظامنامه نشانات معارف
- نظامنامه تعمیرات پغمان
- نظامنامه تشویقه صنایع دولت علیه افغانستان .
- نظامنامه پروگرام دارالمعلمین ها ودارالمعلمات مرکز ۱۳۰۲
- نظامنامه جزائی عمومی اول میزان ۱۳۰۳
- سواد معاهده دولتین علیتین افغانستان وایران ۱۳۰۳
- نظامنامه مطبوعات ۱۰ جدی ۱۳۰۳
- نظامنامه مقیاسات ۲۳ حوت ۱۳۰٤
- نظامنامه تربیه اطفال یتیم ۱۱ عقرب ۱۳۰۵
- نظامنامه خدمات داخلیه عسکریه ۱۳۰۵
- نظامنامه رتبه های عسکریه ۱۳۰۵
- نظامنامه تعلیقات دولت

– نظامنامه تعلیمگاه امران وضابطان	۲۹ سرطان ۱۳۰۵
– نظامنامه آذوقه	۲۲ جدی ۱۳۰۵
– نظامنامه تربیه اطفال یتیم	۲۳ جدی ۱۳۰۵
– نظامنامه وزارت معارف	۵ دلو ۱۳۰۵
– نظامنامه نهرزراق سمت شمالی	۲۶ دلو ۱۳۰۵
نظامنامه محاکم شرعیه درباب جرایم	۳۰ جوزا ۱۳۰۶
– نظامنامه جمعیت طیاره افغانستان	۸ سنبله ۱۳۰۷
– نظامنامه فرقه استقلال وتجدید(مرامنامه)	۱۳۰۷
– نظامنامه کلوپ، سیاه، سرخ وسبز	۲۲ سنبله ۱۳۰۷

– هدیه امانیت اصول دفتریـــه (محض نمونه مالیه) وروبداد کارگزاری .

– تمسك القضات امانیه ازجمله مولفات دیگری است که دراین عهد تدوین وبمعرض تطبیق گذاشته شده که این مولفه یکی ازجمله بهترین مولفات بشمار میرود ومولف ازآن درقضایای جنائی استفاده کرد. اما ازآنجاییکه حوادث، رویداد هاواقتضاآت هر عصر ایجاب مقررات جدیدی رامیدارد نظامنامه‌های امانیه قابل تجدید نظردیده می شود. تااینکه ازسال ۱۳۰۹ قانون گذاری چهره بهتری بخودمی گیرد وباثرسعی علما وچیز فهمان، اصولنامه های ذیل تدوین وتسویدگردیدکه بصورت خلاصه میتوان از آنهـــا متذکر شد :

فصل دوم :

اصولنامه ها ومقررات دوره اعلیحضـرت محمدنادرشاه شهید الی ۱۳۴۰

– اصولنامه اساسی افغانستان	۱۳۰۹
– اصولنامه انتخابات وکلای شوری	۱۳۰۹
– وظایف داخلی شوری	۱۳۱۰
– اصولنامه کوریری	۱۳۱٤
– اصولنامه معافیت اموال بکاژ	۱۳۱٤
– اصولنامه استخدام اتباع خارجه	۱۳۱٤
– اصولنامه مسافرت واقامت اتباع خارجه	۱۳۱۸
– اصولنامه پاسپورت	۱۳۱۸
– اصولنامه اخذمحصول ذریعه قونسلگری افغانی	۱۳۱۸

- اصولنامه تذکره تابعیت ۱۳۲۶
- اصولنامه تابعیت ۱۳۳۰
- اصولنامه سرمایه گذاری خارجی ۱۳۳۲
- اصولنامه مال مواشی ۱۳۱۱
- اصولنامه خزاین دولت ۱۳۱۱
- اصولنامه فروش اموال تحویلخانه های دولتی ۱۳۱۳
- اصولنامه تقاوی تجاریه ۱۳۱٤
- اصولنامه توریه رنگهای جوهری ۱۳۱٤
- اصولنامه نوت های مروجه ۱۳۱٤
- اصولنامه استملاك ۱۳۱٤
- اصولنامه اطاق های تجارت ۱۳۱۸
- اصولنامه صکوك وتکت های محصولی افغانستان ۱۳۱۸
- اصولنامه فروش اراضی تحت بند وانهار ۱۳۱۸
- اصولنامه افلاس وورشکست ۱۳۲۱
- اصولنامه تعرفه گمرکات ۱۳۲۱
- اصولنامه مالیات برعایدات ۱۳۲٤
- اصولنامه کاروکارگر ۱۳۲٤
- اصولنامه تشویق صنایع ۱۳۲۸
- اصولنامه گمرکات ۱۳۲۹
- اصولنامه محصولات بلدیه ۱۳۳۰
- اصولنامه خریداری غله ۱۳۳۱
- اصولنامه تصفیه ملکیت وسایل مالیه رقیمت آب اراضی تحت بند ارغنداب وکجکی ۱۳٤۰
- اصولنامه تجارت ۱۳۳٤
- اصولنامه خزینه تقاعد ۱۳۳٤
- اصولنامه علایم تجارتی ۱۳۳۹
- اصولنامه بودجه ومحاسبه ۱۳۳۹
- اصولنامه ثبت احصائیه املاك ۱۳۳۹
- اصولنامه محاسبات عمومی

بخش دوم اساسنامه ها

بخش سوم تعلیماتنامه ها :

بخش چهارم ـ لایحه ها

بخش پنجم

لوایح وپروژه هائیکهتاکنون تدوین گردیده:

- پروژه قانون مجازات خیانت ملت ۱۳۳۷
- پروژه گرفتاری وتلاشی مجرمین ملی
- پروژه اصولنامه مشاغل ازاد اتباع خارجه درافغانستان ۱۳۳۷
- پروژه لایحه سرویس های شهری ۱۳۳۷
- پروژه لایحه دساتیر پولیس ۱۳۳۸
- پروژه لایحه تحریر دوایر ۱۳۳۸
- پروژه لایحه اصلاحات اراضی ۱۳۳۸
- پروژه لایحه یله گردان ۱۳۳۹
- پروژه لایحه گرفتاری وتلاشی مجرمین ۱۳۳۸
- پروژه اصولنامه تنظیفات ۱۳۴۱
- پروژه اصولنامه اطفال مقصر ۱۳۴۰
- پروژه اصولنامه آثار باستانی ۱۳۴۰
- پروژه قانون اتلاف اوراق رسمی ۱۳۴۰
- پروژه قانون سنگ فرش سرکها ۱۳۴۰
- پروژه قانون تکالیف عامه ۱۳۳۹
- پروژه تشکیلات اساسی افغانستان ۱۳۳۹
- پروژه تقسیم اراضی ساختمانی ۱۳۴۱
- پروژه استفاده ازجاده هاوپیاده روها ۱۳۴۱
- پروژه قانون تنظیف شهر
- پروژه تعلیماتنامه تحقیقات جنائی ۱۳۴۰
- پروژه اصولنامه شکار ۱۳۴۰
- پروژه قرارداد مستخدمین خارجی ۱۳۳۴
- پروژه اصولنامه مشاغل ازاد ۱۳۳۶
- پروژه عمرانی ۱۳۲۶
- پروژه تعلیماتنامه البسه قضاء والبسه‌محاکم شرعیه ۱۳۳۹
- پروژه تعلیماتنامه قریه داران ۱۳۳۷
- پروژه تعلیماتنامه تفتیش حسابی ۱۳۴۰
- پروژه دلال مال وسواری موتر
- پروژه تعلیماتنامه انتخابات درجرگه‌های زراعتی ۱۳۳۸

– پروژه اصول وظایف داخلی جرگه های	۱۳۳۸
– پروژه قانون جرگه های زراعتی	۳۳۸
– پروژه قانون اصول محاکمات تجارتی	۱۳۳۸
– پروژه قانون مالیات برعایدات	
– پروژه اصولنامه انسداد قاچاق	۱۳۳۷
– پروژه اصولنامه پطرول	۱۳۳۷
– پروژه قانون مجازات قطع وتخریب وسایل مخابرات	۱۳۴۱
– پروژه قانون بینات	۱۳۴۱
– پروژه قانون اصلاح زراعتی	۱۳۴۱
– پروژه نهالشانی	۱۳۴۱
– پروژه استخدام عاطلین	۱۳۴۱
– پروژه نظام سبك دیپلوماسی وقنسلی	۱۳۴۱
– پروژه قانون تنظیم مبانی	۱۳۴۱
– پروژه ولگردان ومتشرین	۱۳۴۰
– پروژه نظامنامه تحویلخانه ها	
– پروژه لایحه مقررات تاسیس تدویر سینماها، تیاتر وافتتاح موسسات فلم گیری درافغانستان	۱۳۳۴
– پروژه مقررات راجع به نشر خبرها ،اعلانات	۱۳۳۴
– پروژه لایحه مقررات تورید کتب	
– پروژه کوپراتیف های کریدتی زراعتی وصنایع روستائی	
– پروژه سجل	۱۳۴۰
– پروژه استخدام افرادودلگیمشران پولیس دائمی	۱۳۳۳
– پروژه فورمه معلومات درمورد محابسین	۱۳۴۰
– پروژه تخصص دکتوران طب	
– پروژه تعلیماتنامه بیطاری	۱۳۳۳
– پروژه تعلیماتنامه سبزحیوانات منطقه	۱۳۳۳
– پروژه تعلیماتنامه تعیین وکیل اثبات جرم درحصه حق الله	۱۳۳۳
– پروژه لایحه سکالرشیپ وفیلوشیپ	۱۳۳۵
– پروژه تعلیماتنامه اموراداری جرگه های	۱۳۳۸

- پروژه تفتیش ژاندارم و پولیس ۱۳۳۸
- پروژه مقررات قرضه های مالداری زراعتی وصنایع روستائی ۱۳٤۰
- پروژه لایحه نرخنامه کرایه ترانسپورت موتر ۱۳٤۰
- پروژه تعلیماتنامه وتشکیل وظایف ریاست تفتیش عمومی محاسبات ۱۳٤۰
- پروژه اساسنامه ریاست تفحصات پطرول ۱۳٤۱
- استلاکات وزارت معادن ۱۳٤۱

بخش ششم

فرامین واحکامی که شکل قانونی را بخوداختیار نموده اند :

- فرمان (٤۰۹) ۱٤ر۲ر۱۹ راجع باینکه مامورین درحوزه های ماموریت خود زمین خریداری نمیتوانند ۱۳۱۹
- احکام (٤۷بر٤٤) راجع باکاتبانی که درغیاب حاکم وعلاقه دارکفیل میشوند ۱۳۲۲
- احکام ۱۸۷۲حکام ازتاریخ تقررالی سه سال حق نداردخواهش تبدیلی را بنمایند . ۱۳۳۰
- فرمان ۱۹٤۲ راجع به محافظت نشان طلا وتکمله ها ۱۳۳۱

بخش هفتم

اصولنامه ویااساسنامه های که متروک قرارداده شده اند :

- اصولنامه دفاتر تجارتی
- اصولنامه ثبت تجارتی
- اصولنامه دلالی
- اساسنامه کوپراتیف مامورین
- اساسنامه شرکت سهامی حمل ونقل
- اصولنامه زرع ترياك

بخش هشتم

موافقت نامه ها

- موافقت نامه هوائی بین حکومت اتحادشوروی وافغانستان ۱۳۳۵
- موافقت نامه بین حکومت پاکستان وافغانستان ۱۳٤۰
- موافقت نامه بین حکومت ترکیه وافغانستان ۱۳۳۷
- موافقت نامه بین جمهوریت آستریلیاوافغانستان ۱۳۳۷
- موافقت نامه بین دولت شاهی هالندوافغانستان ۱۳۳۹

- موافقت نامه بین جمهوریت یوگوسلاویاوافغانستان ۱۳۳۹
- موافقت نامه بین دولت متحد عـــربوافغانستان ۱۳۴۰
- موافقت نامه بین دولت شاهی بلجیـمواففانستان ۱۳۴۰
- موافقت نامه بین دولـت فــرانسه وافغانستان ۱۳۴۰
- موافقت نامه بین کنفدرالی ســویس وافغانستان ۱۳۴۰
- موافقت نامه بین حکــومت پــولینــد وافغانستان ۱۳۴۱
- موافقت نامه بین دولت ایران وافغانستان
- موافقت نامه بین هند وافغانستان ۱۳۳۱
- پروتوکول همکاری فنی بین اتحادشوروی وافغانستان درساحه هیدرومیتولوژی ۱۳۴۰

ناگفته نباید گذاشت که برخی ازاصولنامه‌های متذکره دارای ضمایم وتعدیلاتی بوده که که اکثرضمیمه اصل اصولنامه گردیده است .

فصل سوم

قوانین ومقررات دوره انتقال وبعداز قانون‌اساسی سال ۱۳۴۲ الی دوره نظام‌جمهوریت:

مفکوره تدوین قوانین ازسال ۱۳۴۲ بـه‌بعد روی اقتضای عصر همـدوش تکـامـل واقتضاآت اجتماعی توشح می گردد وازتاریخ۹ میزان یعنی وقتیکه قانون اساسی بمعرض تطبیق گذاشته شد. احکام قانون مذکوراًیجاب‌مینمود تایك سلسله قوانین تعدیل وتسوید گردد چه ماده ۱۲۸ قانون مذکورحکم مینمود:«قوانین که قبل ازتاریخ‌نفاذاین‌قانون اساسی صادر گردیده به شرطی نافذ شمرده میشودکه مناقض احکام این قانون اساسی نبـوده وقوانین جدیدآنرا الغا نکرده باشد» باساس‌حکم این ماده وموادديگریکه اشاره به تدوین يك سلسله قوانین می نمود چنین میتـوان‌تقسیم کرد :

الف- قوانین‌که درآن وقت وجودداشته وبه تعدیل آنهاضرورت احساس میشد :

امابه تعدیل آنها ضرورت احساس میشد .

ب- قوانین‌که به فرمان تقنینی نافذگردیده بود .

ج- قوانین‌که اصلا وجود نداشت .

د - قوانین‌که مراحل قانونی خودرا طـی‌کرده بودکه اینك به شرح آن می پردازیم:

الف- قوانین‌که درآن وقت وجود داشتـه‌وبه تعدیل آنهاضرورت احساس میشد :

- قانون استخدام صاحب منصبان اردو فقره ۱۲ ماده ۹
- قانون مکلفیت عسکری ماده ۳۹
- قانون کاروکارگر ماده ۳۷ تعدیل وبه حکومت تقدیم شد.

- قانون استملاك ماده ۲۹ تحت تدقیق قرار دارد .
- قانون تابعیت ماده ۱
- قانون نشان ماده ۱۲
- قانون پاسپورت ماده ۲٦ تحت تدقیق قرار دارد .
- قانون اصول محاکمات حقوقی
- اصولنامه تشکیل محاکم واصول محکمه‌مامورین ملکیه افغانستان وضمایم آن .
- فقره ماده (۱) اصولنامه جرایم مامورین‌وامنیت عامه مخالف حکم‌ماده ۲٦قانون‌اساسی
- ماده (۳) اصولنامه بیرق باماده (٤)قانون‌اساسی مطابقت کلی ندارد .
- مواد ۳۰۵ و۳۱۰ قانون اصول محاکمات‌تجارتی باماده ۲۹قانون اساسی مطابقت‌ندارد.
- قانون محابس وتوقیف خانه هافقـــره٦ ماده ۲٦ .
- اصولنامه جرایم علیه امنیت ومنفعـت‌عامة ماده ۲٦ .
- اصولنامه تشکیلات و صلاحیت محاکم‌عسکری ماده ۹۸ـ۹٤ .

ب- قوانین‌که به فرمان تقنینی نافذگردیده‌بود :

- قانون مامورین واستخدام سایرکارکنان‌دولت ماده ۱۱۲ فقره ١٤ماده ۹
- قانون اجراآت جزائی ماده ۳٦ـ۱۰۳
- قانون تنظیم امور خارنوالی ماده ۱۰۳
- قانون تشکیلات اساسی ماده ۸۵
- قانون درموردتعداد وزراء تعیین وظایف‌شان ماده ۸۵ درقانون تشکیلات اساسی حل گردیده است .
- قانون تعدادمحاکم ماده ۹۸ که درقانون‌تشکیلات وصلاحیت قضائی حل‌گردیده است.
- قانون مجالس اداری ولایات ماده ۱۰۸
- قانون تشکیلات صلاحیت قضائی ماده ۱۰٤
- قانون مطبوعات ماده ۳۱
- قانون انتخابات ماده ٤۱ـالی ٤۷
- قانون ښاروالی ماده ۱۱۱
- صدور واعتبارنامه و تصویب معاهدات‌بین الدول فقره ۹ ماده ۹
- جرگه های ولایات .

ج- قوانین که اصلا وجود نداشت :

- قانون حمایت اساسات دین اسلام مستند بماده ۷ قانون اساسی
- قانون آسایش اقلیت های مذهبی غیراسلامی فقره ۲ ماده ۲

- قانون القاب مختص به خانواده پادشاهی ماده ۲٤ بمکتوب (۳۰۸۹) بوزارت دربارخبر داده شده است .

- قانون مصارف خانواده پادشاهی ماده ۱۳
- قانون مکاتب خصوصی برای خارجی ها ماده ۳۲
- قانون تقویه زبان پښتو ماده ۳۵
- قانون مکاتب اختصاصی وسواد آموزی ماده ٤۳ بمکتوب (۳۰۹۰) ۹ـ۱۲ـ٤٥ بوزارت معارف خبرداده شده است .
- قانون استخدام قضات ماده ۹۹
- قانون استخدام مامورین وسایر کارکنان قوه قضائیه فقره ٤ ماده ۹ راجع باین موضوع بمکتوب (۳۰۹۱) ۹ـ۱۲ـ٤٥ به ستره قضائی تولنه خبرداده شده است .
- قانون طرزالعمل لویه جرگه ماده ۸٤
- قانون تعیین معاشات مناسب بـسـوای اعضای شوری ماده ۵۳
- قانون اجلاس سالانه شوری ماده ۵۹
- قانون امتیازاتیکه اعطای آن از طـرف شوری میباشد ماده ۵۹
- قانون مالیات ومحصول ـ قانون مالیات برعایدات وقانون گمرك وجوددارد ولی مالیات عمومی وجود ندارد .
- قانون معاش رئیس واعضای حکومت ماده ۸۸
- قانون سانسور
- قانون طرزاستعمال ملکیت به منظـــورتامین منافع عامه فقره سوم ماده ۲۹
- حمل سلاح فقره ۳۲
- انتخاب شغل وحرفه فقره ۳ ماده ۲۷
- قانون معارف ماده ۳٤
- قانون تخفیف وعفومجازات مستند بماده ۱۷ قانون اساسی
- قانون تصنیف جرایم مستند بفقره ٤ ماده ۲٦ قانون اساسی
- قانون ارشادملی مستند بماده ٤۰ قانون اساسی
- برای اینکه ساحه قانون گذاری دریندوربهتر توضیح گردیده باشد موضوع راتحت عناوین وبخش های متعدد تذکر میدهیم :

بخش اول

قوانین

- قانون جریده رسمی ۱۶ـ۱۲ـ۴۲
- قانون تشکیل کمیته تحقیق شکایات ودعاوی علیه مامورین قضائی ۱۶ـ۱۲ـ۴۲
- قانون اصول محاکمات تجارتی ٤ـ۱ـ۴۳
- قانون اساسی افغانستان ۱۱ـ۷ـ۴۳
- قانون اداره قضایای حکومت ۲۸ـ۹ـ۴۳
- قانون مجالس اداری ۲۸ـ۹ـ۴۳
- قانون اداره فتوی وتقنین ۲۸ـ۹ـ۴۳
- قانون تنظیم امورخارنوالی ۲۸ـ۹ـ۴۳
- قانون تشکیلات وصلاحیت قضائی ۱۹ـ۱۰ـ۴۳
- قانون تنظیم امور مدافعین ۱۷ـ۱۱ـ۴۳
- قانون تشویق سرمایه‌گذاری خصوصی‌خارجی درافغانستان ۱۵ـ۱۲ـ۴۳
- قانون انتخابات شوری ۲۱ـ۲ـ٤٤
- قانون اجرای انتخابات ښاروالی ۲۳ـ۲ـ٤٤
- قانون مالیات برعایدات ۲۹ـ۲ـ٤٤
- قانون اجراآت جزائی ۵ـ۳ـ٤٤
- قانون سروی واحصائیه اراضی ۳۱ـ۳ـ٤٤
- قانون انتخابات شوری ٦ـ٤ـ٤٤
- قانون اجرای انتخابات ښاروالی ٦ـ٤ـ٤٤
- قانون تشکیلات اساسی ۲۰ـ۷ـ٤٤
- قانون مطبوعات ۱۷ـ٦ـ٤٤
- قانون کنترول نرخ هاومنع احتکار ۲٦ـ۷ـ٤٤
- قانون ښاروالی ها ۲۱ـ۱۲ـ٤٤
- قانون نشروفروش اسناد قرضه عامه ۳۰ـ۹ـ٤٥
- قانون سرمایه گذاری خصوصی خارجی وداخلی ۱ـ۱۲ـ٤٥
- قانون محصولات میدان های هوائی ۲۰ـ۱۲ـ٤٥
- قانون تیلفون ۲۰ـ۱۲ـ٤٥
- قانون منع احتکار ۱۷ـ٦ـ٤٦

- فرمان تقنینی راجع به سهمیه افغانستان در بانك انکشاف آسیائی ۱۵-۱۱-۴۵
- فرمان تقنینی راجع به الغای محاکم استیناف (ا - ب - ج) ۱۵-۱۱-۴۵
- فرمان تقنینی راجع به پروژه قانون منع احتکار ۱۷-۶-۴۶
- فرمان ضمیمه قانون استخدام مامورین . ۱۷-۶-۴۶
- فرمان وظایف اداره پارلمانی ۱۷-۷-۴۶
- فرمان تقنینی راجع به تاسیس اتحادیه صادرکنندگان قالین ۳۰-۷-۴۶
- فرمان تقنینی راجع به نشر اساسنامه طبع کتب ۱۵-۱۲-۴۶
- فرمان تقنینی درمورد اساسنامه انجمن رهنمای خانواده ۳۱-۴-۴۷
- قانون پوهنتون ها ۳۱-۶-۴۷
- قانون معارف ۳۱-۶-۴۷
- ضمیمه قانون اداره قضایای دولت ۳۱-۷-۴۷
- فرمان تقنینی درمورد پروژه نمونه نی کوپراتیف های استهلاکی ۳۰-۱۰-۴۷
- فرمان درمورد مقررات توزیع وفروش ۲۲ بلاك اپارتمان های نادرشاه مینه ۳۰-۱۱-۴۷
- فرمان راجع به انفکاك قریه تیرین ۱۳۴۵
- فرمان راجع به انفکاك علاقه داری شکه
- راجع به تعدیل مواد ۳-۴-۵ قانون مسافرت واقامت اتباع خارجه ۱۳۴۵
- فرمان راجع به اسنادا ملاك غیرمنقول ۱۳۴۹
- فرمان راجع به اراضی تحت بندکجکی وضمیمه اصولنامه تصفیه ملکیت ۱۳۴۹
- فرمان راجع به ضمیمه قانون ترفیع وتقاعد عسکری ۱۳۹٤
- فرمان راجع به ساعات کارروزانه کارگران ۱۳۵۰
- فرمان راجع به تزئید فقره پنجم درردیف (د) ماده دو مقررات تصنیف اجیران ۱۳۵۰
- فرمان راجع به معاش ایام انتظاروزراء ۱۳۵۰
- فرمان تقنینی راجع به میثاق علیه تبعیض در تعلیم وتربیه ۱۳۵۰
- فرمان تقنینی راجع به ماده دوم مقررات تصنیف اجیران ۱۳۵۰
- فرمان تقنینی راجع به اضافه کاری انجنیران ومامورین فنی ۱۳۵۱
- فرمان تقنینی راجع به قانون جزای جرایم مامورین ۱۳۵۱
- فرمان تقنینی راجع به ساعات کار درایام ماه مبارك رمضان ۱۳۵۱
- فرمان تقنینی راجع به تعدیل مواد ۳-۱۸ و ۸۰ قانون مالیات ۱۳۵۱

بخش سوم

تعدیلات

بخش چهارم

ضمایم

بخش ششم

مقررات

بخش هفتم اصولنامه

بخش هشتم تعلیماتنامه ها

بخش نهم لوایح

- لایحه حق الاجرت لابراتوارهای پتولوژی شخصی ۱۳٤٥
- لایحه صندوق اعانه ملی ۱۳٤٦
- لایحه دارالتادیب ۱۳٤٦
- لایحه تدابیر وجلوگیری ازجرایم خوردسالان ۱۳٤٦
- لایحه اعطای قرضه به متقاعدین ۱۳٥۲

بخش دهم

تصاویب

- تصویب راجع به رخصتی روز هـــای پنجشنبه ۱۳٤۲
- تصویب پروبلم معا ش ایـــام تفتیش تحقیق ومحاکم مامورین ۱۳٤۳
- تصویب درمورد حق العبور ۱۳٤۳
- تصویب درباره تغییرنام وزارت مطبوعات ۱۳٤٤
- تصویب مجلس عمومی ولسی جرگه ۱۳٤۸
- تصویب مجلس وزراء درمورد تنظیـــم تحویلخانه ها ۱۳٤۸

بخش یازدهم

میثاق

- میثاق راجع به مناسبات دپلوماسی ۱۳٤٤
- میثاق حقوق سیاسی زنان ۱۳٤٥
- میثاق ضمیمه امحای غلامی وکنوانسیون تصفیه منازعات سرمایه گذاری ۱۳٤٥
- میثاق شماره ۱۰۰ درباره اجرت زن ومرد درمقابل انجام کار ۱۳٤۸
- میثاق شماره ۱۱۱ راجع به تبعیض دراستخدام وشغل ۱۳٤۸
- میثاق توحید بعضی مقررات حمل ونقل مورخ ۱۲ اکتوبر ۱۳٤۸
- میثاق مورخ ۲۸ سپتمبر ۱۹٥٥ درموردمقررات حمل ونقل هوائی ۱۳٤۸

بخش دوازدهم

معاهدات

معاهده منع آزمایش های ذروی در فضـــای ماورای جو ۱۳٤۳
- معاهده تلگرافی باسیم وبیسیم بیـــن افغانستان وایران ۱۳٤۳
- معاهده سرحدی بین افغانستان وجمهوریت چین ۱۳٤٥
- معاهده عدم انتشار سلاح ذروی ۱۳٤۹
- معاهده منع تعبیه سلاح ذروی ۱۳٤۹

بخش سیزدهم

اعلامیه

بخش چهاردهم

پروتوکول

بخش پانزدهم

موافقتنامه ها

- موافقتنامه همکاری بین افغانستان واتحادشوروی (دریای پنج) ۱۳۴۳
- موافقتنامه بین افغانستان ویوگوسلاویاوافغانستان وجمهوری ترکیه ۱۳۴۴
- موافقتنامه همکاری بین افغانستان وچین ۱۳۴۴
- موافقتنامه همکاری بین افغانستان وبرتانیه ۱۳۴۴
- موافقتنامه همکاری بین افغانستان وجمهوریت اتحادی آلمان ۱۳۴۴
- موافقتنامه بین چکوسلواکیا وافغانستان ۱۳۴۴
- موافقتنامه بین پوهنتون کابل ورانیش ۱۳۴۴
- موافقتنامه اقتصادی بین افغانستان‌وچین ۱۳۴۴
- موافقتنامه بین افغانستان وجمهوریت‌پاکستان ۱۳۴۵
- موافقتنامه بین وزارت معارف وموسسه‌فرانکلن ۱۳۴۵
- موافقتنامه همکاری فرهنگی وفنی بین‌افغانستان وفرانسه ۱۳۴۵
- موافقتنامه قرضه حکومت پادشاهی‌افغانستان وایالات متحده امریکا (دستگاه برق آبی کجکی) ۱۳۴۸
- موافقتنامه خدمات هوائی بین افغانستان‌وحکومت جمهوری لبنان ۱۳۵۵

بخش شانزدهم

قرارداد ها

- قراردادشماره ۶۴۰ شهرکابل ۱۳۴۳
- قراردادقرضه بین افغانستان‌وفرانکفورت ۱۳۴۳
- قراردادشماره ۴۳۵ تاریخ ۲۷ نومبر۱۹۶۲ ۱۳۴۵
- قراردادثقافتی بین افغانستان وجمهوری‌مصر ۱۳۴۵
- قرارداد نمبر ۱۳۷۸ شهرکابل ۱۳۴۵

فصل چهارم

قانون گذاری درعهدجمهوریت

وصول به‌نیک بختی وسازندگی جامعه‌جدیدوفهم داشتن یك اجتماع مرفه سبب گردید تاانقلاب تاریخی باشکوه ۲۶ سرطان ۱۳۵۲بوجود آید، ازآنجائیکه این نظام فرخنده اقتضاء می نمودتاقانون گزاری بروفق روحیه‌مردمی وملی وبه مقتضای تطور اجتماعی پی‌ریزی گردد ودرنتیجه قانون گذاری رو ی‌مصلحت اجتماعی باشد تابتوان در روشنی چنین قوانین، شرایط منفی رابنفع اکثریت‌محکوم کرد. زیراقوانین‌که تغییرات اجتماعی رادرساحه پیشرفتهای همه جانبه دربرنداشته‌باشد طرف تائید وپشتیبانی اکثریت مردم

قرارگرفته نمیتواند . روی همین نیاز مندی‌سعی می‌گردد تاقوانین شکل مترقی را داشته ودرروشنی آن ارزش های اخلاقی، اجتماعی‌وانسانی تامین گردد وهمه روی اصول‌برادری وبرابری اساس گذاشته شود البته انکـــارنمیتوان کردکه تسوید چنین قوانین طوریکه درجهان دیگر متدوال است ایجاب تعدیـل‌وضمایم رامی نماید که این امردر هر مرحله قانون گذاری وبصورت متداوم درنظر است‌وامیدواریم تا نواقص گـــذشتگان ما اصلاح وصفحه جدیدرادرین ساحه تعقیب کـــر ده‌باشیم .

اینك ازقوانین که درعصر فرخنده‌جمهوریت‌تسوید ونشر گردیده است ذیلاتحت بخش های مختلف نام می بریم :

بخش اول

قوانین

- قانون اساسی جمهوریت ۱۳۵۵
- قانون استخدام ترفیع وتقاعد پـولیس‌وژاندارم ۱۳۵۲
- قانون ترافیك ۱۳۵۲
- قانون گمرکات ۱۳۵۲
- قانون پست ۱۳۵۲
- قانون بیرق ۱۳۵۳
- قانون نشان
- قانون مالیه مواداستهلاکی‌که درافغانستان‌تولید وفروخته میشود ۱۳۵۳
- قانون سرمایه گذاری خصوصی داخلی‌وخارجی ۱۳۵۳
- قانون تصدیها ۱۳۵۳
- قانون کوپراتیف ۱۳۵۳
- قانون‌اطاقهای تجارت‌وصنایع درافغانستان ۱۳۵۳
- قانون بیمه ۱۳۵۳
- قانون پول وبانکداری ۱۳۵٤
- قانون اصلاحات ارضی ۱۳۵٤
- قانون احصائیه ۱۳۵٤
- قانون سیاحت وقانون استملاك ۱۳۵٤
- قانون زمین های خوشحال خان مینه ۱۳۵٤
- قانون تادیب پولیس ۱۳۵٤

- قانون دستگاه بی سیم ۱۳۵۵
- قانون موسسات ساختمانی خصوصی ۱۳۵۵
- قانون مالیه مترقی ۱۳۵۵
- قانون سروی- تصفیه وثبت اراضی ۱۳۵۵
- قانون جزا ۱۳۵۵
- قانون ادویه جنریك ۱۳۵۵
- قانون مدنی ج اول ۱۳۵۵

بخش دوم

فرامین

- درجریدهٔ رسمی شماره (۱۳) طور فوق‌العاده فرامین نظام نوین جمهوری نشرشده ۱۳۵۲
- فرمان (٦٥) راجع به ترفیع مامورین‌که‌دوسیه محاکماتی داشته باشد ۱۳۵۲
- فرمان ۲۲۰راجع‌به‌وکیل ووکیل بالتوکیل‌ازطرف رئیس دولت ۱۳۵۲
- فرمان درقسمت ملی بودن معادن وآمریت های جنائی ۱۳۵۲
- فرمان ٦٢ مقررات مدیریت جنائی‌مرکزی ۱۳۵۳

بخش سوم

اساسنامه ها

- اساسنامه اتحایه پستی جهانی و ماده۱۷۰ ورقه ترانزیتی ۱۳۵۲
- اساسنامه اتحادیه پستی جهانی وماده۱۷۱ ارسال نمونه انتشارات ۱۳۵۲
- اساسنامه اتحادیه پستی جهانی وماده۱۷۱ ارسال نمونه انتشارات ۱۳۵۲
- اساسنامه اتحادیه پستی جهانی وماده۱۷۱ ارسال نمونه انتشارات ۱۳۵۲
- اساسنامه انتقال اموال ترانزیتی ۱۳۵۲
- اساسنامه موسسه صنایع تجارتی معارف ۱۳۵۳
- اساسنامه جن وپرس وتیل‌کشی بلخ ۱۳۵۳
- اساسنامه انحصارات دولتی ۱۳۵۳
- اساسنامه شیرخان بندر وتورغندی ۱۳۵۳
- اساسنامه دافغانستان دتیلوملی موسسه ۱۳۵۳
- اساسنامه انکشاف صادرات کشمش ۱۳۵۳
- اساسنامه شرکت کودکیمیاوی ۱۳۵۳

- اساسنامه دافغان دترکانی تصدی ۱۳۵۳
- اساسنامه دملکی مامورینو کوپراتیف ۱۳۵۴
- اساسنامه دوړیو دموسسی ۱۳۵۴
- اساسنامه داوبو اوکانالیزاسیون ۱۳۵۴
- اساسنامه دلرگیو تصدی ۱۳۵۴
- اساسنامه مطبعه معارف ۱۳۵۴
- اساسنامه دمیرمنو تولنه ۱۳۵۴
- اساسنامه تصدی ملی بس ۱۳۵۴
- اساسنامه مطبعه دولتی ۱۳۵۴
- اساسنامه موسسه دیپلوماسی ۱۳۵۴
- اساسنامه افغان اعلانات ۱۳۵۴
- اساسنامه دستگاه ساختمانی بنائی ۱۳۵۴
- اساسنامه بنادرحیرتان، تورغندی وشیرخان بندر ۱۳۵۴
- اساسنامه مرکزانکشاف صنایع دستی ۱۳۵۴
- اساسنامه تصدی هوتلها ۱۳۵۴
- اساسنامه افغان فلم ۱۳۵۴
- اساسنامه موسسه پست ۱۳۵۴
- اساسنامه شرکت ساختمانی و مقررات‌خدمات بندری ۱۳۵۴
- اساسنامه موسسه مسلخ ۱۳۵۴
- اساسنامه سمنت غوری ۱۳۵۴
- اساسنامه انستیتوت مجادله ملاریا ۱۳۵۵
- اساسنامه دستگاه حجاری ونجاری ۱۳۵۵
- اساسنامه دبلخ داوبودلوءموسسه ۱۳۵۵
- اساسنامه بیمه صحی مامورین ۱۳۵۵
- اساسنامه بانك انکشاف صادرات ۱۳۵۵
- اساسنامه بانك خون ۱۳۵۵
- اساسنامه دابن سینا درملتون ۱۳۵۵
- اساسنامه کلوپ اطلاعات وکلتور ۱۳۵۵
- اساسنامه بانك ملی وپښتنی بانك ۱۳۵۵

بخش چهارم

مقررات

بخش پنجم

تعدیلات وضمایم وموافقتنامه ها

بخش ششم

فرامین

تاریخ مختصر ادبیات افغانستان

نگارنده معتقد است که تاریخ ادبیات در واقع تاریخ اصلی یک‌قوم‌وبیانگر پدیده های ذهنی وعقلی یک کشور ومبین ارتباط سنن وآدابش بااین‌پدیده مااست . بنابرین برای تفهیم وتدوین تاریخ ادبیات، می باید تمام جهات‌زندگی یک‌ملت اعم از اوضاع سیاسی اجتماعی، دینی‌و فرهنگی آن بررسی شود. درغیرآن هرنوع باز جویی و داوری یک جانبه‌در ینباره، عام وتام نخواهد بود. باتوجه به‌نکات بالا، بحث وفحص دربارهٔ تاریخ ادبیات ماکه بسیار عمیق و بسیار وسیع وپرمایه وگرانمایه است ، کار مختصر وساده‌ای نیست وایجاب‌می‌کندکه‌تاسالهااندرین باره پژوهش بعمل آیدکه حاصل‌آن مسلماً چندین کتاب ورساله خواهدبود. با درنظر داشت نکات‌بالا، بازگویی این‌همه تفصیل به اختصار درچند صفحه محدودی‌که سالنامه بدان اختصاص داده‌است درحکم سیر و گلگشتی خواهد بودکه در چمنستان پررنگ وبوی تاریخ ادبیات مابعمل می‌آید. وامید واریم روزی فرارسد که وارثان این میراث عظیم وپرشکوه انسانی دست ودماغ شان‌را بکار اندازند وازین گنجینه های اندیشه‌وفکر پرده بردارند .

تاریخ ادبیات بمفهوم کلی آن) همانطور که انجامش ناپیداست بنابر عمق ارتباطش بازندگی وجهات مختلف آن ونبودن مدارک زنده وکافی، غیر مشخص‌و نامعین است وهرگونه اظهاررای اندرین مورد، هرچند نقل قولی ازاین ویاآن تذکره وکتاب‌باشد، مسلم وقاطع نخواهد بود. روی این واقعیت واجمال گرایی درسخن،مصلحت دید مابران شدتا مطلب را ازجایی شروع کنیم‌که شواهد باز ماندهٔ آن گویای حال باشد وبی‌گمان این‌نقطه عطف‌را میتوان در روز گارانی جستجو کردکه خراسان بزرگ وقسمتی ازشمال‌وغرب آنروزی اش‌درنخستین سده های اسلامی ،به‌همت فرزندان آزاده و پاک نهادخویشس ،لواء آزادی بر افراشت وجوان عیار پیشه واصیل زادهٔ سیستانی «یعقوب لیس ۲۴۷هـ » حکومتی ازنوبنا کرد وزبان فارسی دری رازبان رسمی قرار داد. بارسمیت یافتن اینزبان بعنوان زبان ادبی وسیاسی وعلمی بازار سخن‌گرم گردید و طبع آزمائی سخنوران رنگ ورونق یافت . این نهضت‌وانقلاب فرهنگی‌درقبال یک‌جنبش‌ملی وسیاسی بوجودآمد تنها درساحه شعر وادب محدود نماندبلکه زمینهٔ آنرافراهم ساخت تاهمه رشته های علوم (عقلی ونقلی) مورد توجه‌قرار گیرد ودانشمندان گرانمایه یی رشد و پرورش یابدکه د رین مبحث‌به‌همهٔ این مسایل اشاره گونه ای خواهدشد.

تجلی ادب دری درقرون اولیه اسلامی :

جریان اوضاع ادبی در قرون اولیه اسلامی به‌نحویست که با همه تسلط ونفوذ عرب برخراسان وومجاری اموربه‌زبان وکتابت

عربی، بازهم مردم این سامان لهجات محلی خودرا حفظ وبدان تکلم می‌کردند و حتی اشعاری هم بیادگار مانده است که همه باوزن هجائی وقسما دارای قافیه وشبیه آنست که نمونه اش اشعاریست بنام سرود آتشکدهٔ کرکوی (۱) ازابوالموید بلخی بدین شرح :

فرخته باذا روشن
خنیذه گر شسپ هنو شی
همی بر ست از جوشن
انوشن کن می انوشن
د وست بذ آگوشن
با فرین نهاذه گوشن
همیشه نیکی کوشن
که دی گذشت ودوش
... .. .
.. .. ..

این ابیات چنانکه پیداست همه شش هجائی و دارای قافیه کامل هستند. نمونه دیگر این نوع اشعار شعریست موسوم به شعر «بلخیان» که درسال ۱۰۸ هجری سروده شده ومولودیك حقیقت تاریخی است. شرح واقعه چنان است که اسدبن عبدالله حاکم خراسان بمنظور جنگ با امیر ختلان و خاقان ترك بدان دیارحمله می‌برد ولی باشکست مواجه می‌شود وبه بلخ برمی‌گردد و بلخیان اوراهجو می کنند واین هجوزبان زد کودکان ونوجوانان بلخ شده ودرهرکوچه و محله میخوانده اندکه :

از ختلان آمذیه
برو تباه آمذ یه
آوازه باز آمذیه
بیدل فراز آمذیه

یعنی :

از ختلان آمده است
باروی تباه آمده است
آواره باز آمده است
بیدل فراز آمده است

اشعار بالا نمونه هایی است که درنخستین طلیعه اسلام و ادب دری بیادگار مانده است این لهجات و اشعار محلی، بدین شکلی که تذکاریافت باقیماند وپس ازآنکه لهجه دری بحیث یك زبان رسمی وسیاسی و ادبی شناخته شد، شاعران ونویسندگان، از این زبان آماده وقوام یافته استفاده کردند وآثار پرارجی بوجود آوردند، البته قبل ازین ها هم ازین نوع اشعار محلی باز مانده هائی وجود داشته است که صحبت درین باره سخن رابدرازا می‌کشد .

نخستین شاعر زبان دری :

منظور ازنخستین شاعرزبان دری، درین مبحث شاعریست که به نظم عروضی شعر گفته باشد ورنه چنانکه دیدیم شعر دری بسیار قدیمتر از آن است که بتوان اولین شاعر آنرا معرفی کرد. درباره اولین شاعر محققان و دانشمندان از دیرزمان به اینسو پژوهش هایی کرده و سخنهایی گفته اند یکی این تاج افتخار رابرتارك محمدبن وصیف سکزی می نهد وآن دیگری آنرا ازآن حنظله بادغیسی مینامد وبرخی هم ابوحفص سغدی را ذی حق میشمارند که همه از اوایل و

اواسط قرن‌سوم هجري اند، ولی تقارب‌زمان ومکان وسایر عواملی که ذکرآنها ازحدود این مقاله خارج است ، داوری قطعی رادرین زمینه به‌احتیاط می‌کشاند بهرحال اگر این اقدام است یاآن همه زادهٔ یك دیار وپرورده یك شاخسار اند. لذا آنچه‌مادرین مبحث بیان خواهیم کرد، بطورکلی اوضاع ادبی قرون اولیه اسلامی یعنی دوره هایی طاهریان پو شنگی (۲۰۵ــ۲۰۹هـ) صفاریان (۲۴۷ــ۳۹۳) وسامانیان (۲۷۹ــ۳۸۹)است(۲) درین سه دوره بااینکه آغازنهضت ادبی اش میتوان نامید، خو شبختانه آثار منظوم ومنثور زیادی به وجود آمده است‌که علاوه بریادگارهای بجامانده ، در کتب تاریخ وتذکره هانیز نمونه های ازآنها درج شده است که اساس کاخ باعظمت‌تاریخ ادبیات مابران استوار می‌باشد .

وما اینك درزیر نحوهٔ این مفاخر گران بهای ادبی را اجمالا ارزیابی می‌کنیم .

اول ــ حماسی :

دوره هایی که ازآن گفتگومی‌کنیم و حدود سه‌قرن ونیم ازتاریخ عهد اول اسلام رااحتوا می‌کند، از دوره هایی است‌که درتمام امور حیاتی مردمان خراسان وحومهٔ آن دگرگونی های قابل‌توجهی بملاحظه میرسد. نهضت آزادی خواهی آزاد مردان خراسان و سعی آنان برای رهایی ازتسلط ونفوذ مرکزیت خلافت بغداد منتج بران‌شد تاروحیه ملی‌و میهن پرستی ایشان تقویت یابد و شخصیت حکمی وملی خویش رابار‌دیگر درین گوشه دنیا تبارز دهند. این احساس بسیارکسان رابرانگیخت تاروایات وداستان هایی که حاکی ازمردانگی ها و دلاوری ها وپیکار جوئی‌ها ومیهن دوستی‌های پدران ونیاکان شان بود، جمع آوری‌نمایند و ازآن درتحریك جنبش هایی عملی وفکری استفاده نمایند. چنین جریان وانگیزه ای‌سبب شد که‌حماسه های ملی خواه بصورت منثور و خواه بشکل منظوم تدوین یابد وآثار ارجمندی بیاد گار ماندکه درذیل معرفی میشوند :

الف ــ حماسه های منثور :

۱ــبقول بلعمی وصاحب‌تا ریخ سیستان‌و مجمل التواریخ، عظیم ترین شاهنامه منثور از ابوالموید بلخی بوده است که گرشاسپ نامه یکی از دفتر های اوست (این گرشاسپ نامه بوسیله اسدی‌طوسی) به نظم‌کشیده شده این شاهنامه واجد تمام داستان ها و روایاتی بوده که کارنامه های اجداد آریایی راباز گومی کرده است.

۲ــ شاهنامه منثور دیگر که ابوریحان بیرونی درآثار الباقیه خود (ص ۱۴۲ سال ۱۳۵۲ تهران) ازآن نام می‌برد و آنرامستند ومعتبر و مبتنی برروایات مکتوب می داند ازآن بوعلی بلخی است که‌بعضا شا هنامه ابو منصور عبد الرزاق رابااین شا هنامه اشتباه کرده اند .

۳ــ سومین شاهنامه‌ای‌که ماخذ ثعالبی

مولف غرر اخبار ملوك فـرس می باشد . شاهنامه ایستکه باتوجه ابومنصورعبدالرزاق و بکمك راویان خراسان درسال ۳٤٦هجری تدوین یافته است. واین همان شاهنامـه ایست که دقیقی وفردوسی ازآن استفـاده کرده اند .

ب۔ حماسه های منظوم :

۱۔از حماسه های منظومی که درعهـد سامانیان بهوجود آمده، خو شبختانه گشتاسپ‌نامه دقیقی بلخی موجود است کهداستان آنشرح جنگهای مذهبی گشتاسپ باارجاسپ می باشد .متن داستان مذکور یا ماخـذآن همان شاهنامه ابو منصور یستکه دقیقـی بنابر امرنوح بن منصور سامانی خواستآنرا بهنظم کشدولی بعد از منظوم ساختن یـك هزار بیت بدست غلامش کشتهشد و ا یـن آرزو به ثمر نرسید. تاآنکه فـردوسی بـه اینکارهمت گماشت ونظم این حماسه بزرگ وبی‌نظیر رابه پایان رساند .

۲۔ شاهنامه دیگری که بعضا آنرانخستین حماسه منظوم دانند ودر حدودسه صدهجری نوشته شده شاهنامه مسعودی مروزی است. ازین حماسهمنظوم متاءسفانه آثاری در دست نیست، ولی ازقول ثعالبی ومقدسیکه هردودر کتب خویشش ازآن نام برده اند، میتـوان گفتکه حماسه مذکورمعروف ومشهو ر وده است .

مثنوی عشقی :

ازاین نوع مثنوی تنها ازیوسف زلیخایی نام برده اند که بوسیله ابوالموید بلخـی منظوم شده بود. ولی‌به حسرت باید گفت که این مثنوی نیز همانند بسا از آثاردیگر دستخوش حوادث ایام شده و ازبین رفتـه است .

مثنوی های اخلاقی وتربیوی :

عوفی درکتاب خویشش (لباب الا لباب ج ۲ ص ۲۱) منظومه ای رابنام «آفرین‌نامه» به ابو شکور بلخی نسبت میدهد که ظاهرا در سال ۳۳٦ هجری به پایان رسیدهاست (معاصر امیرحمید نوح بن نصر سامانـی است). این مثنوی همانطور که گفته آمددر موعظه واندرز است که نقل این چند بیت ازآن بی مورد نخواهد بود :

بدشمن برت ا ستواری مبـاد
که دشمن در ختیست تلخ ازنهاد

در ختـیکه تلخش بود گوهرا
اگر چرب وشیرین دهی مرو را

همان میوه تلخ آرد پـدید
ازو چرب وشیرین نخوا هی مزید

ابیات پراگندهیی که درفرهنگها بـه ابوشکور نسبت داده اند مبین آنست کـه مثنوی های دیگری‌نیز ازین شاعر بـروزن بحرهزج مسدس و بحر خفیف وجود داشته که موضوع آنها موعظه واندرز بوده است مثنوی دیگر کلیله و دمنه منظوم است که پس ازترجمه عربی آن بهدری توسطبلعمی بنابر امر نصربن احمد سامانی رودکی آنرا بهنظم درآوردمثنوی های دیگری هم ازرودکی

بوده‌که جای جای درتذکره‌ها و کتب ابیاتی ازآن هانقل شده است .

انواع دیگر شعر :

در دورهٔ مورد نظر ما، به استناد آثاری که در دست است میتوانیم بگوئیم‌که قسمت بیشتر انواع شعری اعم از قصیده ومثنوی ورباعی وغزل وقطعه ورثاء وجود داشته است وبعضا درهمین چوکات و معانی به‌عربی‌نیز شعر می گفته‌اند. موضوع این اشعارمختلف بوده واغلب‌آنراعشق واندرزواخلاق وموعظه ومدح احتوا کرده است ولی ازجمله‌سخنوران آن دوران، محمدبن وصیف درقصیده و ابو شکوربلخی درقطعهٔ مثنوی‌وحنظلهٔ بادغیسی در دوبیتی ها و رودکی وشهیددرغزل سرایی چیره دست بوده‌اند .

سبك شعر :

شعرایندوره همانند طبیعت با صفای خراسان وتحت نفوذ آداب وسنن ملی این مردم، سخت رنگین وآگنده از نشاط وخرمی است. اگر ازعشق‌سخن می گویند ویابمدح می گرایند، همه جا اوصاف طبیعی وبی پیرایه ازمبالغه است، لغات عربی کمتر در آن‌راه درد و ترکیبات نامانوس و دور از ذهن درشعربه ندرت دیده می‌شود. روانی‌و سادگی درلفظ و ذوق وحال ومستی و شور درمعنی وکیفیت بارز ترین خصوصیت شعر رادرین عهد احتوا می‌کند، گرایش به‌ترك لذات و بدبینی ونفرت از زندگی وتوصیه به‌انزوا وعزلت چنانکه در دوره‌های بعد در شعر راه می‌یابد ،درین دوره اندك بچشم می خورد. تشبیهات بیشترازنوع محسوس به محسوس و درنهایت دقت ولطافت است. مخصوصا در شعر غنایی وغزل بدرجه ای ازکمال دقت‌ورقت‌احساسات وخیال برخوردار است‌که شاعران بعدی با همه توانایی خود، بدان رشك برده اند وخودرا از بیان وبکار بردن چنان نغز وزیبایی عاجزپنداشته اند. چنانکه عنصری می گوید :

غزل رو دکی وار نیکو بود
غز لهای مــن رودکی وارنیست
اگرچه بکو شم ببار یك وهم
بدین پرده اندر مرابار نیست

و فرخی شعر آنهارا در خوبی و زیبائی مثال خوانده و گفته است:

از دلارایی ونغزی چون غزلهای شهید
وز دلا ویزی‌و خوبی چون ترانه‌بوطلب

وضع شاعران ودانشمندان :

این گروه در روزگاران مورد بحث ما، قشر ممتاز جامعه و از عزت ومکنت خاصی برخور داربوده اند. امرای صفاری وسامانی هریك بنوبه خویش توجه خاصی به این طبقه داشته واز آنان به‌نحوشایسته و کم نظیری تقدیر می‌کرده اند. این بزر گداشت و احترام شاعران و دانشمندان را روحا وجسما آسوده نگه میداشت وباعث میشد تادر نظم ونثر آثار ارجمندی به وجود آید: بذل و ایثار و صلات این دود مانها بحدی بودکه بقول‌عوفی ونظامی عروضی، تنها زیر

بنهٔ رودکی درسفری‌که درملازمت نصر ابن احمد از هرات به‌بخارامیرفت، چهار صد شتر بود. و بدینمنوال دیگران رانیزدربرابر هر اثری به‌درهم ودینار تشویق و حمایت می کردند .رودکی تنها در پاداش منظوم ساختن کلیله و دمنه، چهل‌هزار درهم از امیر نصر د ریافت داشت چنانکه استاد عنصری نیز بدان اشاره‌کرده گوید:

چهل هزار درم رودکی زمهتر خویش
بیافته است به نظم کلیله درکشور

بدینسان بودحالی و احوال دیگرسخنوران و نویسندگان که هریك درکمال نعمت و آسایش بسر می بردند به نظرمن علت این همه دانش پروری ها درین دونکته مضمر بود که :

۱- امراء این دوره هابه همان احساسی‌که حکومت‌های مستقل ملی‌را تشکیل کرده‌بودند میخواستند تادر بارشان نیز ازحیث عظمت معنوی و فرهنگی کمتر ازمرکز خلافت‌نباشد.

۲- اکثر از امراء و وزراء این عهد خود شاعر ودانشمند بودند واین امر طبیعتا آنها را وامیداشت تااین قشرجامعه از حمایت خاصی برخور دارباشند و ازهرنوع خفت و ذلت وبی حرمتی برکناربمانند .

ترجمه :

در جمله سایر ارزش های فرهنگی و انسانی زمان مورد گفتگوی ما، یکی‌هم توجه به‌کار ترجمه آثار عربی به‌دری است که در باره گرایش بدین مسئله سخن بسیاراست ودرینجا مجال آن نیست . از جمله نمونه های بارزی که ازین ترجمه هادر دست‌است میتوان از تاریخ محمدبن جریر طبری نام بردکه بوسیله ابوعلی محمدبن ابوالفضل بلعمی وزیر دانشمند سامانی ازعربی‌به دری برگر دانده شدو همچنان ترجمه تفسیر کم نظیر این مرد (طبری) است‌که آنهم به امر ابو صالح منصوربن نوح سامانی از عربی‌به دری ترجمه گردید. تالیف وترجمه علوم دیگر امثال کلام و فلسفه ونجوم ورياضی و طب و جغرافیا نیز دریندوره در خشش خاصی داشت وچهره های جاودانه ای‌درین رشته‌ها بدرجه اجتهاد و استادی رسیدکه تا از هستی نشانی هست نام شان مخلد و جاوید خواهد بود وچون ارزیابی علوم دیگر از موضوع بحث ماخارج است به‌همین‌اشاره اکتفا می کنیم .

شاعران اینده‌وره :

درین قسمت تنها ازشاعرانی نام‌می‌بریم که یابداخل حدود جغرافیایی فعلی کشور ما بدنیا آمده اند ویابه محدودهٔ قلمرو تحت نفوذ آنروزی طاهریان و صفاریان وسامانیان عرض وجود کرده وبا امیران و وزیران ارتباط ونزدیکی خاصی داشته و از خوان‌و احسان آنان بهره‌ها برده اند.این شاعران عبارت انداز :

۱- حنظله بادغیسی
۲- محمود وراق هروی
۳- ابوشعیب هروی، صالح بن محمد
٤- ابوحفص بن احوص سغدی .

۵ـ ابو المويد بلخي
٦ـ ابومنصور محمدبن احمد دقيقي بلخي.
۷ـ ابو ا لحسن شهيد بن حسين بلخي
۸ـ محمد بن وصيف سكزى
۹ـ فيروز مشرقي
۱۰ـ ابو شکور بلخی
۱۱ـ معروفی بلخی، ابوعبدالله محمد ابن حسن
۱۲ـ ا بو طيب مصعبي
۱۳ ـ ابو عبدالله محمدبن صالح ولوالجی
١٤ـ ابو الحسن علي بن محمد غزوانی لوکری
۱٥ـ ابو محمد بديع بن محمد بن محمود بلخي
١٦ـ ابو سليك گر گا نی
۱۷ـ رابعه بنت کعب بلخی
۱۸ـ ابوالعباس ربنسجسنی .
۱۹ـ ابو عبدالله جعفر بن محمد بن آدم رودکی
۲۰ـ ابو طاهر طيب بن محمد خسروانی
۲۱ـ منجیك ترمذی .
۲۲ـ ابو العباس بن حنوذ المروزی
۲۳ـ ابو منصور عماره بن محمد مروزی
٢٤ـ کسایی مروزی

ازجمله شاعران مذکور بعضا صاحب دیوان بوده وعده‌ای هم‌غیر از دانش ادبی درعلوم دیگرنیز مهارت و اسنادی داشته اند .

البته این نکته درخور تذکر است‌که شعر دری درقرون اولیه اسلامی حتی تاقرن پنجم مختص به قلمرو محدودهٔ فعلی کشور ما بوده و درهیچ جای دیگر به استثنای خراسان وجود نداشته است .

دورهٔ غزنویان :

روزگار غزنویان که درتاریخ سیاسی‌و فرهنگی و اجتماعی کهن کشورما، مقام‌ممتاز و ارجمندی دارد ازجهات مختلف انتشارعلوم وبخصوص کثرت شعر وشاعران دوره قابل توجه وستوده نیست. البته همانطورکه گفته آمد پایه گذار کاخ پر شکوه ادبیات دری امراء پر فضیلت و آزادمنش خراسان (سامانیان) است .اما در دورهٔ غز نویان این بناء عظیم انسانی به‌کمال وجلال رسید واساتید بزرگ وگران مایه یی در ساحات مختلف علمی رشد و پرورش یافت که تا امروز والی ماشاءالله جاوید نام و جاویدان اثر اند. علل انگیزه این همه رونق یابی‌ها ازیکسو تعقیب و پیروی ازروش سامانیان دربارهٔ ادب وفرهنگ خراسانی بود وازسوی دیگر حمایت و تشویق و صلات و عطایای بیدریغ وبی‌حساب سلاطین و فرمانروا یان علم دوست غزنه .بحدی که‌این عطایا و نوازش ها تادیر زمان رشك‌شعرای نواحی دیگر را برانگیخته بودونمونه آن ازین گفتار شاعر بلند پایه شروان (خاقانی) بخوبی پیداست که می گوید :

... .

بلی شاعری بود صا حبقران
زممدوح صا حبقران عنصری
ز معشوق نیکو و ممدوح نیک
غزل گوشد ومدح‌خوان عنصری
بدور کرم بخششی نیل دید
ز محمود کشور ستان عنصری
بده بیت صد بدره وبرده یافت
زیك فتح هندو ستان عنصری
شنیدم که ازنقره زد دیگدان
ز زر ساخت آلات خوان عنصری

آری! چنان کرم و بخششی چنین ثمره‌ای درپی داشت اینك بعداز نهصد سال و زیادتر ا زآن، نام غزنه و فرهنگ وادبش سرلوحه کار نامه های علمی و ادبی تمام محافل علمی جهان ا ست وهرقدر دربن‌راه به‌پیش میروند بازهم خودرا درآغاز کار می یابند دستیابی به‌چنین افتخار بزرگ علاوه برنکاتی که‌در بالا تذکار یافت معلول علت های دیگری نیز هست که درزیر خلاصه‌می شود .

یکی از ارزش های تمدن اسلامی وشیوهٔ دستگا های فرمان روایان و بزرگان این بود که هریك سعی می‌کرد تا اطرافیان ومقربان آنان ازنخبه ترین رجال عصرکه در صف اول شاعر ان ونویسندگان قرارداشت بر گزیده شوند. زیرا این وضع (خلاف‌داشتن اتوم وراکت امروز) یکی‌از وسایل برتری و تفوق جویی بود وهرجاپر مایه‌تر ازین وسایل می بود، سر افراز تر و مغرورترمی بود. این شیوه موثر ترین عاملی بو دکه مردم رابی ا ختیار به‌طلب علم و دانش‌می کشانید و هرکس‌تلاش می‌کرد تابه‌آن‌زیوری خودرا بیاراید که مورد قبول و پسندزمانش باشدوبه آن‌اوصافی خودرا عیار نماید که بتواند قرب و منزلتی در دستگا هها حاصل کند .

نتیجه این عمل انسانی صدها شاعر و نویسنده بار آورد که شمار آنان و آثارشان نهایت مشکل و دشوار است .عامل دیگری که درتوسعه وترویج این ادب (دری) دوره غزنه رایاری کرد، ا ستواری و توانایی ابن زبان برای بیان اندیشه‌ها ومفاهیم مختلف بودکه‌مقدمات آن قبلادر دورهٔ سامانی پی‌ریزی شده بود، نهضت که درکار تا لیف و ترجمه کتب درزمان سامانیان آغاز یافت و بتدریج بوسیله دانشمندان دیگری چون ابن سینا وابوریحان بکمال رسید و کتب متعددی به‌وجود آمد، بذات خودیکی از وسایل دیگریست که درتوسعه و گسترش زبان دری و ادبیات آن نقش موثر داشت. باراه یافتن آثار ادبی مخصوصا منظومه های‌عرفانی در خانقا هها برای‌ارشاد وتنویر مردم، دیگر شعر وشاعر در دایرهٔ دستگاههای ذی نفوذ محصور نماند و مورد حمایت عامه مردم قرار گرفت واین هم ز مینه مساعد دیگری برای گرمی و رونق بازارشعر و شاعری و بطور کلی وسیله موثری جهت تعمیم‌وتوسعه زبان وادب دری گردید. آخرین عاملی که

نمیتوان آنرا نادیده انگاشت وسعت قلمرو فرمانروایی غزنویان استکه ازکرانه هایی سند تا آنسوی آمو دریا ودرطرف غرب‌تاری و اصفهان را احتوامی کرد. و این وسعت ساحه، طبیعتا درپرورش و فزونی شاعران ونویسندگان، نسبت به‌محیط محدود قبلی (خراسان) اثرقاطع داشت .

در اثر این همه عوامل ومساعدت اوضاع آثار ارزشمند و گرانمایه‌یی (بصورت‌منظوم ومنثور) خلق وابداع گردیدکه اینک به ترتیب دربارهٔ آنهاصحبت میشود :

اول- آثار منظوم :

منظور از آثار منظوم تراوشس های مغزیو فکری دانشوران وسخنوران این عهداست که درچوکات غزل، قصیده، رباعی، ترجیع‌بند قطعه، مثنوی، ومسمط ریخته شده است واز هرنوع آن خوشبختانه چند ین دواوین ورسایل وکتب وجوددارد. موضوع ومضمون این آثار متنوع و متفاوت بوده و اغلب‌مدح وهجو وقصص و داستان و حماسه ومسایل حکمی وعرفانی وعشقی می باشدکه نمونه های آن بدین شرح است :

الف- مثنوی های عرفانی :

چنانکه می دانیم درین دوره دراثر فزونی مراکز ومدارس تعلیمی و موجودیت کتابخانه ها و تلاش و کوشش مردم‌برای کسب علوم ودانش‌درهمه رشته های علمی مانند فقه وتفسیر وحدیث و کلام و فلسفه شخصیت های‌ارجمندی‌تربیت یافت. درپهلوی این حوزه های علمی بنابر خواست طبیعی جامعه مراکز تعلیمی دیگری نیز بمیان آمد که تربیت سالکان وپخش و نشر مبانی و افکار عرفانی‌را بعهده گرفت. این مراکز (خانقا هها) دارای یك‌شیخ ویا مرادبود که سمت ریاست و پیشوایی داشت و دیگران رادرین طریق رهنمونی می کرد. خانقا هها هریك موقوفاتی داشت‌که از عواید آن ونیز کمك و معاونتی که مردم می‌کرد، مصارف اباته و اعاشه صوفیان و سالکان فراهم‌می شد. رونق یابی عرفان و تصوف اسلامی ازطریق خانقاها منتج بران‌شد که اساس‌ها واصطلاحات آن بزبان مؤثرتر و شیواتر ورساتر یعنی زبان شعرگفته آید تازود بردل نیشنند و عمیق اثرکند. نخستین کسی که گزارشگر این رسالت شد حکیم ابوالمجد مجدودبن آدم عارف وارسته غزنه است‌که بسال ۵۲۵ هجری د رهمین شهر فوت‌کرده.

سنایی در آغاز زندگی شاعری خویشس چنانکه عرف روز گارش بود . بیشترقصاید مدحیه می سرود. ولی پس ازسفر های طولانی و دریافت صحبت مردان حق دیگربه همه چیز وهمه کس پشت پازد و طریق وارستگی و انزوا درپیشس گرفت و حاصل این عمل آن شدکه مثنوی هایی‌به‌شرح زیربه وجود آورد :

حدیقة الحقیقه وشریعة الطریقه :

این کتاب که دربحرخفیف مخبون مقصور سروده شده وتعداد ابیاتشس بده هزار می

رسدیکی از مثنوی هائیست که در ادبیات دری وبخصوص منظومه های نوع وعظ و معارف تاثیر فراوان داشته است. اغلب تذکره نویسان و متصوفه ازین کتاب بنام (الهی نامه) نیزیاد کرده اند ازجمله مولینا جلال الدین بلخی عارف وارسته وطن که آشکارا تحت تاثیر ونفوذ اندیشه و افکار حکیم سنائیست ، همه جادر کتاب بزرگ خویش به این مطلب اشاره می کند وجایی جایی ازالهی نامه نام می بردچنانکه گوید:

ترك جوشی کرده ام من نیم خام
از حکیم غز نوی بشنو تمام
در الهی نامه گوید شرح این
آن حکیم غیب و فخر العالمین

چون بار اول که چنین کتابی نوشته شد بعضی ا زعلماء تاریك بین و محدود فکر وبه تبعیت آنان عده‌ای از متعصبین عوام لب به اعتراض گشودند و سنایی برای نجات خود وقناعت آن گروه ،کتابش را بناچار خدمت امام اجل برهان الدین ابوالحسن علی ابن ناصر الغزنوی ملقب به بریانگر که دربغداد می زیست، فرستاد و ا زوی تقاضا کرد تا آنرا برعلمای دار السلام عرضه کندوشر جاهلان و طاعنان را از وی دفع نماید سنایی ضمن کتاب اشعاری هم‌عنوانی بریانگر نوشت ومحتوای آنرا بامهارت و استازی که خاص سنائیست، درچند بیت معرفی فرمود او در این ابیات حدیقه راقرآن فارسی ودنیای ازعلوم ونص واخبار مینامد که اینك چندی ازآن نقل می‌شود :

تو به بغداد شاد ومن نا شاد
خود نگو یی ورا رسم فریاد
هرچه دانسته ام زنوع علوم
کرده ام جمله خلق رامعلوم
آنچه نص است و آنچه اخبار است
وز مشایخ هر آنچه آثار است
اندرین نامه جملگی جمع است
مجلس روح رایکی شمع است
یك سخن زین و عالمی دانش
همچو قر آن فارسی خوانش
این سخن را مطا لعت فرمای
نیك و بد در جواب باز نمای
وانکه باشد سخن شناس وحکیم
همچو قر آن نهد ورا تعظیم

۲ـ عشق نامه :

مثنوی دیگرسنائی است که درحدودهزاربیت دارد و مطالب آن مواعظ وعرفان و حقایق است .

۳ـ سیر العباد الی المعاد :

این مثنوی رانیز سنایی بروزن حدیقه سروده وحاوی بیشتر ازهفتصد بیت است. مطالب آن نیزدربعضی موارد شبیه حدیقه و تمثیلی بوده ازمسایل اخلاقی واقسام نفوس وعقل وخلقت انسانی صحبت شده است .

٤ـ طریق التحقیق :

این مثنوی سه سال بعداز حدیقه نوشته شده وازلحاظ قالب لفظی ومعنی همانندحدیقه می باشد . مثنوی هایی‌که نا م بردیم همه

موجود بوده وبدفعات متعدد چاپ شده اند. **مثنوی های دیگری هم بنام هایی (عشقنامه** وعقل نامه) ازسنایی وجود دارد. سنایی از **جملهٔ مثنویهای خود حدیقه رابنام بهرامشاه** غزنوی وکارنامه بلخ را (که ازآن در جای **دیگر صحبت خواهیم کرد)** بنام مسعود سروده **است .**

ب ـ پند وحکمت ووعظ :

۱ ـ مهمترین مثنویی‌که درین موضـــوع نوشته شده روشنایی نامه نا صر خســرو **بلخیست . درین رسالهٔ منظوم‌که دوباربه‌نثر** ونظم آلمانی ترجمه وچاپ شده‌است، سعی حکیم یمگان بران بوده تاحکمت یونانی را بافلسفه وعقاید اسمعیلی که خودبدان گرویده بود، بازبانی ساده وقابل‌فهم‌مقایسه وازرزیابی **واستنتاج کند. این‌مثنوی منظومه کوتاهیست** که حاوی ۵۹۲ بیت بوده ودربحر هزج‌سروده شده است . روشنایی نامه‌دیگری هم داردکه **نثراست ودرمبحث آثارمنثور معرفی خواهــد** شد .

۲ ـ سعادت نامه :

این مثنوی نیزازآن ناصر خسرو بـــوده ودارای ۳۰۰ بیت میباشد که موضوع آن‌مانند روشنایی نامه درپند ووعظ وحکمت اســت . ناصرو خسروکه در ۳۹۴هجری در قبادیان بلخ بدنیاآمد ودرسال ۴۸۱ دریمگان بدخشان وفات‌کرد، ازجملهٔ قدیمترین کسانی است که مثنوی هایی کامل دربیان حکم ومواعظ ساخته ودراشعار دیگر خویش نیزاین شیوه رادنبال کرده است . اوشاعریست حکیم وفیلسوف ودرعین حال داری مناعت نفس‌که به هیچوجه **لفظ درردری رادرپای خوگان نریخته ومدح‌کسی** رانگفته است .

۳ ـ هجو ومطایبه :

اولین مثنوی که مضمون آن قسما هجو و مطایبه است ودرعهد مسعودبن ابراهیم گفته شده کارنامه بلخ میباشدکه متعلق به سنایی غزنویست . این رساله واجد پنجصد بیت وظاهراً نخستین مثنوی سنائی است .

د ستان های عشقی :

دریندوره درپهلوی مثنوی های عرفـانی واخلاقی وحماسی بسا قصص وداستان های عشقی‌که منشاء دینی داشته ویاشهرت محلی **به نظم درآورده شده است . مانند ایـن** مثنوی ها :

۱ ـ شادبهروعین الحیوة :

داستانیست که دربین مردم شایع بـوده وباراول بیرونی آنرا ازفارسی به عربی‌ترجمه کرده است . این داستان توسـط استـاد ابوالقاسم حسن بن احمدعنصری .

۲ ـ خنگ بت وسرخ بت :

این مثنوی نیز ازجمله داستان های‌محلی ومربوط به دوبت بامیان بوده وبوسیلهٔعنصری بلخی به‌نظم کشیده شده است . داستـان مذکور رانیز ابوریحان ازفارسی بعربی ترجمه کرده .

۳ ـ وامق وعذرا :

کهن داستان دیگریکه‌عنصری‌بلخی‌آنرانظم

ساخته است، وامق وعذراست . داستان‌های مذکورباهمه فتنه وحوادثی‌که دردوره ها ی بعداتفاق افتاد وچندین بارغزنه بخاك وخون کشیده شد بازهم مصوون وموجود مانده‌اند.

٤ـ ورقه وگلشاه :

ورقه پسربنی شیبه وگلشاه دختر کاکای اوبود. این دوازآوان کودکی همدگر رادوست داشتند واین دوستی آنان‌سر انجام به عشق آتشینی مبدل گردید که هردوراجان و روان سوخت ودرحسرت ونومیدی جان سپردند . قصه آنهاتازمان حضرت پیغمبر ورد زبان هابود وبه دعای آن حبیب الهی هردو حیاتی ازنویافتند وبکام دل رسیدند . این داستان که اصلا منشاء عربی دارد توسط شاعری بنام عیوقی معاصر سلطان محمودغزنوی به نظم درآمد وهستی جاودانه یافت .

ج ـ حماسه :

چنانکه قبلا معروض گردید نظم روایات وحماسه های ملی که مولود جنبش های‌ملی بود ازعهد سامانیان آغاز وتانیمهٔ اول قرن پنجم ادامه یافت وقسمتی هم درقرن هفتم منظوم شد. این حماسه هاعلاوه بر نجات داستان ها وکارنامه هاوروایات ملی ما، از دستبرد حوادث وفراموشی زمان برغنای ادب دری نیزافزودو آنرا رنگین تروپرمایه ترکرد. که اینست‌نمونه های آن :

۱ـ شاهنامه ابوالقاسم فردوسی :

شهرت کاروهمت روستازادهٔ بلخی(دقیقی) درجمع وتدوین ونظم روایات وداستان های ملی ورسیدن گشتاسپ نامه اوبدست دهقان زادهٔ طوسی، وی رابرانگیخت تاکمر همت بربندد وآن‌کاخ، مرصع راکه همتای بلخی اش بنیاد نهاده بودبه اتمام رساند. برای این منظور ازمواد ومتن شاهنامه ابو منصوری که ذریعه دوست مهربانی بدست وی رسیده بود استفاده‌کرد وبمدد راویان معروف خراسان ازآن همه داستان هاوتاریخ کهن آریایی کتابی به‌وجودآوردکه درهمه عالم‌نظیرومانندش وجود ندارد. فردوسی تمام عمرو هستی خود رادرسر اینکار ازدست داد وچنانکه خودش می گوید :

سی سال اندر سرای سپنج
بسی رنج بردم به امید گنج
بسی رنج بردم درین سال سی
عجم زنده کردم بدین پارسی

سی سال رنج وزحمت کشید تاچنین‌گنجینه عظیم سخن را فراهم آورد وآنرا بنام سلطان محمود غزنوی آراست وبحضور او تقدیمش کرد. این‌کتاب که اکثر خوانندگان ارجمند به آن آشنایی دارند وبزبان محاوره واصیل خراسانی منظوم شده است در تمام دنیاشهرت داردوآنرابه کرات وبصورت منظوم ومنثور ترجمه کرده اند وهمچنان در باره محتویات واسلوب سخنوری‌وسایرخصوصیاتش صدهارساله ومقاله نوشته شده است که برشمردن آنها درین مختصر مقدور نیست . این اثربزرگ نه تنها ازجهات مختلف ادبی، زبان وادب فارسی راپرتمکین ورنگین ساخت

بلکه نهضت وجنبشی رادرحماسه سرایی‌ملی به وجودآوردکه باعث منظوم ساختن حماسه‌های دیگرگردید . که شاعران بعدی همه به‌پیروی ازآن ودرقالب شاهنامه آن (بحرمتقارب مثمن مقصود ومحذوف) به نظم داستانهای‌ملی‌اقدام کرده‌اند. مختصات شعری این شاهنامه‌مقتضی سالها کار وکوشش ودرخور نوشتن چندین رساله وکتاب است که دیگران اندرین راه گامهای استواری برداشته اند ولی هنوز هم پایان منزل ناپیداست .

۲- برزونامه :

بزرگترین شاهنامه دیگری که‌شصت وپنج هزاربیت دارد ودربارهٔ سرگذشت برزو پسر سهراب وخانوادهٔ رستم نوشته شده، برزونامه است . ژول مول مترجم فرانسوی شاهنامه فردوسی آنجاکه درباره برزونامه صحبت‌میکند می نویسدکه : « ... برزونامه کتابخانه سلطنتی تنهانسخه ایست که من بدست‌دارم آنرابرای آنکتیل (مستشرق معروف فرانسوی) ازروی نسخه فارسخان معاون فرمان روای سورت رونویس کرده اند . این کتاب در ۱۳۹۵ صفحه وتقریباً شصت وپنج هزاربیت دارد. ولی باوجود دامنه ای به این پهناناقص است وسه هزاربیت ازآخرندارد .» ص ۴۹ دیباچه شاهنامه ژول مول قطع جیبی .

بامطالعه ابیاتی که ازین شاهنامه نقـــل کرده‌اند میتوان گفت‌که حماسه مذکور ازلحاظ استعمال کلمات وترکیبات حماسی وتصویر میدان های جنگ وتسلسل وقایع وباداشتن اسناد معتبر وسایر خصوصیات یك حماسی کامل بوده (به اعتراف موافقان ومخالفان) وبرهمه حماسه های دیگر بـــرتری دارد . حتی اگرشاهنامه فردوسی رامستثنی بشماریم وازآن بهترش نخوانیم بدون تردید از هم سنگی وهمگونی اش باآن نمیتوان انکار کرد. سرایندهٔ این کتاب عظیم داستان منثـــوری دردست داشته که حاوی اطلاعات وسیع ومهمی دربارهٔ خانوادهٔ رستم بوده است وایکاش آن هم چون شاهنامه فردوسی حله طبع‌میبافت وپیش از آنکـــه بدست اروپائیان برسد. هموطنانش ازآن استفاده می کردند. برزونامه بدست شاعرچیره دستی بنام ابوالعلاء عطاء ابن یعقوب ودرغزنه نوشته شده‌که ازمقربان ومعاصران سلطان ابراهیم غزنـوی و از سخنوران بانام عهد خود است. وبنابرحکم همین سلطان بطرف‌هندوستان رفته وهمدرانجا بسال ۴۷۱ وفات یافته است. مسعود سعد که ازمعاصرین وی است درمرگ او مرثیه‌ها نوشته و زاری زارگریسته است .

عطاء یعقوب ای روشن ازتوعالم علم
توآفتابی و ما ذره راهی مائیم
عطـاء یعقوب از مرگ توهر اسیدم
شدی وپیش‌نبـودم زمرگ هیچ‌هراس

دربارهٔ خصوصیات این حماسی بـــزرگ بنابر همان معاذیر اختصار گرایی درمباحث قبلی، بیش ازین مجال حرف زدن نیست وبه همینقدر بسنده آمد .

۳ـ شهریار نامه :

حماسه منظومی است‌که درآن ازکارنامه‌های خانوادهٔ رستم زابلی تاسه پشت ، یادشده وازروی یك داستان منثور منظوم گردیـده است . این حماسه که‌مدت سه‌سال در کار نظم آن صرف شده بخواهش مسعود بـن ابراهیم غزنوی وبوسیله شاعر توانای غزنه، سراج الدین عثمان بن محمدمختاری متوفی بسال ٥٤٤، ازنثربه نظم تبدیل یافته است. ازشهریارنامه‌اکنون نسخه‌ی درکتابخانه موزهٔ بریتانیا موجود است ونسخه دیگری درتهران وجود داشته وچندسال قبل استاد چایکین خاورشناس روسی آنراخریده وبروسیه برده است . (حماسه سرایی ازدکترصفا چاپ اول ص ۲۹۸) ابیاتی‌که‌ازین منظومه نقل کرده‌اند گویای آنست‌که این حماسی چون قصایـد عثمان مختاری درکمال مهارت واستادی نوشته شده وازنظر خصوصیات یك حماسه ملـی. دست کمی ازدیگران ندارد. شهریارپسربرزو پسرسهراب پسررستم است که مانند پـدر وجدخود ناآگاهانه وبی اطلاع ازخویشاوندان ومربوطین خویش، بجنگ آنان برخاسـت وپس ازنزاع باعم خودفرامرز وشناختـن مر همدگر را ازخصومت دست‌کشیدند وبنای صلح ودوستی نهادند .

٤ـ بیژن نامه :

داستان منظومی است که درحدود ۱۹۰۰ بیت دارد ومربوط است به‌کارنامه‌های پهلوان معروف (بیژن) پسر گیوپسرگوداز. ایـن حماسی بوسیله خواجه عمیدعطاء بن یعقوب گویندهٔ برزونامه منظوم گردیده است .

٥ـ سوسن نامه :

این حماسه منظوم نیزجزئی ازشاهنامـه خواجه عمید عطاء بن یعقوب است که آنرا ازبرزونامه نقل کرده اند ونسخه ای ازآن درکتابخانه ملی پاریس موجود است .

سوسن نامه سرگذشت یك زن تـورانی رامشگراست که بمکر وحیله چندان پهلوانان خراسان رابه بند می افگند ومیخواهد نزد افراسیاب فرستد . امافرامرز ازاین امراطلاع یافته وبفرمان زال به جستجوی رستم رفت وجهان پهلوان رستم، آن گروه راازبندسوسن رهایی بخشید .

به ترتیبی‌که دربالابیان گردید شمارحماسه های ملی‌درین دوره بیش ازهرزمان دیگربست وماصرف ازهمانهایی نام بردیم که خیلـی مشهور وگوینده وسرایندهٔ آن معلوم است.

دوم ـ آثار منثور :

دورهٔ غزنویان همانطوریکه ازنظرآثار ادبی منظوم غنی ترین دورهٔ تاریخ ادبی مارا احتوا می‌کند ازلحاظ داشتن آثار منثور نیز پرمایه است . علت این همه پرمایگی بوجود آمدن دانشمندان ونویسندگان بزرگ و ترویـج موضوعات مختلف علمی مانند تاریخ وادبیات وفلسفه و کلام و تصوف است . که تعمیم وگسترش این علوم باعث تالیف کتب متعددی درین رشته‌ها گردیده است . گرچه دراثر تهاجمات غزان ومغول وسایرحوادثی که بارها غزنین راویران کرد. قسمتی ازاین آثار ازبین

رفته است ولی باآنهم بعضی‌ازآنهادرتذکره‌ها مضبوط وعدهٔ دیگردر دسترس است که‌اینک نمونه های آن تاآنجا که مربوط به موضوع تاریخ ادبیات باشد معرفی میشود .

الف ـ علوم ادبی :

۱ـ غایة العروضین وکنزالقافیه .

این دو کتاب بنابقول نظامی عروضی وشمس الدین محمدبن قیس صاحب المعجم ازامهات‌کتب درعلوم شعری بوده‌که مؤلف آنها استاد ابوالحسن بهرامی سرخسی شاعرآل سبکتگین است . عوفی کتاب دیگری رابنام «خجسته نامه» به بهرامی نسبت میدهد وآنرا در علم عروض بی نظیر میخواند (لباب الالباب ج ۲ص ۵۵ـ۵٦ تهران) .

۲ـ یتیمة الدهر :

کتابیست درشرح احوال شاعران بزرگ عهدمؤلف ازشام تاماوراء النهر که توسط ابومنصور عبدالملك بن محمد ثعالبی هروی **(۴۲۹م) نوشته شده‌است . این‌کتاب بعربی** نوشته‌شده وازحیث معلومات مخصوصا دربارهٔ شاعران تازی گوی بسیار پرارج است . آثاردیگری نیز ازین شخص هست که **معروفترین آن غرراخبار ملوك فرس میباشد.**

نثر عرفانی :

۱ـ کشف المحجوب هجویری :

کتابیست در عرفان و صوف اسلامی اثر ابوالحسن علی بن عثمان الجلابی هجویری غزنوی . مؤلف ازمعاصران ونزدیکان مسعود بوده وعلاوه برکتبی که به نثر نوشته دیوان اشعار نیزداشته است . این کتاب ازجمله قدیمترین کتب صوفیه بوده وکسانی که خواسته اند دربارهٔ مشایخ صوفیه چیزی بنویسند ازاین کتاب استفاده کرده اند . سبك نوشته آن‌باوجود بکاربردن مفردات وترکیبات عربی دارای جمله‌های متوازن ودر عین حال ساده است .

رسایل :

عبارت از نامه هایی است‌که ابونصرمشکان صاحب دیوان ر سایل محمود ومسعود نوشته است . ابونصر مشکان از جمله نویسندگان بزرگ غزنه بود، وبه دری وعربی مهارت‌کامل داشت . متاسفانه مجموعه این رسایل گردآوری نشده وتنهاچند نامه اورا بیهقی درکتاب خویش نقل کرده است . ابونصر مشکان درسال ۴۳۱درهرات در گذشته ودر همانجا مدفون‌گردیده ولی بعد ازبیست روز جسد اورا ازهرات بهغزنی انتقال دادند. بیهقی نیزرساله ای داشته که متاسفانه در دست نیست. (ر. ج بیهقی ص ۴۲٦چاپ‌اول)

تاریخ :

خوشبختانه درن دوره دوشادوش علوم‌دیگر، کتب تاریخی مهمی نیزنوشته شده که هریك بذات خوددارای ماهیت وارزش جداگانه‌است **وعبارت اند از :**

۱ـ تاریخ گردیزی :

این تاریخ بیانگر وقایعی است‌که ازابتدای آفرینش تاروزگار مودودبن مسعود را احتوا می‌کند. خصوصیت این تاریخ علاوه برداشتن

نثرروان وساده ورعایت ایجاز دربیان مطالب، این است که درآن یك سلسله معلومات بسیار مفید دربارهٔ اعیاد وجشن ها ورسوم ملل مختلف ذکر گردیده . مؤلف این تاریخ ابوسعید عبدالحی بن ضحاك بن محمود گردیزی ازمعاصرین غزنویان می باشد . این کتاب در نوع خودممتاز ومرجع محققان ودانشمندان است .

۲ـ تاریخ بیهقی :

بیهقی تاریخیست که ازنظرروش کاروصحت مطالب ودقت نویسنده درنقل کردن جزئیات مهم حوادث وذکر آداب ورسوم زمان وارائه معلومات دربارهٔ شعرا ونویسندگان، هرگز همتا ونظیر ندارد . بیهقی اصلا سی مجلد ودرذکر تاریخ آل سبکتگین ازآغاز دولت آن خاندان تااوایل سلطنت سلطان ابراهم ابن مسعود بوده است که متاسفانه جز پنج مجلد بیشتر ازآن دردست نیست واین همان است که بارها درایران بچاپ رسیده است .

نویسندهٔ این تاریخ دبیر فاضل ومشهورغزنه خواجهابوالفضل محمدبن حسین بیهقیمیباشد. بیهقی ابتدا درمحضر ابونصر مشکان شامل خدمت درديوان رسالت شد وآهسته آهسته دراثراستعداد وشایستگی وامانتداری درراس این دیوان قرارگرفت . این مردامین وشریف دراخیرعمربه تهمت حاسدان معزول ومحبوس شد وپس ازرهایی اززندان بقیه عمررا در انزوابسربرد تاآنکه درسال ۴۷۰ هجری وفات نمود. بیهقی درتاریخ خود (ص ۵۹۷ چاپ اول تهران) ازکتابی نام می بردکه بنام مقامات محمودی نوشتهشده بودولی دریغ که ازین مقامات تاامروز اثری در دست نیامده است .

رسایل منشیانه :

بهترین نمونه آن کلیله ودمنه بهرامشاهی است . این کتابکه درواقع ترجمه وتهذیبی ازکلیله ودمنه میباشد ازحیث آراستگی کلام وسلامت انشاء وقوت ترکیب وعبارات وحسن اسلوب یکی ازعالیترین نمونه های نثرفارسی است . کلیله ودمنه ازجمله کتبی بود که ازسانسکریت به پهلوی وازپهلوی بوسیله عبدالله بن مقفع به عربی وبار اول بفرمان نصربن احمد سامانی به نثردری واز روی همان نسخه توسط رودکی منظوم گردید ودر زمان بهرام شاه غزنوی بد ست ابوالمعالی نصرالله بن محمدبن عبدالحمید منشی به نثر منشیانه ترجمه وتهذیب شد وبنام کلیله ودمنه بهرامشاهی شهرت یافت . این کتاب ازحیث پیرایه بندی آن به سجع های ناقص وتوازن دراجزاء جملات وعبارات واستشهادبه آیات قرآنی وامثال واشعاردری از جمله نثر مصنوع دری بحساب می آید ولی با همه احوال فصاحت وبلاغت خاصی دارد که دراثر آن مترسلان بعدی ازوی بحیث سر مشقی استفاده میکردند ودرمدارس جزء کتابدرسی بود. ابوالمعالی که ازمردم غزنه است ابتدا دردربار خسروشاه (۵۴۷ـ۵۵۵) سمت دبیری یافت ودرخدمت خسرو ملك (۵۵۵ـ۵۸۲) به

وزارت رسید وسرانجام در اثر شکـــایـت حسودان کارش بزندان ومـرگ کشیده شد.

این بود نمونه های نثری‌که بنابر تعریف تاریخ ادبیات ، میتوانست جزء این مبحث قرارگیرد ورنه درین دوره به آن تعداد کتب نثرعربی ودری دررشته های مختلف علمی مانند، نجوم، فلسفه ، طب، حکمت وتفسیر وحدیث وسفرنامه وریاضی ومنطق وغیـــره نوشته شده است که برشمردن وارزیابی آنها بذات خود مقتضی کتاب جداگانه ایست .

سبك نثر :

درین دوره نثرفارسی آنهمه سادگی وروانی که درعهد سامانیان داشت تدریجاً از دست میدهد وبه اشکالی درمی آید که بنام نثر مرسل ومصنوع موسوم است . ازخصوصیات بارز این سبك استناد به اشعـار وامثـال فارسی وعربی وترك ایجاز در جمله بندی ها وگرایش به اطناب است واین وضع ناشـی ازتعددمراکز ومدارس تعلیمیست که جهـت فراگرفتن وآموختن احکام اسلامی وآشنایـــی طالبان علم به ادب وزبان عربی در هرگوشه وکنار دایر گردیده بود واین زبان را جنبهٔ معنویت بخشیده بود . بنابرین نویسندگان ومنشیان استعمال ترکیبات ومفردات عربی‌را **بصورت منظوم یامنثور جزیی ازآرایش لفظی** ومعنوی میدانستند .

توسعه علوم وکثرت مطالب ونوشتن آنهابه نثردری وسیله دیگری بودکه اصطـــلاح و تعبیرات جدید درنثر راه یابد وآنرا از دورهٔ قبلی‌اش اندك تغییردهد . ونثری راپی‌ریزی کندکه بنام نثرمرسل یادمیشود. از جملـه آثار نثرمرسل بعضی ازکتب ناصر خســـرو وتاریخ بیهقی مقام ممتاز دارد . البته ایـن تغییر شیوه درنثر منحصربه مرسل نیسـت وهمزمان باآنها نثرهای موزون ومسجعی هم وجود داشته‌که بطور نمونه میتوان از کشف المحجوب هجویری نام برد. این روش اندکی بعدتر یعنی درقرن ششم وهفتم، مخصوصـاً درنثر های عرفانی بکمال میرسد وبه نثر مصنوع مسمی می گردد .

سبك نظم :

بدانسان‌که ازنظر مادی شاعران اینـدوره **قافله سالار حشم ونعم اند. ازلحاظ معنوی** یعنی غنای اسلوب سخنوری نیز پیش آهنگ شاعران بعدی وموجد سبکی اندکه بنام سبك خراسانی یادمیشود. شعر ایندوره همانـنـــد لاله های دشت ودمن خراسان آنروز ازصفا ورنگینی خاصی برخوردار است که تیرگـی تعقید وابهام وتصورات دوراز ذهن درآن‌کمتر بملاحظه میرسد. سادگی وروانی کلام کـاملا طبیعی وبی پیرایه است واین رمز ناشی از آگهی شاعران به رموززبان دری وآماده بودن محیط برای بیان افکار بدیع واندیشه هـای نغز بود .

تشبیهات بیشتر جنبهٔ محسوس ومعقـــول وبکرداردو ومتابعت وتقلید ازپیشینیان کمتر دیده میشود. مهارت گویندگان عهدغزنه در تلفیق وترتیب وانسجام کلام بدان پایه ومایه

استکه پنداری الفاظ وکلمات در کلک سحرآفرین شان لؤلؤ ناب میگیرد وبرشته کشیده میشود. آسوده حالی وپر دستی شاعران دورهٔ غزنوی وهمصحبتی وهمبزمی آنان با امرا ورجال وبزرگان وثروتمندان، باعث شده است مایه وترکیب شعردرین عهدانبساط وخوشی وعشرت باشد وسوزوساز ونامرادیها ودشواریها وناکامی هاونفرت وبدبینی ازهستی وتوصیه به انزواوگوشه گیری، به ندرت درآن راه یابد . ازینجاست که شعر درین دوره ازجلال وشکوهی برخوردار است که خواننده رابه شوروذوق ومستی می کشاند .

همچنان معرفت وآگاهی شاعران از محیط وپیرامون شان، آنان رابیشتربه واقعیتگرایی تشویق کرده است تابهخیالات واهی وتصورات مبهم، که انعکاس اوضاع سیاسی واجتماعی ونظامی وسایر جریانات آنروزگار درشعر مدلول این حقیقت است .

وصف مناظر طبیعی، جشنها، صحنه های نبرد، معشوقگان ومحافل ومجالس امراوبزرگان وجزآن، بارزترین خصوصیتی استکه هنر شاعری رادرآن زمان به نحو شایسته ای تمثیل میکند. همچنان بکاربردن اصطلاحات علمی درشعر وتوجه به ابتکار در مضامین ومعانی اشعار ازامتیازات دیگریست که تغییر سبک عهد سامانی رابسوی یك روش نوین ونضج یافته پایه گذاری میکند. وارد شدن اصطلاحات فلسفی ونجومی خصوصیات دیگر این دوره استکه بعضی ازشاعران بدان‌دست یازیده اند .

نکته جالب توجه دیگر در شعر ایندوره مباحث ادبی وانتقادی است که مثال برجسته آن انتقاد عنصری بر غضایری وعکس آن میباشد . بدان درجه کهگاهی حتی منجر به شستن دیوان همدگری شود. چنانکه عنصری درفرجام همچو عملی دیوان غضایری رادرآب انداخت وآنرا شست . تاثیرپذیری بعضی ازشاعران غزنه ازافکار شاعران عرب وبکار بردن اصطلاحات مهجور شعر جاهلی ، خصوصیت دیگریست که در شعراین عهد دیده میشود مخصوصا درشعر منوچهری . ولی درهرحال اینکار رانیز به شیوه بی عمل کرده اند که مهارت واستادی آنها را تائید می کند .

اوضاع کلی شاعران ونویسندگان :

شواهد واسناد موجود درکتب ودواوین شاعران ایندوره مشعر بران است که شعرو شاعری متاعی بوده سخت پررارج وارزنده و مشتری آن سیمینکف ودریادل . هرقصیدهئی رابه زر می خریدند ودربرابر هر بیتی گوهرنثار میکردند. دلیل این همه قدردانیها چنانکه درصفحات گذشته اشاره گونه ای کردیم، بسیارومختلف استولی اهم عواملی که آنهمه شعر شاعر به وجودآورد ودیوانها تدوین یافت بدگونه زیر خلاصه می شود :

۱ـ شاعران این عهد هرکدام دریك ویا چند رشته ازعلوم دسترسی داشتندکه این اوصاف طبیعتاً آنانرا درقشر اول جامعه قرار

داده وباشرایطی عیار ساخته بودکه شاعری آنروز وره یابی به مجالس ومحافل بزرگان اقتضاء میکرد. **این اوصاف ونیازیکه امرا** وبزرگان بداشتن شعراء وعلما دردستگاه خود داشتند ناگزیر ایشان راوامیداشت تا برای جلب اینگروه به اعطای صلات و عطایا بپردازند.

۲ـ وجودعلماوشعراء دردربارها ودستگاههای جزء لوازم امارت وریاست بود وحتی گاهی برای جلب این طبقه بین امرای نواحیمختلف کشاکش ودرگیری اتفاق می افتاد. انگیزهٔ این کارناشی ازحب جاه وشهرت طلبی دستگاهها بودکه فکرمی کردند مدایح وقصایدی که در حق آنان سروده میشود به حیثیت واعتبار آنان می افزاید.

۳ـ عدهای ازامرا ووزراء ورؤسا خودشعر می گفتند واحساس هم مشربی و هم فکری آنان ایجاب میکرد تاباشاعران ونویسندگان روابط نیکو داشته وباصلات وبخشش ها در جلب شان بکوشند. دراثرمیل ورغبتی که امراء غزنه وبزرگان ایندوره به مصاحبت ومعاشرت باشاعران داشتند، پیوسته بایشان بزم عیشی می گستردند ودر حضر وسفر از حضور شان استفاده می کردند. ونیزبعضی رابدان حد احترام میکردند که بنام پـدر خطابش می نمودند ودرحضور بعضی همحتی درمجلس طرب وعیش ازبرپاکردن ساز وسماع خودداری می کردند.

٤ـ امرا ووزراء ورجال اگر در مبانی امر زربخشی واعطای صلات راروی ملاحظات خاص انجام میدادند، بعدها به آن خوکرده بودنـد وبهانه ای می جستند تادربرابر آن، مردم را **ازهرگروهی که بودبنوازند. موید این حالت گفتار دبیرفاضل وامین دورهٔ غزنوی یعـنی ابوالفضل بیهقی است. کهنمونهٔ ازآن درینجا نقل میشود :**

بیهقی آنگاه که میخواهد از مسعود وصفکند می گویدکه : «... آنچه شعرا راخود اندازه نبود چنانکه دریك شب علوی زینبی را که شاعر بودیك پیل واردرم بخشید، هزارهزار درمکموبیش راخوداندازه نبودکه چندبخشیدی شعرراوهم چنان ندیمان ودبیران راوچاکران خویش راکه ببهانه جستی تا چیـزی شـان بخشیدی وبهابتدای روزگاربهافراط ترمیبخشید **ودرآخر روزگار آن بادلختی سست گشـت** وعادت زمانه چنین استکه هیچ چیز بریك قاعده نماند وتغییربه همه چیزهاراه یابد..» (ص ۱۳۱ تاریخ بیهقی چاپ اول) . وهمچنان درص ۲۷٤ میگوید: «... وامیر شاعران راکه بیگانه تربودند بیست هزاردرم فرمود وعلوی زینبی راپنجاه هزار درم برپیلی بخانـه او بردند وعنصری راهزار دینار دادند ومطربان ومسخرگان راسی هزاردرم وآن شعرها کـه خواندند همه درددواوین ثبت است و..»

کثرت عطایاگاهی به آن اندازه به افراط میکشیدکه خودشاعران ازآن اظهار مـلا ل میکردند ازجمله غضایری رازی در مقابـل حلهای که محمود بدو فرستاده بود صـدای

شکوه بلندکرده ودر قصیده ای ازوی‌خواهش می‌کند که دیگر زرومال بوی نفرستند :

اگرکمال به جاه اندراست وجاه به‌مال
مرابه بین‌که به بینی کمال رابه‌کمال

من‌آنکسم که فغانم بچرخ زهره رسید
زجود آن ملکی کم زمال داد ملال

بس ای ملك که نه لؤلؤفروختم به‌سلم
بس ای ملك‌که نه‌گوهرفروختم به جوال

بس ای ملك‌که جهان رابه‌بهت افکندی
که زرسرخست‌این یاشکسته سنگ‌وسفال

بس ای‌ملك‌که ضیاع من وعقار مرا
نه آفتاب مساحت کند نه بادشمال

این اوضاع وعواملی‌که ازآن ها اجمالا نام بردیم زمینه یك زندگی مرفه وشایسته‌ای را برای شاعران فراهم‌کرده بود. واینکه گفته‌اند یکی ازنقره دیگدان می‌زدوآن دیگری اززر آلات خوان می ساخت مبالغه وگزاف نیست. این برخورداری ازنعمت و آسایش تا بدان حدبودکه بعضا پیمانه اش تنگی می‌کرد ودست به تبذیر واسراف می بردند وبکار لهووطرب مشغول می شدند. البته افرادی هم دربین میانه بودکه ازآغاز کار ویابعداز طی‌یکدوره عشرت وخوشگذرانی ، به زهد وپارسایی متمایل شدند وتقوی وفضیلت را بر هر چیز دیگرترجیح دادند . علی ای حال چنین محیط مساعدی بودکه صدها نویسنده وگوینده عرض وجود کرد ونام غزنه رابرای همیش جاودانه وپرآوازه ساخت .

شاعران ایندوره :

درگفته های پیشین خود اشاره کردیم که دردورهٔ غزنویان شاعری کار خوارمایه یی نبودوهرکسی نمیتوانست ازهمه دبر آید ودرصف اول جاگیرد مگراینکه بگفته نظامی عروضی در انواع علوم متنوع می‌بردودراطراف رسوم مستظرف بدین معنی که مدعیان شعر وشاعری رابه گونه های مختلف مثلا درموضوعی به ارتجال و بدیهه سخن گفتن ویااز عهدهٔ التزامی به خوبی بدر شدن، می آزمودند وپس ازآنکه رسایی ذکرووسعت معلومات وقوهٔ تخیل واندیشه او تثبیت میشد آنگاه درزمرهٔ شاعران قرار می یافت وآهسته آهسته کارش بالامی گرفت . این سنت عالی باعث میشد تاافتخار ورود درصف شاعران ممتاز ودستگاهها نصیب کسانی شود که از صفای ذهن وجودت فکربرخورداربودند وآنانکه ازعهدهٔ چنین آزمایش هابرنمی آمدند رهٔکار دیگری درپیش می گرفتند. درچنین شرایطی که ذوق واستعداد های عالی تشخیص وبرای رشد وتقویت مادی ومعنوی آن هرگونه‌وسایل فراهم میشد، هرشاعری حداقل صاحب یك دیوان بودکه ازذکر آنها بنابر تطویل کلام وعدد این دواوین درمبحث آثار منظوم خودداری گردید .

این است اسامی شاعرانی که درین دوره بانام ونشان بوده‌اند وهریك ازخودیادگاری بجاگذاشته اند . بعضی از این شاعران ذوالمسانیین بوده وبعربی و دری شعر

می گفته اند وبعضا درمشاغل رسمی نیزدارای مقام ومنزلت خاصی بوده اند. البته فراموش نباید کرد که شاعران ایندوره چند برابر شاعرانیست که درینجا ازآنها نام میبریم .

۱ــ منصوربن حسین ابوالقاسم فردوسی .

۲ــ ابوالحسن علی بن جولوغ فرخــی سیستانی .

۳ــ عبدالجبار زینبی علوی محمودی .

٤ــ ابوالحسن علی بهرامی .

٥ــ ابوزیدمحمدبن علی الغضایری .

٦ــ ابوالفضل سروربن محمدطالقانی .

۷ــ ابوالقاسم حسن بن احمدعنصری بلخی.

۸ــ ابوسعید احمدبن محمد منشوری .

۹ــ لبیبی خراسانی .

۱۰ــ مسعودی غزنوی .

۱۱ــ ابوحنیفه اسکافی .

۱۲ــ ابوالفرج بن مسعودرونی .

۱۳ــ خواجه حکیم سراج الدین ابوعمرعثمان ابن عمر مختاری .

۱٤ــ ابوالمجد مجدودبن آدم سنایی غزنوی

۱٥ــ امیرابومنصوربزرجمهرقسمی .

۱٦ــ ابوعبدالله روزبه نکتی .

۱۷ــ ابونظرعبدالعزیزبن منصورالسجدی .

۱۸ــ ابوالنجم احمدبن قوص بن احمــد منوچهری .

۱۹ــ امام ابوعبدالله عبدالرحمن بن محمد العطاردی .

۲۰ــ ابوسراقه عبدالرحمن بن احمدالبلخی الامینی النجار .

۲۱ــ ابوالمیث طبری .

۲۲ــ عیوقی (ناظم ورقه وگلشاه) .

۲۳ــ حکیم ابوحامدمحمود بن عمر جوهری صایغ هروی .

۲٤ــ حکیم ابومعین ناصربن خسروبن حارث قبادیانی بلخی .

۲٥ــ عطاء بن یعقوب (خواجه عمید) .

۲٦ــ نظام الدین عمید ابوالفتح علی بن محمدبن الحسین بن یوسف بستی .

۲۷ــ ابوبکر محمدبن علی روحانی .

۲۸ــ حکیم شهاب الدین شاه علی ابورجاء غزنوی .

۲۹ــ عمید محمدبن عثمان یمینی کاتــب غزنوی .

۳۰ــ بدیع الزمان عبدالواسع بن عبدالجامع ابن عمران بن ربیع غرجستانی .

۳۱ــ محمدبن ناصر علوی .

۳۲ــ اشرف الدین ابومحمد حسن بن محمد حسینی غزنوی .

۳۳ــ حکیم ابوحامد محمودبن عمرجوهری هروی .

۳٤ــ مسعود سعد سلمان .

عهد سلجوقیان و خوارزمشاهیان

سلجوقیان :

اطلاق این کلمه به شاهان سلجوقی آنست که موسس این خانواده درواقع سلجوق ابن دقاق ازترکان غزاست . که شرح احوال این دودمان درالکامل ابن اثیرودیگرکتب وتواریخ معتبرنوشته شده است . (ترجمه دری تاریخ بن اثیر جلد ۱۶ ص ۱۸۰) .

این طایفه که درآنسوی آمودریا زندگی میکردند باراول بنابر عسرت وتنگدستی از سلطان محمود درخواست کردند تا برای خودشان پناهگاهی و برای چارواهای شان چراگاه وعلف زاری استعانت کنند واوهم اینکار را کرد ولی پس ازمرگ محمودبنای بهانه جویی گذاشتند وچندین باربرقلمرو مسعود تاخت وتازکردند تادرآخرین نبردی که بنام دندانقان (۴۳۱ ه) یادمیشود مسعود به آخرین شکست مواجه شد ونواحی مختلف قلمروش به تصرف سلجوقیان درآمد. بهر حال اگر ماجرای جنگجویی هاوخرابی هائیکه دراثرآن به کشور ماعاید آمده است شرح دهیم نه درخامه رنگی میماند ونه درچشم اشکی وچون کارما نوشتن تاریخ ادبیات است نه تاریخ رزم وپیکار ها بنابرین ازهمه مسایل منصرف شده وتوجه خودرابه مطلب اصلی معطوف می سازیم .

مسایل ادبی وانتساب ادیب ونویسنده به یك دورهٔ مشخص ازآنجاکه تفکیك وجدائی یکدوره تاریخی ازدورهٔ دیگر براساس تعیین روزوماه وسال کاریست ناممکن وغیرعملی، سعی وروش کار ماآن بوده که حیات شاعر ونویسنده ومخصوصا ارتباط آنرا با هریك ازدودمانهای حاکمه درنظر داشته باشیم . بنابرین درین بحث ازآن آثارادبی وگویندگانی نام میبریم وبه معرفی آثار واحوال شان می پردازیم که باسلجوقیان وخوارزم شاهیان به نحوی ازانحاء ارتباط پیدامی کنند . آنهم سلجوقیان وخوارزم شاهیانی که درخراسان وحومهٔ آن بودند وامروز هم جزء قلمرو جغرافیایی ماست .

خوارزم شهری بوده بسیار قدیم وآبادان که دراوستا وفرس باستان ازآن نام برده شده است بعضا برین عقیده اندکه این سرزمین اولین قطعه مسکونی آریائی ها قبل ازمهاجرت بوده بازار ها ومزارع مثمری داشته است . مؤسس این خانواده دردورهٔ اسلامی ابوسعید احمدبن محمد (حدود ۳۴۰ ه) است که این دودمان بنام مامونیان شهرت داشتند. امادرزمان ابوالحارث محمدبن علی بن مامون که فرمان روای خوارزم بودوبنام خود سکه میزد، سلطان محمود بدانسو لشکر کشید واورا مغلوب ساخت. و حاجب بزرگ التونتاش رابحکومت آنجا گماشت ولقب خوارزم شاه داد. وازین تاریخ (۴۰۸ ه) خاندان مامونیان منقرض گردید. بعدادرروزگار سلجوقیان این خانواده ازنوجان یافت وسلاطین وامراء بزرگی ازبین آنان برخاست که در تاریخ جای خاصی دارند. تاآنکه سیل

خانمان برانداز حملات چنگیزیان کاخ شکوه وهستی آنان رادرهم فروریخت وبا مـرگ آخرین فرمانروای خوارزمی د ر بـساميـان (جلال الدین منبکرنی) که بفارس فرار کرده بود (شوال ۶۲۸) دیگر بساط شان برچیده شد .

اوضاع علمی وادبی :

سلجوقیان وخوارزم شاهیان درعلم دوستی وادب پروری همان شیوه یی رادنبال میکردند که درعهد غزنویان معمول بود. علما وشعرا همه جامصاحب و مشاور دستگاههای دولتی بودند وازدادودهش آنان زندگی مرفه وآرامی داشتند . **انگیزهٔ این دانش دوستی هابیشتر** همان عواملی داشت که درمبحث عهد غزنوی **بیان کردیم. یعنی هردستگاهی سعی میکرد** باداشتن شاعران وفاضلان در اطرافش.کسب امتیاز وبرتری کند وازسوی دیگرهمین طبقه ودکه هم سواد داشتند وهم بصیرت وآگاهی وبنابرین میتوانستند امرا وسلاطین رادرحالات مختلف یارویاور باشند. وبابدیهه گوئی ها ومجلس آرائی های خویش خاطر آنان راشاد نگه دارند. چنانکه اغلب شاعران از همیـن طریق دربارگاهها راه می یافتند وصاحب‌جاه ومقام میشدند. بطور مثال تقرب‌ازرقی هروی بدربار طغانشاه بن الب ارسلان سلجوقـی بوسیله یك رباعی بوده است وآن هنگامی بوده‌که طغانشاه نقش بدی دربازی نردبازی کرده بود وسخت خشمگین بود. وازرقی جهت فرونشاندن خشم آن این رباعی را بداهتـاً گفت‌که :

گرشاه دوشش‌خواست دویك زخم افتاد
تاظن نبـری کـه کعتبین داد نـداد
آن زخم کـه کردرای شاهنشـه یـاد
در خـدمت شاه روی بر خـاك نهـاد

طغانشاه ازین رباعی چنان شادمان شدکه **برچشم های ازرقی بوسه زد وزر خـواست پانصددینار وددردهان اومی کرد تایك درست** مانده بود وبه نشاط اندرآمد وبخشش کرد .

به همین ترتیب بود اوضاع واحوال دیگـر شاعران که برشمردن هریك سخن رابدرازا می‌کشد . این رسم وروش ازیکسو ومدارس **ومراکز تعلیمی بزرگ‌ونظامیه هاازسوی دیگر،** زمینه آنرافراهم ساخته بود تادر تمام علوم ادبی وعلمی پیشرفت وانکشاف قابل‌ملاحظه‌یی رونما گردد. وشخصیت های بزرگی با آثار گران ارج ومهم تبارز کند. درواقع این‌دوره، درخشان ترین دورهٔ فرهنگیست که جنبه‌های مختلف علوم بشری اعم ازفلسفه وکـلام وعرفان وتصوف وادب وریاضی ونجوم‌تعمیم وکمال یافت وگنجینه های عظیمی از دانش انسانی بجا گذاشت . قدردانی ها واستقبال ازشعر وشاعران وتامین رفاه وآسوده حالـی طالبان علم ومدرسین وعلما در حوزه هـای علمی وادبی، فرصت کافی وشایسته ای بود تاهرکدام درحصه خویش بیشتر از دیگـران بکوشد ومقام والاتری بدست آرد. از جمله درعلوم ادبی‌که صحبت مادر محورآن میچرخد،

آثارمنظوم ومنثوری بیادگار مانده است که درزیراجمالا معرفی میشوند :

اول آثار منظوم :

دراثر عوامل بالا ورسمیت داشتن زبان دری در عهد سلاجقه ، ساحه توسعه ونفوذ ادب دری فراتر ازآنچه درعهد غزنویان بود، پاگذاشت وگویندگان و سرایندگان بیشماری پدید آمد. سلجوقیان نیز مانند غزنویان وبه پیروی ازایشان توجه خاصی به جلب وحمایت شعرا داشتند وآنانراعزیز وگرامی میداشتند . درنتیجه این تشویق و تقدیرآثار ارزنده‌ای درشعرخلق وباقیماند که اینك نمونه های آن بازگو میشود :

۱ـ داستان های منظوم :

درروزگاری که ازآن صحبت می کنیم داستان های منثوری بین مردم شایع وبرسر زبانها بوده‌که الفیه وشلفیه وسندبادنامه‌ازآن جمله است . این هردو داستان بوسیله ابوبکرزین الدین بن اسمعیل وراق هروی وفات (۵۲۷هـ) منظوم‌گردیده است که معاصر ومرید خواجه عبدالله انصاری است .

ازرقی باراول دردستگاه ابوالفوارس طغانشاه ابن الپ ارسلان که مقرحکومتش هرات بود راه یافت وبدرجات ومراتب عالی رسید . سندبادکه ازرقی آنرانظم کرده به‌استنادگفتار مسعودی ازموضوعات سندباد حکیم هندی بوده‌که ازپهلوی بعربی ترجمه شده ومتن‌عربی آن توسط محمدبن علی بن محمدالظهری سمرقندی به دری برگردانده شده است .

این کتاب رامرحوم احمدآتش استاد فقید دانشگاه استانبول درسال ۱۹٤۸ به چاپ رسانده است .

۲ـ عروض دری منظوم :

رشیدالدین وطواط شاعر ودانشمند بلخی علاوه بردیوان شعری‌که ازوی مانده، منظومه نیزدرعروض دری داردکه شامل نوزده بحر ازبحور عروض معمول شاعران دری زبان است .

۳ـ ترجمه نثربه نظم :

رشیدالدین و طواط بعضی از سخنان حضرت علی کرم الله وجهه رابه نثردری درآورده وهرمطلبی رادردوبیت منظوم کرده است‌که چندبار بطبع رسیده .

٤ـ مثنوی های عرفانی :

عظیم ترین وجامع ترین کتاب عرفانی‌منظوم که تمام معارف اسلامی وانسانی را احتوا می‌کند وتاامروز شبیه ونظیرآن در ادبیات‌دنیا وجود ندارد، مثنوی خداوند گار مولینا جلال الدین محمد بلخیست . درین مثنوی‌که شامل شش دفترمیباشد عرفان و تصوف اسلامی به شیوهٔ دل انگیزی‌که آمیخته باامثال وقصص می باشد بیان گردیده است و در واقع نه تنها یك منظومه عرفانیست بلکه اوقیانوسی ازدانش بشری می باشد که آغاز وکران آن نا پیداست . برین مثنوی که قرآن دری اش نامیده اند تاحال شروح متعددی نوشته شده ولی همانطور که تذکار یافت هرکدام ازشارحان

فراخورحال خویش جرعه‌ای ازآن اقیانوس افکار واندیشه های آسمانی نوشیده‌اندوبس. وهیچکدام تاامروز از اسرار درونی این حکیم الهی آگاهی کامل حاصل نکرده اند .

٥ـ دیوان کبیر :

اثردیگر مولینا دیوان کبیر است که بنام غزلیات شمس شهرت دارد او درین غزلیات که درهربیتش دردوسوز ورنج ومحنت مضمر است بجای نام خود، نام مرادخویش شمس راذکر کرده است . ورنه شمس شاعر نبود وبیتی هم ازوی باقی نمانده است . این دیوان درسالهای اخیر درده مجلد به‌تصحیح ومقدمه علامه فقید استاد فروزانفر از طرف دانشگاه تهران بچاپ رسیده است .

٦ـ ولدنامه :

پسر پرمایه وارجمند مولینا جلال الدین بلخی ، بهاء الدین محمدمعروف به‌سلطان‌ولد مثنوی سه‌گانه ای داردکه بنام ولدنامه‌مشهور است . یکی ازین مثنوی هابروزن حد یقه سنایی ودوتای‌آن دروزن‌مثنوی معنوی سروده شده‌اند. سلطان ولد درمثنوی های خویش شیوهٔ پدربزرگوارش مولینا جلال الدین رابکار برده وازمسایل عرفانی بحث کرده است .

٧ـ دواوین شعر :

درمیان شاعران ایندوره بـه کسانـی برمیخوریم که هریك صاحب دیوان بـوده ودرتمام انواع شعری استادی ومهارت داشته اند. مانند ظهیرالدین فاریابی، رشید الدین وطواط ، ازرقی هـروی ، امامی هـروی، برهان الدین مظفر ملقب به برهان بلخی ، خواجه سعدالدین هروی، جمال الدین محمدبن علی بلخی ، قطان غزنوی، عبدالله بن محمد بن قاسم، قاضی حمیدالدین وسرور شاعران مولینا جلال الدین بلخی که دربالا از دیوان اوتذکر دادیم . درمیان همه قصیده سرایان این عهد آنانکه بیشتر ازهمه معروف انـد ظهیرفاریابی ورضی الدین ابوعبدالله محمدابن ابی بکر عثما ن هروی متخلص به امامـی وازرقی هروی ورشیدالدین وطواط است کـه اغلب مضامین شان مدحیه است .

دوم ـ آثار منثور :

ازآثار منثور نیز درین دوره گنجینه های بسیار مهم وارجمندی باقیمانده که آثـار خواجه هرات ازآن جمله است زندگانی خواجه عبدالله انصاری مصادف به زمانیست کـه سلجوقیان مهاجر دیگر دست اندرکار شده بودند وازهر سوبر متصرفات مسعود غزنوی حمله می‌کردند. همه جاراپریشانی وتشویش وناراحتی فراگرفته بود وازجمله هرات نیز شکل ماتمکده یی بخود داشت . خواجه‌انصار گرچه دوراز غوغای سیاسی می زیست وبـا مسایل دنیوی چندان سروکاری نداشت ولی بازهم چهره های افسرده و حزین مـردم وسعایتی که گروههای مختلف مذهبی ازجمله اشعریان ومعتزله علیه اونزد مسعود میکردند، سخت به رنجش میداشت . پس ازتسخیر دولت غزنه بدست سلجوقیان ، عناد ودشمنی معاندین خواجه انصار برای مدتی کاهش‌یافت

ولی دیری نگذشت که حریفان فرصت طلب، توطئه های خویش راعلیه اواز سرگرفتند و درصددآزار واذیت این مردوارسته ومنزوی برآمدند. بهرحال خواجه درجریان این همه کشمکش ها و جدال های مذهبی بدفاع ازخود پرداخت بهترین حربه‌ای که خواست بکاربرد، نوشتن بعضی کتاب هابود ومواعظه وتذکیر برمنابر. بنابرین این انگیزهٔ خدمت به دین ونجات مردم ازنفوذ فکری الشعریان باعث شد تاآثاری به وجود آوردکه هریک درنوع خود پرارزش وکم نظیرمی باشد. کتبی که درهمین دوره نوشته است عبارت انداز: مناقب الامام احمدابن حنبل، مناقب اهل الاثار، کتاب القواعد، کتاب الفاروق فی الصفات، کتاب القدریه، تکفیرالفهمیه، اربعون فی السنة واربعون فی التوحید، ذم الکلام واهله ازمهمترین اثرخواجه است.

علاوه برکتب مذکور آثار دیگری نیز شیخ هرات نوشته ویابوی منسوب کرده‌اند که بشرح زیراست: اسماء الحسنی (شرح اسرار اسماء الحسنی) آداب الصوفیه، الهی نامه یامناجات نامه، صدمیدان، الاربعین فی الصفات، علل المقامات، طبقات الصوفیه، کشف الاسرار، کنزالسالکین، ومنازل السایرین ورسایل خواجه.

ازجمله کتب پیرهرات طبقات الصوفیه آن اصلا بزبان عربی بوده وتوسط ابوعبدالرحمن سلمی نگارش یافته بود. اماخواجه آنرابرای طالبان علم ومریدان خویش در مجالس وعظ وتذکیر بزبان دری املاء می فرمود وسخنانی نیز بران می افزود واین تقریرات خواجه را یکی ازمریدانش یادداشت می‌کرد. البته این املاگویی واملانویسی جزء خصایصی بود که صوفیه درآن زمان انجام میدادند.

صد میدان ومنازل السایرین وکنزالسالکین ازکتب دیگر عرفانی خواجه است که درآنها ازسنن وآداب طریقت وسلوك بشیوهٔ خاصی بحث شده است. البته این آثار خواجه در زمان سلجوقیان نوشته شده وبه همین جهت اورادرجمله مشاهیرادب وعرفان دورهٔسلجوقی ذکرکردیم. پیش ازآن یعنی درعهد مسعود غزنوی به تدریس وتدوین حدیث وسپس به درس ونوشتن تفسیر اشتغال داشت. خواجه عبدالله درنوشته های فارسی اش سبک مصنوع خاصی دارد ازجمله مناجات های اوکه به الهی نامه نیزمعروفست، همه دارای سجع وقوافی اند. رویهمرفته نثرخواجه با وجود مسجع ومقفی بودنش، نثریست بسیارروان وزیبا و عاری از جملات و ترکیبات متکلف ومغلق.

۲ـ مقامه نویسی:

ازکتب معتبری‌که به نثرمصنوع درین عهد نوشته شده، مقامات حمیدی نام دارد. این کتاب دربیست وچار مقاله وخاتمه در سال ۵۵۱ بوسیلهٔ قاضی القضات بلخ حمیدالدین عمربن محمود بلخی نگارش یافته است ودر نوع خود اولین مقامه نویسی در ادبیات دریست. قاضی حمیدالدین درکارخودشیوهٔ مقامات بدیع الزمان همدانی و مقامات

ابوالقاسم حریری را دنبال کرده وکتاب ارزشمندی به وجود آورده‌که هم در زمـان خودش وهم بعدازوی وتاامروز پایه ومقـام خاصی درادبیات دری دارد. اوکتاب خویش را به انواع شعر وامثال دری وتازی بیاراسته وباصنایع گوناگون آذین بسته است .

سبك نگارش کتاب گرچه باامثال واشعار عربی وقسما ترکیبات تازی آمیخته است . امادرحد خودش لطافتی داردکه بهمین نسبت دربین ناقدان عصر خویش به نیکـو یـی استقبال شده است . انوری دربارهٔ ایـن کتاب اشعاری داردکه نقل چندبیت آن بیمورد نخواهد بود .

هر سخن‌کان نیست قرآن یاحدیث مصطفی
ازمقامات حمیدالدین شد اکنون تـرهات
اشك اعمی دان مقامات حریـری وبدیـع
پیش آن دریای مالامال از آب حیـا ت
شادباش ای عنصر محمودیان را روی، تـو
روکه تومحمود عصری مابتان ســومنـات

حمیدالدین غیراز مقامات حمیدی رسایـل دیگری نیز داشته است که همه بزبان عربی بوده وعوفی درلباب الالباب ازآنهانام بـرده است . اوشاعر نیزبوده واشعاری‌که درمقامات خودبکار برده همه ازآن خوداوست . قاضی مذکور ازبزرگان بلخ وشخص امین ونجیبی بود. ودرسال ۵۵۹ وفـات یـافته اسـت . (ترجمه الکامل ابن اثیرـج ۲۱ ذکر حوادث سال ۵۵۹) .

۶ـ معانی وبیان :

ارزشمندترین **کتابی‌که درمعانی وبیـان** و **صنایع لفظی ومعنوی درین دوره نوشته شده،** حدایق السحر فی دقایق الشعر اسـت . نویسنده سعدالملك رشید الدین محمد بـن محمدبن عبدالجلیل کاتب بلخی معروف بـه وطواط می باشد که کتابش رابنا به دستور اتسز خوارزم شاه نوشته است . روش کار وطواط درین کتاب طوریست که درآغاز ازهر صنعتی تعریف می‌کند وبعداً ابیاتی بـه دری وعربی بعنوان شاهد می آورد. کتاب مذکور بارها مستقلا ویاجزء دیوان وطواط چاپ شده است .

۷ـ منشآت وطواط :

مرحوم عباس اقبال آشتیبانی در مقدمـه حدایق السحر وطواط که درتهران چاپ کرده ازرسایل اونیز تذکراتی داده وچنان وانمود کرده است که این رسایل عبارت ازمراسلات شخصی ودیوانی بوده ودارای فواید واطلاعات ادبی وتاریخی می باشد مجموعه نسخه‌عکسی درکتاب خانه ملی تهران وجودداردکه قسمتی ازآن همین رسایل وطواط است .

رسایل مذکور بهترین نمونه هایی ازنثر **دیـوانـی یـا انشاء دیـوانـی کـه ا ز** هرجهت درتاریخ نثرادبی مابا ارزش است .

۸ـ جزء نسخ :

درمیان نسخ‌عکسی کتابخانه ملی‌ایران نسخه‌ای وجودداردکه ابکارالافکارنام داردوازرشیدالدین وطواط است . این نسخه چنانکه خود گفته

است درسلطنت اتسز خوارزم شاه نوشته شده ومطالب آن شامل این چهار بخش است.

بخش اول مشتمل برده نامه عربی است.

بخش دوم ده قصیدهٔ عربی دارد. بخش سوم ده نامه دری وقسمت چهارم ده قصیدهٔ دری وغزل ورباعی. ابکارالافکارهمانطوریکه خود وطواط درمقدمه آن نوشته است در واقع مجموعه‌ای ازنمونه های نظم ونثراوبوده که برای دوستداران و خواستگاران آثارش تدوین وتقدیم داشته است .

۹ـ معارف اسلامی :

مهمترین کتابی‌که درروزگار خوارزمشاهیان درباره حقایق عرفان و دین نوشته شده عوارف المعارف سلطان العلماء بهاء الدین محمدبن حسین خطیبی بلخیست واین کتاب درواقع همان مواعظ اوست که در مجالس مردم وطالبان علم ایراد کرده وآنرا بدست خودش ترتیب و تنظیم کرده است .

سلطان العلمادر اثر اختلاف نظری‌که با اهل نجم الدین کبری است که نسبت خاندانی او به حضرت ابوبکرصدیق میرسد، شیوهٔ نگارش این کتاب نثریست بسیارشیوا ولطیف که از نظرداشتن ترکیبات ولغات نادرواصیل در یکی ازبهترین آثار منثور این دوره است. سلطان العلما در اثر اختلاف نظری‌که بااهل حکمت وکلام داشت وحمایتی که خوارزمشاه ازین طبقه می‌کرد، درحدود ۶۱۰ هجری بلخ راترك گفت وبا کودك شش ساله اش جلال الدین محمدبلخی ودیگر اعضاء خانواده ومریدانش راهی بغدادشد. وسرانجام بدعوت علاؤالدین کیقباد سلجوقی وارد قونیه شد وسر گرم تربیت وارشاد مریدان و طالبان گردید. تاآنکه در ۶۲۸هجری وفات نمود .

کتاب مذکوردرسال های اخیر دردو جلد درتهران به چاپ رسیده است .

۱۰ـ فیه مافیه :

جلال الدین‌محمدبن بهاء الدین‌سلطان العلماء به شیوه پدرخویش درمجالس ومحافل ومنابر سخنانی درباره حقایق‌عرفانی و مباحث عالیه ایرادمی کردکه بوسیلهٔ فرزند ومریدش بهاء ولد تنظیم می‌گردید . واین همان گفتار هائیست که بشکل کتابی تدوین شده وفیه مافیه نام دارد . این کتاب نیزبه تصحیح ومقدمه استاد فروزانفر درتهران طبع شده است .

۱۱ـ مجلس سبعه :

مجموعه‌ایست ازبیانات‌مولیناکه بربالای منبر ایراد کرده ومریدانش آنرا نوشته اند . درین مجموعه حقایق عرفانی باآوردن شواهد وامثال ازاشعار دری وتازی بیان گردیده وآیات قرآن توضیح وتفسیر شده است . مجموعه موصوف در ترکیه وایران به چاپ رسیده است .

۱۲ـ مکاتیب :

مجموعه ایست ازمراسلات مخدومناءمولینای بلخی‌که معمولا به سلاطین ورجال ومشایخ نوشته است . طرز نگارش نیز همانند سایر آثارمولینا بسیار ساده ودرعین حال دارای شواهد وامثال عربی ودری ومتکی براحادیث

است . این مجموعه چندین بار درتهران و استانبول طبع‌گردیده است .

۱۳ـ تذکره مشایخ :

کتابی درذکر احوال مشایخ بلخ به زبان عربی توسط صفی الدین ابوبکر عبدالله ابن عمربلخی درهمین دوره نوشته شده که فضایل بلخ نام داردویکی ازمترجمان قرن هفتم عبدالله بن محمدبن قاسم حسینی بلخی بنابر امرابوبکر عبدالله بن ابی الفرید بلخی آنرا به دری برگردانده است .

رواج تصوف :

تصوف یك حرکت عقلی آمیخته با دین وارشاد بطرف کمالات نفسانی است که از شروع اسلام تاکنون درین جوامع مسلمانان وجود دارد. این متاع مخصوصا به اثر تحولات اجتماعی ودگرگونی هایی‌که در قرن ششم درخراسان اتفاق افتاد، ارج ورونق گرمی داشته وازطریق خانقاهها دربین مردم شایع ورایج میشد. پایه دارشدن اعتقادات مذهبی وتوجه به مشایخ وصوفیه ، باعث بود تاخانقاهها تقویت شود وسرگشتگان طریقت رایاری کند . هجوم حمله مغول برپناهندگان خانقاهها افزود ومشایخ راابران داشت که ادامه تعلیمات عرفانی رابیشتر وسهل تر کنند . روی چنین انگیزه ونیازمندی کتبی درتعالیم صوفیه وچگونگی تصوف نوشته شد که ازآنها به صفت کتب درسی استفاده میشد. ازجمله این کتب فصوص الحکم وفتوحات مکی محی الدین بن عربی تاحال نیزازکتب معتبر تدریس عرفانی وقبول عامه گرویدگان این مسلك است .

سبك نثر :

درشیوهٔ نثر نویسی بعداز قرن پنجم اندك اندك تغییراتی بمیان آمد ونثر ساده وروان جای خودرا به نثرمرسل و مصنوع گذاشت . القاب و عناوین وذکر احوال امرا وسلاطین، ترکیبات وجملات واصطلاحات تازه‌ای رامتداول نمود. جملات که تا قرن پنجم کوتاه ودلپذیر بود، طولانی وملال آور شد. لغات عربی بیشتر وارد زبان دری‌گردید وعبارات معینی به سمت نویسندگان توسل افتاد. انشاء مرسل بیشتربه کتب علمی وقصص وحکایات ورمان ها اختصاص داشت امادر بعضی موارد نثرساده نیز موجود بود. تحول بزرگی که زبان دری درقرن ششم‌داشت اغلب لغات عربی جزء زبان فارسی شده‌بود وحتی قواعد ترکیبی ودستوری زبان دری نیز تغییر یافت . نثر مصنوع چنانکه نمونه‌های آنانرا ذکرکردیم دوشادوش نثرمرسل بسوی کمال پیش میرفت . البته این سیرارتقایی نثرمصنوع تااوایل قرن هفتم ادامه یافت وبعدازآن به انحطاط وزوال گرائید . دردورهٔ سلجوقی که دبیران آن ازتربیت یافتگان خراسانی بودند وسیله بزرگی برای شیوع منشات دری گردیدند ودیگر کمتر نامه ومنثور بزبان عربی نوشته میشد. بکاربردن شعروضرب الامثال درنثرنویسی باعث‌اطناب وتاثیرآن شد وبوجود آمدن علما و فضلا

ونوشتن موضوعات مختلف علمی بذات خود عاملی بودکه اصطلاحات وتعبیرات جدیدی در نثرراه یابد. نثرموزون ومسجع که بدست خواجه عبدالله انصاری کمال یافت حالت نثرعادی راتغییر داد واین یکی از خصوصیات مهم تغییرسبک یابوجودآوردن یک روش تازه است که درین دوره بملاحظه میرسد .

سبک نظم :

شاعران ایندوره اغلب می‌کوشیدند، طرز اسلوب سخنوری شاعران غزنوی را دنبال کنند ولی سیرزمان وتحولات طبیعی واجتماعی **که بالطبع دراندیشه وافکار شاعر اثرعمیق** دارد، تفاوت های نسبت به‌گذشته وارد ساخت که اهم خصوصیات این تغییر چنین است :

باتغییراتی که درزبان دری وارد شده بود **وباهمه کوششی که این شاعران درتقلیدکردن** ازسخنوران دربار غزنه بعمل می آوردند . شاعرانی هم عرض وجودکرد که بیشتر بزبان محاوره وتخاطب توجه کردند و بران شدند تاشعر راچنان لحنی بیارایند که کلام عادی وساده راحین محاوره ترتیب میدهند . وهمین امرباعث شد تابعضی از لغات عربی که آنزمان درزبان دری رایج بود ومردم به آن محاوره می‌کردند داخل شعر گردد، درحالیکه پیش ازین کلمات عربی درشعرکمتر دیده میشود. بکاربردن معانی ومضامین دقیق دراشعار، گاهی شعر رامبهم ودوراز ذهن ساخته وهمین وضع باعث شده است که برعضی ازدواوین شرح بنویسند. افراط در استعمال افکار و اصطلاحات مختلف علمی مانند ریاضی، نجوم، فلسفه وعرفان وحکمت درفهم شعر صعوبت ایجاد کرد واستدلالات عقلی برین حالت بیشتر ممد واقع شد. باهمه این دگرگونی تدریجی درشعر، غزلسرایی وتوجه بساختن غزلهای لطیف وزیبا دریندوره قابل تذکر است . گرچه ساختن غزل ازقرن چهارم درشعر فارسی آغاز شده بود وهمچنان ادامه داشت ولی سادگی وطبیعی بودن وداشتن معانی ومضامین دقیق غزل های ایندوره رالطیف تروزیباتر ساخت و زمینه آنرا فراهم کرد تاغزل سرایان بزرگی در دورهٔ بعدظهور کنند .

ملوک غوروآل کرت هرات :

الف ـ غوریان :

دوران فرمان روائی ملوک غور مصادف روزگاریست که قسمتی از مشرق زمین در تحت نفوذوسلطه فرمان روای بزرگ غزنه وپسران اوقرار داشت اما دلاوران غوری مانند کوهپایه های غور آزاده وافراشته سر بودند وبرای مدت هاازاطاعت وانقیاد سلاطین غزنه دوری می جستند . این وضع باعث‌شد که سلطان محمود غزنوی سه بار برآنجالشکر کشید وباآنان پیکار نماید. ودرنتیجه باگرفتن باج وخراج غوریان رابحال خودشان بگذارد. امابس ازمرگ سلطان محمودوقتل‌قطب الدین وسیف الدین غوری بدست بهرامشاه غزنوی، چنان خصم وکین بین آنان ایجاد شد که

منتج به حمله علاء الدین بن حسین بغزنه گردید، وآن شهر زیبا باهمه مجد و عظمت ومدنیتش طعمه آتش گشت . وآخرین سلاله غزنویان وامپراطوری بزرگ غزنه بد ست غوریان منقرض شد. پس ازین واقعه ورسیدن غوریان بقدرت وعظمت، نیروی دیگری روی صحنه آمد وغزنه رابه تصرف خود درآورد وآن دولت سلجوقی بود. بااین هم سلاطین سلجوقی درآغاز باغوریان روابط نیکوداشتند ولی دیری نگذشت که آتش حرص وآزجانبین زبانه کشید وبجان هم افتادند. امادر هرحال سلجوقیان بنابراندیشه هایی‌که از حملا ت غزان داشتند بکمك ومعاونت غوریان نیاز احساس می کردند، وسعی شان چنان بودکه باآنان دوست باشند واتفاق چنان افتاد که غزان دولت سلجوقی رابرانداخت وغزنه رابه تصرف خوددرآوردند ودولت غوری را نیز متضرر کردند. تاآنکه دراثر مجاهدت وپیکار دایمی ودلیرانه شهاب الدین غوری، غز هااز غزنه رانده شدند ودولت غوری باردیگر در غزنه استقرار یافت .

فرار آخرین حکمران سلجوقی نزد خوارزم شاهیان که بحیث قدرت دیگری عرض وجود کرده بود درگیری این دودولت را فراهم ساخت‌که درنتیجه مدت هابین آنان جنگ وخصومت برقرار بودتاآنکه دراثراین‌زدوخوردها ومخالفت های داخلی وذات البینی امراء غوری وجنگهای پیاپی درهند ، قدرت دفاعی آنان ازبین رفت وپس ازمرگ سلطان شهاب‌الدین دولت غوری بکلی منقرض شد وغزنه وغور وهری وبامیان وسایر متصرفات غوریان‌بدست خوارزم شاهیان افتاد .

اوضاع علمی وادبی :

دورهٔ غوریان باهمه کشمکش هاوجدال‌های سیاسی ونظامی، از داشتن افتخارات علمی وادبی بی بهره نیست وجایی در تاریخ ادبیات وفرهنگ، برای خوددارد. علت این امرآنست که امراء غوری اغلب اهل ذوق وشاعروعلم دوست بودند . وهمین مسایل فطری آنان باعث شدکه درزمینه های مختلف علمی وهنری‌یکتعداد علما وشعرا ونویسندگان وموسیقی دانان وهنرمندان رشدوتربیت‌یابند. غوریان همانطوریکه تاآخرین رمق هستی خویش دردفاع وحراست ازخاك خراسان جانبازی وفداکاری نمودند، درپاسداری ازین مدنیت وفرهنگ نیز اهمال وغفلت نورزیدند. وتاآنگاه این میراث انسانی راحراست و از چنگ خرابکاران غزان وترکان مصوون نگه داشتند که اخلاف وطن دوست ایشان یعنی ملوك کرت به پاسداری آن قیام نمودند . دودمان غوری برای عزیز داشت علم وعلما ونیز تقدیر وتکریم ازنویسندگان و شاعران مراکز ومدارس تعلیمی زیادی را اختصاص داده بودندکه دارای موقوفات بود واز عواید آن اباته واعاشه طالبان علم فراهم می شد. چنانکه مسجدجامع هرات بحکم ملك‌غیاث‌الدین غوری جهت تدریس علوم د ینی اختصاص یافته بود وامام فخرالدین رازی بحیث مدرس

وسرپرست آن انجام وظیفه می‌کرد. شعـر دوستی این خانواده بحدی بودکه حتـی در خشمناك ترین لحظات دربرابرآن مقاومت و پایداری داشتندواین مطلب ازگفته سرپرسی سایکس بخوبی پیداستکه دربارهٔ علاء الدین جهانسوزمی‌گوید: «... وازآنجالقب مذبور را داراشدکه تمام کاخهای مجلل وعالی وزیبای محمود وجانشینان اورا باکمال قساوت منهدم وویران نمودوباخاك همه رایکسان کرد وبا وجوداین چکامه هاواشعاری که در توصیفات این ابنیه وعمارات باشکوه گفته شده بـود همه راباطلا خرید ودرکتاب خانه خویشضبط کرد، (تاریخ ایران تالیف سرپرسی سایکس ترجمه تقی گیلانی ص ٦٦ ج ۲ تهران) .

شعردوستی وشاعر پروری غوریان تابدان جابود که بعضا بگفته آنان عزم وارادهٔ خودرا تغییرمی دادندچنانچه‌روزی سلطان غیاث‌الدین عزم شکار داشت وفخرالدین مبارکشاه برپا خاست واین رباعی بگفت :

اندرمی و معشوق و نگار آویزی
به زان باشد که در شکار آویزی
آهوی بهشتی چو بدام تو درست
اندر بز کوهی بچه کـار آویزی

سلطان دراثر این دوبیتی ازعزم خـود بازگشت وبه عشرت مشغول شد. به همین ترتیب شاعران ، بااستفاده ازروحیه ایـن ملوك اغلب تقاضا های خو یش رابه شعر معروض می داشتند. نظامی عروضی‌که سالها دردربار غوربود ازشعر دوستی آنان ومقـام ومنزلتی که شاعران وهنرمندان وعالمان نزد این خانواده داشتند حکایت هادارد‌که آیینه تمام نمای اوضاع ادبی وفرهنگی ایندوره‌است واینك برسبیل تمثیل شمه‌ای ازآن را ذکـر می کنیم. نظامی عروضی می‌گوید کـــه : «... درآن تاریخ‌که من بنده درخدمت خداوند ملك الجبال بودم ... درآنوقت مرادر خدمت سلطان طبعی بودفیاض وخاطره وهاج واکرام وانعام آن سلطان مرابدانجاکشانیده بود که بدیهه من رویت گشته بود.» وهمو گوید که مهترزادهٔ بلخ درمحضر ملك الجبال نظـامی رابسرودن شعری باالبدیهه تکلیف می کند ودربرابر پنج بیتی که درآن محفل میسراید مورد عنایت وانعام واقع میشود و میگوید: «مراتحسین کرد وگفت کـان سرب و رساد ازین عیدتابه عید گوسفند کشان بتو دادم، عاملی بفرست .. چنان کردم ... در مدت هفتاد روز دوازده هزارمن سرب ازآن خس بدین دعاگوی رسید .» (چهار مقاله نظـامی عروضی تصحیح قزوینی ودکترمعین .)

شعر وشاعری دریندوره بنابر عـدم تعمیم سوادکافی مختص به طبقه خا صی از امرا ووزراء وفقها ومنشیان دربار بو د ماننـد فخرالدین مبارکشاه وزیر سلطان غیاث‌الدین عمرفرقدی ازنزدیکان سلطان غیاث الدیـن، معین چشتی هروی ازروحانیون، امامفخررازی ازفقها ومتکلمین ـ خواجه صفی الدین محمود ازسران وزراء سلطان غیاث الدین ، امـام صدرالدین مدرس مدرسه افشین غرجستان،

احمدالکافی رئیس دیوان رسالت غیاث‌الدین محمدبن سام، سیدظهیرالدین یحیی سرخسی صاحب دیوان انشاء وغیاث الدین ابوالفتح سام وامثال آنان . این حالت گویای آنست که شعر دربین مردم عوام راهی نداشته و ارزش آن نزد امرا وبزرگان خلاصه میشد .

باآنهم گرچه غوریان درشرایط خاصی بسر می بردند اماذوق وعلاقه آنان سبب شده بود که یکتعداد شعرا درآنجا پرورش یابند . علت مهم ترویج شعروادب درعهد غوریان بدین نحو اختصارمی شود :

۱ـ شهرت‌وآوازه ادب پروری وشعردوستی دورهٔ محمودی وبازماندگان اوکه دردورترین نقاط اثرکرده بود، ناگزیر درطبع و ذهن امراء غورکه فاصله چندانی ازغزنه نداشت بی تاثیر نبود .

۲ـ باوجود هرج ومرج وفتور سیاسی، سلسله های متعدد امرا وسلاطین در جلب وجذب شاعران ونویسندگان وهنرمندان رقابت داشتند واین وضع شاعران را زمینه خوبی بودکه درصورت بی اعتنایی یا کم لطفی دستگاهی ، به دستگاه دیگر پناه برند .

۳ـ براساس سنت دیرینی‌که برجای بود، درباریان وجود شعرا ومصاحبت باآنان را جزئی ازآداب کشور داری میشمردند وفکر می‌کردند اشعاری‌که بازمیماند وسیله ای‌برای خلود نام آنان است .

٤ـ خصوصیات طبیعی اقلیم‌که بدون شك درانگیزش عواطف واحساس بشری نقش موثر دارد .

شاعران اینندوره اغلب ذواللسانین بوده وبعربی وتازی شعرمی گفته‌اند گرچه ازاشعار عربی چیزمستقل وزیادی دردست نیست ولی شواهدی که درتذکره هامضبوط است این مطلب راگواه است . که ازآن جمله میتوان ازامام فخرالدین رازی نام برد. اشعار ملمع به دری وعربی یا ابیات ومصراعهای عربی‌که درمیان اشعار دری آمده باشد نیز دریندوره جای جای دیده میشود. بخصوص آنجا که خواسته اند از آیات واحادیث استشهادکنند، این مطلب بخوبی پیداست . مثلا درین قطعه که امام صدرالدین مدرس مدرسه ا فشین غرجستان پس ازقهرکردن از حضور سلطان غیاث الدین غوری ورفتن به نیشاپور خدمت اوفرستاده .

جلال حضر تکم غوثنا وانت غیاث
به یمن عهدك تیسیر امرنا المکثات
غیاث خلق توئی پس کجا برند نفیر
ز صولت فلك پیرو دولت احداث
زخسروان جهان‌درجهان توئی‌که تراست
زجدوعم وپدر سلطنت ز حق میراث
زعالمان جهان پیرهم منم‌که مر است
دعات ارث ز اجداد خفته دراجدات
چوبر منابر اسلام خوانده ایم ترا
هزار بار فزون گای بفضل وعدل غیاث
ایا غیاث لدنیا ودیننا فاغث
یغثك من هو غوث العباد یوم یغاث

انواع شعر :

بااینکه ازلحاظ صورت ظاهری وقالب های شعری چیزتازه ای درین عهدبه نظر نمیخورد وهمانهایی است‌که قبلا وجود داشت، ازانواع زیادشعر مانند ترجیع بند و ترکیب بند ومستزاد ومسمط ، هیچ اثری دیده نمیشود. گرچه مثنوی هایی رادرتذکره هابه ایندوره نسبت مدهند ولی چیزی دردست نیست . چنانکه‌عوفی منظومه ای رابنام (نوروزنامه) به‌عبدالرافع هروی وهرمان اته (تاریخ ادبیات ایران هرمان اته ص ۱۱۹ تهران) منظومه‌ای رابه نظامی عروضی نسبت میدهند که از هیچکدام مدرکی وجود ندارد. یگانه مثنوی منظومی که نسب نامه اش میتوان نامید از فخرالدین مبارکشاه غوری بودکه‌منهاج‌السراج ازآن نام برده وابیاتی رانقل کرده است . این مثنوی ظاهرا بحرالانساب نام داشته ودر عهد سلطان معزالدین غوری ودر بارهٔ نسب این خانواده منظوم شده است . قالب های دیگرشعری‌که درین دوره وجود داشت عبارت انداز: قصیده، غزل، قطعه ورباعی که اینك هرکدام آنرا اجمالا بررسی می کنیم :

۱ـ قصیده :

قصیده نسبت به دیگر انواع شعری از لحاظ کمی وکیفی برتری خاصی دارد سبك عمومی قصیدهٔ غوریان متکلف ومصنوع وبطور قطع پیروی ازاستادان دورهٔ غزنویست معهذا نکاتی وجود داردکه تلاش این شاعران رادر جهت پیشروی نشان میدهد که ازجمله آوردن التزام های دشوار ومشکل درشعر است . گرچه این نوع هنرنمایی قبلا نیز وجودداشته اماشعرای غور بدان حددربکاربردن ردیف‌های مشکل ودشوار افراط کرده‌اند که پیداکردن مضمون ومعنی درقالب آن سخت دشواراست. بعضی ازآنها مانند عمرفرقدی درهربیت وگاه درهرمصرع اسمایی رامردف کرده که یافتن معنی درین چوکات کارساده ای نیست . ازقصیده سرایان مهم ایندوره فرقدی، عجیبی جوزجانی، عبدالرافع هروی وفخر الدین مبارکشاه غوری است . آوردن لغزدرتشبیت قصیده که ازاواخر دوره غزنه رایج شد ومعزی ومسعود سعد آنرا بنیان گذاشتند ، در غورنیز دنبال گردیده ونمونهٔ آن ازعجیبی جوزجانی است‌که درمدح سلطان بهاء الدین سام بن حسین غوری سروده است .

غـزل :

متاسفانه بیش ازچند غزل که آنهم خیلی بی مایه وسست مایه است چیزدیگر باقی نمانده واین وضع بیان کنندهٔ بی میلی شعرای غور به غزل سرایی وعدم ترویج ورشد آن است . غزلهایی‌که مانده از فخرالدین مبارکشاه غوری وجمال الدین محمدبن نصیروعمرفرقدی وشرف‌الدین محمد بن محمد الفراهی است‌که عوفی آنها را در تذکره بزرگ ومعتبر خویش نقل کرده‌است.

قطعه :

قطعه به تناسب سایر انواع شعری درینده‌وره کثرت داردکه موضوعات آنهاغالباً

مدح، تقاضا، عرفان، بث الشکوی، وصـــف وهجورادر بردارد . قطعه سرایان معـــروف عبارت انداز: ظهیرالدین سکزی دبیر دیوان انشاء سلطان معزالدین، جلال الدین محمـــد ابن نصیر، عمرفرقدی ومبارکشاه غوری .

رباعی :

این نوع شعرکه معمولا دربحر هزج‌مسدس مقصور یامحذوف (مفاعیلن مفاعیلن مفاعیل) ونیز بروزن لاحول و لاقـوة الا بالله سروده میشود، ترجمان احساسات وعواطف ســـاده وبی آلایش ساکنان‌کوهستان هاست وازهمین سبب است‌که رباعی شعرای غور نسبت به هرنوع شعر دیگری رنگین ودلنشین است . مضمون این رباعیات قسما عرفانی ، عشقی، وحماسی می باشد .

سبك شعر :

دریندوره شاعر پرمایه وممتازی نداریم‌که موجد سبك وروش تازه‌ای باشد بلکه بدون شك، دنباله وتقلید ازسبك غـــزنویست . گرچه درآثارشان این احساس بملاحظه‌میرسد که درپی نوآوری های بوده اند ومعـــانـــی ومضامین بدیعی نیز فراخور توان اندیشـــه وذهن خویش خلق‌کرده اند ولی هیچیك ازین ابداعات وابتکارات آنقدر زیاد وسیع وجامع ونیرومند نیست که بتواند بانی سبکی ویا امتیازی شود. تشبیهات عموماازنوع محسوس به معقول بوده وگاهی دراثر افراط وبکاربردن استعارات، دورازذهن ونامفهوم مینمایـــد . امارویهمرفته از تشبیهات عالی و مستحسن نیزبرخوردارانده . استعمال لغات و ترکیبات عربی درشعر به همان شیوه اولیست کـــه دردورهٔ غزنوی وجود داشت . استفاده از اصطلاحات نجومی ، ریاضی، پزشکی‌وهندسی ازخصوصیات دیگریست که درشعـــر دورهٔ غزنوی جلب نظرمی کند .

وضع عمومی شاعران :

گرچه قبلا تذکار رفت‌که ملوك غوردرادب دوستی وشاعرپروری خویش، روش غزنویان راتعقیب می کردند معهذا بعلت نداشتـن دست رسی به‌گنج های بازیافته ودولت‌های سرشار توان آن جودت وبخششـــی راکـــه غزنه داشت، نداشتند وهرگاه عنایت ولطف معنوی آنان رانادیده بگیریم می بینیم کـه درآن ایام شاعر چنان از نعمت ووفرت مال وجاه برخورداربود که یکی ازنقره دیگـدان میساخت ودیگری هم ازممدوح خود تقاضـــا می‌کردکه ازبس مال واندوخته اورا فراهـم آمده دیگر گنجایشی برای بازهم دریافـــت حله وجوایزندارد . ولی درروزگار غوریـــان گاهی دیده میشود که این گهرهای اندیشه انسانی حتی دربرابر جواسپ شاعر معاوضه ومبادله میشودوچنان مینمایدکه‌کس مخرترین متاع همین شعربوده است . مثلادرین قطعه از ظهیرالدین سکزی دبیـــر دیـوان انشاء سلطان معزالدین که می گوید :

ای خسروی که رخش جلال ترا سزد
طوق سنام ونعل زیر حبیس وماه نـــو

درموکب توچون بخرامی دو بنده انـد
خورشید شهسوار و سپهر پیـاده رو
در دستگاه بنده دریغی دو مانده انـد
دل روز وشب بدست جووکاهشان‌گرو
فرمای تابنام من آخر سلار خـا ص
بر کـاهدان خاصه براتی کند زجـو

بااین همه زبونی وذلت که طبیعتاً بعضی ازشاعران بدان مانوس اند، شاعران دیگری هم بوده‌اند که مناعت نفس خویش را گرامی ترازهرچیزی میدانستند .

رویهمرفته بطورکلی وضع شاعران درین دوره نسبت بدیگر طبقات اجتماعی بهتر و مرفه تر است .

شاعران ایندوره :

براساس مدارك واسنادی که دردست‌است شعرای دربار غوریان عبارت انداز :

۱ـ بوعبدالله محمدرازی بن حسین ـ القرشی البکری .
۲ـ خواجه معین الدین چشتی هروی .
۳ـ عبدالرافع هروی .
٤ـ امام صدرالدین علی هیضم .
٥ـ جمال الدین محمد ازهری .
٦ـ جمال الدین محمدبن نصر .
۷ـ سید ظهیرالدین یحیی سرخسی .
۸ـ شرف الدین احمدبن محمد فراهی.
۹ـ شمس الدین عجیبی جوزجانی .
۱۰ـ شرف الدین محمدبن عمرفرقدی .
۱۱ـ شمس الدین محمدبن نصرسجزی .
۱۲ـ ضیاء الدین عبدالرافع بن ابی‌الفتح هروی .
۱۳ـ ظهیرالدین‌بن نصیرالسموری‌السجزی.
۱٤ـ فخرالدین مبارکشاه .
۱٥ـ خواجه صفی الدین محمود .
۱٦ـ فریدالدین احمدبن ایزد یارکافی .
۱۷ـ امام فخرالدین رازی .

آثار منثور :

دردورۀ غزنویان علاوه برآثار منظومی که از آنها صحبت کردیم آثار منثور نیـز بجا مانده است . یکی ازآن جمله چهار مقالـه نظامی عروضیست که دربیان شرایط چهـار طبقه‌ازندماء سلاطین، دبیران، شاعران‌ومنجمان وطبیبان وبه اسم ابوالحسن حسام الدیـن علی ازشاهزادگان غوری نوشته شده است.

مؤلف کتاب احمدبن عمربن علی معروف به نظامی عروضیست که سالیان درازی‌دردستگاه غوریان بسرمیبرد. این کتاب ازنظر شیـوۀ نگارش درادب فارسی درخور توجه است . سبك آن جای جای مصنوع ولی در هرحال خالی اززواید ودرنهایت فصاحت است .

لطایف غیاثیه :

نثردیگریست که آنرا امام فخر الدیــن رازی درچهاربخش وفصل اصول دین، فقه، اخلاق، دعا، بفارسی وبنام سلطان غیاث‌الدین غوری نوشته است .

۲ـ طبقات ناصری :

ازمهمترین کتاب نثر دری است که درین روزگار توسط منهاج‌السراج جوزجانی نوشته شده است ومشتمل براوضاع و احوالیست

که ازآغاز خلقت تاحملات مغولی اتفاق افتاده است . سبك این کتاب بسیار ساده وروان بوده. ازتصنعات ملال آور وترکیبات وجملات عربی، قسما عاری میباشد . کتاب مذور از طرف پوهاند حبیبی دوبار تصحیح و به چاپ رسیده است .

ملوك کرت :

یکی ازسلسله های کوچکی که در تمام دورهٔ فرمان روائی مغول درهرات و غوربه هستی خود ادامه داد وازسال ٦٤٣ هجرت تا ۷۹۱ درهرات وحومه آن حکومت داشتند ملوك کرت است . این ملوك پس ازغوریان پاسداری قسمتی ازخراسان را بعهده گرفتند وحدودیکنیم قرن ازآن حراست نمودند . دورهٔ فرمانروایی‌این دودمان توام‌باروزگاریست که چنگیزواحفاد اوهمه جارابه آتش وخون کشیده بود ودر سرتاسر مشرق زمین شعله های آشوب وبدامنی زبانه می کشید . امادر اثرحسن درایت وتدبیری که این ملوك‌داشت توانستند هرات وغور وسرزمین های مربوط به آنرا ازشرچنگیزیان مامون نگه دارند ودر نتیجه هرات وغورزامرکز وپناهگاهی برای علما ودانشمندان قرار دهند که چگونگی این وضع در مبحث کنونی برزسی میشود .

اوضاع ادبی وعلمی :

ملوك کرت همانند غوریان مردمانی باذوق وشاعر ودانشمند بودند ودرزمان آنان مدارس ومساجد زیادی بعنوان مراکز تعلیمی وجود داشت‌که درآن علماء ومشایخ وپیشوایان دینی مستقر بودند . نظام آموزشی درسست برسنت های‌کهن وتابع اصول وروش‌تعلیمات دینی ومذهبی بود ودرین مدارس، جوانان بعداز فراگرفتن معلومات مقدماتی بدانجا میرفتند وبه اندوختن عالی ترین علوم‌متداول زمان خویش می پرداختند. این اساس وآیین استوار تعلیمی وعنایت وتوجه ملوك کرت منتج برآن شدکه دانشمندان بانام واثری مانند میرحسینی غوری هروی، وعلامه‌تفتازانی وشاعرانی چون ربیع پوشنجی وسیفی هروی وابوالمظفر هروی درآن محیط رشد وپرورش یابند وفقها ومشایخی روی‌کار آیند وشیفتگان معرفت وحقیقت راشمعی فراراه بگذارند .

علاقمندی ودرك وتوجه این ملوك رابدانش ومعرفت ازین وصیت علاء الدین غوری به پسرش که درحین نزع گفته است بخوبی میتوان پی برد. اومی گوید که :

«.. وخردی ودراهور ملك داری خصوص نتوان کرد بایدکه درکل مهمات رجوع‌بهنواب این بلده‌کنی وشب وروز دراندوختن فرهنگ ودانش مجتهد باشی و یقین دانی‌که قدر و قیمت مردم بفضل وادب است نه به اصل ونسب» . تاریخ نامه هرات ص ٥٩٩ .

این احترام وقدرگذاری برادب وفضل و فضلا تابه آن درجه صادقانه وعمیق بو دکه علمادر انجام کارهایی مهم دولتی واجتماعی سهم موثری داشتند . وحتی گاهی از شدت وخشونت وجنگ وخون ریزی بین امرای نواحی مختلف جلوگیری می کردند سیفی

هروی درتاریخ معروف خود ضمن بیان و اوصاف فضل پروری ودانش ملك فخرالدین کرت می نویسدکه : «... هرشب آوازچنگ ونغمه عودشیندی وشراب صافی نوشیدیچون راح روح افزای درمزاج اواثر کردی بفرمودی تا راویان به آواز خوش اشعار د لکش خواندندی ودربحث وتفتیش معانی والفاظ آن باندما وجلاس وشعرا سخن راندی ودر عهد دولت اوچهل شاعرنامدارمدح او گفتندی و جمع کنندۀ این تاریخ نامه‌رادرمدح او هشتاد قصیده وصدوپنجاه قطعه است .» تاریخ نامه هرات ص ٤٤٣ .

گفتار سیفی بیانگر آن است که ملوك کرت نه تنها شعر دوست بودند بلکه درعلم شعر ودانستن آن نیز مهارت داشتند . وجای داشته تاسیفی به آن کثرت وتعدداشعارازورا مدح کرده باشد . درپرتو این اجمال از اوضاع ادبی وعلمی اکنون اثرات ونتایج‌آنرا درزیر بازگو می‌کنیم .

آثار منظوم :

چنانکه اشارت رفت، نزدیکی وحمایت ملوك‌کرت به شعرا واز شعرا ، گویندگان ارجمندی رابار آورد. که بقول سیفی تعداد آنان به چهل نفر میرسید. ومسلما آنطورکه مؤرخین عقیده دارند هریك از آنان صاحب دیوان وآثاری بوده اند. امااز آنجاکه حملات پی درپی مغول وترس ووحشت وتنگدستی ناشی ازآن فرصت وحوصله ای برای مردم باقی نگذاشته بودتا بفکرجمع آوری وحفظ ونگهبانی آثار ادبی وفکری شوند، متاسفانه همه آن فراورده های انسانی ازبین رفت وآنچه باقیمانده بود، شعله های خانمانسوز حملات تیمور همه راسوخت و نابود کرد . درچنین اوضاع واحوال ظاهرا بعید مینماید که آثاری ازین دوره دردست باشد ولی خوشبختانه نمونه های برجامانده که هرچند قلیل واندك است، بازهم نحوۀ شعر وخصوصیات ادبی اینطوره راروشن میکند . ازجمله آثار منظومی که در دست است‌میتوان ازقصیده ، قطعه، غزل، رباعی، مثنوی، ترکیب بندوترجیع بند ومستزاد ومخمس ومعماولغز نام بردکه اینك هریك رابا محتوا ومضامین آن به اختصار بیان می کنیم :

۱ـ قصیده :

دریندوره قصایدی وجود داردکه مهمترین موضوعات آن مدح وعرفان وموعظه وحمدو نعت ، وصف، تهنیت وسوگند نامه است . قصاید مدحیه به استثنای یکی دوقصیده از ابن یمین، ساختمان نسبتا مشترکی دارند . به این معنی‌که بعداز تشبیب و تغزل مرتب ومنظمی، به تخلص ومدح، خطاب ودعا، شرایط می رسد از روی این آثار چنان بر می آید که اغلب شاعران دربار ملوك کرت قصیده سرا نبوده و از روی تفنن وتصنع به‌آن دست یازیده‌اند. ولی عدۀ کم آن درین فن قریحه سرشار و ذوق عالی و استعداد نیرومند داشته است. چنانکه مظفر هروی را تذکره نویسان‌خاقانی

دوم نام نهاده اند. (تذکره دولتشاه چاپ تهران ص ۲۹٦ ـ سال ۱۳۳۷که دوسه بیت ازیك قصیدهٔ آن درینجانقل میشود :

ای برسمن ازمشك بهعمدازده خالی
مسکین دل من کشت زحال توبه حالی
کز حال منخسته بتر دردو جهان‌نیست
یانیست دل آشوب تراز خال تو خالی
قدو دهن وزلف تر وجعد تو دیدم
هر یك زیکی حرف پذیرفته مثالی
از سیم الفی دیدم و از سید میمی
وز مشك بسر جیمی واز غالیه دالی
کفتم که‌تو خور شیدی وآن بودحقیقت
کفتی‌که توچون ماهی و آن بود محالی

وچون میخواهند اصل مطالب را بازکو کنند درتمام قصاید مدحیه ممدوح خودرا به شجاعت ودلیری وعدالت وسخاوت و دین دوستی ودانایی میستانند. چنانکه در اخیر همین قصیده شاعر می گویدکه :

سلطان ملك قدر معز د ول و دین
کزجمله ملوکش نه نظیر است وهمالی
آن قلعه کشایی که ملك بر فلك‌اورا
هر روز دهد مژده به عزی و جلالی
در معرکه بستاند و د ربزم بخشد
ملکی به سواری و جهانی به سوالی
عالم ترو عادل تر ازو هیچ ملك‌نیست
الاملك العرش تباری و تعالی

قصاید وصفی‌که درك آن بحواس ظاهری ممکن باشد مانند وصف عمارات و مناظر طبیعی وباغها وامثال آن ـ نیزرایج بوده است وشاعران بدان طبع آزمایی کرده اند .

آوردن حمدو نعت و موعظه وحکمت در قصیده اغلب کار شاعر معروف ابن یمین است و دیگران به‌آن بی علاقه بوده اندو یاناآگاه . همچنان سوگندنامه که شاعران دیگری مانند سید حسن غزنوی وخاقانی و انوری ورشید وطواط وظهیر فاریابی نیز سروده اند، درین عهد وجود داردکه نمونه ای ازآن ازسیفی هروی باقیمانده .

ولی آنجاکه شروع به سوگند می‌کندچهرهٔ ملکوتی سخن رابه لوث هجو وهزل می‌آلاید و بدین ترتیب از ارزش آن میکاهد .

نوع دیگر قصیده ،وعظ و اندرز وتوحید و فضایل اولیا واخلاق و حکمت و عرفان می باشد که در قصاید امیر حسینی غوری منعکس شده است این قصاید در بحور متقارب مثمن مجذوف (فعولن فعولن فعولن فعل) وزحافات بحرخفیف (فاعلا تن مفاعلن فعلن) قالب ریزی شده است .

مثنوی :

مثنوی نوع دیگر شعر در یندوره است که‌شاعران‌به‌تقلید و پیروی ازاستادان سلف، سروده اندوازنظر کمی‌وکیفی برسایر انواع شعری فزونی دارد. که اینك محتویات این مثنوی ها و نحوهٔ فکر واندیشه شاعران آن ارزیابی میشود :

۱ـکنزر الرموز :

این مثنوی بوزن مثنوی مولینا جلال‌الدین بلخی و بپروش‌آن دربارهٔ موضوعات عرفانی

بوسیله امیر حسینی غوری نوشته شده است. درین مثنوی بعد از حمدو نعت که خصوصیت اکثر گویندگان ماست شاعر خویشتن را مخاطب قرارداده، ازمکاید نفسانی و خطراتی که متوجه آنست ، بخود هشدار می دهد و انگاه حدیث عقل وعشق و به ترتیب از فلسفه اسلام و احکام عبادات و معرفت و توحید و انواع نفس ودراخیر تمام اصطلاحات عرفانی راشرح میدهد ودراخیر به ساقی و جام صبوحی کتاب خویش را خاتمه میدهد درتمام گفتار های خویش از حکایات وآیات قرآن واحادیث نبوی استشهاد کرده و در واقع تشریع ومعارف اسلامی راباهم مزج کرده است. واین روش خاصهٔ سالکان طریقه سهروردیه می باشد که امیرحسینی غوری یکی ازپیروان این مکتب است. مضامین عرفانی این مثنوی همان مفاهیم متداول قرن هفتم وهشتم است که مخلوطی ازمکتب علمی محی الدین ابن عربی متوفی ٦٣٨ هـ وابوحفص سهرآوردی متوفی ٦٣٢ میباشد . امیرحسینی درین مثنوی اصطلاحات خشک عرفانی را با عبارات زیبا ومنطقی و استدلال ساده لطف و صفایی بخشیده است .

۲ـ مثنوی زادالمسافرین :

این مثنوی نیزعرفانی و توسط میرحسینی غوری در بحر هزج مسدس اخرب مقبوض محذوف یا مقصور بوزن لیلی و مجنون نظامی گنجوی سروده شده است. اودرین مثنوی موضوعات مختلفی رابیان کرده و ازجمله بر فضیلت وشرف وعظمت انسانی و خصوصیات عرفانی و اخلاقی ومسایل فناوبقا و ضرورت مرشد بحثی مستوفی دارد. اودرین مثنوی به معرفت خداوند بیشتر اتکامی کند و پای عقل واستدلال رادر رسیدن به کنه آن چوبین وکوتاه میداند کتاب مذکور دارای هشت مقالت است که پس ازهرمقالتی ، حکایتی کوتاه از سیرة و سر گذشت انبیا و اولیاوعلما رابرسبیل تمثیل و اشتهاد ذکر کرده است که بسیار لطیف و دل انگیز است .

هدف خاص امیرحسینی درنوشتن این مثنوی تلقین وتدریس تزکیه نفس ـ متوجه ساختن انسان به گوهر آدمیت وفضایل آن برکاینات ونجات سالك از کثرت و اوهام و ارشاد ورهنمایی آن بسوی وحدت وحقیقت میباشد ازنظر لفظی، تناسبی در ادای لفظ و معنی داشته وازسادگی وروانی خاصی بر خوردار است . ترکیبات نامانوس وعبارات ناخوش آیند ولغات مهجور عربی در آن دیده نمیشود و ازین لحاظ میتوان اورا برسایر مثنوی های وی ترجیح داد.

۳ـ مثنوی پانزده سوال :

پاره ای ازمسایل عرفانی ونکته های غامض ودشوار مسایل وحدت وجودی رابا اینکه امیرحسینی خود میدانسته است، اما عمدا خواسته است سر دلبران را از زبان دیگران بشنود. بنابرین سوالات خودرا که مجموعا پانزده است در قالب مثنوی میریزد وآنرا خدمت شیخ سعد الدین محمود بن

عبد الکریم عارف بمعروف میفرستد و ا زوی تقاضای شرح وتوضیح میکند. این سوالات درایام پیری امیرحسینی صورت گرفته وچنانکه شبستری در گلشن راز خود به آن اشاره می کند درسال ۷۱۷ هجری بوده است .

گذشته هفت و ده‌از هفت صد سال
ز هجرت ناگهان در ماه شوال
رسولی با هزاران لطف و احسان
رسید ازخدمت اهل خراسان
بزرگی کاندر انجا هست مشهور
به اقسام هنر چون چشمهٔ نور
نوشته نامهٔ درباب معنی
فرستاده بر ارباب معانی

٤- مثنوی قلندر نامه :

چنانکه هدایت درمجمع الفصحا از این مثنوی یاد کرده و ابیاتی ازآن نقل نموده است، این مثنوی از امیر حسینی غوری و بروزن لیلی و مجنون جامی‌بوده‌است. ولی متاء سفانه بجز همان ابیات مجمع الفصحا دیگر اثری ازین مثنوی در دست نیست.

٥- مثنوی سی نامه :

از امیر حسینی غوری در مثنوی مذکور دارای یکهزار و دو صدبیت دست است که‌بعشق نامه‌نیز معروف است وبروزن خسرو وشیرین نظامی میباشد. ازنامه های او پیداست که این مثنوی در عنفوان جوانی بوجود آمده وشاعر ما ازیك عشق آتشین وشیفتگی و شیدایی رنج می برد .

معشوق حسینی درین مثنوی شخص وجودی و ازجنس لطیف است. شاعر از نعمت وصال ودیدار معشوق خویش بی نصیب است و سنت زمان، اجازه نمیدهد که اورا به بیند تنهاوسیله این‌که میتواند دردهاورنج هایش رابه معشوقش بازگوکند همان نامه وقاصد است که‌حتی تا امروزهم اثرات آن در جامعه ما وجود دارد. این نامه هاهمه‌جانبه خطابی داشته و د رکمال سادگی و پختگی منظوم گردیده است

درین مثنوی بااینکه سرشار ازعشق و محبت و شور عاشقانه و عواطف جوانیست معهذا، جای جای فکر عرفانی واندیشه های اخلاقی نیز درآن گنجانیده شده که مبین گرایش فطری شاعر بسوی یك عشق عالی و ملکوتی است. وگمان میرود که‌وی بعداز یکدوره مستی‌های جوانی، بهاثر تمایل‌فطری وجبلی متوجه سیروسفر وادی عرفان شده است. به هرحال آنچه‌از نظر ادبی د زین اثرپراهمیت تراست، موجودیت یك فولکلور منظوم وبیان کنندهٔ گوشه هایی ازطرز فکرو معاشرت و آداب ورسوم اجتماعیست که تقریبا شش ونیم قرن پیش از امروز در کشورماوجودداشته است .

حماسه تاریخی :

در دورهٔ موردنظر ما درجمله انواع‌شعری حماسه تاریخی نیز به‌نظر میرسد که‌یکی از آن مثنوی کرت نامه است. این مثنوی دارای شش هزاربیت وبه تقلید شا هنامه

فردوسی‌دربحر متقارب منظوم شده است که مضمون آن کارنامه هاوتاریخ یك قرن ونیم هرات و ملوك کرت می باشد. حماسه مذکور به امر ملك شمس الدین کرت توسط‌ربیعی پوشنجی شاعر معروف این دودمان نوشتـــه شده وتا اواخر قرن نهم موجودبوده است که اکثر مورخین‌مانند حافظ ابرو ومعین‌الدین اسفزاری ومولفان روضة الصفا و حبیب ــ السیر از آن مطالب زیادی نقل کرده اند. بنا بگفته سیفی این مثنوی کتابی مدون‌بوده و د ربین مردم شهرت داشته است.(... و این‌قصه راخطیب فوشنجی که‌اورا ربیعـــــی خوانند در کتاب کرت نامه بشرح وبسط‌تمام آورده و اگرکسی خواهد بر کیفیت این‌عالم مطلع شود اورا رجوع بدن‌کتاب باید کـرد (ص ۳۹۱ تاریخ سیفی) .

ابیات این مثنوی ساده وروان و مطبوع بوده ودرعین حال پخته ورسامست . در بکار بردن تشبیهات بدیع واجتناب از تصنعات و تکلفات ملال آور توجه خاص داشته و به پیروی از استاد طوس گاهی درآغاز ویـــا انجام داستان ها سخنان حکیمانه و اخلاقـی نیز آورده است .

سام نامه :

حماســه تاریخـی دیگـری کـــه دریـــن زمان نوشته شده مثنوی سامنامـه ، سیفی هروی است .این مثنوی تقریبا دارای‌بیست هزار بیت بوده وشامل وقایع و حوادثـــی است که در دوره ملوك کرت درهرات اتفاق افتاد. نسخه این مثنوی حماسی در سال ۷۰۶ دروقت حمله بوجای پسر دانشمندبهادر یکی ازسلاله چنگیز یان، بر جمـــال الـدین محمد سام ، بردست بوجای افتاده وازمیان رفته است .

آنچه‌ازین مثنوی باقیمانده‌ابیات پراکنده‌یی است که سیفی در تاریخ نامه هـرات جای جای نقل نموده است .

قطعه :

قطعه مانند مثنوی طرف‌توجه وعلاقه‌شاعران بوده و ارج‌ورونقی داشته است. که‌موضوعات آنرا مرثیه واخلاقیات ومسایل مختلف انسانی و اجتماعی احتوا می‌کند. ازجمله قطعـــه سرایان ایندوره، سیفی، امیر حسینـــــی ، سراجی و عزیزی وابن یمین مشهـــور اند و آثاری ازآنان در دست است .

غزل :

چنانکه پیداست غز لسرایی از اواخر قرن ششم در شعر بوسیله سنایی وخاقانی بسط وتوسعه یافت وتوسط شیخ عـــراقی‌و عطار و سعدی تعمیم و توسعه پیداکـــردو حافظ اورا بکمال رسانید. این شیوه دردربار ملوك کرت نیزراه‌یافت وبزر گترین‌غزلسرای این دوره همانند نیرومند ترین مثنوی گویی آن امیرحسینی غوریست که صاحب دیـــوان مدونی بوده است . ارزیابی غزلیات حسینی غوری حتی داعیه اثر پذیری حافظ رااز این شاعروارسته مادر ذهن احیاء می‌کند که‌اینجا مجال بحث در بداره نیست شاعـر ن دیگری

نیز مانند بدیع ترکوی، سیفی هروی حسن متکلم وحسن سمنانی و ابن یمین، دارای غزلیات بوده‌اند. غزل درایندوره عمو ما اخلاقیات وعرفانیست و اشعار عشقی خیلی اندك است .

رباعی :

همزمان با **پیشرفت** و انتشار سبك‌عراقی درشعر فارسی **شاعران** به **سرودن رباعی** بیشتر توجه کرده‌اند و **دردوره مورد نظر** ماشا عرانی مانند ابن یمین وامیر حسینی غوری به اینکار مبادرت ورزیده اند که رباعیات آنان اغلب عشقی و وصفی و بسیار عالی ودرکمال **پختگی** است .

ترکیب بندومستزاد ومخمس ومعما :

از انواع دیگر شعری اند که در دورهٔ ملوك کرت معمول ورایج بوده است که بیشتر در دیوان ابن یمین دیده‌میشوند

سبك آثار منظوم :

همان طور که‌جای اشارت رفت هم‌از نظر لفظی وهم ازنظرصنایع معنوی شعرهمان خصو صیاتی را **داراست که در دورهٔغوریان و دوره های دیگر وجود داشته است. همه** انواع صنایع لفظی و **تمام کیفیت که در** گذشته صنایع معنری ازآن برخور دار بوده این عهد نیزداراست .بکار بردن **اصطلاحات** علمی درشعر واستشهاد به آیات واحادیث برهمان روحیه ومنوال استواراست که در گذشته بوده. **بصورت** مختصر میتوان که شاعران ایندوره در قصیده سرایی و غزل **وسایر انواع شعری** نتوانسته اند **ابداعی** خلق کنند وهمه اجراء و ترکیب **کلام‌ونحوهٔ** فکر وخیال شان رنگ تصنع وچهرهٔ تقلید دارد .

اسامی شاعران ایندوره:

متاء سفانه از شاعران ایندوره درتذکره ها و تواریخ جزچندنفر محدودی، دیگران بصورت مسلم و موثق ضبط و ثبت‌نشده است .

اغلب تذکره نویسان اشخاص رابه غلط به این خانواده‌نسبت داده‌اند ویا ازشاعرانی که واقعا معاصر ومعاشر باآنان بوده، اصلا نام نبرده‌اند. باتوجه به‌نکات بالا دراینجا صرف ازهمان شاعرانی نام می بریم که موجودیت شان در دربار ملوك کرت نزدما بی شبهه مینماید وآنان عبارت اند از:

١ـ ابن حسام هروی
٢ـ امیر حسینی سادات
٣ـ امیر فخر الدین محمودبن یمین
٤ـ حسن متکلم
٥ـ حسن سمنانی
٦ـ بدیع ترکوی
٧ـ ربیعی پوشنجی
٨ـ سیفی هروی
٩ـ سراجی
١٠ـ عزیزی
١١ ـ ملك شمس الدین
١٢ ـ ملك غیاث الدین
١٣ ـ ملك فخر الدین

۱۴ـ مولانا مظفر هروی

آثار منثور :

ازجمله آثاری که بصورت نثر از یـــن دوره دردست است میتوان ازشرح (التعریف در علم صرف ونحو و (شرح مطول) در علـــم معانی وبیان نام برد که اولی ا زعزالدیـــن زنجانی ودومی از مسعود بن فخرالدین عمر است . وعالم معروف د ورهٔ ملوك کـــرت وعلامه سعدالدین تفتـــاز انی) بـــر هـردو شرحی نوشته است .

دورهٔ تیموریان :

در مباحث قبلی اشاره هایی داشتیم که هجوم لشکریان مغول بر شرق زمین بمشابه سیلی ازآتش بود که هر چه ازخشك و تر درمسیرآن واقع می‌شد، به‌نیستی ونا بـودی می کشید . مدرسه ومیکده نزد آنان تفاوتی نداشت و دشنه‌های شان بخون عالم وجاهل یکسان رنگین می‌شد. زن ومرد و کـــودك وجوان همه‌هدف‌تیر قرارمی گرفت وهیچکس وهیچ چیزی ازگزند ونابودی امان نداشت. بیباکی ها و سفاکی هاوقتل عام وغارتگری ها معموره هارا درهم فروریخت و شهر هاو قصبات به طشتی ازخون مبدل شد. چه‌بسا علماو فضلا که درین فاجعه جان سپردند وای بسا حوزه های فرهنگی و مدرس علمی که بخاك یکسان گردید .

هرکجـــا انسان بود کشته شد وهر چه ازفرآورده‌هایی انسانی بود به‌یغما‌رفت . اگـر نیمه جانی هم اینجا وآنجا مانده بود، تیمور بخدمتش رسید وکارش رایکسره کرد. در چنان حالت وباآنهمه خرابی ها و ویرانی‌ها دیگر امید وگمانی نبودکه بازهم میناری از مدرسه ای‌بچشم خورد وطالب بچه‌ئی عمامـه بسر وکتابی درزیربغل راهی مدرسه باشد. وآن همه هنرکده های سردوخاموش باردیگر جان یابند و هنر مندان سر ازنو ظهور کنند اما از انجاکه نیروی خیروشر هردو دروجود آدمی بنهفته است و اراده وعمل او درهر کاری ذی دخل وموثر ،بنابرین انتظارتاریخ آنقدر طول نکشید که‌بازشمع دانش‌وفرهنگ از در وپنجره‌هایی مدارس هری زبانه‌کشید وساز هستی به نوادرآمد. سلاله تیمور که خود مردمانی فرهیخته و برخور دار ازدانش و هنر بودند، خوان فضل وادب پـــروری بگستر دند دبرتمام ساحهٔ فرما نروائـــــی خویش صلای عام دادند وهمه‌را به‌بهره‌یابی وسهم گیری درآن دعوت کردند .

با اغتنام ا زین فرصت ،شیفتگان ادب و هنر و طالبان علم وکمال ازهر سوی بـه هری شتافتند و دیری نگذشت که صـدهــا شاعر وعارف‌و خطاط و منجم ونقاش‌وریاضی دان و مورخ وحکیم و امثال آنان عرض‌وجود کرد و چندین مدرسه و خانقاه ومراکزتعلیمی اعمار گردید. ونتیجه آن‌شد که گنجینه‌های از علوم وفنون فراهم آید و ثقافت اسلامی راچنان پرمایه وگران مایه‌کند که‌تا امـروز وتا آنگاه که ازهستی نشانی هست ، دلها درگرو آن باشد. درپرتو این حقیقت هرگاه

بخواهیم جریان اوضاع ادبی و تاریخ ادبیات دورهٔ تیموریان رابیان کنیم، تنهاذکر نام حداقل چهارصد شاعری که در دورهٔ سلطان حسین بایقرا و دیگر شاهزادگان تیموری وجود داشته، کافی خواهد بود که کتابی نوشته آید چنانکه نوشته آمده است. که متاع سفانه درین مختصر جای آنهمه گفتگو نیست .

لذا باتوجه به معذرت و معذوریتی که داریم، سعی مابران است که تنها بذکر کلیات پدیده های ادبی و نمونه های ازآثار آن که‌درین عهدبه وجود آمده است ،اکتفا شود. وهمانند مباحث دوره هایی د یگر از طناب وجزئیات صرف نظر گردد. امیدواریم که ذکر همین آثار و اسناد گرچه یك قسمتی ازآن همه باز مانده های فرهنگی باشد بازهم دروشن شدن مجد و عظمت‌ادبی ایندوره مفید و ممد واقع گردد . واین است این آثار که درذیل بازگو میشوند :

اول ـ آثار منظوم :

در دوره ای‌که از اراکین دولت گرفته تانقاره چی ومهر دار ودار وغه اشی بـه شعر و شعرگویی علاقه مند وماهر بودند و آنراعزیز وارجمند ترین متاع بازارانسانی و تقرب یابی به مجالس بزرگان و وسیلهٔ آب ونان وشرافت ومردمی میدانستند، مسلما انواع آثار منظوم اعم از آنچه در گذشته هابوده ویاآنکه خودبه خلق وابداع آنمبادرت می کردند وجود داشته است. مانند قصیده قطعه ،غزل ،رباعی ،مثنوی ،ترکیب بندو ترجیع بند و امثال آن. ولی آنچه بیش‌از هرزمان دیگر د رقالب شعری دورهٔ تیموریان جلب نظری کند تجنیسات ، ذوالبحرین. ذو القا فیتین و معماست . به‌نحوی که‌کمتر شاعری میتوان یافت‌که به‌معما گوئی طبع خویش رانیاز موده باشد و اصولا دست یازیدن به چنین عملی نوعی ازمفاخر ودانش محسوب می شده است و ازهمین جاست که چندین رساله درفن معمأ نوشته شده‌و اغلب در کتابخانه های بزرگ موجود و محفوظ است. از جمله ،وزیر دانا و توانای تیموریان (امیر علیشیر نوائی) حضرت جامی ،میرك معمائی ،شرف الدین علی یزدی و ملامحمد بدخشی درین کار استاد بوده و رسالاتی نوشته اند. رایج شدن اشعار ترکی حتی بوسیله شاعرانی که ترکی زبان نبوده اند وتتبع ازشاعران دیگری وصنعت مناظره در نوع شعر تازگی داشته است .

تقلید در مثنوی سرایی ومکابره درقصاید و غزلیات و هجو وهزل و مطایبه، شاخص دیگریست که نسبت به‌هروقت دیگر دراشعار دورنظر ما، فزونی دارد و از مثال ها یی که درینجا ذکر می‌شود، این مطلب روشنتر می گردد .

الف مثنوی :

۱ـ مثنوی هایی عرفانی واخلاقی :

درصدرازین مثنوی هابدون شك هفت اورنگ نور الدین عبد الرحمن جامی قرار دارد که

ازجمله سلسله الذهب سجة الابرار وتحفته الاحرار ، حاوی مضامین عرفانی و دینی واخلاقی اند .

و ازبقیه در جایش گفتگو خواهیم کرد. سلسله الذهب جامی در واقع یک عمل تقلیدی ازسبك وروش حدیقه سنایی وتحفة الاحرار آن، پیروی از مخزن الاسرار نظا میست .

۲ـ انیس العارفین :

مثنوی دیگرعرفانیست که یکی ازوارستگان کوی عرفان و مقرب میرزا بایسنقر معروف بهسید قاسم انوار درسال ۸۳۷ هجری آنرا نوشته است. این مثنوی شامل یك مقدمه و پنجصد وهفت بیت بوده و موضوع آنرا مباحثی از قبیل نفس ،روح ،قلب ،عشق و عقل‌را حتوامی‌کندکه‌بشکل پرسش وپاسخ ترتیب یافته و گوینده درتاکید قول وبیان خویش ازاستشهادبه داستان هاومثال ها استمداد می جوید . این مثنوی نیز از حیث سبك بیان وادایی معانی تقلیدی از مثنوی مولینای بلخی و بوستان سعدیست.

ب ـ داستان های عشقی :

۱ـ لیلی ومجنون :

این داستانمورد تتبع وتقلید بیشتری از شاعران دورهٔ تیموری قرارگرفته وخواسته‌اند بانظامی خودرا در یک ردیف قرار دهند. ولی هیچ کدام نتوانسته نقش قدم‌های آنرا دریابد و مثنوی خویش رابه آن کیف و لطفی بیاراید که استاد گنجه آراسته است.

شاعرانی که‌این داستان رابه‌نظم کشیده عبارت اند ازحضرت جامی مولانا عبدالله هاتفی ، مولانا هلالی، امیر شیخم سهیلی و خواجه عماد ،امیر علیشیر نوائی و مولانا مسعود قمی. بدین ترتیب داستان یوسف و زلیخا هفت پیکر، خرد نامه سکندری و خسرو وشیرین از مثنوی های دیگری اندکه نور الدین عبد الرحمن جامی ، مسعود قمی، هاتفی، سهیلی ،امیر علیشر ویك عده دیگر از شاعران به منظوم ساختن آنها بهشیوهٔ نظامی ،عمل کرده اند .

بعضا داستان های دیگری را بروزن لیلی ومجنون ویا ازنظر صحنه آرایی شبیه به آن منظوم کرده اند. مانند محمود وایاز از فخرالدین علی وزید وزینب ازخواجه‌خضرشاه استر آبادی وبهرام وگل اندام از مولانا کاتبی، که‌در هرحال همان تقلید است‌ودنباله روی .

ج ـ مثنوی سمبولیك یارمزی :

بعقیده نگارنده سلامان وابسال جامی از مثنوی های سمبو لیکی است که‌در ادبیات فارسی جای خاصی دارد. جامی درین اثر خویش برای بیان و اثبات یك مطلب‌عرفانی و فلسفی حکایت عاشقانه ای‌را به استعاره می گیرد وچنان نتیجه گیری می‌کند که شایسته یك استاد سخن ویك سالك‌طریقت است . اودرین مثنوی جای جای به اقتضای حال سخنانی در مسایل اجتماعی اندرز و تربیه واخلاق بکاربرده است که‌واقعاآموزنده

و ارزنده است .

د ـ درتعبیر خواب :

اندرین باره رساله منظومی در قالب‌مثنوی از یحیی سیبك بوده است که در حدخودیك اثر ابداعی بشمار می‌رود .

ه ـ مناظره :

که لغتا بمعنی مباحثه وگفتگومیان دونفر ویاازز‌بان روشی میباشد در آن روزگـــار طرف‌توجه بعضی از شعراء قرارگرفتــه و مثنویهای در زمینه به‌وجود آورده اند کـه مناظرات (گل وبلبل) و (شمع وپروانه) ار مولانا روحی ومناظــرات (شمس وقمـر) و (تیغو قلم)ا ز مولانا مسعود قمی ازین‌جمله اند .

و ـ حماسه تاریخی :

حماسی منظومی که‌گویای چگونگی زندگانی تیمور وکارنامه های اوست توسط مولا نــا هاتفی خواهر ز ادهٔ جامی نوشته شده است که خودش آنرا (تمرنامه) و دیگران ظفـــر نامه‌اش نامیده اند. این حماسه بنام سلطان حسین بایقرا نوشته شده واز گفتـه های هاتفی پیداست که‌بجای سکندر نامه ای که اندر دست نظم‌داشته ولی ازآن منصـــرف شده است، به‌نظم تیمور نامه اقدام کرده است .بنابر گفته هاتفی درنظم و تدوین‌این اثر ازمنابع تاریخی استناد جسته و چیزی ازخود بران نیفزوده است .

ز ـ مثنوی درصنعت التزام :

نمونه چنین منظومه یی «گویی و چوگان» عارفی هروی (محمد) است که‌آنرا در سال ۸۴۲ بنام‌سلطان محمدبایسنقر و در دوهفته به اتمام رسانیده است .مثنوی هایی دیگری هم در موضوعات مختلف وجود داشته است که باذکر نمونه های بالا درین مورد اکتفـا می شود .

انواع دیگر شعر چنانکه گفته آمد، قصاید و غزلیات وقطعات می باشدکه بازمانده های آن ها دواویـن متعدد یست کـه ازبعضـی شاعران باقیما نده است .ارزیابی این‌دواوین و گفتگو در باره محتوای آنها کاریست که علی العجاله و درین مختصر مقدور نیست. و امید واریم این فرصت روزی فراهم شود تا سخنان ناگفته، گفته آید.

دوم ـ آثار منثور :

بازماندهٔ آثار منثور در عهـد تیمـوریـان بحدی کثیر و چشمگیر است که نمیتـــوان هیچ دوره ای راباآن مقایسه کرد.مخصوصا آن قسمت ازعلوم که‌به ا دبیات و تاریـــخ آن ارتباط پیدا می‌کند بیشس ازهردانشس‌دیگر گران مایه وپرمایه تراست . که اینك‌مثالهای زیربه این ادعـا مـوید و مکفـی خـــواهد بود .

الف ـ درشرح حال وتذکره نویسی :

اندرین باره که یکی از عناصر ضروری تاریخ ادبیات بشمارمی‌رود، سه کتاب‌معروف وارزنده بنام‌های‌تذکره دولت‌شاه نفحات‌الانس و مجـالس النفـــایس وجــود دارد کـــه مولفان آنهابه ترتیب، امیر دولت‌شاه بـــن

علاء الدوله معروف به‌سمر قندی ونورالدین عبد الرحمن جامی و امیر علیشیر نوائی می باشد . اولی شرح حال بزرگان و مشاهیر ورجال دورهٔ تیموری و در باریان سلطان حسین و معاصران جامی و امیر علیشیر نوائیست . دومی شامل احوال ۵۸۲ تن از معاریف صوفیه و دارای مقدمه در بیان اصطلا حات عرفانی و معرفت و کرامت اولیاست و کتاب سومی که اصلا بزبان‌ترکی چغتائی بوده و چندین بار توسط اشخاص مختلف بفارسی ترجمه شده است ،فهرستی از شعراء و فضلاء و گویند گان قرن نهم می‌باشد که شمار آنان تقریبا به‌چهار صد نفر می رسد .اثر دیگر تذکره گونه، آثار الوزرای سیف ا لدین حاجی بن نظام الدین عقیلی است که‌بنام نظام الملك وزیرسلطان حسین بایقرا در ۸۷۵ نوشته است. دریـن کتاب که شامل دوبخش می باشد دربـارهٔ وزراء و احوال وآثار آنان تادورهٔ امیرتیمور . در قسمت اخیر ازوضع وحال قوام الدین نظام الملك گفتگو شده است .

ب ـ تاریخ :

در قرن نهم تعدادی از مورخان بر جسته به کا رتاریخ نویسی دست یازیده و کتبی نوشته اندکه درگذشته هابه آن کمیت و کیفیت سراغ نداریم. اینها عبارت اند از:

۱ـ زبدة التواریخ :

شهاب الدین عبدالله بن لطف الله بـن عبد الرشید که معاصر تیمور بوده ودرلشکر کشی‌ها و فتوحات آن، اشتراك و مصاحبت داشته است ، کتابی در چهار جلد تالیـف کرده که آنرا مجمع التواریخ سلطانی نـام کرده‌اند. این تاریخ بنابه امر بایسنقر د ر سال ۸۲٦ تالیف شده وازحیث مستند بودن ماخذ و مرجع دیگر تواریخ نویسانی مانند خواند میر و میرخواند قرار گرفته است .

۲ـ ظفرنامه تیموری :

تاریخیست در بارهٔ کار نامه های تیمور که توسط شاعر وادیب و معما نویس قرن نهم شرف الدین علی یزدی انشاء شـده است. اویکی از مصاحبان شاهرخ (۸۰۷ ـ ۸۵۰) وپسرش میرزا ابراهیم بوده‌که بعدها دراثر رنجشی ، به سمرقنـد رفته اسـت این‌کتاب به شیوهٔ جهانگشای جوینی انشاء شده ودارای نثر فنی است .

۳ـ مجمل فصیحی خوافی :

تاریخ عمومی مختصر یست از ابتـدای خلقت تاقرن نهم که‌به شیوهٔ سالنامه نگاری ونثری ساده انشاء گردیده و مؤلـف آ ن فصیح احمد بن محمدبن یحیی ازنویسندگان و مورخان دورهٔ شاهرخ است. و کتابـش را درسال ۸٤۹بنام همین فرمان روای‌تیموری ترتیب داده وبه نثری بسیار ساده ومطالب ارزشمند آراسته است .

٤ـ حبیب السیر :

این کتاب شامل احوال و اطلا عاتیست‌از ابتدای خلقت تاوفات شاه اسمعیل صفوی که غیاث الدین بن همام الدین معاصر امیـر

علیشیر نوائی آنرانوشته است .این کتاب چندین بار درهند و ایران به‌نشر رسیده‌و آخرین آن درچهار جلد و در تهران چاپ شده است .

۵ـ روضة الصفا :

تاریخ بسیار معتبر و مهمیست که یکی‌از مورخان معروف قرن نهم و معاصر و مقرب سلطان حسین و امیر علیشیر نوائی ،محمد ابن سید برهان‌الدین خاوندشاه بن‌کمال الدین محمود، مشهوربه میرخواند آنرا نوشته است . درین تاریخ ذکر انبیا و بزرگان و حوادث و وقایع تاریخی از ابتداتا عهدتیمور وجا نشینان اوبیان گردیده و درشش جلد مدون شده است . وجلدهفتم بنابر مرگ نویسنده ناتمام مانده وبعداً بوسیله شخص دیگری‌که بگمان اغلب میرخواند صاحب‌کتاب حبیب السیر است ،به اتمام رسیده بعدادر زمان قاجارها مجلدات هشتم ونهم و دهم توسط رضا قلی خان‌هدایت انشاء و به روضة الصفا ضم گردیده وآنرا روضة ـ الصفای ناصری مسما کرده است. این تاریخ نثری مسجع ومترسلانه دارد که پر از صنایع لفظی می باشد .

٦ـ روضات الجنات :

معین الدین محمد اسفزاری از مورخان معاصر تیمور که آکارانشاء وترسل اشتغال داشته ، تاریخ هرات رابنام سلطان حسین تالیف وآنراروضات الجنات نامیده است. کتاب مذکور از جهات مختلف تاریخی وادبی و وفرت معلومات دربارهٔ هرات و ملوک‌فرمان روای آن بسیار ارزنده و مهم می باشد.

۷ـ مطلع السعدین :

کمال الدین عبد الرزاق ابن اسحق مورخ دیگر ایندوره تاریخ صدو هفتاد ساله‌وقایع و جریانات را از زمان ابوسعید آخرین پادشاه ایلخانان تااخیر پاد شاهی سلطان ابوسعید تیموری در دوجلد انشاء و مرتب کرده ومطلع السعدینش نام نهاده است این تاریخ باداشتن سبك ساده و روان و معلومات و اطلاعات مفید مرجع و ماخذخوبی برای محققان و تاریخ نویسان بعدی شده است .

ج ـ صرف ونحو :

درین رشته از علوم که جزمهم اد بیات محسوب می شود کتا بهای نیز دردورهٔ مورد نظر نوشته شده‌که فواید الضیائیه جامی و صرف نحو کمال‌الدین عبد لرزاق از آن‌جمله اند. کتاب جامی که‌بران شرحها نوشته اند، تا امروز هم بنام شرح ملا جزء پروگرام درسی مدارس است .

د ـ عروض وقافیه :

عروض وقافیه که دوعنصر اساسی فن شعر است، مورد توجه یك‌عده دانشمندان قرار داشته و رسالاتی درزمینه نوشته اند که حضرت جامی و امیر علیشیر نوائی و درویش منصور ویحیی سیبك ، در شمار استادان این قرار دارند ورسالاتی درینباره نوشته اند .

بدین منوال یك تعداد کتب دیگرمنثـور در موضوعات مختلف ، مولود فکـر و قلـم دانشمندان این‌روز گار است که‌بر شمردن همه آنها بذات خود مقتضی نوشتن رسالـه جداگانه است و ماصرف بذکر نام بعضی‌از آنها اکتفا می کنیم :

اشعة اللمعات، شرح‌لمعات‌شیخ فخرالدین عراقی، از جامی در عرفان و تصوف بـه روش پرسش و پاسخ .بهارستان جامـی (به سبك گلستان سعدی تاریخ صوفیان- مناسك حج ،لوایح، لوامع و اخلاق صوفیان از جامی .

انوار سهیلی ، اخلاق محسنی، روضـة - الشهدا و مخزن الانشاء ازکمال الدین حسین واعظ کاشفی .

رشحات عین ا لحیوه (ترجمه سلسلـه نقشبند یه) ولطایف الطوایف ازفخر الدین علی بن حسین کاشفی .

علاوه بر کتبی که تذکار یافت ،کتب و رسایل دیگری درساحات مختلف علوم و فنون تالیف گردیده است که بنابر عـدم ارتباط مستقیم آنها با ادبیات از معرفی و ذکر شان خود داری گردید .

شخصیت شاعران :

شاعر مانند دیگرافراد جامعه‌یك انسـان است . انسانی دارای احساس و عواطـف و غریزه و آرزوها، وتعقل وتفکر. مادامی‌که نیروی اراده اش برین همه قواغلبه وتسلط حاصل می‌کند و ازحصار و محکومیت عوامل نفسانی پافراتر می گذارد، بگفته مولینـا، برطارم اعلی تکیه می‌زند ومقامی بـالاتر از ملکوت داردولی هنگامی که حرص و آز و خواص بهیمی چون عنکبوتی ،هستی‌واندیشه اش‌را استیلامی‌کند. به حضیض ذلتش می کشاند و آنگاه همه‌ارزشی ها درنگاه اوناچیز وبی مقدار جلوه می‌کند. ازینجاست که‌درهیچ جامعه وهیچ‌دوره ای دوشاعرویانویسنده یی نمیتوان یافت که از لحاظ خصوصیت هـای انسانی باهم، همانند باشند. ممکن اسـت زیبائی راهمه‌شان دوست داشته باشند ویـا یك شخص ویا عمارتی را خیلی از آنـسان یکنوع ودریك سطح توصیف کنند ولی‌قصد و ارادهٔ هریك د ربرابر آن زیبائی و ایـن توصیف فرق می‌کند .

آن‌یکی از زیبائی جز کامجوئی مـرادی ندارد و دیگری زیبائی را درحدزیبائی‌وبحیث یك منبع الهام ستایش می‌کند وسومی هم ازهمه عمیق ترمی‌شود وتوجه خـویشی را بسوی یك منبع نور و روشنایی ناشناخته که‌درآن زیبائی، متجلی و مضمـر هسـت، معطوف میسازد . همچنان شاعری از شخص ویاعمارتی وصف میکندبمنظورآنکه صلـه ای دریابد وآن دیگر بخاطری کـه از شکـوه و رنگینی عمارت ویا ازحسن اخلاق ودرایت شخصی، خوششی می آید. و اخیری هـم صرف بمقصد آنکه درتتبع از دیگران طبـع خودراآزمایش کرده باشد. این وضع وحال دربارهٔ شاعران قرن نهم که محور اصلـی

صحبت مارا تشکیل می‌دهد نیز صدق می‌کند وآنان رابه تیپ های مشخص از هم متمایز میسازد. اغلب این شاعران فقیـر مشرب و مردمانی وارسته و آزاده وصوفی بوده اند. عده‌ی مبتلا به‌سوء اخلاق و هرزه گرایی و برخی هم چاشنی جنون داشته اند. شاعرانی هم سراغ میشود که ازنعمت سواد محروم بوده ولی درسخن آفرینی کمتر ازدیگـــران نیست .و بدینسان به‌کسانی هم بر میخوریم که‌شغل آنان چیز دیگری بوده وشاعری را ازروی تفنن دنبال می‌کرده اند. مانند خواجه محمود بن خواجه عمادالدین حسن که اصول شش قلم درصنعت خط از کار های‌اوست.

چون اصول شش قلم کردم رقم
گشت تار یخش اصول شش قلم

نتیجهٔ این‌همه نا همگونی‌ها درتیپ‌شاعران و اختلافات طرزدید و تفکرآنان، اثرا تیست که در اجزاء و عناصر شعر و تشبیهات و ترکیبات آن بملاحظه می‌رسد. مثلا شاعرانی مانند نورالدین عبدالرحمـن جامی و قاسـم انوار بیشتر اندیشه عرفانی داشته و شعر شان آگنده از معرفت و توحید و اصطلاحات عارفانه است. کسانی چون بنائی و امثـال آن پیوسته درفکر امردی بوده وذکر وفکـر شان ازهمین حدود خارج نشده است. برخی هم ازشعر و شعر گوئی هدفی جز هنربرای هنر نداشته اند .

وضع عمومی شاعران وتجلی آن درشعر: فضل پروری ودانشی دوستی تیمور یان هرات در تاریخ فرهنگی کشور مایك‌حقیقت آشکار ویك تابلوی رنگین وبسیار پرافتخار است ، تربیت و موجودیت آنهمه شاعر و نویسنده و ادیب و مورخ که‌شمه ای ازآن دربالا تذکاریافت‌گواه و مدلول این ادعاست و انکار ازآن درحکم اعمی ونور خورشیـــد خواهد بود. این دود مان که‌همه افرادآن‌بیك ویاچند هنر ودانش متداول زمـان خـویش مهارت و توانائی داشتند، طبیعتا مایل‌بودند تااز علما و شعرا حمایت کنند و آنانـــرا تشویق نمایند تافرا ورده های فکری شان بیشتر وعمیق ترشود. ودر انجام این عمل جانب داری و مساعدت هایی مادی و معنوی وزیر بافر هنگك شان امیر علیشیر نوائی، ازعلما و در بارهٔآنان ــسهم ارزنده ای‌داشت روی همین عوامل بودکه آنهمه شاعر وعالم وفقیه وهنرمند ،درین دوره عرض وجودکرد وآثاری تحویل زمان دادندکه بی زوال وفنا ناپذیرست . ولی ازانجاکه هر گوینـــده و نویسنده د ر پهلوی آرامش روحی‌به‌تقویت جسمی نیز نیاز منداست واین امر اورابمیل ویا اکراه به جستجوی آب‌ونان‌می کشاند،لذا شاعران ایندوره چنانکه بایستی از تشویش و نگرانی وفقر وتهی دستی درامان نیستند وگاه‌گاه ازآن نالیده اند .

مثلا یکی از شاعران‌بانا م ــمولانا هاتفی در تیمور نامه خویش سلطان حسیـــن را مخاطب قرار داده و می‌گوید که :

شها شهر یارا سراســر ورا
خداوند گا را جهـــان پر ورا
ز فکر معاشـــم سرا سیمه وار
ســـرا سیمه دارد مرا روز گار
گر اندك زمـانـــم فراغی بــود
بکام دل خو ددما غـــی بـــود
دهم آنچنـــان داد را در سخن
کـــه حیـران بمـا نـد سپهر کهن

این وضع درست عکس آن حالتیست که در مبحث غزنویان بیان داشتیم و دیدیم که درآن دوره شاعر از ممدوح خود تمنا می‌کند که دیگر دست‌ازدادن صله و عطایا بازدارد زیرا او دیگر ازهمه چیزبی نیاز شده است. ولی درین عهد شاعر ازفرط پر یشانـــی و نگرانی خاطر فریاد می‌کشد و تقاضـــای کمك میکند. این دووضع متضاددردودوره‌ای که امرای هر دو، از حامیـان شعـر وادب اند ودر بارشان پر ازعلما و فضلاست، درخور پژوهش عمیق ووسیع وهمه جانبه می‌باشدکه امید وارم روزی بشکل مقایسوی آنهـــارا ارزیابی کنیم. فعلا بنابر تنگی فرصـــت و محدودیت هایی‌که قبلابعرض رسانده شد، کـلام ، در باره تاریخ مختصر ادبـــیا ت ما، درهمین جاخاتمه میبابد، وبهمین قـــدر اکتفا مـی کنیم آرزومنــدیـم خـوانندگان و دانشمندان ارجمند معذرت مارا در نارسائی هایی‌که خود بدان آگاهیم ونتوانسته ایم از عهده مطلب بخوبی بدرشوم بپذ یرند. ودر هرحال این تذکر مختصر رابحیث یك ایدئی بحساب آرند که ممکن است وقتی درباره‌اش مطالعات اساسـی و مفصل صورت گیـــرد و این خلاء فرهنگی ماکه واقعا در خورتوجه است پر گردد .

---

(۱) کرکوی وکرکویه نام محلی بوده در۳فرسنگی شهرزرنگ براه هرات ونیـز نام یکی‌ازدروازه های همان شهربوده‌که به‌کرکوی میرفتند تاریخ سیستان تصحیح ملك الشعرا بهار ص ۳۵ حاشیه .

(۲) سنوات مذکورازروی «تاریخ مختصر افغانستان» تالیف پوهاند حبیبی نقل شـده است صفحات ۱۱۳ـ۱۱۶ـ۱۲۲ جلد اول .

نگاهی به سی و یکمین جلسه مجمع عمومی ملل متحد

سی ویکمین جلسه مجمع عمومی ملل‌متحد روی یك سلسله موضوعات ومسایل عمده جهانی تمرکز یافته بود که از جمله میتوان از موضوع تامین صلح وامنیت بین المللی خلع سلاح استعمار سیاست های تبعیض نژادی‌وتاسی روابط‌عادلانه اقتصادی بین‌المللی نام برد .

نگرانی بین المللی در مورد اعمال تهدید متوجه صلح وامنیت بین المللی ، دوام‌اشغال اراضی دول عربی از طرف اسرائیل دوام مسابقات تسلیحاتی وعدم پیشرفت مذاکرات مربوطه به خلع سلاح ، دوام تسلط رژیم های اقلیت وتبعیض طلب در جنوب افریقا ومشکلات اقتصادی جهان سوم در مذاکرات بمباحثات اسامبله عمومی سی ویکم منعکس بود وتصامیم مهمی در زمینه موضوعات مذکور ودیگر موضوعات بین المللی اتخاذ گردید .

در مورد شرق میانه دوام اشغال اراضی سه کشور عربی از طرف اسرائیل تقبیح و اعاده حقوق حقه مردم فلسطین تائید ودوام مساعی برای‌حل مسالمت‌آمیزمعضله شرقمیانه توصیه گردید .

در مورد دوام رژیم اقلیت سفید پوست در رودیشیای جنوبی و اشغال سر زمین (نامیبیا) از طرف حکومت تبعیض طلب‌افریقای جنوبی اظهار نگرانی گردیده حقوق مردم زیمباب وی (رودیشیا) و (نامیبیا) برای حق تعیین سرنوشت وآزادی تائید وپشتیبانی گردید .

باتوجه به عدم پیشرفت مذاکرات مربوط به خلع سلاح واگاهی ازین حقیقت که رسیدن به خلع سلاح عام وتام صرف از طریق کمیته مربوطه خلع سلاح ممکن نخواهد بود این امر تائید گردید که موضوع خلع سلاح بصورت جهانی در (جلسه خاص مجمع عمومی) مطرح بحث قرارگیردکه بتاسی از آن قرار است در ماه می الی جون سال ۱۹۷۸ یك جلسهٔخاص مجمع عمومی برای غور بر موضوع خلع سلاح دائر خواهد شد .

در مورد روابط اقتصادی بین المللی بـه تعقیب فیصله های اسا مبله خاص ششم و هفتم که نظم جدید اقتصادی بین المللـــی را طرح ریزی نمود ۰

این امر تاکید گردید که روابط جدیـد اقتصادی بین المللی بایست بر اصول عادلانه استوار بوده مساعدت‌های اقتصادی بین‌المللی برای رشد اقتصادی کشور های کمتریـــن انکشاف یافته توسعه یابد موضوعات مربوطه به حقوق بشر نیز مورد توجه اسامبله عمومی سی ویکم بود درین زمینه عدم رعایت حقوق بشردر بعضی کشور ها مورد غـور قـــرار گـــر فته و بـــه صـــورت عمومی توصیه گردید دول عضوبه میثـــاق هـای حقـوق بشر بالخاصه میثاق هـــا دو گـانه حقـوق بشر در قسمت حقوق فرهنگی ، اقتصادی و کلتوری وحقوق سیاسی ومدنی که در ماه‌مارچ سال ۱۹۷٦ نافذ گردیده اند الحاق نمایند ۰

با این توضیح مختصر بعضی موضو عات عمدۀ بین المللی که در اسا مبلۀ عمو مـــی سی ویکم مطرح گردید با تفصیل بیشتر ی در ذیل ارائه میشوند :

اوضاع در افریقای جنوبی :

یکی از مهمترین موضو عاتی که در سی ویکمین جلسه مجمع عمومی مورد مناقشـــه وگفتگو قرار گرفت دوام اشغال نامیبیا از طرف حکومت تبعیض طلب افریقای جنو بـــی ودوام رژیم اقلیت سفید پوست در رودیشیای جنوبی (زیمباب وی) بود اسا مبله عمومی سی ویکم بحث خودرا بموضو عات افریقائی وقتی آغاز نمود که کنفرانس ژنیو برای حل معضله رودیشیای جنوبی و تامیـــن حقـــوق اکثریت مردم (زیمباب وی) در اثر ابتکار و مساعی مشترك انکلستان وامریکا قبلا بـــه اشتراك نمایند گان رژیم متمرد رودیشیای جنوبی ونمایند گان نهضت های آزادیخوا هی (زیمباب وی) آغاز گردیده بود .

در فیصله نامه هائی به تصویب رسید رژیم اقلیت رودیشیای جنوبی تقبیح ودوام اشغال سر زمین (نامیبیا) که مسوولیـــت اداره آنرا موسسه ملل متحد از ســـال ۱۹٦٦ به این طرف مستقیما به عهده گرفته است . ازطرف افریقای جنوبی محکوم‌گردید همچنان از دول وموسسات اختصاصی ملل متحد مطالبه گردید تا از اعطای هرگو نـــه مساعدت به این دو رژیم غیر قانونی خود داری نموده وبالمقابل امداد ومساعدت های لازمه را با مردمان تحت استعمار وتسلـط اجنبی در افریقای جنوبی ونهضت های ازادی خواهی مربوطه شان بعمل آرند ۰

شرق میانه

درین مورد دوام اشغال خاك سه کشـور عربی از طرف دولت اسرائیل تقبیح ویکبار

دیگر از اسرائیل تقاضا بعمل آمد تا هرچه زود تر از سر زمین های سه کشور عربی که در اثر جنگ سال ۱۹٦۷ اشغال نموده است خارج وزمینه باز گشت مردمانی را که دراثر جنگ های ۱۹٤۸ و ۱۹٦۷ اوازه وبی خانمان شده اند به اوطان شان فراهم نماید .

اسامبله عمومی سی ویکم به آگاهی ازین حقیقت که بدون دریافت یك راه حل عادلانه برای اعاده حقوق مردم فلسطین حل نهائی ومداوم معضله شرق‌میانه امکان پذیرنمیباشد حقوق حقه مردم فلسطین را برای تعین سر نوشت وتشکیل یك دولت مستقل در سرزمین فلسطین تائید نمود

تطبیق اعلامیه اعطای آزادی به مردمان ومناطق تحت استعمار :

موضوع حق تعین سر نوشت مردمان و مناطقی که تاحال به آزادی نرسیده اندمورد توجه خاص اسا مبله عمومی سی ویکم قرار گرفت درین مورد اسا مبله عمومی سی ویکم توصیه نمود اعلامیه اعطای آزادی که درسال ۱۹٦۰ از طرف اسامبله عمومی ملل متحـــد بتصویب رسیده است در مناطقی که تا حال به حق تعیین سر نوشت وآزادی خویش نائل نشده اند بمرحله تطبیق قرار گیرد . در فیصله نامه های متعددی که درین ضمن بـــه تصویب اسامبله رسید توصیه بعمل آمد حق تعین سر نوشت مردمان که تحت استعمار و سلطه اجنبی بسر میبرند بایست محترم‌شمرده شود .

تاسیس نظام جدید اقتصادی بین المللی:

باآگاهی از این واقعیت که روابط موجوده اقتصادی بین المللی عادلا نه نیست اسامبلهٔ خاص ششم ملل متحد که در سـال ۱۹۷٤ انعقاد یافت وبه تعقیب آن اسامبله خاص‌هفتم راجع به همکاری اقتصادی بین المللی طرح یك نظام جدید اقتصادی بین المللی راپیریزی نمود . دول روبه انکشاف جهان توقع دارند به اساس این نظام جدید تغییرات جدیدی به نفع این کشور ها در ساحهٔ شرایط تجارت قیم مواد خام انتقال منابع واقعی مالی به‌کشور های در حال انکشاف وغیره ساحات روابط اقتصادی بین المللی بمیان آید .

اسامبلهٔ عمومی سی‌ویکم به نتایج‌کنفرانس چهارم تجارت وانکشاف ملل متحد (انکتاد) که سال گذشته در (نایروبی) مرکز گینادائر گردید غور نموده نتایج مذکور را از نظر دول روبه انکشاف مایوس کننده خواند .

درقسمت پرو بلمهای خاص دول کمترین انکشاف یافته ومحاط به خشکه توصیه‌گردید تدابیر خاصیکه از طرف اسامبله های گذشته ملل متحد وسایر اورگانهای مربوطه ملل‌متحد به نفع‌این کشور هااتخاذ گردیده است هرچه زود تر عملی گردد .

در اخیر باید علاوه نمود که اجندای مجمع عمومی سی یکم بیشتر از یکصدو بیست موضوع را احتوا نموده که در فـرق محض چند موضوع عمده انتخاب گردید .

دول محاط با خشکه و حقوق ابحار

بشر از قرون متمادی باین طرف بابحر سرو کارداشته وباطرق مختلف از منابع ابحار استفاده نموده است ولی با پیشرفت سریع ساینس و تکنالوژی درنیم قرن اخیر توام با احتیاج روز افزون بشربه موادغذائی ومعدنی توجه بیشتر متوجه ابحار و منابع وسیع زنده ومعدنی آن گردیده کشور ها بالخاصه دول ساحلی در تلاش اند ساحات ملی بحری خویش راحتی الامکان بصورت یکجانبه توسعه بخشیده حاکمیت ملی خویش را بآن قسمت از ساحات بحرکه قبلا ابحار آزاد تلقی میشدند تمدید نمایند .

این تلاش برای تصاحب یکجانبه ابحار ومنابع وسیع آن بخاطری است که در اثر تصمیم اسامبله عمومی ملل متحد در سال ۱۹۷۰ چنین تجویز بعمل آمدکه آن قسمت از ابحار آزادکه متعلق به هیچ کشور نبوده و درواقع ماورای قلمرو ملی بحری کشور های ساحلی قرار دارد بنام (میراث مشترک بشریت) شناخته شود .

منظور از میراث مشترک بشریت این است که همه منابع زنده و معدنی این قسمت ابحار به همه کشور های جهان بصورت مشترک مربوط بوده و لهذا برای بهره برداری از آن یک ادارهٔ بین المللی تشکیل شده و بهره حاصله رابین همه کشور های جهان بصورت عادلانه و مناسب توزیع نماید .

چون ساحه (میراث مشترک بشریت) ماوراء حدود قلمرو ملی بحری کشور ها خواهد بود، کشور های ساحلی سعی می نمایند حدود ساحات ملی بحری شان حتی الامکان وسیع تثبیت و د ر میثاق جدید حقوق بحر بر سمیت شناخته شود. علت عمدهٔ این تلاش آنست که دراثر مطالعات وسیع در ابحار ثابت شده است که قسمت عمده معادن قابل ا ستخراج با تکنا لوژی موجوده ازقبیل نفت وگاز درفاصله نسبتا نزدیک به سواحل موجود میباشد و کشور های ساحلی باتوسعهٔ ساحه حاکمیت ملی خود در حقیقت این منابع ر ا ملکیت خود خواهند ساخت. حدود آبهای شامل ساحهٔ حاکمیت ملی کشور های ساحلی فعلا بین سه تا دوازده میل تثبیت شده است اما یکعده کشور ها سعی دارند این حدود راتا دوصد میل توسعه دهند و منظور شان همان است که همه منابعی راکه تا امروز معلوم شده در نزدیکی سواحل قرار دارد تحت حاکمیت انحصاری خود بسازند .

کشور های محاط با خشکه نظر دارند که چون مهمترین وعمده ترین انگیزهٔ اعلام بحر آزاد بحیث میراث مشترک بشریت، انگیزه اقتصادی یعنی بهره گیری از منابع ابحار است ، باچنین توسعه غیر عادلانه آبهای ساحلی بشریت بصورت عام و کشور

های محاط باخشکه (که اصلا ساحلی ندارند که حدود آنراتوسعه دهند) بصورت خــاص، سخت متضرر گردیده و حتی، میراث‌مشترك بشریت نیز معنی و مفهوم حقیقی خودرا از دست‌داده وهدف عمده اعلام آن‌نیز ازبیــن میرود .

دول محاط باخشکه که متاسفانه در اثــر موقعیت نامساعد جغرافیائی خویشی تا حال از استفاده منا .بع ابحار محروم بوده انــد مساعی شانرا برای تثبیت حقوق مشروع‌شان در قسمت دسترسی‌به بحرو استفاده ازمنابع ابحار ادامه داد ه‌اند .

در سال ۱۹۵۸ وقتی اولین کنفرانس‌ملل متحد راجع به حقوق بحردر ژنیو دایــــر گردید نمایندگان دول محاط باخشکه مشکلات و پرابلم خاص کشور های شانرا که‌ناشی از موقعیت نا مساعد جغرافیائی میباشدبتوجه جلسه رسانیده تلاش نمودند حقــوق دول محاط با خشکه در قسمت استفاده از منابع ابحار بصورت عادلانه تثبیت گردد ولی چون اقلیت کوچك کنفرانس راتشکیل میدادنــد زیرا درآن وقت هنوز یکعده زیاد کشورهای محاط باخشکه به آزادی نائل نگردیده‌بودند مساعی شان آنقدر بجائی نرسید و محض دسترسی آزادبه بحر برای‌همه کشورها به شمول دول محاط‌باخشکه در میثاق ابحارآزاد که‌یکی ازچهار میثاق مصوبه کنفرانس‌ژنیو بود، برسمیت شناخته شدولی این‌دسترسی به بحرطوری تثبیت نگردیده‌که یك‌حق‌شناخته شده برای دول محاط باخشکه تلقی شــده بتواند .

ازسال ۱۹۷۳ تاحال‌که جلسات سو مین کنفرانس ملل متحد برای تدوین یك میثاق جدید وجامع حقوق بحر ادامــه دارد دول محاط باخشکه مساعی جدی تروبیشتری بعمل آورده اند تاحقوق مشروع شان درهمــه موضوعات شامل میثاق جدید حقوق بحــر شناخته و تثبیت گردد .

افغانستان بحیث یك کشور محاط باخشکه به کار کنفرانس جدید ملل متحد راجع به حقوق بحر و تدوین میثاق جدید حقوق بحر، علاقمندی و د لچسپی خاص داشته وهیات های افغانی در پرتو هدایات د ولت جمهوری در مذاکرات کنفرانسهای ملل متحد راجع‌به حقوق بحر در کاراکاس ، ژنیو و نیوریاك سهم فعال گرفته در تسوید و ارائه پیشس نهادات مشترك دول محاط باخشکه و دیگر کشور های دارای موقعیت جغرافیایی نامساعد نقش عمده و مؤثرداشته است .

مساعی دول محاط باخشکه بصورت عمــده متوجه تثبیت و شناخت حقوق آتی شان‌در میثاق جـ دید حقوق بحر میباشد .

اول- حق‌دسترسی آزاد دول محاط باخشکه به بحر :

دول محاط باخشکه بشمول افغانستان‌عقیده دارندکه در میثاق جدید حقوق بحر حــق دسترسی آزاد شان‌به بحر بحیث یك حــق مسلم تائید و برسمیت شناخته شود زیرابه

نظراین کشورها حق دسترسی آزاد دول محاط باخشکه به‌بحر متکی بر پرنسیپهای شناخته شده حقوق عمومی بین الدول بحراز قبیل آزادی ابحار و پرنسیب «میراث‌مشترك بشریت» میباشد .

استد لال دول محاط باخشکه در موردحق دسترسی به بحرواز‌بحر به‌کشورشان چنین است‌که حقوق بین الدول موجوده آزادی‌رفت وآمد درابحار رابرای همه کشور های جهان مساویانه شناخته است . کشور های ساحلی ازین حق خود مستقیما بدون واسطه‌دیگران استفاده میکنند اماکشور های محاط باخشکه نظربه اینکه ساحل بحری ندارند ازین‌حق خود تنها وقتی استفاده کرده میتوانند که‌حق دسترسی آزاد وبلامانع به‌بحر داشته باشند. حق د سترسی به‌بحر هم فقط وقتی قابـــل استفاده عملی بوده می تواند‌که کشور های محاط باخشکه درکشوری که‌بین ایشان وبحر واقع شده‌حق ترانزیت آزاد را داشته باشند لهذا حق استفاده ا زبحر آزاد کشور های محاط باخشکه وابسته به‌حق دسترسی آزاد به بحر وحق ترانزیت آزاد میباشد و ایــن جزء در حقیقت یك کل غیر قابل تجزیه و تفکیك راتشکیل داده وبدون آن پرنسیــب آزادی ابحار درمورد این کشور ها عملی‌شده نمی تواند .

برای این منظور دول محاط با خشکه‌بایست از حق ترانزیت آزاد بر خور دار بوده از تمام وسایل ترا نسپورتی برای تجـــارت بین المللی خویش استفاده نموده بتوانند .

دول محاط با خشکه در قسمت حق‌ترانزیت آزاد شان به بحر بر این نکته اصرار دارند که حق ترانزیت آزاد به سوی بحر براساس پر نسیپ های حقوق عمومی بین الدول ونظر به موقعیت جغرا فیائی نا مساعد شان بـــه صورت یکجانبه به‌ایشان تعلق داشته هرگز تابع پرنسیپ (رویه متقابله) در ترانزیت نمی باشد . به عبارت دیگر کشور هـــای محاط باخشکه استد لال میکنند که حـــق ترانزیت در حقیقت دو نوع میباشد ، یکی حق ترانزیت به بحر که چنانچه قبلا بیان گردید جز وحق استفاده از آزادی ابحاربوده وچون کشور های ساحلی موقع استفاده از ابحار را دارند لهذا نمی توانند آنرا براساس رویه متقابله از کشور های محاط با خشکه تقاضا کرده ویابه دلیل اینکه رویه متقابله صورت نمی گیرد . آنرا از دول محاط باخشکه سلب نمایند .

حق ترانزیت دومی عبارت ازحق ترانزیت عبوری است یعنی حق عبور از یك کشـــور برای رسیدن به یك کشور ثالث (نه به‌بحر) چون هم کشور ساحلی وهم کشور محاط با خشکه میتوانند باعبور از کشور های یکدیگر بایك کشور ثالث معامله نمایند ، لهذا تنها این حق ترانزیت عبوری میتواند در ساحـــه محدود خود مطالبه ودر چو کات موافقات دو جانبه اعطاء گردد و بالنتیجه متکی بر پرنسیپ (رویه متقابله) باشد .

دول محاط باخشکه باین عقیده میباشند که حق ترانزیت آزاد شان به بحر یک پرنسیپ حقوق عمومی بین الدول بوده ناشی ویا تابع شرایط معاهدات دو جانبه نمیباشد.

به نظر کشور های محاط با خشکه تجارت ترانزیتی شان بایست از هر گونه مالیات و تعرفه های گمرکی در کشور ترانزیت معاف بوده ودر بنا در دول ترانزیت تسهیلات لازمه برای اموال صادراتی و وارداتی آنها فراهم گردد .

دوم حقوق دول محاط با خشکه در منطقه انحصاری اقتصادی بحر :

مفکورهٔ منطقه انحصاری اقتصادی از انکشافات وپدیده های جدید درساحه حقوق بحر بوده تثبیت موقف وتعریف حقوقی منطقه مذکور در میثاق جدید حقوق بحر از جمله موضوعات حساس وپیچیده در مذاکرات جاری کنفرانس حقوق بحر محسوب میگردد .

درین ساحه که ۲۰۰ میل بحری را بصورت حد اکثر احتوا مینماید دول ساحلی چنین ادعا دارند که آنها بر تمام منابع زنده و معدنی آن حاکمیت داشته ولی حقوق آتی را برای جامعه بین المللی در منطقه مذکور قائل میباشند .

۱ ـ حق رفت وآمد آزاد کشتی ها برای همه کشور ها بشمول دول محاط با خشکه .

۲ ـ حق عبور آزاد طیارات از فضای منطقه انحصاری اقتصادی برای همه کشور ها .

۳ـ حق تعبیه کیبل های بحری به‌مقاصد اقتصادی :

درکنفرانس سوم حقوق بحردول ساحلی‌حقوق محدودی را تنها در قسمت منابع زندهٔ منطقه انحصاری اقتصادی برای کشور های محاط باخشکهٔ همسایه ومنطقه تحت شرایط خاص قرار دار میباشند . در حالیکه دول محاط با خشکه بشمول افغانستان حقوق مساوی‌و عادلانه را در قسمت استفاده از منابع زنده ومعدنی منطقه انحصاری اقتصادی ادعا داشته منطقه مذکور را از جمله مناطق آبحار آزاد تلقی مینمایند .

به عبارت دیگر کشور های محاط با خشکه حاضر نیستند منطقهٔ انحصاری اقتصادی را بحیث یك منطقهٔ شامل ساحه ملی دولت ساحلی قبول نمایند .

سوم ـ حقوق دول محاط با خشکه د ر ماشینری (اوتوریته بین المللی) :

استفاده واستخراج منابع ساحه میراث مشترك بشریت بحر که‌ماورای قلمرو ساحلی کشور هاقرار خواهد داشت ضرورت تشکیل وبوجود آوردن یك اداره وماشینری جدید بین المللی را به میان آورده است . این ضرورت در مسوده میثاق جدید حقوق بحر که هنوز هم بالای آن مذاکرات صورت خواهد گرفت منعکس گردیده وتشکیلات اورگان ها و صلاحیت های آن در قسمت استخراج منابع ساحه متذکره بحر در مسوده مذکور پیشبینی گردیده است .

دول محاط با خشکه‌و حقوق ابحار

دول محاط با خشکه سعی مینمایند تا تحقیقات علمی بحری حق استفاده مساویانه در اورگان های‌مختلفه ادارهٔبین المللی حقوق از تکنالوژی بحر وغیره •

وعضویت شان بصورت عادلانه تثبیت‌ونیز در اتخاذ تصامیم عمده‌که درآینده در چوکات اورگان مذکور برای استخراج منابع ابحار صورت خواهد گرفت رول مساویانه داشته باشد•

در پهلوی موضوعات‌فوق یکعده‌ساحات عمده دیگری نیز وجود دارد که دول محاط باخشکه سعی مینمایند حقوق شان درمیثاق آینده حقوق بحر در آن برسمیت شناخته شود از قبیل حق مساویانه کاوش ها و

مذاکرات کنفرانس ملل متحد راجع بـــه حقوق بحر به مرحلهٔ نهائی خویش رسیده‌است افغانستان وسایر دول محاطه با خشکه توقع دارند چنان یك میثاق جدیدی برای تنظیم روابط دول درقسمت استفاده از منابع آبحار بمیان آید که در آن حقوق همه کشورها به شمول دول محاط با خشکه بصورت عادلانه تثبیت وبحیث قدم جدیدی در ساحه همکاری بین المللی وتشئید روابط بین کشورها به نفع صلح وامنیت بین المللی محسوب‌گردد •

بقیه‌از صفحه ۲۸۸

وزارت خارجه

کرونو لوژی روابط خار جـــی افغانستان

* دوکتورعبدالرحمن خان مدیر عمومـــی اجرائیه موسسه انکشاف صنایع ملل متحـد (یونیدو) واردکابل شده ودرمیدان هـــوایی بین المللی کابل از طرف دیپلوم انجنیـــر عبدالصمـد صـلاح معیـن وزارت معادن و صنایع ونمایندهٔ وزارت امورخارجه ورابر ت بارتو یك آمرادره پروگرام انکشافی مللمتحد درافغانستان استقبال گردید .

بناغلی عبدالرحمن خان طی اقامت درکابل بامقامات مربوط افغانی پیرامون کمك هـــای یونیدو درپروژه های صنا عتی افغانستـــان مذاکراتی انجام خواهد داد .

۶ ثور ۵۶

قرارداد منجمنت مرحله‌دوم انکشاف‌مالداری ولایات غور، بادغیس وفراه به ارزش یـك ملیون وششصد هزاردالربین شرکت انکشاف مالداری هرات وکمپنی چیزهوم آسترالیایی در کابل عقد شد

قراردادرااانجنیر عبدالحبیب سراج ر ئیس انکشاف مالداری هرات و بنـاغلـی ستیوارد مازیلیزنماینده کمپنی متذکره امضاء نمودند.

بموجب این قرار داد یازده نفر متخصص درشق های وترنری، اگرونومی ، پـرورش حیو انات وبازاریابی درولایات غور، بادغیس وفراه دراءور انکشاف مالداری وحفرچاه های عمیق درآنولایات وکوپراتیف های مالـــداری مساعدت مینمایند .

هنگام امضای قرارداد بناغلی عبدالعزیـز فروغ معین وزارت پلان ، عـده از روسای دوایر ذیعلاقه وبرخی از مامورین شرکـــت انکشاف مالداری هرات شرکت ورزیده‌بودند.

۱۰ ثور ۵۶

ازطرف بناغلی محمد داؤد رئیس جمهور تلگرام تبریکیه بمناسبت سالگره تولـدی اعلیحضرت هیروهیتو امپراتور جاپان عنوانی اعلیحضرت موصوف به توکیو مخابره‌گردیده است .

* دوکتور عبدالرحمن خان مدیر عمو می اجرائیوی موسسه انکشاف صنایع ملل متحد (یونیدو) ازکابل عازم تهران شد .

درمیدان هوایی بین المللی کابل معیـــن وزارت معـادن و صنایع ، نماینـده وزارت امورخارجه وبناغلی رابرت بارتوویك آمـــر اداره پروگرام انکشافی ملل متحددرافغانستان باوی وداع کردند .

۱۱ ثور ۵۶

ازطرف بناغلی محمد داؤد رئیس جمهـور تیلگرام تبریکیه بمناسبت سالگره تولـدی علیاحضرت ژولیانا ملکهٔ هالند عنـــو انـی مشارالیهابه هاگ مخابره شده است .

همچنان بناغلی‌رئیس جمهورطی تیلگرامیکه به‌ستکهلم مخابره گردیده است سالگـــره

تولدی اعلیحضرت کارل گوستاف پادشاه سویدن راتهنیت گفته اند .

۱۲ ثور ٥٦

اگریمان انجنیر محمد بشیر که بحیث سفیر کبیردولت جمهوری افغانستان در بن ازحکومت جمهوریت اتحادی آلمان مطالبه گردیده بود مواصلت کرده است .

همچنان اگریمان بناغلی فیض محمد که بحیث سفیرکبیر جمهوریت افغانستان در جاکارتا ازحکومت اندونیزیا مطالبه شده بود مواصلت نموده است .

* بناغلی عبدالصمد غوث مدیر عمومی سیاسی وزارت امور خارجه پس از شتراك در سی وسومین جلسات سالانه کمیسیون اقتصادی واجتماعی موسسه ملل متحد برای آسیا وحوزه بحرالکاهل ازتایلند بکابل مراجعت کرد .

بناغلی غوث درین جلسات که ازسی‌ویکم حمل تادهم ثور در شهر بنکاك برگزار شد. ریاست هیات افغانی رابعهده داشت .

۱٤ ثور ٥٦

دوکتور خوزه لوییز سانچیز سفیرکبیر غیر مقیم کیوبا در افغانستان اعتمادنامه اش را مطابق مراسم معمول به بناغلی محمدداؤد رئیس جمهور درقصر ریاست جمهوری تقدیم نمود .

درین موقع بناغلی وحید عبدالله معاون وزارت امور خارجه وبناغلی محمد اکبر رئیس دفتر جمهوری نیزحاضر بودند .

* بناغلی محمد داؤد رئیس جمهور بناغلی کارلوس گاتریژماسیس سفیر کبیر غیر مقیم مکسیکو در افغانستان رابرای ملاقات‌تودیعی درقصر ریاست جمهوری پذیرفتند .

دوره ماموریت سفیرکبیر مکسیکو در افغانستان به پایان رسیده است .

* یك هیات اتحادشوروی بریاست‌بناغلی سفیرکبیر زایکین جهت اشتراك درپنجمین جلسات کمیسیون مشترك امور سرحدی بین افغانستان واتحاد شوروی وارد کابل گردید.

درمیدان هوایی بین المللی کابل بناغلی عبدالغنی کریمی مامور عالیرتبه وزارت امور خارجه ورئیس هیات افغانی در کمیسیون مشترك امور سرحدی بین دو کشور وبعضی از اعضای سفارت کبرای اتحاد شوروی مقیم کابل از هیات استقبال نمودند .

۲٤ ثور ٥٦

دوکتور محمد حسن شرق سفیرکبیر منتخب دولت جمهوری افغانستان درتوکیو برای اشغال ماموریتش عازم جاپان شد .

درمیدان هوایی بین المللی کابل،بناغلی محمدنعیم، بعضی ازاعضای کابینه، بناغلی محمداکبر رئیس دفترجمهوری، عدهٔ ازاراکین وزارت امورخارجه، سفیرکبیر جاپان مقیم کابل وسفیرکبیر جمهوریت کوریا با دوکتور شرق وداع کردند .

* دکتور عبدالواحد کریم سفیر کبیرمنتخب دولت جمهوری افغانستان درواشنگتن ازقاهره وارد کابل شد .

* بناغلی عبدالله ملکیار سفیر کبیرمنتخب دولت جمهوری افغانستان درتهران وارد کابل شد .

* بناغلی وحیدعبدالله معاون وزارت امور خارجه ورئیس هیات افغانی در کنفرانس وزرای خارجه کشور های اسلامی بـــرای اشتراك درجلسات کنفرانس مذکور عـــازم لیبیا شد .

کنفرانس وزرای خارجه کشور هایاسلامی به تاریخ بیست وپنجم ثور٥٦ در طرابلس مرکزلیبیا دایر گردیده بود .

بعضی ازاراکین وزارت امور خارجه وسفیر کبیرلیبیا مقیمکابل درمیدان هوایی بینالمللی کابل برای وداع بامعاون وزارت امور خارجه حاضر بودند .

۲۷ ثور٥٦

ازطرف بناغلی محمد داؤد رئیس جمهـور تیلگرام تبریکیه بمناسبت روزملی نا رو ی عنوانی اعلیحضرت اولاف پنجم پادشاه آ ن کشور به اوسلومخابره گردیده است .

* جمهوریت افغانستان به عضویتشورای اجرائیه یونیسف برای مدت سه سالانتخاب گردید .

مدیریت اطلاعات وزارت امورخارجه گفت: که افغانستان درشصت ودومین جلسهٔ شورای اقتصادی و اجتماعی ملل متحـد کـــه د ر نیویارك انعقاد یافت بعضویت شورایاجرائیه یونیسف انتخاب شده است .

* مذاکرات هیات های اقتصادی جمهوریت افغانستان وجمهوریت اتحادی آلمان درسالون وزارت امورخارجه آغاز گردید .

ریاست هیات افغانی را بنـــاغلـــی عبدالعزیز فروغ معین وزارت پلان وریاست هیات آلمانی راښاغلی بال مامور عالیرتبه وزارت همکاری اقتصادی آنکشور بعهدهدارند.

سفیرکبیرمنتخب دولت جمهوری افغانستان دربن وسفیرکبیر جمهوریت اتحادی آلمان در کابل نیزدرموقع مذاکرات اشتراك داشتند .

مذاکرات روی همکاریهای اقتصــــادی و تخنیکی بین هردو کشور در فضای تفاهـم صورت گرفت .

۲۷ ثور ٥٦

کنفرانس هشتم وزرای خارجه کشور های اسلامی بابیانیه ښاغلی معمر القذافی رئیس جمهور لیبیا درحضور وزرای خارجه کشـور های اسلامی افتتاح گردید .

بعداز بیانیه رئیس دولت لیبیا ښـا غلی وحیدعبدالله معاون وزارت امور خـــارجـه افغانستان بوکالت تمام وزرای خارجه کشور های اسلامی ازکلمات رئیس دولت لیبیاتشکر نموده واین کنفرانس را درراه اعتلای اسلام وهمکاری بینکشور های مسلمان گام بزرگی خواند .

ښاغلی وحید عبدالله گفت: آرزوی مـــن وکشور افغانستان اینست که انعقاد ایـن کنفرانس به نتایج مثبت ومفید منتهیگردد .

وی گفت: دین مقدس اسلام یگانه مشعلیست که بشریت رابه عدل ومساوات برادری و صلح دعوت مینماید افغانستان از آغازانتشار اسلام درتائید دین مبین وفرهنگ مشترك آن سهم بارز داشته است .

وی گفت: جمهوری افغانستان به رهبری بناغلی محمد داؤد رئیس جمهور در راه حفظ میراث بزرگ اسلام مجاهدت دوامدار نموده ومینماید .

بناغلی وحید عبدالله دربیانیه خـود از مهمان نوازی وپذیرایی گرم جمهوریت اشتراکیه لیبیا ازطرف خودوهمه وزرای خارجه کشورهاییکه درکنفرانس اشتراك ورزیده اند اظهارخورسندی نموده وموفقیت کنفرانس را درراه سعادت بشریت وتامین آمال ملل مسلمان تمنی کرد .

* بناغلی وحیدعبدالله معاون وزارت امور خارجه ورئیس هیات افغانی د ر کنفرانس وزرای خارجه کشور های اسلامی منعقـده طرابلس بابناغلی عبیدی وکیل صدراعظم لیبیا درفضای بسیار دوستانه ملاقات نمود .

طی این مـلاقات موضوعات طرف علاقه دوکشور مطرح گردید .

درین موقع شارژدافیر سفارت کبرای افغانی درطرابلس نیز حاضر بود .

* دوکتور محمد رحیم شیرزوی سفیرکبیر منتخب دولت جمهوری افغانستان در پراگ برای اشغال ماموریتش عازم چکوسلواکیـا گردید .

بعضی ازاراکین وزارت امور خارجه وسفیر کبیر چکوسلواکیا مقیم کابل در میدان هوایی بین المللی کابل بادوکتور شیـرزوی وداع کردند .

* پوهاند دوکتور محمد یاسین عظیم سفیر کبیر دولت جمهوری افغانستان در پیکنگ برای اشغال ماموریتش عازم جمهوریت مردم چین گردید .

درمیدان هوایی بین المللی کابل بعضی ازاراکین وزارت امور خارجه وسفیر کبیـر جمهوریت مردم چین مقیم کابل با پوهـاند عظیم وداع کردند .

* بناغلی پاچاگل وفادار سفیـرکبیر افغانستان دربلغاریا وارد کابل شد .

* یك هیات بازرمشترك اروپاوارد کابل شد وازطرف نماینده وزارت تجارت استقبال گردید .

اول جوزا ٥٦

ازطرف بناغلی محمد داؤد رئیس جمهور تیلگرام تبریکیه بمناسبت روز جمهوریـت سریلانکا عنوانی بناغلی ویلیام گوپالا وا رئیس جمهور آنکشور به کولمبو مخابـره گردیده است .

اول جوزا ٥٦

اداره پروگرام انکشافی موسسه ملـل متحد مبلغ یك ملیون وسـه صدوبیست دالر ازصندوق سرمایوی برای تمویل یکعده ازپروژه های انکشاف دهات به افغانستان کمك بلاعوض مینماید .

موافقتنامه مربوط باین مساعدت راښاغلی علی احمدخرم وزیرپلان وښاغلی بارتویـک آمراداره پروگرام انکشافی ملل متحـه در افغانستان امضا واسناد آنرا مبادله نمودند.

* ازطرف ښاغلی محمد داؤد رئیس‌جمهور تیلگرام تبریکیه بمناسبت سالگـره روز بنیادی جمهوریت اتحادی آلمان عنوانی‌ښاغلی والترشیل رئیس جمهور آنکشور به بن‌مخابره گردیده است .

۲ جوزا ٥٦

بیانیه ښاغلی وحید عبدالله معاون وزارت امورخارجه دولت جمهوری افغانستان و رئیس هیات افغانـی در هشتمین کنفرانس وزرای خارجه کشورهای اسلامی دوطرابلس :

ښاغلی رئیس ــ جلالتمابان !

نمایندگان محترم !

میخواهم اولتر ازهمه یکباردیگر تهنیـات خویشرا به ښاغلی معمرالقذافی رهبر محترم جماهیریه اشتراکیه عربی مردم لیبیابمناسبت بیانیه افتتاحیه باشکوه شان تقدیم نمایـم کلمات مدبرانه ایشان نه تنها منبع الهامـی برای همه مامیباشد بلکه هادی متین بـرای پروگرامها واقدامات آینده مانیز بشمارمی‌آید.

باالظهار قدردانی خویش بمردم وحکومـت لیبیا بمناسبت دعوت انعقاد هشتمین‌کنفرانس وزرای خارجه کشور های اسلامی در شهـر زیباوقشنگ طرابلس هیات من می خواهـد ضمنا امتنان قلبی خویش رااز مهمان نوازی شایانی که ازهنگام ورود ماباین شهر از ما بعمل آمده است ابراز نماید.

ښاغلی رئیس !

به تعقیب نمایندگان محترمی که قبل ازمن سخن گفته‌اند تبریکات صمیمانه هیات‌خویشرا بمناسبت انتخاب شمابحیث رئیس کنفـرانس ابرازنمایم .

مساعی خستگی ناپذیر وعلاقمندی قلبـی شما باموراین موسسه مهم همراه با اهلیت وکفایت شما بحیث یك شخصیت برجستـه دولتی بما اطمینان میدهد که تحت رهبری شمااین کنفرانس وظایف خویشرا با موفقیت کامل بانجام خواهد رسانید .

ښاغلی رئیس !

لازم میدانم‌که درین موقع تشکرات خویشرا به سکرترجنرال محترم واعضای دارالانشاء به نسبت مساعی ودلبستگی ایشان به داعیه تسانذ اسلامی اظهار نمایم .

ښاغلی رئیس !

این کنفرانس ازآن جهت اهمیت خاصـی کسب کرده‌که درموقعی دایر میگردد کـه انکشافات سیاسی واقتصادی قابل ملاحظه‌ای درجامعه بین المللی درحال وقـوع اسـت بنابران بیش ازهروقت دیگر لازم اسـت تاجهت تامین بدست آوردن شرایط بهتری برای مردم خودمساعی خویشـی را ازدیـاد بخشیده وموقف خودرا استحکام بخشیم و احوالی راایجاد نمائیم‌که درآن همه ملـل بتواند درصلح وهم آهنگی زیست نماینـد درین راه اساسات عدالت وبرادردوستی دین

مقدس اسلام هادی ورهنمای ما خواهدبـود اینها اساساتی هستند که مادر افغانستان برای ایجاد شرایط پیشرفت اجتماعـی و اقتصادی مردم خویش وبی ریزی روابـط خویش بادیگران ازآن پیروی می نمائیم .

طی سالیکه ازملاقات مادر استانبول گذشت درتاریخ افغانستان واقعات برجسته ای رخداده است . قانون اساسی جمهوریت جوان ماتافذ گردیده ومطابق به اساسات دیموکراتیـک آن همه افغان هامساویانه موقع یافته انـد تابصورت سازنده‌ای درحیات اجتماعی، سیاسی واقتصادی ملت خودسهم گرفته ودرراه انکشاف وسعادت آن همه یکجا کوشش به خـرج دهند .

سیاست عنعنوی عدم انسلاک جمهوریـت افغانستان متکی براساسات دوستی متقابلـه تفاهم واحترام به آزادی واستقلال همه مردمان وملل وقضاوت آزاد برمسایل بین المللـی بادرنظر گرفتن ماهیت حقیقی هرکدام آنهـا یکباردیگر توسط لویه جرگه بحیث خطـوط اساسی سیاست خارجی افغانستان تائیـد گردید .

این سال همچنان شاهد تصویب اولیـن پلان انکشافی هفت ساله افغانستان میباشد مقاصد واهداف این پلان عبارت است ا ز استعمال منابع بشری ومادی ملت به‌نحویکه رشد وپیشرفت اجتماعی واقتصادی مـردم افغانستان راتامین نماید افغانستان ازمساعدت تخنیکی ومالی برادران مسلمان مادر تطبیـق پلان انکشافی هفت ساله خویش صمیمانـه تقدیر خواهد کرد .

بناغلی رئیس !

باوجود اظهار اندیشه مکرر کشور ها ی اسلامی وهمه ملل صلحدوست درراه تخفیف کشیدگی هاورفع منازعاتیکه صلح و امنیـت رابخطر انداخته است پیشرفت مهمی ر خ نداده است .

هنگامیکه ازچنین مسایل صحبت می کنیم وضع رقتبار مردم فلسطین منازعه شرقمیانه، تبعیض نژادی ، استعمار وتسلط بیگانه بیش ازهمه به ذهن وخاطرمامی آید اگر چه‌موقف افغانستان براین معضلات برای همه کامـلا معلوم است معهذا وظیفه خویش میدانیـم تاموقف خویشرادرهمه اجتماعات بین المللی تائید نمائیم بافهم اینکه صدای دسته‌جمعی مادراعلام حقایقی که برای همه معلـوم و غیرقابل گریز است برآنانیکه امروز به‌افکار عامه جهانی گوش نمیدهند فشار معنوی وارد نماید .

بناغلی رئیس !

بحران شرقمیانه تازمانی حل شده نمیتواند که اسرائیل به سیاست تجاوز کارانه‌خویش ادامه داده واز شناخت حقوق اساسی مردم فلسطین که توسط حقوق بین الدول واعلامیه جهانی حقوق بشرتضمین شده است انکـار نماید .

حل عادلانه ودایمی معضلات شرقمیانـه فقط وقتی تامین شده میتواند که اسرائیـل

ازهمه خاکهای اشغالی عربی خارج شده واین خاکهارابشمول بیت المقدس به حاکمیت‌عربی بازگرداند وحقوق حقه مردم فلسطین را شناخته وبایشان اعاده نماید .

این کنفرانس بماموقع میدهد تا اتحاد نظروموقف خویشرا متکی بر اساسات فرق بحیث شرایط عمده حل و فصل عادلانه ومسالمت آمیز باطلاع جامعه بین المللی برسانیم .

تعویق وتاخیر درتطبیق فیصله نامه های ملل متحد وسایر مجالس بین المللی منجربه تزئید کشیدگی درمنطقه شده وخطر جدی رابرای صلح وامنیت بین المللی بارمی آورد .

موضوع دیگری‌که توجه مارا بخود جلب کرده است مساله قبرس میباشد با ارتباط باین موضوع میخواهم اظهار نمایم که افغانستان پشتیبانی خویش را ازآمال قانونی برادران ماجامعه ترکی زبان مسلمان قبرس یکباردیگر تائید مینماید وامید وار است که مذاکرات محلی بین دوجامعه تا زمانی دوام نمایدکه برادران مسلمان حقوق قانونی خویش راکاملا بدست آورده وبراساس صلح‌ومساوات دروطن خویش زیست نمایند .

ښاغلی رئیس !

هنگامیکه از استعمار صحبت می کنیم در حقیقت ازحوادثی سخن میگوئیم که حالاتی را بوجود آورده که تنفر وجدان بشری را برانگیخته ومناقص آن پرنسیپ ها ونورم های حقوق بین الدول میباشدکه هدف آنها تامین وحفاظت صلح وامنیت بین‌المللی‌است.

افغانستان همیشه از مبارزه همه مردمان درهرجامعه علیه استعمار و تسلط بیگانه وتحقق حقوق تعیین‌سرنوشت ایشان پشتیبانی کرده است ماهیچوقت از پشتیبانی داعیه‌های حقه نهضت های آزادی خواهی ملی درافریقا ومبارزه ایشان‌علیه تبعیض تصنیف نژادی درآنقاره دست نگرفته ایم وتازمانی آرام نخواهیم نشست که قارهٔ افریقا آخرین بقایا وآثار استعمار رامحو نکنند .

ښاغلی رئیس !

علایق مستحکم معنوی آئین مقدس ما رابه هم وابسته ساخته است وطی مدت نسبتا کوتاهی که ازتاسیس موسسه ما میگذرد به نیکویی مشاهده کرده‌ایم که اگر این علایق ازطریق همکاری سازنده ومؤثر شکل عملی بگیرد حاوی منافع بزرگی برای‌انکشاف وپیشرفت اجتماعی واقتصادی مردم ماخواهد بود .

ماعقیده داریم که دین مقدس مابه ماهدایت داده وبرهمه ماواجب ساخته است تااساسات عمیق آنرا بحیث منبع الهام اعمار جنبه های اجتماعی، حقوقی، فرهنگی وسایر جنبه های حیات خویش قرار دهیم .

متکی براین اساسات ومطابق به ارشادات پیغمبر بزرگ مامحمد(ص) که همیشه ظلم واستبداد را تقبیح کرده وعدالت آزادی واقعبینی مساوات وبرادری رابحیث ارکان عمده سعادت ورفاهیت بشری اعلام داشته

است افغانستان همیشه یکی از جدی ترین وصمیمی ترین طرفداران اتحاد وهمبستگی جهان اسلام بوده وخواهد بود بنابرین هیات افغانستان بهمکاری بین کشور های اسلامی اهمیت بزرگی قایل است زیرا اکثریت این کشور هابامشکلات اقتصادی مشابهی مواجه بوده ودرراه بلندبردن سویه زندگی مردمان خویش واستحکام فعالیتهای اقتصادی خو د مساعی بخرچ میدهد .

ماعقیده داریم که جهان اسلام به شکل موجود نباشد که نیمی ازکشور های آن غنی ونیمی دیگر فقیر باشد بلکه سیاست های اقتصادی که ازطرف کنفرانس اسلامی طرح میشود باید بشکلی باشد که بهمه کشو ر های اسلامی موقع بدهد تا در انکشاف مساویانه سهم بگیرند .

هنگام طرح این پالیسی هاباید به حال آندسته ازکشورهاکه دراثر موقعیت نامساعد جغرافیایی مواجه بامعضلات ومشکلات جد ی اقتصادی بوده درجمله کشور های کمتر ین انکشاف یافته وبیش ازهمه ضرر دیده بشمار می آیند توجه عظیمی بعمل آید .

پیشرفت اقتصادی این کشور هامخصوصا درنتیجه عدم وجودتسهیلات ترانزیتی‌متجانس مصارف بلند حمل ونقل وخدمات مربوطه آن وهمچنان ازدیاد سریع قیم مصنوعات نسبت بدیگر کشور هاکندتر شده است برای‌رفع مشکلات خاص کشور های محاط با خشکه وکمترین انکشاف یافته که افغانستان بدسته ای ایشان تعلق دارد ازطرف ملل‌متحد تدابیر مختلفی اتخاذ گردیده که تا سیس صندوق کشور های محاط باخشکه از آنجمله است اساسنامه این صندوق بمنظور فعال ساختن آن قبل از ختم سال ۱۹۷۷ قبلا تصویب شده است مابابیم واندیشه زیاد مشاهده کرده‌ایم که دراثرعدم علاقه‌کشورهای صنعتی وسایر کشور های مستعد به حصول عضویت بورد این صندوق وپرداخت سهم معتنابهی به آن صندوق کشور ها ی محاط به خشکه به فعالیت خویش آغاز کرده نمیتواند .

شاغلی رئیس !

کنفرانس هفتم وزرای خارجه کشور های اسلامی دراستانبول فیصله نامه ای را تصویب کردکه درآن مطالعه مشکلات‌خاصیکه‌کشورهای محاط به خشکه اسلامی به آن مواجه میباشند تجویز شده بود دراثراین فیصله‌نامه سکرترجنرال محترم ما اخیرا هیاتی رابه‌کشور های محاط باخشکه عضو اعزام کرد تامشکلات ایشان رامطالعه کرده وراپور خویش را به گروپ متخصصین اقتصادی تقدیم کند .

هیات من توجه کنفرانس رابه توصیه‌های مندرجه در راپور کمیته متخصصین جلب‌کرده وازکنفرانس تقاضا مینماید تابرای تامین تطبیق این پیشنهادات وتوصیه ها هر گونه مساعی لازم بخرچ دهند .

درسویه بین المللی آگاهی بیشتر بر همبستگی اقتصادی جهانی وشناخت غیرعادلانه

بودن نظام جهانی اقتصادی موجوده واینکه باید نظام مذکور بطوری دوباره ساخته شود تاکشور های در حال رشد راموفق سازد سهم خویشرا ازتوسعه اقتصاد جهانی بدست آورند ایجاد شده است امانا کامی انکتاد چارم ضربه جدی دیگری بودکه برکشور های درحال انکشاف وارد آمد وضع فعلی جزدوام تفاوت کلی موجود بین کشور های پیشرفته وکشور های درحال انکشاف نتیجه ای دیگری نخواهد داد این حالت تهدید دایمی به صلح جهانی محسوب میشود ماباید مساعی خویشرا برای تولید فشار برملل پیشرفته جهت شناخت مکلفیت های اخلاقی ایشان برای اصلاح تفاوت کلی وعدم توازن اقتصادی موجوده دوام دهیم .

بناغلی رئیس !

این جلسه ماافق های جدید تساند بیین ملل مسلمان وتحقق آمال ایشانرا برای آزادی پیشرفت ورفاهیت نوید میدهد ما باید مسئولیت های خویش رادرراه حصول هدف مشترك مابعنی یافتن راه های حل عملی برای مشکلاتیکه که باآن مواجه می باشیم وایجاد شرایط صلح وترقی نه تنها برای پیروان آئین مشترك خود بلکه همه بشریت فراموش نکنیم .

* بناغلی وحیدعبدالله معاون وزارت امور خارجه ورئیس هیات افغانی بعد اشتراك در جلسات کنفرانس وزرای خارجه کشور های اسلامی منعقده لیبیا بکابل مراجعت کرد . درمیدان هوایی بین المللی کابل عدهٔ ازاراکین وزارت امورخارجه وسفیر کبیرلیبیا مقیم کابل ازمعاون وزارت امور خارجه استقبال نمودند .

٤ جوزا ٥٦

ازطرف بناغلی محمد داؤد رئیس جمهور تلگرام تبریکیه بمناسبت روز ملی اردن عنوانی اعلیحضرت ملك حسین پادشاه آنکشور بعنوان مخابره گردیده است .

همچنان بناغلی محمد داؤد رئیس جمهور طی تیلگرامیکه به بوینس آیرس مخابره گردیده است روزملی ارجنتاین رابه بناغلی خورگه رافایل رئیس جمهور آنکشور تبریك گفته اند .

* نظر بدعوت حکومت جمهوریت سوسیالیستی رومانیا بناغلی محمد نعیم نمایندهٔ خاص بناغلی محمد داؤد رئیس جمهور عنقریب از رومانیا بازدید رسمی ودوستانه بعمل خواهند آورد .

* ازطرف بناغلی محمد داؤد رئیس جمهور تیلگرام تبریکیه بمناسبت سالگره تولدی مارشال جوزف بروزتیتو رئیس جمهور یوگوسلاویا عنوانی بناغلی موصوف به بلگراد مخابره گردیده است .

٥ جوزا ٥٦

بمناسبت پنجاه ونهمین سالگره استرداد استقلال کشور پیام های تبریکیه از طرف رؤسای دول وصدراعظمان کشور های متحابه عنوانی بناغلی محمد داؤد رئیس جمهوربکابل

مواصلت کرده است .

همچنان بزرگان ومشران اقوام مختلف پښتون وبلوچ طی پیام هایی پنجاه ونهمین سالروز استرداد آزادی وطن را به مؤسس جمهوریت ښاغلی محمد داؤد ، اعضای حکومت وکافه ملت افغان تهنیت گفته ترقی وتعالی افغانستان عزیز ورفاه مزید حکومت ومردم رااز خداوند خواستند .

۷ جوزا ٥٦

ښاغلی محمد نعیم نماینده خاص ښاغلی محمد داؤد رئیس جمهور وهمراهان شان وارد بخارست شده ودرمیدان هوایی آن شهر ازطرف ښاغلی استیفان وایتس معاون رئیس جمهور، ښاغلی ماکوفسکی معاون وزارت امور خارجه وبعضی دیگرازاراکین وزارت خارجه رومانیا ودوکتور علی احمد سفیر کبیرغیرمقیم افغانستان در بخارست استقبال گردیدند .

ښاغلی محمد نعیم و همراهان شان ساعت پنج عصر ۷ جوزا بوقت محلی عازم شهر براسوف گردید وقراربود پس ازبازدید ازنقاط مختلف آنشهر به بخارست عودت نمایند .

ښاغلی محمد نعیم نمایندهٔ خاص ښاغلی محمدداؤد رئیس جمهور بنا بدعوت حکومت جمهوریت سوسیالیستی رومانیا برای یک بازدید رسمی و دوستانه به آنکشوررفته‌اند.

* ازطرف ښاغلی محمد داؤد رئیس‌جمهور تیلگرام تبریکیه بمناسبت سالگره اعلام استقلال تونس عنوانی ښاغلی حبیب بورقیبه رئیس جمهور آنکشور به تونس مخابره گردیده است .

* ښاغلی محمد نعیم نمایندهٔ خاص‌ښاغلی محمد داؤد رئیس جمهور ساعت پنج وچهل و پنج دقیقه عصر با ښاغلی چایسسکو رئیس جمهور رومانیا ملاقات نموده وپیام ښاغلی رئیس جمهور رابه ښاغلی موصوف تقدیم کردند .

درین موقع دوکتور علی احمد سفیرکبیر غیرمقیم جمهوریت افغانستان دربخارست نیز حاضر بود. همچنان ښاغلی محمد نعیم باښاغلی ستیفان وایتس معاون رئیس جمهور رومانیا ملاقات تعارفی نمودند .

ښاغلی محمد نعیم از موزیم تاریخی بخارست بازدیدبعمل آوردند .

نماینده خاص ښاغلی ر ئیس جمهور دردعوت نهاری شرکت کردند که از طرف معاون رئیس جمهور رومانیا بافتخار شان ترتیب شده بود .

ښاغلی محمد نعیم باښاغلی وزیر امور خارجه رومانیا ملاقات نموده وطی آن درباره مسایل مورد علاقه دوکشور ونیز موضوعات جهانی تبادل نظربعمل آوردند .

۱۲ جوزا ٥٦

ازطرف ښاغلی محمدداؤد رئیس جمهور تیلگرام تبریکیه به مناسبت روزملی ایتالیا عنوانی ښاغلی جیوانی لیونی رئیس جمهور آنکشور به روم مخابره گردیده است .

* ښاغلی محمد نعیم نماینده‌خاص ښاغلی

محمدداؤد رئیس جمهور باښاغلی ایون پاتن معاون صدراعظم ووزیر تجارت خارجی جمهوریت سوسیالیستی رومانیا ملاقات نموده وطی آن راجع به امکان سهم‌گیری حکومت رومانیا دربعضی ازپروژه های اولین پلان هفت ساله انکشافی دولت جمهوری افغانستان مذاکره وتبادل افکار بعمل آوردند .

درین موقع دوکتورعلی احمد سفیر کبیر غیرمقیم افغانستان دربخارست ومعاون وزارت تجارت خارجی رومانیا حاضر بودند .

* دوکتورمحمدیاسین عظیم سفیرکبیردولت جمهوری افغانستان درپیکنگ اعتمادنامه اش رامطابق مراسم معمول به ښاغلی اولان فو معاون رئیس کانگرس ملی مردم جمهوریت مردم چین تقدیم نمود .

* ښاغلی محمد نعیم نماینده خاص ښاغلی محمد داؤد رئیس جمهور پس از انجام یک مسافرت رسمی ودوستانه از رومانیا از بخارست عزیمت کرده اند .

درمیدان هوایی آن شهر ښاغلی استیفان واینتس‌معاون‌رئیس جمهور ښاغلی ماکوفسکی معاون‌وزارت‌امورخارجه، رئیس‌تشریفات‌وبعضی دیگرازاراکین وزارت خارجه رومانیا، دوکتور علی احمدسفیرکبیر غیر مقیم افغانستان در بخارست باښاغلی محمد نعیم وداع‌کردند .

نماینده خاص ښاغلی رئیس جمهور هنگام اقامت درجمهوریت سوسیالیستی رومانیا با ښاغلی نیکولای چایسسکو رئیس جمهور آنکشور ملاقات نموده ونیز مذاکراتی بامقامات مربوطه رومانیا راجع به مسایل مورد علاقه دوکشور انجام داده اند .

۱۷ جوزا ۵۶

ازطرف ښاغلی محمدداؤد رئیس جمهور تیلگرام تبریکیه بمناسبت سالگره تولدی علیاحضرت الیزابت دوم ملکه انگلستان‌عنوانی علیاحضرت موصوف به لندن مخابره گردیده است .

* اسناد مصدقه معاهده آب هلمند بین نمایندگان صلاحیتدار افغانستان وایران د ر وزارت امورخارجه ایران در تهران مبادله گردید .

این معاهده به تاریخ ۲۲ حوت ۱۳۵۱ در کابل توسط نمایندگان ذیصلاح دوکشورامضا وبتاریخ نهم جوزای ۱۳۵۲ به‌تصویب شوری وبه تاریخ ۱۲ـ۳ـ۱۳۵۲ به توشیح پادشاه وقت افغانستان رسیده بود .

معاهده مذکور درهمان سال ازطرف‌پارلمان ایران نیزتصویب وپس از توشیح شاهنشاه ایران ومتعاقبا درج مسجلات ملل متحدگردید.

فورمالیته تبادله اسناد مصدقه معاهده آب هلمند توسط ښاغلی زلمی محمود غازی سفیرکبیر افغانستان وښاغلی عباس علی خلعتبری وزیر امورخارجه ایران بعمل آمد.

* اگریمان دوکتورعلی احمد سفیر کبیر دولت جمهوری افغانستان درمسکوکه در عین زمان بحیث سفیرکبیر غیرمقیم جمهوریت افغانستان دراولانباتور وسفیر کبیرغیرمقیم افغانی درهلسنگی ازحکومات منگولیا وفنلیند

مطالبه شده بود، مواصلت کرده است .

همچنان اگریمان ښاغلی عبدالرحمن پژواك سفیرکبیر دولت جمهوری افغانستان درلندن که درعین زمان به حیث سفیرکبیر غیرمقیم افغانی درهاگ ازحکومت هالند مطالبه‌گردیده بود، مواصلت کرده است .

* دوکتور عبدالواحد کریم سفیرکبیرمنتخب دولت جمهوری افغانستان در واشنگتن برای اشغال ماموریتش عازم ایالات متحده امریکا گردید .

بعضی از اراکین وزارت امور خارجـــه و سفیرکبیر امریکا مقیم کابل درمیدان هوایی بین المللی بادوکتور کریم وداع کردند .

* انجنیرمحمدبشیرسفیرکبیردولت جمهوری افغانستان دربن عازم ماموریتش شد .

درمیدان هوایی بین المللی کابل بعضی ازاراکین وزارت امورخارجه وسفیر کبیـــر جمهوریت اتحادی آلمان درکابل بـرای‌وداع حضور داشتند .

* دکتورمحمد رحیم شیرزوی سفیر کبیر دولت جمهوری افغانستان درپراگ مطابـــق مراسم معمول اعتمادنامه اش رابه دوکتـور گوستاف هوساك رئیس جمهور چکوسلواکیا تقدیم نمود .

* یك هیات کمیته تساند آسیا وافریقا بریاست ښاغلی اخراموویچ وارد کابل‌گردید. درمیدان هوایی بین‌المللی دکتورمحمدرفیق شمعریز مدیرشعبه سوم سیاسی وزارت امور خارجه وښاغلی پوزانوف سفیرکبیر اتحـاد شوروی مقیم کابل ازهیات استقبال نمودند.

* جمعیت افغانی سره میاشت طی‌تیلگرامی مراتب همدردی وتسلیت خودرا نسبت حادثه سیلاب اخیردر بنگله دیش وتلفات جا نی‌و خسارات مالی ناشی ازآن عنوانی صلیـب احمر آنکشوربه داکه مخابره نموده است .

* ښاغلی محمدداؤد رئیس جمهور ښاغلی ناصر عبدالقادر الحدیثی سفیرکبیر جمهوریت عراق رابرای ملاقات تودیعی درقصر ریاست جمهوری پذیرفتند .

همچنان ښاغلی رئیس جمهور ښاغلی‌کان‌یه تاوسفیرکبیر جمهوریت مردم چین رادر قصر ریاست جمهوری پذیرفته وبـــا وی وداع نمودند .

* دوره ماموریت سفرای کبـار جمهوریت عراق وجمهوریت مردم چین در افغانستان به پایان رسیده است .

* ازطرف ښاغلی محمدداؤد رئیس جمهور تیلگرام تبریکیه بمناسبت روزملی فلیپیـن عنوانی ښاغلی فردیناند مارکوس رئیس‌جمهور آنکشور به مانیلا مخابره شده است .

* ازطرف ښاغلی محمدداؤد رئیس جمهور اگریمان ښاغلی سیدی بونا اولد سیـدی بحیث سفیرکبیر غیرمقیم موریتـــانیـــا در افغانستان ازجانب حکومت آنکشور مطا لبه شده بود صادر گردیده است .

* دوکتور محمد حسن شرق‌سفیرکبیردولت جمهوری افغانستان درتوکیو اعتمادنامه اش رابه اعلیحضرت هیروهیتو امپراطور جا پان مطابق مراسم معمول تقدیم نمود .

۲۳ جوزا ۵٦

اسناد مربوط به شش ملیون پوندسترلنگ کمك بلا عوض حکومت انگلستان برای تمویل یکعده پروژه های انکشافی شامل پلان هفت ساله کشور در کابل امضاء ومعادله گردید.

اسناد متذکره را از جانب افغانی بٍناغلی علی احمد خرم وزیر پلان و از طرف انگلستان بٍناغلی رای کروك سفیر کبیر آنکشور مقیم کابل ساعت ده قبل از ظهر در وزارت پلان امضاء ومبادله کردند .

یك منبع آنوزارت گفت ـ از وجه متذکره در احداث دستگاه های جدید تیل کشی در ولایات هیلمند وهرات بشمول پرو گرام های تربیوی وهمچنان مطالعه اقتصادی وتخنیکی احداث گدامهای غله وتاسیس سیستم مارکتینگ بمقصد استقرار قیم غله در ولایات کشور استفاده خواهد شد .

یك هیات ترانزیتی جمهوریت مردم بلغاریا بریاست بٍناغلی سهتوی میشرف رئیس ترانسپورت بین المللی وزارت ترانسپورت آنکشور برای مذاکره وعقد موافقت نامه ترانزیتی بین دولت جمهوری افغانستان و جمهوریت مردم بلغاریا وارد کابل شده .

قرار داد مطالعه تخنیکی واقتصادی فابریکه ذوب مس وتهیه راپور آن بین مقامات مربوط افغانستان واتحاد شوروی در کابل عقد شد.

بموجب این قرار داد متخصصین افغانی واتحاد شوروی راجع به ارزش مواد معدنی منطقه مرکزی معدن مس عینك وهمچنان امور تخنیکی اقتصادی ساختمان فابریکه ذوب مس با در نظر داشت ذخایر مواد معدنی آن منطقه مطالعاتی انجام خواهندداد وبالترتیب راپور های مربوط را به مدت هشت ماه به مقامات مربوط افغانی ارائه مینماید .

۲۸ جوزا ۵٦

بٍناغلی محمد داؤد رئیس جمهور، انتخاب بٍناغلی لیونید برژ نیف را به حیث صدر هیات رئیسه شورایعالی اتحاد جماهیر شوروی وسوسیا لیستی صمیمانه تبریك گفته اند .

بٍناغلی رئیس جمهور طی این پیام آرزو های نیك شانرا برای تقویه بیشتر روا بط دوستانه وهمکاری های همه جانبه بین دو کشور دوست وهمسایه وهمچنان برای صحت وسعادت بٍناغلی لیونید برژ نیف ابرازنموده است .

* جنرال جعفر محمد النمیری رئیس جمهور جمهوریت دیمو کراتیك سودان هنگا میکه طیاره حامل شان فضای افغانستان را عبور میکرد پیام دوستانه ای عنوانی بٍنا غلی محمد داود رئیس جمهور مخابره نموده وطی آن تمنیات نیك خویشرابرای صحت وموفقیت ایشان ورفاه مزید مردم افغا نستان ابراز نموده اند .

متقا بلتا بٍناغلی رئیس‌جمهور طی تلگرامی ازپیام دوستانه رئیس جمهور سودان اظهار تشکر نموده برای سعادت رئیس جمهور و مردم کشور سودان ابراز آرزو مندی نموده انـد .

۲۹ جوزا ۱۳۵٦ :

سیمینار صادرات ومار کتینگ بین المللی از طرف وزارت تجارت بهمکاری مو سسه جهانی تجارت واداره پرو گرام های انکشافی ملل متحد در کابل دایر شد .

بنا غلی حمید الله طرزی معین وزارت تجارت هنگام افتتاح این سیمینار در مورد اهمیت انکشاف صادرات وبازریابی امتعهٔ صادراتی در مارکیت های خارجی واهمیت آموزش تکنیك های جدید مار کتینگ در انکشاف اقتصادی کشور مطالبی بیان نموده اظهار توقع نمود تا نتایج سیمینار بـرای شاملان آن موثر واقع شده وباعث تزئیـد صادرات اقلام افغانی گردد .

۳۱ جوزا ۱۳۵٦ :

هیات دوازده نفری مغاره شنا سـان و غوا صان چکو سلواکی یك ماموریت علمی را در بند امیر بامیان انجام دادند .

هدف این ماموریت هیات را که سه روز بطول انجامید تحقیقات علمی مغاره هـا و مطالعات همه جانبه جهیل های بند امیرتشکیل میداد .

اول سرطان ۱۳۵٦ :

بناغلی محمد داود رئیس جمهور ساعـت پنج بعد از ظهر ، بناغلی ذوالفقار علی بوتو صدرا عظم پاکستان را در قصر گلخانه ارگ جمهوری پذیرفته وبا ایشان روی موضوعات ذیعلاقه در فضای دوستانه یی ملاقـات و مذاکراتی بعمل آوردند .

این مذکرات تا حوالی ساعت هفت شام دوام کرد .

قراریك خبردیگر بناغلی ذوالفقارعلی بوتو صدرا عظم پاکستان طعام شب را به حضور بنا غلی محمد داود رئیس جمهور در قصر گلخانه ارگ جمهوری صرف نمود .

درین موقع دوکتور عبدالمجید وزیر دولت بناغلی وحید عبدالله معاون وزارت امورخارجه بناغلی عبد الصمد غوث معین سیاسی آن وزارت ، بناغلی عزیز احمد وزیر امور خارجه پاکستان ، بناغلی آغا شاهی سکرتری در وزارت خارجه آنکشور و بنا غلی ارشد سفیر کبیر پاکستان مقیم کابل نیز حضور داشتند.

اول سرطان ۱۳۵٦ :

طوریکه قبلا خبر داده شده بود بنا غلی ذوالفقار علی بوتو صدرا عظم پاکستان کهدر راه عودت به کشورش خواهش توقف مختصری را به افغانستان نموده بود ساعت دوی بعد از ظهر وارد کابل شد .

در میدان هوایی بین المللی کابل دوکتور عبدالمجیدوزیر دولت ، بناغلی وحیدعبدالله معاون وزارت امور خارجه .بناغلی عبدالصمد غوث معین سیاسی ، بناغلی محمد اکبـر رئیس دفترجمهوری ، بناغلی میر شمس الدین رئیس تشریفات وزارت امور خارجه . بناغلی عبد الحکیم والی کابل ، بنا غلی علی ارشد سفیر کبیر وبعضی از اعضای سفارت کبرای پاکستان مقیم کابل از بنا غلی بـوتـو و

همرا هانش استقبال نمودند .

۲ سرطان ۱۳۵٦ :

ښاغلی ذوالفقار علی بوتو صدراعظم پاکستان که در راه عودت بکشور ش بعد از ظهر چار شنبه ۱ سر طان بکابل آمده بود ساعت یازده ونیم قبل از ظهر پنجشنبه عازم کشورش گردید .

در میدان هوایی بین المللی کابل دکتور عبدالمجید وزیر دولت، ښاغلی وحید ــ عبدالله معاون وزارت امور خارجه ، ښا غلی عبدالصمد غوث معین سیاسی ، ښا غلی محمد اکبر رئیس دفتر جمهوری و ښا غلی میر شمس الدین رئیس تشریفات وزارت امور خارجه ، ښاغلی علی ارشد سفیر کبیر و بعضی از اعضای سفارت کبرای پاکستان مقیم کابل با ښا غلی بوتو وهمرا هانش وداع کردند .

همچنان ښاغلی ذوالفقار علی بــو تــو صدرا عظم پاکستان هنگا میکه طیاره حاملشان فضای سرحد افغانی راعبور میکرد طی‌تلگرامی بحضور ښا غلی محمد داود رئیس جمهور از مهمان نوازی ایکه در موقع اقامتشان در افغانستان ازوی بعمل آمده‌اظهار تشکر نموده برای صحت وسلامت ښا غلی رئیس جمهور و رفاه وترقیات مزید مردم افغانستان تحت زعامت که مداوم ایشان اظهار آرزو مندی نموده است .

۲ سر طان ۱۳۵٦ :

ښا غلی رابرت بار تویك آمــر اداره پرو گرام انکشافی ملل متحد در افغانستان با پوهاند دکتور نوین وزیر اطلا عات وکلتور ملاقات نمود .

ښاغلی بارتویك از طــرف ملل متحــدو مدیر عمومی یونسکو از سهمگیری دولــت جمهوری افغانستان در ترمیم آبده بزرگــــ اکرو پولیس آن اظهار قدر دانی وامتنان نمود

۲ سرطان ٥٦ :

سیمینار صادرات ومار کتینگ بین المللی که از طرف ریاست انکشاف صادرات وزارت تجارت به همکاری موسسه جهانی تجارت و ادارهٔ همکاری های بین المللی ایالات متحده امریکا در کابل دایر شده بود خاتمه یافت.

* نطاق وزارت امور خارجه درجواب یك سوال نماینده باختر آژانس در مورد نشرات روز نامه رسمی پاکستان تایمز راجع بــه اظهارات ښا غلی محمد داود رئیس جمهور به مدیر بزنس تایمز وادعای بی اساس‌روزنامه مذکور مبنی بر سوقیات عسکری افغانستان گفت :

حکومت افغانستان نشرات مغر ضا نــه وغیر مسئو لانه روز نامه رسمی پا کستان تایمز را در این موقعی‌که ښاغلی ذوالفقــار علی بوتو صدرا عظم پاکستان بنا بر خواهش خود شان به افغانستان مسافرت مینما یند بشدت تقبیح نموده کا ملاء بی اساس خوانده ورد میکند .

چنین نشرات مغایر ومتضاد باآرزومندی است که طرفین برای بهبود روابط خویش

دارند .

نطاق افزود که اظهارات بنا غلی محمدداود رئیس جمهور به مدیر بزنس تایمز در مورد طرفداری از حقوق حقهٔ برادران پشتون و بلوچ ما مطابق به موقف همیشگی افغانستان بوده وچیز تازه یی نمیباشد این موقــف افغانستان با فهم اینکه روزی بیك حل عادلانه و شرا فتمندانه این اختلاف سیاسی برسیم به حکومت پاکستان کاملا واضح است .

نطاق علاوه کرد که حکومت افغانستان ازین امر متاسف است ، هر زمانیکه فضای‌مناسبات دو کشور روشن ومساعد میگردد ، حلقه‌های مغرض با چنین نشرات وادعا های بی اساس وغیر مسوو لانه سعی میکنند آنرا مکدرسازند

نطاق وزارت امور خارجه با اظهار تعجب از ادعای پاکستان تایمز مبنی بر سو قیات عسکری افغانستان آنرا کاملا بی اساس و عاری از حقیقت خوانده گفت این ادعا زادهٔ تخیلات حلقه های میباشد که مخالف بهبود روابط افغانستان و پاکستان وحل اختلا ف سیاسی دو کشور بصورت عا دلانه وشرافت مندانه هستند .

٤ سرطان ١٣٥٦ :

بناغلی فیض محمد سفیر کبیر منتـخب دولت جمهوری افغانستان در جاگار تا عازم ماموریتش‌شد. درمیدان‌هوایی بین‌المللی‌کابل بعضی از اراکین وزارت امور خارجه وسفیر کبیر اندو نیز یا در کابل باوی وداع کردند.

* صندوق کویت مبلغ هشت ملیون وهشت صدو چهل هزار دینار معادل اضافه از سی ملیون دالر برای پروژه فابریکه شکر بغلان به افغانستان قرضه میدهد .

موافقتنامه مربوط باین قرضه را بنا غلی عبد العزیز فروغ معین وزارت پلان از جانب افغانی و بنا غلی عبد الرحمن العتیقی رئیس صلاحیت دار صندوق کویت ووزیر مالیه آن کشــور در کــویــت امضاء و اسناد آنــرا مبادله نمودند .

بنا غلی فروغ که به همین مقصد به‌کویت رفته بود هنگام مراجعت بکابل بخبر نگـار باختر گفت شرایط این قرضه مساعد میباشد.

داطلاعاتو او کلتور وزارت پاتی برخه

پوری په دغو سایزونو ۵۰ × ۶۰ سانتی ، ۱۲ × ۱۵ او ۶½ × ۸½ انچ او دپست کارت په شکل برابر او په ورځپاڼو اوجریدو کی دعرفانی مرستی دپاره دایر و او موسسو ته لیږل شوی اوهم یوه برخه یی په آزادانه توګه په اشخاصو او موسسو باندی پلورل شوی دی .

دغه راز افغانستان ته دخارجی رجالو د مسافر تونو له منظرو څخه ۲۵ ټوکه البومونه برابر او اهدا شوی‌دی . همدا رنګه دجمهوری دولت دلویی جرګی دغونډو په وخت کی یی دعکاسی ویتر ینونه او هم دعکاسی خو نندار تونونه په مرکز او ولایاتو کی په تیر کال کی دایر کړیدی . دعکاسی د مدیریت په چوکاټ کی دفلم دارشیف خانګه هم تاسیس شویده .

دریفرنس مدیریت :

دغه خانګه چه د کتنګ سرویس په نامه یادیږی وظیفه لری هغه ټولی مقطوعی او تاریخی اسناد چه دهیواد اونیږ په مطبوعاتو کی خپریږی را غونډ او په مربوطو کارتونو کی وساتی تر څو دضرورت په وخت کی له هغو څخه استفاده وشی . دغه کار نه یواځی د موسسی له مامورینو سره دخبرو نو یا راپوږ برابرولو په برخه کښی مرسته کوی ، بلکه یو شمیر نور علاقمندان او دپوهنتون محصلین هم ورڅخه استفاده کوی .

همدارنګه دآرشیف ترڅنګه یوکوچنی کتابتون هم شته چه ددغی موسسی دپرسونل په واك کی دی .

دخارجی خبرونو مدیریت :

دغه مدیریت دهغو خارجی خبرو نو په ترجمه کولو بوخت دی چه دتیلی رایتر د ماشینونو پواسطه آخستل کیږی او وظیفه یی دمهمو سیاسی ، اقتصادی ، جنایی ، پولیسی ، تاریخی ، هنری ،ادبی اونوروپیښو دخبرونو ایدیت او ترجمه ده . دمهمو بین المللی موضوعاتوپه باب تفسیرونه لیکی او دنشر دپاره یی ورځپاڼو ، رادیو اوجریدو ته لیږی ، دتیرکال په‌موده کی دغه مدیریت ۲۴۵۰۸ خارجی خبرونه تر جمه او نشر کړی دی .

دپښتو خبرونو مدیریت :

ددغه مدیریت وظیفه په پښتو ژبه دداخلی او خارجی خبرونو ترجمه او نوری پښتو خپرونی دی . دتیرکال په موده کښی یی ۳۰۳۶۲ داخلی او خارجی خبرونه ترجمه او نشر ته سپارلی دی .

د تصحیح او تدقیق مدیریت :

هغه ټول داخلی او خارجی خبرونه کوم چه دداخلی او خارجی خبرونه او پښتو د

مدیریتو نو له خوا برابر او دمخابرې د مدیریت له لارې نشراتي موسسو او راډیو ته مخابره کیږي دتصحیح په مدیریت کښې بر رسي کیږي ، کهٔ چیرې په خبرونو کښې کومه غلطي یا نیمګړ تیاولیدله شي دهمدغه مدیریت پوا سطه بشپړیږي .

درادیو ګانو مدیریت :

دغه مدیریت چه داوس دپاره اته پا یې راډیو او اتهٔپایي ټیپ ریکار ډر ونه لري ، دشپې او ورځې لهٔخوا دنړۍ له مهمو راډیو ګانو څخه خبرونه او تبصرې اخلي ، مهم موضوعات دټیپ ریکاردر پواسطه ثبت او په هغه صورت کې چه خبر دنشر وړ وي ترجمه او نشراتي موسسو ته لیږل کیږي . په نظرکې دي چه پهٔدې څانګه کښې په نږدې وخت کې نورې څلور پایي راډیو او څلور پایې ټیپ ریکاردرونه په کار واچول شي چهٔ په دغه صورت دفعالیت ساحه یې پراخه شي .

دتخنیک مدیریت :

دآژانس یوه ډیره مهمه او فعاله څانګه ده او ۲٤ ساعته دنړۍ خبرونه له بین‌المللي آژانسو نو څخه دتیلي ټایپ ددستګاه پواسطه اخلي دخارجي خبرونو مدیریت او کابل‌تایمز ته یې لیږي .ددغو خبرونو یوه کاپي هغو سفار تونو ته استول چه پکښې ګډون لري داوس دپاره دتخنیکي په مدیریت کې دولس پایي ریسور واسلو ګرافو نه ، پنځه پایي تیلي ټایپونهٔ او یوه پایه امپلي فایر فعالیت کوي او په نږدې وخت کښې به دتیلي ټایپ شپږ نور ماشینو نه چه نوي پیرودل شوي او په نږدې وخت کې کابل ته رسیږي نصب او په فعالیت پیل وکړي چه ددغو تیلي – ټایپونوله نصبیدلو سره به له نورو آژانسونو څخه دخبرونو آخیستلو زمینه هم برابرهٔشي.

دغه راز دوه پایي پښتو، دري تیلي‌رایټر ماشینونهٔ دمخابرې په مدیریت ، او دوه پایي تیلي رایټر په راډیو افغانستان اودوه پایي په نشراتي موسسو کې نصب شوي چه فني کسان یې څارنه کوي . په نږدې وخت کې به شپږ پایي نور هم وارد او نصب‌شي.

دتخنیک مدیریت یو ور کشاپ لري چهٔ داوس دپاره دباختر آژانس ټول ماشینو نه لکه تیلي رایټر ، تیلي ټایپ ، ریسوررونه ، اسلو ګرافونه او راډیو په هغه کې ترمیم او فعال ګرځول کیږي ،دغه ورکشاپ چې داندازه نیولو په مدرنو سامان آلاتو سمبال دی په لومړنی پرمختیایي پلان کې په نظر کې نیول شوی دی چهٔ ددغه ورکشاپ له نصبیدو سره دتخنیک مدیریت کولای شي دباختر آژانس او داطلاعاتو او کلتور وزارت ټولي راډیوګانی ټیپ ریکاردرونه اوماشینونه په اساسي ډول ترمیم او فعال وګرځوي .

دخبرونو مخابره کولو مدیریت :

ددغه مدیریت وظیفه داده چه خبرو نه او تبصرې ټایپ اوهغه ورځپاڼو او راډیو تـه مخابره کړي .په تیر کال کې یې ٦٠٧٠٢٤ داخلي اوخارجي خبرونهٔ یې نشراتي موسسو

ته مخابره کړی دی .

دباختر آژانس نماینده گی :

باختر آژانس داوس دپاره دهیواد دټولو ولایاتو په مرکزو نو سر بیره ، په ځینو لویو ولسوالیو کی هم نمایندگی تا سیس کړی او په نظرکی لری چه په راتلو نکی وخت کی داړتیا له مخی ، دهیواد په زیاترو ځایونو کی نماینده گی ولری چه هیله ده دباختر آژانس دغه ټولی نماینده گـــی د جمهوریت دلومړنی اوه کلن پلان په موده کی تاسیس او په ټولو لازمو وسایلو سمبا ل شی .

دما مور او مستخدم په ګډون ددغی موسسی دنارینه او ښځینه پرسو نل شمیر له یوسل وپنځو سو تنو څخه زیات دی .

د دولتی مطابعو ریاست :

دولتی مطابعو د ورځپاڼو ، مجلو اوکتابونو چاپولو سره داذهانو دروښانه کولو دسواد د تعمیم او دتربیوی او کلتوری پرو ګرامونو پرمخ بیولو په برخه کښی خپله وظیفه سرته رسولی او دهیواد دنورو مدنی ځانګو لـــه پرمختګ سره سم عرفانی او کلتوری اړتیاوی پوره کړیدی .

دولتی مطابعو دتیر کال په اوږ دو کښی د ورځپاڼو ، جریدو ، مجلو او نورو علمی ادبی ، ټولنیز ،فلسفی آثارو او مطبوع پاڼو او ددولتی دایرو او موسسو دفرما یښتونو پر طبع او نشر یو سربیره دښوونی اوروزنی د وزارت ذده کوونکو دپاره ۸۴۴۸۸۰ ټو که کتابو نه طبع او نوموړی وزارت ته سپارلی دی . سربیره پردی دکال په جریان کی د ۱۳۵٦ کال دکلیزو په ګډون ۱۷٦۱۰۰ ټوکه یا نسخی مطبوع آثار دبیهقی کتاب چاپولو موسسی له لاری چاپ شوی او هم یی دهیواد بین‌المللی سیمینارونو په مناسبت دلیکوالانو دآثارو په نشر ولو کی فعاله برخه آخیستی ده .

دولتی مطبعی په روان کال کی خپل‌طباعتی خدمات دجمهوری دولت له روحیی او پالیسی اوله تجویز شوی پروګرام اوپلان سره سم په لاندی ډول سرته رسولی دی .

۱ ـ دموقو ته او غیر موقو ته ورځپاڼـو او مجلو طبع چه دخپرونو ریاست او نو رو وزارتخا نو اودولتی موسسو له‌لاری رسیدلی دی .

۲ ـ دښوونی او روزنی د وزارت له ۲۳ ډول درسی کتابو نو څخه ۸۵۰ زره ټو که چاپ اونوموړی وزارت ته سپارل شوو پاتی شمیر به هم په نږدی وخت کی بشپړ او وسپارل شی .

۳ ـ وسید جمال الدین افغانی دسیمینار په مناسبت ۱۲ ډوله کتابو نه او نشریی او خواجه عبد الله انصاری دسیمینار دپاره د بیهقی کتاب چاپولو موسسی له لاری طبـــع شوی دی .

د اساسی قانون ، مدنی قانون او نو رو قوانینو طبع چه دعدلیه وزارت له خـــــوا مطبعی ته دچاپ دپاره لیږل شوی دی .

٤ ـ دفترونه ، تذکری او کلیزی «جنتری»
۷۵۵۹۳۲ ټوکه

٥ـ مطبوع پاڼی ٣١٦٠٣٥٦ پاڼی .

٦ ـ کلیشه د حرو فی طبع دپاره
٣٧٩٣١ دانی په بیلو بیلو سایزونو .

۷ ـ فلم دپیلټ آفسیټ دپاره
١٠٢٩٣ قطعی

۸ ـ دموسسو داړتیاوړ مهرو نه
۲۵۸۷ طغرا

دولتی مطبعه د اوس دپاره دآفسیټ ، حروفی طبع ، ورځپاڼو چاپو لو ، لینوټایپ مانوټایپ ، صحافی، مهر جوړولو او ورکشاپ ١٤٧ پایی مختلف ماشینونه لری مگر کوښښ شویدی چه دمطبعی دپراختیا دپاره دپرمختیا یی بودجی له تخصیص په استفادی سره د آفسیټ یوه پایه ماشین اودفلم ستر یوه پایه ماشین د ٥٦ کال د پاره وارد او په کار واچوی چه دتجهیز له پلوه په ١٣٥٦ کال کی به دمطبعی په فنی دستگاه کی موثر گامو نه اوچت شی .البته ددغو دوو ماشینونو په کار لویدو سره به دچاپ په صنعت کی اسانتیا وی منځ ته راشی او دهغو ماشینو نو په فعالیت کی پیداشوی نیمگړ تیاوی تلافی شی چه قسما استهلاك شوی یاداستهلاك پهحال کښی دی .

د دولتی مطابعو د اوه کلن پرمختیایی پلان د ٥٥ کال دپاره منل شوی لس زره ډالره تخصیص ځخه دهرات ، کندهار ، بلخ ا و بدخشان دولایاتو د مطابعو دپاره دپروف د ځلورو کوچنیو لاسی ماشینو نو پیرو دلوته اقدام شوی او د کار کس کمپنی ځخه د پیرودلو چاری یی هم بشپړ شوی چه ډیرژر به دنوموړو ولایاتو مطابعو ته ولیږل شی .

د مطبعی دآفسیټ د دستگاه فعالیت په تیر کال کی زیات شوی او په دی موضو ع کی زیاتره دپښوونی او روزنی وزارت ددرسی کتابونو چاپیدل شامل دی .

د مطبعی دورکشاپ په څانگی له موجودو وسایلو او پرسونل سره له یوی خوا نه دطباعتی ماشینو نو دعاجل او ضر وری ترمیماتو کارونه اجرا کړی او له بلی خوانه یی دغه لاندی ماشینونه بیرته فعال کړیدی.

١ ـ دپاکټ جوړولو یوه پایه ماشین .

٢ـ دصحافی کی یوه پایه ماشین دبرش دری چړی لرونکی ماشین .

٣ ـ دکاغذ قاتو لو یوه پایه ماشین .

دغه راز دطباعتی ماشینو نو د پرزو جوړ ولو دپاره یی اقدام کړی او ورځنی مشکلات یی رفع کړیدی .

دولتی مطبعی د دولتی انحصاراتو د قر طاسیی ریاست له لاری دخپل ضرورت وړ ۲۰۰۰ ټنه ډول ، ډول کاغذ برابر کړیدی دولتی مطبعی نور طباعتی اومه مواد لکهطباعتی رنگونه ، فلم ، جست ، مختلف پلیټو نه ، کیمیاوی مواد ، پرزه جات ، دمانوټایپ ، لینو ټایپ ، کاکسو ټایپ ، صحافی ، زنکو گرافی او آفسیټ ماشینو نه او نور دخارجی

فرما یشاتو مدیریت له لاری وارد کړیدی ، چه ځینی یی رسیدلی او ځینی به یی پــه نژدی وخت کی ور سیږی ۰

دولتی مطبعی دفنی پرسونل دروزنی په برخه کی زیات زیار ایستلی چه دهیواد د ځوا نانو له بشری قوی څخه فنی مامورین ، فنی کار گران استفاده وشی او ددغه مقصد دپاره نه تنه بکلوریا پاس فنی مامورین او ۱۷ تنه کارگران په ۱۳۵۵ کال کی مقرر او استخدام شویدی ، دغه راز یوتن فنی مامور دیوه کال دپاره خارج ته لیږل شوی او د نورو بور سونو ترلاسه کولو دپاره لهمربوطو وزارتو نو سره مکاتبه روانه ده ۰

په ځوارلسو ولایاتوکی دمطبعی دماشینونو دنواقصودلیریکولو اوساتنی دپاره له مرکـز څخه یو شمیر فنی کسان ولایا توته لیږل شوی ترڅو نوموړی ماشینونه ترمیم کړی .

د بیهقی کتاب چاپو لو موسسه :

دغی موسسی دکتا بونو ، آثارو او کلیزو (تقویم) چاپولوپه برخه کی خپل فعالیت ته دوام ورکړی ، په تیره بیا دهیواد دتاریخی او عرفانی شخصیتو نودمر بوطو سیمینارونو آثار یی چاپ کړیدی ۰دتیر کال پهموده کی دغه آثار ددغی موسسی له لاری چاپ شوی دی :

۱ ـ حکیم ناصر خسرو بلخی ۰

۲ ـ سر گذشت پیر هرات ۰

۳ مقامات شیخ الا سلام ۰

٤ ـ اندیشه های پیر هرات ۰

٥ـ برخی ازکتیبه هاوسنگ نبشته هـای هرات ۰

٦ ـ منازل السا یرین ۰

۷ ـ لغات زبان گفتاری هرات .

۸ ـ الهی نامه ۰

۹ ـ پاره اول تفسیر شریف دری

۱۰ ـ پاره «۱۷» تفسیر شریف پښتو ۰

۱۱ ـ موتر لقه ۰

۱۲ ـ ماکیا نك سرخ ۰

۱۳ ـ جداول احادیث نبوی ۰

۱٤ ـ روزه .

۱٥ ـ مجموعه خطوط ۰

۱٦ ـ زمرد خونین ۰

۱۷ ـ جلد اول ابوبکر صدیق رض ۰

۱۸ ـ جلد سوم دجمهوریت په پلو شو کښې ۰

۱۹ ـ مجموعه بیانات ، پیام ها ومصاحبه های بنا غلی رئیس دولت و صد را عظـم

۲۰ ـ افغانستان در شا هنامه ۰

۲۱ ـ جلد دومزندگانی ابوبکر صدیق رض

۲۲ ـ امپراتوری کوشا نیان .

۲۳ ـ مجموعه کار تونها ۰

۲٤ ـ اجرا آت چار ساله وزارت اطلا عات وکلتور ۰

۲٥ ـ خدمات دولت جمهوری ۰

۲٦ـ فردوسی وشاهنامه .

۲۷ ـ جلد اول آثار اردوی اقبال ۰

۲۸ ـ خوږه کیسه ۰

۲۹ ـ ندای سید جمال الدین .

۳۰ ـ نسب و زاد گاه سید ۰
۳۱ـ سید جمال الدین پیشوای انقلاب شرق ۰
۳۲ ـ سید جمال الدین وافغانستان ۰
۳۳ ـ گزیدهٔ آثار سید ۰
۳۴ ـ سید جمال الدین افغانی در آئینه مطبو عات افغانستان ۰
۳۵ ـ عروة الوثقی .
۳۶ ـ رساله ها ومقالات سیمینار سید ۰
۳۷ ـ مقالات محمود طرزی ۰
۳۸ ـ تلاشهای سیاسی سید ۰
۳۹ ـ عظمت حضرت محمد «ص» ۰
۴۰ ـ پاره دوم تفسیر شریف دری ۰
۴۱ ـ پاره ۱۸ تفسیر شریف پښتو .

تقویم های سال ۱۳۵۶ :

۱ ـ عادی حبیبی کلیز ۰
۲ ـ لوکس حبیبی کلیز ۰
۳ ـ سر میزی کلیز ۰
۴ ـ دیواری کلیز ۰
۵ ـ ۳۶۶ ورقی کلیز ۰

افغان اعلانات :

افغان اعلا نات دمنظور شوی اساسنا مـی له مخی یوه دولتی انتفاعی تصدی ده مازیار باسی ترڅو زیات نوی اوابتکاری منـا بـع پیدا او دخپلو خدماتو حدود پراخه کړو. لکه چه د موسسې عائدات په ۴۹ کال کی پنځه ملیون او اتهسوه زره افغانۍ وی ، په ۵۵ کال کی دغه رقم ۳۵۱۴۰۶۸۴ افغانیو تـــه ورسید چه د ۱۳۴۹ کال دعایداتو اوه برابره اود ۱۳۵۴ کال لهګټی څخه اته ملیونه افغانۍ زیاته ده ۰

څکه د۱۳۵۴ کال ګټه ۲۶۹۷۵۹۰۳ افغانۍ وه ۰ باید ووایو چه افغان اعلا نات پخوا ، یواځی دولتی اعلانونه آخیستل او نشرول ۰ اوس د دولتی اعلانونو نشرولو تر څنګه درادیو ، ورځپاڼو ، تجارتی اعلا نونـو ،د اوسپنی او نیونی لوحو جوړ ولو او نصبولو سینمائی اعلا نونو ، پوسترو نو ،دموټرونو دباډی پرمخ او کلینرو داعلانونو او نــورو اعلا نونو له مدرک څخه دویلهٔ وړ عایدات لاس ته راوړی او زیار باسی دنوو عایداتی منابعو پیدا کولو تر څنګ پخوانی عایداتـی منابع نور هم پراخی کړی ۰

کلتوری اجرا آت او خدمات :

دهیواد کلتوری ژوند ته پاملرنه او د هغه دفرهنګی شتمنی منځ ته ایستل داطلاعاتو او کلتور وزارت یوه مهمه وظیفه تشکیلوی .

په دی ساحه کښی وزارت دخپلو دایرو او کلتوری موسسو له لاری دغه ټکی تـــه متوجه دی تر څو له یوی خوا دجمهوری‌دولت دکلتوری پالیسۍ سره سم زموږ دلر غونی هیواد دځلانده تاریخ ګوټو ته نورهم روښانه او له بلی خوا دافغانی ټولنی فرهنګی ژوند دعصر له شرایطو او دخلکو له اړتیاوو سره سم وده وکړی . په عین زمان کی له باندنۍ نړۍ سره کلتوری اړیکی پراختیا ومومی ۰ ددغی مشی په پیروۍ موظفو دایرو اوموسسو دملی فرهنګ دودی او روښانه کولو او د انسانی ټولنی دژوندا نه د مثبتو اړ خو نو جلبولو ، تاریخی معلو مات اودهنری خدماتو

دسانمی ودی په برخه کی خپل وظایف په لاندی ډول تعقیب او دامکاناتو او دټولنی د اړتیاو په حدود کی یی نور هم پراخه کړی دی .

د فرهنگی روابطو مدیریت :

داطلاعاتو او کلتور وزارت د مطبوعاتی او کلتوری تماسو نو دتوسعی او پراختیا په مقصد دکلتوری تړونونو لاسلیك کولو او د دوستی ټولنو دغونډو دایرولو سره له دوستو هیوادو نو سره دفرهنگی روابطو مدیریت په لاری یی تماس کړدی او دغه تماسو نه دکلتوری پالیسی په نظر کی نیولو سره په ګړور. توګه دکال په اوږدوکی دهیواد په ګټه زیات شویدی .

لکه چه په تیر کال کی یی په هیوادکی دننه دیو شمیر خارجی پوهانو ، ورځپا نه لیکو نکو ، عکاسانو او فلم اخستو نکو د مسا فرت زمینه برابره کړی او معنوی تـه لازمی اسا نتیاوی برابری شوی دی چه دغه کتنی خارجی نړی ته دهیواد دپیژ ندنی او دجمهوری انقلاب داهدافو دتو ضیح د پاره ډیر موثر او ګټور ثابت شویدی .

ددغو تړونو نو په اساس ځینی کلتوری پروګرامونه په اوږدو کښی دغه کار تعقیب شویدی . سر بیره پردی ، دملګرو ملتو له موسسی او دشوروی اتحاد ، ترکیی ، هند ، دچین ولسی جمهوریت او مصر له هیوادو نو سره د دوستی دټولنی چاری هم دهمدغه مدیریت میشنو نه افغانستان ته بلل شوی او د کال په غاړه دی .

سر بیره پردی دهغو هیوادونو د ملی او رسمی ورځو دکالیزی نما نځنه چه لـه افغانستان سره د دوستی ټولنی اړیکی لری او هم مربوطو ټولنو ته دتیلګرا مونو مخابره کول او ددواړو خوا دټولنو دملی او رسمی ورځو دنمانځنی په مناسبت دغو ندو جوړول دهمدغی څانګی وظیفه ده .

دفرهنگی روابطو مدیریت دخپل یونسکو په څانګه کی دیو نسکو دکنفرا نسو نـو او دیونسکو د متخصصینو چه په مختلفـو اطلا عاتی او کلتوری څانګو کی دګډون دپاره افغانستان ته راځی د ګډون مکمل ریکـارد ترتیب کړیدی او هم ددغه وزارت دایرو او موسسو دپاره په مختلفو ساحو کی دیونسکو مرستی دهمدغی څانګی له لاری جلب شوی دی او ددغه وزارت یو شمیر مامورین چه د یونسکو له مرستو څخه په استفادی سره خارج ته دهمدغی څانګی له لاری لیږل شوی دی .

دتیر کال دچنګانی له ۲٦ څخه دروان کال د غبرګولی تر پایه پوری د بلنو په اثر په کنفرا نسونو او سیمینارونو کی ګډون دپاره دوزارت دمربو طو موسسو او دایرو د ٥٠ تنو مامورینو او هنر مندانو دمسا فـرت اسانتیاوی برابری شویدی . په همدغه موده کی ۳٥ تنو مامورینو په رخصتی یا تفریحی توګه یی خارج ته سفرکړی دهمدغه مدیریت له خوا له مربوطه مرجع څخه پاسپـورت

اخيستل شويدي .

دتشريفاتو مديريت :

زمونږ هيوادله يوشمير ختيزو اولويديزو **هيوادو نو** سره فرهنگي او کلتوري تړو نونه لري چه دفرهنگي تبادله دپروگرامونو لـه **مخي په تير کال کي ددوستو هيوادونو عالي رتبه دولتي ميلمنو** ، پوهانو او هنرمندانو افغانستان ته مسافرت وکړ ،او په افغانستان **کي ددوی دمسافرت دپرو گرام لەمخي ، وخت** په وخت ، سيمينارونه ، درسامي ، **نقاشي، عکاسي** ، ننداري تونونه او هنري ننداراتو نونه **داير يږي دپروگرا مونو جوړول ، داستو گني دځاي او وسايلو او ترانسپورت برابر ول،** د ميلمه پالني دچارو تنظيم دبلن ليکو نو **او هغو ميلمستياو ترتيب چه ددغه وزارت له خوا دداسي هيئتونو په وياړ ورکول کيږي** دتشريفاتو دمديريت له وظايفو څخه دي .

دغه راز په کـال کـي د اوسيدونکـو کـورديپلوماتيکـو له غـړو سـره د وزارت د مقام دکتني دوخت ټاکل او تنظيـم ، **دداخلي او خارجي هنر مندانو دهنري ننداري** تونونو دبلن ليکونو تنظيـم او ليږل او په **رسمي محافلوکي دعالي‌رتبه مامورينو هرکلي ددغه مديريت د وظايفو په جمله کي دي .**

دبور سو نو مديريت :

خارج ته دزده کړي دپاره ددغه وزارت د مامو رينو دليږلو اودوي‌ته داسانتياووبرابرولو **چاري ددغه مديريت له خوا اجرا کيږي .**

دبورسو نو مديريت په روان کال کي د محصلينو دمربوطو دوسيو او کارتنونو لـه ترتيب او نمره گذاري سر بيره داطلا عاتو **اوکلتور دوزارت له ۱۹۰ تنو څخه** د زياتو مامورينودپاره چه په‌خارج‌کي يې تحصيل‌کړی **او يا اوس په خارج کي په تحصيل بوخت** دي، دتحصيلي سوابقـو ۳۲٦ دوسيي ترتيب **شوی .**

دکانديدانو **په برخه کي دزيات معلومات** دپاره دبور سونو **مديريت** يو شمير معلوماتي **فورمي ترتيب کړي او دغه راز په دغو وختو** کښي دليږل‌شويو شمير فورمي‌له چاپ څخه وتلي تر څو هر محصل خارج ته له ليـږل کيدو دمخه څلور پاڼي يې ډکي او دبورسونو کميټي ته وسپاري . تر څو دباند نيو چارو پلان شووني او روزني ، اوړو زده کړو او ددغه وزارت دنمايند گانو له خوا وروسته لاسليک شي او د پاسپورت اجازه ورکړي شي .

دهغو مامو رينو شمير چه دبور سو نو دنوي لايحي په اساس دسکالر شيپ او فيلو شيپ په توگه په تير کال‌کي باندنيوهيوادو ته ليږل شويدي .

دتحصيل ځای	څانگه	شمير
هند	ژورنالیزم	يو تن
هند	لرغون پيژندنه	۱۱ تنه
هاليند	ژور ناليزم	يو تن

شمیر	څانګه	دتحصیل ځای
۱۱ تنه	تلویز یون	جاپان
یو تن	کتابداری	مالیزیا
یوتن	رادیو ژورنا لیزم	مالیز یا
دوه تنه	ژور نالیزم	ایران
یو تن	آفسیټ	ایران
یو تن	په شخصی لګښت	ایران
یوتن	ژور نالیزم	امریکا
یوتن	دژبی پیاوړتیا	استرالیا
دوه تنه	ژور نالیزم	فرانسه
دوه تنه	ژور نالیزم	انګلستان
یوتن	موزیم	پولیند
یوتن	رادیو	آلمان
یوتن	ژور نالیزم	آلمان
یوتن	موزیم	ایتالیا

د افغانستان تاریخ ټولنه :

دافغانستان تاریخ ټولنی دتیر کال پــــه اوږدو کی دهیواد دتاریخ دکوټو نو روښانو لو په برخه کی دځپلو خدماتو او څیړنو لړی پراخه او تعقیب کړیده . لکه چه د آریانا دری میاشتنی مجلی پښتو او دری ، علمی سطح ، په ټاکلی سویه ساتل شوی او دهیواد دتاریخی .لوغون پیژ ندنـــی، جغرافیی ، ادبی او کتاب پیژ ندنی له مهمو مطالبو سره پیاوړی شویده ۰

دافغانستان مجلی چه ددغی ټولنی در ی میاشتنی مجله ده په انګلیسی او فرانسوی ژبو خپریږی د تاریخی ، فرهنګی او لرغون پیژندنی دمهمو مطالبو نشر ولو سره ترڅنګ پوری دافغانستان تاریخ دخارجی څیړو نکو علمی او تحقیقی تنده ماته کړیده ۰ دتاریخی ټولنی په موقوته نشراتو سر بیره ځینـــی کتابونه او رسالی هم خپری کړی چه مهــم یی دادی ۰

۱ ــ دسید جمال الدین افغانی دنسب او زیږیدو ځای انګلیسی ترجمه ۰

۲ ــ دافغانستان دتاریخ لنډیز ۰

۳ــ ژب پالهه .

٤ ــ په افغانستان کی دژور نالیـــزم تاریخچه ۰

۵ ــ دتیمور شاه درانی دیوان ۰

٦ ـ داستاد عزیز الدین وکیلی خلـــور سوه صفحی خطاطی آفسیتی چاپ ۰

دتاریخ ټولنی په پوز تنیو خپرونو سربیره دعلامه سید جمال الدین افغانی دمړینی د اتیایم کال دعلمی او مسلکی چارو په تنظیم کی برخه واخیستته ، دپوهانو مقالی یـی له څیړنی وروسته ټایپ او کستدنر کړی .

دتاریخ ټولنی دکال په اوږ دو کښبی له ذیعلاقه هیوادو سره دخپلو خپرو ونو مبادلی ته دوام ورکړ او یو شمیر دویلو وړ خارجی کتابونه او مجلی یی دخپلو خپرونو پهبدل کی دټولنی په کتابتون کی دپـوهانـــو ، نور خینو او څیړونکو داستفادی دپاره غونډ او ترتیب کړی دی ۰

دغه راز دتاریخ ټولنی په دغه کال کی له دری سوه ټوکو څخه زیات علمی کتابو نه پیرودلی چه پوهان او څیړونکی ور څخـــه استفاده وکړی ، همدارنګه دتاریخ ټو لنـــی نشرات په زیاته اندازه دآسیایی ، اروپایی او امریکایی هیوادو کتابتو نونو ته لیږ ل شوی دی ۰

آریانا دائرة المعارف :

دافغانستان دجمهوری دولت کلتوری پالیسی په اساس د آریانا دائرة المعارف آمریـت تیرکال دغه چاری سرته رسولی دی .

دآریانا دائرة المعارف شپږم ټوك پـــه شپږ سوو مخونو کی د ۱۳۵۵ کال دغوایـــی په میاشت او اوم ټوك یی په پنځه ســـوه پنځوس مخونو کی دهمدی کال دزمری پـــه میاشت کی له چاپه ووتل او په دی تـــوګه دپښتو آریانا دائرة المعارف د چاپولو کار په اوه ټوکونو او شپږ زره یو سلو پنځوس مخونو کی بشپړ شو ، په پښتو آریانا ـ دائرة المعارف کی دهغو موضو عاتو په پښتو ترجمی سر بیره چه په دری دائرة المعارف کی نیول شویدی په سل ګونو نوی علمی ټولنیز او سیاسی موضوعات اوافاقی معلومات چه په دی کی نه ونیول شوی چاپ شویدی په تیره بیا دپښتو دمخصو صو تورو ټ،څـ څ ، ډ ، ړ ، ږ ، او ښ ارتیکلونه ټولپکښی تازه او نوی دی ۰

موزیمو نه :

پرمختیایی او پراختیا یی خدمات :

دجمهوری دولت دکلتوری پالیسی پـــه اساس دموز یمو نو لوی مدیریت ، دتاریخی او لر غونی آثارو دساتنی ، ټولونی اوپیژندنی په برخه کی زیار وایست ، او هغه کارو نه چه په ٥٤ کال کی دکابل موزیم دپراختیا او پرمختیا دپاره پیل شوی وو، په ٥٥ کال کی په بری سره پای ته ورسیدل چه شوی کارونه په لنډ ډول معرفی کیږی :

۱ ـ دکابل موزیم الحاقیه :

دکابل موزیم دالحاقیی جوړ ولو کار چه په ٥٤ کال کی پیل شوی و پهسلو کی ۹۸ بشپړ شوی۰ دغه الحاقیه دموزیم دپخوانـــی ودانی ختیز اولویدیز دوو څنډو کی جـوړه شوی ده چه ددی تر ځمکی لاندی خونی د تحویلخانی دپاره ، دترمیم او عکاسی دوه

لابرا تواروته ، کتابتون او آثارو دنندارتون دپاره دوه لوی تالارونه لری ۰

الف ـ تحویلخانی :

هغه آثار چه دهیواد دلرغونی حوزو لـه کیندنو څخه لاس ته راغلی او دکابل موزیم ته لیږدول شویدی ، دځای دنشتوالی لـه کبله دننداتون په اطاقو نو کی دځای د تنگوالی ستو نزه پیدا کړی وه، ددغی ستونزی دحل دپاره په نظر کی ونیول شول چه لویئی تحویلخانی جوړی شی ۰ دغه راز په مخصوص ډیزاین سره د ۱۳۰ آلماریو فرمایش ورکړ شوچه په روان کال کی بهبرابراودموزیوگرافی پـه نـوی سیستـم بـه ددغـو تحویلخانو دتنظیم کار پیل شی ۰

ب ـ دآثارو دترمیم مرکز :

کله چه په ۱۳۴۵ کال کی دترمیم څانگه له پرسونل سره یی دلرغون پیژ ندنی پـه موسسی پوری وتړل شوه ، څرنگه چه د موزیمونو په لوی مدیریت کی دیوی داسی اداری دموجودیت ضرورت احساس کیده له اوس نه لابراتوار یی تکمیل او یوه اندازه مواد پیرودل شوی او دپرسو نل او لوازماتو دپاره یی اقدامات روان دی .دترمیم وړ آثارو فهرست ترتیب شوی او عکسو نه یی آخستل شوی دی ۰

ج ـ دعکاسی څانگه :

دغه څانگه هم له پرسونل او موادو سره یی دلرغون پیژندنی په موسسی پوری تړل شوی وه ، څرنگه چه په موزیو لوژیك پلان کی دداخلو آثارو عکاسی مهم وه ، لدیکبله زیار وایستل شو چه دغه څانگه ددوهم ځل دپاره دکابل په موزیم کی بیرته منځ تـه راشی ۰ له ښه مرغه لابرا توار یی بشپړ او یوه اندازه مواد یی پیرودل شوی دکمبودو موادو برابر ولو دپاره هڅه روانه ده ۰

د ـ کتابتون :

دخیړونکو او مراجعینو داستفادی او د موزیم دمسلکی غړیو د معلومات دسویی لوړ ولو دپاره په نظر کی دی چه دوی کوټـــی له بشپړ یدو وروسته ددغه مقصد دپاره پیل شی چه یوه کوټه به یی دلرغون پیژ ندنـی انتو گرافی او موز یو گرافی دکتابونو دپاره تنظیم شی او بله کوټه به هغو کتابـونو ته بیله شی چه دافغانستان په هکله نشرشوی دی په دوو لویو تالاروکی چیپه برقی مرکز گرمی سره سمبال دی، دگریك او بـودیـك او هغه آثاردننداری دپاره اینښودل کیږی چه دآی خانم او دهیواد دشمالی دلرغونی حوزو له کیند نو څخه لاس ته راغلی دی ۰ ددغو آثارو دتنظیم او ښودلو دپاره دنویو آلماریو فرمایش ور کړ شویدی ۰

۲ ـ دشترك دآثارو دننداتون تجدید :

دشترك لرغو نی حوزه دکابل دشمال ختیز په ۲۰ کیلو متری کی موقعیت لری . دبگرام دمدنیت په ځلانده دوره کی شترك ددغیسیمی دلویو مذهبی مرکزو نو له جملی څخه وو ویل کیږی چه اسا سا دغه صومعه په دوهمه میلادی پیړۍ کی دچینایی شهزاد گانو د

استو گنی دپاره چی دکانشکا سره یرغمل وه جوړه شوی وه . داسی معلومیږی چه دشترك دمعابدو سر پرستی او ساتنه دکاپیسا د شتمنو خلکوله خواکیدله . زیات شمیر مجسمی او نیم برجسته هیکلو نه له ورقه تیږی څخه دکیند نوپه اثر له دغی ساحی څخه په ۱۹۳۷ کال کی لاس ته راغلل .دغه آثار په آلماریو کی په زړه پوری ډیزا ین سره بیا وښودل شول .

دموزیمو نو په پرمختیاکی دیونسکو برخه آخیستل :

الف ـ هغه مسکو کات چه داسلا می دوری دتاریخ په اوږ دو کی دافغانستان په قلمرو کی ضرب وهل شوی ، ډول ، ډول دی دغه مسکو کات دافغانستان دپخوانی اسلامی تاریخ دمطالعی دپاره ډیر مهم ماخذ بـلل کیږی ، دکابل موزیم ټول مسکو کات پـه حقیقت کی په دوو مهمو برخو ویشل کیږی چه دهیواد دتاریخ په دوو مختلفو پیږ یو پوری اړه لری .

۱ ـ له اسلام څخه مخکی مسکو کـات.

۲ ـ اسلامی مسکو کات چه په افغانستان کی داسلام له فتو حاتو څخه شروع او د جمهوری تر دوری پوری موجود دی چه د باچا هانو لهخوا ضرب وهل شویدی .اسلامی مسکوکات له مختلفو منابعو څخه لاس تـه راغلی دی . یو شمیر یی دلرغون پیژندنی هیات د کیندنو او هم کله ، کله تصادفی په لاس راغلی او یوه برخه یی پیرودل شویدی.

یو شمیر یی چه دسیلانیانو پواسطه پـه قاچاقی توگه خارج ته وړل کیدل ضبط او د کابل موزیم ته تحویل شویدی چه شمیر یی تقریبا پنځه زرو سکو ته رسیږی . تقریبا یو نیم زر سکی چه دمغولی باچا هانو پـه دوری پوری اړه لری په ۱۹۵۳ کال کی د پروفیسر دو مینیك سوردل پواسطه مطالعه او نشر شوی ، مگرپه هغه وخت کی دکابل په موزیم کی تخنیکی شرایط موجود نه و تر څو نوموړی سکی دموزیو لو ژیکی پلان په اساس تصنیف او تنظیم شوی وای . ټول یی په کڅوړو کی کیښودل شوی ، تر څـو وروسته تصنیف او تشریح شی داطلا عاتو او کلتور وزارت دیو نسکو ما هرانو تـه بلنه ور کړه تر څو دنوموړو سکو په تصنیف او تشریح کی مرسته وکړی . دیو نسکو ماهران دیوی میاشتی دپاره کابل ته راغلل اودوی کولای شول چه داموبانو، عباسیانـو سلجوقیانو ،خوارزمشاهیا نو او غوریا نو د دورو دسرو زرو او سپینو زرو ۱۵۰۰ سکی مطالعه او تشریح او دباچاها نو دسلسلی په اساس یی کرونو لوژیك تصنیف کړی .دغه سکی دمسکو کاتو په مخصو صو الماریو کی کیښودل شوی . دغه راز ۷۹۳ دانی یی د موزیم په کتلاك کی درج کړی . هیله ده د ۱۹۷۷ او ۱۹۷۸ کلونو دپاره د یونسکـو د پروگرام په اساس یو ځل بیا افغانستان ته راشی او دکابل موزیم داسلامی سکـو د کلکسیون تشریح او تصنیف چه دهیواد د

تاریخ مطالعی او روښانه کولو دپاره ډیره ښه گنجینه ده ښشبږ شي ۰

ب ـ داسلامی برونزو نو دکتلاك تشریح او تدوین :

زمونږ دهیواد دتاریخ په هره دوره کی لوی مدنیتونه موجود وو اونن افغانستان په اسلامی لوړ کلتور معیار باندی ویاړی مگر دافغانستان اسلامی آثار خارجی نړی ته په صحیح شکل پیژندل شوی نه دی ۰

دغه راز دلیسو او پوهنتون زده کونکی د اسلامی هنر پیژندنی ته ښکاره اړ تیا لری۰ ترڅو چه په دیبرخه کی دکابل موزیم هر اثر تشریح او توضیح او کتلاك یی تدوین نشی ، دهغو په هکله دعلمی معلومات تر لاسه کول گران دی ۰

دهمدغه اصل له مخی وچه داطلا عاتو او کلتور وزارت دیونسکو ماهرانو ته بلنه ورکړه ترڅو ټول اسلامی برونز آثار تشریح کړی۰ داکتوبر په ۲۲ دیونسکو داسلامی هنر ماهر کابل ته ورسید ۰ نوموړی ماهر په کابل کی دخپلی یوی میاشتنی استوگنی په موده کی ټول اسلامی مفرغی او برونزی آثار چه زیاتره یی د غزنویانو دوری په مدنیت پوری مربوط اوله بازار څخه پیرودل شوی تشریـح او اندازه کړل ، نوعیت یی ثبت او عکاسی شو دغه کار چه دکافی وخت نشتوالی له کبله په بیړه وشو، په حقیقت‌کی دداسی اثـارو دکتلاك دتدوین دپاره د موادو برابرول دی

چه نوموړی ماهر زیار باسی په راتلونکـی کیوخت‌کی هغه‌نشر‌کړی. له‌نشریدوسره به‌یی دکابل موزیم ددغی نه پیدا کیدونکی گنجینی اهمیت ، ظرافت او نویوالی علاقمندانو تـه ښه ښکاره شی. ددغو آثارو دساتنی دپاره دیو شمیر مخصو صو الماریو فر مایش ورکړ شویدی ۰

٤ ـ دکابل موزیم دپست کار تونو بیا نشریدل :

دکابل موزیم اداری دافغانستان دپخوانی هنر دپیژ ندنی دپاره شپږ ډوله رنگه پست کارتونه په خارج کی بیا چاپ کړل او د اطلاعاتو په‌کړ کی‌کی یی دخرڅلاودپاره‌کیښودل چه دسیلا نیانو ددلچسپی سبب شویدی ۰

٥ ـ داثارو پیرودل :

دودی په حال یوه هیواد کی دبشرپیژندنی دموادو راټو لولو ضرورت ، ډیر مهم اوعاجل کارگڼل شویدی ۰ چی باید دلرغونو آثـارو په‌شان وساتل شی ترڅوکلتوری میراث لـه منځه ولاړ نشی ، لدی کبله دکابل موزیم اداری دفرهنگی میراث دساتنی او دکا بل موزیم شتمنی گرځولو دپاره تر ممکن حده پوری زیار ایستلی دی چه دانتو گرافی آثار وپیری .دهمدغه هدف له مخی په ۱۳۵۵ کال کی دختیز هندوکش په مدنیت پوری مربوط دانتوگرافی ۲۵ آثارچه دنورستان دخلکـــو دودانیو له ستنو او آثاث البیت څخه عبارت دی پیرودل شویدی ۰دغه راز داطلا عاتو او کلتوروزارت نورستان ته یوهیات ولیږه دغه

هیات خو دانی ستنی چه ډیره ښکلی هیکل تراشی لری وپیرودلی چه دکابل موزیم تــه رسیدلی دی .

٦ ــ له‌کندز څخه دیوشمیر آثاروليږدول :

دلیږدولو وړ ٤٨ قلمه اثار دفهرست لــه مخی ، دیوه موظف هیات پواسطه له کندز څخه دکابل موزیم ته لیږدول شوی چه لدی جملی څخه دیونان یو داسی په ښوونځــی پوری مربوط یوه نیم برجسته لوحه او د بودیس اتوا یوه مجسمه له‌ډېرزړه پوری آثارو څخه یی ده .

٧ــ په اسلام آباد کــی دځو اســلامــی آثارو ننداز تون :

داسلامی هیوادونو دجرګی د نمـا ئخنــی او دلاهور ښار دپرانیستل کیدلو په مناسبت ډیر په‌زړه پوری٩ اثرونه‌چه‌دغزنویانودوری په مدنیت پوری اړه‌لری اسلام آباد ته ولیږدول شول اودهغه ځای په ننداز تون کی دننداړو دپاره کیښودل شول. دغو آثارو سره علاقه مندانو ډیره دلچسپی وښودله .

٨ ــ په جمهوری دریم بختور جشن کی‌د کابل موزیم برخه آخیستنل :

دکابل موزیم اداره هرکال دجمهوری جشن په ننداز تون کی یو شمیر آثار دننداری د پاره ږدی. د ٥٥ کال دجنګانښ په ٢٦ نیټــه هم نورستانی، دېښتنو او کابل حوزی ګانی دننداری دپاره کیښودل شوی چه دننــداره کوونکو پاملرنه یی‌جلب کړه.دغو ننداړتونونو دکابل موزیم په‌پیژند نه کی ښه نقش درلود.

٩ ــ دکابل موزیم موجودی :

٦٣٣ اثرونه په ٥٥ کال کی موجودی‌شوی او دغه روش اوس هم روان دی ،

١٠ ــ دولایاتو موزیمونه :

دغزنی دنوی موزیم جوړیدل :

دغزنی دنوی موزیم دجوړید لو کار په‌سلو کی لس پرمخ تللی ، سر بیره پــــردی ساختمانی مواد په سلو کی ٩٠ پیرودل شوی چه یوه برخه یی غزنی ته لیږدول شوی ده هیله ده په ١٣٥٦ کال پسی دغزنی نــوی موزیم بشپړ شی .

افغان فلم :

دافغان فلم ریاست چه دیوی غیر انتفاعی تصدی په توګه داطلاعاتو او کلتور وزارت په چوکاټ کی فعالیت کوی وظیفه لری تر څو دافغانستان دجمهوری دولت د کلتور ی پالیسی سره سم ، دفلم جوړ ولو صنایع په افغانستان کی تشویق کړی اوهم هنــــری فلمونه چه دافغانی کلتور اوملی ثقافت معرف وی داخبارو او کومنتری فلمونو په څنـګ کی خلکو ته وړاندی کړی . لکه چه لیدل کیږی چه دافغان فلم کوچنی دستګاه چه په حقیقت کی داخباری فلمونو دپروسس یــو لابرا توار دی کولای شی داخباری فلمو نو په څنګ‌کی هنری فلمونه هم‌تولنی ته وړاندی کړی .

افغان فلم سږ کال په لومړی مرحله کی دکمبودو سامان آلاتو دیوی برخی بشپړولو او دفلم جوړولو دچارو دښه تنظیم دپاره‌اقدام

کړی اوزیات اخباری او داکومنتری فلمو نو چی دښار او ولایاتو سینما گانـو تـــه د فلمــونـــو پـــه واردولـو مـوظـف دی او فلم واردول یی په انحصار کی دی دکلتوری پالیسی سره سم هنری ، اروپا ئی امریکایی ختیځو اروپا او ایرانی فلمونه وارد او په سینماگانو توزیع کړیدی ۰

همدارنگه له داخلی او خارجی فلــــم اخیستونکو سره همکاری او مرسته هم ددغی دفعالیتو نو یوه برخه تشکیلوی چه هر یو یی په لاندی ډول توضیح کیږی ۰

الف ـ داخباری دمستند اوهنری فلمونـو تولید :

۱ ـ دنیم هنری فلم او په نوی نظـــام کی دپوهنی په بنیادی فعالیتو نو مربوط د سواد دفلم جوړ ول ۰

۲ ـ دکورنی دلار ښوونی ټولنی دنیم‌هنری فلم جوړ ول ۰

۳ـ له‌شوتنگ ځخه‌په پرته دمجسمه هامی خندند دیونیم ساعته هنری فلم دټولو چارو بشپړول ۰

٤ ـ کولمبو ، پاکستان او دبلخ اوجوزجان ولایاتو ته دانقلاب دمشر دمسافرت رنگــه فلمونه ۰

٥ ـ افغانستان ته د ښاغلی بوتو اومیرمن گاندی مسافرت ۰

٦ ـ دجمهوری‌ددریم بختورجشن دمراسمو رنگه او تور اوسپین فلم ۰

۷ ـ دوز لوبی رنگه او تور او سپیـن فلم ۰

۸ ـ دجمهوری دولت‌دلومړنی لویی جرگی د انتخاباتو دجریان رنگه او تور او سپین فلم ۰

۹ ـ دجمهوری دولت ، دلومړنی لویی‌جرگی پرانیستل کیدلو رنگه او تور او سپین فلم۰

۱۰ ـ دهیواد دلومړی جمهـور رئیـس د انتخاباتو فلم په مفصل شکل ، رنگه اوتور او سپین ۰

۱۱ ـ دهیواد دلومړنی جمهور رئیس د تحلیف مراسم ، رنگه او تور او سپین ۰

۱۲ ـ دهیواد دلومړی جمهور رئیس پـه حیث دانقلاب دلار ښود دانتخا بیدو په ویاړ دخلکو دنوی مارش فلم ، رنگه او تور سپین شکل ۰

۱۳ ـ دجمهور رئیس په‌حضور دوسله‌والو قواو دمبارکیو عرض کیدلو دمراسمو اوهمدا رنگه دلوی جرگی دوکیلانوپه ویاړ دننگرهار دخلکو دمارش فلم په رنگه او تور اوسپین شکل ۰

١٤ـ دروز های دشوار فلـم چـــه پـــه شوروی اتحاد باندی پخوا پلورل شوی ددریو کاپیو چاپیدل چه یواځی یوه کاپی یی لیږل شوی وه او اصلاپه ځلورو کاپیوکی پلورل شوی دی ۰

۱٥ ـ دبشر دمیشته کولو او اوبو لګولو رنگه فلم په ۳۵ میلی او ١٦ میلی شکل په دوه نیم ریل کی زر فیتی ۰

١٦ _ دپغمان درنگه فلم بشپړیدل په ١٦ میلی شکل په دریو کاپیو کی په پښتو او انگلیسی ژبو .

١٧ _ دجمهوری بیرغ درنگه فلم بشپړیدل په دریو کاپیو کی ٣٥ میلی او ١٦ میلی .

١٨ _ دعمرانی ،اقتصادی او کلتوری پروژو لکه اوبو او بریښنا ، کانو او صنایعو ،نفت اوگاز ، دپکتیا دپرمختیا پروژی ،کرنی او اوبو لگولو ، دهډی دکیندنو اود غزنی د تاریخی آثارو دکلتوری ننداړتون ، مواصلاتو اونورو پرمختیا یی فعالیتو نو ددیرش ریل زر فیتو توحید او چاپیدل .

١٩_ داوونۍ داتلسو اخباری فلمونو بشپړیدل چه هر یو یی یو ریل زرفیتی احتوا کوی .

٢٠ _ دټاکلی اجرت په مقابل کی ددریو اعلانی فلمو نو جوړیدل .

٢١_ دملی دفاع وزارت دپروژو فلم آخیستل ددغه وزارت له فرمایش سره سم، دغه فلمونه د٣٥ میلی او ١٦ میلی په شکل په دووژبو پښتو اودری او کله په انگلیسی بشپړ ا و ښودل شویدی .

ب: دخارجی فلمونو واردول اوتوزیع :

افغان فلم دجمهوری دولت له کلتوری پالیسی سره سم مکلف دی تر څو داسی فلمونه چه روزونکی ، اخلاقی اوټولنیزی جنبی ولری له خارج څخه برابر اوپه سینماگانو توزیع کړی . دهمدغه هدف له مخی، په ١٣٥٥ کال کی یی نه څلویښت پروگرامه هندی فلمونه، اته دیرش پروگرامه ایرانی فلمونه، شپږڅلویښت پروگرامه اروپایی او امریکایی فلمونه چه په فارسی دوبله شوی اوپنځلس پروگرامه دختیزی اروپا فلمونه دخلکو له ذوق اوکلتوری پالیسی سره سم وارد کړل اوپه سینماگانو دښوونو دتنوع په نظرکی نیولو سره دفلمونو دتوزیع پروگرام داسی عیار شوی دی چه دخلکو غوښتنه ده اوننداره چیانو رضائیت یی جلب کړی دی. لکه چه ښکاره ده په تیروخت کی زیاتره بی لزومه فلمونه پرته لەدی څخه چەروزونکی هدف په نظرکی ونیول شی دزیاتی گټی په مقصد دسینمادخاوندانو له خوا وارد اوښودل کیدل. چه دزیان اړخ یی څه له ټولنیز نقطه نظر څخه اوڅه هم داخلاقی اوروزنی له نقطه نظر څخه دگټی تراړخ زیات و. مگر دجمهوری رژیم له منځ ته راتلوسره دفلمونو دواردولو اوتوزیع انحصار په افغان فلم پوری اړه ونیوله اوسینماگانو ته دفلم واردولو او توزیع په چاروکی یو نوی نظم منځ ته راغی . دغه رازهغه فلمونه چه له ١٣٥٢ کال څخه مخکی وارد اوڅو، څوځلی په سینماگانو کی ښودل شوی و، له شخصی سینماگانو څخه راټول اوله دوهم سانسور څخه وروسته یوزیات شمیریی چه دښودلووړنه و اوزاړه او ستړی کوونکی یونړونه یی درلودل دټاکل شوی هیات له خوا وسوځول شول چه شمیر یی دری سوو فلمونو ته رسیدل ددغو فلمونو پرځای ، ښه اخلاقی اوتربیوی هندی فلمونه

شخصی سینماگانوته هم ورکړل شول .

ج- اداری اوحسابی اجراآت :

دحسابی دفترونو له بنه تنظیم اودعوایدو کنترول اودفلمونوتوزیع ته له زیاتی پاملرنی سره دافغان فلم عواید دتیرکال په پرتلـه زیات شوی اوزیات خدمات سرته رسیدلی‌دی. دغه رازددغی مؤسسی په اداری چارو کــی سمــی اومنظمــی اسانتیــاوی راغلــی دی . لاس ته راغلی عوایدپه لاندی ډول توضیـح کیږی :

۱- دهندی فلمونو دحق الانحصارله درك څخه ۷۳۰۵۰۰۰- افغانی .

۲- دایرانی فلمونوله عوایدوڅخه کمیشن ۱۹٤۷۰۷۹- افغانی .

۳- داروپایی اوامریکایی دوبله‌شووفلمونو له عوایدوڅخه کمیشن ۷۷۲٦۸۵- افغانی .

٤- دروسی فلمونو د ښودلو عــوایــد ۲۸۵۹۰۳- افغانی .

٥- له خارجی فلمبردارانو څخه کمیشن ۸۷٤۰۰- افغانی .

٦- داخلی فلمبردارانوته داشخاصواوسامان دخدماتوله درك څخه عواید ۲۵۱۹۲۸-افغانی

۷- دواردشووفلمونو دسانسورله درك‌څخه عواید ۱٥٤۲۰۰- افغانی .

۸- دعکاسی څانګی دفعالیت اودعکسونـو خرڅلاو له درك څخه عواید ۱۱٤۹۳۰-افغانی.

۹- د (روزهای دشوار) په‌نامه دافغانی فلم ددریوکاپیوپلورل کیدل ۲۹۳۸۱٤- افغانی .

۱۰- دجمهوری جشن په‌فستیوال کی‌دافغانی فلمونو عواید ۹٥۷۲۰- افغانی .

۱۱- متفرقه عواید ۳۹٦٤٤٤- افغانی .

پدی ډول په ۱۳٥٥کال کی ددغی مؤسسی عوایدودیولس ملیونو افغانیو په‌خواوشاکی‌و. دغه رازله زیات اوبی ځایه لګښت څخه په کلکه مخنیوی شوی اوپه خریداری کی‌عاجل اوزیات اړتیاپه نظرکی نیول شــوی ده .

دهغو سامانانو اوموادو یوه زیاته برخه چه مسلکی څانګوورته اړتیادرلوده، اوڅوکاله نه‌و برابرشوی ددولت له مقرراتوسره سم برابر اوماشینونه بیرته فعال اومربوطی څانګی‌سمبال شوی. ددی ترڅنګه فنی پرسونل هم ددوی دتجربی اوکارله مخی په نوموړوڅانګو کــی موظف شول، اودغه هیله موجوده ده چه په راتلونکی وخت کی ددغی مؤسسی دفعالیت ساحه دموظفو څوانانو اوکارکوونکو په مرسته پراخه شی. دپخوانیو حسابونو دتصفیی په برخه‌کی هم داداری مدیریت په چوکاټ کــی دتصفیی دمدیریت له منځ ته راتلوسره مؤثر ګام اوچت شو په ۱۳٥٥ کال‌کی دحسابــی دفترونو له نیت وپرك اوسپیدوسره، سره‌هغه شمیرڅاری فلمونه چه دافغان فلم له‌تاسیس څخه نه وتصفیه شوی اوپه زرګونو فیتــی اوده فلمونه اوسل ګونو کیلو ګرامه نورمواد دتحویلدارانو اوموظفو مامورینوپه جمع کی قیدو، ټول یی ترتیب اوتنظیم شول اودڅلورو ملیونوافغانیو په خواوشاکی د بــاقیداری حسابونه تصفیه شول . افغان فلم وکړای شول چه‌په ۱۳٥٥کال کی د۱۳٥۱کال بشپړ

کړی . د۱۳۵۲ کال بیلانس به له بشپړیدو وروسته دمالیې وزارت ته وړاندی شی .

دلرغون پیژندنی اوتاریخی آبداتو ساتنـی لوی مدیریت :

دتاریخی کیندنو دلمنی پراخولو اودتاریخی آبداتو اوآثارو دساتنی په مقصد دلـرغـون پیژندنی اوتاریخی آبداتوساتنی دلوی‌مدیریت دخدماتو پیمانه په تیرکال‌کی داطلاعاتو او کلتور دوزارت له خواپراخه شویده . دغی اداری خپل فعالیت ته په دوومهمو برخویعنی لرغون پیژندنی اودتاریخی آبداتو ساتنی په ساحوکی دوام ورکړی، ترڅوله یوی خـــوا دکیندنو اوسروی پواسطه دودانیو او لرغونو بنځو آثارو په پیژندنه کـی دګران هیـــواد دتاریخ روښانه‌کولوپه مقصد ونډه ولری او له بلی خوادآبداتوپه ترمیم‌کی دافغـانستان دنجیب ولس دفرهنګی میراث ساتنی او د سیلانیانو جلبولوپه مقصد اساسی مرستـــه وکړی .

دمختلفو کیندنو اوسروی په اثر لـرغون پیژندونکـو، په پخوانیو زمانو کی د برونز له‌دوری څخه ترتاریخی دورو پوری دهیواد دخلکـو داصیل هنر او ژوندانه د طـــرز دزیاتی پیژندنی دپاره ډیرکوښښ کړی دی چه البته ددوی دڅیړنو نتیجی دلرغـونی او ځلانده تاریخ دګوټونو له نشریدو وروسته دونړتنویروی . له دغو څیړنو څخه داســـی معلومیږی چه زموږهیوادنه یواځی دمدنیـت ځلورلاری و بلکه دلویو اومشهورو تمدنونو زانګوهم وه چه دفرهنګ دپراخولو، دهنـــر درواجولو اودټولنیز اواقتصادی ژوند دطـرز دساتنی رسالت یی په تیره بیابه کوشانــی دوره‌کی په غاړه درلود . دآبداتو له ترمیـم سره په ارتباط باید وویل شی چه دزمانی پیښنی، دوخت تیریدل اونه توجه ددی‌سبب شوچه زموږ دهیوادډیر غوره آبدات، دوخت په‌تیریدو سره طبیعی اوقصدی زیان ووینی اوخپل ماهیت اوکمیت کم کړی. له دی‌کبله دآبداتو دترمیم په برخه‌کی دلرغون پیژندنی دلوی مدیریت دکارپروګرام داسی تنظیم شو چه، ترڅودتاریخی آبداتو دترمیم په برخه‌کی پراخ‌کامونه اوچت شی .

دکیندنو او دآبداتو ترمیم په دووساحوکی دلرغون پیژندنی دلوی مدیریت داجراآتولنډیز په لاندی ډول دی :

کیندنی :

کیندنی په لاندی ډول په دریوبیلو، بیلو برخوویشل شوی دی :

الف- دلرغون پیژندنی افغانی هیات :

دلرغون پیژندنی دلوی مدیریت د لـرغون پیژندنی هیات له یولسوکلونو څخه راپدیخوا دهډی داوبښ په غونډۍ کی کیندنی کوی د۱۳۵۵ کال په ژمی‌کی دکیندنی یو لسمـی دوری ته اقدام کړی اودترمیم او تـاریخـی څیړنوپه برخه‌کی یی دویلووړ نتیجی ترلاسه کړی دی .

دهډی داوبښ دغونډۍ ودانۍ په‌یوه بودایی

معبدپوری اړه لري چه‌له میلادی دوهمی پیړی. څخه ترشپږمی پیړی پوری څونسله دراهبی ژوند هلته تیرشوی اودمختلفو دوروودانیو یودبل په څنګ کی داسی ځای نیولی چه اکثرا له مجسمه لرونکو رواقونو سره ښکلی شویدی . سربیره پردی د اوښ غونډی د(تعمق او تفکر) مغاره په ۱۳۵٤ کال کی کشف شوه، څرنګه چه له آنی خطرسره مخامخ وه، د۱۳۵۵ کال په ژمی کی ترمیم ته یی اقدام وشواوپدی ترتیب دیوه ډیرمشکل ترمیم کارپه ډیرښه شکل بشپړشو .

دغه رازپه یولسمه دوره‌کی، سر بیره پردی چه‌کیندنوته دوام ورکړشو ، دریسرچ په برخه‌کی دسنولیکلوپه مقصد، امتحانی کیندنی وشوی چه نتیجی یی ډیرارزښتناکه دی. په‌دی دوره‌کی ډیری ودانی ترمیم او پوښول شوی .

ب ـ ګډی کیندنی :

ددی دپاره چه دلرغون پیژندنی‌دنمایندګانو فعالیت په ثابته توګه روښانه وی ګډی موافقت نامی ترتیب شوی چه دچارو پرمخ بیول په ګډه اومساوی توګه سرته‌ورسیږی.

۱ـ افغانی اوشوروی ګډهیات :

دغه هیات له څوکلونو راپدیخوا دهیوادپه شمالی سیموکی په‌سروی بوخت دی اوزیاتره فعالیت یی ددولت آباد دولسوالی تاریخی ځایونوته متوجه دی چه لدی جملی څخه‌یی ددلبرجین په غونډی اوجفه غونډی‌کی په ۱۳۵۵کال کی کیندنی کړی دی . دکیندنو په اثرمهم آثارلاس ته راغلی دی . همدارنګه دډیری دوری دساحودسروی په اثردبرونز دوره اونوری ساحی یی‌کشف کړی دی چه شمیری یی سل ګونوته رسیږی پد غو کیندنو کی دلرغون پیژندنی دلوی مدیریت شپږو تنو نمایندګانوله شوروی نمایندګانو سره همکاری کړی ده .

۲ـ افغانی اوفرانسوی ګډ هیات :

د ۱۹۲۲ کال دموافقت نامی دروحییی په اتکاء په افغانستان کی دفرانسی دلرغون پیژندنی هیات غوښتنه وکړه چه دکوکچی او کندز دسیندونو اودهغو دمعاونینو دساحو د لرغون پیژندنی نقشی برابری کړی ، چه ددوی پیشنهاد دساحو دسروی او ژغورنی په مقصد دواکمنومقاماتوله خوا ومنل شو . پدغه اساس فرانسوی اوافغانی ماهران یودبل په همکاری دنقشو برابرولو او په تیره بیا دهغو ساحو پیژندنی اوژغورنی اقدام وکړی‌چه د ډبولګولو دنووپروژوله کبله په خطر کی دی .

په همدغه اساس یی د۱۳۵٦کال په‌پسرلی کی دشورتوغی دلرغونی ساحی په مقدماتی کیندنوپیل وکړ. له لاس ته راغلو آثاروڅخه داسی ښکاری چه دشورتوغی لرغونی ساحه دهیوادشمالی صفحاتو دبرونز ددوری یو ډیره پخوانی ساحه ده اودپخوانی هنرله‌تمدن په تیره بیادهریه‌له تمدن سره دهغه ارتباط په قاطع صورت او پرته له تردید څخه ثابتوی .

ج- دموافقتنامو له مخې دخارجي هیأتونو کیندنې :

پدغو کیندنو کې دلرغون پیژندنې دلوی مدیریت نمایندګان دفنی غړو په توګه فعالیت کوی چه له یوی خوا دچاروډیر مختګ څارنه کوی او له بلې خواله فنی نقطه نظرڅخه له خارجي ماهرانو سره دمرستې او همکاری په نتیجه کې زیات شیان زده کوی .

۱- دفرانسې دلرغون پیژندنې هیات کیندنې په افغانستان کې :

دفرانسې دلرغون پیژندنې هیات په افغانستان کې د۱۳۵۵ کال په منی کې ددشت قلعې په سیمه په تیره بیا دګریکوباختری په پخوانی ښارکې چه آی خانم نومیږی . کیندنوته دوام ورکړچه ډیری ګټوری اوعلمی نتیجې یې لاس ته راوړی دی . د۱۳۵۶کال په پسرلې کې یې په ښاراودهغه خواوشا ځایونوکی کیندنې وکړی اولرغون کیندنو څخه یې هم ښې نتیجې لاس ته راوړی دی

دافغانی لرغون پیژندنې نمایندګان په کیندنو کې په فعاله توګه برخه لری اوپدغه ترڅ کې یې دآی خانم دلاس ته راغلو آثارترمیم ته هم اقدام کړی دی .

دآی خانم ښار دګریکوباختری په تمدن پوری مربوط دی چه له میلادڅخه مخکې په دریمه اودویمه پیړی کې پدی حوزه کی داسیا له لویو ښارونوڅخه شمیرل کیده اودهغه وخت له اصیل هنرڅخه نمایندګی کوی . په دغه ښارکې دګریک پدیدی دمحلی ژوندا وساختمانی طرزپه قیدکې په داسی شکل سره راغلې دی چه دهغو مطالعه دګریکو باختری آرت ډیـر مسایل روښانه کوی .

۲- دایټالیې داسیمو دمؤسسې دلرغون پیژندنې دهیأت کیندنې :

دایټالیې داسمیو د لرغون پیژندنې هیأت چه له څوکلونوڅخه راپدیخوا دغزنی دسردار په غونډۍ کې فعالیت کوی په ۱۳۵۵ کال کې هم دهمدغه فعالیت په لړکې کیندنوته اقدام وکړاوددغوکیندنوپه نتیجه کې یې دلیدووړآثار کشف کړی دی .

د لرغون پیژندنې دلوی مدیریت نماینده دسردارغونډۍ په کیندنوکې مهمه او ګټوره برخه لری . دغزنی دسردار غونډۍ پخوانۍ ودانۍ په یوه بودایی معبد پوری اړه لری چه دکوشانیانوله دوری څخه ترمیلادی اتمی پیړۍ پوری په هغوکې څونسله دراهبـی ژوند تیرشوی دی .

۳- دجاپان دکیوتوپوهنتون دلرغون پیژندنې دهیات کیندنې :

دجاپان دلرغون پیژندنې هیأت د ۱۳۵۵ کال په دوبی اومنی کې هم د کابل ولایـت دمیربچه کوټ په ولسوالۍ کې دسکندر پـه غونډۍ کې دتیروکلونوپه شان فعالیت کړی چه په دغه هیات کې دلرغون پیژندنې دلوی مدیریت دنماینده موجودیت، له هرنقطه نظر څخه مؤثرګڼل شوی دی .

داسکندرو غونډۍ دکابل دجوزي دهندوشاهی ددوری دساحوله جملې څخه شمیرل کیـږی

چه ودانۍ یې دکوشانیانوپه دوری پوری اړه لري .

٤- دبرتانیې دافغان پیژندنې دمؤسســــې دلرغون پیژندنې دهیات کیندنې :

دبرتانیې دلرغون پیژندنې هیات دکندهار دزاړه ښارپه سیمه‌کی چه په اغلب گمان دافغانستان له پخوانیو اسکندریو څخـه ده د۱۳۵۵ کال په منی علمی فعالیت کړی اود زاړه ښارپه خوځایونوکی کیندنی کړی دی دلرغون پیژندنې دلوی مدیریت نمایندگانو په دغوکیندنوکی فعاله برخه آخیستې او دفنـی کیندنودسیستم په باب یې ځیل معلومـات زیات کړی دی . دکندهار دزاړه ښارکیندنی څرنگه چه نوی پیل شوی، نودغه مساله چه آیازوړښار دهیواد یوه سکندریه ده اوکه نه، حل اوروښانه شوی نده .

دآبداتو ترمیم :

دآبداتوترمیم هم دکیندنوپه شان په دریو برخوویشل کیږی :

الف- دلرغون پیژندنې دلوی مدیریـت دترمیم کارانوپواسطه دآبداتو ترمیم :

پوشمیرودانۍ او آبدات چه فوری ترمیم‌یې ایجاباوه ، له سروی او مطا لعې نه وروسته داسې تجویز ونیول شوچه دلرغون پیژندنې دلوی مدیریت دگار کوونکو او ددولت پـــه پرمختیایی بودجه‌کی له‌منظورشوو پیسو سره ترمیم شی .

۱- دهرات دجامع جومات ترمیم :

له شوگالوڅخه را پدیخوادلرغون پیژندنې دلوی مدیریت ترمیم کارانو، دهیواد له‌ډیرو لویوجوماتونوڅخه دڅغورلو دپاره اقدام‌کړی، چه د۱۳۵۵ کال له دوبی څخه د۱۳۵٦ کـال تردوبی پوری ددوی اجراآت قناعت بښوونکی دی . ددغه جومات ترمیمات زیاتره دجومات له دننه څخه بهرته دواوری اوباران داوبـو ایستلو سیستم اوهم دجومات دبامونو ترمیم ته‌متوجه دی. اوددی دپاره چه اوبه په‌گنبدکی دننه نفوذونکړی له کانکریټی موادوڅخه هم استفاده شویده . جامع‌جومات‌دغوری پاچاهانو په دوره‌کی ودان اودتیموریانوپه پیړۍ کـی بشپړشوی دی . دساختمان طرز اوتزئیناتویې دجومات ښایست نورهم زیات کړی دی .

۲- په هرات‌کی دگازرگاه شریف ترمیم :

دگازرگاه شریف آبده چه دهیواد نامتـو عارف اوفاضل خواجه عبدالله انصاری پکښی ښخ دی دتیموریانو ددوری د مهندسـۍ او تزئیناتو شهکار گڼل کیږی څرنگه چه‌دغه غوره‌ودانۍ له‌انی خطرسره مخامخ شوی وه دهغې دترمیم دپاره اقدام وشو .

لومړنی هځی دختیز رواق دبنه ټینگولو دپاره وشوی . د۱۳۵۵ کال په دوبی، منی او ژمی کی دختیزرواق یعنی دآرامگاه دمدخـل دترمیم‌کارپیل شو، چه شوی کارونه قناعت- بښوونکی دی . چه دروان کـال دغبرگولی په میاشت‌کی کارته دوام ورکړشو .

۳- دبست دکلادکمان اوځاه ترمیم :

دبست‌کمان دهغو درزونو له کبله چه پکی پیداشوی ، دترمیم وړدی، ترڅو له چټکـو

مغارهٔ (تعمق وتفکر) تپهٔ شتر هده بعد از ترمیم

نمونهٔ از نقوش دیواری مغارهٔ (تعمق وتفکر) مربوط شتر هده

مغارهٔ (تعمق وتفکر) شترهده قبل ازترمیم

نمائی از حفریات دورهٔ یازدهم تپهٔ شتر هده

ماسك تیار مکشوفۀشهر گریکوباختر درآی خانم

نمای خارجی مقبرهٔ مسعود سوم در غزنی

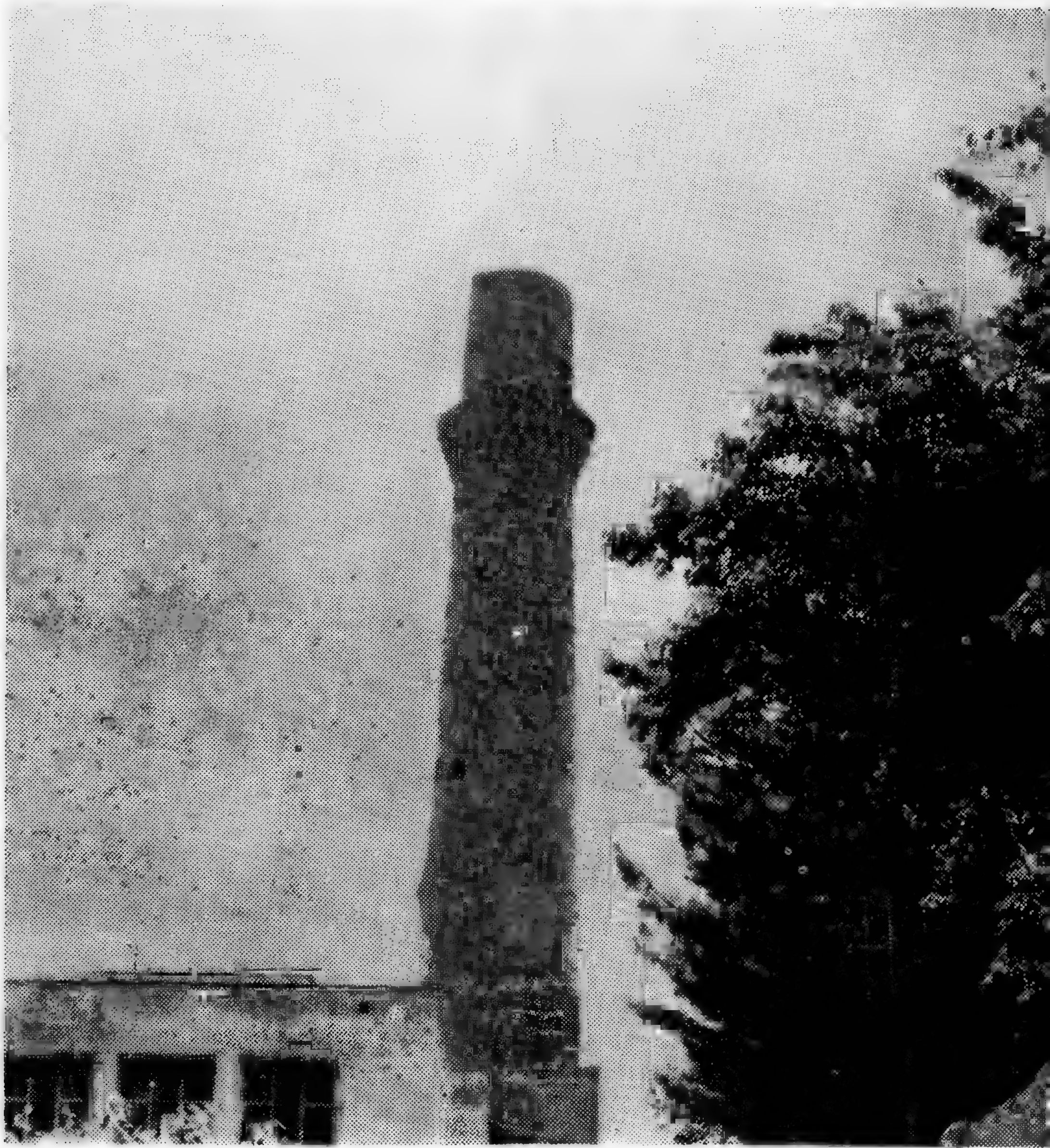
مقبرهٔ مسعود سوم در غزنی حین ترمیم

مقبرهٔ خواجه بقال درغزنی

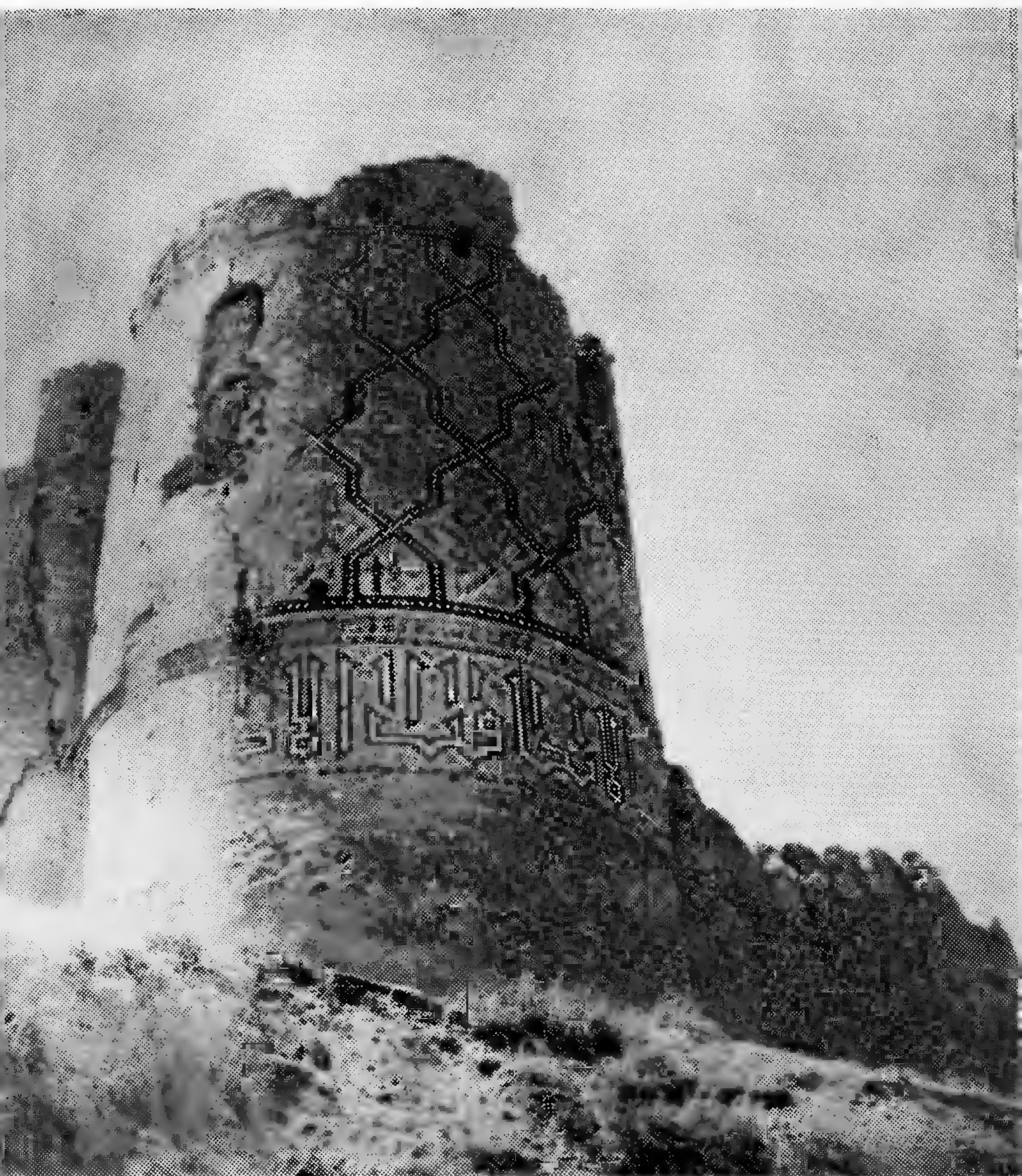
تزئینات کاشی رواق بزرگ‌گازرگاه شریف-هرات

رواق شرقی گازرگاه شریف ـ هرات

یکی از مینار های هرات

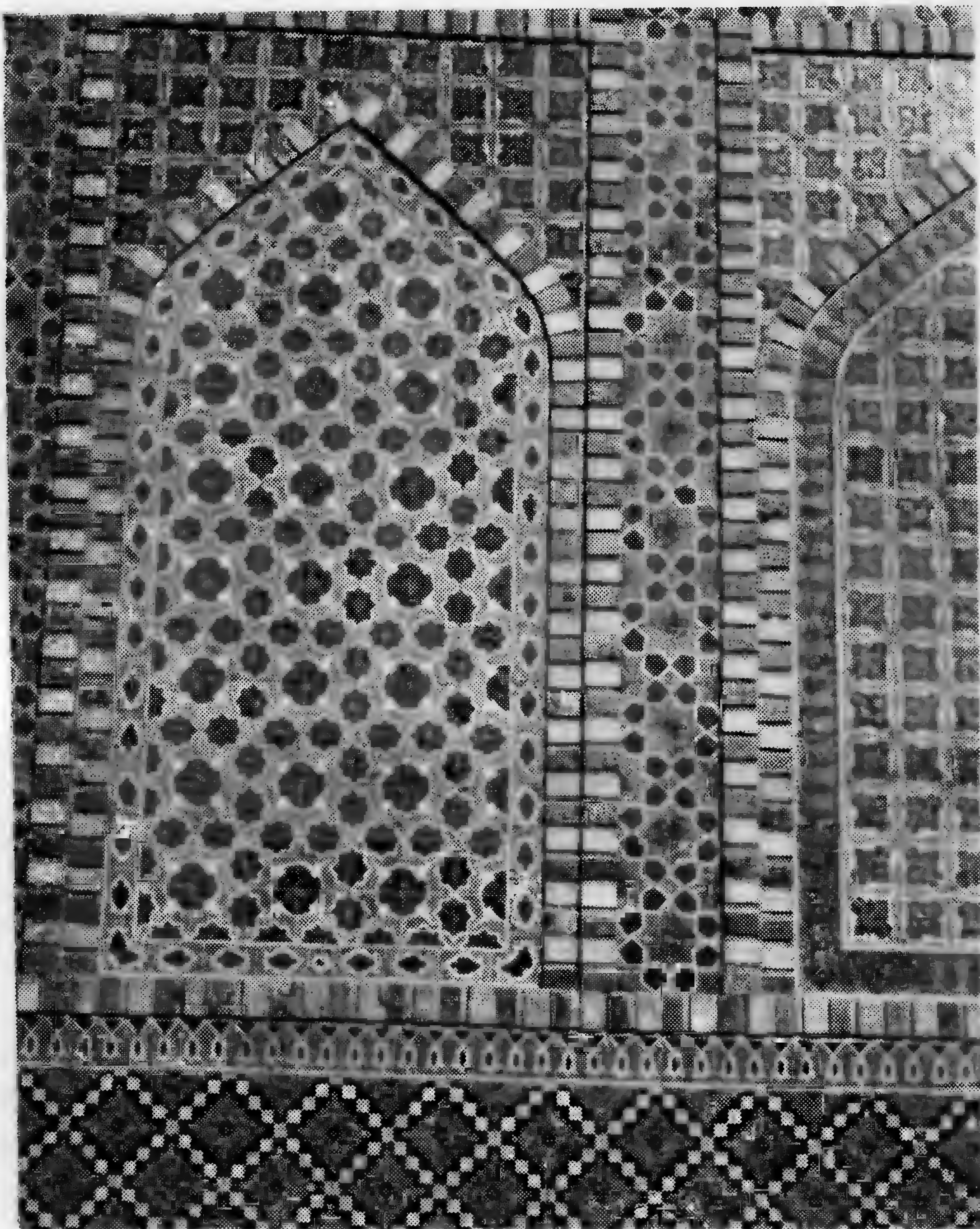
برج تیموری قلعهٔ اختیارالدین ـ هرات

نمای شرقی قلعهٔ اختیارالدین هـرات

تزئینات برجسته حصه داخلی و کمان بست

تزئینات کاشی دروازه شرقی روضه مزار شریف .

روضهٔ مبارک مزار شریف ـ جزئیات هندسی تیموری در قد میر برکت .

روضه مباك مزار شريف در وقت ترميم .

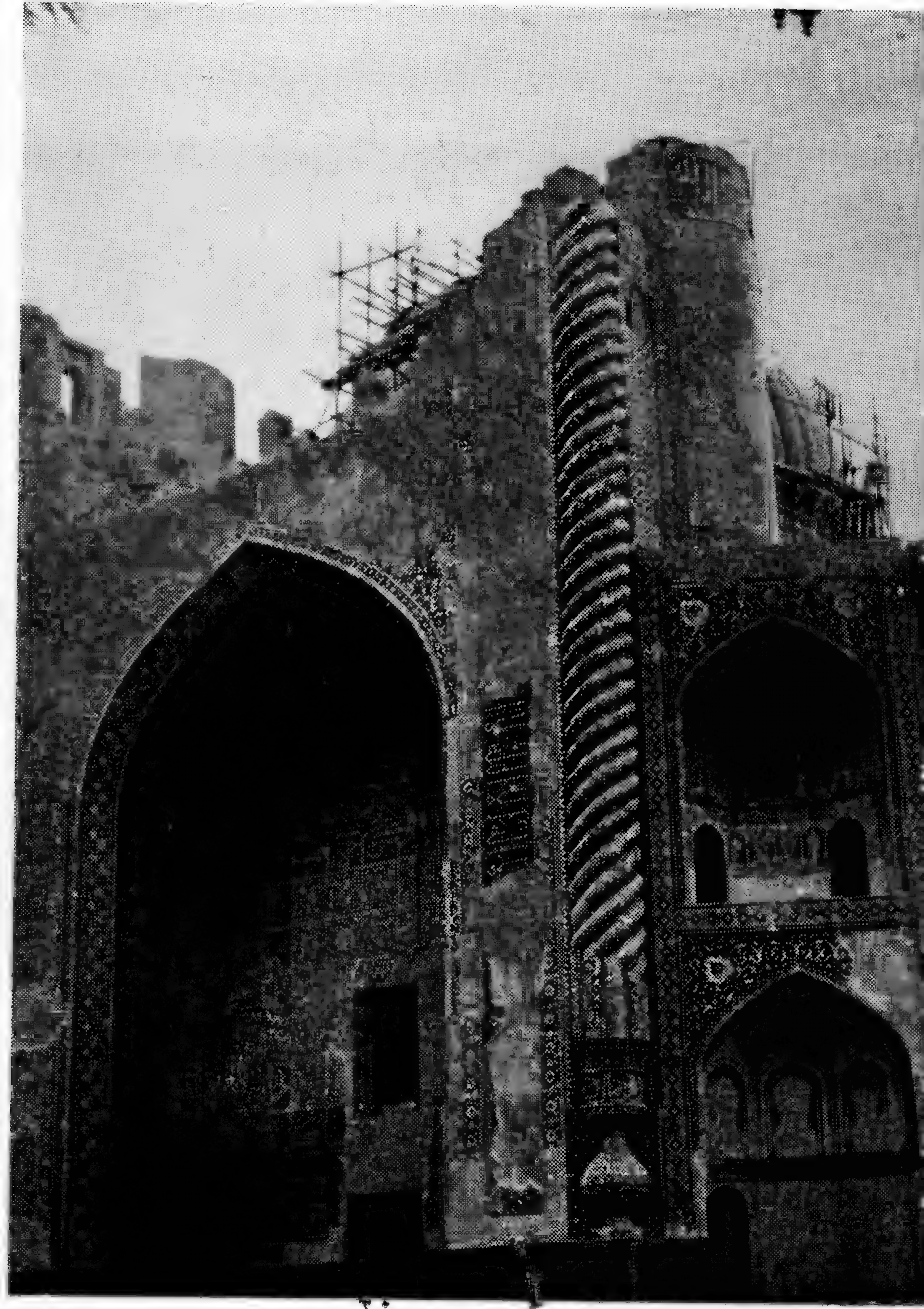
ترميم بامهاى روضهٔ مبارك مـــزار شريف

مقبرهٔ باباحاتم واقع چمتال ولایت بلخ

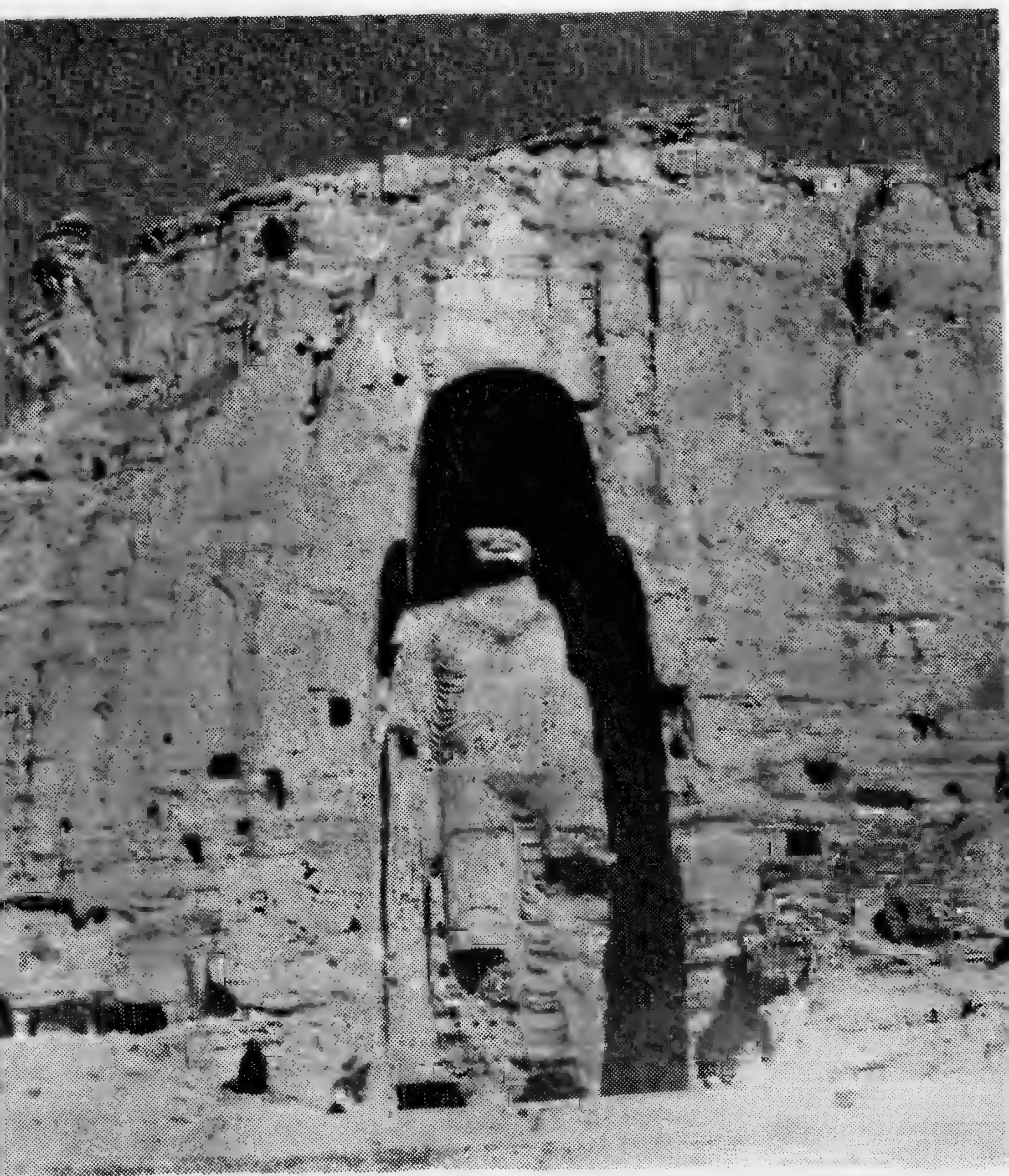
تزئینات و خطوط برجسته داخلی مقبره بابا حاتم

مسجد نه‌گنبد بلخ جزئیات تزئینات یکی‌از ستون ها

مسجد خواجه ابونصر پارسا دربلخ درمرحله آخر ترمیم

بودای ۵۵ مترهٔ بامیان

ترمیماتوسره دغوریانو ددوری دغه مشهوره آبده دزمانی له ضررخخه وژغورله شــی . څرنګه چه داستنادی پایوله جوړیدو دمخه دترمیم کارامکان نه درلود، نود ۱۳۵۵ کال په دوبی اومنیکی لهکلکو او مقاومت لرونکو موادوڅخه داستنادی پایو جوړولو کار پیل شوچه پهسلوکی اتیابشپړشوی، دپاتیبرخی کار د۱۳۵٦ کال دغبرګولی په میا شت کی پیل شو .

دبست شاه چهدبست دکلاپهپورتنیبرخهکی ایستل شوی په اغلب ګمان دمغولوپه دوری پوری اړه لری. څرنګه چه اوسنی وضعیی دردونکی ده، بایدترمیم شی .

دشاه دپاکولو کار د۱۳۵۵ کال په منـی اوژمیکی پیل اوسږکال هم دوام وکړداساسی ترمیمکاریی، دبست دکمان له پروژی سـره یوځای دروان کال دغبرګولی په میاشت کی پیل شویدی

٤ـ دغزنی دمنارو، ددریم غزنوی مسعـود دقبر اوپه غزنی کی دمحمد شـریـف خـان دقبرترمیم :

دغزنی دغه مشهوری څلوری آبدی تریوه پروګرام لاندی دلرغون پیژندنی لویمدیریت د۱۳۵۵کال ددوبی اومنی دترمیماتو پهپروګرام کی داخل شوی، چه له د ی جملی څخـــه دمحمدشریف خان قبرچه دمغولو ددوری یوه آبده ده . اوددریم مسعوددقبر دترمیم کار پیل شو. دمسعود دقبرپه ترمیم کی، دمقبری دداخلی برخی داساسی ترمیم په مقصــد، پاککاری ته زیاته پاملرنه وشوه. همغه شه چه دغزنوی دریم مسعود او بهرام شاه پــه مناروپوری اړه لری دترمیممقدماتیمطالعاتدی. د۱۳۵٦ کال دچنګابښ دمیاشتی په سر کـی ددغو ابدو دترمیم کاربیاپیل شو .

٥ـ په غزنیکی دخواجه بقال دقبرترمیم :

دلرغون پیژندنی دلوی مدیریت کارکوونکو تریوه بیل پروګرام لاندی دخواجه بقال دقبر دعاجل ترمیم اوساتنی دپاره اقدام وکـــړ. داساسی ترمیماتو کاردروان کال دچنګـــابښ په میاشتکی پیل کیږی .

٦ـ په غزنی کی دخواجه لایخوردقبرترمیم:

دلرغون پیژندنی دلوی مدیریت کارکوونکی دلوړی ځل دپاره دخواجه لایخورپه نامـــه دیوه قبردترمیم کارد ۱۳۵۵ کال دچنګابښ له سرڅخه پیلکړی . ترڅودغه ابده په څــو میاشتوکی بشپړه شی دخواجه لایخور قبر دمعماری دطرزاوداخلی تزئیناتوله نقطه نـظر څخه دغزنی له مهمو ابدو څخه دی .

په مزارشریفکی دحضرت (علی)کرماللهوجهه دآرامګاه ترمیم :

پهمزارشریفکی دحضرت (علی)کرماللهوجه دمزار آبده، څرنګه چه لهتیرووختونو څخــه په غیرفنی ډول ترمیمکاری شویوه، دودانــی وضع. په باموتو باندی د تږاو شوو خاورو دزیات درندوالی په اثرمخ په خرابیدو وه اودبی پروایی لهکبله ورته خطرونه متوجه و. ترڅوچه دلرغون پیژندنی دلوی مدیــریــت کارکوونکو د۱۳۵۵کال په دوبی ، منی اوژمی کی په بولړفنی ترمیماتولاس پوری کـــړ .

چه دغه ممتازه ابده له زیاتوخطرونوڅخه وژغورله شی .

دلرغون پیژندنی کارکوونکو دترمیم په لومړۍ مرحله‌کی په بامونوباندی پرتوخاورو حجم کم کړ اوددغی پاك کاری په نتیجه کی یی دبامونو، گنبدونو اونورو برخو سا ختمانی وضعی په باب معلومات ترلاسه کړ. ددغه معلومات له مخی دترمیم کار تیرکال پیل‌شو اوپه روان کال کی هم له پیش بینی شوی پروگرام سره سم دوام کوی .

۸ـ په بلخ‌کی دنه‌گنبد د جومات گـاډری پوښښ :

دنه گنبد جومات چه‌په (حج پیاده) مشهور دی، دافغانستان اومرکزی اسیاله ډیروپخوانیو جوماتونو څخه دی . ددغه جومات د گـاډری پوښښ کار، دلرغون پیژندنی، دلوی مدیریت په لگښت ، دمزار شریف دحرارتی بریښنا اوکیمیاوی سری‌دفابریکودریاست دکارکوونکو له خوارو‌ن دی چه په ۱۳۵٦کال‌کی به بشپړ شی .

دنیم په نامه دخلم دسرتړلی بازارترمیم :

دخلم سرتړلی بازار دهیواد د تـاریخـی بازارونو یواځینی نمونه ده چه دوخت‌دخلکو داقتصادی ژوند طرزښیی. څرنگه چه یـو مخصوص ساختمان لری بایدپه عاجل توگه ترمیم شوی وای دلرغونودرودودانیودمعرف په حیث ددغه سرتړلی بازار دساتنی دپاره دلرغون پیژندنی‌لوی مدیریت په ۱۳۵٦کال‌کی دجوزاپه میاشت کی دهغه اساسی ترمیـم پیل کړچه په دووکلونوکی به بشپړشی .

بـ دگڼووهیاتونوپواسطه دابداتو ترمیم :

۱ـ دبامیان د۵۵ متریزه بودا او خواوشا مغارو ترمیم :

دبامیان ۵۵ متریزه بوداچه دنړی یـوه ډیره لویه اومشهوره مجسمه ده ، پرله‌پسی پیړیوکی له ډول، ډول خرابیو سره مخامخ شوی وه چه فنی ساتنه او ترمیمات یـی ایجابول ، دبیاجوړولو کاریی، دیوه بیل گډ موافقت له مخی دافغانستان په لگښت دهند دلرغون پیژندنی سروی دمؤسسی‌کارکوونکو ته سپارل شوی، په‌دی موافقت لیك کـی په لومړۍ مرحله‌کی د۳۸ متریزه بوداترمیم ته هم ځای ورکړشوی وچه دبیا جوړولـو کاریی پخوابشپړشویدی .

دغه ترمیمات دبـودا دمجسمـی او رواق دلاټینگښت اواستحکام دپاره دی، چه دهمدی مقصدپه غرض درواق په پورتنۍ برخه کـی دواوری اوباران داوبوفرعی کانال ایستل‌شوی ترڅوددا سی زیانونو مخه ونیسی. له‌بلی خوا دمجسمی اورواق نړیدلو اودرزونو چاره هـم دکانکریټی موادو پواسطه له‌برمه‌کاری‌وروسته سنجش اوعملی شوی ده .

همدارنگه دبودا دراهبی دجاموډبرجسته‌گیو تثبیتول اوپښی هم دترمیم په پروگرام کی داخل دی، چه پښی یی بشپړشـوی دی . له بلی خوادرواق ددیوال اودخواوشا مغارو دبرجسته تزئیناتو پـاك کـاری او تثبیـت دلابراتواری موادوپواسطه پیل‌شوی چه‌کاریی سږکال بشپړ یږی .

۲ـ دهرات دمصلی اواختیار الدین دکـلا ترمیم :

دترمیم پروژه په دووبرخو ویشله کیږی، لومړی داختیار الدین دکلاترمیم داحیا او د هرات دښارموزیم ته ځای ورکولوپه مقصـد، دوم دهرات دمصلی په تیره بیادمنارو ترمیم.

ددغی لویی پروژی کـار دیونسکـو پـه همکاری دملګروملتو اوافغانی ترمیم کارانو لهخوااجراکیږی چه دلومړنیو اړتیاو لګښـت یی په افغانستان پوری اړه لری .

د۱۳۵۵ کال په منی اودهمدغه کال پهژمی کی داختیارالدین دکلا دځینو برخو دترمیـم اودکلا دلاندنیو ځایونو دترمیم بشپړولودپاره چه دښار حربی موزیم ته پهکی ځایورکول کیږی، کاروشو، ددغو ترمیماتو په څنګ کی، دکلادداخلی اوخارجی برخودوضعی معلولودپاره پاككاری هم وشوه .

دغهرازدمطالعی اوترمیم پهمقصد.دمصلی دمنارو په لاندنیو برخوکی هم پاككاری پیل شوه چه دسږکال دپاره په لومړی مرحلـه کـی دمصـلی دشمالی ختیزمنار او داختیارالدیـن دکلادتیموری برج ترمیم نه دلومړیتوب حق ورکړشویدی چه له سږنی کار سره بـــه دعمومی پروژی دکارپه سلوکی ٤٥ یی بشپړ شی .

۳ـ دبلخ ولایت په چمتالکی دبابا حاتم دقبرترمیم :

دغه مهمه ابده چه دسلجوقیانو له دوری څخه ده، له هرحیثه دڅیړنی اوترمیم وړوه، ترڅوچه بالاخره دترمیم کاری دیوه نوی ګډ موافقت لیك له مخی، دفرانسوی دلرغـــون پیژندنی هیات ته وسپارل شوچه تراوسهپوری کاریی ندی پیل شوی، مګردسږوی په برخه کی یی د۱۳۵۵کال په ژمیکی اقدام وشو .

ج ـ دخارجی هیات پواسطه دابداتوترمیم:

۱ـ پهبلخکی دخواجه ابـو نصـر پارسـا دجومات ترمیم :

دتیموری دوری دغه ډیرښکلی اوارزښتناکه آبده دزمانی له ضرراوورانیو سره مخا مـخ وه، چه داطلاعاتو اوکلتور وزارت په خاصه پاملرنه اودهمندی ترمیمکارانو په مرسته او لګښت دترمیم کاری د۱۳۵۵ کال په منی کی بشپړشو .

دغه ترمیمات دمغهګډ موافقت لیك پـــه اساس وشول چهپه هغهکی دبګرام دکیندناو اودفراه دسیمودسروی چارو ته همځای ورکړ شویدی، اوکاریی دهنددلرغون پیژندنیدسروی مؤسسی لهخوااسرته رسیږی. په دغوترمیماتو کی کوښښ وشوچه له یوی خوا دابدیدرزونو اونړیدلوبرخو ته یوثابت اوټینګ ساختمانی شکل ورکړشی اولهبلی خوانهدمخیتزئینات یی پرته دتصرف څخه پخپلو اصلی ځایونو کی نصب شی. یواځی دګنبدی په برخهکی یی داایجابولو چه کاشیکانی له خپلو اصلـی ځایونوڅخه پورتهاودګنبدی لهترمیم اوخښتـ کاری اودساختمانی وضعی له ټینګښت څخه وروسته. نویکاشیګانی په عین اندازه او هماغه رنګ پرته زیاتوالی اوکموالی څخـه

په پخوانی شکل نصب شی .

۲ـ دچکری دمنار ترمیم :

دچکری منار دشاخ برنتې په لوړوسطحوکی چه دکابل ولایت دلوګرله ولایت څخه بیلوی واقع دی اودهیواددااسلامیت نه مخکی آبداتو له جملې څخه شمیرل کیږی چه جهانیشهرت لری .

دغې آبدی ته دجوی اوضاع په اثرزیات زیان رسیدلی و، که دترمیم دپاره یې اقدام نه‌وای شوای بیخی به‌له‌مینځه تللې وای . لدی کبله ددغی آبدی ترمیم کارته داطلاعاتواو کلتوروزارت دلرغون پیژندنی اوتاریخـــی آبداتو ساتنی دلوی مدیریت او دبرتـانیـی دافغان پیژندنی موسسی ترمینځ موافقت لیك کی ځای ورکړ شوچه دلرغون پیژندنی د لوی مدیریت په‌مرسته دبرتانوی موسسی دترمیم‌کارانو پواسطه دترمیم کار د ۱۳۵۵ کال ددوبی په پای کی بشپړشو .

۳ـ دګلدری دستوپې معبد :

دګلدری دمعبد اوستوپی ترمیم هم‌دبرتانیی دافغانستان پیژندنی دموسسی په موافقتلیك کی داخل دی، چه په دوومرحلوکی اجراکیږی لومړی دستوپې ترمیم، دوم له پاك‌کاری‌څخه وروسته دهغی دبودادمعبد ترمیم .

دستوپې ترمیم د۱۳۵٦ کال دغبر ګولـی په‌میاشت کی پیل شو. دګلدری ستوپـــه دفرانسی دلرغون پیژندنی دهیات دڅیړنو او ریسرچ په اساس په میلادی پنځم اوشپږم پیړۍ څخه پاتی ده چه دچکـری د منـار او شیوه‌کی له ستوپې سره یې بڼه یوه ده .

دپښتو پرمختیا اوپیاوړتیا آمریت :

دغه آمریت خپل تحقیقی فعالیتونه دپښتو مطالعاتوداِنکشاف په لیاره‌کی تنظیم اوتوسعه ورکړ .

دپښتو دانکشاف دپاره په دی موده کـی په‌وروستیو دووبیړیوکی دپښتو دچاپ شویو آثارو دسمینار دمقدماتو برابرولو د پښتـو دپرمختیا اوپیاوړتیا آمریت ته د سیمینار د مرکزی دفترپه توګه‌ددی موقع په لاس ورکړه چی دپښتوژبی دپرمختیاپه لارکی ځینی‌داسی چاری سرته ورسوی چی هره یوه یې ځانګړی علمی ملی اوبین المللی ارزښت لری‌دسیمینار مقدماتی چاری چی داطلاعاتو اوکلتور دوزارت له خوا دهیواد دعلمی اوفرهنګی موسسو او پوهانو په مرسته روانی وی سرته رسیدلی دی او'وس دسیمینار په مناسبت دچاپیدونکو کتابونو دچاپونی چاری داطلاعاتو او کلتور دوزارت دپښتو دپرمختیا اوپیاوړتیا دآمریت دتاریخ دټولنی دفولکلور دآمریت، بیهقـــی دکتاب چاپولو دمؤسسی ، همدارنګه دپښتو ټولنی دهیواددنشراتی مؤسسی دانیس‌نشراتی مؤسسی د کابل پوهنتون ، حربی پوهنتون اودښوونی اوروزنی دوزارت دتالیف اوترجمی دریاست له خواروانی دی .

په اټکلی توګه (۳۵) ټوکه کتابونه ددغه سیمینارپه مناسبت چاپیږی چی په دی‌جمله کی (۱) کلیدافغانی دپادر هیرزاثر (۲)ګلشن روه درواړي ټولونه (۳) دیونس خیبردیوان (٤) پښتوموقوته مطبوعاتو پیژندنه دبناغلی

رفیع اثر (٥) دافغانستان نومیالی دریم ټوک ښاغلی بینوا دغه کتابونه دپښتو دپرمختیا او پیاوړتیا دآمریت له خوا چاپیږی .

دپښتو چاپی آثارو په سیمینار کی نسبتا زیاتوفرهنگی اوتعلیمی موسسو برخه اخیستی ده دپښتوبین المللی څیړنو مرکز حربی پوهنتون اودننګرهار پوهنتون هغه فرهنگی اوتعلیمی مؤسسی دی چی دلومړی ځل دپاره په دی سیمینار کی برخه اخلی .

په دی سیمینارکی پهچی د٥٦کال دژمری دمیاشتی په ١٥ نیټه جوړیږی (٤٠) تنه افغانی پوهان برخه واخلی همدارنگهسیمینار ته دبیلوبیلو هیوادونو (٣٩) تنهپوهان رابلل شویدی .

یوه په زړه پوری موضوع داده چی دپښتو دلومړنی چاپ شوی اثریعنی دګولډن شتیت دژبنی اولهجوقاموس دپښتوبرخی میکرو فلم چی په (١٧٨٧م) کی چاپ شویدی .

اوتراوسه دپښتو لومړنی چاپی اثر بلل کیږی دپښتودپرمختیا اوپیاوړتیا دآمریت په هڅه دشوروی اتحادڅخه دفرهنگی همکاریوپه لړکی داحمدشاه باباديوان دخطی نسخی دمیکروفلم سره یوځای رارسیدلی دی .

لکه څنګه چی دخط اختراع تاریخی دوره تاکی دیوی ژبی ادبی تطورتاریخ کی لومړنی ټوندل شوی چاپی نسخه هم داسی یوتاریخی اهمیتلری په دی لحاظ دګولډن شتیتدقاموس پښتو برخه دهغوپه زړه پوری چاپی آثارو څخه ده چی پههغی باندی دعلمی کارکوونکو وروسته به چاپ شیاودپښتودچاپی آثارو په هغه نندارتون کی به وښودل شی چی دسیمینارپه مناسبت جوړیږی .

نوری هغه نادری چاپی نسخی چی دعلمی کتنواو څیړنونه وروسته په آفسیټی تو گـه دمربوطو تعلیماتوسره یوځای خپاره شی .

دپښتو نخوا شعر هارو بهارد (دارمستـر فرانسوی اثر) کلید افغانی (دپادرهیوزاثـر) دپښتومنتخبات(ددورن‌اثر)گلشن روه د(راورتی اثر). داکتابونه چی دکم پیداکیدو له امله یی دنادروقلمی نسخو اهمیت پیدا کـړی دی پښتوپوهانوته دڅیړنی پراخی زمینی برابروی اوپه وروستیو دووپیړیوکی دپښتو د پـاره دچاپ دحروفو دبرابرولوپه لویوهڅوړڼاچوی.

ددی کتابونوپه جمله‌کی دپښتونخوا او شعر دهاراوبهار کتاب دهغه دمحتویاتوپه سبـب دڅیړنی یوه ځانګړی پروژه راپیدا کړی ده چی دیوشمیر نامتو اوتکړه افغانی څیړونکو اوپوهانو له خوااوربانډی کارروان دی .

لهدی پروژی څخه څینی لاس ته راغلـی اطلاعات څرګندوی چی افغان پوهانو دنامتو ختیځ پوهانو دنویو څیړنوپه استنادپه‌آریائی ژبوکی پښتومهم مرکزی‌موقعیت تثبیت‌کړیدی.

همدارنگه دغه سیمینارموقع لری چی‌دنادرو چاپی نسخوترڅنګ یوشمیر قلمی نسخـی (داحمدشاه بابا دیوان د سرباني قصیــده داحمدشاه باباداشعارو پښتو شرحه . معرفت افغانی) دتعلیقاتو سره یوځای چـاپ کړی .

ددی کتابونوپه برابرښت اومربوطو ځانګو ته دهغودسپارلو په برخه‌کی دپښتو دپرمختیا او پیاوړتیاآمریت دسیمینار دمرکزی دفتر پـه

توکه خپلی وظیفی سرته رسولی دی .

یوه بله موضوع چی دپښتو دپرمختیا او پیاوړتیادآمریت یوه پرمختیایی مرحله یی تثبیت کړی ددی آمریت له خواد (جمهوری پلوشه) په نامه دیوی نوی دوه میاشتنی مسلکی مجلی تاسیسول دی .

ددی مجلی لومړنی گڼه د٥٥کال دتلی په میاشت‌کی خپره شوه اوتراوسه پوری یی څلورگڼی راوتلی‌چی هره‌گڼه‌یی په سلومخونو کی خپره شویده .

«معیاری پښتواوپه پښتوکی معیاری ادب» ددی مجلی دهدف لنډیز دی چی دمجلی په لومړنی گڼه‌کی د اطلاعات اوکلتوردوزیرپوهاند دوکتورنوین په پیغام‌کی په لاندی ډول‌څرگند شویدی .

«دپښتوژبی ته خدمت کول زموږیوه مهمه ملی وظیفه ده، یوی ژبی ته خدمت‌کول دوه مهم اړخونه‌لری، لومړی داچی ژبی ته‌دملی غایی په حیث اهمیت ورکړل شی . په دی صورت‌کی لازمه ده چی دژبی دتعمیمولو په لاره‌کی دژبی دگرامرلغوی اوادبی خصوصیاتو په باب دیوی انقلابی هڅی په‌توگه دهغی دلیك دوداوفونیتیك دسمون په باب کار وشی اوپه‌دی توگه دژبی دلهجو اواملائی وحدت‌چی دملی وحدت دپاره اساسی وظیفه ده سرته ورسوی، دوهم اړخ یی دادی چی ژبه‌دافهام اوتفهیم دوسیلی په‌حیث په سمه توگه په ټولو تعلیمی، اطلاعاتی، ارشادی او کلتوری ساحوکی په‌کارواچوله شی» .

دجمهوری پلوشی مجلی کارکوونکودهمدغو هدفودترسره کولو دپاره خپلی هڅی نه دی سپمولی لکه چی ددی هڅوپه جریان کی دپلوشی مجلی دپښتودفونیټیك په عامواو کی چی یوه نوی ضروروی اوگټوره موضوع د ه یوځه وړاندی گامونه اخستی دی .

دپورتنیوچارودسرته رسولوترڅنگ دپښتو دپرمختیا اوپیاوړتیا دآمریت له خوالاندینی کتابونه نوی چاپ شویدی :

١ـ لوی پیرغوث الاعظم .

٢ـ دشرق نابغه سیدجمال الدین .

برسیره پردی دغه آمریت دپښتو ټولنی اودپښتوڅیړنو دبین المللی مرکزاوڅینونورو فرهنگی موسسو سره دخپلی همکاری سلسله جاری ساتلی ده .

دعامه کتابخانو آمریت :

په یوه تیرکال کی د٧٧ـ١٣٩١٣٧ـ افغانیو په معادل (٤٧٢١) ټوکه کتابونه ددغه آمریت دپلان او احصائیی مدیریت دزیارپه اثر له کورنی نشراتی منابعو څخه دعامه کتابتونو دپاره لاس‌ته راغلی‌دی . ټولی‌جریدی، مجلی اونوری خپرونی دمرکزاوولایاتو عامه‌کتابخانو ته لیږل شویدی .

دکتابتونونودښه سمبالیدوپه مقصدضروری وسایل لکه الماری، دمطالعی میز، څوکی اودعامه کتابتونونو دضرورت وړنور ضروری موادچه زیاتره یی فلزی دی برابرشویدی . دبدخشان، میرېچه کوټ اوبادغیس عا مه کتابتونونه اود مرکز دعامه کتابتون یودوی څانگی له یوشمیرعلمی اوگټورو کتابونو،

المارۍ، ميزاوڅوکۍ سره سمبال اوتقويه شويدي .

په ولاياتوکې دکونړدولايت اوکاپيسا دلوی ولسوالۍ اوداندخوی دولسوالۍ کتابتونونه اوپه مرکزکې دزرنګارپارك ښاري کتابتون پرانستل شو. ددغو ولاياتوکتابتونونه هريو له دوو زروټوکو زيات کتابونو، دورځپاڼواو مجلوله کلکسيونونو اوضروري وسايلو سره تاسيس شوي، چه داوس دپاره ددغو دريو کتابتونونو له پرانيستل کيدوسره په ولاياتو کې دعامه کتابتونونو شمير ديرشـــو تـــه رسيدلی دی .

دعامه کتابتونونو دپاره (٥٤١٧٧٨) افغانيو په بيه (٢٦٣٢) ټوکه خارجي‌کتابونه پيرودل شوي دي .

(١٥٩) ټوکه خطي کتابونه په (٢٤٩١٥٠) افغاني او (١١٥٨) قطعي آرشيفي اسناد په (١٤٢٠٠) افغـــاني پيرو دل شـــويـــدي . پيرودل شوي کتابونه او دعامه کتابتونـــونـــو عمومي آمريت ته بښپل شوي آثار دکتلاك او تصنيف دمديريت دلاري کارت اوکتلاك شوي اوشعبوته توزيع شويدي . چه ددغو کتابونو شميرله (٦٠٠٠) ټوکوڅخه زيات دی . پــه مرکزکې دمطالعې د زياتې اسانتيا د پـــاره دکتابونو دشميرکارتونه نوي کړی شوي دي اوهم دخپنونورو مؤسسو کتابتونونه ددغـــه مديريت دمؤظفينو له خواتنظيم اوکتابونه يې کارت اوکتلاك شوي دي .

يوشمير کورنی اوخارجي پوهانو دخطـــي کتابتون له خطي کتابونوڅخه استفاده‌کړيده، دغه رازدخطي‌کتابتون‌مديريت دسيدجمال‌الدين افغان په سيمنار کې برخه درلوده اودپوهانو دضرورت وړموادي برابرکړل . دمسلکـــي کسانو ترنظرلاندي دخطي کتابونو دفهرست برابرولو کارپيل شويدی اوهيله ده چه ډير ژردخطي نسخوفهرست يوه برخه برابره او چاپ ته آماده شي . همدارنګه د سنايـــي غزنوي دکلياتوکتاب چه يونادر اثردی، پـــه مطبعه کې عکاسي اوپه افسيتي توګه چـــاپ شويدی اوهم دځينوخطي آثارو مکرو فلم چه خارجي اوداخلي څيړونکو ورته اړتيادرلودله، هغوی ته برابرشوي دي .

دريفرنس، مطالعې، افغانستان پيژندنې او مجلودخانګو دمراجعينو شمير (١٣٤٢٨٧)تنو ته رسيدلی دی . دخوانانودکلپ اودزرنګار پارك دښاري خانګې مراجعين په يوه‌کال کې (١٩١٦٨) تنوته ورسيد. دتوزيع دخانګـــي دګډون کوونکـــو شمير (١٦١٥٥) تنه‌دی . دتاريخي آرشيف دترميم‌کارپه سلوکې (٩٠) بشپړشوي، اوکله چه دايرکنديشن اوشلف سامان او لوازمات ورسيږي اونصب شـــي تاريخي آرشيف به هم افتتاح اوپه فعاليـــت پيل وکړي .

دپروان دعامه کتابتون کار بشپړ شوي او نوي ودانۍ به‌يې ډيرژر پرانستله شـــي . دجمهوري دولت دفرهنګي اوکلتوري پاليسۍ په پيروۍ اودخلکو په تيره بيا دپوهانو او زده‌کوونکو دورځ په ورځ زياتيدونکې فرهنګي اړتياپوره کولو په مقصد، داطلاعاتو او کلتور وزارت په نظرکې لري چه دشهرارا بـــرج

ته نژدی په ۱٤ جریبه ځمکه کی چه جمهور رئیس ښاغلی محمدداؤد عامه کتابتونونو او ملی تیاترته ببښلی ده، ددولت دپرمختیایی اوه‌کلن پلان په‌چوکاټ‌کی یوعصری اوسمبال کتابتون ودان کړی، دپیش بینی شوی پلان له مخی په‌دغه کتابتون کی بایدله دوومليونو ټوکوځخه زيات کتابونه ځای شی، سربیره پردی به دمطالعی لوی سالونونه، دکنفرانس کوټی، سینمااودکتابونو دصحافت او ترمیم اومکروفلم ځانگی اوهغه ټول شیان ولری چه باید په یوه عصری کتابتون کی دی .

ددغه علمی مرکزجوړیدل دغه‌موقع برابروی ترڅودیوی خوانه دعامه ازهانو روښنانه کولو په لارکی دخدمت مصدروگرځی اوله بلی‌خوا نه دجمهوری دولت لوړواهدافوته پـراختیـا ورکولوپه برخه‌کی چه بنسټ یی د چنگابښ د۲٦ نیټی‌دانقلاب په‌کلتوری اوعرفانی‌پالیسی باندی ولاړدی، بریالی گامونه اوچت کړی .

دمطبوعاتی اوکلتوری جوایزوآمریت :

دمطبوعاتی او کلتوری جوایزو آمریـت د۱۳۵۵ کال دوړی په میاشت کی دجوایزو دمطالبو فهرست چه‌په هغه‌کی داقتصادی او ټولنیزی ودی، فرهنگـی او سیاسی ودی، تاریخی مطالعاتو، ادبی څیړنومربوط موضوعات اودښځواو ښکلو هنرونو مربوط موضوعـات مشخص شوی وترتیب اودجوایزو دعلاقمندانو دخبرتیا دپاره چی غوښتل یی پدی برخه‌کی آثار تدوین اود ۱۳۵۵کال دجوایزو د پاره کاندید کړی، دمرکز اوولایاتو په ورځپاڼوکی نشرکړترڅو دهیواد لیکوالان، څیړونکـی او هنرمندان هغه موضوعات چه‌دوی یی په نظر کی لری له‌دغه فهرست انتخاب اوتر هماغه عنوان لاندی دموضوع په باره کی څیړنـی وکړی اوخپل آثارله‌تدوین اوبشپړولووروسته دجوایزو دپاره کاندید کړی .

له هغه ځایه‌چی‌دکوچنیانودښوونی اوروزنی دکوچنیانودخلاقه استعداددروزنی اودکوچنیانو دذهنی اوروحی روزنی مربوطو مسایلو پـه برخه‌کی اساسی ریسرچ اوڅیړنه نده شوی اوپه اوسنیو شرایطو کی زمونږ ټولنه په‌دغو موضوعاتوکی لازم موادوته ډیره اړتیا لـری دهیواد لیکوالوته په‌دی ساحه کی په ۱۳۵۵ کال‌کی مشخص جوایز په‌نظرکی ونیول شول اودهیواد په ورځپاڼوکی له مختلفو اعلانونو سره دلیکوالانوپاملرنه جلب شوه .

ددی دپاره چه پوشمیر هغو کوچنیانوته چه دښکلو هنرونوپه ځانگوکی استعداد لری موقع ورکړی شی ترڅوپه هنری ځانگو کـی خپل استعداد ښکاره کړی دجوایزو آمریت په ۱۳۵۵ کال‌کی دکوچنیانو دپاره په هنری ځانگوکی مشخص جوایزپه نظرکی ونیول او له څلورم ټولگی ترشپږم تو لگـی پوری دښوونځیو د سلوتنو شاگردانو آثاریـی، دکوچنیانو دجوایزو دپاره کاندیدکړل .

دهغو کوچنیانو داستعداد تثبیتولو د پـاره چه خپل آثاریی د۱۳۵۵ کال جوایزو تـه کاندید کړی عملی ازموینه واخیستـل شـوه اوالرونه یی دجوایزودامریت له خوا مربوط کمیسیون ته وړاندی شول .

همدارنگه دجوایزو آمریت دښکلوهنرونوپه څانگه کی دهیواد دهنرمندانو تقریبا (۲۵۰) اثرونه په ۱۳۵۵ کال‌کی ومنل چه دواکمنو کمیسیونونو له خوادنوموړو اثرونوله‌ارزیابی‌ وروسته دهغوکسانو نومونه تثبیت اواعلان شول چه جوایز یی گټلی و .

دمطبوعاتی اوکلتوری جوایزو آمریت په ۱۳۵۵کال‌کی دداستان‌نویسی، ژورنالیزم، ادبی څیړنو، فولکلور اودکوچنیانو د ښوونـی او روزنی دتاریخی موضوعاتو په څانگو کـی دتالیف او ترجمی تقریبا (۳۰) اثرونه چه دهیواد دلیکوالانو او مترجمینو له خوا تدوین شوی و، ومنل اونوموړی کتابونه، دارزیابی دپاره مربوطو کمیسیونونو ته وړاندی شول چه له ارزیـابـی څخـه وروستـه ډیروښو آثاروته دجمهوری نیکمرغه جشن په دریم تلین‌کی جایزی ورکړی شوی .

(گفتار دل انگیزاز صفحات شمال کشور) فولکلوریك اثردخوشحال خان دگروپ دوهمه جایزه، (تلویزیون) دژورنالیزم په څانگه‌کی دسیدجمال الدین افغانی دگروپ دریمه درجه (ابومسلم خراسانی) تاریخی‌اثردامیرعلیشیر‌ـ نـوائـی د گـروپ دریمـه درجـه جایـزه (پـه افغـانستـان کـبی د څـارویـو مهـم رنځونه) زراعتی اثردابن سینای‌بلخی دگروپ دریمه درجه جایزه .

(رهنمایی مادر) دکوچنی په ښـوونی او روزنی پوری مربوط دابن سینـای بلخـی دگروپ دریمه درجه جایزه، یوه جـایزه . (حقوق اطفال دراسلام) حقوقی اثردسیدجمال‌ـ الدین افغانی دگروپ دریمه درجه جایزه ، یوه جایزه .

هنری آثار چه په ۱۳۵۵ کال یی جایزی گټلی :

دمیناتوری په څانگه کی :

۱ـ دبهزاددگروپ لومړی‌درجه یوه‌جایزه.

۲ـ دبهزاددگروپ دوهمه درجه‌دوی‌جایزی.

۳ـ دبهزاددگروپ دریمه‌برخه دوی‌جایزی .

دروغنی نقاشی په څانگه‌کی :

۱ـ دجامی دگروپ لومړی درجه‌یوه جایزه.

۲ـ دبهزاددگروپ دریمه درجه یوه‌جایزه.

نوری هنری څانگی :

درحمان بابا دگروپ دریمه درجه، پنځه جایزی .

دکوچنیانو هنری آثار :

۱ـ دنقاشی هغه آثارچه دجامی دگـروپ جوایزیی گټلی څوارلس جایزی .

۲ـ دخطاطی آثارچه درحمان بابا دگروپ جوایزیی گټلی دوی جایزی .

۳ـ دشبکه‌کاری آثارچه درحمان بابادگروپ جوایزی گټلی دوی جایزی .

٤ـ دستنی گنډلو آثارچه درحمان بابا د گروپ جایزه یی گټلی یوه جایزه .

پدی څانگه‌کی دجوایزو وړونکو دجوایزو ټولی پیسی دوه سوه اوپنځه څلویښت زره افغانیو ته رسیږی .

په ۱۳۵٦ کال‌کی دجوایزو اجراآت :

دجوایزو آمریت د۱۳۵٦ کال دمطبوعاتـی اوکلتوری جوایزو فهرست چه داقتصادی او ټولنیزی ودی مسایل، فرهنگی ، سیاسی ،

تاریخی، ادبی، دکوچنیانو دښوونی اوروزنی موضوعات، دلویی جرگی اومحلی جرگو تاریخچه اوډیشخو مسایل په کی شامل دی ترتیب اودهیواد دلیکوالانو دخبرتیا دپاره د۱۳۵۵ کال دتلی په میاشت کی دمرکز اوولایاتو په ورځپاڼوکی نشر کړچه دهغه په اثر (۵۰) تنو لیکوالانو، څیړونکو او مترجمینو دخپل نومونه دجوایزو په دفترکی ثبت کړل .

دغه راز دهیواد (۱۰۰) تنو، د نقاشی، خطاطی، میناتوری، مجسمه جوړولو، حکاکی اودښکلو هنرونو په نوروڅانګوکی خپل نومونه ثبت کړل .

د(۵۰) تنو لیکوالانو له جملی څخه چه پخوایی خپل نومونه ثبت کړی و، (۳۰) تنو خپل اثرونه چه په اقتصادی، تاریخی، ادبی، زراعتی اوحقوقی موضوعاتوکی څیړنو څخه عبارت دی ښیږاو دجوایزو آمریت ته یی وسپارل .

دهغو هنرمندانو له جملی څخه چه دښکلو هنرونو په څانګوکی یی خپل نومونه ثبت کړی و، (۸۰) تنو دنقاشی، خطاطی، میناتوری، حکاکی مجسمه جوړولو، موزائیك اونورو څانګو کی خپل ډیرآثار دجوایزو اداری ته وسپارل چه دغه آثار په فورموکی درج اودغوراو ارزیابی دپاره دجوایزو کمیسیونوته راجع شول .

دجوایزو امریت دهغو کوچنیانو داستعداد دتشویق لپاره چه په هنری څانګوکی دروزنی وړاستعداد لری، له آزموینی وروسته د(۳۵) تنو آثار په ۱۳۵٦ کال کی دکوچنیانو دجوایزو دکاندیدی دپاره ومنل .

دجوایزو آمریت دهغو آثارو دتصنیف له مراحلو وروسته چه د۱۳۵٦ کال دجوایزو دپاره منلی شویدی دواکمنو کمیسیونونو پواسطه دهغود تشخیص اوارزیابی په برخه کی اقدام وکړ .

دجوایزو آمریت دهغو هنرمندانو دآثارو پیژندنی په مقصد چه په ۱۳۵٦ کال کی مطبوعاتی اوکلتوری جوایزو دپاره کاندیدی دی، ددغو آثارو نندارتون چه شمیر یی (۳۰۰) ته رسیږی اودنقاشی، میناتوری، خطا طی او مجسمه جوړولو ډیری ښی تابلوګانی دی، دغوایی له ۱۷ څخه دغبرګولی تر ۱۲ نیټی پوری په کابل نندارې کی دایرکړ. له دغه نندارتون څخه مقصدله یوی خوانه دهیواد دهنرمندانو تشویق اوله بلی خوانه تولنی ته ددوی داستعدادونو پیژندنه ده .

هغه کسان چه د۱۳۵٦ کال مطبوعاتی او کلتوری جوایز یی ګټلی دی، دواکمنو کمیسونونو له خوادآثارو له ارزیابی وروسته دجوایزو دعالی دکمیسون په غونډه کی چه د۱۳۵٦ کال دچنګاښ په ۲۰ نیټه داطلاعاتو اوکلتوردوزیر په مشری وشوه، انتخاب اودجمهوریت دجشن دخلورم تلین په مناسبت اعلان شول .

دفولکلور اوادب آمریت :

دفولکلور اوادب دهنراوولسی ادبیاتو مدیریت چه وظیفه یی دخلکو دهنری پدیدو څیړنه، ټولونه، تحلیل اومطالعه ده، دپخوا په شان خپلو مطالعاتوته دوام ورکړ .

دغی څانګی وکړای شوچه دکابل پوهنتون دیوشمیر استادانو په همکاری دپوهانو او

خیړونکو پاملرنه دولسی ادب تحلیل اوتړولنی تهجلب اودفولکلوری فرهنګی اوتړولنیزوپدیدو دپیژندنی زمینه دراتلونکو مطالعاتو د پاره چمتوکړی . دفولکلور داختصاصی کتابتون دپاره دکتابونو دلست برابرول او دکتابونو پیرودلو چاری دهمدغه مدیریت له خواترسره شویدی، چه پدی توګه بهپه راتلونکی وخت کی یومجهزکتابتون دفولکلوردمحترم خیړونکو دخدمت دپاره چمتو وی .

ددود اودستور مدیریت دعادی وظائفـــو له سرته رسولو سربیره دغه مواد بـرابـر کړیدی :

۱ـ لنډی ها نمایانګر نقش د ر ادبیـات عامیانه است .

۲ـ اصطلاح فولکلوریك سیاهسر .

۳ـ پخته تکانی یاندافی .

٤ـ (ولسی پوهه کتاب) ترنشرلاندی دی.

٥ـ تاوه خانه .

٦ـ نمد، برك، شال، لباس های پشمـی محلی .

۷ـ مراسم عروسی درغزنی .

۸ـ طرزتهیه فالوده .

۹ـ دخدرانو دولسوالی فولکلوری طبابت، لکه دنامه وتل اونیول .

۱۰ـ زخه، شینی، غولنګی .

۱۱ـ دوژنی (پوستکی) اغوستل .

۱۲ـ غنډی، ژبی، اډی، سیغی .

۱۳ـ ولسی لوبی لکـه ډای ډی، بیبوی ، مردکی .

۱٤ـ دشپیتو (٦۰) متلونه .

۱٥ـ ولسی دودونه کتاب .

۱٦ـ دخولنډیو ټولول .

نوموړی مطالب چه دوه ټوکه کتاب اوپاتی یی مقالی دی په تیرکال‌کی برابرشوی چه ځینی یی نشراویوشمیر یی ترچاپ لاندی‌دی.

دفولکلور مجله :

دهیواد دفولکلوری او فرهنګی مطالبوپه‌باب ددغی مجلی دچاپ لړی دوام‌لری. دغه‌مدیریت په عین حال کی یوزیات شمیر مضامین پخپل آرشیف کی راغونډوکړی چه دضرورت په‌وخت کی به ورڅخه استفاده وشی، دفولکلورمجلی هره ګڼه په (۱۰۰) مخونوکی چاپیږی .

افغان ننداری :

دغی موسسی دهنری ښوونو او فلمـونـو ښودلو اودهنری استعدادونو روزنی په برخه کی خپل خدمات په تیرکال‌کی په لاندی ډول تعقیب اودخپلو امکاناتو په حدود کی پراخه کړیدی :

۱ـ د (کورخود بینای مردم) په نامه ډرامه په ٤ر۱ر٥٥ کی شروع اوپه ۱٤ر۳ر٥٥ ختم کی شوه، ټوله پنځه اویاځله .

۲ـ دخواجه عبدالله انصاری دسیمینـــار افتتاحیه غونډه دکابل ننداری په تالار کـی د۱۳٥٥ کال دغوایی په ۹ نیټه .

۳ـ درادیو افغانستان دهنرمندانو کنسرت دافغان ننداری په همکاری له ۲٤ر۳ر٥٥څخه تر۱۸ر۱ر٥٥ پوری .

٤ـ دخارجی هنرمندانو ډرامی اوکنسرتونه.

الف: په جمهوری ارګ‌کی د خـارجـی هنرمندانو دافتتاحیه ښوونو په مراسمو کی

همکاري . د۱۳۵۵ دچنگابن له ۲۷ نیټې څخه دزمري تردوهمې نیټې پورې دخارجي هنرمندانو ښوونې، دشپې له خواپه غازي ستدیوم کې چې ښوونویې دزمري تردویمې نیټې پورې یې دوام وکړ .

ب: دشوروي هنرمندانو ښوونې په ۱ر۵ر۵۵ نیټه .

ج: دچینایي هنرمندانوښوونې له ۳۱ر۵ر۵۵ څخه تر۴ر۶ر۵۵ پورې .

۵ـ د(خارهای صلح) ډرامه چه ښووونویې له ۲۸ر۶ر۵۵ څخه تر ۱۷ر۷ر۵۵ پورې دوام دراود، دپوهنتون دمحصلینو دبلنې په ګډون ټوله ۲۱ څله . د یوګـوسلاوې د ټروپ دکنسرتونو دایریدلو په برخه کې همکاري .

۶ـ د (دووبنو) ډرامه، چه ښوونـو یــې له ۲۲ر۹ر۵۵ څخه تر۲۰ر۱۰ر۵۵ پورې دوام وکړ، دپوهنتون دمحصلینو اواستادانو دبلنې په‌ګډون ټوله ۲۷ څله . سربیره پردې‌درادیو دذهني مسابقو پروګرامونه هره سه شنبـه په کابل ننداري‌کې دایر کیږي اودستیج‌ټولې مربوطې چارې یې ددغې مؤسسې دفنـي او مسلکي ادارو له خوانرسره شوي دي .دکال په‌اوږدوکې دافغان ننداري دهنرمندانوله خوا مختلفې ښوونې، دمیرمنو ټولنه، ښوونځیو، پوهنتون اوعسکري قشلوکې ښودل شوې او دنارنج‌ګل په میله‌کې ددغې مؤسسې دخانګو اوپرسونل له‌خوامرسته شوې‌ده . دافغانستان دجمهوري دولت دلومړني لويي جرګې پـه منـاسبـت د (دوی بنـی) (طـلسم ازدوج) (هیپي ها) او (وارخطا خسر) په نامه څلور ډرامې په ترتیب سره د۱۳۵۵ کال‌په ۱۲ او ۱۸ نیټه دلويي جرګې دمحترمو نمایندګـانـو دپاره ښودل شویدي . څلورفلمونه هم‌دلويي جرګې محترمونمایندګانوته وښودل شـول . سربیره پردې‌دکابل ننداري دوڅانې په‌لومړۍ اودوهم پوړکې‌دپلان دوزارت له خوادمربوطو وزارتونوپه همکاري په جمهوري بختوره دوره کې دهیواددپرمختیایي پروژو اوخدماتومعرف ننداړتون ترتیب اوتنظیم شوی و، دغه راز د‌اطلاعاتو اوکلتور دوزارت له خوا کـلتوري ننداړتون ترتیب شوی وچه د لويي جرګـې محترمو غړودغه دواړه ننداړتونونه وکتـل . وروسې د(شربت غیرت) په‌نامه کمیډي ډرامه په ۱۹ر۱۲ر۵۵ کې شروع شوه دداخلي او خارجي ښوونو اوډراموله ښودلو څخه‌سربیره د۱۳۵۵ کال له پیل څخه ترپایه پورې (۳۶) ایراني نوي اوتکراري او (۵) هندي فلمونه په‌کابل ننداري کې ښودل شویدي . دغه‌راز په‌کابل کې د دوستو هیوادونو سفارتـونـو دخپلوملي ورځوپه مناسبت خپلې ښوونې په کابل ننداري کې وښودلې اودایټالوي فلمونو فستیوال دیوې هفتې دپاره په‌کابل ننداري کې ترتیب شوی و .

دمستظرفه صنایع آمریت :

دمستظرفه صنایع آمریت یوه هنـری موسسه ده چه خپل هنري فعالیتونه دډیزاین، فریم جوړولو، نمایشونو، دنقاشۍ کورسونو اومجسمه جوړولو له لارې په مخ بیایي . ددې موسسې هنري خدمتونو په لاندې څلورو ساحوکې تنظیم اوتوسعه موندلې ده :

۱ـ دځوان او باذوقه هنرمندانو تربیه چې دنقاشۍ او مجسمه جوړولو په څانګه کې لاس ولري .

۲ـ دهنري آثارو نمایش .

۳ـ دهنري تابلوګانو او کلاسیك هنر ی مجسمو تولید اوتهیه .

٤ـ دفریم تولید اودمختلفو مدرنوجوکاټونو جوړول .

ددې موسسې اساسي هدف دیوه کلتوري اوتربیوي مرکز په مختلفو څانګوکې لکه دنقاشۍ مجسمه جوړول اوفریم جوړولو کې برخه اخیستل چې دتاسیس له ورځې څخه تراوسه پورې نه یواځې دباذوقه شاګردانو تربیه دنقاشۍ اومجسمه جوړولو په څانګوکې په نظرکې و، بلکه ددې ساحې فعالیت یې دامکان ترسرحده پورې غزولې یا پراختیا ورکړېده .

دلومړي ټولګي دنقاشۍ په کورسونو کې شاګردان په اوله‌کې پنسلي اوپه‌دوهم ټولګي کې دآبي رنګ اوپه دریم ټولګي‌کې دروغني رنګ کارول وروسته د عمومي ازموینې له اخیستلووروسته څخه دمربوطو استادانو ترپاملرنې لاندې تعقیب اووروسته لوړټولګي ته موفق کیږي .

تراوسه‌پورې اضافه له‌پنځه سوه‌وپنځوسو تابلوګانو او د(۵۰۰) په شاوخواکې مجسمې دمجسمه سازۍ دکورسونو دشاګردانوله خوا تولید اودنمایش دپاره آماده شویدي چې‌پس له درې کلونو څخه نوموړي زده کوونکي دمستظرفه آمریت دتربیوي کورسونو فارغان شمیرل کیږي .

دا مؤسسه د مشهورو او تاریخي څیرو په ترسیم اودسیدجمال الدین افغاني مولانا جلال الدین بلخي، امیرخسرو بلخي، دقیقي بلخي، فارابي، خواجه عبدالله انصاري دتابلوګانې جوړ اوله چوکاټ کولو څخه وروسته هغه دسیمینارونو په دیوالونو کې نصب کړي .

همدارنګه دافغانستان نندارتون په‌بنګلاکې په جمهوري جشن‌کې زیاته همکاري کړېده. اوهم په ۱۳۵۵کال‌کې دویزاین یابنګلادڅانګې په واسطه درنګه تابلوګانو په ترسیم کې زیار ایستلی و، اودخواجه عبدالله انصاري دکالیزې په مناسبت چې په‌کابل ننداري کې دهغه دیزاین برخوکې چې دافغانستان د جمهوریت دپاره یې په نندارتون‌کې ښودلې دي مرسته کړې ده .

دآزمویني اخستل چې د (۵۵) مطبوعاتي جوایزوپه هکله ددې موسسې له خوا شوي خوکوم نمایشونه چې په‌دې اداره‌کې سرته رسیدلي دي هغه د هغو کورسونو ښودنه‌وه چې دنقاشي آثاريې دښاروالۍ درستورانت په نوي ماني‌کې ایښودل شویدي او دننګرهار دښاروالۍ دغنمنوي میلې‌دپاره چې دنارنج‌دګل دیوې هفتې دپاره په جلال آبادکې وشوله .

۲ـ دافغانستان اوهند دکلتوري معاهدې په اساس دهندې هنرمندانو بوټیك آثار دایرول اونمایش دکابل ننداري په دریم پوړ دلس ورځوپه موده‌کې د۱۳۵۵کال دجوزا په میاشت کې .

۳ـ دمستظرفه آمریت دکورسونو دآثارو دایرول اونمایش ددریم بختور جشن په مناسبت داطلاعات اوکلتور دوزارت په معینه غرفو کی .

٤ـ دپامیرورونو دنقاشی اولاسی صنایعو دآثارو دایرول اونمایش داماتور هنرمندانو دتشویق اوترغیب په خاطر دکابل ښاروالی په سالون ددواونیو په موده‌کی د۱۳۵۵دقوس په میاشت کی .

٥ـ دمیناتوری او سرامیک د هرات هنرمندان دایرول اونمایش دکابل ښاروالی په سالون کی دتشویق اودمملکت باستانی هنردلس ورځو په موده د۱۳۵۵ کال دقوس په میاشت کی .

٦ـ دتجسمی اوسرامیک آثارو دایرول او نمایش دلومړی لویی جرگی په‌مناسبت دکابل ننداری په‌دویم پوړکی دددواونیودپاره د۱۳۵۵ کال دسلواغی په لسمه .

۷ـ دنقاشی آثار دایرول دافغانستان او شوروی دکلتوری‌قرارداد‌په اساس په تاشکند اومسکوکی .

دموسیقی آمریت :

دموسیقی آمریت دافغانی اصیل موسیقی دپرمختیا په خاطردیوه تربیوی مرکز‌په‌حیث کوښښ کړیده چی‌دموسیقی‌دپرمختیااو پیاوړتیا اودخوانانو اونوی هنرونو خیرو‌په روزنه کی یی دقدروړ خدمتونه وکړی ، ددی مقصد دپاره یی هڅه کړیده چی دیوه هنری منظم پلان په لرلوسره گټور فعالیتونه په لاندی توگه سرته ورسوی :

دموسیقی داونیزی دپروگرامو ترتیب او تنظیم چی په‌اونی کی شپږ نوی آهنگونه چی دجمعی په‌ورځ داوریدونکی غوږته‌رسیږی. چی داپروگرام د (کاروان سرود) او (یک شاخه گل) ددی مدیریت له خواتقدیم‌کیږی. اوهم (پروگرام کاروان سرود) چه دشرقی آرکسترله خوا په زړه خوښوونکی سازونو، رباب، آرمونیه، کلارنت، طنبور، دروی (توله) او ډول (طبله) یکښی شامل ده .

دموسیقی آمریت دهنرمندانو دتکړه هنرمندانو آوازونه اونوی خیری آهنگونه دهنرعلاقمندانو ته وړاندی کیږی آرکستر هره ورځ په مشق اوتمرین دنوی آهنگونو کی پنځلس ورځی‌کار کوی اوپه‌دی پروگراموکی کوښښ کیږی چه ترخواکثرآهنگونه نوی اوتازه وی. موسیقی اوتصنیفونه یی دتکړه آهنگ جوړونکی او معاصر شاعرانوله خوابرابر شی .

دموسیقی دآمریت بل پرو گرام چی د (یک شاخه چندگل) په نامه نشر کیږی اماتور آرکستر پکښی شامل ده چی دغزل موسیقی له آلاتو څخه دخوانو هنرمندانو په واسطه استفاده تری کیږی .

دهیواد اماتوران زړه وړونکی اوخوښوونکی آهنگونه گران اوریدونکی ته‌وړاندی کوی اودکار طرزیی شرقی آرکسترته ورته ده اوپه یوه اونی‌کی شپږ پښتو اودری آهنگونه‌جوړ اونشرته یی سپارلی دی .

دموسیقی دآمریت دشرقی آرکستر اواماتور آرکستر تولیدی اوهنری کارونه درادیو یی پروگرام په نشرولو کی خاص موفقیت لری.

نوی آهنگونه چی پەروان کال‌کی دموسیقی دآمریت له خوالبت اودراډیو په آرشیف کی موجود دی .

۲۴۰ نوی پارچی چی په پښتو او دری آهنگونه اودجمهوری ترانی اوبهاری پارچو شخه عبارت دی دپخوانی او نوی سندر غاړو اوهنرمندانو له خوا ویل شویدی . نوی څیری ۲۱ تنه دی چی دموسیقی آمریت له‌خوا روزل شویدی اونوی آهنگونه ورکړشویدی .

۲ــ دکنسرتو ترتیب دملی ورځوپه خاطر په مرکز او ولایاتوکی جوړ شوی چی‌عبارت دی دنارنج‌گل میله په ننګرهارکی اوپه مرکز کی دمعلم دورځی په مناسبت، دمور ورځ ، سره میاشت دپوهنتون دمحصلینو اودمعارف شاګردانو دپاره کنسرت اجرا شویدی .

دااداره یوخاص‌پروګرام دجمهوری دلومړنی لویی جرګی په مناسبت ترتیب او دنمایش دپاره وړاندی کړ .

۳ــ دموسیقی آمریت، تربیوی کورسونــــو دایر کړیدی چی یو شمیر دزده کـوونکـی په هغه‌کی جذب اودتربیی لاندی نیول‌شویدی. داکورسونه دیوشمیر د موسیقی علاقمنـــدان اوبااستعداده خوانان تربیه‌اواجتماع ته‌وړاندی کړی چی داکورسونه دداخلی او خـــارجـــی استادانو له خواتدریس کیـــږی او۳۸ کسه دموسیقی په زده‌کړه مشغول دی .

۴ــ دموسیقی آمریت‌دافغانی اصیل‌موسیقی دمعرفی کولوپه خاطر مواد ترتیب اودضرورت په وخت‌کی یی دداخلی اوخارجی مراجعینوپه اختیارکی ورکړیدی .

اداری ریاست :

اداری خدمات :

ددغه وزارت اداری چاری اوخدمات داداری ریاست دمربوطو مدیریتونوله خوایه تیرکال کی په لاندی ډول اجرا شویدی :

دخدماتو مدیریت :

دوزارت ددایرو دضرورت وړموادوبرابرول اوپیرودل، دمیلمستیاو مقدماتی ترتیبات اود پیسوانتقال ، دترانسپورتی وسایلو ترتیب اوتنظیم ، ددفترونو اوتحویلخانو ترتیب او تنظیم، دودانیو اودنورو املاکو ثبت اونـوری مربوطی چاری ددغه مدیریت له لاری ترسره شویدی .

دماموړینو مدیریت :

دماموړینو دمقرری، تبدیلی، حاضری او نوری مربوطی چاری، داستخدام، سوانح او حاضری دمدیرتونو له خوا اجراشوی دی په تیرکال کی دادبیاتو پوهنځی دژورنالیزم دخانګی ۵۳ تنه فارغان، ددولسمو ټولګیو(۶۱) تنه فارغان، او (۴۴) تنه هغه ماموړین چه عسکری خدمت یی سرته رسولی، (۱۲) تنه دموافقی په اساس له نورو وزارتونو شخه او (۱۱) تنه نورچه په خارج‌کـی یـی خپل تحصیلات پای ته رسوی استخدام شویدی . دغه راز (۱۱۲) تنه تاییستان اومستخدمین مقرر شوی دی .

دبودجی اوپلان مدیریت :

دبودجی اوپلان مدیریت له دووبرخو شخه تشکیل شوی چه‌یوه برخه‌یی په‌عادی بودجی اوبله برخه‌یی په پرمختیایی بودجی پوری

اړه لري .

الف ـ دبودجې څانګه :

۱ـ په فورموکي دوزارت دعادي بـودجـې ترتیبول، دمالیې دوزارت دپاره .

۲ـ دمرکز اوولایاتو دټولو واحدونو ترتیب اوتشکیل .

۳ـ دمالیې له وزارت څخه درېع دتخصیصو غوښتنه اودهغې تعدیلات .

ب ـ دتصدیو دارتباط څانګه :

دکالني بیلانس سره دتصدیو دبـودجـو کنترول اوتعقیب اودغه رازدمالیې له وزارت سره دهغو ارتباط .

ج ـ دپلان څانګه :

داطلاعاتو اوکلتور دوزارت دټولو مربوطـو پروژو دکالني پرمختیایي بودجې ترتیب، او دمالیې وزارت ته دهغې لیږل .

۲ـ دمالیې له وزارت څخه دپروژو دهرې ربعې دتخصیصو غوښتنه، تعقیب اومربوطـې پروژې ته خبرورکول .

۳ـ دپروژو څخه دهغو داجراآتواوفعالیتونو دراپور ونو غوښتل اودپلان وزارت ته ددغو راپوروونو لیږل .

د ـ داحصائیې څانګه :

۱ـ دټولو مربوطو واحدونو داحصائیـوي ارقامو راغونډول اومرکزي احصائیې ته دهغو لیږل .

۲ـ دهغې احصائیې دشاخص راغونډول چه لەمرکزي احصائیې څخه رسیږي، اومربوطـو څانګوته ددغې احصائیې لیږل .

دحواله جاتو اومحاسبې مدیریت :

الف: دوزارت دټولو دایرو دلګښت‌حوالې، دمصرف دڅانګې له خواترتیبیږي .

ب: د وزارت اوټولو مـربـوط واحدونـو معاشونو، پیشکیو ، اضافه کارۍ حـوالې دمعاش دڅانګې له خوااجرا کیږي .

ددفتر داري مدیریت :

دکال منظور شوي عادي اوپرمختیایي‌بودجه دمالیې له وزارت څخه دکال په څلورو ربعو کې دمالیې له وزارت څخه رسیدلې په دفتر کې معامله اودبودجې له منظورۍ سره سـم دوزارت دمرکز اومربوطو موسسو حـوالې تصنیف اواجراشوي دي .

دتصفیې اوتحصیلي مدیریت :

دغه مدیریت د۱۳۵۵ کال له پیل څخـه ترختمه‌پورې‌څوارلس ملیونه ویوسل‌واته‌دیرش زره اودوه سوه اوڅلوراویاافغانۍ لەاشخاصو اودولتي دایرو څخه تحصیل او د هغـوي حسابونه یې تصفیه کړي دي او په یوسـل دري دیرشو محاکماتي اوحسابي دوسیوباندې نوي‌کتنه شوي اومربوطو مراجعو تـه لیـږل شویدي .

دآرشیف مدیریت :

له وزارت څخـه مـؤ سسو او نــورو مراجعوته دلیکونو رسول، اودمرکز دآرشیف مدیریت دایروته درسیدلو لیکـونو لیـږل ددغه مدیریت وظیفه ده .

علامه سیدجمال الدین افغانی

دسید جمال الدین افغانی دمړینی اتیایمه کالیزه

ځرنګه چې جمهوری دولت د افغانی ټولنې عرفانی ، کلتوری ، تاریخی ، او سیاسی افتخاراتو اودهغو بانیانو او دهغو کسانو اوپوهانو چې پښتنې ټولنې، ثقافت، کلتور اوخپلې خپلواکۍ دلاس ته راوړلو دپاره یې زیارونه اوبړونه ګاللي دي دژوندانه دحالاتو دخېړنې ستاینې اویادونې لړۍ پیل کړیده .

نودادی پدې لړۍ کې دجمهوری په بختور نظام کې داخل دهیواد دستر او نومیالی مجاهد اوفیلسوف کلك مسلمان، سترسیاست مدار، متفکر ،عالم ،مبارز شخصیت ، انقلابی خوان اونابغه شخصیت دعلامه سیدجمال الدین افغانی دمړینې اتیایمې کالیزې دیادونې اوستاینې غونډه د ٥٥ کال دکب دمیاشتې په اتلسمه نیټه دسهار په لسو بجو د اطلاعاتو او کلتور دوزارت لخوا دراډیو ا فغانستان په سترتالارکې پرانستله شوه .

دسید جمال الدین افغانی دمړینې اتیایمې کالیزې یادونه د دې ځرګند ونه دی چه دسید ملي اوبین‌المللي شخصیت ددې خاورې زامنو او دوستو هیواد دیاده تندې وتلی او دده لوړ شخصیت او درنښت تل دخلکو په زړوکې ژوندی‌دی اوواړه په واړه دعلمي غونډو په جوړیدو سره دجمهوری بختور په پراخه لمن کې په احترام سره ونمانځل شي .

سید جمال الدین افغانی په ۱۲٥٤هـ کال کې دګران ا فغانستان په ختیځه خواد کونړ په اسعدآبادکې دسیدصفدرپه‌کورکې زیږیدلی اوپه ۱۳۱٤هـ ق کال په‌ترکیې‌کې مړشویدی

په ۱۳۲۳ کال کې د افغانستان او دوست هیوادترکیې په‌موافقه دسید عظام رمیم کابل ته راوړل شول چې‌په خاص درنښت سره دکابل پوهنتون په باغ‌کې، دعلومو پوهنځي په خواکې خاوروته وسپارل شول .

د سیا جمال الدن افغانی د مړینې دیادونې کالیزه لومړی دقرآن عظیم الشان دځومبارکو ایاتوپه لوستل کیدو اودملي سرود له‌خپریدو وروسته دانقلاب د لارښود د جمهور رئیس ښاغلي محمد داؤد په‌هغه پیغام سره چې پدې مناسبت یې صادر کړی ؤ دبهرنیو چارو دوزارت معین ښاغلي وحید عبدالله په‌لوستل کیدو پیل‌شو. د انقلاب‌لارښود جمهور رئیس ښاغلي محمد داؤد په‌خپل پیغام کې ویلي دي .

ښاغلی وحیدعبدالله دبهرنیو چارو دوزارت معین پداسی حال کښی چه دجمهور رئیس ښاغلی محمدداؤد پیغام دعلامه سیدجمال الدین افغانی دغونډی دغونډی دغونډی دغونډی دغونډی دغونډی دغونډی دغونډی دغونډی دغونډی دغونډی دغونډی دغونډی دغونډی دغونډی دغونډی دغونډی

«دختیځې خاوری دستر تولنیز شخصیت سیدجمال الدین افغانی لـه مړینـې څخـه د اتیاکلونو دتریدو له‌امله دزیاتې خوښـې ځای دی دهغه ستر مصلح دزیږیـدنې پـه هیوادکې دکورنیو اوبهرنیو پوهانو په‌ګډون علمی سیمینار جوړ یږی .

سید جمال الدین افغانی له هغو مبـارزو اوجګړه مارو میړونو څخه‌دی چه دخپل ژوند محتوای یې دختیځې خاوری رنځور او خپلـو ولسونو ته‌په خدمت کولوکې لګاوه .

په‌هغه تکه توره زمانه‌کـې چه مسلمـــان ولسونه له‌خپلې هستې اوطاقت څخه غافـل اودخپلو نیکونو له پرتمنې او ویاړونو څخه لرې‌پاتې اودژوند له‌شور څخه وتلی‌د استعمار په منګولوکې ایسارؤ سید جمال‌الدین افغانی په ایمان اوهغه شورسره چی‌دتیرو پیړیـــو مسلمانان راپه زړه‌کوی راپورته شو اود نا- پوهی، نفاق له‌تیارو اوله استبداد او استعمار سره‌یې مبارزه وکړ .

د دغه افغانی نابغه مبارزی اوجګړی دهغو آزادی غوښتونکو او وطنپالودپاره چه پـــه بیلابیلو اسلامی هیواد کښې یې‌د استعمـــار اوظلم په‌خلاف دمبارزی‌بیرغ اوچت‌کړه‌دیرښه سرمشق شو.

جمهور رئیس ښاغلی محمد داؤد دخپـل پیغام په‌پای‌کې دعلامه سیدجمال الـدیـن افغانی د علمی سیمینار برخه والوپه باره‌کې دارنګه یادونه کړیده .

امید لرم افغانی څیړونکی او میلمانه‌پوهان چه پدغه علمی غونډه کې یې برخه اخیستې ده دسید جمال الدین افغانی دعقاید و راپور او ژوندانه په شاوخواکې په خپلو څیړنوکې بریالی شي » .

وروسته بیا د مصرعربی جمهوریـــت د جمهور رئیس ښاغلی محمد انور السادات پیغام د دوی دخاص استازی استاد توفیـق عویضه له‌خوا ولوستل شو .

د مصر جمهوررئیس ښاغلی انورالسادات د حضرت سید جمال الدین افغانی دنمانځنې د غونډی په مناسبت پخپل پیغام کې ویلی دی .

«وروڼو اوخویندو ! السلام علیکم ورحمة- الله وبرکاته دذغـــه بختـور پـه مناسبت په غنیمت بللوسره چی تاسی دستر پیشقـدم لاربښودسیدجمال الدین افغانی یادونه نمانځنې زما ورور د افغانستان د جمهوریت رئیـــس ښاغلی محمدداؤد اودافغانستان دروند حکومت اود افغانستان دوست ملت تـه ډیـر پـاك دردونه اوزیات سپیڅلی دوستی او نیکـی هیلی وړاندی کوم له‌شکه پرته زما دخوښی او دمصر دولس د خوشحالی سبب دی چی دسیدجمال الدین افغانی دیادونوپه نمانځنې اوپه مصرکی دده دستـرو آثـارو یـادونـه اوپه ټوله اسلامی نړۍ کی له تاسو سـره ملګری شم. دی په‌زښتیا سره‌په مصـر او اسلامی نړۍ کی دسیاسی او ټولنیز نهضت دپیشقدمانو څخه ؤ دنولسمی پیـړۍ لـــه ورو ستیو وختو نو څخه‌یی په سرلوړی‌مناعت

اوعزت سره ډیوه ولګوله دزړور زړه، دروغ عقل، ګوياژبې اوډېر خپل دين باندی لهټينګی عقيدې څخه پرته بلهوسله نه درلوده لهدی امله د هيڅ واکمن څخه ونه ويريده اولـه تبعيد باشړلو ياد ازولو او تهديد څخهونه ويريده اوهغه وخت چی انګليسانو ده تــه دسوډان دتخت وعده ورکړه دده زړوورتوب کیکمی رانغی په خپل جذاب شخصيت پراخی پوهی اونيکو هيلوسره يی دمصر زيــات ځوانان اومشران ځانته جلب کړل چی د ده په شاوخوا کی راغونډ شول اود ده لهفيض څخه يی ګټه واخيستله او هغوی هريو پدی باب داصلاح په برخهکی يوقايد شو .

علامه سيد جمال الدين افغانی پهمصرکی اته کاله تيرکړل چی پدغه مودهکی يی پـه سياست اوغير سياست کیخپل نظر خپورکړ اودهغه پوزيات شمير بچيانو د ده دمعرفت لهپاکی چينی څخه ګټه واخستله .

دا کفايتکویچی د احمد عرابی او عبدالله النديم او محمد عبده او مصطفی کامـــل او سعدزغلول اونورويه شان د مصــر ديــــو شمير زامنو نومونه واخلو .»

وروسته لههغه چیدمصر دښاغلی جمهـور رئيس پيغام واوستل شو وروسی د عــراق د جمهور رئيس ښاغلی احمد حسن البکـــر پيغام پهکابل کیدعراق دلوی سفير استـــاد ناصر عبد القادر الحديثی له خوا ولوستـل شو .

دعراق ښاغلی جمهور رئيس په خپل پيغام کیدد علامه سيد جمال الدين افغانی د مړينی د اتيامی کاليزی دیادونی په مناسبت ويلی دی: «داستبداد او استعمار دهغه سر سخت دښمن او د اسلامی تفکر د يوهستر مشــر د داصلاح او تجدد او آزادی او ټولنيز عدالت د د احيانو ديوه ډير زړور يعنی سيد جمال الدين افغانی ديادونی لهامله ستاسی دزيار منه اوشکريه اداکوم پدغه تاريخی مناسبـت تودهرکلی اونمانځنه په ښه کــار بــاندی د اعتراف رښتيانی او صادق تعبير بلل کيږی چی د وست افغانستان يوه ورځ اسلامـــی نړی اوعربی خاوری ته دختيځ ستــر نابغــه او مصلح وړاندی کړ .

اسلام ولسونو اوعرب ملت ته ارز ښتناك سوغات چی عقلونه د آزاد او شريفانه ژوند په لارهکی روانکړی داسی ژوند چی استعمار نولسمی پيړی په وروستيو وختوکښی دختيځ لهخلکو څخه پټ کړیؤ زمونږ دمسلما نانو اوعربو وجيبه ده چی پدغه وخت کی چـــی ديوويشتمی پيړی په درشل کــی ولاړ يــو دمسلطی لټونی پهخلاف دسيدجمال الديـــــن افغانی دعزم او تعميم پرمعيارونو مبارزهوکړو او دسيد افغانی دطاقت او ثبات په شان د صيهونست په مقابل کی خپلی جګړیتهدوام ورکړو اودسيد افغانی په شان پهپوهه او عقل سره پولاس يوموټی شو .

د عراق ښاغلی جمهور رئيس دخپل پيغام پهپای کی دغونډی برخه والو اوټولنهکوونکو ته ددغه جاودان مصلح ديادولو په باره کی

دکامیابی اوبر یالیتوب هیله وکړه .

کله چې د جمهوریت د موسسس ښاغلی محمد داؤد، او مصر دعربی جمهوریت اود عراق دجمهوریت د ښاغلو جمهور رئیسانو پیغامونو ولوستل شول وروسته بیاد ښهرنیو چارو دوزارت معین ښاغلی وحید عبدالله د خپلی وینا په ترځ کی وویل : داطلاعات او کلتور وزارت ډیر زیات خوښ دی چې د جمهوریت په بختوره دوره کی د علمی‌سیمینار په جوړلو دعلامه سید جمال الدین افغانی دلوړ مقام د ختیځی خاوری دستر ټولنیز مصلح او سیاسی لوړ شخصیت نمانځنه کوی .

ښاغلی وحیدعبدالله دهیواد ددغه نومیالی زوی دکارونو په شاو خواکی داوږدی وینا په ترځ کی وویل :

سید جمال الدین افغانی خپلی مبارزی په خپل ټاټوبی افغانستان پوری منحصری نکړی بدی لیږکی شوچی دخپلواکی غوښتنی او آزادی غوښتنی خپل سپیڅلی رسالت لمن په ټول عالم کی خپره کړی افغانی سید ددغه مقصد دترسره کیدو دپاره هند، ایران، مصر ترکیی او شوروی اتحادته سفر وکړ او اصلاحی او دآزادی غوښتنی خپل نبوغ په یوخاص ولس خلکو اوقوم پوری محدود اوانړوند نکړ په‌هر هیوادکی‌یی دسعد الزغول د مصری شیخ محمد عبده او عبد القادرمغربی په شان یی نامتو پوه مبارز وطن پال اواتل شاگردان و روزل چې تاریخ د هغوی‌نومیالی نومونه په پوره ویاړ سره‌په خپله سینه کی ساتلی او ثبت‌کړیدی.

ښاغلی وحید عبد الله، دسید افغانی په افکارو آثارو او مبارزو باندی رڼا واچوله اودخپلی وینا په پای‌کی یی وویل : هغو درندو اوښاغلو پوهانوته دزړه له کومی ښه راغلاست په ویلوسره چې دسفرربړی یی گاللی اوله لری اونږدی هیوادو څخه زمونږ هیوادته راغلی دی امیدلرم هغه علمی غونډی چې‌د کورنیو اوبهرنیو ماهرانو په گډون کیږی د افغانی دغه سید نابغه بچی په افکاروعقاید او آثاروباندی دخیړنی په‌کارکی بری وموی همدارنگه د دغی علمی غونډی په تالارکی د کابل پوهنتون رئیس پوهاند ډاکتر غلام صدیق محبی، دپښتو ټولنی رئیس خیړنوال محمدصدیق‌روهی اوهم‌دیونسکواستازی ډاکتر مکند اودهیواد د دغه‌بصیراونو میالی‌شخصیت دژوندانه آثارو اوتفکر په‌باب ویناوی‌وکړی .

وروسته افغانی پوه ښاغلی عبدالوهاب طرزی دهیواد دپوهانو په نمایندگی یوه وینا وکړه اوپه هغې‌کی یی وویل :

د علامه سید جمال الدین افغانی دنمانځنی دغونډی جوړیدل چې دهیوادنومیالی زوی او د لومړی جمهور رئیس ښاغلی محمد داؤد په تجویز او اراده په‌کابل کی کیږی دهغی مینی او ویاړنښه ده‌چې د افغانستان ملت یی دوطن د دغه ستر او نو میالی زوی‌د اسلامی نړی له خدمتگار دختیځی نړی له خدمتگار او دبشریت له خدمتگارسره په زړونوکی لری.

دغه راز دمصر د اسلامی شئونو داعلا مجلس په نمایندگی په ختیځ کی دسید جمال الدین رئیس ښاغلی توفیق عویضه دمیلمنو پوهانو افغانی دمبارزو په باب دخپلی وینا په ترځ کی وویل :

پدی کی شك نشته جمال الدین افغانی یو داسی سړی وچی په هری ممکنی وسیلی سره یی د استعمار اوسلطه غوښتنی په خلاف مبارزه کوله. ده د استبداد رژیم په غندنی سره عقیده درلوده چی باید خلك دشورادلاری د خپل هیواد چاری ترسره کړی. جمال الدین افغانی په هندکی دهمغه وخت د استعمار په خلاف خلك راوپارول .

سد جمال الدین افغانی دمصر خلك دملی حکومت دجوړ یدو دپاره وهڅول .

ښاغلی عویضه دخپلی وینا په پای کی و ویل :ختیځ خلك د دغه شان نومیالی مننه کوی .چی دختیځ او اسلام دنهضت اودتمدن د انقلاب دلار ښود په توگه یی اسلامی ولسونه یووالی یو لاس اویو موټی کیدوته راو بلل.

استاد توفیق عویضه دخپلی وینا په پای کی وویل : لکه څنگه چی عربی او اسلامی نړۍ دحق او عدالت دلاری د دغه مبارزیه شخصیت باندی ویاړی پدی کی شك نشته چی ورور افغا نستان د دغه ستربچی ا و نومیالی په نامه باندی چی په همدی ځای کی روزل شوی اوافغانستان ته منسوب دی ویاړو کړی .

په ننی ټولنه کی دسیدجمال الدین افغانی خومعقولی او دغه رازدسید شعرونه اودهغه په باب داستادانو قصیدی دغونډی په جریان کی د راډیو افغانستان دنطاقانو اویوه پوه له خواولوستل شوی . همدارنگه په دغه ټولنه کی دسیدجمال الدین افغانی دستایلو په باب دیوشمیر افغانی لیکوالو اوشاعرانو شعرونه اومقالی ولوستل شوی .

دهیواد دنومیالی زوی علامه سیدجمال الدین افغانی دنمانځنی افتتاحیه غونډه دپای ته رسیدو وروسته ددوستو هیوادو پوهانو هیاتونه ترغرمی وروسته په دوه نیمو بجو د پوهنتون په انگړکی دهیواد دنومیالی فیلسوف سید جمال الدین ا فغانی قبرته ولاړل پدغه وخت کی دبهرنیو چارو دوزارت معین ښاغلی وحید عبـــد ا لله د جمهـــو ر ر ئیس ښا غلـــی محمـــد داؤد لـــه خـــوا د علامه سید جمال الدین افغانی په قبرباندی دگلوگیډۍ کیښودله وروسته بیا د دوستوهیوادو او افغانی پوهانو دستر مجاهد روح ته یی له دعا کولو وروسته دسید افغانی پرقبر باندی دگـــلانو گیـــډۍ کیښودی .

دغه راز د اطلاعات اوکلتور اوپوهنـــی د وزارتو له خوا دسیدپه قبرباندی دگلانواميلونه واچول شول. دعلامه سید جمال الدین افغانی دقبر سیمه په ملی بیرغونو او دهغو دوستو هیوادو په بیرغونو باندی چه دسید دنمانځی په غونډه کی د هغوی استازو برخه اخیستی ښکلی کړی شویده .

پدغه وخت کی له استانبول څخه ترکابل پوری دعلامه سید جمال الدین افغانی دتابوت

دراوړ لو د جریان رساله چه دکابل پوهنتون چاپ کړی وه پهحاضرینو باندی و ویشــل شوه . دغه ز از دغوپوهانو ترغرمی وروسته په دری نیموبجو دکابل موزیسم آثار هــم وکتل دسیدجمال الدین دمړینی داتیایم کال دنمانځی په غونډهکی برخه وال بیگاه شپهپه هغه میلمستیا کی برخه در لوده چـــــی د اطلاعاتو او کلتور وزارت د دوی په ویاړپه انترکانتی ننتال هوټل کی کړی وه .

دسید جمال الدین افغا نیدسیمینار علمی غو نډی

لومړی غونډه ۱۹ر۱۲ر۵۵

د هیواد دنومیالی فیلسوف علامه سیـــد جمال الدین افغانی دمړینی داتیاکلونودتیریدو د بین المللی سیمینار علمی غونډی دسهار په نهو بجوپه انترکانتی ننتال هــوټل کــی پیل شوی .

لومړی د سیمینار د غونډی دکړ نــلاری پهباب دیوه افغانی پوه لهخوا رڼا واچـــول شوه وروسته لههغه چی د دوستو هیـــوادو پوهان معرفی شول درائیو په اتفاق افغانی پوه ښاغلی محمدعثمان صدقی ترغرمی دمخه دغونډی درئیس په توگه وټاکل شو .

دغه رازافغانی پوه ښاغلی اشرف غنـــی دعلامه سد جمال الدین افغانی دنمانځـــی دغونډی دبین المللـــی سیمینار دمنشـــی او ښاغلی حبیب الرحمن جدیر د دایمی راپورتر په توگه وټاکل شول .

وریسی افغانی پوهانو پوهاند عبدالحـــی حبیبی او خیرندوی عبدالله خدمتگار دحضرت سید افغانی دنسبت تاتوبی اوژبو پهبارهکی خپلی مقالی ولوستلی اودغه راز ترکی عالم پرو فیسورعبدالقادر قره خانپه ترکیه کـــی دسید جمال الدین افغانی دتولنیزو فعالیتونو په باب خپل مضمون واوراوه .

ترغرمی په دمخه غونډهکی دحقوقواوسیاسی علومو دپوهنځی په چوکاټ کی دسید جمال الدین افغانی دپیژندنی دکرسی د جـوړیدو پهباب دکابل دپوهنتون ددغه پوهنځـــی پیشنهاد مطرح شو چی دغه پیشنهاد پــه اساس کی دغونډی دغړیو له خواتائید شــو د سیمینار ترغرمی په وروسته غونډه کیچی دهغی مشر پاکستانی پــوه پروفیسور حسام الدین راشیدی ؤ دعراقی پوهانو دهیات غړی استاد عبدالحمید العلوچی اوهم افــغا نــی پوهانو حبیب الله رفیع ،پوهاند غلام صفدر ډاکتر قیام الدین راعی او ښاغلی عبـــدالله سمندر په وارسره په عراقکی سید جمـــال الدین خدمتونه د اسلام دین اوعلم په باب له فرانسوی ارنست رینـــان ســره دحضرت سید جمال الدین ا فغانی قلمی مناظری له عثمانی دولت سره دسید جمال الدیندااړیکو اوپه رد نیچریه باندی خوخبری تر عنوانــو لاندی خپل مضمونو نه ولوستل .

په غونډهکی برخه والو دشویدوینناو په

باب پوهنتنی ټولنه کولی شی چې د دغو پوهانو له څو په دغه برخه کې د ښانا ځول وکړي او هم په دغه باره کې خبرې اترې وکړي .

د غونډې په جریان کې دیوه لړ مقالو کتابونه په سیمینار کې به برخه والو پوهانو باندې و ویشل شول چې د اطلاعاتو او کلتور وزارت، کابل پوهنتون او پښتو ټولنې له خوا د افغاني علامه سید جمال الدین د ګمانځنې د غونډې له امله چاپ او خپاره شوي دي .

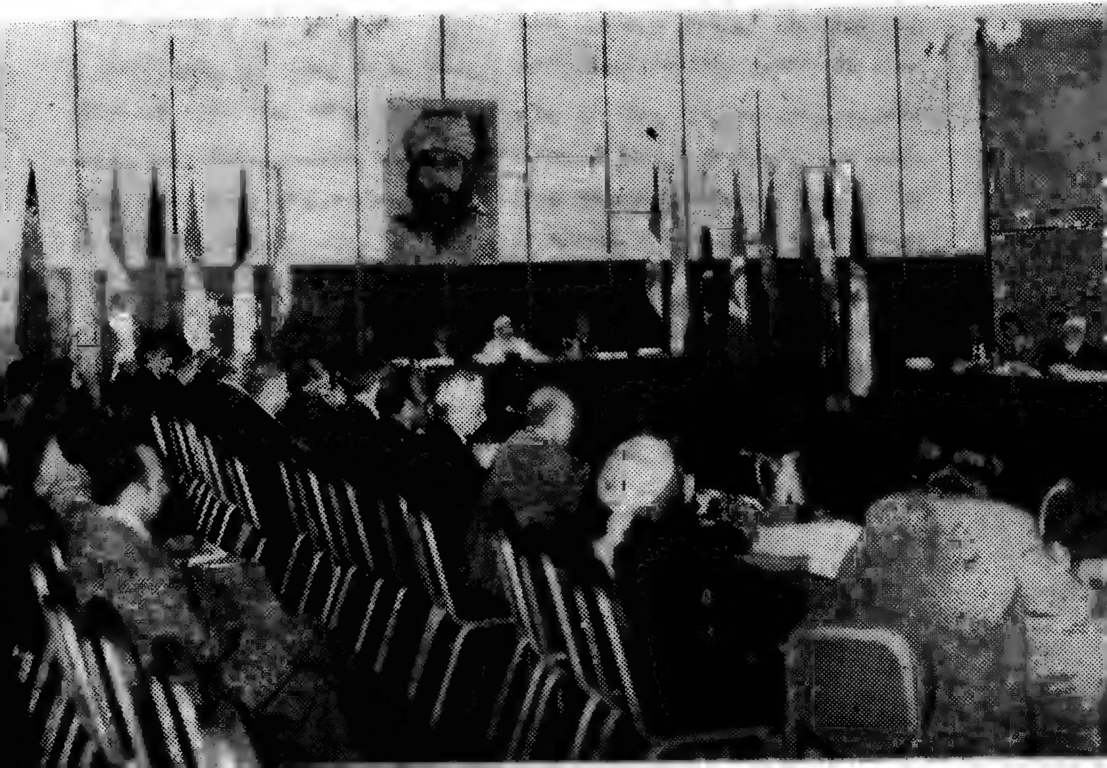
دغه راز دجمهوریت، انیس، هیواد، کابل تایمز، ورځپاڼې او دنورو جریده چې د ختیځې خاورې دنابغه سیدجمال الدین افغاني دلوړ شخصیت او ژوندانه په باره کې یې یو لړ مضمو نونه درلودل په حاضرینو باندې و ویشل شوې .

دویمه غونډه ۲۴ر۱۲ر۱۳۵۵ ه

په نننۍ غونډه کې چې ترغرمې د مخه دترکیې پوه پروفیسور عبدالقادر قره خان په مشرۍ په انترکانتي ننټال هوټل کې وشوه پروفیسور دوریا نکولی دعلامه سیدجمال الدین افغان دمړینې داتیایم کال د نمانځنې په علمي سیمینار کې د یوې وینا په ترځ کې وویل: سید جمال الدین نه یوازې د افغانستان په خاورې کې زیږیدلی او نه یوازې دپښتنې مور به شیدو روزل شوی بلکه هغه پدې محیط کې لوی شوی او دافغانۍ کرکټر غوره تاریخي خصوصیات یې په خټه کې اخښلی شوی و . وروسته بیا پوهاند عبد الشکور رشاد، افغاني پوهانو ډاکټرسیامیه عبادي او ښاغلي رضامایل د سید جمال الدین دمانا ګانو او دهغه د پلار

دعلامه سید جمال الدین افغانی دمړینې داتیایم کال د نمانځنې دعلمي سیمینار یوه ځنده .

[۲۱/۱۲/۵۵]

کورنی د آزاد وعقایدو اومفکورواوافغانستان دادبیاتو پرمختیا دخصوصیاتو سیدجمال‌الدین افغان او دروسی ژبی آثار او دسیدجمال‌الدین په نظر مدینه فاضله ترعنوانونو لاندی خپل مضمونونه ولوستل .

دغه راز دسیمینار ترغرمی وروسته غونډه کړیچه دمصر مشر الجزایری پوه شیخ الحمد ... او افغانی پوهانو ښاغلی سید قاسم رښتیا، ښاغلی محمد گلاب ښنار، ډاکتر ... الحکیم طبیبی او استاد علی اصغربشیر ... جمال الدین فکری ، سیاسی ،اودینی ... سید جمال الدین افغانی یا دخشیخ او اسلام ستر سیاست مدار له‌اسلام سره د سید جمال الدین افغانی روابط ترعنوانونو لاندی خپل مضامین ولوستل

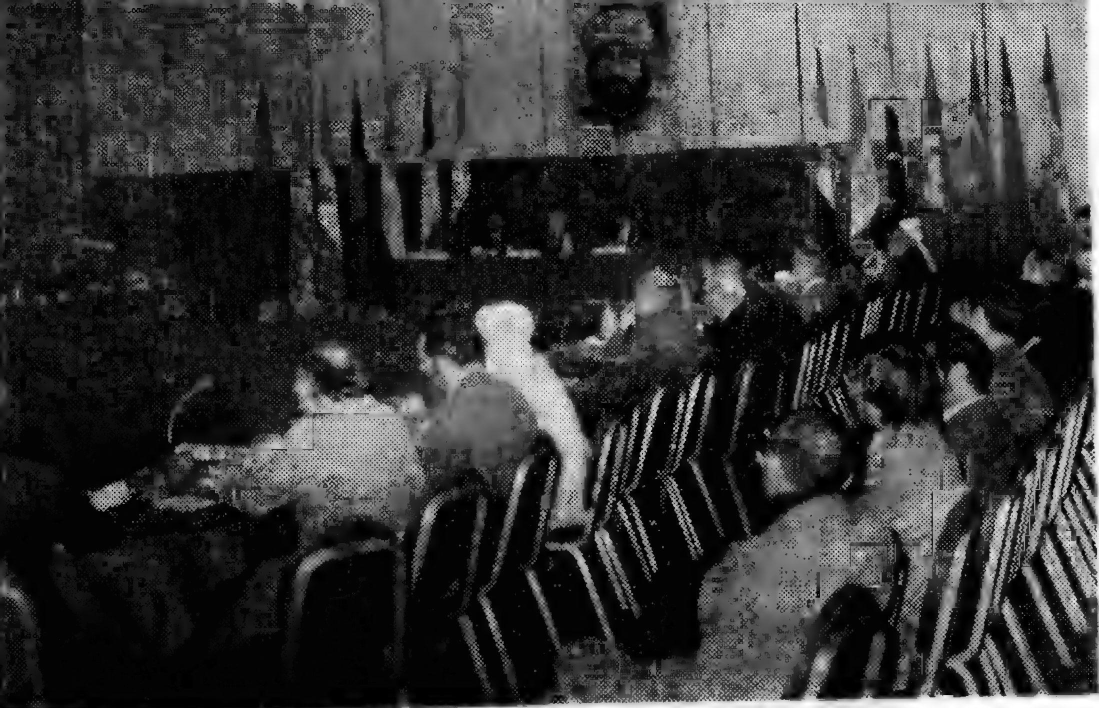
په سیمینار کښی برخه والوپه پرونیو غونډو کی دلوستل شویو مضمونو او مقالو په شاو خواکی پوښتنی وکړی او پدغه برخه کی مناظره اوخبری وشوی .

دریمه غونډه ۲۲ر۱۲ر۵۵

تر غرمی دمخه غونډه کی چی مشری شوروی پوه پروفیسور دور یانکوفو افغانی عالم مولینا عبدالله، پاکستانی پوه پروفیسور حسام الدین راشیدی، ترکی پوه ډاکترنظیف خواجه او دکابل پوهنتون استاد ډاکتر اسد الله حبیب دسید جمال الدین افغانی د عروت الوثقی په اهمیت باندی د یونظر او دهند او پاکستان دنیمی وچی په سیاست او ادبیاتوکی دهغی اغیزی دهغو خپلو آثارو په باب چی سید جمال الدین افغانی لاسلیک کړی او دغه راز ددری په اوسنیو ادبیاتو باندی دسید افغانی دافکارو داغیزی په باره کی خپل مضمونونه ولوستل دسیمینارترغرمی وروسته غونډه‌کی چی دښاغلی سید قاسم رښتیا په مشری وشوه ترکی پوهانو پروفیسور قایا بیکلگیل، ډاکتر نظیف شاهین او ډاکتر سعید افغانی او ونسی عالم پروفیسور علی الشابی ترکیه باندی د سید جمال‌الدین افغانی اغیزه په تننی ترکیه کی دسیدجمال‌الدین افغانی په نظرکی خوشبختی اونیکمرغی اوله حضرت سید سره دتونس داصلاح غو ښتو نکو مشرانو روابط او عروت‌الوثقی په نامه نهضت کښی ددوی درول ترعنوانونو لاندی پراخی وینااوی وکړی .

په سمینار کښی‌برخه‌والو وروسته غونډو کی دلوستل شویو مضمو نونو په‌باب‌دپوهاند له خوا پو ښتنی وشوی اوپه دغه برخه‌کی خبری اتری وشوی .

په غونډوکی یوشمیر هغه کتابونه ورسالی چی د اطلاعات وکلتور او پښتو ټولنی له خواچاپ او خپاره شویدی په سیمینار کی‌په برخه والو کسانو باندی وویشل شوی اوهم دفلکلور او ادب دمجلی اومرکز دورځپاڼو بیلابیلوگڼی حاضرینوته ورکړی شوی. دستر فیلسوف علامه سید جمال الدین افغانی د مړینی د اتیایم کال دنمانځنی د غونډی په بین المللی علمی سیمینار کی برخه والو کسانو بیگاه شپه په هی میلمستیا کی برخه

گوشه ای از سیمینارعلمی بین المللی بزرگداشت علامه سید جمال الدین افغانی درهوتل انترکانتیننتال . ۲۲ر۱۲ر۵۵

واخیسته چې د کابل ښار د ملي لیسې خوا په کابل هوټل کې ددوی په ویاړ شوې وه .

د علامه سید جمال الدین افغاني د نمانځنې د بین المللي علمي سیمینار ترغونډې وروسته غونډه کې د مصر د عربي جمهوریت بانکونو بیمو او مالي موسسو د کنفدراسیون د سکرتر جنرال ښاغلي محبوب او د عمان د پوهنتون د پروفیسور ښاغلي زعیتر او د متحده عربي اماراتو د عالمانو او پوهانو له خوا ګرارسیدلو تیلګرامونو متنونه د غونډې د منشي له خوا ولوستل شول .

په دغو تیلګرامونو کې د سید افغاني د آثارو او افکارو د خپرولو په برخه کې د دغې سیمینار علمي غونډې ډېرې هیله ښودل شوې چې د علامه سید جمال الدین د نمانځنې د غونډې د بین المللي سیمینار په پرونیو غونډو کې د دوستو هېوادو افغاني پوهانو د هیواد د نومیالي په لیکنې جمال الدین افغاني د سجایا او تو لنیزو مبارزو په باب خواکي په وار پسې خپلې مقالې او مضمونونه ولوستل

دغه راز په پرونیو غونډو کې د ډاکټر عبد الحکیم طبیبي په مشرۍ د سید جمال الدین افغاني د نمانځنې د غونډې د علمي سیمینار د قطعنامې د تدوین په مقصد یوه جرګه وټاکل شوه .

څلورمه غونډه ۲۳ر۱۲ر۵۵ م

د علامه سید جمال الدین افغاني د نمانځنې د غونډې د بین المللي علمي سیمینار په غونډوکې د دوستو هیوادو او افغاني پوښتونو پوهانو د هیواد د نومیالي بچي حضرت سید شخصیت او د هغه د ځانګړو خواو سجایا تو په باره کې خپلې مقالې او مضمونونه و لوستل.

ترغرمی دمخه غونډه‌کی چه مشریی فرانسوی پوه پرو فیسور ژان بل شارنیږ د شوروی اتحادپوه پرو فیسور غفاراف، افغانی پوهاند ډاکتر بها الدین مجروح او ډاکتر روان‌فرهادی د اقبال اوجمال الدین افغانی او دختیځ او لویدیځ اخوت او سیدجمال الدین او محمود طرزی ترعنوانو لاندی‌خپل مضمونونه ولوستل دسیمینارترغرمی وروسته‌غونډه‌کی چه‌دشوروی اتحاد پوه پرو فیسور غفار اوف په مشری وشوه الجزایری پوهانو شیخ احمد حمانی او ډاکتر حنفی بن یحیی ډاکتر محمد ا کرم عثمان او پرو فیسور ژان بل شارنی دختیځ په بیداری او د مسلمانانو نهضت کی‌دسید جمال الدین رول د الجزایر او المغرب په خاوره کی دسیدجمال الدین اغیزه له‌استعمار او استبداد سره دسید جګړی ماهیت اودسید دتګ لاری ترعنوانونو لاندی اوږدی مقالی و لوستلی د ختیځ دعلامه سید جمال‌الدین افغانی د مړینی د اتیایم کال دنمانځنی د مجلس تر غرمی دمخه او اوروسته غونډو کی په سیمینار کی برخه والو کسانو په هری یوی لوستل شوی مقالی او مضمون باندی خبری اتری وکړی . دغونډی په ترځ کی یو شمیرهغه کتابونه چه د‌اطلاعاتو او کلتور دوزارت له خوا چاپ شوی اوهم‌دمرکز ورځپاڼی په حاضرینو باندی وویشل شوی . د افغانی علامه حضرت سید جمال الدین د نمانځنی په بین المللی علمی سیمینار کی برخه والو په هغی ملمستیاکی برخه‌واخیستنه چه دکابل پو هنتون له خوا د دوی پهویاړ په انټر کانتی ننتال هوټل دپامیر په‌رستوران کښی شوی وه .

دختیځی خاوری دنابغه سید جمال الدین افغانی دمړینی داتیایم کال دنمانځنی د غونډی د بین المللی ،علمی سیمینار په غونډوکی یوشمیر میلمنو پوهانو ا و افغانی پوهانو د افغانستان د دغه نومیالی بچی د آثارو او احوال په‌باره‌کی خپل مضامین او څیړونکی مقالی ولوستلی .

ترغرمی دمخه غونډه کښی چی دعراق پوه پرو فیسور عبد الحمید العلوچی په مشری وشوه پاکستانی پوه ډاکترضیاء الدین‌راشیدی د کابل پوهنتون استاد ښاغلی اشرف غنی اتریشی عالم ډاکتر ماکس کلمبورګ دادبیاتو اوبشری علمو پوهنځی استاد ښاغلی محمد کاظم آهنګ او استاد محمد امین دنو لسمی پیړی له اسلامی نړی څخه دسیدجمال الدین افغان دپولنیزی اوسیاسی نمانځنی دحضرت سیدپه باره‌کی دختیځ پیژندونکی په آثارو باندی متوده یکی څیړنی دبشر پیژندنی له نظره سید جمال الدین افغانی دسید په‌احوال باندی یوه تبصره اوسید افغانی او د ډله ایز ارتباط مفاهمی تر عنوانونو لاندی خپلی مقالی او مضمو نونه په‌وار سره ولوستل دغه راز دهیواد دنومیالی بچی علامه سید جمال الدین نمانځنی دعلمی سیمینار ترغرمی

وروسته غونډه کې چې مشريې دهيواد پوه پوهاند عبدالحی حبيبی ؤ ليبيايي پوه ډاکتر ياسين العربی ،هندی ډاکتر پوهاند شري واستوا پاکستانی عالم پرو فيسور وزير الحسن عابدی، افغانی پوهاند پو هنيار محمد حسين يمين ا وښاغلی محمد انور نير د سيد جمال الدين افغانی دتفکر داتحاديې او پروگرام ، افغانی سيد يا دختيځ نړۍ ستر مفکر ا نسانی آزادی دعلامه محمد اقبال په اشعارو کې دحضرت سد جمال الدين افغانی د افکارو انعکاس په افغانستان کښې دسيد جمال الدين ا فغانی پوشمير معاصر عالمان ترعنوانونو لاندی ويناوی وکړی. تر غرمې وروسته غونډه وکې دښځو په باره کې دحضرت سيد افغانی دنظر ترعنوان لاندی محترمې نجيبې سکندری مقالې لنډيز دمحترمې رابعه صديقی لخوا ولوستل شو .

دسيمينار تر غرمې دمخه اوروسته غونډو کې يو شمير هغه کتابوه اورسالی چې د اطلاعاتو او کلتوراودښوونې اوروزنې دوزارتونو لخوادسيدجمال الدين افغانی دمړينې داتيايم کال په مناسبت چاپ شوی دسمينار پهغړو باندی و ويشل شوی .

همدغه راز دعرفان فوق العاده مجله او دمرکز ورځپاڼی دغونډ وپه ترځ کښې وويشل شوی .

د افغانی علامه سد جمال الدين دنمانځنې ترغرمې وروسته غونډه کې هغه مدالونه چې دختيځ دستر فيلسوف او دهيواد دنوميالي بچې دمړينې د اتيايم کال په مناسبت د اطلاعاتو اوکلتور دوزارت له خوابرابری شوی دپوهاند عبدالحی حبيبی له خوا ددوستو هيوادو په هغو پوهانو باندی وويشل شول چې پدغه سترعلمی غونډه کې يې برخه اخيستې ده دغونډی په پای کې ترکی پوه ښاغلی عبدالقادر قره خان ددوستو هيوادونو دپوهانو په نمايندگی ويناوکړه اودغې ستری علمی غونډی دجوړيدوله امله يې خوښی ښرگنده کړه.
پوهاند حبيبی دختيځ دعلامه په علمی سيمينار کې ددوستو هيوادوله گډون څخه مننه وکړه اووی ويل : دډيری خوښی ځای دی چې دنيکه مرغه دجمهوری نظام په رڼاکښی او د هيواد اودوستو هيوادو دپوهانو او ليکوالو په مرستې چې دخپلو ژوراوعلمی څيړنو او ليکونو په اورولو سره يې دهيواد نوميالي بچی علامه سيدجمال الدين افغانی دژوندانه پربيلابيلو اړخونو شخصيت اودتولنيز او سياسی جگړو پر ځانگړتياو رڼا واچوله همدارنگه داطلاعاتو اوکلتور دوزارت دخپرونو درياست وکيل دوکتور محمداکرم عثمان ددغه وزارت په نمايندگی دعلامه سيدجمال الدين افغانی دنمانځنې په علمی سيمينارکی دميلمنو اوافغانی پوهانو لهگډون څخه مننه وکړه اود علامه داتيايم تلين په نمانځنه کې يې دبهرنيو چارواوپوهنې وزارتونو اوپښتوتولنې همکاری وستايله .

دسیدجمال الدین نړیوال علمی سیمینارچی دکب په اتلسمه دراډیو افغانستان په لوی تالار کی پرانستل شواود دوستو هیوادو او همدارازدهیوادپوهانو پکی برخه اخیستی وه دکب د۲٤ دماښام په اتو بجودسیمینار دغړو له خوادیوه پریکړه لیك په وړاندی کـولـو سره په‌انترکانتی ننټال هوټل کی پای ته ورسید.

دسیدجمال الدین افغانی دمړینی داتیایمی کالیزی دغونډی اعلامیه :

دختیځ دستر علامه سیدجمال الدین افغانی دمړینی داتیاوم کال په مناسبت دافغانستان دجمهوری دولت دکلتوری پالیسی‌اوددغه هیواد دنامتوبچی دنمانځنی له امله د ۱۳۵۵ کـال دکب داتلسمی نیټی د۱۹۷۷ کال دمارچ له ۹ له چارشنبی نه د۱۳۵۵ کال دکب ترپنځـه ویشتمی نیټی د۱۹۷۷ د مارچ تر۱٦ نیټـــی دچارشنبی پوری دافغانستان په مرکز کابل کی علمی غونډی جوړی شوی . دنمانځنـی دغونډی برخه والوپه زیاته مینه دافغانستان دجمهوریت دمؤسس اوددغه هیواد د لومړی جمهور رئیس ښاغلی محمد داؤد پیغام چی ددغی غونډی دپرانستلو له پاره یی استولی واورید. همدارنگه په‌دغه غونډه‌کښی هغــه پیغامونه چی دلمانځلوله امله دمصر دجمهور رئیس ښاغلی انورالسادات دعراق دجمهـور رئیس ښاغلی احمدحسن البکر په گــــډون ددوستو دولتونو مشرانو له خوا دافغانستان دجمهور رئیس ښاغلی محمد داؤدپه نامــه رارسیدلی ؤ واوستل شول .

دبهرنیو چارو دوزارت معین ښاغلـــی وحیدعبدالله داطلاعات اوکلتور وزارت پـــه نمایندگی په دغه مناسبت وویناوکړه دغونډی برخه‌وال دافغانی مقاماتو له دغه قدردانـــی څخه دخپلی مننی مراتب څرگندوی .

ددغه سیمینار په علمی غونډوکی په‌افغانی پوهانو برسیره دهغودوستو هیوادو پوهانـو چی سیدجمال الدین افغانی دهغوی په‌هیوادونو کی سفراواستوگنه‌کړی اویایی دهغو په باره کښی علمی، دینی، اوسیاسی فعالیتونه سرته رسولی ؤ لکه دشوروی اتحاد ، اطـریش، الجزایر، ایران، پاکستان، ترکیی، تـونس، عراق، فرانسی ، مصراودهند دهیواد پوهانو اودیونیسکواستازی برخه اخیستی ره اوخپلی مقالی اوتحقیقی وینا وی ولوستل برخه والو دافغانستان دجمهوری حکومت دارزښتناکـــو هڅو اوبهرنیو چارووزارت داطلاعاتو اوکلتور وزارت دپوهنی وزارت اودپوهنتون دریاست دکارکوونکو نه خوښی وکړه اودلاندینو موادو په باره‌کی‌یی موافقه وکړه .

دلمانځنی دغه ټولنه اوعلمی غونډه دعلامه سیدجمال الدین افغانی چی دختیځ نړیـوال بشری انقلابی ملی خدمتونو دافکارو، آثاروپه پیژندنه‌کی چی دافغانستان دنامتوبچـی او د ختیځ ستر مبارز داسلامی نړۍ او بشریـت څلاند څیره ده اودختیځوهیوادو دخپلواکـــی

اولوړتیا په لاره کی یی خپل ټول ژوند وقف کړی ژ ډیره ګټوره ثابته شوه . دغونړی برخه والودعلامه سید جمال الدین افغانی مربوطه کتابونه اوتحقیقی آثار اودآثاروترجمی چی دافغانی مؤلفینواو ژباړونکوله خوا چاپ شوی اودسید دملیت پیژندنی اوپه سیاسی دینی، عرفانی، اوثقافتی فعالیتونو اوخدمتونو رڼاچوی ګټور اوارزښتناك وبلل اودافغانی مؤلفینو څخه یی هیله وکړه چی خپلو څیړنو اوخپرونو ته دوام ورکړی چی دختیځ او بشری نړی ددی ځلانده څیری اوسترمجاهدپه پیژند ګلوی کی زیات خدمت وکړی . څرنګه چی دلمانځنی پدغه غونډه کی دسیدډژونداوخدمتونو په بیلوبیلو برخوکی یولړګټوری مقالی اوعلمی څیړنی چی دکنفرانس دبرخه والوله خوا وړاندی شوی اووینناوی وشوی هیله کیږی‌چی ډیرژرزارسیدلو پیغامونو، خطابو اودلوستل شویو مقالو اویاهغه مقالی چی په خپل وخت سره ونه لوستل شوی د علمی سیمینار دبرخه والودعکسونو اوسلم تلین ونمانځنی دکابل پوهنتون دسید جمال الدین افغانی دڅیړنی مرکزدی په بیلابیلو ژبو اودبیلا بیلو هیوادو دمؤسسو اوپوهانو په همکاری پدغه مناسبت علمی مواد برابرکړی او پدغه برخه کی دپوهانو دڅیړنونتیجی دی دعلمی کتابونو رسالو دترجمو په وسیله دعلاقمندانو په واك کی ورکړی .

څرنګه چی دسیدژوند د اسلامی ملتونو دتاریخ بدلون یوحساس پړاوته نژدی دی له دی امله داسلامی اوختیځوهیوادوداقتصادی اجتماعی، سیاسی، اوفرهنګی احوال دڅیړنی اوپه بیلابیلوهیوادوکی دسیدژوند پرچاپیریال باندی یی داغیزواوهم دهغه وخت دفکری اوفرهنګی نهضتونو په‌باب دغه سیمینار تصویب وکړ . چی داسلامی اوختیځو هیوادو دعلاقی وړتولو هیوادو دپوهانو تر مینځ ددغو هیوادو فکری اجتماعی اوسیاسی جریانونو په برخه‌کی دپرله پسی غونډواوجرګو اودلازمو اطلاعاتو مبادله اوعلمی څیړنی له لاری د ی پرله پسی څیړنی اومطالعی وشی .

غونډی موافقه وکړه څرنګه چی ختیځه‌خاوره نن ورځ له‌بل هروخت څخه دلویدیځ له‌تمدن څخه فکری اونظری زیاتی څیړنی او علمی اوانتقادی ارزیابی ته اړه لری اوددی له‌پاره چی دختیځی خاوری متفکرین اوپوهان پـه اسلامی نـړی سره راغونډ شی دلویدیـځ پیژندنی بین المللی کانګرس په نامه یـوه غونډه وشی افغانی پوهانودمیلمنو پوهانو په مشوره تصمیم ونیوچی دغه‌کـانګـرس دی دسیدجمال الدین افغانی دزیږیـدوپه هیواد کی چی په خپله دختیځی خاوری دنویوفکرونو محرك اودخصوصیاتو او دودونو مدافع د ی

غونډه دی دافغانی واکمنو مقاماتوپام دی سترتکی ته واړوی چی په راتلونکی لومړی غونډی کی دهغی دنیتی دټاکلو اوکـړنلاری له پاره تصمیم ونیسی .

میلمنو پوهانو دافغانستان دولس اورسمی مقاماتو له تاوده هرکلی څخه مننه وکړه .

حوادث سیاسی جهان

هر لحظه از زند گی فرد ی یا اجتماعی بشر هموار ه با حوادث و اتفاقا تی توا م بوده و هریك از ین حوادث وپیش آمد ها یامقدمه حوادث بعدی است ویا بقایای حواد ثی می باشد که قبلا رو نما گردیده است ۰

همچنانکه لحظا ت زود گذر زند گی بشری بهم پیوسته و با گذ شت تدریجی وحتی بعضا غیر قابل درك دقایق، ساعات شب وروز وبالا خره ماه و سالها ، قرو ن واعصار را به وجودمی آورندحوادث کوچك وبی ار زش نیز دست بهم داده و با مرور ایا م ولیا لی به شکل حوادث بز رگ ویا خاطرا ت خو ب و بد عرض اندا م کرده وعاقبت الامر بهشکل نقشس پای ایام بر چهره ز مان باقی می مانند۰

اینك کمی به عقب بر می گردیم واین لحظات حادثه آفرین را ازدیدگاه وسیع تری یعنی از لحاظ جهانی برای یك دورهٔ محدود یك ساله (البته سالی که پشت سرگذاشتیم ، بصورت اختصار باز گومی کنیم)، تاببینیم که در جهان کهن مادراین محدوده یکسا له چه اتفا قاتی رخداد ه و البته تمیز بین خوب و بد آن را به قدر ت برداشت خوانندگان بالارج می گذاریم ۰

در دورا ن یکسالی که گذشت درجهان ما حوادث خورد و بزرگ امید افزا ومایوس کننده و تلخ و شرین ز یادی به سو یه ملی وبین المللی رخداده که ذکر آنها بصورت فهرست وار و یا بشکل کرونولوژی طوریکه شاید وباید به درك وقایع واتفاقات در طول یك سال کمکی نه خواهد کرد . ژوی این ملحو ظ وبرای این که علاقمند ا ن محتر م مسایل سیا سی جهان را بصورت منسجم وموجزی آگاهی یابند رو یداد های یك سال گذ شته را ازلحاظ مناطق ویا موضو عات مهم دسته بندی کرده هریك از آنها رابصور ت جدا گانه باشرح کو تا هی قرار آتی عر ضه می داریم ۰

شرق میانه :

اولین حادثه مهمی که از ماه سر طا ن سال گذ شته باینسو رخ داده وبه حوز ه شرق میانه ارتباط مستقیمی دارد ربو د ن یك طیاره بو ئنگ خط هوا یی ایرفرانس می باشد که در ماه سر طان سال گذ شته توسط فلسطینی ها و حا میان شان ربو د ه شده بود ۰

این طیاره حامل دو صدو پنجاه نفر مسافرو عمله بوده وهنگامی که در میدان هوا یی انتبی بی واقع یو گندا در انتظا ر برآورده شدن پیشنهاد ها ی خود برای رهایی فلسطینی های محبوس از طر ف اسرائیل بودندیك دسته از کو ماند و های

اسرائیلی که توسط طیاره به این‌میدا ن هوایی انتقال داده شده‌بودند پس از گشتن عد ه‌یك صدو د ه‌نفر بقیه را کبین طیاره را نجات دادند .

در جمله سایر مسایل عمد ه‌که در طول یکسال گذشته در شرق میانه ر خـداد ه ملاقات هایی است . که ر هبرا ن کشو ر های عر بی‌و اسرائیل باجیمی کارتر رئیس جمهور امریکا انجام داده اند .

این مذاکرات که هدف آن حـل بحران ـ های شرق میانه وباز سا ختن راه برای‌انعقاد مجدد کنفرانس ژینو بوده قسما دراشنگتن وقسما در ژینو صور ت گر فته است .

اسحاق رابین صدراعظم و رهبر سابـق حزب کار گر اسرائیل قبل ا زینکه‌حز ب وی در انتخابا ت پار لمانی اسرائیل از طرف حزب لیخود شکست بخو رد و هــم قبل از آنکـه پای وی وخـانمش در افتضاح باز کردن حساب غیر قانو نی بانکی درامریکا کشانیده شود. در واشنگتـن بـا رهبـران امریکا ملا قات‌ومذاکرات انجام داد .سپس انور السادا ت رئیس جمهور مصر در حالی برای مـذاکـره با جیمی کارتر بـه واشنگتن مسافرت کرد که مرد م مصر در ریفراند م ماه سنبله به وی رای اعتماد داده و او را مجدداً به حیث رئیس جمهور مصر انتخا ب کردند .

سادات که به تعقیب باز دیـد ی ا ز جمهوریت اتحادی آلمان وفرانسه بـــه واشنگتن مسافر ت کرده بود با کار تـر درباره روابط دو کشور ، او ضاع عمو می شرق مانه ، انعقاد مجدد کنفرا نسـس ژینو وامکان فروش طیارا ت جنگی‌و مر می های ضد تانك امریکایی به مصر مذاکر ه کرده است .

در مورد کنفرانس ژینو که او لین‌جلسه آن در ماه اکتوبر سا ل۱۹۷۳ انعقاد یافته وموافقتنا مه های موقتی مربوط به عقـب نشینی عساکر اسرائیل در محاذ سینــا (متعلق به مصر) وارتفاعا ت جولان(مربو ط سوریـه) امضاء شده بـود ودر حال حاضر مر عی الاجرا می‌باشد یکی ازثمره ها ی نیکوی آن می باشد .

در حالی که هم عربها و هم امریکــا واتحاد شورو ی به حیث روسا ی مشتر ك کنفرانس ژینو واسرائیل خواستار انعقا د مجدد کنفرانس ژینو می باشند کشور های عربی واتحاد شورو ی اصرار دارند کــه موسسه آزادی فلسطین درین کنفرانس‌بحیث یك جانب کاملا مستقل شر کت نموده واز تمام حقوق و مزایا ی سایر شر کـت کنندگا ن کنفرانس‌بر خورد ار باشداسرائیل باشر کت کاملا مستقل نماینده مو سسـه آزادی فلسطین در کنفرانس ژینو مخالفت نموده ونظریه داده کـه باید نماینده موسسه مذکور در جمله هیات اردبی یا کـدام کشور عربی دیگر درین کنفرانس شر کت کند .

حکومت موجوده امریکا هنوز کدام مـوقف

واضحی را درین زمینه در پیش نگر فتــه ولی طوریکه از قراین بر می آید حکو مت مذکور سیاست واقع بینانه تری رانسبــت به حکومت سابق امریکا درموردفلسطینی ها درپیش گــرفته است . یکـی از دلایلـی که می توان درین زمینه به آن اشاره کـرد. اظهارات اخیـر جیمی کـارتـر مـی باشـد که برای اولین بارمتذکرشده بایدفلسطینی‌ها سرزمینی بـرای خـود داشته بـا شنـد .

ایـن اظهـارات کـارتـر با استقبال نیکی از طرف کشور های عر بی ومو سسه آزا دی فلسطین مواجه گردید ه و حتی گفته میشود باسیاست واقع‌بینانه که حکو مت کار تر درپیش گر فته ممکن است را هی بر ای ملاقات بین ر هبرا ن‌مو سسه آزا دی‌فلسطین وحکومت امریکا که البته او لین ملا قا ت مستقیم بین‌طر فین خواهد بود باز گر دد ۰ در مقابل‌مقاما ت اسرائیلی رو ش جد یـد حکو مت امریکا را درقبال مساله فلسطیـن موردانتقاد قرار داده وو زیر خار جــه حکومت کار گر ی اسرائیل در مسا فر تی که بعدا به امریکانموده عد م رضا ئیــت رهبران اسرائیل را درین باره بـــه اطـلاع کارتروسایرو س وانس وزیر خار جه امریکا رسانید .

ملك حسین پادشاه ارد ن دو میـــن شخصیـت عربی بود که در واشنگتن باکارتر ووانس و سایر مقاما ت عالی رتبه امریکایی ملاقات و مذکراه کرد.طبعا این مذاکرا ت نیز شامل روابط دو جانبه و اوضاع‌شر ق میانه مخصوصا انعقاد مجدد کنفرانس ژنیو باشر کت موسسه آزادی فلسطین بوده وهر دوطرف مذاکرا ت ملك حسین و رهبرا ن امریکا را مفید خوانده اند ۰

حافظ الا سد رئیس جمهور سو ریــه باجیمی کارتر هنگام مسافر ت ماه ثور رئیس جمهور امریکا به ارو پا درژینو ملا قا ت نموده طرفین نه تنها در باره روابط بیـن دوکشور مذاکر ه کرده اند بلکه آنها اوضاع عمو می شرق میانه را درپرتو انعقـــا د مجدد کنفرانس ژینو با درنظر داشت اظهار نظـر های کارتر در مـورد فلسطینی هـا و سرزمین شان مذاکره کرده اند .

مـلاقا ت رو سای جمهور سو ریه و امریکا به تعقیب مسافر ت حافظ الا سد به مسکو ومـذاکـرات وی بـا رهبران اتحـاد شورو ی صور ت گر فته است ۰ اگر چه ظاهرا در مذاکرا ت رهبرا ن شورو ی و سوریه روابط دو جانبه واوضاع عـمومـی شرق میانه مطرح بحث قرار گر فته بازهم نـا ظـر یـن عقیـده دارنـد کـه اسد در مذاکرا ت خود باسران اتحاد شورو ی‌زمینه رابرای مصالحه بین مصر واتحاد شورو ی نیز فراهم سازد زیرا از عر صه دوسا ل باینسو مناسبا ت بین این دو دوست‌دیرینه شکر آب شده بود . روی همین دلیـــل ناظرین می گویند که مصر و اتحادشوروی با ملاقاتی بین‌وزار ت خار جه دو کشو ر

موافقه کردند .

اولین دور مذاکرات آنها که بیشتر از همه درباره تهیه اسلحه از طرف اتحاد برای مصر ، تعیین تاریخ جدید ی برا ی باز پرداخت قرضه هایی که شورو ی به مصر داده وتقریبا به چهار ملیارد دالر بالغ می گرد دوجریان فعلی او ضاع شرق میانه در مسکو مذاکره کرده و طر فین نتایج این مذاکرا ت را مفید خوانده و درعین حال موافقه نموده اند که مر حلـه دوم این مذاکرا ت آنها در آینده نزد یکی درقا هره دایر شو د.

هر گاه دو مین دور مذاکرا ت و زرا ی خارجه مصر واتحاد شورو ی با مو فقیت توام باشد زمینه برای تدویر ملا قا تی بین انور السادا ت و لیو نید بریژ نف زعیم حزب کمو نیستت اتحاد شورو ی فراهم خواهد شد وطبعا این امر کمك موثر ی در بهبود مزید روابط دو کشور خوا هد نمود.

پس از اسد نوبت ملاقات بین فهد ابن عبدالعزیز معاو ن اول صدراعظم عربستا ن سعودی و جیمی کارتر در واشنگتن رسید.

رهبرا ن عربستا ن سعو دی و امریکا علاوه بر سایر امور طر ف دلچسپی دو کشور که طبعا مسایل مربو ط به شرق میانه درصدر آن قرار داشت راجع به مسایل مربو ط به نفت نیز مذاکره کرد .وفهد در دورا ن این مذاکرات به امریکا اطمینا ن داد که عر بها بار دیگر علیه امریکا به مقاطعه نفتی خود دست نخواهند زد .

اولین باری که عربها از اسلحه نفت استفاده کردند درسا ل۱۹۷۳ یعنی و قتی بود که عربها می خواستند امریکا رامجبور سازند تابر اسرائیل برای حل بحرا نهای شرق میانه فشار وارد کند .

اگر چه بعدا در اثر فعالیت های امریکا که زمینه رابرای امضای موافقتنا مه ها ی موقتی جهت عقب نشینی عساکر اسرائیل از محان سینا وارتفاعات جولان فرا هم آورده بوداین مقاطعه نفتی ازبین‌رفت بازهم اثرات سوء آن در اقتصاد کشور ها ی عمده صنعتی جهان وهمچنان سایر کشور ها هنوز بشدت مشهود است .

فعالیت برای حل بحرا نهای شر ق‌میانه تنها منحصر به مسا عی عربها و ایالات متحدهٔ امریکا نبوده بلکه خود عر بها نیز کوشیده اند تا از راه اتحاد بیشتر ی بین خود سیاست و موقف مشتر کی را در قبال بحرانهای عربی پیشس بگیر ند . یکی ا ز اقداما ت موثری که د رین‌راه از طر ف کشور های عربی اتخان شده رفع اختلافات بین مصر و سو ریه بود .

امضای دو مین موافقتنا مه مو قتی بین مصر و اسرائیل در مورد عقب نشینی مزید عساکر اسرائیلی در محان سینا که در ما ه سنبله ۱۹۵٤ صور ت گر فت با مخالفت جدی از طر ف سوریه موا جه گردید . و بمرور زما ن‌روابط بین‌این دو کشور عر بی

که در جبهه مقدم با اسرائیل قرار گرفته تیره ترگردید .

ولی در ماه قوس ۱۳۵۵ حافظ الاسد به قاهره (البته با وساطت عربستان سعودی وکویت) ومذاکراتی که بین وی وانورالسادات صورت گرفت طرفین نه تنها اختلافات خود راحل کردند بلکه به تشکیل یك قوماندانی سیاسی بین دو کشور نیز موافقه کردند.

سپس حکومت سودان نیز توافق خود رابرای شرکت درین قوماندانی سیاسی اعلام نموده واکنون این قوماندانی صرف همین سه عضو را دارد .

درین ضمن بعضی از کشور های خارجی نیز مساعی رابخرچ داده اند ، که هدف آن باز کردن راه برای حل بحران های شرق میانه از راه انعقاد مجدد کنفرانس ژینو وشرکت مساویانه فلسطینی ها بوده است .

سایروس وانس واندری گرومیکو وزرای خارجه امریکا واتحاد شوروی یعنی دو کشور رؤسای مشترك کنفرانس ژینو در مورد شرق میانه می باشند در اواخر ماه ثور سال ۱۳۵٦ در ملاقاتی که برای غور در باره تمام مسایل مورد علاقه در ژینو نمودند راجع به امکان انعقاد مجدد این کنفرانس مذاکراتی انجام دادند .

کذا وزرای خارجه جمهوریت اتحادی آلمان وفرانسه ودوکتور کورت والدهایم سر منشی موسسه ملل متحد نیز ضمن مسافرت هایی که به کشور های عربی و اسرائیل نمودند کوشیدند تا راه برای انعقاد مجددکنفرانس ژنیو باز گردد .

انور السادات وبعضی از سران عربی واسرائیل نیز درین ضمن به بعضی ازکشور های اروپای غربی مسافرت کرده واوضاع شرق میانه را از زاویه سیاست های خود بارهبران کشور های مذکور مطرح بحث قرار دادند .

موضوع قابل تذکر دیگر در مورد شرق میانه مسالــه لبنان میباشد کـه نزده مـاه تمـام تا اواخـر مـاه عقـرب سـال گذشته دستخوش جنگ های داخلیخونیـــن بود .

این نابسامانی هاکه باتمرکز سی هزار نفر از عساکر قوای عربی در لبنـــان تا اندازه مهار گردید هزارها نفر رابه خاك و خون کشانیده و ملیون ها دالر خساره مالی به این سر زمین که زمانیبهتریـــن مرکزتجارت وسیاحت در شرق میانه و حتی جهان بشمارمیرفت وارد کرد .

باتمرکز قوای صلح عربی که در اثر تصمیمات کنفرانس های اواخر ماهمیزان سال ۱۳۵۵، سران کشور هـای عـربی در ریاض وکنفرانس اوایل ماه عقرب همان سال در قاهره در لبنان صورت گرفته اوضاع عمومی درین سر زمین جنگ زده متدرجاً به آرامش گرایید .

شروع زمامداری الیاس سرکیـــس به حیث رئیس جمهور جدید لبنان در ماه

میزا ن وانتصا ب دو کتور سلیم الحص یك اقتصاد دان لبنانی در ماه قوس سا ل گذشته آب دیگر ی بود که بروی آتش جنگ های لبنان ریخته شد .

بااینهم فعالیت های جنگ جویانه اسرائیلی ها در مقابل عر بها از یکسو ترس که اسرائیل از خشم دسته جمعی عربها دارد از سو ی دیگر سبب شد که هنوز افراد قوای صلح عر بی که قسمت اعظم آنها را عساکر سوریه تشکیل میدهد درمناطق جنوبی لبنان تمرکز نکردند . این امر سبب شده که هنوز هم او ضا ع در مناطق جنو بی لبنان دستخو ش تصادمات پراگنده بین دسته های متخا صم بو د . وآتش افروزا ن اسرائیلی نیز این آتش نفاق وشقاق رابین دسته های رقیب دامن مز نند .

قتل کمال جنبلاط ر هبر سو سیالیست های لبنان که در او اخر ماه حوت سا ل گذشته رخداد آتش عداو ت رابین پیروان وی و فلانژ یست های مسیحی لبنا ن شعله و ر سا خته زیرا فعالیت هایانتقام جویانه بین این د ودسته روز بروز شد ید تر گردید .

برای تمام این حوادث امکان پیدا شدن راه حلی و جود داشت و لی اینك رویکار آمدن حزب فرا طی لیخود در اسرا ئیل مشکلا تی را در شرق میانه به وجود آورده که امکان رفع آن بسی مشکل تر از سایر موضو عا ت می باشد .

علت اصلی حزب کار گر که از بیست ونه سال باین طر ف ز مام امور اسرائیل را در دست داشت سیاست نا درست اقتصا دی حکو مت کارگر ی اسرا ئیل بوده زیرا حکو مت مذکور مجبور بود تا برای جبرا ن خسارا تی که مخصو صا دو جنگ اخیر (جنگ شش روزه ماه جون ۱۹۶۷ وجنگ ما اکتوبر ۱۹۷۳) مالیات ها رابلند برد واین امر سبب گردید تا از یك طرف پو ند اسرائیلی روز بروز قیمت خودرا از دست بدهد واز سوی دیگر مرد م زیر بار مالیا ت کمر شکن بسته وه آیند .

علت دیگر ناکا می حزب کار گر در انتخابا ت اخیر و شکست آن در مقا بل حزب لیخود افتضاح اقتصا دی بود که اسحاق رابین صدراعظم اسرائیل وخانم وی ببار آورده بودند .

به موجب قانون اساسی اسرائیل هیچ یك از مامورین عالی رتبهٔ حکو مت مذ کور در داخل اسرائیل انجا م و ظیفه می کنند اجازه ندار ند دربانك های خار جی پو لی رابه نام پس انداز برای خود ذ خیره کنند.

باساس نو شته یك روز نا مه اسرائیلی وتحقیقا تی که به تاسی ازآن بعدا صور ت گرفت معلوم شد که رابین وخانم وی در بانك ها یامریکا حساب پس انداز دارند. اگر چه در اثر محکمه که این دونفر شدند به جر یمه نقدی محکو م شد ند باز

هم این امر نیز صد مه شدیدی به حز ب کارگر در اسرائیل وارد کرد ۰

باروبکارآمدن حزب افراطی لیخودحل مشکلات شرق میانه پیچیده تر خواهد شدزیرا حزب مذکور بر خلاف حزب کار گر که طر فدار دادن امتیازا ت ارضی به عرب‌ها در قبا ل حل دایمی بحرا ن های شرق میانه بود ۰ در حالی که با دا ن امتیازاتی از ایــن قبیل به عربها در منطقه غـزه مخـا لفتـی نمی کند با واگذ ار ی سواحل غر بی دریای اردن به عرب ها جدا مخالف است.

مینا خیم بیگین ر هبر حزب لیخـو د در روز های اول پیروز ی حزب خود د ر مورد سواحل غر بی دریای‌اردن گفته‌بو دکه این مناطق را اسرائیل مناطق اشغا لی نه بلکه مناطق آزاد شده تلقی می کند ۰

این وضع باعث ایجاد سر وصدا ها یی زیادی در بین کشور های عر بی شد ه رهبرا ن کشور های مذکور گفته اند که روی کار آمدن افراطیو ن لیخود در اسرا ئیـل سیاست آنها رادر مورد آزادی ارا ضــی اشغا لی‌تغییری نه خواهد داد ۰

ان امر از طرف امریکا که با این‌سیاست انعطاف ناپذیر در مورد شرق میانه مخالفت دارد نیز بانگرانی های تلقی شــده و این مـوضـوع را در دوران بـازدیـد مجـد دـ سایروس وانس وزیر خـارجـه امریکـا از شرق میانه با رهبرا ن عر بی واسرائیلی در میان نهاده و هم بیگین در بازدید قریب الوقوع خود از واشنگتن راجع به ایــن مساله سران امریکا مذاکره نموده است .

افریقا :

در طول یکسا لی که گذ شت درافریقا حوادث یادی‌رخداد ه و لی آنچه بیشتر ا ز همه درین قاره تو جه جهانیا ن را به‌خود جلب‌کردواقدامات فوری رابرای حل‌آن ایجاب میکند. موضوع حقوق طبقةاکثریت افریقایی می باشد که از طرف دستــه هــای اقلیت تبعیض پسند در جنو ب افریقا غصــب گردید ه و مسا عی که درین راه به خرج داده شد هنوز نتیجه مثبتی نداد ه‌است

یکـی از ین مسا یلی‌که صلـح وامنیــت را نه تنها در افریقا بلکه در سرا ســر جهان به مخاطر ه‌انداخته مو ضوع‌رودیشیا می باشد ۰

یك دسته از اقلیت های سفید پو ست در سا ل ۱۹٦٥ آزادی رو دیشیا را به صورت خود سرانه و یکجـا یعنی بــدون توافق قبلی انگلستا ن که هنوزقانو نا بر این منطقه مسلط می باشد اعلام نمود ه و این امر بحرانهای شدید ی را مخصو صا در مناطق جنو بی این قار ه به وجودآورد۰

از زمانی که این تو مور سر طا نـی بر پیکر افریقا به مشاهده رسیده تاکنو ن مساعی زیادی برای رفع آن‌به خرچ داد ه شده اما هنوز موثرواقع نشده است ۰

یکی از ین فعالیت ها از طرف دو کشور

هنری کیسنجر وزیر خار جه سابق امریکا بود که‌در اوایل سر طا ن سال گذ شته با جان فورستر صدراعظم افر یقای جنـو بـی (یگانه حا می حکو مت متمرد رودیشیا)در یك شهر شمالی جمهور یت اتحا دی آلمان ملاقا ت و باو ی در بار ه تمام مسا یـل طرف دلچسپی مخصو صا حل معضلهٔ‌رودیشیا مذاکره کرد ۰

سپس دوکتور کیسنجر در روابـط مـاه سنبله سال گذ شته در پریتوریا مر کـز افریقا ی جنو بی با ایبان سمیت‌صدراعظـم حکـومت غیر قانونی رودیشیا نیز مـلاقات وباو ی در باره پلا نها یی مذاکره کرد که حکومت امریکا با همکار ی حکو مـــت انگلستان در مورد حل بحران های رودیشیاو واگذ اری امور حکو مت‌آنجا از سفیدپوستان به سیا هپوستا ن مذاکره کرد ۰

در اثر تو افقها یی که بین دسته‌ های مربوطه حاصل گردید کنفرا نسی باشرکت تمام گرو پ های ذید خل در او ایـــل ماه عقر ب سال گذشته در ژ نیو آغا ز شد ۰

ریاست این کنفرانس با آیور ریچا رد نماینده انگلستا ن در مو سسهٔ ملل متحد بوده و در آن علاوه بر گرو پ های ملی رودیشیا وایبان سمیت بـه نمـایندگــی از طر ف اقلیت‌های سفید پوست آنجـــا نماینـد گانی از طر ف موسسه اتحـــا د افریقا کشور های افریقا یی جبهه مقد م با رودیشیا(تانزانیا ، زمبیا ،بو تسوانا ، مـوزمبیق وانگـولا) و امریکـا بحیـث ناظر شرکت کرد ه‌بودند .

درین کنفرا نس موضو ع و اگذار ی قدر ت حکو مت از سفید پو ستا ن بـــه سیا هپوستا ن رودیشیا یی مطر ح گردیده وپس از یك سلسله بحث روی مو ضو عات مختلف مربو ط به انتقال قدر ت ر هبرا ن ملی رودیشیا مخصو صا جو شوا انکومو ورابر ت مو گابی روسا ی جبهه و طـــن پرستان آنجا این نظریه موافقه کردند که به رودیشیا به تاریخ اول ماه مارچ۱۹۷۸ رسما آزادی داده شود ۰

این کنفرانس در او اخر ماه قو س درا‌ثر رکودی که روی مو ضو عا ت بحث درآن به وجود آمده بود ملتو ی گردید ۰ و وقرار شد بتاریخ بیست‌و ششم جد ی سال گذشته مجددا دایر گردد و لی‌طوریکه بعد ا به مشاهده رسید این کنفرانس نه تنها در تاریخ معینه آن بلکهٔ هنوز هم انعقاد آ ن به باد نسیا ن سپرده شده است ۰

یکی از علل عد م انعقاد مجدد کنفرانس ژنیو در مورد و ضع آینده رو یشیا عد م تمکین اقلیت های سفید پوست رودیشیا در مقابل واگذ ار ی امور این سر میــــــن به طبقه اکثریت می باشد زیـــرا بـاوصف اطمینان هـــایی کـه از طـرف حکـومـــات امریکا وانگلستا ن در مورد تضمین و ضع آینـده اقلیت ها در رودیشیا نسبـــت بـه

آینده خود پس ازانتقا ل قدر ت از سفید پوستا ن به سیا هپو ستان نگرا ن می باشند ٠

این امر سبب شده تا از یك طر ف عملیا ت نظا می ملیو ن رودیشیا یی باکمك های مادی و معنو ی‌سایر کشور ها ی افریقا یی مخصو صا کشور جبهه مقد م با رودیشیا تشدید یابد و ازسو ی دیگر حکومت متمرد رودیشیا عکس العمل های جدی در مقابل ملیو ن از خود نشا ن بدهد که به مشکل حملات مکرر برکشور های افریقایی همجوار با رودیشیا تبارز کرده است ٠

این حملات که بشتر از همه متو جه موز مبیق‌می باشد باعث بروز سرو صدا هایی از طر ف سایر کشور های جها ن خاصتا کشور های افریقایی گردیده وحتی در اثر شکایت حکومت موز مبیق که‌حکومت غیر قانو نی رودیشیا را به دست زد ن به جنگ کاملا علنی علیه مو ز مبیق متهم سا خته شو رای امنیت مو سسه ملل متحد تشکیل جلسه داده و ضمن تقبیح این حملات خواستار اقدا مات جد ی همگانی علیه حکو مت متمرد رودیشیا وکمك به موز مبیق شده تا در مقابل این نو ع حملات مقاو مت کرده بتواند ٠

درین ضمن حکو ما ت امریکا وانگلستان که عواقب و خیم ناشی از تشدید جنگ های نژادی در رودیشیا و سایر نقاط جنو ب افریقا باعث نگرانی شا ن شده و از آ ن بیم دارندکه مبادا ادامه این وضع به‌برخورد مسلحا نه بین قدر ت های بز رگ منجر گردد در صدد چاره جو یی بر آمد ه‌اند ٠

روی همین نگرانی ها بود که دو کتو ر دیو ید اوو ن وزیر خار جه انگلستا ن در اواخر ماه حمل ۱۳۵٦ ووالتبر ماندیل معاون رئیس جمهور امریکادر او اخر ما ه ثور همین سا ل فعالیت ها یی را درمورد حل بحرا نهای جنو ب افریقا آغاز کردند .

اوو ن به بعضی از کشور های جنو ب افریقا به شمول افریقا ی جنو بی مسا فرت کرده وبا رهبرا ن کشور های این منطقه بیشتر از همه در باره حل معضله رودیشیا مذاکر نموده است ٠

وی هنگا م تو قف در پریتوریا با جان فورستر صدراعظم افریقا ی جنو بی‌وایان سمیت صدراعظم حکو مت متمرد رودیشیا مذاکرا تی در بار ه‌پیشنهاد های جدید ی که با ابتکار مشتر ك امریکا وانگلستا ن جهت حل معضله انتقا ل قدر ت ا زسفید پوستان به سیاهپوستان انجام داده‌که هنوزهم فعالیت درآن باره جریان دارد .

والترماندیل نیز در دورا ن ملا قا ت‌اواخر ماه ثور خود در ویانا با جان فورستر نه تنها در باره اوضاع رودیشیا بلکه در باره دادن آزادی فوری به نامیبیا و سیاست تبعیضی وا پار تاید خود حکو مت افریقا ی جنو بی مذاکرا تی انجا م داد ٠

فعالیت برای حل مو ضو ع نا می بیا در ما اپریل گذ شته از طر ف نمایندگان جمهور یت اتحادی آلما ن ، امریکـــــا انگلستا ن ،فرانسه و کانادا آغاز گردید ه ولی هنوز به کدا م نتیجه نها یی نرسید ه است •

نامی بیا یاافریقا ی جنوب غر بی که یکی از متصرفات آلمان بـود در پایان جنـــگ عمومـی دوم از طـــرف جـــا معـه ملـــل تحت قیمو مت افریقای جنو بی قرار داده شد تا زمینه رابرای آزادی تدریجی آنجا فرا هم سازد و لی حکو مت مذکورنه تنها تعهدا ت خود را درین زمینه به مرحله اجرا نگذاشت بلکه در صدد الحا ق افریقا ی جنو بغربی به سر زمین خود وتنفیذ سیا ستاپار تاید خود در آنجا بر آمد •

مخالفت جد ی کشور های مختلـــف جهان مخصو صا کشور های افریقا یی علیه این عمل حکو مت افریقا ی جنو بی سبب شد که در ســـال ۱۹٦۸ ایـن منطقـــه را موسسه ملل متحد از قیمومیـت افـریقـای جنوبی خارج ساخته وهم آنجارابه نامیبیـــا موســوم ســاز د کـــه اکنـون به همیـن نام یاد می گردد •

مخالفت افریقای جنوبی با این فیصلـــه موسسه ملل متحد حما یـت ممتد آن کشور از حکو مت غیر قانو نی رودیشیا وادا مه سیاست اپارتاید در خود افـریقـای جنـوب باعث عصبانیت مزید کشور هـای افریقایی وکار کشور های صلح دو ست جها نشده واین عصبا نیت دو سا لقبل به مشکـــل محروم ساختن افریقای جنـوبـی از بقیـــه دوره اجلا سیه همان سال مجمع عمو می موسسه ملل متحد گردید .

ادامه این وضع باعث نگرانی شد ید کشـور های عمده غـربی کـه د ر شـورای امنیت و سایر ادارا ت بین المللی ا ز افریقـای جنوبی حمایـت می کـردند شده و اینکه می کو شند تا برای فرو نشا ند ن خشم جهانیا ن علیه افریقا ی جنو بی کم از کم را هی برای حل فور ی مو ضو ع رودیشیا ونا می بیا پیداکنند •

یکی از موضو عات دیگر ی که(بـــر اساس اطلا عا ت بعدی) بین ماندیـــل و فورستر مطرح گردید ه ترویج اصل یــــك نفر يك رای در افریقـــای جنوبـی بـــوده که حکو مت افریقا ی جنو بی آنراجدا رد نموده وغیرقابل عمل خوانده است .

به هر حال اکنون حکـــومت افـریقـای جنوبی از هر سو تحت فشار قرار گرفته ودرضمن این حقیقت رادرك کرده کــه باید برای نجا ت ازین همه فشار های همـــه جانبه باید اقدام مثبتی انجام بدهد می ـ کوشد تا هر چه زودتر اقلیت های سفیـــد پوست رودیشیا را برای قبو ل انتقـــا ل قدر ت به سیا هپو ستا ن مجبور سازد •

روی همیـــن دلیـل وزیــــر خـارجـــه افریقا ی جنو بی به سالز بر ی بصور ت غیر متر قبه مسافر ت کرده و با ایبا ن سمیت مذاکرا ت سر ی انجا م داد کـــه

طبعا امکان حل بحرا ن های رودیشیا در راس آنها قرار داشت و لی هنوز نتایــج آن افشا نشده است ۰

همچنا ن وزیر خار جه افریقا ی جنو بی به امریکــا شتافته با رهبــران امریکـــا از یك طر ف و سر منشی مو سســـه ملل متحد ازسو ی دیگر در باره او ضا ع در جنو ب افریقا مذاکره کند ۰

وی در واشنگتن باسایر س وانس وزیر خار جه امریکا در بار ه او ضاع دررودیشیا مخصو صا در پر تو ابتکارا ت مشتر ك امریکا وانگلستا ن که انتقا ل قدر ت ا ز سفید پوستا ن به سیا هپو ستا ن د ر راس آن قرار دارد ، داد ن آزاد ی فور ی به نا میبیا در رو شنایی فعالت هـــا ی نمایند گا ن سیاسی امریکا ، جمهور یـت اتحادی آلمان ، انگلستا ن ، فرانسه و کانادا وبالا خر ه نظریا ت امریکا در باره تطبـیق اصل یك نفر یك رای درمـورد انتخابـــات در افریقا ی جنو بی مذاکر ه کرده است ۰

وزیر خار جه افریقا ی جنو بی در دوران مسافر ت خود به واشنگتن و نیویار ك طرف داری خودرا ازحل مسالمت آمیز بحرانهای رودیشیا به ترتیبی که حقو ق طبقه اقلیت محفوظ بماند ابراز داشته در مورد نـامیبیـا نسبت به مو فقیت نمایند گا ن پنج کشو ر غر بی اظهار امید وار ی کرده و مفکور ه یك نفر یك رای را در جنو ب افریقـــا رد نموده و متذکر شده که ممکن است عملی شدن این مفکور ه سفید پوستا ن را د ر افریقای جنوبی بکلی نابود سازد .

بهر حال در حالی کـه این بحران ها با تمام وضع خطرناك ناشی ازآن در جنـــوب افریقا ادامه دارد در سایر نقا ط افریقا نیز حوادثی رخـداده که اکثـر آنها قابل تذکر می باشد ۰

یکی از موضوعات مهم ایــن قــاره د ر یکسالی که گذشت آزادی جزیره سیشل کـه درسواحل شرقی بحرهندودر قلمروافریقاواقع شد، درماه سرطان سال گذشته وآزادی قلمرو فرانسوی افاروایسادرماه سرطان ۱۳۵٦ است که مردم آن در ریفراندم اواسط ماه ثـور به طر فدار ی از آزادی خود رای داده اند ۰

در مورد جزایر سی شل که مر کب از هشتا دو ششس جزیر ه خورد و بز رگـ می باشد باید گفت که در غیا ب رئیس جمهور آن کشور کود تایی درآن رخداد ه وزمام امور ایــن جـزایــر را رویــر رنـی صدراعظم آن کشور بدست گر فته است ۰

راجع به قلمرو افریقا یی ،فرانسه بنام افار وایسا باید گفت این سر زمین که به شاخ افریقا نیز یاد می شود بایك سلسله مشکلات از نا حیه جمهور یت صو مال و حبشه موا جه می باشد ۰

اگر چه ظا هرا اکنو ن هریك از ین دو کشور همسرحد با ا فار وایسا گفتـه انـد آزادی این سر زمین را محترم شمرد ه واز ادعا های ار ضی خود نسبت به آ ن منصرف شده اند باز هم مو قعیت حساس جغرافیایی

افاروایسارياجيبوتي‌کنونی از یکسووعبوریك خط آهن که برای حبشه اهمیت حیاتـــی داشته وادیس ابابا راازطـریق جیبو تــی مرکز افار وایسا به بحیره احمراتصا لمی بخشد ازسو ی دیگر یك سلسله رقا بت های جدی را بین‌صو ما ل وحبشه دامن زده که ممکن باعث ایجاد درد سر ها یی بـرای سر زمیـــن تازه به آزادی رسیـــده جیبوتی بوجود آورده. اگرچه درگذشته بعضی شخصیتهای‌کشورهای دوست حبشه وصومال به شمول فیدل کاسترو صدراعظم کیو بـا هنگا م بازدید اخیر خود از افریقا کوشیده تا اختلافا ت رابین این دو کشور از بین ببرد باز هم این اختلا فات نه تنها ازبین نر فته بلکه شد ت بیشتر ی نیز کسـب کـرده وهـر یك از آنهـا طـرف مقـابل را به داشتن مفکور ه تجاو ز کارا نه علیه طرف مقابل یا علیه افار وایسا متهم نموده اند .

عیدی امین رئیس جمهور یو گندا و قتا فوقتا در قار ه افریقا وجهان به خبـــر ساز ی اقدا م کرده است .

هنگا می که چند ی قبل یك اسقـــف کامنویلت و دو نفر از وزرای سـا بـــق کابینه یو گندا ظا هرا دریك حادثه‌ترافیکی (البته پس از متهم شدن شان به فعالیت علیه حکو مت آن کشور) جان دادند این حادثه ، سرو صداهای زیادی بر پا کرد که حتی از سر حدا ت یو گندا وافریقا نیـــز عبور نموده وسیاست حکو مت یو گندا را مورد انتقاد همگانی قرارداد .

این امر روابط بین انگلستا ن ویو گند ا رابشدت تیره ساخته وصدا هـــای اعتراض راعلیه شر کت عیدی امین در کنفرانس سران کشور های عضو کا منویلت از هر سو بلند کرد .

عیدی امین در شروع این‌کنفرانس گفتـه بود که بدون اعتنا به اعتراضا تی که در موردشر کت وی در کنفرانس کا منویلت در لندن شده تصمیم دارد درین کنفرانس شخصا شرکت کند وغیبت چند روزه‌ای از یوگندا درروز های اول انعقاد کنفـرانس لندن مورد بحث و تبصر ه های گو ناگونی در سراسر جهان گردید ه و بالا خر ه معلوم شد که وی پنهـا نی به مناطق غربی‌یوگندا مسافرت کرده بود .

همچنان بعدا شایع شد که علیه عیـدی امین و معاو ن وی سوء قصد ی صور ت گرفته وامین در حادثه یابه قتل رسیده ویا شدیدا مجرو ح شده و غیبت چند روز ه‌وی که حتی مقا مات حکو متی یو گندا نیـــز محل بودوباش ووضـع او را نمی دانستنـد این شایعه را دامـــن زد ولـی بالاخـــره معلو م شد که وی با همسر جدید خود که چهار مین زو جه وی می باشد بر ا ی سپری نمود ن ماه عسل خود در دا خـل قلمرو یوگندا بسر می برد .

روابط بین الجزا یر وحکو ما ت المغر ب وموریتانیا برسر صحرای غر بی‌به هما ن

تیر گی گذ شبته بود واگر چه یك سلسله مساعی ازطرف بعضی از کشور های غربی برای رفع این کشد گی ها صور ت گر فته باز هم کدا م بهبود ی در آن به چشـــم نمی خورد زیرا ازیکطر ف حکو ما تالمغر ب وموریتانیا متحدا از حقو ق برسر صحرای غربی یعنی منطقه سر شار از فا سفیتی که حکو مت هسپا نیه پس ازسالها تسلـط آنرا به این دو کشوربحــر ی افریقا یی واگذ ار شده منصر ف نشده اند وازسو ی دیگر حکومت الجزایر به حمایت خودرا از جبهه آزا دیصحرا ی غر بی(پو لیساریو) که علیه تسلط مو ریتانیا و المغرب مــی جنگد ادامه می دهد .

سر زمین زایر نیز در سا ل که گذشت تو جه جهانیا ن را به خود جلب کرده بود. این وضع و قتی به میان آمد که ایالت شا با در جنو ب زایر(که قبلا به نا م ایالت کتنگا یاد می شد) از طر فژاندار م های سابق این ایالت مورد حمله قــرار گرفت .

حکو مت زایر که نسبت به و ضع معادن سر شار مس خود که دراین ایالت واقع شده بود از یك طر ف از کشو ر های دوست تقاضا کمك کرد و از سو ی دیگر انگولا و کیو با را به دست داشتــن درین حادثه متهم ساخت .

حکو مات انگو لا و کیو با این ادعا ی حکومت زایر را عاری از حقیقت خواندند و سایر کشور ها به زایر کمك های مادی و معنو ی برای مقابله با این و ضــــع نمودند .

المغر ب یك هزار و پنجصد نفــر از عساکر خودرا برای کمك به عسا کر زایر بهآن کشور اعزا م نمود و فرانســـه یك تعداد از طیارا ت حمل ونقل نظا می خود را بـــرای انتقــال عساکـر المغـــر ب به سازوبرگ نظامی شان بکارانداخت .

امریکاکمك های غیر نظـامی و بعضـــی از کشور های دیگر افـریقـایـی ، سایـر انواع کمك های خود را به زایر ارسا ل کردند که در آن جمله مصر و سو دا ن نیز شا مل بودند .

حکو مت زایر بالا خر ه مو فق شد تا با استفا ده از این کمك ها ژاندار م ها ی اجیر را از مناطق سر حدی خود بــــه قلمرو انگولا رانـده وعـده زیاد آنهـــا را قبل ازختم این غایله ازبین ببرد .

همچنان در سال گذشته در بی نیـــن (داهومی سابق) فعالیت هایی علیه حکومت آنجـا صـــورت گرفته وماریـان انگـوابی رئیس جمهور کانگو در یك حادثــه سوء قصد بقتل رسید .

در دوران سا لـــی کــــه گـذ شـت یك سلسله حوادث کو چك دیگرنیز د ر قاره افریقا ر خداد ه است .

خلع سلاح :

موضوع خلع سلاح یکی از موضو عا ت

حاد بین المللی بشمار می رود و روی این مفکوره همگانی تا زمانیکه مسلهٔ خلــع سلاح عمومی کامل حل نگردد بشریت راجنگ‌دیگری تهدید خواهد کرد ۰ از سالها باینطـــرف کوششهائی جریان دارد که هدف آن فراهم ساختن زمینه برای نیل باین ماًمول است۰

از وقتیکه اولین بم اتومی بتاریخ ششم اگست سال ۱۹٤٥ در هیرو شیما واقع جاپان پرتاب شده و سه صد هزار نفر را تلف کرد ودومین بم اتومی بتاریخ نهم آگست‌همان سال در ناگاساکی فرو ریخته وهفتاد وسه هزارو هشتصدو هشتاد نفر را از بین برد، بشریت به اثرات ویران کـــن وتباهی آور بم اتومی پی برده واز آنجایی که خطراستفاده ازبم اتومی در جنگ احتمالی آینده در بین می باشد مساعی برای حل مسالهٔ خلع سلاح نیز شدت یافته است ۰

تلاش درین راه درسالیکه گذشت نیزادامه داشته واین تلاشها در کنفرانس های مختلفی صورت گرفته است .

یکی از مراجعی که این موضوع در آن سالهاست مطرح می گردد کمیتهٔ بین المللی خلع سلاح میباشد که سالها قبل از طرف موسسهٔ ملل متحد بـ میان آمده وجلسات آن وقتا فوقتا در ژنیو صورت گرفته و جلسات موجوده آن در اواخر ماه دلو سال گذشتـــه آغاز شده است ۰

ریاست مشترك این کمیته با ایالات‌متحدهٔ امریکا ، اتحاد شوروی بوده واگر چه تاکنون به حل کامل مسالهٔ خلع سلاح موفق نگردیده باز هم در اثر مساعی اعضای بیست وپنج گانهٔ آن چندین معاهدهٔ که هریك از آنهـا بذات خود قدم مهمی در راه حل مسالهٔ خلع سلاح بشمار میرود از طرف این کمیتـــه تهیه و امضاء شده است ۰

یکی ازین معاهدات مربوط بر قطع محدود انفجارات آزمایشی یعنـــی در سطـــح زمین ، فضا واعماق بحر هاست ، ولی از آنجائیکه هنوزکدام‌معاهدهٔدربارهٔقطع انفجارات آزمایشی زیرزمینی امضاء نشده این نو ع انفجـــار آزمایشی مخصوصا ازطرف امریکا و اتحاد شوروی که دوکشور عمدهٔ امضاء کننده‌معاهده مربوط به قطع محدود انفجـارات آزمـایشی میباشند هنوز هم جریان داشته ودر عیـــن حال این دو کشور با همکاری انگلستان که آنها مانند امریکا ، اتحاد شوروی ، فرانسه جمهوریت مردم چین وهند در کلب‌اتومـــی جهان شامل میباشند کوششهائی را آغاز کرده اندکه هدف امضای معاهده مربوط به قطـــع انفجارات ازمایشی زیر زمینی است ۰

جمهوریت مردم چین و فرانسه هنـــوز معاهده مربوط به قطع‌محدود انفجارات ازمایشی را امضاء نکرده وروی این دلیل انفجا رات ازمایشی آنها وقتا فوقتا در فضا ویا زیر زمین صورت میگیرد ۰

در مورد هند باید گفت که حکومت آن‌کشور سه سال قبل‌به یك‌انفجار ازمایشی زیرزمینی دست زده واز آن زمان هیچ گونه‌اقدام دیگری

درین زمینه از طرف آن کشور صورت نگرفته است .

معاهدات بین‌المللی دیگری در مورد جلوگیری ازانتشاراسلحه اتومی ، جلوگیری از تاسیس پایگاه نظامی در فضا ورسیدن اسلحهٔ اتومی به سایر سیارات ، امتناع از تمرکز اسلحهٔ اتومی واسلحهٔ دارای قدرت تخریبی زیاد در اعماق ابحار ، خود داری از استفادهٔ اقلیم برای مقاصد جنگی ومعا هدهٔ مشابه دیگر همه وهمه قدمهای بلندی میباشد که به سوی خلع سلاح عام وتام از طرف کشور های مختلف جهان مخصو صا دو قدرت بزرگ اتحاد شوروی وامریکا بر داشته شده است .

اکنون که کمیته بین‌المللی خلع سلاح مشغول غور در بارهٔ سایر مسائل مربوط به خلع سلاح از جمله تحریم تو لید

تحریم تولید ذخیره واستعمال اسلحهٔ کیمیاوی میباشد امر یکا واتحاد شوروی می کوشند تازمینه برای امضای دومین معا هدهٔ مربوط به تحدید اسلحهٔ سترا تیژ یکی اتومی بین این دو قدرت بزرگ فراهم گردد .

اولین معاهده مربوط به تحدید اسلحهٔ سترا تیژیکی اتومی بین امریکاواتحاد شوروی درسال ۱۹۷۲ .هنگامی به امضاء رسید که ریچارد نکسن رئیس جمهور آن زمان امر یکا به مسکو مسا فرت کرد .

مقد مات انعقاد این معاهده قبلا د ر دوران مذاکرات مفصل نما یند گان عا لی رتبهٔ دو کشور از هر لحاظ فراهم گردیده و معاهدهٔ مذکور را لئو نید بریژنف زعیم حزبی اتحاد شوروی وریچارد نیکسن طی مراسم خاصی در مسکو امضاء کردند .

جرالدفورد رئیس جمهور سابق امر یکادر در سا ل ۱۹۷٤ در ولادی وستوک واقع منا طق شرق دور اتحاد شوروی بالئونید بر یژ نف ملاقات نموده ودر دوران این این ملاقات طرفین موافقه کردند که دومین معاهده مربوط به تجدید اسلحهٔ ستراتیژیکی اتومی بین امریکاواتحادشوروی هر چه‌زودتر امضاء گر د د .

بر اسا س توا فقهای حاصله بین رهبران دوکشور با یستی معاهده جدید مربوط به تحدید اسلحهٔ سترا تیژیکی اتومی تعد اد مرمیهاوطیارات بمافگن خاص امورستراتیژیکی اتحاد شوروی وامریکا ازدو هزار وچهارصد تجاوز نکنند .

بارویکار آمدن جیمی کارتر بحیث رئیس جمهور امریکا ، هم رهبران اتحاد شوروی‌و هم حکو مت جدید امریکا تمایل شدید خودرا برای امضای دومین معاهدهٔ مربوط به محدود سا ختن اسلحهٔ سترا تیژیکی اتو می ابراز دا شتند .

سا یر وس وانس وزیر خارجهٔ حکومت موجودهٔ امریکا در ماه حمل سال جاری با پیشنهاد های جدید یکه حاوی نظریات حکومت امریکا دربارهٔ معاهدهٔ جدید بود به مسکو مسا فرت کرد . پس از مذاکرا ت سه روزه بین وانس ورهبران اتحاد شوروی

معلوم شد که حکومت اتحاد شوروی پیشنهاد های جدید حکومت امریکا را بد لیل اینکه یکجا نبه یعنی تنها به نفع امریکا میباشد نه پذیرفته ولی موافقه کرده اند که مذاکرات بین دو کشور در آینده روی این موضو ع ادامه بیابد .

علت اصلی اختلاف نظر بین این دوقدرت بزرگ برسر موضوع شمول یاعدم شمو ل مرمیهای کروز امریکائی و طیارات بم افگن نوع بکفایر سا خت اتحاد شوروی در دو مین معا هدهٔ مر بوط به تحدیداسلحهٔ سترا تیژ یکی اتومی بود ه است .

روی همین تو قعات بود که انـد ر ی گر و میکو وزیر خارجهٔ اتحاد شوروی وسایر وس وانس در اواخر ماه ثور سال ۱۳۵۵در ژنیو برای سه روز راجع به مو ضـو ع مر بو ط به تحدید اسلحهٔ سترا تیژیکی اتومی مذا کره کرده وهردو طرف نسبت به نتایج این مذاکرات اظهار خوشبینی کردند پس از ین مذاکرات وانس اعلام کـرد که طـرفین راجـع به یك چوکات اساسی موافقه کرده اند که حاوی عنا صر مهمی بوده و عبارتند از :

۱ ــ هردو طرف دومین معاهده مر بو ط به تحدید اسلحهٔ سترا تیژ یکی اتو می را براساس موادیکه در توافقهای حاصله در ولادی وستو ك حا صل گر دیده و طر ف اختلاف دو کشور نبا شد امضا ء کنند .

۲ ــ امریکا واتحادشوروی معا هدهٔراامضاء کنند که شا مل بعضی انواع محدود ینها ی دو یاسه ساله برطیارات بکفا یر ساخت اتحاد شوروی ، مر می های کروز امریکا ئی ومرمی هـای سنگیـن نـوع (اس. اس ۱۸) اتحاد شوروی باشد .

۳ ــ ضمنا ء بین دو کشور یك توا فق کتبی در مورد مبا درت ورزیدن شا ن به مـذاکـرات بـرای کـاهش های جـدی در تعداد وسایل پرتـاب کنندهٔ بـم اتـومی در سو مین مر حله مذاکرات مر بوط بهاسلحهٔ که به ((سا لت سو م)) مو سو م است امضاء گردد .

طبق اظهار مقا مات عالی رتبهٔ امریکا ئی مهمتر ین مو ضو عیکه با عث نگرا نیاتحاد شوروی درمورد تجدید اسلحهٔ سترا تیژیکی شده از ناحیهٔ مرمی های کروز امریکـائی که آن کشور قدرت بکا ر اندا ختن آنرا در اسراع اوقات ممکنه به تعداد زیاد یدارد .

اگر چه سلسلهٔمذاکراتبین امریکا واتحاد شوروی دربارهٔ حل اختلافات دو کشور درمورد امضای دومین معاهده مر بوط به تحدیـد اسلحهٔ سترا تیژیکی هنوز هم در ژنیو ادامه دارد ــ باز هم طوریکه وانس گفته هنو ز اختلاف نظر های موجوده بین دوکشور درین زمینه رفع نگر دیده وروی این دلیل گما ن نمی رود معا هده مربوط قبل از تا ریخ یازدهم میزان (سوم اکتوبر ۱۹۷۷) که میعا د اولین معا هده مر بو ط به تحدیداسلحهستراتیژیکی اتومی پایان یابدبین اتحاد شورویوامریکابه امضاء بر سد .

سا یر وانس اخیراً گفته در جلسهٔ موضوعاتیکه بین اتحاد شوروی وامریکا روی آنها هنوز اختلاف نظر های وجود داردمسالهٔ تحدید اسلحهٔ سترا تیژیکی اتو می ودربین موضوعاتیکه بر سر آن موافقه دارند مسا لهٔ قطع تمام انواع انفجار ا ت ازمایشی مخصو صاً انفجا رات از ما یشی زیر مینی وغیر نظا می سا ختن بحر هند شا مل اند .

مو جودیت قوای بحریامریکاواتحادشوروی در بحرهند نه تنها با مخالفت جدی کشورهای همسر حد با این بحر مواجه گردیده بلکه سا یر کشور ها نیز این امر را تحدیدبزرگی برای صلح وامنیت جهانی خوانده اند .

اخیراً یك سلسله مذاکرات بین اتحاد شورو ی وامریکا در مسکو راجع به این دو موضوع وامکان تهیه متن یک معا هد ۀبین المللی برای قطع برای تمام انواع انفجارات آزمایشی وغیر نظامی ساختن بحر هند صورت گرفته است . درین ضمن یازدهمین مرحله مذاکرات مربوطه به تقلیل متوازن قواء در اروپای مرکزی بین نمایندگان کشور های عضو پیمان های اتلس و وارسا در ماه حمل سال ۱۳۵۶ در ویانا خاتمه یا فته است .

این مذاکرات ازسه سال به اینطرف جریان داشته وهنوز کدام نتیجهٔ مثبتی نداده است ، هریك ازین دو دسته کشور ها پیشنهاد هائی رادر مورد کاهش افرادنظا واسلحهٔ طرفین در اروپای مر کزی برایغورو پذیرش به کنفرانس ویانا پیشنهاد کرده اند ولی طر فهای مقابل پشنهاد های مذکور را غیر قابل قبول خوانده وبه بهانه مختلفی رد نموده اند .

از آنجا ئیکه هردو طرف خواستار موفقیت مذاکرات ویانا در بارهٔ تقلیل متوازن قواء در اروپا ی مر کزی میبا شند این امیدواری وجود دارد که دیر یا زود ویا لاخره از ین مذاکرات نتا یج مفید بد ست بیا ید .

انتظار می رود مذاکرات ویانا در آیندهٔ نزدیکی مجدداً آغاز گردیده وامید است این بارهم اعضای پیمان اطلس وهم اعضای پیمان وارسا پشنهاد هائی را در ین مذاکرا ت مطرح سازندکه نزد طرفین قابل قبول بوده وبد ینترتیب خطر مسا بقات تسلیحاتی مخصو صا تسلیحات اتومی در اروپای مرکزی از بین رفته ویکقدم مثبت دیگردر راه حل مسا لهٔ خلع سلاح برداشته شو د .

در طول سا لیکه گذشت یک سلسله اقدامات دیگر نیز در جهت حل مساله خلع سلاح در نقاط مختلف جهان اتخاذ گرد ید . است . یکی ازین اقدامات در کنفرانسی اتخاذ گردید ه که با شر کت کشور های مشمول منطقه بحیر ه مدیترانه در والیتا مرکزمالتا انعقاد یافته بود .

این کنفرانس که پنج روز بطول انجا مید راجع به جلوگیری از نفوذ قدرتهای بزرگ در بحیره مدیترانه وهمچنان امکان ازبین بردن پا یگا ه ها ی خارجی درین منطقه

مذا کرات مفصلی صورت گر فته وتدا بیری اتحاد شده است .

مسئله قبرس :

اگر چه سر زمین قبرس که از لحا ظ سوق الجشی ومو قعیتجغرا فیا ئی خا صی که در بحیرهٔ مدیترانه دارد در گذشته همـــواره دستخوش هر ج ومرج های داخلی بوده ودر معرض تاخت وتاز کشور کشایان قـــرار داشته با ز هم از سا ل ۱۹٦۰ اکه این جزیره نسبتاء بزرگ به آزادی خود نا یل گردیده بحرا نهای داخلی تما میت ارضی آ نجا رادر معرض خطر قرار داده است ·

در قبرس دو جا معهٔ ترکی ویونانی زبان بسر می برند که تر کها مخصو صاء درشمال ویونانی های آنجا بیشتر از سا یر نقا ط در قسمت جنوبی جز یرهٔ سکونت اختیا ر کرده اند ·

این سرزمین برای مدت کـوتاهی پس از آزادی خود درآرامش نسبی بسربردهولیوقتی یونانی های قبرس در صدد تغیر قانونـــی اساسی آنجا برای همـــوا ر ساختـــن راه جهت الحاق قبرس به یونا ن برآمدند اوضاع درین جزیره متشنج گـردید . زیرا ترکهای قبرس علیه پلانهای یونانـــی های این سر زمین برای عملی سا ختن مفکورهٔ اینو سیس (الحاق قبرس به یونان) به مقاومتپرداختند ودر نتیجهٔ آتش جنگ داخلی در آنجا د ر سال ۱۹٦٤ بـر افروختـــه شـد ولـــی در اثر فیصلهٔ شورای امنیت مؤ سسه مللمتحد عدهٔ از افراد قوای صلح مؤ سسه مللمتحد در قبرس متمر کز شده واین امر به جنگ های داخلی قبرس که نزد یک بود پا ی تر کیه ویو نان را نیز به میان بکشا ند متدرجاً پایان داده شد .

تر کیه ویو نان نظر به علایق نژادی و منافعیکه ازین لحاظ در قبرس دارند معاهـده مر بوط به آزادی این سر زمین را ازتسلط انگلستان به حیث تضمین کننـد ۀ آزادی و وآرامی قبرس امضاء کرده اند ورو ی ایـن دلیل در هر مو قع بحرانی در قبرس هریک ازین دو کشور به نفع جا معهٔ همنژاد ها ی مربوط خود در جزیره مذکور اقدام می کنند وهم این امر باعث شده که وقتا فوقتا ترکیه ویونان در مقا بل هم قرار گرفته ومنا سبات بین دو کشور اکثر اوقا ت نامطلو بباشد ·

بهرحال اوضاع نسبتاً آرامی کـــه پس از تمرکز افراد قوای صلح مؤ سسه ملل متحد درسال ۱۹٦٤ ودراثر مذاکراتیکه بعداً بین جوامع ترك ویونان قبر س برای رفـــع اختلافات صـورت می گـــرفت اوضاع درین جزیره در سال ۱۹۷٤ یکبار دیگر کســب وخامت کرد زیرا یـك دسته از عساکـر و صا حب منصبا ن یو نا نی قبرس با همکا ری صا حب منصبا ن یو نا نی به کود تا ئی درین سرزمین دست زدند که هدف آن با زنمودن راه برای الحاققبرس به یونان یا بعبا رت دیگر از بین بردن هویت ملی ترکیها ی قبرس بود . درین وقت نیز حکومت تر کیه

ترکهای قبرس شتافته وبا پیاده ساختن عساکر خود در قسمت شمال قبرس از عملی شدن مفکورهٔ اینوسیس جلوگیری کرد .

ترکهای قبرس تحت رهبری رووف ـ دنکتاش این بار برای اینکه خطر الحاق قبرس را به یونان بکلی از بین برده وهویت ملی ترکهای قبرس را برای همیشه حفظ نماید پلان جدیدی برای حل بحرانهای داخلی قبرس طرح وبرای تطبیق آن هنوزهم پافشاری می کنند . بر اساس پلان‌های مذکور باید در قبرس یک جمهوریست فیدرالی یاد وحکومت جداگانه برای ترکها در شمال وبرای یونانی ها در جنوب آن کشور به وجود آمده وهم یکحکومت فیدرالی درین سر زمین به وجود اید که در آن هردو جامعه شرکت داشته باشند .

بین رهبران جوامع مذکور تحت سرپرستی مؤسسه ملل متحد یك سلسله مذاکرات درین زمینه صورت گرفته واین مذاکرات که وقتا فوقتا در ویانا نیکوسیا مرکز قبرس انجام‌میشود هنوز به کدام توافق نهائی نرسیده است .

یکی از علل عدم توافق بین طرفین درین زمینه آنستکه ترکهامی خواهندسی وپنج تاچهل فیصد اراضی متعلق به قبرس بحیث منطقه تحت اداره ترکها وبقیه آن تحت اداره یونانی ها قرار داده شود ولی یونانیهای قبرس تحت ریاست میکاریوس با این نظر موافقه نکرده وبرای ترکها صرف بیست فیصد تمام سر زمین قبرس راواگذار می شوند .

البته درمورد سایر مسایل مورد علاقه ازجملهٔ تعیین میزان صلاحیت و اختیارات حکومات محلی وحکومت مرکزی قبرس نیزیك سلسله اختلاف نظرهابین طرفین موجوداست

برای حل این معضله وجلوگیری از تهدید رؤف دنکتاش مبنی برانکه درصورت لاینحل ماندن بحرانهای داخلی قبرس وعدم تطبیق پلانهای وی درقسمت شمالی قبرس حکومتی کاملا جداگانه تشکیل خواهد شد یك سلسله فعالیت جریان دارد .

دوکتور کورت والدهایم سرمنشی مؤسسه ملل متحد تاکنون چندین بار در خود قبرس وهم درنیویارك وسایرمناطق بارهبران جوامع ترك ویونان راجع به حل اختلافات شان مذاکره کرده و حتی بعضا رهبری مذاکرات رهبران مذکور رادر ویانا بعهده گرفته است.

نظر به اهمیتیکه امنیت درشرق بحیرهٔ مدیترانه داردوهم روی این اصل که بحرانهای قبرس روابط ترکیه وامریکا رازیکسو و مناسبات یونان وامریکا راازجانب دیگر دستخوش تیرگی ساخته حکومت امریکا نیز درراه حل مسئالهٔ قبرس صرف مساعی‌میکند.

حکومت امریکاروی این دلیل که ترکیه برای پیاده کردن عساکرخوددرقبرس ازاسلحهٔ امریکایی استفاده کرده ازسال ۱۹۷٤ باینطرف صدور اسلحهٔ خودرابه ترکیه قسما متوقف ساخته وحکومت ترکیه نیزبایگاه های نظامی

امریکا وپیمان اتلس رادرداخل قلمرو خـود تحت ادارهٔ مستقیم خویش قرارداده است .

یونان نیزروی این دلیل که صدور اسلحهٔ امریکایی به ترکیه باعث تشویق ترکیه برای پیاده نمودن عساکر آنکشور در مناطق شمالی قبرس واین موضوع گردیده‌که عساکر خودرا ازقبرس خارج نسازدباامریکااختلاف نظرهائی پیدا‌کرده که هنوزهم حل نشده است .

امریکابرای حل این اختلافات ودر ضمن برای بهبود مناسبات بین ترکیه ویونان کـه دوعضومهم پیماناتلس ازلحاظ موقعیت خاص جغرافیائی شان میباشند ازچندیست به یك سلسله فعالیتهای جدی دست زده است .

باچنین وضعی عقیدهٔ عمومی اینست کـه هرگاه مسئله قبرس حل نگردیده واختلافات بین ترکیه‌وامریکا، امریکاویونان‌وبالاخره‌اختلافات بین ترکیه و یونان برسر مسئلـهٔ قبـرس وبهره برداری دوکشور ازمنابع طبیعی بحیرهٔ ایجن حل نگردد، جناح جنوبی پیمان اتلس تضعیف خواهد یافت واین امریست‌که تمام کشور های عضو پیمان مذکور آنهم تحـت شرایط موجودهٔ جهان نسبت به آن بیمناکند.

درسال گذشته نیزمانند سالهای دیگری‌که پشت سرگذاشتیم حوادث مهمی‌درجهان رونما گردیده‌که اینك به‌بعضی ازآنهایك نظراجمالی می اندازیم .

یکی ازین حوادث که اهمیت بین المللی داشت درگذشت ماوتسی تونگ زعیم حزبی جمهوریت مردم چین درماه سنبله سال‌گذشته به عمرهشتادودوسالگی درگذشت که بعـدآ هواکوفنگ وکیل صدراعظم آن کشور خلاء ناشی ازفقدان ماوتسی تونگ را پر کرد .

همچنان وفات فخر الدین علـی احمد رئیس جمهور هند در ماه دلوسال ۱۳۵۵ ضایعـهٔ بزرگی برای مردم آن کشور ونهضت عـدم انسلاك بشمار میرود .

انتونی کراسلند وزیر خارجه انگلستان در ماه حوت سال ۱۳۵۵ دراثر بیماری قلبـی وماریان انگوابی رئیس جمهور کشورافریقای کانگو دریك حادثه سؤقصد درهمان ماه جان داده .

درمورد تحولات سیاسی جهان میتوان از موفقیت جیمی کارتر درماه عقرب سال ۱۳۵۵ به حیث رئیس جمهور امریکا نام برد .

همچنان کناره‌گیری نیکولای پودگورنی از پست صدر هیأت رئیسهٔ شورای عـالی اتحاد شوروی وانتخاب لئونید بریژنف زعیم حزبی آن‌کشور درماه جوزا ۱۳۵٦ باین وظیفه یکی ازموضوعات دارای‌اهمیت جهانی بشمارمیرود.

انتخاب مجدد دوکتور کورت والد هـایسم به حیث سرمنشی موسسهٔ ملل متحد موفقیت وانتخاب مجـدد هلموت شمیت به حیـث صدراعظم جمهوریت اتحادی آلمان ، انتخاب تاکیوفوکودا عوض تاکیومیکی به حیث رهبر

حزب لیبرال دیموکرات و صدراعظم جاپان نه تنها جنبهٔ محلی، بلکه اهمیت منطقوی داشت.

شکست حزب کانگرس پس ازتقریباسی سال حکومت درهند ورویکار آمدن حزب جنتا در انتخابات ماه حمل سال ۱۳۵٦ نیزازهرلحاظ دارای اهمیت می باشد . در بنگله دیش ابوسادات محمدصایم درماه ثورسال ۱۳۵٦ روی معاذیر صحی ازوظیفه‌اش به حیث رئیس جمهور بنگله دیش کناره گیری نموده وعوض وی جنرال ضیاء الرحمن براریکه زمامداری این سرزمین قرارگرفته وبعدا دریك ریفراندم اکثریت‌مردم بنگله‌دیش اززمامداری وپروگرام حکومت وی حمایت کردند، در انتخابات پارلمانی ماه جوزای ترکیه بولنت ایجیویت وحزب جمهوری خواه خلق آن برحزب عدالت تحت رهبری سلیمان دیمیریل برتری جسته وبصدارت رسید، ایجیویت درسال ۱۹۷٤ نیز صدراعظم ترکیه بوده و در اثر هدایت وی عساکر ترکیه درمناطق شمالی قبرس برای حمایت ازترك **های آن جزیره پیاده** شدند

سال ۱۳۵۵ **که اکثرآمنابع به حیث** سال زلزله‌هاوحوادث دیگرنیز یادکرده اندوازجمله مهم ترین ویران‌کن ترین زلزله های سال ۱۳۵۵ میتوان به زلزله های سال ۱۳۵۵ در مناطق شمالی جمهوریت مردم چین اشاره کرد که دراثرآن بیش ازششصد وپنجاه هزارنفر تلف وخسارات مالی زیادی وارد گردید .

بعدآدرایالت وان ترکیه ، در بخارست و بعضی ازنقاط دیگر رومانیا زلزله های شدیدی رخدادکه علی الترتیب سه هزارو هفتصدونود ویك هزاروپنجصد نفررابه کام مرگ‌کشانیده هزاران منزل راویران ، صدهانفر را مجروح وملیون هادالر خساره وارد کرد .

دربندر عباس درنزدیکی اصفهان درایران نیززلزله های شدیدی رخدادکه صدها نفررا هلاك مجروح وبی خانمان ساخته است . همچنان در سالیکه گذشت درحادثه‌مهم‌تصادم طیاره رخداده‌که اولی تصادم یك طیاره خط هوایی انگلستان با یك طیاره خط هوایی یوگوسلاویا درماه سنبله سال ۱۳۵۵درفضای زاگرب دریوگوسلاویا بوده ودر اثر آن یکصدوهفتاد وشش نفرتلف شدند حادثه دومی دررنوی میدان هوایی سانتاکروزواقع جزیره کاناری درماه حمل سال ۱۳۵٦ رخداده بدین شرح‌که دراثرتصادم یك طیاره جمبوجت پان امریکن بایك طیاره بوئینگ خط هوائی کی ــ ال ــ ام هالیندودرحدودپنجصدوهشتاد نفرتلف شدند .

توفان بحری نیزدردوران سالیکه پشت سرگذاشتیم صدهانفررادر بنگله دیش، مسیره

(درشیخ نشینی مسقط وعمان) ووارسا وسایر نقاط جهان ازبین برده است .

درجمله موضوعات مهم دیگر جهان انعقاد کنفرانس سران دول ویاحکومات کشور های غیرمنسلك درماه اسدسال ۱۳۵۵ درکولمبو، شروع سی ویکمین دوره جلسهٔ مجمع عمومی موسسه ملل‌متحد، مذاکرات امریکاوجمهوریت سوسیالستی ویتنام درپاریس برای‌عادی‌شدن روابط دوکشور کنفرانس وزرا امورنفتی دول عضو موسسه کشورهای صادر کننده نفت اوپك درماه قوس سال ۱۳۵۵ دردوحه مرکز قطر که به بلندبردن ده فیصد قیمت نفت ازطرف یازده کشور عضو وتصمیم عربستان سعودی‌واتحادیه امارات عربی برای پنج‌فیصد افزایش قیمت نفت شان منجرگردید،کنفرانس اقتصادی سران امریکا، جمهوریت اتحادی آلمان، انگلستان، فرانسه، ایتالیا، کانادا و جاپان درلندن وکنفرانس نمایندگان سی‌وپنج کشور اروپایی امریکا وکانادا دربلگراد برای غوروبررسی درباره تطبیق مواد کنفرانس دوسال قبل سران کشور های مذکور درهلسنگی بود.

درآن راجع به همکاری وامنیت اروپایی تحت کنفرانس دوسال قبل سران کشور های‌مذکور درهلسنگی بودکه درآن راجع به همکاری و امنیت اروپایی بحث واعلامیه به‌همین مناسبت امضاء شده بود. بهبود روابط بین امریکا وکیوبا نیزدرجمله موضوعات مهم سالی که گذشت شامل میباشدواکنون دوکشورمیکوشند تاروابط بین شان عادی گردد .

این بودشمهٔ ازحوادث واتفاقات مهم‌جهان درطول یکسالیکه گذشت .

کرونولوژی اخبار خارجی

۲۹ سرطان ۵۵ :

حافظ الاسد رئیس جمهور سوریه‌سیاست موسسه آزادی فلسطین را مورد انتقاد قرار داده و از خارج ساختن عساکر خود ازلبنان خود داری نموده است .

*بیرق موسسه آزادی فلسطین بـــــرای اولین باربرفرازعمارت یکی ازهوتلهای‌کولمبو مرکز سریلانکا به اهتزاز در آورده شد .

۳۰ سرطان ۵۵ :

وسیلهٔ مخصوص سفینه وا یکنگ اول‌که توسط پاراشـوت به سطـح کـرهٔ مریـخ پیاده شده عکس های‌رنگه ازسطح کره‌مذکور بزمین مخابره کرده است .

اول اسد ۵۵ :

قوای مسلح ترکیه و یونان بحال آمـاده باش د راورده شده است .

این اقدام برای‌آن اتخاذ شده‌که ترکیه‌یك کشتی تفحصات نفتی‌خودرابرای انجام‌ماموریت تفحصاتی به آبهای بحیره ایجن اعـــزام نموده است .

۲ ـاسد ۵۵ :

یك کشتی تفحصات نفتی ترکیه که‌برای انجام مطالعات نفتی دربحیره ایجن ارسال گردیده بسوی آبهای مورد اختلاف تـرکیـه ویونان در بحیره مذکور درحال پیشرفـــت بوده و این امر کشیدگی هارا بین دوکشور تشدید بخشیده است .

۳ـ اسد ۵۵ :

هند و اندونیزیا راجع به عدم پیشرفـت در مورد در اوردن بحر هند بحیث یك‌منطقه صلح ابرازنگرانی کرده اند.

* فخر الدین علی احمد رئیس جمهـــور هند فرمانی راصادر نموده که بموجب‌آن‌تمام اسهام خصوصی شرکت آهن و فودلا سازی هند به حکومت انتقال می یابد .

٤ ـاسد ۵۵ :

جامعه عرب ازکشور های عضو تقاضـــا نموده تا برای حل اختلافات بین یو گنـــدا وکینیا صرف مساعی نمایند ایـن مطلب را منابع مطلع د رقاهره اظهار کرده‌اند .

۵ ـاسد ۵۵ :

فلا نژیست ها با بعضی از دسته هـای مسیحی دیگر لبنان ، قوماندانی مشترکی را تشکیل داده اند .

این اقدام به‌منظور مقابله بااوضاع‌بحرانی موجوده در لبنان اتخاذ شده است .

٦ـ اسد ۵۵:

انتونی کراسلند وزیر خارجه انگلستـان اظهار داشت که حکومت انکشور تصمیم‌خود را در بارهٔ قطع روابط سیاسی با یوگنـــدا پس ازمطالعهٔ اوضاع، اتخـاذ کرده است .

۸ـاسد ۵۵ :

شورای امنیت موسسه ملل متحد فیصلـه نامه رابه تصویب رسانید که درآن حملات

عساکر افریقای جنوبی بریک قصبه سرحدی زمبیا تقبیح شده است .

* نماینده گان کشور های غیر منسلک درجلسه شورای امنیت مسوده فیصله نامه‌را مطرح کرده اند که‌درآن گفته شده فعالیتهای حکومت افریقای جنوبی علیه مبارزین راه آزادی غیر قانونی می باشد .

۹ ـ اسد ۵۵ :

وضع زندگی هزاران نفریکه در کمپ فلسطینی محاصره شده تل الزعتربسرمیبرند خرابتر گردیده زیرا موسسه صلیب احمراز فعالیت برای خارج ساختن صدها نفر از اشخاص مجروح ازین کمپ خود داری‌نموده

وای .بی. چاوان وزیر خارجه هند گفته کشورش باعزم راسخ به مساعی خود برای امحای پایگاه های نظامی از بحرهند وتبدیل این بحربه منطقهٔ واقعی صلح ادامه خواهد داد .

۱۱ ـ اسد ۵۵ :

موسسه بین المللی صلیب احمر باردیگر خواهد کوشید تابه خارج ساختن صدهانفر از مجروحین ازکمپ فلسطینی تل الزعتردر نزدیکی بیروت آغاز خواهد کرد ازسوی‌دیگر حسن صبری نمایندهٔ جامعهٔ عرب در لبنان گفته که متارکهٔ جدید سهراز ساعت نه صبح در سراسر لبنان نافذ شد .

۱۲ ـ اسد ۵۵ :

نطاق کشور های همسرحد با بحر اظهار داشت که کشور های مذکور حاضر نیستند به کشور های محاط به خشکه درمورد بهره‌برداری شان‌ازمنابع بحری کدام امتیازی‌قایل شوند.

۱۵ ـ اسد ۵۵ :

متارکه بین دسته های متخاصم در سراسر لبنان تااندازه نافذ گردید .

این متارکه در اثر مذاکرات طـولانـی جامعهٔ عرب با مقامات مربوطهٔ لبنان حاصل گردید و پنجاه و چهارمین متارکه اززمان شروع جنگهای داخلی لبنان میباشد .

* وزرای مالیه کشور های عضو موسسه ممالك صادر کننده نفت اوپك موافقه کرده که از مناصفه هشتصد ملیون دالری که‌برای تاسیس صندوق وجهی امدادی و کمك به کشور های نادارتر جهان فراهم شده جهت معاونت به کشور های نادار ترکار گرفته شود .

۱۷ ـ اسد ۵۵ :

دانشمندان امریکائی برای دومین بار در ظرف یك هفته نسبت به امکان وجود نوعی زندگی درسطح‌کرهٔ مریخ اظهارخوشبینی محتا طانه نموده اند .

۱۹ اسد ۵۵ :

کنفرانس وزرای خارجه کشورهای غیر منسلك درساعت‌سه‌بعد ازظهر بوقت‌افغانستان در کولمبو مرکز سریلانکا آغاز گردید .

۲۰ اسد ۵۵ :

پس از حملات شدید اخیر فلانژ یستها برکمپ فلسطینی تل الزعتر درباره پلانی برای خارج ساختن اشخاص مجروح ازکمپ مذکور موافقه شده است .

۲۲ ـ اسد ۵۵ :

شورای امنیت موسسه ملل متحد بحث خود را در باره شکایت یونان علیه ترکیه و ادامه فعالیت های یك کشتی تفحصات نفتی ترکیه در آبهای بحیره ایجن آغاز کرد.

۲۳ـ اسد ۵۵ :

موسسه آزادی فلسطین مدعی شده که فلانژیست های لبنان پس ازسقوط کمپ فلسطینی تل الزعتر سه صدویك هزار نفر رابقتل رسانیده .

* اتحاد شوروی به ترکیه گفته که طرفدار حل اختلافات ترکیه ویونان برسربحیره ایجن از راه مذاکره میباشد .

۲٤ـ اسد ۵۵ :

میرمن سری ماوو بندار نایکه صد راعظم سریلانکا خواستار خاتمه دادن به تاسیسات نظامی خارجی در جزیره دیگوگارسیا دربحر هند شده است .

وی هنگام افتتاح پنجمین کنفرانس سران کشور های غیرمنسلك درکولمبو ضمنا تقاضا کرد که باید قوای بحری قدرتهای بزرگ از بحرهند خارج گردند .

۲٦ـ اسد ۵۵ :

در آغاز جلسه کنفرانس سـران دول و حکـومـات کشـور هـای غیر منسلـك پیشنهاد وزرای کشور های غیر منسلك را مبنی برعضویت کامل انگولا، جزایر سیشل کومورو در نهضت عدم انسلاك به تصویب رسانید .

۲۷ـ اسد ۵۵ :

طبق اظهار مقامات مربوطه فلپین در اثر زلزله شدید وامواج بحری ناشی ازآن متجاوز ازچهار هزار نفردر مناطق جنوبی آنکشـور تلف گردیده اند .

۳۰ـ اسد ۵۵ :

نهضت ملی که درآن سوسیالیست هـای لبنان وفلسطینی هاشرکت دارند با متوقف ساختن گلوله باری بر مناطق مسکونی بیروت موافقه کرده اند .

* ترکیه ویونان درموردمسودهٔ فیصله نامه مربوط به اختلافات شان بر سربحیرهٔ ایجن که بهشورای امنیت موسسه ملل متحدتقدیم گردیده به توافق رسیده اند .

۳۱ ـ اسد ۵۵ :

حکومت جمهوریت دیمو کراتیك کوریـا نسبت به اعزام کشتی های جنگی امریکایی به آبهای کوریا به حکومت ایالات متحـده امریکا احتجاج کرده است .

*فرد یناند مارکوس رئیس جمهورفلیپین تعداد تلفات ناشی ا زززلزله را در جنـوب آنکشور هشت هزارنفر تخمین نموده است.

اول سنبله ۵۵ :

سوریه بیك پیشنهاد اسرائیل در مـورد اجازه دادن به خانواده های سوریه واسرائیل برای ملاقات باوابستگان شان در ارتفاعـات جولان موافقه کرده است .

۲ سنبله ۵۵ :

جمهو ریت دیمو کراتیك کوریا تمرکـز یکدسته ازکشتی هـای جنگی امریکایی را

درسواحل کوریا مورد انتقاد قرار داده‌است.

۵ سنبله ۵۵ :

انگلستان بیك انفجار آزمایشی زیرزمینی درمناطق صحرای ایالت نوادای امریکا دست زدقدرت انفجار این ازمایشی انگلستان‌معادل یکصدوپنجاه کیلوتن بوده .

۶ـ سنبله ۵۵ :

تولید مرمی های‌ضدطیارات نوع کروتـل اکنون در فابریکه های نظامی فرانسه روی دست گرفته شده وبازار یابی آن در اروپا و شرق میانه موفقانه می باشد .

۷ـ سنبله ۵۵ :

رادیو های متعلق به‌دسته های متخاصـم لبنان راپورداده‌اند که‌در بندر شمالی‌طرابلس تصادمات شدیدی بین فلانژیست هــــا و سوسیالست های لبنان رخداده است .

۹ـ سنبله ۵۵ :

شورای امنیت موسسه ملل متحد جلسـه کوتاهی درنیویارك تشکیل د اده و راجـع به اوضاع درنامی‌بیا وانجام انتخابات آزاد تحت نظارت موسسه ملل متحد درانجابحث کرد.

۱۰ـ سنبله ۵۵ :

رادیو های متعلق به فلانـژیست هـــا و سوسیالیستهای لبنان راپور داده انـد کـه حافظ الاسد رئیس جمهور سوریه و الیاس سرکیس رئیس جمهور منتخب لبنـــان در مذاکرات اخیر خود در دمشق راجع به امکان ادامهٔ موجودیت عساکر سوریه درلبنــــان مذاکره نموده اند .

۱۲ سنبله ۵۵ :

دو کتوز کورت‌والد هایم سرمنشی‌موسسه ملل متحد اخطار داده‌که خطر بروزیك فاجعه بزرگ در جنوب افریقا روزبه روز بیشتـر میگردد .

*وزیر خارجه سویدن اظهار داشت کـه آنکشور حتی المقدور به جمهوریت سوسیاـ لیستی ویتنام جهت بدست اوردن مقـــام قانونی خود در موسسه ملل متحد کمك‌خواهد کرد .

* ادارهٔ کنترول اسلحـهٔ ایـالات متحـده امریکا متذکر شده‌که گمان نمیرود فروش یکهزار وپنجصدمرمی‌ازطرف آنکشورباعربستان سعودی ،بحران های موجوده شرق میانه را متاثر سازد .

۱۳ سنبله ۵۵ :

جلسهٔ خاصی با شرکت وزراء ومقامـات عالی رتبه کشور های عضو جامعه عرب در قاهره خاتمه یافت .

* کنفرانس بین المللی خلع سلاح‌مسوده معاهده رادر باره جلوگیری از استفاده از محیط برای مقاصد جنگی به تصویب‌رسانید.

۱٤ سنبله ۵۵ :

کنیت کاوندا رئیس جمهور زمبیا اظهار داشت‌که هرگاه از مذاکرات زوریخ بین‌دکتور کیسنجر وزیر خارجه ایالات متحده امریکاو جان فورستر صدراعظم افریقای جنوبی‌نتایج مفیدی بدست بیاید مبارزات مسلحانه علیه حکومت های مربوط در جنوب افریقا نیـز خاتمه خواهد یافت .

۱۵ سنبله ۵۵ :

قو ماندانی قوای ملل متحد با جمهوریت دیمو کراتیک کوریا یك موافقتنامه موقتی راکه مبنی برجلو گیری از تصادمات سرحدی طرح گردیده امضا نموده است .

۱٦ سنبله ۵۵ :

جرالد فورد رئیس جمهور ایالات متحده امریکا تقاضا نموده که حکومت جمهو ریت سوسیالستی ویتنام هرچه زود تر اطلاعاتی در باره تمام امریکایی هایی تهیه نمایدکه در دوران جنگهای ویتنام مفقود الاثر گردیده اند .

۱۹ سنبله ۵۵ :

جمهوریت مردم چین تشکیل یك کمیته تدفین وتشییع جنازه رابرای ماوتسی تونگ رهبر حزبی فقید آنکشور اعلام نمود .

این کمیتهٔ که‌سه صدو بیست و هشت عضو دارد ازطرف هواکو فنگ صد راعظم وانگ هونگ وین معاون ماوتسی تونگ به چین تنگ وچانگ چی چیاو معاونین‌صدراعظم رهبری میشود .

ماوتسی تونگ زعیم حزبی جمهو ریست مردم چین درنیمه شب ۱۷ سنبله چشم از جهان بست .

۲۰- سنبله ۵۵ :

دریك بیانیه وزارت خارجه جمهوریست سو سیالستی درویتنام که درهانوی به‌نشر رسیده گفته شده که آنکشور باارائه‌معلومات درمورد دوازده پیلوت امریکایی کـه دردوران جنگهای ویتنام مفقود الاثر بودند .

*کمیتهٔضد اپار تاید موسسه ملل متحد از رئیس اداره بین المللی انرژی اتومی تقاضا نمود تاتمام اقدامات لازمه را بمنظور جلو گیری از تهیه تکنا لوژی ذروی ومواد قابل انشقاق آن به افریقای جنوبی اتخـاذ نماید .

۲۱ سنبله ۵۵ :

بلدوزر های اسرائیلی سنگ تهداب مسجد جدیدی راکه در منطقه جیرون ازطرف مسلمانان این منطقهٔ گذاشته شده‌بود ازبین برده است .

*جان فورستر صدراعظم افریقای جنوبی اعلام نموده که موضوع نامیبیا ـ افریقـای جنوب غربی ازطرف خود مردم انجا حـل گردد .

۲۲سنبله ۵۵ :

موسسه آزادی فلسطین جمال سورانـی را بحیث نماینده دایمی خود در مرکزجامعه عرب در قاهره مقرر نمود‌ه است .

۲۳ سنبله ۵۵ :

وزیر خارجه مکسیکو کنفرانس همکـاری اقتصادی کشور های رو بانکشاف رادرشهر مکسیکو افتتاح نمود .

درین کنفرانس که ازطرف کشور هـای گروپ ۷۷ دایر گردیده نه روزدوام خواهد نمود .

۲٤ سنبله ۵۵

رشید کرامی صدراعظم لبان که اکنون‌در قاهره مشغول مذاکره بارهبران مصر میباشد اقدام سلیمان فرانجیه رئیس جمهور لبنان

را در مورد وارد کردن ترمیماتی در کابینه انکشور مورد انتقاد قرارداده است .

۲۶ سنبله ۵۵ :

فاروق قدومی امر اداره سیاسی موسسه آزادی فلسطین که فعلا در مسکو بسرمیبرد باآندری گرومیکو وزیر خارجه اتحاد شوروی درباره تمام مسایل مربوطه مذاکره کرد .

۲۷ سنبله ۵۵ :

در اثر انفجاری دریکی از معادن ایالت نیت در شمال غرب موزمبیق یکصدو چهل کارگر در معدن محبوس مانده اند .

*جمهوریت مردم چین اخرین احترام رابه ماوتسی تونگ فقید زعیم حزب کمونست آنکشور طوری تقدیم کردکه هشتصد ملیون تبعهٔ آنکشور برای سه دقیقه سکوت کردند.

۲۸ سنبله ۵۵ :

داکتر هنری کیسنجر وزیر خارجه ایالات متحده امریکا ضمن مذاکره باایان سمیت صدراعظم حکومت غیر قانونی رود یشیا به وی گفته که رهبران امریکا ، انگلستان و سیاه پوستان افریقا از اوتقاضا دارند تا صحنه رابه اکثریت سیاه پوست رودیشیا بگذارد .

۳۰ سنبله ۵۵ :

انگلستان ، ایالات متحده امریکا وفرانسه این شکایت اتحاد شوروی را رد کردندکه سهمگیری نمایندگان برلین غربی در پارلمان بازار مشترک که در انتخابات مستقیم انتخاب میشوند تخلف از موافقتنامه چهار قدرت بزرگ درمورد برلین خواهد بود .

۳۱ سنبله ۵۵ :

جزایر سی شل یکصدو چهل و پنجمین عضو موسسه ملل متحد گردید ، سی شل مجموعا دارای پنجاه وسه هزار نفر نفوس بوده ودرجون سال گذشته پس ازیکصدوشصت سال استعمار انگلستان آزاد گردید .

۷ میزان ۵۵ :

وزیر خارجه دنمارك تقاضا نموده که باید علیه حکومت افریقای جنوبی تعزیرات اقتصادی اجباری بین المللی ازطرف شورای امنیت موسسه ملل متحد وضع گردد .

* اندری گرومیکو وزیرخارجه اتحادشوروی درسی ویکمین اجلاس مجمع عمومی ملل متحد گفت تقلیل بودجه نظامی یك قدم مهم برای تخفیف مسابقات تسلیحاتی میبا شد .

۹ میزان ۵۵ :

اندری گرومیکو وزیر خارجه اتحادشوروی درواشنگتن با جرالد فورد رئیس جمهور ایالات متحده امریکا در باره تمام مسایل مورد علاقه دوکشور مذاکره کرد .

* دوکتور هنری کیسنجر وزیر خارجه ایالات متحده امریکا اظهار داشت که باید ریناتنا بجای اینکه بمناطق شخصی محدود باشد توسعه بیشتری بیابد .

۱۰ میزان ۵۵ :

به موجب اخرین اطلاعاتی که در باره میزان تلفات جانی ناشی ازتوفان های بحری درمناطق شمال غربی مکسیکومخصوصاشهر بندری لاپاز انتشار یافته رقم تلفات جانی درین مناطق به هفتصد نفر بلند رفته است .

۱۱ میزان ۵۵ :

ازنتایج انتخابات عمومی جمهوریت اتحادی آلمان معلوم میگردد که احزاب ائتلافی سوسیال دیموکرات ودیموکرات آزاد تحت رهبری هلموت شمیت صدراعظم آنکشور برای یك دوره چار سالهٔ دیگر بار دیگر رویکار آمده ولی اکثریت احزاب مذکور در پارلمان جدیدکاهش یافته است .

۱۳ میزان ۵۵ :

فردیناند مارکوس رئیس جمهور فلیپین اظهار داشت‌که انقلاب جهانی ملل نادارجهان علیه غربت شروع است .

۱۳ میزان ۵۵ :

موتر حامل دوکتورحسن صبری الخولی نماینده جامعه عرب دربیروت مرکزلبنان مورد حمله‌قرار گرفت .

۱٤ میزان ۵۵ :

لیونید بریژنف سر منشی حزب‌کمونیست اتحادشوروی تخفیف تشنج بین المللی را طرق تبدیل مقابله به‌همکاری و تغیرتهدید وتخلف به‌حل اختلافات ازطریق مذاکره وبطور عموم اعمارمجدد روابط بین المللی متکی براصول همزیستی مسالمت امیز و احترام به منافع متقابله خواند .

۱٤ میزان ۵۵

*اولین کمیتهٔ سیاسی و مسایل امنیتی مجمع عمومی موسسه ملل متحد اخیراجلسات خودرا درنیو یارك آغاز کرده است .

۱٦ میزان ۵۵:

یك موسسه تحقیقاتی سویدن‌اعلام نموده که در صورت ادامه انفجارات ازمایشی زیر زمینی در دهه اینده‌سی‌وپنج کشور جهان قادربه تولیداسلحه اتومی خواهند شد، در راپوری‌که این موسسه تهیه نموده گفته‌شده که‌باید هرچه زودتر جلوانفجارات ازمایشی گرفته شود .

*مذاکرات درباره مسایل دفاعی بین ایالات متحده امریکا ویونان ملتوی گذاشته شده تامتخصصین دوکشور راجع به مسایل تخنیکی این‌موضوع مذاکره نموده واین‌مسایل راحل نمایند .

۱۸میزان ۵۵ :

*کمیته ضد تبعیض نژادی موسسه ملل‌متحد اعلام نموده‌که تلفات جانی ناشی از حوادث اخیر دربعضی ازشهرهای افریقا ئی ـ نشمین افریقای جنوبی سه برابرازارقامی میباشد که فعلا ذکر شده است .

۱۹ میزان ۵۵ :

حکومت فرانسه اعلام نموده که‌باوصف هراسی‌که ایالات‌متحده‌امریکانسبت به انتشار اسلحه اتومی دارد، حکومت فرانسه کنترول کامل خودرا بر دستگاهای اتومی که برای کشور های دیگر صادر میکند ادامه خواهد داد.

۲۰ میزان ۵۵ :

هواکو فنگ صدراعظم جمهوریت مردم چین رسما بحیث رئیس حزب کمونیست آنکشور بعوض ماوتسی تونگ تقید اعلام گردید .

۲۱ میزان ۵۵ :

والری ژیسکار دستن رئیس جمهـــو ر فرانسه دیتانت شرق وغرب‌را یگانه‌راه‌بجای جنگ نامیده است .

۲٤ میزان ۵۵ :

دوکتور فیدل کاستر وصدراعظم کیو بــا اعلام داشت که حکومت وی معاهده ســـال ۱۹۷۳ رادر مورد استرداد ربایندگان طیارات با امریکا فسخ نمود ه‌است .

*انور السادات رئیس جمهور مصر کــه دومین د ور شش ساله ریاست جمهـــوری خود راآغاز نموده جنرال محمدحسنی مبارك رابار دیگر بحیث معاون‌خود انتخاب نمـوده است .

۲۵ میزان ۵۵ :

جمهوریت مردم چین‌به یك انفجارازمایشی اتومی دیگرکه دومین انفجار ازمایشی‌آنکشور دربیست و دو روز گذشته‌می‌باشد دست‌زده است .

۲٦ میزان ۵۵ :

یك هیات نظامی انگلستان بـــرای بازدید رسمی ازلندن عازم مسکو گردید.

این اولین مسافرت درنوع خــود بعــد از جنگ دوم جهانی میباشد بازدید هیـــات انگلستان بدعوت وزارت دفاع اتحاد شوروی صورت گرفته است .

اتحاد شوروی باوصف جریانات اخیر بر سرموضوع طیاره میگ ۲۵ بین آنکشور و جاپان هنوز هم خواستار روابط همسایگـی نیك با جاپان میباشد.

۲۸میزان ۵۵ :

حکومت مصر ازشورای امنیت موسســـه ملل متحد تقاضا نموده تا اوضاع جیـرون راکه درسواحل غربی‌دریای اردن و اقع‌شده و تحت تصرف‌عساکر اسرائیلی می باشــد مورد مطالعه قرار بدهد .

۳۰ میزان ۵۵

دوکتور کورت والدهایم سر منشی‌موسسه ملل متحد بمناسبت روز ملل متحد پیامـی صادر نموده‌و گفته است :

جهان درسی سال گذشته شاهد تغییرات زیادی بوده وهمراه باآن موسسه ملل متحد نیز تغییر وتحول نموده‌است. امروزملل‌متحد دریاد بودسی‌ویکمین سالگرد تاسیس‌خویش موسسه نیرومند یست که‌تعداد اعضای آن به یکصدو چهل وپنج عضو یعنی‌سه برابر حجم اصلی آن میرسد .

۲۲ عقرب ۵۵

هوا کوفنگ که‌عوض ماوتسی تـــونـگ فقید بحیث رهبر حزبی جمهوریت مـــردم چین تعیین گردیده دریك اجتماع یك ملیون نفری درپیکنگ اشتراك نمود .

٤ عقرب ۵۵ :

سران کشور های‌عربی دومین دوز مذاکرات خودرا در قاهره آغاز نمودند .

کنفرانس سران کشورهای عضو جامعـه برای غوردر باره اوضاع لبنان در قاهــره دایر گردیده وچنانچه گفته شده در جلسه این کنفرانس راجع به‌ترکیب قوای صلـــح عربی درلبنان و اوضاع موجوده در مناطـق

جنوبی آنکشور بحث شده است .

٤ عقرب ٥٥ :

عیدی امین رئیس جمهوریوگندا به‌کشور های درحال پیشرفت اخطار داد تا مراقب میتود های جدید استعمار باشند .

*نزد همین کنفرانس عمومی یو نسکو در نایروبی افتتاح گردید .

ریاست جلسه افتتاحیه این کنفرانس را جومو کنیا تارئیس جمهور کینیا بعهده داشت . در این کنفرانس نمایندگان یکصدو چهل کشورعضو یونسکو که‌ازآن جمله چهل ونه کشور آن افریقایی میباشند اشتراك دارند .

٥ عقرب ٥٥ :

در قاهره اعلام شده که کنفرانس سران کشور های عربی درمورد پلان مربوط به‌بر قراری متارکه درلبنان قسما به‌موافقه رسیده اند .

٦ عقرب ٥٥ :

ایور ریچارد رئیس کنفرانس ژنیو که اوضاع رودیشیا رامورد مطالعه قراز داده، کنفرانس مذکور رابرای یکی دوروز به تعویق ا نداخته است .

*رهبران فلانژ یست های لبنان‌مخالفت خود را با داخل شدن‌قوای صلح عربی به مناطق تحت کنترول آنها مجددا تائیدکردند.

٨ عقرب ٥٥ :

مکاریوس رئیس جمهور یونانی های قبرس پیشنهاد احسان صبری چاغلیا نگیل وزیر خارجه ترکیه را درمورد حل بحران بیست سالهٔ قبرس ردکرد .

*لیوپد لد سنگور رئیس جمهور سنیگال ضرورت مذاکرات بیشتری رادربارهٔ نظم جدیدا اقتصادی جهانی تاکید کرده است .

٩عقرب ٥٥ :

پلانهای کشو های عربی برای بر قراری صلح درلبنان هنگامی بایك سلسله‌مشکلات تازه مواجه گردید که‌فلا نژیست های لبنان از شرکت در کنفرانس پیشنهادی قوماندان قوای صلح عربی‌درلبنان امتناع ورزیدند .

* جوشوا انکومو رهبر جناح داخلی‌شورای ملی ا فریقایی رودیشیا به‌ایان سمیت صدراعظم حکومت غیر قانونی انجا اخطار داده‌که هرگاه در کنفرانس ژنیو بصورت جدی داخل مذاکره نشود باجنگ وسیعتر در رودیشیا مواجه خواهد شد .

١٠ عقرب ٥٥ :

سران ا فریقایی رودیشیا باز دیگر به مذاکرات غیر رسمی خود با ایور ریچارد رئیس کنفرانس ژنیو برای آیندهٔ رودیشیا ادامه دادند .

* کشور های روبه انکشاف منتظر اقدام یونسکو می باشند تااز فرار قوه بشری‌ماهر به منظور جستجوی شرایط بهترکار واجراات کشور های مذکور به‌کشور های پیشرفته جلوگیری کنند .

* کشور های روبانکشاف آسیایی سال گذشته بخاطر رکود اقتصادی درجهان‌صنعتی و کاهش قیمت های‌اجناس عمده صادراتی باکسر تجارتی مواجه شده اند.

۱۱ عقرب ۵۵ :

درجلسهٔ مجمع عمومی موسسه ملل متحد فیصله نامه حایی رسمامطرح گردیده که‌در آنها تقاضا شده باید مجموع عمومی مبارزات مسلحانه افریقایی هارا در افریقایی‌جنوبی تائید نموده و صدور اسلحه رابه افریقای جنوبی ممنوع قرار بدهد .

* فرانسه اپار تاید راتقبیح مینمایدزیرا اپارتاید اهانت به د یمو کراسی ومغایر اساسات تساوی حقوق بشری میباشد .

۱٤ عقرب ۵۵ :

یك مامور عالیرتبهٔ موسسه آزادی فلسطین تقرر دگرمن احمد الحج رابحیث قوماندان قوای صلح عربی درلبنان مورد انتقاد قرار داده است .

*سی‌امین سالگرد یو نسکو در نایروبی‌به اشتراك نمایندگان کشور های مختلف جهان برگزار گردید .

۱٤ عقرب ۵۵ :

فیدر وکولا کوف یك‌عضو ادارهٔ سیاسی و دارالا نشای حزب کمونست اتحاد شوروی طی بیانیهٔ که‌به مناسبت پنجاهمین سالگرد انقلاب سو سیالستی اکتبرکه ا ز قصر کریملین نشر گردیده گفته است که‌آنکشور خواهان روا بط حسنه همسایگی با جمهوریت مردم چین میباشد .

* درحالیکه کنفرانس ژنیو د ربارهٔوضع آینده رودیشیا بارکود مواجه گردیده‌رهبران چندکشور افریقایی همسرحد با رودیشیادر کنفرانس روسای جمهور تانزانیا، زمبیا، و دارالانشای حزب کمونست اتحاد شوروی کنفرانس‌انگولا، موزمبیق ومعاون رئیس جمهور بوتسوا ناشرکت نمودند .

۱۵ عقرب ۵۵ :

مذاکرات رسمی بین گروپ های مربوطهٔ رود یشیا درژنیو بار دیگر متوقف گردیده و گفته میشودکه دریکی دو روز آینده‌مساعی شرکت کنندگان کنفرانس ژنیو برای‌وضع آینده رودیشیا بیشتر ازهمه متوجه ملاقات های غیررسمی خواهد بود .

۱۷ عقرب ۵۵ :

قوماندان قوای سوریه در لبنان اظهار داشت که ازین پس افراد تحت قوماندانی وی بنام عساکر سوریه‌یاد نخواهد شد بلکه بنام افراد قوای‌صلح عربی درلبنان یساد میشوند .

*میرمن اندارا‌گاندی صدراعظم هند در مجلس سنای آنکشور اظهار داشت که انتخابات عمومی یك امرمهم بوده ووی آنرا بحیث تخریب تلقی نمیکند .

*میرمن‌سری ماوو بندرا نایکه صدراعظم سریلانکا ازمفکوره تشکیل‌یك منطقه صلح بیطرفی وعدم وجود قدرت های بزرگ‌درآسیا حمایت کرده است .

۱۸ عقرب ۵۵ :

مدیر عمومی یونسکو ازتمام کشور های عضو تقاضا نموده تاقسمتی ازبودجه های نظامی خودرا برای یونسکو اختصاص‌بدهند.

۱۹ عقرب ۵۵ :

اولین دورمذاکرات بین ایالات متحده‌امریکا

و جمهوریت سو سیالستی ویتنام در ظرف چهارسال گذشته در پاریس آغاز گردید.

* سین مکبراید کمشنرعالی موسسه ملل متحد بری نامیبیا اخطارداده که هرگاه حکومت افریقای جنوبی پلان های موجوده خود رادر بارهٔ نامیبیا ادامه بدهد اوضاع انگــولا در نامیبیا نیز تکرار خواهد شد .

۲۱ عقرب ۵۵ :

طوریکه معلوم گردیده دراثر حملات قوای توپخانهٔ دسته های متخاصم در داخل بیروت بعد ازاخرین متارکه عدهٔ زیادی مقتول ویــا مجروح شده‌اند .

۲۲ عقرب ۵۵:

نماینده انگلستان در کنفرانس ژنیوبرای آینده رودیشیا جلسه عمومی این کنفرانس رابه تعویق انداخت .

*مجلس سنای هند یك لایحه حکومت رادر موردتمدید میعاد مجلس نماینده گان بــرای یك سال دیگر که ازماه مارچ آینده شروع می‌شود تصویب نمود .

*حکومت ترکیه فیصله نامهٔ مجمع عمومی موسسهٔ ملل متحد رادر مورد قبرس ردکرده است .در این فیصله نامه منجمله سایــر مسایل تقاضا شده‌بود که‌باید عساکرخارجی هرچه زودتر از قبرس خارج گردند .

۲۳ عقرب ۵۵

وزرای خارجه کشور های‌عضو جامعــــهٔ اقتصادی اروپا دربروسل تشکیل جلســـهٔ دادند .

در این کنفرانس بیشتر ازهمه در بــاره روابط جامعهٔ اقتصادی اروپابا جامعه‌اقتصادی اروپای شرقی کومیکان بحث میشود .

۲٤ عقرب ۵۵ :

هیات های دو گروپ ازسیاه پوستان و حکومت غیر قانونی رودیشیا پیشنهاد های ایور ریچارد رئیس بر تانوی کنفرانـــس ژنیورادرباره آینده رودیشیاپذیرفته اند .

این پیشنهاد حادر باره تعیین تاریخی‌برای آزادی قانونی رودیشیا بوده .

* سکنهٔ بیروت برای اولین بار در ظرف هجده ماه‌گذشتهٔ یك شب‌آرام وبی دغدغــه را سپری نمودند .

این آرامش مرهون تمرکز افراد قـــوای صلح عربی درمرکز و نقاط‌حساس بیــروت میباشد .

۲۶ عقرب ۵۵ :

نزد همین کنفرانس یونسکو در نایروبی در بارهٔ رفتار مقامات اسرائیلی در مسایــل کلتوری و تعلیمی در قلمرو های اشغال‌شدهٔ عربی جلسه کرد .

۲۸ عقرب ۵۵

تقا ضای حکومت انگولا برای عضویت‌در موسسه ملل متحد در شورای امنیت مطرح گردید .

نماینده ایالات متحده امریکا در ماه جون گذشته تقاضای عضویت انگولارا در شورای امنیت باویتوزرد کرده بود و مخالفت امریکا بااین تقاضا روی موجودیت عساکر کیوبادر انگولا بوده است .

* میدان هوایی بین المللی بیروت مجددا

افتتاح گردیده واین امرنشان میدهدکه‌زندگی در لبنان پس از تمرکز قوای صلح عربی‌در آنکشورروبه عادی شدن گذاشته است .

* لیونید بریژنیف سرمنشی حزب‌کمونست اتحادشوروی وانورالسادات رئیس جمهوریت عربی مصر روز چارشنبه گذشته مخفیانه دربلگراد مذاکره نموده اند .

۳۰ عقرب ۵۵ :

درجلسه نزدهمین‌کنفرانس عمومی موسسه تعلیمی و علمی کلتوری موسسه ملل متحد یونسکو فعالیت هایی صورت گرفته که‌هدف آن تقویه آژانس های خبر رسانی درکشور های روبه انکشاف میباشد .

برای اساسات این پیشنهاد ها باید یونسکو پنجصد هزاردالررا برای مطالعات مقدماتی مربوط باین موضوع تخصیص‌بدهد.

اول قوس ۵۵ :

زندگی عادی با بازشدن مکاتب مغازه‌هاو بعضی ادارات حکومتی در لبنان هنگامی مجددا آغاز شد که قوای صلح عربی در از بین بردن مخروبه های جنگ ۱۹ ماهه در لبنان اقدام کردند .

*جیمی کارتر رئیس جمهور منتخب‌ایالات متحده امریکا برای اولین بارپس ازانتخاب خود بحیث رئیس جمهور امریکا برای‌مذاکره با جرالد فورد رئیس جمهور وسایرمقامات عالی رتبه حکومتی موجوده آنکشور به واشنگتن وارد شد .

۲ قوس ۵۵ :

سکرانتون نماینده ایالات متحده امریکا در موسسه ملل متحد اظهار داشت که‌وی روی دوستی با بعضی ازکشور های افریقایی ازاستعمال ویتو درمورد عضویت انگولا در موسسه ملل متحد درجلسه شورای امنیت خود داری نموده است .

* جیمی کارتر رئیس جمهور منتخب ایالات متحده امریکا اظهار داشت که‌حکومت وی بمسایل‌اقتصادی‌جهان توجه‌بیشتری نسبت به حکومات قبلی خواهد کرد .

* دکتور کورت والد هایم سرمنشی ملل متحد توصیه نمودکه باید معیاد خدمت افراد صلح موسسه مذکور در ارتفاعات جولان بین عساکر سوریه و اسرائیل برای شش ماه دیگر تمدید یابد .

۳ قوس ۵۵ :

مجمع عمومی موسسه ملل متحد فیصله نامهٔ رابالاکثریت آراء بتصویب رسانید که درآن گفته شده باید درسواحل غربی دریای اردن ومنطقه غزه یك دولت آزاد فلسطینی تشکیل گردد .

واپورین ویسکنه قصبات مناطق شرقی‌ترکیه این موضوع راواضح ساخته اند که زلزله های روزچهارشنبه گذشته کم ازکم شش هزاروبوصد نفر رادرین مناطق تلف نموده است .

* مجمع عمومی موسسه ملل متحد در جلسه که صورت‌گرفت مسوده‌فیصله نامه‌ای‌را به تصویب رسانیدکه درآن گفته شده باید جمهوریت سوسیالستی ویتنام به عضویت موسسه مذکور پذیرفته شود .

فیصله نامه مذکور با یکصدو بیست و چهاررای موافق یك رای مخالف که ازطرف نماینده امریکا داده شده وسه رای مستنکف به تصویب رسید .

۶ قوس ۵۵ :

نماینده اتحاد شوروی در جلسه مجمع عمومی موسسه ملل متحد اظهار داشت که تقاضای جمهوریت سو سیالستی ویتنام برای عضویت در موسسه مذکور قانونی بوده و باید ازآن حمایت شود .

*الیاس سرکیس رئیس جمهور لبنان اعلام داشته که به تعقیب تماس هائیکه با رهبران دسته های مختلف آن کشور انجام داده ممکن است کابینهٔ جدید لبنان را در طرف د وهفتهٔ آینده تشکیل دهد.

۷ قوس ۵۳ :

برفباری شدید و محدویت میدان هوایی در ا یالت وان ترکیه فعالیت را بسوای رسانیدن کمك به آسیب دیدگان زلزله های اخیر درمناطق شرقی آنکشور با مشکلات زیادی مواجه ساخته است .

*کانگرس سه روزه سوسیا لیستهای بین المللی باتقاضا ازتمام حکومات دیموکراتیك سو سیالست جهان درمورد اتخاذ تدابیری ازطرف آن حکومات برای یك نظم جدید اقتصادی جهان مطابق به اساسات سو سیالیزم در ژنیو خاتمه یافت .

۱۳ قوس ۵۵ :

در موسسه ملل متحد تقاضای بیشتری برای انعقاد فوری کنفرانس ژنیو در مورد شرق میانه بعمل آمده است .

*جیمی کارتر رئیس جمهور منتخب ایالات متحده امریکا اعلام نموده که درنظر دارد پلانی برای رهبران اتحاد شوروی فرستاده وعزم راسخ وی رابرای برقراری صلح دایمی و مساعی برای توافق با اتحاد شوروی در باره معاهده مربوط به تحدید اسلحه ستراتیژیکی اتومی ابراز بدارد .

۱٤ قوس ۵۵ :

مارشال الکساندر نوی کوف قو ماندان قوای هوایی اتحاد شوروی در جنگ عمومی دوم به عمر هفتاد وهفت سالگی در مسکو در گذشت .

* در فرانسه حزب گولیست ، ژاك شیراك صد راعظم سابق آنکشور رادریك اجتماع بزرگ سیاسی بحیث رهبر خود انتخاب کرده است .

۱۵ قوس ۵۵ :

اتحاد شوروی از ا ظهارات اخیر سایروس وانس وزیر خارجه منتخب ایالات متحده امریکا دربارهٔ حمایت وی از مذاکرات مربوط به تحدید اسلحه ستراتیژیکی اتومی باخوشی استقبال نموده است

* جنرال کانکو فسکی معاون رئیس هیات اتحاد شوروی درمذاکرات سرحدی باجمهوریت مردم چین از پیکنگ عزیمت کرد .

۱۶ قوس ۵۵ :

مجمع عمومی موسسه ملل متحد دومسوده فیصله نامه را درباره ا نعقاد فوری کنفرانس ژنیو راجع به شرق میانه مورد مطالعه قرار

داده است .

*مبارزین افریقایی بین ماه های فبروری و اکتوبر سالجاری یکهزارو دوصد و پنجاه وشش عسکر حکومت متمرد رودیشیارابقتل رسانیده اند .

*وزرای دفاع پانزده کشور عضو پیمان اتلس جلسات سالانهٔ خودرا در بروسل مرکز بلژیك آغاز نمودند .

۱۷ قوس ۵۵ :

ایور ریچارد رئیس برتانوی کنفرانس ژنیو سی‌تولی یکی از رهبران ملی‌رودیشیا و ایبان سمیت ضد زاعظم حکومت‌غیرقانونی رودیشیا درحالی به‌ژنیو مراجعت کردند که کنفرانس مربوط به‌وضع آینده رود یشیا به مرحلهٔ قاطعی رسیده است .

*مجمع عمومی موسسهٔ ملل متحددر جلسه خود بااتفاق آراء دکتور کورت والد هایم رابرای یك دوره پنج سالهٔ دیگر بحیث سر منشی موسسهٔ مذکور انتخاب نمود.

۱۹ قوس ۵۵ :

مجمع عمومی موسسهٔ ملل متحد درجلسه خود فیصله نامه‌یی رابا اکثریت زیادی به تصویب رسانیده که‌درآن تقاضا شده باید کفرانس ژنیو در مورد شرق میانه قبل ازماه مارچ آینده انعقاد یافته و موسسه آزادی فلسطین نیز درآن شرکت داشته باشد .

۲۰ قوس ۵۵ :

کمیته امحای استعمار موسسه ملل متحد فیصله نامهٔ رابه تصویب رسانید که درآن از مبارزات مسلحانه در نامبیا تحت رهبری موسسه مردم افریقای جنوب غربی «سواپو» بحیث نماینده قانونی مردم آن قلمرو حمایت شده است .

* برای اولین بار ترافیك شبلنه درمیدان هوایی بین المللی بیروت آغاز گردید .

*تدابیر موقتی برای نگهداشت منابع تحت البحزی و مقررات ماهیگیری توسط اتحاد شوروی درساحه دوصد میلی بحری سواحل آنکشور اعلام شده است .

*آژانس خبر رسانی موزمبیق در خبری اعلام نموده که قوای حکومت متمرد رودیشیا در حالیکه توسط طیارات و اسلحه ثقیل حمایت می شدانه مواضع موز مبیق رادرجنوب آنکشور پس ازحمله برمناطق شمالی‌موزمبیق مورد حمله قرار داده اند .

۲۱ قوس ۵۵:

مقامات مربوطهٔاسرائیلی دیروز بار دیگر درنا بلوس واقع سواحل غربی دریای‌اردن مقررات قیود شب گردی راوضع نموده اند.

* ستیشن های رادیویی مسلمانان و مسیحیان لبنان مدغم گردید .

*اسحق رابین صد راعظم اسرائیلی یکبار دیگر عدم تمایل خودرا برای انجام مذاکرات مستقیم با فلسطینی هادر کدام کنفرانس مجدد ژنیو درمورد حل مسالهٔ شرق میانه ابراز داشته است .

۲۲ قوس ۵۵ :

جوشوا انکوموزعیم جناح داخلی شورای ملی افریقایی رودیشیا انگلستان را متهم

نموده که میخواهد از کنفرانس ژنیو برای رویکار آمدن یک حکومت افریقایی معتدل در رودیشیا استفاده کند.

*بموجب راپور یکه ازطرف مؤسسهٔ همکاری های اقتصادی و انکشاف در پاریس انتشار یافته رکود اقتصادی بین المللی چهل کشور نادار ترجهان رابیشتر ازسایر کشور ها متاثر ساخته است .

۲۳ قوس ۵۵ :

انتونی کراسلند وزیر خارجه انگلستان اظهار داشت که باموجودیت برتانیه در رودیشیا موافقه دارد

*کمیته اقتصادی مجمع عمومی مؤسسهٔ ملل متحد مسوده یک فیصله نامه را دربارهٔ اقدامات مشخص به نفع کشور های محاط به خشکه تصویب نموده است .

۲۴ قوس ۵۵ :

وزرای امور نفت کشور های عضو موسسه دول صادر کننده نفت «اوپك» کنفرانس خود را در دوها مرکز قطر آغاز نمودند

* افراد جبهه آزادی موزمبیق «فریلیمو» موفق شده اند تاحملات عساکر حکومت غیر قانونی رودیشیا را برمواضع مختلف موزمبیق دفع نمایند .

*جوشوا انکومو ورابرت موگابی دورهبر ملی رودیشیا التوای کنفرانس ژنیو را در باره وضع آینده رودیشیا مورد انتقاد قرار داده اند .

۲۶ قوس ۵۵

عساکر حکومت متمرد رود یشیا به‌حمایت قوای هوایی آنکشور به حملهٔ وسیعی در داخل موزمبیق دست زده است .

*فرد یناند مار کوس رئیس جمهور فلیپین گفت که آنکشور در مذاکرات جاری در مورد آینده پایگاه های امریکایی درفلیپین به‌جزء از تضمین درمورد تاسیسات مکفی دفاع ملی آنکشور چیز دیگری رانخواهدپذیرفت.

*بین دسته های رقیب فلسطینی دریکی از کمپ های مهاجرین در حومهٔ بیروت تصادمی رخداده است .

۲۷ قوس ۵۵ :

پولیس رودیشیا به جوشوا انکومو رهبر جناح داخلی شورای ملی افریقایی انجانسبت به تشکیل اجتماعات سیاسی و تدویر کنفرانس مطبو عاتی اخطار داده است.

۲۸ قوس ۵۵ :

در حدود شصت ویک هزار نفر در جزایر کوچك اندونیزیا واقع شرق بالی باقلت شدید مواد غذایی روبرو شده اند

*بلوك عساکر سوریه که درجمله افراد قوای صلح عربی در لبنان انجام وظیفه می نمایند بعضی از ادارات چند جریده وروزنامهٔ بیروت را در دست گرفتند .

۲۹ قوس ۵۵ :

قوای سوسیالستها وفلسطینی های لبنان در طایر واقع جنوب صیدا برای دو ساعت بازورق های گزمهٔ اسرائیل جنگیدند .

*مجمع عمومی موسسهٔ ملل متحد فیصله نامهٔ را باکثریت آراء به‌تصویب رسانیده که درآن از مبارزات مسلحانه مردم نامیبیابرای

نیل به آزادی حمایت شده است .

* برای حفظ وترمیم مسجدجامع شوتزنجن واقع ایالت شوابیای جمهوریت اتحادی آلمان حکومت آنکشور مبلغ ششصد هزار مارك تخصیص داده است .

*متجاوز ازبیست نفر از دانشمندان جاپانی خواستار خارج ساختن تمام اسلحهٔ اتومی ایالات متحده امریکا از جمهوریت کوریاشده اند.

۳۰ قوس :

مجمع عمومی مؤسسهٔ ملل متحدهٔ فیصله نامه را به تصویب رسانید که درآن یك سلسله اقدامات به نفع کشور های روبه انکشاف شده با بحرهم سرحد نمی باشد.

* جنگ بین دسته های رقیب مبارزین فلسطینی درسه کمپ مها جرین در حومهٔ بیروت شعله ورشد ولی قوای صلح عربی در لبنان بلافاصله به پیمانهٔ زیادی درآن مداخله کردند .

* وزرای انرژی کشورهای جامعه اقتصادی اروپا در بروسل برای طرح سیاست انرژی مشترکی تشکیل جلسه دادند .

اول جدی ۵۵ :

سی و یکمین دوره اجلاسیه عمومی ملل متحد پس ازسه ماه به کارخود پایان داد

*باتاسیس یك قوماندانی مشترك سیاسی بین جمهوریت عربی مصر و سوریه بریاست انور السادات و حافظ الاسد رؤسای جمهور دوکشور جهت گذاشتن تهداب یك اتحادبه موافقه شده است :

*فردیناد مار کوس رئیس جمهورفلیپین اعلام کرد که بین حکومت وی و مسلمانان آن کشور یك موافقتنامه ده فقره ای امضاشده است :

۳ جدی ۵۵ :

مقامات حکومتی حبشه اعلام نموده اند که خشکسالی درآن کشور حیات بیشی ازیك ملیون نفررا به خطر انداخته است .

* در طرابلس اعلام شدکه بین نمایندگان حکومت فلیپین و مسلمانان آنکشور راجع به یك اوربند فوری بین طرفین و تشکیل یکنوع حکومت دارای آزادی داخلی و مناطق مسلمان نشین فلیپین موافقه حاصل شده است .

*اداره تحقیقات فدرالی امریکا اف بی ای «ادوین جی مور» یك مامور سابق اداره استخبارات مرکزی آنکشور را باتهام فعالیت برای فروش اسرار دفاعی امریکا دستگیر کرده است .

٤ جدی ۵۵ :

فیصله نامه مربوط به تثبیت اساسنامه صندوق کشور های محاط به خشکه کهاز طرف افغانستان و چند کشور دیگر پیشنهاد گردیده بود از طرف مجمع عمومی سی و یکم ملل متحد به تصویب رسید .

*مذاکرات هند و بنگله دیش درمورد استفادهٔ مشترك دو کشور ازآب دریای گنگا که قرار بود در داکه مجدداً آغاز گردد ملتوی شده است .

*رابرت موگابی یکی از رهبران ملیون افریقایی رودیشیا گفت که وی از تعیین یك

کمشنر برتانوی در دوران حکومت انتقالی در رودیشیا حمایت می نماید .

٥ جدی ٥٥

مجله تایم جیمی کارتر رئیس جمهور منتخب ایالات متحده امریکا را مرد سال ۱۹۷٦ نامیده است

مجله تایم درسال ۱۹۳۲ فرانکلین روزولت و درسال ۱۹٦۰ جان کنیدی روسای جمهور منتخب وقت امریکا رابحیث مرد سال نامیده بود .

*برازیل برای فسخ پیمان نظامی خود با ایالات متحده امریکا امادگی میگیرد این مطلب رایك روزنامه چاپ ریدو ژینیرو راپور داده ولی حکومت برازیل این راپور را تائید ویا رد ننموده است .

٦ جدی ٥٥ :

در بیروت اعلام شده که فلسطین ها اسلحه ثقیل خود را ازصحنه های جنگ دربیروت خارج ساخته و درمناطق جنوبی لبنان متمرکز ساخته اند .

*جوشوا انکومو رهبر جناح داخلی شورای ملی افریقایی رود یشیا اظهار داشت از هیچگونه اطلاعی درباره مذاکره با حامیان خود و طرفدران اتحادیه ملی افریقایی زمبا بوی «زانو» تحت رهبری رابرت موگابی ندارد.

۷ جدی ٥٥ :

اوضاع عمومی در دوقصبه در نزدیکی کیپتاون پس از تصادمات اخیر تا اندازه زیادی آرام گردیده است .

*در راپور یکه برای شورای امنیت موسسه ملل متحد به نمایندگی از طرف قو ماندانی قوای موسسه موصوف در کوریا تهیه گردیده گفته شده که قوماندانی مذکور به فعالیتهای خود برای تطبیق مواد معاهدهٔ متارکه درکوریا و جلو گیری از مخاصمات دراین شبه جزیره ادامه خواهد داد .

* هرگاه کانگرس ایالات متحده امریکا از موفقتنامه جدید همکاری دفاعی باترکیه خود داری نماید حکومت مذکور پایگاه های امریکا را درقلمرو ترکیه مسدود نموده ویك قسمت قوای خود را از پیمان اتلس خارج خواهد ساخت .

۸ جدی ٥٥ :

یکهزار و پنجصد نفر ازعساکر اتحادیهٔ امارات عربی در مناطق جنوبی لبنان متمرکز میشوند .

*مردم نایجریا برای اولین بارطی بیش ازیازده سال در انتخا بات حکومت محلی در سراسر آنکشور اشتراك کردند .

۱۱ جدی ٥٥

ایور ریچارد رئیس برتانوی کنفرانس ژنیو دربارهٔ رودیشیا باکنیت کاوندا رئیس جمهور زمبیا ملاقات و نظریات وی را دربارهٔ پیشنهاد های جدید انگلستان راجع به وضع آینده رود یشیا استماع نموده است .

۱۲ جدی ٥٥ :

روز نامه پراودا چاپ مسکو اسرائیل را نسبت به مانوره های اخیر عساکر اسرائیلی در صحرای سینا بشدت مورد انتقاد قرار داده و متذکر شده که این مانوره ها درحقیقت

پرو پاگند شدید علیه مصر بوده است .

*یکی از رهبران موسسه مردم افریقـای جنوب غربی «سواپو» اظهار داشت که باید حکومت افریقای جنوبی خود رابرای مقابلـه باجنگ در مقابل مردم نامیبیا امادهبسازد.

وی طی بیانیه در لواندا مرکز انگولاگفت که حکومت افریقای جنوبی ازسیاست دهشت افگنی در مقابل مردم نامیبیا استفادهمیکند.

۱۳ جدی ۵۵ :

ابراهام او فروزیر خانه سازی اسرائیلدر حالی در اقا متگاهشس پیدا شده که مـرده بود .

وی دراین اواخر به شهرکت دریك افتضاح رشوه ستانی متهم گـردیـده و تحـت تحقیقات گرفته شدهبود .

* صندوق وجهی بین المللی باتهیه سـه ملیارد و نهصد ملیون دالر قرضه بهانگلستان موافقه کرده است .

۱٤ جدی ۵۵ :

تصمیم مبنی بر افزایش اساسی قیمنفت خام توسط کشور های عضو مـوسسه دول صادر کنندهٔ نفت (اوپك) نافذ گردیده است.

* ایوریچارد رئیس برتانـوی کنفـرانس ژنیو درمورد وضع اینده رودیشیا اظهـار داشت که بازدید وی ازبعضی کشور هـای جنوب افریقا بوی موقع دادهتا نظر ثابتـی دربارهٔ نقش و هدف کشور های مربوطهبرای حل معضله رودیشیا پیدا نماید .

۱۵ جدی ۵۵ :

طبق تخمین حکومت لبنان جنگهای داخلی نزده ماهه به آنکشور د ر حدود دو ملیارد و هفـتصد و چهل ملیون دالر خساره وارد نموده است .

* معاون امور اقتصادی وزارت خـارجـه ایالات متحده ا مریکا این شایعات را عاری ازحقیقت خواندهکه خود داری عربستانسعودی از ازدیاد قیمت نفت آن کشور باعث انصراف امریکا از حمایت ا سرائیل خواهد شد .

۱۷ جدی ۵۵ :

جیمی کارتر رئیس جمهور منتخب ایالات متحده امریکا پلانهای عمده را برای انکشاف اقتصادی انکشور اعلام نموده است .

*قوای مصلحعربی درلبنان بعضی سرکهای بین مناطق مسلمان نشین و مسیحی نشیـن شهر بیروت راکه دربیست وچار ساعـت گذشته مسدود گردیده بود مجددا باز نموده اند .

۱۸ جدی ۵۵ :

کینت کاوندا رئیس جمهور زمبیاازقوای امنیتی مردم آنکشور تقاضا کرد تاازسرحد خود محافظت نمـوده و حمـلا ت عساکـر رژیم حکومت متمرد رود یشیا و افریقایـی جنوبی رابر قلمرو زمبیا در صورت تشدید جنگ آزادی در جنوب ا فریقا عقب بزنند .

* بسلسله پروگرام انکشاف سیستـم میترو لوژیکی با استفاده از اقمار مصنوعی ازرمین، اتحادشوروی یك قمرمصنوعی میترو- لوژیکی رابنام میتیور دوبا تجهیزات لازم به به فضا پرتاب کرده است .

۱۹ جدی ۵۵ :

اپیل موزو ریوا رهبر جناح خارجی‌شورای ملی افریقایی رود یشیا تصمیم کنفرانس سران تانزانیا ، زمبیا، بو تسواتا، موزمبیق و انگولا را در مورد رود یشیا مورد انتقاد قرار داده است .

* چنان به نظرمیرسد که روابط بین‌سودان و حبشه متشنج ترشده است .

هردو کشور اخیرا سفرای خودرا ازمراکز همدیگر احضار نموده و قوای مسلح شانرا در امتداد سرحدات مشترك یکهزارو ششصد کیلومتری خویش به حال آماده باش قرار داده اند

* کنفرانسی با شرکت وزرای خارجه کشور های عربی جبهه مقدم با اسرائیل در ریاض مرکز عربستان سعودی افتتاح گردید .

۲۰ جدی ۵۵ :

یکدستهٔ از سفید پوستان لیبرال رودیشیا گروپ سیا سی جدیدی را تشکیل دادند که هدف آن انتقال منظم قدرت از طرف‌سفید پوستان به‌سیا هپوستان انجا میباشد .

*رادیوی لبنان اعلام داشت که فعالیت یك دسته ازدهشت افگنان برای خرابکاری با انفجار بم درمیدان هوایی بیروت با عدم موافقیت مواجه گردیده است.

*وزیر خارجه فلند اظهار داشت که حکومت آنکشور از تقاضای مصر برای شروع مجدد کنفرانس ژنیو در بارهٔ شرق میانه حمایت میکند .

۲۱ جدی ۵۵ :

رادیوی لبنان اعلام د اشت که فلانژیست های آن کشور به‌تسلیم دهی اسلحه ثقیل خود در اثر هدایت الیاس سرکیس رئیس جمهور لبنان به مقامات مربوطهٔ قوای صلح عربی آغاز نموده اند .

* کمیته انسجام آژانس خبر رسانی مشترك کشور های غیر منسلك مذاکره خود را در قاهره آغاز نمود .

۲۲ جدی ۵۵ :

قوای صلح عربی در لبنان به گلوله باری متقابل مردان مسلحی که بریك گزمه گلوله‌باری نموده بودند پرداخته ویکی از آنها را بقتل رسانیده اند .

*حکومت بوتسوانا اعلام نموده که اخیرا بار دیگر عده‌از قوای امنیتی رود یشیابریك دسته از افراد پولیس سرحدی بوتسوانا حمله نموده اند .

۲٤ جدی ۵۵ :

مذاکرات بین انور ا لسادات رئیس‌جمهور مصر و ملك حسین پادشاه اردن به توافق کاملی بین د و کشور در مورد لزوم تشکیل یك دولت جداگانه برای فلسطین ها منجر گردیده است

۲۵ جدی ۵۵ :

آمر ادارهٔ کنترول اسلحه ایالات متحده امریکا اعلام داشت که اتحاد شوروی با تاخیر در امضای یك موافقت نامه جدید در مورد تحدید اسلحهٔ استرا تیژیکی ا تومی از روش عدم انعطاف کار می گیرد .

*جرالد فورد رئیس جمهور ایالات متحده امریکا ازلارد ایون سرانتونی ایدن یکی از صدرا عظمان سابق انگلستان به‌نیکی یاد نموده ومتذکر شده‌که سابقهٔ سیاسی وی قسمتی از تاریخ قرون موجودهٔ جهان را تشکیل میدهد .

*پارك چونگ هی رئیس جمهوریت کوریا اعلام داشت‌درصورتیکه جمهوریت دیموکراتیك کوریا به‌عقد معاهده عدم تجاوز با جمهوریت کوریا موافقه کند وی باخروج تدریجی عساکر امریکایی از جمهوریت کوریا مخالفتی نخواهد داشت .

۲۶ جدی ۵۵ :

کنفرانس جهانی نیرو های صلح باپیام لیونید بریژنف رهبر حزبی اتحاد شوروی در مسکو افتتاح گردید .

*وزرای خارجهٔ کشور های عضو جامعه عرب در دوران کنفرانس دوروزه خود در قاهره به طرفدای از حمایت مداوم‌ازکشور های افریقایی و مذاکره باکشور های‌اروپایی رای داده اند .

۲۷ جدی ۵۵ :

مارشال تیتو رئیس جمهور یوگوسلاویا مسافرت نه روزه خودرا به لیبیا وجمهوریت عربی مصرآغاز کرد .

* انتونی کراسلند وزیر خارجه انگلستان اعلام نموده‌که حکومت آنکشور به ابتکار جدیدی برای معضله رودیشیا دست زده است .

* جلسه وزرای خارجه کشورهای عربی درقاهره خاتمه یافته درین جلسه اصول مربوط به‌همکاری بین‌کشورهای عربی وکشور های افریقایی که ازطرف کمیسیون مشترك عربی و افریقایی طرح شده تصویب گردید است .

* ملك حسین شاه اردن پنجمین جلسه اتحادیه پارلمانی عربی را درعمان افتتاح کرد .

در این جلسه نمایندگان پارلمانی هشت کشور عربی بشمول نماینده مؤسسه آزادی فلسطین اشتراك ورزیده اندوسه روز دوام خواهد کرد .

۲۸ جدی ۵۵ :

سوریه، جمهوریت عربی مصروادرن اکنون رویك ستراتیژی مشترك در کنفرانس آینده ژنیو در مورد شرقمیانه به موافقه رسیده اند .

*اندری گرومیکو وزیر خارجه اتحاد شوروی انعقاد کنفرانس مقدماتی امضا کنند گان موافقتنامه هلسنکی را برای مذاکره در مورد پیشنهاد جدیدی برای معاهده ذروی‌که توسط کشور های عضو پیمان وارسا دوماه قبل ارائه شده تقاضا نمود .

* موسسه مردم افریقای جنوب غربی سوا پویك مارشی مسالمت آمیزی را دروبندهوك مرکز نامی بیابراه انداخت تا تقاضای خود رابرای تدویر انتخابات در افریقای جنوبی تحت سرپرستی موسسه ملل متحد تبارز دهد .

۲۹ جدی ۵۵ :

جرالد فورد رئیس جمهور ایالات متحده امریکا که آخرین ساعات زمامداری خود را سپری مینماید ازطریق تیلفون با لئونید بریژنف زعیم حزب کمونست اتحاد شوروی مذاکره نموده و اظهار امیدکرده که درآینده مذاکرات مربوط به تحدید اسلحه استراتیژیکی اتومی بین دو کشور پیشرفت نماید .

* تبادل نظر و تشکیل جلسات بین نمایندگان کشور های غیر منسلک یک ضرورت روز افزون می باشد زیرا مسؤلیت های کشور های غیر منسلک و امکانات کمك آنها در راه استحکام صلح ،همکاری وتساوی درجهان طور پایدار افزایش می یابد .

این مطلب را مارشال تیتو رئیس جمهور یوگوسلاویا طی بیانیه در ضیافتی که با افتخارش ازطرف معمر القذافی رهبر لیبیا ترتیب داده شده بود اظهار کرده است .

*سه کشور عربی مصر ، سوریه و اردن موافقتنامه های همکاری با جامعه اقتصادی اروپا رادر بروسل امضاء نمودند

اول دلو ۵۵:

بموجب فرمانیکه از طرف کارتر دیشب انتشار یافته تمام امریکایی هاییکه ازشرکت در جنگ های ویتنام خود داری کرده بودند بصورت بلاقید وشرطی از هرگونه مجازات معاف گردیده اند .

* سومین دور مذاکرات بین هندو بنگله دیش در بارهٔ تقسیم آب دریای گنگابسویهٔ عالی در دهلی جدید آغاز گردید .

۲ دلو ۵۵ :

رهبران فلسطینی با این امر موافقه کرده تابااردن درباره رفع اختلافات طرفین مذاکراتی صورت بگیرد .

* قیود شبگردی که اخیرا در دوران اجتماعات علیه بلند رفتن قیمت هادرقاهره وبعضی از شهر های دیگر مصر وضع شده بود ازبین رفته است .

۳ دلو ۵۵ :

میرمن اندرا گاندی صدراعظم هند مبارزه توام باتوصیه هایی بهمردم آنکشور آغاز کرده است .

*جلسه کمیته تدارکات کانگرس جهانی علیه سیاست اپارتاید در لزبن افتتاح شده است .

در این جلسه نمایندگان نهضت های آزادی قارهٔ افریقا و پرتگال اشتراك کرده اند .

٤ دلو ۵۵ :

هلموت‌شمیت و جیمز کالاهان صدراعظمان جمهوریت اتحادی آلمان و انگلستان لزوم مشوره های نزد یکتری رابین کشور های عمده صنعتی جهان غرب برای مقابله با بحرانهای اقتصادی تایید نمودند .

*مذاکرات بین عربستان سعودی وموسسهٔ فلسطینی الفتح در ریاض آغاز گردیده و هدف این مذاکرات توضیح سیاست حکومت عربستان سعودی در مورد تشکیل یك‌دولت فلسطینی میباشد

۵ دلو ۵۵ :

یکدستهٔ ازعساکر قوای صلح عربی بهچند قصبه د ر مناطق جنوبی لبنان که درنزدیکی سر حدات اسرائیل واقع شده اعزام شدهاند تا از ادامهٔ جنگ بین فلسطینی ها و افراد مسلح فلانژ یستهای لبنان درین قصبات جلو گیری نمایند .

٦ دلو ۵۵ :

حکو مت ایالات متحده امریکا پیشنهادهای اییان سمیت صدراعظم حکومت غیر قانونی رودیشیا را در بارهٔ حل داخلی مسالهٔ رود یشیا رد نموده است .

*قوای صلح عربی مواضع خودرا درمناطق جنوبی لبنان استحکام بیشتر بخشیدند .

۸ دلو ۵۵ :

محا کمه تاکیو تاناکا یکی ازصدراعظمان سابق جاپان دریکی از محاکم آنکشور در توکیو آغاز گردیده است .

* حکومت غیرقانونی رودیشیا برای تقویهٔ قوای نظامی خودبه یك سلسلهاقدامات جدی دست میزند .

۱۰ دلو ۵۵ :

مذاکرات سه روزه بین هندو بنگلهدیش درباره رفع کشیدگی ها در مناطق سرحدی دو کشور باعدم موفقیت مواجه گردیده اما طرفین موافقه کرده اند کهبعدا باردیگر باین مذاکرات ادامه بدهند .

*در اثر سرمای شدید درنیمه غربی و شمال شرقی امریکا درجه حرارت به منفی شصت درجه سانتی گراد پائین آمده است.

۱۱ دلو ۵۵ :

سایروس وانس وزیر خارجه ایالاتمتحده امریکا به رود یشیا نسبت به عواقب عدم توافق حکومت غیر قانونی انجا با آخرین پیشنهاد های حکومت انگلستان برای حل معضلهٔ رود یشیا اخطار داده است .

۱۲ دلو ۵۵ :

جمهوریت عربی مصر از ایالات متحده امریکا و اتحادشوروی تقاضا نمودهتاسیاست های خود را دربرابر حل موضوع شرقمیانه واضح سازند

*مصطفی تولبا مدیر اجرائیه پرو گرام محیطی ملل متحد گفت مسایل مربوط به مدیترانه عاجل بوده و نباید در موردآنسهل انگاری صورت بگیرد .

۱۳ دلو ۵۵ :

الکسی کاسیگین صدراعظم اتحاد شوروی به صدام حسین معاون رئیس جمهور عراق گفته انعقاد مجدد کنفرانس صلح ژنیو در مورد شرقمیانه کهعراق آنرا ردکرده بهترین راه برای حل بحران درین منطقه می باشد .

۱۵ دلو ۵۵ :

*حافظ الاسد و الیاس سرکیس روسای جمهور سوریه و لبنان درمورد اتخاذسیاست مشترکی برای استحکام اوضاع در جنوب لبنان به موافقه رسیده اند .

* عده زیادی ازمردم حبشه بطرفداری از حکومت نظامیآنکشور مارشی رادرادیس ابابا براه انداختند که در اثر توطئه ناکام رئیس شورای نظامی و شش نفر دیگر از

شخصیت های حبشه بقتل رسیده اند .

*قانون اساسی جدید جمهوریت سوسیالیستی ویتنام که توسط کانگرس حزبی آنکشور به تصویب رسیده در روز نامهٔهای ویتنام انتشار یافت قانون اساسی ویتنام شامل یك مقدمه و یازده فصل میباشد .

*قو ماندانی مشترك و متحد جمهوریت عربی مصر و سوریه بمنظور انسجام موقف های دو کشور در برابر انعقاد مجددکنفرانس ژنیو درقاهره ا علام شد .

۱٦ دلو ٥٥ :

دوکتور کورت والدهایم سر منشی موسسه ملل متحد مساعی راکه برای برقراری صلح درشرق میانه آغاز گردیده اخرین شانس برای حل این موضوع خوانده است .

*انور السادات رئیس جمهوریت عربی مصر دریك بیانیهٔ تلویزیونی گفت اجتماعات ماه گذشته عیسوی قسمتی ازیك توطئه دهشت افگنی جنایت کارانه بوده است .

۱۷ دلو ٥٥ :

دکتور کورت والدهایم سرمنشی موسسه ملل متحد گفته است کهتمام جناح های ذیعلاقه مخصوصا اتحاد شوروی و ایالات متحده امریکا انعقاد کنفرانس صلح ژنیو رادر مورد شر قمیانه تائید مینمایند .

*حکومت اسرائیلی بار دیگر از ایالات متحده ا مریکا تقاضا کرده تا حکومات لبنان و سوریه رابه خارج ساختن عساکر سوریه از مناطق جنوبی لبنان مجبور سازد .

۱۸ دلو ٥٥ :

اندریو ینگ نماینده ایالات متحده امریکا در موسسه ملل متحد اظهار داشت که حکومت موجوده آنکشور راهی برای حل مسالهٔ رود یشیا فراهم کرده نمی تواند اما باکشور های افریقایی در راه رویکار آمدن حکومت اکثریت در رودیشیا همکاری کرده می تواند .

* وزیر خارجه کینیا اظهارداشت حکومت آنکشور این حق رابرای خود محفوظمیدارد که برای حفاظت اتباع خود که در تانزانیا محصور مانده اند به اقدامات لازمهبراساس مقررا تبین المللی دست بزند .

۱۹ دلو ٥٥ :

موبوتوسی سی سیکو رئیس جمهور زایر ورئیس جمهور گانا گفته اندکه مبارزه مسلحانه یگانه وسیله برای آزادی مردم زمبیا بوی میباشد .

*حکومت اردن این موضوع رابه دکتور کورت واله هایم سرمنشی موسسهمللمتحد اکیدا گفته که اشتراك موسسه آزادی فلسطین در کنفرانس صلح شر قمیانه در ژنیو عنصر اساسی درحل مسالهٔ شرقمیانه می باشد .

۲۰ دلو ٥٥ :

ایگال الون وزیرخارجه اسرائیل ازبروسل به تل ابیب مراجعت نموده واظهارداشت که در بروسل به وزرای خارجه کشور های عضو جامعه اقتصادی اروپا نسبت بههرگونه اقدامات شان در مقابل معضلهٔ شر قمیانه

که باسیاست اسرائیل مغایرت داشته باشد اخطار داده است .

* کمیته مقدماتی تدویر یک کنفرانس برای مطالعه معاهدهٔ تحریم اسلحه ذروی و سایر اسلحه امحای دسته جمعی دربستر ابحار و زیر زمین کار خود رادر ژنیو آغاز کرده است .

۲۲ دلو ۵۵ :

فخرالدین علی احمد رئیس جمهور هند صبح روز ۲۲ دلو در دهلی جدید دراثر حمله قلبی به عمر ۷۲ سالگی وفات نموده است .

۲۳ دلو ۵۵ :

مقامات ر سمی حکومت اسرائیل اعلام نموده اند که عساکر سوریه به خارج شدن از مواضع درمناطق جنوبی‌لبنان که درنزدیکی سرحدات اسرائیل واقع شده آغاز نموده‌اند

۲٤ دلو ۵۵ :

درریاض اعلام شده‌که حکومت عربستان سعودی بمنظور تشویق ایالات متحده امریکا وسایر کشورهای مربوطه جهت وارد نمودن فشار بر اسرائیل بمنظور حل بحرانهای شرق میانه تصمیم گرفته تاقیمت نفت خودرا ازپنج فیصد بالا ترنبرد .

*متخصصین تیلی کمو نیکشن یکصدو شش کشور در ژنیو به‌پلان گذاری های طویل المدت آخذه رادیو وتلویزیون از طریق اقمار مصنوعی موافقه کرده اند .

۲٦دلو ۵۵ :

کمیسیون حقوق بشر موسسه ملل متحد مقامات اسرائیلی رابه آزارجسمی واستثمار عربهای مقیم مناطق اشغالی متهم ساخته است .

* جان فورسترصدراعظم افریقای جنوبی طی یك مصاحبه تلویز یونی که درلندن پخش گردیده گفته است‌که ایان سمیت صد راعظم رژیم متمرد رود یشیا مایل است تا راهی برای حل موضوع رودیشیا پیدا گردد .

۲۷ دلو ۵۵ :

دکتور کورت والد هایم سرمنشی موسسه ملل متحد طی‌بیانیهٔ درکمیته خلع سلاح‌ژنیو بر ضرورت عاجل تقاضا برای توقف‌مسابقات تسلیحاتی به‌نفع بشریت تاکید کرد .

کمیته خلع سلاح بعداز پنج ماه ، هفتصد وبیست وهشتمین جلسه خودرا آغاز کرده است .

* موسسهٔ آزادی فلسطین یك بار دیگر اعلام داشت که موسسه مذکور در مورد شناسائی اسرا ئیل دارای کدام تصمیمی نمیباشد .

۲۹ دلو ۵۵ :

دو کتور والد هایم سرمنشی موسسهٔ ملل متحد هلاکت سراسقف و دو وزیرسابق یو گندا راکه در کمپالا صورت گرفته مورد انتقاد قرار داده است .

*قصر سفید امریکا اعلام داشت که‌حکومت آنکشور تصمیم گرفته تا ازفروش بم های ضر بتی‌دارای قدرت تخریبی زیاد به‌اسرائیل خود داری نماید

۲۰دلو ۵۵ :

نطاق موسسه آزادی فلسطین این‌مفکوره را ردشموده‌که بین دولت آینده فلسطین و اردن ارتباط مستقیمی وجود داشته باشد. وی در قاهره گفت که پس از تشکیل مو جودیت آزاد فلسطینی ارتباط های نزدیك بین دولت فلسطینی و کشور های عربی مخصوصا کشور های که‌با اسرائیل هم سرحد میباشد بوجود خواهد امد .

نطاق موسسه آزادی فلسطین این‌مفکوره را رد کرده که مساله شرق میانه در دوران سال جاری عیسوی حل خواهد شد.

اول حوت ۵۵ :

جیمی کارتر رئیس جمهور ایالات‌متحده امریکا هدایت داده فعالیت های اداره استخبارات مرکزی خارجی آنکشور سی ای ای شدیدا تحت غور گرفته شود .

*وزارت خارجه ایالات متحده امریکا جزئیات پنجاه میلیون دالر کمك را برای پروگرام اعمار مجدد خرابی های جنگ‌داخلی لبنان اعلام نموده است .

*ایپان سمیت صدراعظم حکومت متمرد رود یشیا باز از حکومت ایالات متحده امریکا تقاضا کرده تابار دیگر یك سلسله مساعی برای اعادهٔ صلح در رود یشیا دست بزند .

۲ حوت ۵۵ :

پی‌یرتر ودو صدراعظم کانادا د رواشنگتن باجیمی‌کارتر رئیس جمهور ایالات متحده امریکا ملاقات کرد. گفته شده‌که طرفین‌راجع به اوضاع در ایالت کیوبك کانادا که‌اخیرا شخصیت های طرفدار جدایی آنجا ازکانادا در پارلمان کیوبك برسر اقتدار آمده انــد مذاکره کرده‌اند .

همچنان رهبران‌امریکا وکانادا دربارهٔ‌مسایل بین المللی و امور مربوطه به روابط دو کشور مذاکره نموده اند .

*شورای صلح جهانی از خارج شدن‌کامل عساکر اسرائیلی ازمناطق اشغال شده‌عربی حل عادلانه موضوع شر قمیانه محو کانون تشنج درآن منطقه و تامین حقوق ملی مردم فلسطین حمایت کرده است. سر منشی شورای صلح جهانی ضمن اظهار این مطلب در طرابلس تاکید کرد که‌مبارزه علیه استعمار و تجاوز برای استقرار صلح‌عادلانه وامنیت برای مردم جهان صرف با اتحاد تمامی قدرت های ضد استعمار و نهضت‌های آزادی خواهی موفق شده میتواند .

۳ حوت ۵۵

انور السادات رئیس جمهور مصر اظهار داشت که اردن وموسسه آزادی فلسطین با این امر موافقه نموده اند که‌بین اردن‌و دولت‌آینده فلسطین ارتباطی وجودداشته‌باشد.

*حکومات جمهوریت مردم چین ولایبریابین خودبه برقراری روابط سیاسی بسویه سفرا موافقه نموده اند.

*حلقه های جامعه اقتصادی اروپا راپور روزنامه الاهرام چاپ قاهره را در باره حمایت جامعه مذکور ازنمایندگی مناسب فلسطینی ها در کنفرانس صلح ژنیودرمورد

شرقمیانه تائید نموده‌اند .

٤ حوت ٥٥ :

اتحاد شوروی اتهام وارد کردکه مذاکرات مربوطه به منع کامل آزمایشات ذروی بدون عذر معقولی ملتوی شده است .

٦ حوت ٥٥ :

حکومت اردن یکبار دیگر اعلام داشت‌که آنکشور از شرکت موسسه آزادی فلسطین در کنفرانس ژنیو راجع به‌شرق میانه به حیث یگانه نماینده مردم فلسطین حمایت نموده است . موقف حکومت اردن در اینباره به هیات‌فلسطین که‌اخیرا برای مذاکره با حکومات اردن به‌عمان آمده بود ابراز شده است .

*دوکتور کورت والد هایم سرمنشی موسسه ملل متحد ازعیدی امین رئیس جمهوریوگندا تقاضا نموده تابه یك سلسله تحقیقات بین المللی بیطر فانه درباره حادثه کشته شدن سراسقف و دو وزیر سابق یوگندا موافقه نماید

والد هایم پیشنهاد خودرا درین زمینه مستقیما برای عیدی امین به کمپالافرستاده است .

*بیست‌و شش‌نفر وقتی هلاك شدند که یك‌قطار آهن بار بردار بایك قطار آهن متوقف در ایالت بیهار هند تصادم کرد. در دوران این تصادم چهل ودو نفر دیگر زخمی و دوواگون قطار آهن متوقف وازخط السیر آن کشیده شده است .

٧ حوت ٥٥ :

سامورا ماشل رئیس جمهور موزمبیق‌پس از مذاکره باکنیت کاونداا رئیس جمهور زمبیا به مه بوتو مراجعت کرده است‌رهبران زمبیبا و موزمبیق د رمذاکرات‌دوروزه خود درمناطق شرقی زمبیا راجع به تمام مسایل مربوطه به‌شمول اوضاع فعلی‌درمناطق‌جنوبی افریقا بحث کرده‌اند .

*جیمی کارتر رئیس جمهور ایالات متحده امریکا باکورت والد هایم سر منشی ملل متحد راجع به مسایل بین المللی بشمول مسایل مربوط به‌شرق میانه‌وقبرس مذاکره کرده است .

٨ حوت ٥٥ :

انور السادات حافظ الاسدو جعفر النمیری رؤسای جمهوری مصر و سوریه وسودان نیز کنفرانس راکه درخرطوم آغاز کرده‌اند ادامه میدهند .

* پایپ‌لاین نفتی‌سویزاسکندریه‌که بحیره احمررابابحیره مدیترانه‌ارتباط میدهدبرای‌اولین بار بکار انداخته شد .

٩ حوت ٥٥ :

انور السادات رئیس جمهور مصر اعلام نموده که اتحاد شوروی با ارسال مجددپنجاه طیاره نوع‌میگ بیست ویك به‌مصر موافقه نمود هاست .

١٣ حوت ٥٥ :

ازجریانات کنفرانس وزرای خارجه‌کشور های عربی و افریقایی برمی ایدکه بین شرکت کنندگان این کنفرانس یك سلسلهٔ

اختلافات سیاسی و اقتصادی بروز نموده است که ممکن است دامنه آن تا کنفرانس سران کشور ها ی مربوطهٔ کشانیده شود

۱٤ حوت ٥٥ :

دیمو کراتیهای مسیحی اروپایی امیلیو کولو م بویکی از صد راعظمان سابق ایتالیا رابحیث رئیس پارلمان اروپایی کاندید نموده اند .

۱٤ حوت ٥٥ :

جگ جیون رام رئیس حزب جدید التشکیل کانگرس برای دیمو کراسی هند گفت امکان آن میرود که جریانات فعلی او ضاع در آن کشور به شکست حکومت موجودهمنجر گردد.

۱٥ حوت ٥٥ :

کمیسیون حقوق بشر ملل متحد سیاست اپار تاید وتشدد آمیز حکومت افریقای‌جنوبی را تقبیح کرده واز تمام کشور های همکاری کننده با افریقای جنوبی تقاضا کرد تاهمکاری های خودرا با آن کشور متوقف سازند چه این همکاری آنها افریقای جنوبی رابه مسلح ساختن آن ونگهداری جمعیت‌افریقایی آنکشور بحالت بردگی قادر میسازد .

۱٦ حوت ٥٥ :

بین فلسطین های طرفدار ومخالف نقش سوریه درلبنان در مناطق جنوبی آنکشور تصادماتی رخداده است ناظرین محلی گفته‌اند که تصادم بین‌مبارزین الصاعقه طرفدارسوریه ودسته مخلف باعث انسداد جاده بین بندر صیدا وشهر نبطیه گردید .

۱٦ حوت ٥٥ :

بموجب آخرین ار قامیکه از طرف حکومت رومانیا انتشار یافته تلفات جانی ناشی از زلزله های اخیر در آن کشور از یك هزارنفر تجاوز کرده وقسمت اعظم این تلفات در بخارست مرکز رومانیا رخداده است .

مذاکرات بین جامعه اقتصادی اروپا و اتحاد شوروی درمورد امکان عقدیك معاهده طویل‌المدت راجع به حقوق ماهی‌گیری اتحاد شوروی در محدوده دو صد میلی متعلق به کشور های عضو جامعه اقتصادی اروپا در بروسل مجددا آغاز گردید .

۱۷ حوت ٥٥ :

در جلسه کنفرانس سران کشور های‌عربی وافریقایی سه کشور دیگر عربی توافق خود را برای دادن کمك های هنگفتی برای کشور های افریقای ابراز داشته اند .

وزرای خارجه نه کشور عضو جامعهٔ اقتصادی اروپا برای غور در باره مسایل مربوطه در بروسل تشکیل جلسه دادند . جلسه مذکور برای اولین بار تحت ریاست اوون وزیرخارجه جدید انگلستان دایر گردید درین جلسه راجع به حقوق ماهیگیری کشور های اروپایی شرقی در محدودهٔ دو صد میلی سواحل کشور های جامعه اقتصادی اروپا بحث شد .

۱۸ حوت ٥٥ :

یك کمیسیون بین المللی راپور خود را در باره حملات ماه جنوری عساکر اجیرخارجی برمیدان هوایی بینین تهیه نموده است .

۱۸ حوت ۵۵ :

یکعده از افراد مسلح دیشب بر سه منطقه در واشنگتن حمله نموده وعده ای را گروگان گرفتند .

ابتدا یك دسته ازاین افراد بر مرکز یهودیان در واشنگتن حمله نموده وبیش از یکصد نفر را گروگان گرفته وبعدا یك مرکز مسلمانان درواشنگتن مورد حمله قرار گرفته ودر آنجا نیز چند نفر گروگان گرفته شدند .

هالند از ایالات متحده امریکا و اتحاد شوروی تقاضا نموده تا تمام از مایش های ذروی راقطع نموده وسر مشقی برای سایر کشور ها گردند . نماینده هالند درهفتصدو سی وچهار مین جلسهٔ کنفرانس خلع سلاح در ژنیو که دران نماینده گان سی کشوراشتراك داشتند گفت باید تمام کشور های دارای اسلحهٔ ذروی عضو چنین یك موافقتنا مه باشند .

۲۰ حوت ۵۵ :

موسسه که خود را جبهه آزادی ملی کانگو میخواند اعلام نموده که موسسه مذکور مسوول حملهٔ عساکر اجیر خارجی بر سه قصبه سر حدی زایر میباشد .

۲۰ حوت ۵۵ :

حکومت برازیل رسما معاهده نظامی بیست و پنج ساله خودرا با ایالات متحده امریکا فسخ نمود .

این تصمیم حکومت برازیل شش روزپس از تردید کمك های نظامی ایالات متحدهامریکا از طرف حکومت برازیل به عنوان اعتراض با تغیراتی اتخاذ گردیده که حکومت امریکا در قوانین مربوطه به تهیهٔ کمك به برازیل وبعضی از کشور های دیگری امریکای جنوبی وارد کرده است .

۲۱ حوت ۵۵ :

شورای امنیت موسسه ملل متحد در نیویارك تشکیل جلسه داده تا شکایت مصر را مورد بحث قرار بدهند .

۲۲ حوت ۵۵ :

کشور های عربی از جمله یکصدو نود ملیون دالر مصارف قوای حفظ صلح عربی در لبنان صرف بیست وپنج ملیون دالر آنرا تا کنون پر داخته اند. این مطلب را روزنامه العمل مربوطه به فلانژیست های لبنان راپور داده است . روزنامه به اسناد یك پیام ارسالی قاهره گفته ، محمود ریاض سرمنشی جامعهٔ عرب در مورد تحصیل بقیه اسهام با مشکلاتی مواجه گردیده است .

در جلسه شورای ملی فلسطینی ها خالد الفاهوم یکی از شخصیت های میانه روموسسه آزادی فلسطین بار دیگر بحیث نطاق موسسه مذکور انتخاب گردیده وبدین ترتیب آندسته از فلسطینی های که میانه رو میباشند بر تری خودرا بر آنهایی که باهر گونه مذاکره در باره حل مساله فلسطین مخالفت دارند در بین شخصیت های فلسطینی حفظ کردند .

۲۳ حوت ۵۵ :

در نیویارك اعلام شده که نماینده مصر در موسسه ملل متحد روی‌این موضوع فشاروارد مینماید که باید شورای امنیت موسسه ملل

متحد هرچه زودتر مساعی را مورد مطالعه قرار بدهد که برای انعقاد مجدد کنفرانس ژنیو در مورد شرق میانه در پرتو باز دید اخیر دکتور کورت والد هایم سر منشی موسسه مذکور به این منطقه صورت گرفته است .

۲۴ حوت ۵۵ :

مذاکرات بین اندری گرو میکو واحسان صبری چا غلیا نگیل وزرای خارجه اتحاد شوروی وترکیه در مسکو تکمیل گردید .

طرفین طی این مذاکرات موضوع روابط ذات البینی اتحاد شوروی وترکیه را با یک سلسله موضوعات بین المللی در فضای دوستانه و صمیمی مورد بحث قرار داده اند.

۲۵ حوت ۵۵ :

کمال جنبلاط رهبر سوسیا لست های لبنان در پنجاه کیلو متری جنوب شرق بیروت بقتل رسیده .

همچنان دریور موتر ومحافظه جنبلاط نیز درین حمله بقتل رسیده اند. طبق اظهارمنابع نزدیك به جنبلاط حمله بروی در منطقه کوهستانی جنوب شرق بیروت که اکثریت نفوس آنرا طرفداران کمال جنبلاط تشکیل میدهند صورت گرفته است .

۲۵ حوت ۱۳۵۵ :

قصر سفید امریکا اعلام داشت که موجودیت نمایندهٔ موسسه آزادی فلسطین در جلسه که با حضور جیمی کارتر رئیس جمهور ایالات متحده امریکا در سالون موسسه ملل متحد تشکیل میگردد تغیری در سیاست امریکا راجع به عدم شناسایی موسسه آزادی فلسطین وارد نمیکند .

قبلا مقامات اسرائیلی نسبت به این موضوع که از نمایندهٔ موسسه آزادی فلسطین نیز دعوت شده تا هنگام ایراد بیانیه جیمی کارتر در موسسه ملل متحد شرکت نماید ، ابراز نارضایتی کرده بودند .

۲۷ حوت ۵۵ ـ

لئوو دکاك رهبر هیات خاص امریکایی که از طرف جیمی کارتر رئیس جمهور آنکشور به جمهوریت سوسیا لستی ویتنام اعزام شده اعلام داشت که حکومات دو کشور روی این موضوع موافقه کرده اند که دستگاه مشترکی برای جستجوی امریکا یی های مفقود شده در ویتنام تشکیل بدهند .

وی که در هانوی با رهبران جمهوریت سوسیا لستی ویتنام درباره سرنوشت این دسته از امریکایی ها وسایر مسایل مورد علاقه مذاکره کرده این مذاکرات خودرا مفید ومثمر خوانده است .

۲۸ حوت ۱۳۵۵ ـ

رادیوی برازاویل اعلام داشت که ماریان انگوابی رئیس جمهور کانگو از طرف یکی از کوماندو های آنکشور بقتل رسیده است ، قبلا گفته شده بود که در اثر گلوله باری کوماندوی مذکور انگوابی مجروح گر دیده است .

پس از قتل انگوابی در برازویل ، برگشت وگذار مردم قیود شب گردی وضع گردیده.

واکنون یك کمیتهٔ یازده عضوی برای

پیشبرد امور وحفظ اتحاد ملی کانگو بـــه فعالیت آغاز نموده است ۰

۳۰ حوت ۱۳۵۵ :

یاسر عرفات مجددا از طرف شورای ملـی فلسطینی ها بحیث رئیس کمیته اجرا ئیـه موسسه آزادی فلسطین انتخاب گردید ۰ انتخاب عرفات برای بار دوم بهٔ اینٔ وظیفه در جلسه سری شورای ملی فلسطینی ها در قاهره صورت گرفته است ۰

اول حمل ۱۳۵٦ :

از تاریخ انتخابات پارلمان هند معلـوم می گردد که حزب جنتا اکثریت قابل ملاحظه را در پارلمان جدید آنکشور بدست آورده است ۰

۳ حمل ۱۳۵٦ :

مورارجی دیسای رهبر حزب مردم بحیث صدرا عظم آینده هندعوض میرمن اندراگاندی نامزد شده است ۰

مورار جی دیسای که که هشتاد و دوسال عمر دارد یك سیا ستمدار مجرب بوده ویکی از پیروان سر سخت مها تما گاندی فقیـــد میباشد ۰

٦ حمل ٥٦ :

نیکولای پود گورنی صدر هیات رئیســـه شوری عالی اتحاد شوروی وعده هر گو نـه کمك لازمه را برای آن دسته از افریقا یی‌ها داده که هنوز تحت فشار استعمار قـــرار دارند ۰

٦ حمل ۱۳۵٦ :

فردیناند مار کوس رئیس جمهور فلیپین اعلامیه را در مانیلا نشر نموده که به موجب آن به سیزده ایالت جنوبی آنکشور آزادی داخلی داده میشود ۰ جبهه آزادی موزو کـه اعضای آنرا مسلمانان مناطق جنوبی فلیپین تشکیل میدهند از چهار سال باین طرف برای کسب خود مختاری خویش مبارزه مینمایند ۰

۷ حمل ۱۳۵٦ :

حکومت هند حالت اضطراری خار جی را لغو کرد این موضوع رسما در دهلی جدیــد اعلام گردید ۰

حالت اضطراری خارجی قبل از حوادث سال ۱۹۷۱ درنیم قاره در هند وضع شده بود وکیل رئیس جمهوریت هند به‌توصیه حکومت قبلی حالت اضطراری داخلی را رفع کرده‌بود۰ حالت اضطراری داخلی توسط حکومت اندری گاندی صدرا عظم سابق هند در جون ۱۹۷٥ وضع شده بود ۰

۸ حمل ۱۳۵٦ :

سایروس وانس وزیر خارجه ایالات‌متحده امریکا مذاکرات خود را در مسکو بارهبران اتحاد شوروی آغاز کرد این مذاکرات درباره کنترول اسلحه بوده ووانس بالئونید بریژنف زعیم حزب کمونست واندری گرو میکو وزیر خارجه اتحاد شوروی راجع به این موضو ع مذاکره مینماید ۰

شورای امنیت موسسه ملل‌متحد مذاکرات خود را درباره افریقای جنوبی از سر گرفت مذاکرات شورای امنیت بنا به تقاضای نمایندگان یکدسته ازکشورهای افریقایی آغاز شده‌است . نمایندگان لایبیریا ، گانا ، گینیا ، مغلستان ، الجزایر ، زایر وهمچنان اندونیزیا طی بیانیه هایشان اعمال جنایت کارانه اپار تاید وتبعیض افریقای جنوبی را شدیدا تقبیح کرده اند .

۱۰ر۱ر۱۳۵٦ :

مذاکرات که بسویهٔ عالی بین اتحادشوروی وایالات متحده امریکا در مورد تحدید اسلحه سترا تیژیکی اتومی در مسکو آغاز شده بود خاتمه یا فته ولی نشا نهٔ از پیشرفت این مذاکرات به چشم نمی خورد .

۱۲ر۱ر۱۳۵٦ :

کنفرانس نماینده گان کشور های مترقی وروبه انکشاف درباره تثبیت قیم جهانی اجناس پس از چهار هفته بحث روی مسایل مربوطه بارکود مواجه شده است .

۱۳ر۱ر۱۳۵٦ :

در اثر توفان های بحری بیش از سه صدو بیست نفر در مناطق ساحلی بنگله‌دیش تلف شده اند .

۱۳ر۱ر۱۳۵٦ :

فردیناند مار کوس رئیس جمهور فلیپین از پانزده نفر از شخصیت های جامعهٔ اسلامی آن کشور برای شرکت در کمیته ای دعوت نموده که برای تشکیل حکومت در مناطق جنوبی فلیپین که به ایالات آنجا از طرف حکومت فلیپین آزادی داخلی داده میشود به وجود آمده است .

۱۵ر۱ر۱۳۵٦ :

یوگو سلاویا وایتا لیا معاهده‌را دربلگراد امضاء نمودند که به موجب آن اختلافات سر حدی دو کشور در منطقه تری یست برای اولین بار پس از ختم جنگ عمومی دوم حل میگردد .

اسناد مربوطه به این معاهده بین سفیر ایتالیا در بلگراد ومعاون وزارت خارجه یوگو سلاویا مبادله گردیده وهم اسنادمذکور را که در سال ۱۹۷۵ در ایتالیا به امضاء رسیده بود پارلمان های دو کشور به تصویب رسانیده اند .

۱۵ر۱ر۱۳۵٦ :

عده از رهبران حزب کانگرس در ایالت اترا پرادیش هند از میرمن اندرا گاندی صدرا عظم سابق آنکشور تقاضا نموده اند تا رهبری حزب مذکور را بعهده بیگیرد . در انتخابات پارلمانی اخیر هند نه تنهاحزب کانگرس شکست خورد بلکه میرمن گاندی وعدهٔ دیگری از شخصیت های حزب کانگرس به عضویت در پارلمان جدید هند انتخاب نشدند .

۱٦ر۱ر۱۳۵٦ :

کمیته مخصوص موسسه ملل متحد برای کنفرانس جهانی خلع سلاح کار خود را در نیویارک آغاز کرد .

۱٦ر۱ر۱۳۵٦ :

زایر روابط سیاسی خودرا با کیوبا معطل

ساخته به دیپلوماتهای کیوبایی هدایت داده تا در ظرف چهل وهشت ساعت آینده خاک زایر را ترک بگویند • زایر اتهام وارد نموده که صاحب منصبان کیو بایی عساکر اجیر مهاجم را علیه زایر رهبری میکند •

۱۸ر۱ر۱۳۵۶ :

اولین دسته از جمله یکهزار وپنجصدنفر عسکر المغرب به زایر وارد شده اند تابه عساکر آنکشور در راه مقابله با مهاجیمینی که مناطق جنوبی زایر را مورد حمله قرارداده اند کمك کنند •

۱۹ر۱ر۱۳۵۶ :

قصر سفیدامریکا بعدازملاقات سایروس ـ وانس وزیر خارجه آنکشور با اناتولی دوبری تین سفیر اتحاد شوروی درواشنگتن تماسهای دوامدار را با مسکو راجع به موافقتنامه جدید تحدید اسلحه ستراتیژیکی تائید کرده اند •

۲۰ر۱ر۱۳۵۶ :

پارلمان هند لوایحی را به تصویب رسانید که به موجب آن سانسور مطبوعات دران کشور بکلی رفع شده است مقررات سانسور مطبوعات در دوران اعلان حالت اضطرار از طرف حکومت سابق هند در سراسر آنکشور اعلام گردیده بود •

۲۱ر۱ر۱۳۵۶ :

جیمی کارتر رئیس جمهور ایالات متحده امریکا اظهار داشت که وی شخصا بهمحافظین ساحلی آنکشور هدایت داده تایك کشتی ماهیگیری اتحاد شوروی را که در آبهای ساحل امریکا بصورت غیر قانونی مشغول ماهی‌گیری بود توقیف نمایند •

۲۱ر۱ر۱۳۵۶ :

جیمی کار تر رئیس جمهور ایالات متحده امریکا معامله فروش طیارات حمل ونقل رابه سودان تصویب کرده است •

۲۲ر۱ر۱۳۵۶ :

کمیته اقتصادی اداره انسجام کشور های غیر منسلك کار تسوید راپور راکه از طرف وزرای شرکت کننده تصویب گردیده خاتمه داد •

۲۶ر۱ر۱۳۵۶ :

کمیتهٔ موسسه ملل متحد برای محو تبعیض نژادی دیشت نگرانی خود را نسبت به مناسبات فرانسه جمهوریت اتحادی آلما ن واسترا لیا با افریقای جنوبی مجددا اظهار کرده است •

۲۷ر۱ر۱۳۵۶ :

دومین مرحلهٔ مذاکرات بین بنگله دیش وهند در مورد تقسیم عادلانه آبهای در یا ی گنگاو بدون رسیدن بکدام نتیجهٔ قاطع د ر داکه خاتمه یافت •

۲۸ر۱ر۱۳۵۶ :

در سیزده ایالت جنوبی فلیپین ریفراندمی آغاز گردیده که هدف آن دادن خود مختاری داخلی به ایالات مذکور میباشد • این‌ریفراندم از طرف حکومت فلیپین به منظور رفع‌اختلافات بین مسلمانان وحکومت مذکور در ایا لات جنوبی فلیپین بر گذار میشود •

* محکمه بین المللی هاگ به‌حکومات‌ترکیه

ویونان فرصت بیشتری داده تا درباره حل اختلافات خود بر سر موضوع تفحصات نفتی در بحیره ایجن به مصالحه برسند .

۲۹ر۱ر۱۳۵۶ :

دانشمندان اقتصادی کشور های تولید کننده نفت در ویانا تشکیل جلسه دادند تا ترتیبات مربوط به قیمت دو گانه نفت را که پس از تاریخ اول جنوری در معرض اجرا گذاشته شده وهمچنان موضوع تخفیف قیمت نفت را مورد غور قرار بدهند .

* وزرای خارجه نه کشور عضو جامعه اقتصادی اروپا از این موضوع حمایت کرده اند که مساعی برای رویکار آمدن حکومات اکثریت در جنوب افریقا ادامه بیابد .

۳۰ر۱ر۱۳۵۶ :

در حدود یك صد نماینده از طرف کشور های خورد وبزرگ مولد شکر در ژنیو تشکیل جلسه داد تا راجع به موافقتنامه جدید مربوط به فروش وتعیین قیمت های جنس مذکور بحث کنند . این جلسه بحیث قسمتی از کنفرانس موسسه ملل متحد برای تجارت وانکشاف انکتاد دایر میگردد وقدرت های صنعتی وکشور های روبه انکشاف یك سان در بارهٔ نتایج آن نگران میباشند .

* وزرای مالیه کشور های عضو بازارمشترك اروپای غربی در لوکسمبورگ تصمیم گرفتند تا از تاسیس یك صندوق وجهی به سر مایه چهارده ملیارد دالر برای تمویل کسر توازن تادیات در کشور های روبه انکشاف وصنعتی حمایت کنند .

۳۱ر۱ر۱۳۵۶ :

تانزانیا انسداد سر حدات آن کشور را باکینیا اعلام نمود انسداد سر حدات تانزانیا باکینا یك اقدام دایمی وبلا فاصله به مرحله اجرا گذاشته شده است .

۲ر۲ر۱۳۵۶ :

حکومت حبشه چهاراداره امریکایی رادرآنکشور مسدود ساخته وبه کار کنان آن هدایت داده تا در ظرف چهار روز آینده از حبشه خارج گردند . این چهار اداره عبارت از مرکز مخابرات ورادیو اقمار مصنوعی دسته همکاری نظامی ومشورتی یونت مطالعات طبی بحری و اداره اطلاعات امریکا میباشد .

٤ر۲ر۱۳۵۶ :

جاپان بابکار انداختن اولین کوره ذروی مودل جدید خودکه پرفیت تولید موادسوخت ذروی آن بیشتر از مصارف آن میباشد شامل مرحله جدیدی در راه تولید انرژی ذروی میشود .

۵ر۲ر۱۳۵۶ :

اندری گرومیکو وزیر خارجه اتحاد شوروی برای اولین بار پس از رویکار آمدن حکومت موجوده در هند وشکست حزب کانگرس به دهلی جدید وارد شده با اتل بیهاری واج پای وزیر خارجه هند ملاقات ومذاکره نموده برای تحیل راه حل بر اسرائیل اخطار داده است .

۸ر۲ر۱۳۵۶ :

اتحاد شوروی وایالات متحده امریکا دو قدرت بزرگ ذروی جهان وسیز ده کشوردیگر

دارای معلومات ذروی یك کنفرانس سری را در لندن دایر نمودند تادر باره تدار کا ت مزید برای جلو گیری از پخش اسلحه ذروی مذاکره نمایند ۰

۱۱ر۲ر۱۳۵٦ :

انور السادات رئیس جمهور مصر اظهـار داشت که حکومت وی یك دسته از پیلوت های خودرا به زایر اعزام میدارد تابه عساکر آن کشور که در ایالت جنوبی زایر علیـــه عساکر اجیر می جنگند کمك نمایند ۰

* جلسه‌سالانه‌کمیسیون اقتصادی واجتماعی ملل متحد برای آسیا وبحر الکاحل اسکاپ در بنگاك خاتمه یافت درین جلسه هیات‌های سی ویك کشور بشمول اتحاد شوروی‌اشتراك داشتندهیات جمهوریت سوسیالیستی ویتنام برای اولین بار درین جلسات اشتراك کرده است ۰

۱۲ر۲ر۱۳۵٦ :

موسسه صحی جهان که یکصدو پنجاه‌کشور عضو آن میباشد جلسه سالا نه هفتگی خودرا در ژنیو افتتاح کرده سوء تغذیه موضوع‌مورد بحث اجلاس امسال موسسه جهان است ۰

* یکعده ازپیلوتان طیارات میراژجمهوریت عربی مصر با پنجاه نفر پر سونل طبی و تخنیکی آنکشور برای مساعدت باعساکر زایر در ایالت شابای آنکشور به کینشا سا وارد شدند ۰

* کنفـرانس پنج روزه متخصصین یـازده کشور غیر منسلك برای مذاکره در بـــاره استفاده بهتر از وسایل مخابراتی بشمول اقمار مصنوعی جهت مبادله اخبار بین کشور های غیر منسلك در بغداد افتتاح گردید ۰

۱۳ر۲ر۱۳۵٦ :

مذاکرات بین ایالات متحده امریکـا و جمهوریت سو سیا لستی ویتنام رسما در پاریس آغاز گردید ، طرفین در دوران این مذاکرات راجع به بر قراری روا بط عادی سیاسی بین امریکا وجمهوریت سو سیالستی مذاکره مینمایند ۰

۱۷ر۲ر۱۳۵٦ :

رهبران هفت کشور عمده صنعتی جـهان غرب در جلسه کنفرانس اقتصادی خود در لندن در مورد مسایل اقتصادی که درجلسات شان مطرح شده بود بموافقه رسیده اند ۰

۱۸ر۲ر۱۳۵٦ :

کنفرانس اقتصادی رهبران هفت کشور عمده صنعتی غربی در لندن خاتمه یافته و شرکت کنند گان این کنفرانس بایك سلسله اقدامات مشترك برای کمك به کشور های نادار جهان وبهبود وضع اقتصادی جهان به موافقه رسیده اند ۰

۲۰ر۲ر۱۳۵٦ :

جیمی کارتر رئیس جمهور ایالات متحده امریکا اظهار داشت که دورنمای حرکت بـه سوی بر قراری صلح در شرق میانه نسبت به زمانی که سه ماه قبل به حیث رئیســس جمهور امریکا شروع بکار کرد روشن تـر میباشد ۰

۲۰ر۲ر۱۳۵٦ :

کنفرانس سران یازده کشور عضو پیمان

اتلس طی مراسمی در سالون پذیرائی قرن هفدهم در لندن افتتاح شد .

۱۳۵۶ر۲ر۲۱ :

رهبران کشورهای عضو پیمان اتلس تصمیم گرفته اند که مساعی عمده را برای رسیدن به اتحاد وکفایت نظامی بیشتری انجام دهند .

۱۳۵۶ر۲ر۲۳ :

مساعی برای موافقه درباره پلانهای مربوط به جلو گیری از انتشار اسلحه اتومی در کنفرانس اخیر متخصصین تکنالوژی اتومی پانزده کشور مربوط باعدم موفقیت موا جه گردیده است .

۱۳۵۶ر۲ر۲۴ :

عبد الرحمن خان آمر اجرائیه موسسه انکشاف صنعتی ملل متحدازدول سوسیالستی تقاضا نمود تا برای کمک باجهان سوم نقش فعالتری را بازی نمایند .

۱۳۵۶ر۲ر۲۶ :

معمر القذافی رهبرجمهوریت لیبیا کنفرانس وزرای خارجه کشورهای اسلامی را در طرابلس افتتاح کرد .

* کنفرانس موسسه ملل متحد برای حمایت ازمردم رودیشیا ونامیبیا از طرف دوکتور کورت والدهایم سر منشی موسسه ملل متحد درمه بوتو مرکز موزمبیق افتتاح شد . هدف اصلی این کنفرانس جلب حمایت اکثر کشورهای جهان برای احقاق مردم رودیشیا ونامیبیا میباشد . درین کنفرانس بیش از هشتادکشور جهان وهمچنان نمایندگان نهضت های آزادی خواهی افریقا شرکت نموده اند .

۱۳۵۶ر۲ر۲۷ :

شصت دوهمین جلسه شورای اجتماعی و اقتصادی موسسه ملل متحد درنیویارک خاتمه یافته وسال ۱۹۷۸ را بحیث سال بین المللی مجادله علیه اپارتاید اعلام کرده است .

۱۳۵۶ر۲ر۲۸ :

رهبر حزب لیخود که حزب وی درانتخابات پارلمانی اخیر اسرائیل بحیث بزرگترین حزب عرض اندام نموده به حکومت ایالات متحده امریکا نسبت به هر گونه مساعی برای تحیل راه حل براسرائیل اخطار داده است .

۱۳۵۶ر۲ر۲۹ :

وزرای دفاع مصر ، عربستان سعودی ،قطر واتحاد یه امارات عربی تصمیم گرفته اندکه پروژه اول مربوطه به صنایع اسلحه سازی عربی را به مرحله اجراء بگذارند .

این توافق در دوران مذاکراتی حاصل شده که وزرای دفاع چهار کشورمذکور دراسکندریه واقع مصر انجام داده اند .

۱۳۵۶ر۳ر۱ :

جیمی کارتر رئیس جمهور ایالات متحده امریکا تغیرات عمده را در سیاست خارجی آنکشور با در نظر داشت از بین رفتن آثار جنگ عمومی دوم اعلام کرده است . طی بیانیهٔ در یکی از پوهنتون های اند یانا گفت که حکومت امریکا در صدد تقویه مزید دیموکراسی بوده ویکی از اهداف حکومت وی بهبود روابط آنکشور با اتحاد شوروی

وجمهوریت مردم چین میباشد .

۳۱ر۲ر۱۳۵٦ :

مرکز منطقوی آژانسهای خبر رسانی کشور های غیر منسلك برای آسیای غربی در بغداد افتتاح شده است .

این مرکز به استثنای روز های جمعه هر روز راپور های خبری کویت ، بحرین ، قطر اتحادیه امارات عربی ، عمان ، عربستان سعودی ، اردن ، سوریه ، جمهوریت دیموکراتیك یمن ، جمهوریت یمن ، لبنان وعراق رابه عربی وانگلیسی بخش میکند .

۱ر۳ر۱۳۵٦ :

وزرای خارجه کشور های اسلامی تقاضا نمودند که بیت‌المقدس باید تحت اداره‌مجدد عرب ها قرار داده شود .

ودر عین حال کنفرانس از جنبش های ملیون شیا حبوبیت که برای گرفتن امور از رژیم‌های اقلیت میکوشیند طرفداری‌نمود، متذکر شده اند که باید قدرت به اکثریت انتقال داده شود .

۳ر۳ر۱۳۵٦ :

وزرای خارجه کشور های اسلامی ضمنا در طرابلس هشتمین کنفرانس شانرا خاتمه داده اند .

آنها فیصله نامه راتصویب نمودند که بموجب آن کنفرانس آینده وزرای مذکور در داکار انعقاد خواهد یافت .

۳ر۳ر۱۳۵٦ :

شورای امنت موسسه ملل متحد بحث‌خودرا درباره دادن کمکهای اقتصادی به بوتسوانا ، ولیسوتو آغاز کرده است .

این دو کشور در اثر اقدا ماتی که ازطرف افریقای جنوبی وروودیشیا در مقابل شان اتخاذ شده بایك سلسله مشکلات اقتصادی مواجه گردیده اند .

٦ر۳ر۱۳۵٦ :

افراد مسلح مولو کوی جنوبی که ٥٦ نفر از مسافرین یك قطار آهن را گروگان گرفته اند تقاضای خود را برای رهایی بیست ویك نفرازهمقطاران خویش که به جرم اقدامات مشابهی به حبس عمری محکوم گردیده اند تکرار کرده اند .

۷ر۳ر۱۳۵٦ :

شورای امنیت موسسه ملل متحد درجلسه خود فیصله نامه ای را به تصویب رسانید که دران گفته شده باید ادارات اطلاعات رودیشیا در امریکا واسترا لیا مسدود گردد.

بموجب این فیصله نامه که تمام اعضای شورای امنیت بشمول ایالات متحده امریکابه طرفداری ازآن رای داده‌اند ضمنا توصیه‌شده که باید از انتقال وجوه به بانك های رودیشیا خود داری شود .

۸ر۳ر۱۳۵٦ :

جمهوریت عربی لیبیا شارژ دافیر خودرا از لزبن به عنوان اعتراض با تصمیم حکومت پرتگال برای بر قراری روابط سیاسی با اسرائیل به طرابلس احضار نموده است .

۹ر۳ر۱۳۵٦ :

حکومت هالند اعلام داشت که حکومت آن کشور در جمله سایر موضو عاتی که به

افراد مسلح مولو کوی جنوبی برای پذیرفته شدن تقاضا های شان جهت آزادی بیست ویك نفر از همکاران آنها وتهیه یك طیاره برای شان جهت خارج شدن از هالند پیشنهاد کرده یکی هم این موضوع شامل است که افراد مذکور باید قبل از انتقال به طیاره اسلحه خود را تسلیم بدهند زیرا هیچ پیلوتی حاضر نمیشود که باافراد مسلح مسافرت کند.

۱۰ر۳ر۱۳۵۶ :

اولین قدم در راه تاسیس یك موسسه خاص که فعالیتهای آن متوجه مسایل انرژی جهانی میباشد در کنفرانس پاریس که به (مذاکرات شمال وجنوب) یاد میشود بر داشته شد .

نماینده گان کشور های رو بانکشاف صنعتی جهان دربن کنفرانس اصولا بااین امر موافقه نمودند که همچو موسسه برای فعالیت در راه توسعه منابع انرژی بوجود آید .

۱۰ر۳ر۱۳۵۶ :

هیات موسسه تساند مرد مان افریقا وآسیا بریاست یوسف السیبی سر منشی آن موسسه وارد بغداد گردید .

هیات بارهبران شورای ملی صلح عراق راجع بهانکشاف نهضت تساند بین قاره آسیا وافریقا وهم چنان اقدا مات مربوطه بــــه جلسه سالگرهٔ تاسیس آن موسسه در بغداد در اخیر سال جاری عیسوی بحث خواهدکرد.

۱۲ر۳ر۱۳۵۶ :

دوکتور کورت والد هایم سر منشـــی موسسه ملل متحد تقاضا نموده که مذاکرات درباره یك نظم اقتصادی بین المللی جدید با وصف عدم موفقیت مذا کرات شمال وجنوب در پاریس ادامه بیابد .

۱٤ر۳ر۱۳۵٦ :

یك صلح عادلا نه ودوامدار در شرق میانه صرف پس از تخلیه تمام اراضی اشغال عربی از طرف اسرائیل وتامین حقوق انکار ناپذیر مردم فلسطینی بشمول حق تعیین سر نوشت آنها بر قرار شده میتواند .

این مطلب در اعلامیه مشترکی اظهــار گردید که پس از ختم مسافرت رسمــــی گوستاف هوساك رئیس جمهور چکوسلواکیا در عراق به نشر رسیده است .

۱۵ر۳ر۱۳۵٦ :

قوماندانی نظامی جبهه مبارزین پولیساریو اعلام نمود که مبارزین آن جبهه از تاریخ بیست وهفتم حمل تابیست وپنجم ثور طی زد وخورد باعساکر المغرب وموریتانیا سه صدو سی وچهار نفر عسکر المغرب ویکصدو چهل و دو نفر عسکر موریتا نیا یی رابه قتل رسانیده اند .

۱٦ر۳ر۱۳۵٦ :

یك کنفرانس بین المللی جوانان در مورد همبستگی با مبارزه مردم جنوب افریقا علیه تبعیض واپار تاید در هلسنکی خاتمه یافت.

۱۷ر۳ر۱۳۵٦ :

کنفرانس سران دول ویا حکومات کشور های عضو کامنویلت در لندن آغاز گردید .

در این کنفرانس راجع به تمام مسایل مورد علاقه مخصو صا رودیشیا ونا میبیا مذاکره خواهد شد .

۱۸ر۳ر۱۳۵٦ :

جلسه کنفرانس سران کشور های عضو کامنویلت که از طرف جمیز کالاهان صدراعظم انگلستان افتتاح شده بیشتر از همه متوجه مسایل مربوط به جنوب افریقا وکمك بسه کشور های روبه انکشاف بوده است .

۱۹ر۳ر۱۳٦۵ :

وزرای دفاع کشور های عضو پیمان اتلس که در اوتاوا تشکیل جلسه داده اند تاثیرات انکشافی مرمی های کروز را برامنیت غرب ومذاکرات مربوط به کنترول اسلحه باکشور های عضو پیمان وارسا را تحت مطالعه قرار دادند .

۲۲ر۳ر۱۳۵٦ :

دومین کنفرانس اتحادیه کار گران بین‌المللی علیه اپارتاید درژنیو پایان یافت .

درین کنفرانس نماینده گان موسسات بین المللی منطقوی وملی اتحادیه های کار گری که از دو صد ملیون کارگر نماینده گی میکنند شرکت نموده بودند .

۲۲ر۳ر۱۳۵٦ :

در حدود بیست متخصص بین المللی به شمول یکتعداد فلسطینی ها کنفرانس شانرا روی یك سروی نفوس فلسطینی وطرق آن در دمشق خاتمه دادند . امر اداره نفوس در کمیسیون اقتصادی موسسه ملل متحد برای حصص غربی آسیا گفته که این کنفرانس بنابه درخواست یازده کشور عربی عضو کمیسیون مذکور ومنظوری کمیته اقتصادی موسسه ملل متحد صورت گرفته است .

۲۳ر۳ر۱۳۵٦ :

بیست وهشت موسسه تجارتی خارجی از لست سیاه کشور های عربی خارج ساخته شده اند زیرا موسسات مذکور بهجهان عرب اطمینان داده که رشته های اقتصادی خودرا با اسرائیل قطع مینمایند .

۲۳ر۳ر۱۳۵٦ :

سران سی وسه کشور عضو کامنو یلت مذاکرات خودرا در باره مسایل مورد علاقه درلندن ادامه دادند .

سران مذکور راجع به خلای موجوده بین وضع زندگی کشور های ثروتمند ونادار جهان بحث کردند .

۲٤ر۳ر۱۳۵٦ :

نماینده گان سی وپنج کشور اروپا یی امریکایی وکانادا در بلگراد کنفرانس تشکیل دادند .

درین کنفرانس راجع به پیشرفت های که در راه تطبیق مواد اعلامیه کنفرانس دو سال قبل سران کشور های مذکور درهلسنگی دایر شده ودر مورد امنیت وهمکاری اروپایی بحث کرده بود مذاکره میشود .

۲۵ر۳ر۱۳۵٦ :

اولین جلسه تعقیبی کنفرانس سال ۱۹۷۵ امنیت وهمکاری اروپا در هلسنگی دربلگراد افتتاح شد .

۱۳۵۶ر۳ر۲۵ :

مارشال تیتو رئیس جمهور یوگوسلاویا جریان مذاکرات اصلی را برای جلوگیری از مقابله در کنفرانس تعقیبی هلسنکی در بلگراد تقاضا نمود .

۱۳۵۶ر۳ر۲۷ :

افریقای جنوبی رسما از عضویت دراداره بین المللی انرژی اتومی اخراج گردیده است اخراج افریقای جنوبی ازعضویت دراین اداره در اثر تقاضای کشور های افریقایی صورت گرفته و عوض آنکشور جمهوریت عربی مصر بعضویت اداره بین المللی انرژی اتومی پذیرفته شده است .

۵۶ر۴ر۳ :

دوازدهمین جلسه کنفرانس بلگراددرمورد امنیت وهمکاری اروپایی مباحثات را روی موضوع آجندای کنفرانس خزان ادامه داد. نه‌کشور غیرمنسلك اروپایی پیشنهادی رابه جلسه بلگراد دربارهٔ امنیت وهمکاری اروپا پیش کرده اند. این پیشنهادکه بادوپیشنهاد دیگرایالات متحده امریکاوانگلستان وپیشنهاد اتحاد شوروی ارائه گردیده برمواد مندرج سند کنفرانس امنیت و همکاری اروپا در هلسنکی استوار میباشد .

* موضوع زایرمهمترین موضوعی بود در جلسهٔ نمایندگان کشور های عضو موسسه اتحاد افریقا درلیبرویل مرکز گابون مطرح بحث قرار گرفت .

۵۶ر۴ر۴ :

وزرای خارجه کشور های عضو موسسه اتحاد افریقاکه در لیبرویل مرکزگابون تشکیل جلسه داده‌اند ، یك‌هیات پنج نفری را برای حمایت ازشکایت موزمبیق به موسسه ملل متحد علیه تجاوزات مداوم عساکر حکومت غیرقانونی رودیشیا برموزمبیق تعیین کرده است . درین هیات نمایندگان الجزایر،گابون، لیسیتو، نایجیریا وتانزانیا نیز شرکت داشته اند .

۵۶ر۴ر۵ :

نمایندهٔ جزایر کوموروکتاب سفیدی رادر دوران جلسات وزرای خارجه کشور های عضو موسسه اتحاد افریقا درلیبرویل مرکز گابون انتشار داده‌که درآن گفته شده مقامات مربوطهٔ ملغاسی دربحرانهای داخلی اخیر کومورو دست داشته .

* سرزمین افریقایی افاروایساکه آخرین متصرفه فرانسه در افریقا بود سراز نیمهٔ شب بنام جمهوریت جیبوتی به آزادی کامل خودنایل‌گردید. هنگامیکه بیرق ملی‌جمهوریت جیبوتی درمدخل بحیرهٔ احمر بجای بیرق فرانسه برافراشته میشد، بیست ویك فیر توپ صورت گرفت .

حسن جولید رئیس جمهوریت جیبوتی طی بیانیه دراین مراسم گفت‌که حکومت وی دیموکراسی راشعار خودساخته واز سیاست بیطرفی وعدم انسلاك پیروی خواهد کرد . دررای‌گیری‌که به شکل یکریفراندم ماه‌گذشته درسراسر این منطقه‌که به شاخ افریقا نیز موسوم است صورت گرفت اکثریت مردم آنجا بطرفداری آزادی کامل خودرای دادند .

۷ر۴ر۵۶ :

شورای امنیت موسسهٔ ملل متحد بحث خودرا درباره شکایت موزمبیق علیه حملات مکرر عساکر حکومت متمرد رودیشیا برمواضع سرحدی موزمبیق ملتوی ساخت .

* دولت جدید جیبوتی به عضویت موسسه اتحاد افریقا پذیرفته شد. وزرای کشورهای عضوموسسه اتحاد افریقا در لیبرویل گفتند گرچه هیات جیبوتی برای اشتراك درجلسات کنفرانس مذکور هنوزبه لیبرویل واردنگردیده بازهم دراساس به عضویت موسسه اتحاد افریقا قبول گردیده است .

۸ر۴ر۵۶ :

درجلسه شورای امنیت‌که شکایت موزمبیق راعلیه تجاوزات مکرر عساکر حکومت متمرد رودیشیا برموزمبیق مورد مطالعه قرار داده مسوده فیصله نامه مطرح گردیده که در آن گفته شده باید به موزمبیق کمك های فوری وکافی داده شود تاازخود درمقابل حملات مکرر رودیشیا دفاع کرده بتواند .

* سران نه‌کشور عضو جامعه اقتصادی اروپا درجلسهٔ خوداین موضوع رایکبار دیگر تکرار کرده اند که باید هرگونه راه حل مربوط به شرق میانه شامل احقاق حقوق مشروع فلسطینی هاباشد .

۹ر۴ر۵۶ :

کنفرانس سران نه کشور عضو جامعهٔ اقتصادی اروپا درلندن آغاز شده بود، خاتمه یافته‌است . دراعلامیه ای که پس از ختم کنفرانس سران نه کشورعضو جامعه اقتصادی اروپادرلندن انتشار یافته، ازتمام کشور های صنعتی تقاضا شده تا برای بهبود اقتصاد جهانی مساعی کند، ولی نه به قیمت ازدیاد انفلاسیون وبیکاری .

۱۳ر۴ر۵۶ :

قوای مسلح پاکستان زمام امورزا در آن کشور بدست گرفت . یك نطاق نظامی پاکستان گفت رهبران عمده پیپلز پارتی بشمول ذوالفقارعلی بوتو صدراعظم ورهبران عمده اتحادیه ملی تحت نظارت گرفته‌شده‌اند.

۱۴ر۴ر۵۶ :

جنرال محمد ضیاء الحق قوماندان قوای زمینی پاکستان طی بیانیهٔ ازرادیو پاکستان گفت : بشما معلوم است که ذوالفقار علی بوتو از وظیفه برکنار شده ویك حکومت مؤقتی‌تشکیل گردید . این‌کارتحت هدایت اردو بعمل آمد. تمام رهبران باستثنای بیگم ولی زیرنظارت گرفته شده‌اند، جنرال ضیاء الحق به‌صدراعظم سابق هیچ ارتباط ندارد .

۱۵ر۴ر۵۶ :

موسسه اتحاد افریقا درجلسه خودجبهه وطن پرستان رودیشیا رابحیث یگانه وسیله آزادکنندهٔ این سرزمین ازتسلط سفیدپوستان برسمیت شناخته است .

سران کشور های عضو موسسه افریقا درجلسه خوددرلیبرویل مرکز گابون از تمام مردم رودیشیا تقاضا نموده اند که مبارزات خودرابرای آزادی این سرزمین در داخل چوکات قوای جبهه وطن پرستان زمبابوی‌ادامه بدهند .

د داخلي خبرونو کرونولوژي

دچنگاښ ۳۰ـ۱۳۵۵ :

د مالیې دوزارت په پیشنهاد د وزیرانو دعالي مجلس په تصویب د افغانستان ملي بانك او پښتني تجارتي بانك اساسنامې د دولت دبناغلي رئیس او صدراعظم له خوا منظورې شوې .

د چنگاښ ۳۰ ـ ۱۳۵۵ :

دروغتیا داساسي مرکزو نو د آمرانو له پاره توجیهي مستعجل کورس درو غتیا د وزارت معین پوهاند ډاکتر محمد ابراهیم عظیم دعامې دروغتیا په موسسه کې پرانست.

د زمرې ٤ ـ ۱۳۵۵ :

د فرخار د ولسوالۍ دآتفاق ښوونځي دودانۍ دبنسټ ډبره دتخار والي کیښودله

دزمرې ۵ ـ ۱۳۵۵ :

دځمکو د مترقي مالیې قانون د رسمـي جریدې د ۱۳۵۵ کال دچنگاښ دپنځلسمې نیټې په اومه گنه خپوراونافذ شو .

دغه قانون پنځه فصلو نه او یو دیرش مادې لري او دکرنې ، دځمکو دمالیې دچارو دتنظیم په مقصد جوړ شویدی .

د زمرې ٦ ـ ۱۳۵۵ :

د پروان دولایت دقره باغ دخلکو له پاره دښښلو دصحي اوبو دبرابر ولو په غرض څلور ژور کویان کیندل شویدي .

د زمرې ٦ ـ ۱۳۵۵ :

دقران عظیم الشان دځو آیتو نو دلوستل کیدو وروسته او پس لەهغه چه یوې ډلې څارندو یانو دملي سرود ترانه وویله دکابل ولایت مربوط دپوهنې دښوونځیو دودانولو د پروژې دتطبق کار دده سبز دولسوالۍ د تره خیلو دلومړني ښوونځـي دبنسټ پـه ایښودو سره دپوهنې‌دوزیر پوهاند عبدالقیوم له خوا پیل شو .

د زمرې ۷ ـ ۱۳۵۵ :

په افغانستان کې دښځو د دریځ او مقام دلوړتیا په برخه کې دمیرمنو ټولنې دخدمتو دستاینې له‌پاره هغه‌مدال چه دامریکا دمتحدو ایالاتو دانقلاب ددوه سومې کالیزې له امله دغه راز موسسو ته ور کول کیږي کا بـل کې دامریکا لوی سفیر میرمنو ټولنې ته هم ورکړ .

د زمرې ۱۲ ـ ۱۳۵۵ :

دچار درې دولسوالۍ دجمعیـت دلیسې د لومړني ښوونځي دودانۍ دبنسټ ډبره دکندز والي کیښودله .

د زمرې ۱۳ ـ ۱۳۵۵ :

دجمهوري دولت دتګ لارې له مخـې د ۱۳۵۲ کال له نیمایي څخه دسږ کـال دچنگاښ تر میاشتې پورې په درې زره اوه

سوه پنځه ویشتو بی ځمکو کو رنیو ،باندی دهیلمند دناوی په پروژه کی ځمکه ویشل شویده ۰

د زمری ۱۵ ـ ۱۳۵۵ :

دځمکـو داصـلاحاتو د قـانون د پنځـه څلویښتمی مادی سره سم چی د ۱۳۵٤ کال دزمری دپنځلسمی نیټی درسمی جریدی په لسمه ګڼه کی خپو رشویدی او ددغه قانون دنافذیدلو حکم یی له خپریدو وروسته یعنی د ۱۳۵۵ کال دزمری په پنځلسمه نیټـه کړیدی دغه قانون نافذ شو .

د زمری ۱۵ ـ ۱۳۵۵ :

دملی صنایعو د ملاتړ په غرض دپانګی اچولو ملی جرګه ګی صنعتی نوی تعرفه چه دعلمی او بین المللی معیارو نو له مخی جوړه شویده او په هغی کی دخصو صی صنایعـو ملاتړ شته تصویب کړه ۰

د زمری ۱٦ ـ ۱۳۵۵ :

دکابل پوهنتون دپالندوی ټولنی کتابتون دکابل پوهنتون علمی مرستیال پوهنـوال عبد السلام عظیمی دټولنی په مرکز کـی پرانست ۰

د زمری ۱۷ ـ ۱۳۵۵ :

دمیر بچه کـوټ دولسوالی د سکنـدر غونډی دکیندلو دوهمه دوره دهغی موافقی په اساس پیل شویده چی داطلاعاتو او کلتور وزارت دلرغون پیژ ندنی داوی مدیریت او دجاپان دکیوتو دپوهنتون تر مینځ لاسلیك شویده ۰

د زمری ۱۸ ـ ۱۳۵۵ :

داصلاح شویو تخمونو شرکت دپنځه سوه ملیونو افغانیو په لوموړی پانګه په کابل کی جوړ شوی او دهغه قانونی مراحل تیر شوی دی ۰

د زمری ۱۹ ـ ۱۳۵۵ :

د تخار ولایت د ورسك دعلاقه داری د ادارو دودانی بنسټ دېره کیښودله شوه .

د زمری ۲۰ ـ ۱۳۵۵ :

په هیواد کی دجمهوریت دټینګرغه نظام له ټینګیدو وروسته یو زرو یو سلو اوه‌نوی بی ځمکو کور نیو ته دننګرهار دناوی پـه پرمختیایی پروژه کی ځمکه ورکړی شویده .

په دغه کورنیو باندی دیارلس زره یوسلو دری جریبه ځمکه چه له عمومی کانال څخـه خړوبیږی ویشل شویده ۰

دهیلمند او ننګرهار دناوو په پروژو کی ټول څلور زره نهه سوه دوه ویشتو مستحقو کورنیو ته نهه پنځوس زره دوه سوه دری اویا جریبه ځمکه چه په عصری سیستـم خړبیږی ویشل شویده ۰

د زمری ۲۱ ـ ۱۳۵۵ :

دنهرین دولسوالی خواجه هلال دویالی دسیفون دجوړ ولو کار دبغلان دوالی په‌وینا سره پیل شو ۰

د زمری ۲۳ ـ ۱۳۵۵ :

د جمهوری انقلاب دتنګ لاری او دصحی خدمتو نو دپراختیا په غرض دهرات ددوه‌سوه بستره ایز روغتون دبنسټ تیږه دروغتیاوزیر پوهاند ډاکتر عبد الله عمر دهرات په ښار

کی کیښودله .

د زمری ۲٤ ـ ۱۳۵۵

دهرات دولایت دوینی بانك او داکسریز نوی دستگاه دروغتیا وزیر پوهاند ډاکتـر عبد الله عمر له خوا یوپه بل پسی پرانستل شول .

دزمری ۲٤ ـ ۱۳۵۵ :

دینگی کلا ددولسوالی دخواجه بهاو الدین په کلی کی دلومړنی ښوونځی او دروغتیـا دفرعی مرکز دودانی دبنسټ ډبره کیښودله شوه .

دزمری ۲۵ ـ ۱۳۵۵ :

د عدلیه وزارت دقضا دعالی اداری پــه پیشنهاد ، دقضا دعالی شورا په تصویب اوددولت دښاغلی رئیس اوصدراعظم په‌منظوری املاکی اختصاصی محکمی جوړی شوی .

د زمری ۲۵ ـ ۱۳۵۵ :

دجلال آباد دشاه مردخان دشگی دریمــی برخی دښاری پروژی دتطبیق کاردفوایدعامی دوزارت دښار او کور جوړ ولو دریاست د انجنیرانو له خوا پیل شو .

د زمری ۲٦ ـ ۱۳۵۵ :

دهرات ولایت دکرنی دروا جولو دمامورینو داو سیدلو ددوهمی ودانی دبنسټ ډبره ددغه ځای دوالی لخوا دانجیل دولسوالی دخوض کرباس په کلی کیښودله شوه .

د زمری ۲۸ ـ ۱۳۵۵ :

دتیلفون نوی یو سوچبورد دتخار دولایـت دمخابراتو دمدیریت لخوا دکلفگان په علاقه داری کی په کار اچول شویدی .

د زمری ۲۹ ـ ۵۵

د صادراتو د پر مختیا بانك اساسنا مــه او دوینو مرکزی بانك دتصــدی اساسنامـه دوزیرانو دعالی مجلس له تصویب او ددولت د ښاغلی رئیس او صد راعظم د منظوری وروسته خپری او نافذی شویدی .

د زمری ۳۰ ـ ۵۵ :

د بلخ ولایت دشولگری دولسوالی دمرکز دخښتلو داوبو پروژو دروغتیا دوزیر پوهاند ډاکتر عبدالله عمر له خوا پرانستل شوه .

د زمری ۳۰ ـ ۵۵ :

د عدلیه وزارت دقضا دعالی اداری پــه چوکاټ کی‌داستیناف ددوونوومحکمو جوړیدل د دولت دښاغلی رئیس او صدراعظم لخوا منظور شویدی .

د زمری ۳۰ ـ ۵۵ :

داصلاح شوو تخمونو دشرکـت اساسنامه د قانونی مرحلو دتیر ولو وروسته نافذه‌شوه. دغه اساسنامه چه په یوو لسو فصلو نو او دوه دیرشو مادو کی جوړه شویده ددغـه شرکت دفعالیتو نو څرنگوالی تنظیموی .

د وږی ۱ ـ ۵۵ :

دپښتون زرغون په ولسوالی کی دکرنی درواجولو دمامو رینو دهستو گنځی ددریمی ودانی دبنسټ ډبره دهرات والی کیښوولله .

د وږی ۵ ـ ۵۵ :

دنوزاد دولسوالی دروغتیایی مرکز چــی د روغتیا وزارت له پر مختیا یی بودجی څخه

دځه ناځه دریو ملیونو افغانیو په لګښت جوړ شویدی دوالي او دهیلمند دناوی د پرمختیا دلوی رئیس له خوا پرانستل شو .

د وږی ۵ ـ ۵۵ :

د افغانستان بانك دنمایند ګی دودانۍ دبنسټ ډبره دوردګو دوالي لخوا د ور دګو دولایت په مرکز میدان ښار کی کیښودله شوه .

د وږی ٦ ـ ۵۵ :

د هرات ولایت دتور غونډۍ په بندر کی دتیلفون نوی سوچبورد په کار واچول شو.

د وږی ٦ ـ ۵۵ :

دتیلفونی مخابری اسانتیاو د برابرولو دپاره دهرات ولایت دکهسان دولسوالۍ په مرکز کی دتیلفون یونوی سوچبورد په کار واچول شو .

د وږی ۷ ـ ۵۵ :

دمزارشریف دښار دشبرمی ناحیی دلومړنی ښوونځی دودانۍ دبنسټ تیږه دبلخ والی کیښودله .

د وږی ۹ ـ ۵۵ :

دپښتونستان ملی ورځ په کابل او دهیواد دولایاتو په مرکزونو کی په خاصو مراسمو سره ونمانځل شوه .

دوږی ۹ـ۵۵ :

دمیرمنو روغتون دعاجل سرویس دودانۍ دبنسټ ډبره دکابل پوهنتون دصحی موسسو رئیس کیښودله .

د وږی ۱۰ ـ ۵۵ :

دخان آباد دولسوالۍ داوبو رسولو دپروژی دلومړی پړاو کارچه ددولت له پرمختیایی بودجی څخه ددرویشتو ملیونو افغانیو په لګښت بشپړ یوی دکندز والی له خوا بیل شو .

د وږی ۱۰ ـ ۵۵ :

دکوزنی دلار ښوودنی دټولنی یو کلینیك دارزګان والی ددغه ولایت دمرکز ترینکوټ په ښار کی پرانیست .

د وږی ۱۰ ـ ۵۵ :

دمخابراتی خدمتونو دبرابرولو په مقصد دشغنان په علاقداری کښی دپستی اوتیلفون خانګه نوی جوړه شویده .

د وږی ۱۰ ـ ۵۵ :

دغزنی دولایت دبهایی دکلی دهلکانو ښوونځی دودانۍ دبنسټ ډبره کیښودل شوه .

د وږی ۱۲ ـ ۵۵ :

دناور دولسوالۍ دبخارا دکلی دښوونځی دودانۍ بنسټ تیږه کیښودله شوه .

د وږی ۱٤ ـ ۵۵ :

دپوهنی دبنیادی ریفورم له مخی او د هیواد په مرکز او ولایاتو کی دشپږی دلیسو دلوړولو په لړکښی په کابل کی دشپږ د پخوانۍ لیسی تر څنګ یوه نوی لیسه جوړه شویده .

د وږی ۱۵ ـ ۵۵ :

په مرکز او څینو ولایاتو کی دښوونځیو او

ښوونکو او سيدو دکورونو ددوه سوه څلور اتيا ودانيو دجوړ ولو کار پيل شويدی ۰

د وږی ۱۶ ـ ۵۵ :

د عامې روغتيا دوزارت پــه پيشنهاد د وزيرانو دعالي مجلس په تصويب د جنريك درمل قانون د دولت دښا غـــلي رئيس او صدرا عظم لخوا منظور شو .

د وږی ۱۹ ـ ۵۵ :

دجمهوريت د موسس د دولت درئيس او صدرا عظم ښا غلي محمد داود په پيغام سره چې د وږی دمياشتې په اووه لسمه شپه د اطلا عاتو او کلتور وزير پوهاند ډاکتر نوين لخـوا درادیـو افغـانستان څخـه واوراوه د مطبوعاتو ملي ورځ او دسواد بين‌المللي ورځ دوږی دمياشتې په اووه لسمه نيټه په ټول هيواد کی ونمانځل شوه .

دوږی ۱۹ ـ ۵۵ :

دعامې روغتيا دوزارت په‌پيشنهاد دوزيرانو دعالي مجلس په تصويب او ددولت دښاغلي رئيس او صدرا عظم په منظوری د افغان‌ملي روغتيا پرو ګرام تائيد شو .

دوږی ۱۹ ـ ۵۵ :

دعامې‌روغتيا دوزارت په‌پيشنهاد دوزيرانو دعالي مجلس په تصويب او ددولت د ښاغلي رئيس او صــدراعظـم په منظوری د بلخــی ابن سينا درملځی اســاسنــامه پــه رسمــی جريده کی خپره او نافذه شويده .

د وږی ۲۰ ـ ۵۵ :

دجمهوری دولت دکلتوری پاليسی لـــه مخی دشاه ولايتماب دمزاردساختمان داساسی ترميم کار داطلا عاتو اوکلتور دوزارت لخوا پيل شو .

د وږی ۲۰ ـ ۵۵ :

دکورنيو چارو دوزارت دپيشنهاد په اساس دوزيرانو دعالي مجلس په تصويب اوددولت دښاغلي رئيس او صدراعظـم په منظـوری د کابل ښار په پنځه ويشت کلن پلان کی دشاملو پروژو داوسيدونکو دميشته کيدو د چارو دتنظيم مقررات درسمی جريدی د۱۳۵۵ کال دوږی دپنځلسمی نيټی په يوولسمه ګڼه کی خپاره او نافذ شويدی .

د وږی ۲۰ ـ ۵۵ :

دهرات دولايت دپښتون‌زرغون دولسوالی داوبو رسولو شبکه بشپړه شوی او د کـار اخيستلو لپاره تياره ده .

د وږی ۲۱ ـ ۵۵ :

ددارالامان دافشار اودهغه دمربوطـــاتــو دښبلو روغتيايی اوبو پروژی کارپيل شو .

د وږی ۲۱ ـ ۵۵ :

دکوکچې دسيند دپاسه دنوی پل پــــه بشپړيدو سره دبدخشان ولايت د مر کـز فيض آباد دنوی ښار او زاړه ښار ترمينځ دخلکو لپاره زياتی ترافيکی اسانتياوی پيـدا شويدی .

د وږی ۲۳ ـ ۵۵ :

دمالستان دولسوالی په مرکز کی دټيلفون يو سوچبورد چه لس مزی لری نوی په کار واچول شو .

د وږی ۲۶ ـ ۵۵ :

ديوسف خيلو دعلاقداری دکاريز کــلان

سیفون دغزنی والی پرانیست .

د وری ۲٦ ـ ٥٥ :

دهرات دپښتون زرغون دولسوالۍ د گمبراق دویالی دتر ناو دبنسټ تیږه دهرات والی کیښوده .

د وری ۲٦ ـ ٥٥ :

دکتواز دلویې ولسوالۍ دجانی خیلو د علاقدارۍ اساسی صحی مرکز دغزنی والی پرانیست .

د وری ۲۷ ـ ٥٥ :

د ملکی هوایی چلند او گرزندوی لوی ریاست دهوا پیژندنی د اداری دپرمختیا یی پروگرام په اساس سږکال دهیواد په بیلو بیلو سیمو کی‌دهوا پیژندنی دوولس مرکزونه جوړ شوی چه ځینی یی بشپړ او ځینی یی دبشپړیدو په حال کی دی .

د وری ۲۷ ـ ٥٥ :

دتخار دولایت دینگی کلا دولسوالۍ دیو شمیر کلیو دخښلو داوبو دبرابر ولو په غرض یوولس کوهیان کیندل شوی او دواټر پمپونو په درولو سره خلکو ته دصحی اوبو نه داستفادی زمینه برابره شویده .

د وری ۲۷ ـ ٥٥ :

دکرنی درواجو لو دماموریتو داستو گنی دودانۍ دبنسټ ډبره دشبر په علاقدارۍ کی دبامیانو والی کیښود له .

د وری ۲۸ ـ ٥٥ :

دفراه ولایت دکرنی دلیسی دلیلی ودانۍ دپنځه ملیونه او پنځه سوه زره افغانیو په لگښت بشپړه شوی اودهغه ځای دوالی لخوا پرانستل شوه .

د وری ۲۹ ـ ٥٥ :

دقران عظیم الشان دناز لیدو کالیزه دیوی تولنی په‌ترځ کی دکابل پوهنتون په‌اديتوريم کی ونمانځل شوه .

د وری ۳۰ ـ ٥٥ :

د بغلان ولایت دکرنی دمدیریت دتخنیك دآمریت دکرنی دماشین الاتو د ورکشاپ د دودانۍ دبنسټ ډبره دهغه ځای دوالی لخوا کیښودله شوه .

دوری ۳۱ ـ ٥٥ :

نوی جوړ شوی پل چه دجوی نو له لیاری دهرات او اسلام کلا واټ دهرات له مرکز سره نښلوی دهغه ځای والی پرانیست .

دتلی ٥ ـ ٥٥ :

دبدخشان ولایت دکشم په ولسوالۍ کی دشپږو ویالو په ترمیمو لو سره نژدی دسل زره جریبه ځمکی دخړو بولو دپاره په هغه ځای کی اسانتیاوی برابری شویدی .

دتلی ٥ ـ ٥٥ :

دپکتیا ولایت دسید کرم دولسوالۍ خلکو ته دځښلو دروغتیایی اوبو د برابرولو په غرض داوبو او برینښنا دوزارت په‌همکارۍ یوه ژوره څاه کیندل شویده .

دتلی ٦ ـ ٥٥ :

دبدخشان دولایت دمرکز دچاپیا بك دکلی دځښلو داوبو دپروژی کار دعامی رو غتیا د وزارت دشمال ختیځی حوزی دچا پیر یال د

روغتیا دساتنې دمدیریت له خوا پیل شو .

دتلې ٦ ـ ٥٥ :

دجوز جان دولایت دقرقین د ولسوا لۍ دخم آب په علاقدارۍ کې دآمو دسیند پــه غاړه کې داوه شپیتو واټې پمپو نو په درولو سره دکروندو دخړوبو لو دپاره زیا تـــې اسا نتیاوې برابرې شویدي .

د تلې ۹ ـ ٥٥ :

دپوهنې د ریفورم په اساس دننګر هار د ولایت دهډې نجم المدارس له دوولسم ټولګي څخه څوار لسم ټولګي ته لوړ کړی شو او زده کوونکي په دیارلسم ټولګي کې درسـس پیل کړ .

دتلې ۱۰ ـ ٥٥ :

دهرات ښار دیوې برخې دتفصیلي پلان دکرښې اچونې کار دفواید عامې وزارت دښار او کور جوړونې دانجنیرانو له خوا پیل‌شو .

دتلې ۱۱ ـ ٥٥ :

دشاه جوی په ولسوالۍ کې دتاج محمد د کلي دترناو په جوړېدو سره ددغې سیمـــې دانه سوه جریبه زراعتي ځمکې دخړوبیــدو دپاره زیاتې اسا نتیاوې برابرې شویدي .

دتلې ۱۲ ـ ٥٥ :

دپوهنې دبنیادي ریفورم په پیروۍ دشپې نوې لیسه په هغه غونډه کې چه دابن سینا دلیسې په ودانۍ کې شوې‌وه دپوهنې دوزارت ددوهم معین لخوا پرانستله شوه .

دتلې ١٦ ـ ٥٥ :

دهرات دمالدارۍ دپراختیا دپروژې ددفتر دودانۍ او دمامورینو دکارتې دبنسټ ډبره دکرنې وزیر ښاغلي عزیز الله واصفـــي کیښودله .

دتلې ١٦ ـ ٥٥ :

د بدخشان دولایت دسنګ مهر ددښتې او خمچان داوبولګولو پروژه دپنځه ویشتوملیونو افغانیو په لګښت بشپړه شوې ددغه ځـای والي پرانستله .

دتلې ١٦ ـ ٥٥ :

دسر پل دولسوالۍ او شبرغان تر میـنځ په سړک کې دسید آباد نوی پل ددوه‌ملیونو افغانیو په لګښت بشپړ او د جوزجان والي پرانست .

دتلې ١٧ ـ ٥٥ :

دمنګجك د ولسوالۍ په نوي ښار کـــې دافغانې سرې میاشتې دټولنې‌دلومړنیو مرستو دمرکز دبنسټ ډبره دجوزجان دوالي له خوا کیښودل شوه .

دتلې ١٧ ـ ٥٥ :

دتخار دولایت دکرنې دروا جولو اوپرمختیا دلوې مدیریت درواجو لو دمرکزي یونټ د آمریت دودانۍ دبنسټ ډبره ددغه ځای والي کیښودله .

دتلې ١٧ ـ ٥٥ :

دشاه ولي کوټ دولسوالۍ دلومـــړنی ښوونځي دودانۍ دبنسټ تیږه دکند هـــار والي کیښوده .

د تلې ١٨ ـ ٥٥ :

دبګرامیو دنساجي فابریکې دپراختیا پروژه

دمراسمو په ترڅ کې دصدارت عظمی ددوهم مرستیال او دمالیې وزیر ښاغلي سیدعبدالاله له خوا پرانستل شو .

دتلې ۱۹ ـ ۵۵ :

دقرآن عظیم الشان دځوآیتونو په لوستل کیدو سره وروسته له هغه چه جمهوری ملی سرود خپور شو دپروان دولایت دعر فا نـې ودانیو پروژه دمراسمو په ترڅ کې دپوهنې دوزیر پوهاند عبد القیوم له خوا پرانستل شوه .

دتلې ۱۹ ـ ۵۵ :

دفرخار دولسوالې دخرماب دسیند دپاسه دیوه پله دبنسټ ډبره دتخار والي کیښودله .

د تلې ۲۰ ـ ۵۵ :

دمالیې دوزارت په پیشنهاداووزیرانودعالي مجلس په تصویب او ددولت دښاغلي رئیس او صد را عظم په منظورۍ دځمکې دسروې دتصفیې او ثبت قانون په رسمي جریده کې خپور او نافذ شویدی .

دغه قانون په یو سلو شپږو مادو کـې تدوین شویدی .

دتلې ۲۱ ـ ۵۵ :

دتالقانو دبهارك دسیمې دکرنې درواجولو دآمریت دودانۍ دبنسټ ډبره دتخار والـي کیښودله .

دتلې ۲۱ ـ ۵۵ :

دنرخ دعـلاقـه دارۍ ددانی دسیمــې ښوونځۍدودانۍدبنسټ ډبره کیښودله شوه .

دتلې ۲٤ ـ ۵۵ :

دپوهنې دنوی ریفورم له مخې د هـرات ولایت دشپې لیسه دقرآن کریم دځو آیاتو نو دلوستله او ملی سـرود داوریدلـو وروسته پرانستل شوه .

دتلې ۲٤ ـ ۵۵ :

دتخار ولایت دکرنې درواجولو او پرمختیا لوی مدیریتدودانۍ دبنسټ تیږه دآق مسجد په سیمه کې دتخار والي کیښودله .

د تلې ۲۵ ـ ۵۵ :

دعدلیه وزارت په پیشنهاد د وزیرانو د عالي مجلس په تصویب او ددولت دښاغلي رئیس او صدرا عظم په منظورۍ دجزا قانون د ۱۳۵۵ کال دتلې دپنځلسمې نیټې دوسمي جریدې په دیار لسمه گڼه کې خپور شو .

دتلې ۲۷ ـ ۵۵ :

دتلویز یون دپروژې دسرك جوړ ولودکار لومړی پړاو پای ته ورسید .

دتلې ۲۷ ـ ۵۵ :

دپروان دولایت دغور بند د ولسوالۍ د چار ده په علاقه دارۍ کې دښښلو د صحي اوبودپروژې کار پیل شویدی .

د تلې ۳۰ ـ ۵۵ :

هغه نوی جوړ شوی پل چې دانجیل د ولسوالۍ زیات نفوس لرونکي کلي دکارآباد دویالې له لیارې دهرات له مرکز سره نښلوی دهرات والي پرانیست .

دلړم ۲ ـ ۵۵ :

دبلخ د ولایت شپې لیسه په مزار شریف کې دیوې تولنې په ترڅ کې پرانستل شوه

دلپم ۳ ـ ۵۵ :

دنرسنگ تربیوی مرکز دکلام الله مجید دخوآیاتونو دلوستلو او دملی سرودله غږولو وروسته دېښې په پریکولو سره دعظمی صدارت اومړی مرستیال ډاکتر محمد حسن شرق دمراسمو په ترڅ کی په وزیر اکبرخان مینه کی پرانیست .

دلپم ۳ ـ ۵۵ :

دمخابراتو دپرمختیایی پروگرام لـه مخی دنیمروز ولایت دمرکز زرنج دښار او د هغه ولایت دچار برجك دولسوالۍ تر مینځ دتیلفون داساسی مزی دغزولو کار چـه دوه میاشتی مخکی دمخابرا تو د وزارت دفنـی کار کوونکو له خوا پیل شوی وو پای تـه ورسید .

دلپم ۳ ـ ۵۵ :

دجوز جان ولایت دآقچی د ولسوا لـی په مرکز کی دتیلفون دسلو مزیو سوچبورد نوی درول شوی او په کار اچول شویدی .

دلپم ۵ ـ ۵۵ :

دکرنی په سکتور کی دجمهوری دولت د پرمختیا یی پلان له مخی دکمیاوی سری د زیرمی دنهه شپیتو گداموتو جـوړول دخـه دپاسه نه شپیته ملیونو افغانیو په لگښـت دهیواد په بیلوبیلو سیموکی پیل شویدي .

دلپم ۵ ـ ۵۵ :

دچمتال دولسوالی دبنگالی په کلی کښی دچشمه شفا په سیند باندی دیو پل دبنسټ تیږه دبلخ والی کیښودله .

دلپم ۵ ـ ۵۵ :

دفیض آباد دهوایی ډگر دماموریونو د استوگنی دودا نیو دبنسټ ډبره دبدخشان والی کیښودله .

دلپم ۷ ـ ۵۵ :

دقرآن عظیم الشان دڅو آیتونو له لوستلو او ملی سرود له خپریدو وروسته دفواید عامی د وزارت دښار جوړ ولو دانجینرانو له خوا دجرم دولسوالی دنوی ښار دسیمی پهکرښو اچوا‌و سره دهغی ولسوالی ښاری نقشـه تطبیق شوه .

دلپم ۱۰ ـ ۵۵ :

دنرخ دعلاقهداری دداول دکلی دلومړنـی ښوونځی دبنسټ ډبره کیښودل شو .

دلپم ۱۰ ـ ۵۵ :

دکلران او غوریانو دولسوالیو دکرنـی درواجولو دماموریتو د اوسیدو د کورونو د ودانیو دجوړ ولو کار پیل شویدی .

دلپم ۱۱ ـ ۵۵ :

دشپږ دیرش کیلو واټو په ظرفیت دبرښنا یو نوی جنریتر دکونړ دلویی ولسوالی په مرکز اسعد آباد کی په کار واچول شو .

دلپم ۱۱ ـ ۵۵ :

دسره روددولسوالی په چارباغ صفا کی دکروند گرو داقتصادی او اجتماعی سویـی دلوړ ولو په غرض یو زراعتی کوپرا تیف جوړ شوی او دهغه مدیره او نظار هیات دیوی ټولنی په ترڅکی وټاکل شول .

دلړم ۱۲ ـ ۵۵ :

دیارلس واړه پمپونه دبلخ په ولایت کی دښبنلو داوبو په یو شمیر ځاکانو باندی د عامی روغتیا دوزارت دشمال لویدیځی سیمی دچاپیر یال روغتیا دساتنی دآمریت له خوا درول شوی او پکار اچول شویدی .

دلړم ۱٤ ـ ۵۵ :

د جمهوری دولت د کلتوری پالیسی په پیروی او دهیواد دتاریخی ابداتو او آثارو د ساتنی په مقصد دبلخ دولایت دبلخ دولسوالۍ دنهو گنبدو دتاریخی مرکز دپوښلو کار پیل شو .

دلړم ۱٤ ـ ۵۵ :

دنیمروز دولایت دکنګ دولسوالۍ دابو داود دلومړنی ښوونځی دودانۍ دبنسټ ډبره کیښوده شوه .

دلړم ۱٤ ـ ۵۵ :

دبهارك دعلاقه دارۍ دصوفیان دسیمی په سیند باندی نوی جوړ شوی پل دبدخشان والی پرانیست .

دلړم ۱۵ ـ ۵۵ :

دفراه دولایت دمرکزی یونټ درواجو لو د مامورینو داستوګنی دودانۍ دبنسټ ډبره ددغه ځای دوالی له خوا دفراه په نوی ښار کی کیښودل شوه .

دلړم ۱۵ ـ ۵۵ :

دبلخ په ولسوالۍ کی دافغانستان بانك دنمایند گۍ دودانۍ بنسټ تیږه دبلخ والی کیښوده .

دلړم ۱۵ ـ ۵۵ :

دآمو دسیند دغاړو دکلکو لو دپروژی د مامورینو او کار یګرو داستوګنی دکورونو د بنسټ ډبره دتخار دولایت دینګی قلعه په ولسوالۍ کی دپروژی دعمومی آمر له خوا کیښودل شوه .

دلړم ۱۷ ـ ۵۵ :

دجوین د ولسوالۍ دروغتیا دمرکز نوی ودانۍ بشپړه شوی او دفراه دوالی له خوا پرانستل شوه .

دلړم ۱۸ ـ ۵۵ :

دکند هار دولایت دشبې لیسه دیوی غونډی په ترڅ کی په البیرونی لیسه کی پرانستل شوه .

دلړم ۱۸ ـ ۵۵ :

دتخار دولایت دینګی کلا دولسوالۍ ددایرو دنوی ودانۍ دجوړ ولو کار پای ته ورسید .

دلړم ۱۸ ـ ۵۵ :

د جبل السراج دولسوالۍ په مرکز کسی دتیلفون یو نوی سوچبورد په کار وا چول شو .

دلړم ۲۱ ـ ۵۵ :

دقرآن عظیم الشان دڅو آیتو نو دلوستل کیدو او دملی سرود له غږولو څخه وروسته دهرات دنساجی فابریکی دبنسټ ډبره د مراسمو په ترڅ کی دکانو او صنایعو وزیر انجنیر عبد التواب آصفی کیښوده .

دلړم ۲۱ ـ ۵۵ :

داطلاعاتو او کلتور وزیر پوهاند دوکتور نوین

داختیار الدین دلرغونی کلا ترمیم چه شه دپاسه اووه سوه‌کاله قدامت لری دهیواد دتاریخی آثارو دساتنی له پاره دجمهوری‌دولت دکلتوری پالیسی له‌مخی داطلاعاتو اوکلتور دوزارت له خوا دملگروملتو دپر مختیا یــی پروگرام داداری د یو نسکو په همکاری د لرغون پوهاند متخصصینو لخوا پیــل شوی دی .

دلړم ۲۱ ـ ۵۵ :

دخمکنیو د ولسوالی دمرکز دخښتلو دصحی اوبو دپروژی دلومړی پړاو کار پیل شو .

دلړم ۲۱ ـ ۵۵ :

په هیواد کی دعرفانی خدمتو نو دپراختیا په باب دجمهوری دولت دتګ لاری له مخی دننګرهار دولایت دکونړ دلوړیی ولسوالـــی کتابتون دمراسمو په ترڅ کی دهغی ولسوالی په مرکز اسعد آباد کی پرانستل شو .

دلړم ۲۲ ـ ۵۵ :

دقرآن مجید دخو آیتونو له لوستل کیدو وروسته درستاق د ولسوالی په‌نوی ښار کی دیوی جامع جومات دبنسټ تیږه دتخار والی کیښودله .

دلړم ۲۳ ـ ۵۵ :

د ککرک پل چی دبا میا نو پر سیند باندی جوړ شوی دهغه ځای دوالی له خوا پرانستل شو .

دلړم ۲۳ ـ ۵۵ :

دباد غیس دولایت دزاره کشک دعلاقــــه داری په مرکز کی یو جامع جومات دخلکو په مالی مرسته جوړ شویدی .

د لړم ۲٤ ـ ۵۵ :

دبلخ دولایت دشو لګری دولسوالی دنوی ښارپه سیمه‌کی دفواید عامی دوزارت دښار جوړولو اواستوګنځی دانجنیر لخوا کرښــی واچول شوی .

دلړم ۲۵ ـ ۵۵ :

دکلای ګاه دولسوالی درو غتیا یی مرکز ودانی دفراه والی پرانستله .

دلړم ۲۵ ـ ۵۵ :

دتخار دولایت دبنګی او ورسج په عــلاقه داریو کی دوه پسته خانی پرانستل شوی دی .

د لړم ۲٦ ـ ۵۵ :

دپاك قرآن دخو آیتونو دلوستل کیدو او دملی سرود دخپریدو وروسته دغزنی دولایت دشبی لیسه دټولنی په ترڅ کی دغزنی پــه ښار کی پرانستل شوه .

دلړم ۲۸ ـ ۵۵ :

دقرآن عظیم الشان دخو آیتونو له لوستل کیدو او دجمهوری ملی سرود له خپریـدو وروسته دهیواد ترقی او پرمختګ په هیلـــه دکندهار دوړینو او سپنسیو تو کرانودنساجی دفابریکو دودانیو دبنسټ تیږه دکـــانو او صنایعو وزیر انجنیر عبـدالتـواب آصفی د کند هار دښار دختیځ په پنځلس کیلومتری کی کیښودله .

دلړم ۲۹ ـ ۵۵ :

دفیض آباد دچاه ابك دکلی دخښتلو داوبو

پروژې په بشپړیدو سره دځبنلو داو بــو له پلوه ددغه ځای دخلکو اړتیاوې لیرې کړې شویدي .

ددغې پروژې دجوړ ولو چاري یوه نیمه میاشت پخوا دعامې روغتیا دوزارت له خــوا دیونسیف په مرسته پیل شوې دي او ددوه سوه شپیتو زرو افغانیو په لګښت بشپــړه شوی دبدخشان والي پرانستله .

د لړم ۲۹ ـ ۵۵ :

دشغنان دهوایي ډګر تر مینل او د هغه ډګــر دمؤظفــو کسانو داوسیدلــو ودانــۍ د بدخشان والي پرانستله .

دلیندۍ ۱ ـ ۵۵ :

دتخار دولایت دچال د علاقه دارۍ پــه مرکز کې یوه نوې پسته خانه جوړه شویده.

دګندې ۱ ـ ۵۵ :

د میوند د ولسوالۍ دسنګ حصار دسیمې دلومړنۍ ښوونځي ودانۍ دکنــدهار والــي پرانستله .

دلیندۍ ۲ ـ ۵۵ :

دخلم د ولسوالۍ دهلکانو دلیسې دنوې ودانۍ دبنسټ ډبره کیښودل شوه .

دلیندۍ ۳ ـ ۵۵ :

دارغنداو دولسوالۍ دډامان د عــلاقداري دکرنې دزواجولو دیونتهونو دوایــرو د بنسټ ډبرې دکند هار والي کیښودې .

دلیندۍ ۳ ـ ۵۵ :

د سرپل د ولسوالۍ داو رنګ دکلي د روغتیایي فرعي مرکز ودانۍ چې دخلکــو په مرسته جوړه شوې دجوز جان والــي پرانستله .

دلیندۍ ۵ ـ ۵۵ :

دیوه دولتي شرکت په توګـه داوبــو او برېښنا دانجنیرۍ او مشورتي خدمتو نــو دموسسې جوړیدل منظور شول .

دلیندۍ ۵ ـ ۵۵ :

دپکتیا دولایت دځمکنیو دولسوالۍ دیرش بستره ایز روغتون او د ځبنلو داوبو شبکـه دمراسمو په ترڅ کښې دعامې روغتیا وزیــر پوهاند ډاکتر عبدالله عمر پرانستله .

دلندۍ ۵ ـ ۵۵ :

دپکتیا دولایت دسید کرم دولسوالــۍ د ځبناك داوبو پروژه دعامې روغتیا وزیر پوهاند ډاکتر عبد الله عمر پرانستله .

دلیندۍ ٦ ـ ۵۵ :

دسر پل دسیند دپاسته دنوي پله دجوړولو کار چې دوه میاشتې پخوا پیل شوی و بشپړ او دجوز جان والي پرانیست .

دلیندۍ ٦ ـ ۵۵ :

دکندهار ولایت دنرس قابله ښو ونځي دهغه ولایت دمیرمنو په روغتون کې دمراسمو په ترڅ کې پرانیستل شو .

دلیندۍ ٦ ـ ۱۳۵۵ :

دګرشك ولسوالۍ دنفتي موادو دویش د نمایندګۍ دنوې ودانۍ دبسټ تیــږه کیښودل شوه .

دلیندۍ ٦ ـ ۱۳۵۵ :

دسمنګانو په ولایت کې د میرمنو دټولنې نمایندګۍ دمراسمو په ترڅ کښې پرا نستــله شوه

دلیندی ٦ ــ ١٣٥٥ :

دبلخ دولایت دمخابراتو مدیریت دکشنده په علاقه داری کی دتیلفون یو نوی سوچبورد دروئی او په کار ئی پیل وکړ .

دلیندی ٦ ــ ١٣٥٥ :

دتیلفون دشلو مزیو یونوی سوچبورد دنجراو دولسوالی په مرکز کی په کارواچول شو .

دلیندی ٧ ــ ١٣٥٥ :

دجوزجان دولایت دسنگ چارك او سرپل دولسوالی په مرکز ونو کی دتیلفون دوه سوچبوردونه دروئ شوی او پکار یی پیل کړیدی .

دلیندی ١٣ ــ ١٣٥٥ :

دکتهواز په لویه ولسوالی کښی داو بو لگولو اوساختمانی اوه وړی پروژی بشپړی او دیوی غونډی په ترڅ کښی پرانیستل شوی .

دلیندی ١٣ ــ ١٣٥٥ :

دسمنگانو دولایت دظهرابی دکلی دلومړنی ښوونځی دودانی دبنسټ ډبره کیښو دل شوه .

دلیندی ١٣ ــ ١٣٥٥ :

دخلم په ولسوالی کی دیوه نوی سوچبورد په کار لویدو سره ددغی ولسوالی او د سمنگانو دولایت دنورو سیمو تر مینځ زیاتی مخابراتی اسانتیاوی پیدا شویدی .

دلیندی ١٤ ــ ١٣٥٥ :

دپروان د ولایت دجمال آغی د ولسوالی دمرکز دڅښلو دصحی اوبو دپروژی دلمړی پړاو کار پیل شو

دلیندی ١٥ ــ ١٣٥٥ :

له یوی مودی راهیسی دمتقاعد جنرال میراحمد شاه په گډون یو شمیر مرتجع او مفسد کسان چه دشرارت اورانکاری دپیدا کولو دهیواد دامنیت دگډوډولو په مقصد دتوطئی په لټه کښی و او له همهغه وخت څخه دهیواد دامنیتی مقاماتو تر څارنی لاندی و او کله چه ئی غوښتل خپل دغه شوم او مرتجعانه افکار عملی کړی ددغو مقاماتو له خوا توقیف او ترتحقیق لاندی نیول شویدی.

ددغو مرتجع کسانو دوسیه دتحقیقاتو تر بشپړیدو وروسته قانونا مربوطو محکمو ته سپارل کیږی .

دلیندی ١٧ ــ ١٣٥٥ :

دجوزجان دولایت دقرقین د ولسوالی د ماموریندو داستو گنی ودانی بشپړ او د استفادی وړ شوه .

دلیندی ١٩ ــ ١٣٥٥ :

په بیلا بیلو اندازه دڅښلو ښتو کوچنیو پلونو کار دهغو سړ کونو په اوږدو کښی چه دکابل دشکر دری د ولسوالی دڅلو رو کلیو او دچار دهی ولسوالی د دوو کلیو تر مینځ نوی جوړیږی سر ته رسیدلی ده .

دلیندی ٢١ ــ ١٣٥٥ :

دبغلان دولایت ددهنه غوری دولسوالی دمرکز دڅښلو دصحی اوبو دپروژی دجوړولو کار پیل شو

دلیندی ۲۲ ـ ۱۳۵۵ :

فیض‌آباد ، مردیان او خانقا په علاقه داریـو کی نوی پنځه پسته خانی پرانیستل شوی‌او په کار یی پیل کړیدی .

دلیندی ۲۲ ـ ۱۳۵۵ :

د جوزجان ولایت دکوهستان ، بلخاب ، دکروند ګرو داقتصادی بنسټ او دزراعتی پیدا وار دلوړ ولو په مقصد دکندهار ولایت دمیوند او ارغنداب په ولسوا لیو کـی دوه کوبرا تیغو نه جوړ او دهغو مدیـــره او د خارنی هیاتو نه وټاکل شول .

دلیندی ۲۵ ـ ۱۳۵۵ :

دتیلفون دلسو مزیو نوی سوچبـــورد د یکاولنګ د ولسوالی په مرکز کښی دبامیانو دولایت دمخابراتو دمدیریت د پـرسـونـــل له خوادرول شوی اوپه‌کار واچول شو .

دلیندی ۲٦ ـ ۱۳۵۵ :

دکجکی دبند دپرچاوی دپروژی دانجنیـری او مشورتی چارو لومړی پړاو بشپړ شو .

دلیندی ۲٦ ـ ۱۳۵۵ :

دپروان دولایت په مرکز او مربو طاتوکی دعرفانی پروژو ساختمانی چاری چه دلمړنیو ښوونځی ودانی او دښوونکو لـــه پاره د اوسیدو کورو نو یکی شته دپنځلسو ملیونو افغانیو په لګښت پیل شوی .

دلیندی ۲٦ ـ ۱۳۵۵ :

دننګر هار دولایت دکلیو دپـراختیـا د مدیریت لخوا دخوراکی مواد تر پروګـــرام لاندی داوبو راګر خولو دیو بند دجوړ ولـو کار دپچیر اوا ګام په علاقه داری کی پیـل شو .

دلیندی ۲٦ ـ ۱۳۵۵ :

داطلا عات او کلتور دوزارت دپرا ختیایی پروګرامونو په لړکښی دسمنګانو دولایت په مرکز دایبکو په ښار او دهغه ولایت دخلم په ولسوالی کښی درادیو دوی نوی اخـذه دستګاوی پکار واچول شوی

دلیندی ۲٦ ـ ۱۳۵۵ :

دراډیو یوه اخیستونکی دستګاه دفاریاب د ولایت داند خوی په ولسوالی کی دراډیـو افغانستان له خوا په کار واچول شوه .

دلیندی ۲۹ ـ ۱۳۵۵ :

دلوګر دولایت دمخابرا تو مدیریت لخـوا دخرخ په علاقه داری کی یو نوی سوچبور د درول شوی او په کار اچول شویدی .

دلیندی ۲۹ ـ ۱۳۵۵ :

دبغلان ولایت دنهرین دولسوالی دخواجه هلال دویالی دسیفون دجوړ ولو کار بشپړ او داستفادی وړ وګرځید .

دلیندی ۲۹ ـ ۱۳۵۵ :

دمتا خان دکلی دلومړنی ښوونځی د نوی ودانی دبنسټ ډبره دهغه ځای لوی ولسوال کیښوده .

د مرغومی ۱ ـ ۱۳۵۵ :

دغزنی ولایت دمقر دولسوالی دګـداخیلو اوکټواز دګداخیلو دخورند کلیو نوی جـوړ شوی پلونه دمراسمو په ترځ کښی پرا نستل شول

دمرغومی ۳ ـ ۱۳۵۵ :

دلوګر دولایت دمحمد آغی د ولسوالی دګمران پل دهغه ځای والی پرانست ·

دمرغومی ۳ ـ ۱۳۵۵ :

دپلخمری د ولسوالی دزمانخیلو دکلی سړك په اوږدو کی کانکریټی پلکیو د جوړ ولوکار پای ته رسیدلی او دترافیکی وسایطو او هغی سیمی دخلکو په تګ راتګ کښی اسانتیاوی برابری شویدی ·

د مرغومی ٤ ـ ۱۳۵۵ :

دکیمیاوی سری‌دزیرمی دګودا مونو دبنسټ ډبره دکرنی وزیر ښاغلی عزیز الله واصفی دننګرهار دولایت دهډی دفارم په سیمـــه کښی کیښودله ·

دمرغومی ٦ ـ ۱۳۵۵ :

د دولت دمامو رینو او اجیرانو دکوپراتیف دریاست دکوپونی موادو دویشلو لــومړی لویه مغازه په میرویس میدان کښی پرانستل شوه ·

دمرغومی ٦ ـ ۱۳۵۵ :

دهرات دولایت دکرخ ، کهسان دولسوالی او د چشت دعلاقه داری په مرکز ونو کښی دتیلفون لس لینه نو ی دری سوچبوردونــه درول شوی اوپه کار اچول شویدی ·

دمرغومی ٦ ـ ۱۳۵۵ :

دکنګ دولسوالی دلومړنی ښوونځی نوی ودانی دنیمروز دوالی له خوا پرانستل شوه·

دمر غومی ۷ ـ ۱۳۵۵ :

درادیو یوه اخیستو نکی دستګاه درادیو افغانستان لخوا دمقر په ولسوالی کی پــه کار واچول شوه

دمر غومی ۷ ـ ۱۳۵۵ :

دفراه دولایت دمرکز دتپه شیران دلومړنی ښوونځی دودانی دبنسټ ډبره دهغه ځـــای والی کیښودله ·

د مرغومی ۸ ـ ۱۳۵۵ :

د دولت دهدایت په پیروی او دعدلیـــه وزارت په زیار دهیواد دمدنی قانون روستی متن په خلورو ټوکو نو دولس بابو نو او دوه زره څلور سوه شپا ړسو مادو کښی تدوین او په زیاتو غونډو کښی دوزیرانو دعالـــی مجلس له تصویب څخه وروسته د دولت د ښاغلی رئیس او صدرا عظم له خوا منظور شو ·

د مرغومی ۸ ـ ۱۳۵۵ :

دسردی داوبو لګولو دپروژی د ۱۳۵۵ کال دکار پلان ددی تګی په نظر کی نیولو سره چه دهغی دکار حجم د ۱۳٥٤ ټول کال د سرته رسیدلو دچارو په پرتله په سلو کی دوه ویشت او د ۱۳۵۳ په پرتله په سلو کښی پنځوس زیات وو په تیرو نهو میاشتو کښی بریالی تطبیق شو ·

دمرغومی ۱۰ ـ ۱۳۵۵ :

دځه دپاسه یوو لسو ملیونو افغانیو په لګښت دهیلمنددولایت دکجکی‌واشیر اوسنګین دعلاقه داریو دصحی مرکزو نوودانی جوړیږی دعامی روغتیا دوزارت دپرمختیا یی‌پروګرامونو له مخی ددغو ودانیو دبنسټ ډبره اینبودل شوی او ټاکل شوی دهغو کار د ۱۳۵۷ کال

تر نیمایي پورې بشپړ شي .

د مرغومي ۱۱ ـ ۱۳۵۵ :

د پروان داوبو برېښنا دپروژې لمړی پړاو بشپړ او دمرغومي دمیاشتې په نهمه نېټه دمراسمو په ترځ کښې دصدارت عظمی ددوهم مرستیال اودمالیې وزیر ښاغلي سیدعبدالاله لخوا دلوی‌خدای په‌نامه اودافغانستان دلوړتیا په هیله پرانستله شوه او ددغې عام‌المنفعه پروژې ددوهم پړاو کار پیل شو .

د مرغومي ۱۱ ـ ۱۳۵۵ :

دکابل دولایت دشکر درې دولسوالۍ د کوچکین دویالې دسیفون دجوړ ولو کار ددغه ولایت دکلیو دپراختیا دمدیریت له خوا پیل شو

د مرغومي ۱۲ ـ ۱۳۵۵ :

دشاهروان دویالې پل او دتالقانو دښار شمالي سړك چې یې کار بشپړ شویدی دتخار والي پرانستل .

د مرغومي ۱۲ ـ ۱۳۵۵ :

دعامې روغتیا د وزارت دپرمختیا یــي پرو گرامونو له‌مخې دکند هار دولایت ارغنداو دولسوالۍ داساسي صحي مرکز دودانۍ د بنسټ ډبره دهغه ولایت والي له خوا کېښودله شوه .

د مرغومي ۱۵ ـ ۱۳۵۵ :

دغور بند دچهار دهی دولسوالۍ دخښتلو دصحي اوبو پروژه دپروان والي دمراسمو په ترځ کښې پرانستله .

دمر غومي ۱۶ ـ ۱۳۵۵ :

ښاغلي محمد نعیم دطبي معایناتو دپای‌ته رسولو او تداوي له‌پاره دغرمې نه مخکــــې شوروي اتحاد ته لاړ .

د مر غومي ۱۷ ـ ۵۵ :

د حکومت ابــلا غیــه

په کابل کې دلویې جرگې دجوړېدو پــه باب د جمهوري دولت دریاست د مقام د ۱۳۵۵ کال د مرغومي دشپږ می نیټې داعلامیې په پیروۍ حکو مت د افغانستان نجیب ولس پدغه ابلاغیې باندې خبروي .

لومړی :

دولس دنما یند گانو انتخا بات دپخوا نیو لویو جرگو دتعامل سره سم دافغــانستان د جمهوري دولت په اومړۍ لویه جرگه کښې دبرخې اخیستو په مقصد د ۱۳۵۵ کـــال د دمرغومي له ۱۹نیټې څخه پیل او۱۳۵۵ کال دمرغومي په ۳۰ نیټه پای ته رسیږي .

دوهـــم :

دکابل له مرکز څخه پنځه لویه جرگه کښې دبرخې اخیستو په مقصد درې تنه نمایندگان دخلکو له خواټاکل کیږي .

دکند هار ، هرات ، بلخ ، ننگرهار ، پکتیا کندز اوغزني دولایاتو له مرکــزونــو څخــه دوه دوه تنه او دولایاتو له نورو مرکزونو څخه یو یو تن دلویې جرگې دنماینند گا نو په توگه دخلکو له خوا ټاکل کیږي .

دغه راز دلویو ولسوالیو او ولسوالیــو څخه یویوتن نماینده په لویــه جرگه‌کې د

برخي اخيستنو دپاره دخلكو له خوا تاكل كيږي دريم :

دافغانستان جمهوري دولت لويه جرگه له دغو ارگانو نو څخه متشكله ده .

الف ـ د ولسي تاكل شوي استازي .

ب ـ دحكومت او مركزي كميټي غړي .

ج ـ دقضاء دعالي شورا رئيس او غړي.

د ـ داساسي قانون په مسوده باندي د څيړني او غور دكميټي رئيس او غړي .

هـ ـ هغه منصبدا ران چي دجمهوري دولت درياست دمقام په فر مان به له اردو څخه وټاكل شي .

و ـ هغه كسان چي دفرمان په وسيله د جمهوري رياست دمقام له خوا دلويي جرگي دغړيو په صفت ټاكل كيږي .

د مرغومي ١٨ ـ ١٣٥٥ :

دپكتيا د ولايت دپرا ختيا رياست دسږ كال په تيرو نهو مياشتو كي دهغه ولايت له خلكو څخه په ډكو سيمو كي دڅه دپاسه پنځو س زرو تنو له پاره دځښتلو لهروغتيايي اوبو نه دگټي اخيستلو لاره اواره كړيده .

د مرغومي ١٨ ـ ١٣٥٥ :

دخوست دلوي ولسوالي دحيدر خيلو د كلي دلمړني ښوونځي دوداني دبنسټ ډبره كينبودله شوه .

د مرغومي ٢٠ ـ ١٣٥٥ :

دماليي دوزارت په پيشنهاد د وزيرانو د عالي مجلس په تصويب او د دولت دښاغلي رئيس او صدرا عظم په منظوري په بانكو نو كي داستخدام مقرره نافذ شوه .

د مرغومي ٢٠ ـ ١٣٥٥ :

درادپو افغانستان داخذي دستگاه دلو گر د ولايت په مركز كنبي دهغه ځاي دوالي له خوا په كار واچول شوه .

دمرغومي ٢٤ـ١٣٥٥ :

دانقلاب مشر ښاغلي محمد داود دچنگابښ دشپږ ويشتمي نيټي په واټ كنبي د كابل دښار يانو په ستر مارش كي وليدل شو او دهغوي احسا ساتو ته يي ځواب وواپه .

د كابل په زر گونو ښار يان د افغانستان دجمهوري دولت دلومړي لويي جرگي دنژدي جوړيدو او زمونږ دملي انقلاب دمنشور لـه ضوابطو څخه دځيلي پيروي دتاكيد پهمناسبت په ستر مارش وتلي وو .

د مرغومي ٢٥ ـ ١٣٥٥ :

دلغمان د ولايت دمركز دميتر لام په ښار كنبي درادپو يوه نوي اخيستو نكي دستگاه په كار اچول شويده دغه راز دهيلمند دولايت دنهر سراج دولسوالي په مركز گرشك كنبي درادپو داخذي يوه دستگاه په كار اچو لـه شوي او دراډيو افغانستان په خپر ونو يـي پيل وكړ .

د مرغومي ٢٥ ـ ١٣٥٥ :

دننگر هار د ولايت دسره رود ولسوالـي درو غتيايي مركز دوداني دبنسټ تيږه كينبودله شوه .

د مرغومي ٢٨ ـ ١٣٥٥ :

د جمهوري رياست دمقام اعلاميه :

لكه څنگه چي د دولت درياست مقام تـه بيا بيا اطلا عات را رسيدلي چه د كابـــل

په ښار او د میربچه کوټ او قره باغ په ولسوالیو او دغه راز دکاپیسا دلوییولسوالی او دهغی له مربو طاتو پرته دپر وان په ولایت کښی دلویی جرگی داستازو انتخابات دیمو کراتیک نه و او دکور نیو چارو دوزیر له خوا هم تائید شوی . په رښتیا سره خرگند وی چه په دغو سیمو کښی انتخابات سم نه وو نو د جمهوری دولت دریاست مقام پدغو سیمو کښی دانتخا باتو دغه شیوه د جمهوری روحیی په خلاف بولی هغه ردوی او دکابل اوپروان ددواړو والیانو لاس دکار څخه باسی .

پدی وسیله اعلاموی چی د کابل پهښار او دپروان دولایت پدغو سیمو کښی دی د هغو هیئتو نو تر نظر لاندی چی یو یو تن به یی له صدارت عظمی ، عدلیه وزارت اود کورنیو چارو له وزارت څخه دعدلیه وزارت داستازو په مشری وټاکل شی ، د سره انتخابات وشی او دغه هیئتو نه مکلف دیچه چهپه آزادانه او عنعنوی توگه پدغو ځایو نو کی د ۱۳۵۵ کال دسلواغی تر شپږ مـی نیټی پوری دنویو انتخا باتو دسر ته رسیدو اقدام وکړی دانتخا باتو نتیجی صدارت عظمی ته وړاندی کړی .

دسلواغی ۱ ـ ۱۳۵۵ :

دافغانستان جمهوری دولت د اسا سی قانون مسوده دوزیرانو له عالی مجلس څخه چی د دولت د رئیس او صد را عظم ښاغلی محمد داود په مشری جوړ شوی وو گزارش وموند .

دسلواغی ۱ ـ ۱۳۵۵ :

دافغانستان اقتصادی آرشیف د کا بـل پوهنتون د اقتصاد د پوهنځی کتا بتون پـه چوکاټ کی نوی جوړشویدی .

دسلواغی ۱ ـ ۱۳۵۵ :

دبلخ دولایت دکرنی لیسه دمراسمو پـه ترځ کی دمزار شریف په ښار کی پرانستل شوه .

د سلواغی ۲ ـ ۱۳۵۵ :

دهډی داوښ د غونډی د یوو لسمی دوری کیندنی د اطلا عات او کلتور د وزارت د لرغون پیژ ندونکو له خوا پیل شو .

د سلواغی ۲ ـ ۱۳۵۵ :

دسمنگانو دولایت په مرکز دایبکو پـه ښار کی دمیرمنو دټولنی دنمایند گی دگنډلو خانگه لیك او لوسنت دزده کړی کورس او وړکتون دهغه ځای والی پرانیستل .

د سلواغی ۲ ـ ۱۳۵۵ :

دننگرهار دولایت دگوشتی د ولسوالـی د ویالی دسر بند دبنسټ ډبره د هغه ځای دوالی لخوا کیښودل شوه .

د سلواغی ۳ ـ ۱۳۵۵ :

دکابل ښار دښبنلو داوبو دبرابر ولو په مقصد هغه تحقیقاتی برمه کاری چه دبگرامیو دولسوالیپه مربوطاتوکی پیل شویوه پایته ورسید له .

د سلواغی ٤ ـ ۱۳۵۵ :

د هیواد مدنی قانون درسمی جریـدی د ۱۳۵۵ کال دمرغومی دپنځلسمی نیټی پـه نولسمه گڼه کی خپور شو .

دسلواغی ۵ ـ ۱۳۵۵ :

دافغانستان د جمهوري دولت په لمړی لویه جرگه کی د برخی اخیستو دپاره دخلکو داستازو انتخابات په ټول هیواد کی پای‌ته ورسیدل .

د سلواغی ٦ ـ ۱۳۵۵ :

دخلکو د خبر تیاد پاره د افغانستان د جمهوري دولت داساسي قانون دمسو دی خپریدل په وار سره دمرکز په ورځپانـو کښی پیل شول .

د سلواغی ۸ ـ ۱۳۵۵ :

د دولت درئیس او صدرا عظم ښاغلی محمد داود دفرمان په صادر یدلو سره یـو سلو دیرش تنه دافغانستان دجمهوري دولت دلومړنی لویی جرگی دانتصابی غړو پـه توگه چی د ۱۳۵۵ کال دسلوا غی دمیاشتی په لسمه نیټه په کابل کښی جوړیږی وټاکل شول .

د سلواغی ۱۰ ـ ۱۳۵۵ :

دانقلاب مشـر ښـاغلـی محمـد داؤد د خپلی وینا په کولوسره دافغانستان دجمهوری دولت لومړی لویه جرگه دستر او توانـا خدای په نامه دکابل په انصاری واټ کښی دلویی جرگی په تالار کی پرانستله .

د سلواغی ۱۰ ـ ۱۳۵۵ :

د افغانستان دجمهوری دولت دلمړی لویی جرگی په ماسپښینی غونډه کی چه دلویـی جرگی درئیس ښاغلی عزیز الله واصفی په مشری وشوه د ستری ملی غونډی دغونډو د طرز العمل په باب خبری وشوی .

د سلواغی ۱۰ ـ ۱۳۵۵ :

زمونږ ټولو وطنوالو ترغرمی دمخه دانقلاب دمشر ښاغلی محمدداود وینا چه دافغانستان دجمهوری دولت دلومړی لویی جرگـی د پرانستلو له امله یی وکړه او مستقیما په ټول هیوادکښی دراډیو افغانستان په وسیله دلویی جرگی له تالار څخه خپره شوه واوریده

د سلواغی ۱۱ ـ ۱۳۵۵ :

د ملت نمایند گانو اود افغانستـان د جمهوری دولت دلومړی لویی جرگی غـړو مابنام په اته نیمو بجو دجمهوری بیرغ د پورته کولو دمراسمو فلم چی زمونږ دملی مشر ښا غلی محمد داود له خوا پورته شوی وو دکابل ننداری په تالار کښی ولید .

د سلواغی ۱۱ ـ ۱۳۵۵ :

د جمهوری دولت په لومړی لویه جرگه کښی دملت استازو په خپلو غونډو کښی دهیواد داساسي قانون دمسودی له لـومړی فصل څخه شپږ مادی دراپو په اکثریـت تصویب کړی .

د سلواغی ۱۱ ـ ۱۳۵۵ :

د پرمختیا یی پرو گرا مونو له مخی او دپوهنی دبنیادی ریفورم په پیروی په دوو وروستیو کلونو کښی یوسلو اته‌اتیا کلیوالی ښوونځی لومړنیو ښوونځیو او یو زرو یو سلو شپږ لومړنی ښوونځی اتمو ټولگیو ته لوړ شوی او سږ کال څلور ګانوی لیسی په مسلکی لیسو اړول شویدی .

د سلواغی ۱۱ ـ ۱۳۵۵ :

دمیزان دعلاقه داری دمکرک دسیمی ترڅلو

بشپړ شوی او دزابل والی پرانست او اوبه په کی وبهیدی .

د سلواغی ۱۲ ـ ۱۳۵۵ :

د برښنا تعرفه چه دبرښنا مستهلکینو داکثریت په ګټه دروانی میاشتی له لومړی نیتی په ټول هیواد کښښی دجمهوری دولت له خوا منظوره شوی ده په اوسنی دوره کښی دسلواغی دمیاشتی له لومړی نیتی نـــه میتر لوستل پیل شوی او تر اجرا لانـــدی نیول کیږی .

د سلواغی ۱۲ ـ ۱۳۵۵ :

د جمهوری دولت د اساسی قانون دمسودی د لومړی فصل لس مادی په لویه جرګه کی دملت داستازو په دوه ورځنیو خبرو اترو کی دځینو سمونو سره تصویب شوی .

د سلواغی ۱۳ ـ ۱۳۵۵ :

د افغا نستان د جمهوری دولت دلومړی لویی جرګی غړیو ماښام د اطلا عاتو اوکلتور دوزارت په بلنه درادیو افغانستان په ستر تالارکی هغه کنسرت اوننداری وکتلی چــی درادیو هنرمندانو اجرا کړی .

د سلواغی ۱۳ ـ ۱۳۵۵ :

دجمهوری دولت داساسی قانون دمسودی د دوهم فصل شلمه ماده دلویی جرګی دغړیو دمفصلو خبرو او بحثونو نه وروسته ددغه فصل په دیاړ لسمه ماده کی مدغم او درایو په اکثریت تصویب شوه .

د سلواغی ۱۳ ـ ۱۳۵۵ :

دملــت استازیو او د افغــانستــان د جمهوری دولت د لومړنی لویی جرګی غړیو داطلاعاتو او کلتور دوزارت په بلنه دشپـی په کابل ننداری کی د دوو بنو دننداری کتنه وکړه .

د سلواغی ١٤ ـ ۱۳۵۵ :

د افغانستان جمهوری دولت داسا ســی قانون دمسودی ددریم او څلورم فصل پــر شپږو مادو باندی دلویی جرګی دورځی تــر غرمی دمخه غونډه کی خبری وشوی اودځینو سمونوورورسته درا یو په اکثریت تصویب شوه .

د سلواغی ١٤ ـ ۱۳۵۵ :

د جمهوری دولت دلمړی لویی جرګــی غړیو داطلا عاتو او کلتور د وزارت په بلنه په کابل ننداری کښی یو افغانی هنری فلم وکوت .

د سلواغی ١٥ ـ ۱۳۵۵ :

د افغانستان دجمهوری دولت دلمړی لویی جرګی رئیس او غړیو دهډی او غازی آبــاد میکانیزه فار مونو او دهغو مربوطه تاسیسات وکتل او غرمه یی په هغی میلمستیا کښی برخه واخیسته چه دعظمی صدارت دمرستیالانو لخوا هدوی په ویاړ دجلال آباد دښار دسپین غر په هوټل کی شوی وه .

د سلواغی ١٦ ـ ۱۳۵۵ :

د جمهوری دولت دلومړی لویی جرګی غړیو داطلا عاتو اوکلتور وزارت په بلنه ما ښام د پارك په سینما کی یو افغانی هنری فلــم وکوت .

د سلواغی ١٦ ـ ۱۳۵۵ :

د افغانستان دجمهوری دولت لویی جرګی

دهیواد د اساسی قانون دمسودی دځلورم فصل په دیار لسو مادو باندی چه دخلکو دحقوقو او وجیبو په باره کی دی غور وکړ ۰

د سلواغی ۱۶ ـ ۱۳۵۵ :

دکرنی دروا جولو د اداری لومړنی ودانی دبنسټ ډبره دیکتیا دپرمختیا دپروژی دلوی ریاست له خوا دخوست دلوی ولسوالی په نادر شاه کوټ کی کیښود له شوه ۰

د سلواغی ۱۷ ـ ۱۳۵۵ :

د جمهوری دولت د اساسی قانون دمسودی یو ویشت نوری مادی دځلور پنځوسمی مادی په پای کښی دیوه پاراګراف او په پنځم فصل کی دیوی جلا مادی په زیاتـوالی له څینو سمونو سره دلویی جرګی په غونډوکی تایید او تصویب شوی ۰

د سلواغی ۱۷ ـ ۱۳۵۵ :

د جمهوری دولت د تګلاری له مخی په کلیو او بانډو کی دولس دژوند دهو ساینی او سطحی دلوړیدو په مقصد ددولت داوه کلن پر مختیایی پلان پهاساس دهیواد پهدیارلسو ولایاتو کښی ټول څه دپاسه دیارلس ملیونو ځلور سوه دری پنځوس زره افغانیو په بیه اوه دیرش ساختمانی پروژی نوی جوړی او ګټه تری اخیستل شویده ۰

د سلواغی ۱۷ ـ ۱۳۵۵ :

دشینکی په ولسوالی کی دروغتیا دمرکز دودانی دبنسټ تیږه دکند هار والی لـــه خوا کیښودل شوه ۰

د سلواغی ۱۸ ـ ۱۳۵۵ :

د هیواد د اساسی قانون دمسودی پنځه اتیا مادی د جمهوری دولت دلویی جرګی له خوا تصویب شویدی ۰

د سلواغی ۱۸ ـ ۱۳۵۵ :

دافغانستان دجمهوری دولت دلومړۍ لویی جرګی غړیو بیګا د طلسم از دواج په نامه کمیدی ډرام په کابل ننداری کی وکوت ۰

دسلواغی ۱۹ ـ ۱۳۵۵ :

د جمهوری دولت لویی جرګی دهیواد داساسی قانون دمسودی له اووم ،اتم او نهم فصل په یو نوی یمه ماده کی دیوه پارا ګراف په زیاتو لو او څینو نورو سمو نو سره دراپو په اکثریت تصویب کړی ۰

دسلواغی ۱۹ ـ ۱۳۵۵ :

د جمهوری دولت دلویی جرګی غړو هغه کنسرت واورید چهدراډیو افغانستان دپیاوړو هنر مندانو له خوا دراډیو دستری ستدیو په تالار کښی اجرا شو ۰

دسلواغی ۲۰ـ۱۳۵۵ :

د افغانستان نساجی دګلبهار د فابریکی د پراختیا دپروژی د لومړی برخی مربوطی چاری چه داوبد لو دوه سوه او شپږ اویا اتو ماتو ما شینو نو درول پکی شامل دی پای ته رسیدلی او دغه ماشینو نه په کار واچول شول ۰

دسلواغی ۲۰ـ۱۳۵۵ :

دجمهوری دولت دلویی جرګی غړیو پهخپلو غونډو کی د ملی وثیقی دمسودی په شپږو نورو مادو باندی غور او څیړنه وکړه او دیو سلو یوی او یو سلو دوهمی مادی دمتـــن په بیاتنظیمولو او څینو نورو سمونونو سره

یې‌دغه مادې تائید او تصویب کړې .

دسلواغې ۲۰ـ۱۳۵۵ :

د چار دهې غور بند د ولسوالې دخښناک داوبو دشبکې دوهم پړاو بشپړ شوی او د ګلیان دکلې خلکو ددغې شبکې داوبو په ښځبلو پیل وکړ .

دسلواغې ۲۰ـ۱۳۵۵ :

د دولت رئیس او صد را عظم ښاغلی محمد داود دجمهوری دولت لومړۍ لویې‌جرګې دغونډې جریان چه په زړه پوری آزاده او دیمو کرا تیکه فضا کې وشوه ولید اوواوريد.

د سلواغې ۲۰ ـ ۱۳۵۵ :

د جمهوری دولت دلومړۍ لویې جرګې غړیو تر غرمې وروسته په هغه تولنه کې برخه واخیسته چه دمیرمنو دټو لنې له خوا د زینب ننداری په تالار کې ددوی په ویاړ شوې وه .

د سلواغې ۲۳ ـ ۱۳۵۵ :

د دولت درئیس او صد را عظم ښا غلی محمد داود خاص استازی ښا غلی محمد نعیم تر غرمې دمخه په لسو بجو دهند دجمهور رئیس اروا ښاد فخرالدین علی احمد دمړی دښخولو په مراسمو کې دبرخې اخیستو دپاره په اریانا الوتکه کې نوی ډیلی ته لاړ .

د سلواغې ۲۳ ـ ۱۳۵۵ :

دجمهوری دولت دلومړۍ لویې جرګې غړیو بیګا شپه په کابل ننداری کې پښتو او دری دوی ننداری وکتلې چه دافغانستان ننداری هنر مندانو وښو دلې .

د سلواغې ۲۳ ـ ۱۳۵۵ :

د جمهوری دولت لویې جرګې په خپلو غونډو کې دهیواد دملي وثیقې دمسودې دانتقالي احکامو او عمومي احکامو له فصلونو څخه لس مادې تصویب کړې .

دسلواغې ۲۳ـ۱۳۵۵ :

د افغانستان د جمهوری دولت دلویې جرګې غړیو ماښام هغه کنسرت واوريد چې دراډیو افغانستان په ستره ستډیو کې ددوی په ویاړ داطلا عاتو او کلتور وزارت دموسیقې دآمریت دهنرمندانو له خواجوړشوی و .

د سلواغې ۲٤ ـ ۱۳۵۵ :

دهیواد داساسي قانون مسوده دکل په توګه درایو په اتفاق تصویب شوه .

د سلواغې ۲٤ ـ ۱۳۵۵ :

د جمهوری دولت دلویې جرګې غړو دهیواد دریم جمهوری جشن مستند فلم او همدارنګه یو هنري فلم په کابل ننداری کې وکوت .

د سلواغې ۲۵ ـ ۱۳۵۵ :

د افغانستان د جمهوری دولت دجمهور رئیس ښاغلی محمد داؤد خاص استازی ښا غلی محمد نعیم تر غرمې وروسته په‌دری نیمو بجو له نوی ډیلی څخه کابل ته راغی.

د سلواغې ۲۵ ـ ۱۳۵۵ :

د افغانستان د جمهوری دولت دلومړی لویې جرګې دخاطری مدالو نه دلویې جرګې تر غرمې وروسته غونډه کې دملي ستری غونډې په غړیو باندې وویشل شول .

د سلواغې ۲۵ ـ ۱۳۵۵ :

دجمهوری دولت دلومړۍ لویې جر ګې

غږیو تر غرمی وروسته په دوو بجو په کابل کـــی په ۵۱ـ۵٤ کلــونو کښــی دهیـــواد پرمختیایی فعالیتو نو او له ۵۵ تر ۱۳٦۱ کال پوری دجمهوری دولت په اوه کــلن پلان کی دشاملو پرمختیایی پروژوداتکل ښکارندوی نندار تون او دغه راز کلتوری او اطلا عاتی نندار تون ولید ۰

دسلواغی ۲٦ـ۱۳۵۵ :

دانقــلاب مشر ښــا غلــی محمــد داؤد دافغانستان د جمهوری دولت دلومــړی جمهور رئیس په توګه دجمهوری دولت دلومړی لویی جرګی دغړیو په وړاندی دلوړی مراسم پــه ځای کړل ۰

دجمهوریت موسس چی دملت داستــازو له خوا دراېو په اتفاق دافغانستان دلومړی جمهور رئیس په توګه ټاکل شوی و دلوړی دمراسمو له سرته رسیدو وروسته دلویی جرګی پرنګیدل اعلام کړل ۰

دسلواغی ۲٦ـ۱۳۵۵:

د جمهور رئیس ښا غلی محمد داود لخوا دافغانستان د جمهوری دولت دلومړی لویی جرګی دغړیوپه ویاړپه انترکانتی‌ننتال هوټل کی درنده میلمستیا شوی وه ۰

د سلواغی ۲۷ ـ ۱۳۵۵ :

دنهــر سراج دولسوالــی دمرکز ګــرشک دنوی ښار دکرښو اچولو کار دفواید عامی د وزارت دښار او کور جوړولو دریاست د انجنیرانو له خوا پیل شو ۰

د سلواغی ۲۹ ـ ۱۳۵۵ :

د ننګر هار د ولایت دشپی لیسه دجلال آباد په ښار کښی پرانستل شوه ۰

د سلواغی ۳۰ ـ ۱۳۵۵ :

جمهور رئیس ښا غلی محمد داود مازیګر په څلور نیمو بجو د جمهوری دولت داساسی قانون په مسوده باندی دغور او څیړنی د جرګه ګی او رئیس او غړی دجمهوری ریاست په ماڼی کی ومنل ۰

د سلواغی ۳۰ ـ ۱۳۵۵ :

د افغا نستان جمهوری دولت په لومړی اویه جرګه کی دملت زیــاتــره استــازی د جمهوری دولت دلومړی اساسی قانون لــه تصویب څخه وروسته خپلو اړوندو ولایاتو او ولسوا لیو ته روان شویدی ۰

د سلواغی ۳۰ ـ ۱۳۵۵ :

د اوبو او برېښنا د وزارت دپرمختیا یــی پرو ګرا مونو دتطبیق په لړ کی دشمــال لویدیځ سب ستیشن پرا ختیا یی برخــه دپنځه ویشت زره کیلو ولټو امپیر پـــه ظرفیت د دوهم ترانسفار مر په در ولو او فعالیدو سره چی داوبو او برېښنا د وزارت دافغانی ما هرانو لخوا مونتاژ او درول شوی تر غرمی ورسته په داسی حال کی چی دهغه وزارت یو شمیر منسو بین او ماهران حاضر وو پرانستل شوه ۰

د کب لومړی ۱۳۵۵ :

دکجکی ددستګاه داوبو بریښنا دکند هار دبریښنا په شبکه کی او دلښکر ګاه دښار دبریښنا په شبکه کی جریان ومونډ ۰

د کب لومړی ۱۳۵۵ :

دننګرهار او لغمان په ولایتونو کښـــی

داوړو رسولو دیو شمیر کوچنیو پروژو په بشپړ یدو سره دپنځه اتیا زرو شخه زیاتو کسانو ته دخښلو روغتیایی اوبه برابری شویدی .

د کب ۲ ـ ۱۳۵۵ :

د انقلاب مشر ښاغلی محمد داود هغه وخت چی د افغانستان دلومړی جمهور رئیس په توګه یی ددوی دټاکل کیدو لهامله دافغانستان د جمهوری دولت دوسله وال پوځ دزړه دکومی مبارکی ومنلی .

دکب ۵ ـ ۱۳۵۵ :

جمهور رئیس ښاغلی محمد داود دلسوی خدای په نامه دخلکو دآرامی او د ګران افغانستان دلوړتیا دپاره د جمهوری دولت اساسی قانون لاس لیک کړ .

دکب ۵ ـ ۱۳۵۵ :

شه دپاسه خلور زره کورونوته دبریښنا رسولو په مقصد دخیر خانی مینی د دوهمی برخی دبریښنا شبکی دجوړ ولو کار پیل شو .

د کب ۵ ـ ۱۳۵۵ :

د روغتیا یی اوبو دبرابر ولو دپرو ګرام په لړ کی دکندز او تخار ولا یاتو خلکو ته په ډکو سیمو کی اوه شپیته څاګانی ویستل شویدی .

دکب ٦ ـ ۱۳۵۵ :

دکرنی یوکوپراتیف دنادعلی د ولسوالی دمارجی په سیمه کی پرانستل شویدی .

دکب ٦ ـ ۱۳۵۵ :

د بلخ په ولسوالی کی دټیلفون یو سوچبورډ چه دیرش مزی لری ودرول شو او پکار واچول شو .

دکب ۷ ـ ۱۳۵۵ :

د جمهوری دولت اساسی قانون لهلاسلیك وروسته چه دجمهور رئیس ښاغلی محمد داود له خوا دپنجشنبی په ورځ دکب په پنځمه نیټه لاسلیك او نافذ شو د جمهوری دفتر ریاست د ۱۳۵۵ کال دکب داومی نیټی د ۲٦٤۲ ګټی فرمان له مخی او د هیواد دملی وثیقی دیوسلو در ویشتمی مادی دحکم په پیروی دغه اعلامیه نشر ته وسپارله .

دجمهوری ریاست دمقام اعلامیه :

داچه د ۱۳۵۲ کال دچنګاښ په ۲٦ نیټه په هیواد کی ستر انقلاب مینځ ته راغی د دولت رئیس او مرکزی کمیټی دعامه نظم اوکراری دساتنی دپاره خپل ځان مکلف وباله چه په هغه نیټه په هیواد کی عسکری حکومت اعلام کړی . اوس چه دافغانستان نجیب خلك په لویه جرګه کی دخپلواستازو په وسیله بریالی شول چه د ورور ګلوی اوبرابری په ډیره صمیمی فضااوآزاده محیط کی دجمهوری دولت اساسی قانون تصویب کړی او ددولت روانی چاری په طبیعی حال خپله قانونی لاره وهی او دغه راز دافغانستان جمهور رئیس د ۱۳۵۵ کال دکب په پنځمه نیټه اساسی قانون لاس لیك او اعلام کړ نو له دی امله په لوی خدای باندی په اتکاء او په هغه بشپړ باور سره چه جمهور رئیس یی دافغانستان دخلکو په پوهه لری ټول وطنوال په دغو ټکیو باندی خبروی .

۱ ـ هغه عسکری حکومت چه د ۱۳۵۲ کال

دمرغومی ۳ ـ ۱۳۵۵ :

دلوگر دولایت دمحمد آغې د ولسوالۍ دگمران پل دهغه ځای والي پرانست ۰

دمرغومی ۳ ـ ۱۳۵۵ :

دپلخمرۍ د ولسوالۍ دزمانخیلو دکلي سړك په اوږدو کي کانکریټي پلکيو د جوړ ولوکار پای ته رسيدلی او دترافيکی وسايطو او هغی سيمی دخلکو په تگ راتگ کښي اسانتياوې برابرې شويدي ۰

د مرغومی ٤ ـ ۱۳۵۵ :

دکيمياوی سرې‌دزيرمې دگودا مونو دبنسټ ډبره دکرني وزير ښاغلي عزيز الله واصفي دننگرهار دولايت دهډې دفارم په سيمه کښي کيښودله ۰

دمرغومی ٦ ـ ۱۳۵۵ :

د دولت دمامو رينو او اجيرانو دکوپراتيف درياست دکوپوني موادو دويشلو لومړۍ لويه مغازه په ميرويس ميدان کښي پرانستل شوه ۰

دمرغومی ٦ ـ ۱۳۵۵ :

دهرات دولايت دکرخ ، کهسان دولسوالۍ او د چشت دعلاقه دارۍ په مرکز ونو کښي دتيلفون لس لينه نو ی دری سوچبوردونه درول شوی اوپه کار اچول شويدي ۰

دمرغومی ٦ ـ ۱۳۵۵ :

دکنگك دولسوالۍ دلومړني ښوونځي نوی ودانۍ دنيمروز دوالي له خوا پرانستل شوه۰

دمر غومی ۷ ـ ۱۳۵۵ :

درادیو يوه اخيستو نکی دستگاه دراډيو افغانستان لخوا دمقر په ولسوالۍ کي په کار واچول شوه

دمر غومی ۷ ـ ۱۳۵۵ :

دفراه دولايت دمرکز دتپه شيران دلومړني ښوونځي دودانۍ دبنسټ ډبره دهغه ځای والي کيښودله ۰

د مرغومی ۸ ـ ۱۳۵۵ :

د دولت دهدايت په پيروی او دعدليه وزارت په زيار دهيواد دمدني قانون روستی متن په خلورو ټوکو نو دولس بابو نو او دوه زره خلور سوه شپا ړسو مادو کښي تدوين اوپه زياتو غونډو کښي دوزيرانو دعالي مجلس له تصويب څخه وروسته د دولت د ښاغلي رئيس او صدرا عظم له خوا منظور شو ۰

د مرغومی ۸ ـ ۱۳۵۵ :

دسردې داوبو لگولو دپروژې د ۱۳۵۵ کال دکار پلان ددې ټکي په نظر کي نيولو سره چه دهغې دکار حجم د ۱۳۵٤ ټول کال د سرته رسيدلو دچارو په پرتله په سلو کي دوه ويشت او د ۱۳۵۳ په پرتله په سلو کښي پنځوس زيات وو په تيرو نهو مياشتو کښي بريالي تطبيق شو ۰

دمرغومی ۱۰ ـ ۱۳۵۵ :

دځه دپاسه يوو لسو مليونو افغانيو په لگښت دهيلمنددولايت دکجکي‌واشير اوسنگين دعلاقه داريو دصحي مرکزو نوودانۍ جوړېدې دعامې روغتيا دوزارت دپرمختيا يې‌پروگرامونو له مخی ددغو ودانيو دبنسټ ډبره ايښودل شوی او ټاکل شوی دهغو کار د ۱۳۵۷ کال

له خوا پرانستله شوه ۰

د کب ۱۸ ـ ۱۳۵۵ :

د جمهور رئیس ښاغلي محمد داود دپیغام په لوستلو کیدو سره دهیواد دستر اونومیالي مجاهد او فیلسوف دنما نځنی غونډه ترغرمي دمخه دراډیو افغانستان په لوی تالار کی د یوی درندی ټولنی په ترڅ کی پرانستله شوه

د کب ۱۸ ـ ۱۳۵۵ :

د فیض آباد دهوا پیږ ندنی دماموړینو له پاره اوسیدو لو دوه ودانۍ دملکی هوایـــی او ګر زندوی دلوی ریاست په لګښت جوړی شوی دبدخشان والی پرانستلی ۰

د کب ۱۸ ـ ۱۳۵۵ :

دهیوادنومیالی زوی علامه سیدجمال‌الدین افغانی دنمانځنی دغونډی له امله دجمهـور رئیس ښا غلی محمد داود له خوا دګلو ګیډۍ دبهرنیو چارو دوزارت معین ښا غلي وحید عبدالله دسید په قبر باندی کیښودله ۰

د کب ۱۸ ـ ۱۳۵۵ :

د جمهوریت دپارک په نامه نوی پارک دخوست دلویی ولسوالی په مرکز کـــی جوړ شوی او په یوه غونډه کی دنیالګیـــو ایښودل پکی پیل شول ۰

دکب ۱۹ ـ ۱۳۵۵ :

دهیواد دنومیالی فیلسـوف علامه سیـدـ جمال الدین افغانی دمړینی داتیا کلونو د تیریدو دبین المللی سیمینار علمی غونډی د سهار په نهو بجو په انترکانتی ننتال هوټل کی پیل شوی ۰

د کب ۲۰ ـ ۱۳۵۵ :

دهیوادنامتوفیلسوف علامه سیدجمال الدین افغانی دمړینی داتیایم کال دنمانځنی دغونډی شاملا نو دجلال آباد دښار او هډی فارم او غیر منقول موزیم وکتل ۰

د کب ۲۱ ـ ۱۳۵۵ :

دحیوانی او نباتی نارو غیو په خلاف د درملو دوی ډیپوګانی دافغان کیمیاوی سری شرکت دفراه او نیمروز دولایتونو په مرکز کی پرانستلی ۰

دکب ۲۲ ـ ۱۳۵۵ :

دعلامه سید جمال الدین افغانی دلمانځنی دبین المللی علمی سمینار دغرمی ورروسته غونډه کی دمصر دعربی جمهوریت دبانکو نو بیمو اومالی موسسو دکنفدراسیون دسکرتر جنرال ښاغلی دبوراو د عمـان د پـوهنتـون دپروفیســور ښاغلـی اکرم زعیتر او دمتحدو عربی اماراتو دعالمانو او پـوهانو لـه خـوا درارسیدلو تیلګرامونو متنـو نـه د غـنډی دمنشی له وا ولو ستل شول ۰

دکب ۲۲ ـ ۱۳۵۵ :

دننګرهار په ولایت کی داوبو لګـولو د پنځو پروژو په جوړیدو سره دشپږ زره هکتاره ځمکی له پاره داوبو لګو لو ښه لاره اواره شویده ۰

دکب ۲۲ ـ ۱۳۵۵ :

دزابل ولایت دمرکز کلات په ښار کښی دافغان کیمیاوی سری دشرکت له خوا دکرنی دآفاتو او څارویو دناروغی په‌خلاف ددرملو دپارلسمه ډیپو پرانیستل شوه ۰

دکب ۲۳ ـ ۱۳۵۵ :

د علامه سیدجمال الدین افغانی دنمانځنی دغونډی دبین المللی علمی سیمینارپه‌غونډو کی ددوستو هیوادو اوافغانی یو شمیر پوهانو دهیواد دنومیالی بچی حضرت سید دشخصیت او دهغه دخانګړو لوړو سجا یاوو په باره کی خپلی مقالی او مضمو نونه ولوستل .

دکب ۲۳ ـ ۱۳۵۵ :

دکرنی د وزارت دپرمختیایی پروګرام له مخی دکرنی دآفتونو او دخارویو دناروغــی ضد درملو خوار لسمه دیپو دپکتیا ولایت په مرکز ګردیز کی پرانستل شوه .

د کب ۲٤ ـ ۱۳۵۵ :

دهیواد دلوی فیلسوف علامه‌سیدجمال‌الدین افغانی ستر علمی غونډه او دیاد ونو نمانځنه دیوه پریکړه لیك په برابرولو سره‌سیمینار دبرخه والو له خوا پای ته ورسیده .

د کب ۲٤ ـ ۱۳۵۵ :

دکرنی دافاتو اوخارویو دناروغتیـا و په خلاف درملو یوه دیپو دافغان کیمیاوی سری دشرکت لخوا دتیر ینکوټ په ښار کښی‌جوړه شوی او دارز ګان والی پرانستی دی .

دکب ۲۵ ـ ۱۳۵۵ :

زمونږ دګران هیواد دنومیالی پوه سترزوی سیدجمال الدین دمړینی داتیـاوم کـال دتیریدو دنمانځلو دغونډی په مناسبت دکابل پوهنتون دکتا بتون پاسنی تالار دعلامه سید جمال‌الدین افغانی تالارپه نامه ونومول شول او دمراسمو په ترڅ کی دبهر نیو چارو د وزارت دمعین ښا غلی وحید عبد الله لخوا پرانستل شوه .

دکب ۲۵ ـ ۱۳۵۵ :

دبدخشان ولایت دقروغ او اوترا نشی د دبښتی داوبو لګولو دپروژی دجوړ یدو کارچه دهیواد په اووه کلن پلان کی شـامـل دی پیل شو .

دکب ۲۵ ـ ۱۳۵۵ :

باغوالاو کړوندګـرو دپـاره داسانتیـا و دبرابرولو په مقصد دغوربند د ولســوالـی دچار دهی او قرنجل په کلیو کـــی دوه کوپرا تیفو نه جوړ شویدی .

د کب ۲٦ ـ ۱۳۵۵ :

جمهور رئیس ښاغلی محمد داود دجمهوری دولت داساسی قانون دیو سلو در ویشتمی مادی دحکم سره سم نوی حکومت تشکیل کړ .

دکب ۲۷ ـ ۱۳۵۵ :

دنباتی آفاتو او خارویـو دناروغیو ضـــد درملویوه دیپودافغان کیمیاوی سری دشرکت له خوا په غزنی کی جوړه او پرانستل‌شوه.

دکب ۲۷ ـ ۱۳۵۵ :

دکابل دبریښنا ریاست دبریښنا وسولو په برخه کی دانکشافی پلانو نو له مخی‌دشه دپاسه یو شپیتو ملیونو افغانیو په لګښت تول دیوزرو شلور سوه دیر شو کیلو ولتو امپیرو په قدرت دری ترانسفار مرونه دبختیار په کلا او دچار دهی په دښت برچی کـــی فعال کړیدی .

د کب ۲۸ ـ ۱۳۵۵ :

دنوی حکومت غړیو دجمهور رئیس ښاغلی

محمد داؤد په حضوردجمهوري دولت داساسي قانون دنوي يمې مادې دحکم سره سم دلوړې مراسم په ځاى کړل .

د کب ۲۸ ـ ۱۳۵۵ :

دافغانستان دجمهوري دولت داساسي قانون د يو سلو شپږ ويشت مادې د دويمې فقرې دحکم سره سم‌دستري محکمې دجوړېدو تروختړه پورې‌دقاضي‌القضات ټول صلاحيتونه عدليه وزير او لوى څارنوال ته وسپارل شول چه دستري محکمې دوظيفو دسر ته رسولو له پاره داساسي قانون صريح نص له مخې لازم تدبيرونه ونيسي .

د کب ۲۸ ـ ۱۳۵۵ :

دهرات دهاشمي واټ دجومات دوداني کار چې دمغه ځاى دخلکو له خوا پيل شوى وه بشپړ شو .

د کب ۲۸ ـ ۱۳۵۵ :

دکرنې دافاتو او د څارويو دناروغيو ضد درملو يوه ډيپو دافغان کيمياوي سرې د شرکت له خوا دباد غيس دولايت په مرکز کلاى نو کښې پرانستل شويده .

دکب ۲۹ ـ ۱۳۵۵ :

دنوې حکومت غړي تر غرمې دمخه خپلو وظيفو ته لاړل او په کار يې پيل وکړ .

د ورى لومړى ۱۳۵٦ :

دملکي هوايي چلند دزياتو خدمتو نو د سرته رسولو له پاره دهرات په هوايي ډګر کې دمخابرې نوى دوه دستګاوې په کاراچول شويدې .

د ورى ۲ ـ ۱۳۵٦ :

دهرات ولايت دامام شش نور او سياوشان په کليوکې دکرنې او دبنوالي دپرمختيا لـه پاره دوه کوپراتيفو نه جوړ شوى او په‌کار يې پيل کړيدى .

د ورى ۲ ـ ۱۳۵٦ :

دننګرهار دولايت دکوز کونړ دولسوالۍ دشګې دکلي دنجونو دښوونځي دوداني دينسټ ډبره کيښنو دله شوه .

د ورى ٤ ـ ۱۳۵٦ :

دجمهوري دولت د ۱۳۵٦ کال د دوه ديرش مليارده اوه سوه دوه ديرش مليو نه څلورسوه اتيا زره دوه سوه افغانيـو عادي او پرمختيايي بودجه دوزيرانو دعالي مجلس په غونډه کې تصويب او دجمهور رئيس ښاغلي محمد داود له خوا منظوره شوه .

د ورى ٤ ـ ۱۳۵٦ :

دماليې د وزارت په پيشنهاد او دوزيرانو دعالي مجلس په تصويب دتقاعد دخزانې د رياست دديارلس سوه شپږ پنځوسم کال دعوايدو او لګښت بودجه د جمهور رئيس ښاغلي محمد داود لخوا منظوره شوه .

د ورى ٥ ـ ۱۳۵٦ :

دجوزجان دولايت دسر پل په ولسوالۍ کې دحضرت امام يحيى دروضـې جنـډه د جمهوري مترقي نظام په رڼاکې دهيواددلوړتيا او پرمختګ په هيله پورته شوه .

د ورى ٥ ـ ۱۳۵٦ :

دخوشحال خان مينې دپروژې دالف دبرخې دتطبيق کار په دوه سوه پنځه شپېته هکتاره

ځمکه کې دکابل ښار والي له خوا پیل شوی او دپروژې دلومړۍ برخې په بشپړیدو سره به څه دپاسه دوه زره کورنۍ کورونه پیدا کړي .

د وری ٦ ـ ١٣٥٦ :

دکونړ دلوی ولسوالۍ دمرکز اسعد آباد دیرش بستره ایز روغتون دمراسمو په ترڅ کې دعامې روغتیا وزیر پوهاند ډاکتر عبدالله عمر پرانست .

د وری ٦ ـ ١٣٥٦ :

ددوه ملیونو افغانیو په لګښت دابو حنیفه رح دمدرسې دودانۍ دیر ښنا د مزی دغزولو کار بشپړ شوه .

د وری ٨ ـ ١٣٥٦ :

دخوګیانیو د ولسوالۍ اساسي صحي‌مرکز او دسره رود د ولسوالۍ دسلطان پور دکلي دخښتلو داوبو شبکه دعامې روغتیا دوزیـر پوهاند ډاکتر عبدالله عمرله خوا یـوبه بل پسې پرانیستل شوی .

د وری ٩ ـ ١٣٥٦ :

دافغانستان دملي تلویز یون دودانۍ د بنسټ ډبره دمراسمو په ترڅ کې داطلاعات او کلتور وزیر پوهاند ډاکتر نوین له خـوا په انصاري واټ کې دراډیو افغـانستـان د ودانۍ په څنګ کې کیښودل شوه .

د وری ٩ ـ ١٣٥٦ :

دکرنې دآفاتو او حیواني ناروغیو په خلاف د درملو ځلیر ویشتم ډیپو دبامیانو دولایـت په مرکز کې دافغان کیمیاوي سرې د شرکت له خوا پرانیستل شوه .

د وری ١٠ ـ ١٣٥٦ :

دحضرت امام یحیی مبارکه جنده دجمهوري نیکمرغه نظام په رڼا کې دګران هیواد دترقي اولوړ تیا په دعا دکندز ولایت دحضرت امام په ولسوالۍ کې دخاصو مراسمو په ترڅ کښې پورته کړی شوه .

د وری ١٢ ـ ١٣٥٦ :

د جمهوري دولت دپرمختیایي پروګرامونو اودپوهنې دبنیادي ریفورم په پیـروي پــه تیرو دوو کلونو کې دلومړنیو ښوونځیو دپاره یو سلو پنځه دیرش اساسي ودانۍ او د پردیسو ښو ونکو دپاره داستو ګنې یوسلو پنځه دیرش ودانۍ دهیواد په مرکـزاوولایاتو کې له عصري شرایطو سره سمې بشپړې او داستفادې وړ ګرځیدلې دي .

د وری ١٢ ـ ١٣٥٦ :

دسید جعفر مجرد او خلیفه میر جهان ولي جنډه دقرآن پاك دځو آیتونو ډلوستل کیدو وروسته دهیواد او دعالم اسلام دترقي او لوړ تیا په دعا دپروان دمستوفي او دولایت دوکیل له خوا دچاریکارو داوفیان په کلــی کې پورته کړی شوه .

د وری ١٣ ـ ١٣٥٦ :

یو روغتیایي فرعي مرکز دنجراب دولسوالۍ دده قاضي په کلي کې نوی جوړ شو او په کار ئې پیل وکړ .

د وری ١٤ ـ ١٣٥٦ :

په اصلي بهیر باندې دغور بند دسیند داوبو داړولو په مقصد دخاورو دیوه بند د جوړیدو کار دفواید عامې او داوبو اوبریښنا

دوزار تونو په تخنيکي مرسته دپروان دولايت دانچو او توغ بردي په کليو کي پيل شو .

د وری ۱۵ ـ ۱۳۵٦ :

دپنجشير د سيند ديوی شيلي دپاسه ديوه پله دجوړيدو کار دپروان دولايت کليو د پراختيا دمديريت له خوا پيل شو .

د وری ۱۵ ـ ۱۳۵٦ :

دعامي روغتيا دوزارت په اجازه دننگرهار د ولايت دنادر شاه کوټ دعلاقه داری لـــه خلکو سره دمرستي په مقصد ددغی علاقه‌داری په مرکز کي يوملیون افغانيو په پانگه يو درملتون جوړشويدی .

دوری ۱٦ـ۱۳۵٦ :

دکرنی دوزارت دپرمختيايي پرو گرام له مخي دنادعلي په ولسوالی کي يو زراعتـــی کوپرا تيف جوړ شوی چي دهيلمند دوا لـــی له خوا پرانستل شو .

د وری ۱۷ ـ ۱۳۵٦ :

دممتاز او غوره ښوونکو دسويې دلوړيدو په مقصد د داخلي سکالر شپ لايحه په هغه غونډه کي چي دښوونی او روزنی د وزيـــر پوهاند ډاکتر محمد ابراهيم مجيد سراج پـــه مشری وشوه تصويب شوه .

د وری ۱۷ ـ ۱۳۵٦ :

دکابل انترکانتی ننټال هوټل پـــه آسيا اولری ختيځ کي دانترکانتی ننټال پـــه سلو هوټلونو کي لومړی درجه شوی او دلومړی درجي جايزه يی وړيده .

د وری ۱۸ ـ ۱۳۵٦ :

د نارنج دگل ميله ددرنډو مراسمو پـــه ترځ کي دننگر هار دولايت دمرکز دجلال‌آباد په ښار کي ونمانځله شوه .

د وری ۱۸ ـ ۱۳۵٦ :

دروغتيا نړيواله ورځ په ټول هيواد کي د روغتيا يی فرهنگي او ټولنيزو موسسنو لـــه خوا دغونډو په ترځ کښی ونمانځله شوه .

د وری ۲۰ ـ ۱۳۵٦ :

جمهور رئيس ښاغلي محمد داود دتيرو کلونو دحسابی راکړو ورکړو له پلوه پـــه خلکو باندی ددولتي ادارو او تصديو دباقياتو شخه دتيريدنی او تصفيی مقررات منظورکړل.

د وری ۲۰ ـ ۱۳۵٦ :

دکرنی دپراختيا يی پروگردم له مخي د مرديانو په علاقه داری کي دکرنی او مالداری يوکو پراتيف جوړ او دجوز جان دوالی لـــه خوا پرانستل شو .

د وری ۲۱ ـ ۱۳۵٦ :

دافغان ملي روغتيا دپروگرام په اساس اوپه ملي سطح کښی دصحي خدمتو نـــو دلگښتو نو دبيی دټيټوالي په مقصد داکسريز دفلمونو په بيه کي څه نا څه داتو مليونو په شاوخوا کي کموالی راغلی دی .

د وری ۲۱ ـ ۱۳۵٦ :

جمهور رئيس ښاغلي محمد داود د ۵٦کال دوری په يو ويشتمه نيټه دمطبو عاتو لـــه نمايند گانو سره په يوه مرکه کي دعامـــه ذهنيت په روښانه ولو او د ۱۳۵۲ کال د چنگاښ د ۲٦ ملي او مترقي انقلاب دهدفونو په تحقق کي دڅوور ټالستانو دنقش ټينگاروکړ.

د وری ۲۲ ـ ۱۳۵٦ :

دپکتیا دپروژو دکرنی درواجو لو دآمریت دودانۍ دبنسټ تیږه په ګردیز کی کیښودل شوه .

د وری ۲۲ ـ ۱۳۵٦ :

دتخار دولایت دخواجه غار دولسوالۍ دکرنی درواجولو دیونټ دودانۍ دبنسټ ډبره کیښودله شوه .

د وری ۲٦ ـ ۱۳۵٦ :

په خوا شینۍ سره مو خبر اخیستی دی چی دخپلواکۍ او دوطن دنجات دمعرکی یو قوماندان مارشال شاه ولی خان غازی دهغی اوږدی ناروغۍ له امله چی ورپیښه شوی وه دشپږ نوی کالو په عمر په روم کی مړ شوی دی .

وری ۲۷ـ۱۳۵٦:

د وطن دآزادۍ او نجات د لاری دمجاهد ارواښاد مارشال شاه ولی خان غازی فاتحه تر غرمی دمخه دجمهور رئیس ښاغلی محمد داود ، ښاغلی محمد نعیم ، ښاغلی سلطان محمود غازی او دهغه اروا ښاد نورو منسو بینو او دملی دفاع وزارت له خوا دپل خشتی په جامع جومات کی واخیستله شوه .

وری ۲۷ـ۱۳۵٦:

دخوشحال خان دلیسی دلیلیی ودانۍ چه ددولت له بودجی څخه دیو ویشت ملیو نو افغانیو په لګښت بشپړه شویده تر غرمی وروسته دمراسمو په ترڅ کی دښوونی او روزنی دوزارت دلومړی معین ډاکتر میر عبد الفتاح صدیق له خوا پرانیستل شوه .

وری ۲۷ـ۱۳۵٦:

د ښوونی او روزنی د وزارت دپرمختیایی پروګرام له مخی دکونړ دلویی ولسوالۍ دمرکز اسعد آباد دصنایعو لیسه پرانستله شوه .

دوری ۲۹ـ۱۳۵٦ :

دعامی روغتیا دوزارت دپرمختیا یی‌پروګرام او د افغان ملی روغتیا دپروګرام له مخی دمسلکی پرسونل دروزنی په مقصد دنرس قابلی یو ښوونځی دهرات په ولایت کښی پرانستل شو .

د وری ۲۹ ـ ۱۳۵٦ :

درودا تو دولسوالۍ دلا غرجو دکلی د هلکانو دښوونځی دودانۍ دجوړ ولو کار پیل شو .

د وری ۳۰ ـ ۱۳۵٦ :

دفاریاب دولایت داند خوی دښار عامه کتابتون دیوی غونډی په ترڅ کی پرانستل شو .

د وری ۳۰ ـ ۱۳۵٦ :

دفراه دښار دتجارتی مرکز دبنسټ ډبره دفراه والی کیښودله .

دوری ۳۱ـ۱۳۵٦ :

په ګرشک کی دپومبی دحلاجی او انډوی کولو دفابریکی دتاسیساتو دبنسټ ډبره د مراسمو په ترڅ کی دکانو او صنایعو دوزیر انجنیر عبدالتواب آصفی له خوا کیښودل شوه

دوری ۳۱ـ۱۳۵٦ :

دکروند ګرواوښوالو داقتصادی حالت دښه کیدو په مقصد دخلم په ولسوالۍ کی

دکرني يو کوپراتيف پرانستل شو .

د غوايي لومړۍ ۱۳۵٦ :

دکرني يو کوپراتيف دناد علي دولسوالۍ دمارجې په سيمه کښې دهيلمندوالي پرانيست

د غوايي لومړۍ ۱۳۵٦ :

دحيرتان په بندر کې دنفتي موادو دويش يو مرکز چې نوی جوړ شوی پرانستل شو .

د غوايي ۲ ـ ۱۳۵٦ :

دکندهار دولايت دسپين بولدك اوشوراباك دولسوالۍ تر منځ دتيلفون داساسي مــزی دغزولو کار بشپړ شوی ددغو دواړو سيمو او نورو سيمو تر مينځ تيلفوني مخابره جــاري شوه .

د غوايي ۲ ـ ۱۳۵٦ :

دايبکو دزاړه ښاردنجونو دلومړني ښوونځي دبنسټ ډبره کيښودل شوه .

د غوايي ۳ ـ ۱۳۵٦ :

د پنځه مليونو اوه سوه زره افغانيو پــه لګښت دمزار شريف دښار داويــو رسولو د پروژې ددوهم پړاو کار بشپړ شويدی .

د غوايي ۳ ـ ۱۳۵٦ :

دننګرهار دطب دپو هنځي د روغتــون د اکسريز دستګاه اوترانسفارمر په‌کار واچول شول .

د غوايي ۳ ـ ۱۳۵٦ :

د ښوونې او روزنې د وزارت دپرمختيايي پروګرام له مخې دبغــلان ولايت دخوست او فرنګ دولسوالۍ په مرکز کښې دنجونو يو نوی ښوونځی پرانستل شويدی .

د غوايي ٥ ـ ۱۳۵٦ :

دحبيبيې ليسې ودانۍ دځه دپاسه اووه مليونو افغانيو په لګښت دښوونې اوروزنې دوزارت له خوا دامريکا دبين المللي پرمختيا داداری په همکاری ترميم او په هغې کې ډير زيات تعديلات راغلي دي .

د غوايي ٦ ـ ۱۳۵٦ :

دکرني دمحصو لاتو داندازې دلوړ والــی په مقصد دکرني دوه کوپرا تيفو نه دننګرهار په ولايت کښې نوي جوړ شوی او دهغوغړيو په‌کارپيل کړيدی .

د غوايي ۹ ـ ۱۳۵٦ :

دکرني د وزارت دپرمختيايي پرو ګرام له مخې دلبنياتو دتوليد دپروژې دودانۍ دبنسټ ډبره دبغلان دوالي له خوا دبغلان په صنعتي ښار کښې کيښو دله شوه .

دغوايي ۱۰ـ۱۳۵٦ :

د تيلفون د ديرشو مزيو يو سوچبورډ دخوګيانيو دولسوالۍ په مرکز کښې پکــار واچول شو .

د غوايي ۱۱ ـ ۱۳۵٦ :

د کار او کار ګر بين المللي ورځ ټول هيواد کې په درندو او شاندارو ټولنو کــي ونمانځل شوه .

د غوايي ۱۱ ـ ۱۳۵٦ :

دمير بچه کوټ دښار دعامه کتابتون ودانۍ ديوی غونډۍ په ترڅ کښې پرانستل شوه .

د غوايي ۱۱ ـ ۱۳۵٦ :

د نهرين ولسوالۍ دخواجه هجــران د لومړني ښو ونځي دودانۍ دجوړ ولو کارپيل

شو .

دغوايي ۱۲ـ۱۳۵٦ :

د ښوونې او روزنې د وزارت دپراختيا پرو گرام او دپوهنې دبنيادي سمون لەمخې دلابرا تو ار دتكنيشن مسلكي ليسه له غرمې وروسته دمراسمو په ترڅ كې دابن سينا ليسې تر څنګ پرانستل شوه .

دغوايي ۱۲ـ۱۳۵٦ :

دتخار د ولايت په مركز پورې مربوطـــه دتمر او تودان دكليو دښوونځي دوداني د بنسټ ډبره دتخار والي له خوا كيښودل شوه .

د غوايي ۱٤ ـ ۱۳۵٦ :

دكيمياوي سرې دزير مې لس گدامو نه مازديگر پداسې حال كې چې دكورنيو چارو وزير ښاغلى عبد القدير دفوايد عامې وزير ښاغلى غوث الدين فايق او دكرنې وزيـــر ښاغلى عزيز الله واصفي حاضر وو دهېږ د فارم په ساحه كښې دعدليه وزير پوهانـــد وفي الله سميعي له خوا پرانستل شول .

د غوايي ۱٤ ـ ۱۳۵٦ :

دهرات دولايت داوبې د ولسوالۍ پـــه مركزكې دتيلفون دديرشومزيويو سوچبورد نوې په كار اچول شويدى .

دغوايي ۱۵ ـ ۱۳۵٦ :

د جنرياك در ملو قانون په هيواد كښــې نافذ شو .

دغوايي ۱۵ ـ ۱۳۵٦ :

دعقلي او عصبي نارو غانو دتداوې پـــه مقصد دسنايي روغتون دوداني دبنسټ تيږه له غرمې مخكې دلوړو ښوونو وزير پوهاند ډاكتر غلام صديق محبي كيښودله .

دغويي ۱٦ ـ ۱۳۵٦ :

دغزني د ولايت دكتواز په لويه ولسوالۍ كې داوبو لگولو دخوارلسو پروژو په بشپړ تيا سره دكرنې لږ پنځه سوه هكتاره ځمكې څخه دښې استفادې لاره اواره شويده .

دغويي ۱۷ـ۱۳۵٦ :

دكابل ننگرهار، غزني، زابل ، تخاراوفراه په ولاياتو كښې دغذايي موادو دپرو گرام له مخې داتو ويشتو بيلا بيلو پروژو دجوړ ولو كار دخلكو په مرسته دكليو دپراختيا درياست له خوا تر لاس لاندې نيول شويدى .

دغويي ۱۷ـ۱۳۵٦ :

دپوهې هر اړ خيزې پرمختيا ، طرزالعمل پيرودنې او دهغې دسپارنې په مقصد يـــو سيمينار دكانو او صنايعو او كرنې دوزارتونو په گډه همكارۍ ترغرمې دمخەدكانو اوصنايعو د وزير انجنير عبد التواب آصفي په وينـــا ددغه وزارت دكنفرا نسو نو په تالار كښې پرانستل شو .

دغويي ۱۷ـ۱۳۵٦ :

دخير خانې مينې دمنځنې ښوونځي ودانۍ چې ددولت له پرمختيا يي بودجې څخــه ددرې نيم مليونو افغانيو په لگښت دښوونې او روزنې دوزارت له خوا بشپړه شوې تــر غرمې وروسته دمراسمو په ترڅ كې پرانستل شوه .

د غوایی ۱۹ ـ ۱۳۵٦ :

دافغانستان‌دجمهوری‌دولت‌ملی بیرغ دپورته کولو شلورمه کالیزه په ټول هیواد کـی ونمانځل شوه ·

دغوایی ۲۰ ـ ۱۳۵٦ :

دوازی خوا دولسوالی دپتیاو دکلـی د لومړنی ښوونځی دودانی دبنسټ‌ډبره کیښودل شوه ·

دغوایی ۲۰ ـ ۱۳۵٦ :

دپروان دولایت دمرکز دمیری دکلی دجامع جومات دبنسټ ډبره کیښودل شوه ·

دغه جومات په دوه زره مربع متره ځمکه کی دسیمی دخلکو په لګښت جوړیږی ·

د غوایی ۲۰ ـ ۱۳۵٦ :

دانار دری د ولسوالی د روغتیایی مرکز ودانی دخه دپاسه د دری ملیو نو افغانیو په لګښت بشپړه شوی د فراه والی دمراسمو په ترڅ کښی پرا نیستله ·

د غوایی ۲۱ ـ ۱۳۵٦ :

دپومبی دمر اړ خیزی پرمختیا سیمینار چه دکرنی اوکانو اوصنایعو دوزارتونوپه گـډه همکاری جوړ شوی و پای ته ورسید ·

د غوایی ۲۳ ـ ۱۳۵٦ :

د مراجعینو دپاره داسا نتیاو دبرابر واو په مقصد دبانګی راکړی ورکړی یـوه غرفه دافغانستان بانك له خوا دتجارت په وزارت کی پرانستل شوه ·

د غوایی ۲٤ ـ ۱۳۵٦ :

دوردګو ولایت د دای میرداد دعلاقه‌داری دملایم طلا پر سیند ګوټی باندی دیوه پل د جوړ یدودبنسټ ډبره کیښودل شوه·

د غوایی ۲٤ ـ ۱۳۵٦ :

هغه نوی پل چه‌دفرخاردولسوالی‌دخم آب دسیند دپاسه جوړ شوی دمراسمو پـه ترڅ کښی پرانستل شو ·

د غوایی ۲۵ ـ ۱۳۵٦ :

د کجکی دبریښنا دلین دولو د مزی پروژه دمراسمو په ترڅ کی داوبو او بریښنا وزیر انجنیر محمدی له خوا پرانیستل شو ·

د غوایی ۲۵ ـ ۱۳۵٦ :

دکونړ دځنګلونو دپراختیا دمرکز دودانی دبنسټ ډبره د څوکی په ولسوالی کی د کونړ دلوی ولسوال له خوا کیښودل شوه ·

د غوایی ۲۵ ـ ۱۳۵٦ :

دکرنی دوزارت دپرمختیا یی پرو ګرام له مخی او دکرنی دمحصو لاتو دسطحی دلوړیدو په مقصـد دننګرهار دولایـت دکامی پـه ولسوالی کی دکرنی دوه کوپرا تیفو نه نوی جوړ شویدی ·

د غوایی ۲٦ ـ ۱۳۵٦ :

دافغانستان جمهوری دولت دددریو کلـونو دپاره دیونیسف داجرائیه شورا په غړیتوب ټاکل شویدی .

د غوایی ۲۸ ـ ۱۳۵٦ :

دشا جوی دولسوالی دکرنی دپرا ختیا د رواجو لو دیونټ دودانی دبنسټ تیږه دزابل والی کیښودله ·

د غوایی ۳۱ ـ ۱۳۵٦ :

د جمهور رئیس ښاغلی محمد داود پیغام په لو ستلو سره دښوونکی ورځ دهیواد په

مرکز او ولایتونو کې دټولنو په ترڅ کې ونمانځله شوه ۰

د غوايي ۳۱ ـ ۱۳۵٦ :

جمهور رئیس ښاغلي محمد داود دهیواد دښوونکو او استادانو له استازو سره دغونډو په ترڅ کې وویل : یوولس هغه وخت پرمختګ اولوړتیاته رسیږي چې ټول یوځای کار وکړي حقیقت دادی چې دحکومت او خلکوتر مینځ همکاري دغه مقصد ته درسیدو لومړی شرط دی ۰

د غوايي ۳۱ ـ ۱۳۵٦ :

د چاریکارو دښار په تجربوي او دوهم‌نمبر لومړنیو ښوونځیو کې دوه کتابتونو نه یو په بل پسې پرانستل شول ۰

د غبرګولي ٤ ـ ۱۳۵٦ :

د فوایدعامې وزیر ښاغلي غوث‌الدین فایق ترغرمې وروسته دلوګر دولایت په‌پل علم کښې دجمهوریت پل په نامه یو نوی پل پرانست .

د غبرګولي ٦ ـ ۱۳۵٦ :

د ګران وطن د آزادۍ دبیرته اخیستونه پنځو سمه کالیزه په ټول هیواد کې ونمانځل شوه ۰

زمونږ ملي مشر ښاغلي محمد داود د افغانستان د ولس ددغي پرتمنی او تاریخي ورځی له امله خپله وینا دراډیو افغانستان دلاري وکړه ۰

د غبر ګولي ۷ ـ ۱۳۵٦ :

دهیواد په یوه شمیر ولایاتو کې دکلیو د پراختیا درياست له خوا داوبو لګولـو او موا صلا تو دنهه شپیتو پروژو دجوړ ولو کار پیل شویدی ۰

د غبر ګولي ۸ ـ ۱۳۵٦ :

دګلبهـار دنساجي فابریکـي دپراختیا د پروژې لمړۍ برخه ترغرمې وروسته په دریو بجو دکانو اوصنایعو دوزیر انجنیر عبدالتواب آصفي له‌خوادمراسموپه‌ترڅ‌کي پرانستل شوه.

د غبرګولي ۹ ـ ۱۳۵٦ :

دجوز جان ولایت دآقچې دولسوالي دنفتي موادو دویش مرکز بشپړ شوی او پرانستل شو .

د غبرګولي ۱۰ ـ ۱۳۵٦ :

جمهور رئیس ښا غلي محمد داود ددولت دمامو رینو قانون منظور کړ ۰

د غبرګولي ۱۱ ـ ۱۳۵٦ :

دکابل دڅهار آسیاب دلیسې دښارندوی د اتاق دبنسټ ډبره تر غرمې وروستـه د افغانستان ښارندوی دټولني رئیس کیښوده۰

د غبرګولي ۱۱ ـ ۱۳۵٦ :

د خواجه غار دولسوالۍ دشتلا دسیمې د کرنې درواجو لو دیونټ داداری دودانۍ‌بنسټ ډبره کیښودله شوه ۰

د غبرګولي ۱۱ ـ ۱۳۵٦ :

د کرنې د وزارت دپر مختیایي پرو ګرام له مخې دکرنې اوباغوالي یو کـوپراتیـف دګذرې د ولسوالۍ دسیا وشان په کلي کې جوړ شویدی ۰

دغبر ګولي ۱۳ ـ ۱۳۵٦ :

د دولت دما مورینو قانون د رسمي‌جریدې په فوق العاده ګڼه کې د۱۳۵٦ کال غبرګولي

دمیاشتی په دولسمه نیټه خپور او نافذ شو.

دغبر گولی ۱۳ ـ ۱۳۵٦ :

دکرنی دوزارت دپروګرام له مخی دکرنی د پرمختیا په مقصد دکرنی یو سلو شلورم کوپراتیف دکندز ولایت دسه درك په کلی کښی پرانیستل شو .

د غبرگولی ۱٤ ـ ۱۳۵٦ :

د چاپیر یال نړیواله ورځ دغونډو پـه ترځ کی په ټول هیواد کی ونمانځل شوه .

د غبرگولی ۱٤ ـ ۱۳۵٦ :

د ښوونی او روزنی د وزارت دپرمختیا یی پلان له مخی دغورپه ولایت کی دوه لومړنی نوی ښوونځی جوړی شویدی .

د غبرگولی ۱٦ ـ ۱۳۵٦ :

د هیلمند داوبو دتړون مصدقه سندو نه تهران کی دایران دبهر نیو چارو په وزارت کښی دافغانستان او ایران دواکمنو استاز یو تر منځ مبادله شول .

د غبر گولی ۱۸ ـ ۱۳۵٦ :

د لغمان دولایت دمرکز میتر لام د ښار دیرش بستره ایز روغتون مازدیگر دمراسمو په ترځ کی دعامی روغتیا دوزیر پوهاندډاکتر عبد الله عمر له خوا پرانستل شو .

د غبر گولی ۱۸ ـ ۱۳۵٦ :

د بغلان ولایت د دهنه غوری دعلاقه دارۍ دروغتیا اساسی مرکز دودانۍ دجوړیدو کار پیل شو .

د غبرگولی ۲۱ ـ ۱۳۵٦ :

په شبرغان کی داترکانۍ یو کوپراتیـف نوی جوړ شو او په فعالیت یی پیل کړیدی .

د غبرگولی ۲٤ ـ ۱۳۵٦ :

د جمهور رئیس ښاغلی محمد داود دپیغام په لوستل کیدو سره دمور ورځ د درندو او شاندارو غونډو په جوړیدو سره په ټول هیوادکښی ونمانځل شو .

د غبرگولی ۲٤ ـ ۱۳۵٦ :

دبلخ ولایت دامنیه قوماندانی دمخدره موادو په خلاف دمبارزی داداری دودانۍ دبنسـټ ډبره دبلخ ولایت مستوفی او وکیل دمـزار شریف په ښار کښی کیښوده .

د غبرگولی ۲۵ ـ ۱۳۵٦ :

د اووه سوه هکتارو معادل دکرنی دری زره پنځه سوه جریبه ځمکه دپچی له مخـی دغزنی دسردی دبند په پروژه کی پردوه سوه یوولسو مستحقو کورنیو باندی وویشل شوه

دغبر گولی ۲۷ـ۱۳۵۵ :

د سمنگانو د ولایت دحضرت سلطان د علاقه دارۍ دکرنی درواجولو دمامـورینو د استوګنی دودانۍ بنسټ ډبره کیښـودلـه شوه .

دچنگاښ لومړی ۱۳۵٦ :

دپاکستان صدراعظم ښاغلی ذوالفقار علی بوټوچی خپل هیوادته یی دتګ په لاره کښی په افغانستان کښی دلنډی مودی دتم کیدوهیله کړی وه ترغرمی وروسته په دووبجو کـابل ته راورسیده .

دچنگاښ لومړی ـ ۱۳۵٦ :

جمهور رئیس ښاغلی محمد داؤد ترغرمی وروسته په پنځوبجو دپاکستان صدراعظـم ښاغلی ذوالفقار علی بوټو دجمهـوری ارګ

دګلخانی په ماڼۍ کی ومانه اوله هغه سره یی په دوستانه فضاکښی دعلاقی وړموضوعګانو په باب‌کتنه اوخبری وکړی دغوخبرو دماښام داووبجو ترشاوخوا پوری دوام وکړ .

دچنګاښ ۲ـ۱۳۵٦ :

دپاکستان صدراعظم ښاغلی‌ذوالفقارعلی‌بوټو چی خپل هیوادته دتګ په لاره‌کی کابل ته راغلی ترغرمی دمخه په یوولس نیمو بجـو خپل هیوادته لاړ .

دچنګاښ ۲ـ۱۳۵٦ :

بهرنیو چارو دوزارت دبرنس ټایمزمدیرته دجمهور رئیس ښاغلی محمد داؤد دوینا په باره‌کښی دپاکستان ټایمز درسمی ورځپاڼی دپرونیو خپرونو او دافغانستان دعسکـری سوقیاتو په باب ددغی ورځپاڼی دبی‌اساسه ادعاپه باره‌کښی دباختر‌آژانس دنماینده دیوی پوښتنی په ځواب کی وویل :

دافغانستان‌حکومت دپاکستان ټایمزدرسمی ورځپاڼی مغرضانه او غیر مسئولانه خپرونی پدی وخت‌کی چی دپاکستان صدراعظم‌ښاغلی ذوالفقار علی په خپله غوښتنه افغانستان ته سفرکوی په کلکه غندی بیخی یی بی‌اساسه بولی اوردوی یی .

دغه شان خپرونی دهغی هیلی سره توپیر اوتضادلری چی دواړه خواوی دخپلو روابطو دښه والی دپاره لری نطاق زیاته کړ ه چی زمونږ‌دپښتنو اوبلوڅو وروڼو له حقه حقوق څخه دپلوی په باب دبرنس ټایمزمدیر تـــه دجمهور رئیس ښا غلی محمــد داؤد وینـا دافغانستان دپرله پسی دریځ سره سمه ده اوکوم نوی شی ندی .

دچنګاښ ۳ـ۱۳۵٦ :

دمحمدآغی دولسوالی دسرخ آب دمنځنـی ښوونځی دودانی دبنسټ ډبره‌کیښودله شوه.

دچنګاښ ۳ـ۱۳۵٦ :

دشولګری دولسوالی دچشمه صفا دسیند دپاسه دایلتن کلی دپل دبنسټ ډبره دبلخ والی کیښوده .

دچنګاښ ٤ـ۱۳۵٦ :

دکابل استانبول ترمنځ څمکنی کـــربښه پرانستله شوه اودملی بس دتصدی لمړنـی بس ترغرمی وروسته په دریوبجوترکیی تـه روان شو .

دچنګاښ ٤ـ۱۳۵٦ :

دالیشنګ د ولسوالی دمرکز دلمړنـی ښوونځی ودانی بشپړشویده ددغه ښوونځی ودانی چه‌په یوهکتارځمکه‌کی‌ددولت په‌لګښت اودخورکی شیانو دپروګرام له مخی جـوړه شوی پرانستل شوه .

دچنګاښ ٥ـ۱۳۵٦ :

دجبل السراج په ولسوالی‌کی یودرملتون پرانستل شوه .

دچنګاښ ٦ـ۱۳۵٦ :

دمخابراتو وزارت دبی سیم مخابره دنویو دستګاؤ دتږلو کارپیل شویدی .

دچنګاښ ٦ـ۱۳۵٦ :

دبرکی برك دولسوالی دمرکز دخښتلوداوبو دپروژی کار دلوګروالی پیل کړ .

دچنګاښ ۷ـ۱۳۵٦ :

دغزنی دولایت په مربوطاتوکی داوبورسولو

اوهواصلاتو دنهوپروژو دجوړولو کارپیل شو.

دچنګاښ ۷ـ۱۳۵٦ :

دکندز دولایت دکلای زال د ولسوالـی دروغتیا دمرکز دودانۍ دبنسټ ډبره دهغـی ولسوالی په مرکز کښی کیښودل شوه .

دچنګاښ ۸ـ۱۳۵٦ :

دکلنګار دویالی دسربند دجوړولو کـار دلوګروالی لهخوادهغه دبنسټ دډبری ایښودو سره پیل شو .

دچنګاښ ۱۱ـ۱۳۵٦ :

دپښتو ټولنی دجوړیدو خلوېښتمه کالیزه ماښام دیوی میلمستیاپه ترڅ کی پهانترکانټی‌نټال هوټل کی ونمانځل شوه .

دچنګاښ ۱۳ـ۱۳۵٦ :

دفراه دولایت دامنیت قوماندانۍ دمخدره موادو پـرخلاف دمبـارزی داداری دودانـی دبنسټ ډبره دهغه ځای والی کیښوده .

دچنګاښ ۱۳ـ۱۳۵٦ :

دکرنی دوزارت دپرمختیایی پروګراملهمخی دکیمیاوی سری دیوه زیرمتون دجوړولو کار دفیض آباد په ښارکی پیل شویدی .

دچنګاښ ۱۳ـ۱۳۵٦ :

دمخابراتو وزارت په ۱۳۵٦ کال دټکټونو دخپرولو په لړکښی دعلامه سیدجمال الدین افغانی دمړینی داتیایمی کالیزی لهاملهدپستی یوډول فوق العاده ټکټ خپور کړیدی .

دچنګاښ ۱۳ـ۱۳۵٦ :

زمونږوطنوالوته بهپه یادوی چی د۱۳۵٤ کال دزمری دمیاشتی په ٥ ماښام دیـوی مفسدی ډلی اودیوشمیر ګډوډی پیداکوونکی اومرتجع کسانو دنیولو خبر خپور شوی ؤ چی غوښتل یی دپروان، لغمان، ننګرهار او پکتیاولایاتو کی په لارشوکولو اوورانکارۍ لاس پوری کړی بی امنیتی اوګډوډی پیداکړی چی دامنیتی قوا ؤ په زیارپه تیره بیادپروان لغمان، ننګرهار اوپکتیادخلکو په صادقانـه همکارۍ اوفداکارۍ له هغووسلواودورانکاری له وسایلو سره چی ورسره ؤ بالفعل نیول شوی ؤ پخوادوخت واکمن محکمی (عسکری حکومت دیوان حرب) لـه دغـو ګـډوډی پیداکوونکو اومرتجع کسانو څخه یوشمیـر قانونا اوددوی دجرایمو ددرندوالی له مخـی دبنداواعدام په بیلا بیلو جزاګانو محکـوم کړی ؤ داچی دهیواد داساسی قانون داحکامو په اتکا داعدام جزاء دجمهوررئیس له توشیح څخه پرته نشی تطبیق کیدای نو دواکمنـی محکمی فیصله ښاغلی جمهوررئیس حضورته دتوشیح دپاره وړاندی شوه ښاغلی جمهور رئیس دقانونی ورسپارلی شوی واك له مخی دخلرویشتو تنوله جملی څخه چی دمحکمی له خواپهاعدامباندی محکومشوی ؤ دیوویشتو تنوداعدام مجازات یوه درجه کم یعنی پـه دوامدار بند منظورکړل اوددریو تنو داعـدام جزایی توشیح کړه .

دچنګاښ ۱٤ـ۱۳۵٦ :

دغزنی په نوی ښارکی دکیمیاوی سـر ی ګدامونه دخه دپاسه ددریو ملیونو افغانیوپه لګښت جوړ شوی دی .

دچنګاښ ۱٥ـ۱۳۵٦ :

دجمهوری دولت دکلتوری پالیسی لهمخی

دغزني ولايت دخينو تاريخي ودانيو اوخلو درميمولودويم پراو داطلاعات اوكلتوروزارت دلرغون پوهنې اودتاريخي آبداتو دساتنې دلوى مديريت دهيات له خوا پيل شو .

دچنګاښ ۱۵ـ۱۳۵٦ :

دسمنګانو دولايت دخلم دنوى ښارلوړمړۍ برخي دنقشى دكرښو په اچولوسره ددغې ولسوالي دمركز دښار دپلان تطبيق پيل شو.

دچنګاښ ۱۵ـ۱۳۵٦ :

دجوزجان ولايت په مركز شبرغان كې دخلكو داستفادى له پاره دڅښلو دصحي اوبوشبكى او شپاړس واټرپمپونه درول شويدى .

دچنګاښ ۱۷ـ۱۳۵٦ :

دهرات دښار دڅښلو د روغتيايي اوبو دزياتوالي دشبكى ددوهم پړاوكار ترغرمې وروسته دفوايد عامى وزير ښاغلي غوث‌الدين فايق پرانست .

دچنګاښ ۱۷ـ۱۳۵٦ :

دشبرغان دعامه هوساينى په برخه كې دجمهوري دولت دپرمختيايي پروګرامونو له مخي دشبرغان، ميمنى دلوى واټ قير اچول دمراسمو په ترڅ كې پيل شول .

دچنګاښ ۱۷ـ۱۳۵٦ :

دكورني دلارښوونې دتولنى فرعي كلينيك له غرمې مخكي دمراسمو په ترڅ كې دملي دفاع دوزارت دلوژستيك درئيس ډګر جنرال محمد نذيركبيرسراج لخوا دپتې په پريكولو سره دجمهوري دولت دوسلسه وال پوځ دروغتون دپولي كلينيك په ودانۍ كي پرانستل شو .

دچنګاښ ۱۸ـ۱۳۵٦ :

دميمنى اوبلچراغ دولسوالي دمركزتوميڼځ يوځلوپنځت كيلومتره اوږد اوشپږمتره پلن ديونوى سړك دجوړولو كار پيل شو .

دچنګاښ ۱۸ـ۱۳۵٦ :

دفارياب دولايت دبلچراغ دولسوالي دمركز دښاري پلان ددوبرخي كرښي چه نقشه يې دفوايد عامى دوزارت دښار اوكور جوړولو درياست له خوا طرحه شوى و اچول‌شوى.

دچنګاښ ۲۰ـ۱۳۵٦ :

دجمهور رئيس ښاغلي محمد داؤد خاص استازى ښاغلي محمدنعيم كابل ته راغى .

له ښاغلي محمد نعيم سره دكابل په بين المللي هوائي ډګركي دكابينى غړيو دجمهوري دفتررئيس اوكابل والي ستړى‌مشى وكړل .

دښاغلي جمهور رئيس خاص استازى ښاغلي محمد نعيم درومانيا دسوسياليستى جمهوريت په بلنه هغه هيواد ته ديورسمي اودوستانه سفر له پاره دسږكال دغبرګولي

دمیاشتی په لومړیو وختوکی بخارست ته تللی وو .

دچنګاښ ۲۱ــ۱۳۵۶ :

دجمهوریت د څلورم نیکمرغه جشن درارسیدوله امله مطبوعاتی اوکلتوری جایزی مازیګر دمطبوعاتو دکلوپ دمحمود طرزی په تالارکی دیوی غونډی په ترڅ کی پر مستحقو کسانو باندی وویل شوی .

دچنګاښ ۲۱ــ۱۳۵۶ :

دجوزجان دولایت دکوهستان دعلاقه داری دجرغان دکلی دهلکانو، دلومړنی ښوونځی دوداني دبنسټ ډبره دهغه ځای والي کیښوده.

دچنګاښ ۲۲ــ۱۳۵۶ :

دقرغی دځنډلو داوبو پروژه بشپړه شوه

اوتړوغړی مخکی دفواید عامی وزیر ښاغلی غوث الدین فایق دپټی په پریکولو سره پرانستله اودلیږدولوپه مزی کی ښارته اوبه روانی شوی .

دچنګاښ ۲۲ــ۱۳۵۶ :

دعامی روغتیا موسسی مرکزی ورکشاپونه اوستاک مابښام په شپږنیموبجو دعامی روغتیا دوزیر پوهاند ډاکټر عبدالله عمرله خوا پداسی حال کی چی دمخابراتو انجنیرعبدالکریم عطائی هم حاضرؤ دیوی غونډی په ترڅ کی په خیرخانه مینه کی پرانستل شو .

دچنګاښ ۲۲ــ۱۳۵۶ :

دپکتیاوالی مازیګر دیوی غونډی په ترڅ کی دمامو رینو دروغتیا بیمی نمایندګی پرانستله .

دچنګاښ ۲۳ــ۱۳۵۶ :

دکیمیا دانستیتوت دبنسټ ډبره د خاصو مراسمو په ترڅ کی دلوړو زده کړو دوزیر پوهاند غلام صدیق محبی له خوا دکابل پوهنتون دعلومو پوهنځی ترڅنګ کیښودله شوه .

دچنګاښ ۲۵ــ۱۳۵۶ :

دمخابراتو وزارت دجمهوریت دڅلورم نیکمرغه جشن په مناسبت د پستی پولو فوق العاده ټکټونه په ښکلی رنګ اوډیزاین سره چاپ کړیدی .